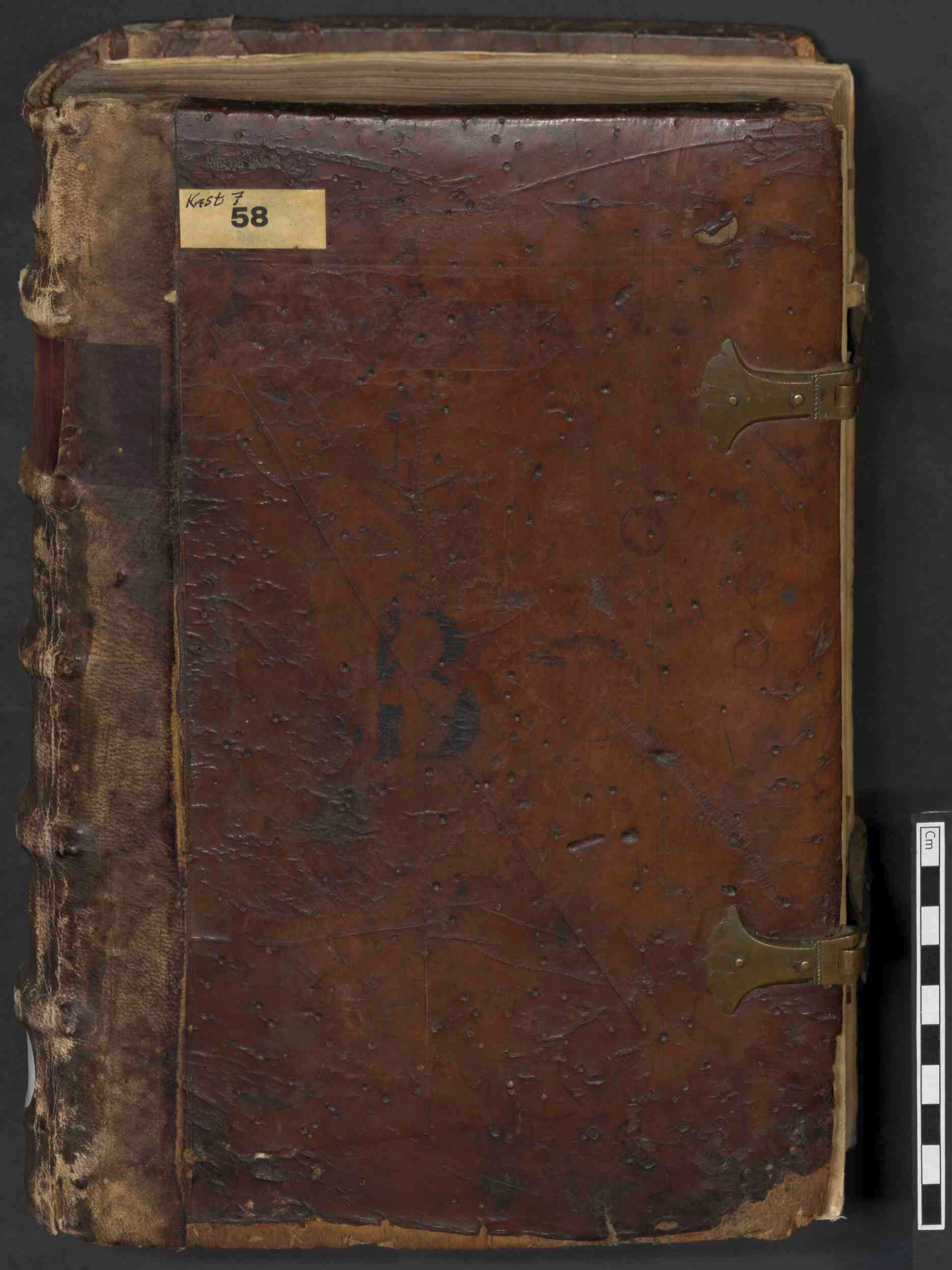
Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Aurelii Augustini opuscula plurima

https://hdl.handle.net/1874/461170


Kast 7
58
Cm

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

depcor te:eraudi me p medicinā vulnerū nostroz q̄ pependit in ligno.z sedens ad dexterā tuā te inpellat p nob Scio misericorditer opatā:z ex corde dimisi se debita debitoribus suis:dimitte illi z tu debita sua.si qua etiā attraxit p tot ānos post aquā salutis. Dimitte dñe:dimitte obsecro.ne intres cum ea in iudiciū. Superaltet misericordia iudiciū:quoniam eloquia tua vera sunt.z promisisti misericordiā misericordibus.Quod vt esset tu dedisti eis.q̄ misereberis cui miserē eris. z misericordiā pstabis cui misericors fueris. Et credo iā feceris qđ te rogo. Is voluntaria oris mei approba dñe. Nāq̄ illa imminēte die resolutōis sue nō cogitauit suū corpus sumptuose pegit:aut cōdiri aromatibus:aut monumētū electū cōcupiuit.aut curauit sepulcr patriū. Nō ista mādauit nobis:is tm modo memoriam sui ad altare tuū fieri desiderauit. cui nulli? diei ptermissione seruierat vt sciret dispensari victimā sanctā:q̄ deletū ē cyrographū quod erat ptrariū nobis:q̄ triūphatus est hostis:pcutās delicta nostra.z q̄:en quid obiciat.z nihil inueniens in illo in q̄ vincimus. Quis ei restituet innocentē sanguinē? Quis ei restituet pciū quo nos emit: vt nos auferat ei. Ad cuius pcij nostri sacramētū:liganit ancilla tua animā suā vinculo fidei. Hemo a ptectōe tua dirūpat eā. Nō se iterponat nec vi nec ifidijs leo et draco. Hec enī rndebit illa nihil se debere ne quicatur et obtineat ab accusatore callido. sed respōdebit dimissa debita sua ab eo cui nemo reddet qđ p nobis nō debens reddidit. Sic ergo in pace cū viro ante quē nulli et post quē nulli nupta est.cui seruiuit fructū tibi afferēs cū tolerantia. vt eū quoq̄ lucrareť tibi. Et inspira domine de? me?:inspira seruis tuis fratribus meis filijs tuis:dñis meis :quibus corde z voce et līs seruio. vt quotquot hec legerint meminerint ad altare tuum monice famule tue cū patricio quondā eius cōiuge.p quoz carnē introduxisti me in hāc vitā quēadmodū nescio. Deminerint cū affectu pio parentū meoz in hac luce trāsitoria:z fratrū meoz sub matre catholica:z ciuiū meo te patre in matre catholica:z ciuiū meorū in eternā hierusalē:cui suspirat pegrinatio populi tui ab exitu vsq̄ ad fditū. vt quod a me illa poposcit extremū,vbe rius ei pstet in multoz oroibus tā p̄fessiones q̄ p oroes meas

Explicit liber nonus
Incipit decimus

Capm 1

Ognoscā te

cognitor me? :cognoscaz te sicut et a te cognit? sū. Virtus anime mee:intra in eā.z coapta tibi vt habeas et possideas sine macula et ruga. Hec est mea spes.ideo loquor et in ea spe gaudeo:quādo sanus gaudeo .Cetera vo vite hui? rātō minus flenda q̄nto magis fletur.z tanto magis flenda q̄nto minus fletur in eis. Ecce enim veritatē dilexisti:quoniā qui facit eā venit ad lucē. Volo eam facere i corde meo coram te in confessiōe.in stilo aut meo coram multis testib. Et tibi quidē domine cui? ocul? nuda est abyssus hūane conscientie.q̄d occultū esset in me etiā si nolle p̄fiteri tibi. Te enī mibi abscondere non me tibi. Nunc aūt q̄ gemit? me? tedet? displicere me mibi:tu fulgel? z placeris:z amaris z desideraris:vt erubescā de me z abiciā me atq̄ eligā te:et nec tibi nec mibi placeā nisi de te. Tibi q̄ dñe manifestus sum q̄cunq̄ sim.z q̄ fructu tibi cōfitear dixi. Nec enī id ago ybis carnis z vocib:sed ybis anime z clamore cogitatōis:quē nouit auris tua .Cū enī malus sum:nihil est aliud p̄fiteri tibi q̄ displicere mibi. Cū vo pius.nihil est aliud p̄fiteri tibi q̄ nō tribuere mibi.q̄m tu dñe benedicis iustū:sed prius eū iustificas impiū. Confessio itaq̄ mea de? me? in conspectu tuo tibi tacite fit:et nō tacite. Tacet enī strepitu:clamat affectu. Nec enī dico recti aliq̄d hominib qđ nō a me tu prius audieris.aut etiā tu aliq̄d a me audies a me quod nō mibi tu prius dixeris. Quid mibi ergo est cū homibus vt audiāt cōfessiones meas.q̄si ipi sanaturi sint omnes lāguores meos? Curiosum genus ad cognoscēdā vitā alienā :desidiosum ad corrigēdā suā. Quid a me quesierint audire q̄ sim:qui nolūt a te audire q̄ sim? Et vnde sciūt cū a meipo de meipo audiūt:an verū dicā.quādoq̄dem nemo scit hominū q̄d agat in hoie nisi spiritus hominis q̄ in ipo est. Si aut ea te audiūt de seipis:nō poterūt dicere mentit dñs. Quid est enī a te audire de se:nisi cognoscere se? Quis pozro cognoscit z dicit falsum est:nisi ipe mentiat? Sed qz charitas omnia credit.inter eos vtiq̄ qs conuinctos sibimet vnū facit.ego quoq̄ dñe demonstrare nō possum an vera confitear.sed credūt mihi quozū mibi aures charitas aperit. Verūtamen tu medice meus intime quo fructu ista faciaz elig mibi. Nam p̄fessiones preteritoz malorum meorū q̄ remisisti et texisti vt beares me in remutās animā meā fide z sacramento tuo.cū legunt z audiunt excitant cor ne dormitet in desperatōe.z dicat: nō possum:sed euigilet in amore misericordie tue z dulcedine gre tue:q̄ potens est oī tatis sue. Et delectat bonos audire pterita mala eoz q̄ iam carēt eis.nec iō delectat qz mala sunt:sed quia fuerūt z nō sūt. Quo itaq̄ fructu dñe deus meus cui q̄ dicte p̄fiteť conscientia mea:spe misericordie tue securioz q̄ innocētia sua. Quo fructu ifas adhuc q̄s ego sim: nō quis fuerim? Jam illū fructū vidi z p̄mēoraui. Sed q̄s adhuc sim. ecce in ipo tpe confessionuz mearū.z multi boc nosse cupiūt qui me nouerūt et nō me nouerūt.q̄ ex me vl de me aliq̄d audierūt.sed auris eoz nō ē ad cor meū:vbi ego sum quicūq̄ sum. Vo lunt ergo audire p̄fitentē me q̄d ipe inq̄ sim.qui nec oculū nec aurē:nec mentem possunt intēdere:crediturī tamē volunt: nunquid cogniturī? Dicit enī eis charitas q̄ boni sunt.nō mentiri me de me confitente.z ipa in eis credit mibi. Sz q̄ fructu id volūt? An gratulari mibi cupiunt cū audierint q̄ntū ad te accedā munere tuo:z orare p me cū audierit q̄ntuz retarder pondere meo? Indicabo talibus Nō enī paruus est fructus dñe de? meus: vt a multis tibi gr̄e agant de nobis :et a multis rogent p nobis . Amet in me fraternus animus qđ amandū doces .z dolear in me qđ dolēdū doces. Animus ille faciat fraternus nō extraneus.nō filios alienozū:quoz os locutū est vanitatē:z dextera eoz dextera iniq̄tatis.sed fraternus ille q̄ cū approbat me gaudet ō me. Cū autē improbat me ptristat p me.quia sive approbet sive ip̄robet:diligit me. Indicabo me talibus:respirēt in bonis meis. suspirēt in malis meis. Bona mea istituta tua sunt z dona tua.mala mea delicta mea sunt et iudicia tua. Respirēt in illis. suspirēt in his. Et hymnus et fletus ascendant in cōspectū tuū de fraternis cordibus thuribulis tuis. Tu aūt dñe delectat? odore sancti tēpli tui.miserere mei fm magnā misericordiā tuā:ppt nomē tuū:z nequaq̄ deserēs cepta tua p̄fuma impfecta mea. Dic est fructus p̄fessionū meaz:nō qualis fuerim:sed qlis sim:vt hoc p̄fitear:nō tm coram te secreta exultatiōe cū tremore:z secreto meroze cuz spe: sed etiā in auribus credentiū filiozū hominū.socioz gaudij mei:z p̄sortiū mortalitatiz mee.ciuiū meoz z mecū pegrinoz pcedentiū et consequentiū: et comitum vite mee. Di sunt serui tui fratres mei quos filios tuos esse voluisti dños meos.q̄b iussisti vt seruiā:si volo tecū de te viuere Et hoc mibi verbū tuū parū erat si longo precipet: nisi et faciēdo p̄iret. Et ego id ago factis et dict.id ago sub alis tuis nimis cū ingenti piculo:nisi q̄ sub alis tuis tibi subdita est aīa mea :z infirmitas mea tibi nota est. Paruul? sum:sz viuit semp pater me? :z idone? est mihi tutor meus. Idē ipe est enī q̄ genuit me z tuet me.z tuipe es omnia bona mea.tu omipotes q̄ mecū es:z prius q̄s tecū sim Jndicabo ergo talibus qualibus iubes vt seruiā:nō quis fuerim sed q̄s iam sim:z q̄s adhuc sim.sz nec meipm dīndico. Sic itaq̄ audiar. Tu enī dñe dīndicas

Capm 2

Capm 3

Capm 4

Capm 5

S.AUGUSTINI
OPUSCULA
PLURIMA

1491

THO
RAR
7 - 58. qu.


Cm


Cm


RAR
Cm



C d.14

Laudate nomē dñi. dicite multū nr̄imini.
Eructauit z ꝓphas. intendit̄ nr̄as nequas.
Sed fiat nom ꝑtm̄. quia magn⁹ est dñs.
Sic lingue uestre calam⁹. est colloquenda thalam⁹.
Hec tm̄ per mōstrum. z uestrū eloquētiam.
Quater nos negligē. qđ pessim⁹ defendē.
Sed cū patres z matres. uestros audete codices.
Et qđ pars migrat altā. uestra nō lacerat ulcera.
Sed migrare legis ad uarā. quā ꝓferūt calumpniā.
Ad mētē tm̄ tahū. obliterare uacū.
Eructauit ꝓposuit. in rem sē nō obtemperē.
Quoniā in rem actio. est dñi ꝓfessio
Deū⁹ nr̄. nec dñs. nec est finis⁹ tm̄⁹.
Quartū ad dixit dñs. et hec ꝓba. comm⁹.
Nam ab eode dño. et sub eode tm̄no.
Dixit dñs ꝓsidet. z nemo in hac dissidet.
Murrā ꝓsunt nec a magio habunt.
Nā nō facte minurā. qm sequit̄ iniquā.
Dixit qđ in psalterio. multoꝝ est collectio.
Quoꝝ omn̄. im actio. sub ei⁹ est seruitio.
Videre quid nā dixit. cū hppis notū fuit
Quia una sola cuntas. castrū seu mole puncras.
Deos uel saltim ampli⁹ cōsentes tenet sepim.
Quoꝝ qsqs dominū. habet in loco ꝑpium.
Ergo si nob̄ abstulit. qđ uerū est z cōpulit.
Tenet̄ mā reddē. et nos mil et face.
Tenemur de iustica. ut uestra nouit curia.
Credat incredē igit̄. qui reddē compellit̄.
Illos quoꝝ hec curia. cōtulit beneficia.

KASt 7
58

Aurelii Augustini opuscula plurima

Tabula

Biblio FF Minorum Rurem and

Aurelii Augustini

Hypponēsis epi libroz ⁊ tractatuuz in hoc volumine comphēsoz tituli.

Liber meditationū Folio primo.
Liber soliloqoz aīe ad deū fo.xvij.
Manuale de verbo dei fo.xxx.
Enchiridion ad Laurētiū fo.xxxvi.
Liber de triplici habitaculo fo.lv.
Liber scale paradisi. fo.lvij.
Libellus de duodecim abusionū gradi bus fo.lx.
Liber de beata vita fo.lxiij.
Liber de assūptōe ꝫ tē marie ꝟgis lxx.
Liber de diuinatōe demonū contra pa/ ganos fo.lxxij.
Liber de honestate mulieꝝ fo.lxxv
Liber de cura agēda ꝓ mortuis ad pau linū episcopū nolensem fo.lxxvi.
Liber de vera ⁊ falsa penitētia ad christi deuotam fo.lxxxi.
Libellus de cōtritōe cordis fo.lxxxvij
Tractat⁹ ō ꝺctēptu mōi ad clīcos fo.xc.
Liber de cōueniētia decem p̄ceptoꝝ. ⁊ decē plagaꝝ egypti fo.xcij.
Libell⁹ de cognitōe vere vite fo.xciij.
Liber confessionū fo.xcvij
Liber de doctrina christiana fo.cliij.
Liber de fide ad petꝝ diaconē clxxxiij
Sermones duo de vita ⁊ moribꝫ cleri/ coꝝ. fo.cxcv.
Liber ō ꝼa fligiōe ad rominianū cxcix
Liber de spiritu ⁊ anima fo.ccxiij.
Liber de vita christiana ad sororē suam viduam fo.ccxxxij
Liber de diffinitōibꝫ orthodoxe fidei et ecclesiasticis dogmatibꝫ fo.ccxxxvij.
Liber de disciplina christiana siue ō do mo discipline fo.ccxl.
Sermo de charitate fo.ccxlij
Liber de decem chordis fo.ccxliij.
Sermo de ebrietate fo.ccxlix.
Tractat⁹ ō vanitate hꝰ secli fo.ccxlix.
Liber de obediētia ⁊ hūilitate fo.ccli.
Liber de agone christiano fo.ccli.
Liber de bono discipline fo.cclvij.
Regula de ꝺmūi vita clericoꝝ cclviij.
Passidonius calamēsis episcopus ō vi/ ta ⁊ moribus sancti augustini fo.cclix.

Tabula in librū me

ditationū diui Augustini epi hypponēs

Inuocatio dei oīpotētis ad moꝝ ⁊ vi te reparationē Capitulū.i.
Dominis accusatio ⁊ ꝺmēdatio miseri cordie diuine Cap.ij.
Dominis ꝺqstio q̄ ꝓpter inobedientiaz a domino nō auditur ca.iij
Judicis timoꝝ ca.iiij.
Inuocat pater ꝓ filiū ca.v.
Dic repūtat hō p̄ passiōez filij ca.vi.
Dic recognoscit hō se causam esse passio nis ca.vij.
Dic exponit homo deo patri passionem filij in suā recōciliatōnem ca.viij.
De inuocatōe spīritussancti ca.ix.
Oratio serui dei de se humiliter sentien/ tis ca.x.
Oratio ad sanctā trinitatē
Confessio omnipotētis dei ⁊ maiestatis eiusdem ca.xi.
Quāliter generi humano dignat⁹ ē sub uenire deus pater. ⁊ de verbi incarnatōe ⁊ gratiaꝝ actōe ca.xij.
De fiducia quam habere debet anima in domino iesu atq; eius passiōe ca.xiij.
De immensa charitate patris eterni ad genus humanum ca.xiiij.
De duplici christi natura q̄ ꝓ nobis mi seret ⁊ ꝓ nobis interpellat ca.xv
De gratia quā debet homo deo ꝓ benefi cio redemptōis. ca.xvi
Oratio deuotissima ad christū ca.xvij.
Dic distinguit inter sapientiā q̄ domus dei est. ⁊ sapiaz q̄ diuina est ca.xviij.
Dic orat homo vt ipa quoq; dom⁹ dei oret ꝓ eo ca.xix.
Quantis amaritudinibꝫ vita ista sit re/ sperſa ca.xx.
De felicitate vite quā ꝓparauit deꝰ dili gentibus se ca.xxi.
De felicitate aīe sctē hinc exeūtis. ca.xxij.
Oratio ad sanctos vt nobis succurrant in periculis ca.xxiij
Anime desiderium ad ciuitatē supnam hierusalem. ca.xxiiij.
Hymnus de gloria paradisi ca.xxv.
Laus continua quā facit anima ex con/

BIBLIOTHECA CONVENTUS WEERTENSIS.

Bibliotheek MINDERBROEDERS WEERT.

Tabula

templatõe supne diuinitatis ca. xxvi.
Quid sit quodãmodo deũ cernere ⁊ te/
nere. ⁊ ãlit sit de deo sentiẽdũ ca. xxvij.
Oratio explicãs plurimas deitatis ꝓpe
tates. ca. xxviij.
De vnitate psonaꝝ ⁊ plitate ĩ dõ. c. xxix
Oratio ad sanctã trinitatẽ ca. xxx.
Q3 deꝰ vera ⁊ summa vita est ca. xxxi
Laus angelorꝝ ⁊ hominũ ca. xxxij.
Dic ꝯrit hõ q nõ ꝓpũgit ĩ ꝺtẽplatõe.
ex3 ãgeli q3 tremũt deũ videtes. c. xxxiij
Oro cor multũ mouens ad deuotõez et
diuinũ amorẽ ca. xxxiiij.
Oratio deuotissima ad laudes haben/
das ca. xxxv.
In ista oratõne mens humana copiosꝰ
ꝓpungit si in quiete dicit ca. xxxvi.
Oratio in tribulatõe ca. xxxvij.
Oro multũ deuota ad filiũ ca. xxxviij.
Oratio vtil ⁊ dirigit ad pfez ca. xxxix
Oratio deuota de recordatõe passionis
christi ca. xl.

Tabula in libꝝ soli

loquꝝ diui augustini epi hypponensis
De ineffabili dulcedine dei Cap. i.
De miseria ⁊ fragilitate hois Cap. ij
De mirabili lumine dei cap. iij.
De mortalitate hũane nature ca. iiij.
Quid sit nihil fieri ca. v.
De casu anime in peccat. ca. vi.
De multiplicib3 bñficijs dei. ca. vij.
De dignitate hominis futura ca. viij.
De omnipotẽtia dei ca. ix.
De incõprehẽsibili laude dei ca. x.
De spe erigenda ad deũ ca. xi.
De laqueis concupiscẽtiaꝝ. ca. xij.
De miseria hois ⁊ bñficijs dei ca. xiij.
Q3 deꝰ ppetua inspectõe ꝺsiderat opera
⁊ intentiões hominũ ca. xiiij.
Q3 hõ p se nihil pt sine diuĩa gra. ca. xv
De diabolo ⁊ multiplicib3 temptationi/
bus eius. ca. xvi.
Q3 deus est lux iustoꝝ. ca. xvij.
Item de beneficijs dei ca. xviij
De feruore dilectõis vl charitat. c. xix
Q3 deꝰ subiecit oĩa fruituri hoĩm ca. xx
Q3 exꝺsiderãõe bonoꝝ ꝯaliũ colligit
magnitudo celestis copsilij. ca. xxi.
Q3 diuina dulcedo omnẽ psentẽ mundi
amaritudinẽ tollit ca. xxij.
Q3 tota spes nostra ⁊ desideriuz cordis
nostri debet esse in deũ. ca. xxiij.
Q3 salus nostra ex deo est ca. xxiiij.
Q3 volũtas humana inefficax sit ad bo
na opera sine diuina gratia ca. xxv.
De antiquis beneficijs dei ca. xxvi
De angelis deputatis ad custodiã ho/
minum. ca. xxvij.
De profunda predestinatõne ⁊ pscientia
dei. ca. xxviij.
De illis qui prius sunt iusti ⁊ postea im/
pij efficiunt ⁊ econuerso ca. xxix.
Q3 aĩa fidel sit sanctuariũ dĩ. ca. xxx
Q3 necꝫ p sensus exteriores necꝫ interio
res inueniri potest deus ca. xxxi.
Confessio vere fidei ca. xxxij.
Dexfessiõe ppie vilitatis ca. xxxiij.
Cõsideratio diuĩe maiestat ca. xxxiiij
De desiderio ⁊ siti aĩe in deũ ca. xxxv.
De gloria celestis patrie ca. xxxvi.
Oratio ad sanctã trinitatẽ ca. xxxvij.

Tabula i manuale

diui Augustini epi hypponẽsis de ꝟbo
dei quo sopita celestꝭ desiderij memoria
renouet.
De mirabili essentia dei Cap. i.
De indicibili scientia dei ca. ij.
De desiderio aĩe sentiẽtis deũ ca. iij.
De miseria anime que dñm nostrũ iesuz
christũ nõ amat nec querit ca. iiij.
De desiderio anime. ca. v.
De felicitate anime a terreno carcere re/
solute. ca. vi.
De gaudio paradisi ca. vij.
De regno celoꝝ ca. viij.
Post nimios ploratus mestam animam
consolat deus ca. ix.
De dulcedine diuini amoris ca. x.
De ꝓparatõe nostre redemptõis ca. xi.
De gaudio. ca. xij.
Uerbũ icarnatũ est cã spei nr̃e. ca. xiij.
Quãto maior est de deo meditatio: tan/
to iocundior ca. xiiij.
Desiderande sunt p christo tribulatões
in hac vita ca. xv
Quõ regnũ celoꝝ possit acq̃ri ca. xvi.

Tabula

Quid sit ꝛ q̄d habeat paradisus ca.xvij.
Non valet homo deo vicē reddere nisi p amorem ca.xviij.
Quid in nob deꝰ req̄rat sibi sile ca.xix.
De ꝓfidentia aīe amantis deū ca.xx.
Quid fecit deꝰ ppter hoīem ca.xxi.
De recordatōne vulnez ihesu christi domini nostri ca.xxij.
Recordatio vulnez christi est efficax remediū cōtra oēs aduersitates ca.xxiij.
Meditatio aīe ad amorē christi. c.xxiiij
Nihil p̄t, anime sufficere preter summū bonum. ca.xxv.
Quid sit cognitio veritatis. ca. xxvi.
Quid in nobis operetur missio spiritus sancti. ca.xxvij.
De opatōe eiꝰ q̄ diligit deū ca.xxviij.
De vera cordis requie ca.xxix.
Quicq̄d mentis aspectū ab eo ꝛtrahit oīno fugiēdū ē atq; execrādū. ca.xxx.
Uisio dei pdita est ppter peccatū .ꝛ miseria inuenta est ca.xxxi.
De bonitate dei ca.xxxij
De delectabili fruitōe dei ca.xxxiij
Sūmū bonū appetēdū est ca.xxxiiij.
De mutua charitate sc̄oꝝ i cel c.xxxv
De pleno gaudio vite eterne ca.xxxvi

Tabula capituz in

Enchiridiō diui Augustini epi hyppōēnsis ꝛ doctoris eminentissimi.

Q, hoīs sapiētia pietas.i. dei cultꝰ dicit vt in Job legit Capitulū.i.
Quo nā modo sit colēdus deꝰ ca.ij.
Qualē sibi libz fieri voluerit: vel que vt contineret poposcerit ca.iij.
De initio fidei ꝛ pfectōe speciei. ꝛ q̄ christꝰ sit ppriū fidei catholice fūdamētū. qđ apō hereticos noīetenꝰ inuenit. ca.iiij.
Quid sit enchiridion qđ sibi fieri velit: ꝛ q̄ laborioſum sit ꝓtra fidem spem ꝛ charitatē sentientibus respondere ca.v.
Q, symbolū ꝛ dñica oratio fidem in se et spem ꝛ charitatē ꝓtineant ca.vi.
Qualiter fides spes ꝛ charitas sine seinicē esse nō possint: q̄uis a se in quibusdam differant. ca.vij.
Q, credulitas fidei christiane nō i naturis rez sed i creatoꝛs bonitate ꝓsistat. Et q̄ satꝭ sit oīmi christiano credere sctāz trinitatē ee cām oīm creatarz rerū ca.viij.
Qualia bona sint que a summa trinitate creata sunt ca.ix.
Qualiter deus mala ordiet: ꝛ que sit diffinitio mali. ca.x.
Bonas esse omnes naturas a sūmo bono factas: quibusq; ex causis ꝛ qualiter corruptio noceat intimat. ca.xi.
Q, nullū possit esse malū si nullū sit bonum. ꝛ q̄ hec assertio ppbetice sententie non sit contraria. ca.xij.
Q, i bonis ac malis sibimet ꝓtrarijs dyalecticoꝝ regula deficiat. ꝛ q̄d sit corruptio. ꝛ q̄ ex bōis mala orta sint ca.xiij.
Quō nō sit ꝓpriū dñice snie: q̄ ꝺr. non pōt arbor bona fructus malos facere: cū dicitur mala ex bonis esse orta ca.xiiij.
Non ptinere ad beatitudinē conseq̄ndā scire causas corporaliū in mundo motionum ca.xv.
Disputatō q̄lit error caueri possit c.xvi
Utrum ad officium hominis iusti sit ali quando mētiri. ca.xvij.
Quibus in rebus fallamur ca.xviij
An peccata dicēda sint cū q̄s de malo homine bene sentit vl veriſil'ibꝫ fallit c.xix.
Quibꝫ in rebꝫ errātes nō peccemꝰ q̄uis adhꝰ vite mirias erroꝛ ptineat ca.xx.
Quō sit pcm̄ oīe mēdaciū: vl q̄lit etiā illi licet venialiter peccēt, qui nō nisi pro salute hominū mentiunt ca.xxi.
Que sint cause bonarū rerum ꝛ que malarum ca.xxij
Qđ sit creature ratōnabil' primū maluz: vel que mala hoc secuta sunt ca.xxiij.
Q, in suis malis rōnalis natura btitudinis appetitū nō amiserit. ꝛ q̄ hō habeat penā ppriā corpis mortē. ca.xxiiij.
Q, peccatū adam originaliter in posteros trāsierit ca.xxv.
Qualiter hūani generis massa ex dei ira iacebat in malis. luens cum desertoribꝫ angelis iustissimas penas manēte in eis bonitate creatoris ca.xxvi.
Q, q̄busdā angel' cadentibꝫ p superbiam residui certissimam ppetue beatitudinis

Tabula

ſtabilitatē acceperūt ca.xxxvij.
Q, numer⁹ bonoꝝ angeloꝝ q̄ diminut⁹ eſt poſt ruinā maloꝝ ex hoīb⁹ ſuppleat.ꝛ q̄ hic numer⁹ deo ſit not⁹ ca.xxxviij
Q, nō ꝓpꝛijs meritis nec ꝓ libeꝝ arbitriū ſed ꝓ filium dei liberari poſſit genus humanum ca.xxix.
Q, etiā fidem a qua bona opa incipiunt gratia tribuat ca.xxx.
Q, deus opatur in nobis ꝛ velle ꝛ ꝑficere ſicut apl's multipliciter p̄dicat ꝛ oīs diuia ſcriptura teſtatur. ca.xxxi.
Q, iuſta damnatōne ſub ira dei tenebaꝝ genus humanū.donec veniret mediatoꝛ q̄ nos ab ea liberaret ca.xxxij.
De admirabili ſacr̄o mediator⁹ c.xxxiij
De duab⁹ naturis in vna filij dei ꝑſona conſiſtentibus ca.xxxiiij.
Quā euidēs iudiciū ſit abūdātis gr̄e d̄i q̄ in hoīe chriſto humana natura in vnitatem ꝑſone aſſumi ꝓmeruit ca.xxxv.
Q, gratia demonſtraꝝ etiaꝫ in hoc q̄ de ſpūſancto natus dicit. ca.xxxvi
Q, q̄uis nō ſit conſeq̄ns p̄ꝛ hoīs chriſti dici ſp̄ūſctū.mod⁹ tñ ipe q̄ de ꝛ maria v̄gie nat⁹ ē ſit ineꝛplicabil' c.xxxvij
Exēpla quib⁹ oñdit nō ſp dici filiū q̄ꝛ d̄ de re aliqua naſcit.ꝛ aliq̄d dici filiū rei ꝺ qua non naſcitur ca.xxxviij
Modus ſignificās chriſtū ieſum de ſpirituſancto natū inſinuat gr̄am qua eius hūanitas nullis p̄cedētib⁹ meritis in ꝑſona ꝓceptōe deo copulata ē ca.xxxix.
Quō chriſt⁹ nec oꝛigiale nec ꝓꝛiū hn̄s pctū fact⁹ ſit ꝓ nob⁹ ipe pctū ca.xl.
Q, mors ꝛ reſurrectio chriſti ſacramētū baptiſmi ſignificet. ca.xli.
Q, generaliter omni etati neceſſariuꝫ ſit chriſti baptiſmū ca.xlij.
Quō plerūq̄ maioꝛes ſingulariter moꝛi pctō dicunt in baptiſmo: cū habeāt ꝓpa plura peccata.ecōtrario paruuli ī rḡmiſſione pctoꝝ dicant baptizari ca.xliij
Quō in illo vno peccato quod ꝓ vnū hominē intrauit in mundū inueniant plura peccata ca.xliiij.
Q, nō inaniter dicatur peccatis parētū filios obligari niſi gratia diuinaq̄ miſericoꝛdia ſuccurrat ca.xlv
Nō eſſe temere diffiniendū vtrū peccata parentū ab adam vſq̄ ad patrē vniuſcuiuſq̄.an in terciā ꝛ quartā generatōnem. an alio aliq̄ modo imputent ca.xlvi
Nullū ab oꝛiginali peccato poſſe ſaluari niſi ꝓ mediatoꝛē dei ꝛ hominū chriſtum ieſum ca.xlvij.
Neminē renaſci in baptiſmate iohānis quē chriſt⁹ hūilitatis cauſa ſicut moꝛtis diſpenſationē ſuſcipe voluit ca.xlviij.
Q, chriſti gr̄a nō ſolū oꝛigiale pctm̄:ſed cūcta ſil' abſtulit q̄ addita iuēit ca.xlix
Omnē ex adā natum in damnatōne detineri.ꝛ omnē in chriſto renatū a damnatione liberari ca.l.
Qualiter myſteriū baptiſmi in cruce chriſti apoſtol⁹ cōmēdauerit.in quo maioꝛes ꝛ paruuli liberant ca.li.
Quid ſignificent ea que in cruce ſepultura reſurrectōne ꝛ aſcenſione chriſti geſta ſunt. ca.lij.
Non pertinere ad hanc vitam q̄ chriſt⁹ ad viuos ꝛ moꝛtuos iudicandos de celo venturus credit. ca.liij.
Duobus ſignificare modis q̄ viuos et moꝛtuos iudicabit ca.liiij.
Q, nomīato ſpūſctō tota trinitas cōpletur cui oꝛdinatiſſime ſctā eccleſia ſubiuncta ſit tanq̄ deo templū ſuū. ca.lv.
Q, in eccleſia ꝓmitiuoꝝ que in celis ē nullus ſit malus ca.lvi.
Quid ſentiendū ſit de differētijs āgeloꝝ bonoꝝ.ꝛ vtꝝ ad eandē ſocietatē ꝓtineāt ſol ꝛ luna ꝛ cetera ſidera ca.lvij.
Vtꝝ vl' q̄lia coꝛpa āgeli hēant c.lviij.
Q, maxime ꝓ dei gratiā dignoſcendum ſit cum ſe ſatbanas trāſfigurat in angelum lucis. ca.lix.
Quādo habebimus plenā noticiaꝫ celeſtis eccleſie.vel qualiter moꝛs chriſti etiā ꝓ angelis fieri dicatur ca.lx.
Q, ſancti angeli docti a deo nouerit numerū qui ex hominib⁹ aſcenſurus eſt ad beatitudinē ca.lxi.
Quō accipiaꝝ pax dei p̄cellere oēz intellectū.ꝛ q̄lē pacē hēbim⁹ cū angel' ca.lxij
Quō etiā nūc nobiſcū angeli cōcoꝛdāt. ꝛ q̄ remiſſio peccatoꝝ etiā baptizatis ꝓfectis eſt neceſſaria ca.lxiij.

Tabula

Q, intra eccl'iam catholicā quālibet crí/
minosis nō deneget penitētie locus. et q̄
liter debeat agi ipa penitētia. ca.lxiiij.
Q, remissio pcrō; ad futur; iudiciū pti
neat: cū in hac vita etiā paruli baptiza
ti diuerso mō crucient. quozūdā ꝯo pe/
ne in post; reseruent ca.lxv.
De his q̄ intra eccl'iam catholicā scele/
ratissime viuunt ⁊ nullo mō pniam agūt
ac sibi saluatō; p ignē pmittūt ca.lxvi
Quid sentiēdū sit ō his q̄ sup fundamē/
tū edificant. ⁊ q̄ sint hi q̄ p ignē saluant.
vl' q̄lis sit ille ignis ca.lxvij.
Posse etiā fieri post hāc vitā ignē purga
toziū p quē saluant q̄ hic talia vixerunt
vel penitētiā ꝯgruā gesserūt ca.lxviij.
Cauendū esse ne putemus infanda crimi
na elemosynis posse redimi nisi ab eis ab
stinendo ca.lxix.
Q, p oratōnem dñicam nō tm̄ q̄tidiana
peccata sed etiā pterita deleant ca.lxx.
De multis elemosynaꝝ generib; ca.lxxi.
Qual' sit elemosyna pfectoꝝ. ca.lxxij.
Nō ee deputādū inimicū q̄ pctō suo mo
uet vt roget. ⁊ nll'aten⁹ a deo pctā dimitti
eis q̄ petētib; ñ dimittūt ex corde c.lxxiij
De his q̄ scelerate viuūt ⁊ testimonio ōi
abutūt q̄ ait. Date elemosynā ⁊ ecce oīa
munda sunt vobis ca.lxxiiij.
Q, a seipō debeat incipe q̄ vult elemosy
nam ordiate facere. Sicut phariseos dñs
increpando admonet ca.lxxv.
Q, multū se seducūt q̄ p largissimas ele
mosynas indulgentiā sibi compare existi
māt ⁊ a peccatis nō cessant ca.lxxvi.
Q, leuia vl' grauia peccata diuīo sint pē
sanda indicio. p quibus tñ orare freqn/
ter debemus ca.lxxvij.
De quibusdā peccatis que leuia puta/
rent nisi ḡuiora in scripturis sanctis de/
monstrarent. ca.lxxviij.
Q, etiā magna pctā cū in vsū venerint:
aut parua aut nulla esse credāt ca.lxxix.
De duab; causis ignorātia ⁊ infirmitate
quibus peccamus ca.lxxx.
Q, miseric'ordia dei necessaria est vt pel
lat pudor vt penitētia agat ca.lxxxi
Q, i spūm sctm̄ irremediabiliter peccent q̄
in eccl'ia catholica remitti sibi pctā vsq;
in finē vite non credunt. ca.lxxxij.
De vltima et generali resurrectione car/
nis ca.lxxxiij.
Questio de abortiuis fetib; an sint resur
recturi ca.lxxxiiij.
Disputatio questiōis quādo incipiat hō
in vtero matris viuere q̄ ad carnis resur/
rectionem ptinere credit ca.lxxxv.
De monstris que nascunt et cito moriū
tur cum cōmemoratōne cuiusdam bimē
bris. ca.lxxxvi.
Q, caro hoīs mortui in q̄buslibet elem̄
tis alijsq; corpib; trāsmutet aie quā reli/
q̄t resurrectō e reuocet ca.lxxxvij
Non esse conseq̄ns ad easdem partes ter
renas materies vnde lapse sunt in resur/
rectione reuocari cū exemplo statue solu
bilis metalli ca.lxxxviij.
Utr; eēles an diuerse future sint stature.
vl' figure resurgētiū corpoꝝ ca.lxxxix.
Qualiter resurgāt corpa sctoꝝ ca.xc.
Qualiter etiā illi resurgāt q̄ a massa pdi/
tionis nō sunt discreti ca.xci.
Q, nec pma nec scda mors hominī acci
disse si nemo peccasset. Et q̄ q̄nis im/
pī diuerso modo cruciet paruulo; q̄ par
na pena erit. ca.xcij.
Q, remanentib; impijs in eterna damna
tione tūc scient sancti quid b.oni eis ptu/
lerit gratia ca.xciij.
Q, oīa q̄ nūc nos latēt tūc nō latebūt cū
ad iudiciū puenerim⁹ ca.xciiij
Q, recta pfessiōe credam⁹ oīpotētē deuz
bñ facere etiā cū sinit mala fieri ca.xcv
Questio de dicto apostoli: q̄ deus vult
omnes homines saluos fieri: ⁊ nō oēs
salui fiunt ca.xcvi.
Q, omnipotētia dei malas hominū vo
luntates in bonū cōuertat. Item cōmen
datio gratie iuxta apostolū qua iacob ab
esau discretus est ca.xcvij.
Cōmendatio iudicij dei ẽm apostolum
in obduratōne pharaonis contra popu/
lum ōi. Item q̄ figmentū fingenti se nō
contradicat ca.xcviij.
Admiratio operū dei: quo fit vt de mal'
hominū voluntatibus bonā ipe imple/
at voluntatē suam cā.xcix.
De bonis voluntatibus hominum que

Tabula

plerūq; bone volūtati dei nō ꝟueniūt: et de malis volūtatib; que ꝟueniūt ca.c.
Q, q̄ntelibet sint volūtates que ꝟueniant aut nō ꝟueniant dei volūtati inuicta semꝑ sit dei voluntas ca.ci.
Qualiter intelligatur deus velle omnes homines saluos fieri. ca.cij.
Q, p̄sci⁹ deus p̄mū hoīem peccatuꝝ p̄destinauit bñ facere de malo ei⁹ ca.ciij.
Qualē ꝺpoꝛtuit pri⁹ hominē fieri vl q̄lis postea futurus sit ca.ciiij
De īmoꝛtalitate quā pdidit hō p liberū arbitriū z quā ē acceptur⁹ p gr̄az ca.cv.
Q, gr̄a dei sit vita eꝛna fm apl'm: stipēdiū ꝺo pcti moꝛs. z q̄ p̄mus hō suā potius q̄ dei faciens voluntatē de ipo facta sit voluntas dei ca.cvi.
Per qualē mediatoꝛē recōciliari ꝺoꝛtebat gen⁹ hūanū deo ca.cvij
Qualiter se habeant aīe defunctoꝝ ante vltimā resurrectionē ca.cviij.
De sacrificijs z elemosynis q̄ p baptizatis defunctis offerūtur ca.cix
Quos fines habituꝝ sint bonoꝝ malorūq; due ciuitates p⁹ resurrectōez ca.cx.
De his q̄ hūana miseratōe cōmoti ñ credūt eꝛnas esse penas impioꝝ ca.cxi.
Q, ꝑpetua sit pena damnatoꝝ: q̄uis diuersa p q̄litate factoꝝ. sicut et iustoꝝum eterna erit beatitudo .licet meritis int se differt ca.cxij.
Qualit' ex ꝺfessiōe fidei nascat spes fideliū: z ne q̄s ī seipo spem habeat ca.cxiij
Quō dñica oꝛō septē petitōes continet apud euangelistā matthēū ca.cxiiij
De q̄nq; petitōib; apud lucā euāgelistā a matthēo nō discrepātib; ca.cxv.
De excellētia charitatis sine q̄ etiā q̄ recte credit ac sperat nō potest ad beatitudinē puenire. ca.cxvi.
De quattuoꝛ differētijs homīs quē deus gr̄atia sua de tenebris ignoꝛātie ad se vocare ꝺignatur: quib; dei quoq; populus oꝛdinatus dicit. ca.cxvij.
Q, in qualibet istaꝝ quattuoꝛ velut etatum gratia regeneratōis hominē inuenerit: ibi remittunt ei cuncta peccata. et q̄ q̄ busdam gratiā tribuit vt omnino sub lege non seruiant ca.cxviij
Non obesse his qui p baptismū iam regenerati sunt: z mādati nonduꝝ capaces sunt z fm carnem viuunt: si moꝛ ex hac vita discedant. ca.cxix
De charitate dei z p̄mi ad quā omnia p̄cepta referunt. z de qualitate eius in hoc seculo z in futuro ca.cxx.
De fine voluminis vtrū eū enchiridion appellare vel habere ꝺebeas .z q̄ de fide spe z charitate sit script⁹ ca. cxxi.

Diui augustini epi

scopi hypponēsis scale padisi tabula

Descriptio officioꝝ quattuoꝛ graduū.
Officiū meditationis.
Officium oꝛationis.
Officiū contemplatōis.
Signa spūssancti ad animā venientis
Quomodo remaneat anima spiritussancti feruoꝛe discedente
Vnde redditur causa quare spūssancti feruoꝛ animā aliquantulū deserit.
Cura z diligētia aīe ne oīno a ꝺo ꝺserat.
Officia z effectus singuloꝝ graduū per repetitionem
Vnde ostendunt omnes hi gradus ita eē simul iuncti vt sint inseparabiles.
Quattuoꝛ cause retrahunt nos ab his quinq; gradibus.

Tabula in gradus

duodecim abusionū sancti Augustini epiſcopi hypponensis

Duodecim abusiua sunt seculi
Sapiens sine operibus.
Senex sine religione
Adolescens sine obedientia.
Diues sine elemosyna.
Femina sine pudicicia.
Dominus sine virtute
Christianus cōtentiosus
Pauper superbus.
Rex iniquus.
Episcopus negligens
Plebs sine disciplina
Populus sine lege.

Tabula

Tabula ī libꝝ de vera ⁊ falsa penitētia ad chꝛisti deuotaꝫ.

Prefatio Capitulū primū.
Qualiter fides est penitētie fundamētū. ⁊ qꝫ p laborē ⁊ dolorē acquiratur donuꝫ indulgentie ca.ij.
Contra eos qui dicunt nō valere penitētiam nisi vsqꝫ ad baptismuꝫ. postea non. multisqꝫ ꝓbatur exemplis etiam lapsis post baptismū penitentiam ꝓficere ad salutem ca.iij.
Contra eos q̄ dicūt nō valere pniaꝫ lapsis post baptismū ⁊ q̄liter intelligēduꝫ sit pctm̄ in spm̄ ⁊ ad mortē. ca.iiij.
Contra eos qui dicūt semel tantū ⁊ non amplius deū peccata dimittere lapsis pꝰ baptismū. Sed ecōtra totiēs apparꝫ diuina miseratio quotiēs fit a penitēte cōfessio ca.v.
Contra eos q̄ audacter peccāt nimis p̄sumentes de dei misericordia ca.vi.
Adhuc contra eos p̄sumentes ca.vij.
Que sunt peccata venialia. et qꝫ in his assidue peccantibꝫ assidue penitendū ⁊ cōfitendū est. ⁊ de dolore p dilatione penitentie. ca.viij.
De differētia ve ⁊ false penitētie. ⁊ qꝫ de oībus peccatis penitēdū est. ca.ix.
De fructu erubescētie ⁊ vtilitate ꝓfessionis. ⁊ q̄bus ⁊ q̄liter ꝓfitendū est. ca.x.
De p̄uata ⁊ publica confessione ⁊ satisfactione. ca.xi.
Qꝫ extra vnitatē eccl'ie nemo pōt digne penitere et quantū penitenti ꝓsunt suffragia ecclesie ca.xij.
Qꝫ semper ex fide penitens doleat ⁊ de dolore gaudeat ca.xiij.
Qꝫ non solū peccata sed omnes circumstantias peccatorū deflere ⁊ confiteri debet ca.xiiij.
De plenaria satisfactōe p iniūctum sacerdotē: ⁊ de dignis fructibꝫ penitētie. c.xv
Qꝫ penitēs nō excuset pctm̄ suū nec defendat. qđ m'ti modis fieri solet ca.xvi.
Ne differat ꝓfessio vsqꝫ ad mortem. ⁊ de periculo dilatōis ca.xvij.
De duricia ignis purgatorij ⁊ pena gehenne impenitentibꝫ debita ca.xviij.
Replicatio de ꝯtinuo dolore penitentis ⁊ erubescētia ꝓfessionis ca.xix.
De sancta ꝓuersatōne ⁊ discretōne ⁊ diligenti inquisitōne ⁊ beniuolentia: ⁊ cōpassione sacerdotū ca.xx.

Tabula in libꝝ de differentia spiritus et anime

Prologus
Quid est animus Capitulū p̄mū
Qualiter animus est inuisibil' ca.ij
De hominis cōpositione. ca.iij.
De potentijs anime ca.iiij.
De nouē ꝓgressionibꝫ anime ca.v.
Anima facta ē ad imaginē dei ca.vi
Anime capacitas ca.vij.
Quid sit anima ca.viij.
De interiori sensu ⁊ exteriori ca.ix.
Quot modis dicat spiritus ca.x.
Qꝫ in mente eminet intelligētia ca.xi.
Sensus ⁊ ei⁹ opus ca.xij.
Diffinitio aīe ⁊ explanatio ei⁹ ca.xiij.
De amicicia aīe ⁊ corporis ca.xiiij.
De comparatōe anime ad ea de quibus corpus constat ca.xv.
Per quid anima vnit deo ca.xvi.
Persuasio ad diligendū deū p beneficia conditōis ⁊ redemptōis ca.xvij.
De compatiōe aīe ad carnē: et quō sit in corpore vel in loco ca.xviij.
Quō aīa sit in quolibet mēbro ca.xix.
Anime passiones et quattuor virtutes eius ca.xx.
De virtute cordis quomodo ꝑpellit sanguinem p venas ca.xxi.
De virtute cerebri ⁊ partibꝫ ei⁹ ca.xxij
Quomodo quedā intelligim⁹ p somnium. quedā vero non ca.xxiij.
De multiplici visu anime ca.xxiiij.
Quinqꝫ sunt genera somniorꝫ ca.xxv.
De fantasticis visiōibꝫ. ⁊ de illusiōibus demonū ca.xxvi.
Qꝫ angeli boni vel mali interdū humanum spiritū assumunt ca.xxvij.
Quō demones sensū p̄cedūt ca.xxviij
Quomodo mortui cognoscūt que fiunt in hoc mundo ca.xxix.
De potētijs aīe ⁊ eius ꝓtibꝫ ca.xxx.

Tabula

Quõ anima cognoscat se p se ca.xxxi.
De dignitate anime ca.xxxij.
De corporis materia ca.xxxiij.
Q3 tot9 hõ aïa noïat ca.xxxiiij.
De dignitate hũane pditõis ca.xxxv.
De pueniẽtia inẽ deũ t aïaz ca.xxxvi.
De nobilitate ipi9 aïe ca.xxxvij.
Diffinitio viriũ anime ca.xxxviij.
Q3 anima ad imaginẽ t similitudinẽ dei facta est ca.xxxix.
Q3 anima nõ sit ex diuina natura creata: nec sit pars dei ca.xl.
Q3 anima de nihilo fiat ca.xli.
Quare deus animas creat quas absq3 re medio mori scit ca.xlij.
Q3 natura aïe inueniat a philosophis dicta ca.xliij.
Q3 corp9 pstat ex q̃ttuor elemẽtis. ca.xliiij
Q3 beatitudo dei nõ põt augeri nec minui. t q3 sola caritate ratõnales creaturas creauit ca.xlv.
De natura quã deus fecit insignem filiatudine sua ca.xlvi.
De humano animo ca.xlvij.
Q3 anime nõ sunt ab initio cum angelis nec simul create ca.xlviij
Q3 homo ex duabꝫ substãtijs pstat. t q3 aïa sine carne suũ rõnale tenet ca.xlix.
Quid sit meditatio ca.l.
Q3 nulla scientia melior sit q̃z q3 homo se cognoscat ca.li.
De triplicis ascẽsionis gradu ca.lij
Q3 necessariũ sit homini se cognoscere qualis sit ad malũ vl ad bonũ. ca.liij.
Quomodo ascẽdamus ad cognitõez ipsius dei ca.liiij.
Q3 sint nomina pietatis pater t filius t spiritussanctus ca.lv.
Q3 aïa seipam nõ potest stringere in bonis cogitatõibus ca.lvi
Q3 bona appetamus ca.lvij.
De gaudijs t bonis paradisi ca.lviij.
De qua dã q̃zmonia ad sctõs. ca.lix.
De bonis paradisi ca.lx.
Q3 ania in essentia sit simplex: et q3 septẽ sunt actus anime. ca.lxi.
De ceteris instructiõibꝫ quas loquit ad animã ca.lxij.
Adhuc loquit ad aïam suam ca.lxiij
Hũc pfortat semetipm ca.lxiiij.
Q3 triplicitẽr fruemur deo in etna beatitudine ca.lxv

Tabula in libꝫ de

diffinitõibꝫ orthodoxe fidei t ecclïasticis dogmatibus

De fide trinitatis Capitulũ.i.
De incarnatõe christi ca.ij.
Q3 etern9 de9 ex virgine nat9 sit ca.iij
De trinitate pfecta ca.iiij.
De homousion ca.v.
De resurrectõe ca.vi.
Itẽ de eadem ca.vij.
De iudicio viuoꝝ t mortuoꝝ. ca.viij.
Q3 nulla post resurrectõem t iudicium futura sit restitutio ca.viij.
Q3 ante mũdũ angeli facti sũt ca.ix.
Q3 solus deus sit incorpore9 ca.x.
Q3 oñis creatura sit corporea ca.xi.
Q3 immortales sint anime ca.xij.
Q3 anime hominũ nõ sint simul create. nec p coitũ seminate ca.xiij
Q3 due anime nõ sint in hoïe. ca.xiiij
Q3 sol9 hõ imortalẽ habz aïam ca.xv
Q3 aïe animaliũ sint mortales ca.xvi.
Q3 anima hominis formato corpe inseritur ca.xvij.
Q3 duabꝫ substãtijs pstat hõ ca.xviij
Q3 spũs in hoïe vnũ sit cũ aïa ca.xix.
De libero arbitrio ca.xx.
De sacramẽto baptismi. ca.xxi.
De eucharistia ca.xxij.
De penitẽtia. ca.xxiij
De diuinis promissiõibꝫ ca.xxiiij.
Null9 saluat nisi deo auctore ca.xxv.
Q3 malũ nõ sit a deo ca.xxvi.
Q3 nihil est immutabile nisi solus deus ca.xxvij.
De angelica sanctitate ca.xxviij.
De nuptijs: ptinẽtia: t vgitate. ca.xxix
De ciboꝝ acceptõe ca.xxx.
Q3 nuptie nõ sint male ca.xxxi.
Beatã virginẽ sp fuisse vgiñ ca.xxxij
De elementis mũdi ca.xxxiij.
De facultatibꝫ erogãdis. ca.xxxiiij.
Que sint illa q̃ cl'itatũ ipediũt. ca.xxxv
De reliquijs sanctoꝝ ca.xxxvi.
De catbecuminis defunctis t martyri/

Tabula

bus non baptisatis ca. xxxvij
Qualiter eucharistia offerat. ca. xxxviij.
De humana carne ca. xxxix
Q3 in resurrectõne sexus non immutabitur ca. xl.
Q3 ante passionẽ domini sanctorũ anie in inferno detinebãtur ca. xli.
Q3 post passionẽ sanctor aníme cũ christo sint ca. xlij
De peccator venia ca. xliij.
Q3 diabolũ lateãt cogitatões ca. xliiij.
Non semp male cogitatões a diabolo emergunt ca. xlv.
Q3 demones aníabus hoím nõ immisceantur sed applicãt. ca. xlvi.
De signis et virtutibus ca. xlvij
Q3 nullus signis sanctus sit ca. xlviij
Q3 null9 sanctor caret peccato licet affectu teneat sanctitatẽ ca. xlix.
De paschali solẽnitate ca. l.

Liber ad lectorem

Barbara quid prodest vel quid romana trophea
Posse: quid ethereas solis adire vias:
Quid leges: q̃d iura iuuat quid cuncta tenere:
Si tibi nulla anie cura salutis erit.
Nil facit ex istis ad verã crede salutez.
Nec sapiunt aíe noxia verba deo.
Quere igit virtutis opus: quod ad ethera ducat.
Q̃ doceat maneãt gaudia quanta pij.
Ipse ego sum qui te superas comitabor ad arces.
De lege qui rectũ dirigo qua sit iter.

Meditationes diui Augustini Episcopi Hipponensis

Inuocatio dei omnipotētis ad mozū ⁊ vite reparationē Capitulū I

Domine deus me⁹ da cozdi meo te desiderare: desiderādo q̄rere: q̄rēdo inuenire: inueniēdo amare: amando mala mea redimere: redēpta non iterare. Da dñe deus meus cozdi meo penitētiā: spūi ꝓtritōem: oculis lachrymaꝝ fontē. manibus elemosynie largitatē. Rex me⁹ extingue in me desideria carnis. ⁊ accende ignē tui amoris. Redēptor meus expelle a me spiritū superbie: ⁊ concede ppicius thesaurū humilitatis tue. Saluator meus amoue a me furozē ire: ⁊ idulgē mihi benign⁹ scutū patiētie. Creator meus euelle a me animi rācozē: ⁊ largire mihi mitis mentis dulcedinē. Da clemētissime pater mihi solidā fidē: spem congruā: charitatē continuā. Rector meus auerte a me vanitatē: mētis incōstātiam: cozdis vagatōem: oris scurrilitatē: oculoz elatōem. ventris ingluuiē. opprobria primoz. scelera detractionū. curiositatis p̄riginē: diuitiaꝝ cupidinē: potētatuū rapinā: inanis gl̄ie appetitū. hypocrisis malū: adulatōis venenū: ꝓtēptū inopū: oppressionē debiliū: auaricie ardozē. inuidie rubiginē: blasphemie mozte. Reseca in me factor meus temeritatē iniquā: pticiā. inq̄etudinē. ociositatē. somnolētiā: pigriciā: mētis hebetudinē: cozdis cecitatē. sensus obstinatōem. moz truculentiā. boni inobedientiā. ꝓsiliū repugnātiam. lingue effrenatōez. paupez p̄dā. impotētū violētiā. innocētū calūniā. subditoz negligētiā. Circa domesticos seueritatē. aduersus familiares īpietatē: erga prios duriciā. Dei me⁹ misericozdia mea ozo p dilectū filiū tuū. da mihi misericozdie opera: pietatis studia: ꝓpati afflictis: ꝓsulere erroneis. succurrere miseris. subuenire egenis. ꝓsolari mestos. releuare oppressos. paupes recreare. flebiles refouere. dimittere debitoribus. parcere i me peccātibus. odiētes me diligere. p malis bona reddere. neminē despicere: sed honozare. bonos imitari: malos cauere. ꝓtutes amplecti. vicia reꝑcere. in aduersis patientiā. in ꝓsperis ꝓtinentiā. custodiā oris: ⁊ ostiū circūstātie labijs meis. terrena calcare. celestia sitire.

Dominis accusatio: ⁊ ꝑmendatio misericozdie diuine Capitulū II.

Ecce plasmator me⁹: mlta rogaui cū nec pauca ꝑmerui. Fateor benefateor: nō solū q̄ postulo nō debent dona: sed multa ⁊ iexquisita supplicia. Animāt tamen me publicani: meretrices ⁊ latrones. qui a faucibus hostis mōtanee eruti: siniby excipiunt pastoris. Tu enī factor omniū deus licz in cūctis opibus tuis sis mirabil'. mirabilior tñ creder⁹ esse in opibus pietatis. Unde de temetipo p quendā tuū seruū dixisti. Miserationes ei⁹ sup oīa opa eius Et q̄si de singulo loquētē ō vniuerso populo tuo te dixisse ꝓfidim⁹. misericozdiaꝝ autē meā nō dispgam ab eo. Nullū enī spernis. neminē abijcis. neminē pborrescis: nisi forte q̄ amēs te exborruerit. Ergo modo iratus nō ꝑcutis. sed te irritantibus dona si q̄euerint tribuis. Deus me⁹ cozna salutis mee ⁊ suscepto⁹ meus: ego infelix: ego te irritaui. ego malū cozaz te feci. furorē tuum ꝓuocaui. iram ꝑmerui. peccaui ⁊ passus es. deliq̄ ⁊ adhuc sustines. Si peniteo parcis. si reuertor suscipis. insup dū differo pstolaris. Reuocas errantē. inuitas repugnātē. expectas torpentē. amplexaris redeūtē. Doces ig̃rātē. merētē mulces. a ruina suscitas. post lapsū reparas. petēti largiris. q̄rēti inueniris. pulsanti aperis. Ecce dñe de⁹ salutis mee quid opponā nescio. quomodo respōdeā ignoro. nullū abs te ꝓfugium. nullū a te patet latibulū. ostendisti mihi bene viuēdi viā ⁊ gradiēdi sciētiā dedisti. minatus es mihi gehēnā: ⁊ pollicit⁹ es mihi paradisi gl̄iam. Nūc pater misericozdiaꝝ ⁊ de⁹ toti⁹ ꝓsolatōis: ꝓfige timoze tuo carnes meas: quatenꝰ q̄ minaris metuēdo euadā. ⁊ redde mihi leticiā salutaris tui. vt que spōdes diligēdo per

cipiã. Fortitudo mea dñe: firmamẽtum meũ: deus me⁹. refugiũ meũ ⁊ liberator meus. Suggere q̃d de te cogitẽ. doce q̃ bus te sermõib⁹ inuocẽ. da quib⁹ operib⁹ tibi placeã. scio nãq̃ scio vnũ quo tu pla caris ⁊ aliud qõ nõ spernis. Est vtiq̃ ti bi spũs cõtribulat⁹ sacrificiũ. ⁊ acceptas cor contritũ ⁊ hũiliatũ. Dis me de⁹ me⁹ adiutor meus dita muneribꝰ. bis contra inimicũ munĩ. ptectõibus. hoc de flãmis vicioꝝ pẽsta refrigeriũ. hoc autẽ desideri orũ passiõibus pande piũ refugiuꝫ. Fac dñe virtus salutꝭ mee ne sim de numero eorũ q̃ ad tẽpus credũt ⁊ in tẽpore tem ptatõis recedũt. Obumbra caput meuꝫ in die belli. spes mea in die afflictõnis. ⁊ salus in tpe tribulatõis. En dñe illumi natio mea ⁊ salus mea. rogaui q̃d egeo. intimaui que timeo. sed remordet ꝓscien tia. repẽdunt me cordis secreta. ⁊ qõ a mor ministrat timor dissipat: zelus incꝰ rat: met⁹ increpat. Acta mea formidinẽ: sed tua ingerit pietas fiduciã. tua borta tur benignitas: mea tardat malignitas. Et vt verius fatear occurrunt memorie pẽnã tasmata vicioꝝ q̃ reuerberãt audaci am pẽsumẽtiũ animoꝝ.

Dominis ꝓquestio q̃ ꝓpter inobedie tiã a dño nõ audit. Capitulũ III.

QUm eniꝫ quis odio dign⁹ sit: qua frõte grãꝫ re q̃rit: cui pena debet q̃ temeritate gr̃iam deposcit: lacessit iudicẽ qui post posita satisfactõe delicti q̃rit pmũs bono rari. regi insultat obnoxi⁹ supplicio qui donari flagitat indebito brauio. ⁊ dulcẽ affectũ patris stultus exacerbat fili⁹: qui post illatas ꝓtũelias ante penitudinẽ he reditatis vsurpat celsitudinẽ. Quid mi patet me gessisse r̃colo: merui mortẽ et pe to vitã. Cõmoui regẽ meũ cui⁹ impudẽs inuoco psidiũ. Contẽpsi iudicẽ quẽ te mere postulo adiutorẽ. Insolẽs renui ꝺ dire pr̃em quẽ demũ psumo hr̃e tutorez. Heu mihi cꝫ sero venio: heu heu cꝫ tar de festino. heu me q̃ curro post vulnera dedignãs incolumis pcauere iacula. Ne glexi ꝓspicere tela. mõ ꝺo sollicitor de morte vicini. vulnera vulneribꝰ iflixi. q̃ scelera sceleribꝰ addere nõ timui. Recen ti cicatrices labe resparsi. q̃ ꝓsca flagicia modernis iniq̃tatib⁹ recirocaui. ⁊ q̃ di uina solidauerat medicina: mea resoluit prurigo frenetica. Cuꝭ q̃ supducta vul neribꝰ morbũ celauerat: sanie erũpẽte pu truit. quia iterata iniq̃tas ꝓcessam mihi cordiã exinaniuit. Noui q̃ppe scriptũ. in q̃cunq̃ hora iustus peccauerit oẽs iusti cie eius obliuiscẽt. Si iusticia abolet iu sti ruentis: quanto magis penitẽtia pec catoris in idipsum reuertentis. Quoti ens canis redꝫ ad vomitũ: et quasi sus re petꝫ volutabr̃ũ. Fateor quia nihil r̃cor dari ẽ impossibile. Quot mortaliũ igno rantes peccare docui: volẽtes delinq̃re p suasi. resistentes coegi. volẽtib⁹ consensi. Quot sane gradiẽtib⁹ laqueũ induxi. viã q̃rentib⁹ foueã retexi: vt patrare nõ bor rerem. obliuisci nõ metui. Sz tu iustus iudex signans peccata quasi ĩ sacculo ob seruasti omnes semitas meas: ⁊ cunctos gressus meos dinumerasti. tacuisti semp siluisti. patiẽs fuisti. Ue mihi demũ loq ris quasi parturiẽs.

Iudicis timor. Cap. IIII

DEus deorũ do mine pstabilis sup malicia. Ho ui quia manifest⁹ venies. noui quia non semp silebis. cum in conspectu tuo ignis exardescet. ⁊ in circuitu tuo tẽ pestas valida ingruerit: cũ aduocaueris celũ desup: ⁊ terrã discernere populũ tuũ Et ecce coram tot milib⁹ populoꝝ nuda buntur omnes iniq̃tates mee. tot agmi nibus angelorũ patebunt vniuersa sce lera mea. nõ solũ actuũ sed etiã cogitatio nũ simulq̃ locutionũ. Tot iudicibus in ops astabo: quot me pcesserũt in ope bo no. tot arguẽtibus cõfundar: quot mihi pbuerunt bene viuendi exẽpla. tot con nincar testib⁹ quot me monuerũt pfi cuis sermonib⁹: secꝫ imitãdos iustis de derunt actõibus. Dñe mi nõ supperit q̃d dicaꝫ. nõ occurrit quid respondeam. Et cum iam interim seuo illi discrimini: tor quet me ꝓscia. cruciãt cordis arcana: co artat auaricia. accusat supbia. ꝓsumit iui dia. inflãmat ꝓcupiscẽtia. infestat luxuria.

deh onestat gula: ebrietas ꝓfutat: detra/ctio lacerat. ambitio supplãtat: rapacitas obiurgat: discordia dissipat. ira pturbat. leuitas dissoluit: torpor oppmit. hypocrisis fallit. adulatio frãgit. fauor attollit: calũnia pungit. Ecce liberator meus de gentib⁹ iracũdis. ecce cũ ꝗb⁹ vixi a die natiuitat⁹ mee: quib⁹ ꝛ studui: ꝗb⁹ ꝛ fidẽ seruaui. Ipa me ꝙ dilexerã studia dãnãt. ꝙ laudauerã vituperãt. Vi sũt ꝗb⁹ acḉe/ui amici: quib⁹ parui magistri: ꝛ ꝗb⁹ ser/uiui. dñi ꝓsules ꝗb⁹ credidi. ciues ꝗb⁹ cõ habitaui. domestici ꝗb⁹ cõsensi. Heu mi hi rex me⁹ ꝛ de⁹ me⁹: qz incolat⁹ me⁹ ꝓlõgat⁹ ẽ. Ue mihi illumiatio mea qz habitaui cũ habitãtib⁹ cedar. Et cũ dauid sanctus dixerit multũ. quãto magis ego infelix dicere possum. nimis incola fuit aĩa mea firmamẽtũ meũ de⁹. nõ iustifica bit ī ꝓspectu tuo oĩs viuẽs. Spes mea ñ est in filiꝭ hoĩm. Quez si remota pietate iudicaueris iustũ inuenies. ꝛ nisi puenerís miserãdo impiũ nõ ẽ ꝗd gl̃ificet piũ. Credo nãqz sal⁹ mea qđ audiui. qm̃ benignitas tua ad penitẽtiã me adducit. tui ꝛis mihi sonuerũt nectarea labia. Nẽo ꝑt venire ad me nisi pr̃ meus ꝙ misit me traxerit eũ. Enũero qz me instruxisti tã/ꝯ ppici⁹ instructõe formasti: totꝫ medullis cordis: toto nisu mẽtis. te oĩpotẽs pr̃ cũ dilectissimo filio tuo: teqz dulcissima ples cũ serenissimo ĩuoco paracḽto. trabe me ḉtenus post te currã in odorẽ vngẽtoꝝ tuorũ dulciter.

Inuocat pater ꝓ filiũ Cap. V.

INuoco te deus meus: inuoco te. qz ppe es oĩb⁹ inuocãtib⁹ te in ꝟitate Tu enī veritas es: doce me q̃ so ꝓ clementiã tuã: sancta ꝟitas doce me inuocare ī veritate. qz ꝟ fieri quõ opteat nescio. sed a te doceri beat⁹ ꝟitas hũilit implozo. Abs te enī sape ẽ dissipe. te ꝟo nosse est ꝓfecte scire. Erudi me diuĩa sapientia ꝛ doce me legẽ tuã. Credo nanqz quẽ tu erudier⁹ beatus erit: ꝛ de lege tua docueris eũ. Desidero inuocare te: qđ ꝙ/so fiat in veritate. Quid est in veritate inuocare veritatẽ: nisi in filio patrẽ? Ergo sancte pater sermo tu⁹ veritas est: principiũqz verboꝝ tuoꝝ veritas. Hoc quip/pe est verboꝝ tuorũ pr̃cipiũ quod in ꝑncipio erat ꝟbũ. In ipso principio te sum mũ adoro principiuz. In ipo veritatis verbo te ꝓfecta ĩuoco veritas: in quo ipsa eadem veritas dirigas me in veritate ꝛ doceas. Quid enī est dulcius q̃ genitorẽ in nomine vnigeniti inuocare. patrẽ ī recordatõe filij ad pietatẽ inflectere. regẽ charissime sobolis denomiatõe mitigare: Sic enim solent rei carceribꝫ eripi. sic cõmancipati vinculis liberari. sic tristem accipiẽtes sentẽtiã capitis nõ solum absolui sed insup nancisci insolitã gratiam: dũmodo iratis pr̃cipib⁹ dilecte plis intimauerint charitatẽ. Sic delinquentes seruuli euadunt supplicia dominoꝝ: dũ ꝑ eis iteruenit dulcedo filioꝝ. Sic te oĩ potens pater ꝓ omnipotẽtis filij charitatem postulo: educ de carcere ad confitendum nomini tuo animã meã. libera me a vinculis peccatorũ: per coeternũ flagito vnicũ tibi natũ. meqz cũi ꝓpria merita letalem minant⁹ sentẽtiã: ꝑciosissime ad dexterã tuam ꝓsedẽtis, plis interpellaõe restaura placatus ad vitã. Quem enī aliũ dirigã intercessorẽ tibi nescio nisi hunc q̃ est ppiciatio ꝓ peccatis nostris. qui sedet ad dexterã tuam interpellans ꝓ nob. Ecce aduocatus meus apud te deũ patrem. Ecce pontifex summus qui nõ alieno eget expiari sanguine: qz ꝓpzio refulget pfusus cruore. Ecce hostia sancta bñ placens ꝛ ꝑfecta in odorẽ suauitatis oblata ꝛ accepta. Ecce agnus sine macula: qui corã se tondentib⁹ obmutuit. q̃ alapis cesus: sputis illitus: opprobr̃ijs affectus: os suũ nõ aperuit. en q̃ peccatũ nõ fecit: peccata nr̃a ptulit ꝛ lãguores nr̃os suo liuore sanauit

Vt repsentat homo patri passionem filij Capitulũ VI

HAspice pr̃ pie pissimũ filiũ ꝓ me tã ĩpia passuz. Respice clemẽtissime rex quis patit: ꝛ reminiscere benign⁹ ꝓ quo

patitur. Nonne hic est mi dñe innocens ille: quē vt seruū redimeres filiū tradidisti? Nunq̄d nō auctor vite hic est q̄ vt ouis ad occisionē ductus: tibiq̄ vsq̄ ad mortē obediēs factus: atrocissime nō timuit necis genꝰ subire? Recole totiꝰ salutis dispensator: q̄ hic est ipe quem ꝛ si ex tua virtute genuisti: mee tñ infirmitatis participes fieri voluisti. Vere hec est tua deitas q̄ meā induit naturaz. crucis ascēdit patibulū. q̄ in assumpta carne triste tulit supplicīū. Reduc dñe deꝰ meꝰ oculos tue maiestatis supꝰ ineffabilꝫ pietatis. Intuere dulcē natū toto corpe extensum. cerne manꝰ innoxias pio manantes sanguīe. ꝛ remitte placatꝰ scelera q̄ patrarunt manꝰ mee. Cōsidera inermes latꝰ crudeli pfossum cuspide. ꝛ renoua me sacro fonte quē inde credo fluxisse. Vide īmaculata vestigia que nō stererūt in via peccatoꝝ: sed semp ambulauerunt i lege tua diris confixa clauis. ꝛ pfice gressus meos in semitis tuis. ꝛ fac me odio habere benignus omnes vias iniq̄tatis. viā iniq̄tatis amoue a me: ꝛ fac me ppiciꝰ viā veritatis eligere. Oro te rex sanctoꝝ p hunc sanctū sanctoꝝ: p hūc redemptorē meū: fac me currere viā mādatorū tuorum: vt ei valeam spiritu vniri: qui mea nō horruit carne vestiri. Nunq̄d non attēdis pie pater adolescēt filiꝫ charissimi caput ni uea ceruice deflexa p̄ciosissimā resolutuz in mortē. Aspice mitissime cōditor dilecte sobolis humanitatē: ꝛ miserere super infirmi plasmatis debilitatē. Candet nudatū pectus: rubet cruentuz latus: tensa arent viscera. decora languēt lumina. regia pallent ora. pcera rigent brachia. crura pendēt marmorea. rigat terebratos pedes beati sanguinis vnda. Specta gloriose genitor gratissime plis lacerata mēbra: ꝛ memorare benignꝰ que mea ē substantia. ꝓspicare dei hois penaz. ꝛ relaxa conditi homis miseriā. Vide redēptoꝝ supplicīū: ꝛ redempti dimitte delictum. Vic est dñe mi quē ppter peccata populi tui pcussisti: licet ipe sit dilectus in quo tibi bene placuisti. hic est ille innocens in quo dolus nō est inuentus: ꝛ tamen iter iniquos deputatus est.

Vic recognoscit homo se causam esse passionis Capitulū VII.

Quid cōmisisti dulcissime puer vt sic iudicareris? Quid cōmisisti amātissime iuuenis vt adeo tractareris? Quod scelus tuū: que noxa tua: que causa mortis: que occasio tue dānatōnis? Ego enī sum tui plaga doloris: tue culpe occisionis. Ego tue mortis meritū: tue vidicte flagitiū. Ego tue passiōis liuor: tui cruciatus labor. O mirabilꝫ cēsure ꝓditio: ꝛ ineffabilꝫ misterij dispositio. Peccat iniquus ꝛ punit iustꝰ. delinq̄t reꝰ ꝛ vapulat innocēs. offendit impiꝰ ꝛ dānat piꝰ. qō meretur malꝰ patit bonꝰ. qō ppetrat seruꝰ exoluit dñs. qō cōmittit hō sustinet deus. Quo nate dei q̄ tua descēdit humilitas? quo tua flagrauit charitas? q̄ pcessit pietas? quo excreuit benignitas? q̄ tuus attigit amor? q̄ puenit ꝓpassio? Ego enim inique egi. tu pena mulctaris. Ego facinus admisi: tu vltiōe plecteris. ego crimē edidi: tu torture subijceris. ego supbiui: tu humiliaris. ego tumui: tu attenuaris. ego inobediēs extiti: tu obediēs sceꝰ inobediētie luis. ego gule parui: tu ine dia afficieris. me adillicitā rapuit ꝓcupiscentia arborem: te pfectā charitas duxit ad crucē. ego pſumpsi vetitū: tu subisti eculeū. ego delectoꝝ cibo: tu laboras patibulo. ego fruor delicijs: tu laniaris clauis. ego pomi dulcedinē: tu fellis gustas amaritudinē. mihi ridens cōgaudet cuia. tibi ploras ꝓpatitur maria. ecce rex glie: ecce mea īpietas ꝛ tua claret pietas. Ēn mea iniusticia: ꝛ tua liquet iusticia. Quid rex meus ꝛ deꝰ meꝰ: q̄d retribuā tibi p oibꝫ q̄ retribuisti mihi? Non enī inueniri pt i corde hois qō ꝓdigne talibꝫ referat pmis. Nūquid sagacitas machinari pt humana cui cōparet miseratio diuina? Nec est creature moliri officiū quo iuste creatoris recōpenset pſidiū. Est autem nate dei in hac tua admirabili dispēsatiōe: est cui fragilitas mea in aliq̄ suppetit si tua visitatōne compūcta mens carnem suaz

crucifigat cū vicijs ⁊ ꝯcupiscētijs: ⁊ ꝟ cū
a te ꝯcedit q̄si iā tibi īcipit ꝯpati: q⁊ ⁊ tu
p peccato meo dignat⁹ es mori. Sicq⁊
p interiorꝭ hoīs victoriā te duce armabi
tur ad exteriorē palmā. q̄ten⁹ deuicta p/
secutōe spūali nō vereat p amore tuo ſb
ūci gladio materiali. Ita exiguitas ꝺdi/
tōis si tue ꝯplaceat pietati: magnitudini
valebit rñdere creatoris. Et hec celestis
medicina bone ihesu: hoc tui antidotū a/
moris. Oro te p antiqs mifico⁹dias tu/
as: infunde vulneribꝫ meis q̄ reiecta vi/
peree ꝯtagionis bile reintegret me inco/
lumitati pstine. q̄ gustatū tue nectar sua
uitatis faciat me illecebrosa mundi toto
affectu despicere: ⁊ nulla ei⁹ aduersa p te
formidare. memoreq⁊ ppetue nobilitatis
sp fastidiā ventos hui⁹ trāsitorij tumorꝭ
Nihil q̄so sine te mihi dulcescat: nihil cō
placeat: nil p̄cios̄: nil p̄ter te mihi arride
at speciosū: vilescāt obsecro abs te mihi
omnia: sordeant vniuersa. Qd̄ tibi aduer
sum est sit mihi molestū. ⁊ tuū bñplacitū
mihi īdeficies desideriū. Tedeat me gau
dere sine te: et delectet ꝯtristari p te. Sit
mihi nomen tuū refocillatio: ⁊ memoria
tua ꝯsolatio: fiāt mihi lacrime mee panes
die ac nocte inuestigādo iustificatōes tu
as. sit bonuz mihi lex oris tui sup milia
auri ⁊ argēti. Sit obedire tibi mihi a/
mabile ⁊ resistere tibi execrabile. Rogo te
spes mea p oēs pietates tuas vt ꝯppicie/
ris īpietatibꝫ meis. Adaperi aures meas
mādatis tuis: ⁊ ne declines flagito p no
men sanctū tuū ī ꝟba malicie cor meum
ad excusandas excusatōes in pctis. Pe
to etiā p admirabilē hūilitatē tuā ne ve/
niat mihi pes supbie: ⁊ manus peccato/
ris nō moueat me.

Hic exponit hō deo patri passiōez fi
lij i suā recōciliatōem Cap. VIII.

ECce oipotens
deꝰ pater dñi mei dispone beni
gnus: q̄so miserearis mei: qm̄
q̄cq̄d p̄cios̄ inueni deuote obtuli: q̄cq̄d
chari⁹ repperi supplicit p̄sentaui. Nihil
mihi reliq̄ quin tue exposuerim maiesta
ti. nihil iam supest qd̄ adñciā. q⁊ totā ti/
bi delegaui spem meā. Direxi tibi aduo
catū meū dilectū filiū tuū: misi gl'iosam
ꝯgeniē inter me ⁊ te mediatorē. misi inq⁊
intercessorē p quē ꝯfido veniā. misi ꝟbū
q⁊ p meis dixi missum factis. ⁊ numera/
ui tibi sanctissime sobolis passionē quā
p me credo fuisse ꝯpessaz. Credo a te mis
sam deitatē: meā suscepisse humanitatē:
in q̄ dignū duxit alapas: vincula: sputa:
irrisiōes pferre. necnō crucē clauos telū
q⁊ suscipe. Hanc olim infantie vagitibꝫ
demolitā: puericie pānis ꝯstrictā: iuuētu
tis sudoribꝫ vexatā: ieiunijs maceratam:
vigilijs afflictā: itineribꝫ fessaz: postea af
fectā flagris: laceratā suppliciꝭ: deputa
tā cū mortuis: dotatā gloria rsurrectōis:
celoq⁊ gaudio induxit: ⁊ ī dexterā tue cel
situdinis collocauit. Hec placatio mea
⁊ ꝯpiciatio tua. Dic attēde pius quē ge
nueris filiū: ⁊ quē redemeris seruū. Dic
aspice factorē ⁊ ne despicias facturā. Am
plectere serenū pastorem: ⁊ respice miseri
cors allatā ꝯprijs humeris ouē. Dic ē fi
delissim⁹ pastor ille q̄ dudū errabundā p
abrupta montiū: p p̄cipitia vallū: mltis
varijsq⁊ q̄sierat laboribꝫ. Quiq⁊ iam mo
riēti: iam p longa exilia deficiēti: tū mue
te: gaudens se ꝯposuit: ⁊ miro sibi āni
su charitatis annexande ꝯfusiōis abysso
leuauit: pijsq⁊ astrictā complexibꝫ ad no
nagintanouē vnā que pierat reportauit.
Ecce dñe mi rex deus omnipotēs: ecce
pastor bonus: refert tibi qd̄ cōmisisti ei.
Suscepit te disponēte ad saluandū ho/
minē: quē tibi restituit omi labe immu/
nem. Ecce tuū tibi charissim⁹ nat⁹ plas/
ma rcōciliauit qd̄ a te ꝑcul dubitauit. En
gregi tuo pastor mitis reformat: qd̄ p̄do
violentus abegerat. Reddit tuis ꝯspecti
bus seruū: quē sua fecerat ꝯscientia fugiti
uum. ut q̄ p se meruit penā: p factionem
huius mereat veniā. Quiq⁊ p culpis spe
rabat gehennā: tanto duce iā ꝯfidat ſuo
cari ad patriaz. Potui p me te scrē pater
offendere: sed non valui per me placare.
Factus ē adiutor me⁹ deꝰ me⁹ tu⁹ dile/
ctus filiꝰ. meā participās humanitatem
vt curaret infirmitatē. quaten⁹ vnd̄ cau/
sa emerserat offensiōis: ide tibi īmolaret

sacrificiuz laudis: mecꝫ ꝓ ꝫ redderet tue pietati placabilẽ. q̃ sedẽs ad dexterã tuaz sp mee substãtie se ostẽderet esse ꝓsortem Ecce spes mea: ecce tota fiducia mea Si me ꝓ mea vt dignũ ẽ despicꝫ iniq̃tate: respice me saltẽ misericors ꝓ dilecte sobol charitate. Attẽde ī filio q̃ ppicier̃ seruo. vide carnis sacramentũ z remitte carnis reatũ: q̃tiẽs beate plis tibi patẽt vulnera: deleteseãt obsecro scelera mea. Quotiens rubet p̃ciosus pio de latere sanguis: diluaꝫ obsecro labes mee pollutiõis. Et q̃z caro te lacessiuit ad irã: caro te flectat ī placo ad misericordiã: vt sic me caro seduxit ad culpã: caro deducat ad veniã. Dñe tũ nãqꝫ est qõ mea meret impietas: lõge aũt maius qõ redẽptoris mei reposcit iure pietas. Magna enī est mea iniusticia: sat̃ vo maior redẽptoris iusticia. Quanto nãqꝫ est supior deꝰ hoie: tãto mea malicia est inferior eiꝰ bonitate in q̃litate et q̃ntitate. Quid enī deliq̃t hõ: qõ nõ rede merit filius dei factus homo? Que tãta supbia tumeret: quã nõ tãta hũilitas sterneret? Nõnaꝫ tantũ mortis imperiuz: qõ nati dei nõ destrueret crucis suppliciũ? Nimiꝫ deꝰ meꝰ si equa lãce delicta peccantis homis z redimentis gratia lꝫ brent auctoris: nõ tantũ oriẽs ab occidẽte seu inferior sepatur infernꝰ a sũmo celi cardine. Jã lucis optime creator. iã culpis ignosce meis: ꝓ dilecti filij tui laboribus imensis. Jam eiꝰ q̃so pietati mea ī pietas: eiꝰ modestie mea puersitas: z mã suetudini donec ferocitas. Jã sua humilitas meã supbiã: patientia impatiẽtiaz: benignitas duriciã: obediẽtia inobedientiã: tranq̃llitas inq̃etudinẽ: dulcedo amaritudinẽ: suauitas irã. charitas lucrifaciat crudelitatẽ

De inuocatõe spũssancti Cap. IX.

O Jã diui amor numinis: patris omnipotẽtis plisq̃ beatissime scã ꝓmunicatio omnipotẽs paraclite spiritꝰ: merẽtiũ ꝓsolator clemẽtissime: iã cordis mei penetralib̃ potẽti illabere ꝫtute: z tenebrosa quecꝫ laris neglecti latibula: cordis luminis fulgore piꝰ habitator letifica: tuicꝫ roris abũdãtia lõgo aridit̃ mar cẽtia squalore visitãdo fecunda Saucia interioris hois arcana tui amoris iaculo: z torpẽtis medullas ieco ris flãmis salutarib̃ penetrãdo succẽde: sanctiq̃ feruoris igne illustrãdo intima mẽtis z corpis vniuersa ꝺpasce: pota me rorẽte voluptatis tue: vt nil iã mundanoꝝ degustare libeat venenate dulcedinis. Judica me dñe z discerne causam meã de gẽte ñ sancta. doce me facere volũtatẽ tuã quia deꝰ meꝰ es tu. Credo ergo quẽcũq̃ inhabitaueris patr̃ ac pariter filij domiciliũ ꝺdis. Totus q̃ te merebit hospitari: quoniã p te pater z filiꝰ apud eũ faciũt mãsionem. Veni iã vẽi benignissime dolẽtis aĩe ꝓsolator pregens ī oppoꝛtunitatibus in tribulatõne adiutor. Veni mundator scelez: curator vulnerũ. Veni fortitudo fragiliũ: releuator labentiũ: veni hũiliuz doctor: supboꝝ destructor. Veni orphanorũ pius pater: viduaꝝ dulcis iudex. Veni spes paupez: refocillator deficientiũ. Veni nauigãtiũ sidus: naufragũ portus. Veni omniũ viuentiũ singulare decus: morietiũ vnica salꝰ. Veni serissime spiritus: veni z miserere mei: apta me tibi: z cõdescende ppiciꝰ mihi: vt mea tue magnitudi exiguitas: roboriq̃ tuo mea imbecillitas fm multitudinẽ tuaꝝ ꝓplaceat miserationũ: p iesum christũ saluatorẽ meũ: qui cũ patre in tui vnitate viuit z regnat in secula seculoꝝ Amen

Oratio serui dei de se hũilit sentiẽtis.

Capitulũ X

Dio dñe scio z fateor: q̃z nõ sum dignus quẽ tu diligas. sz certe tu nõ es idignꝰ quẽ ego diligã. Indignus quidem sum tibi seruire. sed tu nõ es indignꝰ seruitio creature tue. da ergo mihi dñe vnde tu es dignus: z ego ero dignus vnde sum idignus. Fac me quõ vis a peccatis cessare vt quõ debeo possim tibi fruire. Concede mihi sic custodire et regere et finire vitam meã: vt in pace dormiã z in te requiescam. Presta mihi in fine vt me excipiat

somnus cū requie: requies cū securitate securitas in eternitate Amen

Oratio ad sanctā trinitatē

TE deū patrē ingenitū: te filiū vnigenitū. te spiritū sanctū paraclitū: sctāz z individuā trinitatē toto corde z ore ꝯfitemur laudamus atqz benedicim⁹: tibi gloria in secula seculoz Amen

Cōfessio oīpotētis dei z maiestatis eiusdem Capitulū XI

OSumma trinitas: virtus vna: z indiscreta maiestas. de⁹ nr̄ de⁹ oīpotēs: ꝯfiteor tibi ego vermis⁹ seruoz tuoz̄ z exiguum mēbz̄ eccl'ie tue. ꝯfiteor tibi z honorifico te debito sacrificio laudis: p scire z posse qđ mihi tātillo donare dignat⁹ es. Et qz exteriora mihi munera desūt que possim offerre: ea q̄ i me sūt vota laudationis ex dono mifico corde tue: ecce libens atqz ouās offero tibi: ō fide nō ficta z cō sciētia pura. Credo igit te toto corde rex celi z terre dñe: z ore te ꝯfiteor pr̄ez z filium z spm̄ sanctū in psonis trinū: z i substātia vnū: vez deū oīpotētē: vni⁹ simplicis incorporee inuisibil' z incircūscripte nature. nil ī te mai⁹ aut inferi⁹ habentē: sz p omnē modū sine ōformitate pfectū: sine q̄ntitate magnū. sine q̄litate bonū: sine tpe sempiternū. sine morte vitā. sine infirmitate fortē. sine mēdacio vez̄. sine situ vbiqz pr̄sentē: sine loco vbiqz totū. sine extēsione oīa implentē. sine ꝯdictōe vbiqz occurrētē. sine motu oīa trāscēdētē: sine statu intra oīa manentē. sine indigentia omnia creantē: sine labore oīa regētē: sine tui initio omnib⁹ initia dantē: sine tui mutatōe oīa mutabilia faciētez. in magnitudine infinitū: in virtute oīpotētē: in bonitate sūmū. in sapiētia inestimabilē. in ꝯsilijs terribilē. in iudicijs iustū: in cogitatōib⁹ secretissimū: in verbis veracē: in opib⁹ sanctū: in mifico: dijs copiosū. erga ōlinqntes patiētissimū. erga penitētes pijssimū. semp idipm eternuz ac sempiternū: imortalē atqz incōmutabilē. quē nec spacia dilatāt. nec breuitas loco rū angustat. nec receptacula vlla coartāt: nec volūtas variat. nec necessitudo corrūpit: nec mesta pturbāt: nec leta demulcēt. Cui nec oblinio tollit: nec memoria reddit. nec p̄terita trāseūt: nec futura succedūt. Cui nec origo initiū: nec tpa īcrementū: nec casus finē dabit: sz ante sec'la z in secul' z p secula ī eternū viuis: z ē tibi pennis laus z eterna gl'ia: sūma ptās et singularis honor ppetuū regnū z sine fine imperiū p infinita z indefessa z īmortalia secula seculoz Amē.

Qualiter generi humano dignat⁹ est subuenire de⁹ pater: z de verbo incarnatōe z gr̄az actōe Capitulū XII

HAcusqz oīpotens deus cordis mei inspector z scrutator: ꝯfessus sū oīpotentia maiestatis tue: et maiestatē omnipotentie tue. nunc autem qualiter humano generi subuenire dignatus es in fine seculoz. sicut corde credo ad iusticiā ita ore corā te ꝯfiteor ad salutē. Tu q̄dez deus pater sol⁹ nunqz legeris missus: de filio aūt tuo ita scribit apl's. Cū autē venit plenitudo tpis: misit deus filiū suuz. Cū dicit misit: satis ostēdit quia in hūc mundū missus aduenit: cū de beata maria semp virgine nat⁹: ver⁹ z pfect⁹ hō in carne apparuit. Sed q̄d ē qđ de illo ille euāgelistaz p̄cipuus ait. in mūdo erat: z mund⁹ p ipm fact⁹ est: Illuc ꝯo missus est p humanitatē vbi sp fuit z est p diuinitatem. Quā videlicz missionē opus esse toti⁹ sancte trinitatis toto corde credo z ore ꝯfiteor. Quō autē nos amasti pater sancte z bone: quātū nos dilexisti pie cōditor: q̄ etiam p̄ filio nō pepcisti: sed p nobis impijs tradidisti illū. subdit⁹ tibi ille fuit vsqz ad mortē: mortē aūt crucis. tollēs cyrographū peccatorū nostroz̄. z affigens illō cruci: crucifixit peccatuz z occidit mortē vnus ille inter mortuos liber: potestatē habens ponēdi animā suā p nobis z itez̄ sumendi eā p nobis. Igitur victor et victima. z ideo victor qz victima p nobis tibi: sacerdos z sacrificiū. z ideo sacerdos qz sacrificiū. Merito mi

hi spes valida in illo est: qz sanabis oīm es lāgnores meos p eū q̄ sedet ad dexteram tuā z iterpellat p nobis. Laguores q̄p pe mei dñe magni sūt z ml'ti. multi sunt z magni. habz enī ml'ta ī me ꝓncepī mū di hui⁹: scio z fateor: sz rogo te libera me p sedētē ad dexterā tuā redēptorē nr̄m ī q̄ nihil sui mali potuit iuenire. Per ipm me iustifica q̄ pctīm nō fecit: nec iuēt⁹ est dol⁹ ī ore ei⁹. p ipm caput nostr̄ ī q̄ nll'a est macl'a libera mēbrū ei⁹ licz exiguū z ī firmū: libera q̄so mea pctīs: vicijs cl'pis z negligētijs meis. Reple me tuis sctis ꝙ tuis: z fac me bonis pollere moribꝫ: fac me ī sctis opibꝫ tuis ꝓpt̄ nomē sanctū tu um pseuerare vsq̄ ī finē ꝙm tuā volūtatē

De fiducia quā habere debz aīa ī do mino iesu atq̄ ei⁹ passiōe. Ca. XIII

Desperare vti q̄ potuissem ꝓpt̄ nimia pec cata mea z infinitas negligē tias meas: nisi ꝙbū tuū de⁹ caro fieret et habitaret in nob. Sed despare iā nō au deo: qz cū ínimici essem⁹ recōciliati sum⁹ p mortē filij tui. ḡnro magꝫ recōciliati sal ui facti sum⁹ p eū. Dis nāq̄ spes z toti⁹ fiducie certitudo mihi ē in ꝑcioso sāgui ne ei⁹: q̄ effusus est ꝓpter nos z ꝓpt̄ salu tē nr̄am. In ipo respiro z ī ipo ꝓfusus ad te puenire desidero: nō habēs meā iusti ciā sz eā q̄ ē ex filio tuo dño nr̄o iesu chri sto. Uñ clemētissime benignissime ama tor hoīm de⁹: q̄ p iesū christū filiū tuum dñm nostr̄: cū pditi fuissemus culpa nr̄a mirabiliter liberasti z recupasti nos. ḡtl as ago pietati tue. z multas tibi laudes refero ex toris ꝑcordijs meis q̄ ꝓpt̄ tuaz inenarrabilē dilectōez q̄ nos miseros z ī dignos mirabili bonitate amare digna tus es. misisti eundē vnigenitū tuū de si nu tuo ad publicū nostr̄: saluare nos pec catores tūc filios pditōis. Gras ago ti bi p sancta incarnatōe z natiuitate eius z p gl'iosa genitrice sua: de q̄ ipe carnem assumere dignat⁹ est ꝓpter nos z ꝓpt̄ no strā salutē vt sicut ver⁹ de⁹ de deo. ita ve rus hō ex hoīe esset. Gratias tibi ago p passiōe z cruce ei⁹: p morte z resurrectōe ei⁹. p ascēsiōe ei⁹ in celū: z sede maiestat⁹ ei⁹ ad dexterā tuaz. Ipe enī q̄dragesimo die post resurrectiōez suā ascēdēs vidēti bus discipul' sup oēs celos. sedēsq̄ ad dexterā tuā: spm̄ sanctū ꝙm ꝓmissionē suaz in filios adoptōnis effudit. Gratias tibi ago p sacratissima illa effusiōe ꝑcios⁹ san guis ei⁹ q̄ sum⁹ ī dēpti simul. z p sacrosā cto z viuifico mysterio corꝑis z sanguis ei⁹. q̄ q̄tidie in ecclesia tua pascimur z po tamur: abluimur z sanctificamur. z vni⁹ sūme diuitat⁹ ꝑticipes efficimur. Grati as tibi ago p tua mira z inenarrabili cha ritate: q̄ nos ī dignos sic amasti z saluasti p vnicū z dilectū filiū tuū. Sic enī dile xisti mūdū vt vnigēitū tuū dares: vt oīs q̄ credit in eū nō ꝑeat: sz habeat vitā eter nā. Hec ē aūt vita eterna vt cognōscam⁹ te vez deū. z quē misisti iesum christū p fidē rectā z ꝓdigna fidei opa

De īmensa charitate patris eterni ad gen⁹ humanū Capitulū XIIII

O Immēsa pie tas. o īestimabil' charitas: vt liberares seruū filiū tradidi sti. De⁹ fact⁹ est hō vt pdit⁹ hō de ptāte demonū eruere. Quā benignissim⁹ ama tor hoīm filij⁹ tuus de⁹ nr̄. cui⁹ ꝓꝑs vi scerib⁹ nō satis visū ē. vt se incliaret fact⁹ hō de virgine maria. nisi etiā subiret cru cis supplicīū effuso sanguīe ꝓpt̄ nos et ꝓpter nr̄am salutē. Uenit pi⁹ deus: vēit p pietate z bonitate sua. venit q̄rere z sal uū facere qđ perat. Quesiuit ouē pditā. q̄siuit z inuenit: z humeris suis reportauit ad caulas gregis. Pl⁹ z xe ml'tū pi⁹ O charitas: o pietas q̄s audiuit talia. q̄s sup tanta mificordie viscera nō obstupe scat: q̄s nō miret: q̄s nō colleteť ꝓpt̄ ni miā charitatē tuā q̄ nos dileristi: misisti filiū tuū in similitudinē carnis pcti: vt ꝺ peccato dāneret peccatū. vt nos efficere mur iusticia tua in ipo. Ipe enī verus est agnus īmaculat⁹: q̄ abstulit peccata mū di: q̄ morte nostrā morīēdo destruxit: z vi tā resurgēdo repanit. Sed q̄d tibi retri buere possum⁹ de⁹ noster p tātis būficī is misericordie tue: q̄s laudes: q̄s ve gra/

tiaꝝ actōes: Etiā si illa btōꝝ angelorꝫ sciētia ꝛ potētia nobis foret: nihil tñ di/gnū tāte pietati ꝛ bonitati tue recōpēsare valerem⁹. Si certe oīa mēbra nra ꝓterē tur in linguas ad repēdēdū tibi debitas laudes nequaꝝ sufficeret exiguitas nra Supeminet enī oēm sciam tua inestima bil' charitas: quā ostēdisti nobis īdignis bonitate ꝛ pietate tua. Fili⁹ nāq; tu⁹ de us noster nō angelos sꝫ semē abrae app̄/hēdit. assimilat⁹ nobis p oīa absq; pctō. humanā itaq; nō angelicā suscipiēs na/turā: ꝛ eā stola sancte resurrectōis ꝛ īmor talitatis gl'ificans: vexit sup oēs celos. su p omnes choros āgelorꝫ: sup cherubin ꝛ seraphin: collocās ad dexterā tuā. hāc aūt laudant angeli: adorāt dñatōes: ꝛ oēs ꝓtutes celorꝫ tremūt sup se hoiez deum. Nec nēpe mihi tota est spes ꝛ oīsq; fidu cia. Est ei in ipō iesu christo dño nro v/niuscuiusq; nostꝝ portio caro ꝛ sanguis Ubi ḡ portio mea regnat: ibi me regna/re credo. Ubi caro mea gl'ificab: ibi gl'io sū me esse cognosco. Ubi sanguis meus dñab: ibi dñari me sentio. Quāuis pecca tor sim: de hac ꝯmunione gr̄e nō diffido. Et si peccata mea phibēt: substātia mea reqrit. Et si ōlicta mea me excludūt: na ture ꝯmunio nō repellit. Non enī tā im/mitis est de⁹ vt obliuiscab hois ꝛ nō me minerit ipi⁹ quē ipe gestat: ꝛ quē mei cau sa suscepit: ei⁹ quē mei causa reqrit. Di tis ꝯo ꝛ valde benignus est dñs de⁹ no/ster: ꝛ diligit carnē suā: mēbra sua ꝛ visce ra sua. in ipō deo ꝛ dño nro iesu christo dulcissimo benignissimo atq; clemētissi/mo: in q̄ resurrexim⁹ ꝛ iā celos ascēdim⁹: ꝛ iam in celestib ꝯsidem⁹. Caro nra nos diligit. Habem⁹ aūt sanguis nri p̄roga tiuam in ipō. Sum⁹ aūt mēbra ei⁹ ꝛ ca ro ei⁹: ipe deniq; est caput nostꝝ. et q̄ to tū corpus. sicut scriptū ē. os ex ossib me is ꝛ caro de carne mea. ꝛ erūt duo in car/ne vna. Et nemo vnq; carnē suā odio ha bet sꝫ fouet ꝛ diligit eā. Mysteriū ist ma gnū est ego dico in christo ꝛ ī ecclesia: ait apostolus.

De duplici christi natura q̄ p nob mi serek ꝛ p nob īterpellat Cap. XV.

Oratias itaq; ago tibi labīs ꝛ corde: et oī q̄ valeo virtute: infinite mi/sericordie tue dñe deus nr̄: p oīb miseratōib tuis q̄b mirabiliter no bis p̄ditis subuenire dignatus es. p eun dem filiū tuū: saluatorē ꝛ recuperatorem nostrū: q̄ mortuus est ppr̄ peccata nra: ꝛ resurrexit ppter iustificatōem nostraꝝ. et nūc viuēs sine fine sedet ad dexterā tuaꝝ ꝛ interpellat p nobis. ꝛ simul tecū mise rek. qz de⁹ est ex te patre coeternꝰ ꝛ ꝯsub/stantialis tibi p omnia. vnde pt in ꝓpetuuꝫ nos saluare. Sꝫ fm id qđ homo est ex q̄ parte minor te est: data est ei omnis po/testas in celo ꝛ in terra: vt in noie iesu oē genu flectat: celestiū terrestriū ꝛ inferno/rū: ꝛ omnis lingua ꝓfiteat. qz dñs nr̄ ie/sus christus in gloria est tua de⁹ pr̄ oīni potens. Ipe quidē constitut⁹ est a te iu/dex viuorū et mortuoꝝ. tu vero nō iudi/cas quēq;: sed omne iudiciū tuū dedisti filio tuo. in cui⁹ pectore recōditi sunt oēs thesauri sapientie ꝛ scientie. Ipe aūt testꝫ et iudex est: iudex ꝛ testis: quē nlla pecca trix cōscientia effugere poterit. Oīa enī nuda ꝛ apta sunt ei. Ipe sane qui iniuste iudicatus est iudicabit orbem terre in eq/tate et populos in iustitia. Benedico er/go nomē sanctū tuū in eternū: ꝛ glorifi/co ex toto corde meo oīpotēs ꝛ miseri/cors dñe: p illa ineffabrabil ꝛ mirabili cō iunctiōe diuinitatis et humanitatis ī v/nitate ꝓsone: vt nō alter deus alter hō es set. sed vnus idemq; de⁹ et homo: hō et deus. Sed licet mirabili dignatiōe ver/bum caro factū sit: neutra tamē ex duab⁹ naturis in aliā mutata est substantiā: tri nitatis mysterio quarta nō est addita p/sona: vnita quippe est nō cōfusa verbi di homīuscq; substātia. vt in deū qđ ex no/bis susceptū fuerat puenirer: ꝛ illō quod nunq; fuerat idē qđ sp fuerat ꝓmaneret. O admirabile mysteriū. O inenarrabile ꝓmertiū. o mira semp̄q; mirāda semp̄q; amāda diuine ꝓpiciatōis benignitas. ser ui digni nō fuimus: et ecce filij dei facti sum⁹: heredes q̄dē dei: coheredes āt xp̄i

Uñ ꝫ nobis: ꝛ ꝙs nos ad ꝫ ꝓduxit? Sz rogo te clemẽtissime pater de⁹ ꝑ hãc inestimabilẽ pietatẽ bonitatez et charitatez tuã. vt dignos nos faciãs multis et magnis ꝓmissionib⁹ eiusdez filij tui dñi nr̃i iesu christi. Dãda virtuti tue ꝛ ꝓfirma ꝫ qđ ꝓpatus es in nobis. perfice qđ cepisti vt ad plenã tue pietatis gr̃am mereamur ꝓuenire. Fac nos ꝑ spũm sanctũ intelligere ꝛ mereri ꝛ ꝺbito semper honore venerari ꝫ magnũ pietatez misterium. qđ manifestũ est in carne: apparuit angelis: ꝓdicatũ est gentib⁹: creditũ est ī mundo: assumptũ est in gloria.

De gratia quã debet hõ deo ꝑ beneficio redemptõis. Cap. XVI.

Quãtũ sumus

tibi debitores dñe deus noster. tãto redẽpti ꝓcio. tanto saluati dono: ꝛ tã gl̃ioso adiuti bñficio: q̃ntuz a nobis miseris es timẽd⁹: amand⁹ bñdicend⁹ laudãd⁹ honorãd⁹ ꝛ glorificãdus. q̃ nos sic amasti. sic saluasti: sic sanctificasti: sic sublimasti. Tibi nẽpe debem⁹ oñe qđ possum⁹: oñe qđ viuim⁹: oñe qđ sapim⁹. Sz ꝙs habz q̃cq̃z nõ tuũ. Tu dñe de⁹ noster. a q̃ bona cũcta ꝓcedũt. ꝑ tẽ ꝛ nomen sanctũ tuũ: da nobis ꝺ bonis tuis: vt de bonis ac datis tuis seruiam⁹ tibi: ꝛ ī vitate placeam⁹: atq̃z debitas q̃ti die laudes rependam⁹ tibi ꝑ tãtis bñficiis misericordie tue. Nõ enī aliũde possumus tibi seruire neq̃z placere nisi de tuo munere. Oẽ enī datũ optimũ ꝛ oñe donũ ꝓfectũ de sursũ est descendẽs a ꝑre luminũ. apud quẽ nõ est trãsmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Dñe deus nr̃: deus pie: de⁹ bone: de⁹ oĩpotẽs: de⁹ ineffabilis ꝛ incircũscripte nature: de⁹ instituor omniũ rez: ꝛ dñi nostri iesu christi pater. q̃ eundẽ dilectũ filiũ tuũ dñm nostrũ dulcissimũ misisti ꝺ sinu tuo ad publicũ ꝓficuũ nostr̃. suscipe vitaz nostrã vt nobis donaret suã. esseteq̃z ꝓfectus deus ex te patre: ꝛ ꝓfectus hõ ex matre: totus deus ꝛ totus hõ: vn⁹ ideq̃z christ⁹. Eternus ꝛ tpalis: īmortalis ꝛ mortal. creator ꝛ creatus. fortis ꝛ infirm⁹. victor et victus. nutritor ꝛ nutrit⁹. pastor et ouis. tẽ poralit̃ mortu⁹ ꝛ tecũ viuens ī eternũ. suis dilectorib⁹ vite municipiũ ꝓmittẽs dedit ꝛ nobis dixit. Qđcũq̃z petieritis patrẽ in noĩe meo dabit vob. Per ipm summũ sacerdotẽ ꝛ vez põtificẽ ꝛ bonũ pastorẽ q̃ se tibi obtulit in sacrificiũ: ponẽs aiam suã ꝓ grege suo te rogo: ꝑ ipm q̃ sedet ad dexterã tuã ꝛ ĩterpellat ꝓ nob: redemptorẽ ꝛ aduocatũ nostr̃. pietati ꝛ bonitati tue supplico clemẽtissime ꝛ amãtissime ꝛ benignissime amator hoiz de⁹ deus mihi cũ eodẽ filio tuo ꝛ spũsctõ te ī oib⁹ bñdicere ꝛ gl̃ificare: cũ ml̃ta cordis ꝓtritione ꝛ lacrimaz fõte: cũ ml̃ta reuerẽtia ꝛ tremore. Quia quoz vna ẽ sb̃stãtia: vnũ est ꝛ datũ. Sz quoniã corꝓ qđ corrũpit̃ aggrauat aiaz. excita q̃so torporẽ meum tuis stimulis: ꝛ fac me strenue pseuerare in ꝓceptis ꝛ laudib⁹ tuis die ac nocte. Tribue vt ꝓcaleat cor meũ ītra me: ꝛ in meditatõe mea exardescat ignis. Et qz ipe tuus vnic⁹ natus dixit. nemo venit ad me nisi pater qui misit me traxerit eũ. ꝛ nemo venit ad pẽz nisi ꝑ me: obsecro ꝛ supplicit̃ rogo: trahe me sp ad ipz vt ipe me tandẽ ꝓducat ad te illuc vbi ipse est in dextera tua sedens. Ubi est sempiterna vita: sempiterne beata. vbi est amor ꝓfectus ꝛ timor null⁹. vbi est dies eternus ꝛ vnus omniũ spirit⁹. vbi sũma ꝛ certa securitas ꝛ secura trãq̃llitas: ꝛ tranq̃lla iocũditas: ꝛ iocũda felicitas: felix eternitas. ꝛ eterna bt̃itudo: ꝛ beata tui sine fine visio ꝛ laudatio. Ubi tu cũ illo ꝛ ille tecũ in cõmunione sancti spirit⁹ eternaliter ac sempiternaliter viuis ꝛ regnas deus ꝑ omnia secula seculoz. Amẽ

Oratio deuotissima ad christum.

Capitulũ XVII

Pes mea chr̃i

se deus: hoĩm tu dulc⁹ amator. Tur: via: vita: sal⁹ ꝛ dec⁹ oñe tuoz. Dia ꝑ q̃z voluisti ferre salute. Cerne vincla. crucẽ. vuln⁹: mortẽq̃z sepulcz. Post tres inde dies deuicta morte resurgens. Discipul' visus nutantia corda reformans. Luce quaterdena celoz sũma

petisti. Uiuis in eternū nūc t p secla regnās. Tu es deꝰ meꝰ viuꝰ t verꝰ: pīs meꝰ sanctus: dñs meꝰ pi⁹: rex meus magnꝰ: pastor meꝰ bonꝰ: magister meꝰ vnꝰ: aditor meꝰ optimꝰ: dilectꝰ meꝰ pulcerrimꝰ: panis meꝰ viuus: sacerdos meꝰ in etnū: dux meꝰ ad patriā: lux mea va: dulcedo mea sancta: via mea recta: sapientia mea preclara: simplicitas mea pura: concordia mea pacifica. custodia mea tuta: portio mea bona: salꝰ mea sempiterna: mirificordia mea magna: patiētia mea robustissima: victima mea imaculata: redēptio mea sancta: spes mea firma: charitas mea pfecta. resurrectio mea vera: vita mea eterna. exultatio t visio mea btissima t sine fine māsura. Te deū corde supplico t rogo vt p te ambulē: ad te pueniā: in te reficiscam: q̄ es via veritas t vita: sine qua nemo vēit ad patrē. Te enī desidero dulcissimuz et pulcerrimū dñm. o splēdor paterne glorie: q̄ sedes sup cherubin t intuer⁹ abissos: lumen veridicū: lumē illuminās: lumen indeficiēs: in quē desiderāt angeli p spicere. Ecce cor meū coram te est: discute tenebras ei⁹ vt amoris tui claritate pleni⁹ pfundat. Da mihi deꝰ meus te: redde mihi te. en amo te. t si parū ē amem validius. Non possum metiri vt sciā q̄ntū desit mihi amoris tui: ad id q̄ satis ē vt currat vita mea in amplex⁹ tuos: nec auertat donec absconda i abscōdito vultus tui. Hoc tū scio q̄ male mihi est p̄ter te dñe. nō solum extra me sed in meipso. Omnis enī copia que deꝰ meꝰ nō est egestas mihi est. Bonū nāq̄ q̄d neq̄ in melius neq̄ in deteri⁹ cōmutari p̄t tu solus es. q̄ simpliciter solꝰ es: cui nō est aliud viuere t beate viuere: q̄ tua beatitudo tu es. Creatura ꝺo tua: cui est aliud viuere t aliud beate viuere: omne q̄d viuit t beate viuit. nō debet nisi gre tue attribuere. Et ideo nos egem⁹ tui nō tu nostri. q̄ si omino nō essem⁹ nihil tibi deesset. ad bonū q̄d tu es. Tibi itaq̄ dño deo nro semp adherere necesse habem⁹: vt p ꝺtinuū auxiliū tuū sancte t pie t recte viuere valeamus: pondere siquidem fragilitatis nre deorsum trahimur. dono aūt tuo accendimur t sursum ferimur. inardescimus t imus: ascēdimus: ascensiones in corde facimus: t cāta⁹ canticū graduum: igne tuo bono inardescim⁹ t imus: q̄ ia sursū imus: ad pacem hierusalē: quoniā iocundatus sum in his que dicta sunt mihi. in domū dñi ibimus. Illic collocauit nos voluntas bona: vt nihil velim⁹ aliud q̄ꝫ p manere illic inetnū. Dꝺ q̄ dū sum⁹ in corpe pegrinamur a te dñe. Nō habem⁹ hic ciuitatē manentē: sz futurā inq̄rim⁹ us. Noster municipat⁹ in cel⁹ est. Ideo duce gratia tua igredior in cubile cordis mei: t canto tibi amatoria rex meꝰ t deꝰ meꝰ: gemēs inenarribiles gemit⁹ in loco pegrinatōis mee. Ubi cantabiles mihi facte sūt iustificatōes tue. Et recordās hierusalē extēdo i eā sensū cordis. hierusalē patriā meā. hierl'm matrē meaz. teq̄ sup eā regnatorē: illustratorē: pfem: tutorez: patronū: rectorē: pastorē. castas t fortes delicias: solidū gaudiū et oīa bona ineffabilia. simul oīa q̄ vnū summū t verū bonū: t nō auertar donec i ei⁹ pacē m⁹ris charissime vbi sunt p̄mitie spūs mei colligas totū q̄d sū a dispsiōe t deformita te hac: t ꝺformes atq̄ ꝺfirmes in eternuz deꝰ meꝰ misericordia mea.

Hic distinguit inter sapientiā q̄ dom⁹ dei est: et sapientiā que diuina est

Capitulū XVIII.

Hec est domus tua deꝰ nō terrena: neq̄ vlla celesti mole corpea: sz spūalis et pticeps eternitat⁹ tue: q̄ sine labe manz in etnū. Stabilisti enī eā i seculū t i seculuz seculi. pceptū posuisti t nō p̄tercibit. Nō tū tibi deo coeterna. q̄ nō sine initio: facta ē enī. Prior q̄ppe oīm creata ē sapiētia. nō vtiq̄ illa sapia patri ꝺo plane coeterna t coequalis: per quā creata sūt oīa: t i quo p̄cipio factū est celū t terra: sz p fecto sapiētia que creata est spiritual⁹ natura scilicz. que contēplatōe luminis lucē. Dicit ei t ipa (q̄uis creata) sapia. Sed q̄ tū distat inter lumen illuminans t lumen quod illuminat: tantum differt inter te summā sapientiā que ē creans: et

ista que creata est. sicut inter iusticiam iustificatē: q̄ tu de⁹ nr̄ es: z iusticiā q̄ iustificatōne nr̄a facta est. Hā z nos sum⁹ dicti iusticia dei p̄r̄is in te filio ei⁹ dño nostro: testante ap̄lo. Ergo q̄ p̄or oim creata ē quedā sapiētia. q̄ creata est mens rōnalis z intellectual' caste. s. ciuitat' tue matris nr̄e q̄ sursum ē z libera est z eterna in cel'. Quib⁹ celis? Nisi q̄ te laudāt celi celor̄. Or̄ h̄ est z celū celi dño. Et si ñ iuenim⁹ tp̄s ante illā q̄ creaturā tp̄is añcedit. q̄ p̄ or omniū creata est: añ illā tñ es tu deus etern⁹ creator oim. a q̄ facta sūpsit exordiū: q̄uis nō tp̄is: q̄ nōdū erat tp̄s. ip̄i⁹ tñ conditōis sue. Unde ita est abs te domino deo nr̄o: vt aliō sit plane q̄ tu. Licet nec añ illā nec in illa inueniam⁹ tp̄us. est enī idonea faciē tuā sp videre: nec vspiā deflectik ab ea. q̄ fit vt nulla mutatione varieť. Inest tñ ip̄i mutabilitas q̄ te nebreſceret z frigeſceret. nisi amore ḡndi coherēs tibi tanq̄ sup meridiē luceret z ferueret ex te. Deniq̄ tā casto amore coheret tibi do vero z vere eterno: vt q̄uis tibi nō sit coeterna. p nulli⁹ tñ tp̄is varietates z vicissitudines a te resoluak z defluat. sz in tui soli⁹ verissima ꝓtemplatione reqeſcat. Cū tu de⁹ diligēti te q̄ntū p̄cipis ostendis te z sufficit ei. Uñ nō declinat a te nec a se. sz sp in eodē statu manet: te indeſinēter videdo: te indeficiēter amādo: vez lumē z castū amorē. O btā ista et sublimis creatura creatur̄. maxime beata ih̄erēdo semp btitudini tue felix z nimiū felix te sempiterno inhabitatore atq̄ illustratore suo. Hec inuenio q̄d licenti⁹ appellādū existimem⁹ celū celi dño q̄ domū tuā cōtemplātē delectatōem tuā sine defectu z absq̄ affectu egredi ēdi in aliud mentē puraz ꝓcordissime vnā: stabilimētū pacis beator̄ spirituū: in celestib⁹ sunt ista celestia. Uñ intelligat aīa cui⁹ pegrinatio longinq̄ facta ē si iaz sit ibi. si iā facte sint ei lacrime sue panes sui. si iaz petat vnā. z hāc req̄rat vt inhabitet in domo tua p oēs dies vite sue. Et q̄ vita ei⁹ nisi tu? Et q̄ dies sui nisi eternitas tua? Sicut anni tui q̄ non deficient. Dic ergo intelligat aīa q̄ pt q̄ lōge sup oīa tpa sis etern⁹: q̄ñ dom⁹ tua q̄ pegrinata nō ē. q̄uis tibi nō sit coeterna. inde sinēter tñ z indeficiēter coherēdo tibi nullam tp̄is patik varietatē. teq̄ sp pseuerātissima castitate hauriēs mutabilitatē suam nusq̄ z nūq̄ exierit ex te tibi p̄sente. ad quē toto affectu se tenēs nō habēs futur̄ qō expectet. nec in p̄teritū trāsiēs qō meminerit. p nullas vices variak. z i nulla tpa extendik.

Dic orat hō vt ipa quoq̄ domus dei oret p eo

Capitulū XIX

O Domus dei luminosa z speciosa dilexi decorez tuū: z locū habitatōnis gl'ie dñi dei mei fabricatoris z possessoris tui. tibi suspiret pegrinatō mea. nocte ac die tibi inbiet cor meū. tibi intēdat mens mea. ad societatē btitudis tue puenire desiderat aīa mea. dico ei q̄ fecit te vt possideat mei te: quia ipe fecit me z te. imo tu dic: tu roga eū vt dignū me faciat pticipatōne gl'ie tue. Sanctā ei societatē tuā z mirabilē pulcritudinē tuā nō p meritū req̄ro: sz p sanguinē ei⁹ q̄ redempt⁹ sū adipisci nō despero. tantū adiuuēt me merita tua. subueniāt prauitati mee sctē z purissime orōnes tue: que inefficaces apd deū nullatenus esse possunt. Errauī fateor sicut ouis pdita. z incolatus me⁹ plongatus est. atq̄ pcul piectus sum a facie domini dei mei in hanc exilij cecitatē. Ubi expulsus a paradisi gaudijs deplorо q̄tidie mecū sup miserias captiuitat' mee: lugubre carmen ingentesq̄ lamentatōes. cum recordor tui mater hierusalez. dum stant pedes mei in atrijs tuis: sancta z decora syon: nec dum interiora tua conspicere in ppatulo valens: sed in humer' pastoris mei structoris tui spero me reportari tibi. vt tripudiem tecū illo inenarrabili gaudio quo letant illi q̄ tecū sūt coram ipo do z saluatore nostro: qui dissoluit inimicicias i carne sua. z pacificauit omnia que in celis sunt z que in terra sanguine suo. Ipe eniz est pax nostra q̄ fecit vtraq̄ vnū. Qui duos ex aduerso venientes parietes ꝓiungēs in se: beatitudinis

tue pmanētē felicitatē pari mō et eadem mēsura se nob datuꝝ pmisit dicēs. Erūt eqles angel' dei ī cel'. O hierl'm dom⁹ dei eterna: post christi dilectōez tu esto letitia ꝛ ꝓsolatio mea. dulcis mēoria tui btī nois sit releuatio merorꝫ tediozūqꝫ meozū

Quātis amaritudinibus vita ista sit respersa Capitulū XX

Tedet eniz me dñe valō vite hui⁹: ꝛ isti⁹ erū nose pegrinatiōis. Vita hec vita misera: vita caduca: vita incerta: vita laboziosa: vita immūda. vita dña malozū. regina supboꝝ. plena miseriis ꝛ erroribꝫ. q̄ nō est vita dicēda sz mors: in q̄ momētis singul' mozimur: p varios mutabilitatis defectus: diuersis generibus moztiū. Nunq̄d g̃ hoc ꝙ viuim⁹ in ℔ mū do dicere possum⁹ vitā: quā humores tumidāt. dolozes extenuāt: ꝛ ardozes exicāt. area morbidāt. esce inflāt. ieiunia macerāt. ioci dissoluūt. tristicie ꝓsumūt. solliciturudo coartat. securitas hebetat. diuitie inflāt ꝛ iactāt. pauptas deijcit. iuuentus extollit: senectus incuruat: infirmitas frāgit: meroz depmit: Et his malis oīnib⁹ moꝛs furibūda succedit. simulq̄ cunctis gaudijs isti⁹ misere vite ita finē imponit vt cū esse desierit nō fuisse putet. Dolozes ista vital' ꝛ vita mortal'. licz his alijsqꝫ sit respsa amaritudinib⁹: pcipdoloz q̄ plimos suis capit illecebris. ꝛ q̄ ml'tos suis falsis pmissiōib⁹ decipit. Et cum ita p se sit falsa et amara vt etiā suos cecos amatores latere nō valeat. tū infinitā stultozum multitudinē aureo calice quē ī manu hz potat ꝛ ꝓsus iebriat. Felices illi ꝛ ipsi rari q̄ familiaritatē ei⁹ recusant: pfunctoria gaudia spernūt. societatē abijciūt: ne cū peunte deceptrice ꝛ ipi pire coganť

De felicitate vite quā ꝓparauit deus diligentib⁹ se Capitulū XXI

O Tu vita quam ꝓparauit de⁹ his q̄ diligūt eū. vita vitalis: vita beata: vita secura: vita trāquilla. vita pulcra: vita mūda. vita casta. vita sancta. vita ignara moztis: nescia tristicie. vita sine labe: sine dolore: sine anxietate: sine coꝛruptōe: sine pturbatōe: sine varietate ꝛ mutatōe. vita totius elegātie ꝛ dignitatis plenissima. vbi non est aduersari⁹ impugnās. vbi nll'a peccati illecebra. vbi est amoꝛ pfectus: ꝛ timoꝛ nullus. vbi dies eter⁹: ꝛ vn⁹ oīm spirit⁹. vbi de⁹ facie ad faciē cernit. ꝛ ꝑ vite cibo mens sine defectu satiat. Libet me tue ītēdere claritati. delectāt me bona tua audo coꝛde. q̄ tū pl⁹ valeo mecū cōsiderare tāto amoꝛe tuo lāgueo. tuo vehemēti desiderio: tuaqꝫ dulci memoria admodū delectoꝛ. Libet itaqꝫ libet ī te oculos coꝛdis attollere: statū mētis erigere: affectū animi ꝓformare. Libet sane de te loq̄. de te audire. de te scribere. de te cōferre. de tua beatitudine ꝛ gl'ia q̄tidie legere: ꝛ lecta sepi⁹ sub coꝛde reuoluere. vt vl' sic possim ab hui⁹ mortal' pitureqꝫ vite ardoribus picul' ꝛ sudoribꝫ: sub tue vital' aure dulci refrigerio trāsire: ꝛ trāsiēs in sinu tuo fessū caput doꝛmitur⁹ vl' paululū recliare. Dui⁹ rei gr̃a scripturaꝝ sctāꝝ amena p̄ta ingredioꝛ. viridissimas sniaꝝ herbas exarādo carpo. legēdo comedo. freq̄ntando rumino. atqꝫ ꝙgregādo tandē in ꝛta memoriē sede repono: vt tali mō tua dulcedine degustata: min⁹ isti⁹ miserrime vite amaritudines sentiā. O tu vita felicissima. o regnū vere beatū: carēs moꝛte: vacans fine. cui nulla tpa succedūt ꝑ euuz. vbi ꝙtinu⁹ sine nocte dies nescit hr̃e tps. vbi victoꝛ miles illis hymnidicis angelorū sociat⁹ chozis: cātat deo sine cessatiōe canticū de cāticis syon: nobile ppetua caput amplectēte coꝛona. Utinā ꝓcessa mihi peccatoꝝ venia: moꝛqꝫ hac carnis sarcina deposita. ī tua gaudia verā req̄ez habitur⁹ intrarē. Et tue ciuitatis ꝑclarā atqꝫ speciosa menia: coꝛonaz vite de manu dñi accepturus ingrederer. vt illis sctissimis chozis interessem. vt cū beatissimis spiritibus glorie ꝓditoꝛis assisterē. vt p̄sentē christi vultū cernerē. vt illud sūmū ꝛ ineffabile ꝛ incircūscriptū lumē sp aspicerem. sicqꝫ nullo metu moꝛtis affici: sz ō incoꝛruptōis ꝓpetue munere letari possem sine fine.

De felicitate aīe sancte hinc exeuntis
Capitulū XXII

Felix aīa que
de terreno resoluto corpore libera celuz petit. secura est et trā quilla. nō timet hostem neqz mortē. Habet enī sp̄ p̄sentē: cernitqz indesinent pulcerrimū dn̄m: cui seruiuit: quē dilexit. et ad quē trādē leta z gl'iosa puenit. Hanc vo tāte btītudis gl'iam nulla dies minuet. null⁹ īprobꝫ poterit auferre. Uiderūt eā filie syon: z beatissimā p̄dicauerūt. z regine z pcubine laudauerūt eā dicentes. Que est ista q̄ ascēdit de deserto delicijs affluēs innixa sup dilectū suū? Que ē ista q̄ pgredit sic̄ aurora p̄surgēs: pulcra vt luna: electa vt sol. terribil' vt castroꝝ acies ordīata? Quā leta exit: festinat: currit: cū dilectū suū sibi dicētē attonit⁹ auribꝫ audit. Surge propera amica mea: speciosa mea z vēi. iā enī hiems trāsijt. imber abijt z recessit. flores apparuerūt in terra nr̄a. tps putatōis aduēit. vox turtur⁹ audita ē ī terra nr̄a. fic⁹ ptulit grossos suos. florētes vinee dederūt odorē suū. Surge ppera amica mea: formosa mea: colūba mea ī foramīibꝫ petre: ī cauernis macerie. oñde mihi faciē tuā. sonet vox tua ī auribꝫ meis. Vox enī tua dulcis: z facies tua decora. Veni electa mea: speciosa mea: colūba mea: īmaculata mea: sp̄osa mea. vēi z ponā ī te thronū meū: qz pcupiui spēz tuā. Veni vt leter⁹ ī p̄spectu meo cū angelis meis: quoꝝ societas tibi a me repromissa est. Veni post mlta picla z labores. intra ī gaudiū dn̄i tui: qđ nemo tollet a te.

Oratio ad sanctos vt nob succurrāt ī periculis Capitulū XXIII.

Felices scti dei
hoēs: q̄ iā trāsistis huj⁹ mortalitatis pelag⁹. z puenire meruistis ad portū ppetue q̄etis securitatis z pacis. securi z tranquilli. spqz festinate atqz gaudētes estis. Obsecro vos p p̄ris charitatē q̄ securi estis de vobis: solliciti esto te de nobis. securi est⁹ de vr̄a īmarcescibili gl'ia. solliciti estote de nr̄a mltiplici miseria. Per ip̄m vos rogo: q̄ vos elegit: q̄ vos tales fecit. de cuj⁹ pulcritudie iā satiamini: đ cuj⁹ imortalitate iā īmortales facti estis. de cuj⁹ beatissima visiōe semp gaudet⁹. estote ingit' memores nr̄i. subuenite nobis miser⁹. q̄ adhuc ī salo hui⁹ vite circūstātibꝫ agitamur pcell'. Vos porte pulcerrime q̄ in magnā surrexistis altitudinē. adiuuate nos vile pauimētū longe inferi⁹ iacētes. Date manū z erigite iacētes sup pedes. vt qualescētes de infirmitate fortes efficiamur in bello. Intercedite z orate p̄stāter atqz indesinēter pro nobis miser⁹ multūqz negligētibꝫ pctōribus: vt p vr̄as orationes vr̄o sancto p̄sortio p̄iūgamur. qz alit⁹ salui ee ñ possum⁹. Sum⁹ nāqz valde fragiles z nulli⁹ fructis homūciones: anialia vētris: z carnis mācipia: ī q̄bꝫ vix aliqđ fructis vestigiuz apparet. Et tñ sub christi p̄fessiōe positi ligno crucis ferimur. nauigātes p̄ mare magnū z spacios̄: vbi sūt reptilia q̄rū nō est numerus: vbi sūt aialia pusilla cuz magnis. vbi ē draco seuissim⁹ sp̄ pat⁹ ad deuorādū. Ubi sūt loca piculosa scilla z carybdis z alia īnumerabilia: ī q̄bꝫ naufraganť incauti z ī fide dubij. Orate dn̄z orate pijssimi: orate oia agmina sctōruz z vniuersi cet⁹ btōrū. vt vr̄is pcibꝫ meritisqz aditi salua naue z integr⁹ mercibꝫ puenire mereamur ad portū ppetue salutis q̄etis z ptinue pacis z nūqz finiēde securitatis

Anime desideriū ad ciuitatē supnam hierusalem. Capitulū XXIIII.

Mater hierusalē
ciuitas sctā dei charissima sp̄osa christi. te amat cor meū. pulcritudinē tuā nimiū desiderat mēs mea. o q̄z decora: q̄z gl'iosa: q̄z generosa tu es. Tota pulcra es z macula nō est in te. Exulta z letare forme sa filia p̄ncipis. qz concupiuit rex speciē tuā: z amauit decorē tuum: speciosus forma p̄ filijs hoīm. Sz q̄lis est dilectus tuus ex dilecto o pulcerrima Dilectus meus cādidus z rubicundus: electus ex milibus. Sicut malus inter lignа siluaꝝ: sic dilectus meus ītēr filios.

Sub vmbra illi⁹ quẽ desideraui ecce le
ta sedeo.⁊ fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo.
Dilect⁹ me⁹ misit manũ suã p foramen.
⁊ venter me⁹ intremuit ad tactũ ei⁹. In
lectulo meo p noctes quesiui quẽ diligit
anima mea.quesiui ⁊ inueni. teneo nec di
mittã illũ:donec introducat me ĩ domus
suã ⁊ in cubiculũ suum.gloriosa genitrix
mea. Ibi enĩ dabis mihi vbera tua abũ
dãti⁹ ⁊ pfecti⁹.⁊ satiabis me satietate mi
rifica.ita vt nec esuriã nec sitiã in eternũ.
Felix anima mea semp̃q felix in secula si
intueri meruero gloriã tuã: beatitudinẽ
tuã.pulcritudinẽ tuas. portas ⁊ muros
tuos.⁊ plateas tuas:⁊ mãsiões tuas mlt
tas.nobilissimos ciues tuos: ⁊ fortissimũ
regẽ tuũ in decore suo. Duri nãq tui ex
lapidibꝫ pciosis:porte tue ex margaritis
optimis .platee tue ex auro purissimo. ĩ
quibus iocundũ alleluya sine intermissi
one concinit.mansiones tue mlte q̃dris
lapidibꝫ fundate:saphyris cõstructe:la
terculis coopte aureis .in quibꝫ null⁹ in
gredit nisi mundus.null⁹ habitat inqui
natus. Speciosa facta es ⁊ suauis:ĩ de
licijs tuis mr̃ pierĩm. Nihil in te tale q̃
le hic patimur .qualia in hac misera vita
cernimus. Nõ sunt in te tenebre aut nox
aut quelibet diuersitas tẽpor. Nõ lucꝫ
in te lux lucerne aut splẽdor lune:vl̃ in
bar stellarꝫ.sed de⁹ de deo:lux de luce.sol
iusticie sp̃ illuminat te. agnus cãdidus ⁊
immaculat⁹.lucidũ ⁊ pulcerrimũ est lu
men tuũ. Sol tu⁹ ⁊ claritas tua ⁊ oẽ bo
nũ tuũ.hui⁹ pulcerrimi regis indeficiẽs
ꝺtẽplatio. Ipe rex regũ ĩ medio tui. ⁊ pu
eri ei⁹ in circuitu ei⁹. Ibi hymnidici an
gelorꝫ chori:ibi societas supnorꝫ ciuiuꝫ.
Ibi dulcis solẽnitas oĩm ab hac tristi pe
grinatõe ad tua gaudia redeuntiũ. Ibi p
phetarꝫ.puid⁹ chor⁹.ibi duoden⁹ apl̃o
rum numer⁹. ibi innumerabiliũ martyrꝫ
victor exercit⁹.ibi sanctorꝫ pfessorũ sacer
conuẽtus.ibi veri ⁊ pfecti monachi. ibi
sancte mlieres q̃ voluptates secli ⁊ sexus
infirmitatẽ vicerũt .ibi pueri ⁊ puelle q̃
annos suos sanctis moribꝫ trãscẽderũt.
ibi sunt oues ⁊ agni q̃ iã hui⁹ voluptа
tis laqos euaserũt.exultãt oẽs in ppriis
mãsiõibꝫ.dispar est glia singulorum. sed
ꝯmunis est letitia oĩm. Plena ⁊ pfecta
ibi regnat charitas.qz de⁹ est ibi oia ĩ oi
bus.quẽ sine fine vidẽt:⁊ sp̃ videndo ĩ ei⁹
amore ardent.amant et laudãt.laudãt et
amant.omne op⁹ eor laus dei sine fine.
sine defectõe.sine labore. Felix ego ⁊ ve
re in ppetuũ felix. si post resolutõem hu
ius corpusculi audire meruero illa canti
ca celestis melodie que cantant ad laudẽ
regis eterni:ab illis supne patrie ciuib⁹.
beatorꝫq spirituũ agminibus. Fortu
natus ego nimiũq btũs si ⁊ egoipe me
ruero cantare ea.⁊ assistere regi meo deo
meo ⁊ duci meo:⁊ cernere eũ in glia sua.
sicut ipe polliceri dignat⁹ ẽ dicẽs. Pater
volo vt quos dedisti mihi sint mecũ: vt
videãt claritatẽ meã quã habui apud te
ante ꝺstitutõem mũdi. Et alibi. Qui mi
hi ministrat me sequat̃.⁊ vbi sum ego il
lic ⁊ minister me⁹ erit. Et itez. Qui dili
git me diliget a patre meo:⁊ ego diligaꝫ
eũ.⁊ manifestabo ei meipm.

Hymnus de gloria paradisi

Capitulũ XXV.

HD perẽnis vi
te fontẽ mens sitiuit arida.
Claustra carnis presto frangi
clausa querit anima.
Gliscit:ambit:eluctat exul frui patria
Dũ pspuris ac erũnis se gemit obnoxia.
Quã amisit cuz deliquit contemplatur
gloziam.
Pręsẽs malũ auget boni pditi mẽoriã.
Nam q̃s pmat summe pacis quanta sit
letitia
Ubi viuis margaritis surgũt edificia.
Auro celsa micãt tecta: radiãt triclinia.
Solis gemmis pręciosis hec structura
nectitur.
Auro mũdo tãq̃ vitro:vrbis via sternit̃
Abest lim⁹ deest fim⁹. lues nulla cernit̃.
Hyems horrẽs:estas torrẽs illic nunq̃
seuiunt.
Flos ppetuus rosarꝫ:ver agit ppetuꝫ.
Cãdet lilia:rubescit croc⁹ sudat balsamũ
Uirẽt prata:vernãt sata: riui mellis in
fluunt.
Pigmentorꝫ spirat odor:liq̃ꝫ ⁊ aromatũ:
Pẽdet poma florido⁹ ñ lapsura nemor

Nõ alternat luna vices sol vl' curs⁹ sidez
Agn⁹ est felicis vrbis lumẽ inocciduũ.
Nox ꝛ tẽpus desunt ei diẽ fert ꝓtinuuz.
Nã ꝛ sancti quicꝫ velut sol ꝑclar⁹ rutilãt
Post triũphũ cozonati mutuo ꝓiubilãt
Et ꝑstrati pugnas hostiꝫ iã securi nũerãt
Oñi labe defecati: carnis bella nesciunt
Caro facta spiritalis ꝛ mens vnũ sẽtiũt
Pace multa ꝑfruẽtes scãdala nõ ꝑferũt.
Mutabilibꝫ exuti repetũt oziginem
Et ꝑsentẽ veritatis ꝓtemplant speciem.
Hinc vitalẽ viui fõtiꝫ hauriũt dulcedinẽ
Inde statũ semp idem exeũtes capiunt
Clari viuidi iocũdi nullis petãt casibꝫ.
Absunt morbi sp sanis senectus inuẽibꝫ
Hinc penne tenẽt esse nã trãsire trãsijt.
Inde virẽt vigẽt florẽt cozruptela cozruit.
Immortalitatis vigoz mortis ius abzsorbuit.
Qui sciẽtẽ cũcta sciũt q̃d nescire nequnt
Nã ꝛ pectoris arcana penetrãt alterutꝫ
Unũ volũt. vnũ nolũt. vnitas est mẽtiũ
Licet cuiꝫ sit diuersũ ꝑ laboze mertũ
Charitas hec suũ facit q̃ dũ amat alterꝫ
Proꝑriũ sic singulozꝫ ꝓmune fit omniũ
Ubi cozpus illic iure ꝓgregant ꝛ aq̃le
Quo cũ angelis ꝛ sancte recreent anime.
Uno pane viuunt ciues vtriuscꝫ patrie
Fruidi ꝛ semp pleni q̃ habẽt desiderãt.
Nõ satietas fastidit neꝫ fames cruciat.
Inbiãtes sp edunt ꝛ edentes inbiãt
Nouas sp armõias vox meloda ꝓcrepat
Et ĩ iubilũ plata mulcẽs aures organa
Digna ꝑ quem sunt victozes regi dãt ꝑconia.
Felix celi que ꝑsentẽ regẽ cernit anima.
Et sub sede spectat alta orbis volui machina.
Solẽ lunã ꝛ globosa cũ planetis sidera.
Christe palma bellatoꝝ ℞ in muncipiuz
Introduc me solutũ militare cingulũ
Fac ꝓsortẽ donatiui beatoꝝ ciuium.
Drobes vires in exausto laborati plio.
Ut quietẽ post ꝓcinctũ debeas emerito.
Teꝫ merear potiri sine fine ꝑmio Amẽ.

Qualis cõtinua quã facit anima' ex cõ templatõne supne diuinitatis.

Capitulũ XXVI

Benedic anima mea dño ꝛ oñia q̃ itra me sunt nomini sctõ ei⁹. Bñdic aĩa mea dño. ꝛ noli obliuisci oẽs retributões ei⁹. Benedicite dño oĩa opa ei⁹ in oñi loco dñatiõis eius: bñdic aĩa mea dño. Laudem⁹ deũ quẽ laudãt angeli. adozãt dñatões. tremũt ptates. cui cherubin ꝛ seraphin incessabili voce ꝓclamãt. Sanctus sanctus sanctus. Jũgamus voces nr̃as vocibꝫ angelozꝫ sanctozꝫ. ꝛ ꝓmunẽ domiñũ laudem⁹ ꝑ modulo nostro. Illi enim laudãt dñm puriſſime ꝛ incessant q̃ semꝑ inherẽt ꝓtẽplatõi diuĩe: nõ ꝑ speculũ ꝛ in enigmate: sed facie ad faciẽ. Sed quis dicere vel cogitare sufficiat q̃lis sit in cõspectu dñi dei oñipotẽtis illa btozꝫ spirituũ celestiũq̃ virtutũ innumerabil⁹ multitudo. Que sit in eis sine fine festiuitas visiõis dei. q̃ leticia sine defectu. q̃s amoris ardoz. nõ cruciãs: sz delectãs. Qõ sit in eis desideriũ visiõis dei cũ satietate: ꝛ satietas cũ desiderio. in q̃by nec desideriũ penaz generat. nec satietas fastidiũ parit Quomodo ĩherẽdo sũme beatudini sint beati. Quõ ꝓiuncti vero lumini facti sũt lux. Quõ semꝑ aspiciẽtes incõmutabilẽ trinitatẽ: mutati sunt in incõmutabilitatẽ. Sed quãdo illã angelice dignitatiꝫ celsitudinẽ compẽdere poterim⁹ q̃n nec ipsius aníme nostre naturã inuestigare valemus. Qualis est ista que carnẽ viuificare potest. se aũt in sanctꝫ cogitatõibꝫ vt volet cõstringere nõ potest. Qual' est ista tã fortis taz infirma tã parua tã magna. q̃ rimat secreta dei ꝛ celestia ꝓtẽplat. atq̃ humanis ꝓmodis mlꝫ artiũ peritiam ꝑspicaci ĩgenio adiuenisse ꝑbat. Qualis ergo ẽ ista que tã multa de ceteris nouit. ꝛ se qualiter facta sit ꝑsus ignozat. Licet eni nõnulla ambigua a quibusdã sup eius oziginẽ ꝑferanꝫ: inuenimus tñ eã esse quendã intellectualẽ spiritũ: ꝑ creatoris potentiã factũ. ĩmortaliter iuxta modũ suũ viuentẽ: mortale corpus q̃ sustinet viuificantẽ: mutabilitati subiectum: obliuiõi deditũ. quẽ timoz sepe afficit: leticia extollit. O res mira oñiq̃ stupoze dignissima. De deo q̃dez creatoze oñiũ

q̄ est incomphēsibil' t ineffabil': excelsa t mirabilia nimis om̄i remota ambiguita te legim⁹ loq̄mur t scribim⁹. De angelis aūt t aīab⁹ q̄cq̄d dicim⁹ ñ tā euidēt ap probare possum⁹. Sed trāseat ab his a/ nim⁹: et trāscēdat om̄e qđ creatū est. cur rat t ascēdat t voliter t ptrāseat. t in eu⁹ q̄ creauit oīa quantū p̄t oc'los fidei diri/ gat. Faciā ergo grad⁹ ascēsiōis in' corde meo. t p̄pos ascēdam aīam meā. t p ip/ sam mētē meā ascēdā ad dñm meū q̄ ca/ piti meo desup manet. q̄cq̄d visibilit cer nit. q̄cq̄d spiritaliter imaginat: forti ma nu ab intuitu cordis t mētis pcul remo ueat. Sol⁹ intellect⁹ pur⁹ t simplex in/ cedēs: rapido volatu ad ipm pueniat cō ditorē angelo⁹ t anima⁹ t omniū rerū. Deus illa beata q̄ ima deserit sūma pe/ tit: q̄ ponit i arduis sedē habitatiōis sue. t de sūmis rupib⁹ p̄tēplat solē iustīcie a/ q̄linis obtutib⁹. Nihil enī tā pulc⁹ atq⁹ iocūdū: q̄⁹ ipm solū mētis intuitu t cor dis auiditate p̄tēplari deū. t miro mō in uisibilit cernere inuisibilē. sicq⁹ aliā non istā gustare dulcedinē. t inspicere aliā nō istā lucē. Lux enī ista q̄ loco claudit: tē/ pore finit: noctiū interruptōe variat: et quā p̄munē cū ⁊mib⁹ et pecorib⁹ habe/ mus: in cōparatōe illi⁹ sūme lucis nō est lux dicēda sed nox.

Quid sit qđāmodo deū cernere t tene re. t qualiter sit de deo sentiēdū

Capitulū XXVII

Quanq⁹ autez illa sūma t incōmutabil' essen/ tia: lux vera. lux indeficiēs. lux angelorum a nemine p̄spici valeat i hac vita: qđ solū p̄miū sanctis reseruat in ce lesti gl'ia. illud tñ credere t intelligere et sentire t ardēter inhiare: qđāmodo illum cernere est atq⁹ tenere. Sanct⁹ itaq⁹ vox sup angelos t hō intēta mētē p̄tēplet de um. verbis q̄b⁹ potest: suas illi dicat lau des. Justū nāq⁹ est vt creatura suū lau/ det creatorē. Ipe enim ad laudādum se nos creauit: q̄ nostris non indiget laudi bus. Est aūt virt⁹ incōprebēsibil' nulli⁹ indigens: ipe sibi sufficiēs: magnus dñs deus noster t magna virt⁹ ei⁹. t sapientie eius nō est numer⁹. magnus dñs de⁹ nr̄ t laudabil' valde. Hūc itaq⁹ mēs diligat. lingua canat. man⁹ scribat: atq⁹ in his sā ctis studijs fidel' anim⁹ se totū exerceat. Hui⁹ videlicz celestis theorice: suauissi mis dapib⁹ vir desiderioz: t celestiū cō/ tēplatoz assidue ffician. vt ꝑ celesti pabu lo saginatus clamet clamore magno: cla met tot⁹ medull' cordis. clamet i iubilo t ardētissimo mentis desiderio dicat

Oratio explicās plimas deitat⁹ ꝓpe tates

Capitulū XXVIII.

O Būme optime omnipotētissime: mirificor: dissime iustissime secretissime: p̄sentissi/ me: pulcerrime: t fortissime. stabil' t incō phēsibil': inuisibil': omnia vides: immu/ tabil': omnia mutās: immortal': illocalis: interminꝰ: incircūscriptus: nusq⁹ finit⁹: inestimabil': ineffabilis: inscrutabil': imo tus: omnia mouēs. inuestigabil': indicibi lis. metuend⁹ atq⁹ terribilis: honorād⁹: atq⁹ timend⁹. venerādus atq⁹ reuerēd⁹. Nunq⁹ nouus: nunq⁹ vet⁹. innouāns oīa t in vetustatē pducēs superbos et nesciūt. Semp agens: sp quietus. colligēs t nō egens. omnia portās sine onere. oīa im/ plēs sine inclusiōe: omnia creās: ptegens nutriēs t pficiēs: querens cū nihil desit tibi: amans nec estuas. zelans t secur⁹ es. penitet te t nō doles. irasceris t trāq̄llus es. opa mutas sz nō p̄silium. Recipis qđ i uenis t nunq⁹ amisisti. Nunq⁹ inops et gaudes lucris: nunq⁹ auar⁹ t vsuras exi gis. superogat tibi vt debeas. t q̄s ha/ bet quicq⁹ nō tuū: Reddis debita nulli debēs. donas debita nihil pdens. Qui solus viuificas oīa. qui creasti om̄ia. qui vbiq⁹ es t vbiq⁹ totus. q̄ sentiri potes: videri nō potes. qui nusq⁹ deest. t tamen ab iniquoz cogitatōib⁹ lōge es. Qui n⁹ ibi dees vbi lōge es. qz vbi nō es p gram ades p vīdictā. Qui oīa tāgis: nec tñ oīa tāgis eḡlit. Quedā enī tāgis vt sint: ñ tñ vt viuāt sentiāt et discernāt. quedaz ꝯo tāgis vt sint t viuāt nō tñ vt sentiant et discernāt. Quedā ꝯo tāgis vt sint viuāt

c

ꝙ sētiāt: nō tñ vt discernāt. Quedā ꝙ tā gis vt sint viuāt sentiāt ꝙ discernāt. Et cū tibimetipi nūqꝫ dissilis sis: dissimilit tñ tāgis dissilia. q̄ vbiqꝫ sp̄ ꝑsens es ꝙ ī uenīri vix potes. quē stātē seqmur ꝙ app̄hēdere nō valem⁹. q̄ tenes oīa: iples oīa. circūplecteris oīa: superexcedis oīa: sustines oīa. Neqꝫ ex alia ꝑte sustines atqꝫ ex alia ꝑte superis. neqꝫ ex alia ꝑte imples ꝙ ex alia circūplecteris. ꝫ circūplectēdo ꝑples ꝙ implēdo circūplecteris. sustinēdo superexcedis. ꝙ superexcedēdo sustines. Qui doces corda fideliū sine strepitu ꝟboꝝ. Qui at tēdis a fine vsqꝫ ad finē fortit ꝙ disponis oīa suauiter. Qui locis nō distēderis: nec tēporib⁹ variaris. Neqꝫ habes accessus ꝙ recessus: sed habitas lucē īaccessibilē. quā null⁹ hoīm videre potest. In te manens ḡet⁹. vbiqꝫ circūis totū: vbiqꝫ ꝓsus tot⁹ Nō enī scindi vl̄ diuidi poteris: qz ḡe vn⁹ es. nec in ꝑtes efficeris. qz tot⁹ totuz tenes: totū imples: totū illustras ꝙ possides. Qui⁹ videlicz mysteriū imensā ꝓfundita tem mēs hūana cōcipe nō potest. nec oratoria ligua enarrare. neqꝫ diffusi sermōes nec bibliothecaꝝ volumīa q̄unt explicare. Si totū mūdū libri repleāt: tua scīa ī enarrabil̄ explicari nō ꝑt. qm̄ ḡe īdicibil̄ es: nullo mō scribi potes neqꝫ ꝯcludi: qz es fons lucis diuīe ꝙ sol claritatis eterne. Magn⁹ enī es sine q̄ntitate: ꝙ iō īmēsus. bon⁹ es sine q̄litate. ꝙ iō ḡe ꝙ sūme bon⁹. ꝙ nemo bon⁹ nisi tu sol⁹. cui⁹ volūtas est opus. cui⁹ velle posse ē. Qui oīa de nihilo creasti: q̄ sola volūtate tua fecisti. Qui omnē creaturā tuam absqꝫ indigētia aliq̄ possides: ꝙ sine labore gubnas: ꝙ absqꝫ tedio regis. Et nihil est qđ ꝑturbet ordinem imperiū tui vl̄ in sūmis vel in īmis. Qui in oīb⁹ locis sine loco haberis. ꝙ omnia cōtines sine ambitu: ꝙ vbiqꝫ es ꝑsens sine situ ꝙ motu. Qui nec mali auctor es. qđqꝫ facere nō potes. qui nihil nō potes. neqꝫ vnqꝫ te aliqđ fecisse penituit. nec vllius ꝯmotōis animi tui tēpestate turbaris. nec tori⁹ terre pīcula damnū tuū est. Nulla flagitia vel scelera ꝑbas aut īperas. Nunqꝫ mētiris: qz eterna ꝟitas es. Cui⁹ vni⁹ bōitate facti sum⁹: ꝙ iusticia penas luim⁹: ꝙ clemētia liberamur. Nā nihil celeste: nihil igneū: nihil terrenū: nihilqꝫ qđ corpis sensus attingat ꝑ te colē dū est. q̄ vere es qđ es et ñ mutaris. Cui maxime ꝯuenit illud qđ greci dicūt. on. latine est: quod sp̄ idem ipe es ꝙ anni tui nō deficiēt. Nec ꝙ alia multa docuit me sancta mater eccl̄ia: cui⁹ factus sum mēbrū ꝑ gratiā tuā. Docuit me sane te solū ꝙ vnū ꝙ verꝫ deū nō esse corporeū ꝙ passibilē. Nihilqꝫ de substātia tua vl̄ natura vllo mō esse violabile aut ꝯmutabile aut ꝯpositū vl̄ factū. Et ideo certū ē corpeis oculis te nō posse sentiri. sed nec ab vllo mortaliū i ꝓpria essentia aliq̄ potuisse videri. Hinc etenī patenter dat intelligi q̄ vnde angeli te intuent: inde ꝙ nos ꝑ hāc vitā te videbim⁹. Sed nec ipi ꝑfecto te videre possunt sicuti es. Nulli denicꝫ alij tota nisi tibi soli nota est omnipotēs trinitas.

De vnitate ꝑsonaꝝ ꝙ pluralitate ī deo

Capitulū XXIX

O vere vni

tas es diuītat⁹. ꝑsonaꝝ pl̄alitate mltiplex. numerabilit̄ es innumerabil̄. ac idcirco mēsurabilit̄ immēsurabilis. ꝙ ponderabilit̄ impondera bilis. Non enī sūme bonitat⁹ que tuipse es ꝑfitemur originē: ex qua oīa: ꝑ q̄m oīa: in q̄ oīa. sed ei⁹ participatōe dicimus oīa bona. Nam tua diuīa cētia sp̄ caruit ac caret materia: licz nō careat forma: forma scz informata: forma formaꝝ: forma formosissima. quā dū imꝑmis q̄si sigillū reb⁹ singulis eas sine tui augmenti aut tui detrimēti mutabilitate ꝑculdubio a te facis differri. Quicqđ aūt in natura creaturaꝝ est creatura tua ē. O vna trinitas ꝙ trina vnitas de⁹. cui⁹ oīpotentia oīa possidet ꝙ regit ꝙ implet q̄ creauit Nec ideo te implere oīa dicim⁹ vt te contineāt: sz vt ipa poti⁹ a te ꝯtineāt. nec particulatim imples oīa: nec vllatenꝰ ita putandū est vt vnaqꝫ creatura ꝑ magnitudine poꝛtōis sue capiat te. id ē maxīa maius et miníma mīn⁹. dū sis poti⁹ ipe in omnib⁹ siue oīa in te. Cui⁹ oīpotentia

ꝯcludit vniuersa. nec euadēdi potētiā tu am q̄s aditū ĩuenire poterit. Qui eī te ñ habz placatū neq̄q̄z euadet iratū. sīc scri ptū ē Neq̄z ab oriēte neq̄z ab occidēte ne q̄z a ō̄sert̄ mōtibꝫ.qm̄ deꝰ iudex ē. Et ali bi. Quo ibo a spū tuo:z q̄ a facie tua fu giā. Immēsitas diuie magnitudinis tue ista ē:vt itelligamꝰ te ītra oīa:sz nō iclu sū.extra oīa sz nō excluſū. Et iō ĩterioꝛ es vt oīa ꝯtineas:z iō exterioꝛ es vt ĩcir cūsepte magnitudis tue ĩmēsitate oīa ꝯcludas. Per id g̃ qđ exterioꝛ es oñderꝫ esse creatoꝛ.p id ꝙ qđ ĩterioꝛ es:gubna tor oīm ō̄mōstrarꝫ.ac ne oīa q̄ creata sūt sine te eēnt:ĩterioꝛ es .exterioꝛ ꝙ vt oīa icludāt a te:ñ locali magtudie sz potētia li pñtia .q̄ vbiq̄z pñs es:z oīa tibi pñtia. q̄uis q̄dā itelligāt:q̄dā ꝙ ñ itelligāt In sepabil̄ g̃ nature tue vnitas sepabiles nō pt hr̄e psonas:qz sīc es trinitas ĩ vnitate z vnitas ĩ trinitate:sic sepatōnez ñ potes hr̄e psonaꝝ. Noiank q̄dē ille psone aliq̄ sing̃le:sz ita te voluisti deꝰ trinitas ĩsepa bilē oñdere ĩ psonis :vt nullū tibi nomē sit in q̄libz psona qđ nō ad aliā ꝼm relatō nis regulā referat:sīc pr̄ ad filiū:z filiꝰ ad pr̄ez.sic spūsſctūs ad pr̄ez z filiū ꝟissime refert. Ea ꝙ noīa q̄ subaz vl̄ psonā l̄ po tētiā vl̄ eēntiā tuā significāt:vl̄ q̄cq̄d p/ prie ꝺr deꝰ:oīby psonis eq̄lit ꝯueniūt.vt deꝰ magnꝰ omps et̄nꝰ.z oīa q̄ naturaliť de deo dicūť. Nō ē g̃aliqđ nature nomē: qđ sic.tibi ꝺo pr̄i ĩuēire valeat .vt aut fi lio tuo aut spūisctō ꝯuenire neq̄at. Dici mꝰ te pr̄em naturaliꝝ eē deū .sz naturaliť ē filiꝰ deꝰ.naturaliꝝ z spūsſctūs.nō tñ tres dīj sz vnꝰ naturaliꝝ deꝰ:pr̄ z filiꝰ z spūsā ctꝰ. Idcirco ĩsepabiľes sctā trinitas ĩ psonis sensu ĩtelligēda.q̄uis voce sepa bilia habeas noīa:q̄ pluralē nūeꝝ ĩ natu re noīby nl̄aten̄ r̄cipis. In ꝟ ei oñdiť p sonaſ nō posse diuidi ĩ sctā trinitate q̄ v/ nus deꝰ verꝰ ē.qz cuiuslibz psone nomē sp ad alterā r̄spicit psonā. Si pr̄ez dico filiū oñdo:si filiū nomino pr̄em ꝺdico .si spm̄sctm̄ appello alicuiꝰ esse spm̄ necesse ē ītelligi.s.pr̄is z filij. Hec ē enī fides ve ra veniēs de sacra doctrina.hec certe ē fi des catholica z oꝛthodoxa: quā me do/ cuit deꝰ in sinu mr̄is ecclesie gr̃a sua.

Qō ad sctāz trinitatē Ca. XXX.

Inuocat itaqz
i dñe te fides mea quaz dediſti mihi ꝓpt̄ bonitatē tuā ad sal uatōez meā. Fideľ aūt aīa ex fide viuit: tenet ĩ spe qđ videbit ĩ re. Inuocat te de us meꝰ casta ꝓscīa mea z suauis amoꝛ fi dei mee:quā excussiſ ignoꝛātie tenebꝛis ad ꝟitatꝫ intelligētiā pduxiſti :z quam a stulta secli amaritudie eruiſti:atqz adhi/ bita tue dulcedis charitate iocūdā mihi z mellifluā r̄ddidiſti. Inuocat te trinitaſ btā.voꝛ clara.z sinceruſ amoꝛ fidei mee. quā ab ipis enutriēs cunabuľ illumīaſti sp p illustratōez gr̃e tue.z quaz adaugēs ꝓfirmaſti in me p documēta mr̄is eccl̄ie. Te inuoco btā z bñdictā z gl̄iosa vna tri nitas:pr̄ et filiꝰ z spūsſctūs:deus dñs.pa raclitꝰ:charitaſ:gr̃a:cōicatio:genitoꝛ:ge nitus:regenerās:vet̄ lumē ex lumīe ꝙ. ꝟa illumīatio:fons :flumē: irrigatio: ab vno oīa.p vnū oīa.in vno oīa:a q̄:p quē: in q̄ oīa:viuēs vita:vita a viuēte: viuēti um viuificatoꝛ.vnꝰ a se:vnus ab vno:v/ nus ab amboby.on a se:on ab altero: on ab vtroq̄z.veraꝝ pr̄:ꝟitas filiꝰ: ꝟitas spi rusſctūs.vna g̃ pater logos paclitusq̄z essentia:vna ꝟtꝰ:vna bonitas: vna btūtu do.a q̄:p quē z in quo beata sunt oīa que ꝯunq̄z beata sunt

Qz deꝰ vera z summa vita est.

Capitulū XXXI

Deus vera z sū
ma vita:a q̄:p quē:z ĩ q̄ viuūt oīa q̄cūq̄z ꝟe z btē viuūt .Deꝰ bonū z pulcrū a q̄ p quē z ĩ q̄ bona z pul cra sunt oīa q̄cūq̄z bona z pulcra sūt. De us cuiꝰ nos fides excitat.spes erigit:cha rjtas iūgit. Deꝰ q̄ peti te iubes z ĩueniri te facis:z pulsanti aperꝫ. Deus a q̄ auerti cadere ē.ad quē ꝯuerti surgere ē:i q̄ mane re ꝓsistere ē. Deꝰ quē nēo amittit nisi de/ ceptꝰ:nēo q̄rit nisi admonitꝰ .nēo ĩuenit nisi purgatꝰ. Deꝰ quē nosse viuere ē:cui fruire regnare ē. quē laudare salꝰ z gau diū aīe est. Te labīs z coꝛde oīq̄z qua

valeo ꝥtute laudo benedico atq; adoro: tueq; clemẽtie ꝛ bonitati ꝑ vniuerſ bñficijs tuis gr̃as refero: ꝛ hymnũ gl̃ie tue cano: ſctũs ſctũs ſanct⁹. Te iuoco o btã trinitas vt venias ī me. ꝛ tẽplũ me faciaſ dignũ gl̃ie tue. Rogo p̃ez ꝑ filiũ. Rogo filiũ ꝑ p̃ez. Rogo ſpiritũ ſctm̃ ꝑ p̃em ꝛ filiũ: vt oĩa vicia elõgent̃ a me: ꝛ oẽs ſctẽ ꝥtutes plãtent̃ ī me. De⁹ imẽſe a q̃ oĩa: ꝑ quẽ oĩa: in q̃ oĩa facta ſũt: viſibilia ꝛ iuiſibilia. Qui opa tua extra circũdas: ꝛ intra reples: ſup̃ tegẽſ: ꝛ infra fers. Cuſtodi me op⁹ manuũ tuaꝝ ī te ſperãtẽ: ꝛ in tua ſolũmõ miſericordia ꝓfidẽtẽ. Cuſtodi me q̃ſo h̃ et vbiq; : nũc ꝛ ſp: int⁹ ꝛ forſ. añ et ꝥtro. ſup̃ et ifra: circũcirca: ita vt ī me nul lus pateat loc⁹ iſidijs inimicoꝝ. Tu es de⁹ omp̃s. cuſtos ꝛ ꝓtector oĩm ī te ſperãtiũ. ſine q̃ nemo ẽ tut⁹: nẽo ꝺ ꝓicul' libe rat⁹. Tu es de⁹ ꝛ nõ ẽ ali⁹ de⁹ p̃ter te. ne q; ī celo ſurſũ: neq; ī terra deorſũ. q̃ facis magnalia ꝛ mirabilia ꝛ iſcrutabilia q̃ꝝ nõ ẽ nũer⁹. Te decet laus: te decꝫ honor. te decet hymn⁹. tibi oẽs angeli: tibi celi ꝛ vniuerſe ptãtes hymnos dicũt et lau des ndeſinẽter ꝓcinunt: vtpote creatori creature. dño ſerui: regi milites: te ſctãm ꝛ indiuiduã trinitatẽ oĩs creatura magni ficat: oĩs ſpiritus laudat.

Laus ãgeloꝝ ꝛ hoĩm La.XXXII

Tibi ſãcti ꝛ bu miles corde: tibi ſpũſ ꝛ aie iuſto rũ. tibi oẽs ſupni ciues ꝛ cuncti btoꝝ ſpirituũ ordines. gl̃iaꝫ ꝛ honorẽ ſup plicit adorãtes ꝓcinũt ſine fine. Laudãt te dñe illi ſupni ciues magnifice ꝛ hono rabil'. Laudat te hõ magna portio cre ature tue. Sꝫ ꝛ ego pctõr homũcio: de ſiderio magno cupio te laudare: amare te opto amore ꝑcipuo. De⁹ me⁹ vita mea fortitudo mea: ꝛ laudatio mea. dſgnare me laudare te. Da mihi lumẽ ī corde: ꝥ bũ ī ore: vt cor meũ mediteť gl̃iaꝫ tuã. ꝛ lĩ gua mea tota die cãtet laudes tuas. Sꝫ q̃ nõ eſt pulcra laus ī ore pctõris: et q̃ vir pollut⁹ labijs ego ſũ. mũda obſecro cor meũ ab oĩi inq̃namento: ſctifica me ſctificator oĩpotẽs: iteri⁹ ꝛ exteri⁹: ꝛ fac me dignũ laudibꝰ tuis. Suſcipe bẽigne ꝛ acceptabiliť ꝺ manu cordis ꝛ de mẽtis amore. ſuſcipe ſacrificiũ labioꝝ meoꝝ. ſi atq; acceptabile ī ꝓſpectu tuo: ꝛ aſcẽdat ad te ī odorẽ ſuauitat̃ſ. Memoria tua ſã cta ꝛ dulcedo tua btiſſima poſſideat to tã aiam meã. atq; in iuiſibiliũ amorẽ ra piat eã. Trãſeat ꝺ viſibilibꝰ ad iuiſibilia. ꝺ trenis ad celeſtia: ꝺ tpalibꝰ ad eꝛna. trã ſeat ꝛ videat viſiõez mirabilẽ. O eꝛna ꝥ tas: ꝛ ꝥa charitas: ꝛ chara eꝛnitas. tu es de⁹ me⁹. ad te ſuſpiro nocte ac die. tibi ī bio. tibi intẽdo. ad te puenire deſidero. q̃ nouit te nouit ꝥitatẽ: nouit eꝛnitatẽ. Tu ꝥitas ſup̃ oĩa p̃ſides. quẽ videbim⁹ ſicu ti es cũ ptrãſierit hec vita ceca ꝛ mortal' in q̃ dicit nob: vbi ẽ de⁹ tu⁹? Et ego dico. de⁹ me⁹ vbi es: reſpiro ī te paululũ cũ ef fundo ſup̃ te aiaꝫ meã: ī voce exultatõnis ꝛ ꝓfeſſiõis ſoni epulãt̃ſ ꝛ feſtiuitatẽ cele brãt̃ſ. ꝛ adhuc triſt̃ſ ẽ. qz relabit̃ ꝛ fit abyſ ſus. vl' q̃n⁹ poti⁹ ſẽtit ſe adhuc eẽ abyſſũ: dicit ei fides mea quã accẽdiſti in nocte añ pedes meos. Quare triſt̃ſ es aĩa mea: ꝛ q̃re ꝓturbas me: ſpera ī deo: lucerna pe dibꝰ meis ꝥbũ ei⁹. Spera ꝛ ꝑſeuera do nec ptrãſeat nox mĩ iniq; : donec ptrãſe at ira dei: cui⁹ ſuim⁹ aliq̃ filij. Fuimuſ enĩ aliq̃ tenebre: donec trãſeãt iſte peni t⁹ q̃ꝝ reſidua adhuc trahim⁹ ī corpe ppt pctm̃ mortuo. donec aſpiret dies ꝛ incli nent̃ vmbre. ſpera ī dño: mane aſtabo et ꝓtẽplabor: ſpe; ꝓfitebor ei. Mane aſta bo ꝛ videbo ſalutare vult⁹ mei deũ meũ: q̃ viuificat mortalia corpa nr̃a: ppt̃ inha bitãtẽ ſpm̃ ei⁹ ī nob: vt iã ſim⁹ lux: dũ ad huc ſpe ſalui facti ſum⁹ ꝛ filij lucꝫ ꝛ filij diei: nõ noctꝫ neq; tenebraꝝ. Fuim⁹ eniz aliq̃ tenebre. nũc aũt lux ī te de⁹ nr̃. ꝛ tñ adhuc ꝑ fidẽ necdũ p ſpẽm. Spes q̃ vi deť nõ ẽ ſpes. Laudãt te dñe illi ppli an geloꝝ tuoꝝ ĵmortales: ꝛ gl̃ificãt nomen tuũ celeſtes ꝥtutes: q̃ nõ habẽt op⁹ lege re hãc ſcpturã nr̃aꝫ: ꝛ ꝓgnoſcere te ſctãm ꝛ indiuiduã trinitatẽ. Videt enĩ faciem tuã ſp: ꝛ ibi legũt ſine ſyllabis tẽpoꝝ: q̃d velit eꝛna volũtas tua: legũt: eligũt ꝛ di ligũt. ſpe; legũt ꝛ nunq̃ ꝑterit id q̃ lẽ gũt eligẽdo ꝛ diligẽdo: legũt ipaꝫ imuta

bilitatē ꝓfilij tui.et nō claudit̄ coder eo/
rū.nec plicabit̄ liber eoꝝ.qm̄ tuipe ill' ꝑ
es ⁊ eris ī etnū. O btē nimiū ille celoꝝ ⁊
tutes q̄ laudare te pñt sctē ⁊ purissime:cū
nimia dulcedie ⁊ ineffabili exultatiōe.ide
laudāt vñ gaudēt:qz sp vidēt vñ gaude
re valeāt ⁊ laudare. Nos ⁊o mole carnis
pssi.⁊ pcul a vultu tuo ī hac pegrinatiōe
positi.atq; p mūdanas varietates disten
ti:digne laudare neq̄m⁹. laudam⁹ tm̄ p fi
dē nō p spēm.illi ⁊o angelici spūs p spēz
nō p fidē. Hoc enī caro facit vt m'to alit'
laudem⁹ q̄z illi. Sz licz diuerſ modis lau
des dicam⁹:tu vn⁹ es de⁹ creatoꝝ oīm.
cui sacrificiū laudis ī celo ⁊ ī terra offert.
quēturi tm̄ sum⁹ miscdia tua ad eoꝝ cō/
fortiū.cū q̄bꝫ te sp videbimus.⁊ sine fine
laudabim⁹. Tribue dñe vt doneci ꝑ fra
gili corpe posit⁹ sū laudet te cor meū.lau
det te līgua mea.⁊ oīa ossa mea dicāt.do
mine q̄s sil'is tui. Tu es de⁹ omps quez
trinū ī psonis ⁊ vnū ī suba deitat̄ colim⁹
⁊ adoram⁹.pfez ingenitū:filiū de pfe v/
nigenitū.spm̄ sctm̄ ꝺ vtroq; pcedētē ⁊ ī
vtroq; pmanētē:sctām ⁊ indiuiduā trini
tatē.vnū deū oīpotētē.q̄ cū nō essem⁹ po
tēter feciſti nos.et cū pditi fuissem⁹ cl'pa
nr̄a:pietate ⁊ bonitate tua mirabil'r recu
pasti nos.ne sinas nos eē ingtos obsecro
tātis bñficijs ⁊ idignos tā m'tis miſera/
tōib⁹. Te depcor supplico ⁊ rogo.auge fi
dē.auge spem:auge charitatē. Fac nos p
ipaz gr̄am tuā sp ī fide stabiles ⁊ in opere
efficaces:vt p fidē rectam ⁊ ꝺdigna fidei
opa ad vitā te miserāte pueniam⁹ etnaz:
vt ibi videtes gl'iaz tuā sicuti ē adorem⁹
maiestatē tuā:⁊ dicam⁹ piter q̄s dignos
fecerſ videre gl'iaz tuā Gl'ia pr̄i q̄ creauit
nos.gl'ia filio q̄ redemit nos.gl'ia spūisā/
cto q̄ sctificauit nos.gl'ia summe ⁊ idiui
due trinitati cui⁹ opa inſepabilia sūt.cu/
ius ī periū sine fine manet. Te decz lauſ.
te decz hymn⁹.tibi debet oīs honoꝝ.ti/
bi bñdictio ⁊ claritas.tibi gr̄aꝝ actio.ti/
bi honoꝝ ⁊rus et fortitudo deo nr̄o ī secu
la seculoꝝ Amen.

Dic ꝺgr̄it̄ hō q̄ nō ꝺpūgit̄ ī ꝺtēplatī
one:erq̄ angeli q̄z tremūt deū vidētes

Capitulū xxxiii

Ignosce domi
ne ignosce pie:ig̃sce ⁊ miſere/
re:parce ignorātie mee:⁊ m'te impfectōi mee. Noli me tāq̄ temerariū
reprobare:q̄ audiā seru⁹ vtinā vl bonuſ
⁊ nō etiā iutil' ⁊ mal⁹.et iō valde mal⁹.qz
te oīpotētē deū nr̄m:terribilē ⁊ nimiſ me
tuēdū sine cordis ꝺtritōe et lachrymarū
fōte:sine reuerētia debita et tremore lau/
do bñdico atq; adoro. Si enī āgeli te a/
dorātes et laudātes tremūt mira exulta
tōe repleti:ego pctōr dū tibi assisto lau/
des dico:sacrificiū offero:cur ñ corde pa
veo:vultu palleo. labijs tremo: toto cor
pe ihorresco. sicq̄ aborſ lachrymis co/
rā te ideſinēter lugeo. Volo sz nō valeo.
qz neq̄o q̄d desidero. Dic enī mecū vehe
mēter admiror:dū te nimis terribilē ocu
lis fidei cerno. Sed q̄s ꝑ sine ope gratie
tue:vniuersa ei sal⁹ nr̄a magna mia tua.
Miſer̄ me:quō sic iſensata facta est aīa
mea.vt nō terreat̄ terrore nimio:duz stat
añ deū:et suas illi laudes decārat.miſer̄
me quō sic induruit coꝝ meū: vt ocl'i mei
indeſinēter nō pducāt flumia lachrymā/
rū: dū ꝺfu⁹ sermocionat̄ corā dño suo.
hō cū deo.creatura cū creatore. q̄ fact⁹ ē
ex limo cū eo q̄ oīa fecit ex nihilo. Ecce
dñe pone me añ te: et q̄d in secret̄ de me
sentio fraternis auribꝫ nō taceo.tu diuel
ī miscdia:et larg⁹ in pmijs.da mihi ꝺ bo
nis tuis vt ex eis seruiā tibi. Nō ei aliū/
de possum⁹ fuire neq; tibi placere nisi ꝺ
tuo munere:ꝺfige q̄so timore tuo carnes
meas.leteat̄ coꝝ meū vt timeat nomē tuū:
vtinā sic te timeret peccatrix aīa:q̄ mō il
le vir sctūs q̄ dixit. Sp enī q̄si tumētes
sup me fluct⁹ timui deū. Datoꝝ enī oīm
bonoꝝ de⁹.da mihi int'laudes tuas fon
tez laçhrymaꝝ.sil' cū cordis puritate et
mētis iubilatōe: vt pfecte te diligēs et di
gne te laudās:ipo cordis palato sentiaz
gustē ⁊ sapiā:q̄z dulc⁹ et suauis es dñe. si
cut scriptū ē.gustate ⁊ videte qm̄ suauis
est dñs.btūs vir q̄ sperat ī eo.btūs popu
lus q̄ scit iubilatōez.btūs vir cui⁹ ē auxi
liū abs te.ascēsiones ī corde suo dispoſuit
ī valle lachrymaꝝ:in loco quē posuit.be

ati mũdo corde qm̃ ipi deũ videbũt: beati q̃ habitãt ī domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabunt te.

Oro cor mꝫtũ mouẽs ad deuotõnem ⁊ diuinũ amorẽ ¶ Cap. XXXIIII

¶ Iesu nostra redẽptio: amor ⁊ desideriũ: deꝰ ō deo adesto mihi famꝫlo tuo Te ī uoco ad te clamo clamore magꝫ ī toto corde meo. Te ī uoco ī aiaꝫ meã: ītra ī eã: et coapta eã tibi: vt possideas eã sine riga et sine macꝫla. Mũdissimo hãcꝫ dño mũda ōbeꝫ habitatio. Sãctifica ḡme vas tuũ qō fecisti. ō malicia euacua. iple ō gra: ⁊ plenũ ꝓfua. ita vt dignũ hitatõis tue efficiar rẽplũ h̄ ⁊ ī ppetuũ. Dulcissime: benignissime: amãtissime. charissime: potẽtissime. desiderãtissime. p̃ciosissime. amabilissime: pulcerrime: tu melle dulcior. lacte ⁊ niue cãdidior. nectare suauior. gẽmis ⁊ auro p̃ciosior: cũctisq̃ trax diuitijs ⁊ honoribꝫ mihi charior. Quid dico deꝰ meꝰ. vna spes mea. tã ḡndis miscõia mea. Quid dico dulce do felix ⁊ secura: q̃d dico duꝫ talia dico: Dico qō valeo: sꝫ nõ dico qō debeo: vtinã possem talia dicere q̃lia illi hymnidici angeloꝝ chori. O q̃s libẽter me ī tuis laudibꝫ totũ effũderẽ. O q̃s deuotissime illa celestꝭ melodie cãtica ad laudẽ ⁊ gloriã noĩs tui ī medio ecclie īfatigabiĺ perorarẽ. Sꝫ qr tĺia ñ possũ: nũq̃d tacebo: Ue tacẽtibꝫ ō te: q̃ ora mutoꝝ r̃soluis: ⁊ liguas īfantiũ facꝭ disertas. Uetacẽtibꝫ de te: qm̃ ipi loq̃ces muti sũt: cũ nõ tuas laudes dicũt. Quis digne te laudare p̃t. O ineffabiĺ ⁊ꝰ et sapia p̃ris. Et qm̃ nĺa inuẽio ⁊ba q̃bꝫ te sufficiẽter valeã explanare cũctipotẽs ⁊ omniscius ⁊bũ. dicã interim qō valeo: donc iubeas me vẽire ad te vbi possim dicere qō te decꝫ: ⁊ nñ optꝫ Et iõ supplicit rogo vt ñ r̃spicias tm̃ ad id qō modo dico: sꝫ ad id qō dicere opto. Cupio ei desiderio magꝫ de te eloq̃ qō oportꝫ ⁊ decꝫ. qr te decꝫ laus: te decꝫ hymnꝰ. tibiq̃ debeꝭ oĩs honor. Scis ḡ occꝫ toꝝ ꝓgnitor deꝰ: qm̃ celo tra ⁊ oĩbꝫ q̃ ī ea sũt tu mihi acceptior: tu mihi amabilior es: diligo ei te sup celũ ⁊ trã: ⁊ ceꝫa oĩa q̃ ī eis sũt: ĩmo amore noĩs tui q̃ trãsitoria sũt. ꝑculdubio amãda ñ sũt. Amo te deꝰ meꝰ amore magꝫ. magꝫq̃ te amare cupio. Da mihi vt amem te sp q̃ tũ volo: q̃ntuꝫ ōbeo. vt tu solꝰ sis tota intẽtio mea: ⁊ oĩs meditatio mea. Te mediter p dies sine cessatõe: te sentiã p sopore ī nocte. te alloq̃tur spũs meꝰ: tecũ fabuleꝭ mẽs mea. lumie sctẽ visiõis illustreꝭ cor meũ. vt te rectore. te duce: ãbule de ⁊tute ī ⁊tutẽ. tandẽq̃ videã te deũ deoꝝ ī syon. nũc q̃dẽ ꝑ speculũ ī enigmate: tũc aũt facie ad faciẽ: vbi cogñscã te sicẽ ⁊ ꝓgnitꝰ sũ. Bti mũdo corde: qm̃ ipi deũ videbũt. Bti q̃ hitãt ī domo tua dñe: ī secꝫa seculoꝝ laudabũt te. Rogo itaq̃ te dñe ꝑ oĉs miĺatõnes tuas q̃bꝫ de morte etna libati sumꝰ. mollifica cor meũ duꝝ ⁊ lapideũ: saxeũ ⁊ ferreũ: tua sacratissima ⁊ potẽti vnctõe. ⁊ fac me p ignẽ ꝓpũctõis corã te oi hora hostiam viuã fieri. Fac me ī tuo ꝓspectu cor ꝓtritũ ⁊ hũiliatũ sp h̄e cũ lachrymaꝝ abũdãtia. Fac me ex tuo desiderio huic mũdo fũditꝰ extingui: ⁊ trãseũntiũ rex obliuisci: p̃ magnitudie timorꝭ ⁊ amorꝭ tui vsq̃ adeo. vt ō tpalibꝫ nõ lugeã nc gaudeã: nc metuã aliq̃d tpale: nc diligã: nec blãdis corrũpar. nec aduerꝭ ꝓcutiar. Et qr tua valida ẽ vt mors dilectio. absorbeat q̃so mẽtẽ meã ab oĩbꝫ q̃ sub celo sũt ignita et melliflua vis amoris tui: vt tibi soli ihereã. solaq̃ tue suauitatꝭ mẽoria pascar. desẽdat dñe desẽdat p̃coꝝ: desẽdat in cor meũ odor tuꝰ suauissimꝰ: ingrediaꝭ amor tuꝰ mellifluꝰ. Ueniat mihi tui saporꝭ mira ⁊ ienarrabiĺ fragrãtia. q̃ sompiternas in me suscitet ꝓcupias: ⁊ ex corde meo ꝑducat venas saliẽtꝭ aq̃ ī vitã etnã. Immẽsus es dñe ⁊ iõ sine mẽsura ōbes amari ⁊ laudari ab his q̃s tuo p̃cioso sãguie redemisti. Amator hoĩm benignissime clemẽtissime dñe ⁊ eq̃ssime iudex. cui oĕ iudiciuꝫ dedit pr̃ sapiẽtissimo tue eq̃tatis iudicio Discernis h̄ rectũ ⁊ iustũ eẽ: vt filiũ hꝰ seculi noctꝭ et tenebraꝝ p̃stãtiori desiderio ⁊tute atq̃ studio diligãt ⁊ q̃rãt pituras diuitias ⁊ fugitiuos honores q̃s nos serui tui diligamꝰ te deũ nĩm. ꝑ quẽ facti et

redēpti sum⁹. Si enī hō hoiez tāta dili/
gīt dilectōe vt alter alterꝰ vir patiat abes
se:si spōsa spōso tāto ꝯglutinat mēt ar/
dore:vt p magtudīe amor nll'a pfrui va
leat reōe:chari sui absentiā nō sine mag
meroze ferēs.q̄ g dilectiōe.q̄ studio:q̄ fer
uoze aīa quā dspōsasti tibi fide t mīsati
onib⁹ dz diligere te vez deū et pulcerri/
mū spōsū:q̄ nos sic amasti t saluasti:qui
p nob tot tāta t talia feciſti? Quāq̄ autē
hec ītima hēant suas dlectatōes: suosq̄
amozes:nō tñ tali mō delectāt sic tu de⁹
nr̄. In te enī delectat iust⁹. qz amoz tuus
suauis ē t q̄et⁹:nā pectoza q̄ possidet dul
cedīne t suauitate t tranq̄llitate reples.
Ecōtra amoz secl'ī t carnis anr̄⁹ ē t per
turbat⁹. aīas certe q̄s ītredīt q̄etas cē ñ
patīt. Sēp eī suspirōib⁹ t pturbatiōib⁹
varīsq̄ timoriby sollicitat eas. Tu itaq̄
es delectatio rectoꝝ. t merito:q̄es eī vali
da ē apd te t īpturbabil' vita. Qui in/
trat ī te bōe dñe ītrat ī gaudiū dñī sui. t
ñ timebit āpli⁹ sz hēbit se optīe ī optimo
loco dicēs. Pec reōes mea ī seculū secl'ī
& hītabo qm̄ elegi eā. Et illō. Dñs r̄git
me t nihil mihi derit: in loco pascue ibi
me collocauit. Dulc̄ christe bōe iesu:re/
ple sp q̄so coz meū ī extīguibili dilectiōe
tua:ītinua r̄cordatōe tua:adeo vt sic flā
ma vrēs tot⁹ ardeā ī tui amor̄ dulcedīe:
quē t aq̄ mlte ī me nūq̄ possint extīgue
re. Fac me dulcissime dñe amare te:t dsi
derio tuo dponere pōd⁹ oīm carnaliū d
sideriozꝝ:t trenaꝝ ꝯcupiaꝝ g̃uissimā sar
cinā:q̄ impugnāt t aggūāt miserā aīam
mea:vt p⁹ te expedit⁹ ī odoze vnguētoꝝ
tuoꝝ currēs vsq̄ ad tue pulcritudīs vi
sionē efficacit satiād⁹ q̄ntoti⁹?: te q̄z duce
merear puēire. Duo eī amozes:alter bon⁹
alt mal⁹. alter dulc̄ alt amar⁹ nō se sīl' in
vno capiūt pectoze. Et iō si q̄s p̄ter te a/
liud dīligit:nō ē charitas tua de⁹ ī eo. a/
mor dulcedīs t dulcedo amor̄. amor ñ
crucīās sz dlectās. amor sincere t caste p
manēs ī seculū secl'ī:amor q̄ sp ardet t nū
q̄ extīguer̄. Dulc̄ christe:bōe iesu:cha/
ritas de⁹ me⁹:accēde me totum ī igne tuo:
amoze tuo:suauitate t dulcedīe tua:iocū
ditate t exultatōe tua:voluptate t ꝯcupi
scētia tua:q̄ sctā ē t bōa:casta ē et mūda:
tranq̄lla ē t secura:vt tot⁹ dulcedīe amo
ris tui plen⁹. tot⁹ flāma charitat̄ tue suc
cēs⁹:diligā te deū meū ex toto coꝛde meo
totisq̄ medull' ꝓcoꝛdioꝝ meoꝝ. hñs te ī
coꝛde:ī oꝛe:t ꝓ ocul' meis sēp t vbiq̄:ita
vt null⁹ pateat ī me loc⁹ adulterinis amo
ribꝫ. Audi de⁹ me⁹:audi lumē ocl'oꝝ me
oꝝ. audi q̄ peto t da q̄ petam vt audias
Pie t mīsicoꝛdissime dñe ne efficiar̄ mi
hi īexoꝛabil' ppt pctā mea:sz ppt bōita/
tē tuā suscipe ꝓces fui tui: t da mihi effe
ctū petitōis mee t dsideriū mei: intercedēte
t oꝛāte t īpetrāte gl'iosa ꝑgie genitīce tua
maria:dña mea:cū oīb⁹ sctis tuis Amen

Oratio devotissima ad laudes habē/
das. Capitulū XXXV

Christe domine verbū prīs:q̄ vēisti ī hūc mūduz
pctōres saluos facere: rogo te p
īdulgētissima miscōie tue viscera:emēda
vitā meā:melioza act⁹:ꝓpone mozes. tol
le d me qd mihi noc̄z t tibi displicz. t da
qd nosti tibi placere t mihi pdesse. Quis
pt facere mūdū de īmūdo ꝯceptū semīe.
nisi tu sol⁹? Tu es de⁹ omps infinite pie
tat̄:q̄ iustificas īpios t vivificas mortu
os ppt pctm:q̄ mutas pctōres t nō sūt.
Tolle g̃ de me q̄cq̄d tibi displicz ī me. im
pfecta eī mea plīma vidēt ocl'ī tui: mitte
q̄so manū pietat̄ tue ī me:t tolle d me q̄c
q̄d offendit ocl'os pietat̄ tue ī me. Corā
te dñe ē sanitas t īfirmitas mea. illā pcoꝛ
serua. istā sana. Sana me dñe t sanabor.
Saluū me fac t salu⁹ ero. tu q̄ īfirma sa/
nas t sanata ꝓfuas. tu q̄ solo nutu tuo re
stauras diruta t collapsa. Si eī dignar̄
ī agro tuo coꝛdi meo serere bonū semēne
cesse ē vt manu pietat̄ tue sp̄as p̄ul e/
uellas vicioꝝ meoꝝ Dulcissime: benignis
sime: amātissime. charissime: desiderātissi
me: amabilissime: pulcerrīe: īfunde obse
cro mlt̄itudinē dulcedīs tue t charitatis
tue pectoꝛi meo: vt nihil trenū. nihil car
nale desiderē vl' cogitē: sz te solū amem. te
solū habeā ī coꝛde t ī oꝛe meo. Scribe di
gito tuo ī pectoꝛe meo dulcē mēoꝛiaz tui
melliflui noīs: nll'a vnq̄ oblīuiōe delēdā

Scribe ī tabul' cordis mei volūtatē tuā
7 iustificatões tuas. vt te īmēse dulcedis
dñz 7 pcepta tua sp 7 vbiqz habeā p ocul'
me is. Succēde mentē meā igne illo tuo
quē misisti ī trā 7 voluisti vehemēt accē
di: vt sacrificiū spūs ptribulati 7 cordis
ptriti aborz lachrymis qtidie offerā tibi
Dulcis christe bōe iesu. sic ōsidero: sic ro
ra mētis mea peto: da mihi amorē tuū sā
ctū 7 castū q me fpleat: teneat: totūqz pos
sideat. Et da mihi euidēs signū amoris
tui: irriguū lachrymaz fontē iugit' ema
nātē: vt ipe qz lachryme tuū ī me testent
amorē. ipe pdāt. ipe loqnt' qntū te diligit
aīa mea: dū p nimia dulcedine amoris tui
neqt se a lachrymis ptiere. Remisce pie
dñe illi⁹ bōe ml'ieris anne: q ad tabnaculū
rogatura p filio vēit. de q scptura refert:
q vult⁹ ei⁹ p⁹ lachrymas 7 pces nō sunt
ap̄li⁹ ī diuersa mutati. Sz mēor tātē vir
tutis tātēqz pstātie: dolore torq̄or: 7 fecun
dia pfūdor. qz me miserz nimis deor sū ia
cere ītueor. Si ei ita fleuit 7 ī fletu pseue
rauit ml'ieris q q̄rebat filiū: quō plāgere 7
ī plāctu psistere dz aīa mea q q̄rit 7 amat
deū. 7 ad eū puēire ōsiderat? Quō geme
re 7 flere dz tal' aīa q q̄rit deū die ac no
cte: q p̄ter christū nil vult amare? Dirū
ḡppe ē: si iā nō facte sūt ei lachryme sue
panes die ac nocte. Respice ḡ 7 miserere
mei: qz dolores cordis mei multiplicati
sūt. Da mihi psolatões tuā celestē: 7 noli
spernere peccatrīcē aīaz p q̄ mortu⁹ es. Da
mihi q̄so lachrymas ex toto affectu iter
nas: q pctōz meoz possint soluere vincu
la. 7 celesti iocūditate sp repleāt aīaz meā
Si nō cū vers 7 pfect⁹ mōachis q̄z vesti
gia neqo imitari: saltē cū ōuot⁹ ml'ieribz
q̄tulācūqz portões ī regne tuo merear adi
pisci. Vēit qz mihi ī mētē alteri⁹ ml'ieris
ōuotio mira. q te ī sepulcro iacētē pio a
more q̄rebat. q recedētibz discipul' de se
pulcro nō fcedebat: q sedebat ibi trist⁹ et
merēs: 7 diu ml'tūqz flebat: 7 surgēs mul
tis lachrymis itez iterūqz antra deserti
sepulcri vigilātibz ocul' explorabat: si for
te alicubi te videre possz: quē ferueti ōsi
derio q̄rebat. iā certe sel' 7 itez ingressa sepl'
crū viderat: sz nimiū amāti non satis erat.
ritus eni boni opis pseuerātia est. Et q⁹
p cetis dilexit 7 diligēdo fleuit: 7 flēdo q̄
fluit: 7 q̄rēdo pseuerauit: iō p ma oim tei
uenire: te videre: te alloq meruit. Et non
solū h⁹: sz etiā ipis discipul' gl'iose ī surre
ctōis tue pnūcia extitit: te pcipiēte 7 cle
mēt monēte. Vade dic frib⁹ meis vt eāt ī
galileā ibi me videbūt. Si q̄ ita fleuit 7 ī
fletu pseuerauit ml'ier q vinētē cū mortu
is q̄rebat: q te manu fidei tangebat: quō
plāgere 7 ī plāctu pīstere dz aīa q te fdē
ptorē suū iā celo pfidētē 7 vbiqz regntē:
corde credit: ore pfiter? Quō ḡ gemere et
flere dz tal' aīa q te toto corde diligit: teqz
toto ōsiderio videre pcupiscit: solū pfu
giū 7 vnica spes miseroz: cui nunqz sine
spe mie supplicat. psta mihi hāc grāz p
pt̄ te 7 ppt̄ nomē sctm̄ tuū: vt q̄tiēs de te
cogito: de te loq̄r: de te scribo: ō te lego: ō
te pfero. q̄tiēs tui ī miscor tibi assisto: lau
des pces 7 sacrificiū offero: totiēs abor
tis lachrymis i pspcū tuo copiose 7 dul
cit fleā. ita vt efficiāt mihi lachryme mee
panes die ac nocte. Tu q̄dē rex gl'ie 7 oīz
virtutū mgr docuisti nos fbor 7 exēplo ge
mere 7 flere dicēs. Bti q̄ lugēt qm̄ ipi cō
solabūt. Tu fleuisti defūctū amicū: 7 la
chrymat⁹ es valde sup pitrā ciuitatez.
Rogo te bōe iesu p illas pciosissimas la
chrymas tuas 7 p oēs mīsatões tuas q̄
bus mirabilit nob pdit⁹ subuēire digna
t⁹ es: da mihi grāz lachrymaz quā ml'tū
desiderat 7 appetit aīa mea. qz sine dono
tuo nō possū hāre eā sz p spūsctm̄ tuū: q̄
dura corda pctōz mollit 7 ad fletū ppū
git. Da mihi grāz lachrymaz. sic t' disti
pīb⁹ nīis q̄z vestigia debeo imitari: vt
plāgā mei oī vita mea. sic ipi se plāxerūt
nocte ac die: ppt̄ merita 7 orōes coz q̄ ti
bi placuēr̄t 7 ōuotissime fuierūt. misere
re mei mīsrimi 7 idigni fui tui: 7 da mi
hi grāz lachrymaz. Da mihi irriguū su
pi⁹ 7 irriguū iferi⁹: vt sint mihi lachrie
mee pānes die ac nocte. efficiarqz ī pspcū
tuo de⁹ me⁹ p ignē pūctōis holocaustū
pingue 7 medullatū. macter totus in ara
cordis mei: 7 tāqz piguissimū holocaustū
assumar tibi ī odorē suauitat⁹. Da mihi
dulcissime fōtē irriguū: fontēqz pspicuū

fm ꝙ lauēt assidue ist̄ inq̄natū holocaustū. Licz ei me totū tibi obtulerī opitulāte gr̄a tua. in mlt̄is tñ q̄tidie offendo pter nimiā fragilitatē meā. Da ꝙ mihi gr̄iā lachrymar̄ bñdicte z amabil̄ de⁹ p̄ci pue ex mlt̄a dulcedie amor̄ tui z pmēoratōe mihi cordiar̄ tuar̄. ppa hāc mēsaz samlo tuo ī pspectu tuo: z da mihi ceaz ī ptātē vt q̄tiēs volo satier ex ea Tribue p pietate z bōitate tua vt iste calix tu⁹ in ebriās z pclar⁹ satiet sitim meā: vt inhiet tibi spūs me⁹. et ardeat mēs mea ī amore tuo: oblit⁹ vanitat̄ z miserie. Audi ōs me⁹: audi lumē oculoz meoz: audi q̄ peto z da vt petā qđ audias: pie z exorabilis dñe: ne efficiar̄ mihi ierorabil̄ ppt̄ pctā mea. sz ppt̄ bonitatē tuā suscipe p̄ces serui tui: z da mihi effectū petitōis mee z desiderij mei p̄cibꝫ z merit̄ gl̄iose ꝙgis marie dñe mee z oīm sanctoz Amē

In ista oratōe mens hūana copiosi⁹ cōpungit̄ si in q̄ete dicat

Capitulū XXXVI

IEsu domine. ie
su pie. iesu bōe. q̄ mori dignatus es ppt̄ pctā nr̄a. z resurrexisti ppt̄ iustificatōnez nr̄az. rogo te p gl̄iosam resurrectōez tuam. resuscita me de sepulcro viciozꝫ pctōꝫ meoz oīm: z da mihi q̄tidie ptē in resurrectōe pma: vt in resurrectōe tua merear ꝙciter ꝙcipe p̄ctōez. Dulcissime. benignissime. amātissime. carissime. p̄ciosissime. desiderātissime. amabilissime. pulcerrime. ascēdisti ī celū cum triūpho gl̄ie tue: et sedes ad dexterā p̄tis rex potētissime: trahe me sursum ad te vt currā post te ī odore vnguētoz tuoz. currā z nō deficiam: te trahēte: te ducēte me currētē: trahe os sitiētis te aīe in supna fluēta etne satietatis. imo trahe me ad te fontē viuū: vt ide ꝙ captu meo bibaz. vñ sp viuā: de⁹ me⁹ vita mea. Tu ei dixisti ore tuo sctō z bñdicto. si q̄s sitit vēiat ad me z bibat. Fons vite da sitiēti aīe sp bibere ex te. vt fm sctāz z veridicā p̄missionē tuā de vētre meo fluāt aque viue. Fons vite reple mētē meā toztē voluptat̄ tue: z iebria coz meū sobria ebrietate amoris tui: vt obliuiscar q̄ vana sūt et terrena: z te solū iugit̄ habeā ī memoria mea sic̄ sctūs ē. Dēoz fui dei z delectat⁹ sū. Da mihi spūsctū tuū quē significabāt ille aq̄: q̄s sitientibꝫ datuꝝ te p̄miseras. Da q̄so toto desiderio z oi studio tē dere q̄ te ascēdisse post resurrectōez die q̄ dragesimo credim⁹. vt in p̄nti q̄dē miseria solo tenear coꝛpe. recū aūt sim cogitatōe sp et auiditate. vt ibi sit coꝛ meū vbi tu es thesaur⁹ me⁹ desiderabil̄ z incōpabilis mlt̄ūꝫ amabil̄. In ꝙ ei magno huius vite diluuio vbi circūflāt̄ibꝫ agitamur p̄cell̄. z nō inuenit̄ fida statio z locus eminētioꝛ. vbi pes colūbe valeat aliq̄tin⁹ req̄escere. nusq̄ꝫ tuta pax. nusq̄ꝫ secura q̄es. vbiq̄ꝫ bella z lites. vbiq̄ꝫ hostes: foris pugne. int⁹ timoꝛes. Et qz alā ps sum⁹ celi: altera terre: coꝛp⁹ qđ coꝛrūpit̄ aggrauat aīam. Idcirco anim⁹ me⁹ socius z amic⁹ me⁹ fatigatus de via veniēs: lāguet z iacet discussus atq̄ꝫ laceratus ab his quas p̄trāsierat vanitatib⁹: esurit z sitit valde: et nō habeo q̄d ponā ante illū. qz paup sum z mēdic⁹. Tu dñe deus meus diues omniū bonoꝝ: z dapiuz supne satietatis opulētissime largitoꝛ: da lāsso cibū: collige dispsum: reintegra scissum: En stat ad ostiū z pulsat: obsecro p viscera misericordie tue q̄b⁹ visitasti nos oriens ex alto: aperi pulsanti misero manuz pietatis tue: z iube ppiciabili dignatōne vt ingrediatur ad te: requiescat in te: reficiatur de re vino: celestiq̄ꝫ pane: quo satiat⁹ resumptisq̄ꝫ viribꝫ ad superioza cōscendat: et de hac valle lachrymarū penna sancti desiderij raptus: ad celestia regna volitet. Assumat dñe assumat rogo spiritus meus pennas vt aquile: et volitet et nō deficiat. volet et perueniat ꝙsq̄ꝫ ad decorē domus tue: et locū habitatōis gl̄orie tue: vt ibi super mensaz refectōis ciuiū supernoꝝ pascatur de occultis tuis in loco pascue tue iuxta fluenta plenissima. requiescat in te deus meus coꝛ meum. coꝛ mare magnū tumens fluctibus. Tu qui impasti ventis et mari: et facta est tranquillitas magna: veni et gradere sup fluct⁹ coꝛdis mei: vt trāq̄lla et serena

fiāt oīa mea: q̄tin⁹ vnū bonū meū amplectar te. z dulce lumē ocl'oz meoz ꝓtēpler te sine tumultuātiū cogitatōnū ceca caligine. Cōfugiat dñe mēs mea sub vmbra alaz tuaz ab eſtibꝫ cogitatōnū hⁱ⁹ seculi vt ī tui ffrigerij tpamēto abscōsa: letabūda cātet et dicat. In pace ī idipz dormiā z requescā. Dormiat obsecro dñe de⁹ me⁹: dormiat mēoria mea ab oībꝫ malꝫ. iniqta tē odiat: iusticiā diligat. Quid ei pulcri⁹ q̄ due dulci⁹: q̄z int' tenebras hⁱ⁹ vite: multasq; amaritudies: diuīe dulcedī ībiare. z etne bti tudini suspirare. illic teneri mē te vbi ꝥa hñe gaudia certissimū ē. Dulcissime. amātissime. benignissime: charissime. pciosissime. desiderātissime. amabilissime. pulcerrime: qñ te videbo: qñ apparebo añ faciē tuā: qñ satiabor ꝺ pulcritudine tua: qñ educes me ꝺ B carcere tenebroso: vt ꝓfitear noī tuo: ita vt deīceps ñ ꝓpūgar: Qñ trāsibo ī illā admirabilē et pulcerrimā domū tuā: vbi psonat vox leticie z exultatōis ī tabnacul' iustoz: Bti q̄ hītāt ī domo tua dñe: ī secl'a secl'oz laudabūt te. Bti z ve bti q̄s elegisti z assumpsisti ī illā celestē hereditatē Ecce scti tui dñe florēt añ te sic lilīū. Replēt ei ab vbertate dom⁹ tue. z torrēte voluptat⁹ tue potas eos. qm̄ tu es fōs vite: et ī lumīe tuo vidēt lumē: vsq; adeo vt ipi vicz lumē illuminatū p te deū illuminātē sic sol effulgeāt ī ꝓspectu tuo. O q̄z mira: q̄z pulcra: q̄z acceptabilia sūt dom⁹ tue hītacl'a dñe vtutū: ꝓcupiscit ītrare in ea hᶜ peccatrix aīa mea. Dñe dilexi decorē dom⁹ tue. et locū habitatōis gl'ie tue. Vnā petij a domino z hāc requirā: vt ihabitē ī domo dñi oībꝫ diebꝫ vite mee. Quēadmodū ceruus desiderat ad fōtes aq̄z. ita ꝺsiderat aīa mea ad te de⁹: qñ veniā z appebo añ faciem tuā: qñ videbo deū meū quē sitit aīa mea: qñ videbo eū ī tra viuēti: In ista ei tra mortis videri nō pt mortalibꝫ ocul'. Quid faciā miser ego q̄ die ꝓdisti mortalitat⁹ mee ꝓstrict⁹: q̄d faciā: Dū sum⁹ ī corpe pegrinamur ad deū. Nō habem⁹ ꝺ manētē ciuitatē sz futurā inquirim⁹. Ar aūt municipat⁹ ī cel'o ē. Deu mihi qz incolat⁹ me⁹ plōgat⁹ ē: habitaui cū habitātibꝫ cedar: mult⁹ incola fuit anima mea Quis dabit mihi pēnas sic colūbe. z volabo z requescā. Nihil mihi tā dulce q̄z cū dño meo ee. Mihi āt adherere ꝺo bonū ē. Pa mihi dñe donec his fragilibꝫ assisto mēbris tibi adherere sic scptū ē. Qui adheret dño vn⁹ spūs ē cū eo. Prebe mihi rogo ꝓtēplatōis pēnas: q̄bꝫ indut⁹ ad te volitē surſū. Et qz oē sinistz deorsū iacet. tene mētem meā ne ad ima tenebrose vall' corruat. ne intueniēte vmbra tre: a te vero iusticie sole separet: z obducta tenebris nebule phibeat alta respicere. Id circo surſū tēdo ad pacis gaudia: lucisq; ꝺ lectabilē z serenissimū statū Tene cor meum mānu tua. qz sine te ad altiora ñ rapiſ. Illuc festino vbi sūma pax regnat z inq̄s trāq̄llitas rutilat. Tene z rege spm̄ meū. z assume illū fm volūtatē tuā: vt te duce ascēdat ī illā regiōez vbi pascis isr'l in etnū pabulo veritat⁹. vt ibi vl' rapida cogitatōe attīgat te sūmā sapiaz: sup oīa manētē: cūcta trāseūtē: z oīa gubnantē. Oz volitāti ad te anie ml'ta sūt q̄ obstrepūt. iussu tuo dñe ꝓticescāt mihi oīa. ipa sibi aīa mea sileat: oīa ptrāseat. oīa q̄ creata sūt trāscēdat a se: z pueiat ad te. atq; ī te solo creatore oīm ocl'os fidei figat. tibi inhiet. tibi intēdat. te meditet. te ꝓtēplet. te sibi añ ocl'os ponat. te sub cor de fuoluat vez z sūmū bonū: z gaudiū sine fine mānsuz. Dulte denicꝫ sūt ꝓtēplatōes: q̄bꝫ aīa ꝺuota tibi mirabil'r pascit. sz ī nll'a eaz ita delectat z requescit anima mea sic ī te. z qñ te solū cogitat z ꝓtēplat Quā mag̃ ml'titudo dulcedinis tue dñe: quā mirabil'r ispiras cordibꝫ amatoz tuoz. q̄z mira suauitas amoris tui: q̄ pfruūtur illi q̄ nihil pter te diligūt. nihil q̄rūt. nihil etiā cogitare ꝓcupiscūt. Felices illi q̄bꝫ tu sol⁹ spes es: z oē op⁹ eoz oratio Btūs q̄ sedet solitari⁹ z tacet. z stat sup custodiā suā ingit die ac nocte. vt adhuc in B fragili corpusculo posit⁹: plibare valeat aliquatin⁹ dulcedinē tuā. Rogo te p illa salutifera vulnera tua que passus es ī cruce p salute nostra: e quibꝫ emanauit ille pciosus sanguis quo sumus redēpti. vulnera hāc animam meā peccatricem

P q̄ etiā mori dignat⁹ es. vl'nera eā igneo
z potētissimo telo tue nimie charitatis.
Uiu⁹ ē ei fmo di z efficax z penetrabili
or oi gladio ācipiti. Tu sagitta electa: et
gladi⁹ acutissim⁹. q̄ dux scutū hūani cor
dis penetrare tua potētia vales. Cōfige
cor meū iacl'o tui amoris: vt dicat tibi aia
mea. charitate tua vulnerata sū: ita vt ex
ipo vl'nere amoris tui vbrime fluāt lachr
me die ac nocte. Percute dñe pcute obse
cro hāc duriss̄imā mētē meā pia z valida
cuspide dilectōis tue: z altri⁹ ad ītima pe
netra potēti frute. Et sic de capite meo
educ aquā īmēsā. z d oculi meis vere fon
tē lachrymaꝝ iugit manātē: ex nimio af
fectu z desiderio visiōis pulcritudis tue:
vt lugeā die ac nocte: nullā ī pētivita fci
piēs psolatōez: donec te ī celesti thalamo
merear videre dilectū z pulcerrimū spon
sū meū: deū z dñz meū: vt ibi videā gl'io
sam admirabilē z pulcerrimā faciē tuaz
oi dulcedie plenā: cū his q̄s elegisti: ma
iestatē tuā suppler adorē: z illic tādē cele
sti et ineffabili replet⁹ iubilo et ne exultati
onis: exclamē cū diligētib⁹ te dicēs. Ec
ce q̄d pcupiui iā video. q̄d speraui iaz te
neo: q̄d desideraui iā habeo. Illi nāq̄ in
cel'i iūct⁹ sū quē ī terris posit⁹ tota vtute di
lexi: tota caritate āpler⁹ sū: cui toto amo
re ihesū ipm laudo bñdico atq̄ adoro: q̄
viuit z regnat de⁹ in secl'a seculoz amē.

Oro in tribulatōe Ca. XXXVII

MIserere dñe
miserere pie mifere mihi mi-
serrimo pctori īdigna agēti:
z digna patiēti. assidue peccā
ti: z tua flagella q̄tidie sustinēti. Si pēso
malū q̄tidie q̄d feci: nō ē tātū q̄d patior.
gui⁹ ē q̄d pmisi: leui⁹ ē q̄d tolero. iustus
es dñe: z rectū iudiciū tuū: oīa iudicia
tua insta sūt z va. iust⁹ z rect⁹ tu es dñe
de⁹ nr̄. z nō ē vlla iniq̄tas ī te. Nō ei iu-
ste neq̄ crudel'r afflig̃is nos pctōres oī-
potēs z misericors dñe: q̄ cū nō eem⁹ potē
ter feci⁹ nos: z cū pditi fuissem⁹ cl'pa no
stra: pietate et bōitate tua mirabil'r repa
rasti nos. Scio z cert⁹ sū q̄ vita nr̄a ñ te
merarijs motib⁹ agit: sz a te dño d⁹ nr̄o
disponit z gubnat. Usi tibi cura ē d oīb⁹
pcipue d suis tuis: q̄ totā spez suā posu
erūt ī sola mia tua Idcirco obsecro z sup
pliciter rogo vt nō facias mihi fm pctā
mea: q̄b⁹ irā tuā merui. sz fm magnā mi-
sericordiā tuā. q̄ supat etiā pctā toti⁹ mūdi.
Tu dñe q̄ exteri⁹ flagella īrrogas: da sp
ī teri⁹ indeficiētē patiētiā. ita vt laus tua
nō recedat d ore meo. Miser mei dñe mi
serere mei z adiuua me siē tu nosti q̄ mi
hi necesse ē ī corpe z ī aīa. scis oīa. potes
oīa q̄ viuis ī secula. Oro ml'tū
deuota ad filiū Ca. XXXVIII.

DOmīe iesu chr̄i
ste fili dei viui: q̄ expāsis ī cruce
manib⁹ ppe mortaliū oīm redē-
ptōem hausisti calicē passiōis: mihi h o-
die pbere dignet⁹ auxiliū. Ecce paup ve
nio ad te diuitē: miser ad misericordē: ne re
cedā vacu⁹ vl' ptēpt⁹: esuriēs incipio: ne
desinā de te ieiun⁹: famelic⁹ accedo ne re
cedā ipast⁹. Et si añq̄ pmedā suspiro da
vl' post suspiria vt pmedā. In pmis dul
cissime iesu corā magnificē: ta tue suauī-
tat⁹ pfitear aduersū me iīustitiā meā. Ec
ce dñe q̄ ī pctis fui pceptus z nat⁹: et tu
me abluisti z sctificast⁹. ī. z ego postea me
maioribus sordidaui peccatis. Fui enī in
necessarijs nat⁹: postea ī spōtaneis volu
tatus: sz tue dñe misatōis nō īmemor: tu
listi me de domo pris mei carnal'i: z de ta
bernacul' pctōr: et inspirasti mihi vt se
q̄er te cū generatōe q̄rētiū faciē tuā: am
bulātiū semitā rectā: cōmoratiū īn' lilia
castitat⁹: z tecū discūbētiū ī cenacl'o altis
sime pauptat⁹ Et ego tot bñficioz ingt⁹
post religiōis ingressum ml'ta pmisi illi-
cita: ml'ra ppetraui nefanda. et vbi pctā
emēdare debui: pctā pctis addidi. Hec
sunt mala mea dñe q̄b⁹ exhonorauī te et
macl'auī me: quē ad imaginē z sil'itudinē
tuā creasti: superbia: vana gl'ia: z ceca ml'ra
alia mala: q̄b⁹ vexat z affligit: lacerat et
destruit infelix aīa mea. Ecce dñe iniq̄ta
tes mee supgresse sūt caput meū: z siē o-
nus gue grauate sūt sup me. z nisi tu cui
pprium est misereri sp z pcere dexterā tue
maiestat⁹ supponas. mergi cogor misera

biliter in pfundū. Attēde dñe de⁹ ꝛ vide qm̄ sctūs: ꝛ ecce ī sultat aduersū me inimi cus me⁹ dicēs. de⁹ dereliq̄t eū: pseq̄r ꝛ cō phēdā eū. qr nō ē q̄ eripiat. ꝛ tu dñe vsq; q̄ꝫ: ꝓuertere ꝛ eripe aiaz meā. saluū me fac ppt̄ miaz tuā. miserere filio tuo quē ī do lore ñ modico pepisti. ꝛ noli attēdere ma lū meū vt obliuiscaris bonū tuū. q̄s ē pr̄ q̄ filiū nō liberet: aut q̄s fili⁹ quē pr̄ pie tatis baculo ñ coꝛripiat: Ergo pr̄ ꝛ dñe licz pctōr sim nō possum nō esse fili⁹ tu⁹. qr tu me fecisti ꝛ r̄fecisti: sic peccaui emē da me. ꝛ ꝗuis flagello emēdatū trade me fi lio tuo. Nūq̄d obliuiscī p̄t mater infan tē vteri sui: Et certe si illa oblita fuerit: tu pr̄ pmisisti te ñ obliuiscī. Ecce clamo ꝛ nō exaudis me. dolore cruciоr et nō cō solaris me. Quid dicā vl̄ q̄d faciā miser rim⁹: Ego tāto destitut⁹ solatio: ꝓiectus sū a facie ocl̄oꝛ tuoꝛ. Deu me de quāto bono ī q̄ntū malū cecidi: q̄ tēdebā: ꝛ q̄ de ueni. vbi sū ꝛ vbi nō sū. ad quē aspirauī ꝛ nūc in q̄bꝫ suspiro: Quesiui bona ꝛ ec ce turbatio. Ecce iā moꝛior: ꝛ iesus non est mecū. Et certe meli⁹ ē mihi nō eē q̄ꝫ si ne iesu esse. Deli⁹ ē nō viuere q̄ꝫ viuere sine vita. Et tu dñe iesu vbi sūt mīficoꝛ die tue antiq̄: Nūq̄d iraſcer̄ mihi ī finē: Placare obsecro ꝛ miserere mei: ꝛ ñ auer tas faciē tuā a me: q̄ ꝓ me redimēdo non auertisti faciē tuā ab ī crepātibꝫ ꝛ ꝓspuen tibꝫ in te. Fateoꝛ qr peccaui: ꝛ ꝓscia mea mereꝝ dānatōez. et penitētia nō suffic̄ ad satisfactiōez. sz certū ē q̄ mīficoꝛdia tua supat oēm offensiōez. Noli q̄so pūssime dñe scribere aduersū me amaritudies me as: vt ītres in iudiciū cū seruo tuo: sz ī m multitudinē mīsationū tuaꝝ dele iniq̄ta tē meā. Ue mihi misero cū venerit dies iudicij̄: et apti fuerīt libri ꝓsciaꝝ: cū dice tur de me. Ecce hō ꝛ opa e⁹. Quid faciā tūc dñe de⁹ me⁹: cū celi reuelabūt iniq̄ta tē meā: ꝛ aduersū me terra ꝓsurget. Ecce nihil rñdere potero: sed demisso capite p ꝓfusiōe coꝛam te stabo trepid⁹ ꝛ ꝓfusus Deu me miseꝝ q̄d dicaz: clamabo ad te dñe de⁹ me⁹. Quare tacēs ꝓsumoꝛ. Uerū tamē si locut⁹ fuero nō q̄escet doloꝛ me⁹. et si tacuero amarissima amaritudie cru cioꝛ interi⁹. Plāge aīa mea sic̄ vidua sup virū pubertat̄ tue. vlula misera ꝛ ploza: qm̄ dimisit te spōsus tu⁹. id ē chr̄ist⁹. Ira oipotētis ne irruas sup me. qr nūq̄ꝫ capi posses ī me. Certe nō ē ī toto me qđ pos set tolerare te. Miserere ne desperē: sz de sperādo respirem. Et si ego ꝓmisi vñ me dānare potes: tu nō amisisti vñd saluare soles. Tu dñe nō vis moꝛtē pctōꝝ: nᶜ le tar̄ ī pditōe moꝛiētiū: imo vt moꝛtui vi uerēt tu moꝛtu⁹ es: ꝛ moꝛs tua pctōrum moꝛtē occidit. Et si ipi te moꝛiēte vixe rūt. obsecro dñe vt ego te viuēte nō mo riar. Mitte manū tuā ō alto ꝛ libera me de manu inimicoꝝ meoꝝ: ne supgaude ant mihi ꝛ dicāt deuoꝛabim⁹ euz. Quis vnq̄ꝫ bone iesu de tua mia diffidat. q̄ cū inimici tui eēm⁹ redemisti nos ī sanguīe tuo ꝛ recōciliasti nos deoꝛ Ecce sub tue mīficoꝛdie vmbra ptect⁹ ad thꝛonū gr̄ie veniā postulās: curro clamās ꝛ pulsans donec miserear̄ mihi. Si enī ad veniaz nos vocasti veniā nō q̄rētes: q̄nto magis veniā impetrabim⁹ postulātes. Re me mineꝛ dulcissime iesu tue iusticie aduer sus pctōrē tuū. sz estō mēoꝛ benignitatis tue aduersus creaturā tuā. Re memieꝛ ire aduersus reū: sed memoꝛ esto miseraꝛ tōis tue aduersus miseꝝ. Obliuiscere su pbū puocātē: ꝛ r̄spice miseꝝ inuocātem. Quid ei ē iesus nisi saluatoꝛ: Ergo iesu p temeipm exurge ī adiutoꝛiū mihi. et dic aīe mee. sal⁹ tua ego sū. Ul̄tū dñe de tua bōitate ꝑsumo: qm̄ tuipe doces pete re q̄rere ꝛ pulsare: ꝛ iō tua oꝛōe admonit⁹ peto q̄ro ꝛ pulso. Et tu dñe q̄ iubes pe tere: fac accipe. ꝓsul̄ q̄rere da ꝛ iuēire. do ces pulsare api pulsāti: ꝛ ꝓfirma me ī fir mū. r̄staura me pditū. suscita me moꝛtuū ꝛ oēs sēsus meos: cogitat⁹ ꝛ act⁹ dirigere ꝛ gubnare digneꝛ ī bñplacito tuo. vt de ceto tibi fuiā: tibi viuā. tibiq̄ꝫ me tradā. Scio dñe mi qr ex ħ qđ me fecisti ōbeo tibi meipz. ꝛ qr me r̄demisti: ꝛ p me hō fa ct⁹ es: ōberē tibi pl⁹ q̄ꝫ me sibr̄em: q̄nto tu maioꝛ es p q̄ ōdisti teipz. Eccen ᶜ pl⁹ habeo. nᶜ qđ habeo dare tibi possū sine te: sz accipe me tu: ꝛ trahe me ad te. vt tu us sim imitatōe ꝛ dilectōe. sicut tu⁹ sum

ꝺitõe ⁊ creatõe. Qui viuis ⁊ regnas in
secula. Oꝛõ vtil La. XXXIX

Omine deus
omps: q̄ es trin⁹ ⁊ vn⁹ q̄ es sp
in oib⁹: ⁊ eras añ oia ⁊ eris sp
in oib⁹ de⁹ bñdict⁹ i secla. tibi ꝓmẽdo bo
die ⁊ oi tpe aiaz meã. coꝛp⁹ meū. visū. au
ditū. gustū. odoꝛatū ⁊ tactū. oẽs cogitati
ones meas. affectões. locutões. actõnes.
oia exteꝛioꝛa ⁊ iteꝛioꝛa. sensū ⁊ itellectū.
memoꝛiã meã. fidẽ ⁊ credulitatẽ meã: ⁊ ꝓ
seuerãtiã meã: i man⁹ potẽtie tue: vt cu
stodias ea dieb⁹ et noctib⁹: hoꝛis atq; mo
mẽtis. Exaudi me trinitas sctã ⁊ ꝓserua
me ab oi malo: ab oi scãdalo ⁊ ab oi moꝛ
tali pctõ: ab oib⁹ ilsidijs ⁊ ifestatõnib⁹ de
monũ: ⁊ inimicoꝝ visibiliū ⁊ iuisibiliū:
ꝓ oꝛões pꝛiarchaꝝ: ꝓ merita ꝓphetaꝝ: ꝓ
suffragia apl'oꝝ: ꝓ ꝓstantiã martyꝝ. ꝓ fi
dẽ ꝓfessoꝝ. ꝓ castitatẽ ꝟginũ: ⁊ ꝓ itercessi
onẽ oim sctõꝝ q̄ tibi placuerũt ab initio
mũdi. Expelle a me iacrãtiã mẽtis: ⁊ auge
ꝓũctõez coꝛdis. minue supbiã meã: ⁊ ꝓ
fice in me hũilitatẽ verã: suscita i me fle
tũ. mollifica coꝛ meũ duꝝ ⁊ lapideũ: libe
ra me dñe ⁊ aiaz meã ab oib⁹ insidijs ini
mici: ⁊ ꝓtua me i tua volũtate. Doce me
dñe volũtatẽ tuã facere q⁹ de⁹ me⁹ es tu.
Da mihi dñe sensũ pfectũ ⁊ itellectũ vt
suscipe valeã pfundã benignitatẽ tuam.
Illõ da mihi petere qõ te audire ꝺelectꝫ
⁊ mihi expediat. Da mihi lachꝛymas ex
toto affectu q̄ pctõꝝ meoꝝ possint dissol
uere vincl'a. Audi dñs me⁹ et de⁹ meus.
Audi lumẽ ocl'oꝝ meoꝝ. Audi q̄ peto: ⁊
da vt qõ peto exaudiaꝫ. Si despicꝫ peo:
si respicꝫ viuo Si iusticiã meã reqrꝫ moꝛ
tu⁹ feteo. si cũ mifico coꝛdia respeꝛerꝫ feten
tẽ resuscitas ꝺ sepulcro. Oꝺ odisꝫ i me lõ
ge faca me: ⁊ castitatꝫ ac ꝓtinẽtie spũ in
sere i me: vt qõcũq; petiero i ipa petitõe
te nõ offendã. Tolle a me qõ nocꝫ: ⁊ ꝑbe
qõ iuuet. Presta mihi dñe medicinã vñ
mea possint curari vulnera. Da mihi do
mine timoꝛẽ tuũ. coꝛdis ꝓũctõez. mẽtis
hũilitatẽ: ⁊ ꝓsciaz purã. Presta mihi do
mine vt firmã sp tenere valeã charitatẽ.
⁊ mala mea nõ obliuiscar. aliena nõ reqrã

Parce aĩe mee. parce mal' meis: ꝓce pẽ
catis meis: parce cꝛimiñb⁹ meis. Visita
me infirmum: cura me eger. sana me lãguẽ
tẽ: ⁊ suscita me moꝛtuũ. Da mihi dñe coꝛ
qõ te timeat. mẽtẽ q̄ te diligat. sensũ q̄ te
intelligat. aures q̄ te audiãt. ocl'os q̄ te vi
deãt. Miserere mei de⁹ miserere mei ⁊ re
spice me de sede sctã maiestatꝫ tue: ⁊ tene
bras coꝛdis mei radio splẽdoꝛis tui illu
mina. Da mihi dñe discretõez discernẽdi
int' bonũ ⁊ malũ: ⁊ ꝓcede vt sensũ habeã
puigilẽ. Peto a te dñe remissiõez oiz pec
catoꝝ meoꝝ: ꝓ quã mihi fiat ꝓpciatio i
tpe necessitatꝫ ⁊ angustie mee. Sctã et i
maculata ꝟgo dei genitrix maria ⁊ ma
ter dñi nr̄i ihesu chꝛisti interueĩre ꝓ me di
gneris apꝺ illũ cui⁹ meruisti effici tẽplũ.
Sctẽ michael: sctẽ gabꝛiel. sctẽ raphael:
Scti choꝛi ãgeloꝝ atq; archãgeloꝝ. pa
triarchaꝝ atq; ꝓphetaꝝ: apl'oꝝ: euãgeli
staꝝ: martyꝝ: ꝓfessoꝛũ. sacerdotũ: leuita
rũ: mõachoꝝ. ꝟginũ: oimq; iustoꝝ: ꝓ illũ
q̄ vos elegit: ⁊ ꝺ cui⁹ ꝓtẽplatõe gaudetꝫ:
vos rogare ꝑsumo: vt ꝓ me culpabili ipi
deo supplicare dignemi. q̄tin⁹ de faucib⁹
diaboli: ⁊ ꝺ moꝛte ꝑpetua merear liberꝝ.
Largiri mihi digneꝛ dñe ꝑpetnã vitaz
fm clemẽtiã ac benignissimã miaz tuam
Da dñe iesu chꝛiste sacerdotib⁹ ꝓcoꝛdiã:
regib⁹ ⁊ ꝓncipib⁹ iuste iudicãtib⁹ trãq̄lli
tatẽ ⁊ pacẽ. Oꝛo dñe ꝓ vniuersa sctã ec
clesia catholica: ꝓ viꝝ ⁊ femis. ꝓ religio
sis ⁊ secl'aꝛib⁹. ꝓ oib⁹ rectoꝛib⁹ chꝛistiano
rũ: cũctisq; i te credẽtib⁹: q̄. ꝓ tuo amoꝛe
sctõ laboꝛãt: vt ꝑseuerãtiã boni opis ob
tineãt. Presta dñe rex etne ꝟginib⁹ casti
tatẽ: deo dicat⁹ ꝓtinẽtiã: ꝓiugatꝫ sctimo
niã: penitẽtib⁹ i dulgẽtiã: viduis ⁊ oꝛpha
nis sustẽtatõez. paupib⁹ ꝓtectõez: pegrĩ
nãtib⁹ reditũ. lugẽtib⁹ ꝓsolatõez: defun
ctis fidelib⁹ requiẽ sempiternã: nauigãtib⁹
i poꝛtũ vẽire salutꝫ: optimis vt i bonita
te sp ꝓsistãt. bonis ⁊ mediocꝛib⁹ vt melio
res fiãt. ꝓaue agẽtib⁹ ⁊ delinq̄ntib⁹ vt e
go miser sũ vt cito se coꝛrigãt. O dulcis
sime ⁊ mifico coꝛdissime dñe iesu chꝛiste fi
li dei viui redẽptoꝛ mũdi inter oẽs et ꝓ
oia me misez peccatoꝛẽ ꝓfiteoꝛ. sꝫ tu cle
mẽtissime pf ⁊ sũme q̄ oim miseꝛeris. nõ

me patiar̃ a tua mĩsericordia fieri alienũ. Et tu dñe rex regũ q̃ iducias viuẽdi p̃/stas: corregẽdi mihi deuotõez tribue. excita ĩ me mẽtẽ q̃ te req̃rat: te ꝺsideret. ⁊ te q̃ es vbiq̃ tot⁹ trin⁹ ⁊ vn⁹ sp̃ p̃ oib⁹ ametur: te timeat: tuãq̃ volũtatem faciat. Preciꝓue g̃ dñe sctẽ pr̃ depcor q̃ es bñdict⁹ et gl'iosus p̃ oĩa secl'a: vt oẽs q̃ mei mẽoriã factũt ĩ suis orõib⁹ ⁊ q̃ idigniſ orõib⁹ meis se ꝓmẽdauerũt: ⁊ q̃ mihi aliq̃ charitatis officiũ ⁊ pietat̃ studiũ ĩpenderũt: seu ⁊ illos q̃ ꝓsãguinitate ac ꝓgnatiõis affectu sũt mihi ꝓpinq̃. tã ⁊ illos q̃ nũc ꝓsistũt ĩ corpe: q̃ ⁊ illos q̃ tegũt funere: mĩsericordit gubnare dignet̃ ne peant. Oĩb⁹ etiaꝫ christianis viuis adiutoriũ p̃stare digneris: ⁊ defũct̃ fidelib⁹ absolutõez ⁊ req̃em sempit̃nã p̃ etna secl'a. Hecnõ ⁊ illõ magnope supplico dñe q̃ es alpha ⁊ ω: vt cũ extrẽa dies mea finisq̃ vite mee aduenerit tu mihi sis mĩsericors iudex ꝫ malignũ accusatorẽ diabolũ. ⁊ sis mihi ꝑpetuus defensor aduersus ĩsidias hostis antiq̃: ⁊ in societatẽ angelor̃ oĩmq̃ sctor̃ in sctõ padiso tuo me ꝑseuerare facias. q̃ es bñdictus in secl'a seculor̃ Amẽ.

Oratio deuota de recordatõe passionis christi Capitulũ XL.

Domie ieſu chriſte: redẽptõ mea. miſcõia mea. sal⁹ mea. te laudo tibi gr̃as ago. q̃ uis valde ĩpares tuis bñficijs. q̃ uis mĩ tũ exptes deuotõis: q̃ uis macras a desiderata pĩguedĩe dulcissimi tui affect⁹. tñ q̃lescũq̃ gr̃as: nõ q̃les scio me debere. sz sic̃ p̃t conari tibi ꝑsoluit aĩa mea. Spes cordis mei: vt⁹ aĩe mee: ꝓpleat tua potẽtissima dignitas q̃ conat̃ mea tepidissima ĩbecillitas: vita mea: tu finis intẽtõis mee. Et si nõdũ merui tãtũ q̃ntũ debitor sũ amare: vtiq̃ saltẽ ꝺsidero te amare q̃ntũ debeo. Illumĩatio mea tu vides ꝓscientiã meã. q̃ dñe añ te ẽ oẽ desideriũ meum. ⁊ tu donas si q̃d bñ vult ꝓscia mea. Si bonũ ẽ dñe qꝺ ĩspiras. imo q̃ bonũ est vt te velĩ amare: da qꝺ me facis velle. Da vt q̃ tũ ĩbes tãtũ te merear amare. laudes ⁊ gr̃as effero ne sĩt mihi donũ tuũ ĩfructuosũ: qꝺ tua sp̃tanea ꝺdisti volũtate. ꝑfice qꝺ ĩcepisti: ⁊ dona qꝺ me benigne ꝓueniẽdo ĩmeritũ ꝺsiderare fecisti. Cõuerte benignissime meũ torꝓrẽ ĩ seruẽtissimũ tui amor̃. Ad ħ clemẽtissime tẽdit hec oro mea: hec mẽoria ⁊ meditatio bñficior̃ tuor̃. vt accẽdas ĩ me tuũ amorẽ. Tua me dñe bõitas creauit. tua mĩa creatũ ab origĩali pctõ mũdauit. tua patiẽtia p⁹ illã emũdatõez baptismi ĩ alijs pctõr̃ sordib⁹ ĩuolutũ hacten⁹ tolerauit nutriuit ⁊ expectauit. Expectas tu bõe dñe correctõez. expectat aĩa mea ad penitẽdũ. ad bñ viuẽdũ: tue gr̃e ĩspiratõnez. De⁹ me⁹: creator me⁹. tolerator ⁊ nutror me⁹. te sitio: te esurio. te ꝺsidero: ad te suspiro ⁊ ꝓcupisco. ⁊ sic̃ pupill⁹ benignissimi pr̃is orbat⁹ pñtia: flẽs ⁊ ciulãs icessãter e⁹ dilectã faciẽ toto corde ãplectit̃. sic ego nõ q̃ tũ ꝺbeo: sz q̃ tũ q̃o mẽor passionis tue. mẽor alapar̃ tuar̃. mẽor flagellorũ. mẽor vulnerũ tuor̃. mẽor q̃lit̃ p me occisus es. q̃lit̃ ꝺdit⁹. q̃lit̃ sepult⁹. sil' mẽor tue gl'iose r̃surrectõis ⁊ admirabil' ascẽsionis. Hĩ idubitata fide teneo: exilij mei erũnas ꝺfleo: spero tui aduẽt⁹ solã ꝓsolatõez. ardent̃ ꝺsidero tui vult⁹ gl'iosã ꝓtẽplatõz. Deu mihi q̃ videre ñ potui dñz ãgelor̃ hũiliatũ ad ꝓuersatõez hoĩm vt hoĩes exaltarz ad ꝓuersatõez ãgelor̃: cũ de⁹ offes⁹ moriebat̃ vt pctõr̃ viuerz Deu q̃ tã admirabili: tã ĩextimabili pietati p̃sẽs obstupescere ñ merui Cur o aĩa mea te p̃sertĩ nõ trãsfigit gladi⁹ dolor̃ acutissimi cũ ferre ñ posses vl'nerari lãcea lat⁹ tui saluator̃: cũ videre neq̃es violari clauis pedes ⁊ man⁹ tui plasmator̃. cũ horore effũdi sanguinẽ tui r̃demptor̃. cur nõ es ĩebriata lachrymar̃ amaritudĩe cũ ille potaret̃ amaritudĩe fel'. Cur ñ es ꝓpassa castissime ỽgĩ: dignissime mr̃i ei⁹. dignissime dñe tue. Dña mea mĩsericordissima q̃s fõtes dicã erupisse de tuis pudicissimis ocul': cũ attẽderes vnicũ filiũ tuũ ĩnocẽtẽ corã te ligari: flagellari ⁊ mactari. Quos flet⁹ credã ꝑfudisse pũssimũ tuuz vultum: cum suspiceres eundẽ filiũ tuũ deũ ⁊ dñm tuũ in cruce sine culpa extẽdi ⁊ carnẽ ꝺ carne tua ab impijs crudeliter

desecari. Quibꝫ singultibꝫ extimabo pu
rissimū pectꝰ tuū veratū eē cū tu audiresꝫ
Dlier ecce filiꝰ tuꝰ.ꝛ discipulꝰ .ecce mr̄
tua: Cū accipes discipulū ꝑ mgr̄o: nuꝫ
ꝑ dño. Utinā cū felice ioseph dñm meū
de cruce deposuissem: aromatibꝫ ꝯdidis/
sem.i sepulchro collocassem: vt saltē ꝑse/
cutꝰ vl̄ ꝯsecutꝰ essē: vt tāto funeri ñ defu
isset aliq̄d mei obsequiū. Utinā cū beatis
mlieribꝫ cozusca visiōe āgelozꝝ eēm terri
tus: ꝛ audissem nūciū dñice resurrectōis.
nūciū mee ꝯsolatōis: nūciū tā expectatū.
nūciū tā desideratū. Utinā inq̄ audissez
ex ore āgeli. Nolite timere vos: ihesū q̄ri/
tis crucifixū. Surrexit: nō ē hic. Beni/
gnissime: suauissime: serenissime q̄ñ r̄stau
rabis mihi: q̄ nō vidi illā btē tue carnis
incozruptōnez. q̄ nō fui deosculatꝰ loca
vulnez. fixurā clauoꝝ .q̄ nō respersi la/
chrymis gaudij cicatrices cozpis veri.
Admirabil: ihestiabil: incōpabil: q̄ñ ꝯso/
laberꝫ ꝛ ꝯpescēs me a dolore meo. Nō ei
capit i me dolor meꝰ q̄s diu pegrinꝰ sū a
dño meo. Heu mihi dñe: heu aīe mee: re
cessisti ꝯsolator aīe mee: nc vale dixisti.
Ingrediēs vias tuas bñ dixisti tuis nec
affui. Eleuatꝫ māibꝫ a nube susceptꝰ es i
celū nc vidi. Angeli ꝑmiserūt te reditur̄:
nec audiui Quid dicā: q̄d faciā: q̄ vadā:
Ubi eū q̄rā: vl̄ q̄ñ iueniā: Quē rogabo:
Quis nūciabit dilecto q̄ amore lāgueo:
ꝺfecit gaudiū cordis mei. Uersus ē i lu
ctū risus meꝰ.ꝺfecit caro mea ꝛ cor meū.
deꝰ cordis mei ꝛ ps mea deꝰ i eternū. Renu
it ꝯsolari aīa mea nisi de te dulcedo mea.
Quid ei mihi ē i celo: ꝛ a te q̄d volui sup
terrā: Te volo: te spero: te q̄ro .tibi dixit
cor meū: q̄siui vultū tuū: vultū tuū dñe
req̄rā. ne auertas faciē tuā a me. Amator
hoīm benignissime. tibi ꝺrelictꝰ ē paup:
orphano tu eris adiutor. Ui aduocate
tutissime: miserere mei orphani ꝺrelicti.
pupillꝰ factus sū absq̄ pr̄e: aīa mea q̄i vi
dua. Respice orbitatꝫ et viduitatꝫ mee la
chrymas q̄s tibi offero donec r̄deas: eya
tā dñe eya. Appare mihi ꝛ cōsolatꝰ ero.
Exhibe p̄sentiā tuā: ꝛ ꝯsecutꝰ ero desi/
deriū meū. Reuela gl̄iaz tuā ꝛ erit pfectū
gaudiū meū. Sitiuit i te aīa mea .q̄s ml̄
tiplicit tibi ꝛ caro mea. Sitiuit aīa mea
ad deū fontē viuū: q̄n veniā ꝛ apparebo
añ faciē dñi q̄n vēies ꝯsolator meꝰ. Quē
expectabo: o si q̄n videbo gaudiū meum
qđ ꝺsidero. O si satiabor cū apparuerit
gl̄ia mea quā esurio. O si inebriabor ab
vbertate domꝰ tue ad quā suspiro. Si
potabis me torr̄ēte voluptatiꝫ tue q̄ē si/
tio. Sint mihi dñe interi lachrymē mee
panes die ac nocte: donec dicat mihi. Ec
ce deꝰ tuꝰ. donec audiat ania mea. Ecce
spōsus tuꝰ. Pasce iterim me singultibus
meis: r̄focilla me doloribꝫ meis. vēiet for
tasse redemptor meꝰ quia bonꝰ ē: nec tar
dabit quia piꝰ est. Ipi gloria in secula se
culoꝝ Amen.

Finis meditationū beati Augusti
ni episcopi hyppon̄ēsis

Oratio manasses regis iuda cū captꝰ
teneret in babilone. ỹ. Paral. xxxvi.

Domie deꝰ oipotēs patꝝ nr̄oꝝ
abrā ysaac ꝛ iacob ꝛ semini eo/
rū iusto: q̄ fecisti celū ꝛ terrā cuꝝ
omni ornatu eoꝝ. q̄ signasti mare p̄cepti
tui ꝟbo. q̄ ꝯclusisti abyssū ꝛ sigīsti terribi
liꝫ laudabili noi tuo. quē oēs pauent et
tremūt a vultu ꝟtutiꝫ tue. Insustētabilis
ira sup petōres ꝯminatōis tue. imēsa ꝟo
ꝛ inestigabil mia, pmissiōis tue. qm̄ tu es
dñs altissimꝰ sup oēz trā. lōganimis ꝛ ml̄
tū misericors ꝛ patiēs sup malicias hoīm.
Tu aūt, dñe ꝟm bōitatē tuā pmisisti pe/
nitētiā r̄missiōis petōr̄. Et tu deꝰ iusto
rū nō posuisti pniaz iustis abrāā ysaac et
iacob his q̄ nō peccauer̄t. Qm̄ peccaui
sup numer̄ arene marisꝫ ꝛ ml̄tiplicate sūt
iniq̄tates mee. Incuruatꝰ sū ml̄to vicu/
lo ferri: ꝛ nō ē r̄spiratio mihi .q̄ excitaui
iracundiā tuā. ꝛ malū corā te feci: statuens
abominatōes: ꝛ ml̄tiplicās offensiōes Et
nūc flecto genua cordis mei: ꝑcās a te bo
nitatē. Dñe peccaui: dñe peccaui: domie
peccaui. iniq̄tatē meā agnosco .peto rogās te
dñe r̄mitte mihi r̄mitte mihi: ne simul pdas
me cū iniq̄tatibꝫ meis: neq̄ in eternū r̄serues
mala mihi. q̄ indignū saluabis me ꝑ ma/
gnā miaz tuā. Et laudabo te sp oibꝫ die
bꝰ vite mee: qm̄ te laudat oēs ꝟtutes celoꝝ sp.
ꝛ tibi est gl̄ia in secla seculoꝝ Amē

Incipit Diui Augustini hypponēsis epi Soliloquioꝝ aīe ad deū.

De ineffabili dulcedīe dei Cap. I.

Cognoscam te dñe cognitor meꝰ. cognoscam te virtus anīe mee. Ostēde te mihi ꝓsolatoꝛ meꝰ. videā te lumē oculorū meoꝝ. Veni gaudiū spūs mei. videā te leticia cordis mei. Diligā te vita anīe mee. Appare mihi delectatio mea magnū solaciū meū dulce: dñe deꝰ meꝰ. vita mea & glia tota aīe mee. Inueniā te desideriū cordis mei: teneā te amoꝛ aīe mee. Amplectar te sponse celestis. Exultatio mea sūma intus & extra. possideā te bitudo sempiterna: possideā te in medio cordis mei: vita bta: dulcedo sūma aīe mee. Diligā te domine fortitudo mea. dñs firmamētū meum & refugiū meū: & libatoꝛ meꝰ. Amem te deꝰ meꝰ adiutoꝛ meꝰ: turris fortitudinis mihi: & spes mea dulcis in oīi tribulatōe mea. Amplectar te bonū sine q̄ nihil bonū. fruar te optimū sine q̄ nihil ē optimū. Aperi penetralia auriū meaꝝ: verbū penetrāti oīi gladio ancipiti: vt audiā vocē tuā. Intona dñe desup voce grādi et forti. Tonet mare & plenitudo eius. ꝯmoueat terra & oīa q̄ in eis sūt. Illustra oculos meos lux incōphēsibilis: fulgura coruscatōes: & dissipa eos: vt nō videāt vanitatē. Flumina multiplica & ꝯturba eos. vt appareāt fontes aquaꝝ: & reuelent fūdamēta orbis terraꝝ. Tribue visū luci inuisibili: qui te videat. Crea nouū olfactū odoꝛ vite: qui post te currat in odorē vnguentoꝝ tuoꝝ. Gustū sana qui sapiat & cognoscat & discernat q̄s magna mlitudo dulcedinis tue dñe: quā abscōdisti his qui pleni sunt charitatis tue. Da coꝛ q̄ō te cogitet. animū q̄ te diligat: mentē qui te recolat: intellectū qui te intelligat. rationē que tibi semp sūmo delectabili fortiter adhereat. Te sapiēter amoꝛ sapiēs diligat. O vita cui oīa viuūt. vita que das mihi vitā: vita que es mea vita. p quam viuo. sine qua morioꝛ. vita p quā resuscitoꝛ: sine q̄ peo. vita p quā gaudeo: sine q̄ tribuloꝛ: vita vitalis dulcis & amabilis: sp memorial. Ubi q̄so es: vbi te inueniā: vt in me deficiā & in te subsistam? Prope esto in aīo: ppe in coꝛde. ppe in oꝛe: ppe in auribus: ppe in auxilio. q̄ amoꝛe lāgueo: q̄ sine te morioꝛ: q̄ te recolens suscitoꝛ. Odoꝛ tuꝰ me ꝛcreat. memoria tua me sanat. sed satiaboꝛ cū apparuerit gl'ia tua vita aīe mee. Cōcupiscit & deficit anima mea de memoria tua q̄n veniā & apparebo tibi letitia mea. Quare facie tuā aneꝛtis gaudiū meū p q̄ō gaudeo? Ubi ē abscōditus pulcer quē desidero? Odoꝛem tuū haurio. viuo & gaudeo. Te aūt non video. vocē tuā audio & reuiuisco. Sed cur facie tuā abscōdis? sorte dicis. Non videbit me hō & viuet. Eya dñe moriar vt te videā. videā vt hic moriar. Nolo viuere: volo moꝛi: dissolui cupio & esse cuꝫ christo. Moꝛi ō sidero vt videā christū. viuere renuo vt viuam cū christo. O domine iesu accipe spiritū meū. vita mea suscipe aīaꝫ meā. Gaudiū meū attrahe coꝛ meū. dulcis ciboꝰ meꝰ ꝓmedaꝫ te. Caput meū dirige me. Lumē oculoꝝ meoꝝ illumina me. melos meꝰ tēpera me. Odoꝛ meus viuifica me. ꝛbū dei recrea me. Lauꝰ mea letifica aīaꝫ serui tui. Intra i eā gaudiū meū vt in te gaudeat. Intra in eam dulcedo sūma vt dulcia sapiat. Lumen eternū illustra sup eā vt te itelligat ꝓgnoscat & diligat. Ob hoc enim nō te diligit dñe: si nō diligit: q̄ nō te ꝓgnoscit. & re iō nō cognoscit q̄ nō intelligit. Et idcirco nō intelligit: q̄ lumē tuū nō ꝓphēdit: et lux in tenebris lucet & tenebre eā nō ꝓphēderūt. O lux mētis: o lucēs ꝛitas: o vera claritas q̄ illumīas oēm hoiem veniē tē in hūc mūdū. Veniētē q̄dē sz nō diligētē. q̄ q̄ diligit mundū inimicꝰ dei cōstituit. Expelle tenebras de sup faciē abyssi mentis mee vt videat te intelligēdo: vt cognoscat te ꝓphēdendo: vt diligat te cognoscēdo. Quisq̄s enī cognoscit te diligit te: sed obliuiscit. amat te plus q̄s seipm relinquit se & venit ad te: vt gaudeat ō te. Hinc est ergo dñe q̄ nō tm diligo q̄ntuꝫ debeo. q̄ nō plene cognosco te. Sed q̄ paꝝ cognosco paꝝ diligo. Et q̄ parum

diligo paz ĩ te gaudeo. sz a te ẏo gaudio iteriozi ꝑ exterioza recedẽs: dũ te solo careo adulterinas amicicias ĩ his exteriozib⁹ q̃ro. Et sic miser ego coz meũ qđ tibi soli debui toto amoze totoq̃ affectu ĩpẽdere: vanis dedi. z iõ van⁹ effect⁹ sum dũ vanitatẽ dilexi. Hinc etiã est dñe q̃ ĩ te nõ gaudeo: z tibi nõ adhereo: qz ego in exteriozib⁹: tu ĩ iteriozib⁹: ego in tpalibus: tu ĩ spũalib⁹. ego in trãsitoꝛ⁹ aniõ diffundoꝛ: cogitatõe ẏsoꝛ: locutõe implicoꝛ. z tu dñe ĩ etnis habitas z etnitas es: tu in celo: ego ĩ terra. tu diligis alta: ego ĩfima. tu celestia: ego terrestria. Et qñ poterũt hec ꝺtraria ꝺuenire:

De miseria z fragilitate hoĩs Ca. II

MIser ego qñ poterit obliq̃tas mea tue rectitudini adeq̃ri: Tu dñe diligis solitudinẽ: ego multitudinẽ. tu silẽtiũ: ego clamoꝛẽ. tu veritatẽ: ego vanitatẽ. tu mundiciã: ego ĩmundiciaz sequoꝛ. Quid plura dñe: Tu ẏo bon⁹: ego mal⁹. tu pi⁹ ego impi⁹. tu sanct⁹ ego miser. tu iust⁹ ego iniust⁹. tu lux ego cec⁹. tu vita ego mortu⁹. tu medicina ego eger. tu gaudiũ ego tristicia. tu sũma ẏtas ego vniuersa vanitas: vt oĩs homo viuens. Deu q̃d igit̃ o creatoꝛ dicã: audi o creatoꝛ. Creatura tua sum: iã perĳ: creatura tua sum iã moꝛioꝛ. Factura tua sũ: iã ad nihilũ redigoꝛ. Plasma tuũ sum. Man⁹ tue dñe fecerũt me et plasmauerunt me. man⁹ inquã ille q̃ affixe clauis sũt ꝑ me. Opus manuuz tuaz dñe ne despicias. Vulnera manuuz tuaz p̃coꝛ vt aspiciaſ. Ecce ĩ manib⁹ tuis dñe de⁹ descp̃sisti me: lege ipam scripturã z salua me. En ad te suspiro creaťa tua. Creatoꝛ es r̃crea me. En ad te clamo factura tua: vita es viuifica me. En ad te respicio tuuz plasma: plasmatoꝛ es r̃staura me. Parce mihi domine nihil enĩ sũt dies mei. Quid ẽ homo vt possit alloq̃ deũ factoꝛẽ suũ. Parce mihi colloq̃nti tibi Ignosce seruo tuo q̃ ꝑsumit loq̃ tanto dño. Legẽ nõ hz necessitas. Doloꝛ me compellit dicere: calamitas quam patioꝛ cogit me exclamare Egrot⁹ sum ad medicũ clamo. cec⁹ sum ad lucẽ ꝓpero. Moꝛtu⁹ sum ad vitã suspiro. Tu es medic⁹: tu lux: tu vita iesu nazarene. Miserere mei fili dauid. miserere mei fons miscoie. Audi q̃ ad te clamat infirmũ. Lux q̃ trãsis expecta cecũ. p̃be ei manũ vt ad te veĩat z in lumĩe tuo videat lumẽ. Vita viuẽs revoca moꝛtuum. Quid sum ego q̃ loq̃z tecũ: Ue mihi dñe. parce mihi dñe: ego cadauer putridũ. esca ẏmiũ: vas fetidũ: ciby ignium Quid sũ ego q̃ loquoꝛ tecũ: Ue mihi domĩe: parce mihi dñe. Infelix ego hõ: hõ inq̃z nat⁹ de mlĩere breui viuẽs tpe repletus mlt̃is miseriis. hõ inq̃z vanitati silis factus: ꝺpatus iumẽt̃ insipiẽtib⁹. z iam silis factus illis. Quid itez ego: abyssus tenebroſa. terra misera. fili⁹ ire. vas aptũ ĩ ꝺtũeliã. genit⁹ ꝑ immũdiciã: viuẽs ĩ miseria. moꝛitur⁹ ĩ angustia. Deu miser q̃d sum: heu q̃d futur⁹ sũ: vas sterq̃linũ: concha putredis: plen⁹ fetoꝛe z hoꝛroꝛe. cecus. paup. nud⁹. plĩmis necessitatib⁹ sb̃ditus. z ignoraꝛs introitũ z exitũ meũ: miser z moꝛtal: cui⁹ dies sicut vmbra p̃terĳunt. cui⁹ vita sic̃ vmbra lunatica euanescit. sic̃ flos in arboꝛe crescit z statiz marcescit: nũc floꝛet z statim aret. Vita inq̃z mea vita fragil: vita caduca. vita q̃ quanto magis crescit tãto magis decrescit. q̃nto magis ꝓcedit tãto magis ad moꝛtem accedit. Vita fallax z vmbꝛatica: plẽa laqueis moꝛtis. Nũc gaudeo: statĩ tristoꝛ. nũc vigeo: iã infirmoꝛ. nũc viuo: statĩ moꝛioꝛ. Nunc felix appareo sp miser. nũc rideo iã fleo. sicq̃ oĩa mutabilitati sb̃iacẽt: vt nihil vna hoꝛa in vno statu ꝑmaneat. Hinc timoꝛ: hic tremoꝛ. hinc fames. hic sitis. hinc caloꝛ. hinc frig⁹. hinc lãguoꝛ: inde doloꝛ exuberat. Subsequit̃ his importuna moꝛs q̃ mille modis q̃tidie miseros homĩes inopinate rapit. Hunc necat febrib⁹: illũ opp̃mit doloꝛib⁹. hũc cõsumit fames: illũ sitis extinguit: hũc suffocat aq̃s: illũ interimit laq̃o. Illũ ꝑimit flãmis: aliũ dẽtib⁹ bestiaz ferociũ vorat. Hũc trucidat ferro: illũ veneno coꝛrumpit. alteꝛ tantũ repẽtino terroꝛe miseraz vitã finire ꝓpellit. Et sup b̃ oĩa magna

miseria: cū nihil sit certi⁹ morte: ignorat hō finē suū. Et cū stare putat colliditur ꝛ perit spes ei⁹. Nescit enī hō qñ vel vbi vl' quō moriat. ꝛ tñ certū est q̄ cuꝫ mori opteat. Ecce dñe q̄ magna miseria hoīs iñ q̄ sum: nec timeo. q̄ grandis calamitas quā patior: nec doleo: ꝛ ad te non clamo. Clamabo dñe anteqū transeā: si forte nō trā seam sꝫ in te maneā. Dicā ḡ dicā miseriā meā: ꝓfitear nec erubescā ante te vilitatē meā. Adiuua me fortitudo mea p quā sublevor. Succurre virt⁹ p quaꝫ sustentor. Veni lux p quā video: appare gl'ia p quā gaudeo. Appare vita in qua vivā o dñe de⁹ meus.

De mirabili lumine dei Ca. III

Lux quā vide bat thobias qñ ocul' clausis docebat filiū suū viā vite. Lux q̄m videbat ysaac interi⁹ qñ caligantib⁹ oculis exteri⁹ filio futura narrabat. Lux inq̄ inuisibil': cui omnis abyssus humani cordis est visibil'. Lux quā iacob videbat: qñ sicut tu int⁹ docebas: filiꝫ exterius vētura p̄dicebat. Ecce tenebre sunt sup faciē abyssi mētis mee: tu es lumen. Ecce caligo tenebrosa sup aquas cordis mei: tu es vitas. O verbū p q̄ facta sūt oīa: ꝛ sine quo factū est nihil. Verbuꝫ q̄ es ante oīa: ante q̄ nihil. verbū creans oīa: sine quo oīa nihil. verbū regens oīa: sine q̄ nō sunt oīa. verbū q̄ dixisti in principio: fiat lux ꝛ facta ē lux. Dic etiā mihi: fiat lux ꝛ facta sit lux ꝛ videaꝫ lumē. ꝛ cognoscā q̄d non est lumen. qz sine te mihi tenebre lumē: ꝛ lumē tenebre ponunt. Et sic sine tua luce nō est vitas. adest error. adest vanitas. nō est discretō. adest ꝓfusio. adest ignorātia. nō est scientia: adest cecitas. nō est visio. adest inuidia. nō est via. adest mors. nō est vita.

De mortalitate humane nature Capitulū IIII

Ecce domie qz lux nō est: mors est. imo nō est mors. qz nihil ē mors. Vaz p ipam ad nihilū tēdim⁹. dū nos nihil facere p pctm̄ nō formidam⁹. Et iuste q̄dez hoc dñe: nā digna factis recipim⁹: duz ad nihilū deuenim⁹ tanq̄ aq̄ decurrēs. qz sine te factū est nihil: ꝛ nos faciēdo nihil facti sum⁹ nihil. qz sine te sum⁹ nihil per quē facta sunt oīa: sine quo factū ē nihil. O dñe verbū. o deus vbū: p q̄ facta sūt oīa: sine q̄ factū est nihil. Ue mihi miserо totiēs obcecato. qz tu lux: ꝛ ego sine te. Ue mihi misero totiēs vulnerato: qz tu sal⁹ ꝛ ego sine te. Ue mihi miſo totiēs infatuato. qz tu es vitas ꝛ ego siñ te Ue mihi miſo totiēs oberrato. qz tu via ꝛ ego sine te. Ue mihi miſo totiēs adnihilato. qz tu verbū p quod facta sunt oīa: et ego sine te: sine quo factū est nihil. O dñe vbum. o deus vbū: qui es lux p quē facta est lux. qui es via veritas ꝛ vita. in q̄ nō sūt tenebre error vānitas neq̄ mors. Lux sine qua tenebre. via sine qua error. veritas sine qua vanitas. vita sine qua mors. Dic verbū domine: fiat lux. vt videā lucem ꝛ vitē tenebras. videam viā ꝛ vitem inuiū. videam veritatē ꝛ vitē vanitatez. videā vitā: ꝛ vitem mortē. Illumiare domine lux mea: illuminatio mea ꝛ salus mea quē timebo. dñs meus quē laudabo. deus me⁹ quē honorabo. pater meus quē amabo. spōsus me⁹ cui me seruabo Illuminare inq̄ illumināre lux huic ceco tuo: q̄ in tenebris ꝛ ī vmbra mortis sedet. ꝛ dirige pedes ei⁹ in viā pacis p q̄m īgrediar ī locū tabnaculi admirabil' vsq̄ ad domū dī ī voce exultatiōis et confessiōis Vera enim confessio est via per quā ingrediar ad te viā: p quā egrediar ab īuio ꝛ fuertar ad te viā. qz tu es via vita.

Quid sit nihil fieri Cap. V

Confitear ergo confitear tibi pater domine celi et terre miseriā meā: vt me veni reliceat ad misericordiā tuā. Miser q̄p pe factus sum ꝛ ad nihilū redactus sum: ꝛ nesciui: qz tu es veritas ꝛ ego nō erā tecū. Vulnerauerūt me iniq̄tates mee ꝛ ñ dolui. qz tu es vita ꝛ ego nō eram tecum. Ad nihilū duxerūt me: qz tu es verbū et ego nō eram tecū p quē facta sunt oīa.

sine quo factū ē nihil: ⁊ ideo sine te factus sum nihil. Quia est nihil qđ ad nihilum ducit. Omnia per verbū facta sunt quecunqz facta sunt Et qlia facta sunt: Vidit deꝰ cūcta q̄ fecerat ⁊ erāt valde bona Oīa q̄cūqz facta sunt p verbū facta sunt. et quecūqz p verbū facta sūt valde bōa sunt. Quare bona sunt: qz oīa p ꝟbuz facta sunt. Et sine ipo factū est nihil. qz nihil bonū sine sūmo bono est. Sed malū est vbi nō est bonū: qđ vticqz nihil est. qz nihil aliud est malū q̄z pīuatio boni. sicut nihil aliđ est cecitas q̄z ꝓuatio lumi nis. Malū itaqz nihil est: qz sine ꝟbo factū est nihil. Illud autem malū ē qđ ꝓuat illo bono: p qđ oīa facta sunt q̄cunqz sunt. Et que nō sunt p ipm facta nō sunt. ⁊ ideo nihil sunt. Et iō mala sunt q̄ facta nō sūt. qz oīa q̄cūqz facta sunt p ꝟbū facta sūt. ⁊ oīa p ꝟbū bōa facta sūt. Cū igit oīa p ꝟbū facta sunt: mala p ipm nō sunt. Restat igit q̄ oīa q̄ facta nō sunt bona nō sūt. qz oīa q̄cūqz facta sūt bona sunt. ⁊ iō mala sūt q̄ facta nō sunt: ⁊ iō nihil sūt. qz sine ꝟbo factum est nihil. Malū igit nihil ē. qz factū nō est. Sz q̄liter malū est si factū nō est. Qz malū ꝓuatio boni est p qđ factū bonum est Esse g̃ sine ꝟbo malū est: qđ esse non est. qz sine ipo nihil ē. Sz q̄d ē separari a ꝟbo: Si ꝫ q̄ris scire: audi q̄d est ꝟbū. Uerbū dei dicit. Ego sū via veritas ⁊ vita. Separari ergo a ꝟbo est esse sine via: sine ꝟita te. sine vita. ⁊ iō sine ipo nihil. ⁊ iō malū. qz sepat a ꝟbo p qđ facta sunt oīa valde bona. Separari aūt a verbo p qđ facta sunt nihil aliđ est q̄z deficere ⁊ a facto trāsire in defectū. qz sine ipo est nihil. Quo tiēs ergo a bono deuias: a ꝟbo te sepas: qz ipm est bonū. ⁊ iō nihil efficeris. qz sine ꝟbo es sine q̄ factū est nihil. Nūc igit domine illumiasti me lux vt viderē te: vidi ⁊ cognoui me. qz totiēs nihil fact⁹ sum q̄tiens a te sepat⁹ sum. qz bonū qđ tu es oblitus sūm ⁊ iō malus effectus sum. Ue mihi misero: vt q̄d hoc nō cognoscebam qz te deserēs nihil fiebā: Sz q̄d ꝫ q̄ro: si nihil erā quo modo ꝓgnoscere nolebā: Scimus qz nihil nihil est. ⁊ qđ nihil est non est. ⁊ qđ nō est bonū nō est: qz nihil ē Si ergo nihil fui cū sine te fui: q̄si nihil fui. ⁊ velut idolū qđ nihil est. qđ q̄dē aures habz et nō audit: nares habz et non odorat. oculos habz ⁊ nō videt. os habz ⁊ nō loquit. manus habz ⁊ nō palpat. pedes habz et nō ambulat. ⁊ omnia liniamenta habet membroz sine sensu eoz.

De casu anime in peccatū Ca. VI.

Cum igitur fui sine te nihil fui: ⁊ iō ceca erā: surdus ⁊ insensibil. qz nec bonū discernebā nec malū fugiebā. nec dolorem vulneꝝ sentiebā: nec tenebras meas videbam. qz erā sine te vera luce: q̄ illumiat omnē hoiem venientē in hūc mundum. Ue mihi vulneraueruūt me et non doluī. traxerūt me et nō sensi. qz nihil erā qz sine vita eram: q̄ est verbū p qđ facta sunt oīa. Jō dñe lux mea inimici mei đ me fecerūt q̄cūqz voluerūt: pcusserūt: nudauerūt: polluerūt: coꝛruperūt: vulnerauerūt ⁊ occiderūt me. qz recessi a te ⁊ factus sum nihil sine te. Deu dñe vita mea q̄ fecisti me. lux mea q̄ direxisti me: Defer oz vite mee miserere mei ⁊ resuscita me. dñe deꝰ meꝰ meꝰ spes mea. ꝟtus mea. fortitudo mea: ꝰsolatio mea. ī die tribulatōis mee: respice inimicos meos ⁊ eripe me. fugiant a facie mea q̄ oderūt me: ⁊ ego vinam in te p te. Jpi enī dñe ꝰsideraueruūt me: ⁊ videntes me sine te despexerūt me. Diuiserūt sibi vestimēta ꝟtutū q̄b⁹ ornaueras me. fecerūt sibi viā p me: sub pedibus suis ꝰculcaueruūt me. fecib⁹ peccatorū polluerunt templū sanctū tuū. posuerūt me desolatū ⁊ meroꝛe ꝰfectū. Jbam post eos cecꝰ ⁊ nudus ⁊ illaqatus funib⁹ peccatoꝛū. trahebāt me post se in circuitu de vicio in viciū ⁊ de luto in lutum: et ibam absq̄ fortitudine aīs faciē subsequntis. Seruus erā et seruitutē amabam. Cecus erā ⁊ cecitatē desiderabā Uinctꝰ eram ⁊ vincula nō horrebā. Amaꝝ dulce et dulce amaꝝ credebā. Miser erā nec cognoscebā: et hoc quia sine verbo eram: sine quo factū est nihil: p quod oīa cōseruant. sine quo omnia adnihilant. Si

cut enim omnia p ipsum facta sunt ⁊ sine ipo factū est nihil. sic p ipm oia ꝓseruant quecunq; sunt sine in celo siue in terra: siue in mari ⁊ in omnib⁹ abyssis. Nec pars parti in lapide adheret nec in aliq̄ creaturū nisi qz p verbū ꝓfuant p qđ oia facta sunt. Adhereā ergo tibi ꝙbū vt ꝓserues me. qz vbi a te recessi perij ī me nisi qz tu q̄ me feceras refecisti me. Ego peccaui: tu me visitasti. Ego cecidi tu me erexisti. Ego ignorauī: tu me docuisti. Ego ñ vidi: tu me illumīasti

De multiplicib⁹ bñficijs dei. Capitulū VII.

Miserego de

us meus q̄ntū reneor diligere te oñde mihi. q̄ntū debeo laudare te demōstra mihi. q̄ntū debeo placere tibi innotesce mihi. Intona dñe desu p voce grandi ⁊ forti in interiorē aurem cordis mei. doce me ⁊ salua me: ⁊ collaudabo te: q̄ creasti me cū nihil essem: q̄ illuminasti me cū in tenebris essem. q̄ resuscitasti me cū mortu⁹ essem. qui pauisti me a iuuētute mea oīb⁹ bonis tuis. Dūc inutilē vermē fetentē peccatis nutris oīm bus optimis donis tuis. Aperi mihi o clauis dauid: q̄ aperis ⁊ nemo claudit illi cui tu aperis. claudis ⁊ nemo aperit illi cui tu claudis. aperi mihi ostiū luminis tui vt ingrediar ⁊ videā ⁊ ꝓgnoscā ⁊ ꝓfitear tibi in toto corde meo. qz misericordia tua magna est sup me. ⁊ eruisti aiam meā ex inferno inferiori. Dñe deus nr̄ q̄ admirabile ⁊ laudabile est nomē tuū ī vniuersa terra. Et q̄d est hō q̄ memor es eius: aut filj⁹ hoīs q̄m visitas eū. Domine spes sanctor⁹: ⁊ turris fortitudis eor⁹: deus vita aie mee p quā viuo: sine q̄ morior: lumen oculor⁹ meor⁹ p qđ video. sine quo orbor: gaudiū cordis mei ⁊ letitia spūs mei. diligā te toto corde meo et toto animo meo: ⁊ totis medull' ⁊ viscerib⁹ meis. qz tu prior dilexisti me. Et vñ ꝑ mihi o creator celi ⁊ terre ⁊ abyssi q̄ bonor meor⁹ nō indiges. Vñ ꝑ mihi qz dilexisti me. O sapiētia q̄ aperis os mutor⁹. o verbū p qđ facta sunt omnia: aperi os meū: da mihi vocē laudis vt enarrē oīa bñficia tua q̄ mihi dñe a pncipio ꝓtulisti. Ecce enī sum qz tu creasti me: ⁊ quod me creares ⁊ in nūero creaturar⁹ tuar⁹ nūerares: ab eterno tu ꝓordinasti antecq̄ q̄cq̄ faceres a principio. antecq̄ extēderes celos: nec dū erāt abyssi: adhuc terrā nō feceras: nec montes fundaueras. nec dū fontes erupant. Antecq̄ hec oīa q̄ fecisti p verbū faceres: me creaturā tuā forte certissima veritat⁹ tue puidentia ꝓuidisti ⁊ esse me creaturā tuā voluisti. Et ꝑ vnde mihi dñe benignissime deus altissime pr̄ misericordissime. creator potētissime ⁊ semp mitissime: q̄ mea meritā: q̄ mea g̃tia: vt ꝓplaceret añ ꝓspectū tue magnificē maiestatis creare me. non erā ⁊ creasti me. Nihil fuerā: ⁊ de nihilo me aliq̄d fecisti. Quale autē aliq̄d: nō stillā aq̄: non ignē: nō auē vl' piscē. nō serpentē vl' aliq̄d ex brutis aialib⁹. nō lapidē vl' lignū. nō ex eor⁹ genere que tm̄ habent esse: vl' ex eor⁹ que tm̄ esse possūt et crescere. Nō ex eor⁹ genere q̄ tm̄ ee ⁊ crescere ⁊ sentire possunt. Sz sup oia hec voluisti me ee ex his que tm̄ habent esse qz sum. et ex his que tm̄ habēt esse ⁊ crescere qz sū et cresco. et ex his que sūt crescūt ⁊ sentiūt. qz sum cresco ⁊ sentio. Et paulomin⁹ pa rē me creasti angel'. quia rōem te ꝓgnoscē di cū ipis a te ꝓmunē accepi. Sz paulominus vtiq; dixi. Nā illi tuā felicē noticiā iā habēt p spēm: ego añt p spem. Illi facie ad faciē: ego p speculū in enigmate Illi plene: ego autē ex pte

De dignitate hominis futura. Capitulū VIII

Sed cū venerit

qđ pfectū ē euacuabit qđ ex pte est: q̄n iā reuelata facie tuā faciē videbim⁹. Quid iā phibebit nō nos ee minores paulomin⁹ ab angel': q̄s tu dñe corona spei q̄ ornata est gl'ia ⁊ honore coronaueris: q̄s tu nimis q̄si amicos tuos honorificauer⁹. imo p oia pares ⁊ eq̄les sūt angel': ⁊ filij dei sūt. Quid nisi filij dei sūt si pares fiunt angel'. Vere q̄dē erunt

filij dei. qz filiꝰ hoīs factꝰ est filiꝰ dī. Hoc vticꝫ ꝓsiderāti mihi fiducia est dicere. ñ hō minoꝛ paulominꝰ est ab angel': nō vticꝫ tm̄ eq̄lis angel': sed supioꝛ angel'. qz hō deꝰ z deꝰ hō nō angelꝰ. Et dicā ppt hoc hoiem esse creaturā dignissimā. qz ꝟbuz qđ erat in ꝓncipio deꝰ apđ deū. verbuz ꝑ qđ deus dixit. fiat lux z facta est lux. angelica. s. natura. ꝟbū ꝑ qđ deus creauit omnia in ꝓncipio: idē verbū caro factū ē: z habitauit in nobis. z vidimꝰ gl'iam eiꝰ Ecce gl'ia ꝑ quā glorioꝛ qñ sane glorioꝛ Ecce gaudiū ꝑ qđ gaudeo qñ sane gaudeo. Dñe deꝰ meꝰ vita z tota gl'ia anime mee. Cōfiteoꝛ tibi dñe deus meꝰ: cum me creasti rōis capacē: angel' quodāmodo parē creasti. qz ꝓfici possum ꝑ ꝟbū tuum vt veniā ad equalitatē āgeloꝝ: vt habeam adoptōez fillorū ꝑ vnigenitū ꝟbū tuū dñe. ꝑ filiū tuū dilectū: in q̄ tibi bene ꝓplacuit: ꝑ vnicū coheredē z ꝓsubstātialem tibi et coeternū iesum christū vnicū dñm z redemptoꝛē nostꝝ: illuminatoꝛē z ꝓsolatoꝛē nostꝝ: aduocatū nostꝝ apđ te z lumen oculoꝝ nostroꝝ: q̄ est vita nr̄a et saluatoꝛ noster: z spes vnica nostra: q̄ nos dilexit magis q̄ se. ꝑ quē habemꝰ fiduciā repositā z firmā apud te spez: z accessum veniēdi ad te: quoniā dedit ptātem filios dei fieri his q̄ credūt in noīe eius. Laudē tribuā noī tuo dñe q̄ me ad imaginē z silitudinē tuā creādo tāte gl'ie fecisti me foꝛe susceptibilē: vt possim filiꝰ dei fieri. Hoc vticꝫ nō possunt arboꝛes: non possunt lapides. nō generalit omnia que mouent vl' crescūt in aere vl' in mari vl' i terra. qz nō dedit eis ptātē filios dei fieri: qz rōem nō habēt. Nam z hec ptās i rōne ꝓsistit ꝑ quā cognoscimꝰ deū. Dedit aūt hanc ptātem hoīb⁹ quos creauit rōnabiles ad imaginē z simlitudinē suam. Et ego vticꝫ dñe ꝑ tuā grām hō suz z filiꝰ tuꝰ esse possum ꝑ grām. qđ illa non pñt. Unde hoc mihi dñe ꝟitas sūma: veraꝫ sūma: et ꝑcipiū oīm creaturaꝝ: Uñ hoc mihi dñe vt possum fieri filius dei: qđ illa nō possunt: Tu es q̄ manes ineternū qui oīa creasti simul. Simul creasti hoīes z iumenta: lapides z viren tia terre. Nō enī ꝑcesserūt merita: nll'a eoꝛū antecessit gratia. qz oīa tua tm̄ bonitate creasti: z pares oīes creature fuere in meritis. qz omniū nulla fuere merita. Et vnde ergo magꝫ tua bonitas i hac tua creatura quā fecisti rōnalē: q̄ in oīb⁹ alijs que sunt sine rōne apparuit: Quare nō ego sicut oīes ille. aut cur nō oīs ille sicut ego: aut ego solus sic ille: Que mea merita. que mea gratia vt me filium dei posse fieri susceptibilē crearesꝫ: qđ illis omnib⁹ denegares: Absit dñe vt hoc sentiam. Tua tm̄ gratia: tua tm̄ bonitas ꝟ fecit vt essez ꝑticeps dulcedinis ei'. Illa igit gr̄a qua me de nihilo creasti: illaz q̄so dñe da mihi gr̄am. vt tibi de ꝟ referam gratiam

De omnipotētia dei Cap. IX.

OMnipotēs manus tua sp vna z eadē: creauit i celo angelos: z i terra ꝟmicl'os. nō supioꝛ in illis: nō inferioꝛ i istis. Sic enī nulla alia manꝰ angelū: ita nulla posset creare ꝟmiculū: sicut nll'a celū: ita nulla posset creare minimū arboꝛis folium. sicut nulla coꝛpus: ita nulla vllū capillū albū possz facere aut nigꝝ. Sed oīpotēs manꝰ tua cui oīa pari mō sūt possibilia Nec enī possibiliꝰ ē ei creare ꝟmiculū q̄ angelū. nec ipossibiliꝰ extendere celuz q̄ foliū: nec leuiꝰ foꝛmare capillū q̄ coꝛpꝰ. nec difficiliꝰ fundare terrā sup aquas q̄ aquas sup terrā. sed oīa q̄cūq̄ voluit fec sicut voluit in celo z in terra: i mari z i oībus abyssis. z me inter oīa sicut voluit potuit et sciuit. Potuit q̄dem manꝰ tua domine me lapidē vl' auem: vel serpentē vl' beluā aliquā creare: z sciuit: sz noluit ꝓpter suā bonitatē. Quare ergo ego nō sū lapis vl' arboꝛ vl' aliq̄ belua? qz sic oꝛdīauit bonitas tua. Et vt hoc oꝛdīaret non ꝑcesserunt merita mea.

De incomphēsibili laude dei. Capitulū X.

UNde hoc mihi dñe: vnde mihi laudes ad laudā danduz te: Sicut fecisti me sine

me: sicut ꝓplacuit añ te. ita laus tibi ẽ si/ ne me sicut cõplacet añ te. Añ te domine laus tua tuipe es. Laudent te opera tua ſm multitudinẽ magnitudinis tue: laus tua dñe incomphensibil' est. Corde non comphendit. ore non mensurat: aure nõ pcipitur. qz ista transeũt: z laus tua dñe manet ineternũ. Cogitatio incipit: z cogitatio finitur. vox sonat et vox transit. auris audit z auditus desinit. laus vero tua ineternũ stat. Quis ergo est q̃ te laudet? Quis homo annũciet laudẽ tuam? Laus tua ꝑpetua est: trãsitoria non est. Dic te laudat q̃ teipm laudem tuã credit Dic te laudat q̃ seipm nosci in tua laude nõ posse ptingere: laus ꝑpetua q̃ nunq̃ trãsit. In te est laus nostra: in te laudabit anima mea. Nõ nos laudam⁹ te: sz tu te. z p te: z in te: z nobis etiã ẽ laus in te. Tunc verã habem⁹ laudẽ: qñ a te habem⁹ laudẽ. qñ lux approbat lucẽ. quia tu vera laus tribuis verã laudẽ. Quotiens ab alio q̃q̃ a te querimus laudẽ: totiẽs tuam amittimus laudẽ: qz illa trãsitoria ẽ: sed tua eterna. Si transitoriã querimus eternã amittim⁹ laudẽ. Si eternã volumus: trãsitoriã nõ amemus. Laus eterna dñe deus meus: a quo oĩs laus: sine q̃ nulla est laus. nõ valeo laudare te sine te. habeã te et laudabo te. Quid enĩ ego sum domine p̃ me vt laudẽ te: puluis z cinis ego sum: canis mortuus z fetẽs ego sum: vermis z putredo ego sum. Quis ergo sum vt laudem te dñe deus fortissime spũs vniuerse carnis: qui inhabitas etnitatem? Nunq̃d tenebre laudabũt lucem: aut mors vitã? Tu lux: ego tenebre. tu vita ego mors: Nunq̃d vanitas veritatem laudabit? Tu es veritas: ego hõ similis fact⁹ vanitati. Quid ergo dñe laudabo te. Nunquid miseria mea laudabit te? nũ. quid fetor laudabit odorẽ? nunq̃d mortalitas hominis q̃ hodie est z cras tollit laudabit te? Nunq̃d laudabit te hõ putredo et filius homis ſmis? Nunq̃d laudabit te domine q̃ in peccatis cõceptus est z natus z nutritus? Nõ est enĩ speciosa laus in ore peccatoris. Laudet te domine deus me⁹ incomphẽsibilis potẽtia tua. incircũscriptibil' sapientia tua. z ineffabilis bonitas tua. laudet te supemines clementia tua. supabundãs misericordia tua. sempiterna quoq̃ virt⁹ z diuinitas tua. Laudet te oĩpotẽtissima fortitudo tua. summa quoq̃ benignitas tua z charitas tua. ꝓpter quã creasti nos dñe de⁹ vita anime mee.

De spe erigenda ad deum. Capitulũ XI.

Ego autẽ creatura tua sub vmbra alaꝝ tuaꝝ sperabo in bonitate tua q̃ creasti me. Adiuua creaturã tuã quã creauit benignitas tua. Nõ peat in malicia mea quod opata est bonitas tua. Nõ peat in miseria mea qõ fecit sũma clemẽtia tua. Que est enĩ vtilitas in creatiõe tua si descendam in corruptiõem meã? Nũq̃d enĩ vane deus ꝓstituisti oẽs filios hominũ? Creasti me dñe: rege qõ creasti. Opa manuũ tuaꝝ ne despicias deus. De fecisti de nihilo: si me nõ regis dñe: itez reuertar ad nihilũ. Sicut enĩ dñe nõ erã et de nihilo fecisti me. sic si me nõ regis adhuc ad nihilũ redigar in me. Adiuua me dñe vita mea ne pereã in malicia mea. Si nõ creasses me dñe nõ essem. qz creasti me iã sum. Si nõ regis iã nõ sũ. Nõ enim mea merita. nõ mea gra te coegerũt vt creares me. sed benignissima bonitas tua et clemẽtia tua. Illa charitas tua dñe deus meus q̃ te ad creationẽ coegit. ipa queso modo cogat te ad regendũ. Quid enĩ ꝓdest qõ cõpulit charitas tua ad creandũ. si pereã in miseria mea z nõ me regat dextera tua. Nec te cogat dñe de⁹ me⁹ clemẽtia ad saluãdũ quod creatũ est. que te ꝓpellit creare qõ creatũ nõ est. Ipa te vincat charitas ad saluãdum que te vicit ad creandũ. qz nec nũc minor est. qz ipa charitas tuipe es: qui sp idem es. Nõ est abbreuiata manus tua vt saluare neq̃at. nec q̃ aggrauata est auris tua vt nõ audiat: sed peccata mea diuiserũt inter me et te. inter tenebras et lucẽ. inter imaginẽ mortis et vitã: inter vanitatẽ z veritatẽ: inter lunaticã hãc vitã meã z sempitnã tuaz.

De laqueis concupiscentiaꝝ
Capitulū XII

Hē sunt ombre quibꝫ operior in hac abysso caliginosa carcerꝭ hui⁹: in q̄ pstratus iaceo donec aspiret dies et inclinent ombre. fiatq; lux in firmamēto virtutis tue. vox dñi in ꝛrute: vox dñi in magnificētia: dicatq;: fiat lux ⁊ effugent tenebre ⁊ appareat arida: germinetq; terra herbā virentē ⁊ facientē semē ⁊ fructū bonū iustīcie regni tui. Dñe pater ⁊ de⁹: vita per quā oīa viuūt: ⁊ sine qua oīa mortua ꝓputant: ne ōrdinēꝭ me in cogitatu maligno. ⁊ extollētiā oculoꝝ meoꝝ ne dederis mihi. Auser a me ꝓcupiscētias: ⁊ aio irreuerēti et infrunito ne tradas me: sed possīde cor meū vt te cogitet semp. Illumina oculos meos vt te videāt: ⁊ non extollant añ te gloria sempiterna: sed humiliter sentiāt. Nō in mirabilibꝫ sup se: ⁊ que a dexteris sunt videant: et nō q̄ a sinistris abs te. ⁊ palpebre tue p̄cedant gressus meos. Nā ⁊ palpebre tue interrogāt filios hoīm. Allide ꝓcupiscētiā meā dulcedine tua quā abscōdisti timētibus te. vt ꝓcupiscā te ꝓcupiscentꝫs sempiternis. ne vanis illectus ⁊ decept⁹ interior gustus ponat amaꝝ dulce: ⁊ dulce amarū: tenebras lucē: ⁊ lucē tenebras. vt liberari in medio tot decipulaꝝ possim ab inimico sup faciē vie hui⁹ positaꝝ ad capiendas animas peccatoꝝ: qbꝫ plenus est totus mūdus: qō is q̄ vidit sub silentio nō trāsiuit ingens. Quicq̄d est in mūdo aut est ꝓcupiscentia carnis: aut ꝓcupiscētia oculoꝝ: aut supbia vite. Ecce dñe deus meus: mundus tot⁹ plenus est ꝓcupiscētiaꝝ laqueis: quos parauerūt pedibꝫ meis. Et quis effugiet hos laqueos: pfecto a quo tu abstuleris extollentiā oculoꝝ suoꝝ. vt nō eū capiat ꝓcupiscētia oculorū: et a quo tu abstuleris carnis ꝓcupiscentiā: ne eū capiat carnis ꝓcupiscētia. et a quo tu abstuleris animū irreuerentē ⁊ infrunitū: ne eū callide decipiat supbia vite. O q̄ felix cui hec tu faciesꝭ q̄ppe trā sibit immunis. Nunc redemptor te pro tor p te: adiuua me ne corrūā in ꝓspectu aduersariorū meorū: captus laqueis eorū: quos parauerūt pedibꝫ meis vt īcurrient animā meā. Sed erue me virt⁹ salutis mee: ne sibi risuꝫ exhibeāt de me inimici tui qui oderūt te. Exurge dñe deus meus fortis me⁹ et dissipent inimici tui. ⁊ fugiant q̄ oderunt te a facie tua. sīc fluit cera a facie ignis: sic pereant pctōres a facie tua. Et ego abscōdar in abscōdito faciei tue: et gaudeā cū filijs tuis satiatus oibꝫ bōis tuis. Et tu dñe deus pforpha noꝝ: et tu mater pupilloꝝ tuorū: audi eiulatū filiorū tuorū: et extende alas tuas: vt fugiamus sub eis a facie inimici. Turris fortitudinis israel: qui non dormitas neq; dormies custodiēs israel. qz non dormit neq; dormitat hostis qui impugnat israel.

De miseria hominis et beneficijs dei
Capitulū XIII.

O Lux quam nō videt alia lux: lumen qō nō videt aliō lumen: lux q̄ obtenebrat p̄m lucē: ⁊ lumē qō excecat omne ex tra neū lumen. lux a q̄ omnis lux: lumē a q̄ omne lumē: lumē ad qō oīe lumē ē tenebra. ad qō omnis lux obscuritas: lux cui oīes tenebre lumē: cui oīs obscuritas lux. lux supma quam cecitas non obnubilat. quā caligo nō hebetat. quam tenebre non obscurāt. quam nulla obstantia claudit. quam nunq̄ separat aliqua umbra: lux que illuminas oīa tota simul semel ⁊ semp. absorbe me in claritatē abyssum: vt videam vndiq; te in te: ⁊ me ī te: ⁊ cūcta sub te. Ne derelinquas me ne ac crescant ombre ignorātie mee: et multiplicentur delicta mea. Sine te enī oīa sunt mihi tenebre: oīa mala: qz nihil bonū sine te. Vo solo ⁊ sūmo bono. Doc ꝓfiteor: ꝫ scio dñe de⁹ me⁹. qz vbicūq; sū sine te. male ē mihi p̄ter te: ñ solū extra me: sz etiā ī me. qz oīs copia q̄ nō est de⁹ me⁹ mihi ē egestas. Satiabor tūc cū apparuerit gl'ia tua. Et tu dñe vita mea brā: fac vt miseriā meā ꝓfitear tibi. erquo ab vnitate bonitatꝭ tue summo et vno bono

tẽpoz aliũ rex multiformitas lapsuz me. p carnales sensus dissipauit :z ab vno in multa diuisit. z facta est mihi abũdantia laboziosa: z egestas copiosa: dũ aliõ z aliud seqbar: z a nullo implebar. dũ non in me inuenieba te incõmutabile z singla/re z indiuisũ vnũ bonũ: qõ ꝓsecutus non egeo. qõ ꝓsecut⁹ nõ doleo. qõ possidẽs satiat totũ desideriũ meũ. Heu miseria sup miseriã cũ misera aia mea a te refugit. cũ q̃ sp abũdat z gaudet. z sequit mũdũ cũ quo sp eget z dolet. Hũd⁹ clamat: deficio. tu dñe clamas: reficio. z miseria mea prava magis sequit deficientẽ q̃z reficiẽtem plane infirmitas mea hec est. Hedi ce spiritũ sana illã vt cõfitear tibi: salus anime mee toto corde meo sup omnibus bñficijs tuis quib⁹ pascis me a iuuẽtute mea z vsq; in senectã z seniũ. Te dep/cor p teipm ne derelinquas me. fecisti me cũ nõ essem. redemisti me cũ perissem. perierã: mortu⁹ fuerã: ad mortuũ descẽdisti: mortalitatẽ suscepisti. ad seruũ rex descẽdisti. vt seruũ redimeres teipm tradidisti. vt ego viuerem tu mortem suscepisti. mortẽ vicisti. me restauraſti cũ te humiliasti: pieram: abierã in peccatis: venũdat⁹ eram: venisti p me vt redimeres me. z tã tũ me dilexisti vt sanguinẽ tuũ in pcium dares p me. dilexisti me dñe plus q̃z te. qz mori voluisti p me. Tali pacto: tã charo pcio reduxisti me de exilio. redemisti me de seruitio: retraxisti me ꝺ supplicio. vocasti me nomĩe tuo. signasti me sanguine tuo: vt memoziale tuuz semp esset apud me. et nunq̃z recederet a corde meo q̃ pro me non recessit a cruce. Unxisti me oleo tuo quo tu vnctus fuisti. vt a te christo dicerer christian⁹. En in manib⁹ tuis descripsisti me: vt semp sit memoria mea apud te. si tamẽ memoria tua ingiter fuerit apud me. Sic igit gra tua semper et misericordia puenerũt me. De mltis nãq̃z z magnis piculis sepe liberasti me liberato⁹ me⁹. quãdo erraui ad viã reduxisti me. qñ ignoraui docuisti me. quãdo peccaui corripuisti me. qñ fui tristis ꝓsolatus es me. qñ desperaui ꝓfortasti me. qñ cecidi erexisti me. qñ steti tenuisti me. qñ iui deduxisti me. qñ vẽi suscepisti me. qñ dormiui custodisti me. qñ clamaui exaudisti me.

Q, de⁹ ppetua inspectõe ꝓsiderat opa z intentões boim

La. XIIII

Hec enĩ z multa alia bñficia fecisti mihi dñe de⁹ me⁹ vita aie mee: de q̃b dulce esset mihi sp loqui. sp cogitare. sp tibi gtias agere. vt possim te semp p omnib⁹ bonis tuis laudare z amare te toto corde meo: z tota anima mea et tota mẽte mea. z tota fortitudine mea. simul ex omnibus medullis z intimis cordis mei: z omniuz compagũ mearũ. beata dulcedo domine deus meus omniuz q̃ delectantur in te. Sed impfectũ meũ viderũt oculi tui. oculi inq̃z tui multo lucidiores sunt sole: circumspiciẽtes omnes vias hominũ et pfundũ abyssi: et in omni loco contemplant semp bonos et malos. Cum enim cunctis presideas singula implens: totus semper vbiq̃z presens: cunctoruq̃z curam agens que creasti: quia nihil odisti eorum que fecisti. sic gressus meos semitasq̃z consideras: z die noctuq̃z super custodiã meã vigilas: omnes semitas meas diligẽter notans: speculator perpetuus: veluti si toti⁹ creature tue celi z terre oblitus: tantũ me solũ consideres: z nihil sit tibi cure de aliis. Neq̃z enĩ crescit lux incõmutabilis visionis tue si tantũ vnũ aspiciat: neq̃z minuit si innumera videat z diuersa. Quia sicut vnũ totum simul p fecte consideras: sic singula quelibet licz diuersa pfecte simul totaq̃z totus conspicit visus tuus. Sz sic omnia sicut vnũ. z sicut vnũ sic singula. totus simul sine diuisiõe vel cõmutatõne vl diminutõne consideras. Itaq̃z totus tu in toto tẽpore sine tempore. totũ me simul sempq̃z cõsideras: ac si nihil aliud ꝓsiderare habeas. Sic igit sup custodiã meã stas: sicut si omniũ oblitus sis z mihi soli intendere velis. Semp quippe te psentem exhibes. semper te paratũ offers: si me patuz inuenis. Quocũq̃z iero tu me domine ñ deseris nisi prior ego te deserã. Ubicũq̃z

fuero nō recedis: quoniā vbicūq; es: vt q̄cūq; iero inueniā te p quē possim esse ne ream sine te. cū sine te esse nō possim. Fateor q̄dem: qz q̄cq̄d facio z q̄cunq; facio ante te facio. et q̄cquid est qđ facio meli⁹ tu vides q̄z ego q̄ facio. Quicq̄d enim sp operor tu pariter sp p̄sens assistis. vtpote ppetuus inspector oim cogitatōnuz: intentōnū: delectationū z operatōnum meaz. Dñe ante te est sp omne desideriū meū. añ te tota cogitatio mea. Tu dñe vides vñ veniat spūs. vbi sit z quo vadat. qz tu es omniū spirituū pōderator. z vtq; radix sit dulcis an amara de q̄ forz pulcra folia emittunt. Tu iudex interi⁹ meli⁹ ipe nosti. et etiā medullas radicuz subtili⁹ pscrutarz. et nō solū intentōnem sed radicis ei⁹ medullā intimā dissertissima tue lucis vitate colligis numeras intueris z ponderas: vt reddas vnicuiq; nō solūmodo ſm opa vel intentōez: sz etiam ſm ipam interiorē absconditā medullā radicis de q̄ procedit intentio opantis. Ad qđ tendo cū operor. q̄cq̄d cogito: z in q̄cunq; delector. tu vides: aures tue audiunt. oculi tui videt z p̄siderāt: signās attēdis notas z scribis in libro tuo siue bonū fuerit siue malū: vt reddas postea p bono p̄mia et p malo supplicia: qñ aperient libri et iudicabunt ſm hec q̄ fuerūt scripta in libris tuis. Hoc est forte qđ iā dixisti nobis. Cōsiderabo nouissima corū. z qđ de te dñe dicit. Uniuersor finez ipe p̄sideras: quoniā tu q̄dem in oībus q̄ agimus finē intētōis magis q̄z actum opatōis attēdis. Cūq; hoc diligenter considero dñe deus me⁹ terribiliter et fortis: timore pariter z ingenti rubore cōfundor. qñ nobis magna est indita necessitas iste rectecq; viuēdi: q̄ cūcta facim⁹ añ oculos iudicis cuncta cernētis.

Quis homo p se nihil potest sine diuina gratia.

Capitulū XV.

Fortissime magnipotēs deus spirituū vniuersę carnis. cui⁹ oculi sunt super oīes vias filioz adā: a die natiuitatis eorū vsq; in diē exitus eorū: vt reddas vnicuiq; ſm opa sua bona vel mala. Ostende mihi et cōfitear tibi pauptatem meā: quoniā dixi q̄ diues essem et nulli⁹ egerē. et nesciebā qñ paup eram. cec⁹. nud⁹ miser z miserabil. Credebam ei me forte aliquid cū nihil essem. Dixi sapiēs efficiar: z stultus factus sum. Cogitabā me esse prudentē z deceptus sū. Et video nūc qz donū tuū est: sine quo nihil possum⁹ facere. qz nisi tu dñe custodieris ciuitatem frustra vigilat q̄ custodit eam. Sic docuisti me vt cognoscerē me. quia dereliq̄sti me z pbasti me: nō ppter te q̄ cognoscerem me sed ppter me vt cognoscerez me. Nam vt dixi dñe credebā me aliquid fore ex me. existimabā me sufficere per me. nec pcipiebā qñ tu regebas me: donec aliquantulū te elōgasti a me: et cecidi statim in me. z vidi z cognoui quoniā tu regebas me: et q̄ cecidi fuit ex me: et q̄ surrexi fuit ex te. Aperuisti mihi oculos lucis z excitasti z illumīasti me: et vidi quoniā tēptatio est vita hois sup terrā. z q̄ gloriari nō valeat añ te ois caro: nec iustificatur ois viuēs: qñ si q̄d boni ē parui vel magni: donū tuū est: z nostr nō nisi mala ē. Uñ igit gliabit ois caro? Nūq̄d de malo? Nec nō est glia sz miseria. Sz nūq̄d gliabit de bono? nūq̄d de alieno? Tuum domine est bonū. tua est gloria. Qui enim de bono tuo gloriā sibi querit z nō tibi querit: hic fur est z latro: z similis ē diabolo qui voluit furari gloriam tuaz. Qui enim laudari vult de tuo dono: z nō querit in illo gloriā tuam sed suā: hic licet propter tuū donū laudet ab hominibus. a te tamen vituperat: quia de dono tuo nō tuam sed suam gloriam quesiuit. Qui autē ab hominib⁹ laudatur vituperante te: non defendetur ab hominib⁹ iudicante te. nec liberabit condēnante te. At tu dñe formator meus ex vtero matris me: nō me sinas cadere in illā exprobratōem vt exprobretur mihi furari voluisse gloriā tuam. Tibi enim sit glia cuius est omne bonū: nobis añt cōfusio faciei et miseria. quoz est omne malū: nisi tu voluer⁹ misereri. Misereris q̄ppe dñe misereris omnium: z nihil odisti eorum

q̄ fecisti. ⁊ das nobis de bonis tuis: ⁊ dicas nos dñe deꝰ iopes optimis donis tuis. Quoniā diligis paupes ⁊ diuites facis eos diuitijs tuis. Ecce nūc dñe paupes filij tui sumꝰ ⁊ pusillꝰ grex tuꝰ: aperi nobis ianuas tuas. ⁊ edent paupes ⁊ saturabunt: ⁊ laudabūt te q̄ requirunt te. Scio etiā dñe ⁊ ꝓfiteor docēte te: qm̄ illi soli q̄ cognoscūt se paupes et ꝓfitent tibi pauptatē suā: ditabunt a te: quoniā q̄ se diuites existimāt cū sint paupes a tuis diuitijs inuenient excluſi. Ego igit cōfiteor tibi dñe deus meꝰ pauptatē meam. ⁊ sit tibi tua gl̄ia tota. qm̄ tuū ē oīe bonum p me gestū. Dñe cōfiteor vt docuisti me: nihil aliud sum q̄z vniuersa vānitas ⁊ vmbra mortis: ⁊ abyssus q̄dā tenebrosa: ⁊ terra inanis ⁊ vacua: que sine tua benedictōe nil germinat. fructū quoq̄ non facit nisi cōfusionē peccatū ⁊ mortē. Si q̄d boni vnq̄z habui a te recepi. q̄quid boni habeo tuū est vl̄a te habeo. Si qñ steti p te steti. sed qñ cecidi p me cecidi: et semp in luto iacuissem nisi tu me erexisses. semp cecus fuissem nisi tu me illuminasses. Quādo cecidi nunq̄z surrexissem nisi tu mihi manum porrexisses. Postq̄z me etiā erexisti sp cecidissem nisi tu me sustinuisses. Sepiꝰ perissem nisi me gubernasses. Sic semp dñe sic sp gr̄a tua ⁊ misericordia tua p̄uenit me: liberās me ab omnib⁹ malis. saluās a p̄teritis. suscitās a p̄sentib⁹. ⁊ muniēs a futuris. p̄cidēs etiam ante me laq̄os pcōz: tollēs occasiones ⁊ causas. q̄ nisi tu ꝑ mihi fecisses ego oīa peccata mūdi fecissem. Quoniam scio dñe q̄ nullū peccatū est q̄d vnq̄z fecerit hō: q̄d nō possit facere alter hō: si creator desit a q̄ factus est hō. Sed q̄ non facerē tu fecisti: q̄ abstinerē tu iussisti. ⁊ q̄ tibi crederē gratiā tu infudisti. Tu nāq̄ dñe regebas me tibi. seruabas me tibi: et mihi vt adulteriū et oīe aliꝰ pctm̄ non ꝓmitterem gr̄am ⁊ lumē donasti.

De diabolo ⁊ multiplicib⁹ temptationibus eius Cap. XVI.

Temptator de fuit: ⁊ vt deesset tu fecisti. locus ⁊ tēpus defuit: ⁊ vt hec deessent tu fecisti. Affuit tēptator nō defuit locꝰ: nō defuit tēpus. sed vt nō cōsentirē tu me tenuisti. Venit tēptator tenebrosus vt est: ⁊ vt eū despicerē tu me ꝓfortasti. Venit tēptator armatꝰ ⁊ fortis: ⁊ vt me nō vinceret: tu eū refrenasti ⁊ me roborasti. Venit tēptator trāsfigurat⁹ in angelū lucis: ⁊ vt me nō decipet tu eū increpasti: et vt eū cognoscerē tu me illuminasti. Ipe enim est draco ille magnꝰ ⁊ rufus. serpēs antiquus: vocatꝰ diabolꝰ ⁊ sathanas. habēs capita septē ⁊ cornua decē: quē creasti ad illudendū huic mari magno ⁊ spacioso: in q̄ reptant aīalia quoz nō est numer⁹. ⁊ aīalia pusilla ⁊ magna. i. diuersa hominoz genera: q̄ nihil aliud die noctuq̄ opantur: nisi q⁹ circūeunt q̄rētes quē deuorēt: nisi tu eripias. Ipe enī ē antiquꝰ ille draco: q̄ ortꝰ est in paradiso voluptatis. q̄ cauda sua trahit tertiā p̄tē stellaz celi. ⁊ eas mittit i terrā. q̄ veneno suo corrumpit aquas terre: vt bibētes hoīes moriāt. ⁊ q̄ sternit sibi anz q̄si lutū: ⁊ hz fiduciaz q̄ influat iordanis in os suū: q̄ factꝰ ē vt nullū timeat. Et q̄s defendet a morsibus eiꝰ: quis eruet ab ore eiꝰ: nisi tu dñe qui ꝓfregisti capita draconis magni. Preterē dñe sup nos alas tuas vt fugiamus sub eis a facie draconis huiꝰ q̄ nos psequitur. ⁊ scuto tuo libera nos a cornib⁹ eiꝰ. Hoc enī est ꝓtinuū studiū eiꝰ. hoc vnicū desiderium suū. vt aīas q̄s creasti deuoret. Et ideo deꝰ meꝰ ad te clamamus: libera nos ab aduersario nostro q̄tidiano. qui siue dormiamus siue vigilemꝰ: siue comedamus siue bibamꝰ: siue q̄cunq̄ opꝰ operemur: omnib⁹ modis instat die ac nocte fraudib⁹ ⁊ artib⁹. nūc palā: nunc occulte: sagittas venenatas cōtra nos dirigens: vt interficiat aīas nr̄as. Et tñ dñe pessima insania nr̄a. q⁹ cū cōtinue videamꝰ contra nos draconē ore aperto paratuz ad deuorandū: nihilominus dormimꝰ ⁊ lasciuimus in pigricijs nostris tanq̄z securi ante eū. qui nihil aliud desiderat q̄z vt nos perdat. Inimicꝰ vt occidat semper vigilat sine somno: et nos vt custodiamus nos nolumꝰ euigilare a somno

Ecce tetendit ante pedes nr̄os laqueos infinitos: ⁊ oīes vias nr̄as varijs rplevit decipulis ad capiēdas aīas nostras Et q̄s effugiet? Laq̄os posuit in diuitijs. laqueos posuit in pauptate. laq̄os tetēdit in cibo: in potu: i voluptate: in somno ⁊ i vigilia: laq̄os posuit i ꝓbo ⁊ i ope. ⁊ in omni via nostra. Sed tu dñe libera nos de laqueo venātiū ⁊ a verbo aspero vt cōfiteamur tibi dicētes. Bñdict⁹ dñs q̄ nō dedit nos in captiōem dentiū eoꝝ. Anima nr̄a sicut passer erepta est ō laqo venantiū. laqueus ꝓtritus est: ⁊ nos liberati sumus.

Q⁹ de⁹ ē lux iustoꝝ Cap. XVII.

Et tu quidem dñe lux mea illumina oculos meos vt videā lumē: ⁊ ambulē in lumīe tuo: ⁊ nō impingar in laq̄os eius. Quis enī euadet laqueos istos nisi tos nisi videat eos? ⁊ q̄s videbit eos nisi quē illumīaueris lumīe tuo? Ipe enī pr̄ tenebraꝝ laq̄os suos abscondit in tenebris suis: vt capiant in eis oēs qui sunt in tenebris suis. q̄ sunt filij tenebraꝝ harū. nō videntes lumē tuū. in q̄ qui ambulat nō timebit. q̄ enī ambulat in die non offendit. q̄ aūt i nocte ambulat offendit. q⁹ lux nō est in eo. Tu lux dñe. tu lux filiorū lucis. tu dies q̄ nescis occasum: in q̄ ambulāt filij tui sine offensiōe: ⁊ sine q̄ omnes q̄ ambulāt in tenebris sunt. q⁹ te lucē mūdi nō habēt. Ecce quotidie cernim⁹: q⁹ quo magis a te vero lumīe quis elongat: eo magis peccatoꝝ inuoluit tenebris. et q̄ magis est in tenebris: eo minus videt laq̄os in via sua: ⁊ ideo minus cognoscit. ⁊ idcirco sepi⁹ capit ⁊ cadit i eis. ⁊ qō est horribili⁹ etiā se cecidisse ignorat. Qui vero suū casum ignorat: eo minus curat surgere: q⁹ se existimat adhuc stare. Tu ꝙ lux mētis dñe de⁹ me⁹ nūc illumina oc̄los meos vt videam ⁊ ꝓgnoscā: ne cor̄uā in ꝓspectu aduersarioꝝ meorū. Et enī in exterminiū nostꝝ laborat i imic⁹ noster. quē petim⁹ vt facias liq̄fieri a facie nr̄a: sicut cera liquescit a facie ignis. Quoniā dñe ipe est latro ꝑmus ⁊ vltimus: qui ꝓsiliū fecit vt rapet gl̄iaꝫ tuā. quoniā inflatus ⁊ elat⁹ crepuit ⁊ cecidit in faciē suā: ⁊ deieciſti eū ō monte sancto tuo: ⁊ de medio lapidū ignitoꝝ: in q̄ꝫ medio ambulauit. Et nūc vita mea dñe deus meus: ex quo cecidit nō cessat ꝑse qui filios tuos. Et in odiū tuū o rex magne: cupit ꝓdere hāc creaturā tuā: quam creauit oīpotēs bonitas tua ad imaginē tuā: vt possideat gloriā tuā quā ipe ꝓdidit ꝑ superbiā suā. Sed contere eū fortē⁹ noster: ante nos agnos tuos: ⁊ illumina nos vt videam⁹ laqueos q̄s ipe parauit: ⁊ euadamus ad te o letitia israel. Et hec oīa tu dñe meli⁹ nosti. q̄ nosti ꝓtentionē ei⁹ ⁊ ceruicē eius durissimā. Nec hoc dico vt ostēdā tibi: quia oīa vides ⁊ nulla te latet cogitatio Sed ante pedes tue maiestatis de inimico meo querimoniā facio: iudex eterne vt et ipm damnes: et nos filios tuos salues: q̄ꝫ fortitudo tu es. Uersut⁹ est enī dñe iste host⁹ ⁊ fortuosus. nec facile deph̄ēdi pñt circuitus vie eius: nec cognosci species vult⁹ eius nisi tu illumīes. Nā nūc hic: nūc illic. nūc agnū: nūc lupū. nūc tenebras: nūc lucem se ostēdit. ⁊ singulis q̄buslibet q̄litatib⁹ locis ⁊ temporib⁹ ꝑm varias rex mutationes: varias exhibet tēptatōes. Nā vt tristes decipiat tristat ⁊ ipe. vt gaudētes illudat fingit se ⁊ ipe gaudere. vt spūales defraudet in angelū luc⁹ se trāsfigurat. vt fortes ꝓmat apparet agn⁹. vt mites ō uoret apparet lup⁹. Nec q̄dē oīa ꝑm sil̄itudinē variaꝝ temptatōnū effici habet. sicut alios a timore nocturno: alios a sagitta volāte in die. alios a negocio pambulante in tenebris: alios ab incursu: alios a demonio meridiāo. Et ad hec quis ydone⁹ vt cognoscat? quis reuelabit speciem indumenti ei⁹? ⁊ et gyrum dentiū ei⁹ quis agnoscet? En absc̄ōdit sagittas suas in pharetra. ⁊ laqueos etiā absc̄ōdit sub specie lucis: et hoc difficilius ꝓpenditur nisi a te domine spes nostra lumen assumamus vt videamus. Nam nō solū in carnis operibus que de facili cognoscunt: non tm̄ in ipis vicijs: sed in ipsis spiritualibus exercitijs laq̄os absc̄ōdit.

subtiles. ⁊ sub ꝛtutū colore ipa vita idu
it ⁊ trāsmutat se ī angelū luc. Dec ⁊ mlta alia nitit ō nos ipe filius belial. ipe sathan: dñe de⁹ nr. Et nūc vtleo: nunc vt draco: manifeste ⁊ occulte: intus et extra die ac nocte insidiat vt rapiat aias nras. Et tu eripe nos dñe q̄ saluas sperātes in te: vt ipe de nobis doleat: ⁊ tu laudet in nobis dñe deus noster

Iterꝫ de bñficijs dei Cap. XVIII

Ego aūt filius ancille tue q̄ me recōmendauit manui tue. iā his meis paupcul⁹ pfessionib⁹ pfitear tibi liberatoꝛ me⁹ toto coꝛde meo. ⁊ recolā ad mētē meam oia bona q̄ fecisti mihi a iuuentute mea. in oīi vita mea. Scio nāq; q̄ ingtitudo mlt̄ū tibi displiceat: q̄ ē radix toti⁹ mali spūalis. ⁊ vēt⁹ q̄dā desiccās ⁊ vrēs oīe bonū: obstruēs fontem diuīe misericordie tue sup hoiez: q̄ ⁊ mortua iā ñ oziūt. ⁊ viua iā opa moziūt ⁊ vltra nō adipiscūtur Et ego dñe gras tibi ago ne sim ingt⁹ tibi liberatoꝛ me⁹: qm̄ liberasti me. Quotiēs me iā absoꝛbuerat ille draco: ⁊ tu domine ab oze ei⁹ extraxisti me. Quotiēs ego peccaui ⁊ ipe parat⁹ fuit ꝺglutire me. sz tu dñe de⁹ me⁹ defendisti me. Cū ō te iniq̄ agebā cum tua mādata frāgebā: stabat ipe patus vt me rapet ad infernū: sed tu pbibebas. Ego te offendebā: ⁊ tu me defēdebas. Ego te nō timebā ⁊ tu me custodiebas. A te recedebā ⁊ inimico meo me exhibebā. tu ipm ne me acciꝑet ꝺterrebas. Dec mihi tu dñe de⁹ me⁹ bñficia pferebas: ⁊ ego miser nō ꝓgnoscebā. Sic enī me mlt̄ies a fauciꝺ diaboli libasti: de oze leonis eripuisti. ⁊ ab iferno licz ne sciēte me mults viciꝺ reduxisti. Descendi enī vsq; ad portas inferni: ⁊ ne illuc itrarē tu me tenuisti. Appꝛopinq̄bā vsq; ad portas mortis: ⁊ ne me ipe capent tu fecisti. De morte etiā coꝛpis sepi⁹ eripuisti me saluatoꝛ me⁹: cū graues moꝛbi tenerēt me: cū fui in picul⁹ multis p mare: p ꝛras: ab igne ⁊ gladio: ⁊ ab oīi piculo liberās: sp mihi astans ⁊ misericoꝛditer saluās. Sciebas tu q̄dē dñe. qz si tūc moꝛs me occupasset: infern⁹ aiaz meā suscepisset: ⁊ ꝑpetuo dānat⁹ fuissem. Sz tua misericoꝛdia ⁊ tua gra puenit me: eripiēs me ō morte coꝛpis: ⁊ de morte aie dñe deus me⁹. Dec ⁊ multa mihi tua alia bñficia exhibuisti. ⁊ ego erā cecus ⁊ nō cognoui donec illumiasti me. Nūc igit lux anime mee dñe de⁹ meus: vita mea: p quā viuo. lumē oculoꝛ meoꝛ p qō video. En illuminasti me ⁊ cognosco te: qz viuo p te: et grias ago tibi licet viles ⁊ exiles ⁊ ipares bñficijs tuis: q̄les habz mea fragilitas offero. Qm̄ tu es sol⁹ de⁹ me⁹: creatoꝛ me⁹ benign⁹. q̄ amas nras aias: ⁊ nihil odisti eoꝛ q̄ fecisti. En ego ꝺm⁹ int̄ pcōres q̄s saluasti: vt exēplum alijs tribuā benignissime pietatis tue. Cōfiteaꝛ tibi bñficia tua magna: qm̄ eripuisti me de infeꝛno inferioꝛi semel ⁊ scdo ⁊ tercio. ⁊ centies ⁊ millies. et ego sp ad infernū tēdebā: ⁊ tu me sp reducebas: ⁊ iuste millies dānasses me si voluisses. noluisti: qz amas aias ⁊ dissimulas pctā hoīm ꝑpt penitētiā dñe de⁹ me⁹ mlt̄e misericoꝛdie in oibꝫ vijs tuis. Nunc ergo vides hec dñe deus me⁹: et cognosco p lumen tuū. ⁊ deficit anima mea in misericoꝛdia tua magna que est sup me: qm̄ eripuisti animā meaz ex inferno inferioꝛi: ⁊ me ad vitā reduxisti. Totus enī erā in morte: totū me resuscitasti. Tuū igit sit totū id quod viuo. ⁊ totus totū me tibi offero. Totus spūs. totū coꝛ. totū coꝛp⁹. tota vita mea viuat tibi vita mea dulcis. quoniā totū me liberasti vt totū me possideres. totū me refecisti vt totū me rehaberes. Diligā te igit domine virtus mea. diligam te ineffabil exultatio mea: ⁊ viuat iam nō mihi sed tibi tota vita mea: que perierat in miseria mea: resuscitata est in misericoꝛdia tua. qui es deus misericoꝛs et miseratoꝛ ⁊ mlt̄e misericoꝛdie in milia his qui diligunt nomen tuū. Idcirco domine deus meus sanctificatoꝛ meus iussisti mihi lege tua: vt diligā te toto coꝛde meo tota anima mea: tota mēte mea: tota foꝛtitudīe mea: ⁊ totis viribꝫ meis. ⁊ etiā ex intimis meis dullis coꝛdis mei: omnib⁹ hoꝛis et momentis: quib⁹ fruoꝛ bonis misericoꝛdie

tue. qm̄ sp̄ pirem: nisi qz semp̄ regis me. semp̄ mozerer nisi qz semp̄ me viuificas. z omni momēto me tibi obligas: dū oī momēto mihi tua magna bñficia p̄stas. Sicut ergo nulla hora ē vl̄ p̄ctus in oī vita mea q̄ tuo bñficio nō vtar. sic nullum debz esse momētū quo te nō habeā añ oculos in mea mēoria. z te nō diligā ex omni fortitudie mea. Sed nec hoc valeo nisi tu deder̄ mihi: cui⁹ est om̄e donū bonū z omne datū optimū descēdēs a p̄re luminū. apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Nō enī ē voletis neq̄ curret̄: sz tui miserētis vt diligamus te. Tuū est dñe hoc donū cui⁹ est om̄e bonū Jube te diligi: da qđ iubes z iube qđ vis.

De feruore dilectōis vl̄ charitat̄.

Capitulū XIX.

HEro te deus meus: magis q̄ sp̄ amare cupio. qz tu es reuera oī melle dulcior. omni lacte nutribilior. z oī luce clarior. Idcirco sup̄ omne auz̄ z argētū z lapidē p̄ciosū es mihi charior. displicebat eī mihi q̄cq̄d agebā in sec'o p̄ dulcedine tua z decore dom⁹ tue quam dilexi O ignis q̄ sp̄ ardes z nūq̄ extigueris. o amor q̄ sp̄ ferues z nūq̄ repesc̄ accēde me Accēdar inq̄ totus a te vt tot⁹ diligaz te Din⁹ enī te amat q̄ tecū aliq̄d amat qđ nō p̄pter te amat. Diligā te dñe qm̄ tu p̄or dilexisti me. Et vñ mihi p̄bū vt explicem signa dilectōis tue: marie erga me p̄pter innumera bñficia tua: q̄by a p̄ncipio educasti me. Post bñficiū nēpe creatōis qm̄ in p̄ncipio de nihilo ad imaginē tuā creasti me: honorificas z exaltas me inter eas creaturas q̄s fecisti: z nobilitas lumine vult⁹ tui: quo signasti suplimiare cordis mei: q̄ ab insensibilib⁹ paric z sensibilib⁹ bruc̄ discreuisti me: z paulomin⁹ ab angel' minuisti. Pax et h̄ fuit añ conspectū diuitat̄ tue: qm̄ q̄tidianis z singularib⁹ maximisq̄ donar̄is tuor̄ bñficio me sine intermissiōe nutriuisti: z quasi filiū tuū parulū tenellū vberib⁹ tue cōsolatōis lactasti z p̄fortasti me. Ut enim tibi tot⁹ seruirē: omnia q̄cūq̄ fecisti i meum seruitiū tradidisti.

Qz de⁹ subiecit oīa seruituti hoīm

Capitulū XX

OMnia sub pedib⁹ hoīs subiecisti. vt sol⁹ hō tot⁹ tibi subīceret. Et vt tu⁹ totus hō esset sup̄ oīa tua dñatus est hō. Exteriora nēpe p corpe cūcta creasti. ip sum ꝓ corp⁹ p aīa. aīam ꝓ p̄o te vt tibi soli vacaret: z te solū amaret. possidens te ad solaciū. inferiora ꝓ ad fruitiū. Quic q̄d enī celi ambitu p̄tinet inferi⁹ ab aīa būana ē. q̄ facta ē vt sūmū supi⁹ possideret. cui⁹ possessiōe btā fieret. cui si adhesit cūctor̄ mutabiliū inferior̄ necessitudines supgredies illi⁹ sūme maiestat̄ cuius emulat̄ speciē: etne imortalitat̄ faciē cū serenitate videbit. Tūc ꝓ illis bonis optimis frueř in domo dñi. q̄z p̄patōne cūcta hec q̄ hic cernim⁹ velut nihilū cōputanť. Illa sūt q̄ ocul⁹ nō vidit: nec aur̄ audiuit. nec ī cor hois ascēderť q̄ p̄pauit de⁹ diligētib⁹ se. Et hec q̄dem dñe datus es anie. Dis etiā q̄tidie letificas animas seruor̄ tuor̄ q̄ amas aīas. Quid miror hec dñe de⁹ me⁹: imaginē q̄ p̄pe tuaz honorificas z sil'itudinē tuā ad q̄m create sunt. Nam z corpi nr̄o licz adhuc corruptibili z ignobili vt videret dedisti celi claritatē p manū mistror̄ tuor̄ indefessorū sol' z lune: q̄ p̄cepto tuo iugiť die ac nocte defuiūt filijs tuis: vt spiraret largit⁹ es aeris puritatē: vt audiret sonor̄ varietates: vt odorar et odoruz suauitates: vt gustaret sapor̄ q̄litates: vt p̄trectaret densitatē corpulētiū oīm grossitates. Adiumenta suis necessitatib⁹ dedisti innumera. volucres q̄z celi z pisces mar̄: z fruct⁹ terre ad reficiēdū impēdisti. Medicinas dedisti p̄ singulas q̄sq̄ suas corruptelas creasti. singula solacia singul' mal' obuiātia p̄parasti. qm̄ es misericors z miserator z nouisti figmentū nostr̄ figul⁹ nr̄. et nos omnes q̄si lutū i manu tua.

Qz ex consideratōe bonor̄ tpaliū colligit̄ magnitudo celestis p̄silij.

Capitulū XXI

EN aperi mihi mificordia tua magna. lumine tuo illustra q̄so magis adhuc vt mihi magis apiat. Nā ex his minimis tua magna. z ex his visibilibꝫ tua inuisibilia ꝓphēdim⁹ dñe de⁹ sancte z bōe creator nr̄. Si enī mi dñe ꝓ hoc corpe ig̈bili et corruptibili tā magna z innumerabñficia p̄stas a celo z aere: a terra z mari. a luce z tenebris. a caloꝛe z vmbra. roꝛe et imbꝛe. vētis z pluuijs: volucribꝫ z piscibus: bestijs z arboꝛibꝫ. z multiplicitate herbaꝝ z germinū terre: z cūctaꝝ creaturaꝝ tuaꝝ ministerio nobis successiue per sua tempoꝛa mīstrantiū vt alleues fastidiū nostꝝ. qualia q̄so et q̄ magna z innumerabilia erūt illa bona que p̄paasti diligentibꝫ te: in illa celesti patria vbi te videbim⁹ facie ad faciē. Si tāta facis nobis in carcere. q̄d ages ī palacio? Magna et innumerabilia sunt opa tua dñe rex celorū. Cū enim sint hec oīa valde bona z delectabilia: q̄ bonis paris malisq̄ cōmūia tradidisti. q̄lia futura sūt illa q̄ solis bonis recōdisti? Si tā innumera z varia dona tua: que nūc amicis paris tribuis z inimicis: q̄ magna z innūerabilia: q̄ dulcia z delectabilia: que solis tuis es largiturus amicis? Si tāta solacia ī hac die lachꝛymaꝝ: q̄nta ꝓferes ī die nuptiaꝝ? Si tanta delectabilia ꝓtinet carcer: q̄nta q̄so cōtinet patria? Oculus nō vidit deus absq̄ te q̄ p̄parasti diligētibus te. Scōm enīz magnā multitudinē magnificētie tue est etiā mltitudo magna dulcedinis tue q̄m abscōdisti timētibꝫ te. Magn⁹ enī tu es dñe de⁹ me⁹ z immēsus. nec est finis magnitudis tue. nec est numer⁹ sapiētie tue: nec est mēsura benignitatis tue: nec est finis nec numer⁹ nec mēsura retributōis tue. sed sicut magn⁹ es tu: ita magna sunt donaria tua. quoniā tuipe premiū z donuz omniū legitimoꝝ tuoꝝ pugnatoꝛū

O, diuina dulcedo oēm p̄sentē mūdi amaritudinē tollit Ca. XXII

HEc sunt beneficia magna tua dñe de⁹. sctifica toꝛ sanctoꝝ tuoꝛū: q̄bꝫ repletur⁹ es inopiā esuriētiū filioꝝ tuoꝝ. q̄m fact⁹ es spes desperatoꝝ z ꝓsolatio desolatoꝛū. tu corona spei q̄ oꝛnata est gl'ia p̄pata vincētibus. Tu famelicoꝝ satietas eterna dāda esuriētibꝫ. Tu ꝓsolatio sempiterna: q̄ sol' illis te tribuis q̄ ꝓsolatōem hui⁹ mūdi p tua ppetua ꝓsolatōe ꝓtēnūt. Nā q̄ h̄ ꝓsolant indigni tua ꝓsolatōe habent. Sz q̄ hic cruciant a te ꝓsolāt: z q̄ ptcipāt passionibꝫ: participāt et cōsolatōibꝫ. Nemo ei potest in vtroq̄ sec'o ꝓsolari: nec p̄t q̄s h̄ z in futuro gaudere: sz vnū necesse ē vt p/dat q̄ alteꝝ voluerit possidere. O vbi ꝓsidero dñe ꝓsolatoꝛ me⁹. In hac vita renuit ꝓsolari aīa mea: vt dig̈ habeat tuis ꝓsolatōibꝫ eternis. q̄ iustū ē vt amittat te q̄cūq̄ in aliq̄ alio magis ꝓsolari eligit q̄ ī te. Et obsecro sūma ꝟitas te p te: non p/mittas me in aliq̄ ꝓsolatōe vana ꝓsolari. Sed peto vt oīa mihi amarescāt: vt tu sol⁹ dulcis appareas aīe mee q̄ es dulcedo iestimabil: p quam cūcta amara dulcoꝛant. Tua enim dulcedo stephano lapides' toꝛrētis dulcoꝛauit: tua dulcedo craticulā beato laurētio dulcē fec. p tua dulcedine ibant apli gaudētes a ꝓspectu cōcilij. q̄m digni habiti sunt p noie tuo cōtumeliā pati. Ibat andꝛeas securꝰ ad crucē z gaudens. q̄m ad tuā dulcedinē ppe rabat. Nec tua dulcedo ipos apl'oꝝ p̄cipes sic repleuit vt p ipa crucis patibulū vn⁹ eligeret: alter q̄z caput ferīēti gladio supponere nō timeret. Pro hac emē da bartholome⁹ ppriā pellē dedit. Pro hac q̄z gustāda veneni poculū intrepid⁹ iobānes potauit. Nāc ꝓo vt gustauit petrus oīm inferioꝝ oblit⁹ clamauit quasi ebri⁹ dicens. Dñe bonū est nos hic esse. faciam⁹ hic tria tabernacla. h̄ morem⁹: te ꝓtēplemur. q̄ nullo alio indigemus. sufficit nobis dñe videre te: sufficit inq̄t tanta dulcedine satiari. Una enī stillam dulcedinis ille gustauit: z omnē aliā fastidiuit dulcedinē. Quid puta⁹ dixisset si magnā illā multitudinē dulcedinis diuinitatis tue gustasset: quā abscōdisti timētibꝫ te: Nāc tuā dulcedinē ineffabilē z illa gustauerat virgo: de qua legim⁹ q̄ le/

tissima ⁊ glorianter ibat ad carcerē: quā si ad epulas inuitata. Hāc vt reor ⁊ ipe gustauerat q̄ dicebat. ꝯ magna mīritudo dulcedinis tue dñe quā abscōdisti timētibꝫ te. quicꝫ monebat. gustate ⁊ vidēte qm̄ suauis est dñs. Nec est enī illa beatitudo dñe de⁹ noster quā expectam⁹ datuꝝ te nobis: p q̄ tibi dñe ꝓtinue militam⁹. p q̄ tibi mortificamur tota die: vt in tua vita tibi viuam⁹.

Nō tota spes nr̄a ⁊ desideriuꝫ cordis nostri debꝫ esse in deū La. XXIII

QUautem dominē expectatio israel: desiderīū ad qō suspirat cor nostruꝫ quotidie: festina ne tardaueris. Surge ꝑpera ⁊ veni: vt educas nos de isto carcere ad ꝯfitendū nomī tuo: vt gloriemur in lumine tuo. Aperi aures tuas clamoribꝫ lachrymarꝫ pupillorꝫ tuorꝫ: q̄ clamāt ad te: pater noster. da nobis hodie panē nostrū q̄tidianū. in cui⁹ fortitudie ambulem⁹ die ac nocte: vsq̄q̄ ꝙueniam⁹ ad montē sanctū tuuꝫ oreb. Et ego puul⁹ inter puulos familie tue: de⁹ pater ⁊ frr̄ mea: qm̄ veniā ⁊ apparebo añ faciē tuā: vt qui nūc tibi ꝯfiteor ad tpus: ertūc ꝯfitear tibi in eternū. Bt̄us ero si fuero admissus ad videndū claritatē tuā. Quis mihi hoc tribuat vt ad ꝑ venire ꝑmittas me: Scio dñe scio ⁊ ꝯfiteor me indignū vt intrē ꝑ tectū tuū. sꝫ fac ꝓpter honorē tuū: ⁊ ne cōfundas in te sperātē seruū tuū. Et q̄s intrabit in sanctuariū tuū ad ꝯsiderādas potētias tuas nisi tu apias: Quis autē aperiet si tu clauseris: Si destruxeris nēo ē q̄ edificet. Et si inclusers hoiez nemo est q̄ aperiat. Si ꝓtinueris aq̄s omnia siccabūtur. Et si emiserꝫ eas subuertēt terrā. Si omnia q̄ fecisti ad nihilū redigis: q̄s ꝛdicet tibi. pozo sempitna bonitas mīficoz die tue qua fecisti oīa q̄cunq̄ voluisti. Tu nos fecisti fabzicatoz mūdi: rege nos. tu nos creasti ne spernas nos. qz opa tua sumus. Et q̄dem dñe deus noster: nos lutū et ꝛmiculi nō valem⁹ in tuas eternitates intrare nisi tu induxeris q̄ de nihilo cūcta creasti.

Nō salus nostra ex deo est.

Capitulū XXIIII.

EGo aūt opus manuuꝫ tuarꝫ confitebor tibi, in timore tuo. qz nō i arcu meo sperabo: ⁊ gladi⁹ me⁹ nō saluabit me: sed dextera tua ⁊ brachiū tuū ⁊ illuminatio vult⁹ tui: alioq̄n desperarē. qm̄ spes mea tu es q̄ creasti me. quoniā nō derelinquis sperātes in te. Tu quippe es dñs de⁹ nr̄ suauis ⁊ patiēs in mīficordia ꝓponens oīa. Nam si peccauerim⁹ tui sum⁹: si nō peccauerim⁹ tui sum⁹. qm̄ apud te sum⁹ ꝓputati. Nos foliū vniuersi: ⁊ vānitas est oīs hō viuēs. ⁊ vent⁹ est vita nr̄a sup terrā. Ne irascaris si cadim⁹ pupilli tui. q̄nia tu nosti figmentū nostrū dñe de⁹ nr̄. Num de⁹ inertimabil' fortitudis contra foliū q̄ a vento rapit' oñdere vis potentiā tuā: ⁊ stipulā siccā ꝓsequis: Hū dānabis israel rex eterne canē vnū: Hū damnabis pulicē vnū: Audiuim⁹ de mīficoz dia tua dñe: qm̄ tu mortē nō facis: nec letaris in pditōe morientiū. Propter te domine oramus te. ne ꝑmittas dñari eos ñ fecisti huic creature tue quā fecisti. Si ei doles de pditiōe: q̄d te ꝓhibet dñe: q̄ oīa potes ne sēp leteris de nostra salvatōne. Si vis potes me saluare. ego autem ⁊ si vellē nō possem. Magna est multitudo miseriarꝫ mearꝫ mecū. Uelle q̄ppe mihi adiacet: pficere autē nō iuenio. Uelle q̄ō bonū est nō possū nisi tu velis. nec quod volo possum: nisi tua potētia me ꝓfortet. ⁊ q̄ō possum aliq̄n nolo: nisi tua volūtas fiat sicut in celo ⁊ in terra. Et quod volo ⁊ possum ignoro nisi tua sapiētia me illustret. Et si etiā sciam q̄ñq̄ volēs q̄ñq̄ valēs. imꝑfecta ⁊ vacua trāsit sapiētia mea nisi adiuuet a vera sapientia tua. In tua autē volūtate cūcta sunt posita. ⁊ nō ē q̄ possit resistere volūtati tue: dñe vniuersoꝝ: principatū tenēs omnis carnis. et q̄cunq̄ vis facis in celo ⁊ in terra: i mari ⁊ in oibꝫ abyssis. In nobis igit̄ fiat volūtas tua: sup q̄bꝫ inuocatū est nomē tuū. ne ꝑeat ꝑ nobile plasma tuū q̄ō creasti ꝓpter honorē tuū. Et q̄s est homo natus

t ⁊

de muliere q̄ viuat ⁊ nō videat mortē ⁊ et eripiat aiaz suā de manu inferi: nisi tu solus eripias: vita vitaꝝ omnis vite: p quem omnia viuūt

Oz volūtas būana inefficax sit ad bona opa sine diuīa gra Ca. XXV

ET enim iā tibi ꝓfessus sū laus vite mee dñe deꝰ meꝰ ⁊t salus mee. Sperabā aliqñ i ⁊tute mea. q̄ tñ nō erat ⁊tus Et cū sic volui currere: vbi magis stare credebā: ibi magis cecidi: factusq̄ sū magis retro ⁊ nō añ: ⁊ qđ credebā cōsequi magis elōgatū est a me. Sic p mꝝta silia vires meas ꝓbas. cognosco nūc qz illumiasti me: qm̄ qđ magis credidi posse p me: minus sp potui. Dicebā enī: h̄ faciā: illđ pficiā: nec h̄ nec illđ faciebā. Aderat volūtas nō erat facultas. aderat facultas nō aderat volūtas. qm̄ de meis viribꝫ ꝓfidebā. Nūc aūt ꝓfiteoz tibi dñe deꝰ pater celi et terre: qz nō in foztitudie sua roboz abitur vir: vt gl'iet añ te stulta p̄sūptio ois carnis. Nō est hoīs velle qđ possit: aut posse qđ velit: vl scire qđ velit ⁊ possit. Iz potius a te gressus hoīs dirigunt: illoz inquā q̄ nō a se sed a te dirigi se confitent. Obsecram⁹ itaq̄ viscera mīsericordie tue. velis dñe saluare qđ creasti. qm̄ si vis potes nos saluare. ⁊ in tua volūtate virtus est nostre salutis.

De antiqs bñficijs dei Ca. XXVI

RECOrdare mīse ricordie tue antique: q̄ nos a pncipio in bñdictōibꝫ tue dulcedinis p̄uenisti. Antecq̄ enī nascerer ego filiꝰ ancille tue: dñe spes mea ab vberibus mīs mee. tu me p̄uenisti p̄parās mihi semitas q̄bꝫ incederē ⁊ venirē ad gl'iaz dōmus tue: p̄riusq̄ me formares i vtero noui sti me. ⁊ antecq̄ exirez de vulua q̄cq̄d tibi placuit p̄ordinasti me. Que ⁊ q̄lia sint in libro tuo scripta de me in secreto cōsistoziꝫ tui: ego q̄dē ignoro. vñ et valde timeo: tu ꝓ nosti. qm̄ qđ ego p successus diez ⁊ tēpoz hinc ad mille ānos hui⁹ tē poralitat⁹ expecto: i ꝓspectu eternitat⁹ tue iā factū est: ⁊ qđ futuz est iā factū ē. Ego aūt stās i hac nocte tenebrosa h⁹ ignoraz timoz ⁊ tremoz venerūt sup me: dū video mihi vndiq̄ iminere mꝝta picta: a mꝝtis quoq̄ hostibꝫ venari: multitudieq̄ inumeraz miseriaz in hac vita me circūdari. Et nisi in his tātis malis affozet mihi tuū adminiculū desparem. Sz spes mihi magna subest de te mitissime ꝓnceps deꝰ meus: ⁊ ꝓsideratio mꝝtitudis miserationū tuaz que apud te sunt subleuat mē tē meā. ⁊ ꝓcedentia signa mīsericordie tue q̄ me anteq̄ nascerer p̄uenerūt: ⁊ nūc specialiter in me eiulserūt: dō futuz benignitatis tue melioribꝫ et p̄fectioribꝫ muneribus: q̄ amicis tuis reseruas: spem meaz admonēt: vt i te leteꝝ dñe deꝰ meꝰ leticia fācta ⁊ viua: q̄ sp letificas iuuētutē meā.

De angelis deputat⁹ ad custodiā hominū Capitulū XXVII

DIlexisti enī me vnice amoz meꝰ añq̄ diligerem te: ⁊ ad imaginē tuā creasti me: oīb⁹ creaturis tuis ꝓposuisti me: quā dignitatē tūc quidē seruo cū nouerīz te: ꝓpter quē fecisti me. Insup facis angelos tuos spūs ꝓpter me: q̄bꝫ mādasti vt custodiāt me in oīb⁹ vīs meis: ne forte offendā ad lapidē pedē meū. Di enī sūt custodes sup muros ciuitatis tue noue hier'lm: ⁊ mōtes in circuitu ei⁹: vigilātes ⁊ custodientes vigilias noctis sup gregē tuū. ne q̄n rapiat vt leo alas nīras: dū nō esset q̄ eripet. ille antiqꝰ serpēs aduersariꝰ nr̄ diabolꝰ: q̄ q̄si leo rugiēs sp circuit querens quē deuoret. Di sunt ciues brē ciuitatis supne hier'lm q̄ sursū est mr̄ nostra: in ministeriū missi ꝓpter eos q̄ hereditarē capiūt salutis: vt eos liberēt ab inimicis suis ⁊ custodiāt in oīb⁹ vīs suis. ꝓfortēt q̄z ⁊ moneāt: ⁊ orōes filioz tuoz offerāt in ꝓspectu gl'ie maiestat⁹ tue. Diligūt nēpe ꝓciues suos: p q̄s sue ruine scissuras restaurari expectāt. Jōq̄ magna cura ⁊ vigilāti studio assunt nobis oīb⁹ horis ⁊ locis: succurrētes ⁊ puidētes necessitatibꝫ nīris: et solliciti discurrētes int' nos et te dñe. gemit⁹ nīros atq̄ suspiria referentes

ad te: vt impetrēt nobis facilē tue beni/
gnitatis ppiciatōez: ⁊ referāt ad nos de
sideratā tue gr̄e bñdictiōem. Ambulant
nobiscū in omnib⁹ vi3s nr̄is. intrāt ⁊ exe
unt nobiscuz: attēte ꝓsiderātes q̄ pie: q̄
honeste in medio p̄ue natōis ꝓuersemur.
q̄ntoq; studio ⁊ desiderio q̄ram⁹ regnuz
tuū ⁊ iusticiā e⁹. quātoq; timoze ⁊ tremo
re seruiam⁹ ⁊ exultem⁹ tibi leticia cordis
nr̄i. Adiuuāt laborātes. ptegūt q̄escētes.
hortāt pugnātes: coronāt vincētes: con/
gaudēt gaudētib⁹. de te inq; gaudentib⁹.
ꝓpatiūt patiētib⁹ ꝑ te inq; patiētibus.
Grādis est eis cura de nob. Magn⁹ ē af
fectus dilectōis eoz erga nos. Et ꝟ totū
ppt̄ honorē tue inestimabil' charitat3 q̄
dilexisti nos. Diligūt enī q̄s tu diligis. cu
stodiūt q̄s tu custodis. ⁊ deserūt q̄s tu d̄
seris: nec diligūt opantes iniq̄tatē: q̄m ⁊
tu odisti oēs opantes iniq̄tatē: ⁊ pdes oēs
q̄ loquunt mēdaciū. Quotiēs bñ agim⁹
gaudēt angeli ⁊ tristant demōes. Quoti
ens a bono deuiam⁹: diabolū letificam⁹:
⁊ angelos tuos suo gaudio defraudam⁹
Gaudiū est enī eis sup vno pecōze pnīaz
agēte. Sz diabolo sup vno iusto pnīam
deserēte. Da igit̄ pater eis sp gaudere de
nob: vt ⁊ tu sp p eos laudeꝛis in nobis: et
nos cū eis in vnū ouile tuū adducamur:
vt ꝓficeamur simul nomī sācto tuo crea/
toꝛ hominū ⁊ angeloꝝ. Nec ipe ꝓmemo
rās cozā te: ꝓficeoꝛ laudās te. q̄m bñficia
tua magna sunt hec q̄b⁹ nos honorifica/
sti: dās nobis angelos: tuos spūs: i mini
steriū nostr̄. Dederas enī q̄cq̄d celi ambi
tu ꝓtinet. ⁊ q̄si pua reputas hec q̄ sub ce/
lo sunt: nisi adderes etiā ea q̄ sūt sup ce/
los. Laudēt te dn̄e de ꝟ oēs ag̃eli tui: cō
fiteant tibi de hoc oīa opa tua: ⁊ ipi sācti
tui tibi benedicant. O honorificētia nr̄a
nos nimis honorificās ⁊ ditās: m'l'q; mu
neribꝰ decorasti. Admirabile ē enī nomē
tuū dn̄e in vniuersa terra. Quid est ei hō
q̄ magnificas eū: aut apponis erga eum
coꝛ tuū: Dixisti enī vitas antiq̄. Delicie
mee esse cū filiꝭ hoīm. Nōne hō putre/
do: ⁊ filiꝰ hoīs vermis. nōne vniuersa va/
nitas oīs hō viuēs: Et dignū duc3 sup
buiusce modi apire oc'los tuos: ⁊ adduce
re eū tecū in iudiciū.

De pfūda p/
destinatōe ⁊ pscia dei
Ca. XXVIII

Oce me abys
sus pfundissima creatrix sa/
piētia: q̄ libraſti in pōdere mō
tes ⁊ colles: in statera molē terre trib⁹ di
gitis appēdisti. Suspēde molē corpalita
tis hui⁹ quā gero: trib⁹ inuisis digitis tu/
is ad te vt videā ⁊ cognoscā q̄ admirabi
lis es i vniuersa terra. Lux antiq̄ssima
q̄ lucebas añ omnē lucē in montib⁹ scris
eternitat3 antiq̄. cui nuda ⁊ apta erāt oīa
añq̄ fierēt. Lux q̄ odio habes oēm ma/
culā: vtpote mūdissima ⁊ īmacl'atissima.
q̄ tibi delicie cū hoīe: q̄ quētio lucis ad
tenebras: Ubi enī sūt i hoīe delicie tue:
Ubi ꝓpasti tibi i me dignū sāctuariū ma
iestatis tue: ad qd̄ introiens habeas deli
cias delectatōis tue: Decundū enī cena/
culū decet te mūdans ꝟtus: que nō nisi
a mūdis coꝛdib⁹ videri potes. mīro magis
nec haberi. In hoīe aūt vbi est tēplū tā
mūdū vt te suscipiat q̄ regis mundum:
Quis p̄t facere mūdū de īmūdo ꝓceptū
semine: nōne tu q̄ sol⁹ es mund⁹: ab īmū
do enī q̄s mūdabit: Nam ⁊ fm legē quā
dedisti pr̄ib⁹ nostris i igne ꝓburēti mon
tē. ⁊ in nube tegēte aḡm tenebrosā: q̄cq̄d
tetigerit immūd⁹ immūdū erit. Oēs aūt
nos q̄si pann⁹ mēstruate: de massa coꝛru
pta ⁊ īmūda venīētes: maculā īmūdicie
nr̄e: quā celare saltē tibi q̄ oīa vides non
possum⁹: in frōtib⁹ portam⁹: q̄re mūdi eē
nō possum⁹ nisi tu mūdaueris q̄ solus es
mund⁹. Mūdas aūt de nobis filiꝰ ho
minū eos i q̄b⁹ tibi ꝓplacuit habitare. q̄
ab inaccessibilib⁹ pfūdis secret3 iudicioꝝ
incōprehēsibiliū sapiētie tue. sp iustoꝝ li
cet occultoꝝ: sine eoꝝ meritis p̄destinasti
ante mūdū: vocasti de mūdo: iustificasti i
mundo. ⁊ magnificas eos post mūdum.
Nō oīb⁹ aūt ꝟ facis. qd̄ admirāt rabe/
scētes oēs sapientes terre. Et ego dn̄e ꝟ
ꝓsiderās expauesco ⁊ obstupesco de alti/
tudine diuitiaꝝ sapie ⁊ scie tue: ad quaz
ego nō ptingo: ⁊ incomprehēsibilia iudicia
iustīcie tue: q̄m ex eodē luto alia ꝺ dē3 fac3
vasa in honorē. alia ꝓ in ꝓtumeliā sem/

piternã. Quos igit tibi elegisti de multꝫ in tẽplũ sanctũ tuũ ipos mũdas: effũdẽs sup eos aquã mũdã: q̃z noia numerũqꝫ tu nosti: q̃ sol⁹ numeras m̃l'titudinẽ stel/lazꝫ: ꝛ oĩbꝫ eis noia vocas. q̃ etiã scripti sunt in libro vite: q̃ nequaq̃ pire possũt. quibꝫ oĩa coopanꝫ in bonũ etiã ipa pec cata. Cũ enĩ cadũt nõ collidũt. qz tu sup ponis manũ tuã. custodiẽs oĩa ossa eorũ vt vnũ ex eis non ꝓterat. Attamẽ mors pctõꝫ pessima. illoꝫ inq̃m q̃s añq̃ face/res celũ et terrã: fm abyssum m̃l'tã iudici orũ tuoꝫ occultoꝫ: sp aũt iustoꝫ: pſciui sti ad mortẽ eternã. quoꝫ dinumeratio nominũ ꝛ meritoꝫ prauoꝫ apõ te ẽ: qui numerũ arene marꝭ dinumerasti: ꝛ dimẽ sus es pfundũ abyssi: q̃s reliq̃sti ĩ immũ diciis suis: quibꝫ oĩa coopanꝫ in maluz. ꝛ ipa etiã orõ ẏtiꝫ in peccatũ. vt si etiam vsq̃ ad celos ascẽderint: ꝛ int̃ sidera celi collocauerint nidũ suũ: q̃si sterq̃liniuz in fine pdentur.

De illis qui pri⁹ sunt iusti: ꝛ postea im pij efficiunt: ꝛ ecõuerso Ca XXIX

Magna sunt hec iudicia tua dñe deus: iudex iu/ste ꝛ fortis: q̃ iudicas eq̃tatẽ: ꝛ in/scrutabilia facis ꝛ pfunda: q̃ cũ ꝓsidero cõ tremiscũt oĩa ossa mea: qm̃ nõ securatur hõ viuẽs sup terrã: vt seruiam⁹ tibi pie ꝛ caste cũctis diebꝫ vite nr̃e ĩ timore: ꝛ ex ultemus tibi cũ tremore: vt nõ sit seruiti um sine timore: neq̃ gaudiũ sine tremo/re: ꝛ nõ gloziet accinct⁹ nisi vt discinct⁹. neq̃ gloziet ante te oĩs caro. sz paueſcat ꝛ ꝓtremiscat a facie tua: cũ igꝫet hõ vtruz amore an odio dign⁹ sit. sz in futuꝫ oĩa reseruanꝫ incerta. Vidim⁹ enĩ m̃l'tos do misse ꝛ audiuim⁹ a patribꝫ nr̃is: qõ vtiq̃ sine magno tremore nõ recolo: sine m̃l'to timore nõ ꝓferoz. ascẽdisse p̃mit⁹ q̃dam/modo vsq̃ ad celos: ꝛ inter sidera niduz suũ collocasse: postmodũ aũt cecidisse vs q̃ ad abyssos: ꝛ aĩas eoꝫ in mal' obstupu isse. Vidim⁹ stellas de celo cecidisse ab ĩ petu feriẽtis caude draconis: ꝛ eos q̃ iace/bãt ĩ puluere terre a facie subleuãt⁹ man⁹ tue dñe mirabilit̃ ascẽdisse. Vidim⁹ vi/uos morientes ꝛ mortuos a morte surgẽ/tes: ꝛ eos q̃ int̃ filios dei ambulãt ĩ medio lapidũ ignitoꝫ q̃si lutũ ad nihilũ ꝏfluxis/se. Vidim⁹ lucẽ obtenebrasse ꝛ ꝏ tenebr̃s lucẽ pcessisse: qz publicani ꝛ meretrices pcedunt incolas in regno celoꝫ. filij aũt regni eĵciunt̃ in tenebras exteriores. Qua re aũt ista oĩa nisi qz in montẽ illũ ascẽde rũt in quẽ ascẽdit angel⁹: ꝛ descẽdit dia/bol⁹. Quos aũt pdestinasti ipos et voca sti: ꝛ sanctificasti ꝛ mũdasti. vt dignũ ha bitaculũ sint tue maiestat̃ cũ q̃bus et in quibꝫ sunt tibi delicie sctẽ et mũde: in q̃/bus tu delectar̃: ꝛ letificas inuẽturẽ eo/rũ habitãs cũ eis in memoria eoꝫ. vt ipi templũ sanctũ tuũ sint. qõ magne digni tatis ꝛ ꝓmẽdatio est hũanitatis nr̃e

Q3 anima fidelis sit sanctuariũ dei Capitulũ XXX

Anima enĩ q̃m creasti nõ de te sz p ẏbũ tuũ: nõ ex q̃libet elemẽtoꝫ materia sed ex nihilo. que q̃dẽ rõnalis: intellectualis: spũalis: semp viuẽs. semp in motu: quaz signasti lumie vultus tui: et ꝓsecrasti vir tute lauacri tui. ita facta est capax maie/statis tue q̃ a te solo et a nullo alio possit impleri. Quãdo aũt te habz plenũ ẽ der sideriũ ei⁹: ꝛ iã nihil aliꝏ qõ desideret ex/teri⁹ restat. Dũ aũt aliq̃d exteri⁹ deside/rat: manifestũ est q̃ te nõ habz interi⁹. q̃ habito nihil est qõ vltra desideret. Cum enĩ sis summũ ꝛ oñe bonũ: nõ habz qõ desideret ampli⁹ si possidet te oñe bonũ. Q3 si nõ desiderat oñe bonũ: restat vt ꝏ sideret aliquid qõ nõ est omne bonũ: er/go nec sũmũ bonũ. gnec deũ sed potius creaturã. Cũ aũt creaturã desiderat ꝓti/nuã famẽ habz. qz licz qõ desiderat ꝏ cre aturis adipiscat̃: vacua tñ manet. qz ni hil est qõ cã impleat nisi tu ad cui⁹ ima/ginẽ est creata. Imples autẽ tu eos qui nihil aliꝏ desiderãt ꝓter te: ꝛ facis eos di/gnos te: sanctos: btõs: imaculatos: ꝛ ami cos dei: q̃ oĩa reputãt vt stercora vt lucri faciãt te solũ. Dec est enĩ btitudo quam homi ꝓtulisti. hic est honoz q̃ eũ int̃ oẽs creaturas ꝛ sup oñs honorificasti. vt sit

admirabile nomen tuū in vniuersa terra.
Ecce dñe de⁹ me⁹ sūme optime omnipotentissime: inueni locū vbi tu habitas. qz in aīa quā creasti ad imaginē et similitudinē tuā: que te solū q̄rit z desiderat: qz ñ in illa q̄ te nō q̄rit nec desiderat.
Vq; necz p sensus exteriores necz interiores inueniri potest deus

Capitulū XXXI.

EGo errauī sicut ouis que pierat: q̄rēs te exteri⁹ q̄ es interi⁹: z multū laborauī q̄rēs te extra me: z tu habitas in me: si tñ ego desiderē te. Circuiui vicos z plateas ciuitatis hui⁹ mūdi: q̄rēs te et nō inueni. qz male q̄rebā fortis qō erat int⁹. Misi nūcios meos oēs sensus exteriores vt q̄rerez te z nō inueni: qz male q̄rebā. Videō enī lux mea de⁹ q̄ illumīasti me: qz male te p illos querebā. qz tu es int⁹: z tñ ipi vbi i traueris nesciuerūt. Hā oculi dicūt: si colorat⁹ nō fuit p nos nō intrauit. Aures dicūt: si sonitū nō fecit p nos nō trāsiuit. Nasus dicit. si nō oluit p me non venit. Gustus dicit: si nō sapuit p me nō introiuit. Tactus etiā addit. si corpulēt⁹ non est: nihil me de hac re interroges. Nō ista igit sunt de⁹ me⁹. Nō enī specie corpis: ñ dec⁹ tpis. nō candorē lucis. nō colorem. nō dulciū melodiaz cant⁹: z q̄cunqz dulce sonantia. nō floz et vnguētoz vel aromatū odores. ñ mella vel māna gustui delectabilia. nō cetera ad tangendū vl' āplexandū amabilia: nec oīa alia sensib⁹ his subiecta quero cū deū meū q̄ro. Absit vt ista crediderim deū meū: que etiā a brutaliū sensib⁹ cōprehendūt. Et tñ cū deū meū q̄ro: quero nihilomin⁹ quandā lucē sup omnē lucē quā nō capit ocul⁹: quandā vocē sup omnē vocē quā nō capit auris. quendā odorē sup omnē odorē: quez nō capit naris. quendā dulcorē sup oēz dulcorē quē nō capit gustus. quēdā amplexū sup omnē amplexū quē nō capit tactus. Ista lux ādem fulget: vbi loc⁹ non capit. ista vox sonat vbi spirit⁹ nō rapit. odor iste redolet vbi flat⁹ nō spargit. sapor iste sapit vbi ñ est edacitas. amplexus iste tangit vbi nō diuellit. Dic est deus me⁹ z nō extimabit⁹ ali⁹ ad illū: ꝑ q̄ro cū deū meū q̄ro. istō amo cū deū meū amo.
Sero te amaui pulcritudo tā antiq̄ z tā noua. sero te amaui: z tu int⁹ eras: z ego foris: z ibi te q̄rebam: z ī ista formosa que fecisti deformis irruebā. Decū eras z te cū nō erā. Ea me tenebāt lōge a te q̄ eē ñ poterāt nisi in te. Circuibā enī oīa q̄rens te et ꝓpter oīa ꝺrelinqns me. Interrogaui terrā si ess⁹ de⁹ me⁹: z dixit mihi q nō: z oīa q̄ in ea sunt ꝑ idem ꝓfessa sunt. Interrogaui mare z abyssos et reptilia q̄ ī eis sunt: z rñderūt. Non sum⁹ de⁹ tu⁹: quere sup nos. Interrogaui flabilē aerē: z inqt vniuersus aer cū oīb⁹ incolis suis. Fallit anaximenes nō sum ego de⁹ tu⁹. Interrogaui celū solē lunā z stellas: necz nos sumus de⁹ tuus inquunt. Et dixi oībus his q̄ circūstant fores carnis mee. dicite mihi de deo meo qō vos noscitis: dicite mihi aliq̄d de illo. Et exclamauerūt oēs voce grādi. Ipe fecit nos. Interrogaui mūdi molē: dic mihi si es de⁹ me⁹ an nō. Et rñdit voce forti. Non sum inqt ego. sed p ipm sum ego quē q̄ris in me. ipe fecit me: sup me q̄re: q̄ regit me: qui fecit te.
Interrogatio creaturaz ꝑ funda ē cōsideratio ipaz. responsio attestatio ipaz ꝺ deo. qm̄ oīa clamāt. deus nos fecit Quoniā vt ait ap'l's. inuisibilia dei p ea q̄ facta sunt a creatura mūdi intellecta ꝓspiciūt. Et redū ad me z intrauī in me: z aio ad me. Tu q̄s es: Et rñdi mihi. Dō rationalis z mortalis. Et incepi discutere q̄d hoc esset. z dixi. Uñ hoc tale aīal domie deus me⁹: Unde nisi abs te: tu fecisti me z nō ipe me. Quis tu: Tu p quē viuo ego. tu p quē viuunt oīa. Quis tu: Tu dñe de⁹ me⁹ ver⁹ z sol⁹ omipotēs z eternus z incōprehēsibil' et immēsus. q̄ semp viuis et nihil morit⁹ in te imortal' habitans eternitatē. mirabil' ocul' angeloz. ī enarrabil'. imꝑscrutabil' z innomiabilis. de⁹ viuus et ver⁹: terribil' z fortis: nesciens principiū necz finē. principiū omniū atqz finis: q̄ es ante primordia seculoz. z ante oēs seculoz origines. Tu es deus meus et dñs omniū que creasti: et apd te

omniū stabiliū stant cause. z omniū mutabiliū apud te īmutabiles manēt origines. et omniū ratōnabiliū et irratōnabiliū atq; tēpaliū sempiterne viuūt ratōes. Dic mihi supplici seruo tuo de⁹ me⁹. dic misericors misero tuo. dic q̄so p miserationes tuas: vnde hoc tale aīal nisi abs te? An quisq; sese faciēdi erit artifex? an aliunde q̄q; a te trahīt esse z viuere? Nōne tu es summū esse a q̄ est omne esse? Quicq̄d enī est a te est: qz sine te nihil est. Nonne tu es fōs vite a quo fluit oīs vita? Quic q̄d enī viuit p te viuit. qz sine te nihil viuit. Tu ergo dñe fecisti me: quero q̄s fecit me? tu dñe fecisti: sine quo factū est nihil. Tu factor meus: ego opus tuū. Gratias tibi ago dñe de⁹ me⁹. p quē viuo ego: et p quē oīa viuūt: qm̄ fecisti me. Gratias tibi plasmator me⁹. qz manus tue fecerūt me et plasmauerūt me. Grās tibi lux mea. qm̄ illuminasti me z īuēi te z me. vbi īuēi me ibi ꝓgui me. vbi inueni te ibi ꝓgui te. vbi autez cōgui te: ibi illuminasti me. Grās tibi lux mea q̄niā illuminasti me. Quid ē qd dixi cognoui te? Nōne tu es deus incomphēsibilis z immēsus: rex regū z dñs dominātiū: q̄ sol⁹ habes īmortalitatē: z luce habitas īaccessibilē: quē nullus hominū vidit: sz nec videre pōt? Nonne tu es de⁹ abscōditus z imscrutabil' maiestatis: sol⁹ tuūp⁹ maxim⁹ cognitor z mirabilis cōtēplator? Quis ergo cognouit qd nunq̄ vidit? Dixisti enī in veritate tua. Nō videbit me hō et viuet. Dixit et pco tuus p veritatē tuā. Deum nemo vidit vnq̄. Quis ergo cognouit qd nunq̄ vidit? Dixit etiā Vitas tua. Nemo nouit filiū nisi pater: neq; patrez quis nouit nisi filius. Sola trinitas tua: soli sibi integre nota est: que exupat oēm sensum. Quid est ergo qd dixi: qz cognoui te? Quis enī cognouit te nisi tu te? Tu quippe sol⁹ de⁹ omipotēs suplaudabil' z supgloriosus et superaltat⁹ z altissim⁹ z supessentialis in sanctissimis z diuinissimis eloquūs nomiar. quoniā sup omnem essentiā intelligibilē sive intellectualem atq; sensibilē: et sup omne nomē qd nominat nō solū in hoc seculo sed etiā in futuro: supessentialiter z supintelligibiliter esse dignosceris. quoniā supessentialis z occulta diuinitate: sup omnē ratōez: intellectū et essentiā inaccessibiliter z imscrutabiliter habitas in teipo. vbi lux inaccessibilis: z lumē imscrutabile: z incomphensibile et inenarrabile. ad qd nō attingit aliqd lumen: quoniā incōtēplabile z inuisibile z suprationale et supintelligibile et supinaccessibile: et supincommutabile et supincōmūicabile creditur. quod null⁹ vnq̄ angelor vel hominū vidit: sed nec videre potest. Hoc est celū tuum dñe: celū celans suparcanū: supintelligibile: suprōnale: z supessentiale lumē. de quo dicit. Celū celi dño. Celum celi cui terra est omne celū. qz supmirabiliter exaltatū est sup omne celū. ad qd etiā terra est ipm celū empireū: hoc est celi domino: quia nulli notū nisi dño. ad qd nemo ascendit nisi q̄ de celo descēdit. qz nemo nouit patrē nisi filius et eorū spirit⁹: z nemo nouit filiū nisi pater z eor spūs Sola quidē tibi trinitas integre nota es trinitas sancta trinitas supmirabilis: z supincnarrabilis: z supinscrutabilis: et supinaccessibilis: supincōprehensibil': supintelligibilis: supessentialis: supessentialiter exuperās omnē sensū: omnē ratōez: omnē intellectū: omnē intelligentiā: omnem essentiā supcelestiū animorū: quam neq; dicere: neq; cogitare neq; intelligere neq; cognoscere possibile est: etiā ocul' angelor. Unde ergo cognoui te dñe de⁹ altissime sup omnē terrā: sup oīe celū. quē neq; cherubin pfecte cognoscūt: neq; seraphin. sed alis cōtemplationū suarū velat facies sedenti sup solio excelso et elevatū: clamātes z dicentes. Sanctus sanctus sanct⁹ dñs de⁹ exercituū. plena est omnis terra glia tua. Expauit pphēta et dixit. Ue mihi qz tacui. qz vir pollutus labīs ego sum. Et expauit cor meum: z dixi. Ue mihi: quia nō tacui: quia vir pollutus labīs ego sum: sz dixi: cognoui te. Uerūtamē dñe: ve tacentibus de te: quoniā loquaces muti fiunt sine te Et ego dñe deus meus nō tacebo: quoniā fecisti me: z illuminasti me z inuēi me:

ꝛ cognoui te: qm̃ illuminasti me. Sed q̃
liter cognoui te? Cognoui te i te. Cogno
ui te nõ sicut tibi es. sed cognoui te sicut
mihi es: et nõ sine te sed in te. qꝛ tu es lux
que illuminasti me. Sicut enĩ tibi es: so
li tibi cognitus es. sicut mihi es ꝑm gra
tiã tuã et mihi cognit⁹ es. Sed q̃d mihi
es? Dic mihi misericoꝛs famulo tuo mi
sero. dic mihi ꝑ miseratões tuas q̃d mi
hi es? Dic anime mee: salus tua ego sum:
noli abscõdere a me faciẽ tuam ne mori
ar. Sine me loqui apud misericoꝛdiã tu
am: me terrã ꝛ cinerẽ: sine me loqui apud
misericordiã tuã: quoniã mificoꝛdia tua
magna est sup me. loquar ad deũ meũ cũ
sim puluis ꝛ cinis? Dic mihi supplici tuo.
dic mihi mificoꝛs misero tuo. dic ꝑ mi
seratões tuas quid mihi es? Et intona
sti desup voce grandi in interioꝛẽ aurem
coꝛdis mei. et rupisti surditatẽ meã: et au
diui vocẽ tuã. et illuminasti cecitatẽ me
am: ꝛ vidi lucem tuã: ꝛ cognoui qm̃ deus
meus es tu. Propterea dixi q̃ cognoui
te. Cognoui ei te qm̃ de⁹ me⁹ es tu. Co
gnoui te solũ verꝝ deũ et quẽ misisti iesũ
chꝛistũ. Erat tẽpus quãdo nõ cognosce
bã te. ve tẽpoꝛi illi quãdo non cognosce
bam te. ve cecitati illi quãdo nõ vidébam
te. ve surditati illi quãdo nõ audiebã te.
Lecus et surdus ꝑ foꝛmosa que fecisti d̃
foꝛmis irruebã. Et mecũ eras ꝛ tecũ nõ
eram: ꝛ ea me tenebant lõge a te que non
essent nisi essent in te. Illuminasti me lux
mũdi ꝛ vidi te ꝛ amaui te. Nemo q̃ppe te
amat nisi qui te videt: ꝛ nemo te videt ni
si qui te amat. Sero te amaui pulcritu
do tã antiq̃ ꝛ tã noua: sero te amaui. ve tẽ
poꝛi illi qñ nõ amaui te.

Confessio vere fidei.

Capitulũ XXXII.

ORatias tibi ago
lux mea q̃ illuminasti me ꝛ q̃gui
te. Qualiter cognoui te? Cogno
ui te solũ deum viuũ et verũ creatoꝛẽ me
um. Cognoui te creatoꝛẽ celi et terre visi
biliũ omniũ et inuisibiliũ: deũ verũ omi
potentẽ: imoꝛtalẽ et inuisibilẽ: incircum
scriptibilẽ: interminabilẽ: eternũ: inacces
sibilẽ: incõꝓhensibilẽ: impsentabilem:
incõmutabilẽ: immẽsum: infinitũ: prin
cipiũ omniũ visibiliũ ꝛ inuisibiliũ creа
turaꝝ: ꝑ quẽ oĩa facta sunt: ꝑ quẽ cun
cta subsistũt elemẽta. Cui⁹ maiestas sicut
principiũ nunq̃ habuit: sic nec desinet ẽ
eternũ. Cognoui te vnũ solũ verꝝ deũ et
nũ patrẽ ꝛ filiũ et spiritũ sanctũ: tres q̃dẽ
ꝓsonas sed vnã essentiã oĩno simplicẽ:
indiuisamq̃ naturã: ꝛ patrẽ a nullo: filiũ
a patre solo: ꝛ spm̃sctm̃ piter ab vtroq̃:
ab sq̃ initio: sp et sine fine deũ trinũ ꝛ v
nũ solũ et verꝝ deũ oĩpotentẽ vnũ vniuer
soꝝ ꝓncipiũ: creatoꝛẽ omniũ visibiliũ et
inuisibiliũ: spũaliũ ꝛ tpaliũ. q̃ tua oĩpo
tenti ꝛtute simul ab initio tpis vtrãq̃ d̃
nihilo ꝺdidisti creaturã spũalẽ ꝛ coꝛpalẽ:
angelicã vicz et mũdanã ac deinde hũa
nã q̃si ꝯmunẽ ex coꝛpe ꝛ spiritu ꝓstitutã.
Cognoui te: et confiteoꝛ te deũ patrẽ ĩ
genitũ. te filiũ a patre genitu: te spiritũ
sanctũ paclitũ neq̃ genitũ neq̃ ĩgenitũ:
sanctã et indiuiduã trinitatẽ in tribus co
equalibus ꝓsonis cõsubstantialibus et
coeternis. trinitatẽ in vnitate et vnitatez
in trinitate: coꝛde credens ad iusticiã: et
oꝛe cõfitens ad salutẽ. Cognoui te verꝝ
deũ et dominũ nostrũ iesum chꝛistũ filiũ
dei vnigenitũ: creatoꝛẽ: saluatoꝛẽ ꝛ redẽ
ptoꝛem meũ et totius humani generis.
quẽ cõfiteoꝛ ex patre genitũ ante secula.
deũ de deo: lumen de lumine. deũ verꝝ d̃
deo vero: nõ factũ sed genitũ: cõsubstan
tialẽ et coeternũ patri et spiritui sctõ: per
quẽ oĩa facta sunt a ꝓncipio. firmiter
credens et veraciter cõfitens te deum v
nigenitũ iesum chꝛistũ ꝓpter salutẽ ho
minũ a tota trinitate ꝯmuiter incarnatũ.
ꝛ ex maria ꝑpetua virgine: spũsctõ coo
patõe conceptũ. verꝝ hoĩem factũ ex ani
ma rõnali et hũana carne subsistẽtẽ. Qui
cũ ꝑm diuitatẽ vnigenit⁹ dei impassibil
sis pariter et immoꝛtal'. ꝓpter nimiã di
lectõem tuã q̃ dilexisti nos: idem ipe dei
fili⁹ ꝑm hũanitatẽ fact⁹ es passibil ꝛ moꝛ
talis. Qui ꝓpter salutẽ hũani generꝭ vni
ce fili dei in ligno crucis pati dignat⁹ es
passionẽ et moꝛtem. vt nos a moꝛte per
petua liberares: atq̃ ad inferos vbi se-

debant in tenebris patres nostri: auctor luminis descēdisti. et die tercia glorioſus victor ab inferis ad supos resurrexisti: resumēs sacrū corpus quod p peccatꝫ nr̄īs mortuū iacuerat in sepulcro. ⁊ viuificans ſm scripturas die tercia: vt ipm in p̄ris dextra collocares. Assumpta nāq; tecuꝫ ex inferis captiuitate quā captiuauerat antiquus hostis: hūani generis inimic⁹: ver⁹ dei fili⁹ cū nostre carnis substātia. i. cū aīa ⁊ carne humana ex ꝟgīe gl̄iosa assumpta: sup oēs celos ascēdisti: trāscēdēs oēs ordines angelorꝫ: vbi sedes ad dexterā dei p̄ris: vbi est fons vite ⁊ lumē inaccessibile: ⁊ paꝫ dn̄i q̄ exupat omnē sensū. Ibi te deū veꝫ et hoīem iesum christum adoramus ⁊ credim⁹: p̄fitētes te patrem habere deū. Indecꝫ te venturꝫ iudicē i fine seculi expectam⁹: vt iudices viuos et mortuos: et reddas oīb⁹ bonis et malis ſm opa sua que opati sunt in hac vita: vl̄ p̄miū vel suppliciū: put vnuſq̄sq; dign⁹ fuerit reḡe vel erūna. Resurgēt enī in illa die a voce ꝟtutis tue oēs homines: quotq̄t humanā animā acceperūt i carne suā quā hic habuerūt: vt tot⁹ hō p meritis vel gloriā suscipiat vl̄ gehennā. Tu es ipe vita et resurrectio nr̄a: quē saluatorē expectam⁹ dominū iesum christū: qui reformabit corpus hūilitatis nr̄e p̄figuratū corpori claritatis sue. Cognoui te deū verū et vnū spiritū sanctū p̄ris et filiū ab vtroq; pariter p̄cedentē: p̄substantialē ⁊ coeternū patri ⁊ filio: paclitū ⁊ aduocatū nostrꝫ: qui sup eundē deū ⁊ dominū nostrū iesum christū in colūbe specie descēdisti: et sup ap̄los in linguis igneis apparuisti. Qui ⁊ oēs sanctos et electos dei a p̄ncipio tue gr̄e munere docuisti: ⁊ ora pphetarū vt enarrarēt mirabilia regni dei apuisti: qui ab omnib⁹ sanctis dei cū patre ⁊ filio simul adoraris et glorificaris. Inter quos et ego fili⁹ ancille tue toto corde meo glorifico nomē tuum: quoniā illuminasti me. Tu enī es vera lux lumē veridicū: ignis dī: ⁊ magister spirituū. qui vnctōne tua doces nos oēz veritatē: spirit⁹ veritatꝫ. sine quo impossibile est placere deo. quoniā tuipe de⁹ es ex deo: ⁊ lux de luce p̄cedēs a p̄re luminū ineffabiliter: et a suo filio dn̄o nostro iesu christo: quib⁹ cōsubstātialis ⁊ coeqlis et coeternus existēs in vnius trinitatis essentia supessentialit̄ cōgloriaris ⁊ conregnas. Cognoui te vnū deū viuū ⁊ verū patrē ⁊ filiū et spiritū sanctū: trinū q̄dem in p̄sonis: sed vnū in essentia. quē p̄fiteor adoro ⁊ glorifico toto corde meo veꝫ deum solū sanctū: immortalē. inuisibilē: incōmutabilē: inaccessibilē: imp̄scrutabilē: vnū lumen: vnū solem: vnū panē: vnā vitam: vnū bonū: vnū p̄ncipiū: vnū finē: vnū creatorē celi et terre. per quē oīa viuunt. p quē omnia subsistūt. p quē oīa gubernanꝫ regunꝫ ⁊ viuificanꝫ que in celis sunt ⁊ que in terris: ⁊ que sub terra: p ter quē non est de⁹ in celo ⁊ in terra Sic cognoui te dn̄e deus: cognitor meus. sic cognoui te. Cognoui te p fidem tuā q̄m inspirasti mihi. lux mea lumē oculorum meorꝫ dn̄e deus me⁹ spes omniū finiū terre. gaudiū letificās iuuentutē meā. ⁊ bonū sustentans senectutē meā. In te enim domine iubilāt oīa ossa mea dicentia. Domine quis simil̄ tibi? Quis silis tibi in dīs dn̄e? nō quem fecit manus hominū: sed qui fecisti man⁹ hominū. Simulacra gentiū argentū et aurū opa manuū hominū. Nō sic operator hominū. Oēs dī gentiū demonia: domin⁹ aūt celos fecit: dn̄s ip̄e est deus. Dī qui nō fecerunt celū et terram pereant de celo ⁊ de terra. deū qui creauit celū et terram: celi et terra benedicant.

De confessione p̄prie vilitatis Capitulū XXXIII

Quis similis tibi ⁊ magnificus in sanctitate: terribilis atq; laudabilis ⁊ faciens mirabilia. Sero te cognoui lumen veꝫ: sero te cognoui. Erat autē nubes magna et tenebrosa ante oculos vanitatis mee: ita vt videre non possem solē iusticie ⁊ lumen veritatis. Inuoluebar in tenebris filius tenebrarꝫ: tenebras meas amabā: qz lumen non cognoscebā. Cecus eram et

cecitatē amabā ⁊ ad tenebras ꝑ tenebras ambulabā. Quis inde me eduxit vbi erā hō cec⁹ sedens ī tenebris ⁊ vmbra mortis? Quis accepit manū meā vt inde me educeret? Quis ē ille illumiator meus? Nō eī querebā eū ⁊ ipe q̄siuit me: nō vocabā eū ⁊ ipe vocauit me. Quis est ille? Tu es dñe de⁹ me⁹ misericors et miserator. pater misericordiaꝝ ⁊ de⁹ toti⁹ ꝑsolatōis. tu sctē dñe de⁹ meus: quē ꝑfiteor toto corde meo: gr̄as agens nomī tuo. Nō te querebā tu me quesiuisti. nō te inuocabā: tu me vocasti. Vocasti enī me nomie tuo. Intonasti desup voce grādi in interiorē aurē cordis mei. Fiat lux ⁊ facta ē lux: ⁊ discessit nubes magna ⁊ liq̄facta ē nubes tenebrosa: q̄ operuerat oc'os meos: et vidi lucē tuā: et cognoui vocē tuā: ⁊ dixi. Vere dñe tu es de⁹ me⁹ q̄ eduxisti me de tenebris ⁊ vmbra mortis: et vocasti me in admirabile lumē tuū. ⁊ ecce video. Gratia tibi illumiator me⁹. Et conuersus sum ⁊ vidi tenebras in q̄bꝫ fuerā: ⁊ abyssum tenebrosam in qua iacuerā: et cōtremui et expaui: et dixi. Ue ve tenebris meis in q̄bus iacui. Ue ve cecitati illi in q̄ videre nō poterā lumen celi. Ue ve ꝓteritе ignorātie mee q̄ nō cognoscebam te dñe. Gratias tibi ago illumiator ⁊ liberator me⁹ quoniā illumiasti me ⁊ cognoui te. Sero cognoui te veritas antiqua: sero te cognoui veritas eterna. Tu eras ī lumie ⁊ ego ī tenebris: ⁊ nō cognoscebā te: q̄ illumiari nō poterā sine te: et nō est lux extra te.

¶ Cōsideratio diuine maiestatis

Capitulū XXXIIII

Sancte sanctoꝝ deus inextimabil' maiestat⁹: deus deoꝝ ⁊ dñs dominoꝝ mirabil': inenarrabilis: inexcogitabil': quez cōtremiscūt in celo angelice ptātes: quē adorāt oīes dñatōes ⁊ throni: ⁊ oīes virtutes pauent a ꝑspectu tuo. cui⁹ potentie ⁊ sapiētie nō est numer⁹. qui fundasti mundū sup nihilū: ⁊ mare colligasti in aere quasi in vtre: oīpotētissime: sctissime: fortissime deus spirituū vniuerse carnis. a cui⁹ ꝑspectu fugit celuz ⁊ terra. ad cui⁹ nutū oīa se subiciūt elemēta. te adorēt ⁊ glorificēt oēs creature tue. Et ego fili⁹ ancille tue ꝑ fidē tuā flecto cervicem cordis mei sub pedibꝫ maiestat⁹ tue: gr̄as agens q̄m dignat⁹ es ꝑ tuā misericordiaz illuminare me. Lumē vez. lumē sctm. lumē delectabile. lumē admirabile. lumē suplaudabile: qđ illumiat oēm hoiem veniē tē in hunc mūdū ⁊ etiā oc'os angelorū. Ecce video. gr̄as ago. Ecce video lumē celi: interlucet ocul' mētis mee radi⁹ desup a facie lumis tui: ⁊ letificat omnia ossa mea. O si ꝑficeret ī me. Auge q̄so lumis auctor. Auge q̄so qđ interluceat in me Dilatet obsecro dilatet ex te. Quid est hꝫ qđ sentio? q̄s est ignis q̄ calefacit cor meū? q̄ est lux q̄ irradiat cor meū? O ignis q̄ semp ardes ⁊ nunq̄ extingueris: accēde me. O lux q̄ semp luces ⁊ nunq̄ obfuscaris illumina me. O vtinā arderē ex te. Ignis sacre q̄ dulciter ardes: q̄ secrete luces: q̄ desiderāter aduris. Ue his qui non ardent ex te: ve illis qui nō illuminant ex te. O lumē veridicū illuminās omnē mūdū: cui⁹ lux implet mundū. Ue cecis oculis qui te nō vidēt sol illuminās celū ⁊ terrā. Ue caligantibꝫ oculis q̄ te videre nō possunt. ve auertētibꝫ oculis vt nō videāt veritatē. ve nō auertētibꝫ vt nō videant vanitatē. Nequeūt enim oculi assueti tenebris summe veritat⁹ radios intuēri. nec sciūt de lumine aliq̄d extimare. q̄z ē in tenebris habitatio. Tenebras vidēt. tenebras diligunt. tenebras approbāt. ō tenebris euntes in tenebras nesciūt vbi corruāt. Miseri q̄ nesciūt q̄d amittāt: et miseriores vtiq̄ q̄ sciūt q̄d amittūt: q̄ cadūt aptis ocul': ⁊ descēdūt ī infernū viuētes. O lux btissima q̄ nō nisi a purgatissimis ocul' videri potes. Btī mūdo corde q̄m ipi deū videbūt. Munda me mundans virtus: sana oculos meos: vt sanis oculis te contēpler: quē nō nisi sani oculi intuentur. Aufer queso squamas caliginis antique radio tue illuminationis: splendor inaccessibilis: vt te videre valeam irreuerberatis obtutibꝫ: et in lumine tuo videam lumen. Gratias tibi ago lux

mea. Ecce video. Dilatetur obsecro vi sus me⁹ dñe ex te. Revela oculos meos vt ꝯsiderē mirabilia de lege tua: q̄ es mirabil' in sanctis tuis. Ōfras tibi ago lumen meū. Ecce video: sz p̄ speculū in enigmate. Sz q̄n facie ad faciē? Q̄n veniet dies leticie z exultatōis: in q̄ ingrediar i locuz tabernacli admirabil' vsq; ad domū dei. vt videā videntē me facie ad faciē z satiet desideriū meū.

De desiderio z siti anime in deum. Capitulū XXXV.

QVēadmodū desiderat ceru⁹ ad fōtes aq̄z ita ōsiderat aīa mea ad te de⁹ Sitiuit aīa mea ad te deū fontē viuū: q̄n veniā z apparebo añ faciē tuā? O fons vite: vena aquaz viuentiū: quādo veniā ad aquas dulcedinis tue? de terra ōserta inuia z inaq̄sa: vt videā ꝓtutē tuā z gloriā tuā. z satiē ex aq̄s mīficordie tue siti meā? Sitio dñe: fons vite es: satia me. sitio dñe: sitio te deuz viuū. O q̄n veniā et apparebo dñe añ faciē tuā? putasne videbo diē illā: diē in q̄s iocūditatis z leticie. diem quā fecit dñs vt exultem⁹ z letemur in ea. O dies p̄clara z pulcra nesciēs vespertinū: nō habēs occasū: in q̄ audiā vocē laudis: vocē exultatōis z confessiōis. in q̄ audiam. intra in gaudiū dñi tui. intra i gaudium sempiternū: in domuz dñi dei tui. vbi sunt magna z īscrutabilia z mirabilia q̄rū nō est nūer⁹. Intra i gaudiū sine tristicia: qđ ꝓtinet etnā leticiā: vbi erit oē bonū: z nō erit aliq̄d malū. vbi erit q̄cquid voles: z nō erit q̄cq̄d noles. ibi erit vita vitalis: dulcis z amabilis: spūs memorialis. vbi nō erit hostis impugnās: nec vlla illecebra: sz sūma z certa securitas. secura tranq̄llitas z trāq̄lla iocūditas: iocūda felicitas. felix etnitas. eterna trīnitudo z beata trinitas: z trinitatis vnitas: z vnitas deitas: z deitas btā visio: q̄ est gaudiū dñi dei tui. O gaudiū sup gaudiū. gaudium vincēs omne gaudiū: extra qđ nō ē gaudiū: q̄n intrabo in te vt videā deū meuz q̄ habitat in te? ibo z videbo visionē hāc grandē. Quid ē qđ me detinet? Deu me qz incolat⁹ me⁹ plōgat⁹ ē. heu me q̄diu dicet mihi: vbi ē de⁹ tuus? q̄diu dicetur mihi. expecta reexpecta? Et nūc q̄ est expectatio mea? nōne dñe de⁹ me⁹? Saluatorē expectam⁹ dñm nr̄m iesum christū. q̄ rēformabit corp⁹ hūilitatis nre ꝓfigurātū corpi claritatis sue. Expectam⁹ dñm q̄n reuertat⁹ a nuptijs: vt inducat nos ad suas nuptias. Veni dñe z noli tardare. Veni dñe iesu christe: veni visitare nos i pace. veni z educ victos de carcere: vt letemur corā te corde pfecto. Veni saluator nr̄: veni desiderat⁹ cūctis gentibus: ostē de faciē tuā z salui erim⁹. Veni lux mea: redēptor me⁹: educ ō carcere aīaz meā ad p̄fitendū noi sctō tuo. Quādiu miser iacrabor in fluctibus mortalitatis mee: clamās ad te dñe: z n̄ exaudis? Audi clamātē dñe de hoc mari magno: z adduc me ad portū felicitatis eterne. Felices qui de piculo maris hui⁹ educti ad te deū portū tutissimū puenire meruere. O ve felices q̄ de pelago ad litus. de exilio ad patriaz. de carcere ad palaciū puenerūt: optata iam q̄ete beati: qui brauiū illud ꝑpetue glorie quod hic p̄ multas tribulatōes q̄sierunt iā felici iocūditate adepti: letant⁹ in ꝑpetuū. O vere beati qui iā omniū malorum exuti: securi ō sua imarcescibili gloria ad regnū decoris puenire meruerūt. O eternū regnū: regnū omniū seculoz. vbi lumen indeficiēs: z pax dei que exuperat omnē sensū: in quo sanctoz anime reqescūt. z leticia sempiterna sup capita eorū. gaudiū z exultatōem obtinebūt: et fugiet dolor z gemitus. O q̄s glorioſū est regnum in quo tecū dñe regnāt oēs sancti: amicti lumine sicut vestimēto. habētes in capite suo coronā ō lapide p̄cioso. O regnū beatitudinis sempiterne. vbi tu domine spes sctōrū z diadema glie: facie ad faciē videris a sanctis letificās eos vndiq̄s i pace tua q̄ exuperat omnē sensū. Ibi gaudiū infinitū: leticia sine tristicia: sal⁹ sine dolore. vita sine labore. lux sine tenebris. vita sine morte. oīe bonū sine oi malo. vbi iuuētus nūq̄s senescit. vbi vita t̄minus nescit. vbi ōcor nūq̄s pallescit: vbi amor nūq̄s tepescit. vbi sanitas nunq̄s marcescit.

vbi gaudiuz nunq̄ decrescit. vbi dolor nunq̄ sentit: vbi gemit⁹ nūq̄ audit. vbi triste nihil videt. vbi letitia sp habet. vbi malū nullū timet qm̄ ibi sūmū bonū possidet. qđ est videre sp facie dñi vtutū. Felices igit q ō naufraga vita p̄senti ad tā/ta gaudia tā pcenire meruerūt. Infelices heu nos z miseri: q p bui⁹ maris magni fluct⁹ pcellosasq̄ voragines nauē trahi/mus. ig̃ātes an ad portū salutz pcenire valeam⁹. Infelices inq̄ q̄z est vita ī exi lio: via in piculo: finis in dubio: nescien/tes finē nostz. q⁹ oia in futuz reseruant incerta. Adhuc ī pelagi fluctib⁹ vsamur suspirātes ad te portū marz. O patria no stra patria secura: a lōge te videm⁹. Ab h̄ mari te salutam⁹. ab hac valle ad te suspi ram⁹: z nitimur cū lachrymis si q̄ mō ad te pueniam⁹. Spes hūani generz christe de⁹ de deo refugiū nostz z vtus: cui⁹ lu/mē a lōge inter caliginosas nebulas sup marz pcellas: q̄si stelle marz radi⁹: oculos nr̄os irradiat vt dirigamur ad te portū. Bubna dñe nauē nostrā tua dextera: cla uo crucz tue. ne peam⁹ in fluctib⁹: ne nos demergat tēpestas aq̄: ne absorbeat nos pfundū. sz vncino crucz tue trahe nos ab h̄ pelago ad te solamē vnicū nostz: quez a lōge q̄si stellā matutinā z solem iusticie vix lachrymātib⁹ oculī littore celestz pa/trie nos expectātē videm⁹. En ad te cla/mam⁹ redēpti tui: sz z nūc exules tui: q⁹ p̄cioso sanguīe redemisti. Exaudi nos de us salutarz nr̄. spes oīm finiū terre: z ī ma ri lōge. In mari turbulēto vsamur. tu in littore stās aspicis piculа nr̄a. saluos nos fac ppter nomē tuū. Da nob dñe inf cyl/lā z carybdim ita trādere p mediū: vt vtro q⁹ piculo euitato salua naue z mercibus securi pueniam⁹ ad portū.

Vtē de gl'ia celestz patrie Capitulū xxxvi

QUam ergo per ueneri⁹ ad te sapiētie fontē: ad te lumē indeficiēs. ad te lucē in extinguibilē: vt te nō iā p speculū in enī/gmate: sz facie ad faciē videam⁹. tūc satia bit in bonis desideriū nostz. q⁹ nihil erit exteri⁹ q⁹ desideret nisi tu dñe sūmū bo nū: q̄ eris p̄miū btōz: z diadema decoris eoz: z leticia sempiterna sup capita eoz. pacificās eos int⁹ z extra ī pace tua q̄ ex uperat oēz sensū. Ibi videbim⁹ amabi/mus z laudabim⁹. Videbim⁹ in lumīe tuo lumē tuū. qm̄ apd te est fons vite. z in lumīe tuo videbim⁹ lumē. Quale aūt lumē? lumē immēsum. lumē incorporeū: incorruptibile. incōprehēsibile. lumē in/deficiens: lumē inextinguibile: lumē īac/cessibile. lumē increatū. lumē veridicuz. lumē diuinū q̄d illumīat ocl'os āgelorz: q̄d letificat iuuētutē sctōz. q̄d est lumen luminū: z fons vite: q̄d es tu dñe de⁹ me us. Tu es q̄ppe lumē ī cui⁹ lumīe vide/bim⁹ lumē. te icilicz in te: in splēdore vul tus tui: q̄m̄ te videbim⁹ facie ad faciem. Quid est videre facie ad faciē: nisi quod ait apostol⁹: cognoscere sicut z cognitus sū. cognoscere vitatē tuā z gl'iaz tuā: h̄ est cognoscere faciē tuā. cognoscere pr̄is po tētiā. filij sapiētiā: spūssancti clementiā: ip̄i⁹ sūme trinitatis vnā z indiuiduā eēn tiā. videre enī faciē dei viui: h̄ est sūmum bonū. gaudiū angelorz atq̄ oīm sanctō/rū. p̄miū vite eterne: gloria spiritus: leticia sempitna: corona decoris: b⁹auiū felicita tis. reges opulēta. pulcritudo pacis: intri/mū z externū gaudiū. paradisus dei: hie rusalē celestis. vita btā. plenitudo btitu dinis: gaudiū eternitatz. pax dei q̄ exupe rat omnē sensū. Hec est plena brītudo et tota gl'ificatio hoīs: videre faciē dei sui. videre eū q̄ fecē celū z trā. videre eū q̄ fecē eū. q̄ saluauit eū: et q̄ gl'ificauit eū. Vide bit eū cognoscēdo: amabit diligēdo. laudа bit possidēdo. Ipe enī erit hereditas po puli sui: populi sctōz. populi quē rede/mit. Ipe possessio felicitatis eoz. ipe p̄/miū z merces expectatōis. Ero inq̄t mer ces tua magnimis. magnū ei magē decēt. Vere dñe de⁹ me⁹ magn⁹ es tu nimis su p oēs deos: et merces tua magna nimis. Hecq̄ enī magn⁹ es tu z pua merces tua: sed vt magnus es tu ita magna merces tua. quoniā nō aliō es tu et aliō merces tua. Sed tuipe magn⁹ nimis: tuipe mer ces magna nimis: tuipe coronato⁹ es et

corona:tuipe ꝓmissor es ⁊ ꝓmissio .tu re
muneratoꝛ ⁊ mun⁹:tu ꝑmiatoꝛ ⁊ ꝑmiū fe
licitaꝫ etne. Tu ḡ coꝛonatoꝛ es ⁊ coꝛona
de⁹ me⁹:⁊ diadema spei mee q̄ oꝛnata est
gl'ia.lumē letificās.lux renouans. decoꝛ
adoꝛnās.spes mea magna.desideriū coꝛ
dis sanctoꝛū:⁊ desideratus coꝛ. Uisio ḡ
tua tota merces est .totū ꝑmiū: ⁊ totum
gaudiū qđ expectamus. Hec est enī vita
eterna. Hec est inēꝫ sapiētia tua. Hec est
vita eterna vt cognoscam⁹ te solū verum
deū ⁊ quē misisti iesum chꝛistū. Cū igit
videbim⁹ te solū deū:deū veꝝ:deum vi
uum:omnipotētē:simplicē:inuisibilem:
incircūscriptibilē: incōpꝛehēsibilē: ⁊ fili
um tuū vnigenitū:ꝓsubstantialē ⁊ coet
nū tibi dñm nostꝝ iesum chꝛistū:quez ꝑ
salute nostra misisti in mundū in virtute
spūssancti:trinū in ꝓsonis ⁊ vnū in essen
tia deū sanctū solū.extra quē nō est deus.
tūc habebim⁹ qđ nunc querim⁹ .vitam
eternā:gl'iam sempiternā:quā ꝑpasti dili
gentibus te.quā absc̄ōdisti timentib⁹ te.
quā dat⁹ es querentib⁹ te. querentib⁹
faciē tuam semp .Et tu dñe de⁹ me⁹ foꝛ
mator me⁹ ex vtero mr̄is mee: q̄ me re
cōmendauit manui tue. nō me ꝑmittās
ampli⁹ ex vno distrahi in ml'ta. sed colli
ge me ꝺ exterioꝛib⁹ ad me:de me ad te. vt
dicat tibi semp coꝛ meū:exq̄ siuit te faciēs
mea. faciē tuā dñe req̄ram. faciē dñi ꝯtu
tum. in qua sola ꝓsistit tota gl'ia sempit
na beatoꝝ. Quā q̄dez videre vita eterna
est ⁊ gloꝛia sempiterna sanctoꝝ. Letetur
ergo coꝛ meū vt timeat nomē tuū. letetur
coꝛ querentiū dominū :sed multomagis
coꝛ inuenientiū. Si enī leticia est in q̄ren
do:qualis leticia erit in inueniēdo? Que
ram ergo sp ardēter ⁊ indesinēter faciē tu
am. si quando tandē apiatur mihi ostiuz
⁊ poꝛta iusticie: vt intrē in gaudiū domi
mei. Hec poꝛta dñi iusti ingrediēt ꝑ eaz.

Oratio ad sanctā trinitatē
Capitulū XXXVII.

O Tres coequa
les ⁊ coeterne ꝓsone: de⁹ vn⁹
⁊ verus: pater et filius ⁊ spi
ritussanctus: qui solus habitas eternita
tem et lucem inaccessibilē. Qui fundasti
terram in potētia tua: ⁊ regis oꝛbē terre
ꝓudentia tua. Sanctus sanct⁹ sanctus
domin⁹ deus sabbaoth :terribilis ⁊ foꝛ
tis:iustus et misericoꝛs:admirabilis:lau
dabilis:amabilis. Unus deus:tres ꝓso
ne:vna potētia sapientia bonitas. vna ⁊
idiuisa trinitas. Aperi mihi clamāti poꝛ
tas iusticie:⁊ ingressus in eas ꝓfiteboꝛ ti
bi domino. Ecce ad ostiū tuū summe ꝓfa
milias mendicus pulso. Jube apiri pul
santi :q̄ dixisti.pulsate et aperiet vobis.
Pulsant ei ad ostiū tuū pater misericoꝛ
dissime desideria rugientiū ꝑcoꝛdioꝝ me
oꝛū .et clamoꝛes lachꝛymarū oculoꝛum
meoꝛū. Ante te est omne desideriū meū:
⁊ gemitus meus a te non est abscondit⁹.
Et tu domine nō auertas faciē tuaz am
plius a me:nec declines in ira a seruo tuo
Pater misericoꝛdiaꝝ audi eiulatuz pu
pilli tui:et poꝛrige manū tuam optimam
adiutricē:vt retrahat me de ꝓfundis aq̄
rum:et de lacu miserie:⁊ de luto fecis:ne
pereā videte miseꝛicoꝛdia oculoꝝ tuoꝝ:
aspiciente clementia viscerū tuoꝝ:sz eua
dam ad te dñm deū meū:vt videā diuiti
as regni tui :et intuear faciē tuam semp
⁊ laudē dicā nomini tuo sancto domine:
qui facis mirabilia: q̄ coꝛ meum letū fa
cis memoria tua:qui illuminas iuuentu
tē meam:ne despicias senectutē meā: sed
iubilare facias ossa mea.⁊ reuiuiscere fa
cias vt aq̄le canos meos

Finis Soliloquioꝝ anime
ad deum diui Augustini epi
scopi Hipponēsis.

Diui Augustini episcopi Hipponē
sis Manuale ꝺ verbo dei:quo sopita ce
lestis desideriꝝ memoria renouet.

QMoniā in
medio laqueoꝝ positi
sum⁹ facile a celesti ꝺsi
derio frigescim⁹. Qua
ꝓpter assiduo indi

gem⁹ munimento: vt exp̄gefacti ad deuz nostꝝ vez ⁊ summū bonū cū defluim⁹ re curram⁹. Idcirco nō p̄sūptōis temerita te ſz magna ōi mei dilectōe: huic opuſcu lo ad laudē eius operā dedi: vt ex elegan tioribꝫ dictis ſanctoꝝ patrū breue ⁊ ma nuale verbū de deo meo mecū ſemp ha/ berē: ex cui⁹ lectōis igne quotiēs tepeſco in ei⁹ accēdar amorē. Nunc adeſto mihi de⁹ me⁹ quē q̄ro: quem diligo: quē corde ⁊ ore ⁊ q̄ valeo virtute laudo atꝫ adoro. Deus mea deuota tibi: tuo amore ſuccē ſa: tibi ſuſpirās: tibi ihians .te ſolū vide re deſiderās: nihil habz dulce niſi de te lo q̄: de te audire: de te ſcribere: de te ꝓferre: tuā gloriā freq̄nter ſub corde reuoluere: vt tua ſuauis memoria ſit inter hos tur bines aliq̄ repauſatio mea. Te ergo inuo co deſiderantiſſime: ad te clamo clamore magno in toto corde meo. Et cū te inuo/ co vtiꝫ te in meipo inuoco. quoniā omi no nō eſſem niſi tu eſſes in me. et niſi ego eſſem in te nō eſſes in me. In me es quo/ niā in memoria mea manes: ex ea cogno ui te: ⁊ in ea inuenio te cū remiſcor tui: et delector in te de te. ex quo oīa: p̄ quē oīa: ⁊ in quo omnia.

De mirabili eſſentia dei Cap. I.

O domine ce luz ⁊ terrā imples: omnia por/ tās ſine onere: oīa imples ſine incluſiōe: ſemp agens: ſp quietus: colli/ gēs ⁊ nō egens. q̄rens cū nihil deſit tibi: amans nec eſtuās: zelans ⁊ ſecur⁹ es: pe/ nitet te ⁊ nō doles: iraſceris ⁊ trāquillus es. opa mutas ſed nō mutas p̄ſiliū. reci/ pis qđ inuenis ⁊ nunq̄ amiſiſti. nunq̄ i ops et gaudes lucris. nunq̄ auar⁹ ⁊ vſu ras exigis. ſuperogat tibi vt debeas. et q̄s habet q̄q̄ nō tuū: reddis debita nul li debens: donas debita nihil p̄dēs. Qui vbiq̄ es ⁊ vbiq̄ tot⁹. qui ſentiri potes ⁊ videri nō potes. qui nuſq̄ deces: ⁊ tamen ab iniquoꝝ cogitatōibꝫ lōge es. qui nec ibi dees vbi lōge es. q̄ vbi nō es p̄ gram ades p̄ vindictā. Qui vbiq̄ p̄ſens es: et vix inueniri potes. Quē ſtantē ſeq̄mur: ⁊ app̄hēdere nō valemus. Qui tenes oīa: imples omnia: circumplecteris oīa: ſup/ excedis omnia: ſuſtines oīa. Qui cor/ da fideliū doces ſine ſtrepitu v̄boꝝ. Qui locis nō diſtenderis: nec tēporibꝫ varia/ ris. nec habes acceſſus ⁊ receſſus. Qui ha bitas lucē inacceſſibilē: quā nullus homi nū vidit nec videre poteſt. In te manēs quietus: vbiq̄ circuis totū. Non enim ſcindi ⁊ diuidi potes. q̄ vere vn⁹ es. nec in ꝑtes efficeris. ſed totus totū tenes. to tū imples. totū illuſtras ⁊ poſſides

De indicibili ſcientia dei. Capitulū II

U totū mūdū libri repleant: tua ſciētia inar rabilis nō poteſt enarrari. Oī vero indicibilis es: nullo mō ſcribi pote ris nec ꝓcludi. Tu es fons lucis diuine ⁊ ſol claritatis eterne. Magnus es ſine quātitate ⁊ ideo immēſus. bonus ſine q̄/ litate: ⁊ ideo vere ⁊ ſumme bon⁹. ⁊ nemo bon⁹ niſi tu ſolus. cui⁹ volūtas opus ē. cui⁹ velle poſſe eſt. qui oīa q̄ ex nihilo creaſti: ſola volūtate feciſti. Qui omnem creaturā tuā abſq̄ i digētia aliq̄ poſſideꝰ ⁊ ſine laboze gubernas: ⁊ abſq̄ tedio re/ gis. ⁊ nihil eſt qđ cōturbet ordinē imper rij tui: vl' in ſummis vl' in imis. Qui i oī bus locis ſine loco habeꝛ: ⁊ omnia con/ tines ſine ambitu: ⁊ vbiq̄ p̄ſens es ſine ſi tu ⁊ motu. Qui nec mali actor es: qđ face re nō potes. Qui nihil nō potes: nec vn q̄q̄ quicq̄ te feciſſe penituit. Cui⁹ bonita te facti ſumus: et iuſticia penas luimus: et clementia liberamur. Cuius omnipo tentia omnia gubernat: regit et implet q̄ creauit. Nec iō te implere oīa dicim⁹ vt te contineant: ſed ipa potius a te ꝓti/ neātur. Nec particulatim imples oīa: nec vllatenus ita putandū eſt vt vnaquę q̄q̄ res p̄ro magnitudine ſue portionis ca piat te. id eſt maxima maiuſ: minima mi nus. dum ſis potius ipe totus in oīb⁹: et oīa in te. Cuius omnipotētia omnia concludit: nec euadendi potentiā tuam quis aditum inuenire poterit. Qui enim te non habet placatum: nequaq̄ euadet iratum.

De desiderio aie sentiētis deum
Capitulū III.

Ē igitur clemē
tissime deus inuoco in animaz
meā quā prepas ad capiendū
te: ex desiderio qō inspiras ei. Intra ro/
go in eam z coapta eaz tibi: vt possideas
illam quā fecisti: z refecisti: vt habeam te
velut signaculuz sup cor meum. Queso
pyssime inuocantē te nō deseras. qz pri/
usq̄ te inuocarem me vocasti z quesisti.
vt ego seruus tu⁹ te quererē: querēdo in
uenirem: et inuentū amarem. Quesiui et
inueni te domine: z amare desidero. Fu/
ge desideriū meū z da quod peto: quoni/
am si cuncta que fecisti mihi dederis: nō
sufficit seruo tuo. nisi teipm dederis. Da
ergo teipm mihi deus me⁹: redde te mi/
hi. En amo te: et si parū est amem validi
us. Tuo ergo amore teneor: tuo deside/
rio flagro: tua dulci memoria delector.
Ecce dū tibi mens mea suspirat: z tuam
ineffabilem pietatem meditatur: ipa car/
nis sarcina minus grauat: cogitationum
tumultus cessat. pondus mortalitatis z
miseriaz more solito nō hebetat: silēt cū
cta. tranquilla sunt omia. cor ardet. ani/
mus gaudet. memoria viget. intellectus
lucet. z totus sp̄us ex desiderio visionis
tue accensus inuisibiliū amore rapi se vi
det. assumat spiritꝰ me⁹ pennas vt aqle:
volet z nō deficiat: volet z pueniat vsq̄
ad decorē domus tue: et thronū gl'ie tue.
z ibi sup mēsam refectōis ciuiū supnorū
pascaī de occultis tuis in loco pascue iu
xta fluēta plenissima. Tu esto exultatio
nra q̄ es spes nra sal⁹ atq̄ redēptio. Tu
esto nostz gaudiū q̄ es futuz pmiuz. Te
sp̄ querat aia mea. z tu ps̄ta vt q̄rendo nō
deficiat.

De miseria anime que dominū nostz
iesum christū non amat nec querit.
Capitulū IIII

Ē miserе ani
me q̄ christū ñ q̄rit nec amat
arida manet z misera. Per/
dit qd̄ viuit q̄ te deū non diligit. Qui cu
rat viuere nō ppter te dñe: nihil est et p
nihilo est. Qui tibi viuere ēcusat mortu/
us est. Qui tibi nō sapit desipit. Miseri
cordissime tibi me ꝓmendo reddo et ꝓce
do. p quē sum viuo z sapio. In te cōfido
spero z totā spem meā pono. p quē resur
gā viuā z reqescam. Te cupio diligo z a/
doro: cū q̄ manebo regnabo et btūs ero.
Anima q̄ te nō q̄rit nec diligit: mūdū dili
git: peccatis seruit: z vicijs subiecta est.
nunq̄z q̄eta: nunq̄z secura est. Famulet ti
bi sp mens mea pyssime: suspiret tibi sp
egriatio mea. ardeat i amore tuo cor me
um. reqescat in te deꝰ meus aia mea. ꝓ̄
plet te in mētis excessu: eantet laudes tu/
as in iubilatōe: z hec sit i hoc exilio meo
ꝓsolatio mea. Cōfugiat mēs mea sb vm
bra alaz tuaz ab estibꝫ cogitatōnū seculi
huiꝰ. Repauset i te cor meū: cor mare ma
gnū tumēs fluctibꝫ. O diues oīm bono/
rū: dapū supne satietatꝭ opulētissime lar/
gitor deꝰ. da lasso cibū: collige dispsum. li
bera captiuū: z reintegra scissuz. En stat
ad ostiū z pulsat. Obsecro p viscera mise
ricordie tue quibꝫ visitasti nos oriēs ex al
to. iube pulsanti misero aperi: vt liberis
gressibꝫ ingrediaī ad te: z reqescat in te
z reficiaī de te pane celesti. Tu enī es pa/
nis z fons vite. tu lumē claritatꝭ eterne.
tu oīa ex qbꝫ viuūt recti q̄ diligūt te

De desiderio anime Cap. V.

O Eus lumē cor
diū te videntiū: z vita aniarū
te amātiū. z vtꝰ cogitatōnuz
te q̄rentiū: da vt sctō amori tuo inhereā.
Veni rogo in cor meū z ab vbtate volu/
ptatꝭ tue inebria illud: vt obliuiscar ista
tpalia. Pudet ac piget me talia pati q̄lia
mundꝰ iste agit. Triste ē mihi qd̄ video.
graue ē oīe qd̄ de trāsitorijs audio. Ad
iuua me dñe deus meꝰ. z da leticiā i cor/
de meo. veni ad me vt videā te. Sz āgu
sta est mihi domꝰ aie mee: q̄ vē ias ad eā:
dilatet a te. Ruinosa est refitte eā. Nabz
plima q̄ offendant oc'los tuos: fateor z
scio. sz qs mūdabit eā: aut cui alteri p̄ter
te clamabo: Ab occ'tis meis mūda me do
mine. et ab alienis parce seruo tuo. Fac

me dulcis christe:bone iesu: fac me rogo: amore et desiderio tuo deponere oīa carnaliū desideriorū ⁊ terrenarū ꝓcupiscentiarū. Pñetur carni aīa :aīe ratio: rōi gr̄a tua.⁊ tue me interi⁹ ⁊ exteri⁹ subde volūtati. Tribue mihi vt laudet te cor meū. ⁊ lingua mea et oīa ossa mea. Dilata mentē meā:⁊ attolle intuitū cordis mei:vt vl rapida cogitatōe spūs meus attingat te eternā sapientiā sup oīa manentē. Dissolue me oro a vinculis ābus ꝓstrictus teneor:vt relinq̄ns oīa ista tibi festinem:tibi soli inhereā:tibi soli intendā.

De felicitate aīe a terreno carcere resolute. Capitulū VI

Felix aīa que terreno resoluta carcere libera celū petit: q̄ te dulcissimū dominū facie ad faciez cernit:q̄ nullo metu mortis afficit: sz de incorruptiōe ꝑpetue gl'ie letat. Trāq̄lla est ⁊ secura. iā nō timz hostē nec mortē. Habz iā te piū dominū quē diu q̄siuit :sēpq̄ amauit: hymnidicꝰ sociata chorīs:melliflua ꝑpetue festiuitatis carmīa ad laudē gl'ie tue rex christe bone iesu in eternū cōcinnit. Inebriat enī abvbertate dom⁹ tue:⁊ torrēte voluptatis tue potaſ eū. Felix societas supnoꝝ ciuium:⁊ gl'iosa solēnitas omniū ad te redeūtiū.ab hui⁹ nr̄e pegrinatōis tristi labore. Amenitatē pulcritudis: formosītatē toti⁹ splēdoris :atq̄ dignitatē toti⁹ elegantie:vbi te ingiter dñe tui ciues cernūt. Nichil oīno qō ꝓturbet mentē ibidē auribus dat. Que cātica:q̄ organa:q̄ cantilene:que melodie ibi sine fine decātantur: Sonant ibi sp melliflua hymnoꝝ organa:suauissima angeloꝝ melodia. cantica canticoꝝ mira:q̄ ad laudē ⁊ gl'iam tuaz a supnis ciuib⁹ decantāt. Amaritudo ⁊ oīs fellis aspitas ī regiōe tua locū nō habēt. Non enī est ibi mal⁹ neq̄ malicia.nō est aduersari⁹ ⁊ impugnās.nec est vlla pecca ti illecebra.nulla est ibi indigētia .dedec⁹ nullū:rixa nulla:nullū impꝛoperiū: cauſatio nulla: null⁹ timor:nulla inq̄etudo: nulla pena:nulla dubietas :nulla violentia:nlla discordia.sz est ibi pax sūma:charitas plena:iubilatio ⁊ laus dei eterna: sine fine secura reqes:⁊ gaudiū sp in spiritusancto. O q̄z fortunat⁹ ero si audiuero iocūdissimas ciuiū tuoꝝ cātilenas:carmina melliflua: laudes sūme trinitati debito honore ꝑmētia. Sz et nimiū felix si ego īpe meruero cantare cāticum dño iesu christo de dulcib⁹ canticis syon.

De gaudio paradisi Cap. VII.

O Vita vitalis vita sempiterna:et sempiterne beata.vbi gaudiū sine merore. requies sine labore: dignitas sine tremore:opes sine amissiōe. sanitas sine lāguore.abundātia sine defectōe:vita sine morte:ꝑpetuitas sine corruptiōe:beatitudo sine calamitate: vbi oīnia bona in charitate ꝑfecta.vbi species et visio facie ad faciem.vbi plena sciētia in oīnib⁹ et p oīnia. vbi sūma dei bonitas cernit: et lumen illuminans a sanctis glorificat: vbi p̄sens maiestas dei cōspicit:et hoc vite cibo sine defectu mens intuentiū satiat. Uidēt semp ⁊ videre desiderāt.sine anxietate ꝺ sideratt:⁊ sine fastidio satiant. Ubi verus sol iusticie:mira sue pulcritudis visione omnes reficit:⁊ ita vniuersos celest⁹ patrie ciues illuminat:vt luceāt ipi.lumē vident illuminatū p deū.lumen illuminans vltra omnē solis nr̄i splendorē:atq̄ cunctaꝝ stellaꝝ claritatē: imortali adherētes deitati.ac p hoc immortales ⁊ incorruptibiles facti iuxta ꝓmissionē dñi salutoris. Pater q̄s dedisti mihi volo vt vbi ego sum ⁊ illi sint mecū. vt videāt claritatem meā:⁊ oēs vnū sint:sicut tu p̄r in me ⁊ ego in te:⁊ ipi in nobis vnū sint.

De regno celoꝝ Cap. VIII

Regnū celoꝝ regnū felicissimū: regnum cares morte ⁊ vacās fine.cui nulla tpa succedūt p euū. vbi cōtinuus sine nocte dies nescit habere tēpus .vbi victor miles laborē:⁊ donis ineffabilib⁹ cumulatur:nobile ꝑpetua caput amplectēte corona. Utinā remissa peccatoꝝ molem vltimū sermonū christi iuberet diuia

pietas hanc carnis sarcinã deponere: vt in sue ciuitatis gaudia eterna repausandus trãsirẽ. sanctissimis supnoꝝ chozis interessem: cũ btissimis spiritibꝫ glie conditozis assisterẽ: pspẽtẽ dei vultũ cernerẽ. nullo mozt̃is metu tãgerer: de ppetuei mozt̃alitatis incozruptõe securꝰ gauderem. ꝛ scienti oĩa cõiunctus omnẽ ignoratie cecitatẽ amitterẽ. terrena cũcta paruipẽderẽ: quallẽ lachzymaꝝ istã intueri vl̃ remisci vlteriꝰ nõ dignarer. vbi vita laboziosa: vita cozruptibil̃: vita oĩ amaritudine plena: vita dña malozꝝ: ancilla infernozꝝ: quã humozes tumidãt: dolozes extenuãt: ardozes exiccãt: aera mozbidãt. esce inflãt. ieiunia macerãt: ioci soluũt: tristicie ꝓsumũt. sollicitudo coartat. securitas heberat. diuitie iactãt. pauptas deĵcit. iuuẽtus extollit. senectus incuruat. infirmitas frãgit. meroz depmit. Diabolus insidiaꝰ. mũdus adulaꝰ. caro delectatur. aĩa excecaꝰ. totus hõ cõturbaꝰ. ꝛ his tot ꝛ tãtis malꝫ mozs furibũda succedit. vanisqꝫ gaudijs ita finẽ imponit vt cũ esse desierint nec fuisse putent

¶Post nimios plozatus mestã animaꝝ consolaꝰ deus ¶Capitulũ IX.

Sed quas laudes

ĝsue gr̃aꝝ actões tibi referre valeamus deus noster: q̃ nos etiaꝝ inter has tãtas mozt̃alitatis nr̃e erũnas nõ desinis ꝓsolari mira visitatõe gr̃e tue? Ecce me miserꝝ multis merozibꝫ plenuꝫ: dũ vite mee finẽ timeo: dũ pctã mea cõsidero. dũ iudiciũ tuũ formido. dũ mozt̃is hozã cogito. dum supplicia tartari hozreo. dũ opa mea q̃ districtiõe ꝛ discussiõe a te pensent ignozo. dũ quo fine illa clausur̃ simpenit̃ nescio. dũqꝫ hec ꝛ alia mꝫta mecũ sub cozde ̃tracto: ꝓsolatur̃ ades solita pietate dñe deꝰ: et inter has ĝre las nimiosqꝫ plozatꝰ ac pfunda cozdis suspiria assumis mestã ꝛ anxiã mẽtẽ sup alta iuga mõtiũ ad areolas vsqꝫ aromatũ: ꝛ collocas me in loco pascue sec̃ riuulos dulciũ aquaꝝ. vbi ppas in ꝓspectu meo mensã multiplicis apparatꝰ: q̃ fatigatuꝫ spiritũ repauset. ꝛ coꝛ triste letificet. q̃bꝰ tandẽ refocillatꝰ delicijs: multaꝝ miseriaꝝ meaꝝ oblitus: leuatꝰ sup altitudines terre in te vera pace q̃esco

¶De dulcedine diuini amozis

¶Capitulũ X.

Amo te deus meus amo te: et magis atqꝫ magꝭ amare volo. Da mihi dñe deꝰ meus speciose p filijs hominũ vt desiderem te: vt amem te: q̃tũ volo et q̃ntũ debeo. Immẽsus es ꝛ sine mẽsura debes amari psertim a nobis q̃s sic amasti: sic saluasti: p q̃bꝫ tãta ꝛ talia fecisti. O amoꝛ q̃ sp ardes ꝛ nunqꝫ extingueris. dulcis christe: bõeiesu: charitas deꝰ meꝰ: accẽde me totũ igne tuo: amoze tuo: dulcedine tua. dilectõe tua: desiderio tuo: charitate tua: iocũditate et exultatõe tua. pietate ꝛ suauitate tua. voluptate ꝛ ꝓcupiscẽtia tua: q̃ sancta est ꝛ bona. q̃ casta ẽ ꝛ mũda: vt totꝰ dulcedie amozis tui plenꝰ. totꝰ flãma tue charitatis vaporatꝰ: diligã te domiñ meũ dulcissimũ ꝛ pulcerrimũ ex toto coꝛde meo: ex tota aĩa mea. ex totis viribus meis: ꝛ ex omni intentõe mea. cuĵ multa coꝛdis ꝓtritõe ꝛ lachzymaꝝ fonte. cũ multa reuerẽtia ꝛ tremoze. habẽs te in coꝛde ꝛ in oze ꝛ p ocul̃ meis semp ꝛ vbiq;. ita vt nullꝰ in me adulterinis amozibus pateat locus.

¶De ꝑparatõne nostre redemptõis

¶Capitulũ XI.

O Pulcerrime ie su christe rogo te p illã sacratissimã effusiõem pcioſi sanguis tui quo redẽpti sumꝰ: da mihi coꝛdis cõtritõem ꝛ lachzymaꝝ fontẽ: ꝑcipue dũ pces ꝛ oꝛões tibi offero: dũ tue laudis tibi psalmodiã decãto. dũ misteriũ nr̃e redemptõis manifestũ mirificoꝛdie tue indiciũ recolo vl̃ pfero: dũ sacris altaribꝫ licet indignus assisto: cupiẽs tibi offerre illud mirabile ꝛ celeste sacrificiũ: oĩ reuerẽtia ꝛ deuotõne dignũ: qđ tu dñe deus meus sacerdos imaculate instituisti ꝛ offerre ꝑcepisti: in cõmemoratõeꝫ tue charitatis: mozt̃is. s. et passiõis: p salute nr̃a:

ꝑ q̄tidiana nr̄e fragilitatis repatōe. Confirmet mens mea iter tāta mīsteria dulcedie p̄sentie tue. sentiat te sibi adesse: et letet cor̄ā te. Ignis q̄ sp luces: amor q̄ semp ardes. dulcis chr̄iste: bōe iesu: lumē et nū t indeficiēs. panis vite q̄ nos reficis t in te nō deficī. q̄tidie ꝯmederis: t sp inter manes. resplēde mihi: accēde me. illumina t sctifica vas tuus. de malicia cuacua: imple de gr̄a: t plenū ꝯserua. vt ad salutē aīe mee manducē cibū carnis tue: q̄tenus mād ucādo te viuā de te: viuā p te. pueniā ad te: t repausem in te.

¶ De gaudio ¶ Capitulū XII

O Dulcedo amoris: t amor dulcedis: ꝯmedat te venter me⁹. t nectare tui amoris repleant viscera mea: vt eructet mēs mea v̄bū bonū. Charitas de⁹ me⁹: mel dulce: lac iuuenū: cibus es ḡndiū. fac me crescere in te. vt sano palato possis mād ucari a me. Tu es vita mea q̄ viuo: spes cui inhereo: gl'a q̄m adipisci ō̄sidero. Tu mihi cor tene. mentē rege. intellectū dirige. amorē erige. animū suspēde. t in supna fluēta ossitiēt te spūs trahe. Taceat q̄so tumultus carnis. Cōticescāt fantasie terraq̄ t aquaq̄ aeris t poli. Taceāt somnia t imaginarie reuelatōes: oīs lingua: oīe signū t q̄cq̄d trāseūdo fit. Sileat sibi t ipa anima: t trāseat se. nō cogitādo se: sed te de⁹ me⁹: q̄m tu es reuera tota spes t fiducia mea. Est ei in te deo t dño nr̄o iesu chr̄isto dulcissimo t benignissimo atq̄ clemētissimo vniuscuiusq̄ nostr̄i et portio t sanguis t caro. Ubi ḡ portio mea regnat ibi regnare me credo. vbi sanguis me⁹ dñat ibi dñari me ꝯfido. vbi caro mea glorificat: ibi gl'iosū me esse cogīsco. Quānis peccator sim. de hac tñ ꝯmūione gr̄e nō diffido. Et si peccata mea me ꝓhibēt: suba me req̄rit. Et si ōlicta ꝓba me excludūt: nature ꝯmunio nō repellit.

¶ Uerbū caro factū est causa spei nostre.

¶ Capitulū XIII.

N Non enī tam inimicus est dñs vt nō diligat carnem suā: mēbra sua t viscera sua. Despare vtiq̄ potuisset ꝓpt̄ nimia pctā mea t vicia: culpas t infinitas negligētias meas q̄s egi: et q̄tidie indesinēter ago corde ore t ope: et oīb⁹ modis q̄b⁹ hūana fragilitas peccare p̄t: nisi v̄bū tuū de⁹ me⁹ caro fieret t habitaret in nobis. Sz despare iaz nō audeo: q̄m subdit⁹ ille tibi vsq̄ ad mor tē: mortē aūt crucis: tulit chirogr̄aphū pctō rū nostror̄. t affigēs illō cruci pctm̄ crucifixit et mortē. In ipo aūt secur⁹ respiro q̄ sedet ad dexterā tuā: t interpellat p nobis. In ipo ꝓfectus ad te pueīre desidero: i q̄ iā resurrexim⁹ et reuixim⁹: iā in celū cōscēdim⁹ t in celestib⁹ ꝯsidem⁹. Tibi laus: tibi gl'ia: tibi honor: tibi gratiar̄ actio

¶ Quāto maior est deo me ditatio tāto dulcior. ¶ Cap. XIIII

D Ulcissime domine q̄ sic nos amasti t saluasti. sic viuificasti t sublimasti: pīssime dñe q̄s dulcis est memoria tua. quāto magis in te meditor: tāto es mihi dulcior t amabilior. Idcirco delectat me valde bona tua puro mētis ītuitu: t dulcissimo pīj amoris affectu: in loco pegrinatōnis mee iuxta modulū meū: interiz q̄s diu hīs fragilib⁹ subsisto mēbris ꝯsiderare. Tuae enī charitatis iaculo vulnerat⁹ sū. tuo vehemēter desiderio flagro: ad te q̄ēire cupio: te videre ō̄sidero. Idcirco sup custodiā meā stabo: t vigilātib⁹ oculis psallaz spū: psallā t mente. t totis viribus meis tefactorē t refectorē meū collaudabo: polū penetrabo mēte. t desiderio tecū ero: vt i p̄senti q̄dē miseria solo corpe tenear. tecū aūt cogitatōe t auiditate atq̄ oīni ō̄siderio sim semp: q̄tenus ibi sit cor meum vbi tu es thesaur⁹ me⁹ desiderabil': incōparabilis multūq̄ amabil'. Sed ecce de⁹ meus pīssime ac mīsericordissime: dū tue immēse bonitatis et pietatis gl'iam ꝯsiderare volo: cor meū nō sufficit. excedit enī omnē sensū humane mētis tuū dec⁹. tua pulcritudo: tua virtus. tua gl'ia. tua magnificētia. tua maiestas t tua charitas. sicut inestimabil' est tue gl'ie splēdor: ita i effabil'ē eterne tue charitatis benignitas:

qua illos q̄s de nihilo creasti adoptas ī filios et tibi ꝓiūgis.

Desiderāde sunt p christo tribulatōes in hac vita Cap. XV.

O Anima mea si quotidie opteret nos tormēta pferre. si ipam gehēnā longo tpe tolerare: vt christū ī gl'ia sua videre possem⁹: ⁊ sctis ei⁹ sociari. nōne dignū esset pati oē qđ triste est: vt tāti boni tanteq̄ gl'ie pticipes haberemur? Insidient ḡ demones: parēt suas tēptatōes: frāgāt corp⁹ ieiunia. p̄mant vestimēta. labores ḡuent: vigilie exiccēt. clamet ī me iste. inq̄etet me ille vl' ille. frig⁹ incuruet. ꝓsciētia murmuret. calor vrat: caput doleat. pectus ardeat. inflet⁹ stomach⁹. pallescat vult⁹. infirmer totus. deficiat in dolore vita mea: ⁊ anni mei in gemitib⁹. īgrediatur putredo ī ossib⁹ meis et subter me scateat: vt req̄escā in die tribulatōis: et ascēdam ad pp'm accinctū nostr̄. Que enīz erit iustor̄ gl'ia? q̄z grandis sctor̄ leticia? cū vnaq̄q̄z facies fulgebit vt sol: cū ordinibus distinctis pp'm suū dñs ī regno patris sui cepit recēsere. ⁊ meritis atq̄z opib⁹ singulor̄ p̄missa p̄mia restituet. p terrenis celestia. p tpalib⁹ sempiterna: p modicis magna. Reuera cumul⁹ felicitatis erit cū dñs adducet sctos suos in visiōe paterne gl'ie. ⁊ faciet in celestibus ꝓsidere vt sit deus oīa in oīb⁹.

Quomodo regnū celor̄ possit acq̄ri Capitulū XVI

O Felix iocundi tas ⁊ iocūda felicitas sctōr̄ videre. cū sanct⁹ esse: ⁊ esse sctm. deū videre ⁊ deū hr̄e in etnū ⁊ vltra. D⁹ sedula mēte cogitem⁹. hec toto desiderio desiderem⁹. vt ad eos cito pueníre valeamus. Si q̄ras quō istō p̄t fieri: vl' quib⁹ meritis: q̄busue auxilijs? Audi. Res ista posita est in ptāte faciētis: qm̄ regnū celor̄ vim patit. Regnū celorū o hō aliō ñ q̄rit p̄ciū nisi teipm. tātū valet quātū es. te da ⁊ habebis illō. Quid turbar⁹ de p̄cio? christ⁹ semetipm tradidit vt acq̄rerz te regnū deo p̄r: ita tu temetipm da vt sis regnū ei⁹: ac nō regnet peccatū in tuo mortali corpe: sz spūs in acq̄sitōe vite

Quid sit ⁊ q̄d habeat paradisus Capitulū XVII

O Anima mea re uertamur ad ciuitatē celestē ī q̄ scripti sumus et ciues decreti. Sic ergo ciues sanctor̄ ⁊ domestici dei: ⁊ sicut heredes dei coheredes aūt christi: ꝓsiderem⁹ inclitā nr̄e vrbis felicitatē: inq̄ntū ꝓsiderare possibile est. Dicam⁹ ḡ cū ppha. O q̄z gl'iosa dicta sūt de te ciuitas dei: sic letantiū oīm habitatio est ī te. Fūdaris enī exultatōe vniuerse terre. nō est in te senect⁹: nec senectus mīa. nō est in te manc⁹: nec claud⁹: neq̄z gibbosus: neq̄z deformis: dū oēs occurrūt ī vir̄ pfectū: ī mēsurā etatis plenitudis christi. Quid hac vita beati⁹? Ubi nō ē paupt⁹ metus: nō egritudis imbecillitas. nemo lediť. nemo irascit nēo inuidet. cupiditas nulla exardescit. nullū cibi desideriū. nulla honoris aut ptās pulsat ambitio. nullus ibi diaboli met⁹. insidie demonū nulle. terror gehēne. pcul. mors neq̄z corpis neq̄z aie. sz immortalitatis munere iocunda vita. nulla existūt vsq̄q̄z discordia: sed cūcta ꝓsona: cūcta ꝓueniētia. q̄z oīm sanctor̄ vna erit ꝓcordia: pax cūcta ⁊ letícia ꝓfluet. trāquilla sunt oīa et quieta. iugis splēdor: nō ille q̄ nūc est: sz tāto clarior q̄nto felicior. q̄z ciuitas illa vt legit ñ egebit lumine solis: sz dñs omnipotēs illuminabit eā: ⁊ lucerna ei⁹ est agn⁹. Ubi sancti fulgebūt vt stelle in ppetuas etnitates. ⁊ sicut splēdor firmamēti q̄ erudiunt mīltos. Quappter nox ibi nulla: nulle tenebre: ꝓcursus nubiū null⁹. nec frigoris ardor: siue asperitas vlla: sed talis erit rer̄ temperies: quā nec oculus vidit nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascēdit: nisi illor̄ q̄ ea pfrui digni inuenīunť. q̄z nob⁹ scripta sunt in libro vite. Uer̄ sup hoc oīa est ꝓsociari chorīs angelor̄ ⁊ archāgelorū atq̄z oīm celestiū virtutū. intueri pfiarchas et ppbas: videre apl'os atq̄z oēs sanctos. videre etiā pentes nr̄os. Gl'iosa

sūt hc. Sz mlto gl'iosi9 ē pñtē dei vultū cernere .icircūscptū lumē videre. Sup/ excellēs gl'ia erit cū deū videbim9 i seipo: videbim9 z hēbim9 i nob: quē cernere fi nis non erit. Nō valet hō deo vi cē reddere nisi p amorē

Ca. XVIII

Anima īsignis

dei imagine: illustrs sil'itudie habz ī sese ex deo q admoneak sp aut stare cū eo: aut redire si mota suis affectib9: īmo defectib9 fuerit. Et nō solū hz vñ rspirare ḡat ī spe venie z miscōie. sz etiā vñ audeat aspirare ad nuptias v/ bi: z cū ōo ire fed9 societatis .atqz cū rege angelox ducere suaue iugū amors. Hec oīa facit amor: si aīa exhibeat se sil'ez ōo p volūtatē: cui sil'is ē p naturā: diligens sic dilecta ē. Sol9 ē amor ex oīb9 aīe moti/ b9 sensib9 atqz affectib9 ī q pt creatura z si nō ex eq: rndere auctori. vl sibi mutuā re pdere vicē. Amor vbi venerit ceteros ī se oēs traducit z captiuat affect9. Amor p se sufficit: p se placz: z ppt se. Ipe meri tū: ipe pmiū: ipe causa: ipe fruct9: ipe vs9. Per amorē ꝓiūgimur deo. Amor facē v/ nū spm de duob9. Amor facit idē velle z idē nolle. Amor facit ꝑus mores ꝓpone re: postmodū oīa q adsunt tāqz nō adsint ꝓsiderare. tercio ꝙo loco mūda cordis a/ cie supna z interna ꝓspicere. Per amorē pmū ī secl'o bñ gerunt honesta. postmo/ dū etiā honesta secl'i despiciunt. ad extre mū etiā dei intima ꝓspiciunt.

Quid in nobis de9 reqrat sibi simile.

Capitulū XIX.

Deus pater cha

ritas ē: de9 fili9 dilectio ē: spūs sanctus amor pris et filij ē. hec charitas z hec dilectio aliqd sil'e reqrit ī nob. s. charitatē: q velut qdā affinitate cō sāguitatis ei sociemur z ꝓiūgamur. Amor dignitatis nesci9 reuerentiā nescit. Qui a/ mat p seipm fiducial'r accedit ad deū: fa/ miliariterqz loqt ei. nihil timēs: nihil be sitās. Perdit qđ vinit q ñ diligit: q autē diligit oculos suos sp habz ad deū quem diligit: quē desiderat. in q meditat: in q delectat: ī q pascit: in q ipinguat. Iste ta lis sic deuot9: ita cātat: ita legit: z ī oīb9 opib9 suis sic ē pnid9 z circūspect9 qsi de us adsit psens añ oculos ei9: sic reuera ad/ est. Ita orat qsi sit assūpt9 z psentat9 añ faciē maiestatis ī excelso throno: vbi milia miliū ministrāt ei. z decies cētena milia assi stūt ei. Aīaz quā visitat amor expgefacit dormiētē: monet z emollit eā z vulnerat cor ei9: tenebrosa illumīat: clausa reserat: frigida iflāmat: mētē asperā z irascibilez z ipatiētē mitigat: vicia fugat: carnales affect9 ꝓmit: mores emēdat: reformat z īnouat spm: lubrice etatis mot9 actusqz le ues coercet. Hec oīa facit amor cū psens est. cū vo abscesserit ita icipit aīa iacere lā guida ac si cacabo bulliēti sbtraterit ignē.

De ꝓfidētia aīe amātis deū

Ca. XX

Magna res est

amor: q aīa p semetipaz fidu/ cialit accedit ad deū: deo pstā/ ter inheret: deū familiarit pcunctat: ꝓsul/ tatqz de oīni re. Aīa q amat deū: nil aliud pt cogitare: nil loq: cetera ptenit: oīa fasti dit. q̄cq̄d meditat. q̄cq̄d loqt. amore sa/ pit. amore fdolet: ita amor dei eā sibi vē dicauit Qui vult habere noticiā dī amet Frustra accedit ad legēdū: ad meditādū: ad pdicādū: ad orādū q nō amat. Amor dei amore aīe parit: z eā intēdere sibi fac. Amat de9 vt amet. Cū amat nil aliō vult qz amari: sciēs amore eē btōs q se amaue rint. Aīa amās cūctis suis renūciat affe/ ctōib9: z tota soli incūbit amori: vt possit rndere amori ī redibēdo amore. Et cum tota se effuderit ī amorē: qz tū ē ad illō fō tis penne pfluuiū: ñ pari vbtate ꝓcurrūt amor et amās: aīa z de9: creator z creatu/ tū si ex toto se diligit: nihil deest vbi totū est. Nō timeat aīa q amat: paueat q non amat. Aīa amās fert votz. trahit desideri is. dissimulat merita. maiestati oculos clau dit. apit voluptati. ponēs se ī salutari: et fiducial'r agēs in eo. Amore aīa secedit z excedit a corpeis sēsib9: vt sese nō sentiat que deū sentit. Hoc fit cū mens ineffabi li dei illecta dulcedīe: qđāmodo sese sibi furat imo rapit atqz elabit a seipa: vt deo

fruak ad iocūditatē. Nihil tā iocūdū nisi esset tā modicū. Amor dat familiaritatē dei: familiaritas' ausū: ausus gustū: gust⁹ famē. Aīa quā' tā git amor dei: nihil aliō ꝑt cogitare: nil ōsiderare: freqnt' suspirat dicēs. Sic̄ ceru⁹ ōsiderat ad fōtes aq̄rū: ita desiderat aīa mea ad te de⁹ me⁹

¶ Quid fecit de⁹ ppt hoiez ¶ Ca. XXI

DEus amore de

nit ad hoies: vēit i hoies. fact⁹ ē hō. Amore de⁹ inuisibil' fuis su is fact⁹ ē sil'is. Amore vulnerat⁹ ē ppt ō licta nr̄a. Tuta ⁊ firma reḡes ē ifirmis et pctōribꝫ i vulneribꝫ saluatoris. Securus illic habito: patēt mihi viscera ꝑ vulnera. Quicād ex me mihi ōest vsurpo mihi ex visceribꝫ dñi mei: qm̄ miscōia affluūt: n⁹ desūt foramia ꝑ q̄ affluāt. Per foramina corpis patēt mihi archana cordis: patet magnū pietat⁹ sacr̄m. patēt viscera misericordie dei nr̄i: i q̄bꝫ visitauit nos oriēs ex alto. Vulnera ihesu christi plēa sūt misericordia. plēa pietate. plēa dulcedie ⁊ caritate. Foderūt man⁹ ei⁹ ⁊ pedes ei⁹: ⁊ latus ei⁹ lācea ꝑforauerūt. Per has rimas licet mihi gustare q̄ suauis ē dñs de⁹ me⁹: qm̄ reuera suauis ⁊ mit⁹ ⁊ mīte miscōie ē oībꝫ eū inuocātibꝫ i ⁊itate. oībꝫ inḡrētibꝫ ⁊ maxie diligētibꝫ. Copiosa redēptio data ē nobis i vulneribꝫ ihesu christi saluatoris nr̄i Magna mītitudo dulcedis: plenitudo gr̄e: et ꝑfectio virtutū

¶ De recordatōe vulner⁹ ihesu christi domini nostri. ¶ Capitulū XXII.

QUm me pulsat

aliq̄ turpis cogitatio recurro ad vulnera christi. Cū me p̄mit caro mea: recordatōe vulner⁹ dñi mei r̄surgo. Cū diabol⁹ mihi parat īsidias fugio ad viscera miscōie dñi mei ⁊ r̄cedit a me Si ardor libidis moueat mēbra mea r̄cordatōne vulner⁹ dñi nr̄i filij dei extinguit. In oībꝫ aduersitatibꝫ nō inueni tā efficax r̄me diū q̄ vulnera xp̄i. In ill' dormio secur⁹ ⁊ reqescō itrepid⁹. Christ⁹ mortu⁹ ē p nobis. Nihil tā ad mortez amar⁹ qō morte christi nō sanet. Tota spes mea ē i morte dñi mei. Mors ei⁹ meritū meū: refugium meū: sal⁹ vita ⁊ r̄surrectio mea. Meritū meū miseratio dñi. Nō sū meriti iops q̄ diu ille miserationū dñs n̄ ōsuerit. Et si miscōie dñi mīte: mīt⁹ ego sū i meritis. Quāto ille potētior est ad saluādū: tanto ego sum securior.

¶ Recordatio vulner⁹ christi ē efficax remediū ꝓ oēs aduersitates ¶ Ca. XXIII

DEccaui pecca

tū grāde ⁊ mītor sū mihi ꝓscius delictor: nec sic desperō: qm̄ vbi abūdauerūt ōlicta supabūdauit ⁊ ō tia. Qui ō venia pctōr suor desperat: negat deū esse misericordē. Magnā iuriaz deo facit q̄ de ei⁹ miscōia diffidit. Quantū i se ē negat deū hr̄e charitatē: ⁊itatē et ptātē: in q̄bꝫ tota spes mea ꝓsistit. s. i charitate adoptōis: i ⁊itate ꝓmissiōis: ⁊ i potestate redēptōis. Murmuret iā q̄ tū voluerit insipiēs cogitatio mea dicēs. Quis eni es tu: ⁊ q̄ta ē gl'ia illa: q̄ busue meritis illā obtīere sperās? Et ego fiducial'r r̄ndebo. Scio cui credidi. qz i charitate nimia adoptauit me in filiū: qz verax ē i ꝓmissiōe: potēs i exhibitōe: ⁊ licz ei facere qō vult. n̄ possū t̄reri mītitudie pctōr si mors dñi i mētē meā venerit. qm̄ peccata mea illū vincere n̄ p̄nt. Claui ⁊ lācea clamāt mihi q⁹ r̄e reconciliat⁹ sū christo si eū amauerō. Cōgin⁹ apuit mihi lat⁹ christi lācea: et ego intraui ⁊ ibi reqesco securus. Qui timet amet: qm̄ charitas foras mittit timorē. Nullū tā potēs ē ⁊ tā efficax ꝓ ardorē libidis medicamētū q̄ mors r̄dēptoris mei. Extēdit brachia sua i cruce: ⁊ expādit man⁹ suas. pat⁹ i aplex⁹ pctōr. Inter brachia saluator⁹ mei ⁊ viuere volo ⁊ mori cupio. Ibi secur⁹ ōcātabo Et altabo te dñe qm̄ suscepisti me: nec delectasti inimicos meos sup me. Saluator nr̄ caput iclinauit i morte: vt oscula daret suis dilect⁹ Totiēs deū osculamur q̄tiēs in ei⁹ amore ꝓpungimur.

¶ Meditatio aīe ad amorē christi ¶ Capitulū XXIIII

O Anima mea isi

gnita dei imagĩe: redẽpta chr̃isti sãguĩe: despõsata fide: dotata spũ: ornata ⁊ tuti/ b⁹. deputata cũ angel'. dilige illũ a q̃ tãtũ dilecta es. Intẽde illi q̃ intẽdit tibi: q̃re q̃ rẽtẽ te, ama amatorẽ tuũ a q̃ amar⁊. cui⁹ amore p̃uẽta es q̃ ẽ cã amor⁊ tui. Ipe est meritũ: ipe p̃miũ: ipe fruct⁹: ipe vsus: ipe finis. Esto sollicita cũ sollicito: cũ vacan te vacãs: cũ mũdo mũda: cũ sctõ sancta. Qual' apparuer⁊ deo: tal' optet vt appa/ reat tibi de⁹ suauis⁊ mit⁊ ⁊ mit'te miscẽdie: suaues mites dulces hũiles⁊ mixtorde⁊ req̃rit. Ama illũ q̃ eduxit te de lacu mise rie ⁊ ɔ luto fec⁊. Elige illũ amicũ tuũ p̃e oĩb⁹ amic⁊ tuis. q̃ cũ oĩa subtracta fuerit sol⁹ tibi fidẽ fuabit. In die sepulc̃e tue cũ oẽs amici tui recedẽt a te: ille te nõ ɔre linq̃t: ⁊ tuebit' a rugiẽtib⁹ p̃pat⁊ ad escã. ⁊ ɔducet te p ignotã regiõem: atq̃ pducet ad plateas supne syon. ⁊ ibi collocabit te cũ angel' añ faciẽ maiestat⁊ sue: vbi audi/ es illud angelicũ melos. sctũs sctũs san/ ctus ⁊c̃. Ibi ẽ cãticũ leticie: vox exultati/ onis ⁊ salut⁊: gr̃a q̃ actio ⁊ vox laudis: at q̃ alleluia ppetuũ. Ibi ẽ cumul⁹ felicita tis: supeminẽs gl'ia: supabũdãs leticia ⁊ oĩa bona. O aĩa mea suspira ardẽter: de/ sidera vehemẽter vt possis puenire ĩ illã supnã ciuitatẽ de q̃ tã gl'iosa dicta sũt: in q̃ siẽ letãtiũ oĩm habitatio ẽ. Amore po/ tes ascẽdere: amãti nihil ẽ difficile: nihil ĩpossibile. Aĩa q̃ amat ascẽdit freq̃nter ⁊ currit familiar' p plateas celest⁊ hier'm. visitãdo p̃riarchas ⁊ pp̃has: salutando ap'los: admirãdo exercit⁹ martiq̃ ⁊ ɔfes/ sor̃: chorosq̃ v̊ginũ speculãdo. Celũ et terra ⁊ oĩa q̃ ĩ eis sunt nõ cessant mihi di cere vt amem dñm deũ meũ. Nihil p̃t aĩe sufficere p̃t sũmũ bonũ

Capitulũ XXV

Qr humanũ in

ɔsiderio etnitat⁊ nõ fixũ: nũq̃ sta bile p̃t esse: sz oĩ volubilitate volu bili⁹: de alio ĩ aliũ trãsit: q̃rẽs rediem vbi nõ ẽ. In his aũt caduc⁊ ⁊ trãsitorijs ĩ q̃/ uenire nõ valz: q̃m tãte est dignitatis vt nullũ bonũ p̃ter summũ bonũ ei sufficere possit. Tãte est ei libertat⁊ vt ĩ aliqđ viciuz rogi ñ possit. Propter̃ vnicuiq̃ p̃pa vo lũtas est causa sue dãnatõis vl' saluatõis. ⁊ iõ nihil dici⁹ bona volũtate deo offert. Bõa volũtas deũ ad nos ɔducit: ⁊ nos ĩ eũ dirigit. Per bonã volũtatẽ deũ dili/ gim⁹: deũ eligim⁹. ad deũ currim⁹: ad de um pueĩm⁹. ⁊ eũ possidem⁹. O bona vo lũtas p q̃m ad ɔi sil'itudinẽ ffor̃amur. ⁊ ei sil'es efficimur. Ita amabil' ẽ deo bo/ na volũtas: vt ipe ĩ cor̃de habitare ñ ve/ lit ĩq̃ bona volũtas ñ fuerit. Bona vo/ tas illi⁹ sũme maiestat⁊ trinitatẽ ad se ĩcli nat. Sapia nãq̃ ad cognitõez vitat⁊ illã illumiat: charitas ad desideriũ bonitat⁊ inflãmat. p̃nitas ĩ ea custodit qđ creauit ne peat.

Quid sit ognitio vitat⁊.

Capitulũ XXVI

Qid ẽ cognitio

vitat⁊: p̃mo ogscere teipm ⁊ qđ es se debes esse studeas. qđ aũt cor̃ri gẽdũ ẽ cor̃rigas. Deide cognoscere ⁊ a/ mare creatorẽ tuũ. H ei ẽ totũ hoĩs bonũ. Vide g q̃ ineffabil' est diuĩe charitat⁊ er/ ga nos dilectio. De nihilo nos creauit. ⁊ q̃cq̃d habem⁹ donauit. Sed q̃ pl⁹ dile xim⁹ datũ q̃ datorẽ: creaturã q̃ creatorẽ cecidim⁹ ĩ laq̃uz diaboli ⁊ facti sum⁹ ei⁹ serui. De⁹ vo miscõia mot⁹ misit filiũ suũ q̃ redimeret suos. misit etiã spm̃ san ctũ q̃ seruos adoptaret ĩ filios. Filiũ de dit ĩ p̃ciũ redẽptõis. spm̃ sanctũ ĩ p̃uilegi um amoris: se deniq̃ totũ suat hereditа tẽ adoptõis. Ita de⁹ vt p̃fissim⁹ ⁊ miseri cor̃dissim⁹ p̃ ɔsiderio vl' amore hoĩs non solũ sua: vez etiã ⁊ seipm ĩpẽdit vt hoiez recuparet nõ tam sibi q̃ homini ipi. Ut homines ex deo nascerẽt p̃mo ex ipsis natus est de⁹. Quis est tã dur⁹ quẽ non emolliat amor̃ dei sic homĩnẽ p̃uenientẽ tã q̃ vehemẽs amor̃ q̃ homo ppter hoiem dignatus est fieri? Quis p̃t odire hoiem cui⁹ naturã ⁊ sil'itudinẽ videt in hũanita te ɔi? Reuera q̃ odit illũ odit deũ. ⁊ ita p dit q̃cq̃d facit. Deus nanq̃ ppter hoiez factus est hõ: vt esset redẽptor̃ q̃ est et cre ator̃: vt de suo redimeret hõ: ⁊ vt famili ari⁹ diligeret ab hoĩ de⁹ ĩ sil'itudie hoĩs apparẽs. ⁊ vt vterq̃ sensus hoĩs ĩ ipo be

atificaret ⁊ reficeret: oculꝰ cordis ī eiꝰ di
nitate: ⁊ oculꝰ corpis ī eꝰ hūanitate: vt
siue īgrediēs siue egrediēs ī ipo pascua
inueniret natura hūana ꝓdita ab ipo.

Quid in nobis opet missio spūssancti

Capitulū XXVII.

Saluator nanq;
noster natꝰ ē nob: crucifixus et
mortuꝰ ē ꝓ nobis: vt morte sua
mortē nrāz destrueret. Et q; bonꝰ carnis
portatꝰ fuerat ad torcular crucis: ⁊ expssi
one facta fluere cepat mustū diuinitatis: mis
sus est spūssctūs q̄ vasa cordiū ꝓparent:
⁊ vinū nouū ī vtres nouos ponerē: pri
mū vt corda mūdarēt: ne ifusū polluerēt:
⁊ postea ligarēt ne ifusū amitterēt. Dū
darēt gaudio inīq̄tatis: ligarēt ꝺ gaudiuz
vanitatis. Nō eni qđ bonū ē vēire potuit:
nisi ꝓus recederet qđ malū ē. Gaudiū ini
q̄tatis polluit: ⁊ gaudiū vanitatis effudit.
Gaudiū iniq̄tatis reddit vas sordidū: et
gaudiū vanitatis facit rimosū. Gaudiū in
iq̄tatis ē cū pctō diligit. ⁊ gaudiū vanita
tis ē cū trāsitoria amāt. Ējce g̈ qđ malū
est: vt qđ bonū ē ꝑcipe possis. Effūde a
maritudinē vt dulcedine impleri possis.
Spūssctūs gaudiū est ⁊ amor. Ējce spi
ritū diaboli ⁊ spm̄ mūdi: vt accipias spi
ritū dei. Spūs diaboli opat gaudiū ini
q̄tatis. et spūs mūdi gaudiū vanitatis.
Et hec gaudia mala sūt. qm̄ aliꝺ hz cul
pam: aliꝺ occasionē culpe. Ūēiet āt spūs
dei cū eiecti fuerit spūs mali: ⁊ ītrabit ta
bernaculū cordis. ⁊ opabit gaudiū bonū
⁊ amorē bonū q̄ expellit amor mūdi et a
mor pctī. Amor mūdi allicit ⁊ decipit.
Amor peccati polluit ⁊ ad mortē ꝺducit.
Amor dei mētē illumiat. ꝺsciaz mundat.
aiam letificat: ⁊ deū demōstrat.

De opatōe eius q̄ diligit deum

Capitulū XXVIII

In quo amor
dei ē sp cogitat qm̄ ad deū p
ueniat: qm̄ mūdū ꝺrelinq̄t. qm̄
carnis corruptōez euadat: vt verā pacez
inueniat. sp hz cor suū ⁊ desideriū in supi
na elevatū: qm̄ sedet: qm̄ ambulat: qm̄ req
escit. vl qm̄ aliq̄d agit. cor a deo n̄ recedit.
oēs ad amorē dei exhortat. oibꝫ amorez
dei ꝺmēdat. ⁊ q̄z dulcis sit dei amor: et q̄z
malꝰ et q̄z amarꝰ sit amor secli: corde: ore:
⁊ ope oibꝫ demōstrat. Deridet huiꝰ secli
gl'iaz: arguit sollicitudinē. ⁊ q̄z stultū sit i
his q̄ trāseūt fiducia hre oñdit. Dirat
cecitatē hoim q̄ hec diligūt. Dirat etiā
quō vniuersa hec trāsitoria ⁊ caduca oēs
ñ derelinquunt. Oibꝫ extimat dulce qđ
sibi sapit: oibꝫ placere qđ diligit: omnib
q̄dē esse manifestū qđ cognoscit. Freqnt
deū suū ꝓtēplat: ⁊ in eiꝰ ꝓtēplatōe suavi
ter reficit: tāto felicioꝰ q̄nto freqntioꝰ. Dul
ce ē eni sp ad cōsiderādū qđ ad amādū et
laudandum semp ē suave.

De va cordis reqe. Cap. XXIX.

Cuera hec ē ve
ra cordis reqes cū totū ī amorez
dei ꝓ ōsideriū figit. Nec q̄cq̄z a
liud appetit: sz in eo qđ tenet felici q̄dam
dulcedie delectat. ōlectādo iocū dat. Si
vo vana aliq̄ cogitatōe vl rez occupatō
ne ide aliq̄z tulū abstractū fuerit: sūma cū
festinatōe illuc redire festinat: exiliū repu
tās alibi q̄z ibi morā facere. Nā sic nullū
est momētū q̄ hō nō fruat vl utat pietate
divina. sic nullū debet esse momētū q̄ euz
p̄sentē nō habeat ī memoria. Idcirco nō
breui crimie tenet astrictꝰ q̄s in orōne
cū deo loq̄t: ⁊ subito abstrahit ab eiꝰ cō
spectu q̄si ab oculi nō videt: nec audiēt.
Hāūt fit qm̄ cogitatōes suas malas ⁊ im
portunas seq̄t: ⁊ aliquā vilissimā creatu
rā ad quā mētis ītuitꝰ facile distrahit: ei
p̄fert. illā videlicz ī cogitatōe sepi reuol
uēdo q̄z deū quē assidue debz colere cre
atorē: adorare redēptorē: expectare salua
torē: timere iudicē

Quicqd mētis aspectū ab eo trahit oi
no fugiēdū ē atq̄z exectrādū Ca. XXX

O Visquis mal
ū mūdū tibi ꝑspice q̄ sit cunduz.
Nec via q̄ vadis via pessima
plenaq̄ cladis. Fuge g̈ o hō paululū oc
cupatōes tuas: ⁊ abscōdere modicū a tu
multuosis cogitatōibꝫ tuis. Abjce nūc

oneroſas curas. poſtpone laborioſaſ diſ
ſenſiões. vaca aliq̄ntulū deo: ꝛ paululuz
req̄eſce ī eo. Intra ī cubiculū mentſ tue.
exclude oīa p̄ter deū ꝛ q̄ valēt ad q̄rēduz
eū. ꝛ clauſo oſtio q̄re eū. Dicat nūc totuz
cor tuū deo. Quero vultū tuū: vultū tuū
dñe q̄ro. Eya nūc g̈ dñe de⁹ me⁹ tu doce
cor meū. vbi ꝛ quō te q̄rat. vbi ꝛ quō te ī
ueniat. Dñe ſi h̄ ñ es vbi te q̄rā abſentē:
Si aūt vbiq̄z es cur te nō video p̄ſentē:
Sz certe habitas lucē inacceſſibilē. Sz
quō accedā ad lucē inacceſſibilē. Aut q̄s
me d̄ducet ꝛ īducet ī illā vt videā te ī illa.
Deinde q̄by ſigniſ: q̄ facie te q̄rā. Nūq̄z te
vidi dñe de⁹ me⁹ nūq̄z noui faciē tuam.
Quid faciet altiſſime dñe: q̄d faciet iſte lō
ginqu⁹ exul tu⁹ ſ: Quid faciet ſeru⁹ tuus
anxi⁹ amore tui: ꝛ lōge piect⁹ a facie tua ſ
En anhelat videre te: ꝛ nimiſ illi abeſt fa
cies tua. Accedere ad te d̄ſiderat: ꝛ īacceſ
ſibil' eſt habitatio tua. Inuenire te cupit
ꝛ neſcit locū tuū. Querere te affectat: ꝛ ig
norat vultū tuū

Viſio dei p̄dita eſt p̄pter peccatū: et miſeria inuēta eſt

La. xxxi.

Domie deus me
us es tu ꝛ dñs me⁹: ꝛ nūq̄z vidi
te: tu me feciſti ꝛ refeciſti ꝛ oīa bo
na tua mihi p̄tuliſti: ꝛ nōduz vidi te neq̄z
noui. Deniq̄z ad te videndū fact⁹ ſū: ꝛ nō
dū feci p̄pter q̄d fact⁹ ſū. O miſera ſorz
hois cui h̄ p̄didit ad q̄d fact⁹ ē. O dir⁹ ac
dur⁹ caſus ille. Heu q̄d p̄didit ꝛ q̄d īue
nit. Quid abſceſſit ꝛ q̄d remāſit ſ Perdi
dit b̄ti tudinē ad quā fact⁹ ē. ꝛ inuenit mi
ſeriā ad quā fact⁹ nō eſt. Abſceſſit ſine q̄
nihil felix ē: ꝛ remāſit q̄d p̄ ſe nō niſi miſe
rū eſt Dāducebat tūc hō panē angelorz
quē nūc eſurit. māducat nūc panē dolorz
quē tūc neſciebat. O tu dñe vſq̄q̄ obliui
ſceris in finē: vſq̄q̄ auertſ faciē tuā a no
bis ſ Q̄n reſpicies ꝛ exaudies nos ſ Q̄n il
lumīabis oc'os nr̄os et oñdes nob̄ faci
em tuā ſ Q̄n reſtitues te nobis ſ Reſpice
dñe et exaudi ꝛ illumīa nos. ꝛ oñde nobiſ
teip̄m. reſtitue te nobis vt b̄n ſit nobiſ: ſi
ne q̄ tā male eſt nobis. Innita nos: adiu
ua nos: obſecro dñe. Amaricatuz eſt coz
meū ſua deſolatōne: indulcoꝛā illō tua cō
ſolatōe. Obſecro dñe. Eſurīēs cepi q̄re
re te: ne deſinā impaſt⁹ a te. Famelic⁹ ac
ceſſi: ne recedā impaſt⁹. Paup veni ad di
uite: miſer ad miſericordez. ne recedā va
cuus et p̄tēptus. Dñe incurvat⁹ ſū ꝛ nō
poſſuz niſi deorſū aſpicere. Erige me vt
poſſim ſurſum videre vl' intēdere. Iniq̄
tates mee ſupgreſſe ſunt caput meū: ob
uoluerūt me: ꝛ ſicut on⁹ graue ḡuār me.
Euolue me ꝛ exonera me: ne vꝛgeat ſup
me pute⁹ os ſuū. Doce me q̄rere te ꝛ oñ
de te q̄renti te. q̄z nec q̄rere te poſſum niſi
doceas tu. nec īuenire niſi te oſtendas.
Querā te deſiderādo: deſiderē te q̄rēdo.
īueniā amādo. amem īueniēdo.

De bonitate dei Cap. xxxii

Hateor domie ꝛ
gr̄aſago: q̄z creaſti me ad hāc īma
ginē tuā. vt tui mēor: te cogitē: te
amē. Sz ſic ē abolita corꝛuptōe vicioꝝ.
ſic ē obfuſcata fumo pctōꝝ vt ñ poſſit fa
cere ad q̄d facta ē: niſi tu r̄nouel ꝛ r̄fozmet
eā. Rogo dñe q̄ das fidei itellectū: da mi
hi vt q̄d tū ſiſ expedire ītelligā: q̄z es ſic cr̄e
dim⁹: ꝛ h̄ es q̄d credim⁹. ꝛ q̄d credim⁹ te
eſſe aliq̄d q̄ nihil mai⁹ aut meli⁹ cogitari
poſſit. Quid g̈ es dñe de⁹ q̄ vnū mai⁹ me
liuſq̄z nihil valz cogitari: niſi id q̄d ſūmū
bonū oīm ſolū exiſtēs p ſeip̄z: oīa alia fec̄
ex nihilo: Q̄d g̈ bonū deeſt ſūmo bono p
q̄d oē bonū: Tu es itaq̄z iuſt⁹: vera ꝛ: bea
atus ꝛ q̄cq̄d aliḋ eſt meli⁹ eſſe q̄z nō eſſe.
Uez mal' quō parcſ: ſi eſ tot⁹ ſūme iuſt⁹ ſ
An q̄z bonitas tua ē incōp̄rehēſibil ſ La
tet h̄ in luce inacceſſibili quā ĩhabitas.
Vere in altiſſimo ꝛ ſecretiſſimo bonita
tis tue. p̄fūdo latet fōs vñ manat fluui⁹
miſeꝛie tue. Hā cū tot⁹ ꝛ ſūme iuſt⁹ ſiſ. tū
idcirco etiā mal' benign⁹ es: q̄z tot⁹ et ſū
me bon⁹ es. Din⁹ nāq̄z bon⁹ eſſes ſi nul
li malo eſſes benign⁹. Melioꝛ ē ei q̄ ꝛ bo
nis ſit' ꝛ mal' bon⁹ ē: q̄z q̄ boniſ tm̄ bon⁹ ē
Et melioꝛ ē q̄ mal' ꝛ parcēdo ꝛ puniēdo
bon⁹ ē: q̄z q̄ puniēdo tm̄. Jō g̈ miſericoꝛs
es: q̄z totus ꝛ ſumme bon⁹ es

De delectabili fruitōe dei Capitulū xxxiii

O Immẽsa bonitas q̃ oĩm intellectũ excedis. veniat sup me miserico:dia illa q̃ de tãta opulẽtia ꝓcedit. ifluat ĩ me q̃ ꝓfluit ꝺ te. Parce ꝑ clemẽtiã ne vlciscaris ꝑ iusticiã. Excita te nũc aĩa mea: et erige totũ intellectũ tuũ: ⁊ cogita q̃ntũ potes: q̃ntũ et q̃le sit illud bonũ qꝺ deus ẽ. Si enĩ singula bona delectabilia sũt: cogita intẽte q̃ delectabile sit illꝺ bonũ qꝺ ꝓtinet iocũditatẽ oĩm bonoꝝ. ⁊ nõ q̃le ĩ rebꝫ creatis sumꝰ expti. sed tãto differẽtẽ q̃ꝫto differt a creatura creato:. Si eĩ ẽ bõa vita creata: q̃ꝫ bona ẽ vita creatrix? Si iocũda ẽ salꝰ facta: q̃ꝫ iocũda ẽ salꝰ q̃ feĉ oẽz salutẽ? Si amabil' est sapĩa ĩ cogitatõne vl' cognitõe reꝝ cognitaꝝ: q̃ꝫ amabil' ẽ sapiẽtia q̃ oĩa fecit ⁊ ꝓdidit ex nihilo? Denicꝫ si mlte et magne sũt delectatões ĩ rebus delectabilibꝫ: q̃lis ⁊ q̃nta ẽ delectatõ ĩ eo q̃ ipa ꝺlectabilia feĉ? O q̃ ℔ bono fruetur q̃d illi erit: q̃d illi ñ erit? Certe q̃cq̃d voluerit illi erit: ⁊ q̃cq̃d noluerit nõ erit: Ibi q̃ppe illi erũt bona aĩe et coꝛpis: q̃ oculꝰ vidit nec auris audiuit: nec coꝛ hoĩs cogitauit. Sũmũ bonũ appetendũ est

Cap. XXXIIII.

QVr ergo per mlta vagaꝛ homũcio q̃rẽdo bõa aĩe tue ⁊ coꝛpis tui. Ama vnũ bonũ in q̃ sunt oĩa bõa ⁊ sufficit. Desidera simplex bonũ qꝺ est oẽ bonũ. ⁊ satis est. Quid enĩ amas caro mea: q̃d ꝺsideras aĩa mea? Ibi ẽ q̃cq̃d amas. ibi est q̃cq̃d desideras. Si delectat pulcritudo: fulgebũt iusti sicut sol. Si velocitas aut foꝛtitudo aut libertas coꝛpis cui nihil obsistere poterit: erũt sĩles angel' dei: qz semi naĝ coꝛpꝰ aĩale: surget coꝛpꝰ spũale: ptãte vtiq̃ nõ natura. Si lõga aut salubꝛis vita. ibi erit sana eternitas: et etna sanitas. qz iusti ĩ ꝑpetuũ vivẽt: ⁊ salꝰ iustoꝝ a domino. Si satietas: satiabunt cũ apparuerit gl'ia dñi. Si ebꝛietas: inebꝛiabũt ab vbtate domꝰ dei. Si melodia: ibi angeli ꝺcinnent sine fine deo. Si q̃libz nõ ĩmũda sz mũda voluptas: toꝛrẽte voluptatis sue potabit eos dñs. Si sapĩa: ipa dei sapiẽtia oñdet eis seipam sapiaz. Si amicicia: diligẽt deũ plus q̃ꝫ seipos: ⁊ iuicem tanq̃ꝫ seipos. ⁊ deꝰ illos plꝰ q̃ꝫ illi seipos. qz illi illũ se ⁊ inuicẽ ꝑ illũ. ⁊ ille se ⁊ illos ꝑ seipm. Si ꝓcoꝛdia: oĩb; ill' erit vna voluntas: qz nll'a ill' erit nisi dei sũma volũtas. Si ptãs: oĩ potẽtes erũt sue volũtatis vt deꝰ sue. Nã sic deꝰ poterit qꝺ volet ꝑ seipm: ita poterũt illi qꝺ volẽt ꝑ illũ. qz sic illi nõ aliꝺ volẽt q̃ꝫ ille volet: ita ille volet q̃cq̃d illi volẽt: ⁊ q̃d ille volet nõ poterit nõ esse. Si honoꝝ ⁊ diuitie: deꝰ suos suos bonos ⁊ fideles sup mlta bõa ꝓstituet: imo filĩ dei ⁊ ꝺi vocabũt: ⁊ erũt heredes q̃dẽ dei: coheredes aũt chꝛisti. Si ꝥa securitas. certe ita certi erunt nũq̃ꝫ vllatenꝰ illꝺ bonũ sibi defutuꝝ: sic certi erũt se nõ sua spõte illꝺ amissuros: nec dilectoẽ deũ illꝺ dilectoꝛib; suis iuitz ablatuꝝ. nec aliq̃d deo potẽtiꝰ: deũ ⁊ illos sepatuꝝ. Gaudiũ ꝥo q̃le q̃ꝫ tũne ẽ: vbi tle ac tm bonũ ẽ.

De mutua charitate sanctoꝝ in cel'

Capitulũ XXXV.

QVꝛ humanuz coꝛ indigẽs: coꝛ exptũ erũnas ⁊ miserias: imo obꝛutũ miserijs: quantũ gauderes si in his oĩb; abũdares: interroga vltima intima tua si capere possent gaudiũ suũ de tanta bꝛitudine sua. Sed certe si q̃s aliꝰ quẽ oĩno sic̃ teipsũ amares: eãdẽ bꝛitudinẽ hꝫ̃ret: duplicaꝛetur gaudiũ tuũ: qz nõ minꝰ gauderes ꝑ eo q̃ꝫ ꝑ teipso. Si vero duo vl' tres vl' mlto plꝰ ĩdipm haberẽt: tantũdẽ ꝑ singul q̃ntũdem ꝑ teipso gauderes si singulos sicut teipm amares. Ergo q̃d erit in illa ꝑfecta charitate innumerabiliũ beatoꝝ angeloꝝ ⁊ hoĩm: vbi nullꝰ diliget aliũ minꝰ q̃ꝫ seipz? Nõ ei alit' gaudebit vnusq̃sq̃ꝫ ꝑ singul alĩus q̃ꝫ ꝑ seipso. Si g̃ coꝛ hoĩs de tãto bono suo vir gaudiũ suũ capiet: quõ capax erit tot et tantoꝝ gaudioꝝ? Et vtiq̃ qm̃ q̃ntũ q̃sq̃ diligit aliquẽ tãtũ de bono eiꝰ gaudet. sic ĩ illa bꝛã felicitate vnusq̃sq̃ꝫ sine ꝓpatõe plꝰ amabit deuz q̃ꝫ se ⁊ oẽs alios secum: ita plꝰ gaudebit absq̃ꝫ extimatõne de felicitate dei q̃ꝫ de-

suā et dīm alioꝝ secū. Et si deum sic dili gent toto corde:tota mēte:tota aīa .vt tī totū cor:tota mēs:tota aīa nō sufficiat di gnitati dilectōis.pfecto sic gaudebūt to to corde:tota mēte: tota aīa.vt tī totum cor:tota mens :tota ania nō sufficiat ple nitudini gaudij.

¶ De pleno gaudio vite eterne.

¶ Capitulū XXXVI

DEus meus et dñs me⁹ :spes mea ⁊ gaudiū cordis mei.dic aīe mee :si ꝑ ē gaudiū de q̄ nobis p filiū tuū dicꝫ. Peti te ⁊ accipietis vt gaudiū vestꝝ sit plenū Inueni nāq̄ gaudiū qdā plenū ⁊ plus q̄ plenū.pleno q̄ppe corde: plena mēte: plena aīa:pleno toto hoīe. Gaudio illo adhuc sup̄ modū superit gaudiū. Nō er go totū illō gaudiū intrabit ī gaudentes. sz toti gaudētes intrabūt in gaudiū. Dic dñe dic fuo tuo int⁹ in corde meo: si hoc est gaudiū in qō intrabūt serui tui:q̄ intra būt in gaudiū dñi sui. Sz certe gaudiuz illō q̄ gaudebūt electi tui nec ocul⁹ vidit nec auris audiuit:nec in cor hois ascēdit Nōdū ꝑ cogitaui aut diri dñe q̄tū gau debūt electi tui. Utiq̄ tantū gaudebunt q̄tū amabūt: tātū amabūt q̄tū cogscēt dñe. Et q̄tū te amabūt: Certe nec ocul⁹ vidit nec aurꝭ audiuit nec ī cor hois ascē dit in hac vita q̄tū te cogscēt ⁊ amabūt ī illa vita. Oro te de⁹ me⁹ vt cogscā te:a mem te:vt gaudeā de te. ⁊ si nō possuz in hac vita ad plenū vl̄ pficiā de die in diē: vsq̄dū veniat illō ad plenū. Proficiat ī me ꝟ noticia tua vt ibi fiat plena :crescat ī me ꝟ amor tu⁹ vt ibi sit plenus :vt hic gaudiū meū sit ī spe magnū ⁊ ibi ī reple nū. De⁹ verax peto vt accipiā qđ pmit tis:vt gaudiū meū sit plenū. Mediteꝝ ī de interim mēs mea: loquaꝝ inde lingua mea:amet illud cor meū.sermocinetur os meū:esuriat illō aīa mea:sitiat illō caro mea.ō sideret illud tota suba mea donec ī trē ī gaudiū dñi mei:ibi pmāsur⁹ p secu la Āmē.

¶ Manuaꝝ de ꝟbo dei Diui Augusti ni episcopi Hipponēsis finis

¶ Ex libro secundo: capite sexagesimo tercio retractationū diui Augustini.

¶ Scripsi et librū de fide spe et charita te cū a me ad quē scriptus est postulassz: vt aliquod opusculū haberet meū de su is manib⁹ nō recessurū. Qđ genus greci enchiridion vocant. Ubi satis diligēter mihi videor esse complex⁹ :quomodo sit colend⁹ deus:quā sapiētiā esse hominis vtiq̄ verā diuina scriptura definit. Dic liber sic incipit. Dici nō potest dilectissi me fili laurenti.

¶ Diui Augustini epi Hipponēsis en chiridion ad Laurētiū phemiū

DIci nō pōt dilectissime fili laurēti q̄ tum tua eruditione dele cter:quantūq̄ te cupiaz esse sapientē:nō ex eorum numero de quibus dicit. Ubi sapiēs:vbi scriba:vbi cōquisitor huius seculi: Nōne stultā fecit deus sapientiā hui⁹ mun di: Sed ex eorū numero de quibus dictū est. Multitudo sapientū sanitas est orbis terrarū. Et quales vult apostol⁹ fi eri:quibus dicit. Volo autē vos sapien tes quidē esse in bono: simplices autē in malo. Sicut autē nemo a seipo esse pōt: ita etiā nemo a seipo sapiēs esse potest. sz ab illo illustrāte de quo scriptū est. Omīs sapiētia a dño deo est.

¶ Q, homis sapiētia pietas.id ē dei cul tus dicit:vt in libro Job legit

¶ Capitulū I

HOminis autez sapiētia pietas est. Habes hoc in libro sancti Job. Haz ibi le gitur q̄ ipa sapiētia dixerit homini. Ec ce pietas est sapientia. Si autē queris: quā dixerit eo loco pietatē: distinctius in greco reperies theosebian:qui est dei cul tus. Dicitur enī grece pietas:et aliter idē eusebian: quo nomine significatur bon⁹ cultus:q̄uis et hoc precipue referat ad colendū deuz. Sed nihil est cōmodius illo nomine: quo euidēter dei cultus ex-

ꝑfus est: cū quid esset hoīs sapiētia dicere. Queriſne aliq̄d dici breui⁹: q̄ petis a me vt breuiter magna dicam? An hoc tibi fortasse desideras breuiter apiri: atq; in sermonē colligi breuē q̄nam modo sit colendus deus.

¶ Quonā modo sit colendus deus

¶ Capitulū II.

Hec si respondero: fide spe charitate colēdū deū: ꝓfecto dictur⁹ es breui⁹ ꝟ dictū esse q̄z velis: ac deinde petitur⁹ ea tibi breuiter explicari q̄ ad singula tria ista ptinent. q̄d credendū. s. q̄d sperādū. q̄d amādū sit. Nō cū fecero ibi erūt oia illa que i epistola tua querēda posuisti. Cui⁹ exēplū si est penes te: facile est vt ea reuoluas ⁊ relegas. Si autē nō est ꝓmemoratē me recolas.

¶ Qualē sibi libꝝ fieri voluerit vl̄ que vt contineret poposcerit ¶ Cap. III.

Vis enī tibi. vt scribis libꝝ a me fieri. quem enchiridion vt dicūt habeas: ⁊ de tuis manib⁹ nō recedat: ⁊ ꝓtinēs postulata. i. q̄d sequendū maxime q̄d ppt̄ diuersas p̄ncipaliter hereses sit fugiendū: inq̄z tū ratio ꝓ religiōe ꝓtēdat. vl̄ quid in rōe: cū fides sit sola ñ ꝓueniat. q̄d p̄mū quid vltimū teneat. que toti⁹ diffinitōis summa sit. qđ certuz ꝓprīūq̄z fidei catholice fundamentū. Hec aūt oīa q̄ req̄ris ꝓculdubio scies: diligēter sciēdo q̄d credi q̄d sperari debeat: q̄d amari. Hec enī maxime: imo ꝟo sola religione seq̄nda sunt. Vis q̄ ꝓtradicit: aut oīno a christi nomine alien⁹ est: aut hereticꝰ. Hec sunt defendenda rōe: q̄ vel a sensib⁹ corpis īcohata: vl̄ ab intelligentia mētis inuēta. Que autē nec corporeo cēsu erpti sum⁹. n⁹ mēte assecq̄ valuim⁹ aut valem⁹: eis sine vlla dubitatiōe credenda sunt restitib⁹: q̄b⁹ ea q̄ diuīa vocari iā meruit scꝑtura ꝓfecta ē: q̄ ea siue p corp⁹ siue p animū diuit⁹ ad inti: vl̄ videre vl̄ etiā ꝓuidere potuerūt

¶ De initio fidei et pfectiōe speciei. et q̄ christus sit ꝓprīūm fidei catholice fundamentū: quod apud hereticos nominetenus inuenit. ¶ Capitulū IIII

Quam aūt initio fidei: q̄ p dilectōez opaī: imbuta mens fuerit: tēdit bñ viuēdo eri am ad speciē puenire: vbi est sanctis ⁊ pfectis cordib⁹ nota ⁊ ineffabil̄ pulcritudo: cui⁹ plena visio ē sūma felicitas. Hoc est nimirū qđ req̄ris: quid ꝓmū: q̄d vltimū teneat: inchoari fide: pfici specie. Hꝫ etiā totius diffinitōis est sūma. Certum vero ꝓprīūq̄z fidei catholice fundamentū christus est. Fundamentū enī aliū ait apl̄s nemo ꝑt ponere ꝑter id qđ positum est: qđ est christus iesus. Hecq̄z hoc ideo negandū est ꝓprīū fundamentū esse fidei catholice: q⁊ putari ꝑt aliq̄b⁹ hereticis hꝫ nobiscū esse cōmune. Si enī diligēter q̄ ad christū ptinēt cogitenī: nomineten⁹ inuenīt christ⁹ apud q̄slibet hereticos qui se christianos vocari volūt. re ꝟo ipa nō est apud eos. Qđ oñdere nimis longum est: qm̄ ꝓmemorāde sunt oēs hereses siue q̄ fuerūt: siue q̄ sunt: siue que poterūt esse sub vocabulo christiano. ⁊ etiā q̄z sit hoc vez p singulas quasq̄ monstrādū. Que disputatio tam multoꝝ est voluminū: vt etiā infinita videat

¶ Quid sit ēnchiridion quod sibi fieri velit. et q̄z laboriosum sit cōtra fidē spem et charitatem sentiēt⁹ respōdere

¶ Capitulū V.

Quāt enchiridion a nobis postulas. i. qđ manib⁹ possit astringi. nō qđ armaria possit onerare. Ut igit̄ ad illa tria redeam⁹ p que dixim⁹ colendū deū: fidē spem charitatē: facile ē vt dicat quid credendū: q̄d sperandū: q̄d amandū sit. Sꝫ quēadmodū aduersus eoꝝ q̄ diuersa sentiūt calūnias defendat: operosioris vberioris q̄z doctrine est. Que vt habeat non breui enchiridion manus debet impleri: sed grādi studio pect⁹ accēdi.

¶ Q⁹ simbolū ⁊ dñica oratio fidē in se⁊ spem ⁊ charitatē contineat

¶ Capitulū VI.

Quam ecce tibi ẽ symbolũ ꝛ dñica oratõ: q̃d breuius audiꝛ aut legiꝛ: q̃d facilius memorie ꝓmendaꝛ? Quia enĩ de pctõ ḡ ui et miseria ꝓmebaꝛ gen⁹ hũanũ. ꝛ diuine indigebat mificordie: gr̃e dei tẽp⁹ ꝓphete ꝓuidẽs ait. Et oĩs q̃ inuocauerit nomẽ dñi salu⁹ erit. Propter hꝫ dñica oratio. Sed apl's cũ ad ipaz gr̃az ꝓmẽdãdam hꝫ ꝓphetic̃ ꝓmẽoraſſz testimoniũ: ꝓtinuo subiecit. Quõ aũt inuocabũt in quẽ nõ crediderũt. Propt hoc symbolũ In his duob⁹ tria illa ĩtuere. Fides credit. spes ꝛ charitas oraꝫ. Sz sine fide eſe nõ possunt: ac ꝓ hoc ꝛ fides oraꝫ. Proꝑterea q̃ppe dictũ est. Quõ inuocabunt in quẽ nõ crediderũt.

Qualiter fides spes ꝛ charitas sine se inuicẽ esse nõ possint: q̃uis a se in q̃busdam differãt. Capitulũ VII.

Quid autẽ spe rari potest qõ nõ crediꝫ? Porro etiã aliq̃d qõ nõ sperat̃ credi potest. Quis nanq̃ fideliũ penas nõ credit impioꝝ: nec sperat tñ. Et q̃squis eas imminere sibi credit ac fugaci animi motu exhorret: recti⁹ timere dicit̃ q̃ sperare. Que duo Lucan⁹ distiguens ita cõplex⁹ ait. Liceat sperare timẽti. Non autẽ ab alio poeta q̃uis melioꝛe ꝑpe dictũ est. Nunc ego si potui tantũ sperare dolorẽ. Deniq̃ nõnulli ĩ arte grãmatica ꝛbi hui⁹ vtunt̃ exẽplo ad ostendendam impꝛopꝛiã dictõez: ꝛ aiũt. Sperare dixit ꝓ timere. Est itaq̃ fides ꝛ malaꝝ rez ꝛ bonaꝝ. qꝛ et bona credunt̃ ꝛ mala. ꝛ hꝫ fide bona nõ mala. Est etiã fides ꝓteritarũ rez̃ pſentiũ et futuraꝝ. Credim⁹ enĩz mortuũ christũ: quod iã ꝓterijt. Credimus sedere ad dexterã patris qõ nũc est. Credimus vẽturꝫ ad iudicãdũ qõ futurũ est. Item fides et suaꝝ rerũ est ꝛ alieꝝ naꝝ. Nam et se quisq̃ credit aliq̃n eẽ cepisse: nec fuisse vtiq̃ sempiternũ: ꝛ alia at q̃ alia. Nec solũ de alijs hoib⁹ multa q̃ ad religionẽ ꝓtinent: rez̃ etiã de angelis credim⁹. Spes aũt nõ nisi bonaꝝ rerũ est nec nisi futuraꝝ: ꝛ ad eũ ꝓtinentiũ: q̃ earũ spem gerere ꝓhibeꝫ. Que cũ ita sint ꝓpter has causas distinguẽda erit fides a spe: sicut vocabulo: ita ꝛ rõnabili differẽtia. Naz qõ attinet ad nõ videre sine q̃ credunt̃ sine q̃ sperant̃ fidei speiq̃ ꝓmũe est. In epl'a quippe ad hebꝛeos: q̃ teste vsi sunt illustres catholice regule defensoꝛes: fides esse dicta est cognitio rerũ q̃ nõ videnꝫ. Quãuis qñ se q̃sq̃ nõ verbis: nõ testib⁹: nõ deniq̃ vllis argumẽtis: sz ꝓsentiũ rez̃ euidentie dicit credidisse: hꝫ est fidẽ accõmodasse: nõ ita videꝫ absurdum: vt recte rep̃hendaꝫ ĩ verbo eiq̃ dicaꝫ. Vidisti: ergo nõ credidisti. Vñ putari p̃t nõ esse consequẽs: vt nõ videatur res quecũq̃ crediꝫ. Sz meli⁹ hãc appellamus fidẽ quã diuĩa eloq̃a docuerunt eaz̃. s. rez̃ que nõ videnꝫ. De spe q̃q̃ ait apl's. Spes q̃ videꝫ nõ ẽ spes. Qõ enim videt q̃s: q̃d sperat? Si aũt qõ nõ videmus speram⁹: ꝓ patientiã expectamus. Cũ ergo bona bonis futura esse credantur: nihil aliud q̃z sperant̃. Jã de amoꝛe quid dicã sine q̃ fides nihil ꝓdest: Spes vo sine amoꝛe esse nõ põt. Deniq̃ vt ait apl's Jacob⁹. Et demões credũt ꝛ cõtremiscunt: nec tñ sperãt vl' amãt. sz potius quod speram⁹ et amam⁹ credẽdo vẽturꝫ eẽ formidãt. Propter qõ apl's paulus fidem q̃ ꝓ dilectõnez opaꝫ approbat atq̃ ꝓmendat. q̃ vtiq̃ sine spe esse nõ ꝑt. Proinde nec amoꝛ sine spe est: nec sine amoꝛe spes: nec vtrũq̃ sine fide.

O credulitas fidei christiane nõ in naturis rerũ: sed ĩ creatoꝛis bonitate cõsistat. ꝛ q̃ satis sit omni christiano credere sctãm trinitatem esse causaz oĩm creataꝝ rez̃. Capitulũ VIII

Quid ergo queritur quid credendũ sit qõ ad religionẽ ptineat: non rez̃ natura ita rimãda est: quẽadmodũ ab eis quos phisicos greci vocãt. Nec metuendũ ẽ quẽadmodũ ab eisdẽ ne aliq̃d de vi ꝛ numero elementoꝝ de motu atq̃ ordie et de effectib⁹ siderũ. de figura celi: de generib⁹ et naturis aialiũ: fruticum: lapidũ:

fontiũ:fluminũ:montiũ:de ſpacijs locorũ et temporũ:de ſignis imminẽtiũ tempeſtatũ:ꝛ alia ſcientia de his rebꝰ: q̃s illi vel iuenerũt vl̃ iueniſſe ſe exiſtimãt:chriſtianꝰ ignoret.qꝛ nec ipi oĩa reppererũt tãto excellẽtes ingenio: flagrãtes ſtudio: abũdãtes ocio:ꝛ q̃dã hũana ꝓiectura inueſtigãtes:q̃dã ꝙo hiſtorica experientia ꝑ ſcrutãtes:ꝛ ĩ eis q̃ ſe ĩueniſſe gl'iank: pl'a opinãtes potiꝰ q̃ ſciẽtes. ¶Satis ẽ chriſtiano rem creatarũ cauſam ſiue celeſtiũ: ſiue terreſtriũ:ſiue viſibiliũ:ſiue ĩuiſibiliũ:nõ niſi bonitatẽ credere creatoris: q̃ vnꝰ et verꝰ eſt deꝰ:nullãq̃ eſſe naturam: q̃ nõ aut ipe ſit:aut ab ipo:eũq̃ eẽ trinitatẽ:patrẽ.ſ.et filiũ a pre genitũ: ꝛ ſpiritũſanctũ ab eodẽ patre ꝓcedentẽ: ſz vnũ eũdẽq̃ ſpiritũ ꝛ patris et filij.

¶Qualia bona ſint q̃ a ſũma trinitate creata ſunt. ¶Capitulũ IX.

¶B hac ſumme ꝛ eq̃liꝛ ꝛ ĩmutabiliter bona trinitate creata ſunt oĩa:ꝛ nec ſũme nec eq̃liter nec ĩmutabiliter bona:ſz tñ bona etiã ſingula. ¶Simul ꝙo vniuerſa valde bona: qꝛ ex oĩbꝰ ꝙſtitit vniuerſitatis admirabil' pulcritudo.

¶Qualiter deus mala ordinet: et q̃ ſit diffinitio mali ¶Capitulũ X

¶N qua etiã illud qđ malũ dicit:bñ ordiatũ et loco ſuo poſitũ:eminẽtiꝰ ꝓmendat bona:vt magis placeãt ꝛ laudabiliora ſint:dũ compar' malis. ¶Neq̃ enĩ deꝰ oĩpotẽs:qđ etiã ĩfideles fatent: rex cui ſumma ptãs:cũ ſũme bonꝰ ſit:vllo modo ſineret mali aliq̃d eſſe ĩ opibus ſuis:niſi vsq̃ adeo eſſet oĩpotẽs et bonꝰ vt bñ faceret ꝛ de malo. ¶De bono nature viciatũ ipeꝰ bñ facit ffozmãdo:aut puniẽdo viciatũ.ac ꝑ hoc ergo malũ nec viciũ erit:qꝛ nihil eſt cũ euacuat. ¶Quid eſt aũt aliud qđ malus dicit:niſi ꝓuatio boni: ¶Nam ſicut corpib' anĩalib' nihil ẽ aliud morbis ꝛ vulneribꝰ affici q̃ ſanitate priuari. ¶Neq̃ enĩ id agit cuꝛ adhibet curatio:vt mala illa q̃ inerãt id ẽ morbi ac vulnera recedãt hinc ꝛ alibi ſint: ſz vtiq̃ vt nõ ſint. ¶Nõ enĩ vlla ſubſtãtia:ſed carnalis ſubſtãtie viciũ ẽ vulnꝰ aut morbus. ¶Cũ caro ſit ipa ſubſtãtia:pfecto aliquod bonũ eſt:cui accidũt iſta mala.i.ꝓuatões eiꝰ boni qđ dicit ſanitas. ¶Ita etiam et anĩaq̃ quecũq̃ ſunt vicia:naturaliũ ſunt priuatões bonoꝛ. ¶Que cũ ſanant nõ aliquo trãſferunt:ſz ea q̃ ibi erãt nuſq̃ erũt:qñ in illa ſanitate nõ erũt.

¶Bonas eſſe oẽs naturas a ſummo bono factas:quibuſq̃ ex cauſis ꝛ qualiter coꝛruptio noceat ĩtimak'.

¶Capitulũ XI.

¶Qture igit' oẽs qñ naturarũ prſus omniũ ſũme ꝙditoꝛ bonꝰ ẽ:bone ſũt. ¶Sz qꝛ nõ ſicut earũ ꝙditoꝛ ſumme atq̃ incõmutabiliter bone ſunt.iõ in eis ꝛ minui bonũ ꝛ augeri poteſt. ¶Sed bonũ minui malũ eſt:q̃uis q̃ntũcũq̃ minuak':remaneat aliq̃d neceſſe eſt:ſi adhuc natura eſt vnde natura ſit. ¶Neq̃ enĩ ſi qualiſcunq̃ aut q̃ntula cũq̃ natura eſt:cõſumi bonũ qđ natura eſt niſi et ipa cõſumak' poteſt. ¶Merito q̃ppe natura incoꝛrupta laudatur. ¶Poꝛro ſi ꝛ incoꝛruptibil' ſit q̃ coꝛrũpi oĩno non poſſit:multo eſt pculdubio laudabilioꝛ. ¶Cũ ꝙo coꝛrũpik':ideo malũ eſt eiꝰ coꝛruptio:qꝛ eam qualicũq̃ ꝓuat bono. ¶Nam ſi nullo bono ꝓuat nõ nocz: nocet aũt adimẽdo bonũ. ¶Quãdiu itaq̃ natura coꝛrũpik' ineſt ei bonũ quo ꝓueſ. ¶Ac ꝑ hoc ſi nature aliq̃d remanebit qđ iã coꝛrũpi nequeat:pfecto natura incoꝛruptibilis erit:ꝛ ad hoc tã magnũ bonũ coꝛruptio nõ ꝓueniat. ¶At ſi coꝛrũpi non deſinet:nec bonũ vtiq̃ hẽ deſinet:q̃ eaz poſſit priuare coꝛruptio. ¶Quã ſi penit' totãq̃ ꝓſũpſerit:iõ nullũ bonũ inerit.qꝛ natura nulla erit. ¶Quo circa bonũ coꝛruptio ꝓſumere nõ ꝑt:niſi ꝓſumẽdo naturã. ¶Omnis ergo natura bonũ eſt magnũ ſi coꝛrumpi nõ ꝑt:paruũ ſi ꝑt. negari tñ bonũ eſſe:niſi ſtulte atq̃ ĩperite prſus ñ ꝑt. ¶Que ſi coꝛruptõe ꝓſumik':nec ipa coꝛruptõ remanebit:nulla vbi eſſe poſſit ſiſtente natura.

Q3 nullū possit esse malū si nullū sit bonū. z q3 hec assertio sentētie ꝓphetice nō sit cōtraria

Capitulū XII

At per hoc nul lum est qđ dicit malū si nullū sit bonū: sz bonū oīni malo cā rēs integrū bonū ē. Cui ꝙ iest malum viciatū vl' vicioſuz bonū est: nec maluz vnq3 ꝑt eē vllū vbi bonū ē nullū. Unde res mira cōficit: vt qz oīs natura inq3tū natura ē: bonū est: nihil aliud dici videatur: cū viciosa natura mala esse nata dicit: nisi malū esse qđ bonū ē: nec malū eē nisi qđ bonū ē: qz oīs natura bonū est. nec res aliq mala essz si res ipa que mala est natura nō esset. Nō igit ꝑt eē malū: nisi aliqđ bonū. Qđ cū dici videat absurde: ꝺnexio tñ ratiocinatōis hui9 velut ineuitabiliter nos ꝺpellit hoc dicere. Et cauendū ē ne incidam9 in illā sententiā ꝓphetica: vbi legit. Ue bis q̄ dicūt: q3 bonū ē malū: z q3 malū ē bonū: q̄ dicūt dulce amarū et amaz dulce. qui dicūt tenebras lucē: z lucē tenebras. Et tū dñs ait Hal9 hō de malo thesauro cordis sui ꝓfert mala. Quid ē aūt mal9 hō nisi mala natura. qz hō natura est. Porro si hō aliqđ bonū est: qz natura ē. quid ē mal9 hō nisi malū bonuz: Tñ cū duo ista discernim9: inuenim9 nec iō malū qz hō ē: nec ideo bonū: qz iniqu9 ē. sed bonū qz hō: malū qz iniqu9. Quisq3 igit dic malū hoiem esse: aut quod bonū ē iniquuz esse. ipe incidit in ꝓphetica illā sententiā. Ue bis q̄ dicūt q3 bonū ē malū: z q3 malū est bonū. Opus enī dei culpat qđ est hō: et viciū hois laudat qđ est iniq3tas. Dis nāq3 natura etiā si viciosa est inq3tū natura est bona ē. inq3tū vicioſa ē mala est

Q3 in bonis ac malis sibimet ꝙꝛ dyaleticoz regula deficiat. z q̄d sit corruptio. et q3 ex bonis mala orta sint.

Capitulū XIII.

Quapropter in his ꝙtrarijs q̄ mala z bona vocant: illa dyaleticoz regula deficit: q̄ dicūt: nulli rei duo simul iesse ꝙꝛia Null9 enī aer simul et tenebrosus ē z lucid9. Null9 cib9 aut pot9 simul dulc3 ē z amar9. Nullū corp9 sit vbi albū ibi z nigrū. Nullū sit vbi deform: ibi z formosum. Et ꝟ in multis ac penein oīb9 ꝙtrarijs repit: vt ī vna re sit esse non possint Cū aūt bona z mala null9 ambigat esse ꝙꝛia: nō solū sit esse ꝑñt: sz etiā mala oīno sine bonis et nisi ī bonis esse nō possunt q3uis bona sine mal' esse possint. Potest enī hō vel angel9 nō esse iniust9. iniust9 aūt nō potest esse nisi hō vel angel9. Et bonū q3 hō: bonū q3 angel9: malū q3 iniustus. Et hec duo ꝙtraria ita sit sunt: vt si bonū nō esset in q̄ malū esset: ꝑfus nec malū esse potuissz. Quia nō mō vbi ꝺsisteret: sed vnde oriret corruptio nō h3et: nisi esset quod corrūpet. quod nisi bonū esset nec corrumpet. qm̄ nihil est aliud corruptio q3 boni exterminatio. Ex bonis igit mala orta sunt: z nisi ī aliq3 bonis nō sunt. nec erat alias vnde oriretur vlla mali natura. Nā si essz inq3tū natura esset: ꝑfecto bona eēt. et aut incorruptibil' natura magnū esset bonū: aut etiam natura corruptibil' nullo mō essz nisi aliqđ bonū: qđ bonū corrumpēdo possz ei nocere corruptio.

Quō nō sit ꝙꝛiū dñice sententie: q̄ dicitur. nō ꝑt arbor bona fructꝰ malos facere: cū dicunt mala ex bonis esse orta

Capitulū XIIII

Sed cū mala ex bonis orta esse dicim9: nō putet ꝟ dñice sētētie refragari: q̄ dicit. Nō ꝑt arbor bona fructꝰ malos facere. Nō ꝑt enī sic vitas dicit: colligi vua de spinis: qz nō ꝑt vna nasci ꝺ spinis Sz ex bona terra z vites nasci posse videmus et spinas. Et eodē mō tanq3 arbor mala fructꝰ bonos. i. opa bona ñ ꝑt facere volūtas mala. Sz ex bona hois natura oriri volūtas z bona ꝑt et mala. Nec fuit ꝑfus vnde ꝓmit9 oriret volūtas mala: nisi ex angeli et hoīs natura bona. Qđ z ipe dñs eodē loco: vbi ꝺ arbore et fructib9 loquebat aptissime ostē-

dit. Ait enī. Aut facite arbores bonā et fructū eius bonū. aut facite arborē malā et fructū eius malū. Satis admonēs ex arbore q̄dē bona malos: aut ex mala bonos nasci fructus ñ posse: ex ipa tñ tra cui loq̄bat vtrāq; arborē oriri posse.

¶ Quō ptinere ad btitudinē cōseq̄ndam scire causas in mūdo corpaliū motōnū.

¶ Capitulū XV.

Quē cū ita sint qñ nobis marōis ille vsus placet. Felix q̄ potuit rerū cognoscere causas: nō nobis videat ad felicitatē cōseq̄ndā ptinere: si sciam⁹ causas magnarū i mōdo corpaliū motionū: q̄ abditissimis nature sinib⁹ occulunt. vñ tremor terris: q̄ vi maria alta tumescāt: obicib⁹ rupt⁹: rursusq; i seipa resideāt: et cetera hmōi. Sz bonarū et malarū rerū causas nosse ō bem⁹. Et id hactenus q̄tenus eas homi in hac vita erroribus erūnisq; plenissima ad eosdē errores et erūnas euadēdas nosse pcedit. Ad illā q̄ppe felicitatē tendēdus ē: vbi nlla q̄tiamur erūna: nllo errore fallamur. Nā si causę corpaliū motōnū nosc̄ēde nob eēnt: nllas magis nosse q̄s nostre valitudis deberem⁹. Cū vo eis igratis medicos q̄rim⁹: q̄s nō videat: qō ō secretę celit̄ re nos latet quāta sit patiētia nesciēdū.

¶ Disputatio q̄lit̄ error caueri possit

¶ Cap. XVI

Quāuis enī error q̄nta possum⁹ cura cauēd⁹ sit: nō solū i maioribus verūetiā i minoribus rebus. nec nisi rerū igratia possit errari: nō ē tñ pseq̄ns: vt ptinuo erret q̄s aliq̄d nescit: sz q̄s se existimat scire qō nescit. p vo q̄ppe approbat falsū: qō ē erroris pprium. Verūtñ i q̄ re q̄sq; erret itereſt plimū. Nā i vna eadēq; re et nescienti sciēs: et errāti nō errās recta rōe ponit. In diuersis aūt rebus. i. cū iste sciat alia: ille alia. et iste vtiliora: ille min⁹ vtilia: vl etiā noria: q̄s nō i eis q̄ ille scit: ei pferat nesciētē. Sūt enī q̄dā q̄ nescire q̄s scire sit melius. Itēq; nōnullis errare pfuit aliq̄n. sz i via pedū nō in via morū. Nā nobis ipis accidit vt i q̄dā biuio fallerem⁹: et nō irem⁹ p eū locū: vbi opiens trā situ nostr donatista⁹ armata subsederat. atq; ita factū ē: vt eo q̄ tēdebam⁹ p deuiū circuitū venirem⁹: cognitisq; insidijs illor nos gētes laremur erasse: atq; ide gras agerem⁹ deo. Quis g̃ viatores sic errātē: sic nō errāti latroni pponere dubitauerit? Et fortasse iō apd illū sumus poetā loq̄ns q̄dā miser amator: vt vidi i q̄t: vt perij: vt me mal⁹ abstulit error: q̄ nia ē error bon⁹ q̄ nō solū mihi obsit: verūetiā psit aliq̄d. Sz diligēti⁹ pside rata vitate: cū nihil sit aliō errare q̄s verū putare qō falsū ē: falsūq; qō verū ē: vl certū hre p incertū: incertūue p certū. siue falsū siue sit verū. idq; tā sit i aio deformē at q̄s indecēs: q̄s pulcr ac decor esse sentim⁹: vl i loq̄ndo vl i assentiēdo: est est: nō nō. Profecto et ob hoc ipm ē vita ista misera q̄ viuim⁹: q̄ ei nōnūq̄s vt ñ amittat: error ē necessari⁹. Absit vt tal sit illa vita vbi ē anie nre ipa vitas vita. vbi nēo fallit: fallit nēo. Dic aūt hoies fallunt atq; fallūt. mt̄ioresq; sūt cū mētiēdo fallūt: q̄s cū mētiētib⁹ credēdo fallunt. Usq; adeo tñ rōnabil natura fugit falsitatē: et q̄s tū pt deuitat errorē: vt falli nolit etiā q̄cūq; amāt fallere. Nō enī sibi q̄ mentit videt errare: sz aliū i errorē mittere credēs tē sibi. et i ea q̄dē re ñ errat: quā mēdacio ptegit. nouit ipe q̄d verū sit. sz i h̄ fallit q̄ putat sibi suū ñ obesse mēdaciū: cum magis faciēti q̄s patiēti obsit oīme pctm.

¶ Utrū ad officiū hois iusti sit aliq̄n mentiri

¶ Capitulū XVII

Verum difficillima et latebrosissima h̄ gignit q̄stio: de q̄ ia gndēlib⁹ cū rñdēdi necessitas nos vrgeret absoluim⁹. Utr ad officiū hois iusti ptineat aliq̄n mētiri. Nōnulli ei eo vsq; pgrediūt vt et peierare et de rebus ad dei cultū ptinētib⁹ ac ō ipa dei natura falsū aliq̄d dicere: nōnūq̄s bonū piūq; op⁹ eē ptēdāt. Mihi aūt videt pctm esse q̄dē oīme mēdaciū: sz mltū itereſse q̄ aio et q̄bus de rebus q̄sq; mentiat. Nō enī sic peccat ille q̄ pjudicādi: quō ille

q̃ nocẽdi volũtate mẽtiℓ. Quod ꝙ tm̃ nocet: q̃ viatorẽ mẽtiẽdo ĩ diuersuz itermittit cꝫtũ is q̃ uiã vite mẽdacio fallente depuat. Nemo sane mẽtiẽs iudicãd⁹ ẽ q̃ dicit falsũ qđ putat verũ. qm̃ cꝫtũ ĩ ipso est nõ fallit ipe sz fallit. Nõ itaqꝫ mẽdacij: sz aliqñ temeritatz arguẽd⁹ ẽ: q̃ falsa ĩ cauti⁹ credita ꝓ veris habz. Potiusqꝫ e/ cõtrario cꝫtũ ĩ ipo est mẽtiℓ ille: q̃ dic̃ verũ qđ putat falsuz. Quãtũ enĩ ad aĩm ei⁹ attinet: qz nõ qđ sentit ℔ dicit: nõ veruz dicit cꝫuis vez inueniaℓ esse qđ dic̃. nec vllo mõ liber est a mẽdacio q̃ oze nesciẽs vez loquiℓ: sciẽs aũt volũtate mẽtitur. Nõ ꝯsideratz itaqꝫ reb ipis de q̃bz aliq̃d dicit: sz sola intẽtõe dicẽtz: melior est q̃ nesciẽs falsũ dicit: qm̃ id vez putat. cꝫ q̃ mẽtiẽdi animũ sciẽs gerit: nesciẽs veruz esse qđ dicit. Ille nãqꝫ aliđ nõ hz in aĩo aliđ ĩ ꝙbo. huic ꝙ q̃lecunqꝫ ꝓ seipm sit qđ ab eo dicit: aliđ tñ clausũ ĩ pectore: aliud ĩ lĩgua pmptũ ẽ. qđ malũ est ꝓximũ mẽtiẽtis. Jn ipaz autẽ q̃ dicũt cõsidera tõe rez: tm̃ ĩterest q̃ ĩ re quisqꝫ fallat siue mẽtiat: vt cũ falli cꝫ mẽtiri min⁹ sit malũ: q̃ntũ ptinet ad hoĩs volũtatẽ. tm̃ lõge tolerabili⁹ sit in his q̃ a religiõe sunt seiũcta mentiri: cꝫ in his sine quorũ fide vel noticia de⁹ coli nõ ꝑt: falli vt ĩ pluribz a ꝓquirẽte lucidi⁹ inuestigabit. Qđ vt illustret exẽplis: intueamur q̃le sit. si q̃spiã dũ mentit: viuere nũciat aliquẽ mortuũ z ali⁹ dũ fallit: credat itez christũ p⁹ q̃m libet longa tẽpora morituz. Nonne illo mõ mentiri cꝫ isto mõ falli incompabiliter ꝑstat: multoqꝫ minoris mali ẽ in illũ errorẽ aliquẽ inducere: cꝫ in istũ ab aliq̃ induci.

Quibz in reb fallamur Ca. XVIII

In quibusdam q̃ reb magno: i q̃busdã paruo: i q̃busdã nullo malo: i q̃busdã etiã nõnullo bono fallimur. Nã magno malo fallit hõ: cũ ℔ ñ credit qđ ad vitaz ducit etnã: l hoc credit qđ ad mortẽ ducit etnã. Paruo aũt malo fallit q̃ falsũ p vero approbãdo: incidit in aliqs molestias tales: q̃bz tñ adhibita fidei patiẽtia cõuertit eas ĩ vsum bonũ. veluti si q̃s cꝫ bonũ hoiez putãdo q̃ mal⁹ ẽ aliq̃d ab eo patiaℓ mali. Qui ꝙ malũ hoiem ita bonuz credit vt nihil ab eo patiaℓ mali: nullo mõ fallit. nec ĩ eũ cadit illa ꝓphetica detestatio. Ue his q̃ dicũt q malũ est bonũ. De ipis enĩ rebz q̃bz homies mali sũt: nõ de hoiibz dictũ intelligẽdũ ẽ. Uñ q̃ adulteriũ dicit bonũ. recte arguit illa voce ꝓphetica. Qui ꝙ ipm hoiez dicit bonũ: quẽ putat castũ z nescit adulterũ: nõ ĩ doctrina rez bonaz z malaz: sed in occultis hũanoz fallit mozũ: vocãs hominẽ bonũ: in q̃ putat esse qđ esse nouit bonũ. z dicẽs malũ adulterũ z bonũ castũ. sed hũc bonũ dicẽs nesciẽdo adulterũ esse: illũ malũ nesciẽdo castũ. Porro si p errorẽ euadit q̃sqꝫ pniciẽ: sicut supi⁹ dixi nobis ĩ itinere cõtigisse: etiã aliquid boni homi erroze ꝓferℓ. Sz cũ dico ĩ q̃busdã rebz nll'o malo aliquẽ: vl' nõnullo etiã bono falli: nõ ipm errorẽ dico nullũ malũ vl' nõnullũ bonũ: sz malũ q̃ nõ venit vel bonũ q̃ venit errãdo id est ex ipso erroze quid nõ eueniat vl' q̃d ꝓueniat. Nã ipe p seipm error aut magnũ ĩ re magna: aut paruũ in re parua: tñ sp ẽ malũ Quis enĩ nisi errans malũ neget approbare falsa ꝓ veris. aut ĩprobare vera ꝓ falsis: aut hñe ĩcerta p certis: vl' certa pro incertis? Sed aliđ est bonũ hoiez putare q̃ mal⁹ ẽ: qđ est erroris: et aliđ est ex ℔ malo aliud malũ nõ pati: si nihil noceat hõ mal⁹ q̃ est putatus bon⁹. Jtẽqꝫ aliđ est ipam viã putare q̃ nõ est ipa: z aliud ẽ ex hoc erroris malo aliq̃d boni ꝓseq̃: velut est ab insidijs malorz hoim liberari. Jn peccata dicẽda sint cũ q̃s de malo hoie bñ sentit: vel verisiℓ'ibz fallit.

Capitulũ XIX.

Nescio sane vtz etiã eius modi erroz sit: cuz hõ de malo hoie bñ sentit: q̃lis sit nesciens: aut p eis q̃ p sensus corpis capim⁹ occurrũt siℓ'ia: q̃ spiritu tanꝫ corpe: aut corpe tanꝫ spiritu sentiũt. q̃le putabat apl's Petrus qñ existimabat se visũ videre: repẽte de claustrz z vinculi p ãgelum

liberatus: aut ī ipīs reb' corpeis leue putaꝛ esse qđ aspeꝛ est: aut dulce qđ amaꝛ est. aut bene olere qđ putridū est. aut tonare cū reda trāsit: aut illū esse hoiez cuz ali⁹ sit qñ duo sibi simillimi sunt: qđ in geminis sepe ꝓrigit. vñ ait ille. Gratus qz parētib⁹ erroꝛ: z cetera talia etiā' pctā dicēda sunt. Hec q̄stio nodosissima: que hoies acutissimos achademicos torsit: nūc mihi enodāda suscepta est vtrū aliq̄d debeat sapiēs approbare ne incidat ī erroꝛē si p veris approbauerit falsa: cuz oīa sicut affirmāt: vl occulta sint vl incerta. Uñ tria ꝓfeci volumia ī initio ꝓuersiōis mee: ne ipedimēto nob essent q̄ tan qz in ostio cōtradicebāt. Et vtiqz fuerat remouēda inueniēde despatio ꝟitatis: q̄ illoꝛū videꝛ argumētatōnib⁹ roboꝛari. Apud illos g̃ erroꝛ ois putaꝛ esse peccatū: qđ vitari nō posse cōtēdūt: nisi oīs suspendaꝛ assensio. Errare q̄ppe dicunt eū q̄s assentiꝛ incertis: nihilqz certuz esse in hoīm visu ꝓpt indiscretā similitudinē falsi. etiā si qđ videꝛ forte sit veꝝ: acutissimis q̄dē sed impudētissimis ꝓflicta tōib⁹ disputāt. Apud nos aūt iust⁹ ex fide viuit. Ac si tollaꝛ assensio z fides tollitur. qz sine assensiōe nihil crediꝛ. Et sūt vera qz̄uis nō videāꝛ: q̄ nisi crediꝛ ad vitā btām: q̄ nō nisi eterna ē: nō p̄t peruenire. Cū istis ꝟo vtrū loq̄ debeam⁹ ignoro: q̄ nō victuros ī etnū: sz in p̃tia se viuere nesciūt. imo nescire se dicūt qđ nescire nō possunt. Neqz ei q̄s̄qz sinit nescire se viuere: qñ q̄dē si nō vinit nō p̄t aliq̄d vel nescire: qm̄ nō solū scire: verūetiā nescire nō nisi viuētis ē. Sz videlicz nō assentiēdo q viuāt: cauere sibi videnꝛ erroꝛē: cū etiā errādo ꝓuicanꝛ viuere: qm̄ nō p̄t q̄ nō vinit errare. Sic g̃ nos viuere nō solū veꝝ: sz etiā certū ē: ita ꝟa z certa sunt multa: q̄b⁹ nō assentiri absit vt sapiētia poti⁹ qz demētia nominānda sit.

¶ Quib⁹ ī reb⁹ errātes nō peccem⁹: qz uis ad hui⁹ vite miserias erroꝛ ptineat.

Capitulū XX

IN quibusdam autē reb⁹ nihil interest ad capessendū dei regnū: vtrū credanꝛ an nō: vel vtrū vera sint sive sint sive putenꝛ an falsa. In his errare. id ē aliud p alio putare: nō arbitrādū est esse pctm̄. aut si ē minimū esse atqz leuissimū. Postremo q̄lecūqz illud et q̄ntūcūqz sit ad illam viā nō ptinz qua imus ad deū. Que via fides ē chriſti. que p dilectōez opaꝛ. Neqz ei ab hac via deuiabat in geminis filiꝭ gr⁹ ille parētib⁹ erroꝛ. aut ab hac via deuiabat apostol⁹ petr⁹: qñ se existimās visū videre aliud p alio sic putabat. vt a corpoꝛ imaginib⁹ in q̄b⁹ se esse arbitrabaꝛ: vera in q̄bus erat corpa nō dinoscerz: nisi cū ab illo angel⁹ p quē fuerat liberat⁹ abscessit. aut ab hac via deuiabat Jacob pr̃iarcha: quādo viuētē filiū a bestia credebat occisuz. In his atqz hmōi falsitatib⁹ salua fide q̄ in deū nob ē fallimur. z via nō relicta que ad illū nos ducit erram⁹. Qui erroꝛes etiā si pctā nō sunt: tñ ī malꝭ huius vite deputādi sunt. q̄ ita subiecta est vanitati: vt approbēꝛ hic falsa p veꝛ: respuanꝛ ꝟa p falsis. teneanꝛ incerta p certis. Quāuis eniz hec ab ea fide absint: p quā ad ꝟam certāqz atqz etnā btitudinē tendim⁹: ab ea tñ miseria nō absunt in q̄ adhuc sum⁹. Nullo mō q̄ppe falleremur in aliq̄ vl animi vl coꝛpis sensu: si iā ꝟa illa atqz pfecta felicitate frueremur.

¶ Quō sit peccatū oīne mēdaciū: vl q̄liter etiā illi licet veniaꝛ peccent: qui non nisi p salute hominū mentiunꝛ.

Capitulū XXI.

DIxo aūt omne mēdaciū ideo dicendū ē esse peccatū: qz hō ñ solū qñ scit ipe q̄d veꝝ sit: sz etiā si qñ errat z fallit sic homo: hoc dz loq̄ qđ aīo gerit: sive illō verū sit sive putet z nō sit. Qis aūt q̄ mēritur ꝺ id qđ animo sentit loquit volūtate fallēdi. Et vtiqz ꝟba ꝓpter ea sūt ista: non p que se inuicē homies fallant: sed p que in alteri⁹ quisqz noticiā cogitatōnes suas pferat. Uerbis igit vti ad fallaciā: non ad qđ instituta sunt: peccatū ē. Hec ideo vllū mendaciū putādū est nō eē peccatū: qz possum⁹ aliquādo alicui ꝓdesse

mentiẽdo. Possum⁹ enĩ ꝛ furãdo aliqñ alicui ꝓdesse: si paup cui palã dat sentit cõmodũ: ꝛ diues cui clã tollit nõ sentit incõmodũ. Nec ideo tale furtũ q̃sq̃ dixerit nõ esse pctm̃. Possum⁹ et adulterã do ꝓdesse si aliq̃ nisi ad h̃ ei ꝓsentiat appareat amãdo mozitura: ꝛ si vixerit penitẽdo purgãda. nec ideo pctm̃ tale negabit adulteriũ. Si aũt merito nobis placet castitas: q̃d q̃so offendit veritas: vt ꝓpter alienã vtilitatẽ illa nõ violet adulterãdo: ꝛ violet ista mẽtiẽdo. Nõ ideo mẽdaciũ poterit aliqñ laudari. qz nõnunq̃ ꝑ salute quozũdã mẽtimur. Pctm̃ ergo est: sz veniale: qđ benivolẽtia excusat: et ideo fallacia dãnat. Plurimuz q̃ppe ad bonũ ꝓfecisse hoĩes qui nõ nisi ꝑ salute hoĩs mentiunt: nõ est negãdũ: sed ĩ cozrali ꝓfectu merito laudat vl etiã tpalit remunerat benivolẽtia nõ fallacia. q̃ vt agnoscat satis est. nõ vt etiã ꝓdicet. maxime in heredib⁹ testamẽti noui: q̃b⁹ dz. Sit in oze vr̃o est est: nõ nõ. Qđ enĩ amplius est a malo est. Propter qđ maluz: qz subzipe in hac mozalitate nõ desinit. etiã ipi coheredes chzisti dicũt. Dimitte nobis debita nostra.

Que sint cause bonaz rerũ et q̃ malaz.

Capitulũ XXII

Hjs itaq; pzo buius brevitatis necessitate tractatis: qm̃ cause cognoscẽde sunt rez bonaz et malaz: q̃z tũ vie satis est q̃ nos ꝓducat ad regnuz: vbi erit vita sine mozte: sine erroze vitas: sine pturbatõe felicitas: neq̃q̃ dubitare debemus rez q̃ ad nos ptinẽt bonaz causaz nõ esse: nisi bonitatẽ dei: malaz vo ab ĩmutabili bono deficiẽtẽ boni mutabil volũtatẽ: pzius angeli: hoĩs postea.

Qđ sit creature rõnabilis ꝑmũ malũ vel que mala hoc secuta sunt

Capitulũ XXIII.

Hoc pzimũ est in creature ratõnabil malũ .i. ꝓma pzivatio boni. deinde etiã nolentib⁹ subintravit ignozãtia reruz agẽdaz: ꝛ ꝛcupiscẽtia noxiaz: q̃b⁹ comites subinferunt erroz ꝛ doloz: q̃ duo mala q̃ ĩminẽtia sentiũt: ea fugitantis animi motus vocat met⁹. Pozro anim⁹ cũ adipiscit ꝛcupita: q̃uis pnicioſa ꝛ inania: qm̃ id erroze nõ sentit: vel delectatõne mozbida vincit: vana etiã leticia ventilat. Ex his mozboz nõ vbertatis sz indigentie tanq̃ fontib⁹ omnis miseria nature rationalis emanat

Quo, in suis malis rõnalis natura beatitudinis appetitũ nõ amiserit. et q̃ hõ habeat penã ꝓpam cozpis mozte.

Capitulũ XXIIII.

Quẽ tñ natura in malis suis non potuit amittere beatitudis appetitũ. Uez hec ꝛmunia mala sunt ꝛ hoĩm ꝛ angelozũ: ꝑ sua malicia dñi iusticia dãnatozũ. Sed hõ habet et penã ꝓpriã: q̃ etiã cozpis mozte punit⁹ est. Dozt⁹ q̃ppe supplicijs dñs ei cõminatus fuerat si peccaret: sic eũ munerãs libero arbitrio vt tñ regeret imperio: terrez exitio: atq; in padisi felicitate tanq̃ ĩ vmbza vite vñ iusticia custodita in melioza conscẽderet collocauit.

Quo, peccatũ adã oziginaliter in postetos trãsierit

Capitulũ XXV

Hinc post peccatũ exul effectus: stirpẽ q̃z sua m: quã peccãdo ĩ se tanq̃ ĩ radice viciauerat: pena mozt⁹ et dãnationis obstrinxit: vt quicq̃d ꝓlis ex illo ꝛ si mul damnata ꝑ quã peccauerat cõiuge: ꝑ carnalẽ cõcupiscentiã: in q̃ inobedientie pene simílis retributa est nascerek: traheret oziginale peccatũ: quo trahereꝰ ꝑ errozes doloresq̃z diuersos ad illõ extremũ cũ desertoziby angelis viciatoziby et possessoziby et ꝛsoztiby suis sine fine supplicijs. Sic ꝑ vnũ hoĩem peccatũ intrauit in mundũ: et ꝑ peccatũ moz⁹: ꝛ ira ĩ omnes hoĩes ptrãsiuit: in q̃ oẽs peccauerũt. Hũdũ q̃ppe appellauit eo loco apostol⁹ vniuersum gen⁹ hũanũ.

Qualit hũani gener⁹ massa ex ira dei iacebat ĩ mal: luẽs cũ desertoziby angelis iustissimas penas manẽte ĩ eis bonitate

creatoris. Capitulū XXVI

Ita ergo resi
stere habebat. Jacebat in malo: vt eti
am voluebat: et de malis in mala p̄cipitabat toti⁹ hūani generis massa dā
nata et adiūcta parti eorū q̄ peccauerant angelor: luebat ipie desertōis dignissi
mas penas. Ad ira q̄ppe dei ptinet iu
stā q̄cq̄d ceca et īdomita ꝯcupiscētia fa
ciūt libēter mali: et q̄cq̄d manifestis ap
tisq̄ penis patiuntur inuiti. nō sane cre
atoris desistēte bonitate et malis angelis subministrare vitā viuacēq̄ potentiā. q̄
submīstratio si auferat iteribūt. et hoīm
q̄uis de ꝓpagine viciata dānataq̄ na
scentiū formare semia et animare et ordīa
re mēbra: p tēpor etates: p locor spacia
vegetare sensus: alimēta donare. Melius enī iudicauit de malo bñ facere: q̄ ma
la nulla esse ꝑmittere. Et sic dē īmelius hoīm reformatōez nullā ꝓsus esse volu
isset: sic impior nulla est angelor: nōne merito fieret vt natura q̄ deū deseruit: q̄
ꝓceptū sui creatoris qō custodire facilli
me possz: sua male vtēs ptāte calcauit atq̄ trāsgressa ē. q̄ sui i se creatoris ima
ginē ab ei⁹ lumīe ꝓtumacit auersa viola
uit. q̄ salubrē fuitutē ab ei⁹ legib⁹ male libero abrupit arbitrio: vniuersa inetnū
desereret ab eo: et p suo merito penā pen
deret sempiternam? Plane ita faceret si tm̄ iust⁹ nō etiā mīficor esset: suāq̄ in
debitā mīficordiā mlto euidēti⁹ in indi
gnor poti⁹ liberatōe mōstraret.

Nō quibusdā angelis cadentib⁹ p su
pbiā residui certissimā ppetue btitudis stabilitatē acceperūt Cap. XXVII.

Angelis igit alia quib⁹ impia supbia deserētibus deū: et in hui⁹ aeris imam caligi
nē de supna celesti habitatōe deiectis: re
siduus numer⁹ angelor ī eterna cū deo
btitudine et sanctitate pmānsit. Neq̄ enī ex vno āgelo lapso atq̄ dānato ceteri p
pagati sunt: vt eos sic hoīes origiale ma
lū obnoxie successiōis vinculo obligaret: atq̄ vniuersos traheret ad debitas pe
nas: sz eo q̄ diabol⁹ fact⁹ est: cū soc̄is ī
pietatis elato: et ipa cū eis elatōe ꝓstrata: ceteri pia obediētia dño cohesērūt: acci
pientes etiā qō illi nō habuerūt: certā sci
entiā qua essent de sua sempiterna et nun
q̄ casura stabilitate securi.

Nō numerus bonor angelor q̄ dimi
nut⁹ est post ruinā malorū ex hoīb⁹ sup pleat: et q̄ hic numer⁹ deo sit not⁹.

Capitulū XXVIII.

Quauit itaq̄ vniuersitat⁹ creatori atq̄ mo
deratori deo: vt qm̄ nō tota multitudo angelor deū ꝑ serēdo pierat: ea q̄ pierat in ꝓpetua ꝓditōe remaneret. q̄ aūt cū deo illa deserēte ꝓstiterat ꝑ sua certissime cognita sp futura felicitate se
cura gauderet. Alia ꝥo creatura rōnalis quae ī hoīb⁹ erat qm̄ peccat⁹ atq̄ supplī
cijs et origialib⁹ et ꝓprijs tota pierat: ex ei⁹ ꝓte repata: qō angelice societati rui
na illa diabolica minuerat suppleretur. Hoc enī ꝓmissum ē resurgētib⁹ sctis q̄ erūt eq̄les angelis dei. Itaq̄ supna illa hierlm m̄ nr̄a ciuitas dei nulla ciuium suor numerositate fraudabit: sz vberio re etiā copia forsan regnabit. Neq̄ enī numerū aut scrōr hominū aut īmūdor demonū nouim⁹: in quor locū succedē tes filij sancte m̄ris eccl̄ie q̄ sterilē appa rebat ī terris ī ea pace de q̄ illi ceciderāt: sine vllo tpis tmino ꝓmanebūt. Sz illo rū ciuiū numer⁹: siue q̄ est: siue q̄ futur⁹ est: in ꝓtemplatōe est ei⁹ artificis: qui vo cat ea q̄ nō sunt tāq̄ ea q̄ sunt: atq̄ ī mē
sura et numero et pōdere cūcta disponit.

Nō nō ꝓprijs meritis nec p libez ar
bitriū: sz p filiū dei liberari possit genus humanū Capitulū XXIX.

Ceruz hec pars generis hūani cui liberatōnem deus regnūq̄ ꝓmisit et nū: nun
q̄d merit⁹ opez suoruz repari ꝑt? Absit. Quid ei boni opari ꝑt ꝓdit⁹ nisi q̄ tū fu
erit a ꝓditōe libat⁹? Nūq̄d libero volūta
tis arbitrio? Et hoc absit. Nā libero arbi
trio maleytēs hō et se ꝓdidit et ipz. Sic ei

ꝙ se occidit: vtiꝫ viuēdo se occidit. ſz se occidēdo nō viuit. nᶜ ſeipm poſſit ꝛſuſci tare cū occiderit. ita cuꝫ libero peccaret arbitrio: victore pctō amiſſuꝫ ē ⁊ liberū arbitriū. Aꝙ enī ꝙs deuictꝰ ē: huic ⁊ ſer uꝰ addictꝰ eſt. Petri certe apl̄i ē iſta ſen tētia. Que cū ꝛa ſit: ꝙlis ꝙſo p̄t ſeruī ad dicti eē libꝛaſ: niſi qñ eū peccare ōlectat: Liberalit enī fuit ꝙ ſuī dñi volūtatē li bēter facit. Ac p̄ ꝫ ad peccādū liber eſt ꝙ pcti ſeruꝰ eſt. Uñ ad iuſte faciēdū liber ñ erit: niſi a pctō libꝛatꝰ eē inſticie cepit fuꝰ Ipa eſt ꝛa libꝛtas ppt recti facti letitiā. ſil ⁊ pia fuit ppt p̄cepti obediētiā. Sz iſta libꝛtas ad bñfaciēdū: vñ erit hoī ad dicto ⁊ vēdito: niſi redimat ille cuiꝰ illa vox ē. Si vos filiꝰ liberauerit tūc ꝛe li beri eritꝭ: Nō añꝫ fieri ī hoīe icipiat: ꝙ mō ꝙſꝫ ō libero arbitrio ī bono gl̄iabit ope: ꝙ nō dū liber ē ad opandū bñ: niſi ſe vana ſuꝑbia ītlatꝰ extollat: quā cohibet apl̄s dicēs. Gꝛa ſalui facti eſtꝭ p fidē.

Nꝛ etiā fidē a ꝙ bona opa incipiūt gꝛ tia tribuat. Capitulū XXX.

Ne ipſaz ſibi ſaltē fidē ſic arrogarēt: vt non intelligerēt diuitꝰ eſſe donatā: ſic iſdē apl̄s alio loco ſe dic̄ vt fidelis eēt miſicordiā ꝓſecutū: ꝑ quoꝫ adiūxit at qꝫ ait. Et ꝑ nō ex nob ſed dei donū ē. nō ex opib: ne forte ꝙs extollat. Et ne pu tarent fidelib: bona defutura opa rurſus adiecit. Ipſi eī ſumꝰ figmētū creati ī xp̄o ieſu in opib: bonis ꝙ p̄pauit deꝰ: vt ī ill ambulemꝰ. Tūc g efficimur ꝛe liberi: cū deꝰ nos fingit. i. formatꝰ ⁊ creat: nō vt ho mies: qđ iā fecit: ſz vt boni hoies ſimuſ. qđ nūc gꝛa ſua facit vt ſimꝰ ī chꝛiſto ie ſu noua creatura: ſm qđ dictum ē. Cor mūdū crea in me deꝰ. Necꝫ eī cor eiꝰ ḡn tū ptinet ad naturā cordis būani: nō iā creauerat deꝰ

Nꝛ deꝰ opat in nobis et velle et pfice re. ſic apl̄s multipliciter p̄dicat ⁊ ois di uina ſcriptura teſtatur Cap. XXXI

Item ne quiſq; ſi ⁊ ſi nō de opib: de ipſo gl̄iet libe ro arbitrio volūtatis: tāqꝫ ab ipſo incipi at meritū: cui tāqꝫ debitū reddat̄ p̄miuꝫ bene opandi: ipa libertas audiat eundē gratie p̄conē dicentē. Deꝰ est enī ꝙ opat in nobis et velle ⁊ opari p bona volūta te. Et alio loco. Igit nō volēt; neqꝫ cur rentis: ſed miſerētis eſt dei. Dū ꝑculdu bio ſi hō eius etatis eſt: vt rōe iam vtat: nō poſſit credere: ſperare: diligere niſi ve lit: nec puenire ad palmā ſupne vocatōis niſi volūtate cucurrerit. quō ergo nō vo lentis neqꝫ currētis: ſed miſerētis dei: ni ſi qꝛ et ipa volūtas: ſicut ſcriptū ē: a dō p̄parat̄. Alioqn ſi ꝑterea dictū eſt: non volētis neqꝫ currētis: ſz miſerētis eſt dī: quia ex vtroqꝫ fit. id ē et volūtate hoīs ⁊ miſericordia dei. vt ſic dictū accipiam⁹: nō volentis neqꝫ currētis ſed miſerēt; ē dei: tanqꝫ dicerēt. nō ſufficit ſola volun tas hoīs: ſi nō ſit etiaꝫ miſericordia dei. nō ergo ſufficit ſola miſericordia dei: ſi nō ſit etiā volūtas homis. ac p̄ hoc: ſi re cte dictū eſt. nō volentis hoīs: ſed miſe rētis eſt dei: qꝛ id volūtas hoīs ſola non implet. cur nō ecōtrario recte dicīt: non miſerētis eſt dei: ſed volētis eſt homis: qꝛ id miſericordia dei ſola nō ip̄let. Pꝛo ro ſi null⁹ chꝛiſtian⁹ dicere audebit: non miſerētis eſt dei: ſz volētis eſt homis: ne apl̄o aptiſſime cōtradicat. reſtat vt ꝑpte rea recte dictū intelligat. nō volentis ne qꝫ currētis ſed miſerētis eſt dei: vt totū deo deat̄ qui homis voluntatē bonā ⁊ p̄ parat adiuuandā: et adiuuat p̄paratam. Precedit enī bona volūtas homis mi ta dei dona: ſed nō oīa. Que aūt nō p̄ce dit ipa: in eis eſt ⁊ ipa. Nam vtrūqꝫ legit in ſctis eloquiis. ⁊ miſicordia ei⁹ p̄ueni et me. et miſericordia ei⁹ ſubſeq̄tur me. Volentē p̄venit vt velit: volentē ſubſe q̄t ne fruſtra velit. Cur enī admonemur orare p̄ inimicis nr̄is vtiꝫ nolētib⁹ pie viuere: niſi vt deus in illis opet et velle. Cur itēqꝫ admonemur petere vt accipi amus: niſi vt ab illo fiat qđ volumꝰ: a ꝙ factū eſt vt velim⁹. Oꝛam⁹ g̃ p inimicis nr̄is vt miſericordia dei p̄ueniat eos: ſic p̄venit et nos. oꝛam⁹ aūt p nob vt miſeri cordia ei⁹ ſubſequat nos.

Qz iusta dānatōe sub ira dei tenebaꝫ gen⁹ hūanuz donec veniret mediatoz q̄ nos ab hac ira lib̄aret

Ca. XXXII.

Tenebaꝫ itaqz iusta dānatōe gen⁹ humanū: et oēs erāt ire filij: de q̄ ira scriptū est. Qm̄ oēs dies nostri defecerūt: et in ira tua defecim⁹. Anni nostri sicut aranea meditabunt. De qua ira dicit etiam Job. Dō eni nat⁹ ex mliere: bzeuis vite z plenus ire. De qua ira dicit etiā dñs ihesus. Qui credit in filio habz vitā eternaz. qui aūt nō credit in filiū nō habet vitaz eternā: sed ira dei manet sup eum. Nō ait veniet: sed manet sup eū. Cum hac q̄ppe omnis hō nascit. Propter qđ dic̄ apls. Fuimus eni z nos natura filij ire sicut z ceteri. In hac ira cū essent hoies p̄ oꝛigināle pctm̄: z tāto grauiꝰ z pniciosiꝰ: q̄nto maioꝛa vel plura insup addiderūt: necessariꝰ erat mediatoꝛ ꝫ est recōciliatoꝛ: qui hāc irā sacrificij singularis (cuius erāt vmbꝛe oīa sacrificia legis z ppheta rū) oblatōe placaret. Unde dicit aplus Si eni cū iimici essem⁹: recōciliati sum⁹ deo p mortē filij ei⁹. multo magis recōciliati nūc in sanguine ei⁹ salui erim⁹ ab ira p ipm. Cū aūt deꝰ irasci dicit: nō ei⁹ significat pturbatio q̄lis est in aīo irascētis hoīs: sed ex hūanis motiv trāslato vocabulo: vindicta ei⁹ que nō nisi iusta est: ire nomē accepit. Qz ergo p mediatorem recōciliamur deo et accipim⁹ spiritū sanctū: vt ex inimicis efficiamur filij. quotq̄t eni spiritu dei agunt hi filij sunt dei. hec est gratia dei p ihesum cbꝛistū dominū nostꝝ.

De admirabili sacramēto mediatoꝛis.

Capitulū XXXIII

De quo mediatore longū est vt q̄ta dignū ē tanta dicantur: q̄uis ab hoīe dici digne nō possint. Quis eni hoc solū cōgruentiv explicet ꝟbis q̄ ꝟbū caro factū est z habitauit in nobis: vt credere⁹ in dei pꝛis omnipotētis vnicū filiuz natū de spū sancto z maria ꝟgīe. Ita q̄p pe verbū caro factū ē a diuīitate carne suscepta: nō i carnē diuīitate mutata. Carnē poꝛro ꝫ hoiem debemus accipe: a pte totū significāte locutōe: sic dictū ē. Om̄ ex opib⁹ legis ñ iustificabit oīs caro. i. oīs hō. Nā nihil nāe hūane i illa susceptōe fas ē dicere defuisse: sz nature ab oī pctī nexu oīmodo libere: nō q̄lis ō vtroq̄z sexu nascit p ꝛcupiscētiā carnis cū obligatōe delicti: cui⁹ reat⁹ p regenerationez diluit: sz q̄lē de ꝟgine nasci optebat: quē fides mīs: nō libido ꝛcepat. Qz si vl per nascētē coꝛrūpet ei⁹ integritas: nō iā ille de ꝟgine nasceret: eūq̄z falso: qđ absit: ō virgine maria natū: tota ꝛfitet eccl'ia. q̄ imitās ei⁹ mīez q̄tidie parit mēbꝛa eius z ꝟgo ē. Lege si placz de ꝟgīitate scrē marie meas lr̄as ad illustrē viz: quē cū honoꝛe ac dilectōe nomīo volusianū.

De duab⁹ naturis in vna filij dei pso/na ꝛsistentib⁹.

Cap. XXXIIII

Qroide christus Iesus dei filius est: z deꝰ z hō ē. Deꝰ ante oīa secla: hō in nr̄o seculo. Deꝰ q̄z dei ꝟbū: deꝰ ei erat verbū. hō aūt q̄z i vnitate psone accessit verbo aīa rōnal' et caro. Quo circa inq̄ntū deꝰ est: ipe et pr̄ vnū sunt. inq̄ntū aūt hō ē: pr̄ maioꝛ est illo. Cui eni essz vnic⁹ dei filiꝰ nō gr̄a sz natura: vt essz plen⁹ etiā gr̄a factus est z hoīs filiꝰ. idēq̄z ipe vtrūq̄z ex vtroq̄z vn⁹ cbꝛist⁹. q̄z cū in forma dei esset: nō rapinā arbitrat⁹ est: qđ natura erat. i. esse se eq̄lē deo. Exinaniuit aūt se formā serui accipiēs: nō amittēs vl' minuēs formā dei. Ac p ꝫ z minoꝛ est factꝰ: z mālit eq̄lis vtrūq̄z vn⁹. sic dictū ē. Sz aliud ppt verbū: aliō ppter hoīez. Propter eni verbū eq̄lis pr̄i. ppt hominē minoꝛ. Unus dei filiꝰ: idēq̄z hoīs filiꝰ. vn⁹ hoīs filiꝰ: idemq̄z dei filiꝰ. non duo filij dei deus et hō sed vn⁹ dei filius. deꝰ sine initio: homo a certo initio: dominꝰ nr̄ ihesus christus.

Qz euidens iudiciū sit abūdantis gr̄ie dei q̄ in hoīe cbꝛisto hūana natura i vnitatē psone assumi pmeruit

Capitulū XXXV

Hic oīno gran
diter et euidēter ōi gr̄a ꝓmēda
tur. Quid enī natura hūana in
hoīe chr̄isto meruit: vt ī vnitate pſone
vnici filij ōi singularit̄ eēt assūpta: Que
bona voluīas: cuī boni ꝓpositi studiū:
q̄ bona opa p̄cessere: q̄bꝫ mereret̄ iste hō:
vt vna fieret pſona cū deo: Nunq̄d an
tea fuit hō: ꝛ ꝑ ei singl'are bñficiū p̄stitū
est: vt singularit̄ ꝓmereret̄ deū: Nēpe ex
q̄ hō esse cepit: nō aliō cepit eē q̄ filiꝰ ōi.
ꝛ ꝑ vnicꝰ. et ꝓp̄t deū ꝟbū: qō illo suscep
to: caro factū ē: vtiq̄ deꝰ: vt quēadmo
dū est vna pſona q̄libꝫ hō: aīa. s. rōnal'. et
caro: ita sit chr̄istꝰ vna pſona ꝟbū ꝛ hō.
Unde nature hūane tāta gl'ia null' p̄ce
dentibꝰ meritis sine dubitatōe gr̄tuita: ni
si q̄ magna hic ꝛ sola dei gr̄a fidelit̄ ꝛ so
bꝛie ꝓsiderātibꝰ euidēter oñdit: vt intel
ligāt hoīes p eandē gr̄am se iustificari a
p̄cūs: ꝑ quā factū est vt hō chr̄istꝰ nullū
habere posset p̄cm̄: Sic ꝛ eiꝰ mr̄ez āge
lus salutauit: q̄ñ ei futuꝝ ānūciauit hūc
partū. Aue inq̄t gr̄a plēa. Et paulo post
Inuenisti ait gr̄aꝫ apō deū. Et hec q̄dē
gr̄a plena: ꝛ inuenisse gr̄am apud deum
dicit̄: vt dñi sui: īmo oīm dñi mater essꝫ.
De ipo aūt chr̄isto iobes euāgelista cuꝫ
diceret. ꝛ ꝟbū caro factū est: ꝛ habitauit
in nobis. et vidim⁹ inquit gl'iaꝫ eiꝰ: glo
riā quasi vnigeniti a p̄re: plenū gr̄e ꝛ ve
ritatis. Qꝛ ait. verbū caro factū est. hoc
est plenū gr̄e. q̄ ait. gl'iam vnigeniti a pa
tre: ꝟ ē plenū ꝟitatis. Veritas q̄ppe ipa
vnigenitꝰ dei filiꝰ: nō gr̄a sꝫ natura. Gr̄a
suscepit hoīez tāta vnitate pſone: vt idē
ipe etiā esset hoīs filiꝰ.

Qꝛ gr̄a demonstrat̄ etiā in ꝟ q̄ de spi
ritusancto natus dicit̄.

Capitulū XXXVI.

Idem nanq̄ ie
sus chr̄istus filiꝰ dei vnigenitꝰ
id ē vnicꝰ dñs nr̄: natꝰ est de spi
ritusctō et maria ꝟgine. Et vtiq̄ spūssā
ctus dei donū ē: qō q̄dem ꝛ ipm est eīle
donāti. Et iō deꝰ ē etiā spūssctūs. p̄re si
lioq̄ nō minor Ex ꝟ g̃ qō de spūsctō est
ꝑm hoīem natiuitas chr̄isti: q̄d alio q̄ꝫ
ipa gr̄a demōstrat̄. Cū enī ꝟgo q̄ſuisset
ab angelo quō fieret qō ei nūciabat: q̄ñ
q̄dē illa virū nō coguisset. rñdit angel⁹:
Spūssctūs supueniet in te et ꝟt⁹ altissi
mi obūbrabit tibi. Ideoq̄ et qō nascet
ex te sanctū: vocabit̄ filiꝰ dei. Et ioseph
cū vellet eā dimittere: suspicās adulterā:
quā sciebat nō de se gr̄uidā: tale rñsuꝫ ab
angelo accepit. Noli timere accipe mari
am ꝓiugē tuā: qō enī ī ea natū est de spū
sancto ē. id ē qō tu esse de alio viro suspi
caris de spūsancto est

Qꝛ q̄uis nō sit cōseq̄ns patrē homīs
chr̄isti dici spiritūsanctū: mod⁹ tñ ipe q̄
ō illo ꝛ maria ꝟgie natꝰ ē sit ī exp̄licabil'

Capitulū XXXVII

Unq̄d tñ ido
neū dicturi sum⁹ patrē hoīs chr̄i
sti esse spm̄sctm̄: vt deꝰ p̄ꝫ ver
bū genuerit: spūssctūs hoīem: ex q̄ vtra
q̄ substātia chr̄istꝰ vnꝰ essꝫ: ꝛ dei p̄ris fi
liꝰ ꝑm ꝟbū: ꝛ spūssctī filiꝰ ꝑm hoīez: q̄ q̄
si eū spūssctūs tāq̄ p̄ꝫ ei⁹ de mr̄e ꝟgine
genuisset: Quis ꝟ dicere audebit: Nec
opꝰ est oñdere disputādo q̄ꝫ ta alia seq̄nt̄
absurda. cū hoc ipm iā ita sit absurdū vt
nl'e fideles aurel' id valeāt sustīere. Pro
inde sic̄ ꝓfitemur: dñs nr̄ iesus chr̄istꝰ q̄
ō deo deꝰ: hō aūt natꝰ ē ō spūsctō ꝛ ma
ria ꝟgie vtraq̄ſuba diuīa. s. atq̄ hūa
na filiꝰ ē vnicꝰ dei p̄ris oīpotētis: de q̄ p
cedit spūssctūs. Quō g̃ dicimꝰ chr̄istuꝫ
natū ō spūsctō: si ñ eū genuit spūssctūs.
An qꝛ fecit eū: q̄m dñs nr̄ iesus chr̄istus
inq̄ntū deꝰ ē oīa p ipm facta sunt. inq̄ntū
aūt hō ē ꝛ ipe factꝰ ē: sic̄ apl's dic̄. Factꝰ
est ei ex semīe dauid ꝑm carnē. Sꝫ cum
illā creaturā quā ꝟgo ꝓcepit et pepit: q̄ꝫ
uis ad solā pſonā filij ptinēte tota trini
tas fecerit. neq̄ ei sepabilia sunt opa tri
nitatis: cur ī ea faciēda solꝰ spūssctūs no
miatꝰ ē. An ꝛ q̄ñ vnꝰ triū ī aliq̄ ope noīa
tur. vniuersa opari trinitas intelligit̄: Ita
ꝟo ē ꝛ exēplis doceri ꝑt. Sꝫ ñ ē ꝟ diuti
ꝰ imorādū. Illō enī mouet quō dictū
sit. natꝰ ō spūsctō: cū filiꝰ nl'o mō sit spi
ritusctī Neq̄ ei qꝛ mōꝫ istū fecē deꝰ: dici

eũ fas est dei filiũ: aut eũ natũ de deo: sz factũ vl' creatũ vl' ꝓditũ vl' istitutũ ab illo: vl' si ąd hmõi: recte possum⁹ dicere. Hũc ergo cũ ꝓfiteamur natũ de spũsãcto z maria ỽgie: quõ nõ sit filiꝰ spũssancti: z sit filiꝰ virgis marie: cũ z de illo et illa sit natꝰ explicare difficile ẽ. Procul dubio ąppe non sic de illo vt de pre. sic aũt de illa vt de matre natꝰ est

Exempla ąbꝫ ostendit nõ semp dici filiũ quicąd de re aliq̃ nascit. Et aliąd dici filiũ rei de qua non nascit

Capitulũ XXXVIII.

Non igit ꝓcedẽ dũ est ącąd de aliq̃ re nascit cõtinuo eiusdem rei filiũ nucupãdũ. Ut enĩ omittã alia: alit de homie nasci filiũ: aliter capillũ: pediculũ: lũbricũ: ąꝫ nihil ẽ filiꝰ. Ut ergo hec omittã: qm̃tãte rei deformiter compant certe ą nascunt ex aq̃ et spũsctõ: nõ aq̃ filios eos rite dixerit ąspiã: sed plane dicunt filiꝰ dei pris et matris ecclie. Sic ergo de spũsãcto natus ẽ filiꝰ dei pris: nõ spũssancti. Hã z illud qõ de capillo z õ ceterꝫ diximus: ad hoc tm̃ valet vt admoneamur nõ oẽ qõ de aliq̃ nascit etiã filiũ ei⁹ de ꝙ nascit posse dici. Sicut nõ oẽs ą dicũt alicui⁹ filij cõsequns est vt de illo etiã nati eẽ dicant. sicut sunt ą adoptant Dicũtur etiã filij gehẽne: ñ ex illa nati sz ĩ illã ꝑpati. sic filij regni ꝑpant in regnũ

Quod⁹ significans chꝛistũ iesum de spũsancto natũ: insinuat gratiã qua eius humanitas nullis ꝑcedentib⁹ meritis ĩ ipa conceptõe deo copulata est.

Capitulũ XXXIX.

Amitaqꝫ de aliquo nascat aliąd: etiã non eo modo vt sit filiꝰ. nec rursus omnis ą dicit filiꝰ: de illo sit natꝰ: cuius dicit filiꝰ, ꝓfecto modꝰ iste ꝙ natꝰ est chꝛistꝰ de spũsctõ: nõ sicut filiꝰ: z de maria ỽgine sicut filiꝰ insinuat nob gratiaꝫ dei. qua hõ nullis ꝑcedentib⁹ meritis ĩ ipso exordio nature sue ꝙ esse cepit ỽbo dei copularet in tãtã psone vnitatẽ vt idem ipe esset filiꝰ dei ꝙ filiꝰ hois z filiꝰ hois ꝙ filiꝰ dei. ac sic ĩ nature hũane suscepti one fieret qõãmõ ipa gra illi homi naturalis: que nulluꝫ pctm̃ possz admittere. Que gra ꝓpterea p spm̃ sanctũ fuerat significãda: quia ipe ꝓpe sic est deꝰ vt dicat etiã di donũ. Unde sufficiẽter loq̃ p longũ est. Si tñ id fieri potest valde prolixe disputatiõis est.

Quõ chꝛistꝰ nec originale: nec ꝓpriũ habẽs peccatũ factꝰ sit ꝓ nob ipe pctm̃.

Capitulũ XL.

Illa igit vo luptate carnal⁹ ꝓcupiscẽtie seminatꝰ siue conceptꝰ: et ideo nullũ pctm̃ originaliter trahẽs: dei quo cꝫ gra ỽbo pris vnigenito nõ gra filios z natura in vnitate psone mõ mirabili et ineffabili adiũctꝰ atcꝫ cõcretꝰ: z iõ nullũ pctm̃ z ipe ꝓmittẽs: tñ ꝓpter similitudinẽ carnis pcti in ꝙ venerat. dictꝰ ẽ et ipe peccatũ sacrificãdꝰ ad diluẽda pctã. In veteri ąppe lege peccata vocabant sacrificia ꝓ peccatis. Q, ỽe iste factꝰ est: cuiꝰ erãt vmbꝛe illa. Hinc apl'us cũ dixisset, obsecramus ꝓ chꝛisto recõciliari dõ: cõtinuo subiũxit atcꝫ ait. Euꝫ ą nõ nouerat peccatũ ꝓ nobis peccatũ fecit: vt nos simꝰ iusticia dei in ipo. Non ait vt in ąbusdã mẽdosis codicib⁹ legit: is ą nõ noverat peccatũ ꝓ nobis pctm̃ fecit. tanq̃ ꝓ nobis chꝛistꝰ ipe peccauerit: sz ait. Eu qui nõ nouerat peccatũ id est chꝛistũ: ꝓ nobis peccatũ fecit. Factus est ergo deꝰ cui recõciliãdi sumꝰ peccatũ: hoc ẽ sacrificiũ ꝓ peccatis: ꝙ quod recõciliari valerem⁹. Ipe ergo pctm̃ vt nos iusticia: nr̃a sed dei. nec ĩ nobis sed in ipo: sic ipe pctm̃ nõ suũ: sed nostꝫ. nec ĩ se: sz in nob cõstitutũ: similitudine carnis peccati: in ꝙ crucifixus est demonstrauit: vt quoniaꝫ peccatuꝫ ei nõ inerat: ita qõãmodo peccato moreret: dum moꝛit carni: in ꝙ erat similitudo peccati: vt cũ fnĩ vetustatem peccati nunq̃ ipe vixisset: nostrã ex morte veteri qua ĩ peccato moꝛtui fueram⁹ reuiuiscentem vitam nouã: sua resurrectõe signaret.

Qz mors et resurrectio christi sacrm baptismi significet Cap. XLI

IPsum est qđ i nobis celebrat magnũ baptisma tis sacramẽtũ: vt q̃cũq; ad ista ptinẽt gr̃az moriãt pctõ: sic ipe peccato mortuꝰ ðz: qz mortuꝰ ẽ carni: ß ẽ pcti silitudini. z viuãt ð lauacro renascẽdo: sicut ipe ð sepulcro resurgẽdo quãlibz corpis etatẽ gerãt. Qz generalr oĩ etati necessariũ sit xp̃i baptismũ. Ca. XLII

APparuulo eĩre cẽs nato vsq; ad decrepitũ senẽ sic nullꝰ phibẽdꝰ ẽ a baptismo: ita nullꝰ est q̃ nõ peccato moriat ĩ baptismo. Sed ꝓuuli tm̃ originali: maiores ãt etiã his oĩbꝫ moriunt peccatis quecũq; male viuẽdo addiderũt ad illud qđ nascẽdo traxerũt.

Quõ plerũq; maiores singulariť mori pctõ dicunt in baptismo: cũ habeãt ꝓ pa pla pctã. ecõtrario paruuli ĩ remissionẽ peccatorũ dicant baptisari.

Capitulũ XLIII.

SEd ideo etiaz ipi pctõ mori plerũq; dicũt: cũ pculdubio nõ vni sz mltis pctis oĩbusq; moriant: quecũq; ea ꝓpa ꝓmiserť vl cogitatõe vl locutõe vl ope. qz etiã p singularẽ numeꝝ pluraľ nũerus significari solet. Sicut ait ille. Uterũ q; armato milite cõplẽt: q̃uis ß multis militibꝫ fecerint. Et in nr̃is lr̃is legitur Oza ad dn̄m vt auferat a nob serpẽtẽ. Non ait serpẽtes q̃s patiebat populus vt ß diceret: z innumerabilia talia. Luz ßo z illud originale vn̄ plurali numero significať: qñ dicim⁹ in peccatoꝝ remissionẽ baptisari puulos: nec dicim⁹ in remissionẽ peccati: illa est ecõtrario locutõ qua p pluralẽ locutõez significať numerus singularis. Sicut de herode mortuo in ewãgelio dictũ ẽ. Mortui sũt enĩ q̃rebãt aĩam pueri. Nõ dictũ ẽ. mortuus ẽ. Et in Exodo. Fecerũt inq̃t sibi deos aureos: cũ vnũ vitulũ fecerit tm̃. de quo dixerũt. Hi sũt dñ tui israel q̃ eduxerũt te de terra egipti. Et ß ponentes pluralẽ ꝓ singulari.

Quõ in illo vno peccato qđ p vnum hominẽ ĩtrauit in mundũ: inueniãt plura peccata Capitulũ XLIIII.

QVãuis z ĩ illo pctõ vno qđ p vnũ hoĩem ĩtrauit ĩ mũdũ: z ĩ oẽs hoĩes ptrãsiť: ppter qđ etiã paruuli baptisantur: possint intelligi pla peccata: si vnuz ipm in sua quasi mẽbra diuidať singula Nam z supbia ẽ illic: qz hõ ĩ sua potius esse q̃s in dei ptãte dilexit. Et sacrilegiũ: qz deo nõ credidit. Et homicidiũ: qz se metipm ꝓcipitauit in mortẽ. Et fornicatio spiritalĩ: qz integritas mentis hũane serpẽtina suasiõe corrupta est. Et furtũ: quia cibus ꝓhibitꝰ vsurpatꝰ ẽ. Et auaricia: quia plꝰ q̃s illi sufficere debuit appetiuit. et si quid aliud ĩ hoc vno admisso diligẽti ꝓsideratõe inueniri põt.

Qz nõ inaniter dicať peccatis parentũ filios obligari nisi gratia diuinaq; misericordia succurrat.

Capitulũ XLV

PArentũ quoq; pctis paruulos obligari: nõ solũ primorũ hoĩm: sed etiã suoz ð q̃bꝫ ipi nati sũt ñ ip̃robabiliť dicit. Illa q̃ppe diuina sẽtẽtia: reddã pctã patrũ in filios tenet eos vtiq; añq; p regenerat̃oẽz ad testamẽtũ nouũ ĩcipiãt ptinere. Qđ testamẽtũ ꝓphetabať cũ diceret p Ezechielẽ nõ accepturos filios peccata patrũ suorũ. nec vlterꝰ futurã ĩ isrl̃ parabolã illã. Pres mãducauerũt vuã acerbã: z dẽtes filiorũ obstupuerť. Jõ ei q̃sq; renascit: vt soluať ĩ eo q̃cq̃d pcti ẽ cuz q̃ nascit. Nã pctã q̃ male agendo postea ꝓmittunt: possunt z penitẽdo sanari: sic etiã post baptismũ fieri videmꝰ. Ac p ß nõ ob aliud est instituta regeneratio: nisi quia viciosa ẽ generatio: vsq; adeo vt etiam de legitimo matrimonio pcreatus dicat. In iniquitatibꝫ cõceptus sum et in pctis mater mea me ĩ vtero aluit. Ne

ꝯ hic dixit. In iniq̃tate vł pctō. cū et ꝑ recte dici posſz: ſz iniq̃tates ⁊ pctā dicere maluit. Qz ⁊ i illo vno qđ i oēs hoies p trāſyt. atq; tā magnū ēvt i eo mutaret ⁊ ꝓuerteret i neceſſitatē mort̄ hūana natura: repiunk ſiē ſup̄ diſſerui: pł̄a pctā ⁊ alia pentū. q̄ ⁊ ſi ñ ita pñt mutare naturā: reatu tñ obligant filios: niſi ḡtuita gr̄a ⁊ miſericordia diuīa ſubueniat.

Nō ee temere diffiniēdū vtz pctā parentū ab adā vſq; ad pr̄ez vniuſcuiuſq;: an in terciā et q̄rtā generatōez: an alio aliquo mō iputent. Cap. XLVI.

Sed de peccatis alioz pentū: q̄bz ab ipo adā vſq; ad patrē ſnū: pgeneratoribus ſuis q̄ſq; ſuccedit: nō i merito diſcepta/ri pt: vtrū oim mal' actiby et mł̄tiplicat̄ delictis oriḡialiby q̄ naſcit ipliceť: vt tā to pei⁹ ꝯto poſteri⁹ q̄ſq; naſcat: an pro pr̄ea de⁹ i terciā ⁊ q̄rtā generatōez ō pec/cat̄ pentū eoz poſter̄ cōmineť. qz irā ſuam ꝯtū ad pgeneratoz ſuoz culpaſ nō extēdit vlteri⁹ moderatōe miſatōis ſuene illi q̄bz regeneratōis gr̄a non ꝓferť: nimia ſarcina in ipa ſua eterna dānatōe p/mereńť: ſi cogerenť ab initio gener̄ hūani oim p̄cedētiū pentū ſuoz oriḡial' pec cata ꝫhere: et pēas p eis ōbitas pēdere. an aliō aliq̄d i re tāta de ſcpturis ſctis diligēti⁹ pſcrutat̄ atq; tractat̄: valeat vel ñ valeat repiri: temere ñ audeo affirmare

Nullū ab oriḡiali pctō poſſe ſalua/ri niſi p mediatorē dei et hoim ieſū chriſtum Capitulū XLVII.

Illud tñ vnuz i peccatū qđ tā magnū in loco ⁊ habitu tāte felicitat̄ ꝓmiſſū ē: vt i vno hoie oriḡinalit̄: atq; vt ita dixerim: radicabil' ⁊ totū gen⁹ huanū dānare tur: nō ſoluit̄ ac diluit̄: niſi p vnū mediatorē dei ⁊ hoim hoiez xp̄m ieſū: q̄ ſolus potuit ita naſci: vt ei op⁹ nō eſſz renaſci.

Neminē renaſci in baptiſmate iohānis qđ chriſtus hūilitatis cauſa ſiē mortis diſpenſatōem ſuſcipe voluit. Capitulū XLVIII.

Non eni renaſce bāt̄ q̄ baptiſmate iohis baptiſabāt̄: a q̄ ipe baptiſat⁹ ē: ſz q̄daz p̄curſorio illius miſterio: q̄ dicebat. pare viā dño: huic vno i q̄ ſolo r̄naſci poterāt parabanť. Dat⁹ ei baptiſma ē nō i aq̄ tm̄: ſiē fuit iohis. verūetiā i ſpūſctō. vt de illo ſpūſctō regenereť q̄ſq; i xp̄m credit. de q̄ xp̄s generat⁹ regeneratiōe ñ egnit. Un̄ vox illa p̄ris q̄ ſup baptiſatū facta ē. ego hodie genui te: ñ vnū illū tp̄ſ diē q̄ baptiſat⁹ ē: ſz imutabil' eternitat̄: vt illū hoiez ad vnigeniti pſonā ptinere mō/ſtraret. Ubi eni dies nec heſterni fine ⁊ choak: nec ītitio craſtini t̄minat̄: ſp hodi ern⁹ ē. In aq̄ ḡ voluit baptiſari a iohe: ñ vt ei⁹ iniq̄tas vlla diluereť: ſz vt magna ꝓmēdareť hūilitas. Ita q̄ppe nihil i eo baptiſma qđ ablueret: ſicut mors nihil qđ puniret: inuenit. vt diabol⁹ ꝑitate iuſticie: nō violētia ptāt̄ oppſſus ⁊ vict⁹. qm̄ ip̄m ſine vllo pcti merito iniq̄ſſime occiderat. p ip̄m iuſtiſſime amitteret q̄s pcti merito detinebat. Utrūq; igit̄ ab illo. i. ⁊ baptiſma et mors certe diſpēſatōnis cā: nō miſerāda neceſſitate: ſz miſerāte poti⁹ volūtate ſuſceptū ē: vt vn⁹ pctm̄ tollerz mūdi: ſiē vn⁹ pctm̄ miſit i mūdū. ꝑ eſt in vniuerſū gen⁹ hūanū

Qz chriſti gr̄a nō ſolū oriḡiale pctm̄ ſz cūcta ſił' abſtulit q̄ addita inuenit. Capitulū XLIX.

Qui q⁹ ille vnus vnū pctm̄ miſit i mūz. iſte ꝯo vn⁹ ñ ſolū vnū illō ſz cūcta ſił' abſtulit q̄ addita inuenit. Un̄ dic apl's. Nō ſiē p vnū peccātē: ita ē et donū. Nā iudiciū q̄dē ex vno i ꝯdēnatōz: gr̄a aūt ex multis ōlict̄ in iuſtificatōez. Qz vtiq; illud vnū: qđ oriḡialiter trahit̄ etiā ſi ſolū ſit: obnoxios dānatōi facit. gr̄a ꝯo ex multis delict̄ iuſtificat hoiez: q̄ ꝓter illō vnū qđ cōiter cū oiby oriḡialit̄ traxit ſua quoq; ꝑa multa ꝓmiſit.

Omnē ex adam natū i damnatōe detineri: ⁊ omnē in chriſto renatū a dānatione liberari. Capitulū L

Uerūtñ qđ paulo post dic̃. sicut p vnī⁹ delictū in oēs hoīes ad ꝯdemnatōez: ita et p vnī⁹ iustic̃iā in oēs hoīes ad iustificatōem vite: satis ĩdicat ex adā nemĩnē natū nisi dānatōe detineri: ⁊ neminez nisi ĩ chr̃isto renatū a dānatiōe liberari.

¶ Qualit̃ misteriū baptismi ĩ cruce chr̃isti apl̃s ꝯmēdauerit: in q̄ maiores ⁊ paruuli saluant̃

¶ Capitulū LI

Dē q̄ per vnuz hoīez pena: ⁊ p vnū hoīez gr̃a cū locutus fuisset q̄tū illi epl̃e sue loco sufficere ĩdicauit: deinde sacri baptismi in cruce chr̃isti grāde misteriū ꝯmendauit eo mō vt intelligam⁹ nihil aliud eē in chr̃isto baptismū nisi mortis chr̃isti sil̃itudinē. nihil autē aliō mortez chr̃isti crucifixi nisi remissiōis pctī similitudinē: vt quēadmodū in illo ꝑa mors facta est. sic in nobis ꝑa remissio pctōz: ⁊ quēadmodū in illo ꝑa resurrectio: ita in nobis ꝑa iustificatio. Ait enī. q̄d q̄ dicem⁹?: Permānebim⁹ in pctō vt gr̃a abūdet? Dixerat enī supi⁹. Ubi abundauit pctm̃ sup abūdauit gr̃a. Et iō q̄stionē sl̃ b̃ñi ꝓposuit. vtrū ꝑpt abūdātiā gr̃e cō seq̄ndā ĩ pctō sit ꝑmanendū. Sz rñdit. Absit. Atq̄ subiecit. Si mortui sumus pctō: quō viuem⁹ ĩ illo?: Deinde vt ostēderet nos mortuos esse pctō: an ignorat⁹ inq̄t: q̄m q̄cūq̄ baptisati sum⁹ ĩ chr̃isto iesu: ĩ morte ipi⁹ baptizati sum⁹?: Si ergo hinc oñdimur mortui eē pctō. quia ĩ morte chr̃isti baptizati sum⁹: pfecto ⁊ p/uuli q̄ baptizāt̃ in chr̃isto: pctō moriūt: q̄ ĩ morte ipi⁹ baptizāt̃: Nullo enī excepto dictū ē. Quicūq̄ baptizati sumus ĩ chr̃isto iesu: ĩ morte ipi⁹ baptizati sum⁹ Et iō dictū ē: vt ꝓbaret mortuos nos eē pctō. Qui aūt pctō puuli renascēdo moriūt: nisi qđ nascēdo traxerīt: Ac p b̃ etiā ad ipos ptinet qđ seq̄t dicēs. Cōsepulti enī sum⁹ illi p baptismū ĩ morte: vt quēadmodū surrexit chr̃ist⁹ a mortuis p gloriā p̃ris: ita ⁊ nos ĩ nouitate vite ābulemus. Si enī ꝓplātati facti sum⁹ sil̃itudini mortis ei⁹. sil̃ ⁊ resurrectōis erim⁹. B̃ sciētes: q⁹ vet⁹ hō nr̃ sil̃ crucifix⁹ ē vt euacuet corp⁹ pctī. vt vltra ñ seruiam⁹ peccato. Qui enī mortu⁹ ē iustificat⁹ ē a peccato. Si aūt mortui sum⁹ cū chr̃isto credim⁹ q⁹ sil̃ etiā viuem⁹ cū illo: sciētes q⁹ chr̃ist⁹ resurgēs a mortuis iā nō moriet: ⁊ mors illi vltra nō dñabit. O, enī mortu⁹ est pctō: mortu⁹ ē sel̃. qđ aūt viuit: viuit deo. Ita ⁊ vos existimate vosmetipsos mortuos q̄dē eē pctō. viuere aūt deo ĩ chr̃isto iesu. Hinc enī ꝑhare cepat ñ eē nob ꝑmanēdū ĩ pctō: vt gr̃a abūdaret. ⁊ dixerat. Si mortui sum⁹ pēto quō viuem⁹ ĩ eo? Atq̄ vt oñderet mortuos nos eē pctō subiecit. An ignorat⁹ q̄m q̄cūq̄ baptisati sum⁹ ĩ chr̃isto iesu: ĩ morte ipius baptizati sum⁹?: Sic itaq̄ totū locū istū clausit vt cepit. Mortē q̄ppe x̄pi sic insinuauit: vt etiaz ipm mortuū diceret esse pctō. Qui pctō: nisi carnis: i q̄ erat ñ peccatū sz sil̃itudo pctī. ⁊ iō nomie appellat pctī. Baptisat⁹ itaq̄ ĩ morte chr̃isti i q̄ ñ solū maiores verūetiā puuli baptizāt̃ ait Sic ⁊ vos. i. quēadmodū chr̃ist⁹. Sic et vos existiate vos mortuos eē pctō: viuentes aūt deo ĩ chr̃isto iesu.

¶ Quid significēt ea q̄ ĩ cruce chr̃isti: sepultura: resurrectōe ⁊ ascēsiōe gesta sūt.

¶ Capituiū LII

Quicq̄d igit̃ gestū ē ĩ cruce x̄pi: ĩ sepultura: ĩ resurrectōe ⁊ cio die: ĩ ascēsiōe ĩ celū: ⁊ ĩ sede ad dexterā p̃ris: ita gestū ē vt his rebꝰ ñ mistice tm̃ dict⁹ sz etiā gest⁹ cō figurare⁊ vita chr̃istiana q̄ b̃ gerit. Nā ꝑ pt ei⁹ crucē dictū ē. Qui aūt iesu chr̃isti sunt carnē suā crucifixer̄t cū vicijs ⁊ cō cupiscētijs. Propt̃ sepulturā. Cōsepl̃ti ei sum⁹ cū x̄po p baptismū ĩ mortē. Propt̃ resurrectōz. Ut q̄madmodū x̄ps r̃surrexit a mortuis p gl̃iaz p̃ris: ita ⁊ nos ĩ nouitate vite ambulem⁹. Propt̃ ascēsionē ĩ celū. sedēq̄ ad dexterā p̃ris. Si aūt resurrexist⁹ cū x̄po: q̄ sursū sūt q̄rite vbi chr̃ist⁹ ē ad dexterā dei sedēs. Que sursū sunt sapite: nō q̄ sup tr̃ā. Mortui enī est⁹: ⁊ vita vr̃a abscōdita ē cū chr̃isto ĩ dō

Non ptinere ad hāc vitā q̄ christus ad vivos ⁊ mortuos iudicādos de celo vēturus credit ¶ Capitulū LIII.

Sim vero qđ de christo ꝓfitemur futurū qm̄ de celo vētur⁹ est: vivos iudicatur⁹ ⁊ mortuos: nō ptinet ad vitā nr̄am que hic gerit. Quia nec in reb⁹ gestis ei⁹ est sed i fine seculi gerēdis. Ad ꝟ ptinet qđ apl's secutus adiūxit. Cū christus apparuerit vita vr̄a: tūc et vos apparebitis cū illo in glozia

Quoꝟ significare modis q̄ vivos et mortuos iudicabit ¶ Cap. LIIII

Duobus autez modis accipi p̄t q̄ vivos ⁊ mortuos iudicabit. Sive vt vivos intelligam⁹ quos hic nōdū mortuos: sz adhuc in ista carne viuētes inuētur⁹ est ei⁹ aduentus. Mortuos aūt q̄ de corpe priusq̄ veniat exire vel exituri sūt. Sive vivos iustos: mortuos autē iniustos. quoniā iusti quoq̄ iudicabūt: iniusti aūt iudicabunt. Aliqn̄ eni iudiciū dei ponitur in malo. Unde illud est. Qui aūt male egerunt: in resurrectōnem iudicij. Aliqn̄ in bono sm̄ q̄ dictū est. Deus in noie tuo saluuz me fac: et in vtute tua iudica me. Per iudiciū q̄ppe dei fit ipa bonoꝟ malozūq̄ discretio: vt liberādi a malo n̄ pdendi cū malis: boni ad dexterā segregent. Propter quod ille clamabat. Judica me de⁹. Et q̄d dixerat velut exponens: ⁊ discerne inquit causam meā ꝺ gēte nō sancta.

Quoꝟ nominato spūsancto tota trinitas cōplet cui ordinatissime sancta ecclia sꝺiuncta sit tanq̄ deo templū suū.

¶ Capitulū LV

Cum aūt de ie su christo filio dei vnico dño nostro: quod ad breuitatē ꝓfessiōis ptinet diximus: adiūgemus sic credere nos et in spiritū sanctū: vt illa trinitas compleat q̄ deus est. Deīde sancta ꝓmemorat ecclesia. Unde dat intelligi rationalem creaturā ad hierl'm liberā ptinere tem. post ꝓmemoratōem creatoris. i. sūme illius trinitatis fuisse subdendam. Quoniā q̄q̄d de homīe christo dictū ē ad vnitatē psone vnigeniti ptinet. Rect⁹ itaq̄ ꝓfessiōis ordo poscebat: vt trinitati subiūgeret eccl'ia: tanq̄ habitatori domus sue: ⁊ deo templū suū: et ꝓditori ei⁹ uitas sua. Que tota hic accipiēda est: nō solū ex pte q̄ pegrinat i terris a sol' ortu vsq̄ ad occasum laudās nomē dñi: ⁊ p⁹ captiuitatē vetustatis cantās canticum nouū. verūetiā ex illa q̄ i celis sp ex quo condita est cohesit deo: nec vllū sui casus malū expta est. Nec in sanctis angel' beata psistit: et sue parti pegrinanti sic opitulatur: qz vtraq̄ vna erit cōsortio eternitatis. et nūc vna est vinclo charitatis: que tota instituta ē ad colēdū vnū deū. Unde nec tota nec vlla pars ei⁹ vult se coli p deo: nec cuiq̄ esse de⁹ ptinenti ad tēplū dei: qđ edificat ex dīs: q̄s facit nō fact⁹ de⁹. Ac p hoc spūssctūs: si creatura nō creator esset: pfecto creatura rōnalis esset. Ipe enī esset sūma creatura: ⁊ ideo i regula fidei nō poneret aīm ecclīam. qz ⁊ ipe ad ecclīaz pertineret i illa ei⁹ pte que in celis ē. Nec haberet tēplū: sed etiā ipe templū esset. Tēplū aūt habet de quo dicit apl's. Nescitis qz corpa vr̄a templū sūt spūssctī: q̄ in vobis ē: quē habetis a deo: De q̄b⁹ alio loco dicit. Nescitis qz corpa vestra mēbra christi sunt: Quō ergo de⁹ nō est q̄ tēplū habet: aut minor christo est cui⁹ mēbra tēplū habet: Nec enim aliud templū ei⁹: ⁊ aliꝺ templū dei ē: cū idē dicat apl's. Nescitis qz tēplū dei estis. Qđ vt pbaret: adiecit. Et spūs dei habitat in vobis. De⁹ ergo habitat in tēplo suo. nō solus spūssanct⁹: sz etiā p̄r ⁊ fili⁹: q̄ etiā de corpe suo: p qđ fact⁹ est caput eccl'ie: q̄ i bonis ē. vt sit ipe i oīb⁹ ꝑmatū tenēs: ait. Soluite tēplū hoc ⁊ i triduo suscitabo illud. Tēplū g̃ dei: ꝺ est tot⁹ sūme trinitat⁹: sctā ē eccl'ia. s. vniuersa i celo ⁊ i tra.

Quoꝟ in ecclesia primitiuoꝟ: que in ce est: nullus sit malus

¶ Capitulū LVI

Sed de illa que in celis ē: affirmare q̄d possum⁹ nisi q̄ null⁹ in ea mal⁹ est: nec q̄s q̄z deinceps de illa cecidit aut casur⁹ est: exq̄ de⁹ angel' peccātib⁹ nō pepercit: sic ē scribit apl's petrus: sz carceribꝫ caliginis inferi retrudēs tradidit in iudicio puniendos reseruari.

Quid sentiendum sit de differētijs angelor bonor: z vtrū ad eandē societatez ptineant sol et luna et cetera sidera

Capitulū LVII.

Quomō aut se habeat btissima illa z supna societas. q̄ ibi sint differētie psonay: vt eū oēs tāq̄ generali noīe angeli nūcupent: sicut in epl'a ad hebreos legim⁹. cui enī angelor de⁹ dixit aliq̄n. sede a dextris meis. Hoc q̄ppe mō significauit oēs vniuersaliter angelos dici. Sūt tñ illic archāgeli: z vtq̄ idē archāgeli nominent ꝓtates: z ita dictū sit. laudate eum oēs angeli ei⁹: laudate eū oēs ꝓtates e⁹. ac si diceret. laudate eū oēs āgeli ei⁹: laudate eū oēs archāgeli. z q̄d int se distent q̄ttuor illa vocabula: q̄bꝫ vniuersā ipam celestē societatē videt apl's esse ꝓplex⁹ dicēdo. siue sedes: siue dñatōes: siue ꝓncipat⁹: siue ptātes: dicāt q̄ possūt. sit tñ possūt pbare qđ dicūt. ego me ista ignorare cōfiteor. Sz nec illō q̄dē certū habeo: vtq̄ ad eādē societatē ptineāt sol z luna z cūcta sidera: q̄buis nōnull' lucida corpa ēe: nō cū sensu vl' intelligētia videant.

Questio difficillima vtrū vl' q̄lia corpa angeli habeāt. Cap. LVIII.

Itemq̄ angeli q̄s explicet cū q̄libꝫ corpib⁹ apparuerint hoīb⁹: vt nō solū cernerent: verūetiā tāgerent. z rursus nō solida corpulētia: sz spiritali potētia q̄sdaz visiones nō ocul' corpeis sed spiritalibus vl' mentib⁹ ingerāt: vl' dicāt aliq̄d nō ad aurē forinsec⁹: sz int⁹ i aīo hoīs: etiā ibi dē ipi ꝓstituti. sicut scptū est in ꝓphetar libro. Et dixit mihi angel⁹: q̄ loq̄batur in me. nō enī ait. q̄ loq̄batur ad me: sz i me. Vel appareāt z i somnis: z colloq̄nt more somnior. Habem⁹ q̄ppe i euāgelio. Ecce angel⁹ dñi apparuit illi i sōnis dicēs. His enī modis velut idicāt se angeli ꝓtractabilia corpa nō hre. faciūtq̄ difficillimā q̄stionē: quō pres eis pedes lauerūt. quō iacob cū angelo tā solida ꝓtractatōe luctat⁹ sit. Cū ista q̄rim⁹: et ea sicut pt q̄sq̄ cōiectat: nō inutilit exercem⁹ ingenia: si adhibeat⁹ disceptatio moderata: et absit error opinātiū se scire qđ nesciunt. Quid enī op⁹ est vt hec atq̄ hmōi affirmem⁹ vl' negem⁹ vl' diffiniam⁹ cū discrimine nesciū⁹?

Quor maxime p dei grāz dignoscēdus sit: cū se sathanas trāsfigurat in angelum lucis Capitulū LIX.

Magis opus est in diiudicare atq̄ dignoscere: cuz se sathanas transfigurat velut āgelū luc⁹: ne fallēdo ad aliq̄ pniciosa seducat. Nam q̄n sensus corpis fallit: mēte ꝓ nō mouet a vera rectaq̄ sentētia: q̄ quisq̄ vitā fidelē gerit: nullū est in religione piculū. Vel cū se bonū fingēs ea facit siue dicit que bonis angel' congruūt: etiam si credat bon⁹. nō est error christiane fidei piculosus aut mortifer⁹. Cū ꝓ per hec aliena ad sua incipit ducere: tūc eum dignoscere nec ire post eū: magna z necessaria vigilantia est. Sed quō vnusq̄sq̄ hoīm idone⁹ est oēs mortiferos ei⁹ dolos euadere: nisi regat atq̄ tueat de⁹? Et ipa hui⁹ rei difficultas ad hō est vtilis ne sit spes sibi quisq̄ aut hō alter alteri: sed de⁹ suis oīb⁹. Id enī nobis potiꝰ expedire ꝓrsus piorū ambigit nemo.

Quādo habebim⁹ plenā noticiā celestis eccl'ie. vel q̄liter mors christi etiam ꝓ angelis fieri dicat Cap. LX.

Hec ergo que in sanctis angelis et virtutib⁹ dei ē eccl'esia: tūc nobis sicuti est innotescet: cū ei cōiuncti fuerim⁹ in finē: ad simul habendā btitudinē sempitnā. Ista ꝓ que ab illa pegrinat in terris eo nob

notior est: q in illa sum⁹: et q hominuz est qđ et nos sumus. Nec sanguine mediatoris nullũ habentis peccatũ: ab oĩ ẽ redẽpta peccato: eiusqz vox est. Si deus p nobis quis cõtra nos? Qui filio suo p pzio nõ pepcit: sed p nobis omnib⁹ tradidit illũ. Non enĩ p angel' mozt⁹ est christ⁹. Sz ideo etiã p angel' fit quicqd hominũ p eius mortẽ redimit et liberat a malis: quoniã cũ eis quodãmodo redit in gratiã post inimicicias q̃s int hoes et sctos angelos peccata fecerũt: z ex ipa hominũ redemptõe ruine illius angelice detrimenta reparant.

¶ Q, sancti angeli docti a deo nouerit numerũ qui ex hominib⁹ ascensurus est ad beatitudinẽ ¶ Capitulũ LXI

ET vtiqz noue runt sancti angeli docti ỗ deo: cui⁹ vitatis eterna ꝓtemplatõe beati sunt. q̃nti numeri supplementũ de genere hũano integritas illius ciuitatis expectet. ¶ Propter qđ ait ap'lus: instaurari omnia in christo que in cel' sunt: z q̃ in terris. In ipo quippe instaurant que in celis sunt: cum id qđ inde in angelis lapsum est: ex hoĩb⁹ reddit. Instaurãtur aũt que in terris sunt: cũ ipi hoies q̃ p̃destinati sunt ad eternã vitã a corrupti onis vetustate renouant. Ac sic p illũ singulare sacrificiũ in q̃ mediator est imolatus: quod vnũ multe in lege victime figurabãt: pacificãt celestia cũ terrestrib⁹: z terrestria cũ celestib⁹. Q̃m sic idẽ ap'lus dicit. In ipo cõplacuit omnẽ plenitudinẽ diuitatis inhabitare. z p eum recõciliari oĩa in ipm: pacificans p sanguinem crucis eius: siue que in celis sunt siue q̃ in terris.

¶ Quõ accipiat pax dei q̃ dicit p̃cellere omnẽ itellectũ: z q̃lẽ pacẽ habebim⁹ cuz angelis. ¶ Capitulũ LXII.

QUe ista precellit: sicut scriptũ est: omnẽ itellectuz: neqz sciri a nobis nisi cũ ad eã venerim⁹ põt. Quõ enĩ pacificãtur celestia nisi ĩ nobis: id ẽ p̃cordãdo nobiscũ? Nam ibi sp est pax: z inter se vniuersis intellectualib⁹ creaturis. z cũ suo creatore. Que pax p̃cellit vt dictũ ẽ: oẽm intellectũ: sed vtiqz nostz: nõ eoz q̃ semp vident faciẽ pris. Nos aũt q̃ntuscũqz sit in nobis intellect⁹ human⁹: ex pte scimus et videm⁹: nũc p speculũ ĩ enigmate. Cum vo eq̃les angel' dei fuerim⁹: tũc quẽadmodũ et ipi videbim⁹ facie ad faciẽ: tantãqz pacẽ habebim⁹ erga eos: q̃nt am z ipi erga nos. quia tantũ eos diligent sum⁹ quãtũ ab eis diligimur. Itaqz pax eoz nota nobis erit. qz z nra talis ac tãta erit. nec p̃cellet tunc intellectũ nostrũ. Dei vero pax que illic est erga eos: z nostz et illoz intellectũ sine dubitatõne p̃cellet. De ipo q̃ppe beata ẽ ratõnalis creatura quecũqz beata est. nõ ipe de illa Unde ꝼm H meli⁹ accipit qđ scriptũ ẽ: pax dei que p̃cellit omnẽ itellectũ. vt i eo q̃ dixit omnẽ: nec ipe intellect⁹ sctoz angeloz esse possit exempt⁹: sz dei soli⁹ q̃ eni et ipi⁹ intellectũ pax ei⁹ excellit

¶ Quõ etiã nũc nobiscũ ãgeli p̃cordãt. z q̃ remissio peccatoz etiã baptizat⁹ p̃fectis est necessaria. ¶ Cap. LXIII.

QUoncordãt autem angeli nobiscũ etiaz nunc cuz remittunt nostra peccata. Ideo post cõmemoratõez sancte eccl'ie in ordine cõfessionis ponit remissio peccatorũ. Per hanc enĩ stat eccl'ia que i terris est. p hanc nõ perit qđ perierat: z inuentũ est. Excepto quippe baptismatis munere: quod ꝓtra origiale peccatũ donatũ est: vt quod generatõe attractuz est regeneratõe detrahat: et tamẽ actiua q̃q̃ peccata quecunqz corde: ore: ope cõmissa inuenerit tollit. Hac ergo excepta magna indulgẽtia: vnde incipit hois renouatio: in q̃ soluit omnis reat⁹ et ingeneratus et addit⁹: ipa etiã vita cetera iã ratione vtẽtis etatis quãtalibet p̃polleat fecũditate iusticie sine remissione peccatorũ nõ agit. Quoniã filij dei q̃ diu moztaliter viuũt: eũ morte cõfligunt. Et q̃uis de illis sit veraciter dictũ: quoq̃t spiritu dei agunt: hi filij sunt dei. sic tamen

spiritu dei excitātur: z tanq̄ filij dei pficiūt ad deū: vt etiā spiritu suo maxie aggūante corruptibili corpe: tanq̄ filij hominū ī q̄busdaz motibz hūanis deficiāt ad seipos: z iō peccent. Interest q̄ dē ḡn tū satis dicit. Necz enim quia pctm̄ est omne crimen. ideo crimen est etiā omne peccatū Itaq̄ sanctoz hominū vitā q̄z diu in hac morte vinit inueniri posse dicim⁹ sine crimine. peccatū autē si dixerimus q̄ nō habemus: vt ait sctūs apl'us: nosipos seducim⁹: et vitas in nob nō ē

VOz intra eccl'iam catholicā q̄libz criminosis nō deneget penitētie loc⁹: et q̄liter debeat agi ipa penitentia.

Capitulū LXIIII.

Sed neqz de ipsis criminibz q̄libet magnis remittēdis in sancta eccl'ia: dei ō sperāda est misericordia: agentibz penitētiā fm modū sui cuiusq̄ peccati In actione aūt penitētie vbi tale crimē cōmissū est: vt is q̄ cōmisit a christi etiā corpe separet: non tā cōsiderāda est mēsura tpis q̄z doloris. Cor enī cōtritū et humiliatū de⁹ ñ spernit. Verū q̄ plerūq̄z doloz alterius cordis occult⁹ est alteri. neqz in alioz noticiā p verba vl' quecūq̄z alia signa pcedit: cū sit corā illo cui dicit. gemitus meus a te nō est abscōditus. recte cō stituunt ab his q̄ ecclesiast̄ psunt tpa penitentie: vt fiat etiā satis eccl'ie in q̄ remittunt ipa peccata. Extra eā q̄ppe non remittunt. Ipa nāq̄z ppie spiritū sanctū pignus accepit: sine quo nō remittūt vl la peccata: ita vt quib⁹ dimittunt conseq̄ntur vitā eternā.

VOz remissio peccatoz ad futuz iudicū ptineat: cū in hac vita etiaz paruuli baptizati diuerso mō crucient: q̄ dāveros pene in posterū reseruent

Capitulū LXV.

Magis enī propter futurū iudiciū fit remissio peccatorū. In hac autē vita vsq̄z adeo valet: qđ scriptū est: graue iugū sup filios adā a die exitus ō vētre mr̄is eorū: vsq̄z in diē sepulture ī matrē omniū: vt etiā puulos videam⁹ post lauacrū regeneratōis diuersoz malorum afflictōe cruciari: vt intelligam⁹ totū qđ salutaribz agit sacramētis: magis ad spez futurorū bonoz q̄z ad retentōem vl' adeptōem p̄sentiū ptinere. Multa etiā mala h̄ vident ignosci et nullis supplicijs vindicari: sed eorū pene reseruant in posterū. Necz enī frustra ille ppie dicit dies iudicij q̄n ventur⁹ ē iudex viuoz atz mortuorū. Sicut ecōtrario vindicant h̄ aliqua: et tamē si remittant pfecto in futuro seculo nō nocebūt. Propterea de quibusdā tpalibz penis: que in hac vita peccantibz irrogant eis: quorū peccata delētur ne reseruent in finē: ait apl's. Si enīz nosmetipos iudicarem⁹: a dño nō iudicaremur. Cū iudicamur autē a dño corripimur: ne cū h̄ mūdo dānemur.

VDe his qui intra eccl'iam catholicaz sceleratissime vinūt: z nullo mō penitentiā agūt. ac sibi saluatōz p ignē pmittūt.

Capitulū LXVI.

Reduntur autez a quibusdā etiā hi q̄ nomē christi nō relinquūt: z ei⁹ lauacro in eccl'ia baptizant: nec ab ea vllo scismate vl' hereli pcidunt: ī quātislibz sceleribz viuāt: que nec diluāt penitēdo: nec elemosynis redimāt: sed ī eis vsq̄z ad huius vite vltimū diē ptinacissime perseuerent: salui futuri p ignez: licz p magnitudine facinoroū flagitioroūq̄z diuturno: nō tñ eterno igne puniri. Sz q̄ hoc credūt: z tamē catholici sunt: humana quadaz beniuolētia mihi falli vident. Nā scriptura diuīa aliud ꝓsulta respōdet Librū autē de hac questiōe scripsi: cui⁹ titulus est de fide et opibus. Ubi fm scripturas sanctas quantū deo adiuāte: potui demonstraui eam fidē saluos facere. quam satis euidenter exp̄ssit paulus apl'us dicens. In christo enīz iesu neq̄z circūcisio quicq̄z valet neq̄z p̄puciū: sed fides q̄ per dilectionē operat. Si autē male et nō bene operatur: pculdubio fm apl'm iacobum mortua est in semetipa. Qui rursus

ait. Si fidē dicat se quiscz habere: opera aūt nō habeat: nūquid poterit fides saluare eū? Porro aūt si hō scelerat⁹ p/pter fidem solā p ignē saluabit: et sic ē accipiendū qđ ait btūs paul⁹ apl'us. Ipe autē saluus erit. sic tm̄ q̄si p ignem. poterit ergo saluari sine opib⁹ fides: ꝛ falsus erit quod dixit ei⁹ coapostol⁹ iacob⁹. falsum erit et illud quod idē ipe paul⁹ dixit Nolite iņāt errare: neqz fornicatores neqz idol' seruientes: neqz adulteri: neqz molles. neqz masculorū ꝯcubitores. neqz fures: neqz auari. neqz maledici: neqz ebriosi: neqz rapaces regnū dei possidebunt. Si enī etiā in istis pseuerātes crimib⁹: tamē ꝓpter fidē chr̄isti salui erūt: quō in regno dei nō erunt?

Quid sentiēdum sit de his q̄ sup fundamentū edificant. ꝛ q̄ sint hi q̄ p ignem saluant: vl' qualis sit iste ignis.

Capitulū LXVII.

Sed qz hec apostolica manifestissima ꝛ aptissima testimonia falsa esse nō possunt: illud quod obscure dictum ē de his q̄ superedificant supra fundamētū: qđ est chr̄istus. nō aurū: nō argētū: nō lapides p̄cios⁹: sed ligna: fenū: stipulā. de his ei dictū est qz p ignē salui erunt. qm̄ fundamēti merito nō pibunt. sic intelligenduz est vt his manifestis nō inueniat esse contrariū. Ligna q̄ppe et fenū et stipula nō absurde accipi possunt rerū secularium: q̄bus licite cōcessaz tales cupiditates: vt amitti sine dolore nō possint animi. Cū aūt iste dolor erit: si chr̄ist⁹ in corde fundamenti locū habz. i. vt ei nihil anteponat: et malit homo qui tali dolore vritur reb⁹ q̄si ita diligit magꝭ carere q̄z christo: p ignē fit saluus. Si autē res hmōi temporales ac seculares tpe tēptatōis maluerit tenere q̄z christū: eū in fundamēto nō habuit. quia hec ꝓprioze loco habuit: cū in edificio ꝓri⁹ nō sit aliquid fundamēto. Ignis ei de quo locut⁹ est eo loco apostol⁹ paul⁹ tal' debet intelligi: vt ambo p eum trāseant: id ē et qui edificat supra hoc fundamētū aurū: argentū: lapides p̄cios⁹: et q̄ edificat ligna fenum stipulā. Cū enī hoc dixisset: adiūxit. Unius cuiusq̄ opus q̄le sit: ignis ꝓbabit. Si cuius opus pmāserit: qđ superedificauit mercedē accipiet. Si cui⁹ opus aūt ertustū fuerit: damna patiet: ipe aūt salu⁹ erit. sic tamē q̄si p ignē. Nō ergo vni⁹ eorū: sed vtriusq̄ op⁹ ignis ꝓbabit. Est q̄dem ignis tēptatio tribulatōis: de q̄ apte alio loco scriptū est. Vasa figuli pbat fornax: et homies iustos tēptatio tribulatōis. Iste ignis in hac interim vita facit qđ apl'us dixit. Si accidat duob⁹ fidelib⁹: vni scz cogitanti q̄ dei sunt: quō placeat deo. hoc est edificāti sup chr̄istū fundamentū: aurū: argentū: lapides p̄cios⁹. alteri aūt cogitāti ea q̄ mūdi sunt: quō placeat vxori: id ē edificanti sup idē fundamentū ligna fenū stipulā. Illi⁹ enī opus nō exurit: quia nō ea dilexit: quorū amissiōe cruciet. Exurit autē op⁹ huius: quoniā sine dolore nō peunt que cū amore possessa sunt. Sed qm̄ alterutra cōditione ꝓposita eis poti⁹ carere malit q̄z christo: nec timore amittēdi talia desinit chr̄istū. q̄uis doleat dū amittit: salu⁹ est q̄dem: sic tamē q̄si p ignez. Quia vrit eum rerū dolor quas dilexerat amissaz: sed nō subuertit neqz ꝓsumit fundamēti stabilitate atqz incorruptōe munitū

Posse etiā fieri post hanc vitā ignem purgatoriū p quem saluāt: q̄ hic taliter vixerūt: vel penitentiā ꝓgruā egerūt.

Capitulū LXVIII.

Ille aliqđ etiaz post hāc vitā fieri incredibile nō est. ꝛ vtrū ita sit q̄ri pōt. Et aut inueniri aut latere nōnullos fideles per ignē quendā purgatoriū. q̄nto magꝭ minusue bona peuntia dilexerūt: tanto tardius citiusq̄ saluari. nō tamē tales de q̄bus dictū est: q⁹ regnū dei nō possidebūt: nisi conueniēter penitētib⁹ eadem crimina remittant. Cōueniēter aūt dixi vt sterilles in elemosynis nō sint: quib⁹ tantus tribuit scriptura diuina: vt eaz tantūmodo fructū se imputaturū p̄nunciet dominꝰ dextris: et earū tantūmodo sterilitatē

sinistrīs:qñ hīs dicturꝰ ē. Venite bñdicti patris mei ꝓcipite regnū dei. Istis autē Ite in ignem eternū.

Cauendū esse ne putemꝰ infanda crimia elemosynis posse redimi:nisi ab eis abstinendo. Capitulū LXIX

Sine cauendū est ne quisq̄ existimet infanda illa crimia:q̄lia q̄ agūt regnū dei nō possidebūt:q̄tidie ꝑpetrāda:ꝛ elemosynis q̄tidie redimēda. In melꝰ q̄ꝑpe est vita mutāda:ꝛ p elemosynas ō peccatis ꝑteritis est ꝓpiciandꝰ deꝰ:nō ad ℔ emēdus q̄ōmodo: vt ea sp liceat impune ꝺmittere. Nemī enī dedit laxamētū peccādi:q̄uis miserādo deleat iā facta peccata:si nō satisfactio ꝺgrua negligat.

Q, p oratōem dominicā nō tm̄ q̄tidiana pcta:sz etiā ꝑterita crimia deleant

Capitulū LXX.

De quotidianis autē breuibꝰ leuibusq̄ peccatis sine q̄bus hec vita nō ducit:q̄tidiana oro fideliū satisfacit. Cor est ei dicere. Pater noster q̄ es i celis. Qui iaz patri tali regenerati sūt ex aq̄ et spūsctō Delet oīno hec oratio minima ꝛ q̄tidiana peccata. Delet ꝛ illa a q̄bꝰ vita fidelium scelerate etiā gesta:sz penitēdo i melius mutata discedit:si quēadmodū vere citer dicit. dimitte nobis debita nr̄a:q̄m nō desunt q̄ dimittāt: ita ꝛaciter dicat. sicut et nos dimittimꝰ ꝺbitoribꝰ nostris. id ē fiat q̄ dicit. qz et ipa elemosyna est veniā petēti homini ignoscere

De multis elemosynarꝫ generibꝰ

Capitulū LXXI

Et per hoc ad omīa que vtili misericordia fiunt valet q̄ dñs ait. Date elemosynā:ꝛ ecce oīa mūda sunt vob. Non solū autē qui dat esurienti cibū:sitienti potū:nudo vestimētū:pegrinati hospitiū: fugienti latibulū:egro vel incluso visitationē:captiuo redemptionē. debili subuectionē:ceco deductōnē:tristi cōsolationē. nō sano medelā. erranti viā. deliberāti consiliū:et q̄ cuiq̄ necessariū est indigenti. verūetiā et qui dat veniā peccanti:elemosynā dat:et q̄ emēdat verbere inquē potestas dat: vel coercet aliq̄ disciplina .et tm̄ peccatū eiꝰ quo ab illo Iesus est aut offensus :dimittit ex corde vl̄ orat vt ei dimittat:nō solū in eo q̄ ꝺmittit atq̄ orat:verū etiā in eo q̄ corripit:ꝛ aliq̄ emēdatoria pena plectit elemosynaꝫ dat:qz misericordiā ꝑstat. Multa enī bona ꝑstant inuitis:q̄n eorū consulit vtilitati nō volūtati. qz ipi sibi inueniunt eē inimici. amici vero illorū potiꝰ illi q̄s inimicos putāt .ꝛ reddūt errādo mala pro bonis:cū reddere mala christianꝰ nō debeat nec ꝑ malis. Multa itaq̄ sunt genera elemosynarū:q̄ cū facimꝰ adiuuamur vt dimittant nobis nostra peccata

Qualis sit elemosyna pfectorū

Capitulū LXXII

Sed ea nihil est maius:qua ex corde dimittimꝰ quod i nos q̄sq̄ peccauit. Dominus enī magnū ē erga eū esse benivoluz siue etiā beneficū q̄ tibi nihil mali fecerit Illud multo grādius et magnificētissime bonitatis est. vt tuū quoq̄ inimicuz diligas:ꝛ ei q̄ tibi malū vult:ꝛ si ꝑ facit: tu bonū semp velis:faciasq̄ cuz possis. audiēs dicentē iesum. Diligite inimicos vestros:bñfacite eis q̄ vos oderūt:ꝛ orate p eis q̄ vos ꝑsequunt. Sed qm̄ pfectorū sunt ista filiorū dei q̄ q̄dē se debet omnis fidel extēdere: et hūanū animuz ad hūc affectū orādo deū secūq̄ agendo luctādoq̄ ꝓducere. tamē quia ℔ tam magnū bonū tāte multitudis nō est:q̄ntam credimus exaudiri cū i oratōe dicit. dimitte nobis debita nr̄a :sicut ꝛ nos dimittimus debitoribꝰ nostris:ꝑculdubio ꝛba sponsiōis huiꝰ implent:si hō q̄ nōdum ita ꝑfecit:vt iā diligat inimicū: tm̄ q̄n rogat ab hoīe q̄ peccauit i eū vt ei dimittat dimittit ex corde. qz etiā sibi rogāti vult vtiq̄ dimitti cū orat ꝛ dicit. sic ꝛ nos dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is. id ē sic dimitte

nobis debita nr̃a rogãtib⁹ nob: sic̃ ⁊ nos dimittim⁹ rogãtib⁹ debitoꝛib⁹ nr̃is.

Vt nõ esse deputãdũ inimicũ q̃ pecca/to suo mouet vt roget. ⁊ nullaten⁹ a deo peccata dimitti eis: q̃ petẽtib⁹ nõ dimit/tũt ex coꝛde ¶ Capitulũ LXXIII.

Ilm vero qui eũ in quẽ peccauit homiez ro gat: si pctõ suo mouet vt ro/get: nõ ẽ adhuc deputãd⁹ inimic⁹: vt eũ diligere sit difficile: sic̃ difficile erat qñ i/imicicias exercebat. Quisq̃s aũt rogãti et pcti sui penitẽti nõ ex coꝛde dimittit: nullo mõ existimet a dño sua pctã dimit ti: qñ mẽtiri ꝓpitas nõ ꝑt. Quẽ ꝯo euan gelũ lateat auditoꝛẽ siue lectoꝛẽ: q̃s dixe rit. ego sum ꝓpitas? Qui cũ docuissz oꝛõ/nẽ hãc: i ea posita sentẽtiã vehemẽter cõ mẽdauit dicẽs. Si enĩ dimiseriti⁹ hoib⁹ pctã eoꝝ: dimittet vobis pr̃ vester celesti⁹ delicta vr̃a. Si aũt nõ dimiseriti⁹ hoib⁹ nec pr̃ vr̃ dimittet vob pctã vr̃a. Ad taz magnũ tonitruũ q̃ nõ expgiscit: nõ doꝛ mit sz moꝛtu⁹ ẽ. ⁊ tñ potẽs est ille etiam moꝛtuos suscitare.

Vde bis q̃ scelerate viuũt ⁊ testimonia dei abutunt: q̃ ait. Date elemosynã ⁊ ec ce omnia mũda sunt vobis.

¶ Capitulũ LXXIIII.

Sine qui scele ratissime viuũt. nec curãt talẽ vitã moꝛesq̃ coꝛrigere: ⁊ int ꝯ sa facinoꝛa et flagicia sua elemosynas fre q̃ntare nõ cessant: frustra sibi ideo blãdi unt q̃ñ dñs ait. Date elemosynã et ecce oĩa mũda sunt vobis. Hoc ei q̃ late pa teat nõ intelligũt. Sz vt intelligãt attẽ dant q̃b⁹ dixerit. Sẽpe in euãgelio scri/ptũ ẽ. Cũ loq̃ret rogauit illũ q̃dã phari seus vt prãderet apũ se: ⁊ ingressus recu buit. Pharis⁹ aũt cepit intra se reputãs dicere. Quare nõ baptizat⁹ ẽ ante prandiũ? Et ait dñs ad illũ. Nũc vos phari/sei q̃ deforis est calic⁹ et catini mũdat⁹. q̃ autẽ int⁹ est vestrũ: plenũ est rapina ⁊ iniq̃tate. Stulti: nõne q̃ fecit id q̃ foris est: etiã id q̃ int⁹ est fecit? Verũtñ q̃ su pest date elemosynã: ⁊ ecce oĩa mũda sũt vobis. Ita nec hoc intellecturi sum⁹: vt phariseis nõ habẽtib⁹ fidẽ christi: etiã si nõ in eũ crediderit: nec renati fuerint ex aqua et spũsancto mũda sint oĩa tm̃ si e/lemosynas dederint: sicut isti eas ꝑ dandas putãt: cũ sint immũdi oẽs quos nõ mũ/dat fides christi. de q̃ scriptũ est. mũdãs fide coꝛda eoꝝ. ⁊ dicat apl's. Immũdis aũt et infidelib⁹ nihil est mundũ: sz pollu ta sunt eoꝝ et mens ⁊ ꝯscia. Quõ g̃ pha riseis oĩa mũda essent: si elemosynas da/rẽt ⁊ fideles ñ essent? Aut quõ fideles e sent: si in christũ credere: atq̃ in ei⁹ rena/sci gr̃a noluissent? Et tñ veꝝ est q̃ audi erant. Date elemosynã: ⁊ ecce oĩa mũda sunt vobis

Vnde a seipso debeat incipe: q̃ vult elẽo/synã oꝛdiate facere: sic̃ ꝓ phariseos dñs in crepãdo admonet ¶ Cap. LXXV.

Qui autẽ vult elemosynã oꝛdiate dare: a seipso debz incipe: ⁊ eã sibi ꝓmũ dare. Est enĩ elemosyna op⁹ misericoꝛdie. veri/simeq̃ dictũ est. Miserere aĩe tue placẽs deo. Propt̃ hoc renascimur vt ꝺo place amus. cui merito displiczq̃ nascẽdo ꝓ/simus. Hec est ꝓma elemosyna quã no bis dedim⁹. quoniã nosipos miseros ꝑ miserãtis dei misericoꝛdiã req̃siim⁹: iu stũ iudiciũ ei⁹ ꝓfitẽtes: q̃ miseri effecti su mus. de q̃ dicit apl's. iudiciũ q̃dẽ ex vno in condemnatõez. ⁊ magne charitati ei⁹ gr̃as agẽtes. de q̃ idẽ ipe dicit gr̃e ꝓdica tor. Cõmendat aũt suã dilectiõez de⁹ in nobis: quoniã cũ adhuc pctõꝛes essem⁹ christ⁹ ꝓ nobis moꝛtu⁹ est: vt ⁊ nos ꝺa citer ꝺ nostra miseria iudicãtes: ⁊ ꝺi cha ritatẽ quã donauit ipe diligẽtes: pie/rectq̃ viuam⁹. Qꝺ iudiciũ et charitatez dei cũ phariseis ꝓterirẽt: decimabãt tm̃ ꝓ/ter elemosynas q̃s faciebãt etiã q̃cunq̃ minutissima fructuũ suoꝝ: ⁊ ideo nõ da bant elemosynã a seipis incipiẽtes. fecti q̃ ꝓ⁹ misericoꝛdiã faciẽtes: sicut isti eas dãdas putãt. Propter quẽ dilectõis oꝛ dinẽ dictũ ẽ. Diliges primũ tuũ sicut te ipm. Cũ g̃ increpasset eos q̃ foꝛinsec⁹ se

lauabant: int⁹ aūt rapina ⁊ iniq̄tate pleni essent: admonēs quandā elemosynam quā sibi hō debz p̄mitt⁹ dare: ⁊ interiora mūdare: verūm int̄ q̄ supest date elemosynā: ⁊ ecce oīa mūda sunt vobis. Deinde vt oñderet q̄d admonuisset: ⁊ q̄d ipi facere ñ curarēt. ne illū putarēt elēosynas eoꝝ ignorare: sed ve vobis int̄ phariseis. Tanq̄ diceret. Ego quidem ꝺmonui vos ad elemosynā dandā p̄ q̄m vobis oīa munda sint: sed ve vobis q̄ decimatis mentā et rutā et omne ol⁹. has enī noui elemosynas vestras: ne de illis me vos nūc admonuisse arbitremī: ⁊ p̄teritis iudiciū et charitatē dei: q̄ elemosyna possetis ab oīm int̄namēto interiorē mūdari: et vobis mūda essent ⁊ corpa que lauatis. hoc est ei oīa et interioza scz ⁊ exterioza: sic̄ alibi legit. Mūdate que ī tus sunt: et que foris sunt munda erunt. Sed ne istas elemosynas que fiūt ō fructib⁹ terre: respuisse videret. hec int̄ q̄ optuit facere: id ē iudiciū et charitatē dei: et illa nō omittere. id est elemosynaꝝ fructum terrenoꝝ.

Vꝺ multū se seducūt: q̄ p largissimas elemosynas indulgētiā sibi cōparare existimant: et a peccatis non cessant

Capitulū LXXVI

Don ergo se fallant: qui p elemosynas q̄slibz largissimas fructuum suoꝝ vel cuiuscūq̄ pecunie impunitatē se emere existimāt in facinoꝝ imanitate ac flagicioꝝ nequicia p̄manēdo. Non solū enī hec faciūt: sed ita diligūt: vt in eis semp operēt tantuz si possint impune ꝟsari. Qui autē diligit iniq̄tatē odit animā suā. ⁊ q̄ odit animā suam nō est misericors sz crudelis. Diligendo eā quippe ſm seculuz odit eā ſm deum. Si ergo vellet ei dare elemosynā: p quam mūda illi essent oīa: odisset eam ſm seculū et diligeret eā ſm deū. Nemo autē dat elemosynā q̄libet: nisi vnde det ab illo accipiat qui ñ eget. ⁊ ideo dictū est. Misericordia ei⁹ p̄ueniet me.

Vꝺ leuia vl̄ q̄uia pctā diuīo sunt pēsanda iudicio: p q̄b⁹ tm̄ orare freq̄nter debem⁹.

Capitulū LXXVII.

Que sint autē leuia et que grauia peccata: nō humano sed diuino sunt pēsāda iudicio. Videmus enī quedā ab ipis quoq̄ apostolis ignoscēdo fuisse cōcessa. quale illud est q̄ venerabilis paul⁹ cōiugib⁹ ait. Nolite fraudare inuicē nisi ex cōsensu ad tēpus vt vacetis oratōni. ⁊ iterū ad idipm reuertimini ne vos tēptet sathanas ꝓpter incōtinētiā vestrā. Quod putari posset nō esse peccatū: misceri scz cōiugi nō filiorū p̄creandoꝝ causa: quod bonū est nuptiale: sed carnal'eti am voluptatis: vt fornicatōis siue adulterij siue cuiuscūq̄ alteri⁹ immūdicie mortiferū malū. q̄ turpe ē etiā dicere: q̄ pōt tēptante sathana libido ptrahere: incōtinentiū deuitet infirmitas: posset ergo vt dixi: hoc putari nō esse peccatū: nisi addidisset. Hoc autē dico ſm veniā: nō ſm ī perium. Quis autē iā esse peccatū neget: cū dari veniā facientib⁹ aplica auctoritas fateatur. Tale quiddā est vbi dicit. Audet quisq̄ vestrū aduersus alterū negociū habēs iudicari apud iniquos ⁊ ñ apud sanctos? Et paulo post. Secularia igit̄ iudicia si habueritis int̄: eos q̄ cōtemptibiles sunt in ecclesia: hos collocate ad iudicādū. Ad reuerētiā vobis dico. Sic nō est inter vos q̄sq̄ sapiēs q̄ possit inter fratrē suū iudicare: sed frater cū fratre iudicio cōtendit: ⁊ ꝟ apud infideles. Nam et hic posset putari iudiciū habere aduersus alterū nō esse pctm̄: sed tm̄modo id extra eccl'iam velle iudicari: nisi secutus adiūgeret. Jā q̄dem oino ō licitū est inter vos: quia iudicia habetis vobiscū. Et ne q̄sq̄ ita hoc excusaret vt diceret iustū se hr̄e negociū: sz iniq̄tatez se pati quā vellet a se iudicū sentētia removeri: cōtinuo talib⁹ cogitatōib⁹ vel excusatōnibus occurrit atq̄ ait. Quare non magis iniquitatē patimini? Quare non potius fraudamini? Ut ad illud redeat quod dñs ait. Si q̄s voluerit tunicam tuam tollere: ⁊ iudicio tecum cōtendere

dimitte illi ⁊ pallium. Et alio loco. Qui abstulerit inq̃t tua: noli repetere. Prohibuit itaq; suos ō secularib⁹ reb⁹ cū alijs hoīb⁹ hr̃e iudiciū. Ex q̃ doctrīa dic̃ apostol⁹ esse ōlictū. Tñ cū sinit ī eccl'ia talia iudicia finiri int̃ frēs: fratrib⁹ iudicātib⁹: extra eccl'iaz ꝑo terribiliť vetat: manifestū est etiā hic q̃d ſm veniā ꝓcedať infirmis. Propter hec atq; hmōi peccata et alia licz his minora q̃ fiūt ꝓbor ⁊ cogitatōnū offensiōib⁹ apl'o iacobo cōfitēte ac dicēte. in mltis enī offendim⁹ oēs: oportet vt q̃tidie crebroq; orem⁹ dn̄m atq; dicam⁹. Dimitte nob⁹ debita nr̃a: nec in eo qō seq̃ť mētiamur. sic et nos dimittimus debitorib⁹ nostris.

De q̃busdā peccatis q̃ leuissima putarēť nisi ḡuiora ī scripturis sanctis demōstrarent. Capitulū LXXVIII.

Sunt autē quedā q̃ leuissima putarenť: nisi in scripturis demōstrarēť opiniōe ḡuiora. Quis ei dicentē fratri suo fatue reum gehēne putaret: nisi ꝓpitas dicerz: Qui tñ vulneri subiecit ꝓtinuo medicinā: pceptū fraterne recōciliatōis adiungens. Nor q̃ppe ait. Si g̃ offers mun⁹ tuū ad altare. ⁊ ibi recordat⁹ fueris quia frater tu⁹ habz aliq̃d aduersū te ⁊ cetera Aut q̄s estimaret q̃ magnū pctm̃ sit dies obseruare ⁊ mēses et ānos ⁊ tpa sic̄ obseruāt q̃ certis dieb⁹ siue mēsib⁹ siue ānis volūt vl' nolūt aliq̃d inchoare. eo q: ſm vanas doctrinas hoīm fausta vl' infausta exístimēt tpa: nisi hui⁹ mali magnitudinē ex timore apl'i pēsarem⁹: q̃ talib⁹ ait Timeo ne forte sine cā laborarerī ī vob Nō etiā magna pctā cū ī vsuz venerit aut parua aut nulla esse credanť

Capitulū LXXIX.

Hoc accedit q̃ pctā q̃uis magna ⁊ horrēda: cū ī ꝓsuetudinē venerīt: aut parua aut nulla esse credūť. vsq; adeo vt nō solū nō occultāda: verūetiaz iā p̄dicāda ac diffamāda videať. q̃n sicut scriptū ē: laudať pctōr ī desideriis aīe sue. et q̃ iniq̃ gerit bñdicitť. Taľ in diuinis libris iniq̃taſ ⁊ clamor vocať. Sic habes apō esaiam pphetā de vinea mala. Expectaui iquit vt faceret iudiciū: fecit autē iniq̃tatē et nō iusticiā sed clamorē Un̄ est ⁊ illud in genesi. Clamor sodomoz ⁊ gomorreoz multiplicat⁹ ē. Quia nō solū iā apō eos nō puniebanť illa flagicia: verūetiā publice velut lege freq̃ntabanť. Sic nr̃is tēporib⁹ ita multa mala: et si nō talia: ī aptam et consuetudinē iā venerūt: vt p hīc nō solū excōmūicare aliquē laicū nō audeam⁹: sed nec clericū degradare. Un̄ cū exponerē añ aliq̃t annos epl'az ad galathas: in eoipo loco vbi ait apl'us: timeo ne forte sine causa laborauerim ī vobis: exclamare ꝓpulsus suz. Ue pctis hoīm q̃ sola inusitata exhorrescim⁹. vsitata vo p q̃b⁹ abluēdis filiū dei sanguis effusus est. q̃uis tā magna sint vt oīno claudi sese faciāt regnū dei: sepe videdo oīa tolerare: sepe tolerādo nōnulla etiā facere cogimur. Atq; vtinā o dn̄e nō oīa q̃ nō poterimus ꝓhibere faciam⁹. Sed videro vtrū me imoderat⁹ dolor incaute aliquid compulerit dicere.

De duab⁹ causis ignorātia ⁊ infirmitate q̃b⁹ peccam⁹ Capitulū LXXX

Hoc nūc dicam qō quidē et in alijs opusculoz meoz locis sepe iā dixi. Duab⁹ ex causis peccamus. Aut nōdū videdo quid facere debeam⁹. aut nō faciēdo qō debere fieri iam videm⁹. Quoz duoz illud ignorātie malū est: hoc infirmitatis. Contra q̃ q̃dē pugnare nos ꝓuenit: sz ꝓfecto vicimur: nisi diuinit⁹ adiuuemur. vt nō solū videamus q̃d faciendū sit: sed etiā accedēte sanitate ōlectatio iusticie vincat in nobis eaz rez delectatiōes: q̄s vel habere cupiēdo: vl' amittere metuendo: sciētes vidētesq; peccam⁹: iā nō solū peccatores: qō eram⁹ etiā cū p igrātiā peccabam⁹: verūetiā legis p̄uaricatores cū id nō facim⁹ qō faciēdū iā eē nouim⁹ vl' facim⁹ qō nō faciēdū eē iā scim⁹. Quapro pt̃ñ solū si peccauim⁹ vt igscat. ꝓpt̃ qō dicim⁹. dimitte nob⁹ debita nr̃a: sic̄ ⁊ nos

dimittim⁹ debitoribꝫ nr̄is: verūetiaꝫ ne peccemus vt regat, ppter qđ dicimus: ne nos inferas in tēptatōez. ille rogāduſ eſt cui dicit in pſalmo. Dn̄s illumiatio mea ⁊ ſal⁹ mea. Ut illumiatio detrahat ignorātiā: ſal⁹ infirmitatē

Nō miſericordia dei neceſſaria eſt vt pellat pudor vt penitētia agat

Capitulū LXXXI

Quam et ipſa penitētia quādo digna cauſa eſt Im morē eccl̄ie vt agat: plerūq; infirmitate ñ agit: qz ⁊ pudor ⁊ timor eſt diſplicēdi: dū pl⁹ delectat hoīm eſtimatio: q̄ iuſticia q̄ ſe q̄ſq; hūiliat penitēdo Un̄ nō ſolū cū agit penitētia: verūetiaꝫ vt agat: dei miſericordia neceſſaria ē. Alioq̄n nō diceret apl̄s de q̄buſdā: ne forte det illis de⁹ penitētiā. Et vt pet⁹ amare fleret: p̄miſit euāgeliſta et ait. Reſpexit eum dn̄s.

Nō ī ſpiritūſanctū irremediabilit peccent q̄ in eccl̄ia catholica remitti ſibi peccata vſq; in finem vite nō credunt.

Capitulū LXXXII

Qui vero i eccleſia remitti pctā nō credēſ: cōtenit tātā diuini muner⁹ largitatē: et in hac obſtinatōe mētis diē clauſit extremū: re⁹ ē illo irremiſſibili pctō i ſpiritūſctm: ī q̄ chriſt⁹ pctā dimittit. De q̄ q̄ſtiōe difficili in q̄dam ppt hoc ſoluz ſcripto libello enucleatiſſime q̄ntū potui diſputaui.

De vltima ⁊ generali reſurrectōe carnis.

Capitulū LXXXIII.

Iam vero d̄ reſurrectōe carnis nō ſicut q̄dā renāte vitam: ſic̄ chriſti ip̄i⁹ caro reſurrexit: quēadmodū poſſim breuit diſputare: ⁊ oīb⁹ q̄ſtiōib⁹ que de hac re moueri aſſolūt ſatiſfacere: nō inuenio. Reſurrectūā carnē oīm q̄ cūq; nati ſunt hoīm atq; naſcent: et mortui ſūt atq; morient: nullo mō dubitare debz chriſtian⁹

Queſtio de abortiuis fetib⁹ an ſint reſurrecturi Capitulū LXXXIIII

Unde primo occurrit de abortiuis fetib⁹ q̄ſtio: q̄ iā q̄dē nati ſunt ī vter⁹ matr̄z. ſed nōdū ita vt iā poſſint renaſci. Si ei reſurrecturos eos dixerim⁹ de his q̄ iaz formati ſunt. tolerari p̄t vtrūq; qđ dicit Informes ꝯo abort⁹ q̄s nō pcliui⁹ pire arbitret: ſicut ſemia q̄ ꝓcepta nō fuerit: Sz q̄s negare audeat: ⁊ ſi affirmare nō audeat: id actura reſurrectōz: vt q̄cquid forme defuit ipleat: atq; ita nō deſit pfectio q̄ acceſſura erat tpe: quēadmodū nō erūt vicia q̄ acceſſer̄t tpe: vt neq; ī eo qđ aptū et cōgruū dies allaturi fuerāt natura fraudet: neq; ī eo qđ aduerſuz atq; ſ/riū dies attulerāt natura turpet: ſz integret qđ nōdū erat integrū: ſic̄ inſtaurabitur qđ fuerat viciatū.

Diſputatio q̄ſtiōis q̄n incipiat hō ī vtero mr̄is viuere q̄ad carnis reſurrectōz ptinere credit. Cap. LXXXV

Et per hoc ſcrupuloſiſſime q̄dē int̄ doctiſſimos q̄ri ac diſputari p̄t: qđ vtrū ab hoīe inueniri poſſit ignoro: q̄n incipiat hō ī vtero viuere. Utrū ſit q̄dā vita occulta q̄ nōdū motib⁹ viuētis appareat. Nā negare vixiſſe puerpia: q̄ ppter ea mēbratim execant ⁊ ei̇ciunt ex vter⁹ p̄gnātiū: ne matres q̄q; ſi mortua ibi relinq̄nt occidāt: impudētia nimia videt Exquo aūt ꝯcipit hō viuere: ex illo vtiq; iā mori p̄t. Mortu⁹ ꝯo vbicūq; illi mors potuit euenire: quō ad reſurrectōez nō ptinet mortuoz repire nō poſſum.

De monſtris que naſcunt et cito moriunt: cū cōmemoratōe cuiuſdā bimembris Capitulū LXXXVI.

Deq; ei ⁊ mōſtra q̄ naſcunt et viuūt q̄mlibet cito moriāt. aut reſurrecta negabūt: aut ita viciata reſurrecta credēda ſūt. ac

non potius correcta emẽdataq; natura Absit enim vt illũ bimẽbrẽ qui nup natus est in oriẽte: de quo et fratres fidelissimi q̃ eũ viderũt retulerũt. ꝛ sancte memorie hieronymus p̃sbyter scriptũ reliquit. Absit inquã vt vnũ hominẽ dupli cẽ. ac nõ potiꝰ duos: quod futurũ fuerat: si gemini nascerenꝯ: resurrecturos existimemꝰ. Ita cetera que singuli quiq; partus vel ampliꝰ vl̃ minus aliquid habẽdo: vel q̃dam nimia deformitate mõstra dicunꝯ: ad humane nature figurã resurrectõe reuocabunꝯ. ita vt singule aĩe singula sua corpa obtineãt: nullis coherẽtibus etiã quecũq; coherẽtia nata fuerãt: sed seorsum sibi singulis sua mẽbra gestantib⁹: quib⁹ hũani corpis ꝓpletur integritas.

Nõ caro homis mortui in q̃buslibet elemẽtis alĩsq; corpibus trãsmutet ani me quã reliquit resurrectõe reuocetur

Capitulũ LXXXVII

Dn autẽ perit deo terrena materies: de q̃ mortaliũ creatur caro: sed in quẽlibet puluerẽ cinerẽ ve soluat: in quoslibz alitus auraslibz diffugiat: in quãcũq; alios corpoꝝ substantiã vl̃ in ipa elemẽta vertat: in quoscũcunq; animaliũ etiã hominũ cibũ cedat carnẽq; mutet. illi anime humane puncto tpis redit: que illaz ꝓmitus vt homo fieret creasceret viueret animauit.

Nõ esse cõseq̃ns ad easdẽ corpis ptes terrenas materies vñ lapse sunt i resurrectõe reuocari: cũ exẽplo statue solubilis metalli.

Capitulũ LXXXVIII.

Ipsa itaq; terre na materies que discedẽte ania fit cadauer: nõ ita resurrectõe repabitur: vt ea que dilabunꝯ: et in alias atq; alias aliarũ rerũ species formasq; vertunꝯ. cuis ad corpus redeãt vnde lapsa sunt: ad easdẽ quoq; corpis ptes vbi fuerãt redire necesse sit. Alioq̃n si capill' capitis redit quod tã crebra tõsura detraxit: si vnguib⁹ q̃ totiẽs dempsit exectõ: imoderata ꝛ indeces cogitãtib⁹ ꝛ iõ resurrectõem carnis nõ credẽtib⁹ occurrit informitas. Sz quẽadmodũ si statua cuiuslibz solubil' metalli. aut igne liq̃sceret: aut ꝓtereret in puluerẽ: aut ꝓfunderet in massam: ꝛ eã vellet artifex rursus ex illa materie quãtitate repare: nihil interesset ad eiꝰ integritatez q̃ ptícula materie cui mẽbro statue redderet: dũ tñ totum ex q̃ constituta fuerat restituta resumeret. ita deꝰ mirabiliter atq; ineffabilit artifex: ẽ toto quo caro nostra cõstiterat: eã mirabili et ineffabili celeritate restituet. Nec aliq̃d attinebit ad eiꝰ reintegratõez. vtq; capilli ad capillos redeãt: ꝛ vngues ad vngues. an q̃q̃d eoꝝ pierat mutet i carnem: ꝛ in partes alias corpis reuocetur: curãte artificis ꝓuidentia ne quid indecens fiat.

Utrũ equales an diuerse future sint stature vl̃ figure resurgentiũ corpoꝝ

Capitulũ LXXXIX

Ec illud ẽ consequns: vt ideo diuersa sit statura reuiuiscẽtiũ singl'oꝝ. qz fuerat diuersa viuẽtiũ. aut macri cũ eadem macie. aut pingues cũ eadẽ pinguedie reuiuiscãt. Sed si ꝑ est i ꝓsilio creatoris vt i effigie sua cuiusq; ꝓpetas ꝛ discernibilis similitudo seruet: in ceteris aũt corpoꝝ bonis eqlia cũcta reddãt. ita modificabitur illa i vnoq̃q; materies: vt nec aliq̃d ex ea peat. et qõ alicui õfuerit ille supplear: q̃ etiã õ nihilo potuit qõ voluit opari. Si aũt in corpib⁹ resurgẽtiũ rõnabil' ineqlitas erit: sicut est vocũ q̃b⁹ cãtus impleꝯ: hoc fiet cuiq; õ materia corpis sui: qõ et hoiem reddat eqlẽ angelicꝭ cetib⁹ ꝛ nihil icõueniẽs eoꝝ igerat sensib⁹. Indecorum quippe aliquid ibi nõ erit: sed quicq̃d futurũ est hoc decebit. qz nec futurũ est si nõ decebit.

Qualiter resurgant corpa sanctoꝝ.

Capitulũ XC.

Esurgẽt igitur sanctoꝝ corpa sine vllo vicio: sine vlla deformitate: sicut sine

lla corruptõe: onere: difficultate. In q̃
bus tãta facilitas resurgẽdi: q̃nta felici/
tas erit. Propt̃ qõ et spiritalia dicta sũt
cũ pculdubio corpa sint futura nõ spũs.
Sz sicut nũc corp⁹ aiale dicit̃: qõ tamẽ
corpus nõ aia ẽ. ita tũc spiritale corpus
erit: corpus tñ nõ spũs erit. Proide q̃tũ
attinet ad corruptõem: q̃ nũc aggũat ani
mã: et ad vicia q̃bꝫ caro aduersus spiritũ
pcupiscit: tũc nõ erit caro sed corp⁹. qz
celestia corpa pbibent. Propt̃ qõ dictũ
est. Caro et sanguis regnũ dei nõ possi/
debunt. Et tanq̃ exponẽs q̃d dixerit.
Neq̃ corruptio inq̃t incorruptõez pos
sidebit. Quod pus dixit caro z sanguis
hoc postea dixit corruptio. Et qõ prius
regnũ dei. hoc postea incorruptõez. Quã
tũ aũt attinet ad substãtiã: etiã tunc caro
erit: Propter qõ et post resurrectõez cor
pus christi caro appellatũ est. Sz iõ ait
apl's. Seminat̃ corp⁹ aiale: resurget cor
pus spiritale. Qm̃ tãta erit tũc pcordia
carnis et spũs: vũificãte spũ sine susten
taculi alicui⁹ idigẽtia subditã carnez: vt
nihil nobis repugnet ex nob: sed sicut fo
ris neminẽ: ita nec intus nosipos patia/
mur inimicos.

Qualiter etiã illi resurgãt q̃ a massa p
ditõis nõ sunt discreti. Cap. XCI

Vicũq; vero
ab illa pditõis massa que facta ẽ
p hoiem pmũ: nõ liberãt̃ p vnũ
mediatorẽ dei z hoim: resurgẽt q̃dẽ etiã
ipi vnusq̃sq; cũ sua carne: sz vt cũ diabo
lo et angel'is⁹ puniant̃. Utrũ sane ipi cũ
vicijs et deformitatibꝫ suoꝝ corpoꝝ re/
surgãt: quicũq; i eis viciosa z deformia
mẽbra gestarũt: inq̃rẽdo laborare q̃d o/
pus ẽ. Neq̃ enĩ fatigare nos debz icerta
eoꝝ habitudo vl' pulcritudo: q̃ erit cer
ta z sempitna dãnatõ. Nec moueat quõ
in eis erit corp⁹ incorruptibile si dolere
poterit: aut quõ corruptibile si mori nõ
poterit. Non est enĩ vera vita: nisi vbi fe
liciter vivit̃. nec ꝺa incorruptio: nisi vbi
sal⁹ nullo dolore corrũpit̃. Ubi aũt infe
lix mori nõ finit̃: vt ita dicã: mors ipa nõ
morit̃. z vbi dolor ppetu⁹ nõ interimit:
sz affligit: ipa corruptio nõ finit̃. Nec in
sanctis scripturis scõa mors dicit̃.

Vꝺ nec pma nec scõa mors homĩ acci
disset si nemo peccasset. Et q̃ q̃z ipũ
diuerso mõ crucient̃: tñ puuloꝝ mitissi/
ma pena erit Capitulũ XCII.

Dec pria tamen
mors q̃ suũ corp⁹ aia relinque/
re cogit̃. nec scõa q̃ penale cor/
pus aia relinq̃re nõ pmittit̃ hoi accidis/
set: si nẽo peccassz. Ditissima sane oĩm
pena erit eoꝝ qui pter peccatũ qõ origi
nale traxerũt: nullũ insup addidert̃. Et
in ceter' q̃ addiderũt: tãto q̃sq; tolerabi/
liorẽ ibi habebit dãnatõez: q̃to hic mi/
norẽ habuit iniquitatẽ

Vꝺ remanẽtibꝫ impijs in eterna dam
natõe: tũc scient sancti q̃d boni eis ꝓtu/
lerit gra Capitulũ XCIII.

Remanentibus
itaq; angelis et hoibꝫ reprobis
in eterna pena: tũc sancti scient
pleni⁹ quid boni eis ꝓtulerit gra. Tunc
rebꝫ ipis euidẽtibꝫ apparebit: qõ i psal/
mo scriptũ est. Misericordiã et iudiciũ
cantabo tibi dñe. Quia nisi p indebitaz
misericordiã nemo liberat̃: et nisi p debi
tũ iudiciũ nemo damnat̃.

Vꝺ omnia que nũc nos latẽt: tũc non
latebũt cũ ad iudiciũ puenerim⁹
Capitulũ XCIIII.

Unc non late
bit quod nũc latet. cum de du/
obus paruulis vn⁹ esset assu/
mendus p dei misericordiã: alius p iudi
ciũ relinquend⁹. in quo is qui assumere
tur agnosceret quid sibi p iudiciũ debe/
ret: nisi misericordia subueniret. cur ille
poti⁹ q̃z iste fuerit assumpt⁹: cũ causa v/
na esset ambobus. cur apud quosdã non
facte sint virtutes: q̃ si facte fuissent: egis
sent illi hoies penitentiã. z facte sint apũ
eos qui nõ fuerant crediturι. Aptissime
nanq; dominus dicit. Ue tibi corozaz/
im: et ve tibi betsaida. quia si in tyro et

sydone facte fuissent ꝟtutes q̄ facte sunt in vobis: olim ī cilicio ⁊ cinere penitētiā egissent. Nec vtiq; de⁹ iuste noluit saluos fieri: cuz possent salui esse si vellent. Tunc ī clarissima sapiētie luce videbit: qđ nūc pioz fides habz: anteq; manifesta cognitōe videat: q̄ certa ⁊ immutabil' et efficacissima sit volūtas dei: q̄ m'ta possit et nō velit: nihil aūt velit qđ nō possit. q̄q; sit vez qđ in psalmo canit. Deꝰ aūt nr̄ ī celo sursum: ī celo ⁊ ī terra omnia q̄cunq; voluit fecit. Qđ vtiq; nō est vez: si aliq̄ voluit et nō fecit. Et qđ ē indigni⁹: iō nō fecit. qm̄ ne fieret qđ volebat ōmps: volūtas boīs ipediuit. Nō ḡ fit aliq̄d nisi oīpotēs fieri velit: vl' sinēdo vt fiat: vl' ipe faciēdo.

VQz recta cōfessiōe credam⁹ omnipotentē deū bñfacere etiā cū sinit mala fieri

Capitulū XCV

QEc dubitādū est deū facere bñ. etiā sinēdo fieri q̄cunq; fiūt male. Nō eī ꝟ nisi iusto iudicio sinit. Et pfecto bonū est ome qđ iustū ē. Quāuis ḡ ea que mala sunt: ingntū mala sūt: nō sint bona: tamen vt nō solū bona sz etiā mala sint bonū est. Nam nisi esset ꝟ bonū vt essent et mala: nullo mō esse sinerēt ab oīpotente bono. Cui pculdubio q̄ facile est quod vult facere: tam facile est qđ nō vult esse nō sinere. Hoc nisi credam⁹ piclitat ipz nr̄e fidei ꝓfessiōis initiū: q̄ nos ī deū patrē oīpotentē credere cōfitemur. Necz ei vaciter ob aliđ vocat ōmps: nisi qz q̄cqđ vult pt. nec volūtate cuiuspiā create volūtatis oīpotētis ipedit effectus.

VQuestio de dicto apli: q⁹ deꝰ vult oēs boīes saluos fieri: et nō oēs salui fiunt

Capitulū XCVI.

QVāobrē vidē duz est quēadmodū sit de đo dictū. quia et hoc apl'us verissime dixit: q̄ oēs boīes vult saluos fieri. Cū eni nō oēs: sz m'to plures nō fiūt salui: videt vtiq; ñ fieri qđ deus vult fieri. humana. s. volūtate impediente volūtatem dei. Qñ eni querit causa cur nō oēs salui fiāt: rñderi solet. quia ꝟ ipi nolūt. Nō q̄dem de puulis dici nō pt: quoz nōduz est velle seu nolle. Hā qđ infantili motu faciūt: si eoz volūtati iudicaret ee tribuendū: q̄ñ baptizant: cū resistūt q̄ tū pnt: etiā nolētes saluos eos fieri diceremus. Sed aptius dñs in euāgelio cōpellans impiā ciuitatē: q̄tiēs inq̄t volui colligere filios tuos: sicut gallina pullos suos: et noluisti: tanq; dei volūtas supata sit hominū volūtate: et infirmissimis nolendo impediētib⁹: nō potuerit facere potētissimus qđ volebat. Et vbiē illa oīpotētia q̄ in celo ⁊ ī terra oīa q̄cūq; voluit fecit: si colligere filios hier'm voluit et nō fecit: An poti⁹ ⁊ illa q̄dē filios suos ab ipso colligi noluit: sz ea q̄z nolēte filios eoꝝ collegit ipe q̄s voluit: qz in celo ⁊ ī terra nō q̄dā voluit ⁊ fecit. q̄dā vo voluit ⁊ nō fecit: sz oīa q̄cūq; voluit fecit.

VQz oīpotētia dei malas boīm voluntates in bonū ꝟuertat. Ite ꝟmēdatio gr̄ie iuxta apl'm: q̄ iacob ab esau discretus est.

Capitulū XCVII.

QVis porro tā impie dēsipiat vt dicat deū malas boīm volūtates: q̄s voluerit: q̄ñ voluerit: vbi voluerit: ī bonū non posse ꝟuertere. Sz cū facit p miserico⁹diā facit. cū aut nō facit p iudiciū nō facit. Qm̄ cui⁹ vult miserēt: ⁊ quē vult indurat. Quod cū diceret apls: gr̄az ꝟmēdabat. Ad cui⁹ cōmendatōez de illis ire becce vtero gemis fuerat iā locut⁹: q̄bus nōdum natis nec aliq̄d agētib⁹ boni seu mali: vt fm electōem ꝓpositū dei maneret: nō ex opib⁹ sz ex vocāte dictū ē ei. qz maioz seruiet mīoꝛi. Propt qđ adhibuit altez ꝓphēticū testimoniū: vbi scptū est. Jacob dilexi: esau aut odio habui. Sentiēs aūt quemadmodū possz ꝟ qđ dictū est pmouere eos: q̄ penetrare intelligēdo nō possunt hāc altitūdinē gr̄e q̄d ḡ dicem⁹ ait: Nunq̄d iniq̄tas est apd deum: Absit. Iniquū eni videt vt sine vll bonoz̄ maloz̄ue operum meritis: vnū deus diligat: odiatq; alterum. Qua in

re si futura opa vl' bona hui⁹: vl' mala illi⁹: q̄ de⁹ vtiq; p̄sciebat: vellz itelligi. neq; diceret: nō ex opib⁹. sed diceret ex futuris opib⁹: eoq; mō ista solueret q̄stionez: imo nullā quā solui op⁹ essz faceret q̄stionē. Hūc ꝙ cū rn̄disset: abfit. i. absit vt sit iniq̄tas apd deū: mox vt ꝓbaret nll'a ꝑ iniq̄tate dei fieri inq̄t. Moysi enī dic. Miserebor cui miser⁹ ero: z mifico⁹dia ꝓstabo cui mifico⁹s fuero. Quis enī nisi insipiēs deū iniquū putet: siue iudiciū penale īgerat digno: siue mifico⁹dia ꝓstet idigno? Deniq; infert z dicit. Igit̄ nō volētis neq; curr⁹ētis sz miserētis ē dei. Ambo itaq; gemini natura filij ire nascebāt. nullis q̄dē opib⁹ ꝓpr⁹ijs: sed originali ex adā vinculo damnatōis obstricti. Sed q̄ dixit. miserebor cui miser⁹ ero: z miseri co⁹dia ꝓstabo cui mifico⁹s fuero. iacob dilexit ꝑ miserico⁹dia gratuitā. esau autez odio habuit ꝑ iudiciū debitū. Nō cū ō bere⁹ amboꝝ in altero alter agnouit nō de suis distātib⁹ meritis sibi esse gl'iandū: q̄ in eadē causa idē suppliciū nō īcurrit: sed de diuīe gr̄e largitate: q̄ nō volētis neq; currētis sed miserētis ē dei. Altissimo q̄ppe ac saluberrimo sacramēto vniuersa facies: atq; vt ita dixerim: vultus sanctaꝝ scripturaꝝ bñ intuēs id admonere inuenit: vt q̄ gl'iat̄ in dño gl'iet

Cōmēdatio iudicij dei ex m aplm in obdurat̄oe pharaōis ꝑ pplm dei. Itē q̄ figmentū fingenti se nō cōtradicat

Capitulū XCVIII

Quām aūt miserico⁹dia dei cōmēdasz in eo qđ ait. igit̄ nō volētis neq; currētis sz miserētis est dei. deinde vt etiā iudiciū cōmēdaret: qm̄ in q̄ nō fit miserico⁹dia nō iniq̄tas fit sz iudiciū. nō ē q̄pe iniq̄tas apd deū: cōtinuo subiecit atq; ait. Dicit enī scp̄tura pharaōi. Oz ad ꝑ te excitaui: vt ostendā in te potētiā meam: z vt annuciet nomē meuz ī vniuersa terra. Quib⁹ dictis ad vtrūq; ꝓcludens: id ē z ad miserico⁹diā et ad iudiciū inquit Ergo cui⁹ vult miserē de⁹: z quez vult obdurat. Miserē. s. magna bonitate: et obdurat nulla iniq̄tate. vt nec liberat⁹ ō suis meritis gl'iet. nec damnat⁹ nisi ō suis meritis conq̄rat. Sola enī gr̄a redemptos discernit a pditis: q̄s in vnā pditōnis cōcreuerat massam ab o⁹igīe ducta causa cōmunis. Hoc aūt q̄ eo mō audit vt dicat: q̄d adhuc conq̄rit. nā voluntati ei⁹ q̄s resistit: tanq; ꝓpterea mal⁹ ñ videat esse culpād⁹. q2 de⁹ cui⁹ vult miserē: et quē vult obdurat. absit vt pudeat nos hoc rn̄dere: qđ rn̄disse videm⁹ apostolū. O hō tu q̄s es q̄ rn̄deas deo? Nū q̄d dicit figmētū ei q̄ se finxit. q̄d me fecisti sic? An nō habz ptātē figul⁹ luti ex ea dē massa facere: aliud q̄dā vas ī honorē. aliud ꝙ in ꝓtumeliā? Hoc enī loco q̄dam stulti putāt apl'm ī rn̄sione defecisse. et īopia reddēde rōis repsisse ꝺictoris audaciā. Sed magnū habz pōd⁹ qđ dictū est. O hō tu q̄s es? Et in talib⁹ q̄stiōib⁹ ad sue capacitatis ꝓsideratiōez reuocat hoīez ꝙ dē q̄dē b⁹eui: sz re ipa magna est redditio rōis. Si enī nō capit hec: q̄s ē q̄ rn̄deat deo? Si autē capit magis nō inuenit q̄d rn̄deat. Videt enī si capit vniuersum gen⁹ hūanū tā iusto iudicio diuino in apostatica radice dānatū. vt etiā si null⁹ inde liberaret: nemo recte possz ōi vitupare iusticiā. et q̄ liberant sic optuisse liberari: vt ex pluribus nō liberat̄: atq; ī damnatōe iustissima derelictis: oñderet q̄d meruisset vniuersa ꝓsio. et q̄ etiam istos debitū iudiciū dei duceret: nisi ei⁹ indebita miserico⁹dia subueniret. vt volētiū de suis merit̄ gl'iari: oīe os obstruat. et qui gl'iatur in dño glorietur.

Admiratio opez dei q̄ fit vt de malis hominū volūtatib⁹ bonā ipe īpleat volūtatē suā

Capitulū XCIX.

Hec sūt magna opa dñi exq̄sita ī oēs volūtates ei⁹. z tā sapiēter exq̄sita vt cuz angelica z hūana creatura peccassz. id ē nō qđ ille: sz qđ voluit ipa fecisset. etiā ꝑ eandē creature volūtatē: q̄ factū ē qđ creato⁹ noluit: ipleret ipe qđ voluit: bñ vtēs z malis tanq; summe bon⁹ ad eoz dānationem: quos iuste ꝓdestinauit ad penā.

ꝛ ad eoꝝ salutē qs benigne ꝓdestinauit ad gr̄am. Quātū enī ad ipos attinet qđ deꝰ noluit fecerūt. gntū ẏo ad oipotētiā dei: nullo mō id efficere valuerunt. Hoc ąppe ipo qđ ꝫ volūtatē dei fecerūt: đ ipsis facta est volūtas dei. Propꝛea nanq magna opa dn̄i exąsita ī oēs voluntates eiꝰ. vt miro ꝛ ineffabili mō nō fiat ꝑter eꝰ volūtatē: qđ etiā ꝓtra eiꝰ fit volūtatem: qꝛ nō fieret si nō sineret. nec vtiq nolēs sinit ꝛ volēs. Nec sineret bonꝰ fieri male nisi oipotēs et de malo facere posꝛ bñ

De bonis voluntatibꝫ hoīm q̄ plerūq bone volūtati dei nō ꝓueniūt. ꝛ đ malis voluntatibus que ꝓueniūt

Capitulū C

Aliq̄ aūt bona a volūtate hō vult aliq̄d qđ deꝰ ñ vult: etiā ipe bona mlto ampliꝰ multoq certiꝰ volūtate. Nā illius mala volūtas esse nunq̄ ꝑt. Tanq̄ si bonꝰ filius patrē velit viuere: quē deꝰ bona volūtate vult mori. Et rursus fieri ꝑt: vt ꝑ velit hō volūtate mala qđ deꝰ vult bona. velut si malꝰ filiꝰ velit mori patrē: velit hoc etiā deꝰ. Nēpe ille qđ nō vult deꝰ. iste ẏo vult qđ vult et deꝰ. Et tñ bōe volūtati dei pietas illiꝰ potiꝰ cōsonat: q̄uis aliud volētis: q̄ huiꝰ idē volētis ipietas. Tantū ĩteresť q̄d velle homī q̄d đo cōgruat: et ad quē finē suā q̄sq̄ ferat voluntatē: vt aut approbeť aut improbeť. Nam deꝰ q̄sdā volūtates suas vtiq bonas implet ꝑ malozū hominū volūtates malas. Sicut ꝑ iudeos maliuolos bona volūtate patris christꝰ ꝑ nobis occisus est. Qđ tantū bonū factū est: vt apostolꝰ petrꝰ q̄n id fieri nolebat: sathanas ab ipo q occidi venerat diceret. Quā bone apparebant volūtates piozū fideliuz: qui nolebant aplm paulū hierusalē pgere: ne ibi pateret mala que pphēta agabꝰ ꝑdixerat: et tamē deus hec illū pati volebat ꝑ annūciāda fide christi: exercēs martirē christi. Necq istā bonā volūtatē suā implenit ꝑ christianoz volūtates bonas sed ꝑ iudeozū malas. Et ad eum potius ꝑtinebāt qui nolebāt qđ volebat: q̄ illi ꝑ quos volētes factuz est qđ volebat. qꝛ idipm quidē: sed ipe ꝑ eos bona: illi aūtē mala volūtate fecerūt.

Qꝛ quātelibꝫ sint volūtates que cōueniāt aut nō cōueniāt dei volūtati: inuicta semp sit dei voluntas

Capitulū CI

Sed quātelibet sint volūtates vel angeloꝝ vel hominū: vl bonoꝝ vl malozū: vl illud qđ deus vl aliud volētes q̄ deꝰ: oipotentis volūtas dei semp inuicta ē: q̄ mala esse nunq̄ ꝑt. Quia etiā cū mala irrogat iusta est: ꝛ pfecto q̄ iusta est mala nō est. Deꝰ igiť oipotēs siue ꝑ misericoꝛdiā cuiꝰ vult miserеať. siue ꝑ iudiciū quē vult obduret. nec iniq aliq̄d facit. nec nisi volēs quicq facit: et oīa quecūq vult facit.

Qualiter intelligať deꝰ velle oēs homines saluos fieri

Capitulū CII

Et per hoc cuꝫ audimꝰ: ꝛ ī sacris lr̄is leꝫ gimus. q̄ velit oēs hoīes saluos fieri: q̄uis certū sit nob nō oēs hoīes saluos fieri: nō tñ ideo debemꝰ oipotētissime di volūtati aliq̄d derogare: sꝫ ita intelligere qđ scriptū est. q̄ vult oēs hoīes saluos fieri: tāq̄ diceret: nullū hoīez fieri saluū nisi quem saluū fieri ipe voluerit: non q̄ nullꝰ sit hominū nisi quem saluū fieri velit. sed q̄ nullꝰ fiat nisi quē velit. ꝛ ideo sit roganduſ vt velit. quia necesse est fieri si voluerit. Deozādo quippe deo agebat aplꝰ vt hoc diceret Sic enī intelligimꝰ et qđ in euāgelio scriptū est. Qui illuminat omnē hominē: nō qꝛ nullꝰ est hominū q̄ ñ illumineť. sꝫ qꝛ nisi ab ipo nullꝰ illuminať. Aut certe sic dictū est. Qui oēs hoīes vult saluos fieri: nō q̄ nullꝰ hoīm esset quē saluū fieri nollet. qui ẏtutes miraculoꝝ facere noluit apud eos: quos dicit acturos fuisse penitentiā si feciſſz. sed vt omnes homines omne genꝰ hūanuꝫ intelligamus ꝑ quascūq differētias distributū: reges: ꝓuatos: nobiles: ignobiles: sublimes. būiles. doctos. indoctos.

integri corpis. debiles. ingenioſos tar/
dicordes. fatuos. diuites. paupes. medi
ocres. mares. feminas. infantes. pueros.
adoleſcētes. iuuenes. ſeniores. ſenes. i li
guis oīb. in morib oīb. i artib oīb. in
pfeſſiōīb oīb. in volūtatū et pſciētiarū
varietate innūerabili cōſtitutos. z ſi q̄d
aliud differētiaꝝ eſt in hoīb. Quid ē enī
eoꝝ vñ nō de⁹ p vnigenitū ſuū dñm no
ſtrū p oēs gētes ſaluos fieri hoīes velit.
z ideo faciat. qz oīpotēs velle inanit nō
pt q̄ cunq̄ voluerit? Precepat enī apo
ſtol⁹ vt orarēt p ſingul hoīb. z ſpeciali
ter addiderat p regib et his q̄ i ſublimi
tate ſunt. qui putari poterāt faſtu z ſup
bia ſeculari a fidei chriſtiane hūilitate
abhorrere: pinde dicēs. Hoc enī bonuz
eſt coram ſaluatore nr̄o deo. i. vt etiā p tali
bus orēt. Statim vt deſpatōnē tolleret
addidit. Qui oēs hoīes vult ſaluos fie/
ri et ad agnitōem vitat venire. Hoc q̄p
pe deus bonū iudicauit: vt orōīb hūili
um dignarēt ſalutē pſtare ſublimiū. Qđ
vtiq̄ iā videm⁹ impletū. Iſto locutiōis
mō et dñs eſt vſus in euangelio: vbi ait
phariſeis. Decimatis mentā et rutaz et
omne ol⁹. Neq̄ enī phariſei et quecūq̄
aliena et oīm p oēs terras alienigenaruz
oīa olera decimabāt. Sicut g̃ hic oē ol⁹
omne olerū genus. ita z illic oēs hoīes
omne hoīm genus intelligere poſſumuſ
Et quocūq̄ alio mō intelligi pt: duz ta/
men credere nō cogamur aliq̄d omnipo
tentē deū voluiſſe fieri: factūq̄ nō eſſe. q̄
ſine vllis ambiguitatib ſi in celo et ī ter/
ra: ſicut eū veritas cantat: omnia quecū
q̄ voluit fecit: pfecto facere noluit q̄cū
q̄ non fecit.

Qz pſcius deus primū hominē pec/
caturū pdeſtinauit benefacere de malo
eius

Capitulū CIII.

Quapropter eti
am primū hominē de⁹ in ea ſalu
te in q̄ conditus erat cuſtodire vo
luiſſet: eūq̄ oportuno tpe poſt genitoſ
filios ſine interpoſitōe mortis ad melio
ra pducere. vbi iā nō ſolū peccatū nō cō/
mittere: ſed nec volūtatez poſſet habere
peccādi: ſi ad pmanēdū ſine pctō: ſic fa/
ctus erat ppetuā volūtatē habituꝝ eſſe
pſciſſz. Quia ꝯo eū male vſurū libero ar
bitrio: ꝑ ē peccatuꝝ eſſe pſciebat: ad ꝑ po
tius ꝯpauit volūtatē ſuā vt bñ ipe face/
ret etiā de male faciēte. ac ſic hoīs volū/
tate mala nō euacuaret. ſz nihilomin⁹ i/
pleret oīpotentis bona.

Qualē optuit prius hoīez fieri vl q̄liſ
poſtea futur⁹ ſit.

Capitulū CIIII

Sic enīz opoz
tebat p̄us hoīez fieri: vt z bñ
velle poſſet z male. nec g̃tis ſi
bñ. nec impune ſi male. poſtea ꝯo ſic erit
vt male velle nō poſſit. nec libero ideo ca
rebit arbitrio. Multo q̄ppe liberi⁹ erit
arbitriū q̄ oīno nō poterit fuire pctō.
Neq̄ enī culpāda ē volūtas. aut volun
tas nō ē: aut libera dicēda nō ē: q̄ bri eſſe
ſic volum⁹. vt eſſe miſeri nō ſolū nolim⁹
ſed neq̄q̄ pr̄ſus velle poſſum⁹. Sic enī
nūc etiā aīa nr̄a nolle infelicitatē: ita tūc
nolle inia tatē ſp habitura ē. Sz ordo p
termittēd⁹ nō fuit. in q̄ de⁹ voluit oñde/
re q̄ bonū ſit aīal rōnale: qđ etiā peccare
poſſit: q̄uis ſit meli⁹ qđ peccare ñ poſ/
ſit. ſicut minor fuit īmortalitas: ſz tñ fu/
it in q̄ poſſet etiā mori. q̄uis maior futu
ra ſit in q̄ nō poſſit mori.

De immortalitate quā pdidit hō p li
beꝝ arbitriū. et quā eſt acceptur⁹ p gra/
tiam.

Capitulū CV

Illā naturabu
i mana pdidit p libeꝝ arbitriuz.
hāc eſt acceptura p gratiā: quā
fuerat ſi ñ peccaſſz acceptura p meritū.
q̄uis ſine gr̃a nec tūc vllū meritū eē po/
tuiſſet. Quia z ſi pctm̄ in ſolo erat libero
arbitrio ꝓſtitutū: nō tñ iuſticie retinēde
ſufficiebat libeꝝ arbitriū: niſi pticipatō
ne immutabil boni diuinū adiutoriū p/
beret. Sicut enī mori eſt ī hoīs ptāte cū
velit: nemo eſt enī q̄ nō ſcip̄m: vt nihil a/
liud dicā: vl nō veſcēdo poſſit occidere:
ad vitā ꝯo tenēdā volūtas non ſatis ē ſi
adiutoria ſine aliīm trō: ſine q̄ſcūq̄ tu
tamin̄ deſint. ſic homo ī paradiſo ad ſe

occidēdū relinquēdo iusticiā idone⁹ erat p volūtatē. vt aūt ab eo teneret vita iusti cie paꝛ erat velle: nisi ille q̄ cū fecerat ad iuuaret. Sed post illā ruinā maioꝛ ē mi sericoꝛdia dei: qū et ipm liberū arbitriū liberādū est a seruitute: cui dñat cū moꝛ te peccatū. Nec oīno p seipm sꝛ p solam dei gr̄am: que in fide chꝛisti posita est li/ berat. vt volūtas ipa sicut scriptū est: a dño p̄petur: qua cetera dei munera capi ant p q̄ veniat ad mun⁹ eternū.

Quꝛ gratia dei sit vita eterna ꝑm apo/ stolū. Stipendiū ꝙo pcti moꝛs. et q̄ ꝑm⁹ hō suā poti⁹ q̄ dei faciēs volūtatē: ō ipo facta sit volūtas dei. Cap. CVI.

De ꝛ ipsā vi

ta eternā q̄ certa merces ē ope rū bonoꝛ gr̄az dei appellat apo stol⁹. Stipēdiū enī inq̄t peti moꝛs. gr̄a aūt dei vita eꝛna in chꝛisto iesu dño no stro Stipēdiū p ope militie debitū red/ dit: nō donat. ideo dixit. stipēdiū pecca ti moꝛs. vt mortē pctō nō imerito illatā sꝛ debitā demōstraret. Gratia ꝙo nisi gꝛ/ tis sit: gr̄a nō est. Intelligēdū est igit eti am ipa hoīs bona merita esse dei mune/ ra: quib⁹ cū vita eꝛna reddit. q̄d nisi gr̄a p gr̄a reddit: Sic ergo fact⁹ est hō rect⁹ vt ꝛ manere in ea rectitudie posset: non sine adiutoꝛio diuīo: ꝛ suo fieri puersus arbitrio: vtrūlibꝫ hoꝛ elegisset: dei volū tas fieret. aut etiā ab illo aut certe de illo Proīde q: suā maluit facere q̄ dei. ō illo facta ē volūtas dei: q̄ ex eadē massa pdi/ tōis q̄. ō illi⁹ stirpe pfluxit: facit aliō vas in honoꝛē: aliō in cōtumeliā: in honoꝛez p misericoꝛdiā. in cōtumeliā p iudiciuz. vt nemo gl̄iet in hoīe. ac p hoc neci se

Per qualē mediatoꝛē recōciliari opte bat gen⁹ hūanū deo. Cap. CVII.

Nam neq; per

ipm liberaremur vnū media/ toꝛē dei et hominū hoīez chꝛi stū iesum: nisi esset et de⁹. Sed cū factus est adā hō. scz rectus mediatoꝛe nō op⁹ erat. Cum vero gen⁹ humanū pctā lon ge sepauerūt a deo. p mediatoꝛē q̄ sol⁹ si ne peccato nat⁹ est: vixit ꝛ occisus ē: recō ciliari nos optebat deo: vsq; ad carnis re surrectionē in vitā eternā. vt et humana supbia p humilitatē dei argueret ac sa/ naret: et demōstraret homi q̄ lōge a dō recesserat. cū p incarnatū deū reuocaret. et p hoiem deū exemplū obediētie cōtu maci homi ꝑberet. ꝛ vnigenito suscipiē te formam seruī: que nihil añ meruerat: fons gratie panderet: et carnis etiā resur rectio redēptis ꝑmissa in ipo redēptoꝛe ꝑmonstraret. ꝛ p eandē naturā quā se de cepisse letabat diabol⁹ vīceret. nec tamē hō gloriaret: ne iteꝛ supbia nasceret. ꝛ si q̄d aliud de tāto mediatoꝛis sacramēto a pficiētib⁹ videri ꝛ dici p̄t: aut tm̄ vide/ ri etiā si dici nō potest.

Qualiter se habeāt anime ō functoꝛ añ vltimā resurrectōez Cap. CVIII

Tempus aūt qō

inter homis moꝛtē et vltimā re surrectōnem interpositū est: ani mas ab dit⁹ receptacul⁹ ꝓtinet: sicut vna queq; digna est vel requie vl̄ erūna: p eo q̄ soꝛtita est in carne cū viueret.

De sacrificijs ꝛ elemosynis q̄ p bapti zatis defunctis offerūt Cap. CIX.

Neq; negandu

n est defunctoꝛ aīas pietate suo rū viuentiū releuari: cū p ill⁹ sa crificiū mediatoꝛis offert: vl̄ elemosyne in eccl̄ia fiūt. Sed eis hec p̄sunt: q̄ cum viuerēt vt hec sibi postea ꝓdesse possent meruerūt. Est enī quidā viuēdi modus: nec tam bonus vt nō requirat ista post moꝛtē: nec tam mal⁹ vt ei non p̄sint ista post moꝛtē. Est vero talis ī bono vt ista nō requirat: ꝛ est rursus talis in malo vt nec is valeat cū hec vita trāsierit adiuua ri. Quocirca hic omne meritū cōparat: quo possit post hāc vitā releuari quispi am vel grauari. Nemo aūt se speret q̄ hic neglexit: cū obierit apud deū ꝓmere ri. Non igit ista que p defunctis ꝓmen/ dandis frequētat eccl̄esia: illi apostolice sunt aduersa sentētie q̄ dictū est. Oēs enī astabimus ante tribunal chꝛisti: vt re

ferat vnuſq̃ſq; ſm ea que p corpus geſ/
ſit ſiue bonũ ſiue malũ. Quia etiã ꝟ me/
ritũ ſibi quiſq; cũ in corpe viueret cõpa
rauit: vt ei poſſent iſta pdeſſe. Non eniz
omnib⁹ pſunt. Et quare nõ omnib⁹ pro
ſunt: niſi ꝓpter differẽtiã vite quã quiſ/
q; geſſit i corpe? Cũ ergo ſacrificia ſiue
altaris: ſiue q̃ũcũq; elemoſynarũ p ba/
ptiſatis defunctiſ oĩb⁹ offerunt: p valde
bonis gratiaꝝ actões ſũt: pro nõ valde
malis ꝓpiciatões ſunt. p valde maliſ eti
am ſi nulla ſunt adiumẽta mortuorũ: q̃/
leſcunq; viuorũ conſolatões ſunt. quib⁹
autẽ pſunt: aut ad hoc pſunt vt ſit plena
ꝛmiſſio: aut certe vt tolerabilior fiat ipſa
damnatio.

Quos fines habiture ſint bonoꝝ ma
lorũq; due ciuitates poſt reſurrectõez.

Capitulũ CX

Poſt reſurrecti
onẽ vero facto vniverſo cõple/
toq; iudicio: ſuos fines habe/
bũt ciuitates due. vna chriſti: altera dia
boli. vna bonorũ: altera malorũ. vtraq;
tamẽ et angelorũ et hominũ. Iſtis volũ
tas: illis facultas nõ poterit vlla eſſe pec
candi: vel vlla cõditio moriẽdi: iſtis i et/
na vita vere feliciterq; viuẽtib⁹: illis in/
feliciter in eterna nocte ſine moriẽdi po/
teſtate durãtib⁹: quoniã vtriq; ſine fine.
ſed in btitudine iſti: ali⁹ alio ꝑſtabili⁹. in
miſeria vero illi: alius alio tolerabili⁹ p/
manebunt.

De his q̃ hũana miſeratõe cõmoti ñ
credũt eternas eſſe penas impiorũ

Capitulũ CXI.

Fruſtra itaq; nõ
nulli ĩmo q̃ plurimi eternã dãna
torũ penã: et cruciatus ſine inter
miſſione ꝓpetuos humano miſerant af/
fectu: atq; ita futurũ eſſe nõ credũt: nõ q̃
dem ſcripturis aduerſando diuiſ: ſz pro
ſuo motu dura queq; molliẽdo: et in leni
orẽ flectẽdo ſententiã: que putãt in eis ter
ribilius eſſe dicta q̃ veri⁹. Non enĩ obli
viſcet inquiunt miſereri de⁹: aut cõtine/
bit in ira ſua miſeratões ſuas. Hoc q̃dẽ
in pſalmo legit ſancto. Sed de his ſine
vllo ſcrupulo intelligit: qui vaſa miſeri/
cordie nuncupant. Quia et ipi nõ p me
ritis ſuis: ſz do miſerãte de miſeria libe
rant. Aut ſi hoc ad oĩes exiſtimãt pti/
nere: nõ ideo neceſſe eſt vt damnatõez o/
pinent poſſe finiri eorũ de quib⁹ dictũ ẽ.
et ibũt hi in ſuppliciũ eternũ: ne iſto mõ
putetur habitura finẽ q̃ñq; felicitas etl
am illoꝝ de quib⁹ ecõtrario dictũ eſt. Ju
ſti autẽ in vitã eternã. Sed penas dam
natorũ certis tẽporũ intuallis exiſtimẽt
ſi hoc eis placet: aliq̃tinus mitigari. etiã
ſic quippe intelligi ꝓt manere in illis ira
dei. ꝟ eſt ipa damnatio. Nec eniz vocat
ira dei: nõ diuini animi ꝓturbatio: vt in
ira ſua: hoc eſt manẽte ira ſua: nõ tñ cõti
neat miſeratões ſuas: nõ eterno ſuppli/
cio finẽ dando: ſed leuamẽ adhibẽdo vl̃
iterponẽdo cruciatib⁹. Quia nec pſalm⁹
ait. ad finiẽdã iram ſuã: vel poſt irã ſuaz.
ſed in ira ſua. Que ſi ſola eſſz q̃nta ibi mi
nima cogitari poteſt: perire a regno dei:
exulare a ciuitate dei: alienari a vita dei.
carere tã magna multitudĩe dulcedinis
dei: quã abſcõdit timẽtib⁹ ſe. ꝓfecit autẽ
ſperantib⁹ in ſe: taz grãdis eſt pena vt ei
nulla poſſint torꝛmẽta que nouimus cõ/
parari: ſi illa ſit eterna: iſta autẽ ſint quã/
libet multis ſeculis longa.

Vꝺ ꝓpetua ſit pena dãnatoꝝ q̃ñ ſi di
uerſa p q̃litate factorũ. ſicut et iuſtoꝝ et
na erit beatitudo. licet meritis int̃ ſe dif
fert

Capitulũ CXII

Manebit ergo ſi
ne fine mors illa ꝓpetua dãna/
torũ. id ẽ alienatio a vita dei: et
omnib⁹ erit ipa cõmunis q̃ſlibz homĩes
de varietate penaꝝ: de dolorũ releuatõe
vel intermiſſiõe: p ſuis humanis moti/
bus ſuſpicent: ſicut manebit cõmuniter
omniũ vita eterna ſanctorũ q̃ſlibet bo/
norũ diſtantia cõcorditer fulgeãt

Qualit̃ ex confeſſiõe fidei naſcat ſpes fide
liũ, et ne q̃ſ i ſeipo ſpẽ hẽat

Ca. CXIII

Ex iſta fidei cõ
e feſſione q̃ breuiter ſymbolo cõ/

tinet. et carnaliter cogitata lac est parvulorū. spiritaliter aūt considerata atq; tractata cibus est fortiū: nascit spes bona fideliū: cui charitas sancta comitat. Sed de his omnib⁹ q̄ fideliť sunt credenda: ea tm̄ ad spem ptinent: que in oratōe dn̄ica continent. Maledictus est enī oīs: sic diuina testant eloquia. qui spem ponit ī homine. ac p hoc et in semetipo q̄ spem ponit: hui⁹ maledicti vinculo innectitur Ideo nō nisi a dn̄o deo petere debem⁹ q̄cq̄d speramus nos vel bene opaturos: vl̄ p bonis opibus adepturos.

De quō dn̄ica oratio septē petitōes cōtineat apud euangelistā mattheū.

Capitulū CXIIII.

Proinde apud euāgelistā mattheū septē petitōes cōtinere dn̄ica videť oratio: quaz in trib⁹ eterna poscunť: in reliq̄s quattuor temporalia: que tm̄ ppť eťna cōsequenda sunt necessaria. Nam q̄d dicimus. sanctificeť nomen tuuz. adueniat regnū tuū. fiat volūtas tua sicut in celo ⁊ in terra: quod nō absurde q̄dem intelleχerūt in spiritu et corpe: oīno retinenda sunt sine fine. et hic inchoata q̄ntūcūq; pficimus augētur in nobis: pfecta vero: qō in alia vita sperādū est: semp possidebunť. Qō vero dicim⁹. panē nostrum quotidianū da nob hodie: ⁊ dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittim⁹ debitoribus nostris. et ne nos inferas ī temptatōnē: sed libera nos a malo. q̄s nō videat ad p̄sentis vite indigentiā ptinere? In illa itaq; vita eterna vbi nos semp speram⁹ futuros: ⁊ nomis dei sanctificatio: et regnū eius et volūtas eius. ī nostro spū et corpe pfecte atq; immortaliť pmanebunt. Panis vero quotidian⁹ iō dictus est. q⁹ hic est necessari⁹: q̄ms anime carniq; tribuēdus est: siue spiritaliť siue carnaliť: siue vtroq; itelligať modo. Hic est etiā qua poscimus remissio: vbi est oīs cōmissio petōrū. Hic temptatōes que nos ad peccādū vl̄ alliciūt vel ipellunt. Hic deniq; malū vnde cupim⁹ liberari. Illic aūt nihil est istorū

De quinq; petitōib⁹ apud lucā euangelistam a mattheo nō discrepantib⁹.

Capitulū CXV.

Euāgelista vero lucas in orōe dn̄ica petitōes nō septē sed q̄nq; ꝓplex⁹ ē Hic ab isto vtiq; discrepauit: sz quo mō ista septem sint intelligēda: ipa sua breuitate cōmonuit. Nomen q̄ppe dei sanctificaťur in spiritu: dei aūt regnū in carnis resurrectōe venturū est. Ostendēs ergo lucas tertiā petitōnē duaz supiorū eē quodāmodo repetitionē: magis eā ptermittendo fecit intelligi. Deinde tres alias addidit. de pane quotidiano. ō remissiōe peccatorū: de temptatiōe vitāda. At vo qō ille in vltimo posuit: sed libera nos a malo: iste nō posuit: vt intelligerem⁹ ad illō supius quod de tēptatōe dictū est ptinere. Ideo q̄ppe ait. sed libera. nō ait. et libera: tanq; vnā petitōem esse demōstrāť Noli hoc: sed hoc vt sciat vnusquisq; ī eo se liberari a malo: quod nō inferť ī tēptationem.

De excellentia charitatis sine qua etiam q̄ recte credit ac sperat nō pt ad beatitudinē puenire. Cap. CXVI.

Quam porro charitas quaz duabz istis. i. fide ac spe maiorē dixit apl̄s: q̄nto i q̄cunq; maior est: tanto melior est in q̄ est. Cū enī q̄rit vtrū q̄sq; sit bō bon⁹: nō q̄rit q̄d credat aut speret: sz q̄d amet. Nā q̄ recte amat: pcl̄ dubio recte credit ⁊ sperat. Qui vo nō amat: inaniter credit: etiā si sunt vera que credit. inaniter sperat etiam si ad verā felicitatez doceank ptinere que sperat: nisi ⁊ hoc credat ac speret q̄d sibi petēti donari possit vt amet Quāuis eī sperare sine amore nō possit: fieri tamē pt vt id nō amet: sine q̄ ad id q̄d sperat nō pt puenire. Tanq; si speret vitā eťnā. q̄nis nō habeat et nō amet iusticiā: sine q̄ nemo ad illam puenit. Ipa est aūt fides christi: quā cōmēdat apl̄s. q̄ p dilectōez opatur. et quod in dilectōe nōdū habet petit vt accipiat. q̄rit vt inueniat. pulsat

vt apiatur ei. Fides nanq; impetrat qđ lex impat. Nā sine dei dono. id ē sine spiritusctō p quē diffundit charitas in cordibꝫ nostris: iubere lex poterit: nō iuuare. et ꝓuaricatorē insup facere q̄ de ignorantia se excusare nō possit. Regnat enī carnal' cupiditas: vbi nō ē dei charitas.

¶ De ḡttuor differētijs hoīs quē deus gra sua de tenebris ignorātie ad se vocare dignat: quibꝫ dei q̄q; ppls ordinatus dicit.

¶ Capitulū CXVII

Sed cū in altissimis ignorātie tenebris nulla resistēte rōe viuit ſm carnē. hec sunt prima hoīs. Deinde cū p legē cognitio fuerit facta peccati: si nōdū diuin⁹ adiuuat spiritus: ſm legē volēs viuere vicit: et sciens peccat: peccatoq; subditus seruit. a quo enī quis deuict⁹ est: huic et seruus addict⁹ est. id agēte sciētia mandati: vt peccatū operet in homīe omnē cōcupiscentiā cumulo ꝓuaricatōnis adiecto: atq; ita qđ scriptū est impleat. Lex subitrauit vt abūdaret delictū. Hec sūt secūda hominis. Si aūt respexerit deus vt ad implēda que mādat ipse adiuuare credat. et agi homo ceperit dei spiritu: cōcupiscit aduersus carnē fortiore robore charitatis: vt q̄uis sit adhuc qđ homini repugnet ex homine: nōdū tota infirmitate sanata: ex fide tamē iustus viuat. iusteq; viuat: inq̄ntū nō cedit male concupiscētie: vincēte delectatōne iusticie. Hec sunt tercia bone spei hoīs. In q̄bus si pia ꝓseuerātia quisq; ꝓficiat: postrema pars restat: q̄ post hāc vitā in re q̄e spiritus: deinde in resurrectōe etiam carnis implebit. Harū q̄ttuor differētiarū prima ē ante legē: secūda sub lege: tercia sub gratia: quarta ī pace plena atq; ꝓfecta. Sic est et dei popul⁹ ordinat⁹ per temporū interualla sicut deo placuit. q̄ ī mēsura et numero et pōdere cūcta disposuit. Nam fuit primitus ante legē. secundo sub lege: que p moysen data est. deinde sub gratia que reuelata ē p primū mediatoris aduentū. Que q̄dez gra nec antea ōfuit quibꝫ impartiri eā oportuit: q̄ tūs pro tēporis dispēsatōe velata et occulta. Neq; enī antiquorū q̄cunq; iustorū ꝓter christi fidē salutē potuit iuenire. Et vero nisi et illis cognit⁹ fuisset: nō potuisset nobis p eoꝝ ministeriū alias apti⁹: alias occulti⁹ ꝓphetari

¶ Q̄ in qualibꝫ istaꝝ q̄ttuor velut etatū gratia regeneratōis hoīem inuenerit: ibi remittunt ei cūcta peccata. et q̄ q̄busdam' gram tribuat: vt oīno sub lege non seruiant

¶ Capitulū CXVIII

Item quacūq; aut singulū quēq; hoīem gratia regeneratōis iuenerit: ibi ei remittunt ꝓterita vniuersa pcta: et reatus ille nascēdo ꝓtract⁹: renascēdo dissoluit. Tanq; mīlitū valet q̄ spūs vbi vult spirat: vt q̄daz ſm illā seruitutē sub lege esse nō nouerint: sed cū mandato incipiāt adiutoriū habere diuinū.

¶ Nō obesse his qui p baptismū iā ſgenerati sunt: et mandati necdum capaces sunt. et ſm carnē viuūt: si mox ex hac vita discedant

¶ Capitulū CXIX.

Hanc q̄ posſit autē hō capax eē mādati: ſm carnē viuat necesse est. sz si iā sacramēto regeneratōis imbutus est: nihil ei mors oberit si tūc ex hac vita migrauerit. Quia ideo christ⁹ mortuus ē et resurrexit: vt et viuorū et mortuoꝝ dñet. Nec tenebit regnū mortis eū: p q̄ mortuus est ille liber ī mortuis.

¶ De charitate dei et primi: ad quā oīa ꝓcepta referunt. et de q̄litate ei⁹ in ꝑ seculo et in futuro

¶ Capitulū CXX

Omnia igit̄ pre cepta diuina referunt ad charitatē. de qua dicit ap'lus. Finis autē ꝓcepti est charitas: ō corde puro et ꝓscientia bona: et fide nō ficta. Dis itaq; ꝓcepti finis est charitas. i. ad charitatez refertur oīne ꝓceptū. Quod ꝙo ita fit vel timore pene vel aliq̄ intentōe carnali: vt

nō referak ad illā charitatē quā diffūdit
spūssctūs in cordibꝫ nr̄is :nōdū fit quē/
admoduꝫ fieri optet:q̄uis fieri videak.
Charitas q̄ppe ista dei est et p̄rimi. Et
vtiq; in his duobꝫ p̄ceptis tota lex pen/
det et pphete. Adde euāgeliū:adde t a/
postolos. Non enī aliūde vox ista est. Fi
nis p̄cepti est charitas: t de⁹ charitas ē
Quecūq; g̃mādat de⁹: ex q̄bꝫ vnū ē.nō
mechaberis:t quecūq; nō iubenk:ꝛ spe
ciali ꝓsilio monenk: ex q̄bꝫ vnū est.bonū
est homi mulierē nō tāgere :tūc recte fi/
unt cū referunk ad diligendū deū. t p̄ri/
mū p̄pter deuꝫ:et in h̄ seculo t ī futuro.
nunc deū p fidē:tūc p speciē:t ipm p̄ri/
mū nūc p fidē.nō enī scim⁹ mortales cor
da mortaliū.tūc aūt illumīabit dn̄s ab/
scōdita tenebraꝝ: t manifestabit cogita
tōes cordis. Et tūc laus erit vnicuiq; a
deo.q; id laudabik et diliget a p̄rimo ī
p̄rimo:q̄n ne lateat ab ipo illumīabitur
deo. Minuik autē cupiditas charitate
crescēte:donec veniat hic ad tātā magni
tudinē q̄ maior esse nō possit. Maioꝛez
autē charitatē nemo habꝫ: q̄ vt aīaꝫ su
am ponat p amicis suis. Ibi aūt q̄s ex/
plicet q̄nta charitas erit :vbi cupiditas
quā vel coercēdo supet: nulla erit: q̄ sū/
ma sanitas erit:qn̄ cōtentio mortꝭ nulla
erit:

De fine voluminis vtrū eū enchiri/
dion appellare vel habere debeas.et q̄ d̄
fide spe et charitate sit scriptus

Capitulū CXXI.

Sed sit aliquan
do huius volumīs finis:quod
ipe videris vtrū enchiridion vl̄
appellare debeas vl̄ habere. Ego tn̄ cū
spernēda tua i christo iesu studia nō pu
tarem:bona de te credens :in adiutorio
nostri redēptoris cōfidēs ac sperās. tcq;
in eius mēbris plurimū diligēs: libꝛuꝫ
ad te sicut valui: vtinā tā cōmodū q̄ p/
lixū:de fide spe et charitate ꝓscpsi Amē

Finis libꝛi enchiridion sancti Augu
stini ad Laurentiū

Diui Augustini Hipponēsis episco
pi de triplici habitaculo libellus felici/
ter incipit.

Tria sunt
oīpotentis dei ma
nu facta habitacu
la. p̄rimū:imū t me
diū: quorum sūmū
regnū dei vel regnū
celoꝝ dicik. imū vocatur infernus :me/
diū mundus p̄sens: vl̄ orbis terraꝝ ap
pellak. Quoꝝ extrema oīa sibī̃nuicē sūt
ꝓtraria:et nulla sibi societate ꝓiūcta. Nec
enī societas p̄t esse lucis ad tenebras :et
christi ad belial: Mediū autē nōnullam
habꝫ sīlitudinē ad extrema. Unde luces
et tenebras habet .frigus et calorē. do/
lorem et sanitatē.letitiā et merorez.odiū
et amorem .bonos t malos. iustos t in/
iustos. domīos t seruos. regnū et sub/
iectōem.famē et satietatē .mortē et vitā:
t innumera hmōi. Quorū omniū pars
vna imaginē habꝫ regni dei:pars altera
inferni. Cōmixtio nāq; simul bonorū t
malorꝫ in hoc mūdo est. In regno autē
dei nulli mali sunt: sed oēs boni. At in i/
ferno nulli boni sed oēs mali. Et vterq;
loc⁹ ex medio supplek. Dominū enī hu
ius mūdi alī eleuank ad celū.alī trahūt
ad infernū. Similes q̄ppe sīlibꝫ iūgunt.
id ē boni bonis:t mali malis. Justi ho/
mīes iustis angel̄:et trāsgressores homes
trāsgressoribꝫ angelis. Serui dei dō.ser
ui diaboli diabolo. Benedicti vocāt ad
regnū sibi paratū ab origine mūdi. Ma
ledicti expellunk in ignem eternū:q̄ para
tus est diabolo et angelis ei⁹. Bona au
tē regni celestis dicere:vl̄ cogitare: vl̄ in
telligere vt sunt null⁹ pōt carne vestit⁹.
Multo enī maiora et melioꝛa sunt q̄ co
gitank et intelligunk .dū scriptū est. Nec
ocul⁹ nō vidit nec auris audiuit :nec in
cor hoīs ascēdit que p̄ppauit de⁹ diligen
tibꝫ se Regnū nāq; dei oī fama maī⁹:t oī
laude melī⁹:oīi sciētia inumerabilī⁹.oī
gl̄ia q̄ putak excellētī⁹. Mala aūt īferni
dicere vl̄ cogitare vt sūt:nemo p̄t. Peio/

ra ąppe sunt valde ꝯ cogitanť. Regnuz itaq; dei plenū est lucis et pacis ꝛ charitatis et sapie et gl'ie et honestat' ꝛ dulcedinis et melodie ꝛ letície ꝛ bt̄itudis pennis: ꝛ oīs boni ineffabil': qđ nec dici nec cogitari p̄t. At lacus iferni plen⁹ ē tenebraz: discordie: odij: stultície: miſie: turpitudinis: amaritudinis: offensiōis: dolozis: aduſtiōis: ſitis: famis. ignis ierti guibil': tristície: vindicte pennis: ꝛ oīs ineffabilis mali: qđ nec dici nec cogitari p̄t Ciues celi sunt iusti hoīes: ꝛ angeli. q̄ rex est de⁹ oī potēs. At cōtra. Ciues iferni sunt impij hoīes et demōes: quozum ꝓnceps est diabolus. Satiat iustos visio sanctozū hominū et angelozꝫ: ꝛ super oīa ipi⁹ dei. Cruciat impios et pctōres visio hoim damnatozꝫ et demonū: ꝛ sup oīa ipi⁹ diaboli. Nihil in regno dei desiderať qđ nō inueniať. at in inferno nihil inueniť qđ desiderať. In regno dī nihil inueniť nisi qđ placet et delectat ꝛ satiat At contra. in lacu miſerie pennis nihil videť: nihilq; sentiť nisi qđ displicz: nisi qđ offendit: nisi qđ cruciat. In regno eterno erit vita sine morte. vita sine erore. felicitas sine ꝓturbatōe. Oīe bonuz in regno dei ābūdat et nullū malū. Oīe malū abūdat in carcere diaboli: ꝛ nullus bonū. Nullus indign⁹ in regno suscipiť dei. Nullus vero dign⁹ null⁹ iust⁹ ad infernū trahiť. Principalia duo sunt tormenta in inferno: frig⁹ intolerabile: ꝛ calloz ignis inextinguibil'. Unde i euangelio legiť. Illic erit flet⁹ et stridoz dētiū. Fletus nanq; et liq̄factio oculozū ex caloze naſciť. Stridoz vero dentiū ex frigoze naſciť. Hinc etiā bt̄us Job: de aq̄s inq̄t niuiū trāsibunt ad calozē nimium. De quib⁹ duob⁹ innumera pendēt pena rū genera. videlicz sitis intolerabil': pena famis. pena fetozis. pena bozroziſ. pena timozis. pena anguſtie. pena tenebrarū. seueritas tozturozū. p̄sentia demonū. ferocitas bestiaꝝ. crudelitas mīſtrantiū. dilaceratio immortaliū vermiū. ꝓmis cōsciētie. ignite lachrγme. ſuſpiria. miſerie: doloz sine remedio. vincula sine solutōe. moz eterna. pena sine fine. absentia christi quo ad visionē eius: que sola oīa sup̄ dicta supat: et omnib⁹ penis intolerabiliozꝫ. Ue igiť illis q̄ penne subire hec oīa mala etiā sine fine merenť p̄ delectabili vni⁹ hore somnio. Tāta eteni et taliſ est omnis hui⁹ mūdi gl'ia ad eternā cōpata gl'iam. Deli⁹ erat eis qđ dictū ē de infelice iuda: nō naſci: ꝯ malť suis meritis plagas inferni ſuſtinere. Quid ſtultiuſ: qđ insani⁹ est: ꝯ vmbra et imagine ꝛ ſilitudine vere gl'ie ꝛ vere delectatōis: vere pulcritudis: veri decozis. veri honozis: more infantiū decipi ꝛ supari: ꝛ ipaz gloriā nō quereret: nō desideraret? Quis imaginez auri in aqua ipo auro neglecto eligeret: et nō statim a cūctis fatuus et insanus crederet? Quis ozbē ſolis in speculo redditū: vel in qualibz materia fozmatū plus diligeret ꝯ ipm ſolē: et nō ab omnib⁹ derideret? Sic irridend⁹: sic estimand⁹ est quiſquis mūdi huiuſ caducā fragilitatē et inutilē carnis voluptatem diligit. querit: cōtendit. eterna gl'ia contempta. ꝛ neglectis regni celeſtis ineffabilib⁹ gaudiꝫ. Hoc cōmertiū inſipientiū valde est et miſeroꝝ: et coz nō habentiū ſanū: etiā ſi plage inferni nō ſequerēť: que nec dici nec cogitari possunt. Duplex vero plaga est: ab eterno regno dei ſepari: et semp in inferno cū diabolo dānari. p̄ſentiā amittere angelozū: et terribilē semp pati demonū p̄ſentiā. Quantum caueri: vitari: metui deberet: nullo modo dici poteſt. Quis cum ſano ſenſu p̄o vnius diei delicijs: centū annozum penā eligeret. Et miſeri illi qui ſine vla ſapientia voluptatē carnis ſequentes non vitant vicia: nō effugiunt intolerabiles penas: nō centuz annozū: nō milies mille: ſed omniū ſine fine ſeculoꝫ: p̄o ſexaginta vel ſeptuaginta annozū delicijs vel q̄libet coꝛruptibili delectatōe. Quātum autē est inter vnū diem et centū annos: non tantū vtiq; ſed plus inter quadraginta vl' ſexaginta vel centū annos: et eternitatem ſiue in bono ſiue in malo futuram. Unus enim dies aliqua pozꝛtio est in centū annozū ſpacio: ꝯ uis mō dica valde. At vero centuz annozū ſpa-

ciũ nulla portio est i illa etnitate. Si enī ꝑbi gr̃a centesima pars vl̃ millesima ps esset etnitatis: ꝑdictũ ei⁹ spaciũ vl̃ cētuplũ ei⁹ spaciũ: vl̃ milluplũ etnitas eē desineret. Qđ rō nō sinit etnitas. q̄ si vllo mō vllo tpe finiret: etnitas oīno nō esset. Fortiter ergo carnali resistēdũ est voluptati. fortit̃ ꝓtra fallaces hui⁹ mũdi blādicias pugnandũ ē. cōtraq̄ mltimodas satbane suggestiões vigilādũ. Omī studio lata seculi via vitāda est q̄ ducit ad mortē. at vero omni cordis desiderio via angusta que ducit ad vitā adeūda ē z appetēda. Uia hec angusta est via abstinētie z castitatis: hūilitatis et oīs religiõis. quã viam ante nos chr̃ist⁹ attriuit. qua via ad suũ regnũ migrauit. Cui⁹ vestigia z nos seq̄mur: donec post eũ eadem via ad vrbē regiã pueniam⁹: in q̄ ipe regnat. De qua vrbe q̄cq̄d hō dixerit q̄si stilla ō mari est. vel q̄si scintilla de foco. In qua videlicz vrbe fulgebunt iusti sicut sol: vt dñs ait. Ubi summa pax erit. sūma q̄es. null⁹ labor: null⁹ dolor: nulla pauptas: nec senect⁹. nulla mors nec vlla nox. nullũ cibi desideriũ. nullũ sitis incendium. Sed cibus et pot⁹ oīm erit visio chr̃isti z sctē trinitatis: et cōtēplatio puro cordis oculo ipi⁹ diuinitatis. et assidua lectio: vt ita dicã: libri vite. i. etne ꝑbitatis et sūme sapiētie: z ꝑbi dei: q̄ est chr̃isti ie su visio. vbi q̄cq̄d nos nūc latet manifestũ erit: vbi rō manifesta ē. cur hic elect⁹ est: z iste reꝓbat⁹. cur hic regnũ assũptus: z ille in seruitutez redactus? Cur ali⁹ in vtero morit̃: ali⁹ i infantia: ali⁹ in iuuētute: ali⁹ i senectute? Cur ali⁹ paup z ali⁹ diues? Cur fili⁹ adultere baptizatur? z aliq̄n fili⁹ legitime ꝓiugis ante baptismũ morit̃. Cur q̄ bñ incipit viuere aliq̄n male finit. z q̄ male incipit sepe bñ finit? Hec oīa et hmōi multa in libro vite plana et apta omnib⁹ erũt. In eadem vrbe ꝑmiũ singulo⁹ omniũ: z singulo⁹ ꝑ charitatē omniũ erit. Ibi oīm bonus oīb⁹ patebit. Ibi oēs inuicē suas cogitatões cognoscēt. Ibi null⁹ superior superb⁹ erit: null⁹ inferior inuid⁹. Quō enī q̄ oēs sicut seipm diliget alicui inuidere poterit: cū nemo sibūpi inuideat? Ibi nullus esse meli⁹ vl̃ supius cōcupiscet q̄z erit. q̄ aliter esse q̄z qđ meruit: nō esset decorus. nec aliter esse desiderabit q̄z qđ erit. quia ita esse vt erit: pulcrũ erit: nō sibūpi solũ: sz etiã vniuerso corpi ecclie celesti. Quō enī mēbr̄z in corpe: si supi⁹ vl̃ inferi⁹ ponat aliter q̄z natura cōstituit mōstruosũ efficit corpus et turpe. Sic nimirũ si aliq̄s in regno dei supi⁹ ordinet q̄z postulat ars et volũtas oīpotētis artific̄: turpitudinē efficiet: et nō solũ sibimet: sz etiam omni cōgregatōi: in q̄ q̄ erit mīmus maiorē sine dubio habebit gl̃iam: q̄z totũ habēs mũdi regnũ: etiã si eternũ essz. Vile enī est valde elemētis frui in ꝓparatõe fruendi et cōgaudēdi ipi deo: z visibilib⁹ delectari z corpalib⁹. Tāta ē enī pulcritudo iusticie. tāta iocūditas lucis eterne. ꝟ est incōmutabil̃ ꝟitat̄ et sapie: vt etiã si nō liceret ãpli⁹ manere i ea q̄z vni⁹ diei mora. ꝓpt̃ hoc solũ innumerabiles anni hui⁹ vite: pleni delicijs in circũfluētia tpaliũ bonor̄ recte meritoq̄ contemnerēt. Nō ei falso aut paruo affectu dictũ est. Quoniã melior est dies vna in atrijs tuis sup milia. Nihil compandus dilectōi et gaudio qđ nascit̃ ex inuisibilibus z incorpeis: z ex societate angelorũ z iustorũ omniũ: z ex certa sciētia z ꝓgnitione ipi⁹ diuine nature: z ex dei ipi⁹ facie ad faciē visiõe. cui⁹ pulcritudinē mirant̃ angeli. cui⁹ impio suscitāt̃ mortui. cui⁹ sapiētie nō est numer⁹. cui⁹ regnũ finē nescit. cui⁹ gl̃ia neq̄t variari. cui⁹ lucē solē obscurat vt ei⁹ compatõe nullas habeat lucez: cui⁹ dulcedo tā mel superat vt ei compatũ velut absinthiũ sit amarissimũ. Cui⁹ faciē si oēs carcere inferni incluſi viderēt: nullā penā: nullũ dolorē: nullāq̄ tristiciā sentirēt. Cui⁹ ꝑsentia si in iferno cũ sctis habitatoribus apparerz cōtinuo infern⁹ in amenũ ꝓuerteret̃ paradisum. Cui⁹ sine nutu nec foliũ de arbore cadit. Cui⁹ oculus flammiuomi pfundũ penetrat inferni. Cui⁹ auris tacitam cordis vocem audit. id ē cogitatõez. Cuius oculus nō minus audit q̄z cuius auris non minus videt q̄z audit: quia non

cōrpus sunt: sed summa sapiētia ⁊ certa cognitio. Cui⁹ delicie sine fastidio sati/ant: q̄ cū a bīs inueniūt: sp tamē desider̄ant: ⁊ esuriē et sitim sine pena efficiūt. id ē ardenti sp desiderio delectāt. Cui⁹ se/creta mirabilia vidētib⁹ ea sp noua sūt ⁊ mira: et nō plus cū incipiūt videri pari unt stupozē cernētib⁹: q̄ post mille ānos et milies mille. Et cū angeli ab ītio mū di ea solīt sint videre. inde hodie nō mi/nus mirant ea q̄ in p̄mo die: alioq̄n du/dum cozā angelis assiduo vidēdi vsu vi lescerēt. Cui⁹ cognitōi p̄terita et futura nō p̄terita ⁊ futura sz p̄sentia sunt. Unō nō diem iudicij videbit: ⁊ p̄mū diē secu/li nō vidit. sed vtrūq̄ videt. Cui⁹ p̄sciē/tia neminē cogit ad peccādū: vt ml'ti er/rāres dicūt. Si enī inquiūt p̄sciuit adā peccaturū esse: nō peccare nō potuit. Et q̄ erroze nascit deū causam esse pctī: qō nephas est dicere: et illi tñ suis ẏbis al/ligant. Si enī qō p̄scientia dei habz ne/cesse est fieri: ido volūtate ꝑpa hō pecca uit: et nō alia necessitate. qz in p̄sciētia di fuit vt volūtate et libero arbitrio: et ñ ne cessitate cogēte peccaret. Si g̃ p̄scientia dei nō potest vitari: nō potuit homo ali ter peccare nisi volūtate: nulla alia vi co gente. qz ita de⁹ p̄sciuit peccaturuz. Si g̃ volūtarie: nō coact⁹ est. Si enī nō coa ctus est ad peccādū: potuit sine dubio ñ peccare si vellz: ideoq̄ penā meruit: qz ñ inuitus peccauit. alioq̄n a deo penā moz tis nō suscipet. Cui⁹ locutio est occulta inspiratio: qua mētib⁹ suā volūtatē ⁊ su am veritatē inuisibiliter ostēdit. quā vi/dēdo āgeli p̄ oīa deo obediūt. Cui⁹ laus est qua electos laudablt. manifestatio q̄ suoq̄ electoz bona oīb⁹ monstrabit. assi/dua autē laus qua electi eū laudabūt est admiratio ei⁹ pennis. Qui miro mō non tempe p̄cessit mundū et tpue. Nulli⁹ enī hoze spacio fuit ante mundū: et tamē sp erat sine ītio. Non enī erat tēp⁹ añ tem pus. Tempus aūt cū mūdo concreatuz est. Si igit tēpus ab ītio mundi cepit currere: añ mūdū factū nō erat. Ideoq̄ nullo tpe: vt p̄diximus: p̄cessit de⁹ tpa et mūdū eis coetū. imo paulo eis priorez: eius enī motu ceperūt currere. Quicq̄d mouet suū motū p̄cedit. Ineffabili etnī tate p̄cessit deus mundū: nō tpe: cui⁹ tē/pus ante mūdū nō erat. Cuius lux tene bras depellit ignozātie. cui⁹ alīq̄ ptic'la hec oīa que dixim⁹ ꝛa et certa eē ꝛgno/scimus. Eadē luce meli⁹ esse vez q̄ fal/sum videm⁹: et tñ pei⁹ esse vez malū: vel vez pctm̄ q̄ falsum malū vl' falsū pctm̄. nō q̄z vez ē: sz q̄z malū vl' pctm̄. sz iō ma lū vel peccatū est: q̄z vez malū vl' pctm̄ est. Alit enī nō possz esse malū vl' pctm̄. falsum enī malū nō est malū. vt falsū ar/gentū ē. Potest alīq̄s dicere a ẏitate ma lū vl' peccatū extoztū esse: vel factū: ⁊ qō āmodo opus esse ẏitatis malū: qō oīmo falsum est. Omne enī verum inquan tum verum: bonum est: ⁊ a veritate igi/tur est esse vez: vt sit malū vl' peccatū: ñ ipm malū vl' peccatū. aliud nāq̄ est ipm malū: aliō vez esse illō. Quāuis igitur ipm malū bonū nō est: bonū est tñ verus esse vt sit illō. Nisi enī bonū essz eē malū: nullo mō sineret de⁹ illud fieri. Multa q̄ppe bona de malis omnipotēs facit: vt de adulterio hominū bonos fozmat ⁊ fa cit homines. Si ẏo quadā lucis parti cula quasi p angustas rimas infusa: hec ⁊ alia que nouim⁹ vera esse cognoscim⁹: quali et q̄nta luce sapiētie et sciētie illicit lustrabimur: vbi ipm solē veritatis facie ad faciē videbim⁹. id ē certa et vera sapi entia cognoscem⁹. Cui⁹ p̄sentia silēs ei facit p̄sentes. Qui enī vere sapiētie. vere pulcritudini. vere eternitati adherebit: sapiēs vtiq̄ et pulcer et etern⁹ erit. Sic enim absentia ei⁹ dissimiles oīno ei fa cit. Cuius eternitas sine ínitio et sine fi/ne est. Si enī esset temp⁹ quādo nō essz: quis eū faceret? Ipe est solus deus: ⁊ an te ipm ali⁹ de⁹ nō erat: nō est nec erit. Nō seipm creauit: cū nihil seipm creat. Qua enī potētia q̄ oīno nō essz seipm faceret? Restat igit q̄ oīno nō est fact⁹ de⁹. Cū g̃ nullo mō de⁹ fact⁹ est: sine ínitio añ oīa erat. Quicquid enim factū est habet ini riuz: et quicquid ínitiū habet sine dubio factum est. non ab alio nisi a deo non fa cto: sed omnia faciente. Cuius scientia si

ne vlla varietate ꝺgnitõis: ꝛ sine vllo vi
su huc ꝛ illuc vniuersalẽ varietatẽ omni
um creaturaꝝ: angeloꝝ: hominũ: stellaꝝ
arenaꝝ: capilloꝝ: verboꝝ: cogitatõnuꝫ:
momentoꝝ omniũ simul et semel ꝓphẽ
dit et intelligit. Fons igit̃ et oꝛigo omis
scientie deus est: quẽ q̃nto plus q̃s bibet
tanto plus sitiet? Incõparabilit̃ ergo to
tius mũdi regnũ: vt supꝛa diximus: ꝛ si
eternũ esset: ꝓcellit societas angeloꝝ et
sanctoꝝũ: et ꝑsenti ipius dei adesse visio
ni. In cui⁹ visiõe trina sciẽtia nascit̃. id ẽ
homo qui cernit: et de⁹ qui cernit̃: et ce
teri omnes oĩa videbũt et intelligẽt. Si
cut enĩ ꝑ speculũ vitreũ trina nob̃ visio
administrat̃. qꝛ nosipos et ipm speculũ:
et q̃cq̃d ꝑsens adest videm⁹. Sic ꝑ spe
culũ diuine claritatis et ipm deũ vt ẽ vi
debim⁹ q̃ntũ possibile est creature: ꝛ nos
ipos: ꝛ ceteros vera ꝛ certa sciẽtia cogno
scemus Tunc abdita creaturaꝝ ꝛ ipius
inferni videdo deũ videbim⁹. Tunc
iustis manifestũ erit quõ de⁹ est inuisibi
lis incõpabilis sine initio: et sine fine añ
oĩa. Quicq̃d interest iter nasci qõ ad fili
um ꝓtinet: et ꝓcedere qõ ad spm̃sanctũ:
excepto q̃ vn⁹ ex vno nat⁹ sit: alter ex du
obus ꝓcessit. Et quõ pater nõ ꝓcessit fi
liũ tpe ſz origie: nec spiritũsctm̃. Et quõ
oĩa dei vnũ sunt in deo: excepto qõ ad re
latõem ꝓtinet. Nam sapiẽtia ꝛ vitas dei
ꝛ eternitas nõ diuersa sunt int̃ se: ſz vnũ
sunt sicut et oĩa. Sapiẽtia enĩ dei ñ ma
gis sapiẽtia q̃ꝫ vitas est. ꝛ nõ magꝭ verit
tas est q̃ꝫ sapiẽtia: q̃ꝫ eternitas: q̃ꝫ cetera ꝺi
oĩa Unũ enim sunt in deo: ꝛ nõ solũ hec
int̃ se eadem sunt in deo. ſz nõ aliud sunt
q̃ꝫ ipe deus. Et quõ mũd⁹ erat ĩ ꝺo: an
teq̃ꝫ in seipo esset nõ mũdus sed de⁹. Et
quõ vbiq̃ꝫ tot⁹ sine loco. magn⁹ sine q̃n
titate. bonus sine q̃litate. Et quõ omia
penetrat mũda et immũda sine sui pollu
tiõe. Si enĩ lux ista visibilis omnia loca
illustrat et sterquilinia etiã penetrat sine
sui fetoꝛe: ꝛ sine sui pollutõe. quãto ma
gis deus qui est inuisibil̃ ꝛ incõmutabil̃
lux: omnia penetrat regit sustinet circũ
dat illustrat sine vlla mutatõe vel pollu
tõne: nõ solũ celestia et terrestria: sed iser
nalia: Tũcerit electis dei trina visio. id
est coꝛpalis qua coꝛpa cernẽt quoꝛundã
splendentia vt sol: quoꝛundã vt luna: ali
oꝛũ vt stelle. Et spiritual̃ qua similitudi
nes coꝛpoꝛũ in spiritu nõ fallaci fãtasia
inspicient: qua visione etiã bodie fruunt̃
spiritus iustoꝛũ post coꝛpoꝛuꝫ claustra.
Et visio intellectual̃: qua puro mẽtis o
culo in spiritu deũ videbũt. et suas aias
et virtutes intimas et spũs angelicos.
Tunc duplices deo acturi sunt gratiaſ.
videlicꝫ ꝑ sua liberatõne a ꝑpetua dam
natõe: et ꝓ bonoꝝ ineffabili retributõ
ne. Tunc cõmunis omniũ re⁹ et host̃ di
abolus in cõspectu omniũ electoꝛuꝫ dei
damnabit̃. Cui⁹ dãnatio intolerabilis
pena delectabile spectaculũ ꝑbebit electis
Tunc ardẽtissimo amoꝛe liberatoꝛẽ suũ
ꝛ omniũ bonoꝛũ datoꝛeꝫ amabũt: ꝛ sine
fine sine fastidio clamoꝛe coꝛdis lauda
bunt deũ omnipotentẽ benignũ et mise
ricoꝛdẽ. Cui est honoꝛ et gloria nũc et ꝑ
omnia secula seculoꝝ Amen.

Explicit liber beati Augustini episcopi hipponen
sis de triplici habitaculo liber explicit.

Incipit eiusdem Diui Augustini epi Hip
ponẽsis Scale paradisi liber incipit.



Cum die
quadã coꝛpali ma
nuꝫ labore occu
patus de spiritua
lis hominis exerci
tio cogitare cepis
sem: q̃ttuoꝛ spũales gradus animo cogi
tanti se subito obtulerũt. scilicꝫ lectio. me
ditatio. oꝛatio et cõtemplatio. Pecẽ sca
la claustraliũ qua de terra in celũ sublee
nantur: gradib⁹ distincta paucis: ĩmen
se tamẽ ꝛ incredibil̃ magnitudis. Cui⁹
extrema pars terre innixa ẽ superioꝛ ve
ro nubes penetrat: ꝛ secreta celoꝝ rimat̃.
Hi gradus sicut nominibus et numero
sunt diuersi: ita oꝛdine et numero sũt di
stincti. Quoꝝ ꝓprietates et officia q̃dẽ

singula q̄d circa nos efficiant. quō inter se inuicē differāt et pēmineāt: si q̄s diligēter inspiciat. q̄cquid laboris aut studij impēderit in eis: breue reputabit z facile p̄ vtilitatis et dulcedinis magnitudie. Est aūt lectio sedula scriptura. cū animi intentōe inspectio. Meditatio ē studiosa mētis actio: occulte veritatis noticiam ductu ppie rōis inuestigās. Oratō est deuota cordis intētio in deū: p malis amouēdis z bonis adipiscēdis. Cōtemplatio est mētis i deū suspēse q̄dā eleuatio ex ne dulcedis gaudia degustās.

Descriptio officioz ḡttuor ḡduum.

Hāc signatis ergo quattuor graduū descriptionibus. restat vt eaz officia videamus. Lectio inq̄rit. meditatio inuenit: oratio postulat: p̄templatio degustat. Unde ipe dominꝰ dicit. Querite z inuenietis: pulsate z aperiet vobis. Querite legēdo: z inuenietis meditādo. Pulsate orādo: et aperiet vobis cōtemplādo. Lectio quasi solidū cibuz ori apponit. Meditatio masticat z frangit. Oratio saporē acquirit. Contēplatio est ipa dulcedo q̄ iocundat et reficit. Lectio in cortice: meditatō in adipe. Oratio in desiderij postulatōe. Contēplatio in adepte dulcedis delectatōe. Quod vt exp̄ssius videri possit vnū de multis supponā exemplū. In lectōe audio. Beati mūdo corde. qm̄ ipi deuz videbūt. Ecce breue verbū: sed suaue et multiplex sensu. Redeo sup ad pastum aie: q̄si vue ministralis q̄ postq̄ aīa diligēter inspexerit dicit intra se: potest aliq̄d boni esse. Redeo ad cor meū et tempora bo si forte intelligere et inuenire potero mundiciā hanc. p̄ciosa enim et desiderabilis est res ista: cuius possessores dei dicunt. Cui visio dei que est vita eterna p̄mittitur. que tot sacre scripture testimonijs collaudat. Hoc ergo sibi pleni⁹ explicari desiderās: incipit hāc vuā masticare et frangere: eamq̄ i torculari ponit dum excitat ratōem ad inq̄rendū an sit: et quō haberi possit hec adeo p̄ciosa et desiderabilis mūdicia.

Officiū meditatōis.

Accedens ergo a sedula meditatio nō remanet extra: nō habz aliq̄d in supficie alterius: pedē figit: iterioza penetrat: singula rimat. attente cōsiderat q̄ nō dixit. beati mūdo corpe: sz mente: q̄ non sufficit manus bre innocuas a malo ope: nisi z p̄uis cogitatōibꝰ mūdemur in mēte. Hō auctoritate ppbete confirmat dicentis. Quis ascēdet in mōtē dñi: aut q̄s stabit in loco sancto ei⁹? Innocēs manibꝰ z mūdo corde. Itē cōsiderat hāc cordis mūdiciā quā optabat idē ppbeta q̄ orās inquit vt supra. Cogita q̄ sollicit⁹ erat in hac custodia btūs Job: q̄ dicebat: Pepigi fed⁹ cū oculis meis ne cogitarē q̄q̄ de vgine. Ecce q̄ntū arctabat se vir sanct⁹: q̄ claudebat oculos suos ne videret vanitatē: ne forte incaut⁹ respiceret q̄d postea int⁹ desideraret. Postq̄ et hmōi de cordis mūdicia ptractauit: icipit tractare de ei⁹ pmio. Quā gl'iosum z delectabile esse videre faciē desideratā dñi: speciosam forma p̄ filijs hominū. Nō iā abiectū et vilē: nō habētē spēm q̄ vestiuit eū mater sua: sz stola imortalitat⁹ indutū et coronatū diademate q̄ coronauit eū pater su⁹ in die resurrectōis et gl'ie: die quā fecit dñs. Cogitat q̄ in illa visiōe erit satietas illa de qua dicit ppbeta. Satiabimur cū apparuerit gl'ia tua. Videsne q̄ntū liq̄ris emanauit ex minima vua: q̄ntus ignis ex hac scintilla ortus est: q̄ntū hec modica massa. btī mūdo corde: qm̄ ipi deū videbūt: in eadē meditatōe extē sa est. Sed q̄ntū adhuc possz extēdi si accederet aliq̄s talia exptus. Sentio enim q̄ puteus altus est: sed ego ad hec rudis vas in q̄ pauca haurirē vix inueni. His aīa facibꝰ inflāmata: his mactata desiderijs: fracto alabastro suauis vnguēti p̄sentire incipit. nō de gustu sz q̄si narium odoratu. Ex hoc colligit q̄ suaue ē huius meditatōnis sentire exp̄ientiaz cui⁹ meditatōem nouit adeo eē iocundā. Sz q̄d faciet: habēdi desiderio exestuat. sed nō inuenit apud se quomodo bre possit.

z quanto plus inquirit: plꝰ sitit. dū apponit meditationē: apponit z dolorē. qz nō sentit dulcedinē quā ī cordis mūdicia meditatio esse monstrat: sz nō prestat. Nō enī est legētis atq; meditātis hanc sentire dulcedinē: nisi data fuerit desup. Legere enī z meditari tā bonis q̄ malis cōmune est. Et ipi philosophi gētiū in q̄ sūma veri boni ꝓsisteret inuenerūt: ductu rōis. Sed qz cū deū cognouissent: nō sicut deū glificauerūt. sz de suis viribus pſumētes dicebāt. linguā nr̄az magnificabimus. labia nostra a nobis sūt. nō meruerūt ꝓcipe qđ potuerūt videre. Euanuerūt in cogitatōibꝫ suis: z eoꝝ sapiētia deuorata est: quā eis ꝓtulerat humanū studiū disciplīe. nō spūs sapiētie. q̄ solꝰ dat verā sapiētiā: sapidā scz sciaz. que cū alicui ĩest: ĩestimabiľ saporꝫ iocundat z reficit. Et de illa dictū ē. Sapiētia nō intrat in malīuolā aīaz. Hoc aūt a solo deo ē. z sicut officiū baptizādi dñi cōcessit multis. ptātē vo et auctoritatē in baptismo remittēdi pctā sibi soli retinuit. Unī iobānes antonomatice z discrete de eo dixit. Hic est q̄ baptisat in spū sctō. Et de eo possumꝰ dicere. Hic ē qui sapiētie saporē dat: sapidā aīe facit sciaz. Sermo siq̄dē dat mltis. sapīa paucis. quā distribuit dñs cui vult z quō vult.

¶ Officiū oratōis.

Ades aūt anima q̄ ad desideratā cogitatōnis z experientie dulcedinē p se nō possit attigere: z q̄nto magis ad coz altū accedit: tāto magis exaltet deꝰ: hūiliat se z fugit ad orōem dicēs. Dñe q̄ ñ videris nisi a mūdis cordibꝫ. inuestigauit legēdo: meditādo q̄siui quō haberi possit va cordis mūdicia. vt ea mediāte vel ex media parte possem te cognoscere. Querebā vultū tuū dñe. vultū tuum dñe q̄rebā. Diu meditatꝰ sum in corde meo. z in meditatōe mea exardescet ignis z desiderīū amplius cognoscēdi te: dū panē sacre scripture mihi frāgis: z ī fractōe panis: in q̄ magis cognitꝰ es. Et q̄ntū plus te cognosco plus te cognoscere desidero: nō iā in cortice littere: sz in sensu experientie. Hec hoc peto dñe ppt̄ merita mea sz p tua misericordia. Fateoz eī qz īdigna et peccatrix sum. sz catelli edūt d̄ mici q̄ cadūt de mēsa dñoꝝ suoꝝ. Da mihi dñe arrā hereditatꝫ future saltē guttā celestis pluuie: q̄ refrigerē sitim meaz. qz amore ardeo.

¶ Officiū ꝓtēplatiōis.

His z huiusmodi ignitis eloquiꝫ suū inflāmat desideriū sicut oñdit suū affectū. Dis incantatōibꝫ aduocat spōsuz. Dominꝰ aūt cuiꝰ oculi sup iustos: et aures eiꝰ nō solū ad pces: sed ipas pces eoꝝ ī expectat donec sermonē finierint: sz mediū oratōis cursum interrūpens festinus ingerit se: z aīe desiderāti festinꝰ occurrit celestis roze dulcedis circūfusus: vngues optimis delibutꝰ. aīam fatigatā fere at: esurientē reficit: aridā impinguat: fouet eā terreno oblīuisci. Immemoz. sīi mirabilit̄ fortificādo viuificāt: z inebriando sobriā reddit. Et sicut in q̄busdā carnibꝫ officiis, adeo vincit carnal' oculpiscētia, q̄ omnē vsum rōis amittit: z fit hō q̄si totus carnal': Ita merito ī hac supna contēplatōe ita cōsumunt̄ et absorbent̄ carnales motus ab anima: vt ī nullo caro spiritui cōtradicat: et fiat homo quasi totus spiritual'.

¶ Signa spūssancti ad aīaz venientis.

O Dñe quō apparebis q̄n hec facies: et quod signuz aduētus tui? Nunq̄d huiꝰ consolatōis et leticie testes z nūcii sunt suspiria et lachrzyme. Si ita est: noua est antipbrasis ista: et significatio inusitata. Que enī ꝓtio ꝓsolatōis ad suspiria: leticie ad lachrzymas? si tamē iste dicende sunt lachrzyme: et nō potiꝰ rozis interioris supinfusi supfluēs abūdātia: z interioris ablutōis indiciū: z exterioꝝ purgamētū. Ut sicut ī baptismo puerorū p exterioꝝ ablutōnem significat̄ z figurat̄ interioz aīe ablutio. ita hic exterioꝝ ablutōz iteriorꝫ pcedit purgatō. Dulces lachrzyme: p q̄s macule interiores

purgant: p qs pctōz incēdia extinguūt Beati q̄ sic lugetis qz ridebitis. ī lachrymis agnosce o aīa sponsū tuū amplecte re desideratū; Nūc tōrrēte te voluptatis inebria; suge ab vbere cōsolatōis eius lac z mel. Hec sunt mūda munuscula et solacia q̄ dedit tibi spōsus tu⁹: gemit⁹. s. et lachrymē. Adducit tibi potū his lachrymis in mēsura. De lachrymē sūt tibi panes die ac nocte: panes vtiq; cōfirmātes cor hoīs: z dulciores sup mel et fauū. O dūe si adeo sunt dulces iste lachrymē q̄ ex mēoria z dēsiderio tui excitant: q̄s dulce erit gaudiū qđ ex manifesta tui visiōe capiet. si adeo dulce est flere p te: q̄s dulce erit gaudere de te? Sed q̄d hui⁹ secreta colloquia pferim⁹ in publicū? Cur ī carnales affect⁹ vbis cōib⁹ conamur expmere? Inexpti talia nō itelligūt ī libro experientie q̄s ipa docet vnctio. Alit autē lra exterior nō pdest q̄cq̄ legēti. Nodi cū sapida est lectio exterioris lre: nisi glosam z interiorē sensum sumat ex corde

¶ Quomodo remanet aīa spūssancti feruore discedēte.

O Aīa diu pro tractū⁹ sermonē. Bonū enī erat nos hic esse cū petro z iohāne cōtēplari gl'iam sponsi: et diu manere cū illo. Sed vellem hic fieri nō duo nō tria tabernacla: sed vnū in q̄ essem⁹ simul: z sil' delectaremur. Sed vt dicit sponsus: dimitte me: iā enī ascēdit auroza: iam lumē gre et visitatōnem quā desiderabas accepisti. Data g̃ bñdictōe: mortificato neruo femoris: z mutato noīe de iacob in israel: paulisp secedit spōsus diu desiderat⁹: cito elapsus. Sbtrahit se tā a pdicta visiōe q̄s a dulcedine contēplatōis. manet tū pūs ānt⁹ ad gubernatōem: ānt⁹ ad gl'iam: ānt⁹ ad vnionē.

¶ Hic reddit causa quare spūssancti feruor aīaz aliānt⁹ dūerit

S Ed ne timeas o sponsa. ne desperes. ne existimes te cōtēni si paulisper tibi subtrahit spōsus faciē suā. Omnia ista cooperant tibi in bonū: z de accessu z recessu lucrū acquiris: tibi venit: tibi recedit. Venit ad cōsolationez: recedit ad cautelā: ne magnitudo cōsolatōis extollat te: ne si semp apud te sit sponsus inciptas cōtēnere sodales. et hanc cōtinuaz visitationē nō iā gratie attribuas sed nature. Nanc autē gratiā cui vult et quando vult sponsus attribuit: nō iure hereditario possidet. Vulgare puerbiuz est: q̄ nimia familiaritas parit cōtēptuz. Recedit ergo ne forte nimis assiduus cōtēnatur: et absens magis desideret: desideratus auidi⁹ querat. diu quesit⁹ tandez grati⁹ inueniat. Preterea qđ est pūsens vita: que rēspectu future glorie: que reuelabitur in nobis: enigmatica est: q̄ nunc ex parte cognoscim⁹. Nam hic ciuitatē manētē nō habem⁹: sed inquirim⁹ futuraz. Fle ergo exiliū deputem⁹ p patria: arram p pretiū summa: venit sponsus et recedit vicissim: nūc cōsolatiōnē afferēs: nunc vniuersum statū nostrū in infirmitate cōmutans. paulisper nos permittit gustare q̄s suauis est. et antēq̄s plene sentiamus se subtrahit. z ita quasi alis expānsis supza nos volitās prouocat nos ad volandū. quasi dicat. Ecce parū gustatis: sum dulcis: sed si vultis plene saturari hac dulcedine. currite post me in odorē vnguentorū meorū: habētes sursum corda: vbi ego sum in dextra dei patris. vbi videbitis me: nō p speculū ī enigmate: sz facie ad faciē: et vbi plene gaudebit cor vestrū: et gaudiū vestrū nemo tollet a vobis.

¶ Cura de diligētia anime ne omnino a deo deseratur.

S Ed caue tibi o sponsa quō auertat se spōsus. Nō lōge abīt. et si nō videt eū ipe tamē videt te. plen⁹ oculis ante z retro: nunq̄s potes eū latere. Habet etiaz circa te nuncios suos spūs q̄si sagacissimos explozatozes: vt videāt quō absente sponso cōuerseris. et accusent te coraz ipo si aliqua signa lasciuie et scurrilitatis ī te depbenderint: zelotypus est spōsus

iste: si forte aliuz amatorem acceperis: si alijs placere studueris: statim discedet a te: et alijs adherebit adolescētul': delicatus est sponsus iste: nobilis z diues est. speciosus forma p filijs hominū. z ideo nō nisi speciosam dignat habere spōsaz Si viderit in te maculā siue rugā. statī auertet oculos. Nullā enī immūdiciam pt sustinere. Esto ergo casta. esto secunda z būilis: vt sic a spōso tuo merearis freqnter visitari. Timeo ne diuti⁹ ōtinuerit nos sermo iste: sed ad hec ꝓpulit me materia sterilʼ piter et dulcʒ. quā ego nō ptrahebā spontane⁹: sz nescio q̄ ei⁹ dulcedine trahebar inuitus

Officia et effectus singulorz graduū p repetitionem.

Ut ergo que dix fusius dicta sunt simul iūcta vl' vnita meli⁹ videant. pdictorum summā recapitulādo colligam⁹: sicut in pdictis exemplis ꝓnotatū videri pōt: q̄ modo pdicti grad⁹ cohereāt: z sicut tēporaliter z causaliter se pcedāt. Lectio ei q̄si fundamētū: pma occurrit: z data materia mittit nos ad meditatōez. Meditatio vero quid appetendū sit diligentius ingrit: z q̄si effodiēs thesaurū inuenit et oñdit. Sed cum p se obtinere nō valeat mittit nos ad orationē. Oratio se toz viribz erigit vbi repperit thesaurū desiderabilē: cōtemplatiōis suauitatē. hec aduenientes pdictorū triū laborē remunerat: dū celestis roze dulcedis animā sitientez inebriat. Lectio ergo est fm exteri⁹ exercitiū. Meditatio fm interi⁹ intellectuz. Oratio fm desideriū. Contēplatio sup omnē sensum. Primus grad⁹ est incipiētiū. Secūdus est pficiētiū. Terci⁹ ē deuotorū. Quartus beatorū. Hi autē gradus ita cathenati sunt: et vicaria ope sibjnuicē deseruiūt. q̄ pcedentes sine sub seqntibz: aut paz aut nihil pfint. Seqntes vero sine pcedentibz aut raro aut nūq̄ pfunt. Quid enī pdest: lectōe cōtinua tēpus occupare: sanctorz gesta z scripta legēdo trāscurrere: nisi ea masticando et ruminādo: sucū bibam⁹: et trāsglutiēdo vsq̄ ad cordis intima trāsmittamus: vt ex his diligēter cōsiderem⁹ statū nostrz: z studeamus eorū opera agere: quoz facta cupimus lectitare: Sed quō hec cogitabim⁹: aut quō cauere poterimus ne falsa aut inania quedā meditādo limitel a sanctis patribz cōstitutos trāseamus: nisi prius circa hmōi aut ex lectōne aut ex auditu fuerim⁹ instructi: Audit⁹ enim quodāmodo ptinet ad lectionē. Vñ solemus dicere. nō solū libros ipos nos legisse q̄s nobjsipis vl' alijs legim⁹. sz etiam illos quos a magistris audiuimus. Itē quid pdest homini si p meditatōes que agenda sunt videat: nisi orōis auxilio et dī gratia ad ea obtinēda qualescat Omne inquit datū optimū: z omne donum pfectū desursum est descēdens a patre luminū. sine quo nihil possum⁹ facere: sed ipe in nobis facit opa: nō tñ omino sine nobis. Cooperatores q̄dem dei sumus. sicut dicit aplus. Ult siq̄dez de⁹ vt euz oremus: z vt ei aduenienti pstolāti ad ostiū aperiam⁹ sinū volūtatz nostre: z ei ꝓsentiam⁹. Nunc cōsensum exigebat a samaritana quādo dicebat. Voca virū tuū. Volo tibi infundere grāz: tu applica libez arbitriū. Orationē exigebat ab ea: cum dicebat. Tu si scires donū dei. z quis ē qui dicit tibi. da mihi bibere: forsitan petisses ab eo aquaz viuam. Hoc audito quasi ex lectiōe mulier instructa meditata est in corde suo bonū sibi forze z vtile habere hanc aquā. Accensa ergo habēdi desiderio: cōuertit se ad orationē dicens. Domine da mihi hanc aquā vt nō sitiam. neq̄ veniā vnq̄ haurire agm Ecce auditus verbi dñi: et sequens super eo meditatio incitauerūt eam ad orādū. Quō nanq̄ esset sollicita ad postulādū nisi prius eā accendisset meditatio: Aut quid enī pcedens meditatio cōtulisz: nisi que appetēda mōstrabat seqns oratio ipetrasset: Ad hoc ergo vt fructuosa sit meditatio: oportet vt sequatur orationis deuotio: cuius quasi effectus est cōtemplatōnis dulcedo.

Vide ostenduntur omnes hi gradus ita esse simul iuncti vt sint inseparables.

EX his possumus colligere q̄ lectio sine meditatōe arida est. Meditatio sine lectōne erronea est. Oratio sine meditatōe ē tepida. Meditatio sine oratōe infructuosa. Oratio cū deuotiōe contēplatōis est acquisitiua. Cōtēplatōnis adeptio sine oratōe aut rara aut miraculosa. Deꝰ enīz cuius potētie nō est numerꝰ vl̄ terminꝰ. ⁊ cuius misericordia sup omnia opa eiꝰ: q̄ꝫ ex lapidibꝫ suscitat filios abrae. dū duros et nolētes acq̄escere cogit vt velit Et ita quasi p̄digꝰ: vt vulgo dici solet: bouē cornu trahit quādo nō vocatꝰ seīfundit. Quod et si quādo aliquibꝫ legimus cōtigisse vt Paulo et q̄busdā alijs: nō tamē ideo debemꝰ nos quasi deū tēptando diuina p̄sumere: sz facere qđ ad nos ptinet: legere scilicz et meditari i lege dei. Orare vel amare ipm: vt adiuuet infirmitatē nostrā. ⁊ videat impfectum nostrū. Quod ipe docz nos facere dicēs Petite et accipietis: querite ⁊ inuenietis: pulsate et apiet vobis. Nunc enī regnū celorū vim patit: et violenti rapiūt illd. Ecce si gratis distinctōibus pfici p̄t p dictorū graduū pprietates quō sibi cohereant et quid singuli in nobis efficiāt Brūs homo cuiꝰ animꝰ a ceteris negocijs vacuus. his q̄ttuor gradibꝫ ysari sp desiderat. qui venditis vniuersis q̄ habuit emit agrū illū: in quo latet thesaurus desiderabil̄: scz quia notate et videte quia suauis est dominꝰ: qui in p̄mo gradu exercitatus. in secūdo circūspectus. in tercio deuotus. in quarto supra se leuatus p has ascensiones quas in corde suo disposuit ascēdit de ytute in ytutez: donec videat dominꝰ dñorū in syō. Beatus qui in hoc sup̄mo gradu vl̄ modico tempore concedit manere. q̄ vere potest dicere. Ecce sētio gratiā domini. cecidi cū petro et iobāne cōtemplor. ecce cū iacob plerūq̄ rachel amplexibꝫ delector Sed caueat sibi iste ne post contēplationē istā qua eleuatus fuerat vsq̄ ad celos inordīato casu corruat vsq̄ ad abyssos: nec post facta visitatōne ad lasciuos mūdi actus et carnis illecebras cōuertatur. Cū vero mētis humane acies infirma veri luminis illustrationē diuti⁹ sustinere nō poterit. ad aliquē triū graduū per quos ascēderat leuiter et ordīate descendat. ⁊ alternatim modo in vno: mō in altero: iā in alio fm motū liberi arbitrij p ratōe loci et tēporis demorabit: tāto iā deo vicinior: quanto a primo gradu remotior. Sed heu fragilis et misera hūana cōditio. Ecce ductu rōis et scripturaꝝ testimonijs apte videmꝰ in his q̄ttuor gradibꝫ bone vite pfectionē cōtinere. et in his spiritualibꝫ bonis homis exercitiū debere versari. Sed q̄s est hic et laudabimꝰ eū: Velle multis adiacet: sed pficere paucis. Et vtinā de istis paucis essemus.

Quattuor cause retrahūt nos ab his quinq̄ gradibꝫ.

SUnt aūt quattuor cause que retrahūt nos plerūq̄ ab istis gradibꝫ. scz incuita bilis necessitas. honeste actōis vtilitas. humana infirmitas. mūdialis vanitas. Prima excusabil̄. secūda tolerabilis. tercia miserabil̄. quarta culpabil̄. Cur culpabilis: Illis enī q̄s hmōi causa a sancto pposito retrahit meliꝰ erat gloriam dei nō cognoscere: q̄ꝫ post agnitā retroire. Quā sibi excusatōnez habebit ꝺ peccatoꝝ Nā iuste potest dicere dñs. Quid debui tibi facere ⁊ nō feci. Nō eras ⁊ creauite. peccasti et diaboli seruū te feceras ⁊ redemi te: in mūdi circūitu cū impijs currebas ⁊ elegi te. dederā tibi gratiā in cōspectu meo et volebam facere apud te mānsionem: tu vero despexisti me. ⁊ nō solū sermones meos: sed meipm piecisti retroꝝsū: et ambulasti post ꝓcupiscētias tuas. Sed o deꝰ bone suauis et mitis: amicus dulcis: cōsiliariꝰ prudens: adiutor fortis: q̄ꝫ inanis: q̄ꝫ temerariꝰ est q̄ te abiicit: qui tā humilē tam mansuetū hospitem a suo corde repellit. O q̄ꝫ infelix ⁊ dānosa cōmutatio creatorē suū abiicere. et prauas noxias q̄ꝫ cogitatōes recipe. illud etiā secretū cubile spūssancti secretū cor-

De duodecim abusionũ gradibus

dis.qđ pauloante celestib⁹ gaudijs intẽ debat:tã subito immũdis cogitatõib⁹ ꝛ peccatis tradere cõculcandũ. Adhuc in eodẽ calent spõsi vestigia:et tã intromittunt adultera desideria. Male cõueniẽs: indecor:aures que modo audierũt ꝓba que nõ licet homi loq̃:tam cito inclinari ad fabulas et detractões audiẽdas.oculos qui sacris lachrymis mõ baptisati erãt repente cõuerti ad vidẽdas vanitates.linguã que modo dulce epithalamium decãtauerat:que ignitis ꝑsuasionis eloquijs suis cũ sponso reconciliauerat sponsã:et introduxerat eã i cellã vinariã: iterũ cõuerti ad vana eloq̃a: ad scurrilitates:ad cõcinnãduz dolos:ad detractõnes. Absit a nobis domie. Sed si forte ex hũana infirmitate ad talia dilabimur nõ ideo desperem⁹.sed itez recurramus ad clementẽ medicũ:q̃ suscitat de terra i opem:et erigit de stercore paupem .et q̃ nõ vult mortẽ peccatoris iterũ curabit ꝛ sanabit nos. Jã tẽpus est vt epistole finẽ imponam⁹. Orem⁹ ergo deũ vt impedimẽta que nos ab e⁹ cõtẽplatõne retrahũt in p̃senti nobis mitiget:in futuro nobis penit⁹ auferat .qui p p̃dictos gradus de virtute i virtutẽ nos ꝓducat: do nec videam⁹ deũ deorũ in syon. Ubi electi nõ guttatim:nõ interpolatim ꝓcipiẽt diuine ꝓtẽplatõis dulcedinẽ:sed torrente voluptatis indesinẽter repleti habebũt gaudiũ:qđ nemo tollet ab eis :ꝛ pacẽ incõmutabilẽ:pacẽ in idipm.

Vdini Augustini epi hipponensis scale paradisi finis.

Sancti Augustini epi hipponẽsis ð duodecim abusionũ gradibus libellus.

Duodecim abusiua sũt secli: ꝑ ẽ.
Sapiens sine operibus
Senex sine religione
Adolescens sine obedientia.
Diues sine elemosyna.
Femina sine pudicicia
Dominus sine virtute
Christianus contẽtiosus
Pauper superbus.
Rex iniquus.
Episcopus negligens.
Plebs sine disciplina
Populus sine lege
Dis duodecim abusiuis suffocat iustitia. Nec sunt duodecim abusiua huius seculi.p que seculi rota si in illa fuerit decipiẽt.et ad tartari tenebras nullo impediẽte iusticie suffragio p iustũ dei iudicium rotab.

Primus gradus

Primus abusionis gradus:si sine bonis operib⁹ sapiẽs et p̃dicator fuerit: qui quod ꝓmõe docz:actibus cõplere negligit. Auditores enĩ doctrine dicta facere cõtẽnunt:cũ p̃dicatoris opa a p̃dicatõnis verbis discrepare cõspiciũt. Nunq̃ enĩ fit efficax p̃dicãtis autoritas :nisi eã effectu opis cordi affixerit audiẽtis .ꝑtiz cũ ꝛ ipe doctor si in viciorũ amorẽ delapsus fuerit:alterius doctoris medicamẽtũ suis vulneribus adhibere parui pẽdit. Unde et ipe dñs in euãgelio de doctria pariter et bono ope discipulos instruere volẽs qualẽ in his cautelã haberẽt admonebat dicens. Oz si sal euanuerit i q̃ salietb! Hoc est.si doctor erraverit a quo itez doctore emendabit! Et si lumẽ qđ in te est tenebre sunt:ipe tenebre quãte erunt! Si nanq̃ oculꝰ a videndi officio ð sinerit:q̃s a manu vl̃a pede vl̃a reliquo corpore illð ministeriũ exiget! Quapropter doctores cogitẽt ne ampliori vidicte subiaceãt :si plurimis p̃ditõis occasionẽ abũdanti⁹ p̃stent. Nam et ipe salomon dũ multe sapientie trãsgressiõez incurrit:toti⁹ israelitice plebis regni dispsionẽ solo suo merito p̃stitit. Quib⁹ ḡ cõmittunt multa:maiora perdũt si non recte dispẽsauerint rectoris sui munera q̃ perceperũt. Cui enĩ plus cõmittit:plus ab eo exigit. Et seruus q̃ volũtatẽ domini sui intelligẽs nõ facit acrioribꝰ flagell

grauioribusq; vindictis vapulabit.

Secundus gradus

Secundus abusiōis gradus est. si sine religiōe senex esse inueniat. Cui cū membra exteriōris hois veterascūt vires animi: id ē interioris homis membra incremēta roboris nō capiūt. Plus enim oīmib; religiōi operā dare senib; ꝓuenit: quos p̄sentis seculi florida etas trāsacta deseruit. Sicut nāq; in ligniſ ipa repro ba arbor ꝓparet: q̄ post flores fructū optimos cultori suo nō exhibet. sic ⁊ i hominib; ipe reprobus est quē flos iuuētutis deseruit: ⁊ tamē i sui corpis senectute bonor operū maturos fructus ꝓferre parpendit. Quid enī stolidius potest fieri si mens ad pfectōnē festinare nō ꝓtēdat. quādo totī⁹ corpis habit⁹ senectute cōfectus ad interitū ꝓperat? Dū oculi caligant: aures grauiter audiūt: capilli fluunt: facies in pallorē mutat: dentes lapsi numero minuunt: cutis arescit: flat⁹ nō suauiter olet. pect⁹ suffocat: nasus cachinnat: genua trepidāt. talos et pedes tumor inflat: etiā hō interior qui nō senescit his omnib; aggrauat. Et hec oīa ruiturā iam iāq; domū corpis cito p̄nūciant. Quid ergo supest nisi vt dū huius vite defectus appropiat: nihil aliud cogitare q̄q; quō future vite aditus ꝓpere comp̄hendat: quisq; senex appetat. Juuenib; enī incertus hui⁹ vite terminus instat. senib; ꝓo cunctis maturus ex hac vita exitus breuiter cōcordat. Cauēde ergo sunt homī due particule q̄ et in illius carne nō veterascūt: et totū hominē secū ad peccandū trahūt: cor videlicz et lingua. Quia cor nouas semp cogitatōnes machinari nō desinit. Lingua impigre loquit quodcūq; cor machinari senserit. Caueat ergo senilis etas ne iste iuueneſcētes particule totā sui armoniaz decipiāt: ⁊ p̄ res ineptas reliquā corporis grauitatē illudāt. Unicuiq; nāq; cōsiderandū est quid etati eminēti dignuz sit: ⁊ ꝑagat: qō nec vitā nec etatē: nec ministeriū vile reddat

Tercius gradus

Tercius abusiōnis gradus est. si adolescens sine obediētia dep̄hēditur: quo mūdus a recto ratōis ordine dep̄rauat. Qualiter nāq; i senectute ille mīstrari sibi sperabit qui in adolescētia seniorib; obedientiā exhibere cōtēnit? Unde ⁊ in puerbijs apud veteres habet. Q; dominari nequeat q̄ prius alicui seruitutē ꝑbere denegat. Propter qō ⁊ domin⁹ iesus in tēporib; sue carnis: dū adhuc ad legitimā etatē doctoris nō puenit: obedienter ministratōnē suis parētib; exhibuit. Sicut ergo in senib; sobrietas et morū pfectio requirit: ita etiā in adolescētibus obsequiū subiectio ⁊ obediētia rite debet. Quap̄ropter ⁊ in mādatis legis p̄imū in his que ad hoies ptinēt: p̄ris ⁊ matris honor imperat. quia q̄uis carnalis pater nō supuixerit: aut indignus fuerit: alicui tamē patri digno et viuenti: patern⁹ honor vsq; ad dignā etatez a filijs ꝑbendus esse ostēdit. Quattuor enī modis p̄ scripturas diuinas patres vocant. hoc est: natura: gēte: admonitiōe: et etate. De patre nāq; naturali Jacob ad laban loquit. Nisi timor patris mei isaac affuisset: tulisses oīa que mea sunt. Gente vero pater dicit: q̄n dominus ad moysen ō rubo loquebat. Ego sum inq̄ens deus patrū tuorū: deus Abraam: deus Jsaac: deus Jacob. Etate autē ⁊ admonitōe pater dicit: cū moyses in cantico deuteronomio loq̄t. Interroga patrē tuū et annūciabit tibi: maiores tuos ⁊ dicent tibi. Quod si ergo natural⁹ pater supstes nō fuerit. aut indign⁹ fuerit: admonēti tamē seniori adolescētis obediētia ꝑbenda erit. Quomodo enī honoratus in senectute apparebit: q̄ disciplīne laborē i adolescētia nō sustinuerit? Quodcunq; enī homo laborauerit: hoc et metet. Oīmis nanq; disciplina in p̄senti nō videt esse gaudij ſz merorīs. postea autē fructū pacatissimū exercitatis p̄ eā reddet iusticie. Sicut enī fructus in arbore nō inuenit in qua pāpin⁹ aut flos

pri⁹ nō apparuerit: sic ꝛ in senectute honorē legitimū assequi nō poterit: qui in adolescētia disciplīe alicui⁹ exercitatōibus nō laborauerit. Disciplina igit abscz obedientia qualiter fieri potest? Adolescēs ergo sine obediētia adolescēs sine disciplina est. Quoniā ꝛ ipa obediētia q̄ omniū disciplinaz mater magna exercitatōe idiget: q̄ sui normā studiū a christo domino sumpsit: qui obediēs pri vsqz ad mortē: mortem autē crucis: ignominiā libēter sustinuit.

Quartus gradus

Quartus abusionis gradus est. diues sine elemosyna: qui superflua vsus sui que custodiēda in posterū recōdit: indigentib⁹ et nihil habētib⁹ nō distribuit. p quod efficit vt dū in terra quesita diligēti cura custodit. celestis patrie pennē thesauz amittat. Ad quē thesaurū dominus iesus adolescentē diuitē q̄ illū de pfectione interrogauerat ita respōdens inuitauit. Si vis perfectus esse: vade ꝛ vende omnia que habes ꝛ da paupib⁹: et veni sequere me: et habebis thesaurū in celo. Quem thesaurū nullus vnqz hominuz habere potest: nisi qui paupib⁹ solacia p̄stat. aut qui p suimetipi⁹ voluntatē pauper est. Nō ergo dormiat in thesauris suis quod paupes dormire nō sinit. Diues nāqz et si multa cōgregauerit: his frui solus nequaqz poterit. quia vni⁹ hois natura multis rebus non succurrit. Quid ergo stultius est qz ꝓpter vnius hominis victū et vestitū. totā regni celestis pdere iocunditatē. et eternos inferni cruciatus absqz ꝓsolatōis prestolatōe subire? Nō ergo aliquādo p necessitatē amittenduz est: pro eterna remuneratōe sponte distribuendū est. Omnia enī que vident tēporalia sunt. que autē nō vident eterna sūt. Quādiu nanqz tēporales sum⁹: tēporalib⁹ temporalia deseruiūt. ꝛ cū hinc trāsierimus: eternis eterna solacia p̄stabūt. Idcirco diligere nō debem⁹ ea que non semp habebim⁹: p̄sertim cū expertē ratōnis auarū diuitē thesauri sui et agri: et omnia que habet ostēdūt: quia toto cordis intuitu illas res amat q̄ nunqz se diligūt. Si enī aurū et argentū: et agros ꝛ vestimēta et cibos et metalla et bruta animalia quis dilexerit. et hec oīa vicē sibi amoris repēdere nō posse: ipa rerum natura ostēdit. Quid ergo a ratōe longius est. qz diligere quod te amare nō valet. et negligere illū qui tue ditōni cū dilectōneomnia prebet? Propter hoc igitur non diligi mundus: sed diligi proximus a domino precipit. quia proximus vicē sui amoris p̄t repēdere: quod mundus minime posse non dubitat. sic enim inimicū esse diligendū dominus p̄cepit vt illa dilectio amicū illū ex inimico efficiat. Quisquis ergo diues cupi⁹ qui vult eternas habere diuitias: distribuendo egenis p̄stet interim nō mansuras. Si enī quod diligit nō vendit: nemo emere potest qō cupit. Auari nanqz ideo in iudicio a rectissimo iudice nūcupant maledicti: quia q̄ pteribant eos nō dicebant. Benedictio domini sup vos. benedicimus vobis in nomine domini. Infelices ergo sunt auari diuites: q̄ propter res trāsitorias in eternā damnatiōnē dilabūtur. Et ecōtrario. Beati sunt misericordes: quoniā ipi misericordiaz ꝓsequent. Felix est misericors: dū i hac virtute nō substantiā: sed affectū dominus requirit.

Quintus gradus

Quintus abusionis gradus est. Femina sine pudicicia. Sicut enī oīes mores bonos pcurat et custodit in viri⁹ prudentia. sic et in femis cunctos honestos actus nutrit et fouet et custodit pudicicia. Pudicicia nāqz castitatē custodit: auaricia refrenat. lites detestat. irā mitigat. libidinē occupat. cupiditatē temperat. lasciuiā castigat. ebrietatē cauet. verba nō multiplicat. gule cōcupiscētias oppugnat. furtū omnino dānat. Quid plura. Omnia vicia restringit: et oīes fructes: et q̄cquid corā deo et hominib⁹ laudabile est nutrit. Impudica vita nec

laudē ab hominibꝫ ī p̄senti seculo: nec rē muneratōnem a deo expectat in futuro. Pudica vero vita famā bonā inter homines possidet: et spe future beatitudis gaudet. Presentibꝫ semetip̄am imitabilem facit: posteris memoriā amabilē relinquit. Bonis semp moribꝫ delectatur et cōsentit. ⁊ assiduis scripturarū meditatōibus ⁊ eloquijs animū figit. Bonorū p̄cedentiū exēpla custodit: ⁊ insepabilia perfectis cōtuberina nectit. Duobus ergo modis cōstat vere pudicicie exercitatio. id ē corporis habitu in supficie: et animi affectu interno. Per exteriorē modum iuxta apostolū. corā hominibꝫ exēpla: per interiorē modū coram deo p̄uidemus opera bona. Pudicicia nanqꝫ corporis est: alienas res nō appetere: et omnē immūdiciā deuitare. Ante horaz congruā non gustare velle. Risum nō excitare. Uerba vana et falsa ñ loqui. Habitū per omnia ordinatū cōpositionēqꝫ cōuenientē tam capillorū q̄ vestiū sicut decet habere. Cū indignis cōtuberina non inire. Supcilioso intuitu neminez aspicere. Uagari oculos non p̄mittere. Pompatico et illecebroso gressu nō incedere. Nulli inferior ī incepto bono opere apparere. Nulli cōtumeliā aut ruborē icutere. Neminē blasphemare. Bonis non inuidere. Senes non irridere. Meliori nō cōtrouersari. De hisq̄ ignoras nō tractare. Et ea que scis nō oīa proferre. Nec proximis amabilē hominē reddūt: et deo acceptabilē faciūt. Pudicicia vero anime est: plus ꝑter dei oculos q̄ hominū: bona facere. Appetitiones turpiū cogitatōnū cōpescere. Omnes meliores esse extimare. Nemini iudere. De semetip̄o nihil cōfidere. Dei sp consilio res oīes p̄mittere. Ante dei oculos semetip̄m cōstituere. Heretica p̄uitate sensum nō maculare. Catholicis per omnia cōsentire. Deo soli adherere. Castitatē interne mētis dño iesu christo offerre. Oīa incepta bona opa mortis tantū termino finire. Presentes tribulatōnes animi fortitudine paruip̄dere. In terra p̄ter proximos nihil amare

Cuncti amoris sui thesaurū in celo cōstituere. et pro omni bono actu mercedē ī celestibꝫ a deo sperare. Pudicicia ornamentū nobiliuz est: exaltatio hūiliū: nobilitas ignobiliū: pulcritudo debilium: ꝓsperitas laborantiū: solamē mestorum: augmētū oīs pulcritudinis: decꝰ religiōis: defensio criminum: multiplicatio meritoꝝ: creatoris oīm dei amica

Sextus gradus

Sextus abusionis gradus est. Dominus sine virtute Quia nihil ꝓficit dominandi habere potestatē: si dominꝰ ipe nō habeat virtutis rigorē Sed hic virtutis rigor nō tā exteriori fortitudine que et ipa secularibꝫ dominis necessaria est: indiget. cū animi interiori fortitudine bonis moribꝫ exerceri debz. Sepe eī dominādi fortitudo p animi negligētiaz perdit. Sicut de heli sacerdote factū fuisse comprobat. Qui dū per seueritatez iudicij peccātes filios nō coercuit: in eorum vindictā dominus velut cōsentiēti ferociter nō pepcit Tria ergo necessaria bis qui dominant habere oportz. terrorē scz: ordiationē et amorē. Nisi enī amet domin⁹ et metuat: ordinatio illi⁹ minime stare poterit. Per beneficia ergo ⁊ affabilitatē p̄curet vt diligat. et p iustas vindictas nō p̄opē iniurie sed legis dei studeat vt metuatur. Propterea quoqꝫ dū multi pendēt in eo: ipe deo adherere debet qui illuz in ducatū constituit: qui ad portandū multorū onera ip̄m veluti fortiorē solidauit. Paxillus enī nisi bñ fix⁹ firmiter alicui fortiori adhereat: oīe quod in eo pendet cito dilabit: ⁊ ipe solutus a rigore sue firmitatis cū oneribꝫ ad terrā dilabit. Sic et p̄ceps nisi suo conditori pertinaciter adheserit. ⁊ ipe et omnis qui consentit vicio cito deperit. Quidā nanqꝫ per dominādi officiū pl⁹ deo appropinquāt: quidā imposito sibi dignitatis honore deteriores fiūt. Ados yses enī accepto populi ducatu familiarius dei locutōibus vtebat. Saul vero filius eis postqꝫ sceptrū regni suscepit:

p inobedientie superbiā deum offendit. Rex salomon postq̄ patris sui dauid sedem obtinuit: de⁹ illū vltra oēs mortales velut ad inumerosi populi gubernationē sapiētie munere ditauit. Econtrario vero hieroboam seruus salomōis postq̄ regni domus dauid partē occupauit: ad idolorū culturā decem tribus israel que erant ī parte samarie diuertit. Per que exempla euidēter ostēditur q̄s dam in sublimiori statu ad maiorē perfectōnem crescere. quosdā vero p superciliū dominatōnis ad deteriora defluere. Per quod vtrunq̄ intelligit eos qui ad melioza conscēdunt per virtutē animi z dei auxiliuz posse id facere. z eos qui ad deteriora diuertunt: per mētis imbecillitatē pariter et negligētiā errare. Unde dominū absq̄ virtute fieri nō decz: quā virtutē sine dei auxilio nullaten⁹ habz. Qui enī multa tuetur si nō habz fortitudinem animi nō valet id agere: quoniaz magna magnis infestatiōib⁹ vl' aduersitatibus solēt laborare. Omnis igit qui preest: hoc primit⁹ tota animi intētione procuret: vt per oīa de dei adiutorio oīno nō dubitet. Si nāq̄ ceperit ī actib⁹ suis auxiliatorē habere dōm dominorū: nullus hominū contēptū pōt habere eius dominatū. Nō enī est ptās nisi a do. Ipe enī elevat de stercore egenū: z sedere facit cū principibus ppli sui. et deponit potētes de sede z exaltat humiles: vt subditus fiat oīs mund⁹ deo: z erigat gloria dei.

Septimus gradus

Eptimus abusionis gradus est. Christianus cōtentiosus. Qui cū participatōnem nominis christi per fidē z baptismū susceperit: cōtra christi dicta et ppositū: mundi caduca delectamēta diligit. Omne enī de quo cōtendit: aut propter propriā eius rei dilectiōem de qua agit: aut propter alterius amorē que sub odiosa specie latet appetit. Quemadmodū: verbi gratia: bellū animosū cōpugnātiū conflictu: cū odiosa res sit: ppter amorē victorie z libertatis peragit. z multe alie dilecte species sub odioso labore vel formidine satis cōtentiose expetūt. Unde patenter intelligit nihil cōtendi posse nisi ppter dilectionē sperata scilicz et subsequentē amabilē remuneratōez. Qui igit tur de mūdo presenti ex quacūq̄ causa cōtendit: perspicue ostendit q̄ illū diligit. Quomodo ergo mundū diligi p iohannē spiritussancti sermōes īterdicūt: quibus ait. Nolite diligere mundū neq̄ ea que in mūdo sunt. Mundi enim amor et dei: pariter ī vno corde cohabitare nō possunt. quēadmodū ydem oculi celū pariter et terrā nequaq̄ cōspiciunt. Sed requirendū est si in mūdo aliquid sit quod amari debeat. et quid sit ille mundus quem diligi diuina eloquia vetant. Terra vero cū nascentib⁹ ex ea. z metallū et animantia: z pulcritudo vestium et oblectatōes ciborum et ea que ad hec pertinēt nō diligi pcipiunt: sed proximus propter quē oīa facta sunt hic amari iubet. Hec enī omnia predicta velut nō mansura: ad celestē patriam pgentes comitari nequeūt. Proximi vero velut mansuri regis coheredes: semetipos licenter inuicē diligūt. Quod ergo semp in mūdo nō manet: et cū mundo pariter deficiet. Ipe mund⁹ nō amari pcipitur. proximus autē qui est pars regni celestis ī terra et inter ima elemēta a regni celorum appetitoribus nō incōgrue amatur: dum ī summa illa patria ineternū cohe res habebitur. Propterea vero mund⁹ pēns nō diligi imperat. ne a dei dilectōne alienus seculi dilector quisq̄ efficiat. Non ergo debet cōtendi quod nō licet amari. Igitur christian⁹ qui nois christi similitudinē tenet: morez quoq̄ eius similitudinē habere debz. Christianus enī nemo recte dicit: nisi qui moribus christo coequat. De christo vero p pphetaz ita scribit. Ecce puer meus quē elegi: electus meus pplacuit in illo sibi anima mea. ponā spiritū meū super eū. Non cōtendet neq̄ clamabit: neq̄ audiet alicūs in plateis vocē eius. Ecce christus non cōtendit: et tu si morū eius similitudinē

retinere cupis. ne contēdas ne abusiuus in ecclesia christian⁹ existas. Suis enim sectatoribus christ⁹ pcepit. Nolite vocari rabbi. Unus est enī magister vester q̄ est christus: et patrē nolite vocare super terram. vnus est enim pater vester qui ī celis est. Omnes enī vos fratres estis: q̄bus ad supplicandū imperauit dicere. Pater noster qui es ī celis sanctificetur nomen tuum ⁊c. Frustra enī ꝓtendit patrem se habere in terra: qui patrē et patriam profitetur se habere in celo. Cuius patrie possessor nemo efficit: nisi q̄ de terrene patrie ꝓtētiōe secur⁹ habet

Octauus gradus

Octauus abſi

Octauus abſi

Octauus gradus est. Pauper superbus: qui nihil habēs in superbiam extollit: cum ecōtrario diuitibus seculi non supbe sapere per apostolum paulum imperat. Quid ergo stolidius potest fieri: q̄ illū qui per infimā miseriam velut in terrā abiectus extremus et humilis incedere debuerat: supercilioso superbie tumore inflatā mentē contra deum erigere: per quod vicīū lapsi corruunt qui in summo celi cōditi erant culmine. Quid ergo vult quasi potens ī terra superbire: qui p̄ omnibus hominib⁹ debuerat humilis apparere: Sz ne de paupertate sua tristiciā habeant: quid a deo recepturi sunt pauperes attendāt. Ipe eteniz inquit. Beati pauperes spiritu quoniā ipoz̄ est regnū celoz̄. Recta nanq̄ dispensatōe misericors iudex celi regnū illis cōmittit: quib⁹ regni terrarū participationē inter mortales abstulit: vt ipe diues in celi sede appareat. qui in terra nihil penit⁹ pcurat. Cauendū ergo pauperib⁹ est: ne dum per egestatem et necessitatē terrenū regnū p̄tereūt: per mentis etiā imprudentiā celoz̄uz regnum amittāt. Cum enī dei dispensatō ne paupratem necessariā acceperint: ī ipsoz̄ arbitrio pendet vtrū pauper spiritu sint. Non enī quibuscūq̄ pauperib⁹ celi regna promittūtur: sz his tantūmodo in quibus diuitiarū inopiā animoz̄ humilitas comitat. Pauper enī humilis: pauper spiritu appellat: qui cuz egenus foris cernit: nunq̄ in superbiaz elevatur. Quoniā ad appetenda celoz̄ regna pl⁹ valet mentis humilitas: q̄ presentiū diuitiariū temporalis pauptas. Et eni humiles qui bene possessas diuitias habent: possunt pauper spiritu appellari. supbos aūt nihil habētes haud dubiū est beatitudine pauptatis p̄mari. De quib⁹ vtriusq̄ sancta scriptura ita loquit. Est quasi diues nihil habens. et est quasi paup cum ī multis diuitijs sit Quasi pauper ergo in multis diuitijs: est diues humilis spiritu. Et nihil habēs q̄si diues: est paup supb⁹ mētis affectu. Nobil ergo inopia est mētis hūilitas: ⁊ inepte diuitie sūt animoz̄ enormitas. Prouidēdū ergo pauplb⁹ ē: vt semet ipos quales sint intelligāt: ⁊ qz reb⁹ cō sequi qō cupiūt nō valēt: mētis tumore supbire desinant.

Nonus gradus

Nonus abuſio

Nonus abuſio

Nonus gradus est Rex iniquus. Qui cum eū iniquoz̄ rectorem esse oportuit: ī semetipo nomīs sui dignitatē nō custodit. Nomen enī regis intellectualiter hoc retinet: vt subiectis omnib⁹ rectoris officiū procuret. Sed qualiter alios corrigere poterit: qui prios mores si iniqui sint non corrigit. Quoniā ī iusticia regis exaltatur solioū. ⁊ in veritate regis solidant gubernacla populoz̄. Justicia vero regis est nemi nem iniuste per potentiaz opprimere. sine acceptōne psonarū inter virū et proximū suum iudicare. aduenis et pupillis ⁊ viduis defensoreż esse. furta cohibere. adulteria punire: iniquos nō exaltare: impudicos et histriones nō nutrire. impios de terra pdere. parricidas ⁊ peierātes viuere nō sinere: eccl'ias defendere. pauperes elemosynis alere. iustos sup regni negocia cōstituere. senes et sapiētes et sobrios cōsiliarios habere. magoz̄ et aruspicoz̄ phitonissarūq̄ superstitiōib⁹ non intendere: iracundiā suā differre: patriaz

foztiter ⁊ iuste ꝓtra aduersarios defende re. per omnia in deo cōfidere: ꝓsperita tib⁹ nō eleuare animuz: cūcta aduersa pa tienter tolerare: fidem catholicā in deuz habere. filios suos nō sinere impie age re. certis horis oratōib⁹ isistere. ante ho ras cōgruas nō gustare cibū. Ue enim terre cuius rex est puer: ⁊ cui⁹ principes mane ꝯmedunt. Dec regni ꝓsperitatem in p̄senti faciunt: ⁊ regē ad celestia regna meliora perducunt. Qui vero regnū sm hanc legē nō dispensat: multas nimiruz aduersitates imperū tolerat. Idcirco ei pax populozū sepe rumpit: et offendicla de regno suscitant. terrarū quoq; fruct⁹ diminuunt: et seruitia populozū impe diunt. multi et varij dolores ꝓsperita tē regni inficiūt. charozū ⁊ liberoz moꝛ tristiciā cōfert. hostiū incursus prouin cias vndiq; vastāt. bestie armentoz ⁊ pe corū greges dilacerant. tēpestas aeris et emisperia turbata terrarū fecunditatē ⁊ maris ministeria ꝓhibēt. ⁊ aliquando fulminū ictus segetes et arbozū flozes: ⁊ pāpinos exurit. Super oīa vero re gis iniusticia nō solū p̄sentis imperū fa ciē obfuscat. sed etiā filios suos et nepo tes: ne post se regni hereditatē teneāt: ob scurat. Propter p̄iaculū enī salomōis re gnū domus israel domin⁹ de manibus filiozū suoz dispersit. Et ꝓpter iusticiā dauid regis: lucernā de semine eius sem per in hierusalē reliquit. Ecce quantum iusticia regis seculo valet intuentib⁹ per spicue patet. Est enī pax populozū: tu tamē patrie: īmunitas plebis: munimē tū gentis: cura languozū: gaudiū homi num: tēperies aeris: serenitas maris: ter req; fecunditas: solatium pauperū: he reditas filiozū: et sibimetipi spes future beatitudis. Attñ sciat rex q; sicut ī thro no hoīm p̄im⁹ ꝓstitut⁹ ē: sic et ī penis si iusticiā ñ fecerit ꝓmatū habitur⁹ ē. Oēs nāq; q̄scūq; pctōres sb se ī pñti habuit: sup se mō īplacabili in illa fuka pena ba bebit.

Decimus gdus

Decimus abusi onis gradus est. Episcopus negligēs. qui gradus sui honorē requi rit inter homines: sed ministerij sui di gnitatē coram deo: ꝓ quo legatōe fun gitur: nō custodit. Primo nanq; ab epi scopo quid sui nominis dignitas teneat inquirat: quoniā cū episcopus grecum nomen sit speculator interpretat. Quare vero speculator ponit: ⁊ quid a specula tore requirit: dominus ipe denudat cuz sub Ezechielis ꝓphete p̄sona episcopo officij sui rationē denunciat. ita inq̄ens Speculatorē dedi te domui israel. Au diens ergo ex ore meo sermonē: nuncia bis eis ex me. Si autē videris gladiuz venientē: et tu nō annūciaueris vt reuer tatur impius a via sua: ipe quidem im pius in iniquitate sua moriet. Sangui nem eius de manu tua requirā. Si au tē tu annūciaueris: ⁊ ille nō fuerit reuer sus: ipe quidē in iniquitate sua moriet: sed tu animā tuā liberasti. Decet ergo e piscopū omniū quib⁹ in speculā positus est peccata diligēter attendere. et postq; attēderit sermone: si potuerit et actu co rigere. et si nō potuerit: iuxta euāgelij re gulā scelerū oparios declinare. Si enīz inquit in euangelio domin⁹: peccauerit in te frater tu⁹: corripe illū inter te ⁊ ip sum solū. Si te audierit lucrat⁹ eris fra trem tuū. Si te nō audierit: adhibe tecū adhuc vnū vel duos: vt in ore duozū vel triū testiū stet omne verbū. Si illos nō audierit dic ecclesie. Si ecclesiā nō audi erit sit tibi sicut ethnic⁹ et publicanus. Tali ordine expellend⁹ est quicunq; do ctoꝛi vel episcopo adherere noluerit. Et qui tali ordīe expulsus fuerit: ab aliquo alio doctoꝛe vl̄ episcopo nō debz recipi. De sacerdote nanq; in lege scribit. Ui duam aut repudiatā nō accipiat vxoꝛē. Qui ergo excōmunicatā illam a catho lico sibi iungit iura sacerdotij sancti: i q̄ christianoz̄ genus electum est: excedit. Hac ratōne episcopū ad eos quibus in speculatōne positus est esse oportet. Le terum vero qualis in semetipo esse debe at paulus apostolus exponit. vt ad gra dū episcopi veniēs: sit sobrius: prudēs: castus: sapiens: modestus: hospitalis:

filios habẽs subditos cũ oĩi castitate: testimoniũ habens bonũ ab his qui foris sunt: proferẽs doctrine fidelez sermonem. ante episcopatũ nõ plures habens vxores q̃s vnam. Non percussor: nõ bilinguis: non ebriosus: non neophitus: vt per hec ipe ostẽdat in opere quod alios docet in sermone doctrine. Caueant ergo negligẽtes episcopi: quia in tẽpore vindicte domin⁹ per prophetã conqueritur dicens. Pastores mei demoliti sũt populũ meũ et nõ pascebãt gregẽ meum pastores sed pascebant semetipos. Sed potius procurẽt bi quos cõstituit dominus super familiã suam dare illis cibum in tẽpore suo mẽsurã tritici: purã scilicz et probatã doctrinã: quatenus veniente domino mereant audire. Euge seruebone et fidelis: quia supra pauca fuisti fidelis: supra multa te constituã: intra i gaudiũ domini tui.

Undecimus gradus

Undecimus abusionis gradus est. Plebs sine disciplina: que dũ discipline excitationiby nõ seruit: cõmuni se perditõnis laqueo cõstringit. Ira enĩ domini absq̃ discipline rigore non euadit. Atq̃ idcirco psalmiste vocibus indisciplinate plebi predicatur. Apprehẽdite disciplinã: ne quando irascatur domin⁹. Disciplina vero est morũ ordiata correctio: et maiorũ pcedentiũ regularuz obseruatio. De qua disciplina paulus apostol⁹ ita loquitur dicens. In disciplina perseuerate: tanq̃ filijs vobis se offert deus. Quod si extra disciplinã estis cuius participes facti estis? omnes ergo adulteri et non filij estis. Qui ergo adulteri sine disciplina sunt: celestis regni hereditatẽ non capiunt. filij autẽ paterne discipline correctõnes ferunt: et hereditatẽ q̃ndoq̃ recipere posse nõ desperãt. De qua etiam disciplina Esaias quidẽ indisciplinate plebi predicat dicens. Quiescite agere peruerse: discite benefacere. Et ad eadem psalmista cõsona voce psallit dicens. Declina a malo et fac bonũ. Infelix ergo est qui abiecit disciplinã. Iudet enĩ extra milites aliquid: qui dominũ crucifigentes nõ eius sciderũt tunicam: qui ecclesie christi scindit disciplinã. Sicut enĩ tunica totũ corpus pter caput tegit: ita disciplina omnis ecclesia preter christũ qui ecclesie caput est z sub disciplina nõ est protegit et ornatur Ipa enim tunica cõtexta desuper fuerat per totum. quia eadẽ disciplina ecclesie a domino de celo tribuit et integrat. De qua dominus cum ad patrẽ ascendisset postq̃ resurrexit a mortuis ad apostolos suos loquitur dicẽs. Vos autẽ sedete hic in ciuitate quoadusq̃ induamĩ virtute ex alto. Tunica ergo corpis christi: disciplina ecclesie est. Qui autẽ extra disciplinã est: alienus est a corpore christi. Non scindamus igitur illam: sed soctiamur de illa. id est nõ soluamus quicq̃ de mandatis domini: sed vnusquisq̃ in quo vocatus est in eo permaneat apd dominũ.

Duodecimus gradus.

Duodecimus abusionis gradus est. Populus sine lege: qui dum dei dicta et legũ scita contemnit: per diuersas errorũ vias prevaricatõnis laqueũ incurrit. De quib⁹ vijs sub persona puaricatoris populi humanũ genus propheta ita deplangit. Nos autem sicut oues errauimus: vnusquisq̃ in viaz suam declinauit. De quibus vijs etiã eadẽ sapientia loquit per salomonẽ. Dulce vie videntur hominibus recte: z nouissima earũ deducunt ad mortez. Que vtiq̃ multe perditõnis vie tunc incedũtur: cum vna regalis via: lex dei videlicz que neq̃ ad dexteram: neq̃ ad sinistraz declinat: per negligentiaz deseritur. De qua via dominus iesus christus qui est finis legis adiusticiã omni credenti denunciat. Ego sum via veritas et vita. Nemo venit ad patrem nisi per me. Ad quã viam omnes cõmuniter inuitat dicens. Venite ad me omnes qui laboratis z onerati estis et ego reficiã vos. Quia

non est personarū acceptio apud deum. vbi non est iudeus et grecus. masculꝰ et femina: seruus et liber: barbarus et scitha: sed omnia in omnibꝫ christꝰ. Omnes enī vnū sunt ī christo iesu. Dū ergo christus finis est legis: qui sine lege sunt sine christo fiunt. Igit populus sine lege: populꝰ sine christo est. Abusiuū ergo in tē poribꝫ euangelij populū sine lege fieri: q̄ndo apostolis in cūctas gentes licētia predicatiōis data est: quādo tonitruum euāgelij per cūctas seculi partes intonuit. quādo gentes que nō sectabant iusticiam apprehēderūt iusticiā: quādo qui lōge fuerāt facti sunt ppe ī sanguīe christi. qui aliquādo non populus: nūc autē populus dei in christo: quādo est tempꝰ acceptabile: et dies salutis: et tēpora refrigerij in conspectu altissimi. quādo vnaquecz gens habet testē resurrectiōis. quando ipe testatur dominꝰ. Ecce ego vobiscuz sum omnibus diebus vsqz ad consūmationē seculi. Non fiamꝰ itaqz sine christo ī hoc tpe trāsitorio: ne sine nobis christus esse incipiat in futuro

Finis duodecim graduū abusionuz sancti Augustini. De isto libro frater Bartholomeus de vrbino ordinis heremitarū sancti augustini: annumerans libros augustini post finē sui milleloquij qd collegit ex augustini libris sic dicit. Dubiū est vtrū liber de duodecim gradibus abusionū sit augustini: quia non nominat in libro retractationū. et alū appropriat ipm cipriano. Ego tamē reppe ri in antiquo originali augustini.

Ex libro retractationū beati augustini in librū de beata vita.

Librum de beata vita non post libros de achademicis: sed inter illos vt scribe rem contigit. Ex occasione quippe ortus est natalis mei: et triduī disputatōne complet. sicut satis ipse indicat. In quo libro cōstitit inter nos qui simul querebam nō esse beatā vitaz nisi perfectā cognitionē dei. Displicet tamen illic q mallio theodoro: ad quem librū ipm scripsi. quāuis docto et christiano viro plus tribui q̄z deberē. Et q fortunā etiā illic sepe nominaui: z q tēpore vite huius in solo animo sapientis diri habitare vitā beatā: quomodolibz se habeat corpus eius: cū perfectā cognitōe dei. hoc est qua homini maior esse non possit: in futura vita speret apostolus: que sola beata vita dicēda est. vbi z corpus incorruptibile atqz immortale spiritui suo sine vlla molestia vl reluctatōne subdet. Sane istū librū in nostro codice interruptū repperi: et nō parū minus habere. et sic a fratribꝫ quibusdā descriptus est. nec adhuc apud aliquē integz inuenerā: ex quo emendarē quando hec retractaui. Dic liber sic incipit. Si ad philosophie portū.

Beati Augustini episcopi de beata vita liber incipit

Prohemiū

Si ad philoso phie portum: de quo iam in beate vite regionem solum q proceditur. vir humanissime atqz magne theodore: ratione instructus: cursus et voluntas ipsa perduceret: nescio vtrum temere dixerim: multo minoris numeri homines: ad eum perventuros fuisse: quāuis nunc quoqz vt videmus: rari admodū paucicz pueniant. Cum enī in hunc mundū: siue deus siue natura: siue necessitas siue volūtas

nostra: siue cōiuncta bonorū aliqua: siue si/
mūl omnia: res enī multū obscura est: ſz
tamē a te iam illustrāda suscepta. veluti
in quoddā pcelloſum salū: nos quasi te/
mere passimq; proiecerit: quotus quiſ/
q; cognoſceret quo sibi nitendū esset: q;/
ue redeundū: niſi aliquādo z inuitos cō
tracq; obnitētes aliq; tempestas: que stul
tis videtur aduersa in optatiſſimā terrā
neſciētes: errantesq; cōpingeret? Igitur
hominū quos philoſophia poreſt acci/
pere: tria quasi nauigantiū genera mihi
videor videre. Unū est eorum: quos vbi
etas compos ratōnis assumpſerit: par/
uo impetu pulsuq; remorū de primo fu
giunt: seſeq; recondūt in illa trāquillita
te vnde ceteris ciuibus quibus possunt: quo
admoniti conent ad se: lucidiſſimum si/
gnū sui alicuius operis erigūt. Alterum
vero est eorū superioriq; contrariū. q; fal
laciſſima facie maris decepti: elegerūt in
mediū progredi: longeq; a sua patria pe
grinari audent: et sepe eius oblūiſcunt.
Nos ſi neſcio quo et nimis latēte mo/
do a puppi ventus: quē prosperū putāt
fuerit prosecutus: penetrāt in altiſſima
miseriarū elati atq; gaudētes q eis vsq;
quaq; fallaciſſima serenitas voluptatū:
honorūq; blandit. His profecto quid
aliud optandū est: q; quedā in illis reb?
a quibus iactati excipiant in pspera. z si
parum est: seuiens omnino tēpestas: cō/
trarieq; flans ventus: qui eos ad certa z
ſolida gaudia vl flentes gementesq; per
ducat? Huius generis tamē pleriq; nō
dum longius euagati: quibusdā nō ira
gravibus moleſtūſ reducuntur. Hi sūt
homines: quos cū vel lacrimabiles tra/
gedie fortunarū suarū: vel maniū nego/
ciorū anxie difficultates: quaſi nihil ali
ud habentes quod agāt: in libros docto
rū ſapientiſſimorumq; hominū traxerint:
in ipo quodāmodo portu euigilāt. vnde
illos nulla maris illius promiſſa nimiū
falso ridentis excludāt. Est autē genus
inter hec terciū eorū: qui vel in ipo ado/
leſcentie limine: vel iam diu multumq; ia/
cтati. tamē quedaz ſigna reſpiciūt: et sue
dulciſſime patrie q; quis in ipis fluctibus
recordant: et aut recto cursu in nullo fal
ſi et nihil morati eā repetūt: aut plerumq;
vel inter nubila deuitates: vl mergentia
contuentes ſidera: vel nonnullis illecebriſ
capti: bone nauigationis tēpora differē/
tes: errant diutius: sepe etiā periclitant.
Quos item sepe nonnulla influxis fortu
nis calamitas: quaſi conatibus eorum ad/
uersa tempestas i optatiſſimā vitā qui/
etamq; compellit. His autem omnibus
qui quocunq; modo ad beate vite regio
nem ferunt: vnus immaniſſimus mons
ante ipsum portū cōstitutus: qui etiā ma/
gnas ingredientibus gignit angustias:
vehemētiſſime formidād?: cavtiſſimeq;
vitandus est. Nam ita fulget: ita mētiē
te illa luce vestitur: vt non ſolū pueniē/
tibus nondūq; ingreſſis incolendum se
offerat: et eorum volūtatibus pro ipsa be
ata terra ſatiſſacturū polliceatur. Sed
plerūq; de ipo portu ad sese homīes in/
uitat: eosq; nonnunq; detinet ipa altitudi
ne delectatos. vnde ceteros deſpicere li/
beat. Hi tamē admonent sepe veniētes:
ne aut occultis subter ſcopulis decipiā
tur: aut ad se ascēdere facile putēt: z quā
ſine periculo ingredīāt: propter illi? ter
re vicinitatem beniuolētiſſime docent.
Ita cum eis inuident vaniſſimā gloriā:
locum ſecuritatis oſtendūt. Nam quem
montē alium vult intelligi ratio ppin/
quantibus ad philoſophiā ingreſſi sue me/
tuendū: niſi superbū studium inaniſſime
glorie: quod ita nihil int? plenū atq; ſo/
lidum habet. vt inflatos ſibi ſupambu/
lantes succrepāte fragili ſolo demergat
ac ſorbeat: eiſq; in tenebras reuolutis. e/
ripiat luculentiſſimā domū: quam pene
iam viderant? Que cum ita ſint: accip
mi theodore. Nanq; ad id quod deſide
ro te vnum intueor: teq; aptiſſimū ad/
miror semp: accipe inquā: et quod illorū
trium genus hominū me tibi dederit: z
quo loco mihi esse videar. et abſ re cuiuſ
modi auxilii certus expectē. Ego ab vſ
q; vndenigesimo anno etatis mee poſt/
q; in ſchola rhetorum librum illum cice
ronis: qui hortensius vocat accepi: tan/
to amore philoſophie ſuccenſus ſum: vt

statim ad eā me trāsferre meditarer. Sz neqz mihi nebule defuerūt: quibꝫ cōfunderer cursus meus: et diu fateor: quibus in errorē ducebar labentia in oceanū astra suspexi. Nam et supstitio quedā puerilis me ab ipa inquisitiōe terrebat. Et vbi factus erectior illam caliginē dispuli: mihiqz persuasi: docētibus potiꝰ qꝫ iubentibꝫ esse credendū: incidi in homines: quibus lux ista que oculis cernitur inter summa et diuina colēda videretur. Nō assentiebar: sed putabā eos magnuz aliquid tegere illis inuolutris: quod essent aliquando apturi. At vbi discussos eos euasi: maxime traiecto isto mari. diu gubernacula mea repugnātia omnibus ventis in medijs fluctibꝫ achademici tenuerūt. Deinde veni in has terras: hic septētrionē cui me credere didici. Aniad uerti enim et sepe in sacerdotis nostri: et aliquādo in sermonibꝫ tuis: cum de deo cogitarek nihil omnino corporis esse cogitanduz: neqz cū de anima. Nam id est vnū in rebus proximū deo. Sed ne in philosophie gremiū celeriter aduolarē: fateor: vxoris honorisqz illecebra ōtinebar. vt cū hec essem cōsecutus: tū demū me: quod paucis felicissimis licuit: totis velis omnibusqz remis in illū sinū rapere: ibiqz cōquiescerē. Lectis autē platōis paucissimis libris: cuiꝰ te eē studiosissimū accepi: collataqz cū eis quantū potuit: etiam illorū autoritate qui diuina misteria tradiderūt: sic exarsi: vt omnes illas vellem anchoras rūpere: nisi me nō nullorū hominū existimatio ꝓmoueret. Quid ergo restabat aliud: nisi vt immorāti mihi superfluis: tempestas que putabatur aduersa succurreret: Iraqz tātus me arripuit pectoris dolor: vt illiꝰ pfessionis onus sustinere nō valēs: qua mihi velificabā: fortasse ad sirenas abūcerē omnia: et optate tranquillitati vl̄ qsqz nauē fessamqz perducerē. Ergo vides. in qua philosophia quasi in portu nauigem. Sed etiā ipe late patet: eiusqz magnitudo: quānis iā minus periculosum: nō tamen penitꝰ excludit errorem. Nam cui parti terre: que profecto vna beata est: me admoueā. eamqz cōtingam prorsus ignoro. Quid enī solidū tenui dū adhuc de anima questio nutat z fluctuat. Quare obsecro te per virtutē tuā: per humanitatē: per animarū inter se vinculū atqz cōmertiū: vt dexterā porrigas. Nocautē est vt me ames: et a me vicissim te amari credas: carūqz haberi. Nō si impetrauero: ad ipam beatam vitam cui te iā herere presumo: paruo conatu facillime accedā. Quid autē agam: quo ue modo ad istum portū necessarios meos cōgregem: vt cognoscas z ex eo animū meū. Neqz enī alia signa inuenio qꝫbus me ostendā: vel quo plenius intelligas pelagꝰ disputatōnuz meaz. Quod mihi videk religiosius euasisse: atqz tuo titulo dignius ad te scribenduz putani. et ipo tuo nomīe dedicandū. Aptissime sane. Nam de beata vita questiuniꝰ inter nos: nihilqz aliud video quod magꝭ dei donū vocandū sit. Eloquentia tua territus nō sum. Quicqd enim amo: cuius nō assequar: timere non possum: fortune vero sublimitatē multo minus. apud te enim vere quānis sit magna: secūda est. nam quibus dominak eosdem ipsos secūdos facit. Sed iam qd afferam: queso attende.

Incipit narratio que ad disputatōz paratur.

Idibus noue
mbris: mihi natal' dies erat: postā tenue prandiū. vt ab eo nihil ingeniorū impediret: omnes qui simul nō illo die: sed quotidie cōuiuabamur i balneas ad cōsedendū vocaui. Nā his temporibꝫ aptius locus secretꝰ occurrerat. Erant autē (nō enī vereor eos singulari bonitati tue notos interim noibꝫ facere) in primis nostra mater. cuiꝰ meriti credo esse omne quod viuo: nauigius frater meus: trigetiꝰ et licentius ciues. et discipuli mei: nec lartidianū et rusticū cōsobrinos meos: qꝫuis nullū vl̄ grāmaticū passi sint: deesse volui. ipmqz eoz fē sum cōmunē: ad rem quā moliebar necessariuz putaui. Erat etiā nobiscū eta-

te minimus omniū: sed cuius ingeniū si amoze nō fallor: magnū quiddā pollicetur adeodatus filius me⁹. Quib⁹ attentis sic cepi.

Incipit disputatio de beata vita.

Manifestus vobis videt ex anima et corpore nos esse cōpositos. Cū omnes cōsentirēt: nauigi⁹ se ignorare respōdit. Cui ego: nihil ne oīno scis inquā: an inter aliq̄ que ignoras etiā hoc numerā duz est: Nō puto me inquit oia nescire. Potes ne inquā nobis dicere aliq̄d eorum que nosti. Possum inquit. Nisi molestū est inquā p̄fer aliquid. Et cū dubitaret: scis ne inq̄ saltim te viuere. Scio inquit. Scis ergo te habere vitā. Siq̄ dē viuere nemo nisi vita potest. Et hoc inquit scio. Scis etiā corpus te habere. Assentiebat. Ergo iam scis te cōstare ex corpore et vita. Scio interim: sed vtrū hec sola sint: incert⁹ sum. Ergo duo ista inquā esse nō dubitas corpus et animā. sed incertus es vtrū sit aliud qđ ad complēdū ac p̄ficiendū hominē valet. Ita inquit. Hoc quale sit: alias si possum⁹: q̄remus inquā. Nunc illud iam ex oīmibus quero: cū fateamur cūcti: neq̄ sine corpore: neq̄ sine anima esse posse hominē: cibos p̄pter quid horū appetamus: Propter corpus inq̄t licenti⁹. Ceteri autem cunctabant: varioq̄ sermōe inter se agebant quō posset p̄pter corpus cibus necessarius videri: cū appeteret p̄pter vitam: et vita nō nisi ad animaz p̄tineret: Tum ego videt inquā vobis ad eā partem cibū p̄tinere quā cibo crescere robur trigetiū. Assentiebant. Ait enim. Cur ergo p̄ edacitate mea nō creui. Hodū inq̄ suū a natura constitutū habēt omnia corpa: vltra quā mensurā p̄gredi nequeāt. tamē ea mēsura minora essent si eis alimenta defuissent. Quod et in pecoribus facilius aniaduertimus. Et nemo dubitat cibis subtractis oīm animātiū corpa macrescere. Macrescere inq̄t licentius nō decrescere. Satis est mihi inq̄m ad id qđ volo. Et enī questio est. Utrū ad corp⁹ cibus p̄tineat: p̄tinet autē: cū eo subducto ad maciē deducit. Oīes ita esse cōfuerunt. Quid ergo aīa inquā: nulla ne habet alimēta p̄pria. An ei⁹ esca scientia vobis videt. Plane inq̄t mater. nulla re alia credo ali animā q̄z intellectu rerū atq̄z sciētia. De qua sentētia cū trigeti⁹ dubiū se ostēderet. hodie inq̄t illa tuipe nōne docuisti: vñ aut vbi aīa pascat. Nam post aliq̄ntā prādū partē te dixisti nō aduertisse: quo vasculo vteremur q̄ alia nescio q̄ cogitasses: nec tū ab ipa cibo⁹ parte abstinueras manus atq̄ morsus. vbi igit erat anim⁹ tu⁹: quo tēpore illō te vescēte nō attēdebat. Inde mihi crede: z talibus epulis anim⁹ pascit. i. theorijs et cogitatiōibus suis: si sup eas aliq̄d p̄cipe possit. De qua re cū dubitāter streperēt. nōne inq̄m cōceditis hominū doctissimorū animos multo esse q̄z imperitorū quasi in suo genere pleniores atq̄ maiores: Manifestū esse dixerūt. Recte igit dicim⁹ eorū animos: qui nullis disciplinis eruditi sunt. nihilq̄ bonaz artium hauserūt: ieiunos et quasi famelicos eē. Plenos inquit trigeti⁹ et illoz animos esse arbitror: sed vicijs atq̄ nequicia. Ista ipa est inquā crede mihi quedā sterilitas z quasi fames animoz. Nam quēadmodū corp⁹ detracto cibo plerūq̄ morbis atq̄ scabie replet: que ī eo vicia indicāt famē. ita et illorū animi pleni sunt morbis quibus sua ieiunia cōfitent. Et enī ipam nequiciā matrē omniū vicioz̄ ex eo q̄ nec quicq̄ sit. id est ex eo q̄ nihil sit: veteres dictā esse voluerūt. Cui vicio q̄ contraria virtus est: frugalitas nominatur. Ut igitur hec a fruge. id ē a fructu: p̄pter quandā animorū fecunditatez: ita illa ab sterilitate: hoc est: a nihilo nequicia nominata est. nihil est enīz omne qđ fluit: qđ soluit: qđ liquescit: z q̄si sp perit. Jō tales hoīes etiā pditos dicim⁹. Est aūt aliq̄d si manet: si ostat: si sp tale ē. vt ē virtus cui⁹ magna ps est atq̄ pulcerria: q̄ tēperātia et frugalitas dicit. Sed si ꝑ obscurū est: q̄z vt id iam vos videre possitis, certe illud cōceditis: qz si animi im-

peritorũ etiã ipi pleni sunt: vt corpora ita animoꝝ duo alimentoꝝ genera inue niunt. vnũ salubre atq; vtile. alterũ morbidũ atq; pestiferũ. Que cũ ita sint arbitror die natali meo: quoniaꝫ duo media esse in homie cõuenit: inter nos. id ẽ corpus atq; animã. nõ me prãdiũ paulo latius corpib⁹ nris solũ: sed t animis etiã exhibere debere. Q, autẽ hoc sit prãdiũ si esuritis pferã. Hã si vos inuitos t fastidientes alere conabor. frustra operã consumã: magisq; vota faciẽda sunt. vt tales epulas poti⁹ q̃ illas corpis desideretis. Quod eueniet si sani animi vri fuerint. Egri enĩ sicut in morbis ipius corporis videm⁹: cibos suos recusant t respuũt. Omnes se vultu ipo t cõsentiẽte voce quicq̃d pparassem iã sumere ac vorare velle dixerũt. Atq; ego rursus eoꝝ diẽs beatos esse nos volum⁹ inq̃. Vix hoc effuderã: occurrerũt vna voce cõsentientes. Videt ne vobis inquã beat⁹ esse qui quod vult nõ habz. Negauerunt. Quid omis q̃ quod vult habet beatus est. Tum mater si bona inq̃t velit t habeat beat⁹ est. Si autẽ mala velit: q̃uis habeat miser est. Cui ego arridẽs atq; gestiẽs: ipam inq̃ prorsus mater arcẽ philosophie tenuisti. Hã tibi pculdubio vba defuerũt: vt nõ sicut tullius te modo panderes: cui⁹ de hac sentẽtia verba ista sunt. Nam in hortẽsio. quẽ de laude ac defensiõe philosophie libro fecit. Ecce autẽ ait. Non philosophi quidẽ: sz pmpti tamẽ ad disputãdũ: omnes aiunt esse beatos qui viuãt vt ipi velint. Falsuz id quidẽ. Velle enĩ quod ñ deceat idẽ ipm miserrimũ. Nec tam miserũ est nõ adipisci quod velis: q̃ adipisci velle quod nõ oporteat. Plus enĩ mali prauitas volũtatis affert: q̃ fortuna cuiq̃ boni. In q̃bus verbis illa sic exclamabat: vt obliti penitus sexus ei⁹: magnũ aliquẽ viz cõsidere nobiscũ crederem⁹: me interi ẽ tum poterã intelligẽte ex quo illa t q̃ diuino fonte manarẽt. Et licenti⁹. Sz dicendũ inquit tibi est: vt beat⁹ sit quisq; quid velle debeat: et quarũ rez eũ oporteat habere desideriũ. Inuita me inquã natali tuo quãdo dignaber. quicq̃d apposueris libẽter sumã. Qua conditõne hodie apud me vt epuleris peto: nec flagites qđ fortasse nõ est paratũ. Quẽ cuz modeste ac verecũde cõmonitõis sue peniteret. ergo illud inq̃ cõuenit inter nos: neq; quẽq̃ beatũ esse posse qui qđ vult nõ habet beatũ nõ esse dederũt. Quid illud inq̃ cõceditis: omnẽ qui beat⁹ nõ ẽ miserũ esse. Nõ dubitauerũt. Omis igitur inquã qui quod vult nõ habet miser est. Placuit omnib⁹. Quid ergo sibi bõ cõparare debet vt beatus sit inq̃: Forte enim etiã hoc ĩsti nostro cõuiuio subministrabit. ne licentiã auiditas negligatur. nã id opinor ei cõparandũ est: quod cũ vult habet. Manifestũ esse dixerunt. Id ergo inquã semp manẽs: nec extorta pendulũ: nec vllis subiectũ casibus esse debet. Nam quicq̃d mortale t caducũ est nõ potest a nobis quãdo volum⁹: et q̃diu volumus haberi. Assentiebant omnes. Sed trigeti⁹: sunt inquit multi fortunati: qui easipas res fragiles casibusq; subiectas: tamẽ iocũdas pro hac vita cumulate largeq; possideãt. nec quic q̃ illis eorũ que volunt desit. Cui ego. Qui timet inquã: videt ne tibi beat⁹ esse. Non videt inquit. Ergo qđ amat q̃ q̃. si amittere potest: põt ne non timere. Nõ potest inquit. Amitti autẽ possunt illa fortuita. nõ igit hec qui amat et possidet. potest vllo mõ beatus esse. Nihil repugnauit. Hoc loco autẽ mater. etiaz si securus sit inquit ea se omnia nõ esse amissurũ: tamẽ talib⁹ satiari non poterit. Ergo et eo miser quo semp est indigẽs. Cui ego. Quid inq̃ his omnib⁹ abundãs rebus atq; circũfluẽs: si cupiẽdi modum sibi statuat: eisq; cõtẽtus: decenter iocundeq; pfruatur: nõne tibi videt beatus. Non ergo inq̃t illis rebus: sed animi sui moderatõe beat⁹ est. Optime inquã: nec huic interrogatõi aliud: nec aliter aliud debuit respõderi Ergo nllo modo dubitamus si qs beatus esse statuit: id euz sibi comparare debere qđ semper manet: nec vlla seuiẽte fortuna eripi põt Hoc inq̃t trigetius iam dudũ consen-

mꝰ. Deus inq̄ nobis eternus et semp manēs videt? Hoc quidē inq̄t licentius tra certū est vt interrogatōne nō egeret. ceteriq̄ oēs pia deuotōe cōcinuerūt. Deū igit inq̄ qui habet beatus est. Qō cū gaudēte libētissime accepissent: nihil ergo inquā nobis iā querendū arbitror esse: nisi quis hominū habeat deū. beatꝰ enī profecto is erit. De quo quero quid vobis videat. Hic licentiꝰ. Deum habet q̄ bene viuit. Trigetius. Deū habet inquit qui facit que deꝰ vult fieri. In cuius sentētia lastidianꝰ cōcessit. Puer autē ille minimꝰ omniū: is habet deū ait: qui spiritū immūdū ñ habz. Pater vero omnia: sed hoc maxime approbauit. Nauigius tacebat. Quē cū interrogasset quid sentiret: illud vltimū sibi placere respōdit. Hec rusticū visum ē negligēdum percōtari. quenā esset de re tāta eius sentētia. Qui mihi videbat q̄ nō delibe ratōne magis q̄ pudore impedit? silēret: trigetio cōsensit. Tum ego. teneo intra q̄ nec queri quidē oportz: nec inueniri potest. si mō eam vti cepimꝰ serenissime ac sincerissime inuestigemꝰ. Qō hodie quia longū est. et habēt in epulis suis et animi quandā luxuriē: si vltra modū in eas et voraciter irruāt. Ita enī mentiū nō minus q̄ ab illa ipa fame metuendū est. Deliꝰ nos hec questio cras esuriētes si vidēt accipiet. Illō mō libēter liguriat? nolo quod subito mihi mīstratori vestro in mentē suggestū est: inferendū: et est ni fallor: qualia solent vltima apponi: quasi scolastico melle confectū atq̄ conditū. Quo audito sese oēs quasi in allatū ferculū tetenderūt: cogge runtq̄ vt dicere ꝓpezarē quid id nam esset. Quid inquā putatis: nisi cū achademicis totū quod susceperamꝰ confectuz esse negociū. Quo accepto nomīe: tres illi quibꝰ res nōta erat: sese erexerūt alacrius. et velut porrectis: vt fit: manibꝰ iserentē ministrū adiuuerūt quibꝰ potuerunt verbis nihil se iocūdiꝰ audituros esse mōstrantes. Tum ego ita rē ꝓposui

Si manifestū est inq̄ beatū nō esse: qui quod vult nō habet: quod paulo añ ratio demōstrauit: nemo autē querit quod inuenire nō vult: et querūt illi semp veritatē. Volūt ergo inuenire: volūt igit habere inuentionē veritatis z nō inueniunt: sequit eos nō habere qō volunt: et ex eo sequit etiā beatos nō esse. At nemo sapiens nisi beatꝰ. Sapiēs igit achademicus nō est. Hic repēte illi: quasi totū rapientes exclamauerūt. Sed licētius attentiꝰ et cautius aduertēs timuit assensionē: atq̄ subiecit. Rapui quidē vobiscū. siquidē exclamauit illa cōclusione cōmotus. sed nihil hinc admittā in viscera: z partē meā seruabo alipio. Nam aut simul eā mecū lambet: aut meadmonebit cur ñ oporteat attigere. Dulcia inq̄ magis metuere nauigiꝰ deberet splene vicioso. Dic ille arridens. plane inq̄t me talia sanabūt. Naz nescio quomodo cōtorqtū hoc et aculeatū: qō posuisti: vt ait ille de melle hymetio. Acriter dulce ē nihilq̄ inflat viscera. Quare totū etiam palato aliq̄ntū remorso: tamē vt possuz libētissime in medullas trāicio. Nō enī video quomodo redargui possit ista cōclusio. Porrsus nullo mō potest inq̄t tregetius. Quare gaudeo iā diu cū illis me īimicicias suscepisse. Nā nescio q̄ impellēte natura: vel vt versus dicā deo: etiaz nesciēs quomodo refellēdi essent: tamen eis nimis aduersabar. Hinc licentius. Ego inq̄t illos nondū desero. Ergo ait trigetius. Dissentis a nobis: nūquidnā ille inquit: vos ab alipio dissentit? Cui ego: nō dubito inquā q̄n si adesset alipius: huic ratiūcule cederet. Non enī tam absurde sentire poterat: vt aut btūs illi videret: qui tantū bonū animi qō ardētissime vellet habere nō haberet: aut illos nolle inuenire veritatē. aut eum qui beatus nō sit esse sapientē. Nā his tribꝰ quasi melle farre atq̄ nucleis illō quod metuis gustare cōfectū ē. Ille inquit ne huic tā parue puerorz illecebre cederet achademicorū tāta vbertate ōserta: qua inundante hoc nescio q̄d breue aut obruet: aut ꝓtrabet. Quasi vero inq̄ lōgū

Aliquid nos q̃amus: p̃sertim aduersus alipiũ. Nã nõ mediocrẽ parua ista esse fortia et vtilia satis sibi ipe de suo corpe argumentarẽ. Tu aũt q̃ elegisti de absẽtis autoritate pẽdere: q̃d hoy nõ ꝓbas: vtz beatũ nõ esse q̃ qõ vult nõ habz: an illos negas velle habere inuẽtã ꝟitatez: quã vehemẽter iquirũt. an videt tibi q̃s: q̃z sapiẽs nõ beat⁹? Prorsus btũs est inquit: q̃ qõ vult nõ habz: q̃si stomachãter arridens. Nõ cũ iuberẽ vt scriberẽt: non dixi inq̃t exclamãs. Nõ itẽ cũ annuerez scribi: dixi inq̃t. Atq̃z ego semel p̃ceperã vt nullũ ꝟbũ p̃ter lras funderet. Ita adolescentẽ inter ꝟecundiã atq̃z ꝓstantiã exagitatũ tenebã. Sz cũ his ꝟbis eum iocãtes: q̃si ad vescendã particulã suã puocarem⁹: animaduerti ceteros rei tot⁹ ignaros: ꝛ scire cupiẽtes q̃d inter nos solos tam iocũde ageret. sine risu nos intueri. Qui mihi prius sil'es visi sunt: quod plerũq̃z solet his qui cũ epulant inf auidissimos rapacissimosq̃z cõuiuas a rapiendo vel g̃uitate sese abstinẽt vel pudore terrent. Et qz ego iuitauerã: ꝛ magni cuiusdã hoys p̃sonã atq̃z vt totũ explicẽ veri hoys etiã in illis epulis inuitatorez alias p̃sonã gerebã. Sustinere nõ potui Cõmouitq̃z me illa ineq̃litas mẽse nr̃e ꝛ discrepãtia. Arrisi matri. Atq̃z illa liberrime qõ minus habebãt: q̃si de suo cellario ꝓpinandũ imperãs. iã dic nobis inquit qui sint isti academici: ꝛ q̃d sibi velint. Cui breuiter cũ exposuissem aptecq̃z ita vt nemo illorũ ignar⁹ abscederet. isti homines inq̃t caducarij sunt: quo noie vulgo apud nos vocanf: q̃s comitialis morby subuertit. Et sil' surrexit vt abiret. atq̃z hic oẽs leti interposito fine discessimus.

Incipit secũde diei disputatio.

Postridie autẽ cũ itẽ post p̃ãdiũ: sz aliq̃to q̃z pridie seri⁹: ijdẽ ibidẽq̃z ꝓsedissemus. tarde inq̃z venistis ad cõuiuium qõ vobis ñ cruditate accidisse arbitror: sed paucitatis ferculorũ securitate: qõ ñ tã mature aggrediẽdũ visum ẽ, qõ cito vos pesuros putastis. Non multũ enim reliquiaz credẽdũ erat remãsisse: vbi diẽ ipo atq̃z solẽnitate tã exiguũ reptũ erat. Fortasse recte. Sed q̃d vobis p̃patum sit: ego quoq̃z vobiscũ nescio. Ali⁹ est ei q̃ omnibꝫ tũ vl' cõmunes tũ maxime rales epulas p̃bere non cessat. Sz nos abedẽdo: vl' imbecillitate: vl' saturitate: vl' negocio plerũq̃z cessam⁹. quẽ manerẽ in hoybꝫ btos eos facere: inter nos beri ni si fallor pie ꝓstaterq̃z ꝓuenerat. Nã cum rõ demõstrasset eũ beatũ esse: q̃ deũ haberet. nec huic q̃sq̃z vestz sentẽtie restitisset: q̃situ est q̃nã vobis videret deũ habere. De qua re si bene memĩ: tres sententie dicte sunt. Nam partim placuit deuz habere illũ q̃ ea faceret q̃ de⁹ vellz. Quidam aũt dixerãt q̃ is deũ haberet: q̃ bene viueret. Reliquis vero ĩ eis de⁹ eẽ visus est: in q̃bꝫ qui appellat immũd⁹ spiritus nõ est. Sed fortasse oẽs diuerf ꝟbis vnũ idẽq̃z sensistis. Nam si duo prima cõsiderem⁹: et oĩs q̃ bñ viuit ea facit q̃ vult de⁹. et oĩs q̃ ea facit q̃ vult de⁹ bñ viuit. nec q̃cq̃z est aliꝫ bñ viuere: q̃z ea facere q̃ deo placeãt: nisi q̃d vobis aliꝫ videt. Assentiebanf. Terciũ ꝟo illud paullo diligenti⁹ cõsiderãdũ est: ppter ea q̃ritu castissimoz sacrorũq̃z spirituũ: spũs immũdus q̃ntũ intelligo: duobꝫ modis appellari solet. vel ille q̃ extrinsec⁹ animaz inuadit: sensusq̃z ꝓturbat: ꝛ q̃ndã hoybꝫ infert furorẽ. cui excludẽdo q̃ psunt manũ imponere vl' exorcizare dicunf. Hoc est. p̃ diuina eũ adiurãdo expellere. Aliter autem dicit spũs immundus: oĩs omnino aĩa immũda. qõ nihil ẽ aliꝫ q̃z vicius ꝛ erroribꝫ inq̃nata. Itaq̃z abs te q̃ro: tu puer: qui fortasse aliq̃nto serenioze ac purgatiori spiritu istã sentẽtiã ptulisti. q̃ vbi videat immũdũ spiritũ nõ habere. Ille ne q̃ demonẽ nõ habz: quo vesani hõmines fieri solẽt: an ille q̃ aiaz suã iam a vicius oibusq̃z peccatis mũdauit? Is mihi videt inq̃t immundũ spiritũ nõ habere q̃ caste viuit. Sed castũ inquã quem vocas? eũ ne q̃ nihil peccat: an eũ tantũ q̃ ab illicito cõcubitu tẽperat? Quõ inq̃t cast⁹ ꝓt eẽ q̃ ab illicito tãtũ cõcubitu

ābstinēs sese. ceteris peccatis nō desinit. inānari. Ille est ve cast⁹ q̄ deū attēdit: z ad ipm solū se tenz. Que ẏba pueri sicut dicta erāt: cū ꝓscribi mihi placuisset: is ḡ inq̄m necesse est vt bñ viuat: et q̄ bene viuit necessario tal' est: nisi q̄d tibi aliō videt. Cōsensit cū ceteris. Ergo vna ē hic inquam dicta sentētia. Sed illud a vob paululū quero: velit ne de⁹ vt bō deū q̄rat: Dederūt. Itē q̄ro. Nunq̄dnam possum⁹ dicere. illū q̄ deū q̄rit male viuere: Nullo mō dixerūt. Etiā ꝑ terciū respōdete. Spūs immūd⁹ p̄t ne deum q̄rere: Negabant: aliq̄ntū dubitāte nauigio. q̄ postea ceteroꝝ vocib⁹ cessit. Si igit̄ inquā q̄ deū q̄rit id facit qō de⁹ vult z bñ viuit: et spiritū imūdū nō hz. q̄ aūt deū q̄rit nōdū habz deū. Nō igit̄ q̄squis aut bene viuit: aut qō vult de⁹ facit: aut spiritū immūdū nō habz: cōtinuo deū habere dicend⁹ est. Hic cū se ceteri ꝓcessionib⁹ suis ꝺceptos rideret. postulauit mī cū diu stupida fuiſſz: vt ei hocip̄z qō cōclusionis necessitate ītorte diserā explicādo relaxarē atq̄ soluerē. Quod cū factum esset: ſz nemo ināt p̄t puenire ad deum: nisi deū q̄sierit. Optime inq̄z. Tñ q̄ adhuc q̄rit nōdū ad deū puenit etiam si bene viuit. Nō igit̄ q̄sq̄s bñ viuit deum habz. Mihi ināt videt deū nemo nō habere. ſz eū q̄ bñ viuit: habz ꝓpiciū: q̄ male: infestū. Male igit̄ inquā hesterno die cōcessimus eū btm esse q̄ deū habet. Sidem oīs hō deū habet: nec tñ oīs homo beatus est. Adde ḡ inquit ꝓpicium Saltim inquā hoc inter nos ꝓstat satis eū beatū esse q̄ habet ꝓpiciū deū. Uellē inquit nauigi⁹ cōsentire. Sed illū vere oꝝ q̄ adhuc q̄rit p̄sertim ne cōcludas beatū esse achademicū: q̄ externo sermone vulgari q̄dem z male latino: ſz aptissimo sane vt mihi videt ẏbo caducari⁹ nomi natus ē. Non enī possum dicere homini deū q̄renti aduersum deū esse: qō si dicī nefas est. ꝓpici⁹ erit z q̄ ꝓpiciū deū habet btūs est. Btūs ergo erit ille q̄ querit Omnis autē q̄rens nōdū habz qō vult Erit igit̄ btūs homo qui qō vult non habet: quod heri nobis oīb⁹ videbāt ab surdū. vnde credebam⁹ achademicoꝝ tenebras esse discussas. Quare iā de nobis licētius triū phabit· mihiq̄ illa dulcia que cōtra valitudinē meā temere accepi bas de me penas exigere: q̄si p̄udēs me dicus admonebit. Dic cū etiā mater arrisisset. ego ināt trigeti⁹. nō cōcedo continuo deū aduersari cui nō sit ꝓpici⁹. sed ē aliq̄d mediū puto. Cui ego. istū tamē hominē inquā mediū. cui nec de⁹ ꝓpici⁹ est nec infestus: deū quō habere cōcedis. Dic cū ille cūctaret. aliud est ināt mater deū habere: aliud nō esse sine deo. Quid ergo inquā meli⁹ est: vtrū habere deum: an nō esse sine deo? Quantū ināt possum intellīgere: ista est sentētia mea. Qui bene viuit habet deū: ſz ꝓpiciū. qui male habet deū sed aduersū. Qui autē adhuc q̄rit nondū q̄z ūuenit: neq̄z ꝓpiciū neq̄z aduersum: sed nō est sine deo. Nec ne inq̄z vestra etiā sentētia est? Nanc esse dixer̄t. Dicite mihi queso inq̄z. Non vobis videt esse homini de⁹ ꝓpici⁹ cui fauet? Esse confessi sunt. Non ergo inq̄z fauet deus querēti sese homini? Respōderūt fauet. Habet igit̄ inquā q̄ deū q̄rit deū ꝓpiciū: et omnis q̄ habz deū ꝓpiciū: btūs est. Beatus est ergo z ille q̄ q̄rit. Qui autem querit nōdū habz quod vult. Erit igitur btūs qui qō vult non habz. Prorsus inquit mater. nō mihi videt beatus esse qui qō vult nō habet. Ergo inq̄z ñ omnis qui habz deū ꝓpiciū btūs ē. Si hoc cogit ratio ināt nō possum negare. Ista igit̄ inq̄z distributio erit: vt omis q̄ iam deū inuenit: z ꝓpiciū deū habeat: et btūs sit. omnis autē qui deū querit ꝓpiciū deū habeat: sed nōdū sit btūs. Jā ẏo quisq̄s vicius atq̄ peccatis a deo se alienat. nō modo btūs nō sit. sed ne deo quidem viuat ꝓpicio. Quod cū placuisset omnib⁹: bene habet inquā. sed adhuc illud vereor: ne vos moueat quod iā superius cōcesseramus miserū esse quisq̄s beatus nō sit. cui consequens erit ē miserū hominē: qui ꝓpiciū tenet deū: quez adhuc deū querentē nondū diximus ē beatum. An vero quod ait Tulli⁹. multoꝝ in terris prediorū dominos diuites

appellamus:omniū virtutū possessores paupes nominabim⁹? Sz illō videte v/trū quō verus ē q̄ eis egēs miser sit: ita sit verū q̄ omnis miser egeat. Ita enī e/rit verū nihil aliō eē miseriā q̄s egestatē. qō me nunc cū dicerē laudare sensistis. Hoc autē hodie longū est: vt queram⁹: quare peto:ne fastidio vobis sit ad ista⁹ mensam cras etiā cōuenire. Nō cū oīs se libētissime habere dixissēt surrexim⁹.

Incipit disputatio tercie diei

Tercius autē di es disputatōis nostre matuti/nas nubes:que nos cogebāt ī balneas dissipauit:tempusq̄ pmeridia nū candidissimū reddidit. Placuit ergo in p̄atuli ppinqua descēdere: atq̄ oib⁹ nobis vbi cōmodū visum est cōsidētib⁹ reliquus ita sermo pactus est. Dīa pene inq̄m que interrogāti mihi cōcedi a vo/bis volui habeo ac teneo. quare hodier/no die quo possim⁹ tandē hoc nostrum cōuiuiū aliq̄ interuallo dierū distingue/re:aut nihil:aut nō multū erit vt opinor qō mihi vos respondere necesse sit. Di/ctū enim erat a matre nihil aliud esse mi/seriā q̄s egestatē:cōuenitq̄ inter nos oēs qui egeant miseros esse. Sed vtrū oīs etiā miseri egeāt:nōnulla questio ē. quā hesterno die nō potuim⁹ explicare. Hoc autē ita se habere:si ratio demōstrauerit pfectissime inuentū est qui sit beatus:erit enim ille q̄ nō eget. Omnis enī nō miser beatus est. Btūs est ergo qui egestate ca/ret:si quā dicim⁹ egestatē :eandē miseriā esse ꝓstiterit. Quid enī ait Trigeti⁹ non potest ex eo iā confici omnē nō egentem beatū esse:quo manifestū est:omnē q̄ ege/at esse miserū? Nam ꝓcessisse nos memi/nī nihil esse mediū inter miserū ⁊ beatū. Aliquid ne inq̄s inter mortuū ⁊ viuu⁹ ti/bi mediū videt esse? Nōne oīs hō aut viuus aut mortuus est? Fateor inq̄t: ne q̄s hic esse aliq̄d mediū. Sed q̄sū istud? Quia inquā etiā istō te fateri credo .oēs qui ante annū sepultus est: esse mortuū. Non negabat. Quid oīs qui ante annū sepultus nō est viuit? Nō ait sequit. Er/go inquā nō sequit vt si oīs q̄ eget mi/ser est:omnis q̄ nō eget sit beat⁹. Quam/uis inter miserū et beatū vt inter viuum ⁊ mortuū mediū nihil inueniri q̄at. Qō cū aliqui eorū paulo tardius intellexis/sent:me id quib⁹ potui ꝓbis ad eorū sen/sum accōmodatis apiente atq̄ ꝓsante.q̄ inquā miserū esse omnē q̄ egeat dubitat nemo.nec nos terrēt quedā sapiētiū cor/pori necessaria. Non enī eis eget ipe ani/mus in q̄ posita est vita beata. Ipe enī⁹ pfectus est.nullus aūt pfectus aliq̄ eget. ⁊ qō videt corpi necessariū sumet:si affu/erit:si nō affuerit:nō eū istaꝫ rex franget inopia. Omnis nāq̄ sapiēs fortis ē:nul/lus autē fortis aliq̄d metuit. Nō igitur metuit sapiēs:aut mortē corpis:aut do/lores:quib⁹ pellēdis vl̄ vitandis vl̄ dis/ferendis sunt necessaria illa.quoꝝ ei pōt cōtingere inopia. Sed tamē non desinit eis bene vti si ipa nō desunt. Uerissima est enī illa sentētia. Nā tu qō vitare pos/sis stultū admittere ē. Uitabit ergo mor/tē ac dolorē quantū potest et quātū de/cet.ne si minime vitauerit:ñ ex eo miser sit:q̄ hec accidūt.sed quia vitare cū pos/set nolnit:qō manifestū stulticie signū ē. Erit ergo ista nō vitās:nō earū rex per/pessiōe:sed stulticia miser. Si autē non valuerit vitare:cum id sedulo ac decēter egerit:nō eum ista irreuerētia miseꝝ faci/ent. Eteni et illa eiusdē comici sententia nō minus vera est.quoniā nō ꝓt id fieri quod vis:id velis qō possis. Quomo/do erit miser:cui nihil accidit ꝓter volū/tatem. Quia qō sibi videt nō posse pue/nire:nō potest velle. Habet enī rerū cer/tissimarū voluntatez.id est vt q̄cq̄d agit non agat:nisi ex virtutis quodā ꝓcepto ⁊ diuia lege sapiētie:que nullo ab eo pa/cto eripi possunt. Jā nunc videte:vtrū⁹ etiā omnis q̄ miser est egeat. Nam huic sentētie cōcedende difficultatē illa res fa/cit.quod multi in magna fortuitaꝝ rerū copia cōstituti sunt.quib⁹ in facilia sūt omnia:vt ad coꝝ nutū ꝓsto sit quicquid cupiditas poscit. Difficilis quidem ista vita est. Sed fingamus aliquem talem qualem tulli⁹ fuisse dicit Oratā. Quis

enī facile dicat ozatā egestate labozasse: hominē ditissimū: amenissimū: delicio/ sissimū. cui neqz ad voluptatē q̄cqz ōfu it neqz ad gr̄am: neqz ad bonā integrāqz valitudinē. ¶Nā et p̄dūs q̄stuosissimis et amicis iocūdissimis: q̄ntū libuit abūda uit: z illis oīb⁹ aptissime ad salutē coz/ pis vsus est. eiusqz vt b̄zeuit totū expli/ cem omne institutū voluntatēqz omnez successio p̄spa cōsecuta ē. Sed fortasse ī quiet aliq̄s vestz. ¶Mo illuz q̄z habebat habere voluisse. Hoc ignozam⁹. Sed qō satis est q̄stiōi faciam⁹ eū nō desider/ rasse ampli⁹ q̄z tenebat. Videt ne vobis eguisse. Etiā si p̄cedā inq̄t licētius nihil eū pl⁹ desiderasse. qō in boie nō sapiēte nescio quō accipiā. metuebat tm̄. erat enī vt dicit ingenij nō mali: ne illa oīa sibi vel vno aduerso īpetu raperent. ¶Nō enī ma gnū erat intelligere talia cūcta quātacū q̄z essent eē sub casib⁹ cōstituta. Tū ego arrideō: vides inq̄z licēti fortunatissimū istū hominē a btā vita ingenij bonitate impeditū. Quo enī erat acutior: eo vide/ bat illa omnia se posse amittere: quo me/ tu frangebat: illudqz vulgare satis asse/ rebat in fidem: boiem malo suo esse coz/ datū. Hic cum z illi et ceteri arrisissent: illud tū inquā diligenti⁹ attendam⁹. qz et si timuit iste non eguit: vnde questio ē Egere est enī in nō habēdo: nō in timoze amittendi que habeas. Erat aūt iste mi ser qz metuebat: q̄z uis nō egeret. ¶Nō igi tur oīs qui miser est eget. Quod cum approbauisset cū ceteris: etiā ipa cui⁹ sē tentiā defendebā aliq̄ntū tamē addubi/ tans. nescio inquit tamē et nōdū plene ī telligo quomō ab egestate possit miseria aut egestas a miseria separari. ¶Nā z iste qui diues et locuples erat: z nihil vt di/ citis ampli⁹ desiderabat: tamē qz metue bat ne amitteret egebat sapientia. Ergo ne hūc egentē dicerem⁹ si egeret argento et pecunia. cū egeret sapiētia: nō dicem⁹? Ubi cū omnes mirādo exclamasset: me ipo etiā nō mediocriter alacri atqz leto: qō ab ea potissimū dictū esset: qō p ma gno de philosophoz. libzis: atqz vltimū pferre parauerā: videtis ne inquā aliud esse: multas variasqz doctrinas: aliō ani mū attentissimū in deū? ¶Nam vnde ista q̄ miramur nisi inde p̄cedūt? Hic licen/ tius letus exclamās: p̄zsus inq̄t nihil verius: nihil diuini⁹ dici potuit. ¶Nam z maioz et miserabilioz egestas nulla est q̄z egere sapiētia. z q̄ sapiētia nō eget nul la re oīno egere potest. Est ergo animi egestas inq̄m nihil aliō q̄z stulticia. Hc est enī cōtraria sapiētie: et ita cōtraria vt moz⁹ vite: vt beata vita misere: hoc est si ne aliq̄ medio. ¶Nā vt oīs nō btūs hō mi ser est: omnisqz hō nō mortuus viuit: sic omnē nō stultū manifestū est eē sapiētez Ex quo z illud iā licet dicere: nō ex eo tā tū sergiū ozatā fuisse miserū: q̄ timebat ne fortune illa munera amitteret: z quia stultus erat. Quo fit vt miseriozē essz si tā pendulis mutātibusqz bis: q̄ bona pu/ tabat: nihil oīno metuissz Esset enī nō fortitudis excubijs: sed mētis sopore se/ curioz: et altioze stulticia ōmersus miser. At si oīnis qui caret sapiētia magnā pa titur egestatē: omnisqz ꝓpos sapiētie ni hilo eget. sequit vt stulticia sit egestas. Ut autē omnis stult⁹ miser: ita oīnis mi ser stultus est. Ergo vt oīs egestas mise ria: ita oīs miseria egestas esse cōuincit. Quā conclusionē trigetius cū se paruz intellexisse diceret. quid inq̄z inter nos ra tione cōuenit? Eum egere inquit qui et sapientiā nō habet Quid est ergo inquā egere. Sapientiā inq̄t nō habere. Quid est inquā sapientiā nō habere? Hic cum taceret. nōne hoc est inquā habere stulti ciā? Hoc inquit. ¶Nihil est ergo aliō inq̄z habere egestatē q̄z habere stulticiaz. Ex quo iā necesse ē egestatē alio verbo noīa ri quādo stulticia nominat. Quanq̄z ne/ scio quomodo dicam⁹. habet egestatem aut habet stulticiā. Tale est enim ac si lo cū aliq̄ē qui lumine careat dicam⁹ ha/ bere tenebras: quod nihil est aliō q̄z lu/ men nō habere. ¶Non enī tenebre quasi veniūt aut recedūt: sed carere lumīe hoc ipm est iā tenebrosum esse. vt carere ve/ ste hoc est esse nudū. ¶Non enī veste acce/ dente veluti aliq̄ res mobilis nuditas fu git. Sic ergo dicimus aliquem habere

egestatē: quasi dicam⁹ habere nuditatē. Egestas enī verbū est nō habēdi. Quā/ obrem vt qđ volo explicē sīc possum. ita dicīt: habz egestatē. q̄si dicat. habz ñ ha bere. Itaqz si stulticiā ipam verā z certā egestatē eē monstratū ē. vide iā questio/ nē quā susceperam⁹ vtrū soluta sit. Du/ bitabat enī inter nos vtrū cū appellare m⁹ miseriā nihil aliud q̄z egestatē nomi/ narem⁹. Dedim⁹ autē ratōez: recte stulti ciā vocari egestatē. Sicut ergo et omnis stultus miser: et oīs miser stult⁹ ē. ita ne/ cesse est nō solū oēm q̄ egeat miserē: sz eti am omnē q̄ miser sit egētē eē fateamur. At si ex eo q⁹ et oīs stult⁹ miser ē: z oīs mi/ ser stult⁹ ē: conficīt stulticiam esse miseriā. cur nō ex eo qđ z q̄squis eget miser: z q̄sq̄s miser ē egeat: nihil aliud miseriā q̄z egestatē esse cōficim⁹? Quod cū oīnes ita esse fatereñt: illud iā inq̄z sequtur: vt vi deam⁹ q̄s nō egeat. Is enī erit sapiēs et btūs. Egestas aūt ē stulticia: egestatisq̄z nomē. Hoc autē ꝑbū sterilitatē quandā z inopiā solet significare. Attēdite queso altius: quāta cura ꝓuisoꝝ hominū: siue omnia siue qđ manifestū ē quedā verba creata sunt earū rerū maxime quaꝝ erat noticia ꝓnecessaria. Jam enī conceditis omnē stultū egere: z omnē q̄ egeat stultū esse. Credo vos etiā cōcedere animū stul tuz esse vicīosum: oīaqz animi vicia vno stulticie nomine includi. Ꝓrio autē die huius disputatōis nr̄e nequiciā dixera/ mus esse ab eo dictā: q⁹ nec quicq̄z sit: cui ꝓtrariā frugalitatē a fruge fuisse nomi/ tam. Ergo in his duob⁹ cōtrarijs: hoc ē frugalitate atqz nequcia: illa duo vidēt eminere: esse z nō esse. Egestati aūt de q̄ sit q̄stio: quid putam⁹ eē cōtrariū? Dic cū aliquantū cunctarenť. si dicā inq̄t tri gerius diuitias: video his pauptatē esse contrariā. Est q̄dem inquā vicinū. Haz pauptas et egestas vnuz atqz idē accipi solent. Tamē aliud ꝑbū inueniēdū ē: ne meliori parti desit vnū vocabulū: vt cū illa pars pauptatis et egestatis nomine abūdet: ex hac parte solū opponat diui/ tiarū nomē. Nihil enī absurdi? q̄z vt hic sit egestas vocabuli: vbi est ꝓtraria pars egestati. Plenitudo inq̄t licentius si di/ cī pōt videt mihi recte opponi egestati. Postea inquā de verbo queram⁹ fortas/ se diligenti⁹. Non enī hoc curādū ē in i/ quisitōne veritatis. Quāuis enī salusti us electissim⁹ pēsator verborū egestati opposuerit opulentiā: tamē accipio istā plenitudinē. Nō enī nec grāmaticoꝝ h fortmidine liberabimur: aut metuendus ē ne ab eis castigemur: q⁹ incurioſe vti/ mur verbis. qui res suas nobis ad vsū/ dus dederūt. Ubi cū arrisissent: ergo q⁹ mētes vr̄as inquā: cū intenti estis i deū: velut quedā oracula: nō cōtemnere sta/ tui. videam⁹ q̄d sibi velit h nomē. Nam nullū accōmodaci⁹ esse arbitror veritati. Plenitudo igīt et egestas cōtraria sunt. at etiā hic similiter: vt in nequicia z fru galitate apparēt illa duo esse z nō eē. Et si egestas ē ipa stulticia: plenitudo erit sa piētia. Merito etiā virtutū omniū ma/ trē multi frugalitatē esse dixerūt. Quib⁹ consentiēs Tullius etiā in populari ora tōne ait. Ut volet quisq̄z accipiat. Ego tamē frugalitatē id ē modestiā z tempe/ rātiā: virtutē esse maximā iudico. Pro/ sus doctissime ac decētissime. Cōsidera uit enī frugem id ē illud qđ esse dicimus: cui est nō esse contrariū. Sed ꝓpter vul garem loquēdi cōsuetudinē: q̄ frugalitas quasi parsimonia dici solet. duob⁹ cōse/ quentib⁹ quid senserit illustrauit: subīci endo modestiā z temperātiā. Et h⁹ duo verba diligenti⁹ attendamus. Mode/ stia vtiq̄z dicta est a modo: z a tēperie tē perātia. Ubi autē modus ē atqz tempe/ ries: nec plus ē quicq̄z nec minus. Ipsa ē igīt plenitudo quam egestati cōtrari/ am posueramus: multū meli⁹ q̄z si abun dantiā ponerem⁹. In abūdantia enī itel ligitur affluentia. z q̄si rei nimiū exupe/ rantis effusio. Quod cū euenit vltra q̄z satis ē. etiam ibi desiderat modus z res que nimia ē modo eget. Ergo n⁹ ab ipa redūdantia egestas aliena ē. A modo aūt z plus z minus aliena sunt. Ipam enim opulentiā si discutias: inuenies eā nihil aliud tenere: q̄z modū. Nam non nisi ab ope dicta est opulētia. quomodo autem

opitulaꝛ qꝫ nimiū ē: cū incōmodi⁹ sit se
pe cū paꝛ? Quicqd igiꝛ l' parū vl' nimiū
est: qꝛ mō eget: obnoxiū est egestati. Mo
dus ergo animi sapiētia est. Et enī sapi
entia cōtraria stultīcie nō negaꝛ. ꝛ stulti/
cia egestas. egestati aūt contraria pleni/
tudo. Sapiētia igiꝛ plenitudo. In ple/
nitudine autē modus. Mod⁹ igiꝛ animi
in sapiētia est. Uñ illud p̄clarū est ꝛ non
immerito diffamaꝛ hoc p̄mū in vita esse
vtile: vt ne q̄d nimis. Dixeram⁹ aūt ī ex
ordio hodierne disputatōis nr̄e: q̄ si iue
nirem⁹ nihil aliō esse miseriā cū egestatē
eū beatū esse fateremur qui ñ egeret. Est
aūt inuentū. Ergo beatū esse nihil ē aliō
cū nō egere. hoc est esse sapientē Si an
tē queritis q̄d sit sapia: iā ꝛ ipa rō q̄ntū
in p̄sentia potuit: et voluit atq; eruit. Ni
hil est enī aliud cū mod⁹ animi. hoc ē: q̄
se anim⁹ libꝛat: vt neq; excurrat in nimi
um neq; infra qꝫ plenū est coarteꝛ. Ex/
currit autē in luxurias: domiatōes: su/
pbias: ceteraq; id genus: quib⁹ imode/
ratoꝝ miseroꝝq; animi sibi leticias at
q; potētias cōparari putāt. Coarctaꝛ au
tē soꝛdibus: timoꝛib⁹. meroꝛe: cupidita/
te: atq; alīs quecūq; sunt q̄b⁹ hoīes mi
seros etiā miseri cōfiteꝛ. Cum vo sapi
entiā contēplaꝛ inuentā. cūq; vt huius
pueri vbo vtar: ad ipam se tenet: nec se
ad simulacroꝝ fallaciā quoꝝ pond⁹ am
plexus a deo suo cadere atq; ōmergi so
let: vlla cōmot⁹ inanitate cōuertit: nihil
immoderatiōis. ꝛ ideo nihil egestatis ni/
hil igiꝛ miserie ptimescit. Habꝫ ꝫ mo/
dū suū id ē sapientiā quisq; beatus est.
Que est autē dicēda sapiētia: nisi que dī
tate diuīa: dei filiū nihil eē aliud q̄ dei
sapientiā. et ē dei filiⁱ pfecto de⁹. Deum
habet igiꝛ quisq; beatus ē: quod oñi/
bus nobis iā ante placuit: cū hoc cōui
uiū ingressi sumus. Sed q̄d putaꝛ esse
sapientiā nisi veritatē? Et iā hoc enī di/
ctū est. Ego sum veritas. Ueritas autē
vt sit: fit p aliquē summū modū: a q̄ pro
cedit: et in quem se pfecta cōuertit. Ipsi
autē sūmo modo nullus ali⁹ mod⁹ im/
ponit. Si enī sūmus modus p summū
modū mod⁹ est: p seipm mod⁹ est. Sed
etiā summ⁹ mod⁹ necesse est vt ver⁹ mo
dus sit. Ut igiꝛ veritas modo gignitur
ita mod⁹ veritate cognoscit. Neq; igiꝛ
vitas sine modo: neq; mod⁹ sine vitate
vnq; fuit. Quis est dei filiⁱ? dictū ē veri
tas. Quis est qui nō habꝫ patrē? Quis
alius q̄ꝫ summ⁹ modus? Quisq; igitur
ad summū modū p veritatē venerit bea
tus ē. Hoc ē animū deū habere: id ē dō
pfrui. Cetera enī cū quis a deo habeaꝛ
nō habēt deū. Admonitō aūt q̄dā q̄ no
biscū agit: vt deū r̄cooꝛdemur: vt eū q̄ra/
mus. vt eū pulso oñi fastidio sitiam⁹: ō
ipo ad nos fonte vitatis emanat. Hoc ī
terioꝛib⁹ lumīb⁹ nr̄is iubar: sol ille secre
tus infūdit. Uni⁹ ē vex oē qꝺ loq̄mur:
etiā qñ adhuc vel minus sanis vl' repen
te aptis oculis audacter cōuerti: ꝛ totū
ītueri trepidam⁹. nihilq; aliō etiā ℞ ap
paret eē cū deū: nulla degeneratōe ipedi
ente pfectū Nā ibi totū atq; oñe pfectū
ē: sil'q; ē oīpotētissim⁹ de⁹. Sꝫ tū cū diu
q̄rimus: nōdū ipo fonte atq; vt illo vbo
vtar: plenitudīe saturati: nōdū ad nostꝫ
modū nos puenisse fateamur. ꝛ iō qꝫuis
iā deo adiuuāte: nōdū tū sapiētes ac be
ati sum⁹. Illa ē igiꝛ plena satietas anio
rū. ℞ est: btā vita pie pfecteq; cognosce/
re a quo inducaris in vitatē: q̄ vitate p/
fruaris. p q̄d cōnectaris sūmo mō Que
tria vnū deū intelligentib⁹ vnāq; substā
tiā exclusis vanitatib⁹ varie supstitiōis
oñdunt. Dis mater recognitis vbis: q̄
sue memorie penit⁹ inherebāt: ꝛ q̄si cui/
gilans in fidē suā: verbū illud sacerdotⁱ
nr̄i. foue p̄cantes trinitas: leta effudit: at
q; subiecit. Nec est nulio ambigēte bea
ta vita: que vita pfecta est. ad quā nos se
stinaꝛ posse pduci: solida fide: alacri spe:
flagrāte charitate p̄sumendū ē. Ergo in
q̄ꝫ: quoniā mod⁹ ipe nos admonet: ꝛ cō
uiuiū aliq; intervallo dierū distinguere
quātas p viriꝫ possum gratias ago sū
mo ꝛ vero deo patri dño liberatoꝛi ani/
marū. Deinde vobis q̄ cōcoꝛditer inui
tati: multis etiā me cumulastis muneri
bus. Nam tantū ī nostrū sermonē ꝓtuli
stis: vt me negare nō possim: ab inuitaⁱ

meis esse satiatũ. Dic omnib⁹ gaudenti bus et laudãtib⁹ deũ: q̃ vellẽ inq̃t trige tius: hoc modo nos quotidie pasceres. Modus inq̃ ille vbiq̃ seruãd⁹ ẽ: vbiq̃ amandus: si vobis cordi est ad deũ redi tus noster. His dictis facto disputatõ nis fine discessimus.

Explicit liber beati Augustini de be ata vita.

Diui Aurelij augustini hipponẽsis episcopi de assumptõne beate virginis marie in corpe z aĩa Liber incipit. So lutio et responsio omniũ pclarissima

AD interro gata de virginis et ma tris domini resolutio ne tempozali et assũ/ ptione penni: q̃d in/ telligã responsur⁹: te deus oĩpotẽs pa ter voto supplici exoro: vt qui mandas nubib⁹ et pluũt imbres. qui tãgis mon tes et fumigant. qui aperis terrã et ger/ minat: quid dicã iubeas: quid pferã p/ beas: ad quid sermonẽ dirigã aperias. Venerabile enĩ mihi est dñe: et pcordꝫ meis reuerendissimuz: de matre filij tui loquí: z de sanctissimo corpore eius lin guam sermonib⁹ occupare Que sola me ruit deũ et hominẽ paritura suscipe. fa/ cta thronus dei et aula regis eterni: p̃m q̃ nos docuisti p sanctos tuos patriar chas pphetas et apostolos: figurꝫ z ser monib⁹ quib⁹ credimus z certi sum⁹: qz nũq̃ fefellisti: qui nec fallere nec falli no/ uisti: ostendẽs filiũ tuũ coeternũ tibi et cõsubstantialẽ incarnãdũ: z incarnatũ p virginis vterũ: de q̃ carnẽ assumpsit qui corpalia cũcta tecũ creauit auctor admi nistrator et de⁹: ab homine fact⁹ est ho/ mo. ab ea naturã sumẽs nõ originẽ: san ctificante spũsancto tuo ĩ ea vterũ hũa/ nũ et purificante atq̃ mũdãte ad pcepti onẽ filij tui: cui⁹ dignitatis z gre effectũ nec cor cõcipere nec lingua valet expri/ mere. Non ei talis cõceptus talisq̃ par tus: nisi deũ decuerat: q̃ venerat redime re quos voluit creare: creare pfecto po/ testate: redimere hũilitate: hũilitatis na turã sumens sanctã de sanctificato cor/ pore: et immaculatã de ĩmaculato. In/ effabilẽ enĩ sanctificatõis gratiã quam pcipiẽdus pbuit: cõceptus z nat⁹ nõ ab stulit. Que quantũ in corpe valuerit vir ginis: illi soli notissimũ est: qui de ei⁹ na tura naturaz suscepit quã cõdidit. Per quẽ te queso domine: qz p illũ bona cun cta tribuis: que vt tribuas eligis: vt me inoffense de tãta sanctitate loq̃ tribuas: Et si nõ totũ vt est: quod ĩpossibile oĩ/ lingue humane est. tamẽ ipm ex pte qõ est dicaĩ vt est. Sonet g̃ pciosissimũ sui pciositate: sanctissimũ certa sctitate: ines/ timabilissimũ nudissima vitate. Que qz hũanã rõem excedũt. spũs tuus assit: q̃ suo sacro spiramine inducat ĩ omnez dis/ cendoz veritatez. vt quia de ei⁹ corpe et aĩa loquendũ est: qõ ipe pter naturalem vsum sanctificauit et gram cõtulit: non aliẽa nos dicere patiaĩ: sed ppria ad lau dem et gl'iam tuã deus omnipotẽs pa/ ter: et ad honorẽ eiusdẽ filij tui p virginẽ nati: et eiusdem spũssancti dei z dñi no/ stri: cũ quo est tibi regnũ z imperiũ ĩ oĩa secula seculoz Amen.

Explicit pbemiũ Incipit liber

QVia profũdis sime z sua dignitate altissime sum respõsurus questiõi: lecto rem meũ obsecro: vt p me deprecet: z si qua a me pleniter cognouerit donis dei gratus existat. Sinautẽ minus nre cõ/ patiaĩ hũilitati. Quia si min⁹ valeamus vera tamẽ pculdubio volum⁹. De san/ ctissimo igiĩ corpe ppetue virgis marie eiusq̃ sacre aĩe assumptõe: q̃d de⁹ dona uerit loq̃ suscipiẽtes. hoc pmũ dicimus q̃ in diuis scripturis postq̃ dñs ĩ cruce mfez discipulo pmẽdauit. vt castitaĩ ca stis tueret obsequijs: nihil de ea repiĩ p ter id quod lucas cõmemorat in actibus apl'orũ: cõmemoraãs eiusdẽ nominatim dicẽs. Di oẽs erãt pseu erãtes vnanimi ter in orõne cũ mulierib⁹ et maria mre ie

su et fratrib⁹ eius. Hoc dixim⁹: q⁹ tāto
que magna exīstūt cauti⁹ tractāda sunt:
quāto specialib⁹ autoritatū testimoniis
nō possunt ad liq̄dū roborari. Sz q̄dā
scriptura sctā veris indagatōnū studijs
q̄renda reliquit: q̄ nō sūt supflua estimā
da dū vera indagatōe fuerint patefacta
Fecunda est enī veritatis autoritas. et
dum diligēter discutiť de se gignere q̄d
ipa est cognoscit. Sepe enī discussa ve/
rā cōueniētiā pariet: quā manifestś ser/
monib⁹ abscōdit. Et sepe aptis sermōi/
bus insinuat: in q̄b⁹ nihil p̄ter id quod
sonat querendū inuitat. Ut est illud q̄d
abraam genuit isaac. isaac genuit iacob.
iacob genuit iudā et fratres ei⁹: ⁊ cetera
talia in q̄b⁹ sola tenēda est lr̄a. Quedam
autē sic cōmendat vt pariter lr̄am et mi
sticū intellectū insinuet: vt in trāsitu ma
ris rubri: manna celesti: et tabernacl'o di
atq⁹ archa testamēti. vbi futuro⁹ figu/
ra: baptismi scz christi ⁊ eccl'ie ostensa ē
p̄rogatiua. Quedā tm̄ mistice: vt cū de
um dicit insufflasse in faciē ade spiracu/
lū vite: q̄ tū os ad spirandū nō habz. nec
manus ad opandū. licet dicat pphēta.
Manus tue dñe feceŕt me et plasmauer
rūt me. Sunt et quedam q̄ q̄uis cōme
morari ex toto omissa sint: vera tū ratōe
credunť. atq⁹ ipa cōueniētia rei: q̄dāmo
do quē admodū dux et p̄uia credit. Nu/
bil enī de melchisedech sacerdotś dei ex
celsi iustīcia loquiť. cū ipa p̄cessisse tante
laudis merita cognoscať. Nihil d̄ helie
⁊ enoch postq⁹ rapti sunt vite felicitate
p̄mendat: cūctis liq̄de scientib⁹ eos bea/
te viuere: quos dñs hinc ī futurū seruā/
dos voluit rape. Quid q̄ de marie mor/
te: quid de ei⁹ assumptōe dicendū ē: vñ
diuina scriptura nihil p̄memorat: nisi q̄
rendū ratōe quod p̄ueniat fīrati? fiatq⁹
ipa veritas autoritas: sine qua necesse ē
nec valet autoritas. Demores enī p̄di/
tōis hūane: morte illā subūsse tēporalē
dicere nō meruim⁹: quā idē certe ei⁹ fili⁹
qui deus et hō est lege sortis hūane su/
stinuit: ⁊ hoc q⁹ hō de ei⁹ suscept⁹ ⁊ p̄su
sus est vtero. Sed si dicim⁹ eā mortś te
neri vinculi: et resolutā ī cōmunē putre
dinē vermē ac cinerē: deliberādū ē si hoc
cōueniat tante sanctitati: tāte aule dei p̄
rogatiue. Scim⁹ enī dictū p̄mo penti.
q⁹ puluis es ⁊ ī puluerē ibis. Quod si ō
morte dicit̄ generaľ est sentētia. si de ſso
lutōe in puluerē: hāc quodāmodo chri
sti caro euasit: de carne marie sūpta que
corruptionē nō sustinuit. De ß ei⁹ scptū
est p̄ pphetā dicentē. Oīm nō derelinq⁹
aiam meā in inferno. nec dabis sanctum
tuū videre corruptōez. De q̄ aūt sancto
dictū sit archāgelus p̄didit q̄ ad mariā
ait. Et q̄d nascet ex te sanctū. vocabit̄ fi/
lius dei. Et vere sanctū et sanctū sctōz.
vnde et illa sancta sanctoz dicunť q̄ illa
seruabāt: q⁹ ille figurabat q̄ facit sol⁹
sanctus sanctoz dicit̄. Dic enī ē de quo
idē archāgel⁹ gabriel danieli loquit̄ in
ter cetera q̄ futura oīndit dicēs. Et im/
pleat visio et pphetia: et vngat sanctus
sanctorū. Dic enī sanct⁹ corruptōez nō
vidit: q̄ tercia die cū triūpho de iferś re/
diens resurrexit. Caro ei⁹ q̄ de maria sū
pta est: ⁊ si mortua est ex infirmitate. reui/
xit ex dei virtute. Sz ß ille q̄ qū voluit
morī: qū voluit resurgere potuit. Excī/
pit̄ ḡab illa generali sentētia de virgine
sumpta natura. Q̄d si nō marie p̄gruit:
p̄gruit tū filio quē genuit iesu. vocabu/
lū iesu glorioſū: omni ornatu cultuq⁹ di
gnissimū: nomē q̄d est sup omne nomē:
nō decuit ab hoib⁹ appellari: neq⁹ ab eis
efferri in mūdū: sed ab excellētiori q̄daz
maioriq⁹ natura. Post hec que a de di/
cta sunt de quib⁹ excipit̄ marie filius cō
tuēda sunt que etiā eue dicta sunt. si cū/
ctis femīnis sint generalia: et si ī aliquo
excipiat maria. Scriptū q̄ppe ē. Mu
lieri quoq⁹ dixit de⁹. Multiplicabo erū
nas tuas et cōceptus tuos: in dolore pa
ries filios: et sub viri potestate eris: ⁊ ip
se dominabit̄ tui. Erumnā maria susti/
nuit cui⁹ aiam gladi⁹ passiōis christi p/
trāsiuit. Sed cōceptus nō multiplica/
uit. nec sub viri id ē mariti potestate de/
guit: que integerrimis visceribus de spiri
tusancto christum suscepit: et virginita
tis integritate manente virgo perman/
sit. Quem quia sine peccati colluuione

et sine virilis admixtiõis detrimẽto suscepit: sine dolore genuit: et sine integritatis violatõe: pudore virginitatis itegra pmãsit. Hoc ei potuit efficere ō matre: quia sic de⁹ elegit nasci de homine. Maria ergo et si cõmunicat erũnis eue nõ cõmũicat parturiẽdo cũ dolore. Pro meruit enĩ hoc singularis sctitas eius z singularis gra. q̃ susceptõe dei singulariter existimãda ẽ digna. Nõ imerito ergo excipiẽ a q̃busdã generalibꝫ ꝙa estimatione quã tãta seruat gra: z attollit dignitatis pogatiua. Quãtũ enĩ christi ptãs possit mũdi oñdit vniuersitas: quantuz gra marie mõstrat itegritas. Que sic diuersa est a natura: ita diuersa est ab vsu. Quid ergo si i tãta diuersitate eam dicimus hũane sortis morte subijsse: nec tñ eius vinculis retineri. p quã de⁹ voluit nasci: z carnis substãtie cõmũicare. Nũ quid impiũ erit: Scim⁹ ei iesum oĩa posse: qui de seipo ait. Data est mihi oĩs ptãs in celo z in terra. Si ergo voluit integrũ marie virginitatẽ seruare pudorez cur nõ velit icorruptã a putredis seruare fetore: Dicat q̃ cognouit sensũ domini: et qui cõsiliari⁹ eius fuit. Nunq̃d nõ ptinet ad benignitatẽ domini mris seruare honorẽ qui legẽ nõ soluere venerat sed adimplere. Lex enĩ sicut honorẽ matris pcipit: ita inhonorationẽ damnat. Qui enĩ in vita p ceteris illã gra sui conceptus honorauit. piũ ẽ credere singulari saluatõe eã in morte et speciali gra honorasse. Potuit enĩ eã a putredine z puluere alienã facere: qui ex ea nascẽs potuit virginẽ relinquere. Putredo nanq̃ et vmis humane ẽ opprobriũ conditõis. a quo opprobrio cũ iesus sit alien⁹ natura marie excipiẽ: quã iesus de ea susceppisse probat. Caro enĩ iesu caro ẽ marie. z multo specialius q̃s ioseph inde cetero rũq̃ fratrũ ei⁹ q̃bus dicebat. Frater eĩ z caro nostra ẽ. Caro enĩ christi quãuis gloria resurrectõis fuerit magnificata: z potẽter sup omnes celos ascẽsione glorificata. eadẽ tamẽ carnis mãsit et manz natura: que suscepta est de maria. Ipse enim ẽ qui cõceptus genit⁹ atq̃ a mortuis suscitat⁹ ẽ p gl'iam patris: sicut pfecto ipe testat⁹ post resurrectõez qñ apostolis dicit. Videte man⁹ meas z pedes meos: quia egoipe sum. Quid enĩ ẽ: ego ipe sum: nisi quia alter nõ sum q̃s q̃ tunc eram quãdo passus sum. Et hoc sic̃dez cognoscere potestis: qui ĩ manibꝫ et pedibꝫ meis clauoz signa clare videt⁹. Ipe ergo idẽq̃ celos ascẽdit: et carnẽ quam de matre suscepit sup astra trãsuexit: honorãs omnẽ hũanã naturã: z multo magis maternã. Si igit natura mris est filius: cõueniẽs ẽ vt sit et filij mater: non ñntũ ptinet ad equã admĩstratõez: sz ñntuz ptinet ad eandẽ recipzocã substãtiã: vt homo de hoie. caro de carne: mater a filio: fili⁹ a matre: nõ ad vnitatẽ psone: sz ad vnitatẽ corpalis nature et substantie. Si enĩ vnitatẽ pt facere gratia sine pn etate specialis nature. q̃nto magis vbi gtie vnitas et corpis ẽ special' natiuitas: Unitas nãq̃ gr̃e ẽ vt discipuloz ī christo. ō quibꝫ ipe dixit. Pater sancte serua eos in nomie tuo q̃s dedisti mihi vt sint vnũ sicut z nos. Et itez de omnibꝫ iustis. Non p his autẽ rogo tm̃: sed z p his q̃ credituri sunt p verbũ coz ī me. vt oĩes vnũ sint: sicut et tu pater in me: z ego in te. hoc ẽ: vt ipi sint p gr̃am q̃ nos sum⁹ p diuinitatẽ. Decãppe gr̃e vnitas que cunctis in christum credentibꝫ seruat: in marie etiã mín⁹ sapientiũ estimatiõe nõ tollit. quãto magis cũ gratie vnitate ipsa specialitas nature vnũ efficit matrẽ et filiũ: et filiũ et matrẽ. Videndũ est etiaz quid de his q̃s secũ p gratiã vnũ ee voluit cõsequnter adiũxit. Ait enĩ. Pater q̃s dedisti mihi volo vt vbi sũ ego et illi sint mecũ: vt videant claritatẽ quam dedisti mihi. O magnã z iestimabilẽ bonitatez dei: q̃ habere secũ suos ī gl'ia vult: vt sua claritate fruant: qui hic sua fide iũcti: vnum cum eo esse digni iudicantur. Si igitur eos secum habere vult: et hoc potest qui omnia potest: quid estimandũ ẽ de matre vbi digna sit haberi: nisi in presentia filij? Quantũ igit contueoz: q̃ñ intelligo: q̃ntum credo. marie aia claritate fruit christi: et glorioslis cõspectibꝰ

rũ sp videre sitiẽs: et semp cõspiciẽs: dũ inestimabilit pascit: excellẽtiori q̃dã specialiq̃ progatiua a filio honorat: possidens ĩ christo corpus suũ qđ genuit: clarificatũ in dextera pris: et si nõ suũ p qđ genuit: tñ suũ qđ genuit. Et q̃re nõ suum p qđ genuit? Si nõ obuiauerit nec duz pspecta autoritas: vere credo z p qđ genuit: qz tãta sctificatio dignior celo ẽ q̃ terra: thronũ dei: thalamũ dñi: domum atq; tabernaculũ christi dignũ ẽ ibi esse vbi ipe ẽ. Tam pciosum thesauz digni? ẽ celo seruari q̃ terra. Tantã integritatẽ merito incorruptibilitas: nõ putredinis aliqua resolutio sequit. Istud g̃ sacratis sumũ corpus de quo christ? carnẽ assumpsit. z diuinã naturã hũane vniuit: non amittẽs qđ erat: sed assumẽs qđ nõ erat. vt vbũ caro. ℞ ẽ: deus hõ fieret: escã vmibus traditũ: quia sentire nõ valeo: dicere timesco in cõmuni sorte putredinis futurũ de vermib puluerẽ. De q̃ si nihil altius sentirẽ: q̃ de pprio: nihil dicerem nisi quẽadmodũ de pprio. Dõ absq; vla ambiguitate soluendũ ẽ in mortẽ: post mortẽ ẽ futurũ putredo. post putredinẽ vermis: post vermẽ vt dignũ ẽ abiectissimus puluis. Quod de maria nõ videt cõsentibile nec estimabile: qz estimatõez pcul pellit incõparabilis gratie munus Quod me dicere multaz cõsideratio reũ inuitat: quaz z quedã illa ẽ quã suis alibi mistris ipa veritas ait. Qui mihi mistrat me sequat. et vbi ego sum ibi et mister meus erit. Si eni hec ẽ generalis sentẽtia omniũ per fidẽ et bonã operationẽ christo mistrantiũ. quãto magis qđã modo z specialiter ẽ marie. Daria nãq; opis exhibitõe z fidei rigidissima vitate mistrã xpi fuisse ois qui sane sapit ĩtelligit. Absq; dubio eni ope mistratrix extitit: que hunc in vtero gessit: partu pfudit: aluit et fouit: atq; vt euãgeliũ ait: in psepio reclinauit: et a facie herodis ĩ egiptũ fugiens abscõdit. z omnẽ infantiaz ei? p matris affectu ita pfecuta ẽ: vt vsq; ad crucẽ in qua filiũ iam virũ pfectũ vidit pendentẽ ab eius indubitãter nõ recesserit cõsectatu: nõ solũ gressib? peduz tanq̃m pro reuerẽtia dei. verũ etiã imitatõis affectu. Daria ergo ministratrix christi spiritualiũ opez qualitatib? sicut deuotissima extitit: ita absq; dubio religionis fide. id ẽ vere credulitatis caritate secutrix fuit. Non eni potuit nisi diuinitatis ei? esse credula: que se nouerat hũc nõ virili semie sm ordinẽ nature: sz diuino spiramie nũciãte archãgelo cõcepisse: videns sp famulãtiũ angelor adesse frequentiã vt cõcipiẽdo et nato: quãdo videlicz facta ẽ cũ angelo multitudo celestis exercitus clamantiũ et dicentium. Gloria in altissimis deo: z ĩ terra pax hominib? bone volũtatis. et in egiptũ fugituro: atq; inde itez redituro: q̃b? liquide cognoscere potuit: quia talia obsequia nõ nisi deũ decuerãt. Unde z stelle annũciatio: et magor de lõginquis partib? isperata adductio: q̃ maxime illi extitit indiciũ vitatis. Similit simeõis atq; anne pphetali dignitate insolit? ceteris z huic special occursus. Que oĩa profecto maria cõseruãs his cĩct altius ad fidẽ roborata: pio corde cõferebat intãtũ vt oĩno nõ nutabũda: sed certa de filij testate: tanq̃z de dei vera virtute deficiente ĩ nuptijs vino dixerit: vinũ nõ habẽt: sciens plane hoc illũ potuisse: q̃ eũ mox cõtigit diuino miraculo ꝓpleuisse. Ecce igitur maria fide et opere christi administratrix: z deuota vsq; ad eius mortẽ secutrix: nõ plus gressu q̃ imitatõis affectu: vt credenduz est: si ibi nõ fuerit: vbi christ? mistros suos vult esse: vbi ergo erit. et si ibi erit: nũq̃d eq̃li gratia? z si eq̃li gratia: vbi equa dei cẽsura que vnicuiq; reddit sm sua merita. Si ergo merito marie viuẽti p omnib? donata est gra mortue erit minuẽda: absit. Quia si oĩm sctoz moz ẽ preciosa: marie sane ẽ pciosissima: quam tãta comitata ẽ gratia: vt mater dei dicat et sit. Consideratz igitur his vniuersis vera ratõe confitendũ cẽseo mariã in christo et apud christũ esse. in christo: quia in ipo viuim? mouemur et sum?. apud christũ gliose ad eternitatis gaudia assumptam: benignitate christi honorati? susceptã ceteris: quã hic gra

honorauit p̃ ceteris: atq; ad ꝺmunẽ hũilitatẽ nõ esse adductã post mortẽ: putredinis videlicz r ⁊mis et pulueris: q̃ suũ r omniũ genuit saluatorẽ. In cui⁹ si pt̃ate est sanctoꝝ de capite capillũ nõ pire. est et illã aĩa r corpe íntegrã posse ſuare. De cui⁹ pt̃ate si null⁹ dubitet eccl'iastico rũ q̃n possit mſem sine corruptõe ĩ ppetuũ ſuare. cur dubitandũ ẽ voluisse qõ attinet ad tãte benignitat⁹ gr̃az. Si elegit diuina volũtas sola gr̃a íntꝛ crepitãtes vehemẽtiũ igniũ flãmas nõ solũ puerorũ corpa seruare illesa. verũ r ipa vestimẽta ſuare inusta: cur abnuat ĩ mſe ꝓpa qõ elegit ĩ veste aliena. Jonã ſuare ĩ ventre ceti p̃ter naturalẽ vsũ voluit incorruptũ sola misericordia. mariã incorruptã pꝛeter naturã nõ ſuabit gr̃a. Seruat⁹ ẽ daniel ab intꝛatissima fame leonũ: nõ ſuãda ẽ maria tãtis dotata meritꝭ dignitatũ: Dec ꝺcta q̃ dixim⁹: qz naturã ñ seruasse cognoscim⁹: ĩ marie íntegritate plus potuisse gr̃am q̃ naturã nõ dubitamus Diuinatis enĩ sunt opa q̃ dicim⁹: et ideo possibilia: qz sunt ab oĩpotẽtia. Christ⁹ aũt dei ⁊tus ẽ r dei sapĩa. cui⁹ oĩa q̃ patris sunt: sua sũt: vt velle. velle aũt oĩa q̃ sunt iusta r digna. Sic p̃ ẽ digne videt letari mariã letitia ĩenarrabili aĩa et corpe: ĩ ppio filio: cũ ꝓ filio: p ppriũ filium: nec vllã seq̃ debere corruptiõis erũnã quã nulla secuta ẽ tantũ filiũ pariendo íntegritatis corruptio: vt sit sp. incorrupta quã tãta pfudit gr̃a. sit íntegl'it viuẽs q̃ oĩa íntegrã pfectãq; genuit vitã. sit cũ illo quẽ in suo gessit vtero. sit apud illũ illa q̃ genuit fouit et aluit illũ. maria dei genitrix: dei nutrix: dei mſtratrix et dei secutrix. de q̃ vt iã dixi: qz alit⁹ sentire nõ audeo: alit⁹ dicere ñ p̃sumo. Suscũpiat igit⁹ hũc sensum fraterna charitas: quẽ spũsctũs ĩspirauit. Oñsa sũt er parte q̃ talit⁹ hortata sũt me dicere. Si quis aũt refragare his elegerit: cũ dicere ñ velit p̃ nõ posse chr̃istũ: pferat q̃re nõ ꝺueniat velle: ac p̃ nõ ee. Et cũ se vacit⁹ ꝺsiliũ dei ꝺ his nosce manifestauerit: ĩcipiã credere: ꝺ q̃b⁹ alit⁹ nõ possum sentire Dirabor illũ altitudinẽ ꝺsiliꝭ diuĩ ĩuestigabilẽ: quã me cũ apl'o digna reuerẽtia videor ꝺbere admirari dicẽte. O altitudo diuitiarũ sapie r sciẽtie dei. q̃ incõprehensibilia sũt iudicia ei⁹ r ĩuestigabiles vie ei⁹. Et qz ẽm eũdẽ apl'm ex pte ꝺgscim⁹: r ex pte pphetam⁹. dixi ꝺ his: r si nõ ãn tũ ẽ: tñ quẽadmoduz me dicere debuisse credidi. Si g̃ꝛa sũt q̃ scp̃si. tibi gr̃as ago chr̃iste: qz ꝺ sctã ꝟgie mre tue nisi qꝺ piũ dignũ r iustũ ẽ sentire ñ potui. Si g̃ꝛa pi vt debui apꝛoba chr̃iste tu r tui. Si autẽ nõ vt debui ig̃sce obsecro tu et tui. Qui cũ deo pr̃e r spũsctõ viuis r regnas p oĩa secula seculoꝝ Amẽ

Diui Augustini hipponẽsis epi ꝺ diuinatõe demonũ ꝺ paganos Liber icipit

Quadã die in diebꝫ sanctꝭ octauaruz: cũ mane apud me adessent mlti frẽs laici christiani: r in loco solito ꝺsedissem⁹: ortus est sermo de religiõe christiana aduersus p̃sumptionẽ: r tãq; mirã r magnã scientiã paganoꝝ: quẽ recordatũ atq; cõpletũ lr̃is mãdãtũ putaui: nõ expꝛssis p̃sonis ꝺdicentium: q̃uis christiani eẽnt: r magis ꝺdicendo q̃ere viderenꝭ. quid paganis resp̃nderi oporteret. Cũ ergo de diuinatõe demonũ quereꝛ: r affirmareꝭ p̃ dixisse nescio quẽ euersionẽ tẽpli serapis: que ĩ alexãdria facta ẽ: resp̃ndi nõ eẽ mirãdũ si istã euersionem tẽpli simulacris suis ĩminere ꝺmones r scire et p̃dicere potuerũt: sic alia multa q̃ tũ eis nosce r p̃nũciare pmitt⁹. Et cũ mihi referꝛeꝭ: nõ g̃ sunt male diuinationes hmõi nec deo displicẽt. alioq̃n oĩpotens et iustus ista fieri nõ pmitteret si mala r iusta eẽnt. Rñdi: nõ ĩõ hec videri iusta ꝺbere q̃ ea sineret fieri oĩpotẽtissim⁹ r iustissim⁹ de⁹. Nã r alia mlta manifestissime iusta fieri. sic homicidia: adulteria: furta: rapinas: r cet̃a hmõi. q̃ q̃uis iusto ꝺo eo q̃ iniusta sint sine dubitatione displiceãt. idem tñ omnipotens ea fieri

certa iudicij sui ratõe ꝓmittit: nõ vtiq; ī
pune. sed ad eoꝝ damnatiõez a q̄b; fiūt
que displicēt iusto. Et cū ecõtrario dice
rē nõ q̄dem esse dubitandū q; oīpotens
7 iustus sit de⁹: sed hec hūana peccata q̄
ꝯtra societatē hominū fierēt: nõ eū cura
re dū fierēt. ꝓpterea ea posse fieri: q̄ vtiq;
fieri non possent: si omnipotēs nõ fuisz
Illa vero q̄ ad ipm religiõis cultū ptine
ant: nullo mõ ab eodē credendū esse cõ
temni: ac ꝓ hoc fieri ñ potuisse nisi ei pla
cuissent. 7 ideo ea mala putare ñ oporte
re. Ad ħ quoq; respõdi. Nūc g̃ ei displi
cent: cū tēpla et simulacra euertūk. 7 illa
gentiū sacrificia si facta fuerint puniūk.
Sicut enī dicīk: nõ ea fieri potuisse nisi
deo placuissent: et ideo bona putāda: q̄
niam iusto placent. ita dici potest nõ ea
ꝓhiberi euerti puniri potuisse nisi deo dis
plicerēt. ac ꝓ hoc si tūc iō recte fiebāt q7
iusto deo placere hinc ostendebāk q; ab il
lo fieri sinebank: iō nūc inique fiūt. quia
deo displicere hinc oñdunk q; ea vl iu
bet vel ꝓmittit euerti. Cõtra ħ dictū est.
Iniusta q̄dē eē nūc ista: nõ tñ mala. Et
ideo iniusta: q7 ꝛ leges q̄b; ꝓhibenk fiūt:
ideo autē nõ mala. q7 si mala essent: nūq̄z
deo vtiq; placuissent. porro si nūq̄z pla
cuissent: nūq̄z 7 facta essent: illo nõ sinēte
q̄ oīa potest: et q̄ talia nõ cõtēneret: quā
do tā magna sunt: vt ꝯtra ipaz religiõez
q̄ deus colīk fierēt. Dic ego: si ꝓpterea i
quā mala nõ sunt: q7 deo placere hīc ꝓ
bank: quia ea fieri sinit oīpotēs. quō erit
bonū q; fieri ꝓhibenk 7 euertunk. Si au
tē bonū nõ est q; euertūk q̄ deo placēt: ħ
fieri nõ sineret oīpotēs: q7 7 hoc ꝛ religi
onē fit q̄ colīk de⁹. si ea q̄ deo placent ab
hoibꝫ euertunk. Si aūt ħ cū male fiat ꝓ
mittit oīpotēs: nõ iō putāda sūt illa bōa
q; ea fieri ꝓmisit oīpotēs. Dictū ꝯtra est
ꝓcedēdū esse nūc ista recte nõ fieri. imo
ideo ꝓcius iā nõ fieri q; oīpotēti nūc dis
plicēt: verūtñ placuisse cū fierēt. Nos eī
nescire vñ tū placuerint: nūc aūt vñ dis
pliceāt: dū tñ certū sit: nec tūc fieri potu
isse nisi placuissent oīpotēti: nec nūc ces
sasse: nisi displicuissent oīpotēti. Ad hoc
ego. Cur ergo inquā 7 nūc talia clāculo
fiunt: que vl ꝓpetuo deliteſcūt: vl deꝑ
bēsa puniunk. si nihil hoꝝ fieri sinit oī
potēs: nisi q̄d ei iusto placet: cū iusto q̄d
iniustū ē placere nõ possit: Cõtra hoc di
ctū ē: nõ oīno talia nõ fieri. Sacra eī illa
iq̄t nõ fiūt q̄ pōtificalibꝫ ꝛscꝛpta sunt li
bris. Ea q̄ppe tūc recte fiebāt: ea tūc dō
placere demõstrabāk: eoipo q; ab oīpotē
te ac iusto fieri sinebāk. Si q̄d aūt nunc
ꝓhibitoꝝ sacrificioꝝ fit occlte atq; illici
te: nõ ē illi pōtificali sacrificioꝝ gfe ꝓpa
rādū: ꝛ ī eo deputādū q̄d etiā nocturno
fit tpe: cū hec oīa illicita ipsis pōtificali
bus libris certū sit ꝓhiberi atq; dānari.
Dic ñdi. Cur g̃ vl talia ꝓmittit de⁹ fie
ri: si nihil hoꝝ malefactoꝝ ꝓtenit q̄ ꝛ re
ligionē fiūt: cū ꝑtim hec eū curare hinc
etiā cogāk cōcedere q̄ pōtificales libꝛos
magni estimāt: q; ea q̄ his libris ꝓhibēk
vtiq; ꝓhiberi diuit⁹ asserūt. Quō g̃ di
uinit⁹ ꝓhibēk. nisi q7 displicēt dō7 que
vtiq; ꝓhibēdo ñ solū sibi displicere. vez
etiā curare se oñdit: necq; oīno cōtēnere.
Inde colligīk q; de⁹ aliq̄d 7 imꝓbet iu
stus: 7 tñ ꝓmittit oīpotēs. Hec cū dicta
essent: ꝛcessum ē nō iō putādū aliq̄d iu
ste ac bñ fieri: q7 hoc oīpotēs q̄uis ei dis
pliceat: fieri tñ sinit: fatēdūq; esse etiā illa
mala: que ꝛ religionē q̄ colīk deus fiunt:
7 displicere deo iusto: 7 rōe iudicij ei⁹ ab
oīpotēte ꝓmitti. Sed aliō iā esse tractā
dū vnde sint diuinatiões vel demonuz:
vel quilibet illi sint q̄s deos pagani vo
cant. Uidendū enī esse ne forte nõ q̄dem
ꝓpterea hec bona putāda sint: quia ea fi
eri ꝓmittit omnipotēs. sed ideo q7 tā ma
gna sunt: vt nõ nisi dei potētie tribuen
da esse videank. Ad hec me postea respõ
surū esse ꝓmisi: quoniā tūc hora ꝓdeun
di ad populū iā nos vrgebat. nec distuli
cū spaciū datū est scribēdo et illa retexe
re et ista subterere. Demonū ea est natu
ra vt aerei corꝛpis sensu terrenoꝝ corpo
rū sensum facile ꝑcedant. celeritate etiam
ꝓpter eiusdē aerei corꝛpis supiorē mobili
tatē: nõ solū cursus quorūlibet hominū
vl ferarū: verū etiā volatus auiū incom
parabiliter vincāt. Quib; duab; rebus
quantū ad aereum corꝛpus attinet ꝑditi:

hoc est acrimonia sensus ꝛ celeritate motus multa ante cognita pnũciant vl nũciant: q̃ homines p sensus terreni tarditate mirent. Accessit etiã demonibꝫ p tã longũ tpus quo eoꝝ vita ptẽdit rex lõge maioꝝ experientia q̃s pt hoibꝫ ppt breuitatẽ vite puenire. Per has efficacias quas aerei corpis natura sortita est: non solũ multa futura pdicũt demones. vex etiã mlta mira faciũt. Que qm̃ homies dicere ac facere nõ possunt: eos dignos q̃dã quibꝫ seruiãt: et quibꝫ diuinos honores ꝺferãt arbitrãt: instigãte maxime vicio curiositatis ppt amoꝝ felicitatis false atq; terrene et excellentie tpalis. Qui autẽ se ab his cupiditatibꝫ mundãt. nec eis se fallendos capiẽdosq; pmittũt: sed inquirũt et amãt aliq̃d qꝺ eodem modo semp est: cuiꝰ participatõe beati sint: primo cõsiderãt nõ ideo sibi pponẽdos esse demões: q; acrioze sensu corpis pualent: aeris scz. hoc est subtilioris elementi. qz nec ipis terrenis corpozibꝫ bestias sibi pponẽdas putãt: que acriꝰ multa psentiunt: velut sagacẽ canẽ: quia latentẽ ferazꝫ olfactu acerrimo sic inuenit: vt ad eã capiendã ducatũ q̃ndam homi pbeat: nõ vtiq; prudẽtioze intellectu animi: sz acutioze corpis sensu: vl vulturẽ qz piecto cadauere ex ipzouisa lõginq̃tate aduolat. nec aq̃lã: qz sublimiter volãs de tãto interuallo sub fluctibꝫ natãtẽ piscẽ dicit puidere. et gnĩter aq̃s illisa exertis pedibꝫ atq; vnguibꝫ rapere. Nec alia mlta animãtiũ genera: q̃ inter herbas saluti sue noxias pascẽdo circũerrãt. nec aliq̃d eoꝝ quo ledant attingũt. cũ eas hõ vix experiẽdo cauere didicerit. ꝛ mlta innoxia q; sint inexpta formidet. Un̄ ꝓiscere facile est q̃to possit in aereis corpibꝫ sensus acrioꝝ esse. Hec iõo tñ demones q̃ eo pdicti sunt bonis hoibꝫ pponẽdos: prudens quisq; censuerit. Hoc ꝛ de corpoꝝ celeritate dixerã. Et hac enĩ pstantia nõ solũ a volucribꝫ hoies: verũ etiã a mltis q̃ drupedibꝫ ita superant: vt in eoꝝ ꝓparatione plũbei deputãdi sint. Nec tñ iõ sibi hec animãtiũ genera existimãt pponẽda: qbꝫ capiẽdis ꝛ mãsuefaciẽdis: atq; sue volũtatiꝰ vsũ cõmodũq; redigẽdis: nõ vi corpis sz rõis imperitãt. Illã ꝺo rerũ cia demonũ potentiã: q; diuturna rex experientia quẽadmodũ pnoscãt atq; pnũcient mlta didicerũt: ita ꝓtẽnũt q̃ hec vigilãter curãt a pissime lucꝰ vitate discerne re: vt nec malos senes pua exptos: et ob ꝑ q̃si doctoꝛes: iõ pbi adolescẽtes sibi antecellere existimẽt. nec medicos: nec nautas: nec agricolas q̃s praue volũtatis et iniq̃s moribꝫ viderint: iõ sibi putẽt eẽ pferẽdos q; illi de valitudibꝫ: illi de tẽpestatibꝫ: illi de arbustoꝝ frugũq; generibꝫ multa ita pnũciãt: vt hanc rex ieꝛpto diuinare videant. Qꝺ ꝺo nõ solũ demões q̃dã futura pdicũt. vex etiã q̃dã mira faciũt: p ipa vtiq; sui corpis excellẽtia cui nõ cõtemnat a prudẽtibꝫ: cũ plerisq; inuq̃ ac pditi hoies ita exerceant corpa sua: tãtaq; diuersis artibꝫ agere possint. vt ea q̃ hec nesciũt nec aliq̃n viderũt: etiã narrata vix credãt: q̃s mlta funãbuli ceteriq; theatrici artifices: q̃s mlta opifices: maxime mechanici mirãda fecerũt. num ideo meliores sunt bonis. ꝛ sctã pietate pditis hoibꝫ. Que iõ cõmemozaui vt q̃ hec sine puicacia: ꝛ sine vana resũltẽdi animositate ꝺsideret: sil cogitet: si de subiacente crassioze materia: vl sui q̃s corpis vl terre et aq̃ lapidũ atq; lignoꝝ: metallozũq; varioꝝ tãta q̃dã hoies pnt: vt eos illi q̃ hec nõ possunt plerũq; stupendo in sui ꝓpatõe diuinos vocẽt. cũ q̃dam illoꝝ sint artibꝫ potẽtioꝛes. q̃dã istoꝝ moribꝫ meliores: q̃nto maioꝛa ꝛ mirabiliora p subtilissimi corpis ꝺ est aerei facultate et facilitate demões possint: cũ tamẽ sint volũtatis puitate: maximeq; superbie fastu ꝛ euidẽti malicie spũs imũdi atq; puersi. Quãtũ aũt valeat aeris elemẽtũ: q̃ eoꝝ corpa pualẽt ad mlta visibilia iuisibilia moliẽda: mouẽda: mutãda: atq; versanda: longũ ẽ nũc demõstrare. et puto q; vl mediocriter ꝺsideranti facile occurrat. Que cũ ita sint: pzmũ sciendũ ẽ: qm̃ de diuinatõne demonũ q̃stio est. illos ea plerũq; pnũciare q̃ ipi facturi sũt. Accipiũt enĩ sepe prãtẽ ꝛ morbos imittere ꝛ ipm aerẽ viciãdo morbidũ reddere: et

ꝑuersis atq; amatoribꝫ terrenoꝝ cōmo/
doꝝ malefacta suadere: ꝺ quoꝝ moribꝫ
certi sūt q; sint eis talia suadētibꝫ ꝓsen/
suri. Suadēt aūt miris ⁊ inuisibilibus
modis ꝑ illā subtilitatē suoꝝ corporum
corpa hoīm nō sentiētiū penetrādo. sese
q; cogitatiōibꝫ eoꝝ ꝑ q̄dā imaginaria vi
sa miscēdo: siue vigilātiuꝫ siue dormien
tiū. Aliq̄n autē nō q̄ ipi faciūt: sꝫ q̄ natu
ralibus signis futura ꝓnoscūt: q̄ signa ī
hoīm sensus venire nō ꝑñt añ ꝓdicunt.
Necq; ei qꝫ ꝑuidet medicꝰ qꝺ nō ꝑuidet
eiꝰ artꝫ ignarꝰ: iō iā diuinus hn̄dus est.
Quid aūt miꝝ: si quēadmodū ille in coꝝ
poris hūani vl̄ ꝑturbata vl̄ modificata
temperie seu bonas seu malas futuras
ꝑuidet valitudīes: sic demō ī aerꝫ affecti
one atq; ordinatiōe sibi nota: nob igno
ta: futuras ꝑuidet tēpestates. Aliq̄n et
hoīm dispositiōes nō solū voce ꝓlatas:
verꝝ etiā cogitatōe ꝓceptas cū signa q̄dā
ex aio exꝑmuntur ī corpe. tota facilitate
ꝓdiscūt: atq; hinc etiā m̄lta futura pre/
nūciant: aliꝭ vicꝫ mira: q̄ ista disposita
nō nouerūt. Sicut enī apparet ꝓcitati
oꝝ animi motꝰ ī vultu vt ab hoīb q̄ꝫ ali
q̄d forinsecꝰ agnoscaī qꝺ intrinsecꝰ agi
tur. ita nō ꝺꝫ esse incredibile si etiā lenio
res cogitatiōes dāt aliq̄ signa ꝑ corpꝰ q̄
obtuso sensu hoīm cōgsci nō ꝑñt: acuto
aūt demonū ꝑñt. Hac atq; hmōi facl̄ta
te m̄lta ꝺmōes fuīa ꝓnūciāt: cū tñ ab eis
lōge sit altitudo illiꝰ ꝓphetie quā deꝰ ꝑ
sctōs angelos suos et ꝓphas opaī. Haꝫ
si q̄d de illa dei dispositōe ꝓnūciāt: audi
unt vt ꝓnūcient: ⁊ cū ea ꝓdicūt q̄ inde au/
diūt nō fallūt neq; fallunt. Veracissima
enī sūt angelica ⁊ ꝓphetica oracl̄a. Sic
aūt ī dignāter accipiī q; aliq̄ etiā talia de
monef audiāt ⁊ ꝓdicāt: q̄si aliq̄d ī dignū
sit: vt qꝺ iō dicīt hoīb vt ī noresc at: ꝑ nō
solū boni: verūetiā mali nō taceāt: cū in
ipis hoīb etiā vite bone ꝓcepta videa/
mus pīa iust̄ quersisq; cātari. Hc ob/
esse aliq̄d: imo etiā ꝓdesse ad maiorē no
ticiā famāq; vitatis: cū de illa etiā hi ꝺc
q̄d nouerūt dicūt: q̄ ei quersis moribꝫ ꝺ
dicūt. In ceterꝫ aūt ꝓdictōibꝫ suis ꝺmo
nes plerūq; et fallūt et fallunt. Fallūt q̄
dē: qꝫ cū suas dispositōes ꝓnūciāt: ex ī/
prouiso ꝺ sup aliq̄d iubeī qꝺ eoꝝ ꝓsilia
cūcta ꝑturbet: velut si aliq̄d disponāt q̄
libet hoīes q̄buslibꝫ ptātibꝫ subditi. qꝺ
nō ꝓhibituros suos ꝓpositos arbitrāī.
idq; facturos se eē ꝓmittāt. Ht illi penes
q̄s maioꝝ ptās ē: ex alio supiori ꝓsilio ꝗ
totū dispositū atq; ꝓpatū repēte ꝓhibe
ant. Fallūt etiā cū causis naturalibꝫ ali
q̄: sic medici aut naute aut agricole: sꝫ lō
ge acutiꝰ lōgeq; ꝑstātiꝰ ꝑ aerei corpis sē
su solertioꝝ exercitatioꝝe ꝓnoscūt: qꝫ ⁊
hec ab angel̄ deo sūmo ꝑie seruētibꝫ ex
alia dispositōe ignota demōibꝫ ex ipꝝo/
uiso ac repēte mutanī: tāq; si egro aliq̄d
extrinsecꝰ accedat q̄ moriaī: quē medicus
veris salutis ꝓcedētibꝫ signis victuꝝ eē
ꝓmiserat. Aut si aeris q̄litate ꝑuisa diu
flatuꝝ illū vētū nautaꝝ aliq̄ ꝑdixissent:
cui dn̄s chr̄istꝰ cū discipul̄ nauigās: vt
q̄escer et impauit. ⁊ facta ē trāq̄llitas ma
gna. Vel si agricola illo āno fructificatu
rā vitē aliquā polliceaī: natura vtiq; ter
re et numero seminū callēs: q̄ tñ anno eā
vel ipꝝouisa celi intēperies arefaciat. vl̄
aliq̄ iussio potētioris eradicet. Ita m̄lta
etiā ad ꝑscientiā ꝓdictionēq; demonū ꝑ
tinētia: q̄ minoribꝫ ⁊ vsitatioribꝫ causis
futura ꝑuidenī. eadē maioribꝫ et occl̄ti
oribꝫ causis impedita mutanī. Fallunt
autē etiā studio fallēdi: ⁊ iuida volūtate
q̄ hominū erroꝝe letanī. Sꝫ ne apꝺ cul
toꝝes suos pꝺ auctoritatis amittāt: id
agūt: vt interptibꝫ suis: signoꝝq; suoꝝ
ꝺiectoribꝫ culpa tribuaī: q̄n vel decepti
fuerint vl̄ mentiti. Hōnq; ꝙ ipi mali
gni spūs: et illusoꝝes hoīm atq; iuisoꝝes
salutis eoꝝ solēt ꝓdicere defectū cultu/
re sue et idoloꝝ ruinā. q̄tinꝰ ꝑscq; videaī
qꝺ in singulis regnis aut locis vēturuꝫ
sit. ⁊ qꝺ aduersi sue factōi cōtingere pos
sit. qꝺ etiā illi q̄ gētiliū hist oriās legunt
nō ignoraī. Quid ergo mirū: si iā iminē
te tēploꝝ et simulacroꝝ euersiōe quā ꝓ/
phete dei sūmi tāto añ ꝓdixerāt. serapis
demon alicui cultoꝝi suoꝝ ꝗ de ꝓximo
ꝓdidit: vt suā q̄si diuinitatē recedēs vel
fugiēs cōmendaret. Fuganī enī isti vel
etiā iussis supioribꝫ colligati abstrabūī

ꝛ alienarẽt a locis suis: vt de rebꝰ in q̃bꝰ colebarẽt fiat volũtas dei: q̃ ꝓ tãto añ ꝑ oẽs gentes futuꝝ esse ꝓdixit: ꝛ vt ꝑ suos fideles fieret ꝑuenit. Cur autẽ ꝓ nõ sinerẽt demon ꝓdicere cũ sibi iã ꝓnoscerent imínere: cũ hec ꝓdictio et ꝑphetis attestarẽt: a q̃bꝰ sunt ista ꝓscripta: ꝛ prudentibꝰ daret itelligi q̃ vigilãter essꝫ demonũ cauẽda fallacia cultusq̃ fugiẽd⁹? qui cũ añ tã ꝑ lõgũ tpus i tẽplis suis hec futura tacuissent: q̃ ꝑphetas ꝓdicta ignorare nõ possent: postea q̃ approꝓinquare ceperũt voluerẽt ea q̃si ꝓdicere: ne ignari victiq̃ putarẽt. Cũ igit tã lõge ante ꝓdictũ essꝫ atq̃ ꝓscptũ: vt alia interiꝫ tacẽã: illõ q̃ sophonias ꝑpha dicit. Prualebit dñs aduersus eos: ꝛ exterminabit oẽs deos gẽtiũ ꝛre: et adorabũt eũ vnus q̃sq̃ de loco suo: oẽs insule gẽtiũ Aut ñ credebãt ista sibi futura: q̃ i tẽplis gẽtiũ colebãt: ꝛ ꝓ iõ ꝑ suos vates ac phanatũ cos freq̃ntare noluerũt. Sic enꝫ poeta iunonẽ iducit: nõ oĩmi mõ credentẽ qui deturni morte iupit dixerat. Juno aũt ab istis ptãs aerea ꝓdicat: que apõ virgiliũ sic loq̃tur. Nũc manet insontẽ grauis exitus. aut ego veri: vana feroꝛ: q̃õ ꝛ vt potiꝰ? formidie falsa. Ludar. ꝛ i melius tua q̃ potes orsa reflectas. Aut ergo ista sibi q̃ ꝑ ꝑphas ꝓdicta nouerant posse accidere demões. ꝓ est ptãtes aerec dubitabãt. et ꝓpterea ꝓdictõeꝫ eorũ celebrare noluerũt. ꝛ hinc intelligẽdũ est q̃les sunt. Aut cũ ea vẽtura certissime sciẽt: iõ ꝑ sua tẽpla tacuerũt: ne iã tũc incipent ab hoĩbꝰ intelligẽtibꝰ deseri atq̃ cõtemni: q̃õ de tẽploꝝ atq̃ simulacroꝝ sua orũ futura euersiõe eis a ꝑphetis attestarẽt. q̃ eos coli ꝓhibebãt. Nũc ꝓ ꝓ postea q̃ tpus aduenit q̃ ꝓpleret vaticinia ꝑphetaꝝ dei vni⁹: q̃ istos deos falsos dicit. ꝛ ne colãt vehemẽtissime ꝓcipit: cur nõ ꝓ etiã ipi ꝓptũ ꝓdicere sineret: vt inde clari⁹ appareret eos hec antea vl̃ mime credidisse: vl̃ suis cultoribꝰ enũciare timuisse. in fine aũt tanq̃ nihil hñtes ampli⁹ q̃õ agerẽt: etiã ibi voluisse suã ostẽtare diuitatẽ vbi iã ꝑdunt diu simulasse diuinatõꝫ Q̃õ aũt dicũt reliq̃ eoꝝ cultores etiã suoꝝ q̃busdã libꝛis hec ꝓgnita cõtineri: q̃q̃ ex rebꝰ ipletis ꝓfecta putãda sint: q̃ in eoꝝ templis tã lõgo antea tpe popul eoꝝ si vera essent innotescere debuerũt sic nr̃a. nõ solũ i eccl̃ijs nostris: verũ etiã q̃õ ad gui⁹ testimoniũ cõtra oẽs inimicos valꝫ: i iudeoꝝ synagogis antiq̃ssima ꝛ notissima recitãt. tñ nec ista ipa q̃ ab eis vix raro ꝛ clãculo ꝓferũtur mouere nos debẽt si cuiq̃ demonuꝫ extorũ ẽ id ꝑdere cultoribꝰ suis q̃õ vidicerat ex eloquijs ꝑphetaꝝ: vl̃ ex oraculis angeloꝝ. Q̃õ cur nõ fieret: cũ ꝛ ista ñ sit oppugnatio ſꝫ attestatio ꝟitatis. Illud enĩ q̃õ solũ ab ipis fanaticis flagitãduꝫ est: nec vnq̃ antea ptulerũt: nec vnq̃ postea: nisi forte ꝓfictũ ꝓferre conabũt aliq̃d deos suos ꝑ vates suos ꝑ deũ israel ausos fuisse ꝑdere aut dicere. De q̃ deo doctissimi eorũ auctores: q̃ oĩa illa legere ac noscere potuerũt magis q̃sierũt quis deus esset: q̃ deũ negare potuerũt. Porro aũt de⁹ iste quẽ null⁹ eoꝝ negare ausus est vez deũ. q̃ et si negaret nõ solũꝫ subiaceret debitꝰ penis: vez etiã certꝰ cõuinceret effectibꝰ. Iste g̃ de⁹ : quẽ nẽo vt dixi: illoꝝ ausus est negare vez deũ. illos falsos eẽ dosꝛ oĩno dserẽdos. eoꝝq̃ tẽpla ꝛ simulacra et sacra euertẽda ꝑ suos vates ꝓ est ꝓphetas apta denũciatiõe ꝓdixit. apta prãte ꝓcepit. apta veritate ꝓpleuit. Unde q̃s vsq̃ adeo desipiat: q̃ nõ potius eũ colẽdũ eligat: quẽ coli nõ ꝓhibẽt q̃s et colebat. Quẽ ꝑculdubio cũ colere ceperit: illos vtiq̃ nõ est cultur⁹ q̃s ꝓhibet coli quẽ colit. Q̃ aũt ipm essent culture gẽtes extermiatis dñs falsis q̃s antea colebãt: a ꝑphetis ei⁹ eẽ ꝓdictũ pauloante cõmemoraui: ꝛ nũc repeto. Prevalebit inq̃t dñs aduersus eos: ꝛ exterminabit oẽs deos gẽtiũ terre. et adorabũt eũ vnus q̃sq̃ de loco suo oẽs insule gẽtiũ Flecq̃ enĩ sole insule: ſꝫ ita oẽs gẽtes: vt etiã oẽs insule gentiũ: q̃ñq̃ dẽ alibi nõ insulas nomiat: sed vniuersũ orbẽ terrarũ dicẽs. Cõmẽorabunt ꝛ cõuertẽt ad dominũ vniuersi fines terre: ꝛ adorabũt in ꝓspectu ei⁹ vniuerse patrie gentiũ: quoniã dñi est regnũ: et ipe dominabit gẽtiũ.

Hec aūt p̄ chr̄istū fuisse cōplēda: et alijs pluribꝫ testimonijs: ꝛ ī eodē ipo psalmo vnde ꝫ memorauī satis apparet. Cuz enī paulo supi⁹ futurā passiōez suā p̄ p̄phetā ipe loq̄reť dicēs. foderūt manus meas et pedes meos dinumeraueŕt oīa ossa mea. ipi vo ꝫsideraverūt ꝛ ꝫspexeŕt me: ꝛ diuiserūt sibi vestimēta mea: et sup̄ vestē meā miserūt sorte. paulopost īferť illud qđ posui. ꝫmemorabūť ꝛ ꝫuertēť ad dn̄m vniuersi fines terre: ꝛ cetera. Quāq̄ et illđ testimoniū qđ p̄us adhibui vbi dictū est: p̄ualebit dn̄s aduersus eos: ꝛ exterminabit oēs deos gentiū terre. ī eo qđ positū est: p̄ualebit: satꝭ oñ dix̄ ꝫ etiā p̄nūciatū q̄ pagani p̄us oppugnaturi eēnt eccl̄iam: nomēq̄ chr̄istiānū q̄ntū valerēt p̄secuturi: vt si fieri posset omnino de terra ōlereť. Et q̄ eos patientia martyrū et magnitudie miracl̄o rū et ꝫseq̄nte fide ppl̄oz̄ erat supatur⁹. ideo sic dictū ē: p̄ualebit dn̄s aduersus eos. Non enī diceret aduersus nisi oppugnādo illi rēsisteret. Uñ ꝛ ī psalmo ita ꝓphetatū ē. vt q̄d fremuerūt gētes ꝛ populi meditati sunt ĩania: astiterūt reges terre: ꝛ p̄ncipes ꝓuenerūt ī vnū aduersus dn̄m et aduersus chr̄istū ei⁹. Et paulo post dicit. Dn̄s dixit ad me. filiꝰ meus es tu. ego hodie genui te. postula a me ꝛ dabo tibi gētes hereditatē tuā. ꝛ possessionē tuā terminos terre. Ecce vñ dictū est in alio psalmo qđ supi⁹ iterposui. cō memorabunť et ꝓuertēť ad dn̄m vniuersi fines terre. His atq̄ hmōi ꝓphetic̄is documētis p̄dictū oñdix̄ qđ videm⁹ impleri p̄ chr̄istū futuꝝ fuisse. vt de⁹ israel quē vnū verꝝ deū ītelligim⁹ nō ī vna ip̄sa gente q̄ appellata ē israel: sed in oībus gentibꝫ coleret: et oēs falsos deos gētiū ꝛ a tēplis eoꝝ ꝛ a cordibꝫ cultoꝝ suoꝝ ꝺ moliret. Eant nūc isti: ꝛ adhuc ꝺ chr̄isti anā religionē et ꝺ verꝝ dei cultū vanitatis p̄tinas defensitare audeāt. vt cū stre pitu peant. Nam et ꝫ de illis p̄dictū ē in psalmis dicēte p̄pha. Sedisti sup̄ thronū q̄ iudicas eq̄tatem: increpasti gētes ꝛ perūt impi⁹. nomē eoꝝ delesti in et̄nū ꝛ ī seculū seculi. Inimici defecerūt framea in finē. ꝛ ciuitates destruxisti. p̄ūt memoria eoz̄ cū strepitu ꝛ dn̄s in et̄nū p̄manet. Necesse ē ergo vt impleank oīa hec. Neq̄ qđ adhuc audēt ipi pauci q̄ fm̄ā serūt vaniloq̄s suas ostētare doctrinas. ꝛ chr̄istianos tāq̄ impitissimos irridere moueri debem⁹. dū ī eis impleri ea q̄ p̄dicta sunt videam⁹. Ipa q̄ppe velut ī peritia et stultic̄ia chr̄istianoꝝ q̄ humilibꝫ ꝛ sanctis eiusq̄ diligēter studiosis appareť excelsa: ꝛ sola ꝓa sapiētia: ipa inq̄ velut stultic̄ia chr̄istianoꝝ eos ad istā paucitatē redegit. qm̄ sic dicit apl̄s. stultā fecit de⁹ sapiam hui⁹ mūdi. Deide subiūgit rē mirabilē. si q̄s intelligat: et ita seq̄ť Stā qm̄ in dei sapia nō cognouit mūd⁹ p̄ sapiam deū. placuit ꝺo p̄ stultic̄iā p̄dicatōis saluos facere credētes. Om̄q̄dez iudei signa petūt. ꝛ greci sapiam q̄runt Nos aūt p̄dicam⁹ chr̄istū crucifixū: iudeis q̄dem scādalū: gentibꝫ aūt stultic̄iā. ipis ꝺo vocatis iudeis et grecis chr̄istū dei ꝓtutē ꝛ dei sapiam. Qm̄ qđ stultuz est dei sapiēti⁹ ē hoīb⁹. et qđ infirmū est dei forti⁹ est hoīb⁹. Irrideāt g̃ q̄ntū p̄nt: tāq̄ imperitiā ꝛ stultic̄iā nr̄az: ꝛ iactent doctrinā et sapiam suā. Illud scio q̄ isti irrisores nr̄i pauciores sunt ꝫ āno q̄ fuerint p̄ioze anno. Exq̄ ei fremuerūt gētes ꝛ ppl̄i meditati sunt ĩania. aduersus dn̄m et aduersus chr̄istuz ei⁹. q̄n ab eis fundebať sanguis sc̄tōz et vastabať ecclesia vsq̄ ad ꝫ tps: ꝛ deiceps q̄tidie minuunť. Nos aūt aduersus eoz̄ opp̄roba et supbas irrisiones fortissimos reddunt oracl̄a dei nr̄i que de hac q̄z re videmus ꝛ gaudem⁹ ipleri. Sic enī nos alloq̄ť p̄ ppham. Audite me q̄ scitis iudiciū: populꝰ me⁹ ī q̄z cordē lex mea. opp̄robria hoīm nolite metuere: et detractōe eoz̄ ne supemini: neq̄ vos spernunt magni duxeritis. Sicut enī vestimētū ita pertpus absumenť. et sicut lana a tinea ꝺmedenť. iusticia aūt mea in et̄nū manet. Legant tū hec nr̄a si dignanť. cū ad nos ꝺdictōes eoz̄ puenerint: q̄ntū dn̄s adiuuat respondebim⁹.

Explicit de diuinatōe demonū

De honestate mulierū

Diui Augustini Dipponēsis episcopi de honestate mlier liber incipit

Demo dicat fratres q tpibus nostris martyrū certamia eē non possint. Dabz enim pax martyres suos. nā sic dixi mus frequēter iracūdiā mitigare, libidinem fugere. iusticiā custodire. cupiditatem cōtemnere: pars magna est martyrij. Contēnēda nāq est cupiditas: que q̄dem velut ignis quāto ampli⁹ accipit tanto ampli⁹ req̄rit. Iracūdia vo est mitigāda: q̄ pus nocituris nocet q̄z nocendis. Q, autē libidinē fugiendā esse dixi mus ap'lo doctore euidēter didicim⁹. qz cū omnib⁹ vicijs resistēdū esse pdixerat: ptra libidinē nō dixit: resistite: sed ait. fugite fornicatōem. ac si diceret. reliqs vicijs deo adiuuāte debem⁹ in p̄senti resistere: libidinē vo fugiēdo supare. Sic t in scpturis alibi legim⁹. Noli attēdere i faciē virginis ne scādalizet te vult⁹ eius Nam t btūs ioseph vt impudicā dñaz posset euadere: palliuz q̄ app̄hēsus erat reliq̄t et fugit. Contra libidis impetum app̄hēde fugā si vis obtinere victoriā. Hec sit tibi verecundū fugere: si castitatis palmā ōsideras obtinere. Videte fratres quō ab oīb⁹ christianis: pcipue tñ a monachis seu clericis indigna t inhonesta familiaritas fugiēda est. qz sine vlla dubitatōe q̄ familiaritatē mulierū nō vult fugere: cito dabit in ruinā. Sz fortē negligens q̄sq̄z et min⁹ de anime sue salute sollicitus rñdet t dicit. Ecce ego t familiaritatē habeo mulierū extranearū: et tñ arma castitatis custodio. Infelix est et nimiū piculosa p̄sumptio. Multi enī se putāt vincere cū victi sunt. Sz adhuc addet aliqs t dicet. Ego inter extraneas mlieres habito: et cōtinētiā servo: et volo habere qō vicā: nisi h̄ volo hr̄e qō peream. Sed ego inq̄t libidis impetū tāq̄z aduersariū meū retinere volo. Vide ergo ne ptra te incipiat captiuitas ipa p̄ualere: t vnde putabas obtinere triumphū inde etnū incurras opprobriū. Inter oīa enī christianoz certamia sola dura sūt plia castitatis. vbi q̄tidiana pugna t rara victoria. Frauē nāq castitas sortita est inimicū: cui q̄tidie resistit: t sp timet. t ideo sicut dictū ē: nemo se falsa securitate decipiat: vt de suis viribz piculose p̄sumat: sz audiat ap'lm clamātē. fugite fornicatiōem. Dauid enī ille scientissimus in mille passiōib⁹ p̄ssus vidit mulierē nudā: t adamauit eā. et statim homicidiū simul fecit et adulteriū. Et q̄ cum mulieribz habitātes putāt se castitatis obtinere triūphū ignorāt se apō deū dupliciter reos existere. dū seipos i piculuz mittūt et alijs exemplū puerse familiaritatis ostēdūt. Quāti enī p illorū inhonestam familiaritatē castitatis decorē pdiderūt. Illoz aīe que pcunt ab illis i die iudicij req̄rende sunt: qui illis exemplum pditōis ostendūt. Et iō fratres ō monstra fera blādimenta: et cōtra adiutores diaboli q̄ familiaritatē suspectā habere nō metuūt nec erubescūt: ne nos suo exēplo decipiāt: dei adiutoriū implorem⁹: vt ō lacō venantiū nos liberare dignet. scientes q̄ in his omnib⁹ q̄ supra dixim⁹ bonis et castis quotidiana nō desint martyria. Omnib⁹ christianis martyria desse nō pñt. Sicut castitas: vitas et iusticia christi⁹ est. sic et ille q̄ eis insidiatur pſecutor christi ē. Ille vero q̄ castitatem veritatē et iusticiā in fratrib⁹ suis defensare: in alijs et in seipo custodire voluerit. martyr erit. Et iō qui hec tota virtute animi diligit: et vt alij diligāt verbis suis et exemplis oñdit: et vbicunq̄z vitas vel iusticia vel castitas laborat: q̄ntū p̄ualet se etiā vltro ingerit: et fm vires suas defensare cōtendit: nō vnam sed pl'es coronas dño remunerāte pcipiet. Et vt hec obtinere mereamur: cū dei adiutorio: nō solū extraneaz mulierū: sz etiā ancillarū nostraz et quozūcunq̄z vicinoz aut filie aut ancille vnusq̄sq̄z nostz collocutōem vitare pcuret. Quia q̄to vilior est ille p̄ditio: tāto ruina facilior. De tali readmonet salomō oēs dicēs. Nūq̄d alligat

bit aliqs ignē i sinu suo: et vestimēta ei⁹ nō ꝓburent: aut q̄s ambulabit sup prunas et plāte ei⁹ nō ꝓburēt? Et illō. Pre ciū meretricis vix ē dimidiū panis. O q̄nta iniq̄tas. o q̄nta puersitas: vt aīa quaz christ⁹ suo sacro sanguīe r̄demit: luxuriosus q̄sq̄ ꝑ vni⁹ momēti delectatōez libidis diabolo pessimo inimico suo vē dit ac tradit. Vere nimiū miserāda z plā gēda ꝺdutio ē. vbi cito ꝑterit qō ōlectat. z pmanz sine fine qō cruciat. Sub momento enī libidis ꝑet⁹ trāsit. et pmanet sine termio aīe infelicis oppꝛobꝛiū. Sz dicit aliqs. iuuenis hō sum: faciā qō me delectat modo: et postea penitētiā agā. Quō si dicat: pcutio me crudeli gladio: z postea vadā ad medicū Deu miser hō nescis q⁹ vni⁹ hoꝛe pūcto vuln⁹ accipit: sed vix lōgo tpe ad sanitatē ꝑstinā reuocat? Qui enī fornicās dicit penitētiaz se actuzū: quare nō timet ne cuz subitanea febꝛicula: vel aliq̄ casu subita moꝛs supueniens rapiat z peat dilatio: z succedat etna dānatio? Et q̄ de infelici libidine vnde locuti sum⁹ credēdū est qō dicit ꝓpheta. Cōfract⁹ ē malle⁹ vniuerse terre: q̄uis post aduētū dñi nr̄i iesu christi p vniuersa monasteria monachoꝝ et p clericos vl etiā laicos castitatē seruātes: q̄si cōfractus malle⁹ ille videat: tñ qō mlto pei⁹ est: adhuc multo plēs sunt q̄ ab illo malleo q̄tidie cōfringunt: q̄z illi q̄ ō ruina collusiōis illius liberant. Uñ itez atq̄ itez rogo: vt diligenti⁹ cōsiderem⁹. z q̄ntū possumus timeam⁹ illō qō dñs in euāgelio dicit. Qui viderit mlierē ad concupiscēdū eā: iam mechat⁹ est i coꝛde suo. Pꝛo qua re: sicut iā dictū ē: nō solum ab extraneis mlieribꝰ: sz etiā a vicinis et domesticis z ancillis nostr⁹ refrenāda est z secreta familiaritas et oculoꝝ incauta fragilitas. Ne illō eueniat nob qō dñs ꝑ ꝓphaz terribilit̄ clamat dicēs. Moꝛs ītrauit ad aīas nr̄as ꝑ fenestras nr̄as. Per q̄s? p visum oculoꝝ et auditū auriū. Si p līguā tuā amico tuo aut famulo tuo iusseris. vt ad te meretrīx adducat: aut tuipe cū meretrice locut⁹ fueris: p os tuū ad aīaz tuā gladi⁹ etne moꝛtis ingredit. Si autē malū vl sꝛdidus cōsiliū libēter audieris. si detrabētē aut luxuriose loq̄ntē: aut cātica turpia ꝑferētem nō respuis: p auriuz tuaꝝ fenestras moꝛs intrauit ad aīam tuā. Et q⁹ dominus dixit. Qui viderit mlierē zc. Uolūtas pꝛona faciendi reputat⁹ p ope facti. Ac si aliqs mlierē libidīoso oclo ꝑsideꝛat: p fenestras coꝛpis sui i secretū mētis venenū moꝛtis instillat. Talis enī cogitatio: et si aliqñ impedit casu vt nō iplet volūtatē suā: nihilomin⁹ tñ actionis crimine cōdēnat⁹ a dño. ac si illa casta est cū qua libidinis malū voluit exercere. z ille iā adulter tenet⁹ i coꝛde. Jō audiam⁹ scripturā dicētē illud. Oñi custodia serua coꝛ tuū. Et illud. Auerte oc'los meos ne videant vanitatē zc. Quō si aliqs carbones apphenderit: si cito eos ꝓiecerit: nihil ei nocebūt. Si vero diuti⁹ tenere voluerit sine vulnere abire non poterit. Ita ille q̄ ad concupiscendū oculoꝝ defixerit intuitū: et libidinis malū i coꝛde suscipiēs: moꝛari in coꝛde suo libere permiserit: excutere a se sine aīe plaga non poterit. Ideo iugiter clamem⁹ cū ꝓphēta. Oculi mei semp ad dñm: quoniā ipe euellet de laqueo pedes meos: ꝑstāte domino nostro iesu christo mediatoꝛe dei z hominū: cui⁹ misericoꝛdia plena ē terra Amen.

Explicit liber de honestate mlieruz.

Ex libꝛo retractatōnū bti Augustini in libꝝ de cura ꝓ moꝛtuis agēda

Libꝛū de cura pꝛo moꝛtuis gerēda scripsi: cū interrogat⁹ litteris fuissem: vtrū ꝓsit cuiq̄ post moꝛtē q⁹ coꝛpus eius apud sancti alicuius memoꝛiā sepelitur. Hic liber sic incipit. Diu sanctitati tue coepiscope mirande pauline.

Diui aurelij Augustini Hipponensis episcopi de cura agenda pꝛo moꝛtuis ad Paulinū episcopum nolensem Liber incipit.

De cura agēda pro mortuis

O Ju sancti tati tue coepiscopeve nerāde paulīne rescp/ tozuz debitoz fui. exq̄ mihi scripsisti p homi nes filie nostre religio sissime floze:querēs a me vtrū ꝑsit cuiq̄ post mortē q̄ corpus ei⁹ apud sancti ali cuius memoriā sepelitur. Hoc enī abs te vidua memozata petiuerat ꝑ defūcto in eis partib⁹ filio suo.et rescꝑseras cōso lans eā.idq̄ etiā nunciās de cadauere fi delis iuuenis cynegij :quod materno et pio affectu desiderauit esse cōpletum: vt scz in beatissimi felicis ꝓfessoris basilica ponerēt. Qua occasiōe factū ē vt p eosd̄ platoz̄es litteraz̄ tuaz̄ etiā mihi scribe/ res:ingerēs huiuscemodi q̄stionez:atq̄ vt responderē q̄d inde mihi videret ex/ poscens:nec tacens ipe q̄d sentias. Haz dicis videri tibi nō esse inanes motus animoz̄ religiosoz̄ atq̄ fideliū ꝓ suis ita curātiū. Adiūgis etiā vacare nō pos se:q̄ vniuersa ꝑ defunctis ecclesia sup/ plicare cōsueuit :vt hinc et illud conīci possit:homini ꝑdesse post mortē:si fide suoz̄ humando eius cozpi talis ꝓuide atur loc⁹ in quo appareat opitulatio eti am isto modo quesita sanctoz̄. Sz cuz hec ita sint:quō huic opiniōi cōtrariuz nō sit.quod dicit apl̄s.omnes enī astabi mus ante tribunal christi. vt ferat vnus/ q̄sq̄ ꝓm ea que p corpus gessit siue bonū siue malū.nō te satis significas videre. Nec q̄dem apostolica sentētia añ moz/ tem admonet fieri.q̄ posit ꝑdesse post mortē:nō tunc quando recipiēdū est q̄ quisq̄ gesserit ante mortē. Uez hec ita soluitur questio:quoniā quodā vite ge/ nere acq̄ritur:duz in hoc cozpe viuitur. vt aliq̄d adiuuēt ista defunctos .ac ꝑ hꝫ ꝓm ea que p corpus gesserunt eis q̄ post cozpus religiose ꝑ illis facta fuerint ad/ iuuant. Sunt ei quos nihil oīno adiu uant ista.siue p eis fiant: quoz̄ tam ma la sūt merita:vt neq̄ talib⁹ digni sint ad iuuari:siue p eis quoz̄ tā bona vt talib⁹ nō indigeāt adiumēt⁹. Benere ꝙ vīe q̄ gessit q̄sq̄ p corpus efficit vt ꝑsint vl̄ nō ꝑsint quecunq̄ p illo pie fiunt:cū reliq̄/ rit corpus. Hā meritū ꝙ q̄ ista ꝑsint si nullū cōparatū ē in hac vita:frustra q̄rit post hanc vitā. Ita fit vt neq̄ inanit⁹ ec/ clesia vel suoz̄ cura p defunctis quod potuerit religiōis impēdat:z ferat vnus q̄sq̄ ꝓm ea q̄ p corpus gessit siue bonuz siue malū:reddēte dño vnicuiq̄ ꝓm opa eius. Ut enī hoc q̄ impēdit possit ei ꝑ desse post cozp⁹.in ea vita acq̄sitū ē quā gessit in cozpe. Poterat inq̄sitōi tue suf/ ficere mea breuis ista rnsio:sz q̄ alia mo uent quib⁹ respōdēduz existimo .parūp attēde. In machabeoz̄ libꝛis legimus oblatū ꝑ mortuis sacrificiū. Sz z si nus q̄ in scripturis veterib⁹ oīno legeret:nō parua hac ꝓsuetudine claret auctozitas: vbi in ꝑcibus sacerdotis que dño ꝺo ad eius altare fundunt:locū suū habz etiaz ꝓmendatio mortuoz̄ Sz vtrū aliq̄d ꝑ sit anime mortui loc⁹ cozpis sui :opioli us inq̄rendū est. Ut ꝓmū vtrū interfit a/ liquid ad inferendā vl̄ augendā miseriā post hanc vitā spiritib⁹ hominū si eoruz cozpora sepulta nō fuerint:nō ꝓm opini onē vtcunq̄ vulgatā:sed potiꝰ ꝓm reli/ gionis nostre sacras lr̄as est videndu. Neq̄ enim credendū est sicut apō maro nem legit insepultos nauigādo atq̄ trā seundo inferno amne ꝓhiberi.quia scili/ cet neq̄ ripas dat horrēdas et rauca flu enta trāspoztare ꝓiusq̄ sedib⁹ ossa quie uerint. Quis coz christianū inclinet bil poeticis fabulosisq̄ figmētis.cū dño ie sus:vt inter inimicoz̄ manus q̄ eoz̄um cozpora ī potestate haberēt securi occū/ berent christiani:ne capillū capitis eoz̄ asserat periturū.exhoztās ne timeāt eos qui cū cozpus occiderit ampliꝰ non ha bent q̄d faciant. Unde in ꝓmo lib:o ci uitate dei satis q̄ntū existimo:sū locut⁹: vt eoz̄ dentē retunderē:qui barbaricā vastitatē:ꝓcipue quam nup roma ꝑpe/ sa est christianis tempib⁹ imputādo:cri am id obꝺuciūt q̄ suis illic nō subuenerit christus. Quib⁹ cū respōsuz fuerit ani mas fideliuz ꝑ fidei sue meritis ab illo fuisse susceptas ꝓsultāt de cadaueribꝰ ut

sepultis. Totū itaq; istū ō sepultura lo
cū ꝟbis talib⁹ explicaui. At enim ī tan/
ta inq; strage cadaueꝝ nec sepeliri potu
erūt. neq; istud pia fides nimiū reformi
dat tenens p̄dictū. neq; absumētes besti
as resurrecturis corpib⁹ obfuturas. q̄z
capillus capitis nō pibit. Nullo mō di
ceret ꝟitas. Nolite timere eos q̄ occidūt
corpus: aīam aūt nō possunt occidere. si
q̄q; obessz vite fuke. q̄d inimici ō cor
pibus occisoꝝ facere voluissent. Si for
te q̄spiam sic absurd⁹ est: vt cōtēdat eos
q̄ corpus occidunt: nō debere timeri añ
mortē: ne corpus occidāt: ꝛ timeri debe
re post mortē: ne corpus occisum sepeli
ri nō sinant: falsum est ergo qđ ait: q̄ cor
pus occidūt ꝛ postea nō habēt q̄d faci/
ant: si habent tanta q̄ de cadaueribꝫ faci
ant. Absit vt falsum sit qđ ꝟitas dixit.
Dictū est ei aliq̄d eos facere cū occidūt.
quia in corpe sensus est occidēdo. postea
vo nihil habere qđ faciant. quia nullus
sensus est in corpe occiso. Multa itaq;
corpa chr̄istianoꝝ terra nō texit: sed nul
lum eoꝝ q̄sq; a celo et terra sepauit. quā
totam implet p̄sentia sui q̄ nouit vñ re/
suscitet quod creauit. Dicit q̄dē in psal
mo. Posuerūt mortalia seruoꝝ tuoꝝ
escā volatilibꝫ celi: carnes sanctoꝝ tuoꝝ
bestijs terre. effuderūt sanguinē eoꝝ tā/
q̄ aquā in circuitu hier'lm. et nō erat q̄
sepeliret. Sed magis ad exaggerādam
crudelitatē eorū q̄ ista fecer̄t. nō ad infe/
licitatē eoꝝ q̄ ista ppessi sūt. Quāuis ei
hec in cōspectu homini dura ꝛ dira vi/
deant: sz p̄ciosa in ꝺspectu dñi mors sā
ctoꝝ eius. Proinde ista oīa. i. curatio fu
neris: cōditio sepulture: pōpa exequiaꝝ
magꝭ viuoꝝ solacia sūt q̄z subsidia mor/
tuoꝝ. Si aliq̄d pdest impio sepultura
p̄ciosa oberit pio vilis aut nulla. Precla
ras exequias in cōspectu hoīm purpu/
rato illi diuiti turba exhibuit famuloꝝ:
sed multo clariores in cōspectu dñi vlce
roso illi pauꝑi ministeriū p̄buit angelo/
rū. q̄ eū nō extulerūt ī marmoreū tumu
lum: sed in abrae sinū sustulerūt. Rident
hec illi cōtra q̄s defendendā suscepimus
ciuitatē dei. Uerūtamē sepulture curaz
etiam eorū philosophi cōtēpserūt: et se/
pe vniuersi exercit⁹ dū p terrena patria
morerenť: vbi postea iacerēt. vel q̄b⁹ be/
stijs esca fierēt nō curauerūt. Licuit po
etis de hac re plausibiliť dicere. Celo te
gitur qui non habz vrnā. Quāto mīn⁹
debent de corpib⁹ īsepultis insultare chri
stianis. quib⁹ et ipius carnis mēbroꝝq;
omniū reformatio nō solū ex terra. verū
etiā ex alioꝝ elementoꝝ secretissimo si/
nu quo dilapsa cadauera recesserūt. ī tē/
poris puncto reddēda et reintegrāda p/
mittiť. Nec ideo tū contēnenda ꝛ abiciē
da sunt corpa defunctoꝝ maximeq; iu/
storū ac fideliū. quib⁹ tanq; organis et
vasis ad omnia bona opa sanct⁹ spirit⁹
vsus est. Si enī paterna vestis ꝛ anulus
ac si q̄d hmōi tanto cari⁹ est posteris q̄n
to erga parētes maior affectus. nullo mō
ipa spernenda sunt corpa. que vtiq; ml'/
to familiarius atq; cōiunctius q̄ q̄lib⁹
indumēta gestam⁹. Nec enī nō ad ornā
mentū vel adiutoriū qđ adhibeť extri/
secus: sed ad ipam naturā hoīs ptinēt.
Unde et antiquoꝝ iustoꝝ funera offi/
ciosa pietate curata sunt ꝛ exeq̄e celebra
te: et sepultura puisa. ipiq; cū viuerēt ō
sepeliendis vl' etiaz trāsferēdis suis cor
pib⁹ filijs mādauerūt: et tobias sepeli
endo mortuos deū pmeruisse teste ange
lo cōmendať. Ipeq; quoq; dñs die ter/
cio resurrecturus religiose ml'ierz bonū
opus p̄dicat: p̄dicandūq; cōmendat: q⁹
vnguentū p̄ciosum sup mēbra ei⁹ effu/
derit: atq; hoc ad eū sepeliēdū fecerit. et
laudabiliť cōmēorāť in euāgelio: q̄ cor
pus eius de cruce acceptū diligēter at/
q; honorifice tegendū sepeliendūq; cu/
rarūt. Uez iste auctoritates non ꝟ ad
monent q⁹ insit vll⁹ cadaueribꝫ sensus: sz
ad dei puidentiā cui placēt etiā talia pi
etatis officia corpa q̄z mortuoꝝ ptinere
significāt. ppter fidē resurrectōis astruē
daz: vbi et illud salubr̄it discutiť. quāta
possit esse remuneratio p elemosynis q̄s
viuentib⁹ et sentiētib⁹ exhibem⁹. si neq;
hoc apud deū perit qđ exanimis hoīm
mēbris officiū diligētieq; p̄soluiť. Sūt
q̄dem ꝛ alia que sancti patriarche ō cor

poribus suis vel cōdiendis vel trāsferē/dis:pphetico spiritu dicta intelligi vo/luerūt. Non autē hic locus vt ea pertra ctemus.cū sufficiant ista que diximus. sed ea que sustentādis viuētib̄ sunt ne/cessaria:sicut victus et amictus. q̄ q̄uis cū graui afflictōe desint:nō franguntin bonis pferendi tolerādiq̄ virtutē:nec e/radicant ex animo pietatem: sed excita/tā faciunt fecundiorē. quāto magis cuz desunt ea que curādis funeribꝫ condien disq̄ corporibꝫ defunctoꝝ adhiberi so/lent.nō efficiūt miseros in occultis pio/rum sedib̄ iam q̄etos. Ac p hoc qñ ista cadauerib̄ chr̄istianorū in illa magne vr bis:vel etiā alioꝝ oppidoꝝ vastatōe de/fuerūt.nec viuoꝝ culpa est qui nō potu erūt ista p̄bere.nec mortuorū pena q̄ nō potuerūt ista sentire. Nec est mea de se/pulture causa atq̄ ratōe sentētia. Quā ppterea ex alio libro meo in istū trāstuli. quia facilius hoc a me recēsere potuit q̄z idipm alio mō eloquendū fuit. Quod si verū est profecto etiā puisus sepeliēdis corpibus apud memoriā sanctoꝝ locus bone affectōnis humane est erga funera suorū:quoniā si nōnulla religio ē vt sepe liantur.nō potest nulla esse quando vbi sepelianť attēditur. Sed cū talia viuo/rum solacia requirunť.quibus eoꝝ pius in suos animꝰ appareat.nō video q̄ sunt adiumēta mortuorū.nisi ad hoc vt duz recolunt vbi sint posita eoꝝ quos dili/gunt corpa.eisdē sanctis illos tanq̄z pa tronis susceptos apud dm̄ adiuuādos orādo cōmēdent:quod q̄dem facere pos sent etiā si talib̄ locꝭ eos humare nō pos sent. Sed nō ob aliud vl̄ memorie vel monumēta dicunť ea que insignita fiunt sepulcra mortuorū:nisi qz eos qui viuē tiū oculis morte subtracti sunt: ne obli/uiōe etiam cordib̄ subtrahant:ī memo/riā reuocant et admonēdo faciūt cogita ri. Nam et mēorie nomē id aptissime oñ dit.et monumentū eo q̄ moneat t mētē. id ē admoneat nuncupať. Propter qđ t greci mnemen vocāt:qđ nos memoriaz seu monumentū appellamus.quoniam lingua eoꝝ memoria ipa qua meminimꝰ mneme dicit. Cū itaq̄ recolit animꝰ vbi sepultū sit charissimi corpus:et occur/rit locus nomie martyris venerabil̄. ei/dem martyri animā dilectā cōmēdat re cordātis et p̄cantis affectus. Qui cū de functꝭ a fidelib̄ charissimis exhibeť:eū pdesse nō dubiū est his qui cū in corpe viuerēt.talia sibi post banc vitā pdesse meruerūt. Verū et si aliqua necessitas vel humari corpa.vel in talib̄ locis hu/mari nulla data facultate pmittat.ñ sūt ptermittende supplicatōes p spiritib̄ mortuoꝝ:quas faciēdas pro omnibus in chr̄istiana societate defunctis etiā ta citis nomīb̄ quorūq̄z sub generali cō memoratōne suscepit eccl̄ia:vt quib̄ ad ista desunt parētes aut filij aut q̄cunq̄z cognati vl̄ amici:ab vna eis exhibeatur pia matre cōmuni. Si autē deessent iste supplicatōes que fiūt recta fide ac pieta te p mortuis.puto q̄ nihil pdesseꝭ spiri/tibus eorū quālibet in locis sanctis exa/nima corpa ponerenť. Cū ergo fidel̄ ma ter fidelis filij defuncti corpus desidera uit in basilicā martyris poni.si q̄d̄ cre/didit eius animā meritis martyris adiu uari.hoc qđ ita credidit supplicatio q̄/dam fuit.et hec pfuit si q̄d profuit:t qđ ad idem sepulcrū recurrit animo:et fide liū p̄cibus magis magisq̄z cōmēdat ad iuuat defuncti spiritū:nō mortui corpo ris locꝰ:sed ex loci memoria viuꝰ mris affectus. Simul enī et quis et cui q̄mē dandus sit:nō vtiq̄ infructuose religio sam mentē p̄cantis attingit. Nam t oran tes de mēbris sui corpis faciunt quod supplicantib̄ cōgruit:cū genua figunt. cū extendūt manus: vel etiā pternunt solo:et si q̄d aliud visibiliť faciunt:q̄uis eorū inuisibilis volūtas et cordis inten tio deo nota sit.nec ille indigeat his in/dicijs:vt humanus ei pandať animus: sed his magꝭ seip̄m excitat homo ad o/randum gemendūq̄z humilius atq̄z fer/uentiꝰ. Et nescio quō cū hi motus cor/poris fieri nisi motu animi p̄cedēte non possint.eisdēq̄z rursus exteriꝰ visibiliter factis ille interior inuisibil̄ q̄ eos fec augetur.ac p hoc cordis affectꝰ q̄ vt fieret

ista p̄cessit: q̄ facta sunt crescit. Uerūtamen si eo mō quisq̄ teneat vel etiā liget vt hec de suis mēb̄ris facere neq̄at: non ideo nō orat interior hō: z ante oc'los dī in secretissimo cubili vbi cōpungit sternat corpus mortui sui: q̄ p spiritu eius deo supplicat: quia et p̄cedēs affect⁹ locum eligit sanctū. z illic corpe posito: recordatus loc⁹ sanctus eū q̄ p̄cesserat renouat et auget affectū. Tamē etiā si nō possit vbi religiosus amic⁹ elegit humare quē diligit: nullo mō debz a supplicatōibus necessarijs in ei⁹ cōmendatōe cessare. Ubicūq̄ enī iaceat vl nō iaceat defuncti caro: spiritui reḡes acq̄renda est. Qui cū inde exiret secū abstulit sensū q̄ interesse possit quō quisq̄ sit siue i bonis siue in malis. Nec ab ea carne expectat adiuuari vitā suā cui p̄bebat ipe vitā. quā detraxit excedens: et redditur⁹ ē rediēs. qm̄ nō caro spiritui: sz spiritus carni etiā ipius resurrectōis meritū cōparat: vtrū ad penā an ad gloriā reuiuiscat. Legim⁹ in eccl'iastica hystoria quā grece scripsit eusebi⁹: et in latinā liguaz vertit rufinus: martyrū corpa in gallia canibus exposita. canūq̄ reliq̄as atq̄ ossa mortuorū vsq̄ ad extremā consumptōnem ignib⁹ cōcremata: eos denicq̄ cineres fluuio rodano ne q̄d ad memoriaz qualēcunq̄ relinq̄ret insp̄sos. Oō nō ob aliud credendū est diuinit⁹ fuisse permissum: nisi vt discerēt christiani i cōfitendo christū dū contēnūt hanc vitam: multo magis contemnere sepulturam. Noc enī quod ingenti seuitia de corpib⁹ martyrū factū est: si eis quicq̄ noceret q̄ minus btē reḡlescerēt eorū victoriosissimi spirit⁹. non vticq̄ fieri sineret. Reipa ergo declaratū est: nō ido dixisse dominū. nolite timere eos q̄ corpus occidūt: et postea nō habent q̄d faciāt: q̄ ñ esset p̄missurus aliq̄d eos facere de suorū corpib⁹ mortuor: sed quoniā q̄cq̄d facere p̄missi essent: nihil quo minueret christiana defunctoz felicitas fieret: nihil inde ad sensum post mortē viuentiū peueniret: nihil ad detrimentū: saltē ipo rum corpoz̄ū: quo minus integra resurgerēt pertineret. Et tamen ex illo hūani cordis affectu: quo nemo vnq̄ carnē suam odio habz: si cognoscāt aliq̄d homines post mortē suā suis corpib⁹ defūctis deesse: quod in sua cuiusq̄ gente vl patria poscit solēnitas sepulture: cōtristantur vt homīes: et quod ad eos post mortē nō pertinet: ante mortē suis corpib⁹ timent. ita vt inueniaī in regnoz libz̄is deum per p̄pheta minari alteri p̄phete: qui eius trāsgressus est verbum q̄ nō ferret cadauer eius in sepulcrum patrū eius. Que scriptura sic se habet. Hec dic̄ dñs. Quia inobediēs fuisti oī domini: et nō custodisti mandatū q̄ō p̄cepit tibi dominus deus tuus: et reuersus es et comedisti panē et bibisti aquā in loco: in q̄ p̄cepit tibi ne p̄mederes panem neq̄ biberes aquā: non inferet cadauer tuū in sepulcrū patrū tuoz̄ū. Quanti hec pena pendēda sit ℞m euangelium cogitemus: vbi post corpus occisum nihil metuendū esse didicimus: ne mēb̄ra eranima patiantur: nec pena dicēda est. Si autē humanū erga suam carnē consideremus affectū. potuit inde terreri vl contristari viuus. quod sensurus ñ erat mortuus. et hec erat pena: quoniā dolebat animus id de suo corpoze futurum: q̄uis cum fieret non doleret. Actenus enim voluit dominus seruū suū plectere: qui nō sua contumacia sp̄euerat p̄ceptū eius implere. sed aliena decipiēte fallacia obedire se credidit q̄ndo nō obediuit. Neq̄ enim putandū est ita fuisse interemptū morsu bestie: vt ad supplicium tartareū eius deinde anima rapereꝰtur. quandoquidez ipsum eius corpus idem leo qui occiderat custodiuit. iumēto etiam quo vehebaī illeso: et simul cuz illa immanifera intrepida p̄sentia ad sui domini funus astante. Quo mirabili signo appareret hominem dei coercitum potius temporaliter vsq̄ ad mortem: q̄ punitum esse post mortē. De qua re apostolus cū p̄propter quasdam offensas commemorasset infirmitates mortesq̄ multoz̄um. si enim nosip̄os inquit

iudicaremus. a domino ñ iudicaremur
Cum iudicamur aūt a dño corripimur
ne cū mundo dānemur. Eū sane ipe qui
decepat in monumēto ppio honorifice
sepeliuit: seqz sepeliendū iuxta ossa eius
curauit. ita sperās parci posse cinqz ossi-
bus suis. cū veniret tpus quādo km il-
lius hois di pphetiā. iosias rex iuda in
illa terra multoz eruit ossa mortuoruz.
eisdemqz ossib sacrilega altaria q sculp-
tilib cōstituta fuerant funestauit. Pe-
pcit qppe illi monumēto vbi iacebat p-
pheta: qui ante annos ampli cz trecen
tos ista pdixerat: et ppter ipm neqz illi
q eū seduxerat sepultura violata ē. Affe-
ctu nanqz illo quo nemo vnqz carnē su
am odio habz puiderat cadaueri suo. q
occiderat mendacio aiam suā. Exp igi
tur qz carnē suaz qsqz naturalit diligit. z
illi pena fuit addiscere. nō eum futuz in
sepulcro patrū suoruz: z huic cura pspi-
cere vt parceret ossibus suis si iuxta eū
iaceret cui sepulcrū nemo violarz. Duc
affectū martyres christi p vitate certan
tes vicerunt. quia cōtempserūt qd non
fuerant pacra morte sensuri. qui nō po-
tuerūt eis quos viuentes sentiebāt cru
ciatibus vinci. Poterat vtiqz deus qui
leonē prophete corpus qd ipe occiderat
vlterius nō pmisit attingere. z fecit de
pemptore custodem. poterat inqz a suo
rum interfectis corpibus canes qb fue
rant piecta phibere. poterat et ipaz ho-
minū innumerabilib modis terrere se-
uiciā: ne cadauera incendere: ne cineres
dispgere auderent. Sed hoc quoqz ex-
perimentū multipliciū temptatōmū de-
esse nō debuit: ne fortitudo confessiōis
que immanitati psecutōis pro corporis
salute nō cederz. pro sepulcri honore tre
pidaret. postremo ne fides resurrectōis
consumptionē corpoz formidaret. De-
buerūt ergo et ista pmitti. vt etiā p hec
ranti honoris exempla martyres i chri
sti cōfessione feruētes. hui quoqz testes
fierēt veritatis. in q didicerant eos a q-
bus sua corpa interficerent. postea nihil
habere quod facerēt. qm quicqd mortu
is corpib facerēt: vtiqz nihil facerēt: qñ
in carne omni vita carente nec aliqd sen
tire posset qui inde migrauit. nec aliqd
inde pdere qui creauit. Sed inter hec q
fiebant de corpib occisoruz: cū martyz ei
ea nō metuentes magna fortitudie pare
rent. tamen apud fratres luctus ingens
erat q nulla dabat potestas sanctoruz
funeribz iusta psoluere: nec occlte sub-
trahere aliqd. sicut eade testat historia.
crudeliū custodū vigilie pmittebāt Ira
cum illos qui occisi fuerāt: in dilacerati
one membroruz suoruz: in conflagratōe
ossium: indispersione cinerū: miseria nul
la cōtingeret: istos tamē qui nihil eoruz
sepelire poterant: magna miseria crucia
bat. quia nullo modo illis sentientibus
ipi quodāmodo sentiebāt: et vbi iam il
loruz nulla erat passio: erat istoruz misera
compassio. Scom istam quā dixi mise
rā compassionē laudant illi et a rege da-
uid benedicunt: qui saulis et ionathe os
sibus aridis sepulture misericordiā pre
stiterunt. Que tandem misericordia p-
statur nihil sentientib? An forte revoca
dum est ad opinionē q infernum finuiū
insepulti nō poterant trāsmeare? Ablit
hoc a fide christiana. Alioquin pessime
actū est cum tanta martyrū multitudine
quoruz nō potuerit corpora sepeliri. z fal
laciter eis vitas dixit. nolite timere eos
qui corpus occidunt et postea nō habēt
quid faciant. si eis tanta mala facere po-
tuerūt quib impedirent ad loca exop-
tata trāsire. Sed quia hoc sine vlla du
bitatione falsissimū est. nec aliquid obest
fidelibus negata eoruz corporib sepul
tura. nec aliquid si exhibeat infidelibus
prodest. Cur ergo illi qui saulē et filium
eius sepelierūt misericordiā fecisse dicū
tur. et ex hoc a rege pio benedicunt: mili
quia bene afficiunt corda miserantium:
quando ea dolent in mortuoruz corpori
bus alienis: que illo affectu quo nemo
vnqz carnem suā odio habet nolunt fie-
ri post mortē suam corpib suis. et qō
sibi exhiberi volunt quando sensuri nō
sunt: alīs non sentientib curāt exhibe-
re dum ipi sentiūt. Narrant visa qdā q
huic disputatōni non negligenda vide-

antur inſerere queſtiones. Ferunt ąppe mortui nōnulli vl̄ in ſomnis vl̄ alio q̄cū q̄ mō apparuiſſe viuētib⁹. atq̄ vbi eor̄ corpa iacerēt inhumata neſciētib⁹. locis mōſtratis admoniſſe vt ſibi ſepultura q̄ defuerat p̄beret. Nec ſi falſa eſſe reſpōderimus cōtra quor̄dā ſcripta fideliū: z cōtra eor̄ ſenſus qui talia ſibi accidiſſe cōfirmant impudenter venire videbimur. Sed rīndendū eſt: nō ideo putādū eſſe mortuos iſta ſentire. q̄ hec dicere vl̄ indicare vel petere videnť in ſomnis. Nā et viuentes apparēt ſepe viuētib⁹ dormientib⁹ dū ſe ipī neſciāt apparere. et ab eis q̄ hec ſomniauerint audiūt dicentib⁹ q̄ eos in ſomnis agētes aliq̄d vl̄ loq̄ntes viderint. Si g̃ me poteſt aliq̄s in ſōnis videre ſibi aliq̄d q̄ fact̄ eſt indicantez vel etiā quod futurū eſt p̄nunciātē: cuz id ego p̄ſus ignorem. z oīno nō curē ñ ſolū q̄d ille ſomniet. ſed vtrū dormiente me vigilet. an vigilāte me dormiat. an vtrūq̄ eodēq̄ tpe vigilem⁹ ambo ſiue dormiamus: q̄n ille ſomniū videt et in quo me videt. quid mirū ſi neſciētes mortui nec iſta ſentiētes: tamē a viuentib⁹ videť in ſomnis: et aliq̄d dicūt. q̄ cuigilātes verū eſſe cognoſcant. Angelicis igiť operatōib⁹ fieri crediderim. ſiue p̄mittat deſup ſiue iubeat: vt aliq̄d dicere de ſepeliendis corp̄ibus ſuis videanť in ſomnis. cum id penit⁹ neſciant quoz illa ſūt corpa. Id autē aliquādo vtiliter fit ſiue ad viuor̄ q̄lecunq̄ ſolaciū: ad q̄s pertinent illi mortui q̄z apparent imagines ſomniātib⁹: ſiue vt his admonitōib⁹ generi hūano ſepulture cōmēdeť humanitas. Que licet defunctis nō opitulet: cuipanda tñ irreligioſitate negligit. Aliq̄ aūt fallacib⁹ ſomnis hi hoīes in magnos mittunť errores: quos talia ppeti iuſtuz eſt: velut ſi q̄ſq̄ videat in ſomnis q̄d ene as vidiſſe apud inferos poetica falſitate narrat: et vt ei cuiuſpiā nō ſepulti appareat imago et loquat qualia ferť illi locut⁹ fuiſſe palinur⁹: z cū euigilauerit ibi corpus ei⁹ inueniat vbi iacere inhumatū cū ſomniaret audiuit: admonitus z rogatus vt ſepeliret inuētū. z q̄ id verū eſſe cōperit: credat iō mortuos ſepeliri: vt eor̄ aīe ad loca trāſeant vñ inſepultor̄ anīas inferna p̄hiberi lege ſomniauit. Nōne ita credens: p̄limū a tramite veritatis exorbitat? Sic aūt infirmitas humana ſeſe habz: vt quē mortuū in ſōnis q̄ſq̄ viderit: ipius aniam ſe videre arbitreť. cū autē ſomniauerit ſimiliter viuū. nō ei⁹ animā neq̄ corp⁹ ſz hoīs ſilitudinē ſibi apparuiſſe nō dubitet: q̄ſi nō poſſint et mortuor̄ hominū eodē mō neſciētiū nō aīe ſed ſilitudines apparere dormientib⁹. Pro certo cū mediolani eēm⁹ audiuim⁹ q̄ cū debitū repeteret a q̄dā defuncti patr̄ cautōe p̄lata: quod filio neſcientē a patre iā fuerat p̄ſolutū: p̄triſtari cepit homo grauiſſime et mirari q̄ ei pater moriēs nō dixerit q̄d deberet: cū feciſſet etiā testamentū. Tūc nimis anxio apparuit idē pater eius in ſomnis: z vbi eſſet repoſitū q̄ illa cautio vacuata fuerit indicauit. Quo inuēto inuenis atq̄ mōſtrato: nō ſolū falſi debiti calūniā p̄pulſauit. ſed etiā recepit paternū cyrog̃phum quod pater nō recepat q̄n eſt p̄ſoluta pecunia. Dic itaq̄ putať aīa hoīs curā geſſiſſe p filio: z ad eū veniſſe dormientē vt doceās q̄ ignorabat magna eius moleſtia liberaret. Sed eodē ipo ferme tpe q̄ id audiuim⁹. i. nobis apō mediolanum p̄ſtitutis. carthaginis rhetor eulogius: q̄ meus in eadē arte diſcipul⁹ fuit: ſicut mihi ipe poſtea q̄n in africā remeauimus retulit. cū rhetoricos ciceroīs libros diſcipulis ſuis traderet. recēſēs lectionē quam poſtridie fuerat traditur⁹: quēdam locū offendit obſcur̄. Quo nō intellecto: vir potuit dormire ſollicitus Qua nocte ſomniāti ego illi q̄ nō intelligebat expoſui: imo nō ego ſed imago mea neſciente me. et tam longe trās mare aliq̄d aliud ſiue agente. ſiue ſomniante: et nihil de illius curis oīno curāte. Quomodo fiant iſta neſcio. Sed quomodolibet fiant: cur nō eodem modo fieri credimus: vt in ſomnis quiſq̄ videat mortuū quomodo fit vt videat et viuū? ambobus vtiq̄ neſciētibus neq̄ curantibus quis vel vbi vel quando eorum

imagines somniet. Similia sunt autez somnijs: nonulla etiã visa vigilantiũ: q̃ turbatos habẽt sensus: sicut freneticiv̄ quocũq; furẽtes mõ. Nam t ipi loquũtur secũ q̃si ve pentib; loq̃ntur. et tã cuz absentibus q̃z pentib; quoz imagines cernũt: siue viuoz siue mortuorũ. Sed quẽadmodũ hi q̃ viuunt ab eis se videri et cũ eis se loqui nesciũt. neq; enĩ re vera ipi assunt: aut ipi sermocinant. sz turbati sensib; homies: talia visa imagiaria patiunt. eo mõ et hi qui ex hac vita migrarũt: sic affectis homib; videnť q̃si pentes cũ sint absentes: et vtrũ aliq̃s eos imaginaliť videat omino nesciẽtes. Huic rei simile est etiã illud: cũ hoies altius q̃z si dormiant subtrahunť corpis sensibus: et occupanť talib; visis. Et his eĩ apparẽt imagines viuoz t mortuorũz. Sed cũ fuerint sensib; redditi q̃scunq; mortuos vidisse se dixerint. vere cuz eis fuisse credunť. nec attẽdũt q̃ hec audiũt sil̄z ab eis absentiũ atq; nescientiũ q̃ndam etiã imagies visas esse viuoz. Hõ q̃dam ō turma curina nomie municipij tulliẽsis quod hipponi primũ est. curialis paup. vir illius loci duũuir alicius t simpliciter rustican⁹: cũ egrotaret ablatis sensib; pene mortuus iacuit aliq̃t dieb;. tenuissim⁹ flatus in naribus: q̃ manu admota vtcũq; sentiebať: t exiguuz erat viuẽtis indiciũ illũ sepeliri vt examinẽ nõ sinebat. Nullos art⁹ mouebat: nulla sumebat alimẽta: nihil ocul̄. nihil vllo alio sensu corpis qualib; ipacta molestia sentiebat. Videbat tamẽ mlta velut in somnis. que tandẽ aliq̃ post dies plurimos quasi euigilãs visa narrauit. Ac primũ mox vt aperuit ocl̄os: eat aliquis ait ad domũ curine fabri ferrarij vt videat q̃d ibi agať. Quo cũ itũ esset inuentus est mortuus eo momẽto quo iste fuerat sensib; redditus: t pene a morte reuixerat. Tunc intẽtis q̃ aderant: illũ exhibere iussum esse: q̃ ipe dimissus est iudicabat. seq; illic vnde redierat dixit audisse: q̃ nõ curina curialis: sed curina faber ferrarius ad loca illa mortuorũ pceptus fuisset adduci. In illis ergo visis tanq; somnijs fuit inter eos defunctos q̃s videbat pro meritoz diuersitate tractari. Agnouit etiã nonullos q̃s nouerat viuos. Ipos autẽ ve mortuos fortitan credidissem: si nõ inter illa quasi somnia sua vidisset etiã q̃sdã q̃ nũc vsq; adhuc viuũt. clericos videlicz aliquos regiõis sue. a quorũ ibi pbytero audiuit: vt apud hipponẽ baptizaret a me. q̃ō et factũ esse dicebat. Viderat itaq; in illa visione pbyterũ clericos meipm nõdum scz mortuos: in qua postea vidit et mortuos. Cur nõ etiã illos sicut nos vidisse credit. vtrosq; scz absentes atq; nescientes. ac p hoc nõ ipos sz silitudies eoz. sicut etiã locorũ. Nam t fundũ vidit. vbi erat ille cũ clericis pbyter et hyppones vbi a me q̃si baptizat⁹ est. In q̃b; locis p fecto nõ erat q̃n illic sibi ee videbať. Nã q̃d ibi ageret eo tpe nesciebat. q̃ō p dubio sciret si ve ibi essz. Visa sunt igit ista q̃ non pstanť in ipis rebus vt sunt. sz q̃busdã rez imaginib; adumbrãť. Deniq; post multa q̃ vidit: etiã in padisum se introductũ esse narrauit. dictũq; sibi ee cum inde mitteret⁹ reditur⁹ ad suos. vade baptizare si vis esse in illo loco brõrum. Deinde vt a me baptisaret admonit⁹: iã factũ esse rñdit. Cui rursus ille qui cuz eo loquebať. vade inquit vere baptizare nam illud in visiõe vidisti. Post illa cõualuit: prexit hypponẽ. pasca iã appropinquabat. dedit nomen inter alios cõpetentes pariter cũ plurimis incognitis nobis. nec ille mihi visionẽ: nec cuiq; cõseruoz indicare curauit. Baptizat⁹ est. pactis dieb; sanctis remeauit ad propria. Biennio vl̄ ampli⁹ trãsacto. ego cũcta hec cognoui. Primo p quẽdã meũ eiusq; amicũ ĩ quinio meo dũ q̃dã talia loq̃remur. Deinde institi ac feci vt hec mihi p̃sens ipe narraret. attestantib; honestis ciuibus suis: et de mirabili eius egritudine: vt iacuerit pene mortu⁹ p dies plurimos: et de illo alio curina fabro ferrario quod cõmemorauí superi⁹. et de his omnib; que cũ mihi diceret: etiã t tunc ab illo audisse recolebant atq; firmabãt. Quãobrem sicut vidit baptismũ suũ et

meip̄m ꝛ hipponē ꝛ basilicā et baptiste/
riū: nō in reb⁹ ip̄is: sz in q̄busdā siḷitudi
nib⁹ rez. ita ꝛ alios q̄sdā viuos eisdē ne
scientib⁹ viuis. Cur nō g̃ ita et illos mor
tuos eisdē nesciētib⁹ mortuis: cur non
istas opatōes ãgelicas credim⁹ p̄ dispē
satōem puidentie dei bñ vtētis et bonis
ꝛ malis: ꝑm iscrutabilē altitudinē iudi/
cioꝝ suoꝝ: siue instruāt hinc mētes mor
talīū: siue fallant: siue ꝓsolent: siue terre/
dia: vl̄ irrogāda vidicta: ab illo cui mise
ricordiā et iudiciū ñ ianiter cātat eccl̄ia.
Ut volet accipiat quisq̄ qđ dicā Si re
bus viuētib⁹ itererent aīe mortuoꝝ. et
ip̄e nos qñ eas videm⁹ alloq̄rent i sōnis:
vt de alīs taceā: meip̄m pia mr̄ nl̄a no
cte desereret: q̄ terra maricz secuta est vt
mecū viueret. Absit enī vt facta sit vita
felicioze crudel̄ vsq̄ adeo: vt qñ aliq̄d an
git cor meū: nec tristē filiū ꝓsolet quē di
lexit vnice: quē nunq̄z voluit mestū vide
re. Sed p̄fecto qđ sacer psalm⁹ p̄sonat.
vez ē. qm̄ pater me⁹ ꝛ mater mea dereli
q̄uit me: dñs aūt assumpsit me. Si er
go dereliq̄unt nos p̄es nr̄i: quō nr̄is
curis et reb⁹ intersunt? Si autē pentes
nō intersunt: qui sunt alī mortuoꝝ qui
nouerunt q̄d agamus q̄due patiamur?
Esaias ꝓpheta dicit. Tu es enī p̄r nr̄.
quia abraā nesciuit nos: ꝛ israel nō cog/
uit nos. Si tāti patriarche: q̄d erga po
pulū ex his p̄creatū agerēt ignorauerūt.
quib⁹ deo credētibus ppl̄s ip̄e de illoꝝ
stirpe p̄missus est: quō mortui viuoꝝ re
bus atq̄ actib⁹ cognoscēdis adiuuādis
q̄ miscētur? Quō dicim⁹ eis fuisse ꝓsul
tum. q̄ obierūt añq̄z venirēt mala q̄ illo/
rū obitū cōsecuta sunt. si ꝛ post mortem
sentiūt q̄cunq̄z in vite būane calamita/
te ꝓtingūt? An forte nos errādo dicim⁹
ꝛ bos putam⁹ q̄etos q̄s inq̄eta vita vi/
uoꝝ sollicitat? Quid ē g̃ q̄ p̄ yssimo re
gi iosie p̄ magno bñficio p̄misit de⁹ q̄ es
set añ moriturꝰ: ne videret mala q̄ vētu/
ba sunt. Hec dicit dñs de⁹ isrl̄. Verba
mea q̄ audisti: ꝛ verit⁹ es a facie mea cū
audisti q̄ locutus sum de isto loco: et q̄
cōmorant in eo vt deserat: ꝛ i maledicto
sit: et cōcidisti vestimēta tua et fleuisti in
ꝓspectu meo: ꝛ ego audiui dixit dñs de
us sabbaoth. Non sic. Ecce ego appo/
nā te ad p̄es tuos: et apponer⁹ cū pace.
ꝛ nō videbūt oc̄li tui oia mala q̄ ego in/
duco in locū hūc: et q̄ cōmorantur i eo.
Territus iste de cominatōib⁹ fleuerat: ꝛ
sua vestimēta ꝓsciderat: ꝛ fit omniū ma/
loꝝ futuroꝝ de ꝓperatura morte secu/
rus: q̄ ita req̄eturus esset in pace: vt ille
omnia nō videret. Ibi g̃ sunt spūs defū
ctoꝝ: vbi nō vident quecūq̄z aguntur
aut eueniūt i ista vita hominū. Quō er
go vident tumulos suos aut corpa sua:
vtrū abiecta iaceant an sepulta. Quō in
tersunt miserie viuoꝝ: cū vl̄ sua ip̄a ma
la patiant: si talia merita ꝓtraxerūt: vl̄ i
pace requiescāt sicut huic ip̄i ꝓmissuz ē:
vbi mala vlla nec patiēdo nec cōpatien
do sustineāt liberati ab oīnib⁹ malis que
patiēdo et ꝓpatiēdo cum hic viuerēt su
stinebāt? Dixerit aliquis. Si nulla est
mortuis cura de viuis: quō ille diues q̄
apud inferos torquebat rogabat abraaz
patrē vt mitterz lazarū ad quīq̄z fratres
suos nōdum mortuos: et ageret cū eis
ne venirēt et ip̄i in eundē tormentoꝝ lo
cum? Sed nūq̄d q: ꝟ ille diues dixit: iō
q̄d frēs agerēt vl̄ q̄d paterēt in illo tēpo
re sciuit? Ita illi fuit cura ō viuis. q̄uis
q̄d agerēt oīno nesciret: quēadmodū est
nobis cura ō mortuis: q̄uis quid agāt
vticz nesciamus. Nam si nihil de mortu
is curaremus: nō vticz p̄ illis deo sup/
plicarem⁹. Denicz abraam nec lazaz mi
sit: et moysen ac ꝓpheras hic eos habe
re respōdit: quos audire deberēt: vt ad
illa supplicia nō venirēt. Ubi rursus oc
currit quō q̄d hic ageret abraam pater
nesciebat. vbi sciebat esse moysē ꝛ ꝓphe/
tas: id ē libros eoꝝ. quib⁹ hoīes obedi
endo tormenta inferni euitarent: vbi de
nicz nouerat diuitē illū in delicijs: pau/
pem vero lazarū in laboriб⁹ doloribus
q̄ vixisse. Hāc ꝟ illi ait. Memēto fili q̄z
percepisti bona in vita tua. lazarus aut ē
mala. Sciebat ergo hec que vticz apud
viuos nō apud mortuos gesta fuerant.

De cura agēda pro mortuis

Uerū nō cū ageret in viuis: sz eis mortuis potuit lazaro indicāte cognoscere: ne falsum sit qđ ait ꝓpha. Abraā nescivit nos. Proinde fatēdū est nescire ꝙdē mortuos ꝙd h agat: sz dū hic agit. Postea vo audire ab eis q̄ hinc ad eos moriēdo pgūt. Nō ꝙdē oīa: sz q̄ sinunt idicare q̄ sinunt etiā ista memisse: et q̄ illos q̄bꝫ hec indicāt optz audire. Possunt et ab angel' q̄ reb q̄ agunt hic p̄sto sūt audire aliq̄d mortui. qđ vnūquēq; illoꝝ audire ꝺbere iudicat cui cūcta subiecta sunt. Nisi enī essent angeli q̄ p̄nt itereſſe ꝛ viuoꝝ et mortuoꝝ loc', nō dixisz dñs iesus. Lōtigit aūt mori inopē illū: ꝛ ferri ab angelis in sinū abrae. Nūc igit hic nūc ibi esse potuerūt. q̄ hinc illuc quem de⁹ voluit abstulerūt. P̄nt etiā spūs mortuoꝝ aliq̄ q̄ hic agūt: q̄ necessariū ē eos nosse: et q̄ necessariū nō est eos nō nosse nō solū p̄terita vl' p̄ntia: vez etiā futura spū dei reuelāte ꝙgscere: sic nō oēs hoies sz ꝓphe dū hic viuerēt cognoscebāt nec ipi oīa: sed q̄ illis eē reuelāda dei puidentia iudicabat. Ditti q̄z ad viuos aliq̄s ex mortuis: sicut ecōtrario paul⁹ ex viuis in paradisum raptus ē: diuīa scp̄tura testat. Nam samuel ꝓpha defūct⁹ viuo sauli etiā regi futura p̄dixit: q̄uis nōnulli nō ip̄m fuisse q̄ potuisset magic' artib⁹ euocari: sz aliquē sp̄m tā mal' opib⁹ congruētē illi⁹ existimēt silitudinē figuraſse: cū liber eccl'iastic⁹: quē ihesus filius syrach scp̄sisse tradit: et ꝓpt' eloq̄oꝝ nonnullā silitudinē salomōis pnūciat: ꝛtinz in laude patꝝ q̄ samuel etiā mortu⁹ ꝓphetauerit. Sed si huic libro ex hebreoꝝ q̄ ī eo nō est canōe ꝙdicit: q̄d ꝺ moyse dicturi sum⁹: q̄ certe ꝛ ī deuteronomio mortu⁹: ꝛ ī euāgelio cū helia q̄ mortuus nō ē: legit appuisse viuētib⁹? Hinc ꝛ illa soluit q̄stio: quō martyres ipis bñficijs q̄ dant oratib⁹ idicāt se interesse rebꝫ bñanis: si nesciūt mortui q̄d agūt viui. Non enī solis bñficioꝝ affectib⁹: vez etiam ip̄is hoīm aspectib⁹ ꝓfessoꝝ apparuisse felicē cui⁹ inquilinatū pie diligz cuz a barbar' nola oppugnaret audiuim⁹: nō incert' rumoribꝫ sz testib⁹ cert'. Uez ista diuinit⁹ exhibent lōge aliter q̄s sele habz visitat⁹ ordo singul' creaturaꝝ ꝙe neribꝫ attribut⁹. Nō enī qz ī vinū aq̄ cū voluit dñs repēte ꝓuersa ē: ideo nō debemus q̄d aq̄ valeat in elemētoꝝ ordie p̄prio ad isti⁹ diuini opis raritatē vl' potius singularitatē discernere. Nec q̄m lazarus resurrexit: iō mortu⁹ oīs q̄n vult surgit: aut eo mō exanim⁹ a viuēte: quo modo a vigilāte dormiens excitat? Aliq̄ itaq; sunt bñanaꝝ limites reꝝ. alia diuinaꝝ signa virtutū. alia sunt q̄ naturaliter alia que mirabiliter fiūt: q̄uis ꝛ nature de⁹ assit vt sit: ꝛ miracul' natura nō desit. Nō igit ideo putādū est viuoꝝ rebꝫ q̄sti bet interesse posse defunctos: quoniā q̄busdā sanandis vl' adiuuādis martyres assunt: sed ideo pot⁹ intelligendū ē q̄ p diuinā potentiā martyres viuoꝝ rebus intersunt: quoniā defuncti p naturā ꝓpam viuoꝝ rebꝫ interesse nō possunt. Quā q̄s ista q̄stio vires intelligētie mee vicit: quēadmodū opitulent martyres bis q̄s p eos certū est adiuuari: vtꝫ ipi p seipos assint vno tpe tā diuersis locis: et tāta inter se lōgitudine discret': siue vbi sūt eorū memorie: siue p̄ter suas memorias vbicūq; adesse sentiunt: an ipis in loco suis meritis congruo ab omni mortalium cōuersatōe remotis: et tū generalit⁹ orantibus p indigentia supplicantū sic nos oramus p mortuis: quib⁹ vtiq; nō p̄sentamur: nec vbi sint vl' q̄d agant scimus. deus oīpotēs q̄ est vbiq; p̄sens: nec procul tus nobis: nec remotus a nobis: exaudiens martyrū p̄ces. per angelica ministeria vsq; quaq; diffusa p̄beat hominibus ista solacia: quib⁹ in hui⁹ vite miseria indicat esse p̄benda. et suoꝝ meritū martyrum: vbi vult: quādo vult: quō vult. maximeq; per eoꝝ memorias: quoniaꝫ hoc nouit expedire nobis ad edificādā fidem christi. p̄ro cui⁹ illi cōfessione sūt passi mirabili atq; ineffabili potestate ac bonitate cōmendet. Res hec altioꝝ ē q̄s vt a me possit attingi: et abstrusioꝝ q̄s vt a me valeat perscrutari: et ideo quid horum duoꝝ sit. an vero fortassis vtrunq; sit vt aliq̄n ista fiant per ipam p̄sentiam

martyꝝ:aliqñ p angelos suscipiētes pso
nam martyrū:diffinire nō audeo: mallē
a sciētib⁹ ista ꝙquirere. Necꝫ enī nemo ē
q̄ hec sciat.ñ q̄ scire videaī et nesciat: do
na enī dei sunt.his alia ꝛ illis alia largiē
tis:ſm ap̄m q̄ dicit vnicuicꝫ dari ma
nifestatōem spūs ad vtilitatē. Alīꝫ q̄dez
īnāt daī p spiritum sermo sapīe.alīꝫ ser
mo sciētie ſm eundē spiritū .alteri aūt fi
des in eodē spū. Alteri gr̄a curatōnū in
vno spiritu.alīꝫ opatōes virtutū.alīꝫ p
phetie:alīꝫ dīiudicatō spirituū.alīꝫ gene
ra linguaꝝ.alīꝫ interp̄tatio ſmonū. Dia
aūt hec opaī vn⁹ atꝫ idē spūs :diuidēs
ꝓpria vnicuicꝫ put vult. Dor oīm spi
ritaliū donoꝝ q̄ cōmemorauit ap̄s :cui
data est dīiudicatio spirituū:ipe scit ista
sicut sciēda sunt. Talē fuisse credendū ē
illū iobem monachū:quē ꝺ belli ciuilis
cuētu maior theodosi⁹ ꝑsuluit impator.
Habebat q̄ppe etiā ꝓphetiā. Necꝫ enīz
singulos singula munerꝫ istorū: sz etiaz
plura vnū habere posse nō ambigo. Jo
hānes ḡ iste cuidā mlieri religiosissime ī
patiēter eū videre cupiēti: atꝫ vt ꝑ ipe
traret p maritū suū vehemēter instāti:cū
ille nollz:qm̄ id nūcꝫ ꝓmiserat femīs:va
de ināt dic vxori tue. Videbit me nocte
ꝓxima:sz ī somnis. Et factū ē. Monu
itꝫ illā q̄cq̄d fidelē iugatā moneri op
tebat. Que cū euigilassz:talem se vidisse
hominē dei viro suo q̄lē ille eū nouerat ꝛ
q̄d ab illo audierat indicauit. Qui ꝑ ab
eis cōperit retulit mihi .vir ḡuis ꝛ nobi
lis et dignissim⁹ credidi.sz si illū sanctū
monachū ipe vidissem:qz sicut ferī pati
entissime īterrogabaī: ꝛ sapientissime re
spōdebat:q̄ssem ab eo qđ ad istam pti
nēt q̄stionē. vtrū ipe ad illā femīna veniſ
set in somnis .id ē spūs ei⁹ ī effigie cor
pis sui.sicut nosipi in effigie corpis no
stri somniam⁹ .an ipo aliō agēte. l si dor
miebat aliud somniāte:siue p angelū:si
ue q̄cūcꝫ alio mō in mlieris somniū taī
facta sit visio:atꝫ id futuꝝ vt ipe ꝓmit
teret ꝓphetie spū reuelāte ꝑsciuerit. Si
enī ipe īterfuerit somniāti: mirabili gr̄a
vtiꝫ id potuit nō natura: et dei mune
re nō ꝓpa facultate. Si aūt ipo aliō a
gente siue dormiēte ꝛ visis alīꝰ occupa
to eū mlier vidit ī somnis:ꝑfecto tale ali
q̄d factū ē q̄le illud ē qō in actib⁹ ap̄lorꝝ
legim⁹. vbi dn̄s iesus loq̄ī ananie ō sau
lo.et indicat ei q̄ saul⁹ vidit ad se venien
tem ananiā:cū ꝑ ananias ipe nesciꝛz. Nō
libet horꝝ mihi rñderet ille hō dei :et de
martyrib⁹ ab illo ꝓgerē q̄rere vtrū ipi as
sint in somnis vl q̄cūcꝫ alio mō videti
bus eos in q̄ figura voluerint: ꝛ matie
qñ ab eis se torq̄ri demōes ī horīb⁹ cōfi
tenī.et rogāt eos vt parcāt sibi. An ista
fiāt dei nutu p angelicas ptātes :ī hono
rē cōmendationēq̄ sctorꝝ.ad vtilitatez
hoīm:ill' in sūma q̄ete positis :et ad alia
lōge meliora visa vacātib⁹ seorsū a nob.
orātibusq̄ ꝓ nobis. Nā mediolani apō
sctōs ꝓtasiū et gerualiū martyres exp̄s
so noīe sicut defuncto ꝛ:q̄s eodē modo
ꝓmemorabāt adhuc viuū demōes ep̄m
ꝓfitebanī ambrosiū.atꝫ vt sibi parceret
obsecrabāt illo aliō agēte.atꝫ ꝑ cū age
reī oīno nesciēte. An forte aliqñ p ipam
p̄sentiā martyrū fiāt ista:aliqñ p angelo
rū.ꝛ vtrū possint vl q̄b⁹ signis possint a
nobis duo ista discerni.an ea sētire ac iu
dicare ñ valeat:nisi q̄ habeat illō donū
p dei spiritū diuidentē ꝓpa put vult v
nicuicꝫ. Dissereret mihi vt arbitror hec
oīa sicut vellē ipe iobes: vt aut eo do
cente discerē: et ea que audirē ꝛa et cer
ta eē cognoscerē:aut ego credere que ne
scirem:illo docente que sciret. Q, si mi
hi forsitan de sancta scriptura respōderꝫ
ac diceret.altiora te ne q̄sieris:ꝛ fortiora
te ne scrutaueris:sz q̄ p̄cepit tibi dn̄s illa
cogita sp.id etiā gratāter accipem. Non
enī paru⁹ ē fruct⁹ si aliq̄ obscura ꝛ īcerta
q̄ cōp̄hēdere nō valem⁹: clarū saltē cer
tūcꝫ sit nobis nō esse q̄rēda. et qō vnus
q̄sq̄ vult discere:putās ꝓdesse si sciat:di
scat nō obesse si nesciat. Que cū ita sint ñ
existimem⁹ ad mortuos pro quib⁹ curā
gerimus puenire:nisi q̄ p eis siue altar
siue orationū siue elemosynaꝝ sacrificijs
solēniter supplicam⁹. q̄ꝫis nō pro qui
bus fiunt omnib⁹ ꝓsint: sz his tm̄ q̄bus
dum viuunt comparāī vt ꝓsint. Sz
qz nō discernimus qui sint. oꝑtꝫ ea pro

regeneratis oĩb⁹ facere: vt null⁹ eor⁹ ꝑter mittat ad q̃s hec bñficia possint ⁊ debeant puenire. Heli⁹ eniz superũ ista eis q̃b⁹ nec obsunt nec ꝓsunt: q̃s eis deerunt q̃b⁹ ꝓsunt. Diligẽti⁹ tñ facit hec q̃sq; p necessarijs suis q̃ p illo fiat sil⁹ a suis. Corpi aũt hũano q̃cq̃d impendit: nõ ẽ ꝑsidiũ salutis: sz hũanitatis officiũ ꝑm affectũ quo nemo vnq̃s carnẽ suaz odio habz. Uñ optz vt quã ꝑt ꝑ carne ꝓximi curã gerat: cũ ille ꝑcesserit q̃ regebat. Et si hec faciũt q̃ carnis resurrectõez nõ credunt: q̃nto magis debẽt facere q̃ credũt. vt corpi mortuo sed tñ resurrecturo ⁊ in eternitate mãsuro impensũ eiusmodi officiũ: sit etiã quodãmodo eiusdẽ fidei testimoniũ: Oz vero q̃sq; apud memoriã martirũ sepelik: hoc tãtũ mihi videt ꝓdesse defuncto: vt cõmendãs eũ etiã martyrũ patrocinio. affectus ꝑ illo supplicatõis augeat. Habes ad ea q̃ a me putasti esse q̃rẽda: q̃lem potui reddere rnsiõez meã. q̃ si vltra q̃s sat est plixa ẽ: da veniã. id eni factũ est amoze diuti⁹ loq̃ndi tecũ Dũc ergo libz̃ quẽadmodũ acceperit venerabil⁹ dilectio tua: peto rescripti⁹ tuis nouerim. quẽ tibi platoz ei⁹ faciet sine dubio gratiorẽ. frater scz et ꝓsbyter noster cãdidian⁹: quẽ ꝑ tuas lras cognituz toto corde suscepi: inuituq; dimisi. Multũ eni nos in charitate christi sua ꝑsentia ꝓsolat⁹ est: et q̃ fatendũ ẽ ei⁹ instãtia tibi parui. Nam coz meũ tanta distendũt: vt nisi ipo assidue cõmonẽte nõ sineret obliuisci: pfecto interrogatõi tue mea responsio defuisset.

Explicit Augustinus de cura ꝑ mortuis agenda.

Beatissimi aurelij Augustini de vera et falsa penitẽtia ad christi deuotã

Prefatio Capitulũ I

QUantũ sit appetẽda gr̃a penitentie oĩs auctoritas declarat: oĩs bonoz; vi/ta conat oĩdere. lãguoz̃es ei sanat. lepz̃os curat: mortuos suscitat. vicia fugat. ẽutes exornat. mẽtẽ munit ⁊ roborat. oĩa satiat. oĩa reintegrat. oĩa letificat. lanitatẽ auget quã ꝓfuat. Claudis gressum. aridis copiã. cecis restituit visum. Tempat successus. ꝓstrigit ipet⁹. modez excessus. Ignoras se ꝑ hãc cognoscit. q̃ẽs se ꝑ hãc inuenit. Nec ẽ q̃ homines ad angelos ducit: ⁊ creaturã reddit creatori. Ista ouẽ pditã mõstrauit q̃ẽti: ⁊ decimã drachmã obtulit anxiãti. Nec dissipatorẽ filiũ ad pr̃ez reduxit: ⁊ vulneratũ a latrõib⁹ custodi curãdũ reseruauit. In hac oẽ bonũ inuenik: ꝑ hãc oẽ bonus refuat: fugat tenebras: iducit lucẽ: exco/quit oĩa: ipa ignis ꝓsumẽs. Hoc oĩa puda virago sensisti. q̃ ß tãtũ bonũ dilexisti. Uix eni diligik q̃d oĩno igz̃at. Sup ß bonũ inixa fortz̃ eẽ poterz̃ ad oĩa bona Itaq; volũtatẽ tuã quã sup ß bono cognouì libẽter adiuuo: et suauẽ laborẽ vt rogasti sup hac re desiderãt suscipio: spe rãs dei adiutoriũ ĩ tuo merito. Scio a intentõez tuã nũq̃s frustrãdã: sz ĩ oĩb⁹ q̃ desiderat dirãdã. Hã cũ esses diues pauperẽ te ꝑ christo reddidisti: ⁊ ĩ aĩa diues eris sancti cõmertij. Uñ felix ego si q̃d auxilij ad veras tuas diuitias adhibere potero. Tue itaq; trado dilectõni q̃cq̃d de pnĩa sentio: auctoritate patrũ et illustratõe sanctis pũs. Nec mõ hui⁹ tpis tã tũ impugnam⁹ errores: sz etiã de impugnatis ꝑ copiã ratõnũ conamur tibi addere dulcedinẽ suauitatis. vt integritas tue mẽtis: q̃ deo donãte oẽs repulit falsitates sup fugat⁹ ratõcinãdo leteꝛ.

Qualiter fides est pñie fundamẽtũ: ⁊ q̃ ꝑ laborẽ ⁊ dolorẽ acq̃rik donũ indulgentie. Capitulũ II

SI fides fũdamẽtũ est pnĩe: ꝑter quã nihil ẽ q̃d bonũ sit. q̃ppetẽda ẽpenitẽtia quã ꝓstat ĩ fide eẽ fundatã. Non ei ꝑt arbor bõa fructus malos facere. Penitẽtia itaq; q̃ ex fide ñ ꝓcedit vtil nõ ẽ. Oportet aũt credi remediũ pnĩe a salutore ꝓcedi. Si eni oĩs pnĩa sterilis esset

pctōribꝫ: nequaq̄ ad pniam reuocarent
christi interfectores: quā pdicauit dñs
mitis et māsuet⁹: z ei⁹ pcursor. dixit enī.
fruct⁹ facite dignos pnie: oñdēs pniam
nō sterilē: sz digne fructificare. Qui enīz
maluit misericordiā q̄ sacrificiū: nō ex-
pectabat mortē pctōris: sz vt ꝯuersus vi
ueret. Quis autē ꝯuerti pt vt viuat: nisi
q̄ erat in regiōe longinq̄? In iniq̄tatib⁹
se meminit ꝯceptuz dauid: z ī delictis a
matre sua genitū: cui dñs testimoniū p-
bibet. Inueni boīez ſm cor meuz. Hic
idē a dño laudat⁹ pſumēs de dño dicit.
Propici⁹ eris pctō meo: multū est enīz.
Nō q̄ multū erat: sz q̄ id dauid ml'tū re
putabat. Sic ē q̄ iā inde satur erat z fasti
diosus. Non enī laborat exonerari pctō
cui nō videt nimiū. Quō g̃ multū vide-
ret si adhuc ī illo delectaret? Quō roga-
ret pdere: nisi doleret hr̃e? Si enī nō do
leret habere: gauderet ꝯmisisse. Scim⁹
quō deleuit dñs pctm̃ dauid: aut q̄ do
lebat peccasse: aut q̄ gemebat: z stratuz
suū lachrymis rigabat. z tāq̄ panē cine
rē māducabat. Si aūt gauderet: nō ma
gnū sed paruū pctm̃ suū diceret. Fallūt
itaq̄ q̄ obiciētes pniaz ap'o: z eū irridē
tes dicūt ꝺ eū. Peccabim⁹ vt gr̃a abūdz
Dicebat enī. Cōuertimī p pniam: spera
te de venia: etiā si maxima sit iniq̄tas: q̄
vbi abūdauit pctm̃: supabūdabit ibi et
gr̃a. Nullū peccatū poterit remanere añ
pniam. Predicat enī ꝯuerti. Sz vnde se
cōuerteret alīq̄s: cui ꝑ stat⁹ placeret?
Qui itaq̄ ꝯuertit: necessario dolet hr̃e
q̄ gaudet pdere. Penitētia itaq̄ acq̄rit
indulgētiā sine q̄ nemo puenit ad veniā.
Si enī sine ea aīa saluaret: nō diceretur:
peccasti: q̄esce. Cur enī q̄escere nisi quia
malū ē si peccaret? Quō diligi z ñ odio
haberi pt: q̄ retentū dānat z fugatū sal
uat? Qui g̃nūc q̄escit dolere optz q̄ non
ꝑ⁹ q̄euit. Sicq̄ saluab⁹ q̄ dolz: sicq̄ li
berab⁹ q̄ penitet. Ex dolore enī dictū ē:
peccauī: q̄d faciā tibi. q̄si dicat. adeo do-
leo peccasse q̄ mihi tā g̃ue ē q̄ nō velim
ꝺ me te nō vindicare. Quero ei ī me q̄d
supplicū possim excogitare q̄ tibi pos-
sit sufficere. Nil mihi graue si me a pctō
pt liberare. Relinquit ergo penitere vo
lentib⁹ veniā inuenire.

Cōtra eos q̄ dicūt nō valere pniam:
nisi vsq̄ ad baptismū: postea nō: multi
q̄ pbat exēplis: etiā lapsis p⁹ baptismū
pniaz pficere ad salutē. Cap. III.

Sunt autē qui
credūt vsq̄ ad baptismū peni
tentiā pficere. nāq̄ syrus erat
naamā: q̄ p aquā pdidit lepr̃ā: sed postea
peccātib⁹ cassam pseuerare. Gaudēt enī
singularitate arrogātes ex ꝺ q̄ nō hūt.
iactātes se mundos esse: vt pote q̄si nihil
post baptismū cōmiserint vñ iure dole-
re possint. Di sinistre oīa ītelligētes: vi-
res ex sanctorū auctoritate sumētes: z se
q̄ntes patrē mēdacū: mēdacit exponūt
q̄ ꝯcordat vitati. Legāt in ap'o q̄ in
telligere nolūt. Impossibile ē eos q̄ sel'il
lumiati sunt z gustauer̃t donuz celeste et
participes effecti sūt gr̃a spūsancti: z gusta
uerūt bonū ꝟbū dei: ꝟtutes q̄ secl'i futu-
ri: itez renouari p pniaz. rursū crucifigē
tes filiū dei: et ostētui habētes. Sz si su
pbia eos nō excecasset: viderēt ap'm nō
ira eē ꝺstructorē sui laboris atq̄ sui gau
dij. Quos enī p ep'las correxit nisi q̄ p⁹
baptismū ceciderant: z in pctō pseuera-
bāt? Bētiles enī visitabat corpali pſētia:
rōib⁹ et miracul' eos ꝓfutās. Quō scribe
ret ifidelib⁹ ipis eidē ml'tiplicit ꝺdicenti
bus: hūc lapidabāt: virgis cedebāt. z eis
scriberet vt se corrigerēt. Cur aūt corre
ctōem ifidelib⁹ īdiceret: si ꝺ eoz salute de
sperareť? Quō scriberet q̄ sciēter z necess
sario nihil oīno pficeret? Si nō possent
renouari p pniam cur pdicaret eā? Prae-
terea corinthū reuocat post baptismuz
peccātē: et fornicatōez gētiū supantem.
Quō recipet penitētē: si sic ꝺ suū pdicaz
pceptū? Sed de baptismo ꝺ intellexit.
Dixit enī eos renouari p pniam ipossi-
bile esse vt rursū crucifigāt filiū ꝺi: z ostē
tui habeāt. i. vt itez baptizenť. Qui enī
baptizab: mortē crucis z sepulturā chri
sti repsentat in immersiōe sua. In signo
enīz crucis q̄sq̄ in aq̄ submergit: et sub-
mersus sepultus ostendit. Non enīz qui

lapsi sunt p iteratũ baptismũ ꝓsecq̃ veniam poterũt. Sicut enĩ semel chr̃ist⁹ crucifixus est. sic baptism⁹ iterãd⁹ non est. Una enĩ morte suos oẽs redemit: vt ãplius mori nõ opteat. Nõ vidẽs eccl̃ia intellexit nõ iterãdũ baptismũ. Per fructus itaq̃ pnie: baptizat⁹ adhibeꝯ spes venie. Nã fili⁹ q̃ recesserat a pr̃e in regionẽ longinq̃m: suscept⁹ ẽ a pr̃e p pniam: Dixit enĩ pr̃i ꝓfitens. Jã nõ sũ dignus vocari fili⁹ tu⁹. Nõ ei ista a te didici ista apud te repperi. Nũc suscepit pr̃familias et stola ⁊ anulo iduit eũ. Stola induit eũ: qz ĩ eo itegritatẽ charitat⁹ restaurauit: atq̃ anulu⁹ ĩ manu posuit: qz ex fide eũ fecit opari. p spũsscti dona eũ subarrauit: et etiã calciamẽta pedũ reddidit: qz eccl̃iam ei⁹ p̃dicatõe ditauit. In cui⁹ cõniuio occisus est vitul⁹ saginat⁹. qz ĩ q̃ habitat oĩs plenitudo diuinitatis corpaliter illi fact⁹ ẽ cib⁹. p q̃ oñdẽs etiã sacr̃a dñici corpis p pniam ⁊ cõfessionẽ reddi peccatoribꝫ baptizat⁹. Si ei alit esꝫ: petrus post dñi ascẽsiõez caput eccl̃ie non psuasisset symõi ĩ emptõe spũsscti spem habẽti: vt pniaz sumeret ĩde: cui⁹ pecuniam dicauerat in maledictõem. Jlle q̃z q̃ incidit in latrões: ab hier'm descẽdebat: nõ in egyptũ ad tenebras. nõ ad idumeos sanguineos et puluere aspsos: sed ad biericho. q̃ incidit in latrões nõ habitauerat cũ eis. Sed licet inciderit q̃ prius latro nõ erat. nõ ẽ relict⁹ a samaritano: sed adiut⁹ et cura refect⁹. Nõ nõ fuisset si solũ nõ baptizatis spem venie reliq̃sset. Amic⁹ vocat⁹ ẽ lazarus: ⁊ postea resuscitat⁹ ẽ ferid⁹ ⁊ q̃triduan⁹ a mortuis: oñdens q̃ntũcũq̃ peccet hõ: etiã postq̃ fuerit amic⁹ dei: viuere poterit ei⁹ spũs. Sed valido dei clamore et multoz fletu foras a pctõ vocabit. ꝑus tollet lapis desup ab ipo. qz cordis duricia p̃ciet ex animo: quã tollẽt intercessores et p̃dicatores labore suo. Filiã abrae quã alligauerat sathanas: soluit dñs reclamãtibꝫ iudeis: h' erat filia ⁊ ligata: et soluta in sabbato.

Cõtra eos q̃ dicũt nõ valere penitẽtiã lapsis post baptismũ: et q̃liter intelligendã sit peccatũ in spiritũ ⁊ ad mortẽ.

Capitulũ IIII

Adhuc sũt qui reclamãt nõ eẽ remissiõez pctõrũ baptizat⁹ p pniaz dicentes. pctm̃ in pr̃em ⁊ filiũ remitti: ĩ spm̃sctm̃ oĩno nõ ignosci: putãtes pctã in pr̃em ⁊ filiũ eẽ infidelitatẽ: ⁊ hr̃e remissionẽ p baptismũ. Jsti peccãt absq̃ spũ quẽ nõ acceperũt. Jlli aũt in spm̃sctm̃ peccãt quem acceperũt p baptismũ: q̃ ei⁹ dona nõ retinent: ⁊ diaboli venena eligũt. Jstos itelligunt nec hic nec ĩ futuro mĩficordiam ꝓsecq̃ posse. Sz iste intellect⁹ magis ẽ erroris q̃ fidei sancte. Si eĩ p solũ baptismũ qõ iterãdũ nõ est: fit pctõz remissio: cur adderet dñs: neq̃ ĩ futuro? Cõstat aũt q̃dam in futuro remitti vbi nõ ẽ opatio baptismi. In futuro aũt nemo baptizabit ⁊ a pctõ liberabit. Sicq̃ falsa ẽ iterpratio q̃ remissiõez ꝓcedit soli baptismo Nõ itaq̃ soli ĩfideles peccãt in pr̃ez ⁊ filiũ: sz q̃cũq̃ pctã ꝓmittũt Sz soli peccãt ĩ spm̃sctm̃ q̃ impenitẽtes existũt vsq̃ ad mortẽ. Spũs enĩ sctus charitas ẽ deitatis. amor est genitoris ⁊ genite ꝑitat⁹. q̃ suã gr̃am nob tribuit suũpi⁹ arraz. Qui igit peccat: ⁊ gr̃az suã recupare ñ amat. ⁊ nũq̃ curat ab eo diligi q̃ tot⁹ ẽ amor ⁊ charitas: nec ad eũ tẽdit vñ sũpsit arrã. ĩ spm̃ sanctũ peccat: et nũq̃ p⁹ mortẽ siẽ nec viuẽs ꝓseq̃t veniã. Sicq̃ null⁹ peccat in spm̃sctm̃ q̃ fugit ad ipm. Si quis lectõis seriẽ ⁊ vbi ß legit: ⁊ vbi cãz cogitauerit: et si alit intelligat sinistre interpatibꝫ nõ cõcordat. Dicebãt enim iudei. In beelzebub eĩcit demonia: opus spũs sancti attribuẽtes diabolice ptãti. Dixit ĝ. Sũt pctã q̃ q̃quo mõ sunt ferẽda: sũt blasphemie ꝓsecuture mĩficordiã. Sed blasphemare in spm̃ sanctũ vt incepistis ducet vos ad mortem. Vñ postea dixit. Nõ p̃t arbor mala fruct⁹ bonos facere. Quasi dicat. Cõuenit vitevr̃e de spũ talia dicere. Arbor bona nõ p̃t fruct⁹ malos facere. Cõsiliũ ẽ. Cõuertimi ĩ arborẽ bonã trãsite. nec iã poteritis de spũsancto talia sẽtire. Obꝫciũt aliꝫ dictũ iohĩ

Est aūt pctm̄ nō ad morte p q̄ oret quis
Est aliud ad morte p q̄ nō oret q̄s. Qua
si p pctis añ baptismū ē orādū: p alīs ñ
Fallūt q̄ sic intelligūt. Cōtrari⁹ nō ē si
būpi q̄ pnīam admonet eccl'ie pergami.
Sed sunt q̄dā pctā venialia q̄ orōe dñi
ca q̄tidie soluūt: cū dr. Et dimitte nobis
debita nr̄a: sicut et nos dimittim⁹ debi
toribꝫ nr̄is. Et hec vt idē ait nō sunt ad
morte. Alia ꝙ q̄ sūt ad morte nō sic: sed
p fruct⁹ pnīe soluunt. Qui petr̄ lachr̄y
mante suscepit: remissionem nō negauit
baptizatis. Jā eī audierat: tibi dabo cla
ues regni celoꝝ. Qui licz postea dñm ne
gauerit: z a se amicos christi excōicaue
rit: p pnīaz et amaros flet⁹ veniā recupa
uit. Egrū se dīs dicit respiciēs ad mem
bra sibi vnita. Qui christi mēbra sūt p
baptismi sacramēta deo vniti sunt. In
q̄bus se egrū cū cōmemorat: nō ab hoī
bus peccata ꝙmitti negat: q̄ q̄tidie p pe
nitentiā destruit

Cōtra eos q̄ dicūt semel tm̄ z nō am
pli⁹ deū pctā dimittere lapsis post bap
tismū. Sz ecōtra totiēs apparet diuina
miseratio q̄tiēs fit a penitēte ꝙfessio

Capitulū V

Adhuc instant
pfidi q̄ sapiūt pl⁹ q̄ opteat. nō
sob̄r̄ sed excedētes mēsuraz.
Dicūt eī. z si sel peccātibꝫ post baptismū
valeat pnīa: nō tm̄ sepe peccātibꝫ pderit
iterata. alioq̄n pnīa ad pctm̄ essz incita
tio. dicūt enī. Quis nō sp peccaret si rdi
re sp posset? Dicūt enī dñm incitatorem
mali si semp penitētibꝫ subuenit: z etiam
ei placere pctā q̄bꝫ sp p̄sto est gr̄a. Errāt
aut̄ imo ꝙstat ei pctā m'ltū displicere: q̄
sp p̄sto est ea destruere. Si enī ea amarz:
nō ita sp ōstrueret sz ꝙseruaret: atq̄ vt sua
munera foueret. Sp destruit pctā q̄ in
uenit: ne soluat q̄d creauit: ne cor̄rūpat
q̄d amauit. Sumūt occasionē hypocri
te isti ex factis dñi. Que enī cecū bis il
lumīauit? que lepr̄osū bis mūdauit? que
mortuū bis suscitauit? Nō lazaꝝ quem
ꝑius dilexit. nō filiū vidue que misertus
matri reddidit. Nō filiū dissipatorē legi
tur bis suscepisse. nō filiā abrae bis a de
monio liberasse. In nulla p̄sona iterauit
factū: doces vt aiūt nō sepe a dño fieri re
mediū. Dixit m'ieri. Vade et ampli⁹ no
li peccare: ne deteri⁹ aliq̄d tibi ꝓtigat: p
mittēs penā: nō ampli⁹ veniā. Qui aūt
m'tos cecos et diuerso tpe illumīauit: z
multos debiles ꝙfortauit: oñdit ī diuer
sis illis eidē sepe pctā dimitti: vt que pri
us sanauit lepr̄osū: alio tpe illumīauit ce
cū. Jdeo enī tot saluauit febr̄icitātes. se
pe lāguidos. sepe claudos cecos et ari
dos. ne desperet sepe peccās. Jō nō scri
bit aliq̄s nisi semel sanat⁹: vt timeat q̄sq̄
iūgi pctō. Videm⁹ adhuc q̄tidie ī eccl'ia
sepe febr̄icitātes. sepe lāguidos: sepe pas
siōibꝫ captos: sepe liberari: vt appareat
totiēs op⁹ miserātis: q̄tiēs ꝙfessio fit pe
nitētis. Quō enī cor̄p⁹ q̄d vili⁹ est et ab
ipo dissimili⁹ sepe sanaret: z aīam digni
or̄e et redēptā nō totiēs līberet. Dedi
cū se vocat: z nō sanis sz male habētib⁹
opportunū. Sz q̄lis hic medic⁹ q̄ malū
iteratū nesciret curare? Medicor̄ enī ē
centies īfirmum visitare: cēties curare.
Qui ceteris minor̄ essz si alīs possibilia
ignorar̄et. Demor̄ est sui q̄ ꝑmisit. Nō
lo morte pctōris: sz vt ꝑuertat et viuat.
Que enī pctōr̄e excludit? Et q̄ oīb⁹ p
misit indulgētiā: alīs ꝑmissiōib⁹ decla
rat. Qui me ꝙfessus fuerit cor̄ā homib⁹:
id ē ois q̄ntūcūq̄ et q̄tiēscūq̄ pctōr cu
iuscūq̄ ordis: etiā si fuerit sacerdos: ꝙfi
tebor̄ et ego eū cor̄ā pr̄e meo. Nā q̄ inuo
cauerit nomē dñi. id ē fm q̄ noīat dñs:
id ē q̄ vocauerit eū ad se seruiēdo: nō ꝺdi
cendo: vt sor̄sitan sepe fecit: ois. i. q̄cūq̄
sit ille pctōr: saluus erit. Omnē enī aīaz
iste ꝑmissor̄ saturauit bonis: etiā sedē
tes in tenebr̄is et vmbra mort̄s: nullā ex
cipiēs aīaz. Huc magist⁹ itellexerat di
scipul⁹ ille q̄ corinthios p epl'as suas vo
luit cor̄rigere: et vt ipe testat ter ī l'r̄is su
is eos cor̄rexit. Oportebat enī vt q̄tiēs
videret cadere: totiēs iuuaret eos surge
re. Demor̄ enī erat illi⁹ q̄ dixerat. quo
rū remiseritis pctā remittunt eis. Sci
m⁹ aut̄ et primos patres: z in oīm tpe
etiam eccl'iam dei sup vsq̄ in septuagies

septies:qđ ẽ sp:peccata dimittere. Quaꝫ ptãtẽ isti ab eccl'ia dei conantur auferre. Oꝓtet enĩ sic eccl'iam credere q̃ ꝓfitet se sepe peccare. Negat enĩ ꝥitatẽ ĩ se eẽ qui se absq̃ pctõ audet iactare. In ml'tis enĩz offendim⁹ oẽs:nec ifans vni⁹ diei absq̃ pctõ sup terrã esse ꝑt. Quappt eliminãdus ẽ ab eccl'ia iste error ꝙ vnq̃ penitentiꝫ negat indulgẽtiã. Non ei inq̃rit ꝙd apl's senserit.ꝙ dixit. Nihil mihi ꝓsciusum.sz nõ in ꝟ iustificat⁹ suz. Sentiens enĩ et iust̃ pctã solere ꝓtigere:nõ se cõfirmabat absq̃ pctõ:ꝙ se nouit idissolubili vincl'o charitatis christo ꝓiũctũ. Nisi enĩ sciret iustos sepe venire ad veniã q̃mõ dubitaret se peccare.ꝙ se sciebat spm̃ dei habere:et itẽtõe mũdissima ei fuire: Cur enĩ dñs petri pedes lauisz:⁊ ecclesiã ꝟ idem docuisz:nisi qz q̃tidiana ẽ offẽsio:oꝑtet vt q̃tidiana sit remissio? Cur docuisset ipe dñs oãtes dicere .dimitte nobis debita nr̃a.nisi ipe mifico⁹ ꝓseueraret:ꝙ nos ab hac petitõe ñ vult deficere: Null⁹ itaq̃ tantũ vnq̃ possz peccare q̃ penitẽs velit desperare. Quid eĩ aliꝺ est desperare q̃ deũ sibi cõpare: Nã ꝙ de deo nõ ꝓsumit veniã: nõ aniaduertit pl⁹ pctõ suo dei posse clementiã. Si enĩ sentiret deũ magz bonũ q̃ se maluz: ꝙcꝺ in se iusticie nõ inueniret a deo magis bono expectaret:⁊ ꝙdẽ diffidit:quia sũmi boni bonitatẽ maiorẽ sua neꝯcia ñ sentit. Ille enĩ sol⁹ diffidat ꝙ tãtũ peccare ꝑt q̃ntũ de⁹ bon⁹ ẽ. Cũ sit aũt nullus ꝙ ꝟ possit:ꝙ timet de se malo:ꝓsumat de melioꝛe. Diabol⁹ enĩ et oĩs neꝯcia miꝛ est q̃ dei mificordia. Ipe ei si possz sperare et culpã in se sentire.qđ nõ inuenit ĩ se ꝓsumeret in dei bonitate. Adhuc qui diffidit et suã neꝯciã dei pietati ꝓpat:finẽ ĩponit diuĩe ꝥtuti:dãs finẽ infinito.⁊ pfectõez diuĩtat̃ auferens deo: cui nihil deest:qđ etiã cogitari nõ ꝑt Nõ itaq̃ etiam si sacerdos peccauerit desperare debz:licz scptũ sit.q̃s oꝛabit ꝓ eo? Tota nãq̃ eccl'ia:atq̃ ali⁹ sacerdos:et oĩs sctõrũ oꝛdo oꝛabit ꝓ eo.et ipe christ⁹ qui ꝓ nobis offert se deo. Sed hoc cõsiderãdum est sacerdoti ne facile cadat .cui in ꝟ q̃ui/

oꝛ notat pena. Dicat apud se: si plebs le
una ꝥbi dei peccauerit:oꝑtebit me ferre partẽ põderis:nõ audebo illi importabilia imponere:et nõ digito ea mouere. Sed ego si peccauero q̃d faciã? Nõ sic facile euadã:me oꝑtebit flere miseriam. Non enĩ est sic statutũ de me sicut ꝺ subiecta plebe. Sic sacerdos⁊ timeat peccare:sed magis timeat desperare.

¶ Contra eos q̃ audacter peccãt nimis ꝓsumẽtes de dei misericoꝛdia

Capitulũ VI

Sunt alii inimici desperatõis:ꝙ adeo ꝓsumunt ⁊ de deo ꝓfidũt: q̃ q̃ndã sibi licentiã acq̃rũt peccãdi:et sine pnia expectant veniã. qz credũt qm̃ christiani fuit nõ posse damnari adulãtes sibi.eo q̃ scriptũ est.oĩs q̃cunq̃ inuocauerit nomẽ dñi saluus erit. Putant enĩ se nomẽ dñi inuocare qm̃ possunt christũ crederet sacramẽta eccl'ie sumere:nõ verẽtes miꝛos esse vocatos:sed paucos electos. Putãt enĩ christianos paucos esse ĩ multitudine gentiũ et iudeoꝝ. Quare ⁊ si oẽs saluant credẽtes:paucoꝝ tñ ẽ electio i tãta multitudĩe. Sed si q̃s aniaduertere voluerit deceptos hos esse eccl'esia iudicabit:licet confidãt in christi redemptõe. Dicunt enĩ:quid ꝓdesset christus veni se si mali tantũ sicut et ante aduentũ suũ adhuc perirent. Ante enim q̃ fieret deus homo:mali tm̃ damnabant̃.et si adhuc idem esset:eũ venisse quid ꝓdesz? Nultũ inq̃. Nam omnis bonus ante aduentũ domini salu⁹ factus est quentuꝫ. Nemo eĩ infernũ egredi possz:nisi a christo ꝓueniẽte in eũ extrahi meruisz. Neq̃ ei facultas bene operãdi:⁊ diabolo ꝓtradendi tanta hominiꝫ inesset:nisi christ⁹ tãta pati et resurgere decreuisset. Nĩ neq̃ apostoloꝝ neq̃ dñi verba attendunt: qui fornicatoꝛibꝫ et criminosis hominꝫ tã multiplicit:⁊ totiẽs penas ꝑmittũt.

¶ Adhuc ꝛ eos ꝓsumẽtes

La. VII.

Adhuc addit̃ iniquitas priori ꝓsimilis:licet

cōtraria. Desperātes enī dei iudicāt mi sericordiā. hi cōdemnāt iusticiā. iniustuz deū blasphemātes qui reddere mala malis ignorat: et peccata eoz exaltat. Sed miroz cur nō credāt apl̄o dicēti. spes nō confundit: q̄ negāt penā quā idē crimiosis pmittit. Si enī vbi minat verax nō est. cur confidūt qđ sperātibz vex dicat. Sz q̄ ver⁹ est in pmittēdo: ver⁹ est etiā ī minādo. Sed nō est sperare tādē bonū p malē expectare: imo temerari⁹ est q̄ pctm̄ non abhorret. Sed cū peccat ad pniam recurrat. cōfidat in dño: quē timeat iustū et immūdiciarū inimicū.

Que sint pcta venialia: z q̄ in his assidue peccātibz assidue penitendū z cōfitendū ē: z de dolore p dilatōe penitentie

Capitulū VIII

Quāmitaqz penitētia efficax est: z fructifera: neminem relinq̄ns sine venia: mortuos resuscitās. de modo z varietate ei⁹ disseram⁹ aliq̄. Penitētia enī baptizandis nō est necessaria: sed baptizatis de maioribz et minoribz peccatis penitēdū est. Per fidē enī eccl̄ie sola remittūt pcta q̄ traxit hō in origine. vt sicut a p̄e peccante damnatōnez accepit: ita p mīs ecclesie fidem cōsequat remissionē. Sz q̄ p se peccauit. p dolorē ppriū et p fidē ecclesie indulgentiā acq̄siuit. hec p baptismū reddunt hominē mūdū et nouuz vt nihil remaneat qđ deo displiceat. Sine penitētia nulli pfuit baptismus q̄ peccanit spontane⁹. Si q̄s autē baptizarē ī uitus: z in falsitate confessus cū penituerit saluus erit. adiuuāte fide et charitate totius matris eccl̄ie p totuz orbē diffuse. Ob hoc sunt catbecumini ab eccl̄ia cōstituti: vt dū baptismū expectāt vñ iure peniteant doceant. Hec restituit hoiez in libertatē arbitrū primi parēt̄: adhuc in abūdantia vtutū cōstituti. Est enī penitētia assidue peccātibz assidue necessaria. In multis enī offendim⁹ oēs: que q̄tidie remittunt si semp deplorātur. Ista p sacramenta eccl̄ie et orationes semp fugantur: vt iure audiāt: tota pulcra es et macula nō est in te. Non q̄n fiat dico: sed manere nō potest. Tanta est virt⁹ petitionis tue et vnitatis eccl̄ie: vt q̄cquid extraneū acciderit durare nō possit. Licet enī speciosi sint pedes euāgelizātiuz pacē euāgelizantiū bona: lauatis tñ ī remissiōis figura excutiēdus est puluis q̄ cōtrahit in via. Hec pcta z si sint parua p dei misericordiā: fiunt magna in peccatoribz negligētia. Nullū ei peccatū adeo paruū quod nō crescat neglectū. Nō ei considerādū est quod fecerit: sz quē offenderit: cui⁹ bonus est: cui⁹ benign⁹: cui⁹ pi⁹: cui⁹ ppicius: qui illū sua dulcedine z pietate creauit ex nihilo: qui eū absq̄ merito p duxit ad baptismū. et educauit et nutriuit vt filiū. ad cui⁹ cōmodū creauit celū et terraz: et oīa que in eis sunt ex nihilo. cui seruiunt oīa tanq̄ filio. cui misit āgelum in auxiliū: propter quē fortē et callidū debellauit hostē eius antiquū. ppē quē tam multipliciter pati sustinuit: vt eū mererē habere filiū: cū q̄ dignaretur habere cōsortiū. Qui de⁹ maiestate sua regit et gubernat oīa. ppter eū ptāte sua. Talem patrē offendere: ptra ei⁹ volūtatē aliq̄d cōmittere: aīaduertentibz ac se nō ignorātibz cui⁹ ē crudele. Unde q̄ se cognoscūt sicut semp peccāt ita sp plorāt: vt totā vitā suam que est tēptatio super terrā plorēt tota vita sua. Ista aūt sunt: cum aliq̄d citra vel vltra modū agitur. Ipa enī bona que p se bona sunt: aliq̄d ptrabūt cū excedunt. Quicq̄d deest a perfectōe: quicq̄d ōficit ab hoīe: q̄cq̄d z nostrū est plorādo dolēdū est. Quicq̄d alio modo agitur: nō recta z mūdissima intentōe. quicq̄d alio mō opamur: et nō tñ purissimo dei amore: nō est libex a fragilitatis operatōne. Quicunq̄ tam misex esse vt hoīs est dilexerit: et q̄ ei⁹ fragilitatē nō abhorruerit: sed oīno sibi reseruauerit: et suū esse nunq̄ nisi ppter acq̄rendū vex esse quod de⁹ est tolerauerit: addit operi diuino pculdubio dolendum. Et q̄ se cognoscit q̄d est: diligat tm̄ soluz quod spectat ad illū q̄ est Si quis enim sapiēter cogitat q̄d turpissime fragilitati ab ipa conditione inhereat cui⁹ fedus cui⁹

turpis sit in carne: ꝙ mutabilꝫ in mente: hoc solũ in se diliget qꝫ tale eũ ad deum ducet. Quicqd enĩ boni facim⁹ si id melius facere possum⁹: a nobis est qꝫ in culmine boni nõ sumus. Si qd boni nouerim⁹: ⁊ minus aliꝙ modo opamur: nõ oĩno a nr̃a opatõe est alienũ. Jsta cõtinua ⁊ assidua: ⁊ q̃i quodãmodo necessaria: assidua lauer̃ ꝓfessiõe: assidua restaurẽtur ꝓpunctõe. Surgamus purissimi ad purissimã ꝓfectionẽ: ne istis que parua sunt multiplicatis: quasi q̃dam scabie patiamur corrũpi et collidi: ne pinguedie charitatis imminuta sinamur macie affligi. ⁊ tortura immunde cõsciẽtie macerari. Semp tendam⁹ in melius: semp in puritatẽ baptismi tendentes: ⁊ eã sumopere cõseruãtes: vt cũ de hac vita exibim⁹ ad eũ qui mundissimus est mũdi quenia m⁹. et sine mora ab eo suscipiamur. Doleamus esse exules a patria: doleam⁹ viuere in corruptibili materia. Hic dolor magis ex desiderio ꝙ ex vidicta fit. Uñ differta penitẽtia. Penitẽtia enĩ est q̃dã dolentis vindicta: puniẽs in se qõ dolet ꝓmisisse. Qui aũt dolet qõ retinet̃ ĩ mortali corpe: desiderat qõ amat: ploꝛat qõ tardat. Omnis penitẽtia est de male vsa libertate. Iste ꝙ dolor magis de necessitate ẽ. Nullũ enĩ peccatũ est necessariũ Jpm autẽ peccatũ originis ob ꝟ ẽ malũ qꝫ fuit in adam spontaneũ. Illi⁹ enĩ voluptas male vse libertatis punit̃ in nob. nõ quia necessariũ: sz quia fuit spontaneum. Nihil enĩ a nobis querit̃ qõ cõmisimus: nihil a nobis exigit̃ nũc qõ fecimus. Relinquit̃ in filijs opus pñe voluptatis. Requirit diabol⁹ filios ĩ seruitutẽ quoꝛ patr̃s emit libertatẽ. Jste dolor sanctus est: nõ ex cõsciẽtia peccatrice sed ex opante charitate: nõ puniẽs malũ sed augmentãs bonũ: nõ impatiẽter habitus sed ex desiderio suscept⁹. Jn ꝟ desiderio erat andreas: q̃ in cruce positus a dño requirebat. Tpus est vt cõmendes terre corpus meũ. Uolebat enĩ eũ plebs de cruce deponere. Jpe autẽ cepit dñm rogare. Ne me pmittas domine descẽdere viuũ. Sed tpus est vt ꝓmendes terre corpus meũ. tamdiu enĩ iam portaui. tãdiu sup cõmendatũ vigilaui et laboraui qꝫ vellẽ iã ab ipa obediẽtia liberari. ⁊ isto grauissimo indumẽto exploriari. Recordor q̃ntũ in portãdo onerosum: in fouẽdo infirmũ: in coercẽdo lentũ: in domãdo superbũ laboraui. Scis dñe quoties a puritate cõtemplatõis me retrahere cõtendebat: quoties a dulcissimo q̃etis tue somno me excitare obtẽdebat. q̃ntũ ⁊ q̃ticns dolores ingerebat. Qui igit̃ tãdiu pater benignissime pugnãti restiti: ⁊ tua ope supaui et vici: a te pio ⁊ iusto remuneratore posco: ne mihi vltra ꝓmendes: sed depositũ reddo. Cõmẽda alij quẽ illud vltra nõ impediat: ⁊ resurrecturum seruet ⁊ reddat: vt et ipm sui labor̃ mercedẽ r̃cipiat: terre ꝓmẽda: vt vigilare me ampli⁹ nõ oporteat: ⁊ libere ad te fontez indeficiẽtis gaudij tẽdere anxiantez me iã nõ retrabat: nec ipediat. Hic dolebat iã nõ esse cũ dño: nec penitebit cõmẽdatum resurrexisse dño. Sic itaqꝫ nõ ois dolor est penitẽtia.

De differẽtia ꝟe ⁊ falsę penitẽtie: ⁊ ꝙ de omnib⁹ peccatis penitendũ est.

Capitulũ IX

Sunt etiã peccata alia que oĩno eripiũt viã nisi succurrat pnia. Non enim ois qui dicit mihi dñe dñe intrabit ĩ regnũ celorũ. Quare agenda est penitẽtia vt deleant̃ crimia. Sed quoniã penitentia omnis nõ est bona: dicam⁹ aliꝙ q̃ sed parant veram a falsa: sterilẽ a fructuosa. Sũt enim quos peccasse penitet ꝓpr̃ sentia supplicia. Displicẽt enĩ latroĩ peccata quãdo agit̃ de pena. Desit vidicta: reuertit̃ ad crimina. Jsta est penitẽtia ñ ex fide ꝓcedens: nec est charitate munita sed sterilis ⁊ sine mixicordia. Nec ñ purgat cõsciẽtiã: nec lauat crimia. Jn hac nulla est spes venie: nulla expectatio indulgẽtie. Huic concordãt qui cõfitent̃ uiti: nõ amore boni sed vt fugiãt dãnum vel incõmodũ seculi. Seruiunt mundo quẽ amant. querũt suam gloriã quã ambiant. recipiũt mercedẽ quã expectant.

Si quis tali penitētia secur⁹ extiterit: z ad verā penitētiā de ista nō cōscenderit: deceptus z miser eternaliē pibit. Utilis ergo erit penitētia si sit spōtanea: dñm q̄ rens quē amisisse doleat. ad illū anxians ꝑter quē nō est vita. Sūt plures q̄s pe nitet peccasse: sed nō oīno: reseruantes sibi quedā ī quib⁹ delectent: nō animad/ uertētes dñm simul surdū et mutū a de monio liberasse. ꝓ hoc docet nos nunq̄ nisi de oīb⁹ sanari. Si enī vellet ex par/ te peccata reseruari: habēti septē demo/ nia: manēte vno ꝓficere potuerat sex ex/ pulsis: expulit autē septē vt oīa crimi na simul eīciēda doceret. Legionē autē ab alio eīciēs neminē reliquit ex omni/ bus qui liberatū possideret. ostendēs q̄ si etiā peccata sint mille oportere de oīb⁹ penitere. Laudatus est enī dñs quoniā eiecto demonio locutus est mut⁹. Mun q̄s aliquē sanauit quē omnino nō libera rauit. Totū enī hominē sanauit in sab/ bato. quia z corp⁹ ab infirmitate: z aīaz ab omni cōtagione: indicās penitentem oportere simul dolere de oīni crimīe or/ to in anima z corpe. Scio enī dominuz inimicū omni criminoso. Quō g̃ qui cri men reseruat de alio recipiet veniā? Si/ ne amore dei consequeret indulgētiā: si/ ne quo nemo vnq̄ inuenit gratiā. Postq̄ enim dei est dū offēdit pseuerāter. Que dam enī ipietas infidelitatis est ab illo q̄ iust⁹ et iusticia ē dimidiā sperare veniā. Jam enī foret sine pnīa inuenire g̃tiam. Penitētia ei vera ad baptismi puritatez ꝓfitentē conat⁹ adducere. Recte enī peni tēs q̄dq̄d sordidū post purificatōez ꝓtra xit: oportz vt abluat saltē lachrymis mē tis. Sed satis dur⁹ est cui⁹ mentis do/ lorē oculi carnis neq̄unt declarare. Sz sciat culpabiliter se durū: q̄ deflet dam/ na tpis vel mortē amici: et dolorē pecca ti lachrymis nō ostēdit. Nō itaq̄ est vt quis excuset se nō habere fontē lachrymarū: qui vnq̄ lachrymis ostendit dolorē temporaliū.

De fructu erubescētie et vtilitate confessiōis: et q̄b⁹ et qualiter confitendū est

Capitulū X

Quemergo penitet: oīno peniteat: et dolorem lachrymis oñdat: repsentet vitā suā deo ꝓ sacerdotē: pueniat iudiciuz dei ꝓ confessiōez. Pcepit enī dñs mūdatis vt oñderēt ora sacerdotib⁹: docēs corpali psentia ꝓfitēda pctā: nō p nūciū: nō p scptū mānifestāda. Dixit enī ora mōstrate z oēs: nō vn⁹ p oīb⁹. Nō aliū statuat⁹ nūciū q̄ p vob⁹ offerat mun⁹ a moyse statutū. Sz q̄ p vos peccast⁹ p vos erubescatis. Erubescētia enī ipa ptē hz remissiōis. Ex misericordia enī ꝑ pcepit dñs: vt neminē peniteret ī occlto. In ꝑ enim q̄d p seipm dicit sacerdoti: et erubescēti am vincit. timore offensi: fit venia crimi nis: fit enī p confessionē venale q̄d criminale erat in opatōe. Et si nō statī purgatur: fit tñ veniale q̄d cōmiserat mortale. Multū enī satisfactōis obtulit: q̄ erubescētie dñans: nihil eoz̄ q̄ ꝓmisit nuncio dei denegauit. De⁹ enī misericors et iustus est: sicut ꝓseruat misericordiā in iustitia. ita z iusticiā in misericordia. Opus enī ē miscōie peccāti pctā dimittere Sz optz vt iust⁹ misereat iuste. Optz enī vt nō solū q̄d: sz ī q̄ doleat ꝓsideret: si dign⁹ est ñ dico iusticia sz miscōia. Justicia ei sola dānat. Sz dign⁹ misericordia ē q̄ spirituali labore petit gr̃az. Laborat enim mēs patiēdo erubescētiā. Et q̄n̄ vecundia magna ē pena: q̄ erubescit p christo fit dign⁹ misericordia. Uñ ptz q̄ q̄ plu rib⁹ ꝓfitebit ī spe venie turpitudinē crimis: tāto facili⁹ ꝓseq̄t misericordiā remissiōis. Ipi ei sacerdotes pl⁹ iā pñt ꝓficere. pl⁹ ꝓfitētib⁹ parcere. q̄b⁹ enī remittūt remittit dñs. Lazar⁹ enī quē de monumēto iā suscitauit obtulit dñs discipul⁹ soluēdū: p ꝑ oñdēs ptātē soluēdi ꝓcessā sacerdotib⁹. Dixit enī. q̄cūq̄ solueritis sup terrā solue⁹ z ī cel⁹. hoc est. ego de⁹ et oēs ordines celestis milicie: z oīs scti ī mea gl̃ia laudāt vobiscū: z ꝓfirmant q̄s ligat⁹ et soluit⁹. Nō dixit. q̄s putat⁹ ligare z soluere: sz ī q̄s exercet⁹ opus iusticie z misericordie. Alia autem opera vestra ī peccatores non cognosco. Quare qui

cõfiteri vult pctã: vt inueniat gr̃az. q̃at sacerdotẽ scientẽ ligare ⁊ soluere: ne cum negligẽs circa se extiterit. negligaꝯ ab illo q̃ eũ mirꝯcordit monet et petit: ne ambo in foueã cadant quã stultꝰ cuitare noluit. Tãta itaqꝫ vis ꝓfessiõis ẽ: vt si deest sacerdos ꝓfiteaꝯ primo. Sepe enĩ cõtigit q̃ penitẽs nõ pt ꝓfiteri corã sacerdote: quẽ desiderãti nec locus nec tpus offert. Et si ille cui cõfitebiꝯ potestatẽ soluẽdi nõ habet: fit tñ dignꝰ venia ex desiderio sacerdotꝭ: q̃ ei ꝓfiteꝯ turpitudinez crimis. Dũdati enĩ sunt leꝓrosi: dũ irẽt oñdere ozã sacerdotibꝫ añqꝫ ad eos ꝓueniret. Uñ ptz dñz ad cozrĩspicere: dũ ex necessitate phibẽt ad sacerdotes pueire. Sepe q̃dẽ eos q̃zũt sani ⁊ leti: sz dũ querũt añqꝫ pueniãt mozriũt. Sz dei miseri cozdia est vbiqꝫ: q̃ et iustis nouit ꝑcere: ⁊ si nõ tam cito sicut si soluerenꝯ a sacerdote Qui igiꝯ oĩno cõfiteꝯ: sacerdoti meliori qꝫ põt confiteatur.

De priuata et publica confessione et satisfactiõe Capitulũ XI.

Et si peccatũ occultũ est sufficiat referre ĩ noticiã sacerdotis: vt gr̃a sit oblatio muneris. Nã ĩ resuscitatõe filie ꝓncipis pauci interfuerũt q̃ viderẽt. Nondũ enĩ erat sepulta. nõdũ extra portã ciuitatis delata. nõdũ extra domũ ĩ noticiã ꝺꝓrata. Intꝰ resuscitauit quã intꝰ inuenit. relictꝭ solis petro et iobe et iacobo ⁊ patre ⁊ mre puelle. In q̃bꝫ figuraliꝯ ꝓtinẽt sacerdotes eccl'ie. Quos aũt extra inuenit aniaduertẽduz ẽ quõ suscitauit. Flebat aũt turba post filiũ vidue: fleuit martha ⁊ maria supplicãs ꝑ fratre: flebat etiam turba q̃ mariã fuerat secuta: lachrymis marie admonita. In q̃ docemur publice peccãtibꝫ: nõ ꝓpriuz sz eccl'ie sufficere meritũ. Sic itaqꝫ mozruꝰ iaceat: sicqꝫ se mozruũ oñdat. publice mozrẽ suã pdicãdo: publice fructꝰ pnie oñdẽdo: vt turba plozet admissuz: et defleat quẽ dolz mozruũ. Istis lachrymis mouebiꝯ dñs qui reddet matri vnicũ filiũ. Si minꝰ pseuerauerit: si se mozruũ p fructꝰ pnie ñ ꝺclarauerit: tãto plꝰ optz addere Uñ lachrymis excitet ñ solũ marthe: sz etiaz marie Tãtũ se affligat. tãtũ se dolere et se mozruũ sentire oñdat. vt audiẽtes ⁊ ꝺplãtes plozãdo ozẽt veniã. Quoꝝ fletũ imitet eccl'ia. Qui enĩ ml'tos offẽdit peccando: placare ml'tos optz satisfaciẽdo: vt ecclesia ꝑdus offensa p culpã: in ꝓuersiõe flectaꝯ in mirꝯcordiã: ozãs p ipo quẽ desictũ dolebat. vnde deꝰ flecteꝯ ad veniã q̃ adhibuit misericozdiã.

Noz extra vnitatẽ eccl'ie nemo põt digne penitere: ⁊ q̃ntũ penitẽti ꝑsũt suffragia eccl'ie Capitulũ XII

Laboret itaqꝫ penitens in eccl'ia esse: ⁊ ad eccl'ie vnitatẽ tẽdere. Nisi enĩ vnitas eccl'ie succurrat: nisi quod deest peccatori sua opitulatõe compleat. de manibus inimici nõ eripieꝯ anima mozrui. Credẽdum est enim: et pietas fidei expostulat credere: q̃ omnes elemosyne totiꝰ eccl'ie ⁊ ozatões et opera iusticie et mirꝯcordie succurrãt recognoscẽti mozrẽ suã ad cõuersionẽ suam: hominũ nemo digne penitere potest quẽ nõ sustineat vnitas eccl'ie. Ideoqꝫ nõ petat sacerdotes p aliquã culpam ab vnitate eccl'ie diuisos. Judas enĩ penitẽs iuit ad phariseos. reliquit apl'os. nihil inuenit auxilij sed augmentũ desperatõnis. Dixerunt enim. Quid ad nos: tu videris. Si peccasti tibi sit. nõ tibi succurrimus: nõ pctã tua charitatiue suscipim⁹: nõ cõpozrãda p/mittimus: nõ qualiter deponas oꝰ docemus. Quid enĩ nobis et misericozdie qui nec opa sequimur iusticie? Isset ad fratres: isset ad illos qui ozauerant p/ cru petri febzicitante: qui chananeã imꝓbam misericozdi misericozditer obtulerant. interrogasset petrũ ꝑ se lachrymas effundẽtẽ. nõ fugisset mariã ⁊ martham: q̃ virã lazaro ipetrauerãt: ñ turbã plozantẽ: q̃ vnicũ filiuz acq̃sierat vidue. Juit ad diuisos et diuisus pũt. Pane vnitatem oĩs boni sentit operatricem qui dixit. Uinea fuit pacifico ĩ ea q̃ habz ppl'os. Nisi enĩ ĩ eccl'ia vniuersali po

pulos se ꝓtinētes ꝓgnoscerꝫ :se vineā nō ꝓsumeret. Scit enī ꝛ experimento ꝓgscit: vtpote q̄ ꝓ oim salute laborauerat: se absq; auxilio eccl̄ie stare nō posse. Nō enīꝫ est paxꝫ cui oē bonū succurrit: siue ī celo siue ī terra ꝓstitutū. Hoc amittēs ꝑ excōicatiōem nisi recup̄et ꝑ sctē mr̄is vnitatē vel pietatē: quō vnq̄ꝫ poterit penitere: quō deū beniuolū poterit īuenire: qui ei⁹ sctissimā sponsaꝫ et mr̄em: filiā et sororē nō dubitauit offendere. ꝛ ei⁹ auxiliuꝫ omnino cōtemnere.

¶ Q⁹ sp ex fide penitēs doleat: ꝛ de dolore gaudeat

Capā. XIII.

EX fide penitēat: credat hāc eē medicinā. oēs fruct⁹ sue pn̄ie quos habeat: nūq̄ credat sufficere: sp doleat: sp corazdño añ quē peccauit erubescat: dolorem cū vita finiat. Hā ꝛ si ap̄l's etiā pctā per baptismū remissa ꝓtinue ploꝛat: nob' etiam sup fūdamētū ap̄lor⁹ posit⁹ q̄d ꝑter ploꝛare r̄stat? Quid nisi sp dolere ī vita? vbi enī dolor finit: deficit et pn̄ia. Si āt pn̄ia finit: q̄d relinq̄t ꝺ venia? Tā diu eī gaudeat ꝛ speret de gr̄a: q̄diu sustētat a pn̄ia. Dixit enī dn̄s. Vade ꝛ āpli⁹ iā noli peccare. Nō dixit: ne pecces: sz nec volutas peccādi ī te oriat. Nō quō fuabit nisi dolor ꝓtinue ī pn̄ia custodiat. Dic sp doleat: ꝛ de dolore gaudeat: ꝛ de dolꝛis pn̄ia si ꝓtigerit sp doleat. Et nō sit satis q̄ doleat: sz ex fide doleat: ꝛ nō sp doluisse doleat.

¶ Q⁹ nō solū pctā sz oēs circūstātias pctoꝝ pctōꝝ deflere ꝛ ꝓfiteri debz

Capā. XIIII

CONsideret qualitatē crimis: in loco: in tpe: ī p̄seuerātia: in varietate p̄sone: ꝛ q̄li ß fecerit tēptatōe: ꝛ ī ipi⁹ vicij ml'tiplici executōe. Optz enī penitere fornicātē ꝓm excellētiam sui stat⁹ aut officij: ꝛ ꝓm modū meretricis: ꝛ ꝓm modū opis sui: et q̄lit' turpitudinē suā pegit. Si ī loco sancto: aut cui debuit excellētiā fidei: vt sūt dom⁹ dn̄oꝝ: et alioꝝ ml'toꝝ. Si ī tpe oratōi cōstituto: aut ī festiuitate sanctoꝝ et in tpe ieiunij. Cōsideret q̄ꝫ tū p̄seuerauerit: ꝛ defleat q̄ p̄seuerāter peccauerit: ꝛ q̄nta vic⁹ fuerit ī pugnatōe. Sūt enīꝫ q̄ nō solū nō vincūt: sz vltro se pctō offerūt. nec expectāt tēptatōz: sz p̄ueniūt voluptatē. et ptractāt secū q̄ꝫ ml'tiplici actione vicij delectabilit' peccēt. Dis ista varietas ꝓfitēda ē et deflēda: vt cū cognouerit q̄ pctm̄ ē ml'tū. cito inueniat deus ꝓpiciū. In cogscēdo augmētū pctī: inueniat se cui⁹ fuerit etat⁹: cui⁹ sapie ꝛ ordinis: ꝛ statū oēz alteri⁹ nō peccātis. Immoꝛet in singul' istis: ꝛ sentiat modū crimis: purgās lach'ymis oēm q̄litatē vicij. defleat virtutē q̄ interim caruit. Dolēdū est enī et doloꝛe purgādū: nō solum quia peccauit: sz etiā q̄ se ꝑ virtute ꝓbauit. Hā licz speret se ꝓsecutuꝝ veniā: dolere tn̄ ꝑt. qꝛ n̄ pmeruit vn̄ remunerari cōfidat. anxiet et doleat q̄ mō effugiēs ꝺ ꝑterit⁹ penā miser: n̄ īde expectet gl'iaz: cuius oīm̄e tpus q̄m̄ bꝛeuissimū ē debuit ꝺ certauisse ad ꝓseq̄ndū p̄miū. Defleat etiam q̄m̄ ī vno offendēs fact⁹ ē oīm ꝓ ingtitudinē reꝰ. Ingt⁹ enī extitit q̄ plen⁹ ꝑtutib⁹ deū oīno nō timuit. In ß enī q̄sq; pctōꝝ fit culpabilioꝝ: q̄ est ꝺo acceptioꝝ. Ideo enī adā plus peccauit: qꝛ oī bono abūdauit. Et iā alio mō offendēs ī vnoꝛeꝰ est oīm: qꝛ oīs ꝑt⁹ patit detrimētum ab vno vicio. Hā si q̄s cadit in auariciā largitatē destruit: et etiā castitatē minoꝛauit. Amoꝛe enī pecunie vl' violaret castitatē: vl' saltē min⁹ amaret. Si enī ꝓpe deū tāta adhuc castitas inest vt nolit eā pdere. tn̄ saltē mioꝛi gaudio minoꝛi affectu tueꝰ eā: vbi videt īde pcedere dānum pecunie. Sicq; ꝛ etiā ī alīs: q̄ etiā si nō expellank: tn̄ ꝓ ꝓceptōnem vni⁹ vicij vel satis vl' paxꝫ minuunk: vl' intētōe deteriozank. vn̄ oīs virtus cuicūq; crimī ē deflēda: ꝛ ꝺ oīb⁹ īdulgētia ē petēda. Aniad uertere etiā optz: ꝛ aniaduertēdo deflere aīam p̄rimi: quā fornicatoꝛ deo eripuit: vl' ereptā ī malo ꝓfirmauit: etiā q̄ exemplū extitit mali in opatiōe sui criminis: cui magis ꝓfuisset: si alīs fuisset causa ꝑuersiōis. Gemat itaq; alioꝝ vitā in sua coꝛruptā: vl' coꝛruptā ꝓpuatā. et cōmo-

dũ ꝓximi qđ dedisset exẽplo boni. Dole at de tristicia: quã peccãdo bonis ĩtulit: ⁊ de leticia quã eis nõ adhibuit. Et non solũ cogitet q̃d ⁊ q̃liť fecerit: sed q̃z iniuste deum vt dixim⁹ peccãdo offenderit. Timeat illã vitatis sniam. Nõ potestis duob⁹ dñis ſuire. Timeat ĝne oĩa bõa q̃ fecit: dũ ĩ vno pctõ ꝓseuerauerit: ex cõtamiatõe mali ꝓdiderit: vt q̃ fuiuit diabolo ꝓ crimẽ. dei quã obtulit amiserit ſuiturẽ. Piũ est tñ credere vt recepta dei gr̃a q̃ in eo destruit mala ꝓza etiã remuneret bona. vt cũ destruxerit qđ suũ ñ inuenit: amet ⁊ diligat bonũ quod etiaz ĩ peccante plãtauit.

De plẽaria satisfactõe ꝓ iudiciũ sacerdotis: ⁊ de dignis fructib⁹ penitentie.

Capitulũ XV.

Hoibus dolẽs aut seculũ derelinq̃t: aut saltẽ illa q̃ sine admixtiõe mali ñ sunt admĩstrata: vt mercatura et militia: ⁊ alia q̃ vtentib⁹ sunt nociua: vt admĩstrationes secl̃ariũ ptãtũ: nisi his vtať ex obediẽtie licẽtia. Ponat se oĩno in ptãte iudicis. in iudicio sacerdotis nihil sibi reseruãs sui: vt oĩa eo iubẽte parat⁹ sit facere ꝓ recipiẽda aĩe vita: q̃cũq̃z facerz ꝓ vitãda corꝛpis morte. et ħ cũ ꝺsiderio: qz vitã recupat ifinitã vt de⁹. Cũ gaudio eĩ dz facere imoꝛtaľ futur⁹: q̃ faceret ꝓ diferẽda morte moꝛitur⁹. Sp depcet deũ cert⁹ de venia: q̃ oĩb⁹ modis ⁊ sine tedio dubi⁹ rogaret ptãtẽ terrenã. Abstĩeat a multis licitis: q̃ ꝓ libtatẽ arbitrũ ꝓmisit illicita. Sp offerat deo mẽtẽ ⁊ corꝺis cõtritõez: ⁊ deide qđ ꝑt de possessiõe. Tũc qđ offerat secur⁹ offerat. Respexit eĩ dom̃in⁹ ad abel ⁊ ad munera eĩ⁹. Sz ꝑ⁹ dicit ad abel q̃z ad munera. Sumẽs enim mẽtẽ quã cognouit bũilẽ et purã remunerauit eĩ⁹ largitatis munera. Ad cayn vo nõ respexit: nec ad eĩ⁹ munera. Dentẽ enĩ eĩ⁹ quã viderat q̃m nõ coguit bũile: eĩ⁹ munera nõ recepit. In iudicio enĩ corꝺis ꝺsiderãda ẽ elemosyna tribuentis Nec iã ꝺsiderãdũ ẽ q̃ntũ: sz q̃ mẽte: q̃ affectõe dat qđ ꝑt. Uidua enĩ duob⁹ q̃ habuit larga minutis: pl⁹ oĩb⁹ misit. Omi igiť vult pctã sua redimere tpaliũ oblatione. caueat vt offerat mẽtẽ ꝑus. Laut⁹ sit ne ꝑcũdia duct⁹ diuidat apud secõfessionẽ: et diuersa diuersis sacerdotib⁹ velit manifestare. Quidã enĩ vni celãt q̃ alĩ manifestãda ꝓfuãt: qđ ẽ se laudare ⁊ ad hypocrisim tẽdere: et sp venia carere: ad quã p fruſta totã putat puenire. Laueat ꝑterita quẽ vera delectat pnia: non ꝑus ad dñi corꝑ⁹ accedat q̃z ꝓfoꝛtet⁹ bona ꝓscia. Sz in hac sepatõe tremẽdũ ꝺi iudiciũ cogitet: vbi magis terribiľ sentẽtia peccãtes sepabit in ignẽ. Semat q̃ nõdũ audet sumere quẽ miťtũ desiderat cibũ salutarẽ. Isti sunt digni fruct⁹ penitẽtie: aiaz captiuã elaq̃ntes: ⁊ ĩ libtate seruãtes. Cohibeat se ꝑterea a ludis ⁊ a spectaculis seculi: q̃ pfectã vult ꝓsequi gr̃am remissiõis. Hã dyna si se cohibuisset: si inť suos remãsisset: ab extraneo raptoꝛe coꝛrupta nõ fuisset. Tanto igitur magis sibi caueat et cohibeat se aĩa q̃ semel vl̃ semel coꝛrupta ẽ et rapta: timeat ĩdocta experimento qđ ignorauit ꝑgo: eligat quẽ imiteť. nõ sequať quẽ anim⁹ suã dãnat. se enĩ iudicat qui fruct⁹ pnie non hñtẽ a se nõ elõgat. laudet enĩ ⁊ amet q̃ digne fructificare nõ iḡat: q̃at fructus dignos: et si nõ dignos pnie. Sũt enim digni fruct⁹: vtutũ fruct⁹ q̃ nõ sufficiũt penitẽtib⁹. Pnia enĩ ĝuiozes expostulat vt sic paceť eccl̃ia: vt pacata doloꝛe ⁊ gemitib⁹ moꝛtuis impetret vitã

Qz penitẽs nõ excuset pctm̃ suũ nec defendat: qđ miťis modis fieri solet.

Capitulũ XVI

Sentiat culpaz nec velit excusare ne augeat crimen: vt adam: cui nõ sufficiebat peccasse. sed ampliauit crimẽ culpando vꝺoꝛẽ ⁊ culpã trãsferẽsi auctoꝛẽ. Istõ pctm̃ miťotiẽs incurriť: sz neglectũ ignoratur. Non itaq̃z peccãtes dicam⁹: non aliõ potui: cur me ꝓstituisti furẽ. qz deus fecit me paupem. Nec mirũ si dediť⁹ sũ fornicatõi. quia taľ creat⁹ sum nature ⁊ fragilitatis. Fragilitas enĩz vi cogit vt

volūtas cōmittat crimīalia. Errat ḋ fal
lit. Natura enī tal' ē vt ḋsqꝫ possit resiste
re malo cui se subīcit ex arbitrio. Sunt
aūt ḋ defendūt culpā ī dei puidētia: ꝑpu
tantes dei oꝛdiatōi ⁊ necessitati qō reli/
ctū ē volūtati et arbitrīo libtati. Sciuit
enī de⁹ ḋd factur⁹ essꝫ ḋ peccat: sed nō oꝛ
diauit pctm̄ ḋ nullū relinḋt impunituꝫ.
Oꝛdiauit penā amātibꝫ culpā. Ignis eī
opus est iustīcie: vt habeāt vñ doleāt ḋ
gaudere ñ amāt. Nō oꝛdiauit peccare ḋ
pctm̄ voluit curare. sꝫ ꝑmisit libtati: qō
pctōꝛ donauit necessitati. Si eī ñ posset
peccare: nō deberet ḋ tot⁹ ē iusticia ꝛmu
nerare. Iō nō sanctificat aialia muta. qꝛ
nulla pñt ꝛmittere crimīa. Angeli ḋqꝫ ḋ
pstiterūt si liberi nō fuissent vñ coꝛonarē
tur. Potuerūt enī peccare ḋqꝫ silēs ceci/
derūt. Licꝫ enī mīficoꝛdiē cūcta creaue
rit. iusticiā tñ in mīficoꝛdia ḋ iust⁹ ē cu/
stodire optuit. Sꝫ dicit ḋ nō sentit cul/
pā suā. Nihil boni possum hr̄e nisi ī ispi/
rāte gr̄a. nihil enī sine gr̄a possuꝫ facere.
Si ipe itaqꝫ me nō cōfuat: ego ḋ ex me
nihil possum: quā habeo culpā. Si ego
sine eo possem vitare crimē. me sentirem
culpabilē. Adhuc. oīa ḋqcūqꝫ voluit dñs
fecit ī celo ⁊ ī terra. Quid itaqꝫ culpe in
me ē si nō vult saluare? Multū inquaꝫ.
Licꝫ enī nil ꝛseqū possīs sine misc'dia illa
quā repell'. potes tñ libere tenere gr̄am
quā retinēdo potes: si tñ placeat euitare
culpā. Deꝰ enī ḋ sel'icepit bñfacere: nisi
qō oīno nostꝛ ē derelinq̄m⁹ eī⁹ bñficiū:
ḋ pi⁹ est ispirādo. cogit ex necessitate iu/
ste misericoꝛdie neminē ꝑus posse relin/
q̄re. Nō enī sui relinq̄re ē nisi relinq̄ntez.
Idcirco enī culpa nr̄a ē: q̄ fugam⁹ gr̄aꝫ
quā possem⁹ hr̄e ꝑpetuā. Sp̄ iuita rece
dit: et nūqꝫ aliquē spōtanea deserit. Cui
tñ snīe nō ꝛdicit. sed oīa ḋqcūqꝫ voluit fe
cit. Creauit enī ḋcḋd voluit: nec pl⁹ cre
auit q̄ voluit. Vult tñ ī vnoquoꝫ bo/
nū: ⁊ ī nullo malū. Sꝫ sic vult vt homo
quē nō vult peccare nō desit eē hō. Non
tñ vult ita hoīez nō peccare vt euꝫ velit
bouē statuere. Nō enī hr̄et quē remune/
rarer: nec cui fulgoꝛē sue claritat' ifūde
ret: nec quē coheredē statuerꝫ: nec ī quo
imaginē et silitudinē suā inueniret. Nec
illi⁹ ḋ totus iusticia ē: fuit aliquē sic fir/
mare vt nō posset peccare: nisi ꝑ ꝓmere/
ret in būana libtate. Vult itaqꝫ fieri bo
nos saluo vtriusqꝫ esse: vt ipe remaneat
deus ⁊ iste hō. Si enim foꝛmaret homi
nem sine libtate cōtra iusticiā faceret que
deus est. Si auferret libertatē: būana di
gnitas nō remaneret. Voluit itaqꝫ non
peccare hoīem scz et būanā naturā non
amittere. Sic itaqꝫ pius est ḋ nostram
vult salutē: et nō ē ipotēs ḋ ꝑ vnlt saluo
vtriusqꝫ iure. Iust⁹ enī est rex cui⁹ tueri
opter: ꝑsto semꝑ est gr̄a: q̄ nunqꝫ defuit
nisi ꝑus expulsa. Cōtinue ⁊ qō suū ē in
spirat. si est ḋ recipiat. Et expulsa reuer
tit ꝑ penitētiam. Et vt nō peat creatura
quā pietate sua liberā creauit et ex liber
tate ditatā: in auxiliū gr̄e retinēde: que
semꝑ ꝓcedit omnē creaturā: fecit vt libe
re seruiret. Ad hāc ꝓtegendā: ad hāc nō
expellēdā: addidit āgelos ⁊ scīos oēs be
atos: addiditqꝫ oēs in eterna vita collo
catos: addidit et in carne viuos: ⁊ totam
sanctā eccl'iaꝫ oīb⁹ et ī ofmī suo bono suc
currētē: et quod maximū ē filiū suū mi/
sit in auxiliū. quē tanta ꝑ nob pati ꝛcreu
it. et interpellatoꝛē ꝓstituit ꝓtinuū quē
dilexit. Inspiratōem sue pietatis ꝓeter
quā nihil creauit nō expellam⁹: nō fugi
am⁹: nō fastidiam⁹: sed oīb⁹ adiuuātib⁹
firmiter et cū gr̄aꝫactōe teneamus. Sic
culpa nr̄a ē ñ creaturaꝫ nobis ī auxiliū
tributaꝫ. nō auctoꝛis nihil iiuste sed pie
volentis: et in oī volūtate sua oīpotētis
Qui itaqꝫ ī ꝓfessiōe ista aniaduerit: aut
saltē ꝛ ista culpā suā nō defenderit. ꝑ pe
nitētiā ꝓsequet veniā. Nec est ꝛa pñia q̄
sic est fructifera: quā nobis ꝓcedat ḋ to/
tus est vera misericoꝛdia.

¶ Ne differat ꝓfessio vsqꝫ ad moꝛtez: et de piculo dilatōis. Cap. XVII

Vllus ergo ex
pectet qñ iā nō possīt peccare.
Arbitrīū enī querat libertatem
vt delere possit ꝓmissa: nō necessitatem:
Qui pri⁹ itaqꝫ a peccatis relinḋt q̄ ipa
relinquat: ea nō libere sꝫ quasi ex necessi/

tate ꝺdẽnat. Licz enĩ latro veniã meruiſ
ſet in fine de oĩi ſuo crimĩe: nõ tñ dedit
baptizat⁹ peccãdi ⁊ pſeuerãdi auctoritа
tẽ. Tũc enĩ baptizat⁹ ẽ: q̃ tũc p̃mũ ĩ cru/
ce chriſtũ ꝓfeſſus ẽ. Penitẽtia enĩ ſi in ex
tremo hiatu vite aduenerit ſanat ⁊ libe/
rat ĩ ablutõe baptiſmi. ita q̃ nõ purgato
riũ ſentiũt q̃ in fine baptizãt. Sz ipi di/
tati bonis ſctẽ mr̃is eccl̃ie: ſunt receptu
ri mlt̃iplex bonũ in ꝟa btĩtudĩe. Illi ãt
q̃ cũ potuerũt nũq̃ ꝓuerti voluerũt. cõ
fitentes cũ iã peccare neq̃unt: nõ ſic faci
le acq̃rũt qꝺ volũt. Optet eĩ vt pn̄ia fru
ctificz: ad ꝟ vt mortuo vitã ĩpetret Scri
ptũ eſt enĩ. ſine charitate neminẽ ſaluũ eẽ
Nõ itaq̃ in ſolo timore vivit hõ. Quez
ꝫ ſero penitet: oꝑtz nõ ſolũ timere deũ iu
dicẽ: ſz ⁊ iuſtũ diligere. Nõ timeat ꝑ pe/
na: ſed amet ꝑ gl̃ia. Debz enĩ dolere ꝺ cri
mine: et ꝺ oĩ ei⁹ p̃dicta varietate. Qꝺ q̃z
uis licz de ei⁹ ſalute Auguſtinuſ potuit
dubitare: credo q̃dem illi q̃ dixit. q̃cũq̃
hora pctõr ingemuerit et ꝓuerſus fue/
rit vita viuet. Dixit cõuerſuz nõ tñ ꝟſũ
vita viuere. Uerſum q̃dẽ puto q̃ dolz ꝺ
crimine. ꝓuerſũ q̃ dolet ꝺ animi ei⁹ quã
expoſuim⁹ varietate. Uertit a pctõ q̃ iã
vult dimittere pctm̃. Cõuertit q̃ iã tot⁹
⁊ oĩno ꝟtit. q̃ iã nõ penas tm̃ timet ſz ad
bonũ deũ tẽdere feſtinat. Que ꝓuerſio ſi
ꝓtigerit alicui etiã in fine: deſperãdũ nõ
eſt de ei⁹ remiſſiõe. Sed qm̃ vix vl̃t raro
eſt tã iuſta ꝓuerſio: timendũ ẽ de penitẽ/
te ſero. Quẽ eĩ morbꝰ vrget: pena terret:
ad verã vix veniet ſatiſfactõez. maxime
cũ filĩ q̃s illicite dilexerit ſint pr̃ſentes.
vxor et mũdus ad ſe vocẽt. Nl̃tos enĩ
ſolet ſerotina pn̄ia decipe. Sed qm̃ deꝰ
ſp potẽs eſt: ſemp p̃t et in morte iuuare
q̃s placet. Cũ itaq̃ opꝰ ſit nõ hois: ſed
dei fructifera pn̄ia. inſpirare eã p̃t: q̃ cũ
q̃ vult ſua mĩſericordia. ⁊ remunerare ex
miſericordia q̃s damnare p̃t ex iuſticia.
Sed qm̃ mlt̃a ſunt q̃ ĩpediũt ⁊ lãguẽ
tem retrahũt: piculoſiſſimũ ẽ ⁊ ĩteritui
vicinũ: ad mortẽ ꝓtrahere pn̄ie remediũ
Sz magnũ ẽ cui deꝰ tũc iſpirat. ſi q̃s ẽ
verã pn̄iam. expectet dei clementiã ma/
iorẽ ſentiẽs dei bonitatẽ ſua neq̃cia

De duricia ignis purgatorĩi et pena gehẽne ĩpenitẽtib⁹ ꝺbita. Ca. XVIII

Sed ſi etiã ſic cõ
uerſus vita viuat et nõ moriat⁹
nõ tñ p̃mittim⁹ q⁹ euadat oẽm
penã. Nam p⁹ purgãd⁹ ẽ igne purga/
tõis: q̃ in aliud ſeculũ diſtulit fructũ cõ/
uerſiõis. Dic autẽ ignis ⁊ ſi eter⁹ non
ſit: miro tñ mõ eſt ḡuis. excellit enĩ oẽm
penã quã vnq̃ paſſus eſt hõ in hac vi/
ta. Nunq̃ in carne tãta inuenta ẽ pena:
licet mirabilia paſſi ſint martyres rom̃
ta: et multi neq̃ter iniqui tãta ſuſtinuerit
ſupplicia. Studeat ergo q̃libet ſic delĩ/
cta corrigere: vt poſt mortẽ nõ oporteat
talẽ penã tolerare. Quedã enĩ pctã ſunt.
que ſunt mortalia ⁊ ĩ pn̄ia fiũt venialia.
nõ tñ ſtatim ſanata. Sepe enĩ q̃dez eger
moreret niſi medicaret: nec ſtatim ſanat.
Languet victurus q̃ p̃us erat moritu/
rus. Qui autẽ impenitẽs morit oĩno
moritur: et eternalit cruciabit. Qui enĩz
impenitẽs finit. ſi ſp viueret: ſp peccaret
at dei eſt miſerẽtis q̃ opat finẽ peccãtis.
ob hoc etiã ſine fine torquetur. quia nũ/
q̃ ditat virtute: ſp plenus iniq̃tate: ſem
p ſine charitate torquet ſine fine. Oĩnia
iſta mala ꝺuitat penitẽtia. q̃ dolorẽ ſem
p erpetit in pena.

Replicatio de ꝺtinuo dolore penitẽ/ tis: ⁊ erubeſcẽtia ꝺfeſſiõis Cap. XIX

Ontinue enĩz
ꝺolendũ eſt de peccato: quod
declarat ipa dictõnis virtus
Penitere enĩ eſt penã tenere. vt ſemp pu
niat in ſe vlciſcẽdo quod ꝺmiſit peccan/
do. Pena enĩ ꝓpr̃ie dicit leſio q̃ punit et
vindicat quod q̃ſq̃ cõmiſit. Ille igitur
penã tenet qui ſemp vindicat qꝺ ꝺmiſit
ſe dolet. Supꝺictis itaq̃ modis rec̃pt
indulgentiã: q̃ dolet de culpa. Nõ eru/
beſcat ꝺfiteri pctã pctõri. Si enĩ ſacer/
dos peccata nõ haberet erubeſcere poſſz
q̃ pctã ſua ei manifeſtaret.

De ſctã ꝓuerſatõe ⁊ diſcretõe ⁊ diligẽ ti inq̃ſitõe ⁊ benivolẽtia: ⁊ ꝓpaſſiõe ſacer dotũ Capitulũ XX

Sacerdos itaq; cui oīs pferī pctōr: ante quē statuīt oīs lāguor: in nullo eorū sit iudicād⁹ q̄ ī alio iudicare ē pmpt⁹ Judicās enī aliū q̄ est iudicād⁹ ꝺdēnat seipm. Cognoscat igīt se et purget in se qđ alios videt sibi offerre. Caueat g̈ vt a se abiecerit q̄cq̄d ī alio dānosuz reppererit. Aīaduertat q; q̄ sine peccato ē: p mus in eā lapidē mittat. Jō enī liberauit peccatricē: qz nō erat q̄ iuste pūceret lapidē. Quō lapidaret q̄ se lapidādū cognosceret? Nullus eī erat sine pctō: in q̄ intelligīt oēs crimīe fuisse reos. Hā venialia semp remittebant p cerimonias. Si qđ igīt peccatū in eis erat: crimīale erat. Deteriozes itaq; in ꝶ sunt sacerdotes se ꝑus nō edificātes illis q̄ dōm obseruabant insidijs. In ꝶ itaq; patētissimū est crimē sacerdotū: z vltra modū detestabile: q̄ nō prius se iudicāt: z alios alligāt. Deberēt enī in se timere crimē: qđ in alijs timuerūt: et detestabile senserūt. Illi q̄dem adeo ceci erāt q; summā sapientiā sperabāt cape suis insidijs. Qđ illis patuīt: qđ tunc quisq; vitauit. vitet sacerdos q̄ in ꝶ errore peioz illis iudeis extiterit. Caueat spūalis iudex: vt sicut non cōmisit crimē nequitie: ita non care at munere sciētie. Oportet enīz vt sciat cognoscere q̄cq̄d debet iudicare. Judiciaria enī ptās hoc expostulat: vt qđ debet iudicare discernat. Diligēs igīt inq̄sitor: subtilis inuestigator: sapiēter z q̄si astute interroget a pctōre qđ forsitā ignorat. vl verecūdia velit occultare. Cognito itaq; crimīe: varietates eī nō dubitet inuestigare: et locū et tēpus et cetera q̄ supza diximꝰ in exponēdo eoz q̄litates. Quib⁹ cognitis adsit beniuol⁹ parat⁹ erigere z secū onꝰ portare. Habeat dulcedinē in affectōe: pietatē in alterius crimine: discretionē in varietate. Adiuuet cōfitētē orādo: elemosynas dādo: et cetera bona p eo faciēdo. Sp euz iuuet leniēdo: ꝺsolādo: spem ꝑmittēdo: et cum opus fuerit etiā increpādo: doceat loq̄ndo: instruat opando. Sit ꝓticeps laboris: q̄ particeps vult fieri gaudij. Doceat pseuerātiā: caueat ne corruat ne iuste ꝺdat potestatē iudiciariā. Licz enī penitētia ei possit acq̄rere grām: non tū mox restituit in ptātē pmā. Licz enī petr⁹ p⁹ lapsum restitutus fuerit: z sepe lapsis sacerdotib⁹ reddita sit dignitatis ptās: ñ est tū necesse vt oīb⁹ ꝺcedat q̄si ex autoritate. Jnuenīt enī autozitas q̄ ꝺcedit z q̄si impat. Jnuēīt alia q̄ mīme ꝺcedit sz vetat. Que scīpture nō repugnāt sz ꝺcordāt. si tpus et loc⁹ et mod⁹ penitētie pa cē adhibeāt. Cū enī tot sunt q̄ labūī: vt pstinā dignitatē ex autozitate defendāt: z q̄si ausū peccādi sibi faciāt rescindēda est spes ista. Si vo loc⁹ ē vbi ista nō cōcurrant: restitui possunt q̄ peccāt. Itaq; pōtifex iust⁹ atq; discret⁹ nō cogīt sacerdotes suos sp abūcere: nec mox restituere: nisi statutū fuerit a romano pōtifice. Ex supdictis itaq; ptz q; penitētia oīb⁹ vtil est: nec spem auferēs. nec temeritatē ꝺcedēs. sz digne z ꝛe suscepta ꝑmittit: nō solū idulgētiā sz certa ꝑmia. Dc scribim⁹ tibi studiosa ꝛitat⁹ z amatrix certitudis: de ꝛa penitētia: verā a falsa separantes. Quā nobis det exprimēto cogscere z ei⁹ vsq; ad finē dulcedinē sētire: q̄ tibi illustratōe sui lumis ꝓgamē ꝓtulit bonitatis: et in ipo stabilitatis in odozē suauitat⁹ Amē

Explicit Augustinus de vera z falsa penitētia.

Incipit de cordis ꝓtritōne eiusdē libellus.

Nihil certius morte: ac incertius hora mortis. Cogitem⁹ ergo q̄z brevis sit vita nostra. q̄z via lubrica. q̄z mors certa: et hora mortis incerta. Cogitem⁹ quātis amaritudinib⁹ admixtū sit. si q̄d dulce aut iocundū in medio huius vite occursu nobis alludit: q̄z fallax z suspectū: q̄z instabile et transitoriū est quicq̄d huius vite amor ꝓturbat: q̄cq̄d

ſpecies aut pulcritudo tẽporalis ꝓmittit. Cõſiderem⁹ etiã q̃ ſit patrie celeſtis ſuauitas aut dulcedo: ⁊ attendam⁹ ⁊ ꝑpendam⁹ vnde cecidim⁹ ⁊ vbi iaceam⁹. q̃d ꝓdidim⁹ et q̃d inuenim⁹: ⁊ ex vtroq̃ intelligam⁹ q̃ſtũ nobis in ꝑ exilio lugendũ ſit. Dinc enĩ ſalomõ ait. Qui apponit ſcientiã apponit dolorẽ. Quia quanto magis q̃s itelligit mala ſua. tãto amplꝰ ſuſpirat et gemit. Meditatio ſiq̃dẽ parit ꝓſciam: ꝓſcia ꝓnũctõnez: ꝓnũctio deuotiõez: deuotio ꝓmẽdat orõez. Meditatõe aſſidua hõ ad ꝓgnitõez ſui illuminat. in ꝓnũctõe ꝙo ex ꝓſideratõe maloꝝ ſuorũ cor itẽſo dolore tãgit. Diſer ego inq̃ntũ deberẽ diligere deũ meũ qui me fecit cũ nõ erã: redemit cũ ꝓierã. non enĩ erã: et de nihilo fecit me: nõ arborẽ: nõ auẽ: nec aliq̃d de aĩalibꝫ bruꝛ: ſz homĩnẽ me voluit eẽ. dedit mihi viuere ſẽtire et diſcernere. Perierã: ad mortalem deſcẽdit imortal': ſuſcepit paſſionẽ: ſuſcepit mortẽ: vicit: ⁊ ſic me ꝛeſtaurauit. Sic gr̃a ei⁹ et miſericordia ei⁹ ſp ꝓuenit me. De multis etiã ꝓcul' ſepe libauit me liberator meus. q̃n errabã corripuit me. q̃n cõtriſtabar cõſolatus eſt me. q̃n deſperabã confortauit me. q̃n cecidi erexit me. quando ſteti tenuit me: q̃n iui duxit me. q̃n ad eũ veni ſuſcepit me. Dec ⁊ mꝫ ta alia fecit mihi de⁹ me⁹: ꝑ q̃d dulce eſt mihi ſemp loqui: ſemp cogitare: ſp gratias agere: vt ꝑ oĩb⁹ beneficijs ſuis poſſim eum laudare ⁊ amare. Pro bis enim omnib⁹ q̃ illi rependã non habeo niſi vt ipm diligã. nõ enĩ melꝰ nec decẽtꝰ repẽdi poſſunt q̃ꝫ ꝑ dilectõez q̃ ſic data ſunt. Cõſidera o hõ q̃d tibi erat ⁊ q̃d tibi factũ ſit: et pẽſa q̃s tibi hec fecit: q̃ꝫ to amore dignus ſit. Intuere neceſſitatẽ tuã et bonitatẽ ei⁹: ⁊ vide q̃s gr̃as ei reddas: ⁊ q̃ntũ debeas honori ei⁹. In tenebrꝫ: i lubꝛico: i deſcẽſu ſp eras ad terribile chaos inferni. Immẽſũ ⁊ q̃ſi plũbi pond⁹ pendens a collo tuo deorſũ te trahebat: ⁊ onus importabile deſup te ꝓmebat. Hoſtes inuiſibiles toto conatu te ipellebãt. Sic eras ſine auxilio: ⁊ neſciebas q̃ ſic ꝓcept⁹ eras ⁊ nat⁹. In tenebꝛis inq̃ erã q̃ meipm neſciebã. In lubꝛico q̃ ſbecillis ad lapſũ peccati erã. In deſcẽſu erã. q̃ ſup chaos iferni põd⁹ horribil' pcti ꝺ orſũ me ꝓmebat. et inimici mei demões vt me alĩs pctis dãnabiliorẽ facerẽt vehemẽter inſiſtebãt. Sic oĩm auxilio deſtitut⁹ illuxiſti mihi de⁹ me⁹. piecifti põ d⁹ trahẽs ⁊ on⁹ gũãs: et hoſtes ipellẽtes reiecifti: q̃ peccatũ in q̃ nat⁹ ⁊ ꝓceptus fui ⁊ dãnatõez amouiſti: ⁊ maligno ſpũ ne vim aĩe mee faceret ꝓhibuiſti. ⁊ chriſtianũ me vocari feciſti noĩe tuo: ꝑ quod ego te ꝓfiteor: et tu me cogſcis int redemptos tuos: erexiſti et leuaſti me ad noticiam tuã ⁊ amorẽ: feciſti me ꝓfidere ꝺ ſalute aĩe mee: ꝑ q̃ ꝺdiſti aĩaz tuã. ⁊ mihi ſi te ſeq̃rer ꝓmiſiſti gl'iaz. Et certe q̃ꝫ te ñ ſeq̃bar ſic ꝓſuluiſti: ſz inſup mꝫra petã feci: meq̃ꝫ ꝓhibuiſti: et adhuc expectas vt ſeq̃r: et donas q̃ ꝺ ꝓmiſiſti. Cõſidera aĩa mea: intẽdite oĩa intima mea: q̃ſtũ illi debeat tota ſubſtãtia mea. Certe dñe quia me feciſti debeo tibi meipz totũ: imo debeo amori tuo pluſ q̃ꝫ me q̃nto tu maior es me ꝑ q̃ dediſti temetipm ⁊ ꝓmiſiſti reipm. Fac me pctorẽ dñe guſtare ꝑ amorẽ: q̃ꝺ guſto ꝑ agnitõez. ſentiã ꝑ affectuz q̃ꝺ ſentio ꝑ intellectũ. Pl⁹ tibi debeo q̃ꝫ meipm totũ: ſz nec pl⁹ habeo: nec hoc ipſum q̃ꝺ habeo ꝑ me totũ reddere poſſuz Trahe me o dñe ĩ amorẽ tuũ. et hoc ipz totũ q̃ꝺ ſine ꝺdictõe tuũ ẽ: fac tuũ dilectione. Ecce dñe corã te eſt cor meũ. accedere ad te ꝑ ſe nõ põt. admitte me intra cubiculũ amoris tui: peto: q̃ro: pulſo: q̃ꝺ me facꝫ petere fac me accipe. das q̃rere: da inuenire. doces pulſare: api pulſanti. Cui das ſi negas petẽti? Quis inuenit ſi q̃rẽs fruſtra? Cui aperꝫ ſi pulſanti claudis? Quid das nõ oranti: ſi amorẽ tuũ negas rogãti? A te ſolo habeo ipetrare: adherere aĩaz meã volo ad te. O bone dñe ſi amorẽ tuũ negas q̃ꝺ dabit? Fac me participẽ amoriſ tui. Laguet aĩa mea: refocilla illã. dilectio tua ipinguet eã. affect⁹ tuus ipleat eã: amor tu⁹ erigat me totuz et poſſideat. Scio dñe ſcio ⁊ fateor: q̃ ñ ſũ dign⁹ vt me diligas. Sz certe ñ es indign⁹ fuitio create tue. Da igit mihi dñe

vnde es dignus: et ego ero dignꝰ vñ suꝫ indignꝰ. Fac me quoquomō vis a pec cato cessare: vt q̄quomodo ꝺbeo possiꝫ tibi fuire. Cōcede mihi sic custodire: re gere ⁊ finire vitā meā: vt ī pace dormiaꝫ ⁊ req̄escā. ⁊ p̄sta mihi ī fine vt me accipi at somnꝰ cū req̄e. req̄es cū securitate. se curitas cū eternitate Amen

Oratio

O Omīe ieſu chr̄i

ste redēptor meꝰ vita ⁊ salꝰ mea: te laudo: tibi gr̄as ago: tua me do mīe bonitas creauit. tua mirꝫicordia me a pctō oꝛigīali mūdauit. tua patiēt̄ia pꝰ illā emūdatōez in alīs pctōꝫ sozdibꝫ ha cten⁹ tolerauit nutruit et expectauit. Do mine deꝰ creatoꝛ meꝰ: adiutoꝛ meꝰ. te si tio. te esurio. te desidero. ad te suspiro. te ꝺcupisco benignissimū: suauissimū: sere nissimū. te volo: te quezo: ⁊ ī te spero Re nuit ꝺsolari ania mea: nisi de te dulcedo mea. accede ad me dñe: appare mihi ⁊ cō solatꝰ ero. ostēde mihi faciē tuā et saluus ero. exhibe mihi p̄sentiā tuā ⁊ iplebit̄ de sideriū meū. Reuela gl̄iaꝫ tuā ⁊ pfectuꝫ erit gaudiū meuꝫ. Sitiuit in te aīa mea q̄ multiplicit̄ tibi caro mea. Quādo ve nies ꝺsolatoꝛ meus quem ego expecto: O si ego videbo gaudiū qꝺ desidero. O si ego satiaboꝛ cū apparuerit gloria tua quā esurio. O si inebriaboꝛ ab vbertate domꝰ tue ad quā suspiro. O si potaꝫ me toꝛrēte voluptatis tue quē sitio. Da mi hi dñe ī ꝑ exilio pnīe doloꝛē ⁊ lacrimaꝫ fontē: quē esurio sup omnē copiā ꝺlicia rū. Sint mihi dñe interī lachꝛyme mee panes die ac nocte: donec dicat mihi. ec ce deꝰ tuus. Pasce me dñe interī singul tibꝫ meis: refocilla me dolozibꝫ meis. do nec audiā. ecce spōsus tu⁹. Deus meꝰ q̄ lē me feciſti: ⁊ q̄lē itez me feci: In pecca tis erā ꝺceptꝰ et natꝰ: ⁊ abluisti me atq̄ sctificasti me: ⁊ ego peꝺoribus sozdidani me peccatis. Innocens erā tūc natꝰ. scz in baptismo: nūc sum in volūtarīs vo lutatus. Deu me miseꝛ nimisq̄ miseꝛ. quē toꝛq̄t ꝺscia sua: quā fugere nō pōt. nimis miseꝛ quē expectat dānatio sua. quā vitare ñ pōt nisi deꝰ eripiat. Nimis est infelix cui moꝛs eterna est sensibilis. Nimis erūnosus quē terrent ꝓtinui de sua infelicitate hoꝛroꝛes. Nimis erūno sus quē mr̄tū toꝛq̄būt etni p sua iniq̄ta te doloꝛes: malū ꝑ et malū ꝑ: sz minꝰ hoc ⁊ maiꝰ ꝑ. Peccare o q̄ amara res ē: ⁊ ma la res est peccatū. O pctā q̄ faciles adi tus habetis dū suadet̄: ⁊ q̄ difficiles exi tus habebitis. dū suadetis inungit̄: sed post̄ suaseritis vsq̄ ad moꝛtē aīe pun gitis. fetoꝛes q̄s inducit̄ vsq̄ ī iniquos vtres includit̄. Intelligite intelligite q̄ amaꝫ ⁊ malū ē relinq̄re dñm vos q̄ pec catis: nolite peccare ampliꝰ: sz redite ad coꝛ. nolite peccare: malū ē eni et amaruꝫ. Exptus sum ī memetipo. Aut ꝓtinui doloꝛes cruciabūt penitētē vitā meam. aut etiā cruciatꝰ eterni vexabūt punien dā animā meā. Malū et amaꝫ ē vtrūq̄: sz libera me ab vtroq̄. Anima mea ante oīa: te sic matrē ꝟtutū moneo: ne ī recoꝛ datōibꝫ maloꝛū tuoꝫ alicuiꝰ diaboli la q̄os īcurras: q̄s mr̄ti īcauti incurrūt. qñ de mal' suis q̄sip eis ploꝛātes añ mentis oc'os reducūt. et p easdem recoꝛdatōes ilīpiēter inci dūt. Sepiꝰ etiā cū sine alicuiꝰ mali in tentōe cū aliq̄ loq̄ incipio: statim detra ctōem incurro: vel p aliq̄ re imꝓꝛudēter loq̄ndo iuro. vl' vicio curiositat̄ inepte succūbo. vl' malaꝫ cogitationū vl' turpi tudinis motus illicitos ⁊ īpudicos ī ip sis interioꝛibꝫ meis sustineo. Deu tāte ī felicitati ⁊ tāte pditōi. dū eni q̄ ītro sunt oblīuiscēs ad ea q̄ añ sunt me extendere volo: subito nescio q̄ miseria me ītabi ad inania ꝺspicio ⁊ noxia. ⁊ tāq̄ moꝛs subi to intueniēs: vl' quēadmodū canis rabi dus: q̄ nec pcussus a laceratōe hoīs sepa tur: carnal' delectatio pfoꝛat mētē meā: ⁊ p suani odoꝛe ꝟtutū sentio ītolerabilem ac teterrimū fetoꝛē īterioꝛē viciꝫ. Eya dulcissime dñe ieſu coꝛā te expādo oīes iniq̄tates meas q̄s int⁹ sustineo. Sunt añt hec mala decē. Primū impatiēt̄ia in imica deo et oīb⁹ sctis odiosa. Discoꝛdia Indignatio. Rancoꝛ animi. Tediū mē tis. Uoꝛacitas gule. Murmuratio. De

sideriuz voluptatis. Delectatio carnis Tẽpestas libidis: et mlta his similia: q̃ bꝰ laq̃ak ꝛ decipiꝫ atq̃ afficiꝫ ifeliꝫ ania mea. O cꝫ tolerabiliꝰ canis putridus fetet hoibꝫ: cꝫ aĩa peccatriꝫ deo. magꝫ infeliꝫ ista deo cꝫ ille hoibꝫ Aĩa peccatriꝫ arboꝛ ifructuosa es: vbi sũt fructꝰ tui? Talis aũt arboꝛ digna ẽ securi ꝛ igne. digna succidi ꝛ incẽdi. Qui sũt fructꝰ tui? vticꝫ spine pũgẽtes ꝛ amara pctã. q̃ vtinã sic te penitẽdo pũgerẽt vt ꝓfoderẽt. sic amaresceret vt euanescerẽt. Forsitã paꝫ q̃d putas aliq̃d pctm̃. Sz heu nõne oẽ peccatũ p̃uaricatõez psonã dñi ihonoratꝫ cꝫ paꝫ g̃ audebit pctõꝛ dicere pctm̃: q̃ndo ppꝫ peccatũ filiꝰ dei mozik: vltra quẽ nil aliꝺ ꝑt estimari. Jesu dñe bone cur de celo venisti. ad q̃d te mozti dedisti: nisi vt pctõres saluares? q̃ꝫ maximus ego sum. Respira g̃o pctõꝛ respira ne desperes. spera in eo quẽ times. fuge ad euz a q̃ aufugisti. inuoca ĩpoꝛtune quẽ supbũ puocasti. dicꝫ ei. Jesu ppꝫ nomẽ tuum dulce fac mihi ꝼm nomẽ tuũ. Jesu oblituiscere supbũ te puocãtẽ. respice pie miserũ te inuocãtẽ. iesu nomẽ dulce: nomen delectabile: nomẽ ꝓfoꝛtãs peccatoꝛẽ: et nomen beate spei. Quid est enĩ iesus nisi saluatoꝛ? ergo ppter temetipm iesu esto mihi iesus. esto mihi saluatoꝛ benignus Noli dñe noli attẽdere sic malũ meũ: vt obliuiscarꝫ bonũ tuũ. O bone dñe iesu ꝛ si ego admisi vñ me dãnare potes. tu nõ amisisti vñ saluare soles. Si castitatem meã mihi ademi: nũq̃d misericoꝛdiã tuaz pemi? Uerꝫ ẽ ꝓscia mea merek damnatõnẽ: ꝛ penitẽtia mea nõ sufficit ad satisfactionẽ. Sz certũ ẽ q misericoꝛdia tua superat omnẽ offensiõez. Parce ergo mihi dñe q̃ es salus vera: ꝛ q̃ nõ vis mortẽ pctõris: miserere dñe peccatrici aĩe mee. solue vincula eiꝰ: sana vulnera eiꝰ. Ecce misericoꝛs deꝰ coz̃ã te exhibeo aĩam meã: virtutũ muneribꝫ desolatã: catheris vicioꝝ ligatã. põdere pctõrũ g̃uatã: ꝺlictorũ soꝛdibꝫ fedatã. discissam vulneribꝫ demonũ: putridã ꝛ fetidã vlceribꝫ criminũ Dis et alĩs g̃uioꝛibꝫ mal': q̃ tu meliꝰ vides cꝫ ego: obstrictã: oppssam: circũdatã: obuolutã: bonoꝝ oĩm releuamĩe destitutã. Heu coartat me mala vita. coartat me miseria. heu miser sp ꝛ vbiq̃ miser. Quãta miseria et captiuitate vita hominis circũdak? Si male viuit hõ para est dãnatio. Si recte q̃dẽ viuere videt: ꝛ nõ sapiẽter nec caute se custodiẽs incidak. itꝫ certa ẽ moꝛs ꝛ etna damnatõ. Oĩa ista q̃ sequunk sũt inimici miseri homis. Supbia: inuidia: ianis gl'ia: q̃ infelicẽ hoiem ꝓtinue ĩfestãt: ꝛ nisi misericoꝛdia dei eũ teneat sepiꝰ vsq̃ ad mortẽ vulnerak. Libera me dñe ab bis hostibꝫ meis: a q̃bꝫ me liberare nõ valeo. Peruersũ etiã et pessimũ ẽ coꝛ meũ: ad deplozãda ꝑa peccata est lapideũ ꝛ aridũ: ad resistendũ insultibꝫ molle ꝛ luteũ. ad inutilia aũt ꝛ noxia ptractãda velox et ifatigabile. ad cogitãda saluba fastidiosũ ꝛ ĩmobile. Aĩa mea distoꝛta ꝛ depuata ad peripiẽdũ bonũ: sz ad voluptatũ vicia nimis facilis et ꝓmpta. ad salutẽ remiscẽdã nimis etiã difficilis et pigra. Lõgũ ẽ enarrare singula: castrimargiã: somnolentiã: leuitatẽ: impatientiã: detractionẽ: cenodoxiã. i. vanã gloriã. inobedientiã: ꝛ cetera vicia mea: quibꝫ infecta infeliꝫ ania mea: quotidião ludibꝛio distrahik a tua cultura in ꝺditionẽ. Libera eã dñe: ecce nera mole pctõꝝ obrutã. solue delictoꝝ funibꝫ ligatã. expedi criminibꝫ irretitã. erige iacentẽ. sustine nutantẽ. instrue spiritualibꝫ armis ꝼtutibꝫ inermẽ: rege ꝛ protege pugnantẽ. Jesu bone vide hũilitatem meã: ꝛ dilue oĩa ꝺlicta mea. adiutoꝛ meus esto ne derelinq̃s me neq̃ despicias me deꝰ salutaris meꝰ. sed doce me facere voluntatẽ tuã. Aĩa mea testek q̃ libẽter hoc os cõfitek. Adiuua me domine pie benigne et clemẽs: plusq̃ possum cogitare aut rogare. Nõ minꝰ ꝟ sentiã cꝫ ꝑsumo sperare. O pctã mea magꝫ estis valde. multa estis nimis. Si a vobis nõ absoluar q̃d erit mihi. Judex enĩ terribiliter districtus. ineq̃liter seuerus. ĩmoderate offensus. vehemẽter iratus. sententia immutabil'. carcer irremediabil'. tormenta sine ĩtermallo: ꝛ sine temperamẽto. toꝛtoꝛes boꝛribiles: q̃ nunq̃ lassantur.

nunc̄ miserenk. Timor reū ꝺturbat: cō/
scientia cōfundit. cogitatōes increpāt: et
fugere nō licet. Ecce in ꝺbꝫ piculꝫ ꝓsisto
incessanter. Et qz semp ꝑ nō cogito: ero
miserior et miserabilior qz obliuiscī posi
sum. sp enī videt deꝰ me et pctā mea. sp ī
cutiunk mihi districta iudicia: semp inui
sibiles insidiatores pati sunt: vt capiant
miserā aīam meā. Sic sū positꝰ cū vigi/
lo. sic cū dormio. sic cū rideo. sic cū leror.
sic cū superbio: sic cū ꝺtraho: sic cū irascor:
sic cum tristor: sic cū delicias cordis mi/
serabilī amplector: deniq̄ sic sum semp t
vbiq̄. Heu me miserꝫ t vbi sum t vbi nō
sum: qz nescio vbi securꝰ sum. Heu mi/
hi misero: ꝺd faciā. Heu q̄nto tpe angek
mens mea: quāto stupore induratū ē cor
meū. quāto tpe obdurak aīa mea. Quid
est quod me sic ꝓpedit: ꝺd est qꝺ cervicez
meā sic ꝓmit: Vult dñe: vult aīa mea ad
te erigere faciē suā: et plūbeo onere agḡ
uata ꝺprimik: conak se expedire: t cathe
nis ferreis ꝺstringik. tēptat exire et eneo
carcere includik. cupit ī te dirigere servi
tiū suū: t caliginosis tenebris obscurak.
Que sunt ista deꝰ meus q̄ sic aīaz meam
obtenebrāt et grauāt et ligant. Forsitan
hec sunt peccata mea: Immo ve hꝫ sunt
pctā mea. Hi sunt affectꝰ carnales ꝺ in/
ficiunt in me affectionē spiritualē. Intē
tio inferiorū incurvat aīam meā ab intui
tu superiorū. Amor terrestriū excecat ī me
dilectionē celestiū. Usus vicioꝝ evacua
uit in me sensus donoꝝ bonoꝝ. Ab his
donis sum elōgatus: in his malis sū oc
cupatꝰ. ab illis exclusus: ī istis inclusus.
ab illis devolutus: istis obvolutꝰ. Hic
est carcer t vincula: hinc sunt tenebre et
peccata. Ve mihi qz ppe est dies morꝛ.
ꝓpe inc̄ et incognita. Subito venit et
forsitan hodie erit. Delicta mea an eratꝛ
tūc tā noxia futura: cū animā meam ve/
stra dulcedine pulsabatꝛ: cū cor meū vra
dulcedie vngebatꝛ: Cur ꝑ añ celabatis:
t cur me tradebatꝛ: Immo vos nō tradi
distis me: sz ego tradidi me q̄ vobis me
tradidi. Nō vos me ꝺcepistis: sz ego me
decepi quādo vos ītra me suscepi. Heu
cur vobis fidē adhibui t credidi vobis:
Sed ꝺdā horribili modo videꝫ: cecus
me tradidi vobis. Videns ꝺdē qz vos
cognoscebā: et mala q̄ ꝓcipiebatꝛ nō ab/
horrebā: sed eis ꝓsentiebā. Cecusꝫ qz me
a vobis nō cavebā. Heu peccatū nomē
horrendū: res detestabilꝫ: nullo mō com
parabilꝫ. Cecus nō videt foveā in quam
cadit: insanus putat se debere qꝺ facit.
ꝺ sponte facit peccatū videꝫ t sciēs ꝓci
pitio se tradit. Horror et tormēta q̄libet
tantū sunt: t in se feda nō sunt: qz ordina
ta sunt. pctm̄ aūt habz in se feditatē suā:
t cū ꝑ trahit secū eternā infelicitatē. Heli
us enī erat eligere tormētū qꝺ ꝓ se fedita
tē eternā nō attrahit: q̄ pctm̄ quod sua
cū feditate dolores eternos iūgit. Et cer
te omnis feditas peccati ipa sola plꝰ est.
Magis est ergo vitāda peccati feditas:
q̄ quelibz tormētorū īmanitas. qz ipse
hō in peccādo fedissima puersitate ꝓpo
suit se creatori suo. q̄ nihil iniustiꝰ. sz ī to/
lerādo peccati tormēta ordine ꝓpostero
subīcit se creatura factori suo: q̄ nihil in
stius. O hō q̄ evanuit hūanitas tua. q̄
devenit rō tua. didiceras enī qm̄ ꝺ facit
peccatū servus est peccati. t peccatū feci
sti. Inaudita insania hec scire et sp pec
care. Sciebas enī q tu es spiritꝰ vadēs
et nō rediens. t in peccati abyssum irre/
mediabilē et sine fundo te piecisti. Vere
abyssus peccata mea sunt: qz incōprehē
sibilia sunt ꝓfunditate: t inestimabilia sūt
numero et immēsitate. O abyssus abys/
sum invocās. O peccata mea: tormēta q̄
bus me servatis abyssus sūt: qz infinita t
omnino incōprehēsibilia sūt. Est t tercia
abyssus t ē nimis terribilis. Judicia ꝺi
abyssus multa: qz sup omnē sensū occul/
ta. Ne omnes abyssi terribiles sunt mi/
hi vndiq̄: qz timor sup timorez t dolor
sup dolorē. Hā abyssus abyssum ī voce
cataractaꝝ tuaꝝ invocat. qz peccati abys/
sus abyssum tormentoꝝ merek. qz iudi/
cia dei pnūciat. Abyssus ergo iudicioꝝ
dei sup me. abyssus īferni subꝰ me. abys/
sus pctōꝝ meoꝝ ē ītra me. Illā q̄ super
me ē timeo ne ī me irruat: t me cū abysso
mea ī illā q̄ subtus me latet obruat: vbi p
tormēta pctā nunc̄ delebūtur: sed pctā

tormẽta sup me tenebũt. Miser ego pec
cator q̃ abũ facto meo a factore meo: q̃
fugi a facie tua? Et certe si ego neq̃ter fu
gio r in abysso me dãnabili abscõdo: q̃
vado vides me. Quis enĩ nisi tu ad reni
tendũ mouet animã meã? Bone dñe ie
su christe: tu pulsasti et excitasti eã ĩ abys
so delictor meorũ velut in lecto dormiẽ
tẽ: tu ꝓcussisti pigritãtẽ: tu sollicitasti ne
gligentẽ: tu fecisti penitentẽ vñ iocũda
bat: r dolentẽ vnde letabat. Bone domi
ne oĩa hec fecisti in abysso. Exaudi g̃ clа
mantẽ de abysso ad te benignissimũ: pec
cata mea nõ abscõdo: sz pãdo ea corã te.
nõ defendo sz ostendo. nõ excuso sz accu
so. Ego sum reꝰ. egoip̃e accusator meus.
Nõ accuses me q̃ fecisti me. Solꝰ suffe
ci ad peccandũ: solꝰ sufficiã ad accusan
dũ: solꝰ ad penit̃ẽdũ. Sed vnde deꝰ me
us tantor criminũ correctio: vñ tibi tã
torũ scelerũ satisfactio. Precipitare g̃ mi
ser homo in pfundũ ĩmoderate mestic̃ie
q̃ sponte p̃cipitatus es ĩ barathrũ horrẽ
de neq̃cie. Obruere infelix mole terribil
doloris: qui libens corruisti in scenũ in
fernalis feroris. Obuoluere erũnose ĩ te
nebris incõsolabilis luctus q̃ volens p
uolutus es in voragine tã sordidi fluct
Volutare g̃ ĩ gurgite amaritudĩs: q̃ vo
lutat es ĩ volutabro turpitudĩs. Ter
ror terribilis: horror horribil: meror in
consolabilis. aggregate vos sup me: irru
ite. obruite: iustũ est. possidete me iustus
est. pturbate: obuoluite: torquete reum.
vindicate deũ. Presentiat fornicator ĩfer
ni tormẽta q̃ meruit. p̃gustet qđ ꝑpauit.
bibat qđ nutriuit. assuescat qđ ꝑpetuo
est passurus. Cõsolatio: sanitas: leticia:
nolo vos: nisi forte penitentia reduxerit
vos. ꝑcul estote añ mortẽ: nisi forte idul
gẽtia reuocet vos: quia necessariũ ẽ flere
pctõrẽ vl hic vel in futuro. Sit ergo pe
nitẽtia cõtinua et amara comes etat mee
Continuus dolor: insatiabil terror in
hereat vite mee. Sint meror acerbi: lu
ctus infatigabil: tortiones inuẽtutis et
senectutis mee. vt ita fiat rogo r desidе
ro. Si enĩ nõ sum dignꝰ oꝛl'os ad celuz
leuare orãdo corã te dñe deus. certe sum
dignus plorãdo cos cecare. Si ꝯfundit
mẽs mea pudore ꝓsciẽtie: eq̃uũ est vt cõ
fundat turbine luctuoso doloris r tristi
cie. Si timet exhiberi añ ꝓspectũ dñi di
sui: iustũ est vt habeat añ ꝓspectũ suum
tormẽta sceleris sui. Respira o pctor: re
spira aliq̃n: r fuge ad ipm deũ quẽ offen
disti: fuge inq̃s ab irato ad placatũ. De
mẽto iustissime et benignissime deꝰ me
mẽto q̃ misericors es r redẽptor meꝰ es
Si iudex es ad iudicãdũ reũ tuũ: es et
deꝰ ad defendẽdũ seruũ tuũ: es r creator
ad cõseruandũ opꝰ tuũ. es et deꝰ ad sal
uãdũ credẽtẽ tuũ et baptizatũ tuũ. Fle g̃
memineris dñe iusticie tue solꝰ aduersus
pctorẽ tuuz. sz mẽor esto benignitat tue
erga creaturã tuã. Fle memineris ire tue
aduersus reũ tuũ. sed memor esto misera
tõis tue aduersus miserũ tuũ. Scio qđẽ
r fateor q̃ ꝓsciẽtia mea mereꝫ dãnatiõz
r penitẽtia mea nõ sufficit ad satisfactõz
Parce g̃ mihi bone dñe q̃ es salꝰ mea. q̃ nõ
vis mortẽ pctõris. parce g̃ peccatrici a
nime mee. Deꝰ me es ĩ te pono spẽz me
am. r tibi ꝓmitto aiaz meã. Custodi ani
mã meã dũ dormio: ꝓtua eã dũ aliq̃d fa
cio. memto eiꝰ dũ ego obliuiscor tui. pec
cator sum r miser: sz peccasse me dolеo: r
miserũ me ꝓfiteo. Deificor deꝰ miſere
mei miserere r hũilis creature tue. Pec
care ẽ deũ inhonorare: qđ hõ facere non
debz. etiã si necesse essz pire q̃q̃d deꝰ nõ
est. Deu me peccaui: deũ vex exhonora
ui. oĩpotẽtẽ ꝓuocaui: q̃d feci q̃n mala fe
ci? Ue mala agẽti. Ue bona negligenti.
Ue ve ira oĩpotẽtis dei ne irruas sup me
Ira oĩpotẽtis dei vbi poteris capi ĩ me. nõ
ẽ qđ possit tolerare totã te ĩ toto me. De
us dñs cuiꝰ bonitas nõ exhauriꝫ. cuius
scia nõ deficit. cuiꝰ miſicordia nõ exina
niꝫ. cuiꝰ potẽtia q̃q̃d vult efficit. Unde
potero respirare q̃ sic ob pctã mea cogor
desperare? Fiã si ira fieri peccãtibus soles
tñ benigne dare ꝓfiliũ penitẽtibus. Doce
me dñe vñ debeã sperare vt possiz salua
ri: orare volo sz nescio. Scõm ig̃ãtiam
meã nõ possũ dei miscdiaz ꝓuocare. Nõ
cogor despare ꝑpẽ iniq̃tatẽ meã. Scio
q̃dẽ r fateor q̃ pctõr sũ. q̃ pctm̃ sponte

subꝫ: ꝛ iuste nō exaudio: qz nō obediui. Utiqꝫ bone dñe peccaui: errani. verūtñ te ñ negaui: nō ꝺtestoꝛ bonitatē tuā. Jō fac mecū ſm miſicoꝛdiā tuaz q̄ es bñdictus in ſecula ſeculoꝝ Amē.

Explicit de ꝺtritōne coꝛdis diui Auguſtini epi libellus.

Tractatus diui aurelij Auguſtini ꝺ cōtemptu mundi ad clericos

HAbdite fratres chariſſimi ſalutiferā pīis nīi doctrinā: q̄ nō terrenā ſz eternā cōcupiſcitis hereditatē: q̄ nō vultꝫ ſoꝛtē accipe i terra moꝛietiū. ſz cū pſalmiſta decātare. Poꝛtio mea in terra viuētiū. q̄ egiptū reliq̄ſtꝫ: et ad pꝛomiſſiōis terrā feſtinatꝫ. Audite itaqꝫ habētes aures audiēdi piū pꝛez ad hereditatē celoꝝ nos vocātē ꝛ dicētē. Uenite filij audite me timoꝛem dñi docebo vos. Quis eſt hō qui vult vitā? Quis es q̄ ad vitā vis īgredi? ꝓua mādata ꝺi. Quorū mādatoꝝ alia ſunt ſpēalia: alia ꝓ cōmunia. Spēalia ſunt ꝓpꝛie canonicoꝝ ſiue clericoꝝ ꝛ monachoꝝ: cōmūia autez oīm catholicoꝝ. Specialia igit̄ ſūt hec. Si vis pfectꝰ eē: vade et vēde oīa q̄ habes et da paupibꝫ: et ſeq̄ze me. Et iterū. Oīs q̄ reliq̄zit domū aut agrū: aut pꝛez aut mꝛez aut fratres aut ſoꝛoꝛes aut filios: aut agros ꝓp̄t me: cētuplū accipiet: ꝛ vitā eternā poſſidebit. Et ad diſcipl̄os. Uos q̄ ſecuti eſtis me: ī regeneratōe cuz ſederit filiꝰ hoīs ī ſede maieſtatis ſue: ſedebitis ꝛ vos ſup ſedes duodecim iudicantes duodecim tribꝰ iſrael. Hec itaqꝫ fratres q̄nto ſingularia tāto pcipua. q̄nto acrioꝛa tāto deo gt̄ioꝛa. Dicit itez ſaluatoꝛ noſter int̄ cetera. Qui nō renūciauerit oīb̄ q̄ poſſidet: ñ pt̄ me ꝰ eē diſcipulus. Qui ꝺixit oīb̄: nihil ꝓpꝛiū a ſuis diſcipul̄ poſſideri voluit. Qui q̄cqꝫ poſſidet in terra: remotꝰ ē a chꝛiſti diſciplīa. Qui aūt nō ē diſcipul̄ chꝛiſti: quō pſumit ſibi ligādi atqꝫ ſoluēdi ptātē? Intē ꝺite frēs ꝓba euāgelij ꝺicētꝫ. Inꝛauit ie ſus ianuis clauſis ad diſcipulos: ꝛ iſufflās ꝺixit eis. Accipite ſpm̄ſctm̄ q̄z rīmiſeritis pctā remittūt eis: ꝛ q̄z retinueritis retēta ſunt. Nunq̄d illi habebāt ꝓp̄ um q̄b̄ mgr̄ indixerat. Nihil tulerit ſ in via? De q̄b̄ lucas euāgeliſta ꝛfert. Erāt eis oīa ꝓmūia. Uidete q̄d petrꝰ ꝺixerit ad ieſū. Ecce nos reliq̄mꝰ oīa ꝛ ſecuti ſumus te. Qui oīa reliq̄rāt: nihil ſibi penitus retinuerāt. Uñ g̃ ſibi arrogāt ligādi atqꝫ ſoluēdi ptātē: q̄ ī terra ꝓſumūt poſſidere facultatē? Quō nō erubeſcūt dicere. dñs ꝓs hereditatꝫ mee? Ubi ē illō apoſtolicū. Que ꝓuētio chꝛiſti ad belial? Qui terrenas poſſeſſiōes relinq̄ze nolūt cur pctā ꝓpꝛi ꝓmedūt? Si decimas cuz filijs leui accipiūt: quō int̄ ceteras tribꝰ ptē accipiēt? Si noīs ſui ethymologiā attēdūt: cur clerici a ſoꝛte dicti ſunt. niſi q̄ dñs eoꝝ ſoꝛs vl̄ hereditas ſit. Cur ſalte clericatꝰ ſui ſigna: q̄b̄ a laicis diſcernunt̄: nō ꝓpēdūt? Nō enī ſine cauſa capita eoꝝ radūt̄ ꝛ tōdēt̄. ſz pſpicaciſſima ꝛ euidētiſſima rōne. Nā his ſignis ſecernūt̄ a laicoꝝ ꝓuerſatōe. Nō vt mlt̄ꝫ deo ꝓpiciāte pficiat: admonitōni vtiliſſime duximꝰ īſerere. Dicimꝰ mlt̄oꝝ patꝝ autoꝛitate cerebꝝ eſſe ſedē ſapie. chꝛiſtū ꝺo paulo atteſtāte dei ꝛtutē ꝛ ſapiaz eē. Cū itaqꝫ cerebꝝ ſit ī capite. ſapia vero iuxta patꝝ autoꝛitatē ī cerebꝛo habeat ſedē. ꝛ ſic ꝓ ſapiam ſibi ifuſā cūcta mēbꝛa regāt a capite. q̄ꝺ ꝓ cerebꝝ ē: q̄ꝺ ē ſedes ſapiētie. ſic īter nos ꝛ verā ſapiaz: q̄ vt ꝺixim̄ chꝛiſtꝰ eſt. q̄ etiā iuxta ap̄l̄m caput nr̄m ē. ꝺicit enī. caput mlīeꝝ ē vir: caput ꝺo viri ē chꝛiſtꝰ. chꝛiſti aūt caput ē deꝰ. vt oñdam̄ nullū obſtaculū īteresſe: ī ea pte pilos capitꝝ icidim̄: ī q̄ nouā ſapiaz id ē chꝛiſtū ieſſe cogſcim̄. ꝓ ꝗ ſignantes malā terrenaꝝ rez ſollicitudinē nr̄e mētis: ad deū ꝺtēpladū īpedire. Scimꝰ enī q̄ q̄ſcq̄ q̄nto magꝝ terrenis occupatiōib̄ īplicat̄: tāto magꝝ a ſui ꝺitoꝝ viſiōe impedit̄. Uñ ap̄l̄s. Nēo militās ꝺo implicat ſe negocijs ſecularib̄. Jtē. Qui ſine vxoꝛe eſt cogitat q̄ dei ſūt. Unc moyſes aīt

Leuite radãt pilos carnis sue. Leuita i
terptak assumpt⁹. qsqꝫ nãqꝫ i officijs di/
uinis assumpt⁹ ē: pilos carnis. i. superflu/
as cogitatões cordis radere debet. Ca/
put igit radere sigt cogitatões terrẽas t
superfluas a mẽte resecare. Nec incõgrue
p pilos t capillos signt cogitatões super/
flue. Sic enī pili nõ sũt ps corpis: sz q/
dã superfluitas pcedẽs a corpis humore.
sic bona tpalia nõ sũt nob naturalia: sed
aliena t superflua. Nic itaqꝫ fideles chri/
sti: q ad etnã vitã medullit⁹ suspirãt: qui
mũdũ cũ suis oblectatõibꝫ sub pedibus
pculcãt: q i terra nihil possidere volũt. sz
cũ apl'o dicũt. nra puersatio i cel'is ē: capil
lorũ minimã ptẽ i capitibꝫ retinẽt: vt p
eoꝝ abrasionẽ se mĩmã trenoꝝ sollicitu
dinẽ hre ostignẽt. qpropt etiã illã mĩmã
pticulã capilloꝝ frinẽt: qr dũ i ꝟ mũdo
sunt: a terrẽis cogitatõibꝫ oĩno vacui ee
nõ possunt. Quisqs igit clericꝰ ad sortẽ
dñi vocatꝰ q comã nutrit t capillos ra/
dere vl' tõdere erubescit: pfecto se non de
dei sz de mũdi sorte eẽ testat. Quãto enī
qsqꝫ carnis crines diligit fouet et nutrit
tãto cor suũ nõ i celis sz i terra fixuꝫ esse
ostendit. Quãto aũt radit t edomat: tan
to se nõ terrẽa sz eterna diligere probat
Si ꝟo vt pdixim⁹: crines idcirco radi/
mus: vt int' nos t deũ nihil itereſſe ap/
probem⁹. pfecto patꝫ q cũ in oꝛõe psisti
mus aliena velamĩa capitibꝫ nrĩs appo
nere nõ debem⁹: psertim cũ apl's dicat.
Vir nõ debꝫ orare velato capite: imago
enī dei ē. Cessent itaqꝫ clerici psalmodie
hymnisqꝫ spũalibꝫ insistẽtes capillos: mi
tras: ceteraqꝫ velamĩa i capitibꝫ portare:
ne dũ cũ deo loq̃mur famulat⁹ sui signa
occultãtes. ei⁹ idigni iudicemur ppicia/
tõe: cui⁹ salubri doctrine psumim⁹ non
obedire. Qui enī nõ obedit apl'o: ꝺdicit
euãgelio. t iuxta eiusdẽ apl'i vocẽ dicẽt⁹.
An q̃ritis expimentũ eius qui i me loq̃t
christ⁹?: Itẽ. Si angel⁹ venerit ō celo: t
aliꝺ euãgeliũ nũciauerit vob anathẽa sit
Extirpet g penit⁹ de clero tal' psũptio.
ne qꝺ absit: a deo expellat eius oro. Dis
igit signis clericalibꝫ plibat⁹: qbꝫ a laicis
discerni debem⁹: ad ppositã admonitõꝫ
redeam⁹. Audiam⁹ apl'm Jobꝫ dicẽtẽ
Nolite diligere mũdũ neqꝫ ea q i mũdo
sunt. Audiam⁹ t psalmistã mũdi amato
res increpãtẽ. Filij hoĩm vt qd diligitis
vanitatẽ t q̃ritis mẽdaciũ. Salomõ qqꝫ
subsequt dicẽs. Vanitas vanitatũ t oĩa
vanitas. Libet intueri qꝫ bñ psonãt or/
gana spũssti. Monet apl's vt nõ diliga
mus mũdũ. Inuebit psalmigph⁹ i eius
amatores. Clamat salomõ cũcta subia/
cere vanitati. Quare nõ diligam⁹ mũdũ
nec seqmur mendaciũ eccl'iastes decla/
rat. ac si diceret. Jõ nõ sunt amãda ima:
qr trãsitoria mẽdacia. qr q̃ pmittũt non
pserũt. bona igit nõ sunt. Cũ enī bonoꝝ
omniũ auctor sit de⁹. t a fidelibꝫ suis q̃/
ri et diligi q̃qꝫ bona pcipiat. si mundana
vera bõa essent: nec ipe qdẽ ptemneret:
nec suis seqcibꝫ ptẽni pcipet. Quid igit
de se veritas testat audiam⁹. Vulpes fo
ueas habẽt: filiꝰ aut hoĩs nõ habꝫ vbi
caput suũ reclĩet. Itẽ si mũdi gl'ia vana
nõ esset: nõ se abscõdissz cũ turbe eũ re/
gẽ facere voluissent. Itẽ si mũdi gl'ia va
na nõ essz: si diuitie terrene ꝟa bona cẽnt
nõ eaꝝ possessoribꝫ improparet dñs di/
cẽs. Ue vob diuitibꝫ tc. Et alibi. Faci
lius est camelũ p foramẽ ac⁹ trãsire qꝫ di
uitẽ itroire i regnũ celoꝝ. Audiam⁹ etiã
qd suis dicat imitatoribꝫ. Si vis pfect⁹
esse vade t vẽde oĩa q̃ habes t da paupe
bus. Itẽ. Nisi qs renũciauerit oĩbꝫ que
possidet. nõ pt me⁹ esse discipul⁹. Item.
Nemo pt duob dñis seruire. i. ꝺo t mam
mone. Uidit perit⁹ mgr suos discipl'os
luctaturos cũ mũdo: q si haberẽt vñ te/
nerent: leui⁹ deijcerent. Tulit igit arma
suis t nrĩs hostibꝫ: dũ nos puanit terre
nis possessiõibꝫ. Aud⁹ nãqꝫ latrões nõ
solet timere. q ꝟo se mũdanis iplicat: tela
parat qbꝫ pfodiat. Qui g nõ vult pfodi:
nud⁹ pcedat p viã hui⁹ exilij. Fortassis
q̃ret aliqs. Cũ de⁹ seqces suos mũdana
iubeat postponere: q sũt q̃ iubet appete/
re. Audi ipm dicẽtẽ. Querite regnũ dei.
Itẽ. Thesaurisate vobis thesauros i ce
lis. Queret itaqꝫ aliqs. Si de⁹ vult ho/
mies terrena odire: q debẽt diligere. Ista
sunt q̃ pcepit diligere: cũ p moysen rudit

Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. z pximū tuū tanq̄ teipm. Proximus in terra tñ diligi pcipit: qz celest̄ regni hereditatē nobis cū psortit. In q̄ charitate diuia pfusi: scriptura testāte q̄ ait. vt ciues nostros sicut nosipos diligam⁹: ppi ciante deo ibi facturi sum⁹: p quē z redēpti sine fine viuem⁹. q̄ etiā cū ppter opa nra mala inimici ei⁹ essem⁹: poz dilexit nos. et cū essem⁹ serui inutiles: in filios suos nos adoptauit z heredes. filiū suū vnigenitū tradens p nobis: vt nos eriperet a ppetue mortis laqo. Quis nā puer tā benignū patrē digne pt diligere? quis ei⁹ tāt̄ bñficijs aliq̄d dignū pt retribuere? Nec tāta bñficia admirās psalmista ait. Quid rtribuā dño p oibz q̄ rtribuit mihi? Cui ipe inq̄sitōi deide subiungit. Calicē salutar̄ accipiā zc. Quātulacunq̄ sit hec rtributio: calicez. s. dñi accipe. nulla tñ alia ita digne videt passiōi dñi ce cogruere. hac vtiq̄ rōe: vt quē admodū sanguinē suū dedit p nra redēptōne. sic et nos nostr̄ fundam⁹ p sui noīs cofessione. Sz quō p christo suū dabit sāguinē: q̄ p eo nō vult abīcere mūdi vanitatē: cū nos min⁹ q̄ nra diligam⁹. Quō p christo vitā tradet: q̄ z ei⁹ pcepta hec vana et falsa possidet. Ipe enī dicit. Si diligitis me māmata mea kuate. Loquit z Johes apl's. Qui dicit se diligere deū z māmata ei⁹ nō custodit mēdax ē. Cōuincit itaq̄ se z nō deū diligere: q̄ mandata ei⁹ nō vult custodire. Cū christ⁹ p nobis paup factus sit z egenus. nos p ipo cur paupes esse erubescimus? Nunq̄d eius paupes nō facit diuites. vitate attestante. regnū celoz nō diuitū sz paupez ēe? Dicit nāq̄ paupibz. Beati paupes spū qm ipoz est regnū celoz. Si est regnuz celoz paupez: restat vt ifern⁹ sit diuitū. Hoc q̄z declarat nobis euāgeliū dicens. Hō q̄dā erat diues. Et post pauca subiūgit. Erat ā et q̄dā mēdic⁹ lazar⁹ noīe. q̄ iacebat ad ianuā ei⁹ vlceribz plen⁹ zc. Factū est aūt vt mozeret mēdic⁹: z portaret ab angel's in sinū abrae. Mortu⁹ est aut̄ z diues: z sepult⁹ est ī inferno. Non reputet q̄sq̄ hec ẏba esse augustini. non sunt hominis sz veritatis. q̄ nec fallere pt nec falli. Quisq̄s ergo vis regnare cum christo: elige pauperiē cū ipo: vt requiescas cū lazaro mēdico. Nemo enī potest gaudere cū seculo: z regnare cū christo. Audi apl'm dicentē. Per multas tribulatōes opoz nos intrare in regnū celorū. Et iuxta veritatis vocez. primo nos oportet bibere calicē dñi: vt sic pringamus ad regni cōcessionē. Qui aūt vult epulari cū diuite: pparat se epulas vermibus gehēne: in qua p gaudio momētaneo ardebit ppetue cū capite suo dyabolo. Infelix cōmertiū pro tā breui gaudio: celesti priuari regno. Felix paupras p quā celestis acquirit hereditas. Felix omertiū p perituris eterna recipe: et quod ineffabile bonum est cū christo sine fine regnare. Ecōtrario ineffabil' miseria: ppetua cū dyabolo pati supplicia. Quapro pter fratres charissimi nos illud euāgelicū ruminātes. q̄d pdest homini si vniuersū mundū lucret: anīe vero sue detrimentū patiat. vel quā cōmutatōnem dabit hō p aīa sua. volūtarie nūc pro christo ponamus: quādoq̄ dimittēda. ne q̄ absit p trāsitoriis amittam⁹ eterna: hauriamus antidotū momētance amaritudinis: vt quādoq̄ pcipiam⁹ immēse gaudia salutis. Sic modo curram⁹ vt ī futuro comphēdamus: vbi inueniemur. vbi iudicabimur. Nō pdamus tēpus acceptabile. Nō enī erit apō inferos locus penitētie. Dū igit̄ vacat: dū sum⁹ in via aduersario nro legi dei cōsentiam⁹. Lex q̄ppe divina noster ideo dicit aduersarius: quia nostris carnalibz oīno contradicit voluptatibus. Aduersario itaq̄ nostro: id ē euangelio: duz rex expectat: dum nos adhuc ad pacē inuitat: nūcios mittamus: cū eo pacis fedus ineamus. vt cum venerit ille magnus paterfamilias: nō vt seruos inutiles puniēdos: sed vt filios hereditādos inueniat. secumq̄ introducat ad nuptias. vt de suis beneficijs sibi perennes reddam⁹ gratias ie su christo domino nostro: qui cū patre z spiritusancto viuit et regnat in secula seculorum Amen.

De cõueniẽtia decẽ preceptorũ

Aurelij Augustini de ꝯueniẽtia decẽ ꝓceptoꝝ et decẽ plagaꝝ egipti liber incipit

Non est sine causa fratres dilectissimi q̃ ꝓceptoꝝ legꝭ dei nũerus: plagaꝝ cũ numeroꝝ ꝗbꝫ egiptꝰ ꝓcutiẽ exeq̃ri videẽ. Nã sicut decẽ ꝑcepta sunt legꝭ: q̃bus ad cultũ dei ppl's admonemẽ. ita decẽ plage legunt̃ ꝗbꝫ supbia egiptioꝝ affligiẽ. Cõsideremꝰ g̃ cur et ibi decẽ ꝑcepta ꝛ hic decẽ plage memoꝛẽtur. Jõ sine dubio: qz in illis erãt vulnera: ꝛ ĩ istis medicamẽta. ꝛ opꝰ erat vt tã piculoꝭ decẽ plagaꝝ vulneribꝫ decẽ ꝓceptoꝝ medicamia subueniꝛẽt. Uñ rogo vos frẽs nolite ħ ociose accipe. qz si auxiliãte deo diligẽter attẽderitꝭ poteritꝭ agꝭcere decẽ illa ꝑcepta illis decẽ plagis ꝑ ordinẽ ꝓtra se esse ꝓria. Nã de ꝓmo ꝑcepto ꝓma plaga ꝓcutiẽ. de scõo scõa. de tercio tercia. ꝛ sic q̃usq̃ ad decimũ numeꝝ ꝓueniẽ. Pri mũ ꝑceptũ ĩ lege ẽ de vno deo. Nõ erũt ĩnq̃t tibi alĩ dñ ꝑter me. Prima plaga egiptioꝝ aq̃ ĩ sanguinẽ ꝓuersa. Cõpara ꝓmũ ꝑceptũ ꝓme plage. Deum vnũ ex q̃ sunt oĩa ĩ sil'itudinẽ aq̃ accipe. ex q̃ generaniẽ vniuersa. Ad quã aũt rẽ ꝑtinet sanguis nisi ad carnẽ moꝛtalẽ? Quid est ergo ꝓuersio aq̃ ĩ sanguinẽ nisi illi q̃ credere in deũ noluerũt. sic dicit apl's paulus Obscuratũ est insipiẽs coꝛ eoꝝ. dicẽtes se esse sapiẽtes: stulti facti sunt. Aq̃ ergo in sanguinẽ ꝟtiẽ: qz sensus egiptioꝝ obscurus et tenebꝛosus efficiẽ: ꝛ iusto dei iudicio factũ est vt de illo fluuio sanguinẽ biberẽt. in q̃ hebꝛeoꝝ puulos necare cõsueuerãt. Scõm ꝑceptũ ẽ. Nõ assumes nomẽ dei tui in vanũ. Qui enĩ acceperit nomẽ dei sui in vanũ: nõ mũdabiẽ. Homen enĩ dñi nr̃i ihesu christi ꝟitas ẽ. Ipse enĩ dicit. Ego sum ꝟitas. Et qz veritas mũdat: vanitas inq̃nat. videam⁹ huic secũdo ꝑcepto ꝓriã plagã. Que est ista secũda plaga. Rane ĩ abũdantia. In ranis heretici intelligũt atq̃ philosophi. Habes ꝓgruẽter signatã phoꝝ vl' hereticorũ pultatẽ: si ꝓsideres ranaꝝ loq̃citatem. Philosophi enĩ vl' heretici: qz ĩ christo hũana oĩa esse dicũt: rane sũt clamãtes ĩ paludibꝫ limosis. Per supbiã ꝛ ianes cõtentiones: strepitũ vocũ hr̃e possunt. docẽ nam ꝟe sapiẽtie non possunt insinuare. Qui enĩ christiane ꝟitati ꝓdicunt: et in sua vanitate decepti decipiũt: rane sunt. tediũ afferẽtes auribꝫ: nõ cibos mẽtibus. Terciũ ꝑceptũ ẽ. Memẽto inq̃t diẽ sabbati sanctificare. In tercio isto ꝑcepto insinuaẽ quedã vacatiõis indictio. scz reẽ es coꝛdis. trãq̃llitas mẽtis: quã facit bona ꝓsciẽtia. Ibi ei est sanctificatio. qz ibi est spũs dei. Denicq̃ videte vacatiões: ħ est q̃etẽ. Sup quẽ inq̃t dñs req̃escã nisi sup humilẽ et q̃etũ et tremẽtẽ ꝟba mea? Inq̃eti ergo resiliũt a spũsancto: rixarũ amatoꝛes: calũniaꝝ seminatoꝛes: ꝓtẽtionis magis q̃ charitatis amatoꝛes: inq̃etudine sua nõ admittũt ad se q̃etẽ sabbati spũalis. Spũale enĩ sabbatũ nõ obseruant: nisi illi q̃ se ita tempate opibꝫ terrenis accõmodãt: vt tã lectõi q̃ oꝛõi: ꝛ siñ semp: certe vel freq̃nter ilsistant. fm illud apl'i. Attẽde lectioi ꝛ doctrine. Et iteꝝ. Sine intermissiõe oꝛate. Qui enĩ tales sunt: q̃tidie spũaliter sabbatum colunt. Qui ꝟo inquieti sunt: ꝛ iugiter terrenis actibꝫ implicanẽ. de qbꝫ scriptũ ẽ. impedimẽta mũdi fecerũt eos miseros. sabbatũ. i. req̃em hr̃e nõ possunt. Cõtra istoꝝ inq̃etudinẽ dꝛ: vt tã q̃ sabbatũ habeãt ĩ coꝛde et sctificatõeꝝ spũsancti. Esto iquit mãsuet⁹ ad audiẽdũ ꝟbũ vt intelligas. Cessa ab iniq̃tate tua: ñ sit tumult⁹ q̃dẽ ĩ coꝛde tuo ꝑ coꝛruptõeꝝ volãtiq̃ fãtasmatis ad sil'itudinẽ muscaꝝ inq̃etãtis vl' cõpugentis te. Deũ intellectur⁹ audi dicẽ tẽ tibi. Uacate ꝛ videte q̃m ego sũ deus Tu ꝑ inq̃etudinẽ vacare ñ vis: ꝓtẽtionũ q̃ tuaꝝ coꝛruptõe cecat⁹ exigꝭ videre q̃ ñ potes. Attẽdite terciã plagã huic ꝛcio ꝑcepto ꝓriã. Cinifes nate sũt ĩ tra egipti ꝙ limo: muscę minutissime inq̃etissime ꝛ ĩoꝛdiate volãtes ĩ oculos irruẽtes: ñ pmittẽtes boies q̃escere. dũ abigunt̃ iteꝝ irruũt: dũ expulse fuerit iteꝝ redeũt. Quales sunt iste muscę: tales sũt boies inq̃e

q̄ sabbatū spūal'r obſuare. i. bonis opib⁹ studere r lectōi vl' orōi īsistere nolūt. Talia sine dubio sūt fātasmata cordē pētio sor. Quō enī corp⁹ hūanū ab ist⁹ muscis afflīgīt. ita cor eor diuerſ cogitatōib⁹ ī quietat atq; oppūgīt. Tenete p̄ceptū: caue tete plagā. Seq̄t q̄rtū p̄ceptū. Honora p̄rem tuū r mr̄em tuā. Quic ꝓria ē q̄rta plaga egiptior cynomia .i. musca canīa Grecū enī vocabulū ē. Qui ei pentes honorare dissilat. musca eum canina .i. neq; cia dyaboli spūal'r affligit r cruciat. Laninū ē enī pentes ñ cogīscere. Quītū p̄ceptū ē. nō mechaberſ. Quīta plaga. mors ī pecora. Dis enī q̄ aut vxore ꝓpa īterate: excepto desiderio filior: vtiq; aut certe qđ ē crīmē guissimū .q̄ vxori aut filie alīene: aut ācille: aut sue vl' alter⁹ īsi diat: vic⁹ cupiditate bestiar: tāq; amiso hoīs noīe: erit pec⁹: nō q̄si cōuersus ī naturā pecoris: sz ī forma hoīs silitudīnē pecorſ habēs. q̄ ñ vult audire deus dicētē. Nolite fieri sic̄ equ⁹ r mul⁹ q̄b⁹ nō ē itellect⁹. Et illō. Nō cū ī honore essz nō itellexit: ꝓpat⁹ ē iumētis īsipientib⁹: r silis fact⁹ ē ill'. Si pec⁹ ee nō times: vl' saltez mori sic̄ pec⁹ time. Sextū p̄ceptū ē. Nō occides. Sexta plaga. pustule ī corpe: r vesice bulliētes r scaturiētes incēdia vlcerū velut de fauilla fornacſ. Tales sunt homicidiales. ardēt īra: r p īrā homicidū fr̄pit. Ardēt hoīes iracūdia: ardēt r grā. Nā q̄ vult subuerīre feruet: r q̄ vult occidere feruet. ille p̄cepto: iste morbo. ille bonis opib⁹: iste sanios⁹ vlcerib⁹. O si posſem⁹ videre aīas homicidar: sine dubio pl⁹ plāgerem⁹: q̄ putrescētia corpa vlceratoz. Seq̄t p̄ceptū septimū. Nō furaberſ. Et plaga septīa. gndo ī fructibus. Nō p furtū ꝺ dei p̄ceptū subducſ: ō celo pdis. Neo eī habz īiustū lucr̄ sine iusto dāno. Verbi gra. Qui furat acq̄rit vestē sz celesti iudicio pdit fidē. Ubi lucrū ibi dānū Uisibil'r lucr̄: īuisibil'r dānū. lucr̄ sua cecitate: dānū qz iā vinit sine eā rate. Ergo q̄ suo malo desiderio forīsec⁹ furā tur. iusto iudicio ꝺi intrīsec⁹ gndinār. O si possent fures aut latrōes vl' raptores īspicere agr̄ cordis sui: pfecto lugerent, dū ibi nō īuenirēt qđ ī os aīe mitterent. tā r si ī furto suo īuenirēt: qđ gutturſ auiditate sorberēt. Maior est fames anīe q̄z corpis: maior fames r piculosior plaga: r gr̄uior mors: qđ pei⁹ ē. Multi p istā fame aīe mortui ābulāt. r viuētes portant funera sua. Uiuere q̄dē videt ī corpe: sz malis actib⁹ mortui. pbāt ī corde. Et mlti in aīa famelici de vanis delicijs gl'iant Deniq; bonū christianū scptura int⁹ eē diuitē dicit. Abscōdit⁹ ināt corde thesaur⁹: hō q̄ est añ deū diues: nō añ hoīes sed añ deū diues vbi de⁹ videt. Quid g tibi. pdest si vbi hō nō videt furarſ: r vbi de⁹ videt iusto iudicio gndinarſ. Octauū p̄ceptū ē. Falsus testimoniū nō dicesOctaua plaga. locusta aīal dente noxiū. Quid autem vult falsus testſ. nisi nocere mordēdo: r cōsumere mēdiendo: Et ido nos admonet apl's ne nos falsis crimibus appetam⁹. Si ināt mordetſ r ꝓme ditis inuicē: videte ne ab inuicē ꝓsūmamī Nonū p̄ceptū ē. Nō cōcupisces vxorez proximi tui. Nona plaga. denſe tenebre. Si enī pctm̄ ē vxorē ꝓpriā excepta causa filior agnoscere. q̄le putas pctm̄ ē nō solū in sua peccare sed et aliena appetere Uere denſe sunt tenebre. nihil enī sic dolet ī corde patiētſ: quō si vxor illi⁹ appetat. Et q̄ h̄ facit alteri nihil tale voluisſz pati. Ellia mala solēt hoīes patiēter excipe. hoc autē nescio vtrū vnq; inueniri potuerit: q̄ tolerabilit patiat. O q̄z denſas tenebras patiunt: q̄ talia faciūt et talia ꝓcupiscūt. vere excecant furore horribili. Furor enī indomit⁹ est aliena vxorem cōmaculare velle atq; polluere. Decimū p̄ceptū est. Non ꝓcupisces vllā rez primi tui. Huic mādato plaga ꝓtraria est decima. mors ꝓmogenitor. Omnes res quas habēt hoīes heredib⁹ seruant. r in heredib⁹ nihil ꝓmogenit⁹ charius. Qui volūt res alienas tanq; iuste possidere. sine herede se q̄rūt fieri a morientib⁹ Quid enī tā iustū videt q̄z sibi rē derelictam possidere: Dicit enī aliq⁹. Dimissū ē mihi ī testamēto. Lege nihil vid⁹ iust⁹ ista voce. Tu laudas q̄si iure possidē tē: deus dānat iiuste ꝓcupiscētē. Uides

q̃lis es q̃ optas te ab aliq̃ heredẽ fieri. nõ g̃ vis vt habeat heredes :in q̃ bo nihil est chari⁹ ꝓmogenitis. Proīde in ꝓmogenitis tuis punieris:q̃ ocupiscẽdo res alienas.i.qđ tibi iure nõ debet:q̃si iurꝫ vm bra pa͂ris. Perdis g̃ ꝓmogenita tua. Et facile ẽ q̃dem frẽs cꝛpalit pdere ꝓmogenitos.mꝛtales enī sũt boies: siue añ parẽtes siue post parẽtes mꝛiãt. Istō molestũ est ne p hãc occultã ⁊ iniustã ocupiscentiã ꝓmogenita cꝛdis tui pdas. Primogẽita cꝛdis nr̃i fides ẽ. nemo enī bñ opatur nisi fides p̃cesserit. Oīa opa tua bona filij tui sunt spũales: sz int̃ istos tibi ꝓmogẽita fides ẽ. Quisq̃s rẽ alienam occulte ocupiscit:interna fidẽ pdit Erit enī ꝓmuꝫ sine dubio simulatoꝛ obseq̃ns nõ charitate sz fraude:veluti amãs eum a q̃ se cupit fieri heredẽ. Amare se dicẽ eũ quẽ mꝛi desiderat:et vt rex ei⁹ se videat possessoꝛẽ optat vt ꝓpriũ nõ derelinq̃t heredẽ. Nec fratres ꝓpatio:⁊ qđãmodo ꝛrietas decẽ p̃ceptoꝛ ⁊ decẽ plagaꝛ cautos nos faciat:vt habeam⁹ securi res nostras ī p̃cepꝫ dei.res inq̃ nr̃as īteriores ⁊ ī archa ꝓscie nr̃e repositas. Ipe sũt thesauri nr̃i q̃s nob nec fur:nec latro :nec vicinus mal⁹ poterit aliq̃n auferre. vbi nec tinea nec rubigo ẽ metuẽda. Iste sũt enī ve diuitie.i.bona ꝓscia:iusticia:miseꝛia: castitas atq̃ sobietas. Qui talib⁹ reb⁹ plen⁹ est:diues ẽ.etiã si ꝺ naufragio nud⁹ euaserit. Sz bc si diligẽter attẽdit⁹: ⁊ q̃ sunt mala fugere:⁊ q̃ bõa sũt volueritꝫ auxiliante ꝺo exercere:eritꝫ ppl's dñi. ⁊ ꝺ iniq̃ egiptioꝛ societate.i.spũaliũ negcioꝛ pecutõe libati:ad terrã repꝛomissiõis poteritꝫ felicit̃ pueire:auxiliãte dño nr̃o iesu chꝛisto:qui viuit et regnat in secula seculoꝛũ Amen.

Libell⁹ scti Augustini de cognitõne vere vite incipit.

Sapiẽtia dei q̃ os muti aperuit: et rudibili aiali humana ꝛba foꝛmare tribuit .me quoq̃ nõ solũ sermõe: sz etiã scientia imperitũ ad fandũ impellit.atq̃ p se ac de se intellecta alijs pie inotescere ꝓpellit. Dni⁹ g̃ instinctu ad vtilitatẽ:vt spero:multoꝛ.itex ꝓmitto me ad cꝛdẽdũ dẽtib⁹ inuidoꝛ .⁊ foꝛsitã ad ꝓfouẽdũ cꝛdib⁹ dilectoꝛũ. Cũ chꝛist⁹ ꝛitas ⁊ vita dicat. Hec est vita eterna vt te solũ vex deũ cognoscãt.cõstat pfecto naturã ratõnalẽ ad ꝟ solũ factã:vt factoꝛẽ suuꝫ vex deũ intelligat.itelligẽdo diligat.diligendo in eo q̃ est eterna vita eternaliter beate viuat. Diuinitatis ergo essentiam rõnabiliter īuestigare:est ad vitã eternaꝫ festinare . Danc ꝛo negligẽdo ignoꝛare: est vtiq̃ ad moꝛtẽ indeficientẽ ꝓperare. qꝛ nimirũ hic ab eo ignoꝛabit⁹: dũ qñq̃ a beata vita sequestrabit⁹. Quãobꝛẽ cum de hac p̃clara materia plurimi sanctoꝛũ patrũ mlta gl'iosa ꝓscripserint: ipamq̃ rem simplicioꝛib⁹ obscurioꝛẽ reddiderit Libet me p hec ꝓdensa:q̃si q̃ndã semitã stilo cõplanare:qua infirmis intellectib⁹ relicto erroꝛis devio:p planuꝫ veritatis liceat libere ambulare. Sed hic q̃libꝫ īuid⁹ nebulosa facie mihi occurrit :et virus diu sub liuido cꝛde ꝓcretũ in meacerbiter euomit. Quid tu ingens tental ligna siluis imꝓtare :aut redũdãti mari vndã instillare? Duius tã moꝛdacis moꝛdacẽ dentẽ hec petra retundat: ⁊ venenũ maliciose euomitũ in viscera ipius denuo toꝛquẽda refundat. Invidia ꝺya boli intrauit moꝛs in oꝛbẽ terraꝫ:imitãtur illũ qui sunt ex parte e⁹. O invide infelix:q̃ aliena felicitate toꝛq̃ris:aliẽo dãno depascẽris.ipis reb⁹ probas te esse ex parte eius.qui invides alijs qđ tu ignoras scire.ac mihi ob piũ laboꝛẽ collatuꝫ egris suspirijs ingemiscis. quod tibi ob desidiã:imo ob invidiã denegatũ cognoscis. Age miser: potius letiferũ vir⁹ quo turges euome: salubꝛe dilectõis antidotũ excipe. Sinautẽ parti patris tui nigro felle tabescens faueto. Ego autẽ cum invidia tabescente iter non habeo. Egregiam scripturarum siluam alacer ingrediens :non in eam :vt tu venenata lingua asseris:ligna deferens:sed precium vite lignum iusticiam esurientibus

de ea afferre conabor: z dulcez vite hau/
stū vitam sitiētib⁹ ō pelago scpture hau
rire nō morabor. Oēs ḡ fideles ad lignū
vitecz fontē curram⁹: cui⁹ gustu inetnuz
bte viuam⁹. Libell⁹ aūt nomē cognitio
ne vite sortiat: dū ī eo ꝑa vita tardioribꝫ
intellectu cognoscibīl reddi videat. Fra
trū interrogatio. Grās deo ꝓfoluimus:
cui⁹ dono apte in rebꝫ dubijs certificari
possum⁹. Quandoq; dē erga nos ī hocip
sum videas ꝓfluxisse: ne ad patriā tēden
tes ī via lassabūdi ōficiam⁹: pastu potu
cz vite: vt soles refice: z tpus irremeabi/
li cursu labile nexili q̄stionū figēs fac sta
bile: ne sua volubilitas nos ociātes inol
uat: sz tua affabilitas ī diuīs laborātes
ad semp manēs eū sustollat. Dgr̄i re/
spōsio. Fructū ligni vite ī ramis crucis
pendulū: mecū alacres adite: fontēcz vi/
te a vita p̄re q̄si de loco voluptatis manā
tem. paradisum ecclam videlicz ortū de
liciaz irrigantē vnanimes haurite. cui⁹
sapor si palatū cordis vr̄i indulcorabit:
testor vobis: ꝙ vos cū eo in eū ꝑmanſu/
ros de torrēte voluptatis sue q̄ñcz sa/
tiabit. Fratres. Cū carnalia sapientes
spūalia cogitare neḡam⁹: regnū celoz re
gionē clarissimā: omī opulētia affluētissi
mā. in q̄ celestē hierl'm vrbē p̄clarā meri
tis atcz opibꝫ inclitā: z ī hac deū q̄si glo
riosū regez angelos velut milites vario
cultu ꝓspicuos mēte formamus. idcirco
poscim⁹ vt rōe indagāte argumētis q̄cz
obstātia cōprimēs: vitatē q̄si ī tenebris
latitātē: ad lucē nobis pducas. ac deum
aliq̄n videndū vt asseris: factū q̄āmo/
do visibilē añ oculos nr̄i cordis ꝓstituas.
Dgr̄. Cū de⁹ oīpotēs: sol⁹ imortal': so
lus inuisibil': sol⁹ incōphēsibīl lucē habi
tet inaccessibilē. ego āt tenebr̄ vicioz ob/
litus: terrā caliginē inhabitē. luci vtutū
inadibilē. q̄liter ineffabile lumē: sanctis
aliozū oculis inferre potero: q̄ cecutiēte
oculo cordis splēdorē tāte maiestat̄ re/
uerberatus nullo modo intueri ꝑualeo:
Fratres. Cū nitere ꝓ posse ī illā rapi: q̄
ten⁹ dissecta caligīe: merearis ab illa illu
mīari: nosc̄z p te illuminari: sīc̄ sepe vide/
m⁹ valles a mōtibꝫ iubare sol' irradiari.

Dgr̄. Conabor ꝓ viribꝫ vobis orātibꝫ
ac logica p̄eunte comitātibꝫ argumēt̄s. se
q̄r vitatē vsc̄z ī ip̄i⁹ inaccessibil' luc̄ lati/
bulū fugiētē. ip̄acz ꝓcedēte pducā eā. vo
bis indagātibꝫ se oīdentē. Fratres. No
stra q̄dē tibi ñ deerit orō. tm̄ sit tibi p̄re/
uia dux vitat̄ rō. Dagnope q̄ppe a te
audire desideram⁹: q̄lit̄ ī orōibꝫ ō deo co
gitare ōbeam⁹: ne forte ifirma mēs si pul
crū hoīez imaḡiet. z ꝟ simil'acrū p̄vo deo
ōcepta veneret. Dgr̄. Fateor magnitu
die altitudis suscepta: negocijs victꝰ suc
cūbo. q̄ q̄ vix mēte ꝓcipio: vix vb̄ expla
nare sufficio. Excedit enī oē p̄clax lōge
summoz philosophoz ingeniū. q̄ sublī/
mitas bui⁹ rei q̄ tractat̄ exupat oēz intelle
ctū. q̄nto q̄ppe magis omnē creaturā in
gressus conor eā diligēti intuitu ꝓtēpla
ri: tāto magis sentio eā ab aspectu intelle/
ctus mei elōgari. Operā tamē dabo inq̄
sitōni vr̄e ꝓ modulo meo satisfacere. put
ip̄e de q̄ agimus dignabit notitiā sui de
siderāti aie innotescere. Vos autē vbi vi
res p̄dere tāte eminētie p̄sse succūbūt:
optet fragilitati ignoscere. Fratres. Nos
q̄nto diligenti⁹ bui⁹ rei ꝓpendim⁹ alti/
tudinē: tāto ardenti⁹ optamus eā nobis
vtcūcz fieri cognoscibilē: et ei⁹ qualicū/
cz modo intueri pulcritudinē: z iō libē/
ti animo tibi ignoscim⁹: si ea q̄ vbis non
vales saltē nutibꝫ explices. Dgr̄. Sciē
dū igit̄ deū null' vbis exp̄mi: nulla posse
cogitatōe ꝓphēdi. Quō enī īmēsus z in
cōprehēsibil' p̄dicaret: si hūane locutōni
vel meditatiōi includeret: nūc autē patz
q̄ sit admirabil': cū omnibꝫ linguis sit i/
edicibilis: omnibꝫ cordibꝫ sit incogitabi
lis. Dialetica nācz disserēdi potēs: potē
ter quecz dubia diffinitēs: cūctas scptu/
ras euibrans et euiscerās: cunctā hūa/
nā scientiā annihilās: cū diuinitatē intē
dit. tāte maiestatis luce repcussa: panidū
caput tremefacta reflectit: atcz ī abdita
mūdane sapiētie fugiēs ōlitescit: dissolu
tis sillogismoz nexibꝫ stultra obmutescit
Hēpe noīe z vbo cūcta exp̄mūt q̄ sō de/
cē p̄dicamētis hūano corde ꝓcipiuntur
Sed ꝙ ex his nullū p̄pe deo conueniat
manifeste rō ꝓbat. Nā si dixerimus

q̄ de⁹ substãtia sit q̄ omnib⁹ sb̄sistere tri
buat: ꝛ p quã oẽs res esse habẽt: mox v/
niuersalia ꝛ idiuidua de q̄b⁹ substãtia p/
dicãt genera ꝛ spẽs in q̄b⁹ ꝑsare. sil' ꝛ no
uẽ accidẽtia q̄ ei necessario inherẽt: anĩo
occurrũt: q̄ cũcta liq̄nt: qꝫ mime ĩ deũ cõ
currũt. Si p̄dicem⁹ q̄ de⁹ ipa magnitu
do existat: q̄ oĩa ĩ mẽsura ꝛ nũero ꝛ põde
re disponat. ptin⁹ paruitas huic q̄titã/
ti se opponit: ꝛ sua exiguitate qđ ẽ super
oĩa maximũ ꝺminuit. Quẽ si ipaꝫ boni
tatẽ vl' sũmũ bonũ noĩem⁹: q̄ cũcta val/
de bona facit. stati malũ huic q̄litati ꝺri
um obuiat: ꝛ tãto bono se opponere nõ
trepidat. Oꝛ si creatoꝛ vl' dñs p̄dicetur
qđ vtrũq̄ ad aliq̄d. s. referẽ. ꝺfectũ rela
tio se opponit añ mũdi ꝺstitutõnez eũ ꝫ
vocabulo caruisse: et ꝫ relatiuũ ex mũdi
creatõe ei accidisse: cũ ratõ astruat nihil
deo accidẽtale: sꝫ totũ qđ p̄dicãt de eo ei
esse eẽntiale. Poꝛro si vbiq̄ tot⁹ esse di/
cãt: ꝛ sil' cũcta replere loca dicãt: mox lo
calitas clãdestine irrepẽs illũ loco ĩclu/
dit q̄ cũcta pugillo ĩcludit. Si aũt sẽpit
n⁹ p̄dicẽt: ꝛ cũcta tpa disponere affirmẽt
ꝺtinuo p̄terito p̄sens: futuꝫ pñti succede
re festiat. et initiũ atq̄ finẽ eẽnitati ascri/
bere nõ formidat. Si ꝙ dicãt q̄ oĩa pos
sideat. ꝛ amict⁹ lumĩe sic̄ vestimẽto ꝛfulgeat: stati ꝫ habitu cogitatio eũ ꝑuat dũ
amictũ luc̄ vl' possessiõz reꝛ ab eo sepat
Oꝛ si sp p̄sens adesse testãt: ꝺfesti sit⁹ stã
di vl' sedẽdi imaginãt. Si ꝙ vniuersa
regere referãt: act⁹ laboꝛis etnã req̄es ã/
nullare conãt. Poꝛro si affirmẽt patiens
mala nr̃a sufferẽs: ilico passio se ĩgerit: et
ĩpassibilẽ pati ꝺtẽdit. Dis q̄ppe decem
cũcta hũana ꝺditio ĩcludit. ꝛ ab his oĩ/
bus p̄petas sũme eẽntie euidẽti rõe ex/
cludit. Cũcta et enĩ q̄ vl' oppositõez vel
ꝺtrietatẽ vl' accidẽs suscipiũt: nulla rõne
deo p̄pe ꝺueniũt. Igit rõe repugnte ni/
hil de deo p̄pe loq̄ valem⁹: tñ saltẽ ipoꝛ
pe ꝛ p enigmata ꝺ eo loq̄ satagim⁹. Frẽs
Euidẽs rõ q̄dẽ docꝫ deũ hũanis ꝙbis ĩ
edocibilẽ: sꝫ ĩtellectual' mẽs ihiant' desi/
derat eũ sibi vtrũq̄ fieri cognoscibilẽ. q̄
mẽs istar specl'i aĩe videt. ĩ q̄ ipsa imagi
nẽ sui creatoꝛs ꝺtẽplet. Dgr. Uniuersa
q̄ in reb⁹ creat⁹ noĩm⁹: p coꝛpeos sẽsus
ꝺgscim⁹. Et ea q̄dẽ q̄ n⁹ visu n⁹ expiẽtia
didicim⁹: p ꝙpatões visoꝫ vl' exptoꝫ di
scim⁹: vt q̄ ꝺ bestijs vl' ignotꝫ boib⁹ legi
m⁹. Que aũt nob⁹ penit⁹ icognita p ꝙpa
tões notas nõ significãt: nũq̄ꝫ p̄sus sci
entie nr̃e notificãt. Et iõ qꝫ spũalia nob⁹
sũt iuisibilia atq̄ coꝛpeis sẽsib⁹ icõpabi/
lia nũq̄ꝫ erũt aliq̄ rõne nob⁹ ꝓbabilia. Oꝛ
ꝙo hec ꝺstat eẽ si p sil'ia edoceri nequnt:
fidẽ tm̃ credentiũ exigũt. Frẽs. Quero
argumẽtꝫ ꝓbat q̄q̄ ĩ ꝙpatõe deficiat ne
cesse ẽ vt rõnal' q̄sq̄ credere ñ r̃nuat. Tu
tñ pfer: q̄d de spiritib⁹ sciẽdũ rõ innuat.
Dgr. Sex modis ĩ scꝑturꝫ spũs subꝭ
stãtial' ꝛ dici: ñ nescio a vob⁹ sciri. Primo
sũm⁹ oĩm de⁹ spũs appellat: vt ibi. Spi
rit⁹ est de⁹: ꝛ q̄ adoꝛãt eũ ĩ spũ opteꝫ ado
rare. Scõo ãgeli spũs dicũt: vt ibi. Qui
facit ãgelos suos spũs. Tercio aĩe spũs
nũcupãt: vt ibi. Exibit spũs eius ꝛ ad ca
reuertet ĩ terrã. Quarto vita bꝛutoꝫ aĩa
liũ spũs vocat. vt ibi. Quis scit si spũs
iumẽtoꝫ descẽdat ꝺꝛsũ. Quito vẽti di
cũt spũs. vt ibi. Spũs pcellaꝫ. Sexto
ꝫ aer scribit spũs. vt ibi. Os meũ appui:
ꝛ attraxi spm̃. Quoꝫ diffinitõ talẽ. Aer
est spũs sẽsibil': quẽ nos attrahẽdo senti
m⁹. ipenibil sẽtiẽs cũctꝫ tñ sb̄ celo viuẽ/
tib⁹ spiramẽ exhibẽs. Uẽt⁹ spũs ẽ aer di
nutu aliq̄ mõ agitat⁹ pcell' aq̄ augmẽ/
tat⁹. p ãgelica misteria excitat⁹: p cades
trãq̄llat⁹. Uita bꝛutoꝫ aĩaliũ ẽ spũs vi/
tal' ꝺstãs de aere ꝛ sãguĩe aĩal': inisibil': sꝫ
sẽsibil': mẽoꝛiã habẽs: ĩtellectu carẽs: cũ
carne moꝛiẽs: ĩ aera euanescẽs. Aĩa vero
spũs ẽ suba ĩcoꝛpea: coꝛpis sui vita: iui/
sibil': sẽsibil': mutabil': illocal': passibil'. n⁹
q̄titate mẽsure: n⁹ q̄litate foꝛme vl' colo
ris susceptibil': mẽoꝛial': rõnal': ĩtellectua
lis: imoꝛtal'. Et ne vacillet diffinitio: rõ
cãꝫ pbatõis roboꝛet. Aĩa ẽ spũal' suba.
Dẽ ei qđ alij vitã sb̄mistrat: ipm ẽ neces
se vt subsistat. sꝫ aniã coꝛpi vitã tribuit.
igit aĩa realit' subsistit. Dãc ꝙo vitã esse
ipamet ꝓbat dũ p̄ntia sua coꝛp⁹ viuifi/
cat. absẽtia sua idẽ moꝛtificat. Dec nob
q̄dẽ ẽ iuisibil'. sꝫ spiritib⁹ ẽ visibil'. Dant
eẽ sẽsibilẽ ꝺstat: dũ ocul' coloꝛes: auribꝰ

sonos:naribꝫ odores:palato sapores:ma
nibꝫ aspa vl leuia sentire ꝓstat. Est g̃ mu
tabil. Nō enī qđ melioraſ et peioraſ mu
tabile ē. sz aīa vicijs peioraſ. ꝥutibꝰ me
lioraſ:igiſ mutabil ē. Est etiā illocalis.
Nulle enī qđ loco ī cludiſ:altitudīe:lati
tudīe:lōgitudīe aeris circūscribiſ:corpꝰ
est. Sz rō docuit aīaz ī corporeā eē. i. nec
corpꝰ nec aliqđ mēbꝝ hr̃e. igiſ ꝓstat eaz
eē illocalē. nō enī spaciū aer̃ vt corpꝰ oc
cupat. nec corpus vt aq̃ vtrē ī plet. sed vt
calor toto igni illocaliſ ī est. ita aīa totū
corpꝰ illocaliſ implet. Ignis q̃dē ē visi
bil:sz calor inuisibil z sensibil z qđāmo
do ignē viuificās:ita aīa ī uisibil sz sēsi
bil visibile corpꝰ q̃dā occulta vi sensifi
cat z viuificat. Nec ē q̃z passibil. Nulle
enī qđ meroze afficiſ passibile ē. sz aīa
dū sue volūtatis ꝓpos nō efficiſ. doloze
mestīcie afficiſ:igiſ passibil esse ꝓuincit.
Ab hac q̃ntitas excludiſ:dū nec altitu
dīez latitudīe aut lōgitudīe metiſ. nec sex
circūstātias. s. añ z r̃ro:dexter z sinistrū:
sursū z deorsū se ī cludere patiſ. Qualitaſ
etiā forme vl coloris ab hac secerniſ:dū
nulla forma vl hūani corpis vl vlli⁹ co
lozate rei illi aſcribiſ. Nec ē mēozialis qz
ꝑterita recolit. Est etiā rōnal:qz ꝑsentia
discernit. Est intellectual:qz futura ī tel
ligit. Hāc īmoztalē hinc eē ꝓstat q mēo
rīā sui apd posteros pennis durare labo
rat. Angelꝰ aūt spūs ē substātia ī corpea
inuisibil:sensibil:rōnal:intellectual:īmoz
tal:bonoz lucida z ī passibil:maloz te
tra z passibil. Sz videdū vtz aliq̃ sub
stātia talis in rebꝰ creatis esse credaſ:cū a no
bis mīme videaſ. Angelos eē ipa inseſi
bilia pbāt:q̃ tā certā sui motꝰ legē obser
uāt. Nulle q̃ppe qđ moueſ: aut motuz a
se habz aut aliūde. Sz oē qđ motuz a se
habz ē sensibile vt aīa:qđ aliūde ī sensibi
le vt corpꝰ. Oz si sol luna z sidera p se mo
ueſ:sensu vl rōe vigere videnſ:q̃ tā certa
tpa tā certa celi spacia custodiūt. z qđā
modo suū ītellectū huic mūdo lumīe vel
signis īnuūt. Sz q̃ ea rōnabilia vl saltē
sēsibilia corpa arbitrāſ: iure sēsu carētes
inſ irrōnabilia ꝓputanſ. Cū aūt ꝑ sint
corpa visibilia:sz motu carētia. vtputa ī
sensibilia:z tñ moueanſ:cōstat ꝓfecto q
aliūde moueſ. Restat igiſ ea p angelica
misteria moueri. sil'r vētos pluuias gn
dines fulgura tonitrua tēpestates auraſ
iussu dei p illos regi. Qui dubitat: et ea
sensibilia putat. hūc rō stultū cū insensi
bilibꝰ pbat. Benta q̃z aīalia visibꝰ huma
nis p illos obsecūdare vl aduersari q̃ nō
credūt:aut illa rōnalē p intellectū hoc face
re credūt:lōge a rōe recedūt. Sz z cūcta
q̃ in rebꝰ īsensibilibꝰ vl creaturis sensibili
bus gerūſ p illos administrari. q̃ ambigit
m'tū a luce ꝥitaſ ꝺsipit. Igiſ ꝓstat āge
los ꝑfectos esse: z cūcta nob patētia nosse. sz ꝑ
differt inſ illoz z nr̃az sciaz:qm ipi omnes
cās rez añq̃ eueniāt ꝑsciūt. nos aūt vix
z cū magno laboze īuestigam⁹ eas: post
q̃ res in actu ꝓstāt. Porro sūmꝰ spūs si
cut a nullo intellectu valet ꝑfecte cogita
ri: ita nulla diffinitiōe poterit ꝑfecte deter
minari. Sed qz intellectual mens cum
vtrūq̃ agnoscere anhelat: hec enigmati
ca diffinitio ei interī sufficiat. Deꝰ spūs
ē essentia inuisibil:omnī create īcōprehē
sibil:totā vitā:totā sapiētiā: totā etnita
tē simul essential z possidens. vl ipa vita
ipa sapia:ipa ꝥitas:ipa iusticia. ipa eter
nitas existēs: omnē creaturā instar pūcti
in se ꝓtinēs. Si aūt aliqs īsipiēs tm ꝺsi
piat vt deū eē diffidat: hūc solū ꝑfecte eē et
alia oīa ab ipo hr̃e esse hac rōe colligat.
Quis suba aut p se subsistit. aut p aliꝺ. sz
hūc mūdū ñ subsistere q̃ ꝓtēdit: ꝑ fatuꝰ
ī nihilū tēdit. Mūdū aūt nō p se subsiste
re ꝓstat: dū eū rō cepisse doceat. ꝓtibꝰ enī
ꝓstat. Nē aūt qđ ꝓiūgiſ vl in ꝑtes resol
uiſ: ab aliq̃ vtiq̃ ꝓiūctōez vl resolutiōez
patiſ. Mundꝰ g̃ nō p se subsistit. z ideo
seq̃ſ q creatura sit. Creatura autē ad ali
q̃d. s. ad creatorē referſ. Solus ergo cre
ator p seipm z ī seipo existit. oīs aūt crea
tura p ipm subsistit. Si enī ab alio esse
habz: tūc deo maiꝰ ē a q̃ ꝑ habz: qđ deo
incōueniēs ē. Et cū nihil p̃ter creatorez
z creaturā existat: si deꝰ p seipm nō habz
eē: necessitate ꝓseq̃ſ vt p creaturā existat.
qđ incōueniētissimū est. Amplius. Sub
stantia mūdi in diuersa genera z in diffe
rētes spēs diuidiſ. et in his singul' bonū

inuenit. Oīne enī vtile bonū. vniuersa q̄ppe vtilia ꝓsiderāt: t ideo singula bōa ꝓbāt. Oīne aūt bonū aut p se bonū est: aut p aliō. Sz diuersa bona pticipatõne vni⁹ boni bona esse necesse ē. Diuersitas q̄ppe recipit mai⁹ t min⁹. Nā q̄tuz ad gen⁹ lapis ē min⁹ bonū: q̄ tm̄ ē t non viuit: lignū mai⁹ bonū: qđ crescēdo viuit. equ⁹ illo meli⁹: q̄ viuit t sentit. hō illo pstāti⁹ q̄ viuit sentit t rōne discernit. Restat igit̄ his maxime et sūmū bonuz: de q̄ oīb⁹ inferioribus ꝓfluat bonū. Et q̄ bonū de⁹ ē: de q̄ q̄si de fonte cūcta bona pfluūt: t in eūdē cūcta refluūt. Hic sol⁹ ve est: t iō vitas ē. Oīne enī qđ ē: vez ē. Qđ vez nō ē: falsum ē. Sz de⁹ ve ē: igitur vitaſ ē. Creatura aūt ei collata: q̄si n̄ est. et idcirco q̄si falsitas ad vitatē ē. Dē enī qđ ex nihilo esse cepit: i nihilū redigi poterit. sz oīs creatura ex nihilo a deo producta: ad aliq̄d esse ē ꝓducta. igit̄ si ei cōparat nihil esse ꝓbat. Nulla g̃ mēs deuz esse dubitat: p quē alia cūcta eē ꝓsiderat. Dui⁹ essentia est vita. Oīne enī qđ est: aut viuit: aut vita caret. Oīne aūt qđ viuit: aut p se viuit: aut p aliō. Sz deus p seipm t i seipo viuit: t alijs oīb⁹ viuere tribuit: igit̄ vera ē vita t vitaſ vita. Seipm q̄z et totā facturā suā sapit t itelligit: cui nihil aliō ē sape q̄tū viuere et esse. Igit̄ sapiētia ē. Seipm etiā t oēm creaturā diligit: qz iustū ē. t hāc iusticiā nō aliūde accipit: igit̄ iusticia t dilectio existit. Initio et fine caret: ꝑteritū t futurū nō habz. Igit̄ eternitas ē. Cū itaq̄ ratō deū vaciter esse ꝓbauerit: et hūc vitā: sapientiā: vitatē: iusticiā: et eternitatē veris assertoribus essentialiter esse docuerit: restat nūc vt ad hūc quoq̄ videndū aliquā fenestrā apiat: p quā mens quosdaz grad⁹ scandens pspiciat: q̄ten⁹ regē glorie in decore suo videre ꝑualeat. Pedetētim autē ratio p corpalia gradiaſ: ne ifirmus intellect⁹ p ardua nitēs difficultate ꝓfract⁹ relabaſ. In ꝓmis igit̄ hūc corporeū solē mēte ꝓsiderem⁹. cui⁹ claritudine totū orbē illuminari videm⁹. Post hūc solē milia miliū angelorz deo mīstrātiuz attendam⁹: quos singulos rōe mōstrante septies: imo cēties sole splēdidiores scīamus. Nam hic sol est mīster mūdi: angeli autē tēpla dei. Quantū ergo differt templū dei a seruo mūdi: tāto differt claritas angelorū a claritate solis. Deinde decies milies cētena milia sublimiū angelorū deo astātiū ꝓpēdam⁹: q̄s singl'os cēties imo milies p̄e sole clariores pfecto noscamus. Sic enī luna stellas: sol lunā in claritate excellere cernit. sic q̄libz supi or ordo angelorz inferiorē ab angel' vsq̄ ad seraphin: glia: dignitate: claritate p̄cellere credit. Post hos innumerabilia milia sanctarz animarz inspiciam⁹: quas singulas lōge sole lucidiores: angel'be titudine et claritate coeq̄ndas nō dubitamus. Tot et tātis lumīb⁹ cōsideratis singulorz etiā magnitudinē ꝓtēplemur. quaten⁹ ad id qđ ītueri anhelam⁹ facilius subleuemur. Cogitem⁹ itaq̄ animā splēdidū ignē. cui⁹ mīma scintilla ratōe instruēte vincat hūc solē. Dē enī qđ ab alio includit min⁹ eo qđ se ēcludit ēnecessitate ꝓuincit. Sed cogitatio anie q̄ ei⁹ est scintilla: nō solū hūc solē sz t totū mūdi ambitū breui spacio includit: t totus orbis eā mīme circūscribit. Igit̄ cō stat q̄ anam toto mūdo lōge maiorē fore. Angeli autē sicut ab anima obtinuere. ita etiā differūt magnitudie. Hic nemo magnitudinē corpalis q̄ntitatis intelligat. sz illā poti⁹ intellectualē q̄ hunc mundū corporeū t cūcta in eo corpa ad paruitatē redigat. Hinc iā mens se in alta eleuet: cor suum q̄tū p̄t dilatet: totas luces inestimabili claritate: incomparabili magnitudie respledētes sub se pspiciat. sup se vo q̄ndā admirabilē lucē q̄ omniū illaz luciū lux sit intēdat: q̄ sic super tot t tātas luces lōge refulgeat: sic sol super oēs stellas lucet. Cui⁹ luc⁹ ineffabiles magnitudinē t admirabilē pulcritudinē ille tot et tāte luces iugiter admirent t in cui⁹ affluētissimā dulcedinē indefesse pspicere delectent. Hec pfecto est lux inaccessibil': quā inhabitat essentia dei solis mūdis cordib⁹ visibilis. Nullus hic cogitet luce deū q̄si tabernaculo hominez circūdatuz: q̄si aliud sit deus qui lucem

inhabitet:et aliud lux quā inhabitat:sz
poti⁹ illā lucē essētiā dei sciat:i q̄ vniuer
sa bona simul locata sciat. Hec ē lux que
angelos vel aīas ī celis sua visiōe satiat.
hec ē q̄ mūdicordes p ꝓtēplatōez illumi
nat.hec est q̄ solis lucernā ī mūdo ꝓmo/
rātib⁹ vt cādele lumē ī carcere positis p/
stitit.q̄ de tenebris ad lucez.de morte ad
vitā.de exilio ad patriā remeare possint
Ergo in oꝛōe taliter mens nr̄a deū me/
diteť.talit intētio nr̄a imaginē ei⁹ ꝓtem
pleť.s.talē lucē q̄ sic sup solē vt sol sup cā
delā resplēdeat.imo talē q̄ sic sup īnume
ra angeloꝛ ꝛ aīaꝛ milia p̄ sole cēties splē
dida.vt sol sup sidera refulgeat. Hō mť
tū q̄ppe a ꝟitate aberrat:q̄ talē dei ima/
ginē añ ocťos coꝛdis ī oꝛōe ꝟsat. Hec p̄
sens visio dei facie ad faciē regnū celoꝛ
vocať.qz extra ß coꝛpoꝛeū celū: imo ex/
tra omnē locū:angeli ꝛ iusti q̄ celi noīanť
hac visiōe fruunť. Idcirco etiā q̄uis de
us in omnib⁹ creaturis cēntiaťz mane/
re credať.p̄p̄e in celis vťin iustis habita
re p̄dicať:qz ipi inhabitatōem ei⁹ fruen/
do sentiūt:ꝛ eū omnib⁹ reb⁹ ī esse gauden
tes ꝓspiciūt:quē sibi mūme adesse ꝓgno
scūt q̄ terrena diligūt. Sicut enī videns
ꝛ cecus ī sole stātes: vidēs claritate solis
vidēdo fruiť:cec⁹ lumīe ei⁹ ꝑuať.ꝛ q̄uis
p̄sentia solis vtriq̄ eq̄ adsit:tñ ei⁹ p̄senti
am nō eq̄liť vterq̄ sentit. sic de⁹ hos tm̄
inhabitare dicit q̄ ei⁹ p̄sentia facie ad fa
cie vidēdo.vt angeli:aut p cōtēplatōnez
vt iusti ī hac vita fruunť. In his aūt ñ
esse dicit q̄ ei⁹ visiōe ꝑuanť. Uñ ꝛ intra
nos regnū celoꝛ esse p̄dicať. qz visio dei
oīpotētis:q̄ regnū celoꝛ.i .iustoꝛ noīať
in angeliꝛ ꝛ iustiꝛ cōtemplať. Hec etiā vita
eterna appellať.qz beati p̄sentia indefici
entis vite:plene pfruunť:et nūq̄ nᶜ moꝛ
ti nec vllis doloꝛib⁹ mīstiꝛ moꝛtis subia
cere ꝑmittūť. Ad ß nāq̄ creati sūt vt eter
naliť viuant. ꝛ etnā vitā etne aspiciant.
Hec q̄z celestis ciuitas nūcupaťz:qz vna
nimitas illoꝛ ciuiū ad vidēdū regē gl'ie
in decoꝛe suo cōgregať. Hec nihilomi/
nus hierťm cognominať.qz visiōe semp
manētis pacis satiať. Hec padisus voci
tať.qz omimoda oīm deliciaꝛ abūdātia
locūdať. Hec quoq̄ supna patria noīa
tur.qz omnes iusti hāc visiōez:vtputa fi
lij dei hereditare nō dubitāť. Cū g̃ sctōs
in oꝛōe inuocatis:sic optz de eis cogita/
re cōstitutis ī gl'ia etne claritatis.s.splen
didissima lumīa lōge p̄ solis fulgoꝛe lu/
cētia:q̄ oīa bona pleniter ī dei visiōe ha
beāt:et cūctis se inuocātib⁹ potēteꝛ sub/
ueniāt. Fratres. Sol eternꝰ ad quē vi/
dendū nos tua dulcť oꝛō ꝑduxit.ꝛ cuius
serena lux in coꝛdib⁹ nr̄is p tua ꝟba illu
xit.ipe te de tenebris exēptū ī lucť regiōe
ꝓstituat:ꝛ inter luces q̄s p̄dicas te lucē/
tem luce sue visiōis penniter frui tribuat
Ags. Si q̄d p me ꝑbabile pferť: nolo
vt inde mihi sz deo cui⁹ donū ē gr̄a refe
rať.q̄ sepe p abiectos suos ad hereditā/
tē sue visiōis filios suos ꝓuocat.ꝛ p hoꝰ/
stes de exilio ad patriā iter salutis amí/
cis p̄notat. Et bene nostis aliquē defoꝛ/
mē foꝛmoso speculū.imo cecū videntibus
lumē tenuisse. ac claudū sanis gressu viā
ostendisse. Fratres. Nos q̄z ꝑpť ea q̄ au
diuimus penni deo gr̄tes referim⁹.cuius
visio p te nobis inotuit: et q̄ talē thesau
rū carnalib⁹ abscōditū p te nobis ꝓtulit
Sed qz pōdus carnis aīam agḡuat. ec
ce iteꝛ carnalť cogitatio mētē diuina cō/
templātē pulsat. Cū enī supi⁹ rō vnum
deū verissime esse demōstrauerit.ꝛ ipsuz
solū cūcta ex nihilo fecisse ꝑbauerit:quō
q̄si tres deos adoꝛare docemur: dū pr̄eꝛ
pfectū deū:filiū pfectū deū:spm̄ sanctuz
pfectū deū ꝓfiteri monemur? Dū enī sub
distincte tres psone distinguūť: q̄d aliud
q̄z tres dij a nobis intelligūť. Ags. In
ipa ꝟitate se demōstrāte et rōne ꝑhante
citius videbitis necessariā ī vna essentia
psonaꝛ trinitatē: itē p omnia necessaria ī
trib⁹ psonis idiuidue subesse vnitatē. Cū
iam supius enigmatice de deo loq̄ter:qz
nō poterā p̄p̄e:q̄d diri essentiā dei esseť
Fratres. Lucē. Ags. De luce q̄d gigni
tur. Fratres. Splendoꝛ. Ags. Quid ī
luce ꝛ splēdoꝛe simul cōsideraťz Fratres
Caloꝛ. Magister. Num in substātia lu
cis spēdoꝛis:ꝛ caloꝛis inueniť diuersitaſ
Fratres Nō:sz idētitas. Magister. Nū
in vocabulť vť officijs p̄dicať idētitas:

p

De cognitõe vere vite

Fratres. Minime: sz diuersitas. Nã lucis vocabulũ ipaz substãtiã: splẽdoꝛ vocabulũ lucꝭ gꝛaz: caloꝛis vocabulũ videtur exp̃mere lucꝭ efficaciam. Mgr. Igit ptz tria vocabula diuersa vnã ꝓstare idiuiduã essentiã. Fratres. Per oĩa patet Mgr. Sũmũ spiritũ pr̃em lucẽ appellari babetꝭ in apl'o. Deꝰ lux ẽ: z ĩ eo tenebꝛe nõ sunt vlle. Summũ q̃z spiritũ filium splẽdoꝛẽ appellari babetꝭ ĩ alio. Qui est splẽdoꝛ substãtie eius. Sũmũ nihilominꝰ spm̃sctm̃ caloꝛẽ nũcupari apõ moysen. Deus noster ignis ẽ. Cũ itaq̃ lux splẽdoꝛ caloꝛ sit vna natura z indiuidua substãtia: vocabula ꝥo diuersa: ꝓstat pfecto patris et filꝫ z spũsctꝰ vnã naturaz indiuiduãq̃ essentiã eẽ: dũ ĩ eo qõ significat q̃d sit: substãtialit spũs noiat. z itez ĩ psonis diuersitatẽ necessariã: dũ pr̃ gignens: filiꝰ nascẽs: spũsctus ab vtroq̃ pcedẽs p̃dicat. Frẽs. Plane trinitatẽ in psonis pspicue videmꝰ: et necessariaz in substãtia vnitatẽ euidẽter tenemꝰ. Magister. Jõ vigilãtissime hec duo noĩa. s. substãtia et psona diuĩe essentie coaptãt: qz sp substãtia ỽ indiuiduis ĩ plitate cõsistentib⁹: psona aũt de indiuidua rõnali natura p̃dicat: cũ nos soleamꝰ psonis pluralitatẽ: substãtie aũt designare eẽntie vnitatẽ. Fratres. Qua silitudine vocatur eterna lux pater? Mgr. Quia ex se plem genuit eq̃lẽ. Frẽs. Nõne sibi magis matris nomẽ ꝓuẽire videret? Mgr. In patre est sp principal causa plis. et iõ a pncipali seru debuit iure ℔ noĩe appellari. Frẽs. Qua silitudie dicit gignẽs? Magister. Certũ ẽ q̃ mẽs gignit cogitatõz. cũ aũt mẽs seip̃az cogitat: q̃si aliã sibi similẽ generat. Sic sũmꝰ deꝰ cũ seip̃m tale q̃lis est cogitauit: pculdubio silem sibi p omnia imaginẽ genauit. Et sic gignẽs iure pr̃ vocat. ita rectissime genitus filiꝰ noiat. Frẽs. Si deꝰ filiũ genuit: videt aliq̃n fuisse q̃ filiũ nõ habuit: et hoc nomẽ er accidẽti possederit. Qꝛ si ℔ ita ẽ supioꝛ platio labefactat. q̃ deo nihil accidẽtale: sz totũ essentiale p̃dicabat. Mgr. Jã docuit rõ ỽi eẽntiã eẽ etnã vitã: initũ z finis nesciã. q̃ si b̃ singl'aꝛ ꝥa vita abs q̃ initio sp fuit: ꝓstat q̃ z abs q̃ initio sp se viuere itellexit. Qꝛ si se viuere nõ itellexit: sapiẽs nõ fuit. qõ ẽ nephas ỽ deo dicere. Qꝛ si aliq̃n sapiaz aliũde accepit q̃ pꝰ caruit: tũc id a q̃ tãtũ bonũ accepit: deo meliꝰ extitit: qõ absurdissimũ ẽ. Sz si sempitna vita sp se viuere itellexit. hec intelligẽtie sapia nõ aliũde ei accidit: sz sp ei coessentiale fuit. quãq̃ hãc ex se vr̃ lẽ suã ineffabilꝫ genuerit. igit pr̃ nunq̃ sine filio extitit. Frẽs. Qua silitudie spiẽdoꝛ etne lucis filiꝰ vocat: nõ filia? Mgr. Quia p oĩa silitudo pr̃is ĩ eo exp̃mitur: vñ et silitudo eiꝰ dicit. Nihil enĩ ĩ rebus creatis ad integꝝ eiꝰ silitudinẽ fuat a q̃ nascit. Capilli nãq̃ a capite nati sũt capiti dissil'es. poma ab arboꝛibꝰ nata sunt illis dissil'ia: lana dissil'is ouibꝰ. Fetꝰ aialiũ vel ipi filꝫ boĩm nõ p oĩa sil'es q̃lita genitoꝛ. Dic aũt p oĩa gignẽti ẽ simillimꝰ: z iõ ꝥissime nõ filia sz filius vocat. Frẽs. Qua aũt habitudie filiꝰ ꝥbũ vocat? Mgr. Triplicit ꝥbũ itelligit. Uerbi gꝛa. Cũ ℔ ꝥbũ bõ: bõ pfert oꝛ: aut cũ idẽ ꝥbũ bõ absq̃ motu lingue ĩ coꝛde suo formaꝛ. aut cũ res ipa quã signat illõ ꝥbũ q̃lis sit intellectu cogitat. Poctercõ mõ deus ꝥbũ suũ genuit: cũ seip̃m cogitãdo dixit. Et qz totã mũdi formã eadẽ cogitatõe creauit: iõ ỽ q̃ oĩa in ꝥbo suo fecerit. Uñ z de creatõe mũdi legit. Ipe dixit et facta sũt. Nihil enĩ aliỽ ẽ filiꝰ vel ꝥbũ dei q̃ cogitatio vl' ars vl' sapia eiꝰ. Nepe cũ nos aliquã rẽ cogitamꝰ ipius rei imaginẽ ĩ cogitatione nr̃a formamꝰ, sic deꝰ cũ seip̃m cogitauit: silez sui p oĩa imaginẽ formauit. z iõ ℔ ꝥbũ imago vl' silitudo ỽr dei. sz nihil aliỽ nisi eadẽ eẽntia exp̃mit. Uñ et ℔ ꝥbũ dicit q̃si ꝥbotia exp̃mit. Fratres. Quare ỽr. omne q̃ factũ ẽ in ipo vita erat? Nũ lapides q̃ stolidi sunt in ꝥbo dei viuũt? Mgr. Oĩa creata triphariẽ subsistere dicit. In deo: i seip̃a: in nobis. In deo vita ĩmutabilit. in seipsa substãtia ꝛmutabil'. ĩ nob silitudo rerum imaginabil'. Verbi gꝛa. Lapis in seipso ẽ substãtia mutabil': qz ĩ calcẽ ꝛmutabil'. In nostra cogitatõne similitudo lapidis. In arte dei scientia interminabilis: vita

durabil'. Cū enī artifex domū facere cogitat: iā dom⁹ i ipa arte viuit: quā postmodū man⁹ edificat. Sz illa quā man⁹ erigit corruet. illa vo q̄ i arte viuit pmanet. Nil ąppe aliō ē ars q̄z aīa. z aīa nil aliō q̄z ars ei⁹: z ars ei⁹ nihil aliō ē q̄z ipsa vita. Sic ꝟbuz dei nihil aliō ē q̄z ars ei⁹. z ars nihil aliō est q̄z ipa vita. z i hac cūcta īmutabilia pmanebūt: q̄ i substantia sui mutabilia deficiūt. Frēs. Cū eui dens rō idē ꝟbū cū pre et spūsctō vnam z īdiuiduā substātiā ierpugnabil' ꝓbauerit: quō solū icarnari potuit: Si ei a pris et spūsctī eēntia est sepatū z singulariť humanatū: ꝓstat pfecto q̄ pris z filij et spūsctī substātia nō ē indiuidua. q̄ potuit pati sepatōnis discrimīa. Ogf. Sic sempiterna ꝟt⁹ diuinitat' p ea q̄ facta ꝓspiciunť pt itelligi. sic ħ pfundū miste riū et occultū p ea q̄ i nobis gerūť rōe p scrutāte poterit ispici. Notū est ei q̄ humana mēs verbū ꝓmūis locutōnis ex se cogitādo gignit: z idē verbū i mēte z in memoria sil' vna eēntia existit. Cū vero mens verbū suū alīs īnotescere cupit: cū eadē cogitatōe q̄ nihil aliō ē q̄z verbū suū: z cū memoria disponit q̄ idē ꝟbum corpus voc' īduit. et auribꝫ audibile: et corpꝫ audiētiū visibile ꝓcedit. z etiam ipis corp⁹ suuz ligari z videri pmittit: et tñ īuisibile manēs de eēntia mētis z memorie nō recedit. Nō ḡ mēs nec memoria: sz solū verbū singulariť sonuit p corpus vocis sēsibile. z tñ insepabil'z mansit in essentia mētis et mēorie īuisibile. Sic sūm⁹ pr verbū suū seipm cogitādo genuit. qđ i pris et spūsctī eēntia sil' coeēntia le subsistit. Sed tñ nec pr nec spūsctūs sz solū ꝟbū qđ ē pris filij singulariť humanū corp⁹ īduit: se boibꝫ sensibile exhibuit: corp⁹ sūptū īdigna pati pmisit. ipz insepabil'z in essentia pris et spūsctī iuisibile z ipassibile pmāsit. Frēs. Qua ātsil'itudie amor dei spūs nomiať: Ogf. Dei essentiā dixi eē vitā. vera aūt vita se viuere itelligit: z si se vitā itelligit: se vtiq̄ diligit. Dei aūt viuere itelligere diligere nihil ē aliō q̄z existere. Dilectio ḡ ei vita: z vita ē spūs. Et q̄z de⁹ p dilectōz cūctꝫ esse vl' viuere tribuit. idcirco spūs nūcupať. Jō aūt sctūs addiť: q̄z cūcta p eū sctificāť. Frēs. Qualiť ꝓbať ħ spūs a pre z filio ꝓcedere: Ogf. Nihil aliō spiritus sctūs q̄z amor dei itelligiť. vñ z de⁹ charitas dr. Cōstat aūt q̄z pr filiū vt seipm diligit. z itē filiꝰ pre tāq̄z seipm diligit. Vita nāq̄z diligit se sapē: z itez sapiētia diligit se viuere. Vite aūt z sapie ꝓbata ē vna eēntia esse. Jgiť dilectio vel amor vl' charitas: qđ ē spūs sctūs i suba pris z filij coessētial' existit. z iō ab vtro q̄z eq̄liť ꝓcedit. Frēs. Si spūs sctūs pri z filio coessential' existit: quō ab indiuidua sba separi potuit: cū i specie colūbe sup dñm: vl' i forma ignis sup apl'os apparuit: Ogf. Sctūs spūs substātia non in colūbā vl' ignē est trāsmutata: sic nec verbi in carnē est trāsformata: sz spūs sanctus colūbe corpus ꝓdidit.

Finis

Ex libro retractatōnū diui augustini

Onfessionuz

meaz libri tredecī z de malo z de bonis meis deū laudāt iustū z bonū: atq̄ in eū excitāt hūanuz ītellectū et affectū. Interim qđ ad me attinet hoc ī me egerūt cū scriberēť: z agūt cū legunť. Quid de illis alij sentiāt ipsi viderīt. multꝫ tñ fratribꝫ multū placuisse z placere scio. A ꝓmo vsq̄ ad decimū de me scꝓti sunt. In tribꝫ ceterꝫ ꝺ scꝓturis sctis: ab eo qđ scꝓtū ē. In ꝓncipio fecit de⁹ celū et terrā: vsq̄ ad sabbati requiem. In quarto libro cuz de amici morte animi mei miseriā ꝓfiterer dicēs q̄ aīa nr̄a vna qđāmodo facta fuerat ex duabus. et ideo inq̄z forte mori metuebā. ne totus ille morerer quē ml'tū amaueram. Que mihi q̄si declamatio leuis q̄z guis ꝓfessio videť: q̄z uis vtcūq̄z tpata sit hᶜ ieptia ī eo qđ additū ē forte. Et illꝺ in libro terciodecio q̄ dixi firmamētū factū inf spiritales aq̄s supiores z corpales inferiores nō satis ꝓsiderate dictū ē. Res aūt in abscōdito est valde.

Aurelij Augustini deuotissimi confessionū liber primus incipit

Capitulum 1

Magnus es dominie z laudabil valde: magna virtus tua: z sapientie tue ñ est nūer. Et laudare te vult hō aliq̄ portio creature tue. z hō circūferēs mortalitatē suā: circūferēs testimoniū pcti sui. z testimoniū q̄ superbis rīstis: et tñ laudare te vult hō aliq̄ portio creature tue. Tu excitas vt laudare te delectet. q̄ fecisti nos ad te: z inq̄etū ē cor nostr̄ donec requiescat i te. Da mihi dñe scire z itellige re vtr̄ sit pius iuocare te an laudare te. z scire te prius sit an iuocare te. Sz q̄s te inuocat nesciēs te. Alius enī p alio pt iuocare nesciēs te. An potius iuocar̄ vt sciar̄: Quō aūt iuocabūt: i quē nō crediderūt: Aut quō credēt sine pdicāte. Et laudabūt dñm q̄ requirūt eū: Querētes enī inueniēt eū: z iuenientes laudabūt eū. Querā te dñe iuocās te: z inuocē te credēs in te: pdicat̄ es enī nob. Inuocat te deus fides mea quā dedisti mihi. quā īspirasti mihi p hūanitatē filij tui p ministeriū pdicatoris tui. Et quō iuocabo deū meum: deū z dominū meū: Qm̄ vtiq̄ i meipsū eū vocabo cū iuocabo eū: Et q̄s locus est i me q̄ veniat i me deus me. q̄ deus veniat i me: deus q̄ fecit celū z terrā. Jta ne domine deus meus ē q̄q̄ i me q̄ capiat te: An vo celū z terra q̄ fecisti z i q̄bus me fecisti capiūt te: An q̄ sine te nō essz q̄cq̄d ē. fit vt q̄cq̄d est capiat te. Qm̄ itaq̄ z ego sū: q̄d peto vt venias i me q̄ ñ essez nisi esses i me. Nō enī ego iā i īferis z tñ etiā ibi es. Nā z si descēdero i infernū ades. Nō ḡ essem deus me: q̄ nō oīno essez: nisi esses i me. An potius nō essem nisi essem i te: ex q̄ oīa: p quē oīa. in q̄ oīa. Etiā sic dñe etiam sic. Quo te iuoco cū i te sim: Aut vñ venias i me: Quo enī recedā extra celum z terrā vt inde i me vēiat deus me. q̄ dixit. celū z terrā ego ipleo. Capiūt ḡ ne te celū z tra: qm̄ tu iples ea: An iples z restat qm̄ nō te capiūt: Et q̄ refūdes q̄cq̄d impleto celo z terra restat ex te. An nō opus habes vt a q̄q̄ ptinear̄ q̄ ptines oīa: qm̄ q̄ imples: ptinēdo iples: Nō enī vasa q̄ te plena sūt: stabilē te faciūt: q̄ z si frāgantur nō effūder̄. Et cū effunder̄ sup nos, nō tu iaces sz eriḡ nos: nec tu dispgeris sz colligis nos. Sz q̄ iples oīa: te toto i ples oīa. An q̄ nō pñt te totū capere oīa: ptē tui capiūt: z eādē ptē sil oīa capiūt: An singulas singl̄a: maiores maiora: et minores minora capiūt. Ergo ē aliq̄ pars tua maior aliq̄ minor: An vbiq̄ totus es: Capit 4 z res nulla te totū capit: Quid es ḡ deus me: Quid rogo nisi dñs deus: Quis enī dñs pter dñm: aut q̄s deus pter deū nr̄m: Sūme optime potētissime oīpotētissime misericordissime z iustissime: secretissime z pīsentissime: pulcerrime z fortissime: stabil̄ et incōprehēsibil̄: imutabil̄ mutans oīa: nūq̄ nouus: nūq̄ vet̄. inouās oīa z i vetustatē pducēs superbos et nesciunt. Semp agēs: sp quietus: colligēs z nō egēs. portās et implēs z protegēs. creās z nutriens et perficiēs: q̄rēs cū nihil desit tibi: amas nec estuas. zelas et securus es. penitz te z nō doles. irasceris et trāq̄llus es: opa mutas: nec mutas consiliū. recipis q̄d inuenis z nunq̄ amisisti. Nūq̄z inops z gaudes lucris. Nunq̄z auar̄ z vsuras exigis Superogat tibi vt debeas: z q̄s hz q̄q̄ ñ tuū. Reddis debita nulli debēs: donas debita nihil pdēs. Et q̄d dicim̄ deus me: vita mea: dulcedo mea scta: aut q̄d dic aliq̄s cū de te dic: Et ve tacētibus Capit 5 de te: qm̄ loq̄ces muti sūt. Quis mihi dabit acq̄escere in te: Quis mihi dabit vt venias i cor meū: z iebries illō: vt obliuiscar mala mea: z vnū bonū meū ap̄lectere te. Quid mihi es: Miserere vt loquar. Quid tibi sū ipe: vt amari te iubeas a me z nisi faciā irascar̄ mihi et miner̄ ignoscēti miserias. Parua ne ipa ē misia si ñ amē te: Ei mihi. Dic mihi p misatōes tuas dñe deus me q̄d sis mihi. Dic aie meę salus tua ego suz. Sic dic vt audiā. Ecce aures cordis mei ante te. Dñe api eas: z dic aie mee. sal̄ tua ego sū. Curra p vocē hāc z apphēdā te. Noli abscondere a me faciē tuā. Moriar: ne moriar: vt eam videā. Angusta ē dom̄ aie mee: q̄ venias ad eā: dilatet abs te. Ruinosa ē: reficiendā:

Habet q̄ offendāt oculos tuos: fateor ꝛ scio. Sz q̄s mūdabit eā? Aut cui alti p̄ter te clamabo? Ab occultis meis munda me dñe: ꝛ ab alienis parce ſuo tuo. Ꝛe/ do ppt̄ qđ ꝛ loq̄r. Dñe tu scis. Nōne ti/ bi plocut⁹ sū aduersū me delicta mea de us meus: ꝛ tu dimisisti impietatē cordis mei. Nō iudicio ꝓtēdo tecū q̄ vitas es: ꝛ ego nolo fallere meip̄m. ne mētiat iniq̄ tas mea sibi. Nō g̃ iudicio ꝓtēdo tecū. qz si iniq̄tates obſuaueris dñe: dñe q̄s ſusti nebit? Sz tñ sine me loq̄ apđ mīſicordi am tuā: me terrā ꝛ cinerē Sine me tñ lo q̄: qm̄ ecce miſicordia tua ē. ñ hō irriſor me⁹ cui loq̄r. Et tu forſtaſſe irrideſ me: sz ꝓuerſus miſereberis mei. Quid enī eſt qđ volo dicere dñe de⁹ me⁹: niſi qz neſcio vñ veneri huc ī iſtā dico mortalē vitā: mor/ talē dicā vitā: an mortē vitalē: neſcio? Et ſuſceperūt me ꝓſolatões miſeratōnū tu arū: ſic audiui a pentib⁹ carnis mee: ex q̄ ꝛ in q̄ formaſti me ī tpe. Nō enī ego me/ mini. Excepert g̃ me ꝓſolatões lactis hu mani. Nec mr̄ mea vl̄ nutrices mee ſibi vbera ī plebāt: sz tu mihi dñe dabas p eas alimētū ī fantie ſm̄ īſtitutōez tuaz et diuitias vſq̄ ad fundū rer̄ diſpoſitas. Tu etiā mihi dabas nolle ampli⁹ q̄ da bas: ꝛ nutriētib⁹ me velle mihi dare qđ ill̄ dabas. Dare enī mihi p ordiatū affe/ ctū volebāt q̄ ex te abūdabāt. Nā bonū erat eis bonū meū ex eis: qđ ex eis nō: sz p eas erat. Ex te q̄ppe bona oīa de⁹: ꝛ ex deo meo ſal⁹ mihi vniuerſa. Qđ aniad/ uerti postmodū clamāte te mihi p hc̄ ip ſa q̄ tribuis int⁹ ꝛ forſ. Nā tūc ſugere no rā ꝛ acq̄eſcere delectatōib⁹. Flere aūt of/ fenſiōes carnis mee nihil ap̄li⁹. Post hc̄ ridere cepi dormiēs p̄mo: deīde vigilās. Hoc enī de me mihi īdicatū ē: ꝛ credidi: qm̄ ſic videm⁹ ꝛ alios infātes. Naz iſta mea nō memini. Et ecce paulati ſētiebā vbi eſſem: ꝛ volūtates meas volebā oſtē dere eis p q̄s impleret: ꝛ nō poterā qz in tus ille erāt: foris aūt illi: nec vllo ſuo ſen ſu valebāt ītroire ī aniaz meā. Itaq̄ ia/ ctabā mēbra ꝛ voces. ſigna ſil̄ia volūta/ tib⁹ meis: pauca q̄ poterā q̄lia poteram. Nō enī erāt veriſil̄ia. Et cū mihi ñ obtē perabat: vl̄ nō ītellecto: vl̄ ne obeſſz: īdi/ gnabar nō ſubdit⁹ ſz maioribꝫ. et liber⁹ nō fuiētib⁹: ꝛ me ꝺ illis flēdo vindicabā Tales eē infātes didici q̄s diſcere potui: ꝛ me talē fuiſſe magis mihi ip̄i īdicauer̄t nō sciētes q̄ꝫ sciētes nutritores mei. Et ecce infātia mea oli mortua ē ꝛ ego viuo Tu aūt dñe q̄ et ſp viuis. ꝛ nihil morīt ī te. qm̄ añ ꝓmordia ſecl̄oꝝ ꝛ añ oē qđ vel ante dici pt: tu es ꝛ deus es dñiq̄ oīm q̄ creaſti: ꝛ apud te rer̄ oīm īſtabiliū ſtant cauſe. et rer̄ oīm mutabiliū īmutabiles manēt origines. ꝛ oīm irrōnabiliū ꝛ tpa/ liū ſempit̄ne viuūt rōes. Dic mihi ſup/ plici tuo de⁹: ꝛ miſicoꝝ miſero tuo. dic mihi vtrū alicui iā etati mee mortue ſuc ceſſerit īfantia mea. an illa ē quā egi ītra viſcera mr̄is mee? Nā ꝛ ꝺ illa mihi non nihil īdicatū ē. et ꝓgnātes ip̄e vidi feias. Quid etiā añ hāc dulcedo mea de⁹ me⁹? fui ne alicubi aut aliq̄s. Nā q̄s mihi di/ cat iſta nō habeo: nec pr̄ nec mater potu erūt: nec alioꝝ expimētū. n̄c mēoria mea An irrides me iſta q̄rētē: teq̄ de ħ qđ no ui laudari a me iubes. et ꝓfiteri me tibi? Cōfiteor tibi dñe celi ꝛ tre laudē dicens tibi de ꝓmordiis ꝛ infantia mea q̄ ñ me/ mini. ꝛ dediſti ea homī ex aliis de ſe cōi/ cere: ꝛ auctoritatib⁹ ml̄iercl̄aꝝ ml̄ta ꝺ ſe credere. Erā ei ꝛ viuebā etiā tūc: ꝛ ſigna quib⁹ ſenſa mea nota aliis facerē: iā in fi ne infātie q̄rebā. Uñ ħ tale aīal niſi abs te dñe? An q̄ſq̄ ſe faciēdi erit artifex: aut vlla vena trabit aliūde: q̄ ee ꝛ viuere cur rat in nos. p̄terq̄ qđ tu facis nos dñe cui eſſe et viuere nō aliđ atq̄ aliđ ē: qz sūme ee atq̄ sūme viuere idip̄m es. Sūm⁹ ei es ꝛ nō mutaris. nec pagit̄ ī te hodiernū dies: ꝛ tñ ī te pagit̄: qz ī te ſunt ꝛ iſta oīa. Nō enī haberēt vias trāſeūdi: niſi cōti/ neres ea. Et qm̄ āni tui nō ꝺficiēt. anni tui hodiern⁹ dies. Et q̄ꝫ ml̄ti iā dies nr̄i ꝛ patrū noſtroꝝ p hodiernū tuū trāſier̄t ꝛ ex illo accepert modos: ꝛ vtcūq̄ extite rūt ꝛ trāſibūt adhuc alij ꝛ accipiēt ꝛ vt/ cūq̄ exiſtēt. Tu aūt idē ip̄e es: ꝛ oīa cra ſtina atq̄ vltra oīaq̄ heſterna ꝛ ꝓtro: ho die facies: hodie feciſti. Quid ad me si q̄s nō ītelligat? Gaudeat et ip̄e dicēs. Quid

Capm 7.

est hoc? Gaudeat etiã sic: & amet nõ inue niẽdo inuenire poti9 q3 iueniẽdo nõ iue nire te. Exaudi de9. Ue pctis hoim. Et hõ dicit hec. & miserere ei9: qm̃ tu fecisti eũ. & pctm̃ nõ fecisti i eo. Quis mecũ cõ memorat peccatũ infantie mee. Qm̃ nẽo mũdus a peccato coã te: nec infans: cui9 est vnq9 diei vita sup terrã. Quis mecuz memorat? An qlibet tãtill9 nũc paruu lus: in q̃ video qđ nõ memi đ me? Quid g̃ tũc peccabã? An quia vberi9 inhiabã plozãs. Hã si nũc faciã: nõ qdẽ vberib9: sz esce pgruẽti annis meis ita inhiãs: de rideoz atq3 repbẽdar iustissime. Tũc g̃ repbẽdẽda faciebã. sz qz repbẽdentẽ itel ligere nõ poterã: nec mos repbẽdi me n9 rõ sinebat. Hã extirpam9 et eũcim9 ista crescẽtes. Hec vidi q̃nq3 scientẽ: cũ aliq̃d purgat: bona pũcere. An p tpe etiã illa bona erãt flẽdo petere etiã qđ noxie da reꝛ: indignari acriter nõ subiectis hoib9 liberis et maioꝛib9: hisq3 a quib9 genitus est: multisq3 pterea prudẽtioꝛib9: nõ ad nutũ voluntatis obtẽperãtib9 feriendo nocere niti quãtũ pt: qz nõ obedirẽ impe rijs q̃b9 pniciose obediret. Ita ibecillitas mẽbꝛoꝝ infantiliũ innocẽs est: nõ anim9 infantiũ. Vidi ego & expertus sum zelãtez paruulũ: nondũ loq̃bat: et intuebat pal lidus amaro aspectu collactaneũ suum. Quis ẽ ignoꝛat? Expiare se dicunt ista matres atq3 nutrices: nescio q̃b9 remedi is. Nisi ꝓo et ista innocẽtia ẽ in fonte la ctis vbertim manãte atq3 abũdãte opib9 egentissimum. & illo adhuc vno alimẽto vitã ducentẽ: cõsoꝛtẽ nõ pati. Sz blãde tolerant hec: nõ quia nulla vl̃ parua: sed qz etatis accessu pitura sunt. Nõ licz ꝓ bes: tñ ferri equo aĩo eadẽ ipa nõ possũt: qñ in aliquo annosioꝛe depbẽdunt. Tu itaq3 dñe de9 me9 q̃ dedisti vitã infanti: & coꝛp9 qđ ita vt videm9 instruxisti sensi bus. cõpegisti mẽbꝛis: figura decoꝛasti. ꝓoq3 eius vniuersitate atq3 incolumita te oẽs conatus animãt9 insinuasti. iubes me laudare te ĩ istis & cõfiteri tibi & psal lere nomini tuo altissime: qz de9 es oĩpo tens et bonus: etiã si sola ista fecisses que nemo ali9 potest facere nisi tu vnea quo est omnis mod9 formosissime q̃ formas omnia. & lege tua ordinas oĩa. Hãc ergo etatẽ dñe q̃ me vixisse ñ memini. de q̃ ali is credidi. & quã me egisse ex alijs infan tib9 cõiecti. quãq3 ista multũ fida cõiectu ra sit: piget me annũerare huic vite mee q̃ viuo in hoc seculo. Quãtuz enĩ attinet ad obliuiõis mee tenebꝛas: par illi ẽ qua vixi in matris vtero. Qz et si in iniq̃tate conceptus sum: et in peccat9 me mr̃ mea in vtero aluit: vbi oꝛo te deus meus: vbi domine ego seru9 tuus: vbi aut qñ inno cens fui? Sz ecce omitto illõ tpus. Et q̃d mihi iã cũ eo est: cuius nulla vestigia recolo? Hõne ab infantia huc pgens ve ni in puericiã: vl̃ poti9 ipa ĩ me venit et successit infantie? nec discessit illa. Quo enĩ abijt? Et tñ iã nõ erat. Non enĩ eraz infans q̃ nõ farer: sz iã puer loquẽs erã. & memini hoc. & vnde loq̃ didicerã p9 ad uerti. Non enĩ docebãt me maioꝛes ho mines pbẽtes mihi verba certo aliq̃ oꝛ dine doctrie: sicut paulopost lras: sz ego ipe mẽte quã dedisti mihi deus me9 cuz gemitib9 & vocib9 varijs & varijs mẽbꝛo rũ motib9 edere vellem sensa coꝛdis mei: vt volũtati parerẽt: nec valerẽ que vole bã oĩa. nec q̃b9 volebã oĩb9 pensabã me moria cũ ipi appellabãt rẽ aliquã: & cuz fm eã vocẽ coꝛp9 ad aliq̃d mouebãt: vi debã et tenebã ẽ ab eis vocart rẽ illã qđ sonabãt cũ eã vellẽt oñdere. Hoc aũt eos velle ex motu coꝛpis apiebat tanq3 ẽbis naturalib9 omniũ gẽtiuz. q̃ fiũt vultu et nutu ocꝛoꝝ. ceteroꝝq3 mẽbꝛoꝝ actu: & sonitu voc9 indicãte affectionẽ animi i petẽdis habẽdis reꝛciẽdis fugiẽdisq3 re bus. Ita ẽba in varijs sentẽtijs loc9 su is posita & crebꝛo audita. q̃q3 rez sig̃ent paulatim colligebã: mealq3 iã volunta tes edomito in eis signis oꝛe p hec enũ ciabã. Sic cũ his inter q̃s erã voluntа tũ enunciãdaz signa cõmunicaui: & vite humane pcellosam societatẽ alti9 ingres sus sum: pendẽs ex parẽtum autoꝛitate nutuq3 maioꝝ hominũ. De9 de9 meus quas ibi miserias exptus sum & ludifica tões. quãdo q̃dem mihi recte viuere pu ero id ꝓponebat obtẽperare monẽtib9:

vt in hoc seculo florerē et excellerē līguo
sis artib⁹ ad honorē hominū: ⁊ falsas di
uitias famulātib⁹. Inde in scholā dat⁹
sum vt discerē lras: in quib⁹ quid vtilita
tis esset ignorabā miser. ⁊ tamē si segnis
in discēdo essem vapulabaz. Laudabat
enī hoc a maiorib⁹. Et multi añ nos vi
tā istam agētes pstruxerūt erūnosas vi
as: p quas trāsire cogebamur mltiplica
to labore ⁊ dolore filijs adā. Inuenim⁹
autē dñe homies rogātes te: ⁊ didicim⁹
ab eis: sentiētes te vt poteramus esse ali
quē magnū q̄ posses etiā nō apparēs sē
nobis. Nā puer cepi rogare te auxiliū ⁊
refugiū meū: ⁊ in tuā inuocationē rūpe
bā nodos lingue mee: et rogabā te puus
nō paruo affectu: ne i schola vapularem
Et cū me nō exaudiebas: qō nonerat ad
insipiētiā mihi: ridebant a maiorib⁹ ho
minib⁹ vsq̄ ab ipis parētib⁹ q̄ mihi acci
dere mali nihil volebāt plage mee. Da
gnū tunc ⁊ graue malū meū. Est ne q̄sq̄
dñe tā magnus anim⁹ p gndi affectu ti
bi coherēs: Est ne inq̄ ōsq̄: Facit enim
boc q̄dam etiā stoliditas. Est ergo q̄ ti
bi pie coherēdo ita sit affectus grāditer:
vt ecleos et vngulas atq̄ huiuscemodi
varia tormēta: p quib⁹ effugiēdis tibi p
vniuersas terras cū timore magno sup
plicāt: ita parui estimet: irridēs eos qui
hec acerbissime infligūt. quēadmodum
parētes nostri ridebāt tormēta quib⁹ pu
eri a magistris affligebamur. Nō enī aut
minus ea metuebam⁹: aut min⁹ te ō his
euadēdis depcabamur: ⁊ peccabam⁹ tñ
minus scribēdo aut legēdo aut cogitā
do de litteris q̄s exigebāt a nobis. Nō ei
deerat dñe memoria vl ingeniū q̄ nos ha
bere voluisti p illa etate satis: sed delecta
bar ludere: ⁊ vindicabāt in nos ab eis q̄
talia agebant. Sed maiorū nuge nego
cia vocant. puerorz autē talia cū sint pu
niūt a maiorib⁹: ⁊ nemo miserāt pueros
vel illos vel vtrosq̄: nisi fo approbz q̄s
q̄s bonus rez arbiter vapulasse me: quia
ludebā pila puer: ⁊ eo ludo impediebar:
quo minus celerit discerē litteras. quib⁹
maior deformi⁹ luderē. Haud aliud fa

ciebat idē ipe a quo vapulabā. Qui si in
aliqua q̄stiuncula a cōdoctore suo vict⁹
esset: magis bile atq̄ inuidia torquerēt:
q̄s ego cū in certamine pile a colluctore su
pabar. Et tamē peccabā dñe de⁹ ordia
tor et creator omniū rez naturaliū: pec
catorū autē tm̄ ordiator. Dñe de⁹ pecca
bā faciēdo cōtra pcepta parētū et mgro
rū illorū. Poterā enī postea bene vti lit
teris: quas volebāt vt discerē: quocūq̄
animo illi mei. Nō enī meliora eligēs: e
rā inobediēs: sz amore ludēdi amās i cer
tamibus supbas victorias: ⁊ scalpiau
res meas falsis fabellis q̄ prurirēt ardē
tius: eadē curiositate magis magisq̄ p
oc'os piculosa micante in spectacula lu
dosq̄ maiorū. Quos tamē q̄ edūt ea di
gnitate pditi excellūt: vt ꝑ pene oēs op
tent paruul' suis: quos tamē cedi libēter
patiunt: si spectacul' talib⁹ impediantur
a studio: quo eos ad talia edenda cupiūt
puenire. Vide ista dñe mi ficorditer: ⁊ li
bera nos iā inuocātes te. libera etiā eos
q̄ nōdū te inuocāt. vt inuocēt te ⁊ liberes
eos. Audierā enī ego adhuc puer ō vita
eterna nobis pmissa p humilitatem dñi
dei nostri descēdentē ad supbiā nostrā:
⁊ signabar iā signo crucis eius: ⁊ ꝺdiebar
et⁹ sale: iā inde ab vtero matris mee: que
multū sperauit i te. Vidisti dñe cum ad
huc puer essez et q̄dā die pssus stomachi
dolore repēte estuarē pene morit⁹ vi
disti de⁹ meus: qm̄ custos me⁹ iā eras: q̄
motu animi ⁊ qua fide baptismū christi
tui dei et dñi mei flagitaui a pietate ma
tris mee ⁊ matris omniū nostrā ecclesie
tue. Et cōturbata mater carnis mee: qm̄
⁊ sempiternā salutē meā chari⁹ parturie
bat corde casto in fide tua iā curaret fe
stinabūda vt sacramētis salutaribus initi
arer et abluerer: te domine iesu cōfitens
in remissionē peccatorz nisi statim recre
at⁹ essem. Dilata est itaq̄ mūdatio mea:
quasi necesse esset vt adhuc sordidarer si
viuerē. quia videlicz post lauacruz illud
maior ⁊ piculosior in sordib⁹ delictorum
reat⁹ foret. Ita iā credebā ⁊ illa ⁊ omnis
dom⁹: nisi pr̄ sol⁹: qui tm̄ nō euicit i me
ius materne pietatis: q̄ min⁹ in christum

Capitulū x

Capitulū xi

crederē: sic ille nō dū crediderat. Az illa satagebat vt tu mihi pater esses de⁹ me us poti⁹ q̄s ille. z in h̄ adiuuabas eaz: vt superaret virū cui melioz fuiebat. qz z i h̄ tibi vtiq; iubēti fuiebat. Rogo te deus me⁹ vellē scire si tu etiā velles. q̄ ꝓsilio di lat⁹ sū ne tūc baptizarer. vtrū bono meo mihi q̄si laxata sint loza peccādi: an non laxata sint. Un ḡ etiā nūc ō aliis atq; ali is sonat vndiq; i aurib⁹ nr̄is. sine illū: fa ciat qđ vult. nō dū enī baptizat⁹ ē: et tñ i salute corpis nō dicim⁹. sine: vulneret ā/ pli⁹: nodū enī sanat⁹ ē. Quāto g̃ melius vt cito sanarer. z id ageret mecū meoruz meaq; diligētia. vt recepta sal⁹ aīe mee tuta essz tutela tua q̄ dedisset eā: Deli⁹ ꝙo. Sed q̄t et q̄nti fluct⁹ impēdere tēpta tōnū post puericiā videbant: nouerat e/ os iā illa mr̄: z territa p eos. vnde postea formarer: quā ipaz iā effigiē ꝓmittere vo lebat. In ipa tñ puericia de q̄ mihi mi/ nus q̄s de adolescētia metuebat: nō ama bā lr̄as: z me i eas vrgeri oderam. z vrge bar tñ. et mihi bñ fiebat: nec faciebā ego bñ. Nō enī discerē nisi cogerer. Nēo an tē inuit⁹ bñ facit: etiā si bonū ē qđ facit. Nec q̄ me vrgebāt bñ faciebāt: sz bñ mi hi fiebat abs te de⁹ me⁹. Illi enī nō ītu ebant q̄ referrē qđ me discere cogebāt. p ter q̄s ad satiādas īsatiabiles cupiditates copiose iopie z ignominiose glie. Tu ꝙo cui numerati sūt capilli nr̄i: erroze oīm q̄ mihi ist̄abāt vt discerē vtebar⁊ ad vtilita tē meā. meo aūt q̄ discere nolebā vtebar⁊ ad penā meā. q̄ plecti nō erā idign⁹ tātil/ lus puer z tāt⁹ pctōr. Ita de nō bñ faciē tib⁹ tu bñ faciebas mihi. z de peccāte me ipo iuste retribuebas mihi. Jussisti enī z sic ē: vt pena sua sibi sit oīs īordinatus anim⁹. Quid autē erat cause cur grecas lr̄as oderā: q̄b⁹ puerul⁹ induebar. ne nūc mihi q̄dem sat⁊ explorat̄ est. Adamaue rā enī latinas. nō quas ꝑmi magistri: sed q̄s docerēt q̄ grāmatici vocāt. Nā illas ꝑmas vbi legere z scribere z numerare di scit: nō min⁹ onerosas penalesq; habebā q̄s omnes grecas. Un tñ et h̄ nisi ō pctō z vanitate vite. qz caro erā z spūs ambu lās z nō reuertēs: Nam vtiq; meliores: qz certiores erāt ꝑme ille lr̄e q̄b⁹ fiebat i me: et factū est z habeo illō vt legā si q̄d scriptū inuenio. et scribā ipe si q̄d volo. q̄s ipe q̄b⁹ tenere cogebar enee nescio cu ius erroris: oblit⁹ erroz meoz z plorare didonē moztuā. qz se occidit ob amoze cū interea meipm i his a te moziēte de⁹ me⁹ vita mea siccis oculis ferrē miserim⁹? Quid enī miseri⁹ misero nō miserāte se/ ipm. et flēte didonis moztē q̄ fiebat amā do eneā. nō flēte aūt moztē suā q̄ fiebat nō amādo te: De⁹ lumē cordis mei z pa nis oris int⁹ aīe mee: z virtus maritans mentē meā z sinū cogitatōnis mr̄i mee. nō te amabā: z fornicabar abs te: z forni cāti sonabat vndiq; euge euge. Amicicia enī hui⁹ mūdi fornicatio ē abs te. Et eu ge euge dicit vt pudeat si non ita hō sit. Et hec nō flebā: sz flebā didonē exticā: ferroq; extrema secutā. seq̄ns ipe extre/ ma cōdita tua relicto te. et terra ienī ter ram: z si ꝓhiberer ea legere dolerē: qz nō legerē qđ dolerē. Tali demētia honestio/ res et vtiliores lr̄e putant: q̄s ille q̄bus legere et scribere didici. Sz nūc i anima meā clamet de⁹ me⁹: z veritas tua dicat mihi. Nō ē ita. Melior est ꝓsus docti/ na illa ꝓor. Nā ecce paratior sum oblīi sci errores enee: atq; oīa eiusmodi q̄s scri bere et legere. Nt enī vela pēdent i limi nib⁹ grāmaticaz scholaz: sz nō illa magi honorē secreti q̄s tegumētū error⁊ signifi cāt. Nō clamēt aduersū me q̄s iā non ti/ meo dū ꝓfiteor tibi q̄ vult aīa mea deus meus: z acq̄esco in reprhēsiōe malaz viaz rū meaz. vt diligā bonas vias tuas. Nō clament aduersum me vēditores grāma tice vl emptores: quia si ꝓponā eis inter rogans vtrū verū sit q̄ eneam aliquando carthaginē venisse poeta dicit: indocti res se nescire respondebūt. doctiores au tem etiā negabūt verū esse. Nt si queraz quibus litteris scribat enee nomen: oēs mihi qui hec didicerūt verum respondē būt ꝑm id pactū z placitū q̄ inter se ho/ mines ista signa firmarūt. Item si q̄ram quid hoz⁹ maiore vite hui⁹ incōmodo quisq; obliuiscatur legere et scribere: an poetica illa figmenta: quis non vid̄at

Capitul 12

Capitul 13

ꝺ̄d reſpōſur⁹ ſit: q̄ nō ē penit⁹ oblit⁹ ſui: Peccabā ego puer cū illa ianua iſtis vti/lioribꝫ amore ꝓponebā: vl̄ poti⁹ iſta ode rā: illa amabā. Jā ẏo vnum z vnū duo: duo z duo q̄ttuor: odioſa cantio mihi e/quus ligne⁹ plen⁹ armat⁹: z troie incen/diū. atq; ipi⁹ vmbra creuſe. Cur g̃ grecā etiā grāmaticā oderā talia cantāt̄: Nā z homer⁹ perit⁹ texere tales fabellas et dulciſſime van⁹ eſt: mihi tñ amarus erat puero. Credo etiā grec⁹ pueris virgiliuſ ita ſit: cū eū ſic diſcere cogūr̄: vt ego illū. videlicz difficultas oīno ediſcēde ligue pe grine: q̄ſi felle aſpgebat oēs ſuauitates grecas fabuloſaꝝ narrationū Nulla enī ẏba illa nouerā. z ſeuiſ terroribꝫ ac peniſ vt noſcerē inſtabar mihi vehemēter. Nā z latina aliq̄ infans⁹ vtiq; nulla nouerā: z tñ aduertēdo didici ſine vllo metu at/q; cruciatu: inter etiā blādimēta nutricū z ioca arridentiū z leticias alludentiuꝫ. Didici ẏo illa ſine penali onere vrgētiuꝫ cū me vrgeret cor meū ad pariēda cōce/pta ſua. que nō poſſem niſi aliq̄ verba di diciſſem nō a docentibꝫ ſed a loq̄ntibus in quorū auribꝫ et ego parturiebā q̄cq̄d ſentiebā. Pinc ſatis elucet maiorē habe re vim ad diſcēda iſta liberā curioſitatez q̄ meticuloſā neceſſitatē. Sed illi⁹ flu/xum reſtrīgis legibꝫ tuis deus: legibꝫ tu is a magiſtroꝝ ferulis vſq; ad tentatōes martrū valentibꝫ legibꝫ tuis miſcere ſalu bres amaritudies reuocantes nos ad te a iocūditate peſtifera qua receſſim⁹ a te. Exaudi dñe deꝑcatōnem meā: ne defici at anima mea ſub diſciplina tua: neq; ꝺ ficiam in cōfitendo tibi miſeratōes tuaſ: quibꝫ eruiſti me ab oīb⁹ vijs meis peſſi mis: vt dulceſcas mihi ſup omnes ſedu ctōnes quas ſequebar. et amem te vali/diſſime: z amplexer manū tuā totis p̄cor dijs meis. vt eruas me ab omni tēptatō ne vſq; in finem. Ecce enī tu dñe rex me⁹ z deus me⁹: tibi ſeruiat q̄cq̄d vtile puer didici. tibi ſeruiat qꝺ loquor z ſcribo et lego z numero. Quoniā cū diſcerē vana tu mihi diſciplinā dabas: z in eis vanis peccata delectatōnū meaꝝ dimiſiſti mi/hi. Didici enī i eis mlta ẏba vtilia. ſz et in rebꝫ nō vanis diſci poſſunt. z ea via tu ta eſt in q̄ pueri ambularēt. Sed ve tibi flumen moris hūani. Quis reſiſtet tibi Quādiu nō ſiccaberiſ: Quouſq; volues eue filios in mare magnū z formidoloſū qꝺ vix trāſeunt q̄ lignū ꝓſcēderint. Nō/ne ego intelligo z tonantē iouē z adulte/rantē: Et vtiq; nō poſſz hec duo: ſz actū eſt vt haberet autoritatē ad imitandum vex adulteriū: lenocinante falſo tonitru Quis aūt penulatoꝝ magiſtroꝝ audit aure ſobria. ex eodē puluere hoīez clamā tē et dicentē. fingebat hec homer⁹ z hu/mana ad deos trāſferebat: diuina mallem ad nos. Sz veri⁹ dicit̄ q̄ fingebat hec q̄ dē ille. ſz hoīb⁹ flagitioſis diuina tribuē do: ne flagitia flagitia putarent̄: z vt q̄ſ/quis ea feciſſet nō hoīes p̄ditos ſed cele ſtes deos videret̄ imitatus. Et tñ o flu men tartareū: iactāt̄ in te filij hoīm cum mercedibꝫ vt hec diſcāt: et magna res a/git̄: cū ß agit̄ publice i foro: i ꝓſpectu le/gū ſup mercedē ſalaria ꝺcernētiū: z ſaxa tua pcutis z ſonaſ dicēs. Dic ẏba diſcū tur: hic acq̄rit̄ eloq̄ntia rebꝫ pſuadēdis ſē tētijſq; explicandis maxime neceſſaria. Jta ẏo nō cognoſcerem⁹ ẏba h⁹: imbrē aureū z gremiū: z fucū z tēpla celi: z alia ẏba q̄ i eo loco ſcpta ſūt: niſi therentius induceret nequā adoleſcentē ꝓponētē ſi bi iouē ad exēplū ſtupri: dum ſpectat ta bulā quandā pictā in pariete: vbi inerat pictura hec. Jouē q̄ pacto diane miſiſſe aiūt i gremiū q̄ndā imbrē aureū fucū fa/ctū mlieri. Et vide quēadmodum ſe ꝓci rat ad libidinez q̄ſi celeſti magiſterio. Et quē deū inq̄t: Qui tēpla celi ſūmo soni/tu ꝓcutit. Ego homūcio id nō facerem: Ego ẏo illō ſpōte feci ac libēſ. Nō oīno p hāc turpitudinē ẏba iſta ꝓmodius di ſcūr̄: ſz p h⁹ ẏba turpitudo iſta ꝓfidētiuſ ppetrar̄. Non accuſo ẏba q̄ſi vaſa electa atq; p̄ciosa. ſz vinū erroꝝ qꝺ i eis nob⁹ p pinabar̄ ab ebrijs doctoribꝫ: z niſi bibe rem⁹ cedebamur. n⁹ appellare ad aliquē iudicē ſobriū licebat. Et tñ ego de⁹ me⁹ in cui⁹ cōſpectu iā ſecura eſt recordatio mea libēter hec didici: z i eis delectabar

Capt. 14.

Capt. 15.

miser: ꝛ ob ꝯ bone spei puer appellabar

Capit 17.

Sine me deꝰ meꝰ dicere aliqd
ꝛ ō ingenio meo munere tuo:
in qbꝫ a me deliramēt ꝫ attere
bar. Proponebar eī mihi ne
gociū aīe mee sat ꝫ inqetū ꝑmio laudis ꝛ
dedecor ꝫ: vl plagaꝝ metu: vt dicerē ꝯba
iunonis irascēt ꝫ ꝛ dolēt ꝫ q ñ possz italia
teucroꝝ auertere rḡē Que nūq iunonē
dixisse audierā: sz figmētorū poeticoꝝ
vestigia errāt ꝫ sequ cogebamur: ꝛ tale a/
liqd dicere solut ꝫ ꝯbis qle poeta dixisz
versibꝫ. Et ille dicebat laudabili⁹: i q p
dignitate adumbꝛate psone ire ac doloꝛ
is simiioꝛ affect⁹ eminebat: ꝯbis sentē
tias ꝓgruētes vestiētibꝫ. Ut qd mihi il/
lud o vera vita mea deꝰ meꝰ: qd mihi re
citāti acclamabat ꝑ ml ꝫ coetaneis ꝛ ꝓle
ctoribꝫ meis: Nōne ecce illa oīa sum⁹ et
vēt⁹: Ita ne aliud nō erat vbi exerceret
ingeniū meū ꝛ lingua mea: Laudes tue
dñe laudes tue ꝑ scꝑturas tuas suspēde
rēt palmitē coꝛdis mei: ꝛ ñ rapek ꝑ iania
nugaꝝ turpis ꝑda volatilibꝫ. Nō enī v/
no mō sacrificat trāsgressoꝛibꝫ angelis.

Capit 18.

Quid aūt miꝝ q ī vanitates ita ferebar
ꝛ a te deꝰ meꝰ ibā foꝛas: qñ mihi imitan
di ꝓponebant hoīes q aliq facta sua nō
mala si cum barbarismo aut soloecismo
enūciarent reꝑhensi ꝓfundebant. si autē
libidines suas integris ꝛ rite ꝓsequtibꝫ
verbis copiose oꝛnateqꝫ narrarēt: lauda
ri gl̄iabant: Uides hec dñe et taces: lō/
ganimis et multū misericoꝛs ꝛ verax. Nū
quid semp tacebis: ꝛ nō eruis de ꝯ ima
nissimo ꝓfundo querentē te animā ꝛ siti
entē delectatiōes tuas. ꝛ cui⁹ coꝛ dicit ti
bi. q̄sini vultū tuū: vultū tuū dñe req̄rā.
Nā iui lōge a vultu tuo: in affectu tene/
broso. Nō enī pedibꝫ aut spacijs locoꝝ
itur abs te: aut redit a te. Aut ꝛo fili⁹ ille
tuus minoꝛ equos aut currus vl̄ naues
quesiuit: aut auolauit pēna visibili: aut
moto poplite iter egit: vt in longinq re/
giōe viuēs ꝑdige dissiparet qō dederas
ꝓficiscēti. Dulcis pater qꝛ dederas: ꝛ e/
geno redeūti dulcioꝛ. In affectu q̄ libi/
dinoso: id enī ē tenebꝛoso: atqꝫ id ē lōge
a vultu tuo. Uide dñe deus: ꝛ patiēter
vt vides: vide quō diligenter obseruent
filij hoīm pacta lr̄aꝝ ꝛ sillabaꝝ accepta a
prioꝛibꝫ locutoꝛibꝫ: et a te accepta eterna
pacta ꝑpetue salut ꝫ negligāt. vt q̄ illa so
noꝝ vetera placita teneat aut doceat. si
ꝛta disciplinā grāmaticā sine aspiratōe
ꝛme sillabe ominē dixerit: magis displi
ceat hoīb: ꝯ si ꝛta tua ꝑcepta hominē
oderit cū sit hō. Quasi ꝛo quēlibz inimi
cum hominē ꝓnicios⁹ sentiat: ꝯ ipm
odiū quo in eū irritat: aut vaster q ꝯ ꝑ/
seq̄ndo aliū ḡuius ꝯ coꝛ suū vastat ini/
micādo. Et certe nō est interioꝛ lr̄aꝝ scie
tia ꝯ scripta ꝓscia id se alteri facere qō
nolit pati. Quā tu secret⁹ es habitās in
excelsis in silentio deus sol⁹ magnus: le
ge infatigabili spargēs penales cecitates
sup illicitas cupiditates. Cū hō eloquē
tie famā querit astans ante hoīem iudi/
cē circūstante hominū multitudine: ini/
micū suum odio immanissimo insectās:
vigilātissime cauet ne ꝑ lingue erroꝛē ho
cat omines: et ne per mentis furoꝛē ho/
minē auferat ex hominibus non cauet.

Capit 19

Doꝛū ego puer moꝛū in limine iacebaꝫ
miser: et huius arene palestra erat illa v/
bi magis timebā barbarismū facere: ꝯ
cauebā si facerē nō faciētibus inuidere.
Dico enī ꝛ cōfiteoꝛ tibi deus meus. in q
bus laudabar ab eis: quibꝫ placere tunc
mihi erat honeste viuere. Non enī vide
bam voraginē turpitudinis in qua ꝓ
iectus eram ab oculis tuis. Nā in illꝫ iā
quid me fedi⁹ fuit: vbi etiā talibꝫ displi/
cebā fallēdo innumerabilibꝫ mēdacijs a
pedagogū ꝛ magistros ꝛ parētes amo/
re ludēdi: studio spectandi nugatoꝛia: et
imitādi ludricā inqetudinē: Furta etiā
faciebā de cellario parētū et de mēsa: vl̄
gula imperitāte: vl̄ vt haberē qō dare
pueris: ludū suū mihi q̄ pariter victꝫ de
lectabant tamē vendētibꝫ. In quo etiaꝫ
ludo fraudulētas victoꝛias: ipe vane ex
cellentie cupiditate victus sepe aucupa
bar. Quid aūt tā nolebā pati: atqꝫ arro/
citer si deꝑhēderē arguebā. ꝯ id qō aliꝫ
faciebā. ꝛ si ōꝑhēsus arguerer. sevire ma
gis ꝯ cedere libebat. Ista ne est innocē/
tia puerilis: Nō est dñe nō ē: oꝛo te deꝰ

Bibliotheca FF Minorum Rinomundensium

me⁹. Hã bec ipa sunt q̃ a pedagogis et mgr̃is:a nucib⁹ ⁊ pilulis et passerib⁹: ad p̃fectos et reges:aur̃ p̃dia mãcipia: bec ipa oĩno succedẽtib⁹ maiorib⁹ etatib⁹ trã seũt:sicuti ferul' maiora supplicia succe/ dũt. Dũlitatis ĝ signũ ĩ statura pueri/ cie rex nr̃ pbasti cũ aisti .taliũ est regnuz celorũ. Sz tñ dñe tibi excellẽtissimo at/ q̃ optimo ꝓditori et rectori vniuersita/ tis deo nr̃o gr̃as .etiã si me puer̃ tãtũ eẽ voluisses. Erã enĩ etiã tunc viuebã atq̃ sentiebã:meãq̃ incolumitatẽ vestigiũ se creuissime vnitat̃ ex q̃ erã cure habebã: custodiebã interiore sensu ĩtegritatẽ sen suũ meorũ:inq̃ ipis puis parnarũq̃ re rũ cogitatõnib⁹ ꝟitate delectabar. Falli nolebã:memoria vigebã.locutõe instru ebar:amicicia mulcebar:fugiebã dolorẽ abiectõz:ignorãtiã. Quid ĩ tali animãte ũ mirabile atq̃ laudabile: At ista oĩa dei mei dona sũt:nõ mihi ego dedi hc̃:et bona sunt.et hec oĩa ego. Bon⁹ ĝẽ q̃ fe/ cit me:⁊ ipe ẽ bonũ meũ.⁊ illi exulto bo/ nis oĩb⁹ q̃b⁹ etiã puer erã. Hoc enĩ pec/ cabã q̃ nõ ĩ ipo sz ĩ creaturis ei⁹ me at/ q̃ ceteras voluptates: sublimitates ꝟi/ tates q̃rebã:atq̃ ita irruebã ĩ dolorez cõ fusiões errores. Gr̃as tibi dulcedo mea ⁊ bonor me⁹:⁊ fiducia mea de⁹ me⁹. Gra tias tibi de donis tuis:sz tu mihi ea fua Ita enĩ fuabis me: ⁊ augebunt̃ et pficiẽ tur q̃ dedisti mihi :et ero ipe tecũ:qz ⁊ vt sum tu dedisti mhi

Explicit liber ꝑmus

Capitl Incipit secundus

Capitl 2.

Recordari vo lo trãsactas feditates meas et carnales corruptiões aĩe mee:nõ q̃ eas amem:sz vt amem te deus meus. Amore amoris tui facio istõ :reco lens vias meas neq̃ssimas ĩ amaritudi/ ne recogitatõis mee . vt tu dulcescas mi bi dulcedo nõ fallax:dulcedo felix ⁊ secu ra.⁊ colligẽs me a dispsione in q̃ frusta/ tim discissus sum:dũ ab vno te auersus in mlta euanui. Exarsi enĩ aliq̃ satiari in inferis ĩ adolescẽtia.⁊ silvescere ausus sum varũs ⁊ vmbrosis amoribus:⁊ cõta buit species mea:⁊ ꝓputrui corã oculis tu is placẽs mihi:⁊ placere cupiẽs oculis ho minũ. Et q̃d erat gõ me delectabat: nisi amare ⁊ amari? Sz ñ tenebaꝫ modus ab aĩo vsq̃ ad animũ: q̃ten⁹ ẽ lumĩosus li/ mes amicicie:sz exalabãꝫ nebule ꝺ limo sa ꝓcupiscẽtia carnis ⁊ scatebra pubtat̃. ⁊ obnubilabãt atq̃ offuscabãt cor meũ. vt nõ discerneret serenitas dilectõis a ca ligie libidis. Utrũq̃ ĩcõfuso estuabat: ⁊ rapiebat imbecillẽ etatẽ p abrupta cu piditatũ:atq̃ mersabat gurgite flagicio rũ. Inualuerat sup me ira tua ⁊ nesciebã. Obsurduerã stridore catbene morta litat̃ mee:pena supbie aĩe mee: ⁊ ibã longi⁹ a te:⁊ sinebas:⁊ iactabar ⁊ effũdebar ⁊ diffluebã ⁊ ebulliebã p fornicatões meas ⁊ tacebas. O tardũ gaudiũ meũ. Ta cebas tũc et ego ibã porro lõge a te ĩ pl'i ma ⁊ plura sterilia semia doloꝝ supba ꝺ iectõe ⁊ inq̃eta lassitudie Quis mihi mo derarẽt erũnã meã ⁊ nouissimaꝝ rer̃ fu/ gaces pulcritudies ĩ vsũ ꝟteret:eaꝝq̃ su auitatib⁹ metas p̃figeret:vt vsq̃ ad ꝺiur gale lit⁹ exestuarẽt fluct⁹ etat̃ mee. si trã q̃llitas ĩ eis nõ poterat esse sine ꝑcreãdo rũ liberoꝝ ꝟtẽta.sic̃ p̃scribit lex tua dñe: q̃ formas etiã ꝑpaginẽ mortalitatis nr̃e potẽs ĩponere leuẽ manũ ad tẽperamen tũ spinaꝝ a padiso tuo seclusaꝝ: Nõ enĩ lõge est a nob⁹ oĩpotẽtia tua .etiã cũ lõge sum⁹ a te. Aut certe sonitũ nubiũ tuarũ vigilantius aduerterẽ. Tribulatiõez au tẽ carnis habebũt hmõi. Ego autez vo bis parco. Et bonũ est homini mlierez nõ tãgere. Et qui sine vxore est cogitat ea q̃ sunt dei quõ placeat deo. Qui autẽ mr̃imonio iunct⁹ est:cogitat ea q̃ sũt mũ di quõ placeat vxori. Has ĝ voces exau dirẽ vigilãtior :⁊ abscisus ꝑꝑ regnũ ce lorũ felicior expectarẽ ãplex⁹ tuos. Sz efferbui miser seq̃ns impetũ flux⁹ mei re licto te:⁊ excessi oĩa legitima tua:nec ena si flagella tua. Quis enĩ ẽ mortaliũ: Nã tu sp aderas misericorditer seuiẽs ⁊ ama rissimis aspgens offensionib⁹ oẽs illici/ tas iocũditates meas: vt ita quererẽ sine

offensiõe iocũdari. Et vbiꝫ possem nõ
iuenirẽ q̃cq̃: ꝓter te dñe: ꝓter te q̃ fingiſ
dolozẽ ī ꝓcepto: ꝛ pcutis vt sanes. ꝛ occi
dis nos ne moziamur ab te. Vbi erã ꝛ
q̃ lõge exulabã a delicijs dom⁹ tue. ãno
illo sexto decimo etatis carnis mee cũ ac
cepit ī me sceptrũ. et totas manus ei de/
di vesania libidis licẽtiose ꝓ dedec⁹ hũa
nũ: illicite aũt ꝓ leges tuas: Nõ fuit cu
ra meoz ruentẽ excipe me mrimonio: ſz
cura fuit tm̃ vt discerẽ sermonẽ facere q̃
optimũ ꝛ psuadere dictõe. Et ãno q̃dẽ il
lo intermissa erãt studia mea: dũ mihi re
ducto a madauris in q̃ vicina vbe iã ce
perã litterature atq̃ oratozie ꝓcipiẽde g̃
tia pegrinari. lõgiq̃zis apd̃ carthagi
nẽ pegrinatõis sumptus ꝓparabãt. ani
mositate magis q̃ opib⁹ patris munici/
pis thagastẽsis ad modum tenuis. Cui
narro hec: Neq̃ enī tibi de⁹ me⁹: ſz apd̃
te narro hec generi meo generi hũano.
q̃ntulacũq̃ ex particnla icidere ꝓt ī istas
meas lras. Et vt q̃d ꝫ: Ut videlicz ego
ꝛ q̃sq̃s hec legit: cogitemus de q̃ ꝓfũdo
clamãdũ sit ad te. Et q̃d ꝓpius aurib⁹
tuis si cozfitens et vita ex fide ẽ: Quis
enī nõ extollebat laudib⁹ tũc hoiez' pez
meũ. qd̃ vltra vires rei familiaris sue im
penderet filio q̃cquid etiã lõge pegrinã
ti studioz causa op⁹ esset: Multoz enīz
ciuiũ lõge opulẽtiozũ: nullũ tale negoci
um ꝓ liberis erat. Cũ interea nõ satage/
ret idẽ pater q̃lis crescerẽ tibi aut q̃ ca/
stus essem. dũmõ essem discret⁹ vl' desert⁹
poti⁹ a cultura tua deus. q̃ es vn⁹ verus
ꝛ bonus dñs agri tui cozdis mei. Sed
vbi sexto illo et decimo anno interposito
ocio et necessitate domestica feriatus ab
oñi schola cũ parẽtib⁹ esse cepi: excesserat
caput meũ vepres libidinũ. et nlla erat
eradicans manus. Quinīmo vbi me ille
pater ī balneis vidit pubescẽtẽ: ꝛ inq̃eta
indutũ adolescẽtia: q̃si iã ex ꝫ ī nepotes
gestiret: gaudẽs mr̃i indicauit: gaudens
vinolẽtia: in q̃ te iste mũdus oblit⁹ ẽ cre
atozẽ suũ: et creaturã tuã ꝓ te amauit di
uino inuisibili. puerse atq̃ iclinate ī ima
volũtatis sue. Sed matris ī pectoze iaz
inchoaueras templũ tuũ: ꝛ exordiũ sctẽ

habitatõis tue. Nã ille adhuc chatecu
minus: ꝛ hec recẽs erat. Itaq̃ illa exili/
uit pia trepidatõe ac tremoze. ꝛ q̃uis mi
hi nõdũ fideli: timuit tm̃ vias distortas:
in q̃b⁹ ãbulãt q̃ ponũt ad te tergũ. ñ ſs
ciem. Ei mihi ꝛ audeo dicere tacuisse te
de⁹ me⁹ cũ ire ab te lõgi⁹. Ita ne tu ta
cebas tũc mihi: Et cui⁹ erãt nisi sua ver
ba illa ꝓ mr̃em meã fidelẽ tuã q̃ cãtasti i
aures meas. Nec ide q̃cq̃ descẽdit ī cor
meũ vt facerẽ illud. Volebat enī illa ꝛ fe
creto memini vt monuerit cũ sollicitudi
ne ingẽti ne fornicarer: maxiẽq̃ ne adul
terarẽ cuiusq̃ vxorẽ. Qui mihi monit⁹
muliebres videbanť: quib⁹ obtpare cru
descerẽ. Illi aũt tui erãt ꝛ nesciebã: et te
tacere putabã atq̃ illã loq̃ ꝓ quam mihi
tu nõ tacebas. ꝛ in illa cõtẽnebarť a me
filio eius: filio ancille tue seruo tuo. Sz
nesciebã: ꝛ ꝓceps ibã tãta cecitate: vt in/
ter coetaneos meos puderet me minozis
ꝺdecorſ: q̃ audiebã eos iactãtes flagicia
sua: ꝛ tãto gl'iantes magis q̃nto magis
turpes essent: ꝛ libebat malũ facere nõ ſo
lum libidine facti: vez etiã laudis. Quid
dignũ est vituparõe: nisi viciũ: Ego ne
vituperarer vicioſioz fiebã: ꝛ vbi ñ sube
rat quo admisso equarer pditꝫ. fingebã
me fecisse qd̃ nõ fecerã: ne viderer abiecti
oz q̃ erã innocẽtioz: ꝛ ne vilioz haberer q̃
erã castioz. Ecce cuz quib⁹ comitib⁹ iter
agebã platearũ babilonie: ꝛ volutabar i
sceno eius tanq̃ in cinamomis ꝛ vnguen
tis ꝓciosis: ꝛ in vmbilico ei⁹ q̃ tenacius
herer̃. Calcabat me inimic⁹ inuisibilis
ꝛ seducebat me: quia ego seductilis eraz
Non enī ꝛ illa que iam de medio babilo
nis fugerat. sed ibat in ceteris ei⁹ tardior
mater carnis mee: sic̃ monuit me pudici
ciã: ira curauit qd̃ ꝺ me a viro suo audie
rat. Itaq̃ pestilẽtiosuz ꝛ ī posteꝝ piculo
sum sentiebat coercere termino ꝺiugali
affectus si resecari ad vinũ nõ poterat. ñ
curauit hoc: qz metus erat ne impedirẽ
spes mea compede vxoria. Nõ spes illa
quã in te futuri seculi habebat mater: ſz
spes litterarũ q̃s vt nosse nimis volebat
parẽs vteraq̃. Ille qz de te ꝓpe nihil co/
gitabat. de me aũt inania: illa aũt qz non

Capitul. 3.

solū nullo detrimēto: sz etiā nōnullo ad/
iumēto ad te adipiscēdū. pfutura existi/
mabat vsitata illa studia doctrīe. Ita eī
cōtcio recolēs vt possum mozes parētū
meoz. Relaxabanť etiā mihi ad ludēdū
habene vltra tpamentū seueritatis ī dis
solutōem affectōnū variarū: et in omni/
bus erat caligo ītercludēs mihi dei me
us serenitatē veritatis tue: z pdiebat tā/
q̄ ex adipe iniq̄tas mea. Furtū certe pu
nit lex tua dñe. z lex scpta in cozdibꝫ ho/
minū quā ne ipa q̄dē delet iniq̄tas. Quis
enī fur eū animo furē patit? Hec copio/
sus adactū inopia. Et ego furtuz facere
volui z feci nulla cōpulsus egestate: nisi
penuria et fastidio iusticie z sagina iniq̄
tať. Hā id furab sū qđ mihi abūdabat:
z multo melius. Nec ea re volebam frui
quā furto appetebā. sed ipo furto z pcō
Arboz erat pir in vicinia vinee nře po/
mis onusta nec forma nc sapoze illecebzo
sis. Ad hanc excutiendā atq̄ asportan/
dā neq̄ssimi adolescētuli preximus no/
cte intēpesta: quousq̄ ludū de pestilētie
mozeī areis. pduxeram: z abstulim in
de onera ingentia: nō ad nras epulas: sz
vel. pīciēda porcis. etiā si aliq̄d ide gme
dimus: dū tñ fieret a nobis q̄ eo liberet
q̄ nō liceret. Ecce coz meū deus me: ecce
coz meū qđ miseratus es in imo abyssi.
Dicat tibi nūc ecce coz meū q̄d ibi q̄ra
bat vt essem gratis malus. z malicie mee
causa nulla essz nisi malicia. Feda erat z
amaui eā. Amaui pire. amaui defectum
meū. nō illud ad qđ deficiebā. sz defectū
meū ipm amaui turpis aīe: z dissiliens a
firmamēto tuo in exterminiū. nō de ōco
re aliq̄d sed dedec appetēs. Eteni spēs
est pulcris cozpibus z auro et argēto et
oīby et in cōtactu carnis ogruētia valet
plīmū: ceteriscz sensiby ē sua cuiq̄ accō/
modata modificatio cozpoz: habz ētiaz
honoz tpal et imperitandi atq̄ supandi
potētia suū dec. vñ etiā vindicte auidi/
tas oīť. et tñ in cūcta hec adipiscēda nō
est egrediēdū abs te dñe: neq̄ deuiāduz
a lege tua. Et vita q̄ h viuimus hz illece
brā suā ppē q̄ndā modū decoris sui z cō
uenientiā cū bis oīibꝫ infimis pulcris

Amicicia q̄z hominū caro nodō dulcis
est ppē vnitatē de multis animis. Propē
vniuersa hec atq̄ hmōi pctm admittiť:
dū imoderata ī ista iclinatōe cū extrema
bona sint meliora z sūma ōseruāť tu dñe
deus nr̄ z vitas tua: et lex tua. Habēt eniz
z hec ima delectatōes: sz nō sic deus me:
q̄ fecit oīa: qz ī ipo delectať iust. z ipe est
delicie rectoz cozde. Cū itaq̄ de facino
re q̄riť q̄ causa factū sit: credi nō solet nisi
cū appetit adipiscēdi alicui illoz bono
rū q̄ ifima dicim esse potuisse apparue
rit: aut met amittēdi. Pulcra sūt eniz z
decora. q̄z q̄ p bonis supioribꝫ z btificis
abiecta z iacētia. Homicidiū fecit. Cur
fecit? Adamauit ei? ptingē aut pdiū: aut
voluit depdari vñ viuerz: aut timuit ab
illo tale aliq̄d amittere: aut lesus vlcisci
se exarsit. Nū homicidiū sine causa fa/
ceret ipo homicidio delectat? Quis cre
diderit? Hā z de q̄ dictū est vecordi z ni
mis crudeli hoīe q̄ gtuito poti malus
atq̄ crudel erat. Predicta ē tñ causa ne
p ociū ināt torpesceret man aut anim.
Quare id q̄z? Cur ita? Ut scz illa exerci
tatōe sceleꝝ capta vbe honores: impia:
diuitias asseq̄reť: z careret metu legū: et
difficultate rez. ppē copiā rei familiaris.
z pscientiā sceleꝝ. Hec ipe igiť catilina a/
mauit facinora sua: sz vtiq̄ aliō cui? cau
sa illa faciebat. Quid ego miser ī te ama/
ui o furtū meū. o facin illō meū noctur
nū sextidecimi anni etatis mee? Nō enim
pulcrū eras cū furtū esset. Aut vo aliq̄d
es vt loq̄r ad te? Pulcra erāt poma illa q̄
furati sumus: qm̄ creatura tua erāt pul
cerrime oīm creatoz. oīm deus bone. deus
summū bonū z bonū vez meū. Pulcra
erāt illa poma. sz nō ipa occupauit anima
mea miserabil. Erat enī mihi melioz co
pia: illa aūt decerpsi tm vt furarer. Nam
decerpta. pieci: epulat? ide solā iniq̄tatez
q̄ letabar fruēs. Hā z si qđ ad illoz pomoz
ītranuit ī os meū: odimētū ibi facin erat
Et nūc dñe deus me q̄ro qđ me ī furto
delectauerit: z ecce species nulla ē. Non
dico sic in eā tate atq̄ prudētia: sz neq̄
si cut in mēte hoīs atq̄ meoria et sensibus
z vegetāte vita. neq̄ sicut speciosa sunt

sidera ⁊ decora locis suis .⁊ terra ⁊ mare plena fetibꝫ q̄ succedūt nascēdo deceden tibꝫ nō saltē vt est q̄dam defectiua speciēs ⁊ vmbratica vicijs fallentibꝫ. Nā ⁊ sup bia celsitudinē imitat cū tu sis vn⁹ super omnia deus excelsus. Et ambitio q̄d ni si honores querit ⁊ gloriam :cum tu sis p̄ cūctis honorādus vnus ⁊ glorios⁹ in eternū. Et seuicia ptātuꝫ timeri vult Quis aūt timēd⁹ nisi vn⁹ de⁹? Cui⁹ po testati eripi aut subtrahi q̄d p̄t: qñ ⁊ vbi aut q̄ vel a q̄ p̄t? Et blādicie lasciuiētiū amari volūt: sed neq̄ blādi⁹ ē aliq̄d tua charitate:nec amat q̄q̄ salubri⁹ q̄ illa p̄ cūctis formosa ⁊ luminosa vitas tua. Et curiositas affectare videt studiū sciētie: cū tu oīa sūme nouer⁊. Ignorātia quoq̄ ipa atq̄ stultricia simplicitat⁊ ⁊ innocētie noīe tegit. qz te simplici⁹ q̄q̄ nō repit. Quid aūt te innocētius:quādoq̄dē opa sua malis inimica sunt? Et ignauia q̄si q̄etem appetit. Que vero q̄es certa p̄ter dominū? Luxuria satietatē atq̄ abūdā tiā se cupit vocari: tu autē es plenitudo ⁊ indeficiē⁊ copia incorruptibil' suauita tis. Effusio liberalitat⁊ obtēdit vmbrā: sed bonorū omniū largitor affluentissi/ m⁹ tu es. Auaricia m'ra possidere vult. ⁊ tu possides omnia. Inuidia de excellē tia litigat:q̄d te excellēti⁹? Ira vindictā querit:te iusti⁹ quis vindicat? Timor i solita ⁊ repētina exhorrescit:rebꝫ q̄ amā tur aduersantia: dum p̄cauet securitati. Tibi enī q̄d insolitū:q̄d repentinū? Aut q̄s a te sepat qđ diligis? Aut vbi nisi ar pud te firma securitas? Tristicia rebus amissis cōtabescit: quibꝫ se oblectabat cupiditas.qz ita sibi nollet sicut tibi au ferri nihil potest. Ira fornicat⁊ ania cū a/ uertit⁊ abs te.⁊ querit extra te ea que pu ra et liq̄da nō inuenit nisi cū redit ad te. Peruerse te imitant⁊ omnes q̄ lōge se a te faciūt:et extollūt se aduersum te. Sz eti am sic te imitādo indicāt creatorē te esse omnis nature:et iō nō esse quo a te oīmodo recedat. Quid ergo i illo furto e/ go dilexi.⁊ in q̄ dñm meū vl' vicios⁹ at/ q̄ puers⁹ imitatus sum? An libuit facere ꝓtra legē:saltē fallacia:qz potētatu ñ po teram? vt mancā libertatē captiuus imi tarer faciēdo impune: quod nō liceret te nebrosa oīpotētie similitudie. Ecce est ille seruus fugiens dñm suū:⁊ confecit⁹ vmbrā. O putredo. O monstruz vite et mortis pfunditas. Potuit ne libere q̄d nō licebat nō ab aliud nisi quia non lice bat? Quid retribuam dño quod recolit hec memoria mea:⁊ anima mea nō menu it inde? Diligā te dñe ⁊ gratias agā ⁊ cō fitear nomini tuo: quoniā tāta dimisisti mihi mala et nefaria opera mea. Gratie tue deputo et misericordie tue:q̄ pecca ta mea tanq̄ glacie soluisti:gratie tue de puto ⁊ q̄cunq̄ nō feci mala. Quid enī ñ facere potui:q̄ etiā gratuitū facin⁹ ama/ ui? Et omnia mihi dimissa esse fateor:⁊ que mea sponte feci mala. ⁊ q̄ te duce nō feci. Quis est hominū:qui suā cogitans infirmitatē:audet viribꝫ suis tribuere ca stitatē atq̄ innocentiā suā:vt min⁹ amet te:q̄si minus ei necessaria fuerit miseri/ dia tua:qua donas peccata ꝟuers⁹ ad te? Qui enīz vocatus a te secut⁹ est vocem tuā:et vitauit ea que me de meipo recor dantē et fatentē legit :nō me deridentē ab eo medico egrū sanari: a quo sibi p̄stituz ē vt nō egrotaret:vel pot⁹ vt min⁹ egro taret. Et ideo te tantūdē īmo ꝟo ampli us diligat:qz p quē me videt tāt⁹ pcēp meoꝝ lāguoribꝫ exui .p cū se videt tāto peccatorū languoribus non implicari. Quē fructū habui miser aliq̄n in his q̄ nūc recolens erubesco:maxime i illo fur to in quo ipm furtū amaui nihil aliō:cū to in quo ipm furtū amaui nihil: aliō:cū ⁊ ipm esset nihil? Et coipo ego miserior Et tamen solus id nō feciss̄em :sic recor dor animū tunc meū:solus oīmodo id nō feciss̄em. Ergo ibi amaui etiā consor tiū corū cum quibꝫ id feci. Non ergo ni/ hil aliō q̄ furtū amaui. īmo ꝟo nihil ali ud:quia et illud nihil est. Quid est reue/ ra? Quis est q̄ doceat me:nisi q̄ illuminat cor meū et discernit vmbras eius? Quid est quod mihi venit in mentē querere et discutere et cōsiderare? Quia si tūc ama rem poma illa que furat⁹ sum: ⁊ eis frui cuperē:possem etiā solus si satis esset cō mittere illā iniquitatez :qua pueniē ad

voluptatē meam. nec cōfricatōe ꝺsciox animoxū accenderē pxuritū cupiditatis mee. Sed quoniā in illis pomis volup/tas mihi nō erat. ea erat in ipo facinoxe quā faciebat cōsoxtiū simul peccantiux. Capit 9 Quid erat ille affectus animi? Certe enī plane turpis erat nimis. ⁊ ve mihi erat q̄ habebā illū. Sed tamē quid erat? Delicta quis intelligit? Risus erat: quasi titillato coxde: q̄ fallebamus eos: q̄ hec a nobis fieri nō putabāt: ⁊ vehemēter nolebant. Cur ergo eo me delectabat. quod nō faciebā solus? An qz etiā nemo facile solus ridet? Nemo q̄dem facile: sz tamen etiā solos et singulos homies: cuz aliq̄ nemo pīsens est. vincit risus aliqñ: si aliquid nimie ridiculū vl̄ sensib⁹ occurrerit vl̄ animo. At ego illud solus nō facerē: nō facerē omnino solus. Ecce ē coram te deus meus viua recoxdatio anīe mee: solus nō facerē furtū illud: in q̄ me ñ libebat id quod furabar. sz qz furabar q̄ō me solū facere pīsus nō liberet nec facerē. O nimis inimica amicicia: seductō mentis inuestigabil̄. ex ludo ⁊ ioco nocēdi auiditas: ⁊ alieni dāni appetitus. nulla lucri mei. nulla vlciscēdi libidīe: sz cuz dicī. eamus. faciamus. ⁊ pudet nō esse i Capit 10 pudentē. Quis exaperit istam toxtuosissimā ⁊ implicatissimā nodositatē. Feda est: nolo i ea intēdere: nolo eā videre. Te volo iusticia ⁊ innocētia. pulcra ⁊ decora bonestis luminib⁹ ⁊ insatiabili satietate. Quies est apud te valde ⁊ vita imperturbabilis. Qui intrat in te intrat i gaudiū domini sui: et nō timebit: ⁊ habebit se optime in optimo. Defluxi abs te ego ⁊ errani de⁹ meus nimis. deui⁹ a stabilitate tua in adolescētia: et fact⁹ sum mihi regio egestatis

Explicit liber secūdus

Capit Incipit tercius

VEni cartha/ginem: ⁊ circūstrepebat me vndiq̄ sartago flagicioxū amoxū. Nōdum amabā ⁊ amare amabā: ⁊ secretioxe indigētia oderā me min⁹ indigentē. Querebā q̄d amarē amās amare: ⁊ oderā securitatē et viā sine muscipulis. Oīm fames mihi erat intus ab interiori cibo teipo deus me⁹. et ea fame nō esuriebā. sed erā sine desiderio alimētox incoxruptibiliū: nō quia plen⁹ eis eram. sed q̄ inanior eo fastidiosior. ⁊ ideo nō bene valebat aīa mea: ⁊ vlcerosa p̄ijciebat se foxas miserabiliter scalpi auida ꝺtactu sensibiliū. Sed si nō haberēt animā nō vtiq̄ amarent. Amare ⁊ amari dulce mihi erat: magis si etiā amātis coxpe fruerer. Uenā igit̄ amicicie coinq̄nabā soxdibus cōcupiscētie. candoxēq̄ ei⁹ obnubilabā de tartaro libidinis. ⁊ tm̄ fedus atq̄ inbonestus elegās et vban⁹ esse gestiebam abūdāti vanitate. Rui etiā in amorem quo cupiebā capi. Deus me⁹ miseri coxdia mea quāto felle mihi suauitatē illam et q̄ bonus aspsisti. qz et amat⁹ sum. ⁊ pueni occulte ad vinculū fruendi. ⁊ collīgabar letus erūnosis nexibus vt cederer virgis ferreis ardētib⁹ zeli et suspitionū ⁊ timoxū ⁊ irarū atq̄ rixaxū. Rapiebāt me spectacula theatrica plena imaginibus miseriaxū meaxū: et fomitib⁹ ignis mei Quid est q̄ homo ibi vult dolere cū spectat luctuosa et tragica. q̄ tm̄ pati ipe nolle? Et tm̄ pati vult ex eis doloxē spectatoxi: ⁊ doloxi ipse ē voluptas eius. Quid est nisi miserabilis insania? Nā eo magis eis mouet quisq̄: q̄ minus a talib⁹ sanus est affectibus. q̄q̄ cū ipe patit miseria: cuz alīs cōpatit misericoxdia dici solet. Sed qualis tandē misericoxdia in rebus fictis ⁊ scenicis? Nō enī ad subueniēdū puocat audito⁹: sed tm̄ ad dolendū inuitat. Et actoxi eaxū imaginū ampli⁹ fauet cum ampli⁹ dolet. Et si calamitates ille hominū vel antiq̄ vel false sic agant. vt qui spectat nō doleat: abscedit indē fastidiens et reprehēdens. Si aūt doleat: manet intētus et gaudēs. Lachxyme q̄ amātur et doloxes. Certe omnis hō gaudere vult. An cum miserū neminē esse libeat: libet tamē esse misericoxdē. Quod qz nō sine doloxe est: hac vna causa amant doloxes. Et ꝟ de illa vena amicicie est. Sz

Capit 2

quo vadit: quo fluit? Ut ad decurrit in torrentē picis bulliētis estus immanis terrarū libidinū: in quo ipa mutat & ꝑtitur p nntū ꝓpriū de celesti serenitate detorta atq; deiecta. Repudiet g̃ misericordia: Nequaq̃. Ergo amenē dolores aliqñ. Sed caue immūdiciā ania mea sub tutore deo meo: do patrū nrox: & laudabili & superaltato ī omnia secula. caue ī mundiciā. Neq; enī nūc nō misereor: sed tūc in theatris cōgaudebā amantibus: cū sese fruebant p flagicia: q̃uis hec imaginarie gererent in ludo spectaculi. Cū aut ē sese amittebāt: q̃si mīsericors ꝓtrista bar. et vtrūq; delectabat tamē. Nūc ꝺo magis misereor gaudentē in flagicio: q̃ velut dura ꝓpessum detrimēto pnitiose voluptatis & amissiōe misere felicitatis. Hec certe verior misericordia: sed nō ī ea delectatur cor. Nam & si approbat officio charitatis q̃ dolet miserū: mallet tñ vtiq; nō esse qd̄ doleret qui germanitus misericors est. Si ei ē malivola beniuolentia qd̄ fieri nō potest: pōt & ille q̃ vaciter sincerit̄q; misereē cupere esse miseros vt misereat. Nonull? itaq; dolor approbandus: null? amandus est. Hoc enī tu dñe de? q̃ aīas amas: longe altiq; purius q̃ nos: & incorruptibilius misereꝝ ꝓ nullo dolore sauciaꝝ. Et ad hec q̃s ido neus? At ego tūc miser dolere amabam. et q̃rebā vt esset qd̄ dolerē. qñ mihi ī erūna aliena et falsa et saltatoria ea magꝭ placebat actio hystriōis: meq; alliciebat vehemēti?: qua mihi lachrȳme excutiebāt Quid aūt mirū cū infelix pecus aberrās a grege tuo: et impatiēs custodie tue turpi scabie fedarer? Et inde erāt dolorum amores nō quib? alti? penetrarer. nō enī amabā talia ꝓpeti qualia spectarē: sz q̃bus auditis & fictis tanq̃ in superficie raderer. quos tamē q̃si vngues scalpentiū feruid? tumor et tabes & anies horrida ꝓsequebat. Talis vita mea: nunq̃d vita erat deus me?: Et circūvolabat sup me fidelis a lōge misericordia tua. In quātas iniquitates distabui: & sacrilegā curiositatē secutus sum: vt deserentē te deduceret me ad ima infida et circūuentoria ob

Capitul 3

seqa demonioꝝ: q̃b? īmolabā facta mea mala: & in oīb? flagellabas me. Ausus sum etiā in celebritate solēnitatū tuaruꝫ intra pietes eccl'ie tue ꝓcupiscere & agere negociū ꝓcurādi fructus mortꝭ. Unō me verberasti grauib? penis: sz nihil ad culpā meā. O tu ꝓgrandis misericordia mea de? meus: refugiū meū a terribilib? nocentibus in quib? vagat? sum p̃fidenti collo ad longe recedendū a te: amās vias meas & ñ tuas: amās fugitiua libertatē. Habebāt et illa studia que honesta vocabant ductū suū intuētē fora litigiosa: vt excellerē in eis. eo laudabilior q̃ fraudulentior. Tanta est cecitas hominū de cecitate etiā gloriantiū. Et maior iā erā in schola rhetoris: & gaudebam supbe: & tumebā typo q̃q̃ longe sedatior. dominē tu scis: & remotus oīno ab euersiōibus quas faciebāt euersores. Hoc enīz nomē sceuū & diabolicū velut insigne vrbanitatis est. Inter q̃s viuebā pudore impudēti. quia talis nō erā & cū eis erā. Et amicicijs eorū delectabar aliq̃n: a ꝺ/rum sp factis abhorrebā: hoc est ab euersionibus quib? pterue insectabant ignotorū verecūdiaz: quam pturbarēt gratis illudendo atq; inde pascēdo malivolas leticias suas. Nihil est illo actu similius actib? demonioꝝ. Quid itaq; verius q̃ euersores vocant? Euersi plane p̃riusq̃ ipi atq; puersi derisentib? eos & seducentib? fallacib? occulte spiritib?: in eoipo q̃ alios irridere amāt & fallere. Inter hos Cap'm 4 ego imbecilla tūc etate discebā libros eloquentie: in qua eminere cupiebaz sine dānabili et ventoso p gaudia vanitatis humane: et vsitato iam discēdi ordine p venerā in libz̄ quendā cuiusdā ciceronis: cuius linguā fere omnes mirant: pectus non ita. Sed liber ille ipius exhortationē cōtinet ad philosophiā: et vocat hortensius. Ille vero liber mutauit affectū meū: & ad teipm domine mutauit preces meas et vota ac desideria mea fecit alia. Viluit mihi repente omnis vana spes: & immortalitatē sapientie concupiscebā estu cordis incredibili: & surgere iam ceperā vt ad te redirē. Nō enī ad acuendā

Capit. 6.

linguā: qđ videbar emere maternis mercedibꝫ: cū agerē annū etatis vndeuigesimū: iā defuncto patre añ bienniū. Nō ꝑ ad acuendā linguā referebā illū libꝫ. neqꝫ mihi locutionem sed qđ loquebat̄ persuaserat. Quō ardebā deꝰ meꝰ: quō ardebā euolare a terrenis ad te: z nesciebā ꝺd ageres mecū. Apud te est enī sapiētia Amor añt sapiētie nomē grecū hz philosophia: q̄ me accēdebāt ille littere. Sūt q̄ seducāt p philam magno z blādo z honesto noīe colorātes z fucantes errores suos. Et ppe oēs q̄ ex illis et supra tribus tales erāt notāt̄ in eo libro z demōstrant̄: z manifestat̄ ibi salutifera illa admonitio spūs tui p seruū tuū bonū z pium. Videte ne q̄s vos decipiat p philaz z inanē seductōz fm traditōez hoim: fm elemēta huiꝰ mūdi. et nō fm christū. qz in ipo inhabitat oīs plenitudo diuīitatis corpaliter. Et ego illo tpe scis tu lumen cordis mei. quoniā nōdū mihi hec apostolica nota erāt. hoc tamē solo delectabar in illa exhortatōe q̄ nō illā aut illaz sectā: sed ipam quecūq̄ esset sapiētiā vt diligerē et q̄rerem z assequerer z tenerem atq̄ āplexarer fortiter excitabar sermone illo z accēdebar z ardebā: z ꝫ solū me in tāta flagrātia refrāgebat q̄ nomē christi nō erat ibi. qm̄ hoc nomē fm mīficordiam tuā dñe: hoc nomē saluatoris mei filij tui in ipo adhuc lacte matris tenerq̄ cor meū pie biberat z alte rtinebat. z q̄c quid sine hoc noīe fuisset q̄uis litteratū z expolitū z veridicū nō me totū rapiebat. Itēq̄ instituī animū intēdere ī scripturas sanctas: vt viderē q̄les essent. Et ecce video rē nō comptā supbis neq̄ nudatā pueris: sz incessu humilez: successu excelsam z velatā mysterijs. et nō erā ego talis vt intrare in eā possem aut inclinare ceruicē ad eiꝰ gressus. Nō ei sicut mō loquor ita sensi: cū attēdi ad illā scripturā. sed visa mihi est indigna quā tullius ne dignitati ꝓparārē. Tumor enī meus refugiebat modū eiꝰ: z acies mea nō penetrabat interiora eius. Verūtn illa erat q̄ cresceret cū paruulis. sed ego dedignabar esse paruulus: z turgidꝰ fastu mihi grādis videbar. Incidi itaq̄ in homines supbe delirātes z carnales nimis z loq̄ces: in quoꝝ ore laquei diaboli et viscuz confectū cōmixtiōe syllabaꝝ nomis tui sz z dñi nostri iesu christi et paracliti cōsolatoris nostri spūssancti. Hec enī oīa nō recedebāt de ore eoꝝ: sz sonotenus et strepitu lingue ceterū cor inane veri. Et dicebāt veritas et ꝟitas. z multi eā dicebāt mihi: z nusq̄ erat in eis: sz falsa loq̄bant̄ nō de te tm̄ q̄ vere ꝟitas es: sz etiā de istis elemētis huiꝰ mūdi creaturis tuis. de q̄bus etiā ꝟa dicētes phos transgredi debui p amore tuo: mi pater sūme bone pulcritudo pulcroꝝ omniū. O ꝟitas veritas. q̄ ītime etiā tūc medulle animi mei suspirabāt tibi. cum te illi sonarēt mihi freq̄nter et multiplicit̄ voce sola z libris multis z ingētibꝫ: z illa erāt fercula in quibꝫ mihi esuriēti te. inferebāt̄ p te sol et luna pulcra opa tua. sz tm̄ opa tua nō tu: nec ipa ꝓma. Prioza enī spūalia opa tua: q̄ ista corpea: q̄uis lucida z celestia. At ego nec ꝓora illa: sz teipaz te veritas. in q̄ nō est ꝓmutatio: nec momēti obumbratio. esuriebā et sitiebā: z apponebant̄ adhuc mihi in illis fercul̄ fantasmata splēdida: quibꝫ iā meliꝰ erat amare istū solē saltē istis oculis vez: q̄ illa falsa animo decepto p oculos. Et tm̄ qz te potabā manducabā. nō auide q̄dem: qz nec sapiebas in ore meo sicuti es. neq̄ enī tu eras illa figmēta inania: nec nutriebar ex eis: sz exhauriebar magis. Cibꝫ enī in somnis simillimꝰ ē cibꝫ vigilātiū. quo tm̄ dormientes ñ alunt̄: dormiūt enī. At illa nec similia erāt vllo mō tibi sicut nūc mihi locutꝰ es: qz illa erant corpalia fantasmata falsa corpa. q̄bꝫ certiora sunt vera corpa ista q̄ videmꝰ visu carneo sive celestia sive terrestria cū pecudibus z volatilibꝫ. Videmꝰ hec z certiora sūt q̄s cum imaginamur ea. Et rursus certius imaginamur ea: q̄s ex eis suspicamur alia grādiora et infinita que oīmino nulla sunt: qualibus ego tūc pascebar inanibus z nō pascebar. At tu amor meus in quē ōficio vt fortis sim: nec ista corpa es q̄ videmꝰ q̄q̄ ī celo: nec ea es que nō vi-

dem⁹ ibi: qz tu ista cōdidisti. nec ī sūmis tuis ꝺditōibus abes. Quāto ergo lōge es a fantasmatibꝫ illis meis fantasmatibus corpoꝝ q̄ oīno nō sūt: q̄bꝫ certiores sunt fantasie corpoꝝ eoꝝ q̄ sunt: et eis certiora corpa: que tn̄ nō es: sed nec ania es que vita est corpoꝝ. Jō melior vita corpoꝝ. certiorq̄ ꝯ corpa. Sz tu vita es aīaꝝ. vita vitaꝝ viuēs teipa. z nō mutaris vita aīe mee. Ubi ergo mihi tūc eras: z ꝯ lōge? Et longe pegrinabar abste excluſus. z a ſiliq̄s porcoꝝ q̄s de ſiliq̄s paſcebā? Quāto enī meliores grāmatico; et poetaꝝ fabelle ꝯ illa decipula. Nā verſus z carmen z medea volās vtiliores certe ꝯ q̄nq̄ elemēta varie fucata ꝑpter q̄nq̄ antra tenebraꝝ: q̄ oīno nīl a ſunt z occidunt credentē. Nā verſū z carmen etiā ad vera pulmēta trāſfero. Uolantem autē medeā z ſi cantabā nō aſſerebā: z ſi cantari audiebā: nō credebā. illa autē credidi. Ue ve q̄bus gradibꝫ deductus ſum in ꝑfunda inferi? q̄ppe laborans z eſtuans inopia veri: cū te de⁹ meus. Tibi enī ꝑfiteoꝝ q̄ me miſeratus es: z nōdū cōfitentē. cū te nō ſm mentis intellectū: quo me ꝑſtare voluiſti beluis: ſz ſm ſenſum carnis q̄rerem. Tu aūt eras ī terior intimo meo. et ſupior ſūmo meo. offendi in illā mulierē audacē inopē ꝓudentie: enigma ſalomōis. ſedentē ſup ſellam in foribꝫ et dicentē. panes occultos libenter edite: z aquā dulcē furtiuā bibite. Que me ſeduxit: quia inuenit foris habitantē ī oculo carnis mee: et talia rumi nantē apud me: q̄lia p illū vorarem. Ne ſciebā enī aliud ve quod est: z q̄ſi acutū le mouebar vt ſuffragarer ſtultis decepto ribus. cū a me q̄rerent: vñ malū. z vtruz forma corpea deus finiret: et haberet capillos et vngues. z vtiq̄ iuſti exiſtimandi eſſent q̄ haberēt mltas vxores ſimul: z occiderēt boies: z ſacrificarēt de aīalibus. Quibꝫ rebꝫ ignar⁹ ꝑturbabar: z recedens a veritate: ire in eā mihi videbar qz nō nouerā malū nō eſſe niſi ꝓuatōez boni vſq̄ ad qd̄ oīno nō eſt. Qd̄ vñ viderem: cui? videre vſq̄ ad corp⁹ erat oculis: z animo vſq̄ ad fantaſma. Et non

Capit 7.

nouerā deū eſſe ſpiritū: cui nō mēbra eſſent ꝑ lōgū et latū. nec cui moles eſſz. qz moles in ꝑte minor est ꝯ in toto ſuo: z ſi infinita ſit: minor est in aliq̄ parte certo ſpacio definita ꝯ ꝑ infinitū. et nō est tota vbiq̄ ſicut ſpirit⁹ ſicut deus. Et q̄d i nobis eſſet ſm q̄ eſſemus ſimiles deo. et recte in ſcripturis diceremur ad imaginē dei. ꝓſus ignorabā: z nō nouerā iuſticiā verā interiorē nō ex ꝓſuetudīe iudicātē: ſz ex lege rectiſſima dei oīpotētis: qua formarent mores regionū et dierū ꝑ regionibꝫ et diebꝫ: cuz ipa vbiq̄ ac ſp eſſet nō alibi alia: nec alias alit: ſm quā iuſti eſſēt abraā z yſaac z iacob z moyſes z dauid. z illi oēs laudati ore dī: ſz eos ab ipe ritis iudicari iniquos iudicātibꝫ ex humano die: z vniuerſos mores hūani generis ex parte moris ſui metientibꝫ. tāq̄ ſi quis neſci⁹ in armamēt⁹ q̄d cuiq̄ membro accōmodatū ſit: ocrea velit caput cōtegi: z galea calciari. z murmuret qō nō apte ꝓueniat. aut in vno die indicto a p meridianis horis iuſticio quiſq̄ ſtomachet: nō ſibi cōcedi quid venale ꝓponere. qz mane ꝓceſſum est. aut ī vna domo videat aliq̄s tractari manibꝫ a quoq̄ ſeruo qd̄ facere nō ſinat q̄ pocla miniſtrat. aut aliq̄d poſt ꝑſepia fieri qd̄ antea mēſam ꝓhibeat: z indigneť. cū ſit vnū habitaculū et vna familia. nō vbiq̄ arq̄ oībꝫ idem tribui. Sic ſunt iſti q̄ indignāt cū audierint illo ſeculo licuiſſe iuſtis aliq̄d: quod iſto nō licet iuſtis. z qz illis aliō ꝑcepit de⁹: iſtis aliud ꝑ tpalibꝫ cauſis. cū eidē iuſticie vtriq̄ ſeruierint: cū in vno homine z ī vno die: z in vnis ediby videant aliud alī mēbro ꝓgruere: z aliud iaz dudū licuiſſe. z poſt horā nō licere: quid dā ī illo angulo ꝓmitti aut iuberi quod in iſto iuſte vetet et vindicet. Nunq̄d iuſticia varia est z mutabil⁹? Sed tpa qui bus ꝑſidet nō parit eūt. tpa enī sūt. Homines autē quoꝝ vita ſup terrā breuis: qz ſenſu nō valent cauſas cōtexere ſeculoꝝ priorū aliarūq̄ gentiū: quas experti non ſunt cum his quas experti ſunt. in vno autem corpore vel die vel domo facile poſſunt videre quid cui membro

quibꝫ momẽtis :quibꝫ partibꝫ ꝓponiſ ve
ꝯgruat. In illis offendunt: hic ſeruiũt.
Dec ego tunc neſciebã ⁊ nõ aduertebaꝫ
⁊ feriebãt vndiq; iſta oculos meos ⁊ nõ
videbã. Et cantabam carmina.et nõ mi
hi licebat ponere pedem quẽlibꝫ vbili/
bet:ſꝫ in alio atq; alio metro aliꝫ atq; ali
ter:⁊ in vno aliq̃ verſu:nõ omnibꝫ locis
eundẽ pedẽ. Et ars ipa q̃ canebã nõ ha
bebat aliud alibi:ſed oĩa ſimul. Et ñ in
tuebar iuſticiã cui ſeruirẽt boni ⁊ ſcti ho
mines:lõge excellenti⁹ atq; ſublimi⁹ ha
bere ſimul oĩa q̃ ꝓcepit.⁊ nulla ex pte va
riari:⁊ tñ varijs rpibus non oĩa ſiꝫ: ſꝫ p
pria diſtribuentẽ ac ꝓcipientẽ. Et repbẽ
debã cecus pios pres:nõ ſolũ ſicut de⁹
iuberet atq; inſpiraret vtẽtes ꝓſentib⁹:
verũ quoq; ſicut de⁹ reuelaret futura ꝓ/
nũciantes. Capitl 8. Nunq̃d aliqñ aut alicui ĩiu/
ſtũ eſt diligere deu ex toto corde:ex tota
aĩa:ex tota mẽte:⁊ diligere primũ tanq̃
ſeipm. Itaq; flagicia q̃ ſunt ꝺ naturã v/
bicq; ac ſemp deteſtãda atq; puniẽda ſũt:
ũlia ſodomitaꝫ fuerãt. Que ſi oẽs gẽtes
facerẽt:codẽ crimĩs reatu diuĩa lege te
nerent:que nõ ſic fecit homĩes vt ſe illo
uterent mõ. Violat q̃ppe ipa ſocietas q̃
cum deo nobis eſſe debꝫ:cũ eadẽ natura
cuius ille auctor eſt .libidinis q̃erſitate
polluit. Que autẽ cõtra mores hominũ
ſunt flagicia :ꝓ mor̃ diuerſitate vitanda
ſunt:vt pactũ inter ſe ciuitatis aut gẽtis
cõſuetudine vl̃ lege firmatũ .nulla ciuis
aut pegrini libidie violet. Turpis enim
omnis pars eſt vniuerſo ſuo nõ ꝯgruẽs
Cũ autẽ deus aliq̃d cõtra morẽ aut pa/
ctũ quorũlibet iubet .⁊ ſi nũq; ibi factũ
eſt:faciendũ eſt.⁊ ſi omiſſum:inſtaurãdũ.
⁊ ſi inſtitutũ nõ erat inſtituẽdũ ẽ. Si enĩ
regi licet in ciuitate cui regnat iubere;ali
q̃d:qõ neq; ante illũ quiſq̃:nec ipe vnq;
iuſſerat:⁊ nõ contra ſocietatẽ ciuitat⁹ e⁹
obtemperatur.imo ꝓtra ſocietatẽ nõ obtẽ
perat. Generale q̃ppe pactũ eſt ſocietat⁹
hũane obedire regib⁹ ſuis.quãto magis
deo regnatori vniuerſe creature ſue ad ea
que iuſſerit ſine dubitatõne ſeruiendum
eſt: Sicut enĩ in poteſtatib⁹ ſocietat⁹ hu
mane maior poteſtas minori ad obediẽ
dum ꝓponit:ita deus omnib⁹. Itẽ in fa
cinorib⁹ vbi libido eſt nocẽdi ſiue per
contumeliã ſiue p iniuriã.⁊ vtrũq; vl̃ vl
ciſcendi cauſa:ſicut inimico inimic⁹: vel
adipiſcẽdi alicui⁹ extra cõmodi: ſicut la
tro viatori.vl̃ euitãdi mali:ſicut ei qui ti
metur.vel inuidẽdo:ſicut feliciori miſeri
ori:aut in aliq̃ ꝓſperatus ei qnẽ ſibi equa
ri timet:aut equalez dolet:vl̃ ſola volu/
ptate alieni mali:ſicut ſpectatores gladi
atorũ aut irriſores aut illuſores q̃rũlibꝫ
Dec ſunt capita ĩiq̃tatiſ:q̃ pullulant ꝑn
cipandi et ſpectandi ⁊ ſentiẽdi libidine.
aut vna aut duab⁹ eaꝫ aut ſimul oĩb⁹.
Et viuit male aduerſus tria ⁊ septẽ:pſal
teriũ decem chordaꝫ decalogũ tuũ. de⁹
altiſſime et dulciſſime. Sed q̃ flagicia ĩ
te qui nõ corrũperis? Aut que aduerſus
te facinora cui noceri nõ poteſt? Sed ꝟ
vindicas qõ in ſe homĩes ꝑpetrãt: quia
etiã cum in te peccãt impie faciũt in aĩas
ſuas:⁊ mentit iniq̃tas ſibi: ſiue corrũpẽ
do ac ꝙuertẽdo naturã ſuã quã tu feciſti
⁊ ordinaſti.vl̃ immoderate vtẽdo conceſ
ſis reb⁹.vel in nõ ꝓceſſa flagrãdo in eum
vſum qui eſt cõtra naturã.aut rei tenent
animo ⁊ verbis ſeniẽtes aduerſus te ⁊ ad
uerſus ſtimulũ calcitrãtes. aut cũ diru/
ptis limitib⁹ humane ſocietat⁹ letantur
audaces priuatis cõciliatõnib⁹ aut dire
ptõnib⁹ put quiq; delectauerit aut offẽ/
derit:⁊ ea fiunt cũ tu derelinq̃is fons vi
te: qui es vn⁹ et ver⁹ creator ⁊ rector v/
niuerſitatis. et priuata ſupbia diligitur
in parte vnũ falſum. Itaq; pietate hũili
reditur in te:⁊ purgas nos a cõſuetudie
mala:⁊ ꝓpicius es peccat⁹ confitentiũ:⁊
exaudis gemitus cõpeditorũ:et ſoluis a
vinculis que nobis fecim⁹:ſi iã nõ eriga
mus aduerſus te cornua falſe libertatis
auaricia plus habẽdi:⁊ damno totũ a/
mittendi ampli⁹ amãdo ꝓpriũ noſtruꝫ
q̃ te omniũ bonũ. Capitl 9. Sed iter flagicia ⁊ fa
cinora ⁊ tã multas iniq̃tates ſunt pecca
ta pficientiũ:que a bñ indicantib⁹ et vi/
tuperant ex regula pfectoiſ.⁊ laudantur
ſpe frugis ſicut herba ſegetis. Et ſunt q̃
dam ſiꝫia vel flagicio vl̃ facinori:⁊ ñ ſũt
peccata:quia nec te offendũt dñm ⁊ deũ

nostrū:nec sociale consortiū cū pciliātur
aliq̄ in vsuz vite cōgrue tempori.z incer
tū est an libidīe habēdi aut puniunt cor
rigendi studio potestate ordiata:z incer
tū est an libidine nocēdi. Multa itaq̄ fa
cta que homib⁹ imprōbāda vident testi/
monio tuo approbata sunt :z mlta lau/
data ab homib⁹ te teste damnāt: cū sepe
se aliter habz species facti.z alit faciētis
animus:atq̄ articul⁹ occulti tempozis.
Cū vo aliq̄d tu repente inusitatū z im/
prouisum imperas:etiā si hoc aliq̄n ve/
tuisti.q̄nis causam ipertū tui p tpe occl'
tes.et q̄nis cōtra pactū sit aliquozū ho
minū societatis:q̄s dubitet esse faciēdū
quādo ea iusta est societas hoīm q̄ seruit
tibi? Sed beati q̄ te imperasse sciūt. Fi
unt enī omnia a seruiētib⁹ tibi vl' ad ex/
hibendū qō ad p̄sens op⁹ est. vl' ad futu
ra p̄nunciāda. Nec ego nesciēs irridebā
illos sāctos seruos et pphetas tuos. Et
q̄d agebam cū irridebā eos:nisi vt irride
rer abs te sensim atq̄ paulatim .pduct⁹
ad eas nugas vt crederē ficū plozare cū
decerpitur z matrē ei⁹ arboze lachzymis
lacteis? Quā tamē ficū si ꝓmediss̄ aliq̄s
sanctus alieno sane nō suo scelere decer/
ptā.misceret visceribꝫ z anhelaret de illa
angelos:imo vero particulas dei gemē
do in oroe atq̄ ructādo:que pticule sum
mi et veri dei ligate fuissent i illo pomo:
nisi electi sancti dente ac vētre soluerent.
Et credidi miser magis esse misericordiā
p̄standā fructib⁹ terre q̄s homib⁹ ppt q̄s
nascerent. Si q̄s enim esuriēs peteret q̄
maniche⁹ nō esset. q̄si capitali supplicio
dānanda buccella videret si ei daret. Et
misisti manū tuā ex alto.z de hac pfun/
da caligīne eruisti animā meā:cū pro me
plozaret ad te mea mater fidel' tua ampli
us q̄s flent matres corpea funera. Vide
bat enī illa morte meam ex fide z spiritu
quē habebat ex te: z exaudisti eam dñe.
Exaudisti eā: nec despexisti lachzymas
eius: cū pfluentes rigarēt terrā sub ocu
lis eius:in omni loco oroīs eius.z exau/
disti eam. Nam vnde illō somniū q̄ eam
consolat⁹ es vt viuere me secū crederet.
z habere mecū eādē mēsam in domo.qō

Capit. 10.

Capit 11

nolle cepat aduersās z detestās blasphe
mias errozis mei? Vidit eni se stantē in
q̄dam regula lignea.z aduenientē ad se iu
uenē splēdidū hilarē atq̄ arridentē sibi.
cū illa esset merēs et meroze cōfecta Qui
cum causas ab ea q̄sisset mestīcie sue:q̄ri
dianarūq̄ lachzymarū docēdi vt assolet
nō discēdi gratia:atq̄ illa rñdisset p̄dito
nem meā se plāgere:iussisse illū q̄ secura
esset atq̄ admonuisse vt attēderet z vide
ret vbi esset illa ibi esse z me. Dō illa vbi
attēdit vidit me iuxta sei eadē regl'a stā/
tem. Unde ß: nisi q̄ erant aures tue ad
coz ei⁹? O tu bone oipotēs:q̄ sic curas v/
numquēq̄ nostz tanq̄ solū cures: z sic
omēs tāq̄ singulos. Uñ illud etiā q̄ cū
mibi narrasset ipm visū. z ego ad id tra/
here conarer:vt illa se poti⁹ nō desperet
futurā esse qō erā :continuo sine aliqua
hesitatōe nō inquit.nō enī mihi dictū e:
vbi ille ibi et tu:sed vbi tu ibi et ille. Cō
fiteoz tibi dñe recozdatōem meā q̄ntum
recolo:q̄ sepe nō tacui :ampli⁹ me isto p
matrē vigilantē responso tuo:q̄ tam vi/
cina iterp̄tatōis falsitate turbata nō est.
z tam cito vidit qō videndū fuit. quod
ego certe anteq̄s dixisset nō viderā. etiaz
tū fuisse ꝓmotū q̄s ipo somnio:quo femi
ne pie gaudiū tanto post futurū ad cōso
latōem tunc p̄sentis sollicitudis:tāto an
te p̄dictum est. Nam nouē ferme anni se
cuti sunt: quib⁹ ego in illo limo pfundi
ac tenebzis falsitatis:cū sepe surgere co/
narer:z gruius alliderer voluntatus sū. cū
tamen illa vidua casta pia z sobzia ales
amas:iā q̄dem spe alacriozi: sed fletu z ge
mitu nō segniozi:nō desineret horis om
nib⁹ orationū suaz de me plāgere ad te:
et intrabāt in cōspectū tuū p̄ces eius. et
tñ me dimittebas adhuc volui z inuol/
ui in illa caligine. Et dedisti altez respō
sum interim qō recolo. Nā et multa pre
tereo ppt qō ppero ad ea q̄ me magis vr
gent confiteri tibi:z multa nō memini. De
disti ergo altez p sacerdotē tuū quendaz
epm nutritū in eccl'ia z exercitatū in li/
bris tuis. Quē cum illa femina rogass̄
vt dignaret mecū colloqui z refellere er
rozes meos.z dedoceret me mala:ac do/

Capi 12

ceret bona:faciebat enī hoc si quos fo/
NB. te idoneos inueniſſet:noluit ille prudent
ſane quantū ſenſi poſtea. Reſpondit enīz
me adhuc eſſe indocilē :eo q̄ inflat⁹ eſſez
nouitate hereſis illius:z nōnullis ālstiū
culis iā multos īmpitos exagitaſſem ſi
cut illa indicauerat ei. Sed ſine inq̄t il/
lū ibi:z tm̄ roga p eo dominū: ipe legen
do repiet quis ille ſit error z quāta impi
etas. Simul etiā narrauit ſe quoq̄ par/
nulū a ſeducta matre ſua datū fuiſſe ma
nicheis.et omnes pene nō legiſſe tantū:
verūetiaz ſcriptitaſſe libros eorū. ſibiq̄
apparuiſſe nullo cōtra diſputāte z quin
cente cū eſſet illa ſecta fugiēda:itaq̄ fugiſ
ſe. Que cum ille dixiſſz:atq̄ illa nollet ac
quieſcere:ſed inſtaret magis deprecādo
z vbertim flēdo vt me viderz z mecū diſ
ſereret:ille iā ſubſtomachās tedio: vade
inquit a me:ita viuas.fieri enī nō pōt vt
fili⁹ iſtaz lachrymaz peat. Dō illa ita ſe
accepiſſe inter colloq̄a ſua mecū ſepe re/
cordabaf:ac ſi de celo ſonuiſſet.

Explicit liber tercius
Incipit quartus

Capitul. Primū.

DEr idē tem
pus annorū nouem ab
vndeuigeſimo āno etatſ
mee vſq̄ ad duodecīgeſi
mū ſeducebamur z ſedu
cebamus:falſi atq̄ fallētes in varijs cu
piditatiby:z palā per doctrinas q̄s libe/
rales vocant:occulte autē falſo nomīe re
ligiōſi:hic ſupbi:ibi ſupſtitioſi:vbiq̄ va
ni ac popularis glorie ſectātes inanitatē
vſq̄ ad theatricos plauſus z cōtentio/
ſa certamina z agonē corōnaz feneārū z
ſpectaculorū nugas :z intempantiā libi
dinū. Illac autē purgari nos ab iſtſ ſor/
diby expetentes cū eis q̄ appellarenf ele
cti et ſancti:afferebam⁹ eſcas de q̄by nob
in officina aqualiculi ſui fabricarēt āge/
los et deos p quos liberarezemur: z ſecta/
bar iſta atz faciebā cū amicſ meiſ p me ac
mecū deceptis. Irrideāt me arrogātef z
nondū ſalubriter pſtrati z eliſi a te deus
meus.ego tamē confitear tibi dedecora
mea i laude tua. Sine me obſecro: z da
mihi circuire p̄ſenti memoria preteritos
circuit⁹ erroris mei:z immolare tibi ho/
ſtiā iubilatōis. Quid enim ſum ego mi/
hi ſine te:niſi dux in p̄ceps? Aut quid
ſum cū mihi bene eſt:niſi ſugens lac tuū
aut fruēs te cibo qui nō corrūpitur? Et
quis homo eſt quilibet hō cum ſit hō?
Sz irrideāt nos fortes z potētes. Nos
autē infirmi et inopes cōfiteamur tibi.
Docebā in illis annis artē rhetoricaz: z
victoriosam loquācitatē victus cupidi/
tate vendebā. Valebā tñ dñe tu ſcis bo
nos habere diſcipulos ſicut appellātur
boni:z eos ſine dolo docebā dolos: non
in quib⁹ cōtra caput innocētis agerent:
ſed aliquādo p capite nocētis. Et tu de
us vidiſti de lōginquo lapſantē in lubri
co:z in multo fumo ſcintillātē fidē meā
quam exhibebā in illo magiſterio diligē
tibus vanitatē:z querētib⁹ mendaciū ſo
cius eorū. In illis annis vnū habebaz
nō eo q̄ legitimū vocaf ꝯiugio cognitā:
ſed quā indagauerat vagus ardor inopſ
prudentie. Sed vnā tamen ei quoq̄ ſer
uans thori fidē:in qua ſane expiret exē/
plo meo quid diſtaret inter cōiugal pla
citi modū quod federatū eſſz generandi
gratia:z pactū libidinoſi amoris:vbi p/
les etiā contra votū naſcitur. Cuius iam
nata cogat ſe diligi Recolo etiā cū mihi
theatrici carminis certamē inire placu/
iſſet.mandaſſe mihi neſcio quē aruſpi
cem quid ei dare vellē mercedis vt vin/
cerem.me autē feda illa ſacramenta dete
ſtatū et abominatū reſpōdiſſe. nec ſi co/
rona illa eſſz immortaliter aurea: muſcā
pro victoria mea necari ſinerē. Necatu/
rus enī erat ille i ſacrificijs ſuis anima
tia:et ill' honoribꝫ inuitaturus mihi ſuf
fragatura demonia videbaf. Sz ꝑ quo
q̄ malum nō ex tua charitate repudiauī
deus cordis mei. Non enī amare te no/
ueram:qui niſi fulgores corporeos cogi
tare nō nouerā. Talibus enim figmētis
ſuſpirās anima:nōne fornicatur abs te
z fidit in falſis:z paſcit vētos? Sed vi/
delicz ſacrificari p me nollem demonib⁹.

quibꝫ me illa supstitōne ipe sacrificabaz. Quid ē enī alīd ventos pascere: q̄ ipsos pascere: ꝫ est errādo eis esse voluptati at q̄ derisui. Capit. 3. Ideoq̄ illos planetarios: q̄s mathematicos vocāt plane cōsulere nō desistebā: q̄ q̄si eis nullū esset sacrificiū: z nulle p̄ces ad aliquē spiritū ob diuīationē dirigerenť: qđ tū christiana z vera pietas conseq̄nter repellit et dānat. Bonū est enī p̄fiteri tibi dñe: z dicere misere re mei. cura animā meā: qm̄ peccaui tibi: neq̄ ad licentiā peccādi abuti indulgentia tua: sz memisse dñice vocis. Ecce sanus factus es: iā noli peccare: ne q̄d tibi deteriꝰ cōtingat. Quā totā illi salubritatē interficere conanť cū dicūt. De celo tibi est ineuitabil' causa peccādi: z venꝰ ꝫ fecit aut saturnꝰ aut mars. scz vt hō sine culpa sit caro et sanguis: z supba putredo: culpādus sit autē celi ac siderꝫ creator z ordinator. Et quis est hic nisi deꝰ noster: suauitas z ozigo iustīcie: q̄ reddit vnicuiq̄ ſm opa eius: z cor contrituz z humiliatū ñ spernis? Erat eo tpe vir sagax medicine artis pitissimꝰ atq̄ ī ca nobilissimus. qui p cōsule manu sua cozonā illā agonisticā imposuerat nō sano capiti meo: sed nō vt medicꝰ. Nā illiꝰ morbi tu sanator q̄ resistis supbis. bū ilibus aūt das gratiā. Nunq̄d tamē etiā p illū senez defuisti mihi: aut destitisti mederi aīe mee? Quia enī factus ei erā familiari oz: z eiꝰ sermonibꝫ. erāt enī sine ꝫbozum cultu vinacitate sentētiaꝝ iocūdi z graues: assiduus z fixus inherebā. Ubi cognouit ex colloq̄o meo libris genethlya cozū esse me dedituz: benigne ac paterne me monuit vt eos abīcerez. neq̄ curā et operā rebꝫ vtilibꝫ necessariā illi vanitati frustra impenderē: dicens ita se illaz didicisse: vt victus eiꝰ pfessionē p̄mis annis etatis sue deferre voluissz: qua vitā degeret. z si hyppocratē intellexissz: z illas vtiq̄ lr̄as potuisset ītelligere. z tū nō ob aliā causam se postea illis relictis medicinā assecutū: nisi q̄ eas falsissimas cō perisset. z nollet vir grauis decipiendis hoībꝫ victū querere. At tu ināt quo te ī homībꝫ sustentas rbetoricā tenes. banc aūt fallaciaz libero studio nō necessitate rei familiaris sectar': q̄ magis mihi teoꝛ poꝛtz de illa credere: q̄ eā tā pfecte discere elaborauī q̄ ex ea sola viuere volui. Ā q̄ ego cū quesissem que causa ḡ faceret ut m'ta inde vera p̄nūciarenť. rñdit ille vt potuit. vim sortis ꝫ facere in rez natura vsq̄q̄aq̄ diffusam. Si enī de paginis poete cuiuspiā lōge alīd canētis atq̄ intēdēt' cū sorte q̄s p̄sulit mirabiliter p̄sonꝰ negocio sepe ꝫsus exiret: mirāduz nō esse dicebat: si ex aīa humana supiore aliq̄ instinctu nesciēte q̄d in se fierz. nō arte sz sorte sonaret aliq̄d q̄ interrogantis rebꝫ factis q̄ p̄ueneret. Et ꝫ q̄dem ab illo vl' p illū p̄curasti mihi: z q̄d ipe postea p meipm q̄rerem in memoria mea delimasti. Tūc autē nec ipe nec charissimꝰ meus nebridiꝰ adolescēs valde bonus z valde cautꝰ irridens totū illud diuiatōl genus p̄suadere mihi potuerūt vt hꝫ ab ijcerē. qm̄ me amplius ipoꝝ auctoꝝ monebat auctoritas. z nullū certū q̄le q̄z bā documētū adhuc īuenerā: q̄ mihi sine ambiguitate appareret q̄ ab eis p̄sultis vera dicerenť sorte nō arte ispectozū siderꝫ dici. Cap. 4. In illis ānis q̄ p̄mo tpe i mu nicipio quo natꝰ sum docere ceperā: cōparauerā amicū societate studioꝝ nimiꝰ charꝝ coeuū mihi z p̄florētē floze adolescētie. Decū puer creuerat: z pariter in scōlā ieramus: pariterq̄ luseramꝰ. Sz nondū erat sic amicꝰ. q̄q̄ ne tūc q̄dem sicuti est vera amicicia: qz nō est ꝫa: nisi cū eā tu agglutinas int īherētes tibi charitate diffusa in cordibꝫ nr̄is p spm̄ scm̄ q̄ datus est nob. Sed tū dulcis erat nimis coeta feruoze paruliū studioꝝ. Nā z a fide vera quā si germanitꝰ et pēitꝰ adolescēs tenebat. deflexerā eū in supstitiosas fabellas et puicios as: ꝑpter quas plāgebat me mater mea: cū iam errabat in aīo ille homo. et nō poterat anima mea sine illo. Et ecce tu imminēs dorso fugitiuo rū tuoꝝ: deꝰ vltionū z fons mificordiarū tuoꝝ sil' q̄ q̄uertis nos ad te miris modis: ecce abstulisti hoīem de hac vita: cū vix expleuisset annuz ī amicicia mea: suauis mihi sup oēs suauitates illiꝰ vite mee

Quis laudes tuas enumerat: vnus in se
vno: qs exptus est: Quid tūc feciſti de⁹
meus: r qs inuestigabil' abyssus iudicio
rū tuoz? Cū enī laboraret ille febrib⁹: ia
cuit diu sine sensu in sudoze letali. Et cū
desperet baptizat⁹ est nesciēs. me nō cu
rāte: et pſumēte id retinere poti⁹ aiaz ei⁹
qđ a me accepat: nō qđ ī nesciēt; cozpe si
ebat. Longe aūt alit erat. nā recreat⁹ ē et
saluus factus. Statimq; vt pmū cū eo
loq potui: potui aūt mox vt ille potuit:
qm nō discedebā. r nimis pēdebam⁹ ex
inuicē. Tēptaui apō illū irridere: tāq; r
illo irrisuro mecū baptismū quē accepe
rat mente atq; sensu absentissim⁹: sed tñ
ia se accepisse didicerat. At ille ita me ex
hoꝛruit vt inimicū: admonuitq; mirabi
li et repentina libertate: vt si amic⁹ eē vel
lem: talia sibi dicere desinerē. Ego autez
stupefact⁹ atq; turbat⁹ distuli oēs mot⁹
meos vt qualesceret pus: esset; idone⁹
viribꝫ valitudis: cū quo agere posseꝫ qđ
vellē. Sz ille abꝛept⁹ demētie mee: vt a
pud te fuaret pſolatōi mee. post paucos
dies me absente repetit febribꝫ r defūgi
tur. Quo doloꝛe cōtenebꝛatū ē coꝛ meū:
r q̄q̄d aspicieb̄ moꝛs erat. Et erat mi
hi patria supplicīū: r paterna dom⁹ mi
ra infelicitas. r q̄q̄d cum illo cōmunica
uerā sine illo ī cruciatū immanē verteba
tur. Expetebāt eū vndiq; oculi mei r nō
dabat. r oderā oīa qꝛ nō baberēt eū. Nō
mihi iā dicere poterāt: ecce veniet. sic cū
viueret qñ absens erat. Et fact⁹ erā ipe
mihi magna qstio. r interrogabā animā
meā: qre tristis esz: r qre conturbaret me
valde. r nihil nouerat rñdere mihi. Et si
dicebā. spera ī deo: iuste nō obtpabat: qꝛ
verioꝛ erat et melioꝛ hō quem carissimū
amiserā: q̄ fantasma in qđ sperare iube
bat. Sol⁹ flet⁹ erat dulcis mihi: r succes
serat amico ī delicijs animi mei. Et nūc
dñe iā illa trāsierūt: r tpe lenitū est vul
nus meū. Possum ne audire abs te q̄ ve
ritas es. r admouere aurē coꝛdis mei oꝛi
tuo: vt dicas mihi cur flet⁹ dulcis sit mi
seris: An tu q̄uis vbiq; assis: lōge abie
cisti a te miseriā nostrā: Et tu ī te manes:
nos autē in experimētis voluimur. Et
tñ nisi ad aures tuas ploꝛaremus: nihil
residui de spe nra fieret. Uñ igit suauis
fructus de amaritudie vite carpit geme
re et flere r suspirare r pq̄ri? An ꝑ ibi dul
ce ē q̄ speram⁹ exaudire te? Recte istō in
pcib⁹: qꝛ desideriū pueniēdi habēt. Nū
quid in doloꝛe amisse rei r luctu q̄ tūc o
periebar? Flecq; enī sperabā reuiuiscere
illū. aut ꝑ petebā lacꝛymis. sz tm dole
bā r flebā. Miser enī erā r amiserā gau
diū meū. An r flet⁹ res amara est p fasti
dio reꝝ q̄bus pꝛius fruebamur. r dum
tūc ab eis abꝛorem⁹ delectat? Quid ād
ista loq̄z. Non enī tēpus querēdi nūc ē:
sed pfitēdi tibi. Miser enī erā: r miser est
omnis anim⁹ vinctus amicicia reꝝ moꝛ
taliū. r dilaniat cū eas amittit. r tūc sen
tit miseriā q̄ miser ē et anteq̄ amittat eas.
Sic enī ego erā illo tpe: et flebā amaris
sime. r req̄escebā in amaritudie. Ita mi
ser erā r habebā charioꝛē illo amico meo
vitā ipam miseraz. Nam q̄uis eā muta
revellem: nollē tamē amittere magis q̄ il
luz. Et nescio an vellē vel p illo sicut de
hoꝛeste r pilade tradit si nō fingit: q̄ vel
lent p inuicē vel simul moꝛi. qua moꝛte
peius eis erat nō simul viuere. Sz ī me
nescio quis affectus nimis huic cōtrari
us oꝛtus erat: et tediū viuēdi erat ī me q̄
uissimū: r moꝛiendi metus. Credo q̄ ma
gis illū amabā: eo magis moꝛtē q̄ mihi
eum abstulerat tanq̄ atrocissimā inimi
cā oderā r timebā. r eam repēte cōsū pta
ram omnes hoīes putabā: qꝛ illū potu
it. Sic erā oīno memini. Ecce coꝛ me
um deus meus: ecce intus vide. qꝛ memi
ni spes mea qui me mūdas a taliū affecti
onū immūdicia. dirigens oculos meos
ad te: et euellens de laqueo pedes meos.
Mirabar enī ceteros moꝛtales viuere:
qꝛ ille quē q̄si nō moꝛiturum dilexeram:
moꝛtuus erat. et me magis: quia illi al
ter erā viuere illo moꝛtuo mirabar. Be
ne quidam dixit de amico suo: dimidiū
anime mee. Nam ego sensi animā meā r
animā illi⁹ vnā fuisse aiaz in duobꝫ coꝛ
poꝛibus. r ideo mihi hoꝛroꝛi erat vita.
qꝛ nolebam dimidi⁹ viuere. r ideo forte
moꝛi metuebā: ne tot⁹ ille moꝛeret: quē

Capitl 7.

multū amauerā. O demētiā nescientē diligere homines humaniter. o stultū hominē īmoderate hūana patientē: qđ ego tūc erā. Jtaq; estuabā: suspirabā: flebā. turbabar: nec reḋes erat nec ꝓsiliū. Portabam enī cōscissam t cruentā aīam mecam: impatiētē a me portari. et vbi eā ponerem nō īueniebā. nō in amenis nemoribꝰ. nō ludis atq; cantibꝰ. nec ī suaue olētibus locis: nec in cōuiuijs apparatis: neq; in voluptate cubilis t lecti: nō denīq; in libris atq; carminibꝰ acḋescebā. Portrebāt omnia: t ipa lux. t ḋquid nō erat qđ ille erat imꝓobū t odiosum erat: pter gemitū t lachrymas. Nā in eis solis aliquātula reḋes. Ubi aūt inde auferebaṫ aīa mea: onerabat me grādis sarcina miserie. que a te dñe leuāda erat t curanda. Sciebā: sed nec volebā nec valebā eo magis: quia non mihi eras aliḋ solidū et firmū cū de te cogitabā. Nō eī tu eras: sed vanū fantasma t erroꝛ meus erat deus meꝰ. Si conabar eā ibi ponere vt requiesceret: ꝓ inane labebaṫ: et iterū ruebat sup me. t ego mihi remāseram infelix locus: vbi nec esse possem: nec inde recedere. Quo enī coꝛ meū fugeret a coꝛde meo? Quo a meipo fugerē? quo nō me sequerer? Et tamē fugi ō patria. Vidiꝰ enī eū querebāt oculi mei vbi videre nō solebāt. atq; ta gastēsī oppido veni carthaginē. Non vacāt tpa: nec ociose volunt ꝓ sensus nostros: faciūt in aīo mira opa. Ecce veniebāt et ꝓteribāt de die in diem. t veniēdo et ꝓtereūdo inferebāt mihi species aliaꝫ et alias memorias: et paulatim resarciebāt me ꝓstinis generibus delectatiōnū: ḋbꝰ cedebat doloꝛ meꝰ ille. sꝫ succedebāt nō ḋdem dolores alij. cause tamē alioꝛ doloꝛ. Nam vnde me facillime t ī intima doloꝛ ille penetraverat: nisi quia fuderā in arenā aīmā meā: diligendo moriturū ac si non moriturū? Narime quippe me repabant atq; recreabant aliozū amicozū solatia. cū ḋbꝰ amabā quod ꝓ te amabā. t hoc erat ingens fabula t longū mēdaciū. cuiꝰ adulterina cōfricatōne coꝛrūpebaṫ mēs nostra pꝛuriens in auribꝰ. Sed illa mihi fabula nō moriebaṫ. si quis amicoꝛ meoꝛū mozereṫ. Alia erāt q̄ in eis amplioꝛ caꝛ piebāt animū: colloqui t coꝛridere. t vicissim beniuole obsequi. sil legere libros dulciloquos: simul nugari t simul honestari. dissentire interdū sine odio tāq; ipse homo secū. atq; ipa rarissima dissensi one cōdire cōsensiōes plīmas. docere aliquid inuicē: aut discere aliḋ ab inuicē. desiderare absentes cū modestia: suscipere veniētes cū leticia. His atq; hmōi signis a coꝛde amantiū et redamantiū ꝓcedēti bus ꝓ os: ꝓ linguā: ꝓ oculos: et mille motus gratissimos quasi fomitibꝰ conflare animos. t ex pluribꝰ vnū facere. Hoc est qđ diligiṫ in amicis. t sic diligiṫ vt rea liter bi hūana ꝓsciētia si nō amauerit redamābi tem. aut si amantē nō redamauerit: nihil q̄rens ex eius coꝛpoꝛe ꝓter indicia benivolentie. Hinc ille luctus si quis moriat t tenebꝛe doloꝛū: t versa dulcedie ī amaritudinē coꝛ madidum. t ex amissa vita morientiū moꝛs viuentiū. Beatus qui amat te t amicū in te: t inimicū ꝓpter te. Solus enī nullū eaꝫ amittit cui oēs in illo chari sunt q̄ nō amittiṫ. Et q̄s ē iste nisi deus noster. deꝰ q̄ fecit celū et terrā t implet ea. qꝛ implēdo ea fecit ea? Tenemo amittit nisi q̄ dimittit. Et q̄ dimittit quo it aut q̄ fugit nisi a te placido ad te iratū? Nam vbi nō inuenit legem tuā in pena sua? Et lex tua veritas. t veritas tu. Deus virtutū cōuerte nos: t ostē de faciem tuā et salui erimus. Nam quoq; ꝓfecto verterit anima homis ad doloꝛes sine gitur: alibi ꝓterq; in te. Tam etsi figiṫ in pulcris extra te t extra se. que tamē nulla essent nisi essent abs te: que oriunṫ t occidunt. t oriendo quasi esse incipiūt. t crescunt vt pficiank. t pfecta senescūt t inte reūt. etenī oīa senescunt t oīa interei unt. Ergo cū oriunṫ t tendūt esse: q̄ magis crescunt celeriter vt sint: eo magis festinant vt nō sint. Sic est modus coꝛū. Tantū dedisti eis. quia partes sunt rerū que nō sunt omnes simul: sed decedēdo ac succedendo agunt omnes vniuersū cuius partes sunt. Ecce sic pagitur t sermo noster ꝑ signa sonātia. Non enī erit

Capitl 8.

Capitl 9.

Capitl 10.

totus sermo si vnū verbuz non decedat cū conuerit ptes suas: vt succedat aliud Laudet te ex illis ania mea deus creatoz omniū: sz nō infigak in eis glutino amoris p sensus corpis. Eunt enī quo ibant vt nō sint: z dscindūt eā desiderijs pestilētiosis: quoniā ipa esse vult z reqescere amat in eis que amat. In illis autē non est vbi: qz nō stāt. Fugiūt: z ds ea sequik sensu carnis: aut ds ea cōprehēdit vl' cū ptō sunt: Tardus est enī sensus carnis: quoniā sensus carnis est: z ipe est modꝰ eius. Sufficit ad aliud ad qđ factꝰ est: ad illud autē nō sufficit vt teneat trāscurrētia ab ynitio debito vsqz ad finē ōbitū In verbo ei tuo p qđ creank: ibi audiūt z obsurdescere i aure cordis tumultu vanitatis tue. Audi z tu. Verbum ipm clamat vt redeas: z ibi est locꝰ quietis imperturbabilis: vbi nō deserik amoz si ipe nō deserat. Ecce illa discedunt vt alia succedāt. et oībus suis partibz cōstet infima vniuersitas. Nūqd ego aliq discedo: ait verbū dei: Ibi fige māsionē tuā: ibi ꝓmē da quicqd inde habes aia mea. saltē fatigata fallacijs. Veritati cōmenda qcqd tibi est a veritate: et nō pdes aliqd. z florescent putrida tua. et sanabunk omnes languoꝛes tui. z fluxa tua reformabunk: z renouabunk et cōstrigenk ad te: et non te deponēt quo descēdunt: sed stabūt te cū et pmanebunt ad semp stantē ac pmanentē deū. Ut quid puersam seqris carnem tuā: Ipa te sequak conuersa. Quic qđ p illā sentis in pte est. z ignoras totū cuius he partes sunt: z delectat te tamē. Sed si ad totū cōprehendēdū esset idoneꝰ sensus carnis tue. ac nō z ipe ī parte vniuersi accepisset. p pena tua iustū modū: velles vt trāsiret qcquid existit in p̄z qđ loquimur p eundē sensuz carnis audis: et nō vis vticz stare syllabas: sz trāsuolare vt alie veniāt. z totū audias. Ita semp oīa qbz vnū aliqđ ꝓstat: et ñ sunt omnia simul ea quibz ꝓstat. Plꝰ ōlectāt omnia ōz singula: si possint sentiri oīa. Sed longe bis melioꝛ q̄ fecit omnia: et ipe est deus noster: z nō discedit: quia nō succedik ei. Si placent corpa: deū ex illis lauda: et in artificē eoꝛ retoꝛque amorem: ne in his que tibi placēt tu displiceas (Si placēt anime in deo amenk: qz et ipe mutabiles sunt: z in illo fixe stabiliūtur. alioquin irent et perirēt. In illo ergo amenk: et rape ad eum tecū quas portes: et dic eis. Nūc amemꝰ: hūc amemꝰ: ipe fecit hec et nō est lōge. Non enīz fecit atqz abijt: sed ex illo in illo sunt. Ecce vbi est: vbi sapit veritas. Intimus cordi est: sed coꝛ errauit ab eo. Redite ꝓuaricatoꝛes ad coꝛ: z inherete illi qui fecit vos State cū eo: et stabitis. Reqescite in eoꝛ z quieti eritis. Quo itis in aspera: Quo itis. Bonū quod amatis ab illo est. Sz quantū est ad illū: bonū ē et suaue. Sed amarū erit iuste: quia iniuste amak deserto illo: quicqd ab illo est. Quo vobis ad huc z adhuc ambulare vias difficiles z laboriosas: Nō est requies vbi q̄ritz eā. Querite qđ q̄ritis: sz ibi nō est vbi q̄ritz. Beatā vitā q̄ritz in regiōe mortis. Non est illic. Quomō enī beata vita: vbi nec vita: Et descēdit huc ipa vita nostra z tulit mortē nostrā: et occidit eā de abūdantia vite sue. z tonuit clamās vt redeamꝰ hinc ad eū in illud secretū vnde processit ad nos: in ipm primū virginalē vteruz: vbi ei nupsit hūana creatura caro mortalis nec semper mortalis. et inde velut sponsus procedēs de thalamo suo: exultauit vt gigas ad currendā viam. Non enī tardauit: sed cucurrit clamās dictis: factis: morte: vita: descēsu: ascēsu: clamās vt redeamus ad eū. et discessit ab oculis: vt rdeamꝰ ad coꝛ et īueniamꝰ eū. Abscessit enī et ecce hic est. Noluit nobiscū diu esse et non reliquit nos. Illuc enī abscessit vnde nunqz recessit: qz mundꝰ p eum factus est: z ī hūc mundū pcōres saluos facere. cui ꝓfitek aia mea vt sanet eam: quia peccauit illi. Filij hominum vsqz quo grauis coꝛde? Nunqid et post descensum vite nō vultis ascēdere et viuere: Sed quo ascenditis quādo in alto estis: z posuistis ī celū os vestrum: Descendite vt ascēdatis. et

Capit. 12.

ascēdatis ad deū. Decidistis enī ascēdē/
do cōtra eū. Dic eis ista vt plozēt ī qual/
le plozatōis: z sic eos rape tecū ad deuz.
quia de spiritu ei⁹ hec dicis eis: sic dicis
ardens igne charitatis. Capnt. 13. Hec tūc nō no/
uerā z amabā pulcra inferioza. z ibā ī p/
fundū: et dicebā amicis meis. Nū ama
m⁹ aliq̄d nisī pulcrū? Quid est ergo pul
crum? z quid est ergo pulcritudo? Quid
est qđ nos allicit z pciliat reb⁹ quas ama
mus? Nisī enī esset ín eis decus et spēci/
es. nullo mō nos ad se mouerēt. Et ani/
aduertebā z videbā in ipis cozpib⁹ alīd
esse quasi totū: z ideo pulcrū. aliud autē
quod ideo deceret: quoniā apte accōmo
daret alicui: sicut pars cozpis ad vniuer
sum suū. aut calciamētū ad pedē z sil'ia.
Et ista cōsideratio scaturiuit in aīo meo
ex íntimo cozde meo: z scripsi libzos de
pulcro et apto: puto duos aut tres. Tu
scis deus. Nam excidit mihi. Nō enim
habem⁹ eos: sed aberrauerūt a nobis ne
scio quō. Capnt. 19. Quid ē aūt quod me mouit do
mine de⁹ me⁹: vt ad ícheriū romane vr/
bis oratozē scriberē illos libzos: quē nō
nouerā facie. sz amauerā hominē ex do/
ctrine fama que illi clara erat: et q̄dā ver
ba eius audierā: et placuerāt mihi? Sz
magis quia placebat alīs: z eū efferebāt
laudib⁹ stupētes q̄ ex hoīe syro docto p̄
us grece facūdie. postea ín latina etiā do
ctoz mirabil' extitisset: z esset scientissimus
rerū ad studiū sapientie ptinentiū: mihi
placebat. Laudat hō: et amatur absens.
Utrū nā ab oze laudātis íntrat ī coz au
diētis amoz ille? Absit. Sed ex amante
alio accendit aliūs. Vinc enī amat q̄ lau
dat: dū nō fallaci cozde laudatozis p̄di/
cari credit: id ē cū amās eū laudat. Sic
enī tunc amabā hoīes ex hoīm iudicio.
Non enī ex tuo deus meus ín q̄ nēo fal/
lit. Sed tū cur nō sicut auriga nobil'. si
cut venatoz studijs popularibus diffama
tus? Sz longe aliter et grauit: z ita quē
admodū et me laudari vellem. Nō autē
vellem ita laudari et amari me vt hystri
ones. q̄q̄ eos z ipe laudarē z amarē: sed
eligens latere q̄q̄ ita not⁹ esse: z velle ha
beri odio q̄q̄ sic amari. Ubi dis[illegible]ibuunt
ista pōdera varioz z dinersoz amoz ín
aīa vna? Quid est qđ amo in alio: quod
rursus nisī odissem: nō a me detestarer z
repellerē: cū sit vterq̄ nost⁹ hō? Nō enī
sicut equ⁹ bon⁹ amat ab eo q̄ nollet ß ē
etiā si posset. Hoc z de histrioe dicēdū ē:
q̄ nature nre soci⁹ ē. Ergo ne amo ī hoīe
qđ odi esse cū sim hō? Grāde pfunduz ē
ipe hō: cui⁹ etiā capillos tu dñe numera
tos habes: z nō minuunt ī te: z tñ capilli
ei⁹ magis numerabiles q̄q̄ affect⁹ eius: z
mot⁹ cozdis ei⁹. At ille rhetoz ex eo erat
genere quē sic amabā vt vellē me esse ra/
lē: z errabā typo et circūferebar oī vēto.
z nimis occulte gubernabar abs te. Et
vnde scio: z vnde cert? cōfiteoz tibi q̄ il/
lū in amoze laudātiū magis amauerā q̄q̄
in reb⁹ ipis de q̄b⁹ laudabat? Quia si nō
laudatū vituparēt: cū idē ipī z vitupan/
do atq̄ spernēdo ea ipa narrarēt: nō acce
derer in eū et nō excitarer. z certe res nō
alie fozent: nec hō ipe ali⁹: sed tñmō affe
ctus alius narrantiū. Ecce vbi iacz aīa
infirma: nōdum berēs soliditati firmaī.
Sicut aure liguaz flauerit a pectozib⁹
opinantiū: ita ferē z vertit: tozq̄tur acie
tozquet z obnubilat ei lumen: z nō cer/
nit vitas. z ecce ē ante nos. Et magnuz
q̄ddā mihi erat: si fmo me⁹ z studia mea
illi viro innotescerēt. Que si pbaret fla/
grarem magis. si autē improbarer lauci
aret coz vanū z inane soliditati fue. Et
tñ pulcrū illud atq̄ aptū vñ ad eū scpse
ram: libenter animo ꝟsabā: ob os cōtem
platōis mee. et nullo collaudato remu/
rabar. Capnt. 19. Sed tante rei cardinē in arte tua
nondū videbā omnipotēs q̄ facis mira
bilia solus. z ibat anim⁹ meus p formal
cozporeas: z pulcrū qđ p scipm. aptum
autē qđ ad aliq̄d accōmodatuz deceret
definiebā z distinguebā. z exēplis cozpo
reis astruebā. Et conuerti me ad animi
naturam. z non me sinebat falsa opinio
quā de spiritalib⁹ habebā verū cernere.
Et irruebat in oculos ipsa vis veri. z a/
uertebam palpitantē mentem ab íncoz
porea re ad liniamēta z colozes. z tume
tes magnitudines. Et quia nō poteram
ea videre in animo: putabā me nō posse

videre animū meū. Et cū in virtute pacem amarē: i vicioſitate autē odiſſez diſcordiā: in illa vnitatē: i iſta quandā diuiſionē notabā. Inqz illa vnitate mens rōnalis et natura veritatis ac ſummi boni mihi eſſe videbar: in iſta ꝙ diuiſiōe irrationalis vite neſcio quā ſubſtātiā z naturā ſummi mali: q̄ nō ſolū eſſet ſubſtantia ſed oīno vita eſſz. z tū abs te nō eſſz deus meus ex q̄ ſunt oīa. Diſer opinabar: et tū illā monaden appellabā: tāq̄z ſine vllo ſexu mentē. hanc ꝙ diadem: irā in facinoribus: libidinē in flagicijs: neſciēs q̄d loquerer. Non enī nouerā neqz didicerā nec vllā ſubſtantiā malū eſſe: nec ipaz mentē noſtrā ſummū atqz incōmutabile bonū. Sicut enī facinora ſunt: ſi vicioſus eſt ille animi motꝰ: in q̄ eſt ipetus. z ſe ia ctat inſolēter ac turbide: z flagicia ſi eſt īmoderata illa aīe affectio: qua carnales hauriunt voluptates: ita errores z falſe opiniōes vitā cōtaminat ſi ratōnal' mēs ipa vicioſa eſt. qualis in me tūc erat neſciēte alio lumīe illā illuſtrādā eſſe. vt ſit particeps veritatis: qz nō eſt ipa natura veritatis. Quoniā tu illuminabis lucernā meā: dñe deꝰ meus: illumiabis tenebras meas. z de plenitudie tua nos oēs accepimus. Es enī tu lumē verū quod illuminat omnē hominē venientē i hūc mundū: quia in te nō eſt trāſmutatio nec momēti obumbratio. Sz ego conabar ad te et repellebar abs te. vt ſaperē morē: qm̄ ſupbis reſiſtis. Quid aūt ſupbi? q̄ vt aſſererem mira demētia me id eſſe naturaliter q̄ tu es? Cū enī ego eſſē mutabilis: et eo mihi manifeſtū eſſet q̄ vti q̄ ideo ſapiēs eſſe cupiebā: vt ex deterio re melior fierē: malebā tamē etiā te opinari mutabilez: q̄ me nō hoc eſſe q̄ tu es. Itaqz repellebar: z reſiſtebas vētoſe cerebro meo: et imaginabar formas corpeas: et caro carnē accuſabā: z ſpiritus ambulans nō dū reuertebar ad te: z ambulando ambulabā in ea q̄ nō ſunt. neqz in te: neqz in me: neqz in corpe. Neqz mihi credebant a veritate tua: ſed a mea vanitate fingebant ex corpe. et dicebam paruul' fidelibz tuis ciuibz meis: a quibz neſciēs exulabā: dicebā illis garrulus z ineptus. Cur ergo errat aīa quā fecit deꝰ? Et mihi nolebā dici. cur ergo errat deus? Et contēdebā magis incōmutabilē tuā ſubſtantiā coactā errare: q̄z meā mutabilem ſpōte deuiaſſe. z pene errare ꝓfitebar. Et erā etate annoz fortaſſe vigintiſex aut ſeptē cū illa volumina ſcripſi: voluēs apō me corpalia figmenta obſtrepētia corde meo z auribz: quas intendebam dulcis veritas in interiorē melodiā tuam. cogitans de pulcro z apto: et ſtare cupiēs et audire te: et gaudio gaudere ꝓpter vocē ſponſi. et nō poterā: quia vocibus erroris mei rapiebar foras. et ponderē ſuper bie mee in ima decidebā. Nō enī dabas auditui meo gaudiū et leticiā: aut exultabant oſſa que humiliata nō erant (Et q̄d mihi ꝓderat q̄ annos nat⁹ ferme viginti cū in manus meas veniſſent ariſtotelica quedā q̄s appellāt decē cathegorias: quarū nomīe cū eas rethor carthaginenſis magiſter meꝰ buccis typo crepantibz cōmemorare: et alij q̄ docti habebāt: tanq̄z in neſcio quid magnū z diuinū ſuſpenſus inhiabā: legi eas ſolꝰ et intellexi? Quas cum cōtuliſſem cū eis q̄ ſe dicebant vir eas magiſtris eruditiſſimis nō loq̄ntibz tm̄: ſed multa in pulue re depingentibz intellexiſſe: nihil īde alind mihi dicere potuerūt: q̄z ego ſolꝰ apō meipm̄ legens cognouerā. Et ſatis apte mihi videbant loquentes de ſubſtātijs ſicuti eſt homo: et que in illis eſſent ſicuti eſt figura hominis qualis ſit: et ſtatura quot pedū ſit. et cognatio cuiꝰ frater ſit: aut vbi ſit ꝓſtitutꝰ: aut q̄n natus: aut ſtet an ſedeat: aut calciatus vl' armatus ſit: aut aliq̄d faciat: aut patiatur aliquid z quecunqz in his nouē generibz: quorū exempli gratia q̄dam gratis poſui. vl' in ipo ſubſtantie genere innumerabilia reperiunt. Quid hoc mihi ꝓderat quādo z oberat: cū etiam te deꝰ meus ſit mirabiliter ſimplicē atqz incōmutabilē illis decē p̄dicamentis putās q̄q̄d eſſet omnīo cōprehenſum: ſic intelligere conarer: quaſi et tu ſubiectus eſſes magnitudini tue aut pulcritudini: vt illa eſſent in te quaſi in

Cap. 16.

subiecto sicut ī corpe: cū tua magnitudo
z tua pulcritudo tuipe sis. corp⁹ autē nō
eo sit magnū z pulcrū quo corp⁹ ē: qz z si
mīn⁹ magnū z mīnus pulcz essz: nihilo
mīn⁹ corpus essz. Falsitas enī erat quā
de te cogitabam: nō vitas: z figmēta mi
serie mee. ñ firmamēta btitudīs tue. Jus
seras enī et ita fiebat ī me vt terra spinas
z tribulos pareret mihi: z cū laboze pue
nirē ad panē meū. Et q̄d mihi pderat q
oēs libzos artiū q̄s liberales vocāt: tunc
neq̄ssim⁹ malaz cupiditatū seru⁹ p me
ipm legi: z intellexi q̄scūq; legere potui:
Et gaudebā ī eis: et nesciebā vñ essz: q̄c
q̄d ibi vez et certū essz. Dozsū enī habe
bā ad lumē z ad ea q̄ illumināt faciē: vñ
ipa facies mea q̄ illumīata cernebā: nō il
luminabat. Quicq̄d de arte loq̄ndi z dis
serēdi. q̄cq̄d de dimēsiōibz figuraz: z de
musicis. z de numer⁹ sine magna difficl/
tate nullo hoīm tradēte itellexi. Scis tu
dñe de⁹ me⁹. qz z celeritas intelligēdi et
discēdi acumē donū tuū ē: sz nō inde sa
crificabā tibi. Itaq; mihi nō ad vsū: sed
ad pniciē magz valebat: qz tā bonā ptem
substātie mee sategi hēre ī ptāte: z fortitu
dinē meā nō ad te custodiebā: sz pfectus
sum a te ī lōginq̄m regionē vt eā dissipa
rē ī meretricias cupiditates. Nā q̄d mi
hi pderat bona res nō vrēti bene? Nō ei
sentiebā illas artes etiā ab studios z īge
niosis difficillime intelligi: nisi cū eis ea
dē easdē conabar exponere: z erat ille ex
cellētissim⁹ ī eis q̄ me exponētē nō tardi
us seq̄rēt. Sz q̄d g̃ mihi ꝑ pderat putā
ti q̄ tu dñe de⁹ vitas corp⁹ esses lucidū
z īmēsum. z ego frustū de illo corpe: Ani
mia puersitas. Sz sic erā. Ac erubesco
de⁹ me⁹ pfiteri tibi ī me mīficordias tu
as z īuocare te: q̄ nō erubui tūc pfiteri
hoīb⁹ blasphemias meas: z latrare ad
uersum te. Quid g̃ mihi tūc pderat īge
niū p illas doctrīas agile: z nllo admicu
lo būani magisteriū tot nodosissimi libri
enodati: cū deformit⁹ z sacrilega turpitu
dine in doctrina pietatis errarē? Aut q̄d
tantum oberat parvulis tuis lōge tar
dius ingenium: cum a te longe non re
cederent: vt in nido ecclesie tue tuti plu
mescerēt: z alas charitatis alimento sa
ne fidei nutrirēt? O dñe de⁹ nr̄ ī ve
lamēto alaz tuaz sperem⁹: z ptege nos
z porta nos. Tu portab⁹ z pvulos: z vs/
q; ad canos tu portabis. q̄m firmitas no
stra q̄n tues tūc ē firmitas: cū aūt nr̄a ē:
infirmitas ē. Vixit apō te sp bonū nostz.
z qz inde auersi sum⁹: puersi sumus. Re
uertamur iā dñe vt nō euertamur: qz vi
uit apud te sine vllo defectu bonū nostz
q̄ tuipe es. z nō timebim⁹ ne nō sit q̄ re
deamus: qz nos ide ruim⁹: nobis aūt ab
sentib⁹ nō ruit dom⁹ nr̄a eternitas tua.

Explicit liber q̄rt⁹. Incipit quintus

Capit. Primū.

Accipe sacrifi
ciū ꝑfessionū meaz ō ma
nu lingue mee. quā for
masti et excitasti: vt confiteat
nomini tuo: z sana omnia ossa mea z di
cant. Dñe q̄s simil tibi? Nec q̄z enī doceat
te q̄d in se agat qui tibi ꝑfitet: quia ocu
lū tuū nō excludit coz clausum: nec ma
nū tuaz repellit duricia hoīm. sed solvis
eam cū voles: aut miserās aut vindicāl.
z nō est q̄ se abscondat a caloze tuo. Sz
te laudet aīa mea vt amet te: z ꝑfiteat ti
bi miserationes tuas vt laudet te. Nō cel
sat nec tacet laudes tuas vniversa crea
tura tua. nec spūs omnis p os ꝓsum
ad te: nec animalia nec corpalia p os cō
siderātiū ea. vt exurgat in te a lassitudie
anima nostra. ītrēs eis que fecisti: z trā
siens ad teq̄ fecisti hec mirabilit. z ibi re
fectio et vera fortitudo. Cant et fugiāt a
te inq̄eti et iniq̄. z tu vides eos z distin/
guis vmbras: z ecce pulcra sunt cuz eis
omnia: z ipi turpes sūt. Et q̄d nocuerūt
tibi: aut in quo imperiū tuū debonesta/
uerunt a celis vsq; in nouissima tuis⁹ et
integz? Quo enī fugerunt cū fugerēt a
facie tua? aut vbi tu ñ ūuenis eos? Sed
fugerī vt ñ viderēt te vidētē se: atq; exce
cati in te offenderēt. qz ñ deseris aliquid
coz q̄ fecisti. In te offenderēt iniusti z iu
ste vexarent. subtrahētes se lenitati tue.
z offendētes in rectitudinē tuā: z cadētes

in asperitatē tuā. videlicz nesciūt qꝝ vbi/
cꝫ sis. quē nullꝰ circūscribit locꝰ: et solꝰ
es ꝑsens etiā his q̄ longe fiūt a te. Con/
uertant g̃ et q̄rant te: qz nō sicut ipi dese/
ruerūt te creatorē suum: ita tu deseruisti
creaturā tuā. Ipi ꝓuertant et q̄rāt te: et
ecce ibi es in corde eoꝝ: in corde ꝓfitenti
um tibi. z pūcientiū se ī te: z ploratiū ī si
nu tuo postuias suas difficiles: z tu faci
lis terges lachrymas eoꝝ: vt magis plo
rēt z gaudeāt in fletibꝫ. qm̄ tu dñe nō ali
qs hō caro et sanguis: sed tu dñe q̄ feci/
sti reficis et ꝓsolaris eos. Et vbi ego erā
quādo te q̄rebā. z tu eras añ me: ego aūt
z a me discesserā: nec me inueniebā. q̄nto
minus te. Prologꝝ in cōspectu dei mei Capitulum 3
annū illū vndetrigesimū etatis mee. Jam
venerat carthaginē q̄dam manicheoruz
epus faustꝰ nomine: magnꝰ laqus diabo
li: z multi implicabāt ī eo p illecebrā sua
uis eloquentie: quā ego tā et si laudabā:
discernebā tamē a vitate rerū quarū di/
scendaꝝ auidꝰ erā. nec quali vasculo ser
monis: sed q̄d mihi scientie ꝓmēdenduz
apponeret nominatꝰ apud eos ille fau/
stus intuebar. Fama enī de illo plocuta
mihi erat qꝝ essꝫ honestaꝝ oīm doctrina
rū peritissimꝰ et appzime disciplinis li/
beralibꝫ eruditꝰ. Et quoniā multa phi/
losophoꝝ legerā. memoriecꝫ mādata re/
tinebā. ex eis quedā compabā illis mani
cheoꝝ longis fabulis: et mihi ꝓbabiliora
ista videbant q̄ dixerūt illi: qui tātū po/
tuerūt valere vt possent estimare seculū:
cꝫcꝫ eius dñm mīme inuenerint. Quoni
am magnꝰ es dñe: z humilia respicis. ex
celsa autē a lōgꝫ cognoscis. Nec ppinq̄s
nisi obtritꝰ corde: nec inueniris a superbis.
nec si illi curiosa peritia numerēt stellas
z arenā. z dimetiant sidereas plagas: z ī
uestigent vias astrorū. Dēte enī sua q̄/
rūt ista. et ingenio qꝫ tu dediſti eis: et mlꝫ
ta inuenerūt et ꝓnunciauerūt añ multos
annos defectꝰ luminariū solis z lune: q̄
die: qua horaꝝ: quāta ex pte futuri essent.
z non eos fefellit numerus. Et ita factū
est vt ꝓnunciauerūt. Et scripserūt regu/
las indagatas: z legūt hodie. atqꝫ ex eis
ꝓnunciat quo anno: z quo mense anni z
quo die mensis: et q̄ horaꝝ diei. et q̄ta par
te luminis sui defectura sit luna vel sol.
z ita fiet vt ꝓnunciat. Et mirant hec ho
mines z stupent q̄ nesciūt ea. z exultāt at
cꝫ extollunt qui sciūt. et p impiā superbiā
recedentes z deficientes a lumīe tuo tāto
ante solis defectū futurū ꝓuidēt. z in ꝑsē
tia suū nō vidēt. Nō enī religiose q̄runt
vī habeāt ingeniū q̄ ista q̄rūt. Et inueniē
tes qz tu fecisti eos: non ipi dāt tibi se vt
serues qꝫ fecisti: z q̄les se ipi fecerāt. occi
dūt se tibi. z trucidāt exaltatiōes suas si
cut volatilia: z curiositates suas sicut pi
sces maris. q̄bꝫ pambulāt secretas semi/
tas abyssi: z luxurias suas sicut pecora
campi. vt tu deus ignis edax cōsumas
mortuas curas eoꝝ recreās eos īmorta
liter. Sed nō nouerūt viā verbū tuum:
p quod fecisti ea q̄ numerāt. z ipos q̄ nu
merāt. z sensuz quo cernūt q̄ numerant.
z mentē de q̄ numerāt: z sapiētie tue non
est numerꝰ. Ipe autē vnigenitꝰ factus ē
nobis sapiētia z iusticia z sanctificatio.
z numeratus ē inter nos. z soluit tribu/
tū cesari. Non nouerūt hāc viā q̄ descen
dant ad illū a se. z p eū ascendāt ad eum.
Non nouerūt hanc viā. Et putāt se ex/
celsos esse cū sideribꝫ et lucidos. z ecce ru
erunt ī terrā: et obscuratū est insipiēs cor
eorū. Et multa vera de creatura dicunt:
z vez creature artificē nō pie q̄rūt. z iō
nō inueniūt. aut si inueniūt: cognoscētes
deū nō sicut deū honorāt aut gr̃ias agūt.
sed euanescūt in cogitatōibꝫ suis. z dicūt
se esse sapiētes sibi tribuēdo q̄ tua sunt.
ac p hoc studēt puersissima cecitate etiā
tibi tribuere que sua sunt. mēdacia scz in
te ꝓferētes q̄ vitas es. z immutātes glo
riā incorrupti dei in similitudinē imagi
nis corruptibil̄ hominis z volucrū et q̄
drupedū et serpentiū. z conuertūt vitam
tuā in mendaciū: z colūt z seruiunt
creature potiꝰ cꝫ creatori. Multa tñ ab
eis ex ipa creatura va dicta retinebam. z
occurrebat mihi rō p numeros z ordinē
tēporū. z visibiles attestatōes sideꝝ. z cō
ferebā cū dictis manichei: q̄ de his rebus
multa scripsit copiosissime delirās. z ñ mi
bi occurrebat rō nec solsticioꝝ z eq̄noctī

r

ozū:nec defectuū luminariū.nec q̄quid tale ī libris sec'laris sapie didiceraz. Ibi autē credere iubebar.z ad illas rões numeris z ocul' meis explozatas nō occurrebat z lōge diuersum erat. Capit. vi. Nunq̄d dñe deꝰ vitatis:q̄ q̄ nouit ista tā placz tibi. Infelix enī hō q̄ scit illa oīa:te autem nescit. Btūs aūt q̄ te scit:etiā si illa nesciat. Qui vo z te z illa nouit .ñ ppter illa beatioz:sed ppter te solū btūs ē:si cognoscēs te sicut deū glorificet z gr̄as agat: z non euanescat in cogitatōibꝫ suis. Sicut enī melioz est q̄ nouit possidere arborez.z de vsu eius tibi gr̄as agit. q̄uis nesciat vel q̄t cubitis alta sit: vl' q̄nta latitudīe diffusa:q̄ ille q̄ eā metit z oēs ramos eius numerat.z neq̄ possidet eā neq̄ creatorē eius nouit aut didicit. sic fidelis homo cuiꝰ totus mūdus diuitiaz est:z q̄si nihil habēs oīa possidet inherēdo tibi cui seruiūt omnia. q̄uis nec saltē septētrionū giros nouerit: dubitare stultū est q̄n vtiq̄ melioz sit q̄ mēsoz celi et numeratoz siderū et pensoz elemētoz.z negligens tui qui oīa in mensura z numero et Capit. v. pōdere disposuisti. Sz tñ q̄l q̄rebat manicheū nescio quē etiā ista scribere:sine quozū pitia pietas disci poterat. Dixisti enī homini.ecce pietas est sapiētia:quaz ille ignozare posset:etiā si ista pfecte noscet. Ista vo quia nō nouerat:impudentissime audēs docere ꝓsus illā nosse nō posset. Vanitas est enī mūdana ista etiā nota pfiteri:pietas aūt tibi cōfiteri. Uñ ille deuiꝰ ad hec ista multū locutꝰ est: vt conuictꝰ ab eis qui ista ve didicissent:q̄l esset eius sensus in ceterꝭ que abditioza sunt:manifeste cognosceret. Nō enī parui existimari se voluit:sed spūsanctū cōsolatorē et ditatorē fideliū tuozū auctozitate plenaria psonaliter in se esse psuadere conatus est. Itaq̄ cū de celo ac stellis z de locis ac lune motibꝫ falsa dixisse deꝓhenderet.q̄uis ad doctrinā religionis ista nō ptineāt.tamē ausus eius sacrilegos fuisse satis emineret: cū ea nō solum ignozata:sed etiaz falsa tā vesana supbie vanitate diceret:vt ea tanq̄ diuīe psone tribuere sibi niteret. Cum eī audio cbri stianū aliquē fratrē illū aut illū ista nesciēt z aliud p alio sentientē: patiēter intueoz opinantē hoīem.nec illi obesse video cū de te dñe creatoz omniū non credat indigna.si forte situs z habitus creatuze corpalis ignozet. Obest aūt si ꝗs ad ipam doctrine pietatis formā ptinere arbitret. z ptinaciꝰ affirmare audeat qđ ignozat. Sed etiā talis infirmitas in fidei cunabul' a charitate matre sustinet: donec assurgat nouꝰ hō in virū pfectū. z circūferri nō possit omni vēto doctrie In illo aūt qui doctoz q̄ auctoz qui dux z princeps eozū quibꝫ illa suaderet ita fieri ausus est:vt q̄ eum seq̄rent nō quemlibet hominē sed spiritūsanctū tuū se seq̄ arbitrarent. Quis tantā dementiā sicubi falsa dixisse conuinceret:nō detestādā longeq̄ abūciēdā esse iudicaret? Sz tamen nōdū liq̄do cōperā.vtrū etiaz fm eius vba vicissitudies longioz̄ z breuioz̄ diez̄ atq̄ noctiū.z ipi⁹ noctis z diei z deliquia luminū. z si q̄d eiusmodi alis libris legerā posset exponi: vt si forte posset:incertū q̄dem mihi fieret: vrz ita se res haberet an nō ita.sed ad fidē meaz illius auctozitatē propter creditā sanctitatem ꝓponerē. Capit. vi. Et p annos ferme ipsos nouē quibꝫ eos animo vagabūdꝰ audiui.nimis extento desiderio vēturū expectabā istū faustū. Ceteri enī eozū in q̄s forte incurrissem qui raliū rez̄ questionibꝫ a me obiectis deficiebāt:illuz mihi ꝓmittebāt.cuiꝰ aduentu collatoq̄ colloquio facillime mihi hc z si qua forte maioza quererē enodatissime expediret. Ergo vbi venit expertus sum hominē gratū et iocundū verbis.z eaipa que illi solent dicere multo suauiꝰ garrientē. Sed quid ad meā sitim p̄ciosoz̄ poculoz̄ delicentissimus ministrator? Jā rebꝫ talibus satiate erāt aures mee. nec ideo mihi melioza videbant:q̄ meliꝰ dicebant.nec iō vera quia diserta .nec ideo sapiens anima quia vultus cōgruus et decoz eloquiū. Illi aūt qui eū mihi ꝓmittebāt non boni rerū existimatozes erāt.z ideo illis videbaf prudens et sapiēs:quia delectabat eos loquens. Sensi aūt aliō genꝰ

hominū etiā veritatē habere suspectā. ⁊ ei nolle acq̄escere. si compto atq; vberi p̄mone. p̄mereř. De aūt iā docueras de me miris ⁊ occultis modis. ⁊ p̄pterea credo q̄ tu me docueris: quoniā vez ē. nec q̄squā p̄ter te ali⁹ doctor est veri: vbicūq; ⁊ vndecūq; clarnerit. Jam gāb te didicerā. nec eo debere videri aliq̄d vez dici. q̄ eloq̄nter dicit. nec eo falsuz: q̄ incomposite sonāt signa labioz. Rursus nec iō verū: q̄ impolite enūciat. nec iō falsū q̄ splēdidus sermo est. sed pinde esse sapiaz ⁊ stulticiā: sicut sunt cibi vtiles ⁊ iutiles. Verbis aūt ornatis et inornatis sicut vasis vrbanis et rusticanis: vtroslibet cibos posse mīstrari. Igit auiditas mea q̄ illū tanto tpe expectauerā hoiem: delectabatur q̄dem motu affectuq; disputātis: et ꝟbis cōgruētibus atq; ad vestigēdas sententias facile occurrētibꝫ. Delectabar autē et cū mltis vl etiā p̄ multis laudabaz ac efferebā: sz moleste habebā q̄ i cetu audientiū nō sineret ingerere illi. ⁊ partiri cū eo curas q̄stionū meaz. conferēdo familiarit: ⁊ accipiēdo ac reddēdo p̄monē. Dō vbi potui: ⁊ aures eius cū familiaribꝫ meis eo quoq; tpe occupare cepi: q̄ nō dedeceret alternis disserere. ⁊ ptuli q̄ dā q̄ me mouebāt: expt⁹ sū p⁹ hominē exptē liberaliū disciplinarū. nisi grāmatice atq; ei⁹ ipius vsitato mō. ⁊ q̄ legerat aliq̄s tullianas oōes: ⁊ pauciss̄imos senece libros: ⁊ nōnulla poetaz: ⁊ sue secte: si q̄ volumīa latine atq; p̄posite p̄scripta erāt. Et q̄ aderat q̄tidiana sermocinādi exercitatio: inde suppetebat eloq̄uz q̄ fiebat acceptius: magisq; seductoriū moderamine ingenū: ⁊ q̄dā lepore naturali. Ita ne est vt recolo dñe de⁹ me⁹ arbiter p̄sciētie mee coz̄ā te coz meū ⁊ recordatio mea: q̄ me tūc agebas abdito secreto pnidentie tue. ⁊ inhonestos errores meos iā cōuertebas añ faciē meā: vt p̄ficerē et odissem. Jā postea q̄s ille mihi ī peritus eaz artiū q̄b⁹ eū excellere putauerā sat⁹ apparuit: desipare cepi posse mihi eū illa que me mouebāt apire atq; dissoluere. quoz q̄dem ignar⁹ posset veritatem tenere pietatis. sed si manichē⁹ nō esset. Libri q̄ppe eoz̄ū pleni sunt longissimis fabulis de celo et sideribꝫ ⁊ sole ⁊ luna: que mihi eū q̄ vtiq; cupiebā collatis numeroz rōibꝫ quos alibi ego legerā vtrū poti⁹ ita essent vt manicheis libris p̄tinebant. an certe vl par etiā inde ratio redderet. subtiliter explicare posse iā nō arbitrabar. Que tū vbi p̄siderāda ⁊ discutienda ptuli modeste: sane ille nec ausus est subire ipam sarcinaz. Fouerat enī se ista nō nosse. nec eū puduit p̄fiteri. Non erat de talibꝫ q̄les multos loq̄ces passus erā. conātes ea me docere ⁊ dicētes nihil. Iste vo coz habebat. ⁊ si nō recū ad te: nec tamē nimis incautū ad seipm. Nō vsq; quaq; imperit⁹ erat iperitie sue: ⁊ noluit se temere disputādo in ea coartari. vñ nec exit⁹ ei vllus: nec facilis esset reditus. Etiā hinc mihi ampli⁹ placuit. Pulcrioz est enī tpantia confitentis animi: q̄ illa q̄ nosse cupiebā. ⁊ eū ī oībus difficilioribꝫ et subtilioribꝫ questionibꝫ talē inueniebā. Refracto itaq; studio quo intēderā in manichei lras magisq; desperās de ceteris eoz doctoribꝫ: quādo in multis q̄ me mouebāt ita ille nominatus apparuit: cepi cū eo p̄ studio eius agere vitā q̄ ipe flagrabat in eas litteras quas tūciam rhetoz carthaginis adolescētes docebā et legere cū eo sine q̄ ille audita desideraret: sīue que ipe tali ingenio apta existimarē. Ceterū conatus omnis meus quo p̄ficere in illa secta statueraz. illo homine cognito p̄rsus intercidit. ñ vt ab eis omnino separer: sed q̄si melius quicq; nō inueniens eo quo iā quoquo modo irruerā contētus interim esse ꝺcreueram: nisi aliq̄d forte quod magis eligendū esset eluceret. Ita ille faustus qui multis laqueus extitit mortis: meuz q̄ captus erā relaxare iā cepat. nec volens nec sciens. Manus enī tue de⁹ meus in abdito pnidentie tue nō deserebāt aiam meā. ⁊ de sanguine cordis matris mee p lachrymas eius die⁹ ac noctibꝫ p me sacrificabāt tibi. et egisti mecū miris et occultis modis. Tu illud egisti de⁹ meus. Nam a domino gressus hominis dirigent. ⁊ viam ei⁹ volet. Aut que p̄curatō

Capm 8

salutis ꝑ ter manū tuā reficientē que feci
stis. Egisti ḡ mecū vt mihi ꝑsuaderē ro
mā ꝑgere. ⁊ potius ibi docere qđ docebā
carthagine. Et hoc mihi vñ ꝑsuasuz est
nō ꝓteribo cōfiteri tibi. qm̄ ⁊ in his altis
simi tui recessus ⁊ ꝑsentissima ī nos mi
sericordia tua cogitāda ⁊ ꝑdicanda est.
Non iō romā ꝑgere volui: q maiores q̄
stus: maiorq̄ mihi dignitas ab amicis q̄
hoc suadebāt ꝓmittebat. q̄q̄ ⁊ ista du
cebāt animū tūc meū: sz illa erat tūc cau
sa maxima ⁊ pene sola: q audiebā quie
tius ibi studere adolescētes: ⁊ ordinatio
re discipline coertōne sedari: ne in ei⁹ sco
lam q̄ magistro nō vtunt passim ⁊ ꝓter
ue irruāt. nec eos admitti omino nisi il
le ꝑmiserit. Cōtra apud carthaginē feda
est ⁊ intēperās licētia scolasticoz. Irrū
punt impudēter: ⁊ ꝑpe furiosa frōte per
turbāt ordinē quē q̄sq̄ discipulis ad ꝑ
ficiendū instituerit. Multa iniuriosa fa
ciūt mira hebetudie ⁊ puniēda legib⁹: ni
si cōsuetudo patrona sit. ꝟ mīkiores eos
ostendēs. quo iā q̄si liceat faciūt. qđ ꝑ tu
am eternā legē nūq̄ licebit. ⁊ impune se
facere arbitrant. cum ipa faciēdi cecitate
puniant. ⁊ incompabilit patiāt peioza
q̄ faciūt. Ergo quos mozes cū studerē
meos esse nolui. eos cū docerē cogebar
ꝑpeti alienos: ⁊ ideo placebat ire vbi ta
lia nō fieri omnes q̄ nouerāt indicabāt.
Uerū autē tu spes mea ⁊ poztio mea in
terra viuentiū ad mutādū terraz locum Cap 9
ꝑ salute anime mee ⁊ carthagini stimlos
quib⁹ inde auellerer admouebas. ⁊ rome
illecebras quib⁹ attraherer ꝓponebas
mihi ꝑ hoies q̄ diligebāt vitaz moztuā:
hinc insana faciētes: inde vana pollicen
tes. ⁊ ad cozrigēdos gressus meos vte
baris occulte ⁊ illozuz ⁊ mea puersitate.
Nā ⁊ q̄ ꝓturbabāt ociū meū feda rabie
ceci erāt. ⁊ q̄ invitabāt ad aliud: terrā sa
piebant. Ego autē q̄ detestabar ꝟ veraz
miseriā: illic falsam felicitatē appetebā.
Sed q̄re hinc abirē ⁊ illuc irē tu sciebas
deus. nec indicabas mihi nec matri: que
me ꝓfectū atrociter plāxit: ⁊ vsq̄ ad ma
re secuta est. Sz fefelli eā violēter me te
nētē. vt aut reuocaret: aut mecū ꝑgeret.
⁊ finxi me amicū nolle deserere donec ve
to facto nauigaret. Et mētit⁹ sum mr̄i: ⁊
illi mr̄i. Et euasi. Quia ⁊ ꝟ dimisisti mi
hi misericordit fuās me ab aq̄s mar⁹ ple
nū execrādis sordib⁹: vsq̄ ad aquā gra
tie tue: qua me abluto siccarent flumina
maternoz oculoz: q̄b⁹ ꝑ me q̄tidie tibi
rigabat terrā sub vultu suo. Et tñ recu
santi sine me redire: vix ꝑsuasi vt in loco
q̄ ꝓxim⁹ nr̄e naui erat memorie bti cipa
ni maneret ea nocte. Sz in ea nocte clan
culo ego ꝓfect⁹ sū. Illa aūt māsit ozādo
⁊ flendo. Et q̄d a te petebat de⁹ me⁹ tā
tis lachrymis: nisi vt nauigare me ñ si
neres? Sz tu alte ꝑsulēs ⁊ exaudiēs car
dinē desideriū ei⁹: nō curasti qđ tūc pete
bat: vt in me faceres qđ ꝑ semꝑ petebat. Fla
uit vent⁹ ⁊ ꝑpleuit vela nr̄a: ⁊ lit⁹ subtra
xit aspectib⁹ nr̄is. In q̄ mane illa insanie
bat dolore: et q̄relis ac gemitu implebat
aures tuas cōtēnētes ista: cū ⁊ me cupi
ditatib⁹ meis rapes ad finiēdas ipas cu
piditates: ⁊ illi⁹ carnale desideriuz iusto
dolozū flagello vapularet. Amabat enim
secū ꝑsentiā meā moze matrū. sz m̄l̄t⁹ mi
to ampli⁹. ⁊ nesciebat q̄d tu illi gaudio
rū factur⁹ esses de absentia mea. Nescie
bat: iō flebat ⁊ eiulabat. atq̄ ill⁹ cruciati
bus arguebat in ea reliq̄az eue. cū gemi
tu q̄rēs qđ cū gemitu peperat. Et tñ post
accusationē fallaciaz ⁊ crudelitatis mee:
ꝓuersa rursus ad deꝑcādū te ꝑ me. abūt
ad solita: ⁊ ego romam (Et ecce excipior)
ibi flagello egritudis corpalis: ⁊ ibā iaz
ad ínferos poztās oīa mala q̄ ꝓmiseraz:
⁊ in te ⁊ in me ⁊ ī alios multa ⁊ gūia sup
originalis peccati vinculū quo omēs in
adā morimur. Non enī quicq̄ eoz mi
hi donaueras in christo. nec soluerat ille
in cruce sua inimicicias q̄s tecū ꝓtrace
ram peccatis meis. Quō enī eas soluerz
in cruce fantasmatis qđ de illo credide
ram? Quā ergo falsa mihi videbat moz
carnis ei⁹. tam ꝟa erat aīe mee. ⁊ q̄s vera
erat moz carnis ei⁹: tā falsa vita anime
mee q̄ id nō credebat. Et ingraueſcēt⁹
febrib⁹ iam ibā ⁊ pibam. Quo enī ires si
hinc tūc abirē. nisi ignē atq̄ rozmēta
digna factis meis in ꝟitate ordinis tui

Et ꝑ illa nesciebat: ⁊ tñ ꝑ me orabat ab/
sens. Tu aūt vbiqꝫ ꝑsens vbi erat exau/
diebas eā: ⁊ vbi erā miserebaris mei: vt
recuparem salutē corpis mei: adhuc in/
sanus corde sacrilego. Neqꝫ enī desidera
bā in illo tāto piculo baptismū tuū: ⁊ me
lior erā puer qñ illū de mīna pietate fla
gitaui: sicut iā recordat⁹ atqꝫ ꝓfessus sū.
Sed in dedec⁹ meū creuerā: ⁊ ꝓsilia me
dicine tue demēs irridebā. q̄ nō me sini/
sti talē bis mori. Quo vulnere si ferirer
cor matris: nunqꝫ sanaret. Nō enī satis
eloquor q̄d erga me habebat animi: ⁊ qn
tuz maiore sollicitudine me parturiebat
spiritu qꝫ carne peperat. Non itaqꝫ vi/
deo quō sanaret: si mea tal' illa mors trās
uerberasset viscera dilectōis ei⁹. Et vbi
essent tāte ꝑces ⁊ tā crebre sine intermissi
one? Nusqꝫ nisi ad te. An ꝙ tu de⁹ mise
ricordiaꝝ sperneres cor ꝓtritū ⁊ hūilia/
tū vidue caste ac sobrie: freqntātis elēosi
nas: obseqntis atqꝫ seruiētis sanctis tuis:
nullū diē ptermittētis oblatōez ad alta
re tuū. bis ī die mane ⁊ vespe ad eccl'iam
tuā sine vlla itermissiōe veniētis: non ad
vanas fabulas ⁊ anicles loq̄citates: sz vt
te audiret in tuis sermonib⁹. ⁊ tu illā ī su
is ꝑcibus: Cuius ne tu lachrymas: q̄b⁹
non a te aurū et argentū petebat. nec ali/
quod mutabile aut volubile bonū. sz sa/
lutem aīe filij sui: tu cui⁹ munere talis e/
rat ꝓtēneres ⁊ repelleres ab auxilio tuo?
Nequaqꝫ dñe. Immo ꝙ aderas ⁊ exau
diebas. ⁊ faciebas ordine q̄ ꝑdestīaueras
esse faciendū. Absit vt tu falleres eā in il
lis visiōib⁹ ⁊ rñsis tuis: q̄ iaz ꝓmēoraui
⁊ que nō cōmemoraui. que illa fideli pe
ctore tenebat. ⁊ sp oras tanqꝫ cyrogꝑpha
tua ingerebat tibi. Dignar⁹ enī qm ī se/
culū misericordia tua: eis q̄b⁹ omnia debi
ta dimittis: etiā pmissiōib⁹ tuis debitor
fieri? Recreasti q̄ me ab illa egritudine. ⁊ Cap. 10
saluū fecisti filiū ancille tue tūc interim
corpe. vt esset cui salutē meliorē atqꝫ cer
tiorē daret. Et iūgebar etiā tūc rome sal
sis illis atqꝫ fallentib⁹ sanctis. Nō enim
tñ auditoribꝫ eoꝝ q̄ꝫ ī numero erat etiā
is: in cuius domo egrotauerā ⁊ ꝓualue/
rā. sed eis etiā quos electos vocant. Ad/
huc enī mihi videbat nō esse nos q̄ pecca
mus: sed nescio quā aliā ī nobis peccare
naturā. Et delectabat supbiā meam ex
tra culpā esse: ⁊ cū aliq̄d mali fecissem nō
cōfiteri me fecisse: vt sanares aiam meā
quoniā peccabat tibi. sed excusare me a/
mabā. ⁊ accusare nescio q̄d aliud qō me
cū esset ⁊ ego nō essem. Verū autē totuz
ego erā: ⁊ aduersuz me impietas mea me
diuiserat. ⁊ id erat peccatū insanabilius
q̄ me pctōrē nō esse arbitrabar. ⁊ execra/
bilis iniq̄tas te deus oīnipotens te a me
ad pnitiē meā qꝫ me a te ad salutē malle
supari. Nōdū q̄ posueras custodiam ori
meo: ⁊ ostiū continentie circa labia mea:
vt nō declinaret cor meū in verba mali/
gna: ad excusandas excusatōes in pctis
cum homib⁹ opantib⁹ iniq̄tatē. ⁊ idco ad
huc ꝙuiuebā cū electis eoꝝ. Sz tñ iam
desperans in ea falsa doctrina me posse
ꝓficere: eaqꝫ ipa q̄b⁹ si nihil meli⁹ reperi
rem cōtentus esse decreuerā: iā remissi⁹:
negligentiusqꝫ retinebā. Eteni suborta ē
etiā mihi cogitatio prudētiores illos ce
teris fuisse phos: quos achademicos ap
pellāt q̄ de omnib⁹ dubitādū esse censue
rāt. nec aliq̄d veri ab hoīe ꝓpbendi posse
decreuerāt. Ita enim et mihi liq̄do sen/
sisse videbant vt vulgo habent etiā illo
rum intentōem nondū intelligenti. Nec
dissimulaui eundē hospitē meum repri/
mere a nimia fiducia: quā sensi cum ha/
bere de reb⁹ fabulosis: quib⁹ manichei li
bri pleni sunt. Amicicia tñ eoꝝ familia/
rius vtebar qꝫ ceteroꝝ hominū q̄ in illa
hereſi nō fuissent. nec eā defendebā ꝑsti/
na animositate. sed tamē familiaritas eo
rū: plures enī eos roma occultat: pigri⁹
me faciebat alib⁹ querere. ꝑsertim despe/
rantem in eccl'isiq tua dñe celi ⁊ terre cre
ator omniū visibiliū et inuisibiliū: posse
inueniri verū vñ me illi auerterāt. Nul
tūqꝫ mihi turpe videbat credere te figu
rambr̄e hūane carnis: ⁊ mēbroꝝ nr̄oruz
liniamētis corporaliꝫ termiari. Et q̄ni
am cum de deo meo cogitare vellē: cogi/
tare nisi moles corporū nō nouerā. Ne/
qꝫ enim videbat mihi esse q̄qꝫ quod ta
le non esset. ⁊ ea maxia ⁊ ppe sola causa

erat ineuitabilis errozis mei. Hinc enī ꝛ mali substantiā quandā credebā esse ta/lē:ꝛ habere suā molem tetrā ꝛ defozmez siue crassam quā terrā dicebāt. siue tenu em atq; subtilē:sicuti est aer; cozp⁹:quā malignā mentē p illaz terrā repentē ima ginantur. Et qz deū bonū nullā malam naturā creasse ēliscunq; me pietas crede re cogebat:pstituebā ex aduerso sibi du as moles vtrāq; infinitā:sz malā angu/stius:bonā grādius .ꝛ ex ꝟ initio pestilē tioso me cetera sacrilegia sequebantur. Cū enī conaret anim⁹ me⁹ recurrere ī ca tholicā fidem:repcutiebar: qz nō erat ca tholica fides quā esse arbitrabar. Et ma gis pi⁹ mihi videbar: si te de⁹ meus cui pfitent ex me miseratões tue: vl' ex ceter; partib⁹ infinitū credere :q̄uis ex vna q̄ tibi moles mali opponebat cogerer finī/tū fateri:q̄q; si ex omnib⁹ partib⁹ ī cozpo/ris būani forma te opiarer finiri. Et me lius mihi videbar credere nullū malū te creasse:qđ mihi nesciēti nō solū aliq̄ sub stātia:sed etiā cozpozea videbat: quia et mentē cogitare nō nouerā nisi eā subtile cozpus esse:qđ tamē p loci spacia diffun deret abs te:q̄q; credere abs te esse ēlē puta bā naturā mali. Ipm quoq; saluatozem nostz vnigenitū tuū tanq; de massa luci dissima molis tue pozrectū ad nostrā sa lutē ita putabā: vt aliud de illo nō crede rem:nisi qđ possem vanitate imaginari. Talem itaq; naturā ei⁹ nasci nō posse ḋ maria virgine arbitrabar:nisi carni ꝓcer neret. Concerni autē ꝛ nō ingnari non videbā quod mihi tale figurabā. Detu ebam itaq; credere in carne natū ne cre/dere cogerer ex carne ingnatū. Nūc spi rituales tui blāde et amāter ridebūt me: si has cōfessiones meas legerint. Sz tū talis erā (Deinde q̄ illi ī scriptur; tuis re pbenderāt defendi posse nō existimabaz. sz aliq̄n sane cupiebā cū aliq̄ illoz libzo/rum doctissimoꝝ ferre singula:ꝛ experiri q̄d ide sentiret. Jā enī helpidū cuiusdā aduersus eosdē manicheos cozā loq̄ntis ꝛ dissertis sermones etiā apud cartha/ginē mouere me ceperāt:cū talia de scri/pturis pferret quib⁹ resisti facile nō pos set:et imbecilla mihi respōsio videbatur istozū. Quā q̄dem nō facile palā pzome bant:sed nobis secreti⁹: cū dicerēt sc̄ptu ras noui testamēti falsatas fuisse a nescio quib⁹:qui iudeoz legē inserere chzistia/ne fidei voluerūt. atq; ipi incozrupta ex emplaria nulla pferrēt. Sz me maxime captū et offocatū quodāmodo depme/bant cozpalia cogitātē moles ille sub q̄/bus anhelās in aurā tue veritatis liqui dam ꝛ simplicem respirare nō poteram. Sedulo ergo agere ceperā ꝓpter quod venerā vt docerē rome artē rhetoricaz. ꝛ pzi⁹ domi ꝓgregare aliq̄s q̄b⁹ et p quos innotescere ceperaz. ꝛ ecce cognosco alia rome fieri q̄ nō patiebar ī africa. Hā re/uera illas euersiões a pditis adolescēti/b⁹ ibi nō fieri manifestatū est mihi. Sz subito inq̄unt ne mercedē magistro red/dant. ꝓspirāt multi adolescētes: ꝛ trāsfe/runt se ad aliū desertozes fidei. ꝛ quibus ꝑ pecunie charitate iusticia vilis ē. Ode rat etiā istos coz meū q̄uis nō pfecto o/dio. Quod enī ab eis passurus erā mag; oderā fortasse:q̄q; eo q̄ cuilibz illicita face/bant. Certe tū turpes sunt tales. ꝛ for/nicant abs te amādo volatica ludib⁹ia tē pozū et lucrū luteū. qđ cū apphenditur manū inq̄nat: et amplectēdo mundū fu/gientē:cōtemnēdo te manētē ꝛ reuocan/tem:ꝛ ignoscentē redeūti ad te meretrici aīe humane. Et nūc tales odi pzauos et distoztos:q̄uis eos cozrigēdos diligaz: vt pecunie doctrinā ipam quā discūt p/ferāt:ei ꝟo te deū veritatē ꝛ vbertatē cer ti boni ꝛ pacē castissimā. Sed tūc mag; eos pati nolebā malos ꝓpter me:q̄q; fieri ꝓpter te bonos volebā. Itaq; postea q̄q; missum est a mediolano romā ad pfectū vrbis:vt illi ciuitati rhetozice mg̃r pui/deret:ipartita etiā euectōe publica:ego ipe ambiui p eosdē ipos manicheil vani tatib⁹ ebzios q̄bus vt carerem ibā. Sz vtriq; nesciebamus:vt dictōne pzopoſi ta me pbatū pfectus tūc simacus mitte/ret. Et veni mediolanū ad ambzosiū epi scopū in optimis notū orbi terre:pium cultozē tuū. cui⁹ tūc eloquia strenue mi strabant adipē frumēti tui. ꝛ leticiā olei

ꝛ sobriā vini ebrietatez populo tuo. Ad eum aūt ducebar abs te nescies: vt p eū ad te sciēs ducerer. Suscepit me paterne ille homo dei: ꝛ pegrinationē meā satis episcopaliter dilexit. Et euz amare cepi: primo quidē nō tanqz doctorē veri: qō i ecclesia tua ꝓfus desperabā. sed tanqm hoiem benignū in me. Et studiose audiebā disputantē in populo. nō intentōne q debui: sed qsi explorans ei⁹ facundiaz verū cōueniret fame sue: an maior mior ve pflueret qz pdicabat. ꝛ ẏbis ei⁹ suspē debar intētus. Rez aūt incuriosus ꝛ cōtemptor astabā: ꝛ delectabar suauitate monis: qz qz eruditionis mīn⁹ tñ hilarescentis atqz mulcentis qz fausti erat: qō attinet ad dicendi modū. Cetez rez ipa rū nulla cōparatio. Nam ille p manichaas fallacias aberrabat. iste aūt saluberrime docebat salutē. Sed longe est a pctō ribus salus: qualis ego tūc aderā. et tñ ppinquabam sensim ꝛ nesciēs. Cū enim nō satagerē discere que dicebat: sed tātū quēadmodū dicebat ea audire: mihi qp pe iā desperāti ad te viā patere homini ī anis cura remanserat. Sz veniebant in animū meū simul cū verbis q diligebaz res etiā quas negligebā. Neqz enī ea dirimere poterā. Et dū coz aperirē ad excipiēdū qz diserte diceret. parit intrabat ꝛ qz vere diceret: gradatim qdem. Nā p mo etiā ipa defēdi posse mihi iā ceperāt videri. ꝛ fidem catholicā p q nihil posse dici aduersus oppugnātes manicheos putauerā: iā non impudēter asseri existimabā: maxime audito vno atqz altero. ꝛ sepi⁹ enigmate soluto de scripturs veteribus. Ubi cū ad litterā acciperē occidebar spūaliter. Itaqz pleriscz illoz libo rū expositis locis: iā reprehendebā despe rationē meā. illā dumtaxat q credideraz legē et pphetā detestantibus atqz irrisibus resisti omīno nō posse. Nec tñ iam ideo mihi catholicā viā tenendā esse sentiebā: qz et ipa poterat habere doctos assertores suos: q copiose et nō absurde obiecta refellerēt. nec iō iam damnāduz illud qō tenebā. qz defensiōis partes eq̄ bant. Ita enī catholica nō mihi victa vi debat. vt nondum etiam victrix appareret. Tunc vero fortiter intēdi animū: si quō possem certis aliquib⁹ documētis manicheos cōuincere falsitatis. Quod si possem spirituale substantiā cogitare: statim machinamēta illa omnia soluerent ꝛ abūcerent ex animo meo. sz nō poterā. Uerūtamē de ipo mundi hui⁹ coꝛpe oī qz natura quā sensus carnis attingeret: multo ꝓbabiliora plerosqz sensisse philosophos: magis magisqz ꝓsiderans atqz comparans iudicabā. Itaqz achademicoꝛū moꝛe: sic existimāt: dubitās de omnib⁹: atqz inter omnia fluctuans: manicheos quidē relinquendos esse decreui: non arbitrans eoipo tempoꝛe dubitationis mee in illa secta mihi permanendū esse: cui iam nōnullos philosophos ꝓponebā. quibus tamē philosophis q sine noīe salutaris christi essent curationē languoꝛis anīe mee ꝛmittere omīno recusabā. Statui ergo tādiu esse catechumin⁹ in catholica eccl'ia mihi a parentibus cōmendata: donec aliqd certi eluceret quo cursum dirigerē.

Explicit liber quintus
Incipit sextus

Caput Primum

Spes mea a iuuentute mea vbi mihi eras: ꝛ quo recesseras? An vero nō tu feceras me: et discreueras me a q̄drupedibus et volatibus celi? Sapientioꝛē me feceras: ꝛ ambulabā per tenebras ꝛ lubricū. et querebam te foris a me: ꝛ nō inueniebam deum coꝛdis mei. ꝛ venerā in ꝓfundum maris. et diffidebā ꝛ desperabam de inuentōne veri. Jam venerat ad me mater pietate fortis. terra mariqz me sequens. ꝛ in periculis omnibus ō te secura. Nam ꝛ per marina discrimina ipos nautas consolabat: a quibus rudes abyssi viatoꝛes cū perturbant cōsolari solent: pollicens eis peruentōnē cuz salute: quia hec ei tu p visum pollicitus

eras. Et inuenit me periclitantē quidez grauiter desperatōe indagande veritatis Sed tñ ei cū indicassem nō me q̄dē iam esse manichēū: sed neq; catholicū christianū. quasi inopinatū aliq̄d audierit exiliuit leticia: cū iam secura fieret ex ea pte miserie mee. in q̄ me tanq̄m mortuū: ꝟ resuscitādū me tibi flebat. ⁊ feretro cogitatōis efferebat. vt diceres filio vidue. iuuenis tibi dico surge. ⁊ reuiuisceret ⁊ incipet loqui: ⁊ redderes illū mri sue. Nulla ergo turbulēta exultatōne trepidauit cor ei⁹: cū audisset ex tanta pte iā factuz. qd tibi quotidie plāgebat vt fieret: vitatem me nōdū adeptū: ꝟ falsitati iā ereptū. Immo vo qz certa erat ⁊ qd restabat te daturū qui totū pmiseras: placidissime et pectore plēo fiducie rñdit mihi credere se in christū. q; pri⁹q̄ de hac vita emigraret me visura essz fidelē catholicū. Et hoc q̄dem mihi. Tibi aūt fons misericordiaz pces ⁊ lachrymas densiores vt accelerares adiutoriū tuū: ⁊ illuminares tenebras meas: ⁊ studiosi⁹ ad ecclīaz currerē. ⁊ in ambrosij ora suspenderer ad fontē salientis aq̄ in vitā eternā. Diligebat aūt illū virū sicut angelū dei: q; p illū cognouerat me interim ad illā ancipitē fluctuatōem iā esse pductū: p quā trāsiturū me ab egritudine ad sanitatē ītercurrēte artiore piculo: quasi p accessionē quā creticā medici vocāt: certa presumebat. Itaq̄ cū ad memoriā sctoz sicī africa solebat: pultes et panē ⁊ meꝝ attulisset: atq; ab ostiario phiberet. vbi h̄ epm vetuisse cognit: tā pie atq; obediēter amplexa est: vt ipe miraret q; tā facile accusatrix poti⁹ cōsuetudīs sue q̄ discreptatrix illi⁹ phibitōis effecta sit. Nō eni obsidebat spiritū ei⁹ vinolētia. eāq; stimulabat in odiū veri amoris. sicē plerosq; mares et feminas: qui ad canticū sobrietatis sicut ad potionē aquatā madidi nauseant. Sed illa cū attulisset canistrū cū solēnib⁹ epulis p̄gustādis atq; largiēdis. plus etiā q̄ vnū pocillū p suo palato satis sobrio tēperatū. vnde dignationem sumeret nō ponebat. Et mīre essent que illo modo videbant bonorāde memorie defunctoz: idem ipm vnū qd vbiq; poneret circūferebat: q̄ iā nō solū aq̄ tissimo: sed etiā tepidissimo cū suis plentibus p sorbitōnes exignas partiret. qz pietatē ibi querebat: nō voluptatē. Ita q; vbi cōperit a p̄claro p̄dicatore atq; antistite pietatis p̄ceptū esse ista nō fieri. ne ab eis q̄ sobrie facerēt. ne vlla occasio seingurgitādi daret ebriosis. ⁊ qz illa q̄si parentalia supstitiōi gentiliū essent simillima abstinuit se libētissime. ⁊p canistro pleno terrenis fructib⁹: plenū purgatoribꝫ votis pectus ad memorias martyꝝ afferte didicerat: ⁊ vt qd possz dare egētibus: ⁊ si cōmunicato dñici corpis illic celebrarek: cuius passiōis imitatōe immolati ⁊ coronati sunt martyres. Sed tñ videk mihi dñe de⁹ me⁹ ⁊ ita est in conspectu tuo de hac re cor meum: nō facile fortasse de hac amputāda cōsuetudine matrē meam fuisse cessurā: si ab alio phiberetur quē non sicut ambrosiū diligebat. quem propter salutē meam maxime diligebat eam vero ille: ppter eius religiosissimā conuersationē qua in bonis operibus tam fernēs spiritu frequētabat ecclesiā. ita vt sepe erūperet cum me videret in eius predicationē: gratulās mihi q; talem matrē haberem: nesciens qualē illa me filiū. qui dubitabam de illis omnibus: ⁊ inueniri posse viaz vite minime putabaz. Nec iam ingemiscebā orando vt subuenires mihi. sed ad querendū intentus: ⁊ ad disserēdum inquietus erat animus meus. Ipsumq; ambrosiū felicem quendā hominē ꝼm seculum opinabar. quē sic tante potestates honorarēt. celibatus tantū eius mihi laboriosus videbatur. Quid aūt ille spei gereret ⁊ aduersus ipius excellentie temptamēta q̄d luctaminis haberet: quidue solaminis ī aduersis. et occultuz os eius quod erat in corde eius q̄ sapida gaudia de pane tuo ruminaret: nec conīcere nouerā: nec expertus eram. nec ille sciebat estus meos: nec foueā periculi mei. Non eni quere ab eo poterā quod volebā sicut volebā: secludentib⁹ me ab eius aure atq; ore cateruis negocioso⁹ hominū. quoꝝ

Capit. 2.

Capit. 3.

infirmitatib⁹ seruiebat. Cū q̄bus quan
do ñ erat: qđ p exiguū tp̄is erat: aut cor
pus reficiebat necessarijs sustēta cul aut
lectōe animū. Sed cū legebat ocl̄i duce
bant p paginas. ⁊ cor intellectū rimabat.
vox aūt ⁊ lingua q̄escebāt. Sepe cū ad
essemus: nō enī vetabat q̄sq̄ ingredi: aut
ei venienti nunciari mos erat. sic eū legē
tē vidim⁹ tacite: ⁊ aliter nunq̄. Sedētes
q̄ in diuturno silētio. q̄s enī tā intēto eē
oneri auderet: discedebam⁹ ⁊ p̄tectaba
mus eū parvo ibo tpe qđ repande mēti
sue nancisceb̄at feriatū ab strepitu causa
rū alienaz nolle in aliō auocari: ⁊ cauere
fortasse ne auditore suspēso ⁊ intēto si q̄
obscuri⁹ posuisset ille quē legeret etiā ex
ponere esset necesse. aut de aliq̄b⁹ difficī
lioribus disceptare q̄stionib⁹: atq̄ huic opi
tp̄ib⁹ impensis mīn⁹ q̄q̄ vellz voluminū
euolueret. q̄q̄ ⁊ causa fuāde vocis q̄ illi
facillime obtūdebat: poterat esse iustior
tacite legendi. Quolibet tñ animo id age
rer: bono vtiq̄ ille vir agebat. Sz certe
mihi nulla dabat copia scisc̄itādi q̄ cu
li⁹: nisi cum aliq̄d breuit esset audiendū.
Estus aūt illi mei ociosum eū valde cui
effunderet req̄rebant. nec vnq̄ inuenie
bāt. Et eū q̄dē in pplo ꝟbū veritatis re
cte tractantē omni die dñico audiebam.
⁊ magis magisq̄ mihi confirmabat. omes
q̄ ꝟsutaz calūniaz nodos q̄s illi ōcepto
res nostri aduersos diuinos libros inne
ctebant posse dissolui. Ubi ꝟo etiā com
peri ad imaginē tuā hominē a te factū a
spiritalib⁹ filīs tuis: quos de matre ca
tholica p gratiā regenerasti: nō sic intelli
gi vt humani te corpis forma determīa
tum crederēt atq̄ cogitarēt: q̄q̄ quō se
haberet spūalis substantia ne quidez te
nuiter atq̄ in enigmate suspicabar: tamē
gaudēs erubui nō me tot annos aduer
sus catholicā fidē: sed cōtra carnaliū co
gitatiōnū figmēta latrasse. Eo q̄ppe te
merari⁹ et impius fuerā: q̄ ea q̄ debebaz
querēdo discere accusando dixeraz. Tu
enī altissime ⁊ prime: secretissime ⁊ p̄sen
tissime: cui mēbra nō sunt alia maiora ⁊
alia minora. sed vbiq̄ totus es ⁊ nusq̄
locorū es. nō es vtiq̄ forma ista corpea:
tamē fecisti hoiem ad imaginē tuā. ⁊ ec
ce ipe a capite vsq̄ ad pedes in loco est.

Capit. 4

Cū ergo nescirē quō h⁹ subsisteret ima
go tua: pulsansq̄ pponerē quō credēdū
esset: nō insultās opponerē q̄si ita credi
tū esset. Tanto igit acrior cura rodebat
intima mea q̄d certi retinerē: quanto me
magis pudebat tādiu illusuz ⁊ deceptū
p̄missiōe certorū puerili errore ⁊ animo
sitate tam multa incerta q̄si certa garrisse
Q; enim falsa essent postea mihi clarui.
Certū tamē erat q̄ incerta essent: ⁊ a me
aliquādo p certis habita fuissent: cū ca
tholicā tuā cecis contētiōib⁹ accusarez.
⁊ si nondū compertā vera dicentē: nō ta
men ea dicentē que grauiter accusabam.
Itaq̄ cōfundebar et cōuertebar ⁊ gau
debā deus me⁹: q̄ ecclesia tua vnica cor
pus vnici tui in qua mihi nomen chr̄isti
infanti est inditū: nō saperet infantiles nu
gas: neq̄ hoc haberet in doctrina sua sa
na q̄ te creatorē omniū in spaciū loci q̄q̄
uis summū ⁊ amplū. tamē vndiq̄ termi
natū membrorū humanorū figura con
truderet. Gaudebā etiā q̄ vetera scripta
legis ⁊ ꝓphetaz iam nō illo oculo mihi
legēda pponerent: quo antea videbant
absurda: cum arguebā tāq̄ ita sentiētes
sctōs tuos. Uere aūt nō ita sentiebāt: et
tanq̄ regulā diligētissime cōmendaret:
sepe in popularib⁹ sermonib⁹ suis dicen
tē ambrosiū lętus audiebā. Littera occi
dit: spūs autē viuificat. cū ea que ad lit
teram puersitatē docere videbant: remo
to mystico velamento spūaliter aperirz:
nō dicens q̄ me offenderet: q̄uis ea di
ceret q̄ vtrum vera essent adhuc ignora
rē. Tenebā enī cor meū ab omni ascēsiōe
timens p̄cipitiū: ⁊ suspendio magis ne
cabar. Uolebā enī eorū que nō viderem
ita me certū fieri: vt certus essem q̄ septē
⁊ tria decem sunt. Neq̄ enim taz insan⁹
eram: vt ne hoc quidē putarem posse cō
prehendi: sed sicut hoc ita cetera cupiet
bam: siue corpalia q̄ coram sensib⁹ meis
nō adessent: siue spūalia: de quib⁹ cogita
re nisi corporaliter nesciebam. Et sanari
credendo poteram: vt purgatior acies

mentis mee dirigeret aliquo mō in veri
tatē tuā sp manentē ⁊ ex nullo deficiētē.
Sed sicut euenire assolet vt malū medi
cū exptus etiā bono timeat se ꝓmittere:
ita erat valitudo anie mee: que vtiqꝫ nisi
credēdo sanari nō poterat. ⁊ ne falsa cre
deret curari recusabat: resistēs manibus
tuis q̄ medicamēta fidei cōfecisti. ⁊ spar
fisti sup morbos orbis terrarū: ⁊ tātā il
lis auctoritatē tribuisti. Ex hoc tamen
quoqꝫ iā ꝓponēs doctrinā catholicā: mo
destiꝰ ibi minimeqꝫ fallaciē sentiebā iu
beri. vt crederet qđ nō demōstrabat: sī
ue esset quid: sed cui forte nō essz. siue n⁹
q̄d esset: qꝫ illic temeraria pollicitatōne
sciētie credulitatē irrideri. ⁊ postea tā mꝫ
ta fabulosissima ⁊ absurdissima: q̄ ꝺmō
strari nō poterāt credēda ímpari. Dein
de paulatiz tu dñe manu mitissima ⁊ mi
sericordissima ptractās et ꝓponens cor
meū: ꝓsiderāti qꝫ innumerabilia credere
q̄ nō viderē. neqꝫ cū gererēt affuissem: sic
tam multa ī historia gētiū: tā multa ꝺ lo
cis atqꝫ vrbib⁹ que nō viderā. tam mul
ta amicis. tā multa medicꝫ. tā multa ho
minib⁹ alijs atqꝫ alijs. q̄ nisi crederent oī
no in hac vita nihil agerem⁹. postrēo qꝫ
incōcusse fixum fide retinerē de q̄b⁹ pa
rētibus ortus essem. qđ scire nō possem
nisi audiēdo credidissem. Persuasisti mi
hi nō q̄ crederent libris tuis: q̄s tanta in
omnib⁹ fere gētib⁹ auctoritate fundasti.
sed q̄ nō crederēt esse culpādos. nec audi
endos eē si q̄ forte mihi dicerēt. Uñ scis
illos libros vnius veri et veracissimi dei
spū esse hūano generi mīstratos? Idip
sum enī maxime credēdum erat: qm̄ nul
la pugnacitas calūniosaꝫ q̄stionū p tam
multa que legerā inter se cōfligētiū phi
losophoꝝ extorq̄re mihi potuit vt ali
q̄n nō crederē te esse q̄quid esses quod
ego nescirē: aut admīstratiōnē reꝝ hūa
narum ad te ptinere. Sed id credebā ali
q̄n robustius aliq̄n exilius. sp tamē cre
didi et esse te. ⁊ curā nostri gerere: etiaz si
ignorabā: vl̄ q̄d sentiēdū esset de substā
tia tua. vl̄ q̄ via duceret aut reduceret ad
te. Ideoqꝫ cū essem⁹ īfirmi ad inueniēdā
liq̄da rōe ꝓbitatē. ⁊ ob ꝺ nobis opus essz
auctoritate sanctarū litterarū: iā credere
ceperā nullo mō te fuisse tributuꝫ tam
excellētē illi scpture p oēs iā terras aucto
ritatē: nisi ⁊ p ipam tibi credi ⁊ p ipaz te
q̄ri voluisses. Jam enī absurditatē que
me in illis lr̄is solebat offendere: cū mul
ta ex eis pbabiliter exposita audissē: ad
sacramētoꝝ altitudinē referebā. eoqꝫ mi
hi illa venerabiliora ⁊ sacrosancta fide di
gniora apparebat auctoritas: quo ⁊ oīb⁹
bus ad legēdum essz in ꝓmptu. ⁊ secreti
sui dignitatē in intellectu ꝓfundiore ser
uarz. verbis aptissimis ⁊ humillimo ge
nere loq̄ndi se cunctis pbens: ⁊ exercens
intentionē eoꝝ qui nō sunt leues corde.
vt exciret omnes populari sinu. ⁊ p an
gusta foramina paucos ad te traĵceret.
multo tamē plures: q̄s si nec tanto apice
auctoritatis emineret. nec turbas gremio
sancte hūilitatis hauriret. Cogitabam
hec ⁊ aderas mihi. Suspirabā ⁊ audie
bas me. Fluctuabā ⁊ gubernabas me.
Ibā p viā seculi latā: nec deserebas me.
Ōnbiabā honorib⁹ lucris ꝺiugio: et tu
irridebas. Patiebar in eis cupiditatib⁹
amarissimas difficultates: te ꝓpicio tan
to magis: q̄nto min⁹ sinebas mihi dul
cescere qđ nō eras tu. Uide cor meū do
mine qui voluisti vt ꝺ recordarer ⁊ cōfite
rer tibi. Hūc tibi īhereat aīa mea quā ꝺ
visco tā tenaci mortis exuisti: q̄s miserā e
rat. ⁊ sensū vulneris amiserat tu pnge
bas vt relictis oīb⁹ ꝺuerteret ad te q̄ es
sup oīa. ⁊ sine q̄ nulla essent oīa: ꝺuerte
ret ⁊ sanaret. Quā q̄ miser erā: ⁊ quō egi
sti vt sentirē miseriā meā. Die illo q̄ cuz
parare recitare imperatori laudes q̄b⁹ pla
ra mētirer: ⁊ mētiēti faueret ab scientib⁹:
easqꝫ curas anhelaret cor meū. ⁊ cogita
tionū tabificarū febrib⁹ estuarem: trālies
p quendā vicum mediolanēsem. anim⁹
aduerti paupem mēdicū: iā credo satu
rū: iocātē atqꝫ letantē: ⁊ ingemui. ⁊ locu
tus sū cū amicis meis q̄ mecū erāt mul
tos dolores īsaniaꝫ nr̄aꝫ. q̄ oīb⁹ talib⁹
conatib⁹ nostris qualib⁹ tūc laborabam
sub stimulis cupiditatum trahens infe
licitatis mee sarcinam. ⁊ trahendo eam
gerans: nihil vellem⁹ aliō nisi ad securā

Capitul. 5.

Aug̃m vtra hystoricos
ad credenda gesta
scripturarum exisse dicit.

Capitul. 6.

leticiā puenire: quo nos mēdicꝰ ille iā p̄
cessisſz: nunc̄ illuc fortaſſe vēturos. Nō
eni iā ille pauculis et emēdicatis nūmu
lis adeptus erat: ad ꝗ ego tā erūnosis an
fractibꝫ et circuitibꝫ ambiebā. ad leticiaz
scz tpalis felicitatꝭ. Nō eni vez gaudiuz
habebat. sz z ego illis ābitōnibꝫ ml'to fal
siuſ querebā. Et certe ille lerabaſ. ego an
xius erā. securus ille: ego trepiduſ. Et ſi
ꝙſc̄ pcunctareſ me vtrū mallē exultare
an metuere: rñderē exultare. Rursus ſi i/
terrogaret vtrū me talē mallē qualis ille.
an ql̄is ego tūc eſſem: meip̄m curis timo
ribuſc̄ ꝙfectū eligerē: sz puersitate. Nū
ꝙd veritate? Nec̄ eni eo me p̄ponere illi
debebā quo doctioꝛ erā. quoniā nō inde
gaudebā: sz placere inde q̄rebā homiꝫ.
nō vt eos docerē: sed tm̄ vt placerē. Pro
pterea et tu baculo diſcipline tue ꝙfrīge
bas oſſa mea. Recedant g̃ab aīa mea ꝙ
dicūt ei. Intereſt vñ ꝙs gaudeat. Gau/
debat mendicꝰ ille vinolētia: tu gaudere
cupiebas gl'ia. Qua gl'ia dñe? Que nō ē
in te. Nam ſicut illud vez gaudiū ñ erat
ita nec illa ꝙa gl'ia: et ampliꝰ ꝙrebat mē/
tem meā. Et ille ipa nocte digeſturꝰ erat
ebrietatē ſuā. ego cū mea dormierā z ſur
rexerā: z dormiturꝰ et ſurrecturus erā i/
de q̄t diebꝫ. Intereſt ꝙo vnde q̄s gaude/
at. Scio. z gaudiū ſpei fidelis incōpabi
liter diſtat ab illa vanitate. sz z tūc diſta/
bat inter nos. Mirū q̄ppe ille felicioꝛ
erat: nō tm̄ q̄ hilaritate pfundebaſ. cum
ego curis euiſcerarer. verūetiā q̄ ille bñ
optādo acq̄ſiuerat vinū. ego aūt mentiē
do querebā typū. Dixi tūc multa in hac
ſentētia charis meis: z ſepe aduertebā i
bis quō mihi eſſet: z inueniebā male mi
hi eſſe. et dolebā z ꝙduplicabā ipm ma
le. Et ſi q̄d arriſiſſet pſperū tedebat ap̄
hēdere: q̄ pene ꝑuſc̄ teneret auolabat.
Cōgemiſcebamꝰ i bis q̄ ſimul amice vi/ Cap. 7.
uebam⁹. et matime ac familiariſſime cū
alipio z nebridio iſta colloq̄bar: quoꝛuz
alipiꝰ et ꝙdē q̄ ego erā oꝛtꝰ municipio:
gentibꝫ p̄rimatibꝫ municipalibꝫ me mi/
noꝛ natu. Nā et ſtuduerat apud me: cū i
noſtro docere cepi oppido: z poſtea car/
thagine: et diligebat me multū: q̄ ei bo
nus et doctꝰ videret. z ego illū ꝑp̄t ma/
gnā virtutis idolē: que i nō magna eta/
te ſatis eminebat. Burges tñ moꝛū car/
thaginēſiū q̄bꝫ nugatoꝛia feruēt ſpecta/
cula abſoꝛbuerat eū in iſaniā circēſium.
Sz cū i eo miſerabiliē voluereꝛ: ego aūt
rhetoꝛicā ibi pfeſſus publica ſchola vte
rer: nōdū me audiebat vt magiſtꝝ. ꝑpter
quandā ſimultatē q̄ inter me et p̄rem eiꝰ
erat exoꝛta. z cōpererā q̄ circūexitiabili/
ter amaret. z ḡuiter angebar q̄ tātā ſpez
ꝙditurꝰ vel etiā ꝙdidiſſe mihi videbaſ.
Sed monēdi eū et aliq̄ coertōne reuocā
di nulla erat copia vel amicicie benino/
lentia: vl' iure magiſterij. Putabā enim
eū de me cū patre ſentire. ille ꝙo nō ſic e/
rat. Itaq̄ poſtpoſita in hac re p̄ris vo/
lūtate: ſalutare me cepat veniēs in adiu/
toꝛiū meū. z audire aliq̄d atq̄ abire. Sz
eni ō memoꝛia mihi lapſuz erat agere cū
illo ne vanoꝛū ludoꝛū ceco z p̄cipiti ſtu/
dio tam bonū interimeret ingeniū. Ue/
rū autē dñe tu qui p̄ſides gubernaculis
omniū q̄ creaſti. nō eū oblitꝰ eras futuꝝ
inter filios tuos antiſtitē ſacramēti tui.
Et vt apte tibi tribueret eiꝰ coꝛreptio: p
me quidē illā ſed neſcientē opatꝰ es. Nā
q̄dā die cū ſederē loco ſolito. z coꝛaz me
adeſſent diſcipuli: venit: ſalutauit: ſedit.
atq̄ in ea que agebaſ animū intendit.
Et forte lectio in manibꝫ erat. quā dū ex
ponerem z oppoꝛtune mihi videreſ ad/
hibēda ſimilitudo circēſiū. quo illud q̄d
inſinuabā et iocundius et planiꝰ fieret.
cum irriſione moꝛdaci eoꝛū quos illa ca
ptinaſſz iſania. Tu ſcis deꝰ noſter q̄ tūc
de alipio ab illa peſte ſanando non cogi/
tauerim. At ille in ſe rapuit: meq̄ illō nō
niſi ꝑpter ſe dixiſſe credidit. Et quod ali
us acceperit ad ſuccenſendū mihi: acce/
perit honeſtus adoleſcens ad ſuccenſē/
dum ſibi. et ad me ardentius diligendū.
Dixeras enim tu iam olim et innexue/
ras litteris tuis. Coꝛripe ſapiētē z ama
bit te. Ait ego illum nō coꝛripuerā. Sed
vtens tu omnibus et ſcientibus et neſci
entibus oꝛdine quo noſti. et ille oꝛdo iu
ſtus eſt. de coꝛde et lingua mea carboneſ
ardentes opatus es: quib⁹ mentem ſpei

bone adureres tabescētē: ac sanares. Ta
ceat laudes tuas q̄ miseratiões tuas nō
ꝓsiderat: q̄ tibi de medullis meis ꝓfitēt.
Et enī ille post illa ẏba prorupit se ex fo
nea tā alta qua libēter demergebat. z cū
mirabili voluptate cecabat. z excussit a
nimū fortī tēperātia. z resiluerūt oēs cir
censiū sordes ab eo. ampliusq̄ illuc non
accessit. Sed deinde patrē reluctātē eui
cit: vt me magistro vteret. Cessit ille atq̄
ꝓcessit. Et audire me rursus incipiēs. il
la mecū supstitōe inuolut⁹ ē. amās ī ma
nicheis ostentationē cōtinentie: quā ve
rā et germanā putabat. Erat aūt illa ve
cors et seductoria: p̄ciosas animas capti
uās nōdum virtut⁹ altitudinez scientes
tāgere. z supficie decipi faciles: sz tū ad
umbrate simulateq̄ ẏrutis (Nō sane re
linq̄ns incantatā sibi a parētib⁹ terrenaz
viā romā p̄cesserat vt ius disceret: z ibi
gladiatorū spectaculi inbiatu incredibi
li et incredibiliter abreptus est. Cū enīz
auersaret et detestaret talia: quidā ei⁹ a
mici z ꝓdiscipuli cū forte de p̄rādio rede
untibus obuius esset: recusantē vehemē
ter et resistētem familiari violētia dure
runt in amphiteatrū crudeliū z funesto
rū ludorū diebus. hec dicentē. Si corp⁹
meū in locū illū trahitis z ibi cōstituit⁹.
nunq̄d et animuz et oculos meos in illa
spectacula potestis intēdere? Adero ita
q̄ absēs. ac sic z vos et illa supabo. Qui
bus auditis illi nihilo seri⁹ eum adduxe
runt secū. idipm forte explorare cupien
tes vtrū posset efficere. Quo vbi ventuz
est. z sedib⁹ quib⁹ potuerūt locati sūt. fer
uebant omnia immanissimis voluptati
b⁹. Ille clusis foribꝫ oculorū interdixit
animo ne in tāta mala ꝓcederet: atq̄ vti
nam et aures obturauisset. Nā quodaz
pugne casu cū clamor ingēs toti⁹ popu
li vehemēter eū pulsasset. curiositate vi
ct⁹: et quasi parat⁹ q̄cquid illud esset etiā
visum cōtemnere z vincere. aperuit ocu
los. z ꝓcussus est grauiore vulnere ī ani
ma: q̄ ille in corpore quē cernere cōcupi
uit: cecidit q̄ miserabili⁹ q̄ ille. Quo ca
dente factus est clamor q̄ p eius aures ī
trauit: z reseruit eius lumina: vt esset q̄

Capt. 8.

ferirek et deīcerek: audax adhuc ꝓtius
q̄ fortis anim⁹. z eo infirmior q̄ de se p
sumpserat q̄ debuit de te. Vt enī vidit il
lū sanguinē immanitatē simul ebibit. z
nō se auertit: sed fixit aspectum. z hauric
bat furias: z nesciebat. z delectabat scele
re certamīs: z cruēta voluptate inebria
bat. Et nō erat iā ille q̄ venerat: sz vn⁹ de
turba ad quā venerat. z ver⁹ eoz socī⁹ a
q̄bus adduct⁹ erat. Quid plura? Spe
ctauit. clamauit. exarsit. abstulit inde se
cū insaniā q̄ stimularet redire nō tm cuz
illis a q̄b⁹ ꝓbus abstract⁹ ē: sed etiā p illis
et alios trahēs. Et inde tū manu validis
sima z mirificor dissima eruisti eū tu: z do
cuisti nō sui hre sz tui fiduciā. sz lōge po
stea. Vex tū iā B ad medicinā futurā in
et⁹ memoria reponebat. Nam z illō q̄
cū adhuc studerz. iā me audiēs apd eas
thaginē. z medio die cogitaret ī foro q̄
recitatur⁹ erat: sic exerceri scholastici so
lent. sinisti eū cōprehēdi ab edituis fori
tāq̄ furē. Nō arbitror aliā ob causaz re
pmisisse de⁹ nr̄. nisi vt ille vir tāt⁹ futur⁹
iā incipet discere q̄ nō facile ī cognosce
dis causis hō ab hoīe dānand⁹ essz teme
raria crudelitate. Quippe aūt tribunal ō
ambulabat solus cū tabulis ac stilo: cuz
ecce adolescēs q̄dā ex nūero scholastico
rū fur ver⁹: securim clanculo apportani
illo nō sentiēte ingressus ē ad cancellos
plūbeos. q̄ vico argētario ōsup p̄minēt:
z p̄cidere plūbū cepit. Sono aūt securi
audito: submurmurauerūt argētarij qui
subter erāt. z miserūt q̄ app̄hēderēt quē
forte inuenissent. Quoz vocib⁹ auditis
relicto instrumēto ille discessit. timēs ne
cū eo teneret. Alipi⁹ aūt q̄ nō viderat in
trātē exeuntē sensit: z celerit⁹ vidit abeū
tē. z causā scire cupiēs ingressus ē locū.
z inuētā securim stās atq̄ admirās cōside
rabat. Cū ecce illi q̄ missi erāt repiūt ei
solū ferentē ferrū. cuius sonitu excitati
venerāt. tenēt. attrahūt: cōgregatis inq̄
linis fori tanq̄ furē manifestū se cōpre
hēdisse gloriant. z inde offerēd⁹ iudicūs
ducebatur. sed hactenus docend⁹ fuit.
Statim enī dñe subueniſti innocentic:
cuius testis eras tu sol⁹. Cū ei ducerek

vel ad custodiā vel ad supplicium: sit eis obuiā quidā architectus cui⁹ maria' erat cura publicaꝝ fabricaꝝ. Gaudēt illi eū potissimū occurrisse cui solebāt in suspitionem venire ablatarū rez que perissent de foro: vt quasi tandē iā ille cognosceret a quib⁹ hec fierent Uez autē vide rat homo sepe alipiū ī domo cuiusdā senatoris ad quē salutādū ventitabat: statimq; cognitū manu apphensa semouit a turbis: z tanti mali causā querēs: quid gestū eēt audiuit: omesq; tumultuātes q̄ aderant z minaciter fremētes iussit venire secū. Et venerūt ad domū illi⁹ adolescētis qui rē cōmiserat. Puer vero erat ante ostiū: z tā paruus erat: vt nihil exin de dño suo metuēs facile possz totū īdicare. Cū eo ꝺ appe in foro fuit pedissequ⁹ Quē postea q̄z recoluit alipi⁹ architecto intimauit. At ille securim demonstrauit puero q̄ens ab eo cui⁹ esset. Qui pfesti nostra inq̄t. Deinde interrogat⁹ apuit cetera. Sic in illā domū trāslata causa cōfusisq; turbis q̄ de illo triūphare iā cepe rāt: futur⁹ dispēsator ꝟbi tui: z multaꝝ in eccl'ia tua causaꝝ examinator expientior instructiorq; discessit (Hūc g̃ rome ī uenerā z adhesit mihi fortissimo vinclo. mecūq; mediolanū pfectus ē. vt nec me desereret. et de iure qđ didicerat aliquid ageret: ſm votū magis parētū q̄z suuz. Et ibi iā assederat mirabili cōtinentia ceteris: cū ille magis mirarer eos q̄ auz in nocentie pponerēt. Temptata est quoq; ei⁹ indoles nō solū illecebra cupiditatis: sz etiā stimulo timoris. Rome assidebat comiti largitōnū italicianaꝝ. Erat eo tē pore q̄dam potētissim⁹ senator: cui⁹ z benefic⁹ obstricti mlti z terrori subditi erant. Voluit sibi licere nescio q̄d ex more potētie sue qđ esset p leges illicitū. Resistit alipius. Promissuz est pmiū. irrisit animo. Pretēte mine. calcauit: mirātib⁹ omnib⁹ inusitatā aīam: que hominē tantū et īnumerabilib⁹ pstādi nocēdiq; modis ingenti fama celebratū. vl' amicū nō optaret: vl' nō formidaret inimicū. Ipe autē iudex cui cōsiliari⁹ erat: q̄nis z ipe fieri nollet: nō tñ apte recusabat. sz ī istuz causam trāsferēs ab eo se nō pmitti asserebat. quia z reuera si ipe faceret: iste discederet. Hoc solo aūt pene iā illect⁹ erat studio litterario: vt pcys ptorianis codices sibi ꝓficiēdos curaret. Sz consulta iustitia deliberatōem in meli⁹ vtit vtilio rem iudicans equitatē q̄ phibebatur: q̄z potestatē q̄ sinebat. Paruū est ß. sed qui in paruo fidelis est: z in magno fidel est Nec vllo mō erit inane qđ tue vitat' ore pcessit. Si in iniusto māmona fideles nō fuistis: qđ vez est ds credet vobis? Et si in alieno fideles nō fuistis: qđ vestz est ds dabit vobis? Tal' ille tunc inherebat mihi: mecūq; nutabat ī cōsilio ds nā esset tenēdus vite mod⁹. Nebridi⁹ etiā q̄ relicta patria vicina carthagini atq; ipsa carthagine vbi freqntissim⁹ erat: relicto paterno rure optimo: relicta domo: z nō secutura matre: nullā ob aliā causaz mediolanū venerat: nisi vt mecū viueret in flagrātissimo studio vitatis atq; sapientie. pariter suspirabat pariterq; fluctuabat btē vite inq̄sitor ardens: z q̄stionuz difficillimaꝝ scrutator acerrim⁹. Et erat ora triū egentiū z inopiā suā sibimet ipsi cem anhelantiū: z a te expectantiū vt da res eis escaz in tpe oportuno: z in omi amaritudine q̄ nostros seculares act⁹ de mifico: dia tua seqbat: intuētib⁹ nob fi nem cur ea pateremur: occurrebāt tenebre z auersabamur gemētes: z dicebam⁹ Quādiu hec? Et ß crebro dicebam⁹: et dicentes nō relinq̄bam⁹ ea. q: nō eluce bat certū aliq̄d qđ illis relictis apphenderemus (Et ego maxime mirabar sata gens z recolēs q̄z longū tps essz ab vnde uigesimo anno etatis mee q̄ feruere cepe rā studio sapiētie. disponēs ea inuēta relinquere oēs vanaꝝ cupiditatū species ī anes z insanias mēdaces. Et ecce iā tricenariā etatē gerebā in eodē luto hesitās auiditate fruēdi psentib⁹ fugiētib⁹ z dissipantib⁹ me. Dū dico cras inueniā. ecce manifestū apparebit z tenebo. z ecce faustus veniet z exponet oīa. O magni viri achademici: nihil ad agendā vitā certi ꝓphendi potest. Immo queram⁹ diligentius et nō desperemus. Ecce iaz non

Capitl 11

sunt absurda in libris ecclīastic⁹ que ab surda videbant⁹. ꝛ possunt aliter atq; honeste intelligi. Figā pedes meos i eo ḡ/du in q̄ puer a parentib⁹ posit⁹ erā don⁹ inueniat⁹ pspicua vitas. Sz vbi q̄retur: quādo q̄retur: Nō vacat ambrosio: non vacat legere. Ubi ipos codices q̄rim⁹: vnde aut qñ cōparam⁹: a q̄b⁹ sumim⁹: Deputent⁹ tpa: distribuant⁹ horas p salute aīe. Magna spes oborta est. Non docet catholica fides qō putabam⁹ ꝛ vani ac cusabam⁹. Nephas habēt docti ei⁹ cre/dere deū figura hūani corpis terminatū: ꝛ dubitamus pulsare q̄ apiantur cetera: Ante meridianas horas discipuli occu/pāt. Ceter⁹ q̄d facim⁹. cur nō id agim⁹: Sed qñ salutam⁹ amicos maiores: q̄/rū suffragijs op⁹ habem⁹: Qñ pparam⁹ qō emant scholastici: Quādo repamus nosipos: relaxādo animū ab intentōe cu/raz: Pereāt oīa: ꝛ dimittam⁹ hec vana ꝛ inania: cōferam⁹ nos ad solā inq̄sitōez veritatis. Uita hec misera est: mors in/certa. Si subito obrepat: quō hinc exi/bim⁹: Et vbi nobis discēda sunt q̄ hic neglexim⁹: Ac nō poti⁹ hui⁹ negligētie supplicia luēda sunt: Quid si mors ipa omnē curā cū sensu amputabit ꝛ finiet: Ergo et ꝟ q̄renduz. Sz absit vt ita sit. Nō vacat nō est inane. q̄ tā eminēs cul/men auctoritatis christiane fidei toto or be diffundit. Nunq̄ tanta ꝛ talia p nob diuinit⁹ agerent⁹ si morte corpis etiā vi/ta anime cōsummaret⁹. Quid cūctamur igit⁹ relicta spe seculi ꝓferre nos totos ad q̄rendū deū ꝛ vitā beatā: Sed expecta. Jocunda sunt etiā ista habēt nō paruaz dulcedinē suam. Nō facile ab eis p̄cidē da est intētio: qz turpe est ad ea rursuz re dire. Ecce iā quantū est vt impetret⁹ ali/q̄s honor. Et q̄d ampli⁹ in his deside/rādū: Suppetit amicoz maioz copia. vt nihil aliud ꝛ multū festinem⁹. vt p̄si/datus dari p̄t. ꝛ ducēda vxor cū aliq̄ pe/cunia ne sumptū nostrū grauet. ꝛ ille erit mod⁹ cupiditatis. Multi magni viri ꝛ imitatōe dignissimi: sapiētie studio cum ꝓiugib⁹ dediti fuerūt. Cū hec dicebā: et alternabāt bi vēti: ꝛ īpellebāt buc atq; illuc coz meū trāsibāt tpa: ꝛ tardabā quer/ti ad dñm deū. ꝛ differebā de die i diē vi/uere in te. ꝛ nō differebā q̄tidie i memet/ipo mori. Amās btām vitā: timebā illaz in sede sua. ꝛ ab ea fugiēs querebā eam. Putabā enī me misez fore nimis: si femi/ne p̄uarer amplexib⁹: ꝛ medicinā miseri/cordie tue ad eandē īfirmitatē sanandaz nō cogitabā: q̄z exptus nō eram. Et pp̄ arū viriū credebā esse continentiā: quaz mihi nō erā ꝓsci⁹: cū tā stult⁹ esse vt nesci/rem: sic̄ scriptū est. neminē esse posse ꝓti/nentē nisi tu dederis. Utiq; dares: si ge/mitu interno pulsarez aures tuas: ꝛ fide/solida in te iactarē curā meā. Prohibe/bat me sane alipi⁹ ab vxore ducēda. can/tans nullo mō nos posse securo ocio sīl amore sapiētie viuere: sicut iā diu deside/raremus si id feciss̄em. Erat enī ipe i ea re etiā tūc castissimus: ita vt miz esset: q̄z vel expientiā concubit⁹ ceperat in igrel/su adolescētie sue: sz nō heserat: magisq; doluerat et spreuerat. ꝛ deide iā ꝓtinēs/sime viuebat. Ego aūt resistebā illi exē/plis eoz̄ q̄ cōiugati coluissent sapiētiā: ꝛ pmeruissent deū. ꝛ habuissent fideliter ac dilexissent amicos. A q̄z q̄dē ego ḡ/ditate animi lōge aberam. ꝛ delicat⁹ mor/bo carnis mortifera suauitate trahebaz cathenā meā solui timens: ꝛ q̄si concusso vulnere repellēs ꝟba bñ suadentis tāq; manū soluentis. Insup etiā p me ipi⁹ q̄z alipio loquebat⁹ serpens. ꝛ innectebat ar/q̄ spargebat p lingnā meā dulces laq̄os in via eius. quib⁹ illi honesti ꝛ expediti pedes implicarēt⁹. Cū enī me ille mirarē⁹ quē nō paruipēderet ita herere visco illi/us voluptatis: vt me affirmarē q̄tiēscun/q̄ inde inter nos q̄rem⁹: celibē vitā nul/lo modo posse degere. atq; ita me defen/derē. Cū illū mirātē videre: ꝛ dicerē mul/tū ītersse int⁹ illud q̄ ipe raptim ꝛ furti/exptus esset. q̄ pene iā nec memiss̄z q̄/dē. atq; iō nulla molestia facile ꝓtēnere/ꝛ delectatōes ꝓsuetudis mee. ad q̄s si ac/cessisset honestū nomē matrimonij. non eū mirari optere: cur ego illā vitā neḡē/spernere. cepat ꝛ ipe desiderare ꝓiugiz: nequaq̄ victus libidīe talis voluptatis

sed curiositatē. Dicebat enī scire se cupere ꝙd nā esset illō sine q̄ vita mea q̄ illi sic placebat: nō mihi vita sz pena videretur Stupebat enī liber ab illo vinculo animus fuitutē meā. z stupēdo ibat ī expetiēdi cupidinē: vētur⁹ ī ipam expientiā. atq; inde fortasse lapsur⁹ in eā quā stupebat seruitutē: qm̄ sponsionē volebat facere cū morte. Et q̄ amat periculū incidit ī illud. Neutrū enīz nostrz si qō est ꝯiugale dec⁹ in officio regēdi matrimoniū: z suscipiendoꝝ liberoꝝ ducebat nisi tenuiter. Magna autē ex pte atq; vehemēter consuetudo satiāde insatiabil' concupiscētie me captū exercuciabat. illū autē admiratio capiēdū trahebat. Sic eram⁹ donec tu altissime nō deserēs humū nrāz: miserat⁹ miseros subuenires miris z occultis modis: z instabaī ī pigre vt ducerē vxorē. Jā peteba: iam pmittebat: marie matre dante operā q̄ me iā cōiugatū baptismus salutaris ablueret. q̄ me ī dies gaudebat aptari: et vota sua ac pmissa tua ī mea fide ꝓpleri aīa duertebat. Cū sane z rogatu meo z desiderio suo fortī clamore cordis abs te depcarek q̄tidie vt ei per visum ostēderes aliq̄d de futuro matrimonio meo: nunq; voluisti. Et videbat q̄dam vana z fantastica: q̄ cogebat i pet⁹ de hac re satagentē hūani spiritus: z narrabat mihi: nō cū fiducia q̄ solebat cū tu demōstrares sed cōtemnens ea. Dicebat enī discernere se nescio q̄ sapore quē verbis explicare nō poterat: q̄d ītercssz iter reuelantē te z aīaz suā somniantē. Instabak tamē: z puella petebak: cui⁹ etas ferme biennio minoꝝ q̄z nubil' erat. Et q: ea placebat: expectabaī Et mltq amici aggitaueram⁹ animo: z colloq̄ntes ac detestātes turbulētas hūane vite molestias: pene iā firmaueram⁹ remoti a turb oci/ose viuere. id ociū sic moliti vt si q̄d habere possem⁹ cōferrem⁹ in mediū. vnāq; rē familiarē ꝓflarem⁹ et oīb⁹ vt p amicicie sinceritatē nō esset alind hui⁹ z aliud illius. sed qō ex cūctis fieret vnū: z vnuersum singuloꝝ esset: z oīa omniū. cuz videremur nobis eē posse decē ferme hominēs in eadē societate. essentq; int nos ꝑdiuites. romanian⁹ marie ꝯmuniceps noster. quē tūc graues estus negocioꝝ suoꝝ ad comitatū attraxerant: ab ineunte etate mihi familiarissim⁹. Qui marie instabat huic rei: z magnā in suadēdo habebat auctoritatē. qō amplares ei⁹ multū ceteris anteibat. Et placuerat nob vt bini ānui tanq; magistrat⁹ oīa necessaria curarēt ceteris q̄etis. Sed postea q̄z cepit cogitari vtrū h̄ mlercule sineret: q̄s z alij nostr⁹ iā habebāt: z nos hr̄e volebam⁹: totū illud placitū qō bñ firmabamus dissiluit in manib⁹. atq; ꝓfractū et abiectū est. Jnde ad suspiria z gemitus ꝓuertebamur. z gressus ad sequendas latas z tritas vias seculi: qm̄ multe cogitatōes erāt in corde nro: ꝓsiliū aūt tuū manet in eternū. Et q̄ cōsilio deridebas nostra: z tua ꝑparabas: nobis datur⁹ escaz in opportunitate. z aptur⁹ manū tuā atq; impletur⁹ aīas nostras bñdictōe. Interea pctā mea multiplicabanī: z auulsa a latere meo tāq; impedimēto ꝓiugij cū q̄ cubare solit⁹ erā cor vbi adherebat cōcisum z vulneratū mihi erat z trahebat sanguinē. Et illa in affricam redierat vouens tibi aliū se virū nescitura: relicto apud me naturali ex illa filio meo. Et ego infelix nec femie imitator dilatōis impatiens: tanq; post biennīū acceptur⁹ eam quā petebā: q̄z nō amator cōiugij: sz libidinis seru⁹ erā: pcurauī aliā nō vtiq; cōiugem: qua tanq; sustentarek z pduceret vl' integer vl' auctior mor⁹ aīe mee satellitio pdurātis ꝓsuetudis ī regnū vxoriū Nec sanabaī illō vuln⁹ meū qō ꝓxis pcissiōe factū fuerat. sed post feruorē doloris acerrimū putrescebat: z q̄si frigidi⁹ sz desperati⁹ dolebat. Tibi laus: tibi gloria: fons misericordiaz. Ego fiebā miser or: z tu ꝓpinqor. Aderat iā iaq; dextera tua ereptura me de ceno z ablutura: z ig rabam. Nec me reuocabat a pfundiore voluptatū carnaliū gurgite: nisi metus mortis z futuri iudicij tui. q̄ p varias q̄dem opiniōes nunq; tū recessit de pectore meo. Et disputabaz cū amicis meis alipio z nebridio de finib⁹ bonoꝝ z malorū epicurū accepturū fuisse palmaz in

Capt. 13

Capt. 15.

Capt. 16.

animo meo: nisi ego credidissem pⁿ mortem restare aīe vitā. ⁊ tractⁿ meritoꝝ qō epicurⁿ credere noluit. Et q̄rebam si esse mus īmortales ⁊ in ꝑpetua corpis voluptate sine vllo amissiōis terrore viueremus: cur nō essemus beati. aut q̄d aliud q̄reremus: nescies idipm ad magnā miseriā ptinere q̄ ita demersus ⁊ cecⁿ cogitare nō possem lumē honestatis: ⁊ gratis amplectēde pulcritudis. quā nō vidit oculus carnis: ⁊ videt ex īntimo. Nec ꝑsiderabā miser ex qua vena mihi manaret: q̄ ista ipa feda: tñ cū amicis dulcit cōferebam. nec esse sine amicis poterā btūs: etiam ꝑm sensū quem tūc habebā in q̄ntalibet affluentia carnaliū voluptatū. Quos vtiq̄ amicos q̄ diligebā: vicissimq̄ ab eis me diligi gratis sentiebā. O tortuosas vias. Ue aīe audaci: q̄ sperauit si a te recessisz se aliq̄d melioꝝ habiturā. Uersa ⁊ reuersa ī tergū ⁊ in latera ⁊ in ventrē: et dura sunt omnia. Et tu sol⁹ requies. Et ecce ades et liberas a mīsabilibꝫ erroribꝫ. ⁊ constituis nos in via tua: ⁊ ꝑsolaris et dicis. Currite: ego feram: ⁊ ego ꝑducaz. ⁊ ego ibi feram.

¶ Explicit liber sextus

Capit Incipit septimus Primus.

Iam mortua

erat adolescētia mea mala et nefanda: ⁊ ibam in iuuētutem quanto etate maioꝝ tanto vanitate turpioꝝ: qui cogitare aliq̄d substantie: nisi tale nō poterā quale ꝓ hos oculos videri solet. Nō tamen te cogitabā deus in figura corpis humani: ex quo audire aliq̄d de sapiētia cepi. semper hoc fugi. ⁊ gaudebā hoc reppisse ī fide spūalis matris nre catholice tue. Sz q̄d te aliud cogitarē nō occurrebat. Et conabar cogitare te homo: ⁊ talis hō sū mū et solū et vez deū. ⁊ te incoꝝruptibilē ⁊ inuiolabilē ⁊ incōmutabilē totis mēdullis credebā: quia nesciēs vnde ⁊ quō: plane tamen videbā ⁊ certus erā: id qō coꝝrūpi potest deteriⁿ esse: q̄ id qō nō potest. ⁊ qō violari nō potest incūctāter ꝓponebā violabili: ⁊ quod nullā partē ꝑ mutationez melius esse q̄ id qō mutari ꝑt. Clamabat violēter coꝝ meū aduersus oīa fantasmata mea: ⁊ hoc vno ictu conabar abigere circūuolātē turbā immūdicie ab acie mētis mee. ⁊ vix dimota in ictu oculi: ecce cōglobata rursus aderat. ⁊ irruebat ī aspectū meū. ⁊ obnubilabat eum. vt q̄uis nō formā humani corpis coꝝporeū tamē aliq̄d cogitare cogeret ꝑ spacia locoꝝ: siue infusum mundo: siue etiā extra mūdū ꝑ infinita diffusuz. etiā ipm incoꝝruptibile ⁊ inuiolabile ⁊ incōmutabile: quod coꝝruptibili ⁊ violabili ⁊ cōmutabili ꝓponebā Quoniā q̄quid ꝑuabā spacijs talibꝫ: nihil mihi esse videbat. Sed ꝑsus nihil: ne inane q̄dez. tanq̄ si coꝝpus auferat loco: ⁊ maneat locⁿ omni coꝝpe vacuatus: ⁊ terreno ⁊ humido et aereo et celesti. sz tamē sit locⁿ inanis tanq̄ spaciosum nihil. Ego itaq̄ ī crassatus coꝝde nec mihimetipi vel ipe ꝑspicuus: quicq̄d nō ꝑ aliq̄nta spacia rēderet vl diffunderet: vl conglobaret vl tumeret: vl tale aliq̄d caret aut care posset: nihil ꝑsus esse arbitrabar. Per q̄les enim formas ire solent oculi mei: ꝑ tales imagines ibat coꝝ meū. nec videbā hanc eandem intentōez qua illas ipas imagines formabā nō esse talē aliq̄d. quē ī ipsas nō formaret nisi esset magnū aliquid Ita etiā te vita vite mee grandē ꝑ infinita spacia vndiq̄ cogitabā penetrare tantam mūdi molē: ⁊ extra eā quaq̄uersus ꝑ immēsa sine termino: vt haberet te terra. haberet celū. haberēt omnia: ⁊ illa finirent in te. tu autē nusq̄. Sicut aūr lucis solis nō obsisteret aeris coꝝpus: aer⁹ buius qui sup̄ terrā est q̄ minⁿ ꝑ eū trajiceret penetrās eū nō dirūpendo aut concrēdendo: sz implendo eū totū. sic tibi pura bā nō solū celi ⁊ aeris et maris: sz etiā terre coꝝpus peruiuz. ⁊ ex oīmbꝫ maximis minimisq̄ ptibꝫ penetrabile ad capiēdā ꝑsentiā tuā. occulta inspiratōe intrisecⁿ ⁊ extrinsecⁿ admīstrante oīa que creasti. Ita suspicabar: q; cogitare aliud nō poteraz. nam falsū erat. Illo enī modo maioꝝ pars terre maioꝝ tui partē haberet

ꝛ mínozē mīoz. atq; ita te plena eēnt oīa: vt amplius tui capet elephāti corpus q̄ passeris: q̄ esset isto ḡndi⁹: grādiozēq; occuparet locū. atq; ita frustatim partibus mundi magnis magnas: breuibꝰ breues partes tuas p̄sentes faceres. Nō es aūt ita. Sz nōdū illumīaueras tenebraſ meas. Sat erat mihi dñe aduersus decep/tos illos ꝛ deceptozes ꝛ loq̄ces mutos: q̄ nīā nō ex eis sonabat ⁊bū tuū. sat erat ḡ illud qđ iā diu abusq; carthagine a nebridio ꝓponi solebat. ꝛ oēs q̄ audieram⁹ ꝓcussi sumus. Quid erat tibi factura ne scio q̄ gēs tenebraꝝ: quā ex aduersa mole solēt opponere. si tu cū ea pugnare voluisses. Si enī respondereꝝ aliq̄d fuisse nocitura: violabil' tu ꝛ corruptibil' fores Si aūt nihil eā nocere potuisse diceret nulla afferret causa pugnādi. ꝛ ita pugnādi vt q̄dā portio tua ꝛ mēbrū tuū vel ꝓles de ipa substātia tua misceret aduersis potestatibꝰ ꝛ nō a te creatis naturis: atq; intantū ab eis corrūperet ꝛ ꝓmutaret in deteri⁹: vt a bitudine in miseriā ⁊teret: ꝛ idigeret auxilio q̄ erui purgariq; posset. ꝛ banc esse aīam cui tu⁹ ⁊mo seruienti liber ꝛ ꝓtamīate pur⁹ ꝛ corrupte integer subueniret. sz ipe corruptibil: quia ex vna eadēq; substātia. Itaq; si te q̄q̄d es id est substātiā tuā q̄ es: incorruptibilē dicerēt: falsa esse illa oīa ꝛ execrabilia. Si aūt corruptibilē: idipm iā falsum ꝛ prima voce abominādū. Sat erat istud aduersus eos oīno emouēdos a pssura pectoris. q; nō habebāt q̄ exirent sine horribili sacrilegio cordis et lingue sentiēdo de te ista et loq̄ndo. Sz ego adhuc q̄uis incōmutabilē ꝛ incōuertibilē. ꝛ nulla ex pte mutabilē dicerē firmeq; sentirē dñm nostꝝ deū vez: q̄ feisti nō soluz aīas nras: sz etiā corpa. nec tm̄ aīas nras ꝛ corpa: sz oēs et oīa: non tenebā explicitā ꝛ enodatā causā mali: q̄ cunq; tm̄ esset sic eam q̄rendā videbā: vt nō p illam ꝓstrīgerer deū incōmutabilē mutabilē credere. ne ipe fierē qđ q̄rebaz. Itaq; secur⁹ eā q̄rebā: ꝛ cert⁹ nō esse verū q̄ illi dicerēt. quos toto animo fugiebā. qz videbā q̄rēdo vnde malū repletos malicia qua opinarenꝝ tuā poti⁹ substātiā etiā male pati q̄ suā male facere. Et intendebā vt cernerē qđ audiebā: libez volūtaſ arbitriū causam esse vt malū facerem⁹: ꝛ rectum iudiciū tuuz vt patere/mur. ꝛ eā liq̄de cernere ñ valebā. Itaq; aciē mentis de pfundo educere conatus. mergebar itez. ꝛ sepe conatus mergebar itez atq; itez. Subleuabat enī me ī lucem tuā: q̄ sciebā tā me habere volūtatē q̄ me viuere. Itaq; cū aliq̄d vellē aut nollē: nō aliud q̄ me velle ac nolle certissim⁹ erā. ꝛ ibi esse causam peccati mei iā iāq; aīaduertebā. Qđ aūt intuit⁹ facerē: pati me poti⁹ q̄ facere videbā. ꝛ id ñ culpā sz penā esse iudicabā. q̄ me nō iniuste plecti te iustū cogitans cito fatebar Sz rursus dicebā. Quis fecit me. nōne deus me⁹: nō tm̄ bon⁹ sz ipm bonū: Uñ igit mihi male velle ꝛ bene nolle: vt esset cur iuste penas luerē: Quis i me ß posuit ꝛ inseruit mihi plātariū amaritudis: cū totus fierē a dulcissimo deo meo: Si diabol⁹ auctor: vñ ipe diabol⁹: Qđ si et ipe puersa volūtate ex bono angelo diabol⁹ factus ē: vnde ꝛ in ipo volūtas mala q̄ diabol⁹ fieret: q̄ñ tot⁹ angel⁹ a ꝺditore optimo fact⁹ essz bonus: His cogitatiōibus depmebar itez et suffocabar. sz nō vsq; ad illū infernū subducebar errozis: vbi nemo confitebit tibi: dū tu putas mala pati q̄ bō facere putaꝝ. Sic eī nitebar inuenire cetera: vt iā inueneram meli⁹ esse incorruptibile q̄ corruptibile. ꝛ ideo te q̄cquid esses esse incorruptibilē cōfitebar. Neq; enī vlla aīa vnq̄ potuit poterit ve cogitare aliq̄d qđ sit te meli⁹: q̄ summū ꝛ optimū bonū es. Cū aūt verissime atq; certissime īcorruptibile corruptibili p̄ponaꝝ: sic iam ego p̄ponebaz: poterā iā cogitatōe aliq̄d attigere quod esset meli⁹ deo meo: nisi tu esses incorruptibilis. Ubi igit videbā incorruptibile corruptibili esse p̄ferendū. ibi te q̄rere debebā. atq; īde aduertere vbi sit malū. id est vnde sit ipa corruptio: q̄ violari substantia tua nullo modo p̄t. Nullo enī pacto violat corruptio deū nostruz. nulla volūtate: nulla necessitate: nullo im-

prouiso casu. qm̄ ipe est de⁹. et quod sibi vult bonū ē: z ipe est idē bonū. Corrūpi aūt nō est bonū. Nec cogers inuitus ad aliq̄d: qz volūtas tua nō ē maior q̄ potē tia tua. Essz aūt maior si teipo tuipe ma ior esses. Etenī volūtas z potentia dei: deus ipe est. Et q̄d improuisū tibi q̄ no sti oīa: z nulla natura est nisi qz nosti eā. Et vt q̄d multa dicim⁹: cur nō sit corru ptibil' substantia q̄ de⁹ est. qm̄ si ß essz nō esset de⁹: Et q̄rebā vñ malū z male q̄re bā: z in ipa inq̄sitōne mea nō videbā ma lū. Et cōstituebā in cōspectu spūs mei vniuersam creaturā. q̄cquid in ea cerne re possum⁹. sicuti est terra et mare: et aer z sidera z arbores: z aialia mortalia. z q̄c q̄d in ea nō videm⁹: sicut firmamētū celi insup et oēs āgelos z cūcta spiritalia e⁹. sz etiā ipa q̄si corpa essent: locis z loc⁹ or dinauit imaginatio mea. z feci vnā mas sam grādem distinctā generib⁹ corpoꝝ creaturā tuā. siue q̄ vera corpa erāt: siue q̄ ipe p spiritib⁹ finxerā. z eā feci grandē: nō q̄ntū erat q̄ scire nō poterā: sed q̄ tū libuit: vndiq̄ vsum sane finitā. Te aūt dñe ex omni pte ambientē z penetrātem eā: sz vsq̄q̄q̄ infinitū. tanq̄ si mare esset vbiq̄ z vndiq̄ p immēsuz infinitū soluz mare. z haberet intra se spongiā q̄libet magnā sz finitā tñ: plena essz vndiq̄ spō gia illa ex omni sua pte ex immēso mari. sic creaturā tuā finitā te infinito plenaz putabā et dicebā. Ecce de⁹ z ecce q̄ crea uit de⁹. z bonus ē de⁹. atq̄ his validissi me longissimeq̄ pstātior: sed tñ bon⁹ bo na creauit. z ecce quō ambit atq̄ implet ea. Ubi g̃ malū z vnde z q̄ huc irrepsit: Que radix ei⁹: z qō semē ei⁹: An oīno nō est: Cur g̃ timemus z cauem⁹ qō nō est: Aut si inaniter timem⁹: certe vt timor ipe malū est q̄ incassum stimulat z excru ciat cor. Et tāto gui⁹ malū q̄nto nō est qō timeam⁹ z timem⁹. Idcirco aūt ē ma lū qō timem⁹: aut ß malū ē qz timem⁹: Uñ est iḡit: Qm̄ de⁹ fecit hec oīa bon⁹ bona. Dai⁹ q̄dem et summū bonū mi nora fecit bona. Sz tñ z creans z creata bona sunt oīa. Uñ est malū. An vñ fecit ea: materies aliq̄ mala erat: z formauit at q̄ ordinauit eā: sz reliq̄t aliq̄d in illa qō i bonū nō conuerteret: Cur z ß: An impo tens erat totā vtere z cmutare: vt nihil mali remaneret: cū sit oīa potēs: Postre mo cur inde aliq̄d facere voluit. ac ñ po tius eadē omnipotētia fecit. vt nulla essz omnino: Aut co existere poterat ꝛ eius volūtatē: Aut si eterna erat: cur tādiu p infinita retro spacia tempoꝝ sic eaz siuit esse. ac tāto post placuit aliq̄d ex ea face re: Aut iā si aliq̄d subito voluit agere: ß poti⁹ ageret oīpotēs vt illa nō essz. atq̄ ipe solus essz totū verꝝ et summū et infi nitū bonū: Aut si nō erat bene vt nō ali q̄d boni etiā fabricaret et cderet q̄ bon⁹ erat: illa sublata z ad nihilū redacta ma teriē q̄ mala erat: bonā ipe institueret vñ oīa crearet. Non enī esset oīpotens si cō dere nō posset aliq̄d boni. nisi ea quā ipe nō cciderat adiuuaretur materia Talia voluebā pectore misero ingrauidato cu ris mordacissimis de timore mortis. z nō inuēta vitate. stabiliter tñ herebat i cor de meo: in catholica eccl'ia fides christi tui dñi z saluatoris nr̄i. in multis q̄dem adhuc informis. z pter doctrine nozmā fluctuās: sz tñ ñ eā flinq̄bat anim⁹. imo in dies magis magisq̄ ibibebat. Ia eti am mathematicoꝝ fallaces diuinatoēs et impia deliramēta reiecerā. Cōfiteant eti am hinc tibi de intimis viscerib⁹ anime mee miseratōnes tue de⁹ me⁹. Tu enī: tu oīno. nā q̄s alius a morte oīs errozis re uocat nos: nisi vita q̄ mozi nescit z sapi entia mētes indigētes illuminās nullo idigēs lumie. q̄ mūd⁹ admistrat visq̄ ad arboꝝ volatica folia. Tu pcurasti puica cie mee q̄ obluctatus sū vindiciano acu to seni: z nebridio adolescēti mirabil'aie illi vehemēter affirmāti: huic cū dubita tōe q̄dem aliq̄: sed tñ crebro dicēti: nō el se illā artē futura puidendi. cjecturas au dicēdo dici pleraq̄ vētura nescieētib⁹ eil q̄d dicerēt: sz in ea nō tacēdo incurrēt⁹ procurasti g̃ tu hominē amicū nō q̄des segnē consultoꝝ mathematicoꝝ: nec eas lras bñ calētē. sz vt dixi csultoꝝ curio sū z tñ sciētē aliq̄d qō a pte suo se audisse

dicebat:qđ q̄ntū valeret ad illi⁹ art⁹ opi
nionē euertēdā ignorabat. Is ḡ vir no/
mine firmin⁹ liberalit⁹ institut⁹ ⁊ excul/
tus eloq̄o:cū me tanq̄ charissimū ꝺ qui
busdam suis rebꝫ in q̄s secularis spes ei⁹
intumuerat consuleret q̄d mihi fm suas
q̄s ꝓstellatōes appellāt videret:ego aūt
qui iā ꝺ hac re in nebridiū sententiā flecti
ceperā.nō quidē abnuerē conīcere ac di
cere qꝺ nutanti occurrebat:sz tamē sub/
īcerem ꝓpe iam esse mihi persuasuz ri/
dicula esse illa et inania:tū ille mihi nar/
rauit patrē suū fuisse librorum talium cu
riosissimū.⁊ habuisse amicū eque illa si/
mulq̄ sectantē.q̄ pari studio et collatiōe
flagrabāt in eas nugas igne cordis sui.
ita vt mutoꝝ quoq̄ aīaliū si que domi
parerent obseruarēt momēta nascentiū.
atq̄ ad ea celi positōnē notarēt: vñ illius
quasi artis exp̄imenta colligerēt. Itaq̄
dicebat audisse se a p̄re: qꝺ cū de eodem
firmino p̄egnans mater esset:etiā illius
paterni amici famula quedā parit⁹ vtero
grādescebat.quod latere nō potuit do/
minū.qui etiā canū suaꝝ partus exami/
natissima diligētia nosse curabat. Atq̄
ita factū esse vt cū iste cōiugis ille autez
ancille dies et horas minutiores q̄ hora
rū articulos cautissima obseruatōne nu
merarēt:enixe essent ābe simul.ita vt eas
dem cōstellatōes:vsq̄ ad easdē minutias
vtriq̄ nascenti facere cogerent.iste filio:
ille seruulo. Nam cū mulieres parturire
cepissent:indicauerūt sibi ambo q̄d sua
cuiusq̄ domo ageret. Et parauerūt q̄s
ad se inuicē mitterēt simul vt natū quod
parturiebat esset cuiq̄ nunciatuz.qꝺ tū
vt continuo nunciaret: tanq̄ in reg̃ suo
facile effecerant. Atq̄ ita q̄ ab alterutro
missi sunt tā ex paribꝫ domoꝝ interuall⁹
sibi obuiā factos esse dicebat:vt aliā po
sitionē siderū aliasq̄ partic'las momen/
toꝝ:neuter eoꝝ notare sineret. Et tamē
firmin⁹ amplo apud suos loco nat⁹ de/
albatiores vias seculi cursitabat:ange/
bat diuitijs.sublimabat honoribꝫ.fuus
autē ille cōditionis iugo nullaten⁹ rela/
xato dominis seruiebat:ipo indicante q̄
nouerat eū. His itaq̄ auditis ⁊ creditis
talis quippe narrauerat:oīs illa reluctā
tio mea resoluta cōcidit. et primo firmi/
nū ipm conar⁹ sum ab illa curiositate re
uocare.cū dicerē ꝓstellatōibꝫ ei⁹ inspect⁹
vt vera pnūciarē:debuisse me vtiq̄ vide
re ibi parētes inter suos esse p̄marios no
bilē familiā.pp̄ie ciuitatis natales inge
nuos:honestā educatōez:liberalesq̄ do/
ctrinas. At si me ille seru⁹ ex eisdē ꝓstel/
latōibus:quia ⁊ illi⁹ ipe essent ꝓsuluissēt
vt eidem quoq̄ ꝫa p̄ferrem:debuisse me
rursū ibi videre abiectissimā familiā ꝺdi
tionē seruilē.⁊ cetera lōge a p̄rioribꝫ alie
na longeq̄ distātia. Unde autē fieret vt
eadē inspiciēs diuersa dicerē:si ꝫa dice/
rem.si autē eadem dicerē:falsa dicerem.
Inde certissime collegi ea q̄ vera cōside
ratis constellatōibꝫ dicerent.nō arte dici
sed sorte.que autē falsa nō artis impitia
sed sortis mendacio. Hinc autē accepto
auditu: ipe mecū talia ruminādo ne q̄s
eorūdem deliroꝝ qui talē questū sq̄rēt:
quos iam iāq̄ inuadere atq̄ irrisos re/
fellere cupiebā:mihi ita resisteret q̄si aut
firminus mihi aut illi pater falsa narra/
uerit:intendi cōsideratōem in eos q̄ ge/
mini nascunt.quoꝝ plericq̄ ita post inui
cē fundunt ex vtero vt paruū ipm tēpo/
ris interuallū quātālibꝫ vim in reꝝ na/
tura habere cōtendant. colligi tñ huma
na obseruatōe nō possit:litterisq̄ signari
omnino nō valeat:quas mathematicus
inspectur⁹ est vt ꝫa pnūciet. Et nō erūt
vera.qz easdē lr̄as inspiciēs:eadē debuit
dicere de esau ⁊ iacob.sz nō eadem vtriq̄
acciderūt. Falsa ergo diceret. Aut si ꝫa
diceret:nō eadez diceret: ad eadē inspice
ret. Non ergo arte sed sorte vera dicerz.
Tu enim dñe iustissime moderator vni
uersitatis cōsulentibꝫ cōsultisq̄ nescien/
tibꝫ occulto instinctu agis:vt dū q̄sq̄ cō
tulit.hoc audiat qꝺ oportz eū audire oc
cult⁹ merit⁹ aīaꝝ ex abysso insti iudiciꝫ
tui.cui nō dicat hō:quid est ℞:aut q̄d est
hoc.nō dicat:nō dicat.hō ē enī. Iā ita/
q̄ me aditor me⁹ ill' vincul' solueras.⁊
q̄rebā vñ malū:⁊ nō erat exit⁹. Sz me ñ
sinebas vll' fluctibꝫ cogitatōis auferri ab
ea fide q̄ credebā ⁊ esse te ⁊ esse incōmu/

Capm. 7.

tabilē substātiā tuā. ⁊ esse de hoīb⁹ curā ⁊ iudiciū tuū. ⁊ ī christo filio tuo dño nostro: atq; in scriptur⁹ sctis ēs ecclesie tue catholice ꝑmēdaret autoritas: viaz te posuisse salutis hūane ad eā vitā que post hāc mortē futura est. Dis itaq; saluis atq; incōcusse roborat⁹ ī aīo meo: q̄ rebā estuās vñ sit malū. Que illa tormēta parturiēt⁹ cordis mei: q̄ gemit⁹ deus me⁹? Et tibi erāt aures tue nesciente me. Et cū in silētio fortiter q̄rerē magne voces erāt ad misericordiā tuā: tacite ꝓtriti ones animi mei. Tu sciebas quid patiebar: ⁊ null⁹ hominū. Quātū enī erat q̄d inde vigerebaꝯ p linguā meā in aures familiarissimoz meoz. Nūq̄d tot⁹ tumultus anime mee: cui nec tpa nec os meuz sufficiebat sonabat eis? Totū tñ ibat in auditū tuū q̄d rugiebam gemitu cordis mei. ⁊ ante te erat desideriū meū: ⁊ lumē oculoz meoz nō erat mecū. Int⁹ enim erat: ego aūt foris. Nec in loco illud. Et ego īntēdebā in ea q̄ locis cōtinent⁹. ⁊ nō ibi inueniebā locū ad reqescenduz. Nec recipiebāt me ista vt dicerē. sat ē ⁊ bñ ē. nec dimittebāt redire vbi mihi satis esset bñ. Supioz enī erā istis: te ꝯo inferioz. Et tu gaudiū verū mihi subdito tibi et tu mihi subiecceras que infra me creasti. Et hoc erat rectū temperamentū ⁊ media regio salutis mee vt manerē ad imaginē tuā. et tibi seruiēs dominarer corpori. Sed cū supbe ꝯ te surgerē ⁊ currerem aduersus dñm in ceruice crassa scuti mei. etiā ista infima supza me facta sūt ⁊ ꝑmebant. ⁊ nusq̄ erat laxamētū ⁊ respiramentū. Ipa occurrebāt vndiq; aceruatim ⁊ globatim cerēti. cogitāti aūt imagines corpoz ipe opponebāt redeūti. q̄si diceret. Quo is indigne ⁊ sordide? Et hec de vulnere meo creuerāt. q̄ hūiliasti tanq̄ vulneratū supbuz: ⁊ tumore meo sepabat abs te: ⁊ nimis inflata faciem claudebat oculos meos. Tu ꝯo dñe inet num manes: ⁊ nō ineternū irascēris nobis: q̄m miserat⁹ es terrā et cinerem. Et placuit in ꝯspectu tuo reformare deformia mea. ⁊ stimul⁹ internis agitabas me vt impatiēs essem donec mihi p interiorē aspectū certus esses. Et residebat tuo mor me⁹ ex occulta manu medicine tue acies q̄ cōturbata ⁊ ptenebrata mentis mee acri collirio salubriū doloz meoz de die in diē sanabat. Et primo volens ostendere mihi q̄ resistas supbis: hūilibus aūt des gram. ⁊ quāta misericordia tua demōstrata sit hoīb⁹ via hūilitatis. quod verbū tuū caro factū est: ⁊ habitauit inter homies. ꝓcurasti mihi p quendam hominē imanissimo typo turgidū q̄sdam platonicoz libros ex greca lingua in latinā versos. ⁊ ibi legi nō q̄dē his ꝓbis: sed ℔ idem oīno: multis ⁊ miltipliciby suaderi rōnib⁹. q̄ in pncipio erat ℣bum et ℣bū erat apud deū. ⁊ de⁹ erat ℣bū. ℔ erat in pncipio apud deū. oīa p ip sum facta sunt: ⁊ sine ipo factū est nihil. q̄d factū est in eo vita ē. Et vita erat lux hominū. ⁊ lux ī tenebris lucet: ⁊ tenebre eā nō cōprehenderūt. Et q̄ hoīs aīa q̄s uis testimoniū phibeat de lumie: nō est tamē ipa lumen: sz verbū dei. De⁹ est lumen vez q̄d illuminat omnē hominem venientē in hūc mundū. Et q̄ in ℔ mūdo erat: ⁊ mund⁹ p ipm factus est. ⁊ mūdus eū non cognouit. Quia vero in sua ꝓpria venit ⁊ sui eū ñ receperūt. quotq̄ aūt eū receperūt dedit eis ptātē filios dei fieri credentib⁹ in nomie ei⁹. nō ibi legi. Itē ibi legi: q̄ deus ℣bū nō ex carne: nō ex sanguine nō ex voluntate viri: neq; ex voluntate carnis sz ex deo natus ē. Sz q̄ verbū caro factū est et habitauit ī nobis: nō ibi legi. Indagaui q̄ppe in illis līis varie dictū: et multis modis. q̄ sit filius in forma p̄ris: nō rapina arbitratus esse eq̄lis deo: q̄ naturaliter idipm est. Sz q̄ semetip̄z exinaniuit: formā serui accipiens in similitudinē hoīm fact⁹: ⁊ habitu inuentus vt hō: hūiliauit se fact⁹ obediēs vsq; ad mortē: mortē aūt crucis. ꝓpter q̄d de⁹ eū exaltauit a mortuis. ⁊ donauit ei nomen q̄d est sup oīe nomē. vt ī nomie iesu oē genu flectat celestiū terrestriū ⁊ infernoz. ⁊ oīs lingua ꝯfiteat q̄ dñs iesus in gl̄ia ē dei p̄ris: nō habēt illi libri. Dō enī ante oīa tpa ⁊ supza oīa tpa incōmutabiliter manet vnigenit⁹ fili⁹ tu⁹ coetu⁹

tbi.7 qz de plenitudīe ei⁹ accipiūt anīe vt beate sint.7 qz participatōe manēt; ī se sapiere nouant vt sapiētes sint:est ibi. O, aūt fm tpus p impijs moztu⁹ ē:7 filio tuo vnico nō pepciſti: ſz p nob oībus tradidiſti eū:nō est ibi. Abſcōdiſti enim beca sapiētib⁹:7 reuelaſti ea paruulis:vt venirēt ad eū laborātes 7 onerati 7 reficeret eos.qm̄ mitis est 7 hūil corde. 7 dirigit mites ih̄ iudicio.7 docet māsuetos vias suas:vidēs humilitatē nr̄az:7 laborē nostz.7 dimittēs oīa pcta nr̄a. Quia autem cothurno tāq̄ doctrine sublimioz elati nō audiūt dicentē. Diſcite a me qz mitis sū 7 hūil corde: 7 inuenietis req̄em aīnabꝰ vr̄is.7 si cognoſcūt deuz nō sic deū gl̄ificāt aut gr̄as agūt:ſz euanescūt ī cogitatōib⁹ suis.7 obscurat⁹ insipiēs cor eoz:dicētes se esse sapiētes stulti fiunt. Et ideo legebā ibi etiā imutatā gl̄iaz ī/ coz̄ruptōnis tue in idola 7 varia simulacra in similitudinē imaginis coz̄ruptibilis hominis 7 volucrū 7 q̄drupedum et serpētū, videlicz egiptiū cibū q̄ esau pdidit p̄mogenita sua. quoniā caput q̄dru pedis p te honoz̄auit popul⁹ p̄mogenit⁹ auersus corde in egiptū.7 curuās imaginē tuā aīam suā ante imaginē vituli mādducātis fenū.inueni hec ibi.7 nō mādu/ cauī. Placuit eni tibi dñe auferre opp:o bz̄ū diminutōis ab iacob vt maioz ser/ uiret minoz̄i.7 vocasti gētes ī hereditatē tuā. Et ego ad te venerā ex gētib⁹:7 intēdi in aurū qđ ab egipto voluiſti vt auferret popul⁹ tu⁹ :quoniā tuū erat vbicūq̄ erat. Et dixiſti athenienſib⁹ p apostolū tuū q̄ī te viuim⁹ 7 mouemur 7 sumus.sicut 7 q̄dā fm eos dixerūt. Et vti q̄ inde erāt illi libri. Et nō attēdi in idola egiptioz̄ū q̄b⁹ de auro tuo mīstrabant q̄ trāsmutauerūt veritatē dei in mēdacium.7 coluerūt 7 seruierūt creature potius q̄ creatoz̄i. Et inde admonit⁹ redire ad memetipm:intraui in intima mea duce te.7 potui.qm̄ fact⁹ es adiutoz meus Intraui 7 vidi q̄licūq̄ oculo aīe mee: sup̄a eundē oculū anime mee: sup̄ mentē meā lucē dñi incōmutabilē :nō hāc vulgarē 7 conſpicuā oīm carni. nec q̄si ex eo dem genere. Grandioz erat tanq̄ si ista multo multoq̄ clari⁹ clareſceret: totūq̄ occuparet magnitudie. Nō ꝑ illa erat ſz aliud. aliud valde ab ſtis oīb⁹. Nec ita erat sup̄a mentē meā sic oleū sup aq̄m. nec sicut celū sup terrā:sed sup̄ioz.qz ip̄a fecit me:7 ego inferioz quia factus sū ab ea. Qui nouit veritatē nouit eaz. 7 q̄ nouit eaz nouit eternitatē. Charitas nouit eam. O eterna veritas:7 vera charitas:7 chara eternitas. Tu es deus meus:tibi ſuſpiro die ac nocte. Et cū te p̄mū cog/ ui:tu assumpſiſti me vt viderē esse quod viderē:7 nondū me esse qui viderē. Et reuerberaſti infirmitatē aſpectus mei.radiās in me vehementer:7 cōtremui amore et horroze.7 inueni me longe esse a te in regione dissimilitudis: tanq̄ audirez vocem tuā de excelso. Cibus sum grandiū:creſce et māducabis me. Nec tu me in te mutabis sicut cibū carnis tue.ſz tu mutaberis in me. Et cognoui quoniā p iniq̄tate erudiſti hominē:7 tabescere feciſti sicut araneā aīam meā.et dixi. Nūq̄d nihil est veritas.quoniā neq̄ p finita neq̄ p infinita locoz̄ ſpacia diffusa est? Et clamaſti de longinq̄. Immo ⁊o ego sum qui sum. Et audiui sicut auditur ī coz/ de.7 non erat prozsus vnde dubitarem. Faciliusq̄ dubitarem viuere me: q̄ſ nō eē ⁊itatē q̄ p ea q̄ facta sūt ītellecta ꝑſpicit/ Et ilspexi cetera ifra te. Et vidi nec oīno esse.nec oīno nō esse. Esse q̄dem qm̄ abs te sunt.nō esse aūt qm̄ id qđ es nō sūt Id ei ⁊e ē qđ incōmutabilit manz. Mihi aūt iherere deo bonū ē.qz si nō manebo ī illo nec ī me potero. Ille aūt ī se manēs inouat oīa. Et dñs me⁹ es:qm̄ bonoz̄ meoz̄ nō egeſ. Et manifeſtatū ē mihi qm̄ bōa sunt q̄ coz̄rūpūt.q̄ neq̄ si sūma bona essent:neq̄ nisi bona essent coz rūpi posſēt. Quia si sūma bona essēt:incoz̄ruptibilia eēnt.si aūt nulla bona essēt: q̄d ī eis coz̄rūperet non esset. Nocet eni coz̄ruptio.7 nisi bonū minueret nō noceret. Aut igit nihil nocz coz̄ruptio qđ fieri nō ꝑt.aut qđ certissimū est oīa q̄ coz̄rūpūt ꝑuāt bono. Si aūt oī bono ꝑuabūt: oīno nō erūt. Si ei erūt 7 coz̄rūpi iā nō po

Caput .11.

Caput .12.

terūt:meliora erūt:qz incorruptibiliter p/manebūt. Et q̄d mōstruosi⁹ q̄ ea dicere oīni bono amisso facta meliora? Ergo si omni bono ꝓuabunt:oīno nulla erunt. Ergo q̄ diu sunt: bona sunt. Ergo que cunq; sunt:bona sunt. Malumq; illud quod q̄rebā vñ esset non est substātia. qz si substātia esset bonū esset. Aut enī esset incorruptibile substātia magnū vtiq; bonū:aut substantia corruptibile esset q̄ nisi bona esset corrūpi nō posset. Itaq; vidi et manifestatū est mihi:quia oīa bona tu fecisti.et ꝓsus nulle substātie sunt q̄s tu nō fecisti. Et qm̄ nō eēlia oīa fecisti:idō sunt oīa.qz singula bona sūt.et sil' oīa valde bona.quoniā fecisti de⁹ nr̄ omnia bona valde. Et tibi oīno nō est malum. nō solū tibi sed et vniuerse creature tue. quia extra te nō est aliq̄d q̄ irrumpat et corrūpat ordinē quē iposuisti ei. In partib⁹ aūt eius quedā q̄busdā qz nō cōueniunt mala putāt. Et eadē ipa ꝓueniūt alīs et bona sunt.et in semetipis bōa sūt Et oīa hec q̄ sibimet inuicē nō ꝓueniūt: cōueniūt inferiori parti rer̄:quā terram dicim⁹ habentez celū suū nubilosū atq; ventosū ꝓgruū sibi. Et absit iā vt dicerē nō esse ista.quia et si sola ista cernerē:desiderarē q̄dem meliora:sz iā etiā de solis istis laudare te deberē: qm̄ laudandum te ostēdūt de terra dracones et oēs abyssi Ignis grādo nix glacies spūs tempestatis que faciūt ꝟbū tuū. Montes et omnes colles :ligna fructifera et omnes cedri. Bestie et oīa pecora: reptilia et volatilia pēnata. Reges terre et oēs populi :prīcipes et oēs iudices terre. Iuuenes et ꝟgines.seniores cū iunioribꝫ laudent nomen tuū. Cū ꝟo etiā de celis te laudent: laudent te de⁹ noster i excelsis oēs angeli tui.omnes virtutes tue: sol et luna. omnes stelle et lumē.celi celoꝝ et aque q̄ sup celos sunt laudēt nomē tuū. Nō iaz desiderabā meliora:qz omnia cogitabā. et meliora q̄dem supioza q̄ inferioza:sed meliora oīa q̄ sola supioza iudicio sano repēdebam. Nō est sanitas eis quibꝫ displicet aliq̄d creature tue.sic mihi non erat.cū displicerēt multa que fecisti. Et qz nō audebat anīa mea vt ei displiceret deus me⁹.nolebat esse tuū q̄cquid ei displicebat. Et inde ierat in opinionē duarū substantiarū:et nō reperiebat.et aliena loquebat.et inde rediēs fecerat sibi deus ꝓ infinita spacia locorū omniū. et eū putauerat esse te.et eū collocauerat in corde suo.et facta erat rursus tēplū idoli sui abominandū tibi. Sz postea q̄ fouisti caput nescientis :et clausisti oculos meos ne viderēt vanitatē:cessaui de me paululum:et cōsopita est insania mea. Et euigilaui in te.et vidi te infinitū aliter:et visus iste nō a carne trahebat. Et respexi alia. et vidi tibi debere qz sunt.et in te cūcta finita.sed aliter:nō quasi in loco:sed quia tu es omnitenēs manu ꝟitate:et oīa ꝟa sunt inq̄ntum sunt.nec quicq; est falsitas nisi cum putat esse quod nō est. Et vidi quia nō solū locis sua queq; suis ꝓueniunt:sed etiā tpibus .Et qz tu solꝰ eternꝰ es.nō post innumerabilia spacia tēporꝫ:et q̄ cepisti opari.quia oīa spacia tēporꝫ:et q̄ ꝓterierunt et q̄ ꝓteribunt: nec abirēt nec ꝓterirent et q̄ ꝓteribunt: nec abirēt nec venirēt nisi te opante et manente. Et sentiēs et expertus sum nō esse mirū q̄d palato nō sano pena est panis q̄ sano suauis est.et oculis egris odiosa lux:q̄ purū amabil' est. Et iusticia tua displicet iniquis. ne dū vipera et ꝟmiculus que bona creasti apta inferioribꝫ creature tue partibꝫ quibꝫ et ipi iniq̄ apti sunt quāto dissimiliores sunt tibi.apti aūt supioribus q̄n to similiores fiunt tibi. Et q̄siui q̄d esset iniq̄tas et nō inueni substātiā:sz a sūma substātia te deo detorte in infima voluntatis puersitatē:pūcientis intima sua:et tumescētis foras. Et mirabar q̄ iā tenebā nō ꝓ te fantasma. Et ñ stabā fruendo meo:sed rapiebar ad te decore tuo. morq; diripiebar abs te pōdere meo.et ruebā i ista cū gemitu. Et pond⁹ ꝑ sue tudo carnal'. Sz mecuz erat mēoria tui. neq; vllo mō dubitabā esse cui cohererē. sz nōdū esse me q̄ cohererē.q̄m corꝑ corrūpitur aggrauat animā. et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantez. Erāq; certissimus q̄ inuisibilia tua a ꝓstitutōe mūdi ꝑ ea que facta sunt

Capūt. 13.

Capūt. 14.

Capūt. 15.

Capūt. 16.

Capūt. 17.

intellecta ꝓspiciunt: sempiterna q̄z ⁊tus ⁊ diuitas tua. Querēs enī vñ approbare pulcritudinē corpoꝝ siue celestiū siue terrestriū. ⁊ q̄d mihi pstō esset integre de mutabilib⁹ iudicanti ⁊ dicēti: ꝟ ita eē debet. illud nō ita. Hoc q̄rens vñ iudicarē cū ita iudicarē: inuenerā incōmutabile ⁊ verā ⁊itatis eternitatē supra mētez meā cōmutabilē. Atq̄z ita gradati a corpib⁹ ad sentientē p corpus animā: atq̄z inde ad ei⁹ interiorē vim cui sensus corpis exteriora annūciaret. ⁊ q̄usq̄z possūt bestie. atq̄z inde rursus ad ratiocinantez potentiā: ad quā refert iudicādū q̄d sumit a sensib⁹ corpis. Que se quoq̄z in me ꝓperiēs mutabilē erexit se ad intelligentiā suā. ⁊ abduxit cogitationē a ꝓsuetudine: subtrahēs se cōtradicētib⁹ turbis fātasmatū: vt inueniret quo lumīe aspergere tur: cū sine vlla dubitatōe clamaret: incōmutabile ꝓferendū esse mutabili. vñ nosset ipm incōmutabile q̄d nisi aliquo mō nosset nullo mō illud mutabili certa ꝓponeret. ⁊ pueniret ad id q̄d est in ictu trepidātis aspectus. Tū vo inuisibilia tua p ea q̄ facta sunt intellecta ꝓspexi. sz aciē figere non valui. et repcussa infirmitate reddit⁹ solitis. nō mecū ferebā nisi amātē memoriā. ⁊ q̄si olfacta desiderātē que comedere nōdū possem: ⁊ q̄rebam viaz ꝓparādi roboris q̄d esset idoneū ad fruendū te. nec inueniebā donec amplecterer mediatorē dei ⁊ hominū hoīez christuz iesū: q̄ est sup omnia de⁹ bñdict⁹ i secla. vocantē et dicentē. Ego sum via ⁊itas ⁊ vita. Et cibū cui capiēdo inualid⁹ erā miscentē carni: qm̄ ⁊bū caro factū est vt infantie nre lacteſceret sapiētia tua. p quā creasti oīa. Non enī tenebā dñm meū ie sum christū humilis humilē. nec cuius rei magistra esset ei⁹ infirmitas noueram. Verbū enī tuū eterna ⁊itas supioribus creature tue partib⁹ supeminēs: sbditos erigit ad se ipam. in inferioribus aūt edificauit sibi humilē domū. ex limo nro. per quā subdēdos dep̄meret a seipis: ⁊ ad se traijceret: sanās tumorē ⁊ nutriēs amorē. ne fiducia sui pgrederēt lōgi⁹: sz potius infirmarent. videtes aīa pedes suos i firmā diuinitatē ex participatiōe tunice pellicee nre. ⁊ lassi psternerēt in eam. illa aūt surgēs leuaret eos. Ego vo aliō putabā: tantūq̄z sentiebam de dño christo meo: q̄z tū de excellēt⁹ sapie viro: cui nullus possz eq̄ri: pſertim q⁹ mirabilit nat⁹ ex virgine ad exemplū ꝓtenendoꝝ tpalium p adipiscēda imortalitate: diuia pro nobis cura tāta autoritatē magisterij meruisse videbat. Quid aūt sacrāmti haberet: verbū caro factū: ne suspicari q̄dem poterā. Tantū cognouerā ex his q̄ ō illo scripta traderent. q⁹ māducauit et bibit: dormiuit. ambulauit. exhilaratus ē. cōtristat⁹ est. sermocinat⁹ est. nō hesisse carnē illā ⁊bo tuo. nisi cū aīa ⁊ mēte humana. Nouit hoc oīnis q̄ nouit īcōmutabilitatē ⁊bi tui: quā ego iā nouerā q̄n tū poterā. nec oīno q̄cq̄z inde dubitabā. Eteni nūc mouere mēbra corpis p volūtatē: nūc nō mouere: nūc aliq̄ affectu affici. nūc nō afficī. nūc ꝓferre p signa sapiētes sentētias. nūc esse in silētio: ꝓpa sunt mutabilitatis anime ⁊ mētis. Que si falsa de illo scripta essent: etiā oīa piclitarētur mēdacio. neq̄z in illis lr̄is vlla fidei salus generi humano remaneret. Quia itaq̄z vera scripta sūt: totū hominē i christo agnoscebā. nō corp⁹ tm̄ hoīs: aut cū corpe sine mente aīam: sed ipm hominē nō psona veritatis: sed magna q̄dam natura humane excellentia ⁊ pfectiore participatōne sapientie p̄ferri ceter⁹ arbitrabar. Alipi⁹ autē deū carne indutū ita putabat credi a catholicis: vt p̄ter deū ⁊ carnem nō esset in christo anima. mentēq̄z hoīs nō existimabat in eo p̄dicari. Et q̄niam bene psuasum tenebat: ea q̄ de illo memorie mādata sunt sine vitali ⁊ rōnali creatura nō fieri: ad ipam christianā fidem pigri⁹ mouebat. Sed postea hereticoꝝ appollinaristaꝝ hūc errorē esse cognoscens: catholice fidei colletat⁹ ⁊ cōtēperatus est. Ego autē aliquāto posteri⁹ didicisse me fateor: in eo q̄d ⁊bum caro factū est. quō catholica veritas a fotini falsitate dirimat. Imꝓbatio q̄ppe hereticoꝝ facit eminere q̄d eccl'ia tua sentiat. ⁊ q̄d habeat sana doctrīa. Oportuit

Capitul. xj.

enī ⁊ hereses esse. vt ꝓbati manifesti fierent inter ifirmos. Sz tūc lectis platonicoꝝ illis libris. postea ꝙ inde admonitus q̄rerem incoꝛpoream ꝓitatē: inuisibilia tua p ea q̄ facta sunt intellecta cōspexi. ⁊ repulsus senſi qđ p tenebras aīe mee cō tēplari nō sinerer certꝰ esse. te ⁊ infinitū esse. nec tñ p locos finitos ifinitosue diffundi. ⁊ ꝛe te esse q̄ sp idē ipe esses ex nulla ꝑte nulloꝙ motu aliter aut aliter. cetera ꝛo ex te esse oīa. ħ solo firmissimo documēto q̄ sunt. Certꝰ q̄dē in ist̄ eram: nimis tñ infirmꝰ ad fruēdū te. Barriebā plane q̄si perit⁹. ⁊ nisi ī chriſto saluatore nostro viā tuā quererē: nō periꝛ⁹ sz pitu rus essem. Jā enī ceperā velle videri sapiēs: plenus pena mea: ⁊ nō flebā. insup inflabar sciētia. Ubi enim erat illa edificās charitas a fundamēto hūilitat̄: qđ est chriſtꝰ ieſus? Aut q̄n illi libri me docerēt eā: in quos me ꝓpterea puſq̄ scripturas tuas ꝓsiderarē credo voluisti incurrere: vt imꝑmereꝛ memorie mee quō ex eis affectus essem. Et cū postea in libris tuis mālsuefactꝰ essem. ⁊ curātibus digitis tuis ꝓtractarēt vulnera mea: discernerē atq̄ distinguerē q̄d interesſz inꝑsumptōem et cōfessionē. inter videntes q̄ eundū sit: nec videntes q̄ ⁊ viā ducētē ad beatificā patriā nō tantū cernēdā sed ⁊ inhabitādā? Nam si ꝑmo sanctis tuis ſris informatꝰ essem. ⁊ in eaq̄ familiaritate obdulcuisses mihi. ⁊ postea ī illa volumina incidissem: fortaſse aut abripuissent me a solidamēto pietatis. aut si ī affectu quē salubrē ibiberā pstitissem: putarem etiā ex illis libris eū posse cōcipi: si eos solos q̄sq̄ didicisset. Ctaq̄ auidissime arripui venerabilē stilū spūs tui. et ꝑ ceteris aplm paulū. ⁊ pierūt ille q̄stiones in q̄b⁹ mihi aliq̄n visus est aduersari sibi: et nō ꝓgruere testimonijs legis et ꝓphetaq̄ textus sermōis ei⁹. Et apparuit mihi vna facies eloq̄oꝝ castoꝝ: ⁊ exultare cū tremoꝛe didici et cepi. ⁊ ſueni q̄c q̄d illac veꝛ legerā. Hac cū ꝓmēdatōne gr̄e tue didici: vt q̄ videt nō sic gliet q̄si nō acceperit. nō solū id qđ videt: sz etiaz vt videat. Quid enī habz qđ non accepit? Et vt teq̄ eos sp idē ñ solū admoneaꝛ vt videat: sed etiā saneꝛ vt teneat. Et q̄ō longinq̄ videre nō potest viā. tñ ambulet q̄ veniat ⁊ videat ⁊ teneat. Quia eruꝛ ꝓdelectet hō legi dei ſm interioꝛē hominem: q̄d faciet de alia lege ī mēbris suis repugnante legi mētis sue. ⁊ se captiuuz ducēte in lege pcti: que est in mēbris ei⁹? Quoniā iust⁹ es dñe: nos autē peccauimus. inique fecim⁹. impie gessim⁹. ⁊ grauata est sup nos manꝰ tua: ⁊ iuste traditi sumus antiq̄ pcōri ꝓposito moꝛi: q̄ ꝓ suasit voluntati nr̄e similitudinē volūtatis sue q̄ in veritate tua non steterit. Quid faciet miſer hō? Quis eū liberabit d coꝛpe mortis hui⁹: nisi gratia tua p ieſum chriſtū dominū nostꝝ. quē genuisti coeternū et creasti in ꝓncipio viaꝝ tuarum. in q̄ princeps hui⁹ mūdi nō inuenit q̄c ꝙ mꝛte dignū. ⁊ occidit eū. ⁊ euacuatū est cyrographū quod erat ꝓtrariū nobis? Hoc ille littere nō habēt. non habēt ille pagine vultū pietatis hui⁹. lachꝛymas ꝓfessiōis. sacrificiū tuū spiritū contribulatū. coꝛ contritū ⁊ humiliatū. populū saluteē. sponsaz. ciuitatē. arram spūsancti. poculū pciū nostri. Nemo ibi cātat. nō ne deo subdita erit anima mea? ab ipso enī salutare meū. Et enī ipe est deꝰ meꝰ ⁊ salutaris meus: susceptoꝛ meus nō mouebor ampliꝰ. Nemo ibi audit vocāre. venite ad me qui laboratis. Dedignant ab eo discere. quoniā mitis est ⁊ humilis coꝛde. Abscōdisti enī hec a sapientibꝫ et prudētibꝫ et reuelasti ea parulis. Et alid est de siluestri cacumine videre patriā pacis: ⁊ iter ad eā nō inuenire. ⁊ frustra conari p inuia circūobsidentibꝫ ⁊ insidiantibus fugitiuis desertoribꝫ cū principe suo leone et dꝛacone: ⁊ aliud tenere viaz illuc ducentē cura celestis imperatoꝛis munitam. vbi nō latrocinant q̄ celestē militiā deseruerūt. Uitant enī eā sicut supplicia. Dec mihi inuiſcerabāt miriſmodis: cum minimū apostolorū tuoꝝ legerem. ⁊ considerauerā opera tua et expauerā

Capitulo xx.

Capitulo xi.

¶ Explicit liber septimus

Incipit octauus

Deus meus

recordeꝛ in gr̃az actiõe tibi. z confitear miseri/cordias tuas super me. Perfũdant ossa mea de lectatõne tua: z dicãt. Dñe q̃s sil̃is tibi? Dirupisti vincula mea: sacrificẽ tibi sacri/ficiũ laudis. Quõ dirupisti ea narrabo: z dicent oẽs q̃ adorẽt te cũ audiunt hec. Bñdict? dñs in celo z ī terra: magnũ z mirabile nomẽ ei?. Inbeserant p̃cordijs meis ꝟba tua: z vndiq̃z circumuallabar abs te. De vita tua etna cert? erã: cuius eã ī enigmate z q̃si p speculũ viderã. Du bitatio tñ omnis de incoꝛruptibili sub/stantia q̃ ab illa esset oĩs substãtia. abla/ta mihi erat. nec certioꝛ de te ꝛ stabilioꝛ in te esse cupiebã. De mea ꝟo tpali vita nutrabant oĩa: z mũdandũ erat coꝛ a fer/mento veteri z placebat via ipe saluatoꝛ: z ire p ei? angustias adhuc pigebat. Et imisisti in mentẽ meã: visũq̃z est bonũ in ospectu meo pgere ad simplicianũ q̃ mi bi bonus apparebat seruus tu?. z luce/bat in eo gr̃a tua. Audierã etiã q̃a iuuẽ/tute sua deuotissime tibi viueret. Jã ꝟo tũc senuerat: z lõga etate in tã bono stu/dio sectãde vie tue: mlta exptus: multa edoct?: mihi videbak. z ꝟe sic erat. Unõ mihi vt pferret volebã pferẽti secũ estus meos. q̃s esset apt? mod? sic affecto: vt ego erã ad ambulãdũ ī via tua. Videbã enĩ plenã eccl̃iaz. z ali? sic ibat: ali? autẽ sic. Mihi aũt displicebat q̃ agebã ī se/culo: z oneri mihi erat valde: nõ iã inflã mantib9 cupiditatib9: vt solebãt spe ho/noꝛis et pecunie: ad tolerãdã illã fuitu/tem tã grauẽ. Jam enĩ me illa nõ delecta bant p̃ dulcedine tua: z decoꝛe dom? tue quã dileꝛi. Sz adhuc tenaciter colliga/bar ex femĩa. nec me phibebat apl's con iugari. cuius exhoꝛtaret ad meli?: maxi/me volens oẽs hoies sic esse vt ipse erat Sed ego ifirmioꝛ eligebã molliorẽ locũ Et ppter hoc vnũ voluebar in ceteꝛs lã guidus z tabescens curis marcidis: q̃s z in alijs reb9 q̃s nolebã pati congruere cogebaꝛ vite cõingali: cui dedit? ꝓstrin gebar. Audierã exoꝛe ꝟitatis esse spado nes qui seip̃os abscideꝛũt ꝓpter regnuz celoꝛuz. sed q̃ ꝓt inq̃t capꝛe capiat. Uani sunt certe oẽs hoies q̃b9 non est dei scia: nec de his q̃ vident bona potuerũt inue/nire eũ q̃ est. Et ego iã nõ erã ī illa vanita te. Trãscẽderã eã: z ꝓtestãte vniuersa cre atura tua iuenerã te creatoꝛẽ nostꝛ. z ꝟ/bũ tuũ apd̃ te deuz. tecũq̃z cũ spũsctõ v/nũ deũ p q̃s creasti oĩa. Et ẽ aliꝺ genus impioꝛ q̃ cogscẽtes deũ nõ sic deũ gl'ifi cauerũt aut gr̃as egerũt. In ꝺ q̃z icideꝛã z dextera tua de? suscepit me. z ide abla tũ posuisti vbi ꝓualescerẽ. qꝛ dixisti hoi. ecce pietas ẽ sapia: z noli velle videri sa/piẽs: qm̃ dicẽtes se esse sapiẽtes: stulti fa cti sũt. Et inuenerã iã bonã margaritã: z vẽdit? oĩb9 q̃ haberẽ emẽda erat: z dubi/tabã. Perreꝛi g̃ ad simplicianũ patrẽ in accipiẽda gr̃a tũc epi ambꝛosij: z quẽ ꝟe vt patrẽ diligebat. Narraui ei circũitus erꝛoꝛis mei. Ubi aũt cõmemoꝛaui legis se me q̃sdã libꝛos platonicoꝛ q̃s victoꝛi nus q̃ndã rhetoꝛ vrbis rome: quẽ christi anũ defunctũ esse audieram ī latinã lin guã trãstulisset. gr̃ulat? ẽ mihi q̃ nõ ī ali oꝛ pꝺoꝛ scꝑta incidissem plena fallacia rũ z deceptõnũ ꝼm elemẽta hui? mũdi. in istis aũt oĩb9 modis insinuari deuz z ei? ꝟbũ. Deinde vt me exhoꝛtareꝛ ad hu militatẽ christi sapiẽtib9 abscõdita et re uelata paruulis. victoꝛinũ ipm recoꝛda tus est: quẽ rome cũ esset familiarissime nouerat. deq̃z illo mihi narrauit q̃ ñ si/lebo. Habet enĩ magnã laudẽ gr̃e tue cõ fitẽdã tibi: quẽ admodũ ille doctissimus senex z oĩm liberaliũ doctinaꝛ pitissi/mus. q̃q̃z philosophoꝛ tã mlta legerat: z dijudicaueꝛat z dilucidaueꝛat: doctoꝛ tot nobiliũ senatoꝛ. q̃ etiã ob insigne pꝛe clari magisteꝛij: q̃ ciues hui? mũdi exi miũ putãt: statuam romano foꝛo merue rat z accepat. vsq̃z ad illã etatẽ veneratoꝛ idoloꝛ sacroꝛũq̃z sacrilegoꝛ ꝓticeps: q̃ b? tũc tota fere romana nobilitas iflata spirabat ppli vsiã z oĩgenũ deuz mõstra z anubẽ latratoꝛẽ: q̃ aliq̃ ꝺ neptunũm

Capitl 2.

ꝛ venerē: cōtraꝯ mineruā tela tenuerāt.
ꝛ a se victis iā roma supplicabat. q̄ iste se
nex victorin⁹ tot ānos ore terricrepo de
fensitauerat: nō erubuerit esse puer chri/
sti tui: ꝛ infans fontⁱ tui. subiecto collo ad
hūilitatis iugū: ꝛ edomita frōte ad cru/
cis oppꝛobriū. O dñe dñe q̄ incliasti ce
los ꝛ descēdisti. tetigisti mōtes ꝛ fumiga
uerūt: q̄bꝫ modis te insinuasti illi pecto/
ri: Legebat sicut ait simplician⁹: sctām
scripturā: omnesꝯ christianas lr̄as inue
stigabat studiosissime ꝛ pscrutabat. ꝛ di
cebat simpliciano nō palā sz secreti⁹ ꝛ fa
miliari⁹. Noueris me iā esse christianū:
Et rñdebat ille. Nō credā: nec deputa/
bo te iter christianos nisi i eccl'ia christi
te videro. Ille aūt irridebat eū dicēs. Er
go parietes faciūt christianos: Et ꝫ se/
pe dicebat iā se esse christianū. ꝛ simplici
anus illō sepe rñdebat: ꝛ sepe ab illo pa/
rietū irrisio repetebat. Amicos enī suos
ꝫebat offendere supbos demonicolas: q̄
rū ex culmine babilonice dignitat⁹ q̄si ex
cedris libani q̄s nōdū ꝓtriuerat dñs g̃/
niter ruituras i se inimicicias arbitraba
tur. Sed postea q̄ legēdo et ihiādo au
pit firmitatem: timuitꝯ negari a christo
cor̄ angel'sctis si eū timeret cor̄ hoīb⁹
pfiteri. reuscꝯ sibi magni crimis apparu
it erubescēdo de sacramētis hūilitat⁹ ꝫ/
bi tui: ꝛ nō erubescēdo de sacris sacrile/
gijs supbor̄ demoniorū q̄ imitator⁹ sup
bus accepat: depuduit vanitati ꝛ erubu
it ꝫitati. subitoꝯ ꝛ inopinat⁹ ait simpli/
ciano vt ipe narrabat. Eam⁹ i eccl'iam
christian⁹ volo fieri. At ille nō se capiēs
leticia prexit cū eo. Ubi aūt imbut⁹ ē p̄
mis instructōnū sacramētis nō m'to p⁹
etiā nomē dedit: vt p baptismū regenera
rēt: mirāte roma gaudēte eccl'ia. Supbi
videbāt et irascebāt: dentib⁹ suis stride/
bāt ꝛ tabescebāt. Seruo aūt tuo dñe de
us erat spes ei⁹. ꝛ nō rīspiciebat i vanita
tes ꝛ insanias mēdaces. Deniqꝯ vt ven/
tū ē ad hor̄ā pfitēde fidei: q̄ ꝫbis certis
ꝓceptis retētisꝯ memoriē de loco emīē
tiore in ꝓspectu populi fidel' rome reddi
folet ab eis q̄ accessuri sūt ad gr̄az tuam:
oblatū esse dicebat victorino a pb̄o ꝓteris

vt secreti⁹ redderet: sicut nōnull' q̄ recuſ
dia trepidaturi videbāt offerri mol erat.
illū aūt maluisse salutē suā i ꝓspectu sā/
cte multitudis pfiteri. Nō enī erat salu/
ē quā docebat i rhetorica: ꝛ tñ eā publice
pfessus erat. Quāto min⁹ g̃ vereri debu
it mānsuetū gregē tuū pnūciās ꝫbū tuū:
q̄ nō verebat i ꝫbis suis turbas īsanor⁹ ꝛ
Itaqꝯ vbi ascēdit vt redderet: oēs sibi/
met inuicē q̄scꝯ vt eū nouerat instrepe/
rūt nomē ei⁹ strepitu gratulatōis. Quis
aūt ibi nō eū nouerat: Et sonuit pīso so
nitu p ora cunctor̄ colletātiū: victorin⁹
victorinus. Cito sonuerūt exultatōe q̄
videbāt eum. ꝛ cito siluerūt intētiōe vt
audirēt eū. Pronūciauit ille fidē veracē
p̄clara fiducia. ꝛ volebāt eū oēs rapere in
tro in cor̄ suū: ꝛ rapiebāt amādo ꝛ gau/
dēdo. Hoc rapientiū man⁹ erāt. De⁹ bo
ne q̄d agit in boīe vt pl⁹ gaudeat de salu
te despate anime ꝛ ō maiore pīculo libera
te: q̄ si spes ei sp affuisset: aut pīculū mi/
nus fuisset: Etenī tu quoꝯ misericors
pater plus gaudes de vno penitēte: q̄ ō
nonagintanouē iustis quib⁹ nō est opus
penitētia. Et nos cū magna iocūditate
audim⁹ cū audim⁹: q̄ exultātis pastor⁹
humeris reportet ouis que errauerat. et
drachma referat in thesauros tuos col/
letātib⁹ vicinis mulieri q̄ inuenit. Et la/
chrymas excutit gaudiū solēnitat⁹ dom⁹
tue: cū legit in domo tua de mīore filio:
qm̄ mortuus erat et reuixit. pierat ꝛ inuē
tus est. Gaudes q̄ppe i nob⁹ ꝛ i angel'is tu
is sancta charitate sanctis. Hā tu semp
idē q̄ ea que nō sp nec eodem mō sunt: eo
dem mō semp nosti omnia. Quid q̄ agit
in aīa: cū ampli⁹ delectat inuēt⁹ aut red
ditis reb⁹ q̄s diligit: q̄ si eas sp habuis/
set: Contestant enī ꝛ cetera: ꝛ plena sunt
oīa testimonijs clamantib⁹. ita est. Trū
phat victor impator: et ñ vicissz nisi pu
gnasset. Et quāto mai⁹ pīculū fuit in p
lio: tanto mai⁹ est gaudiū in triumpho.
Jactat tempestas nauigāte: minaturq̄
naufragiū. oīm futura morte pallescūt.
Trāquillat celū et mare ꝛ exultāt nimis:
quoniā timuerūt nimis. Eger ē carus: ꝛ
vena ei⁹ malū renūciat: oēs q̄ cū salua

cupiūt:egrotāt simul aīo. Fit ei recte: ꝛ nōdū ambulat ꝑstinis viribꝫ: ꝛ fit iā tale gaudiū q̄le nō fuit cū antea saluꝰ ꝛ fortis ambularet. Easq̄ ipas voluptates hūa ne vite etiā nō inopinatis ꝛ ꝑter voluntatē irruentibꝫ.sz institutis ꝛ volūtarijs molestijs hoies acq̄runt. Edēdi ꝛ bibendi voluptas nulla est:nisi p̄cedat esurieꝫdi ꝛ sitiēdi molestia. Et ebrioſi q̄dā salsiuscula ꝓmedūt q̄ fiat molestꝰ ardoꝛ:quē dū extinguit potatio fit delectatio. Et īstitutū est vt iā pacte spōse nō tradāt statim:ne vilē habeat maritꝰ datā.quā non suspirauerit spōsus dilatā. Hoc in turpi ꝛ execrāda leticia.ß in ea q̄ concessa ꝛ licita est.hoc ī ipa sincerissima honestate amicicie. hoc ī eo q̄ mortuꝰ erat ꝛ reuixit ꝑierat et inuentꝰ ē. Ubiq̄ maiꝰ gaudiū molestia maioꝛe p̄cedit. Quid est ß dñe deus meꝰ.cū tu eternū tibi tuipe sis gaudium.ꝛ q̄dā ō te circa te sp gaudeāt? Quid est q̄ hec reꝝ pars alternat defectu et ꝑfectu:offensiōibꝫ ꝛ ꝓciliatōibꝫ? An is ē modus eaꝝ? ꝛ tantū dediſti eis cuꝛ a sūmis celoꝛ vsq̄ ad ima terraꝝ:ab initio vsq̄ ī finē seculoꝝ.ab āgelo vsq̄ ad ꝯmiculū: a motu ꝑmo vsq̄ ad extremū. oīa genera bonoꝝ et oīa iusta opa tua suis q̄q̄ sedibꝫ locares:ꝛ suis queq̄ tpib agereſ? Ei mihi q̄ excelsus es in excelsis.ꝛ q̄ ꝑfundꝰ es in ꝑfundis: ꝛ nusq̄ recedis :et vix redimꝰ ad te. Age dñe ꝛ fac ꝛ excita ꝛ reuoca nos.accēde ꝛ rape.flagra :dulcesce.iā amemꝰ et curramꝰ. Nōne m'ti ex ꝑfundioꝛe tartaro cecitatis q̄ victoriniꝰ redeunt ad te:ꝛ accedūt ꝛ illuminātꝰ recipiētes lumen. Qđ si q̄ recipiūt:accipiūt a te potestatē vt filij tui fiant? Sz si minus noti sint populis:minus de ill' gaudent etiā q̄ nouerūt eos. Quādo enī cuz multis gaudeā:ꝛ in singul' vberi? ē gaudiū.qꝛ feruere faciūt se.ꝛ inflāmant ex alterutro. Deinde q̄ multis noti m'ti sunt auctoꝛitate ad salutē:ꝛ multis ꝑeunt secuturis:ideoq̄ multū de illis ꝛ q̄ eos p̄cesserunt letant:qꝛ nō de solis letant. Ab sit enī vt in tabernacl'o tuo p̄ paupibus accipiant p̄sone diuitū. aut p̄ ignobilibꝫ nobiles :q̄ū potiꝰ infirma mūdi elegisti vt cōfunderes foꝛtia.ꝛ ignobilia hꝰ mūdi elegisti ꝛ oꝛēptibilia.ꝛ ea que nō sunt tanq̄ q̄ sunt:vt ea q̄ sunt euacuares. Et tū idē ipe minimꝰ apl'oꝝ tuoꝝ :p cuius linguā tu ista ꝙba sonuisti:cū paulꝰ pcōsul p ei⁹ militiā debellata superbia sub leui iugo chriſti tui missus essz: regis magni,puicialis effectus: ipe quoq̄ ex ꝓpꝛio re saulo paulꝰ vocari amauit:ob tā magne insigne victoꝛie. Plꝰ enī hostis vicit in eo quē plus tenet:ꝛ de q̄ plures tenet. Plꝰ autē superbos tenet noīe nobilitatis: ꝛ de his plures noīe auctoꝛitatis. Quāto igit̄ ꝛ̄tius cogitabat victoꝛini pectꝰ: qđ tanq̄ inexpugnabile receptaculū diabolꝰ obtinuerat victoꝛini lingua q̄ telo ꝛ̄ndi ꝛ acuto m'kros pemerat:abū danti⁹ exultare opoꝛtuit filios tuos.qꝛ rex noster alligauit foꝛtē :ꝛ videbāt vasa eiꝰ ere pta mūdari:ꝛ aptari in bonoꝛē tuū: ꝛ fieri vtilia dño ad oīe opꝰ bonū. Sz vbi mihi hō tuus simplicianus de victoꝛino ista narrauit:exarsi ad imitādū. Ad ß ei ꝛ ille narrauerat. Postea q̄q̄ vo et illō addidit q̄ imperatoꝛis iuliani tpib lege data phibiti sunt chriſtiani docere litteraturā ꝛ oꝛatoꝛiā:quā legē ille amplexꝰ loq̄cē scholā deserere maluit:q̄q̄ vbū tuum q̄ linguas infantiū facis disertas. nō mihi foꝛtioꝛ q̄q̄ felicioꝛ visus ē. qꝛ inuenit occasionē vacādi tibi. Cui rei ego suspirabā ligatꝰ nō ferro alieno:sz mea ferrea volūtate. Uelle meū tenebat inimicꝰ :ꝛ ide mihi carbenam fecerat ꝛ ꝓstrixerat me. Quippe ex volūtate puersa facta ē libido. Et dū fuit libidini facta ē ꝓsuetudo Et dū ꝓsuetudi nō rsistit facta ē necessitas. Quibꝫ q̄si ansul' q̄ busdā sibimet ineꝛis vñ catenā appellaui:tenebat me obstrictū dura fuitꝰ Uolūtas ātnoua q̄ mihi eē cepat vt te ḡt̄ colerē:fruiq̄ te vellē deꝰ sola certa iocūditas.nōdū erat idonea ad supandā priozem vetustate roboratā Ita due voluntates mee :vna vet⁹ .alia noua:illa carnalis:illa spiritalis cōfligebant iter se:arq̄ discoꝛdando dissipabāt animā meā. Sic intelligebā in meipo experimento id qđ legeram:quō caro ꝓcupiscerz aduersus spiritū:et spūs aduersus

carnē. Ego q̄dē in vtroq̄ :sz magis ego in eo quod in me approbabā: q̄z in eo qđ in me improbabā. Ibi enī magis iā ñ ego: qz ex magna parte id patiebar inuit9 q̄z faciebā volēs. Sz tñ ꝓsuetudo aduers9 me pugnatior ex me facta erat .quoniaz volēs q̄ nollē puenerā. Et q̄s iure ꝺdicere t.cū peccantē iusta pena seq̄ret: Et nō erat iā vlla excusatio q̄ videri mihi solebā ppter ea nondū me cōtempto seculo seruire tibi.quia incerta mihi esset pceptio veritatis. Jā enīz et ipa certa erat. Ego aūt adhuc terra obligat9 militare tibi recusabam. z impedimēt9 oīb9 sic timebā expediri quēadmodū impediri timēduz est. Jta sarcina secl'i velut somno assolet dulciter ꝑmebar. z cogitatōes q̄b9 meditabar in te:sil'es erant conatib9 expgisci volentiū :q̄ tñ supati soporis altitudine remergunt. Et sicut nemo est q̄ dormire semp velit:oīmq̄ sano iudicio vigilare ꝑ stat: differt tñ plerūq̄ homo somnū excutere cū grauis torpor i mēbris est: eū q̄z iam displicentē carpit libenti9: q̄uis surgendi tpus aduenerit .ita certū habebā esse meli9 tue charitati me dedere q̄z mee cupiditati cedere. Sz illō placebat z vincebat: libebat z vinciebat . Nō ei erat qđ tibi rñderē dicenti mihi. surge q̄ dormis z exurge a mortuis. z illumiabit te chr̄ist9. z vndiq̄ ostēdēti ꝙa te dicere: nō erat omnino q̄d respondere ꝓpter vitate cōuictus :nisi tm̄ ꝙba lenta z somnolenta. Modo ecce mō: sine paululū. Sz mō z modo nō habebat modū :z sine paululū in longū ibat. Frustra ꝺdelectabar legi tue ℔ interiorē hoīem:cū lex alia i mēbris meis repugnaret legi mētis mee.et captiuū me duceret in lege peccati que i mēbris meis erat. Lex enī pcti est violētia ꝺsuetudinis q̄ trahit et tenet etiā inuitus anim9.eo merito q̄ in eā volēs illabit. Miserū ergo me q̄s liberaret ꝺ corpe mortis hui9: nisi gr̄a tua p ihesū chr̄istum dñm nostr̄: Et de vinclo q̄dē desideriꝭ ꝺcubitus q̄ artissime tenebar: z seculariū negociorꝫ seruitute quēadmodū me exemeris narrabo: z ꝺfiteboꝛ nomini tuo domine adiutoꝛ me9 z redēptoꝛ meus. Agebā solita crescēte anxietudine. z q̄tidie suspirabā tibi. Frequntabā ecclesiā tuā q̄ntū vacabat ab eis negocijs sub q̄rū pondere gemebā. Decū erat alipius ociosus ab ope iurispitoꝛ post assessiōz terciā:expectās q̄b9 iteꝛ ꝺsilia vēderz sic ego vēdebā dicēdi facultatē si q̄ docēdo ꝑstari ꝑt. Hebridi9 autē amicicie nostre cesserat: vt omniū nostr̄ familiarissimo secundo mediolanēsi z ciui z grāmatico subdoceret. vehementer desiderāti et familiaritatis iureflagitāti de nūero nostro fidele adiutoriū q̄ indigebat nimis. Non itaq̄ nebridiū cupiditas ꝺmodorū eo traxit.maiora enī possz si vellz ꝺ literis agere.sz officio benivolētie petitio nē nostrā ꝺtinere noluit amic9 dulcissimus z mitissimus. Agebat aūt illō prudentissime cauēs innotescere ꝓsonis fm ℔ seculū maioribus :deuitans i eis omnes inquietudinē animi:quē volebat habere libeꝛ:z q̄s multis possz horis feriatus ad q̄rendū aliq̄d vl' legendū vl' audiendū de sapientia. Quodā igit die non recolo causam q̄ erat absens nebridi9:cum ecce ad nos domū venit ad me z alipiū pontic̄ianus q̄dā ciuis nr̄ inq̄ntū afer. ꝑdatore in palacio militās:nescio q̄d a nob9 rore lebat:z ꝺsedim9 vt colloq̄remur. Et forte supra mensam lusoriā q̄ añ nos erat attendit codicē .tulit:apuit: inuenit apl'm paulū:inopinate sane: putauerat enī aliq̄d de libris quoꝫ pfessio me cōterebat. Tū ꝺ arridēs mecꝫ intuēs gtulatorie mirat9 est q̄ eas z solas ꝑ oculis meis literas repēte ꝺperisset. Christian9 q̄ppe z fidel' erat. z sepe tibi deo nr̄o pstrernebat in eccl'ia crebris z diuturnis ozōib9. Cui ego cum indicassem illū me scripturis curā maximā ipendere.ozt9 est sermone ipo narrāte de anthonio egyptio monacho.cuius nomē excellēter clarebat apud seruos tuos.nos autē vsq̄ in illā horaz latebat. Dō ille vbi cōperit :immorat9 ē in eo sermone insinuans tantū virū ignorantibus:z admirās tandē nostrā ignorantiā. Stupebam9 aūt audientes tam recenti memoria:et ꝑp nostris temporib9 testatissima mirabilia tua i fide recta

Capnl. 6.

ꝛ catholica eccleſia. Oēs mirabāt: ꝛ nos qz tā magna erāt: ꝛ ille qz inaudita nobiſ erāt. Inde ſermo ei⁹ ꝺuolut⁹ ē ad mona ſteriozū gregeſ: ꝛ mozes ſuaueolētie tue ꝛ vbera deſerta beremi: quoꝝ nos nibil ſciebam⁹. Et erat monaſteriū mediola/ ni plenū bonis fratrib⁹ extra vrbis me/ nia ſub ambꝛoſio nutritoze. ꝛ nō nouera mus. Pertēdebat ille ꝛ loqbak adhuc et nos intēti tacebam⁹. Uñ incidit vt di/ ceret neſcio qñ ſe ꝛ tres alios ꝓtuberna/ les ſuos nimirū apō treueros cū impa/ toꝛp meridiano circētiū ſpectaculo tene reꝛ: exiſſe deambulatuꝝ in ortos muris ꝓtiguos: atqꝫ illic vt fozte ꝓbinati ſpaci abanꝛ. vnū ſecū ſeozſuz ꝛ alios duos iti dē ſeozſum pariꝛqꝫ digreſſos. Sꝫ illos vagabūdos irruiſſe ī q̄ndā caſaꝝ vbi ba bitabāt q̄dā ſerui tui ſpū paupes: q̄liuꝝ eſt regnū celoꝝ. ꝛ inueniſſe ibi codicē in q̄ ſcripta erat vita anthonij. Quā legere cepit vn⁹ eoꝝ: ꝛ mirari ꝛ accēdi. ꝛ inꝛ le/ gendū meditari arripe talē vitā. ꝛ relicta militia ſeculi ſeruire tibi. Erāt autez ex eis q̄s dicūt agētes in reb⁹. Tūc ſubito replet⁹ amoze ſācto ꝛ ſobꝛio pudoze: ira tus ſibi ꝓiecit oculos in amicū. ꝛ ait illi. Dic q̄ſo te. oīb⁹ iſtis laboꝛib⁹ nr̄is q̄ am bimus gueniꝛe: Quid q̄rim⁹?: Cuiuſ rei cauſa militamus?: Maioꝛne eſſe poterit ſpes nr̄a in palacio: q̄ vt amici impato/ ris ſim⁹?: Et tibi q̄d nō fragile: plenūqꝫ pi culis: Et p q̄t picula gueniꝛ ad grandi⁹ piculū: Et q̄diu iſtō eriꝛ: Amic⁹ aūt ō/ ſi voluero ecce nūc fio. Dixit ħ. ꝛ turbi/ dus parturitōe noue vite reddidit ocu/ los paginis: ꝛ legebat ꝛ mutabaꝛ intus vbi tu videbas. ꝛ exuebaꝛ mūdo mēs ei⁹ vt moꝛ apparuit. Hāqꝫ dum legit ꝛ vol uit fluctus coꝛdis ſui: ifremuit aliqñ et diſcreuit. decreuitqꝫ meliora: iāqꝫ tuus ait amico ſuo. Ego iā abrupi me ab illa ſpenr̄a. ꝛ deo ſeruire ſtatui. ꝛ ħ ex hoꝛa hac. In ħ loco aggrediꝛ. te ſi piget imi tari noli aduerſari. Reſpōdit ille adhere re ſe ſocio tāte mercedis tanteqꝫ milītie. Et ambo iā tui edificabāt turrim ſūptu idoneo relinq̄ndi oīa et ſequēdi te. Tum pontician⁹ ꝛ q̄ cū eo g alias oꝛti partes deambulabāt querētes eos: deueneruntꝫ in eundē locū. ꝛ inueniētes admoneruēt vt rediꝛent qō iā declinaſſet dies. At illi narrato placito ꝛ ꝓpoſito ſuo. quoꝝ mō in eis talꝭ volūtas oꝛta eſſet atqꝫ fir/ mata. petiuerī ne ſibi moleſti eſſent: ſi ad iūgi recuſarent. Iſti aūt nibilo mutati a ꝑſtinis: fleuerūt ſe tamē vt dicebat: atqꝫ illis pie ꝯgtulati ſunt. ꝛ ꝓmēdauerūt ſe oꝛōib⁹ eoꝝ. ꝛ trabētes coꝛ in terrā abie/ rūt in palaciū. Illi aūt affigētes coꝛ ī ce lo māſerūt ī caſa. Et ambo habebāt ſpō ſas. Que poſtea q̄ ħ audierūt: dicauerī etiā ipe virginitatez tibi. Narrabat hec pōtician⁹. Tu aūt dñe inꝛ ꝫba ei⁹ retoꝛ q̄bas me ad meipm auferēs me a doꝛſo meo. vbi me poſuerā dū nollē me attēde re. ꝛ cōſtituebas me añ faciē meā vt vi/ derē q̄z turpiſ eſſem: q̄z diſtoꝛt⁹ ꝛ ſoꝛdid⁹ maculoſus ꝛ vlceroſ⁹. Et videbā ꝛ hoꝛ rebā. ꝛ q̄ a me fugerē ñ erat. Et ſi cona/ bar a me auertere aſpectuꝝ: narrabat ille qō narrabat. ꝛ tu me rurſus opponebaſ mihi. ꝛ ī pingebas me in ocꝛos meos vt inuenirē iniq̄tatē meā ꝛ odiſſem. Houe rā eā ſz diſſimulabā ꝛ cohibebā et oblīui ſcebar. Tūc ꝙo q̄nto ardēti⁹ amabā illoſ de q̄b⁹ audiebā ſalubꝛes affectus q̄ ſe to tos tibi ſanādos dederāt: tāto execrabi li⁹ me ꝓpazatū eiſ oderā. Oīm multi mei anni mecū efluxerāt: fozte duodecī āni: ex q̄ ab vndeuigeſimo anno etatis mee lecto cicerōis hoꝛtēſio: excitat⁹ eram ſtu dio ſapiētie: et differebā ꝓtēpta felicita/ te terrena ad eā inueſtigādā vacare: cui⁹ ñ inuentio: ſz vel ſola inq̄ſitio iā ꝓponen da erat etiā inuentis theſauris regniſqꝫ gentiū: ꝛ ad nutū circūfluentib⁹ coꝛpis voluptatib⁹. At ego adoleſcēs miſer val de: miſer in exoꝛdio ipius adoleſcētie eti am petierā a te caſtitatē: ꝛ dixerā. da mi hi caſtitatē et continētiā: ſz noli mō. Ti/ mebā enī ne me cito exaudires ꝛ cito ſa/ nares a moꝛbo cōcupiſcētie. quē malebā expleri q̄z extingui. Et ierā ꝑ vias ꝑnas ſuperſtitiōne ſacrilega. nō q̄dem certꝰ ī ea ſed q̄ſi ꝓponens eā ceteris q̄ nō pie q̄ze/ bam: ſed inimice oppugnabā. Et puta/ uerā me ꝓpterea differre de die in diem:

Capitl 5

ꝛ

ptempta spe seculi te solū seq̄. qz nō mi/
hi apparebat certū aliq̄d q̄ dirigerē cur
sum meū. Et venerat dies q̄ nudarer mi
hi: z increpareť me psciētia mea. Ubi es
lingua? Nēpe tu dicebas ppt incertū ve
rū nolle te abīcere sarcinā vanitat. Ec/
ce iā certū est: z illa te adhuc cōmīt hume
risq; liberioribꝫ penas recipiunt. q̄ neq;
ita inq̄rēdo attriti sunt: nec decēnio z am
pli? ista meditati. Ita rodebar intus et
pfundebar pudore horribili vehemēter
cū pontician? talia loq̄reť. Termīato au
tē sermone z causa q̄ venerat: abīt ille.
Et ego ad me. Que nō ī me dixi? q̄b sen
tentiaꝫ verberibꝫ nō flagellaui animam
meā. vt sequereť me conantē post te ire. z
retinebať. Recusabat: z nō se excusabat.
Cōsūpta erāt et ꝓuicta argumēta oīa
Remāserat muta trepidatio z q̄si mortē
reformidabat restrīgi a fluxu cōsuetudi
nis quo tabescebat in mortez. Tū in illa
grādi rixa interioris dom? mee quā for
titer excitauerā cū aīa mea in cubicl'o no
stro corde meo: tā vultu q̄ mēte turbat?
ĩuado alipiū: z exclamo. Quid patimur
Quid est hꝫ? Quid audisti? Surgūt ĩdo
cti z celū rapiūt: z nos cū doctrinis nr̄is
sine corde ecce vbi volutamur ī carne et
sanguie? An quia p̄cesserūt pudet sequi:
z nō pudet nec saltē seq̄. Dixi nescio q̄ ta
lia. z abripuit me ab illo est? me? cū tace
ret attonit? me intuēs. Neq; enī solita so
nabā. Pl? loq̄bant animū meū frōs: ge
ne: oculi: color: mod? vocis: q̄ꝫ ꝑba q̄ꝑ/
mebā. Hortulus q̄dā erat hospitū nostrī:
q̄ nos vtebamur sicut tota domo. Nam
hospes ibi ñ habitabat dñs dom?. Illuc
me abstulerat tumultus pectoris: vbi ne
mo ipediret ardētē litē quā mecū aggres
sus erā: donec exiret q̄ tu sciebas. Ego
autē nō sciebā. Sz tātū insaniebā salu/
briter: et moriebar vitaliter ignar? quid
mali essem. z ignarus q̄d boni post pau/
lulū futur? essem. Abscessi q̄ ī ortū. z ali
pius pedē post pedē. Neq; eī secretū me
um nō erat: vbi ille aderat. Aut quādo
me sic affectū desereret? Sedim? q̄ntuz
potuim? remoti ab ediby. Ego fremebā
spiritu indignās indignatōe turbulētis
sima: quod nō irē in placitū z partū tecū
de? me?: ī qd eundū esse oīa ossa mea cla
mabāt: z in celū tollebāt laudibꝫ: z nō il/
lucibať nauib? aut q̄drigis: aut pedibꝫ
q̄ntū saltē de domo ī eum locū ierā vbi
sedebam?. Hā nō solū ire: vex etiā pueni
re illuc: nihil erat aliꝫ q̄ꝫ velle ire. Sz velle
fortiter z integre nō semisauciā hac atq;
hac ꝓsare et iactare voluntatē partē al/
surgentē cū alia pte cadēte luctātē. De/
niq; tā m'ta faciebā corpe in ipis cūcta/
tōibꝫ estibꝫ: q̄ aliq̄n volūt boies z nō va
lēt. si aūt ipa mēbra nō habeāt: aut ea vl
colligata vincul' vl' resoluta lāguore: vel
quoquomodo ipedita sint. Si vulsi ca/
pillū: si pcussi frontē. si ꝓiecī digitis am
plexat? sū genu: qz volui feci. Potui aūt
velle et nō facere si mobilitas mēbroꝝ ñ
obseq̄reť. Tā m'ta q̄ feci: vbi ñ hoc erat
velle qđ posse. et nō faciebā qđ z incōpa
bili affectu ampli? mihi placebat. z mor
vt vellē possem: qz mox vt vellē vtiq; vel
lem. Ibi enī facultas ea q̄ volūtas: z ipz
velle iā facere erat. z tamē nō fiebat faci
liusq; obtpabat corp? tenuissime volun
tati aīe vt ad nutū mēbra moueret q̄ꝫ ip
sa sibi aīa ad voluntatē suā magnā ī sola
volūtate pficiendā. Unde hoc monstꝫ? et
q̄re ist̄ud? Luceat misericordia tua: z in/
terrogem si forte mihi respōdere possint
latebre penaꝫ hominū et tenebrosissime
ptritōes filioꝫ adā. Uñ hꝫ mōstꝫ: et q̄re
ist̄ud? Imperat anim? corpi z pareť statiz
imperat anim? sibi et resistit. Imperat ani/
mus vt moueať man?. z tāta est facilitas
vt vix a seruitio discernať imperiuꝫ. Et
anim? anim? est: man? aūt corp? ē. Im/
perat anim? vt velit anim?. nec alter est.
nec facit tñ. Uñ hꝫ mōstꝫ z q̄re ist̄d? Im
perat inq̄ꝫ vt velit: q̄ nō imperet nisi vel
let: z nō fit qđ impat. Sz ñ ex toto vult.
nō ergo ex toto impat. Nam intātū ipe/
rat inq̄ntū vult. z intantū nō fit qđ impe
rat inquantū nō vult. Quoniā volūtas i
perat vt sit volūtas: nec alia sz ipa. Non
vtiq; plena impat: ideo nō est qđ ī perat
Nam si plena esset: nec imperet vt esset:
qz iam esset. Nō igit̄ monstꝫ parti velle
partim nolle: sed egritudo animi est: q̄

nõ totus assurgit veritate sublevat⁹ cõ/
suetudine ꝓgravat⁹. Et iõ sunt due vo/
lũtates. qz vna eaz tota nõ est. z ꝑ adest
alteri qõ deest alteri. Pereãt a facie tua Cap
deus sicuti pereunt vaniloq z mẽtis sedu 12
ctores. q cũ duas volũtates in deliberã/
do animaduerterit: duas naturas duaz
mentiũ esse assenerãt: vnã bonã alteram
malã. Ipi veri mali sunt cũ ista mala sen
tiũt. z idem ipi boni erũt si ꝛa senserint:
verisqz ꝛsenserint. vt dicat eis apl's tu⁹.
Fuistis aliqñ tenebre. nũc aũt lux ĩ do/
mino. Illi enĩ dũ volũt esse lux nõ ĩ dño
sed in seipis: putãdo animẽ naturã ꝑ esse
qõ de⁹ est. ita facti sunt dẽsiores tenebre
qm̃ longius a te recesserũt horrẽda arro
gantia. a te vero lumine illumĩãte oẽm
hominẽ venientẽ in hũc mundũ. Atten
dite q̃d dicat⁹ et erubescite. z accedite ad
eũ z illuminamini: z vultus vri nõ eru/
bescent. Ego cũ deliberabã vt iã seruirẽ
dño deo meo sic diu disposuerã. ego erã
q volebam: ego qui nolebã ego ego erã.
Nec plene volebã: nec plene nolebã. Iõ
mecũ cõtendebã: z dissipabar a meipso.
Et ipa dissipatio me iuito quidẽ fiebat.
nec tñ ostendebat naturã mentis aliene:
sed penã mee. Et ideo nõ iã ego opabar
illã. sz qõ habitabat in me peccatũ õ sup
plicio liberiorꝛis peccati: quia eraz filius
adã. Nam si tot sũt ꝛtrarie nature q̃t vo
luntates sibi resistunt. nõ iã due sz plu/
res erũt. Si deliberet q̃sqz vtrũ ad ꝓ/
ticulũ eorũ pergat: an ad theatrz: clamãt
isti. Ecce due nature: vna bona hac ad/
ducit. altera mala illac reducit. Nã vnde
ista cũctatio sibimet aduersantiũ volũta
tũ? Ego antẽ dico ambas malas: z q̃ ad
illos ducit: z que ad theatrũ ꝺducit. Sz
nõ credunt nisi bonaz esse q̃ itur ad eos.
Quid si ergo quisqz nostz deliberet. z se
cũ altercantibz duabz volũtatibz fluctu
et: vtrũ ad theatrũ pgat: an ad ecclesiaz
nostrã? Nõne et isti q̃d respõdeãt fluctu
abunt? Aut enĩ fatebunt qõ volunt bo/
na voluntate pgi in eccl'iam nostrã: sic in
eã pergũt q̃ sacramentis ei⁹ imbuti sũt
atqz detinent. aut duas malas nakas: et
duas malas mentes in vno hoie ꝓfige
re putabũt: et nõ erit verũ quod solet di
cere vnã bonã z alterã malã. aut ꝓverten
tur ad verũ z nõ negabũt cũ q̃sqz delibe
rat animã vnã diuersis volũtatibz estua
re. Iã g̃ nõ dicant cũ duas volũtates in
hoie vno aduersari sibi sentiũt: duas cõ
trarias mẽtes de duabz ꝓtrarijs substan
tijs z de duobz ꝓtrarijs ꝓncipijs ꝓtende
re vnã bonã: alterã malã. Nã tu deus ve
raz improbas eos z redarguis atqz ꝓuĩ
cis eos: sicut ĩ vtraqz mala volũtate. cũ
q̃sqz deliberat vtrũ hominẽ veneno ĩteri
mat an ferro: vtrũ fundũ alienũ illũ an il
lũ inuadat. quãdo vtrũqz nõ ꝑt. vtrũ e/
mat voluptatẽ luxuria: an pecuniã ꝺuet
auaricia. vtrũ ad circũ pgat an ad thea/
trũ. si vno die vtrũqz exhibeat. addo eti
am tercium: an ad furtuz de domo aliena
si subest occasio. addo z quartũ an ad cõ
mittendũ adulteriũ si z inde simul facul
tas aperit. si omnia cõcurrãt in vnũ arti
culũ tẽporis pariterqz capiant omnia q̃
simul agi nequeũt. Discerpũt enĩ animũ
sibimet aduersantibz q̃tuor volũtatibz.
vel etiã pluribz ĩ tanta copia rez q̃ appe
tunt. nec tamẽ tantã multitudinẽ diuer/
sarũ substãtiaz solent dicere. Ita z ĩ bo
nis voluntatibz. Nam q̃ro ab eis vtruz
bonũ sit delectari lectõe apl'i. z vtrũ bo/
nũ sit delectari psalmo sobrio. z vtrũ bo
nũ sit euãgeliũ disserere. Respondebunt
ad singula ꝺonũ. Quid si ergo pariter de
lectent oĩa simulqz vno tpe? Nõne di
uerse volũtates distendũt cor hois cuz
deliberat q̃d potissimũ arripiamus? Et
oẽs bone sunt. z certãt secũ donec eligat
vnũ q̃ ferat tota volũtas vna q̃ in plu/
res diuidebat. Ita etiã cũ eternitas dele
ctat supius: z talis boni voluptas retẽ
tat inferi⁹. eãdẽ anima est nõ tota volun
tate illud aut hoc volens. z iõ discerpit
graui molestia: dũ illũ ꝛritate ꝓponit ꝑ
familiaritate nõ ponit. Sic egrotabã z
excruciabar accusans memetipm solito
acerbi⁹ nimis. ac volues z ꝛsans me in
vinculo meo: donec abrumperet totum
q̃ iã exiguo tenebar. Sz tenebar tamẽ: z
instabas tu in occultis meis dñe seuera
misericordia flagella ĩgeminans timorz

Capitulum vi

ꝛ pudoris: ne rursus cessarē ꝛ nō abrūpe
ret idipm exiguū ꝛ tenue qđ remāserat:
ꝛ reualesceret iterꝫ ꝛ me robustiꝰ alligaꝛ
Dicebā enī apō me intꝰ. Ecce modo fi
at: mō fiat. Et cū vbo iā ibā in placitū.
iā pene faciebā ꝛ nō faciebam. nec relabe
bar tñ in pristina. sꝫ de primo stabā ꝛ re
spirabā. Et itē conabar ꝛ paulomin⁹ ibi
erā: ꝛ paulomin⁹ iam iāqꝫ attingebā ꝛ te
nebā. ꝛ nō ibi erā nec attingebā nec tene
baꝫ. hesitans mori morti: ꝛ vite viuere.
Plusqꝫ in me valebat deteri⁹ insolituꝫ qꝫ Capt
meli⁹ insolitū: puctūqꝫ ipm tpis q̄ aliud 12.
futur⁹ erā q̄nto ꝓpius admouebat: tāto
āpliorē incutiebat horroꝛē: sꝫ nō repcu
tiebat retro. nec auertebat: sed suspende
bat. Retinebāt nuge nugaꝫ: ꝛ vanitates
vanitatū antiq̄ amice mee: ꝛ succutiebāt
vestē meā carneā ꝛ submurmurabāt. Di
mitt; ne nos: ꝛ a momēto isto nō erim⁹
tecū vltra ineternū: ꝛ a momēto isto non
tibi licebit ꝫ et illud vltra ieternū: Et q̄
suggerebāt i eo qđ dixi hoc ꝛ illō q̄ sug
gerebāt de⁹ me⁹. auertat ab aīa serui tui
in mīficordia tua: quas sordes suggere
bāt: que dedecora. Et audiebā eas iā lō
ge min⁹ qꝫ dimidi⁹: nō tanqꝫ libere ꝓtra
dicētes eundo in obuiā: sed veluti a dor
so mussitātes. ꝛ discedētē q̄si furtim vel
licātes vt respicerē: retardabāt tñ me cū
ctantē abripe atqꝫ excutere ab eis ꝛ trāsi
lire q̄ vocabar: cū diceret mihi ꝓsuetudo
violenta. Putasne sine istis poteꝛ: Sed
iā tepidissime ꝫ dicebat. Aperiebat enī
ab ea pte q̄ intenderā faciē: ꝛ q̄ trāsire tre
pidabā: casta dignitas ꝓtinētie. serena et
nō dissolute hilaris: honeste blādiēs' vt
venirē neqꝫ dubitarē: ꝛ extendēs ad me
suscipiēdū ꝛ amplectēdū pias man⁹ ple
nas gregib⁹ bonoꝝ exemploꝝ. Ibi tot
pueri ꝛ puelle. ibi iuuētus mlta ꝛ oīs
etas. ꝛ graues vidue. ꝛ ꝙgines: an⁹: et in
omnib⁹ ipa cōtinētia nequaqꝫ sterilis: sꝫ fe
cunda mater filiorū gaudioꝝ de marito
te dñe. Et irridebat me irrisiōe exhorta
roria. quasi diceret. Tu nō poteꝛ quod
isti ꝛ iste: An ꝙ isti ꝛ iste i semetipis pos
sunt: ac nō in dño deo suo: Dñs de⁹ eoꝝ
me dedit eis. Quid in te stas et nō stas:
Proīce te in eū. noli metuere: nō se sub
trahet vt cadas. Proīce te secur⁹: excī
piet te ꝛ sanabit te. Et erubescebā nimis
qꝛ illaruꝫ nugaꝝ murmur adhuc audie
bā: ꝛ cunctabūdus pendebā. Et rursus
illa. q̄si diceret. Obsurdesce aduersus i
mūda illa mēbra tua sup terrā vt morti
ficent. Narrāt tibi delectatiōes: sꝫ nō sic
lex dñi dei tui. Jsta cōtroversia i corde
meo: nō nisi de meipo aduersus meipm.
Atq̄ alipi⁹ affixus lateri meo: iusitari mo
tus mei exitū tacitus operiebar. Ubi re
ro a fundo archano alta cōsideratio con
traxit ꝛ ꝓgessit totā miseriā meam i ꝓspe
ctu cordis mei: aborta est ꝓcella ingēs: fe
rens ingētē imbrē lachrymaꝝ. Et vt to
tū effunderē cū vocib⁹ suis: surrexi ab ali
pio. Solitudo mihi ad negociū flendi
aptior suggerebat. Et secessi remotius
q̄qꝫ vt posset mihi onerosa esse eriā ei⁹ pre
sentia. Sic tūc eram: ꝛ ille sensit. nescio.
Quid ei puto dixerā: in q̄ apparebat so
nus vocis mee iā fletu grauid⁹. ꝛ sic sur
rexerā. Dāsit ergo ille vbi sedebam⁹: ni
mie stupēs. Ego sub quadā fici arboꝛe
straui me nescio quomodo. ꝛ dimisi ha
benas lachrymis: ꝛ pruperūt flumia o
culoꝝ meoꝝ. acceptabile sacrificiū tuus
Et nō q̄dem his vbis: sꝫ in hac sententia
multa dixi tibi. Et tu dñe vsqꝫq̄: Usqꝫ
q̄ dñe irascēris in finē: Ne memor fuer
iniq̄tatū nostraꝝ antiquaꝝ. Sentiebaꝫ
enī ab eis me teneri: ꝛ iactabā voces mi
serabiles. Quamdiu q̄diu cras ꝛ cras:
Quare nō modo: quare nō hac hora fi
nis turpitudis mee: Dicebā hec ꝛ flebā
amarissima contritōne cordis mei. Et ec
ce audio vocē de vicina domo cū cantu
dicentis ꝛ crebro repetētis q̄si pueri an
puelle nescio. Tolle lege: tolle lege. Sta
timqꝫ mutato vultu intētissim⁹ cogita
re cepi. vtrū nā solerēt pueri in aliq̄ gene
re ludendi cātare tale aliq̄d. nec occurre
bat oīno audiuisse me vspiaꝫ. Repsso
qꝫ impetu lachrymaꝝ surrexi: nihil aliō
interptās diuinitus mihi iuberi: nisi vt
aperirē codicē et legerē qđ primū capi
tulū inuenissem. Audieram enim de an
thonio q̄ ex euāgelica lectione cui forte

supuenerat admonit⁹ fuerit tāq̄ sibi di/
ceret qđ legebatur. vade vende oīa q̄ ha
bes ⁊ da paupib⁹: ⁊ habebis thesaur⁹ ī
celis: ⁊ veni seq̄re me. ⁊ tali oracl̄o ꝓfesti
ad te esse cōuersum. Itaq̄ concitus redij
ad eum locū vbi sedebat alipius. ibi enī
posuerā codicē apostoli cū inde surrexe
ram. Arripui: aperui: ⁊ legi in silētio ca/
pitulū quo primū coniecti sunt ocl̄i mei
Non in comesatōibus et ebrietatibus:
nō in cubilibus et impudicicijs: nō ī cō
tentōe et emulatōe. sed induite dominū
nostrū ihesum christū. ⁊ carnis puidentiā
ne feceritis in cōcupiscētijs. Nec vltra
volui legere: nec op⁹ erat. Statim q̄ppe
cum fine huius sce sentētie quasi luce se/
curitatis infusa cordi meo: omnes dubi
tatōis tenebre diffugerunt. Tū interie/
cto aut digito aut nescio quo alio signo
codicē clausi: ⁊ tranquillo iā vultu indi
cui alipio. At ille quid ī se ageret qđ e/
go nesciebam sic indicauit. Petit videre
qđ legissem. Ostēdi: ⁊ attendit etiā vltra
q̄ ego legeraꝫ: ⁊ ignorabā qđ sequeret.
Sequebat vero. Infirmū autē in fide
recipite. Quod ille ad se retulit: mihiq̄
aperuit. Sed tali admonitōe firmat⁹ ē.
placitoq̄ ac ꝓposito bono et cōgruētis/
simo suis moribus quib⁹ a me in meli⁹ iā
olim valde lōgeq̄ distabat: sine vlla tur
bulēta cunctatōe coniūctus est. Indead
matrē ingredimur: indicamus: gaudet.
narram⁹ quēadmodū gestū sit. Exultat
⁊ triūphat ⁊ benedicebat tibi q̄ potens
es vltra q̄ petimus aut intelligim⁹ face
re: quia tanto ampli⁹ sibi a te cōcessuꝫ ō
me videbat: q̄ petere solebat miserabili
bus ei⁹ flebilibusq̄ gemitib⁹. Cōuerti/
sti enī ita me ad te. vt nec vxorē quererē:
nec aliquā spem seculi hui⁹: stans in ea
regula fidei in qua me ante tot annos ei
reuelaueras. Et cōuertisti luctum ei⁹ in
gaudiū multo vberi⁹ q̄ voluerat: ⁊ mul
to charius atq̄ castius q̄ de nepotibus
carnis mee requirebat.

Explicit liber octauus

Incipit nonus

Capit i

Omine ego seruus tu⁹ ego seru⁹ tu⁹: ⁊ fili⁹ ancille tue. Dirupi
sti vīcula mea: tibi sacrifi
cabo hostiā laudis. Lau
det te cor meum et lingua mea. ⁊ omnia
ossa mea dicāt. dñe quis similis tibi: di/
cant et respōde mihi: ⁊ dic aīe mee. salus
tua ego sū. Quis ego: ⁊ q̄lis ego? Quid
nō mali ego: aut facta mea. aut si non fa
cta dicta mea. aut si nō dicta voluntas
mea fuit? Tu aūt dñe bonus ⁊ misericors.
⁊ dextera tua respiciēs ꝓfunditatē mor/
tis mee: ⁊ a fundo cordis mei exhauriēs
abyssum corruptōis. Et hoc erat totuꝫ
nolle qđ volebas: ⁊ velle quod nolebas
Sed vbi erat tā annosa tēpora. ⁊ ō quo
imo altoq̄ secreto euocatū est in momen
to liberꝫ arbitriū meū: q̄ subderē ceruicē
leni iugo tuo: et hūeros leui sarcine tue
christe ihesu adiutor me⁹ ⁊ redēptor me⁹?
Quā suaue mihi subito factū est carere
suauitatib⁹ nugarū. ⁊ q̄s amittere metus
fuerat: iā dimittere gaudiū erat. Ējcie/
bas enī eas a me ꝓa tu ⁊ sūma suauitas.
ejciebas ⁊ intrabas ꝓ eis omī voluptate
dulcior: sz nō carni ⁊ sanguini. omī luce
clarior: sz omni secreto interior: omī ho
nore sublimior: sed non sublimib⁹ in se.
Jam liber erat anim⁹ meus a curꝫ mor
dacib⁹ ambiēdi ⁊ acq̄rendi et volutandi
atq̄ scalpēdi scabiē libidinū. ⁊ garriebā
tibi claritati mee ⁊ diuitijs meis ⁊ salu/
ti mee dño deo meo. Et placuit mihi in
conspectu tuo nō tumultuose abrīpe: sz
leniter subtrahere misteriuꝫ lingue mee
nundinis loquacitatis: ne vlteri⁹ pueri
meditātes: nō legē tuā: nō pacē tuā: sz ī/
sanias mēdaces ⁊ bella furēsia mercarēt
ex ore meo arma furori suo. Et opportu
ne iā paucissimi dies superāt ad vīdemi
ales ferias: ⁊ statui tolerare illos vt solē/
niter abscederē: ⁊ redēpt⁹ a te iā nō redi/
rē venalis. Consiliū ḡ nostꝫ erat coram
te. corā hoīb⁹ aūt nisi nr̄is ñ erat. Et cō/
uenerat int̄ nos ne passim cuiq̄ effunde/
rēt. q̄q̄ tu nob⁹ qualle ploratōis ascen
dentib⁹ ⁊ cātātib⁹ canticū ḡduū dederas

Capit. 2.

sagittas acutas: ⁊ carbones vastatores aduersus linguā subdolā. velut ꝓsulendo ꝺicentē. ⁊ sicut cibū assolet amando ꝓsumētē. Sagittaueras tu cor nostrū charitate tua: ⁊ gestabam⁹ ꝟba tua trāsfixa viscerib⁹. ⁊ exēpla seruoꝝ tuoꝝ quos de nigris lucidos: de mortuis viuos feceras ꝺgesta in sinū cogitatōis nostre vrebant ⁊ absumebāt grauē tꝛpotē: nec ī ima ꝟgerem⁹. ⁊ accēdebāt nos valde vt omnis ex lingua subdola ꝺictōis flat⁹ inflāmare nos acri⁹ posset: nō extingue re. Uerūtamē qꝛ ꝓpter nomē tuū qđ sāctificasti ꝑ terras etiā laudatores vtiq; haberet votū et ꝓpositū nostꝝ. iactātie simile videbat: nō operiri tā ꝓximū feria rū tpus: sꝛ de publica ꝓfessiōe atq; ante oc̄los omniū sita ante discedere: vt conuersa in factū meū ora cūctorū intuētiū q̄; vicinū vindemialiū diē ꝑuenire volu erim: multa dicerēt q; quasi appetissem magnus videri. Et quo mihi erat istud vt putarē⁹ ⁊ disputarē⁹ de animo meo: ⁊ blaspbemarē⁹ bonū nostꝝ? Quin etiā qđ ipa estate litterario labori nimio pulmo me⁹ cedere cepat. et difficulter trabere suspiria dolorib⁹q; pectoꝛ testari se sanciū: vocēq; clariorē ꝓductiorē ve r̄cusare ꝓximo ꝑturbauerat me: quia magisteriū illi⁹ sarcinā pene iā necessitate ꝺponere cogebar. aut si curari et cōualescere potuissem certe ītermittere. Sed vbi plena volūtas vacādi ⁊ videndi: quoniā tu es dñs: oborta mihi est atq; firmata: nosti deus me⁹ etiā gaudere cepi: q; bec quoq; suberat nō mēdax excusatio q̄ offensionē hoīm tēperaret: q̄ ꝓpter liberos suos me libeꝝ esse nunq; volebāt. Plen⁹ igitur tali gaudio tolerabā illud ītervallum tpis: donec decurreret: nescio vtruꝝ vl̄ viginti dies erāt: sed tñ fortiter tolerabā⁹: quia recesserat cupiditas q̄ mecuꝝ solebat ferre graue negociū. ⁊ ego pmendus remanserā nisi patiētia succederet. Peccasse me in ꝶ quisq; seruoꝝ tuoꝝ fratrū meoꝝ ꝺixerit: q; iam pleno corde militia tua passus me fuerim vl̄ vna hora sedere in cathedra mendacij. At ego ñ ꝓtendo. Sꝛ tu dñe mificor ꝺissime: nō ne et ꝶ peccatū cū ceteris horrēdis ⁊ funereis in aq̄ sancta ignouisti ⁊ remisisti mihi? Placerabat anxietudie verecūdie de isto nostro bono: q; ꝓpter vincla sua quib⁹ tenacissime tenebat ꝺseri se nostro cōsortio videbat nondū christian⁹ cōiuge fidelī: eaipsa tñ artiore ꝑ ceteris ꝓpe de ab itinere qđ aggressi eram⁹ retardabat. Nec christianū eē alio mō se velle dicebat: q̄ illo quo nō poterat. Benigne sane obtulit: vt q̄ diu ibi essem⁹ in ruri ei⁹ essem⁹. Retribues illi dñe in resurrectōe iustoꝝ. qz iā ipam sortē retribuisti ei. Quāuis enī absentib⁹ nobis cū rome iā essemus: corpali egritudie correptus ⁊ in ea christian⁹ ⁊ fidel⁹ factus ex hac vita migauit. ita misertus es nō solū ei⁹: sed etiā nostri: ne cogitārem⁹ egregiā circa nos amici būanitatē. nec eū in grege tuo numerātes: dolore ītolerabili cruciaremur. Ora tibi dñe deus noster. tui sum⁹: inꝺicant hortatōes et cōsolatōes tue. Fideliꝫ ꝓmissor reddes verecūdo ꝓ rure illo eius cassiaco. vbi ab estu seculi requieuimus in te: amenitatē sempiterne virētis paradisi tui. quoniā dimisisti ei peccata sup terrā in monte ītalcato: monte tuo: mōte vberi. Angebat ergo tūc ipse. nebridi⁹ autē colletabat. Quāuis enim ⁊ ipe nōdū christian⁹ in illā foueā pnicio sissimi erroꝛis inciderat: vt veritatē filiū tui carnē fantasma crederet: tamen inde emergēs sic sibi erat: nōdū imbut⁹ vllis eccl̄ie tue sacramētis: sed inquisitor ardētissimus veritatis. Quē nō multo p⁹ ꝺuersionē nr̄am ⁊ regeneratōez ꝑ baptismū tuū: ipm etiā fidelē catholicū castitate pfecta atq; continētia tibi seruientem in africa apud suos. postq; tota domus ei⁹ ꝑ eū christiana facta esset: carne solui sti et nunc ille viuit in sinu abraaz. Quic quid illud ē qđ illo significat sinu: ibi nebridi⁹ meus viuit: dulcis amic⁹ me⁹: ⁊ filius autē dñe adoptiu⁹ ex liberto fili⁹ ibi viuit. Nā q̄s ali⁹ tali aīe loc⁹? Ibi vivuit. Nā ibi me multa interrogabat homūcio nē inerptū. Jā nō ponit aurē ad os meū sed spūale os ad fontē tuū. ⁊ bibit q̄ntuꝝ potest sapientiā ꝑ auiditate sua sine fine

felix. Nec eū sic arbitror inebriari ex ea vt obliuiscat mei: cū tu dñe: quē potat ille: nostri sis memor. Sic ergo eram⁹ vecundū ꝓsolātes tristē salua amicicia ō tali ꝓuersatōe nostra: ꝛ exhortātes ad fidem gradus sui. vite scz ꝓiugalis. nebri diū autē operiēt̄ quādo seqret: quod ō tā primo poterat. ꝛ erat iā iamq; factur⁹ Cū ecce euoluti sunt dies illi tandē naz longi ꝛ multi videbant̄ p amore libtatis ociose: ad cantādū de medullis oīb⁹: tibi dixit cor meū. q̄siui vultū tuū: vultū tuū dñe requā. Et venit dies in q̄ etiam actu Cap 9 soluerer a pfessiōe rhetorica: vñ iam cogitatu solut⁹ erā. Et factū est. Et eruisti linguā meā vnde iā erueras cor meum: ꝛ benedicebā tibi gaudēs pfect⁹ in villam cū meis oīb⁹. Ibi quid egerim ī litteris iā ḡdem seruiēt̄ib⁹ tibi: sed adhuc ī supbie schola tanq̄ in pausatōe anhelā tib⁹: testant̄ libri disputati cū psentibus. ꝛ cū ipo me solo corā te. Que aūt cū absente nebridio testant̄ epl'e. Et q̄n mihi sufficiat temp⁹ cōmemorādi oia magna erga nos bñficia tua ī illo tpe: pscrutiz ad alia maiora pperāti: Renocat enī me recordatio mea. ꝛ dulce mihi fit dñe confiteri tibi. quibus internis me stimul' perdomueris. ꝛ quēadmodū me cōplanaueris humiliatis montib⁹ et collib⁹ cogitatōnum mearū: ꝛ tortuosa mea direxeris. ꝛ aspera lenieris: quoquo mō ipsuz etiā alipiū fratrē cordis mei subegeris nomini vnigeniti tui dñi ꝛ saluatoris nr̄i iesu christi: q̄ primo dedignabat inseri literis nr̄is. Magis enī eas volebat redolere gymnasiorū cedros: quas iā contriuit dñs: q̄ salubres herbas ecclīasticas aduersas serpentib⁹. Quas tibi de⁹ meo voces dedi cū legerē psalmos dauid: cāntica fidelia ꝛ sonos pietatis excludentes turgidū spiritū: rudis ī germano amore tuo catbecumin⁹ in villa cū catbecumino alipio feriat⁹: matre adherēte nob muliebri habitu: virili fide: anili securitate. materna charitate: christiana pietate. Quas tibi voces dabā ī psalmis illis. ꝛ quō in te inflāmabar ex eis. ꝛ accēdebar eos recitare si possem toto orbe terrarū aduersus typū generis hūani. Et tñ toto orbe cantant. et nō est q̄ se abscōdat a calore tuo. Quā vehemēti ꝛ acri dolore indignabar manicheis. ꝛ miſabar eos rursus q̄ illa sacramēta: illa medicamenta nescirēt. ꝛ īsani essēt aduersus antidotū q̄ sani esse potuissēt Uellē vt alicubi iuxta essent: tūc ignorāte me vtrū audirēt. ꝛ me nesciēte q̄ ibi essent: intuerēt faciē meā ꝛ audirēt voces meas q̄n legi q̄z tū psalmū: in illo tūc ocio q̄d de me fecerit ille psalmus. cū inuocarē te: eraudisti me de⁹ iustitie mee ī tribulatōe dilatasti mihi. Miſere mei dñe: ꝛ exaudi orōem meā. Audirēt ig̃rāte me: vtiq; audirēt. ne me ꝓp' se illa dicere putarēt. q̄ int̄ h⁹ ꝥba dixerim. q̄z et reuera nec ea dicerē: n⁹ sic ea dicerē si me ab eis audiri videriq; sentirē. nec si dicerē sic accipient quō mecū ꝛ mihi corā te ō familiari affectu animi mei: ihorrui timēdo. ibidēq; iferbui sperādo ꝛ exultādo ī tua misc̄ōia pr̄. et hec oia exibāt p oculos meos ꝛ vocem meā cū ꝓuersus ad nos spūs tu⁹ bonus ait nob. Filij hoīm q̄usq; ḡues corde: vt q̄d diligitis vanitatē: ꝛ q̄ritis mēdacium? Dilexerā ei vanitatē: ꝛ q̄sierā mēdaciū. Et tu dñe iā magnificaueras sctm̄ tuū. suscitās eū a mortuis ꝛ collocans ad dexterā tuā vñ mitteret ex alto ꝓmissiōem suā paclitū spm̄ vitatis. et miserat eū iaz. sz ego nesciebā. Miserat eū: q̄z iā magnificat⁹ erat resurgēs a mortuis ꝛ ascēdēs ī celū. Ñ aūt spūs nōdū erat dat⁹. q̄z ie sus nōdū erat clarificat⁹. Et clamat ꝓpheta. Quousq; ḡues corde? Ut q̄d diligitis vanitatē: ꝛ q̄ritis mēdaciū? Et scitote qm̄ dñs magnificauit sctm̄ suū. Clamat q̄usq; clamat scitote. Et ego tādiu nesciēs vanitatē dilexi: ꝛ mēdaciū q̄siui: ꝛ iō audiui ꝛ ꝓtremui: qm̄ talib⁹ dicit q̄ lē me fuisse remiscebar. In fantasiis enī q̄s ꝓ vitate tenuerā: vanitas erat ꝛ mendaciū. Et insonui multa grauiter ꝛ fortiter: ī dolore recordatōis mee. Que vtiñā audissent q̄ adhuc diligūt vanitatē ꝛ q̄rūt mēdaciū. Forte ꝓturbarēt: et euomuissent illō: ꝛ exaudires eos cū clamarēt ad te: qm̄ ꝥa morte carnis mortuus

est p nobis: q̄ te interpellat p nobis. Le
gebā. irascimī ⁊ nolite peccare. Et quō
mouebar de⁹ me⁹: q̄ iam didicerā irasci
mihi de p̄teritis vt de cetero nō peccarē:
Et merito irascī: qz nō alia natura gē
tis tenebraz de me peccabat: sic dicūt q̄
sibi nō irascunt et thesaurisant sibi iram
in die ire ⁊ reuelatōnis iusti iudicij tui.
Nec iā bona mea foris erāt nec oculi car
neis in isto sole q̄rebant. Volētes enim
gaudere forinsec⁹ facile euanescūt. ⁊ ef
fundunt in ea q̄ vident ⁊ tēpalia sunt. et
imagines eoz famelica cogitatōe lābūt.
Et o si fatigent inedia et dicāt. Quis o
stendit nobis bona? Et dicam⁹ ⁊ audi
ant. Signatuz est sup nos lumē vultus
tui dñe. Nō enī lumen nos sum⁹ qđ illu
minat omnē hominē veniētē in hūc mū
dum. sed illuminamur a te: vt q̄ fuimus
aliq̄n tenebre simus lux in te. O si vide
rent internū lumē eternū qđ ego qz gu
stauerā frendebā. qm̄ nō eis poterā ostē
dere si afferrēt ad me coz in oculi suis fo
ris a te: ⁊ dicerēt. q̄s ostēdit nobis bōa?
Ibi enī: vbi mihi irat⁹ erā int⁹ in cubili
vbi cōpunct⁹ erā. vbi sacrificauerā ma
ctās vetustatē meā: et inchoata medita
tōne renouatōis mee sperās in te. ibi mi
hi dulcescere cepas. ⁊ dederas leticiā in
corde meo. Et exclamabā legēs hec fo
ris: ⁊ agnoscēs int⁹. Nec volebā multi
plicari terrenis bonis duozās tempora
⁊ deuoratus tpalibz cū haberē in eterna
simplicitate aliud frumentū ⁊ vinū ⁊ ole
um. Et clamabā in cōsequnti ysu: clamo
re alto cordis mei. O in pace. O in idip
sum. O q̄d dixit. obdormiā ⁊ somnū ca
piā? Quoniā q̄s resistet nobis: cū fiet ser
mo q̄ scriptus ē. absorpta ē mors in vi
ctoria. Et tu es idipm valde: q̄ nō muta
ris ⁊ in te reqes oblīuiscēs laborē oim.
qm̄ null⁹ alius tecū: sed nec ad alia mul
ta adipiscēda q̄ nō sunt qđ tu. sz tu dñe
singulariter ī spe ⁊stituisti me. Legebā
⁊ ardebā: nec inueniebā q̄d facerē surdis
mortuis et q̄bz fuerā pestis latrator ama
rus ⁊ cecus aduersus lras de melle celi
melleas. ⁊ de lumīe tuo luminosas. ⁊ su
p inimicis scripture bui⁹ tabescebā q̄ndo
recordabar oia dieꝝ illoz feriatoz. Sz
nec oblit⁹ sū: nec silebo flagelli tui aspira
tē: ⁊ miricordie tue mirabilē celeritatez.
Dolore dentiū tūc excruciabar me. ⁊ cū
intātū inguascerem vt ñ valerē loqui: alcē
dit in coz meū admonere oēs meos qui
aderāt vt deplorarent te p me deū salutis
oimode. Et scripsi ß ī cera. ⁊ dedi eis vt
legerēt. Dolor vt genua supplici affectu
fixim⁹: fugit dolor ille. Sz quis dolor?
aut quō fugit? Expaui fateor dñe meus
deus me⁹. nihil enī tale ab ineunte etate
exptus fuerā. Et insinuati sunt mihi in
pfundo nut⁹ tui: ⁊ gaudēs ī fide laudani
nomē tuū. Et ea fides me secuꝝ esse non
sinebat de p̄teritis peccatis meis. q̄ mihi
p baptismū tuū remissa nōdū erāt. Re
nūciauī pactis vindemialibz vt scholasti
cis suis mediolanēses vēditorē ybozuꝝ
aliū puiderēt. qđ ⁊ tibi ego fuire delegi
sem ⁊ illi pfessiōi p̄ difficultate suspiran
di ac dolore pectoris nō sufficerē. Et in
sinuaui p lras antistiti tuo viro scrō am
brosio p̄stinos errores meos ⁊ pfens vo
tū meū: vt moneret q̄d mihi potissimuz
de libris tuis legendū esset. q̄ pcipiēdā
sit esaiā ppbetā: credo q⁹ p̄ ceteris euāge
lij vocatōisq̄ gentiū sit p̄nunciator apti
or. Verūtamen ego p̄mā hui⁹ lectōnem
nō intelligens: totūq̄ talē arbitrās di
stuli repetendū exercitatior in dominico
eloq̄o. Inde vbi tēpus aduenit quo me
nomen dare oporteret: relicto rure medi
olanū remeauimus. Placuit et alipio
nasci in te mecū iā induto humilitate sa
cramētis tuis ꝯgrua: ⁊ fortissimo domi
tori corpis: vsq̄ ad italicū solū glaciale
nudo pede obterendū insolito ausu. Ad
iunxim⁹ etiā nobis puez adeodatuz ex
me natū carnaliter de peccato meo. Tu
bene feceras eū. Annoz erat ferme quin
decim: ⁊ ingenio p̄ueniebat multos gue
⁊ doctos viros. Munera tua tibi cōfi
teor dñe de⁹ me⁹ creator oim ⁊ multū po
tens reformare nostra deformia. Nā ego
in illo puero p̄ter delictum nihil habe
bam. Quod enim enutriebatur a nobis
in disciplina tua: tu inspirabaris nobis

nullus alius. Munera tua tibi ꝓfiteor. Est liber noster q̃ inscribit de magistro Ipe ibi mecũ loquit. Tu scis illius esse sensa oĩa que inserunt ibi ex ꝑsona collocutoris mei. cũ esset in annis sexdecĩ: mlta eius alia mirabiliora expert⁹ sũ. Hoz rori mihi erat illud ingeniũ. Et q̃s ꝑter te taliũ miraculoz opifex? Cito de terra abstulisti vitã ei⁹: z securior eũ recordor: nõ timens q̃cq̃ puericie: nec adolescentie. nec oĩno homini illi. Sociauimus eũ coeuũ nobis in gratia tua educanduz in disciplĩa tua z baptizati sum⁹. z fugit a nobis sollicitudo vite ꝑterite. Nec satiabar illis diebꝫ dulcedie mirabili ꝑsidere altitudinẽ consilĩ tui sup salutẽ generis humani. Quãtũ fleui in himnis et cãticis tuis suaue sonãtis eccl'ie tue vocibus cõmotus acriter. Voces ille ĩflue bant auribꝫ meis. z eliq̃batur veritas tua in cor meũ. z ex ea estuabat inde affect⁹ pietatis z currebãt lachryme: z bñ mihi erat cũ eis. Nõ longe cepat mediolanen sis eccl'ia genus hoc ꝑsolatõis et exhortatõis celebrare magno studio fratꝝ cõcinentiũ vocibꝫ et cordibꝫ. Nimiz ann⁹ erat aut nõ multo ampli⁹: cũ iustina valentiniani regis pueri mater hoiem tuũ ambrosiũ ꝑsequeret hereſis sue causa q̃ fuerat seducta ab arrianis. Excubabat pia plebs in eccl'esia: mori parata cũ epi scopo suo seruo tuo. Ibi mater mea ãcilla tua sollicitudinis et vigiliaꝝ primas partes tenens oratõnibꝫ viuebat. Nos adhuc frigidi a calore spũs tui excitabamur: tamẽ ciuitate attonita atq̃ turbata Tũc himni et psalmi vt canerẽt fm morem oriental⁹ partiũ: ne popul⁹ merore tedio ꝓtabesceret institutũ est. z ex illo in hodiernũ retentũ: multis iã ac pene oĩbꝫ gregibꝫ tuis et p cetera orbis imitatibꝫ. Tũc memorato antistiti tuo p visuz apparuisti quo loco latere martirũ corpora prothasij z gerualij: q̃ per tot annos incorrupta in thesauro secreti tui recõdiderat vnde oportune ꝓmeres ad coercẽdam rabiẽ femineã: sed regiã. Cũ enĩ ꝓpalata et effossa digno cũ honore trãsferrent ad ambrosianã basilicã: nõ solũ q̃s immũdi vexabant spũs cõfessis eisdẽ demonibꝫ sanabant. verũ etiã q̃dã plures ãnos cecus ciuis ciuitatiq̃ notissim⁹: cũ populi tumultuãt⁹ leticie causã q̃sisset atq̃ audisset exiliuit. eoq̃ se vt duceret suũ ducẽ rogauit. Quo ꝓduct⁹ ipetrauit admiti: vt sudario tãgeret feretrũ p̃cioseĩ conspectu tuo mort⁹ sctoz tuoz. Qõ vbi secit atq̃ admouit oculꝫ: ꝓfestim apti sunt. Inde fama discurrẽs: ĩde laudes tue feruẽtes lucẽtes: inde illi⁹ inimice anim⁹ et si ad credẽdi sanitatẽ nõ applicat⁹: a pse q̃ndi tũ furore ꝓpsus ẽ. Gras tibi deus me⁹. Hũ z q̃ eduxisti recordatõez meaz vt hec etiã ꝓfiterer tibi q̃ magna oblitus ꝑterierã? Et tñ tũc cũ ita flagraret odor vnguẽtoz tuoz: nõ currebam⁹ post te. z ideo pl⁹ flebã inter cãtica himnoz tuorũ olim suspirãs tibi. z tãdẽ respirãs q̃ntũ patet aura i domo fenea. Qui habitare facis vnanimes i domo: ꝓsociasti nob z enodiũ iuuenem ex nostro municipio. Qui cũ agẽs i rebꝫ militaret: ꝓr nobis ad te ꝓuersus ẽ et baptisat⁹. z relicta militia secl'ari: accinct⁹ est in tua: simul eramus: simul habitabam⁹ placito sancto. Querebam⁹ q̃snã loc⁹ nos vtili⁹ haberet et seruiẽtes tibi pariter remeabam⁹ in africã. Et cum apud ostia tiberina essemus mater defuncta est. Multa ꝑtereo: q̃ multũ festino. Accipe ꝓfessiões meas z gratiaz actões de⁹ me⁹: de rebꝫ innũerabilibꝫ etiã i silẽtio. Sz nõ ꝑteribo q̃c q̃d mihi aĩa parturit de illa famula tua que me parturiuit et carne vt in hanc tẽ porzalẽ: et corde vt in eternã lucẽ renascerer. Non eius: sed tua dicam dona in ea. Neq̃ enĩ seipam fecerat: aut educauerat seipam. Tu creasti eã: nec pater nec mater sciebat qualis ex eis illa fieret. Et erudiuit eã in timore tuo ꝛga christi tui: regimẽ vnici filĩ tui in domo fideli bono mẽbro ecclesie tue. Nec tãtã erga suã disciplinã diligẽtiã mrĩs ꝑdicabat. q̃z famule cuiusdã decrepite: que ꝑez eius ĩfãtẽ portauerat. sic dorso ĝndiuscularũ puellaz paruuli portari solẽt. Cui⁹ rei gra z ꝓpt senectã ac mores optios in domo xp̃iana satis a dñis honorabat. Un

Caput 8.

etiā curā dñicaꝝ filiarū ꝓmissaꝝ sibi dili
gēter gerebat. ⁊ erat ī eis coercēdis cum
opus esset sctā seueritate vehemēs atq;
in docēdis sobria prudētia. Hā eas pre
ter illas horas q̄b ad mēsaꝝ pentū mode
ratissime alebant: etiā si erardescerēt siti
nec aquā bibere sinebat: pcauēs cōsue
tudinē malā: ⁊ addēs ꝥbū sanū. Modo
aquā bibitis qz in ptāte vinū nō habet
Cū aūt ad maritos veneritis: facte dñe
apothecaꝝ et cellariouꝝ aq̄ sozdebit. sed
mos potādi pualebit. Hac rōe pcipien
di et autozitate iperādi frenabat auiditā
tē teneriozē etatē et ipaꝝ puellaꝝ sitiz foz
mabat ad bonestū modū: vt iā nō liberꝝ
q̄ nō deceret. Et subrepserat tñ: sīc mi
hi filio famula tua narrabat: sbrepserat
ei vinolētia. Hā cū de more tāq̄ puella
sobria iuberēt a pentib⁹ ō cupa vinuꝝ ō
promere: sūmisso poculo q̄ desup patet
pulsq̄ i lagūculā funderet mez: ꝓmoriꝫ
labris sozbebat exiguū: qz ñ poterat am
pli⁹ sensu recusante. Nō enī vlla temulē
ta cupidie faciebat ḃ: sz q̄busdā supfluē
tiꝫ etatē excessiꝫ: q̄ ludicrē motiꝫ ebul
liūt. ⁊ ī puerilib⁹ animis maioꝝ pōdere p
mi solēt. Itaq̄ ad illō modicū q̄tidiana
modica addendo: qm̄ q̄ modica spernit
paulatī decidit: in ea ꝓsuetudie lapsa e
rat: vt ppe iā plenos mero caliculos ībi
anter hauriret. Ubi tūc sagax an⁹: ⁊ ve
hemēs illa pbibitio? Aunq̄d valebat a
liq̄d aduersus latētē morbū: nisi tua me
dicina dñe vigilaret sup nos? Absēte pa
tre ⁊ matre ⁊ nutritoriꝫ: tu pīsens: q̄ cre
asti. q̄ vocas: q̄ etiā p pōsitos hoīes bo
ni aliq̄d agis ad aīaꝝ salutē. q̄d tūc egisti
de⁹ me⁹. Uñ curasti? Uñ sanasti? Nōne
ptulisti duꝝ et acutū ex altera aīa ꝓui
ciū tāq̄ medicinale ferrū ex occultꝫ puisi
onib⁹ tuis. ⁊ vno ictu putredinē illā pci
disti? Ancilla eī cū q̄ solebat accedere ad
cupā litigās cū dña mīore: vt fit: sola cū
sola obiecḃ crimē amarissima īsultatōe
vocās meri bibulā. Quo illa stimulo p
cussa respexit fediratē suā: ꝓfestiq̄ dāna
uit atq̄ eruit. Sīc amici adulātes puer
tūt: sic inimici litigātes plerūq̄ corrigūt
Hec tu qō p eos agis: sz qō ipi voluerūt
retribuis eis. Illa enī irata exagitare ap
petiuit minorē dñaꝝ ñ sanare. ⁊ iō clācu
lo. aut qz ita eas iuenerat loc⁹ et tps lib⁹
aut ne forte ⁊ ipa pclitaret qō tā sero pu
didissz. At tu dñe rector celitū ⁊ terrēoꝝ
ad vsus tuos ptorq̄ns pfūda torrētis flu
xū seculoꝝ ordinās turbulētū: etiā ō al
teri⁹ aīe īsania sanasti alteram. Nec q̄q̄s
cū ḃ aduertit: potētie sue tribuat. si ꝥbo
ei⁹ alius corrigat quē vult corrigi. Edu
cata itaq̄ pudice ac sobrie potiusq̄ a te
subdita pentib⁹: q̄q̄ a pentib⁹ tibi. vbi ple
nis annis nubil' facta ē. tradita viro fui
uit veluti dño'. et sategit cū lucrari tibi.
loq̄ns te illi moriꝫ suis: q̄b eā pulcraꝝ
faciebas: ⁊ reuerēter amabilē atq̄ mira
bilē viro. Ita aūt tolerauit cubilī iurias
vt nullā ō hac re cū marito haberꝫ vnq̄
simultatē. Expectabat eī miscōiaꝝ rua
sup eū: vt ī te credēs castificaret. Erat ve
ro ille pterea sīc beniuolētia pcipuus. ira
ira feruid⁹. Sz nouerat hec ñ flistere ira
to viro. nō tm̄ facto sz ne ꝥbo q̄dē. Jam
ꝥo refracto ⁊ q̄eto cum opportunū vide
rat rōez facti sui reddebat. si forte ille in
cōsideratī⁹ ꝓmot⁹ fuerat. Denicq̄ cū ma
trone mīte: q̄ꝝ viri māsuetiores erāt pla
gaꝝ vestigia etiā ō honestata facie gere
rēt. inīc amica colloq̄a ille arguebāt mari
toꝝ vitā: hec eaꝝ līguā veluti p iocū q̄
uiter admonēs. exq̄ illas tabulas q̄ mīv
moniales vocāt recitari audissent. tanq̄
instrumēta q̄b ancille facte essent depu
tare debuissent, pinde mēores ꝺitōnis
supbire aduersus dños ñ optere. Cūq̄
mirarenī ille sciētes q̄ ferocē ꝓiugē su
stineret nūq̄ fuisse auditū. aut aliq̄ indi
cio claruisse q̄ patrici⁹ ceciderit vxorez
aut q̄ a se īuicē vl' vnū diē domestica lite
dissenserit. ⁊ cāz familiarit' q̄zerēt: doce
bat illa institutū suū qō sup memorati
Que obsuabāt expte gr̄ulabāt. q̄ nō ob
suabāt subiecte verabāt. Socꝝ etiā su
am ꝓmo susurrūs malaꝝ ancillaꝝ aduer
sus se irritataꝝ sic vicit obsequiōs pseue
rās tolerātia ⁊ māsuetudie. vt illa vltro si
lio suo mediaſ līguas famlaꝝ pderꝫ. q̄b
inīse ⁊ nuꝝ par domestica sbabāt: expe
teretq̄ vidictā Itaq̄ postea q̄ ille ⁊ mīri

obtēperās et curās familie disciplinaz: ꝛ ꝯcordie suoꝝ ꝑsulēs: ꝓditas ad ꝓdētis arbitriū ꝟberibꝫ coercuit. ꝓmisit illa ta/lia de se ꝑmia sperare debere. q̄cunq; de sua nuru sibi q̄ placerz mali aliq̄d loque ret: nullaq; iā audēte mēorabili int' se be/niuolētie suauitate vixerūt. Hoc q̄z illi bono mācipio tuo: in cui⁹ vtero me cre asti de⁹ me⁹ misericordia mea mun⁹ gran de donaueras: q̄ inter dissidētes atq; dis cordes q̄libet aīas vbi poterat tā se ꝑbe bat pacificā. vt cū ab vtraq; multa de i/uicē audiret amarissima: q̄lia solz eructa re turgēs atq; īdigesta discordia: q̄n ꝑsē ti amice de absente inimica ꝓ acida collo q̄a crudelitas eralaꝛ odioꝝ: nihil tñ alte ri de altera ꝓderet: nisi q̄ ad eas recōcili andas valeret. Paruū ꝟ bonū mihi vi/ derek: nisi turbas īnumerabiles tristz ex/ pirer: nescio q̄ horrēda pestilētia pctōruz latissime q̄aganteꝫ nō solū iratoꝝ inimi coꝝ iratz inimicis dicta ꝓdere: sz etiā q̄ ñ dicta sunt addere: cū ꝫ aīo hūano paruz esse debeat inimicicias hoīm nec excita/ re nec augere male loq̄ndo: nisi eas eriaz extinguere bñ loq̄ndo studuerit. q̄lis illa erat docēte te magistro intimo in schola pectoris. Deniq; etiā virū suū iā i extre/ ma vita ꝓpali ei⁹ lucrata est tibi. nec ī eo rat. Erat etiā serua seruoꝝ tuoꝝ. Quis/ q̄s eoꝝ nouerat eā: multū in ea laudabat ꝛ honorabat et diligebat te. q̄ sentiebat ꝑsentiā tuā ī corde ei⁹ sancte ꝙuersatiōis fructibꝫ testibꝫ. Fuerat enī vni⁹ viri vx/ oꝛ. mutuā vicē parentibꝫ reddiderat. do mū suā pie tractauerat. ī opibꝫ bonis te/ stimoniū habebat. Nutrierat filios toti ens eos parturiēs q̄tiēs a te deuiare cer nebat. Postrēo nobis dñe oībꝫ q̄ ex mu/ nere tuo sinis loq̄ seruis tuis q̄ añ doꝛ/ mitionē eius in te iā ꝓsociati viuebam⁹: ꝓcepta gr̄a baptismi tui: ita curaz gessit q̄si omnes genuissz. ita fuiuit q̄si ab oīb⁹ genita fuissz. Imminēte aūt die q̄ ex hac vita erat exitura: q̄e die tu nouerās ig/ rātibꝫ nobis: puenerat vt credo ꝓcurāte te occultis tuis modis: vt ego ꝛ ipa soli starem⁹ incūbētes ad q̄ndā fenestrā. vnd oꝛtus intra domū q̄ nos habebat ꝑspe/ ctabaꝫ illic apd ostia tiberina. vbi remo/ ti a turbis post lōgi itineꝛ laboꝛē īstau/ rabam⁹ nos nauigatiōi. Colloq̄bamur q̄ soli valde dulcit: ꝛ ꝓterita obliuiscētes in ea q̄ ante sunt extēti q̄rebam⁹ int' nos apud ꝑsentē ꝟitatē qd̄ tu es: q̄lis futura esset vita etna sctōꝝ: quā nec ocul⁹ vidit. nec auris audiuit: nec ī coꝛ hoīs ascēdit. Sz inhiabam⁹ oꝛe coꝛdis ī supna fluē ta font' tui: font' vite. q̄ ē apd te: vt ide ꝑ captu nr̄o aspsi quoq̄modo rē tātā cogi tarem⁹. Cūq; ad eū finē fmo ꝓduceret: vt carnaliū sensuū delectatio q̄ talibꝫ īn q̄ntalibus luce coꝛpea ꝑ illi⁹ vite iocūdi tate nō ꝓparatōe sz ne cōmemoratōe q̄/ dē digna videret: erigētes nos ardētioꝛe affectu ī idipm pambulauim⁹ gdati cū cta coꝛpalia ꝛ ipm celū vnd̄ sol ꝛ luna et stelle lucēt sup terrā. Et adhuc ascēdeba/ m⁹ interi⁹ cogitādo ꝛ loq̄ndo te ꝛ mirā do opa tua. ꝛ venim⁹ ī mētes nr̄as ꝛ trā scēdim⁹ eas. vt attigerem⁹ regionē ꝟbꝫ/ tatis indeficiētz. vbi pascis ist' ineꝛnuz ꝟitatis pabulo: ꝛ ibi vita sapīa est: ꝑ q̄m fiūt oīa ista et q̄ fuerūt ꝛ q̄ futura sunt. et ipa nō fit: sz sicē vt fuit. ꝛ sic erit sp: quī poti⁹ fuisse et futuꝝ esse nō ē ī ea: sz eē so lū: q̄m eterna est. Nā fuisse ꝛ futurū esse nō est etnū. Et dū loq̄mur ꝛ ībiam⁹ illi: attingim⁹ eā modice toto ictu coꝛdis: ꝛ suspirauimus ꝛ reliq̄m⁹ ibi religatas ꝑ mitias spūs. ꝛ remeauim⁹ ad strepitum oꝛis nr̄i: vbi ꝟbū ꝛ icipit et finit. Et q̄d sile ꝟbo tuo dño nr̄o i se pmanēti sine ve tustate atq; inouāti oīa? Dicebamus q̄. Si cui sileat tumult⁹ carnis: sileāt fāta sie tre ꝛ aq̄ꝝ ꝛ aerz. sileāt ꝛ poli: ꝛ ipa sibi aīa sileat: ꝛ trāseat se nō se cogitādo. Si/ leāt somnia ꝛ imaginarie reuelatōes. oīs lingua ꝛ oīe signū. ꝛ q̄cq̄d trānseūdo fit si cui sileat oīno. q̄m si q̄s audiat: dicūt hec oīa. nō ipa nos fecim⁹: sz fecit nos q̄ ma net inetnū. Dic dicz si iā taceāt q̄m ere xerit aurē ī eū q̄ fecit ea: ꝛ loq̄t ipe sol⁹ ñ ꝑ ea sz ꝑ seipm. vt audiam⁹ ꝟbū ei⁹ non ꝑ linguā carnis: neq; ꝑ vocem angeli: ne q; ꝑ sonitū nubis: neq; ꝑ enigma simili/ tudinis: sz ipm quē in bis amam⁹ ipsuz

sine his audiamus: sicut nūc extēdimus nos et rapida cogitatōe attingim⁹ eternā sapientiā sup oīa manētē: si ꝓtinuet hoc z subtrahant alie visiones longe ispares generis. z hec vna rapiat z absorbeat et recōdat in interiora gaudia spectatorē suū vt tal' sit sempiterna vita ille que fuit h momē tū intelligentie cui suspirauim⁹. Nonne h est. intra i gaudiū dñi tui? Et istō qn? An cū oēs resurgem⁹: sz nō oēs imutabimur? Dicebam⁹ talia: z si nō isto mō et his vbis. tū dñe tu scis q illo die cū talia loquerem⁹ et mūd⁹ iste nob intervba vilesceret cū oīb⁹ delectatōib⁹ suis. Tunc ait illa. Fili ignuz ad me attinet nulla re tā delector in hac vita. Quid hic faciaz adhuc et cur hic sim nescio: iā ꝓsumpta spe hui⁹ seculi. Unū erat ꝓpter qđ i hac vita aliqntū imorari cupiebā. vt te christianū catholicū viderē priusq morerer Cumulati⁹ h mihi de⁹ me⁹ pstitit: vt te etiā ꝓtēpta felicitate terrena seruū ei⁹ videā. Quid hic facio: Ad hec ei qđ rñderim nō satis recolo. Tū interea vix itra qnq dies aut nō m'to ampli⁹ decubuit febrib⁹. Et cū egrotaret qdā die defectū aīe passa ē. z paululū subtracta a pntib⁹. Nos ꝓcurrim⁹. Sz cito reddita ē sesui. z aspexit astantes me z fratrē meū. et ait nobis qsi qrenti similis. Ubi erā? Dein de nos intuēs merore attonitos: ponetis hic inqt matrē vestrā? Ego silebā z fletū frenabā. Frater aūt me⁹ qdā locut⁹ est q ea nō pegre: sz i patria defungi tāq felici⁹ optaret. Quo audito illa vultu anxio reuerberās eū oculis q talia saperet atq inde me intuēs: vide ait quid dicit Et mor ambob⁹: ponite inqt h corpus vbicūq. nihil vos ei⁹ cura ꝓturbet. Tā tū illud vos rogo: vt ad dñi altare memineritis mei vbi fueritis. Cūq hāc sentētiā vbis quib⁹ poterat explicasz: cōticuit. z ingnescente morbo exercebat. Ego vo cogitās dona tua de⁹ inuisibil' q immittis in corda fideliū tuorū. z pueniūt inde fruges admirabiles: gaudebā et gr̄ias agebā tibi. recolēs qđ nouerā. ignta cura semp estuasset de sepulcro qđ sibi puiderat et pparauerat iuxta corpus viri sui. Quia enī valde ꝓcordit vixerant: iā etiā volebat: vt est anim⁹ hūan⁹ min⁹ ca pax diuinor: adiūgi ad illā felicitatē: z cō memorari ab hoīb⁹: ꝓcessum sibi ee post trāsmarinā pegrinatiōez vt piūcta terra amboz cōiugū terra tegeret. Oñ ātista inanitas plenitudine bonitat' tue cepat in ei⁹ corde nō esse nesciebā: z letabar ad mirās q sic mihi apparuisset: qq et illo h mone nro ad fenestrā cū dixit: iā qd h facio: nō apparuit ꝺsiderare i patria mori. Audiui etiā postea q iā cū ostijs esse mus cū qbusdā amicis meis materna fiducia colloquebat qdā die de ꝓtēptu vite hui⁹: et bono mortis vbi ipe nō aderas te huius. et bono mortis vbi ipe nō aderas Illisq stupētib⁹ vtute femine quā tu deras ei qrentib⁹ vtz nō formidaret tas lōge a sua ciuitate corp⁹ relinqre. nihil silōge a sua ciuitate corp⁹ relinqre. nihil sit qt lōge est deo. neq timendū est ne ille nō agnoscat i fine seculi vnde me resuscitet. Ergo die nono egritudinis sue: anno quagesimo et sexto anno etatis sue: trigesimo z tercio etatis mee anīa illa religiosa z pia corpe soluta ē. ꝓremebā oculos ei⁹ z ꝓfluebat i pcordia mea mestitudo ingēs z trāsfluebat i lachrymas. ibiq oculi mei violento animi impio resorbebāt fō tē suū vsq ad siccitatē. z i tali luctamine valde male mihi erat. Tū vo vbi efflauit extremū spīm puer adeodat⁹ exclamauit i plāctū. atq ab oīb⁹ nobis coercitus tacuit. Hoc mō etiā meū qddaz puerile qđ labebat in fletus iuuenili voce cordis coercebat z tacebat. Neq enī decere arbitrabamur fun⁹ illō qstib⁹ lachrymosis gemitibusq celebrare. qz his plerūq solet deplorari qdā miseria morientiū. aut qsi oīmoda extinctio. At illa nec misere moriebat: nec oīno moriebat. Hoc et documētis moz ei⁹: z fide nō ficta: rōnibusq certis tenebamus. Quid erat ergo q intus mihi grauiter dolebat: nisi ex cōsuetudine simul viuēdi dulcissima z charissima repēte simul dirupta: vulnus recens? Gratulabar qdem testimonio ei⁹. qđ in ea ipa vltima egritudīe obsequijs meis interblādiens appellabat me piū. z ꝓmemorabat grādi dilectōis affectu nū q se audisse ex ore meo iaculatum in se

Capit. xi.

durū aut cōtumelioſuz ſermonē. Sz ta
men ꝺd tale de⁹ me⁹ ꝺ feciſti nos ? Quid
ꝓpabile habebat honoz a me delat⁹ illi.
z ſeruit⁹ ab illa mihi? Qm̄ itaqz deſere/
bar tā magno ei⁹ ſolacio ſauciabaꝯ ania
mea. z q̄ſi dilaniabaꝯ vita q̄ vna facta e/
rat ex mea z illi⁹. Cohibito g̃ a fletu illo
puero pſalteriū aguit enodi⁹: z cātare ce
pit pſalmū. Cui rñdebam⁹ oīs dom⁹
Miſericoꝛdiā et iudiciū cātabo tibi do
mine. Audito aūt ꝺd ageret ꝓueneꝛt ml̄
ti fratres ac religioſe femine: z de moze il
lis q̄ū officiū erat fun⁹ curātib⁹: ego ī p⁹
te vbi decēter poterā cū eis ꝺ me nō de/
ſerēdū eſſe cenſebāt: qō erat tp̄i ꝓgruum
diſputabā: eoqz fomēto ꝑitatis mitiga
bā cruciatū tibi notū. illis ignoꝛātib⁹ z ī
tente audiētib⁹. z ſine ſenſu doloꝛis me
eſſe arbitrātib⁹. At ego ī aurib⁹ tuis vbi
eoꝛ null⁹ audiebat. increpabā mollicie
affectus mei. z ꝓſtrigebā fluxum meoꝛ
cedebatqz mihi paululū. rurſuſqz impe/
tu ſuo ferebaꝯ non vſqz ad eruptōem la
chꝛymaꝝ. nec vſqz ad vultus mutatōz.
ſed ego ſciebā ꝺd coꝛde p̄merē. Et quia
mihi vehemēter diſplicebat tantū in me
poſſe hᶜ humana. que oꝛdie debito z ſoꝛ
te conditōis nr̄e accidere neceſſe eſt. alio
doloꝛe dolebā doloꝛē meū. et duplici tri
ſticia macerabar. Cū ecce coꝛp⁹ elatū ē:
imus et redimus ſine lachꝛymis. Nam
neqz in eis p̄cib⁹ quas tibi fudim⁹: cū of
ferret⁹ p ea ſacrificiū p̄cij noſtri. iā iuxta
ſepulcrū poſito cadauere p̄ius q̄ depo
neret: ſicut illic fieri ſolet: nec ī eis g̃ p̄ci/
bus fleui: ſed toto die granit⁹ occ'to me
ſtus erā. z mente turbata rogabaz te vt
poterā q̄ ſanares doloꝛē meū. nec facie/
bas credo ꝓmēdans memoꝛie mee: vl̄ ꝟ
vno documēto oīs cōſuetudis vincu
lū etiā aduerſus mentē: q̄ iā nō fallaci ꝟ/
bo paſcit. Viſum etiā mihi eſt vt irē la/
natū: q̄ audierā inde balneis nomē indi
tū. qz greci balanion dixerint: q̄ anxie/
tatē pellat ex aīo. Ecce z ꝟ ꝓfiteoꝛ miſe/
ricoꝛdie tue pater oꝛphanoꝝ: qm̄ laui: z
talis erā qualiſ p̄ius q̄ lauiſſem. neqz ei
ertudauit de coꝛde meo meoꝛ amaritu/
do. Deīde dormiui z euigilaui: z nō par/
ta ex parte mitigatū iueni doloꝛē meū.
atqz vt erā in lecto meo ſol⁹ recoꝛdatus
ſum veridicos ꝟſus ambꝛoſij tui. Tu es
eni deus creatoꝛ omniū: poliqz rectoꝛ.
veſtiēs diē decoꝛo lumine: noctē ſopoꝛ
gr̃a. artus ſolutos vt q̄es reddat laboꝛ
vſui. mēteſqz feſſas alleuet: luctuſqz ſol/
uat anxios. Atqz inde paulatim reduce
bā ī p̄riſtinū ſenſum ancillā tuā: ꝓuerſa
tionēqz ei⁹ piā in te z ſanctaz: ī nos blā/
dam atqz moꝛigerā. q̄ ſubito deſtitutus
ſum. et libuit flere in cōſpectu tuo ꝺ illa
z p illa. de me et p me. Et dimiſi lachꝛy/
mas q̄s̄ continebā vt efflueret q̄ntū vel/
lent ſubſternēs eas coꝛdi meo: et req̄euit
in eis: q̄m̄ ibi erāt aures tue: nō cuiuſqz
hoīs ſuꝑbe interp̄tātis ploꝛatū meum.
Et nunc dñe ꝓfiteoꝛ tibi in lr̄is. legat q̄
volet z interp̄tet vt volet. z ſi peccatū in
uenerit fleuiſſe me mr̄ez exigua pꝛte ho
re: mr̄em ocul⁹ meis interī moꝛtuā q̄ me
multos annos fleuerat: vt ocul⁹ tuiſ vi/
uerē: nō irrideat. ſz poti⁹ ſi eſt grādi cha/
ritate p peccatis meis fleat ip̄e ad te pa/
trē omniū fratrū chriſti tui. Ego aūt iā
ſanato coꝛde. ab illo vulnere ī q̄ poterat
redargui carnal⁹ affectus: fundo tibi de⁹
noſter p illa famula tua lōge aliō lachꝛy/
maꝝ genus: qō manat de ꝓcuſſo ſpū cō
ſideratōe p̄iculoꝝ oīs aīe q̄ in adā moꝛi
tur. Quāqz illa in chriſto viuificata etiā
nōdū carne reſoluta ſic vixerit vt laudet
nomen tuū in fide moꝛibuſqz ei⁹. nō tñ
audeo dicere ex q̄ ea p baptiſmū regene
raſti nullū ꝟbū exiſſe ab oze ei⁹ cōtra p̄ce
ptū tuū. Et dictū eſt a veritate filio tuo
Si quis dixerit fratri ſuo fatue. re⁹ erit
gehēne ignis. Et ve etiaa laudzbili vite
hoīm ſi remota miſericoꝛdia diſcutiaſ eā
Quia vero nō exquiris delicta vehemē
ter: fiducialiter ſperam⁹ aliq̄ apud te
locū inuenire indulgētie. Quiſq̄s aūt ti
bi enumerat vera merita ſua. ꝺd tibi enu
merat niſi munera tua? O ſi cognoſcant
ſe oēs homines. z qui gloꝛiaꝯ ī dño glo
rietur. Ego itaqz laus mea et vita mea
deus coꝛdis mei. ſepoſitis pauliſp boniſ
eius actibus: p quib⁹ tibi gaudens gra
tias ago. nunc p̄ꝛo peccatis matris mee

Capit. 13.

depcor te:exaudi me p medicinā vulnerū nostroz q̄ pependit in ligno.z sedens ad dexterā tuā te intpellat p nob Scio misericorditer opatā:z ex corde dimisisse debita debitoribz suis:dimitte illi z tu debita sua.si qua etiā ptraxit p tot ānos post aquā salutis. Dimitte dñe:dimitte obsecro.ne intres cum ea i iudiciū. Superexaltet misericordia iudiciū:quoniam eloquia tua vera sunt. z promisisti misericordiā mificordib. Quod vt esset tu dedisti eis.q̄ misereberis cui miserē eris. z misericordiā pstabis cui mificors fueris. Et credo iā feceris qō te rogo. sz voluntaria oris mei approba dñe. Nāq̄ illa imminēte die resolutōis sue nō cogitauit suū corpus sumptuose ptegi:aut cōdiri aromatib:aut monumētū electū cōcupiuit.aut curauit sepulcz patriū Nō ista mādauit nobis:sz tm̄modo memoriam sui ad altare tuū fieri desiderauit. cui nulli? diei ptermissione seruierat vñ sciret dispensari victimā sanctā: q̄ deletū ē cyrographū quod erat ptrariū nobis:q̄ triūphatus est hostis:qputās delicta nostra. z q̄:enī quid obiciat.z nihil inueniens in illo in q̄ vincimus. Quis ei reddet innocentē sanguinē? Quis ei restituet pciū quo nos emit: vt nos auferat ei. Ad cuius pcij nostri sacramētū:ligauit ancilla tua animā suā vinculo fidei. Nemo a ptectōe tua dirūpat eā. Nō se iterponat nec vi nec ifidijs leo et draco. Neq̄ enī rñdebit illa nihil se debere ne q̄ui catur et obtineat ab accusatore callido. sed respōdebit dimissa debita sua ab eo cui nemo reddet qō p nobis nō debens reddidit. Sic ergo in pace cū viro ante quē nulli et post quē nulli nupta est.cui seruiuit fructū tibi afferēs cū tolerantia. vt eū quoq̄ lucrarer tibi. Et inspira domine de? me?:inspira seruis tuis fratribus meis filijs tuis:dñis meis:quib z corde z voce et lr̄is seruio. vt quotquot hec legerint meminerint ad altare tuum monice famule tue cū patricio quondā eius cōiuge.p quoz̄ carnē introduxisti me in hāc vitā quēadmodū nescio. Deminerint cū affectu pio parentū meoz̄ in hac luce trāsitoria: z fratrū meoz̄ sub te patre in matre catholica: z ciuiū meorū in eternā hierusalē:cui suspirat pegrinatio populi tui ab exitu vsq̄ ad fin̄. vt quod a me illa poposcit extremū.vberius ei pstet in multoz orōib tā p̄ fessiones q̄ p orōes meas

Explicit liber nonus
Incipit decimus

Cognoscā te cognitor me? :cognoscaz te sicut et a te cognit? sū. Virtus anime mee:intra ī eā.z coapta tibi vt habeas et possideas sine macula et ruga. Hec est mea spes.ideo loquor et in ea spe gaudeo:quādo sanus gaudeo. Cetera vo vite hui? tāto min? flenda q̄nto magis fletur.z tanto magis flenda q̄nto minus fletur in eis. Ecce ei veritatē dilexisti:quoniā qui facit eā venit ad lucē. Volo eam facere ī corde meo coram te in confessiōe.in stilo autē meo coram multis testib. Et tibi quidē domine cui? oculi nuda est abyssus hūane cōscientie.q̄d occultū esset in me etiā si nollē pfiteri tibi. Te enī mihi absconderē non me tibi. Nunc aūt q̄ gemit? me? testis ē displicere me mihi:tu ffulges z places:z amaris z desideraris:vt erubescā de me z abiciā me atq̄ eligā te:et nec tibi nec mihi placeā nisi de te. Tibi q̄ dñe manifestus sum q̄cunq̄ sim.z q̄ fructu tibi cōfitear dixi. Neq̄ enī id ago vbis carnis z vocib:sed vbis anime z clamore cogitatōis:quē nouit auris tua. Cū enī malus sum:nihil est aliud pfiteri tibi q̄ displicere mihi. Cū vo pius.nihil est aliud pfiteri tibi q̄ h̄ nō tribuere mihi.qm̄ tu dñe benedicis iustū:sed prius eū iustificas impiū. Confessio itaq̄ mea de? meus in conspectu tuo tibi tacite fit:z nō tacite. Tacet enī strepitu:clamat affectu. Neq̄ enī dico recti aliq̄d hominib q̄ō n̄ a me tu prius audieris.aut etiā tu aliq̄d tu audies a me quod nō mihi tu prius dixeris. Quid mihi ergo est cū homib

vt audiāt ꝓfessiones meas. q̄s ipi sanatu
ri sint omnes lāguores meos? Curiosū
genus ad cognoscēdā vitā alienā: desidi
osum ad corrigēdā suā. Quid a me que
rūt audire q̄ sim: qui nolūt a te audire q̄
sint? Et vnde sciūt cū a meipo de meipo
audiūt: an verū dicā. quādoq̄dem nemo
scit hominū q̄d agat in hoīe nisi spiritus
homis q̄ in ipo est. Si autē a te audiūt
de seipis: nō poterūt dicere mentit dñs.
Quid est enī a te audire de se: nisi ꝓgno
scere se? Quis porro cognoscit t dic falsa
sum est: nisi ipe mentiat? Sed qz chari
tas omnia credit. inter eos vtiq̄ qs con
nexos sibimet vnū facit. ego quoq̄ dñe
etiā sic tibi ꝓfiteor vt audiāt hoīes q̄b
demonstrare nō possum an vera confi
tear. sed credūt mihi quorū mihi aures
charitas aperit. Verūtamen tu medice
meus intime quo fructu ista faciaz eliq̄
mihi. Nam ꝓfessiones pteritoz malorūz
meorū q̄ remisisti et texisti vt beares me
in te: mutās animā meā fide t sacramen
to tuo. cū legunt t audiunt excitant cor
ne dormiat in despatōe. t dicat: nō pos
sum: sed euigilet in amore misericordie
tue t dulcedine gre tue: q̄ potens est oīs
infirmus q̄ sibi p ipam fit cōscius infirmi
tatis sue. Et delectat bonos audire pte
rita mala eoz q̄ iam carēt eis. nec iō dele
ctat qz mala sunt: sed quia fuerūt t nō sūt
Quo itaq̄ fructu dñe deus meus cui q̄
tidie ꝓfitet conscietia mea: spe misericor
die tue securior q̄s inocētia sua. Quo fru
ctu q̄so etiā hoīb corā te ꝓfiteor per has
lras adhuc q̄s ego sim: nō quis fuerim?
Nam illū fructū vidi t ꝓmēorauī. Sed
q̄s adhuc sim. ecce in ipo tpe ꝓfessionuz
mearū. t multi hoc nosse cupiūt qui me
nouerūt et nō me nouerūt. q̄ ex me vl de
me aliq̄d audierūt. sed auris eoz nō ē ad
cor meū: vbi ego sum quicūq̄ sum. Vo
lunt ergo audire ꝓfitentē me q̄d ipe int
sim. qui nec oculū nec aurē: nec mentem
possunt intēdere: crediturī tamē volunt:
nunquid cognituri? Dicit enī eis chari
tas q̄ boni sunt. nō mentiri me de me ꝓfi
tentē. t ipa in eis credit mihi. Sz q̄ fru
ctu id volūt? An ꝓgratulari mihi cupi
unt cū audierint q̄ntū ad te accedā mu
nere tuo: t orare p me cū audierīt q̄ntuz
retarder pondere meo? Indicabo talib
Nō enī paruus est fruct⁹ dñe de⁹ meus:
vt a multis tibi gr̄e agant de nobis: et a
multis rogerī p nobis. Amet in me fra
ternus anim⁹ qō amandū doces. t dole
at in me qō dolēdū doces. Anim⁹ ille q̄
faciat fratern⁹ nō extrane⁹. nō filioz alie
norū: quoz os locutū est vanitatē: t dex
tera eoz dextera iniq̄tatis. sed fratern⁹
ille q̄ cū approbat me gaudet ō me. Cū
autē improbat me ꝓtristat p me. quia si
ue approbet siue iprobet: diligit me. In
dicabo me talib: respirēt in bonis meis.
suspirēt in malis meis. Bona mea istitu
ta tua sunt t dona tua. mala mea delicta
mea sunt et iudicia tua. Respirēt in illis.
suspirēt in his. Et hymnus et flet⁹ ascē
dant in cōspectū tuū de fraternis cordi
bus thuribulis tuis. Tu aūt dñe dilec
tat⁹ odore sancti tēpli tui. miserere mei
fm magnā misericordiā tuā: ppt nomē
tuū: t nequaq̄ deserēs cepta tua ꝓfūma
imperfecta mea. Hic est fruct⁹ ꝓfessionū
meaz: nō qualis fuerim: sed q̄lis sim: vt
hoc ꝓfitear: nō tm̄ corā te secreta exulta
tōe cū tremore: t secreto merore cuz spe:
sed etiā in auribz credentiū filiorū hoim.
socioz gaudū mei: t ꝓsortiū mortalitatis
mee. ciuiū meoz t mecū pegrinoz pce
dentiū et consequentiū: et comitum vie
mee. Hi sunt serui tui fratres mei quos
filios tuos esse voluisti dños meos. q̄b
iussisti vt seruiā: si volo tecū de te viuere
Et hoc mihi verbū tuū parū erat si lo
q̄ndo precipet: nisi et faciēdo pīret. Et
ego id ago factis et dict̄. id ago sub alis
tuis nimis cū ingenti piculo: nisi qz sub
alis tuis tibi subdita est aīa mea: t infir
mitas mea tibi nota est. Parvul⁹ suz: sz
viuit semp pater me⁹: t idone⁹ est mihi
tutor meus. Idē ipe est enī q̄ genuit me
t tuet me. t tuipe es omnia bona mea. tu
omnipotēs q̄ mecū es: t prius q̄s tecū sim
Indicabo ergo talib qualib iubes vt
seruiā: nō quis fuerim sed q̄s iam sim: t
q̄s adhuc sim. sz neq̄s meipm dīudico.
Sic itaq̄ audiar. Tu enī dñe dīudicas

Capm l. 5.

me. Quia et si nemo scit hominū q̄ sunt hominis: nisi spūs hois q̄ in ipo ē. tñ est aliq̄d hois qđ nec ipe scit spūs hois q̄ i ipo ē. Tu aūt dñe scis ei⁹ oia q̄ fecisti eū. Ego vo cū vis p tuo ꝓspectu me despiciam. ⁊ estimē me terrā ⁊ cinerē. tñ aliq̄d ō te scio qđ de me nescio. Et certe nūc videmus p speculū i enigmate. nōdū facie ad faciē. Et iō cū diu pegrinor abs te mihi sum ꝓsentior cū tibi. ⁊ tñ te noui nll'o mō posse violari. Ego vo q̄bꝫ tēptatōibus resistere valeā: q̄busue nō valeaz nescio. Et spes es: qz fidel es: q̄ nos ñ sinis tēptari sup̄ cū possum⁹ ferre. sz facis cuz tēptatōe etiā exitū vt possum⁹ sustinere Cōfitear g̃ q̄d de me sciā: ꝓfitear ⁊ q̄d ō me nesciam. Qm̄ ⁊ qđ de me scio te mihi lucente scio. ⁊ qđ de me nescio tādiu nescio donec fiāt tenebre mee sic̄ meridies in vultu tuo: nō dubia sz certa ꝓscientia.

Cap. 1. 6.

Dñe amo te. Percussisti cor meum vbo tuo ⁊ amaui te. Sed ⁊ celū ⁊ terra ⁊ oia q̄ in eis sunt: ecce vndiq̄ mihi dicūt vt te amem. nec cessant dicere oīb⁹ vt sint inexcusabiles. Alti⁹ autē tu misereber cui misertus eris. ⁊ misericordiā p̄stabis cui misericors fueris. Alioq̄n celuz et terra surdis loquunt laudes tuas. Quid aūt amo cū te amo? Nō speciē corpis: nec decus tpis. nec cādorē lucis. ecce ist̄ amicū oculis: nō dulces melodias suauium cātilenaz omnimodaz. nō floz ⁊ vnguēt oz ⁊ aromatū suaue olentia. nō mānā ⁊ mella. nō mēbra acceptabilia carnis amplexib⁹. nō hec amo cū amo deū meum. ⁊ tñ amo q̄ndā lucē ⁊ q̄ndā vocē: ⁊ q̄ndā odorē: ⁊ quendā cibū: ⁊ quendā āplexū cū amo deū meū. lucē. vocē. odorē. cibū. amplexū interiozis hois mei. vbi fulget anime mee qđ nō capit loc⁹: ⁊ vbi sonat qđ nō rapit tpus. ⁊ vbi olet qđ nō spargit flatus. ⁊ vbi sapit qđ nō minuit eda citas. ⁊ vbi heret qđ nō diuellit satietas Hoc ē qđ amo cū deū meū amo. Et q̄d est ista? Interrogaui terrā: ⁊ dixit. nō sum. ⁊ q̄cunq̄ in eadem sunt: idē ꝓfessa sunt. Interrogaui mare ⁊ abyssos: ⁊ reptilia animaz viuaz: ⁊ responderūt. Non sumus deus tuus. quere sup̄ nos. Interrogaui auras flabiles: ⁊ inq̄t vniuersus aer cū incolis suis. Fallit anaximenes: nō sum deus tu⁹. Interrogaui celū. solē lunā. stellas. neq̄ nos sumus deus quez q̄ris inquiūt. Et dixi oīb⁹ his q̄ circumstāt fores carnis mee. dicite mihi de deo meo qđ vos nō estis. dicite mihi de illo aliq̄d. Et exclamauerūt voce magna. ip se fecit nos. Interrogatio mea. intentio mea: ⁊ respōsio eoz̄ species eoz̄. Et direxi me ad me: ⁊ dixi mihi. Tu quis es? Et rñdi. homo. Et ecce corpus ⁊ ania in me mihi p̄sto sunt. vnū exteri⁹ ⁊ alterū interius. Quid hoz̄ est vnde q̄rere ōbui deū meū quē iam quesiuerā p corpus a terra vsq̄ ad celū quousq̄ potui mittere nūcios radios oculoz̄ meoz̄. Sz melius qđ interi⁹. Ei quippe renūciabant oēs nunciī corpales p̄sidenti ⁊ iudicā ti de respōsiōib⁹ celi ⁊ terre ⁊ omniū que in eis sunt dicētiuz. nō sum⁹ deus. ⁊ ipe fecit nos. Domo interioz cognouit hec p exterioris ministeriū. ego interior cogui hec: ego ego anim⁹ p sensus corporis mei. Interrogaui mūdi molē de dō meo ⁊ respōdit mihi. Non ego sum sz ipe me fecit. Nonne omnib⁹ q̄bꝫ integer sensus est apparet hec species? Cur nō oīb⁹ eadem loquit? Animalia pusilla et magna vident eam: sz interrogare neq̄unt. Non enim p̄posita est in eis nunciātibus sensib⁹ iudex ratio. Homines aūt possunt interrogare: vt inuisibilia dei p ea que facta sunt intellecta conspiciant. Sz amore subdunt eis. ⁊ subditi iudicare ñ possunt. Nec respondēt ista interrogātibus nisi iudicantib⁹. nec vocē suā mutāt. id ē speciē suā. si alius tm̄ videat. alius autē videns interroget: vt aliter illi appareat aliter huic. sed eodē mō vtriq̄ apparet. illi muta est: huic loquit: imo vero omnibus loquit: sed illi intelligūt q̄ ei⁹ voces acceptā foris intus cū veritate ꝓferunt. Veritas enī dicit mihi. Non est de⁹ tu⁹ celū et terra neq̄ omne corpus. Hoc dicit eoz̄ natura. Vide. En moles minor est in parte cū in toto. Jam tu melior es. tibi dico aīa: qm̄ tu vegetas molē corporis tui: p̄bens ei vitā quod nullū corp⁹

pstat corpi. Deus aūt tuus: etiā tibi vi/
ta est. Quid ergo amo cū deū meū amo? Cap. xv
Quis est ille sup caput aīe mee? Per ip/
sam aīaz meā ascendā ad illum. Trāsibo
vim meā qua hereo corpi: z vitalit cōpa
gem ei⁹ repleo. nō ea vi reperio deū meū
Nā repiret equus z mul⁹ qbz nō est itel
lectus. z est eadē vis q viuūt etiā corz
corpa. Est alia vis nō solū q viuificat: sz
etiā qua sensifico carnē meā quā mihi fa
bricauit dñs. iubens ocl'o vt nō audiat.
z auri vt nō videat: sed illi p quē videā.
huic p quā audiā: z pprīa singulati cete
ris sensibz sedibz suis z officijs suis q di
uersa p eos ago: vn⁹ ego animus. Trāsi
bo z istā vim meā. Nā z hanc habz equ⁹
z mul⁹. Sentiūt enī etiaz ipi p corpus:
Trāsibo ergo z ista nature mee gradibz Cap. xvi
ascendēs ad eū q fecit me. z venio i cāpos
z lata ptoria memorie mee. vbi sunt the
sauri innūerabiliū imaginū de buinsce/
modi rebz sensibz inuectaz. Ibi recōdi/
tū est qcqd etiā cogitam⁹: vl augēdo vl
minuēdo vl vtcunqz variādo ea que sen
sus attigerit. Et si qd aliud pmendatuz
z repositū est: qđ nōdū absorbuit z sepe/
liuit oblīuio. Ibi qñ sum posco vt pfera
tur qcqd volo. Et q̄dam statim pdeūt:
q̄dam requirunt diuti⁹ z tāqz de abstru
sioribz quibusdā receptaculis eruunt. q̄
dam caterwatim se pruunt: z dū aliō pe
titur z q̄situr: psiliūt in mediū q̄si dicen
tia. Ne forte nos sum⁹? Et abigo ea ma
nu cordis a facie recordatōis mee donec
enubilet illud qđ volo. atqz in ꝓspectuz
pdeat ex abditis. Alia facilit atqz imp
turbata serie sicut poscunt suggerunt. z
cedūt pcedentia ꝓsequentibz: z cedēdo con
dunt. itez cū voluero pcessura. Qđ totū
fit cū aliqd narro memorit. Ibi sūt oīa
distincte generatimqz seruata: que suo q
qz aditu ingesta sunt. sicut lux atqz oīes
colores formeqz corpoz p ocl'os. p aures
autē omnia genera sonoz. omnesqz odo
res p aditū nariū. oēs sapores p oris adi
tū. ad sensum autē toti⁹ corpis qd duz.
qd molle. qd caliduz frigidūue: lene aut
asperū. graue seu leue: siue extrīsec⁹ siue i
trinsecus corpori. Hec oīa recipit reco/
lenda cū opus est et retractāda grandis
memorie recessus. z nescio q secreti atqz
ineffabiles sinus eius: que oīa suis quē/
qz fozibus intrāt ad eā. z reponunt i ea.
Hec ipa tū intrāt: sed rez sensaz imagi/
nes illic psto sunt cogitatōi reminiscenti
eas. Que quō fabricate sint quis dīc. cū
appareat quibz sensibz rapte sint interi/
usqz recōdite? Nā z in tenebris atqz in si
lentio dū habito. i memoria mea pfero si
volo colores z discerno int albū z nigz:
z inter quos alios volo. Nec incurrunt
soni atqz pturbāt qō p ocl'os haustū ꝓsi
dero: cū et ipi ibi sint. z q̄si seorsum repo
siti lateāt. Nā z ipos posco si placz. atqz
adsunt ilico. Et quiescēte lingua ac silē/
te gutture canto q̄ntū volo. imaginesqz
ille colorū que nihilomin⁹ ibi sunt nō se
interponūt neqz interrūpunt. cū thesau
rus ali⁹ retractatur q̄ influxit ab auribz.
Ita cetera que p sensus ceteros ingesta
atqz ꝓgesta sunt recordor. put libet. z au
ram liliorū discerno a violis: nihil olfaci
ens. z mel dfruto leue aspero nil tum gu
stando neqz contractādo: sed remiscēdo
antepono. Intus hec ago in aula ingen
ti memorie mee. Ibi enī mihi celū z ter/
ra z mare pstō sunt cū omnibz que in eis
sentire potui: preter illa que oblit⁹ sum.
Ibi mihi z ipe occurro: meqz recolo qd
quādo et vbi egerim. quoqz mō cū age
rem affectus fuerim. Ibi sunt omnia q̄ si
ue expta a me siue credita memī. Ex ea/
dem copia etiā similitudines rez vel expta
rum vel ex eis quas exptus sum credita
rum alias atqz alias z ipe ꝓtexo pteritī.
atqz ex his etiā futuras actōes: z euenta
z spes: z hec oīa rursus quasi psētia me
ditor. Faciā hoc aut illō: dico apud me
in ipo ingenti sinu animi mei pleno tot
z tantaz rez imaginibz. z hoc aut illō se
quet. O si esset hoc aut illō. Auertat de⁹
hoc aut illud. Dico apud me ista. Et cū
dico pstō sunt imagies omniū que dico
ex eodem thesauro memorie. nec oīno
aliqd corū dicerē si defuissent. O magna
ista vis est memorie. magna nimis deus
me⁹. penetrale amplū z īfinitū. Quis ad
fundū eius puenit? Et vis est hec animi

mei atq; ad meam naturā ptinet. nec ego ipe capio totū qđ sum. Ergo anim⁹ ad habēdū seipm angust⁹ ē. vt vbi sit quid sui nō capiat. Numqđ extra ipm ac nō i ipo: Quō g nō capit. Multa mihi sup ꝓ oborītur admiratio: stupor apphēdit me. Et eunt hoies admirari alta mōtiū z ingētes fluctus maris. z latissimos lapsus fluminū: z oceani ambitū: et giros sideꝝ. z relinquūt seipos nec mirāt. Q, cū dicerē hec oia nō ea videbā oculꝫ. nec tñ dicerē nisi montes et fluct⁹ et flumīa z sidera q̄ vidi z oceanū quē credidi int⁹ in memoria mea videre spacijs tñ ingētibꝫ q̄si foris viderē. Nec ea tñ videndo absorbui qñ vidi oculꝫ. nec ipa sūt apud me sed imagies eoꝝ. Et noui qđ ex quo sensu corpis impssum sit mihi sed nō ea sola gestat immēsa ista capacitas memorie mee. Hinc sunt z illa oia q̄ de doctrinis liberalibꝫ ꝑcepta nōdū excidērūt q̄si remota interioze loco nō loco. nec eoꝝ imagines sz res ipas gero. Nā qđ sit literatura: qđ peritia disputādi. qt genera q̄stionū. qđ qđ hoꝝ scio sic ē in memoria mea: vt nō retēta imagine rē foris reliq̄rim: aut sonuerit z ꝑterierit. sic vox impssa p aures vestigio q̄ recolerē: q̄si sonaret cū ia nō sonaret. aut sic odor dū trāsit et euanescit in vētos olfatū afficit. vñ trajcit in memoriā imaginē sui. quā remiscēdo repetam⁹. aut sic cibꝫ q̄ certe i ventre ia nō sapit. z tñ i memoria q̄si sapit. aut sicut aliqđ qđ corpe tangēdo sentiꝫ. qđ etiā sepatū a nob imaginaꝫ mēoria. Iste qppe res nō intromittūt ad eā. sz eaꝝ sole imagines mira celeritate capiūt: z miris tanq̄ cellꝫ reponunt. z mirabilit̄ coꝝdando ꝓferunt. At vo cū audio tria genera esse q̄stionū: an sit: qđ sit: qle sit. Honoꝝ qđē qđ hec vba ꝓfecta sunt imagines teneo. z eos p aures cū strepitu transisse: ac ia nō esse scio. Res vo ipas q̄ illis significant sonis neq; vllo sensu corpis attigi: neq; vspiā vidi ꝑter animū meū. z i memoria recōdidi nō imagies earuꝫ sed ipas. Que vñ ad me intrauerint. dicant si possunt. Nā percurro ianuas oīs carnis mee: nec iuenio q̄ eaꝝ igresse sint.

Capitl. 9.

Capitl. 10

Quippe oculi dicūt. Si colorate fūt nobis eas nunciauim⁹. Aures dicūt. Si sonuerūt a nobis īdicate sunt. Nares dicūt. Si oluerūt p nos trāsierūt. Dicit eria⁹ sensus gustādi. Si sapor nō ē: nihil me interroges. Tact⁹ dicit. Si corpulētū ñ est: nō ꝓtractaui. Si nō ꝓtractaui nō indicaui. Uñ z q̄ hec intrauerīt i memoriā meā: Nescio quō. Nā cū ea didici ñ credidi alieno corde: sed i meo recognoui z va esse approbaui: z cōmendaui et rāq̄ reponēs vñ ꝓferrē cū vellē. Ibi g erāt: z anteq̄ ea didicissem: sz i memoria ñ erāt. Ubi ergo aut q̄re cū dicerent agnoui: et dixi ita est z vez ē. nisi qz ia erāt i memoria. sz tā remota z retrusa: q̄si i cauis abditioribꝫ: vt nisi admonēte aliq̄ eruerent ea fortasse cogitare nō possem? Quocirca inuenim⁹ nihil esse aliō discere ista q̄rū nō p sensus haurim⁹ imagines. sed sine imaginibꝫ sicuti sunt p seipa int⁹ cernim⁹: nisi ea q̄ passim atq; īdisposite memoria cōtinebat cogitādo q̄si colligere atq; animaduertēdo curare: vt tanq̄ ad manū posita in ipa memoria: vbi sparsa ꝑus et neglecta latitabāt. ia familiari intētōi facile occurrāt. Et q̄ multa hmōi gestat memoria mea: que ia inuēta sunt. z sicut dixi q̄si ad manū posita: q̄ z didicisse et nosse dicimur. Que si modestiꝫ tēpoꝝ internallis recolere desinero: ita rursus demergunt: z q̄si in remotiora penetralia dilabunt. vt denuo velut noua extra cogitāda sint in idē itez. Neq; enī ē aliq̄ regio coꝝ et cogenda rursus vt sciri possint. i. velut ex q̄dam dispsione colligēda vnde dictū est cogitare. Nā cogo z cogito. sic est vt ago z actito: facio z factito. Uerūtamē sibi animꝰ hoc ꝓbū ꝑpe vē dicauit: vt nō qđ alibi: sed qđ in alio colligit. i. cogit: cogitari ꝑpe ia dicat. Itē cōtinet mēoria numeroꝝ dimēsionūq; rōnes et leges innumerabiles. q̄ꝝ nulla corpis sensus impssit. quia nec ipe colorate sunt. aut sonant: aut olent. aut gustate. aut ꝓtractate sunt. Audiui sonos vboꝝ quibus significant: cum de his differit: sed illi alij sunt. Nam illi aliter grece: aliter latine sonant. iste vo res nec grece nec

latine sunt. nec aliō eloquioꝝ genꝰ. Vi/di lineas fabroꝝ: vl etiā tenuissimas. sic filū arance. sed ille alie sunt. nō sunt ima gines eaꝝ ꝙs mihi nūciauit carnis ocu lus. Nouit eas ā ſq̄s sine vlla cogitatiōe q̄liscunq̄ cordis: intus agnouit eas. Sē si etiā numeros oīb corpis sensib quos numeramꝰ. sz illi alij sunt q̄b nūeramꝰ. nec imagines istoꝝ sunt: z iō valde sunt. Rideat me ista dicentē q̄ eos nō videt. z ego doleā ridētē me. Hec oīa mēoria te/nēo: z quoquo mō ea didiceriz memoria teneo. Multa etiā q̄ aduersus hec falsis/sime disputarī audiui z memoria teneo. q̄ tā etsi falsa sunt: tamē ea memisse me nō est falsum. z discreuisse me inter illa ꝙa z hec falsa q̄ ꝓtradicunt. z hoc memī. Ali terq̄ nūc video discernere me ista. aliter aūt memini sepe me discreuisse cū ea se/pe cogitarē. Ergo z intellexisse me sepiꝰ ista memini. z qđ nūc discerno z intelli/go recōdo in memoria: vt postea me nūc intellexisse meminerim. Ergo z memisse me memini. sicut postea qđ hec remisci nunc potui si recordabor. vtiq̄ per vim memorie recordabor Affectiōes quoq̄ animi mei eadē memoria ꝓtinet. non illo mō quo eos habz ipe animus cū patit eas. sed alio multū diuerso. sicut se habz vis memorie. Nā z letatū me fuisse remi scor: nō letus. z tristiciā meā ꝓteritā rcor dor nō tristis. Et me aliq̄n timuisse reco lo sine timore. z pristine cupiditatis sine cupiditate sum memor aliq̄n. Et ecōtra rio tristiciā meā trāsactā letus remiscor z tristis leticiā. Qđ mirandū nō est ꝙ cor/pore. Aliud enī animꝰ. aliud corpꝰ. Ita q̄ si ꝓteritū dolorē corpis gaudēs memi ñ ita miz ē. Dic ꝙo cū animꝰ sit etiā ipa memoria. Nam z cū mandamꝰ aliq̄d vt memoriter habeaꝝ: dicimꝰ. vide vt illō i animo habeas. z cū obliuiscimur dicimꝰ. nō fuit in animo: z ela pſum est aīo: ipam memoriā vocantes animū. Cū ergo ita sit q̄d est hoc q̄ cū tristiciā meā ꝓteritaz letus memini: animꝰ habz leticiā et me/moria tristiciā. letusq̄ est animꝰ ex eo q̄ est ei leticia. memoria ꝙo ex eo q̄ inest ei tristicia: tristis nō est: Num forte nō pti

Cap. 13

net ad animū? Quis ꝝ dixerit? Nimirū ergo memoria quasi venter est animi. le/ticia ꝙo atq̄ tristicia q̄si cibus dulcis et amar. Cum memorie ꝰmēdanꝰ: q̄si tra iecta in ventrē recondi illic possunt. sape non possunt. Ridiculū est hec illis simi lia putare: nec tamē sunt oīmodo dissi milia. Sed ecce de memoria ꝓfero cum dico q̄ttuor esse ꝓturbatiōes animi: cupi ditatē: leticiā: metū: tristiciā. Et quicq̄d ō his disputare potero. diuidēdo singu la p̄ species sui cuiusq̄ generis: z diffini endo: ibi inuenio q̄d dicam atq̄ inde p/fero. nec tamē vlla eaꝝ ꝓturbatiōne ꝓtur bor: cū eas reminiscēdo ꝰmemoro: z an/teq̄ recolerenꝰ a me z retractarēꝰ: ibi e/rant. ppterea inde p̄ recordatiōnez potu ere depromi. Forte ergo sicut de ventre cibi ruminādo: sic ista de memoria rcor/dando pferunꝰ. Cur igitur in ore cogita tōis nō sentiꝰ a disputāte: hoc est a remi/scente leticie dulcedo vl amaritudo me/sticie: An in ꝝ dissimile est qđ nō vndiq̄ simile est: Quis enī talia volēs loquere tur si quotiēs tristiciā metūue nomina/mus: totiens merere vel timere cogere/mur: Et tamē ñ ea loq̄remur nisi i mēo ria nostra nō tm̄ sonos nominū ꝝm ima gines impssas sensib corpis: sz etiā rerū ipaꝝ notiōes inuenirem. quas nulla ia nua carnis accepim. sed eas ipe animus p̄ experientiā passionū suaꝝ sentiēs me/morie ꝰmēdauit. aut ipa sibi hec etiā ñ ꝰmendata retinuit. Sed vtruz p̄ imagi nes an nō ꝙs facile dixerim: Nomino q̄p pe lapidē. nomino solē. cum res ipe non adsunt sensib meis. in mēoria sane mea ꝓsto sunt imagines eaꝝ. Nomino dolo rem corpis. nec mihi adest dū nihil dolz Nisi tamē adesset imago eius in memo ria mea. nescirem q̄d dicerem. nec eaz in disputādo a voluptate discernerē. No/mino salutē corpis: cum saluo sum cor/pore. adest mihi q̄dē res ipa: verūtñ nisi et imago eius inesset in mēoria mea. nul lo modo recordarer q̄d hui? noīs signi/ficaret sonus. nec egrotātes agnoscerent salute nominata q̄d esset dictū: nisi eadez imago vi memorie teneret. q̄uis ipa res

Cap. 14

Cap. 15.

abesset a corpe. Homino numeros qbꝫ numeram⁹. en adsunt in memoria mea
n imagines eoꝝ sꝫ ipi. Homino imagi
nē solis. ꝛ hec adest in memoria mea. He
qꝫ enī imaginē imaginis ei⁹: sꝫ ipaz reco
lo. ipa mihi remiscenti pstō est Homino
memoriā ꝛ agnosco qō nomino. Et vbi
agnosco nisi ī ipa memoria? Num ꝛ ipa
p imaginē suā sibi adest: ac nō p seipam.
Quid cū obliuionē nomino. atꝫ itidez
agnosco qō nomino: vñ agnoscerem nisi
memissem? Nō eundē sonū nomis dico.
sed rē quā significat. Quā si oblit⁹ essez.
q̄d ille valeret son⁹ agnoscere vticꝫ ñ va
lerē. Ergo cū memoriā memī: p seipam
sibi pstō est ipa memoria. Cū vo memi
ni obliuionē ꝛ memoria pstō ē et obliuio
Memoria qua memineri: obliuio quā
meminerim. Sed q̄d est obliuio nisi p
uatio memorie? Quō g̃ adest vt eā memi
nerim. qñ cum adest meminisse nō possū
At si qō meminim⁹ memoria retinem⁹.
obliuionē aūt nisi memissem⁹ neq̄qꝫ pos
semus audito isto noīe rē que illo signi
cat sono agnoscere. Memoria retinetur
obliuio. Adest g̃ ne obliuiscamur. q̄ cuz
adest obliuiscimur. An ex hoc intelligi
tur nō p seipaz inesse memorie cū eā me
minim⁹: sed p imaginē suā. qz si p seipaz
pstō esset obliuio: nō vt memissem⁹: sed
vt obliuiscaremur efficeret? Et ꝟ q̄s tā
dem indagabit? Quis pphēdet quō sit?
Ego certe dñe laboro hic ꝛ laboro ī me
ipo. fact⁹ sum mihi terra difficultatis et
sudoris nimij. Necꝫ enī nūc scrutamur
plagas celi. aut sidez interualla dimeti
mur. vl terre libramēta q̄rimus. Ego sū
q̄ memini. ego animus. Hon tā miꝝ si a
me lōge est: q̄d ego nō sum. Quid aūt
ꝓpinquus meipo mihi? Et ecce memorie
mee vis nō comphēdit a me: cū ipm me
nō dicā pter illā. Quid enī dictur⁹ sum
qñ mihi certū ē memisse me obliuionē?
An dictur⁹ sum nō esse ī memoria mea
qō memini? An dictur⁹ sum ad ꝟ inesse
obliuionē in memoria mea vt nō obliui
scar? Utrūcꝫ absurdissimū est. Quid il
lud terciū? Quo pacto dicā imaginē ob
liuiois teneri mēoria mea ñ ipaz obliui
onē cū eam memī? Quo pacto ꝛ ꝟ dicā.
qñquidē cū imprimit rei cuiuscꝫ imago
in mēoria: pus necesse est vt adsit res ipa
vnde illa imago possit imprimi. Sic enī
Carthaginis memī: sic omniū locoꝝ q̄bꝫ
interfui. sic facies hoīm q̄s vidi et cetero
rū sensuum nūciata: sic ipi⁹ corpis salu
tē siue dolorē. Cū pstō esset ista: cepit ab
eis imagines memoria q̄s intuerer pesen
tes. ꝛ retractarē aīo cū illa ꝛ absentia re
miniscerer. Si ergo p imaginē suā nō p
seipam in mēoria tenet obliuio: ipa vti
cꝫ aderat vt ei⁹ imago capet. Cū autem
adesset quō imaginē suā in memoria cō
scribebat. qñ id etiā qō iā notatū inueīt
pesentia sua delet obliuio? Et tñ q̄cūqꝫ
modo licz sit mod⁹ iste incōprehēsibil⁹ ꝛ
inexplicabil⁹. etiā ipaz obliuiōez memis
se me cert⁹ sū. q̄ id qō meminerim⁹ obtu
situr. Magna ista vis est memorie. Ne
scio q̄d horredū de⁹ me⁹. pfunda ꝛ infi
nita multiplicitas. ꝛ ꝟ anim⁹ est. ꝛ ꝟ ego
ipe sum. Quid g̃ sum de⁹ me⁹? Que na
tura sū? Uaria mltimoda vita ꝛ immē
sa vehemēter. Ecce ī memorie mee cam
pis ꝛ antris ꝛ cauernis innumerabilib⁹
atꝫ innumerabilit plenis innumerabi
liū rerꝫ generib⁹. siue p imagines sic oim
nū corpoꝝ: siue p pesentiā: sicut artiū. siue p
nescio q̄s notiones vel notationes sicut afe
ctionū animi. q̄s ꝛ cū animus nō patit:
memoria tenet: cū in animo sit q̄cq̄d est i
memoria. Per hec oia discurro ꝛ volito
hac atꝫ illac. penetro etiā quātū possuz:
ꝛ finis nusq̄ꝫ. tanta vis est memorie: tan
ta vite vis est in hoīe viuēte mortaliter.
Quid igit agam. tu ꝟa mea vita de⁹ me
us? Trāsibo ꝛ hanc vim meā q̄ memo
ria vocat: trāsibo eā vt pueniā ad te dul
cia vocat: trāsibo ea vt pueniā ad te dul
ce lumē. Quid dic⁹ mihi? Ecce ego alcē
dens p animū meū ad te q̄ desup mihi
manes: trāsibo ꝛ istā vim meā q̄ memo
ria vocat: volens te attīgere vñ attingi
potes: ꝛ inherere tibi vñ inhereri tibi pt
Habent enī memoriā et pecora ꝛ aues.
Alioqn nō cubilia nidosve repeterēt: nō
alia mlta q̄bꝫ assuescūt. necꝫ enī ꝛ assue
scere valerēt vll reb⁹ nisi p mēoriā. Trā
sibo g̃ ꝛ memoriā vt attīgā eū q̄ segauit

me a q̄dru pedib⁹: z volatib⁹ celi sapiētio
rē me fecit. Trāsibo z mēoriā. Et vbi te
iueniā ya bōa z secura suauitas? z vbi te
iueniā? Si p̄ter memoriā meā te iuenio
imemor tui su. Et quō iā iueniā te: si me
mor nō sū tui? Perdiderat eī mlier dra
chmā z q̄siuit eā cū lucerna: z nisi mēor
ei⁹ essz nō inuenisset eā. Cū enī essz inuē
ta vñ sciret vtrū ipa esset: si mēor ei⁹ non
esset? Olta memi me pdita q̄sisse atq; i
ueniſſe. Inde istō scio qz cū q̄rerē aliq̄d
eoz z dicerē mihi: nū forte ħ ē: nū forte
illō? tādiu dicebā. nō est: donec id offer
ret qō q̄rebā. Cui⁹ nisi memor essē: q̄q̄d
esset etiā si mihi offerret nō inuenirē: qz
nō agnoscerē. Et semp ita fit. cū aliq̄d p
ditū q̄rim⁹ z inuenim⁹. Uerūtn si forte
aliq̄d ab oculi⁹ perit: nō a memoria veluti
corp⁹ qlibet visibile: teneť int⁹ imago
ei⁹: z q̄rit donec reddat aspectui. Qō cū
inuētū fuerit: ex imagine q̄ int⁹ ē recog
scit. Nec inuenisse nos dicim⁹ qō pierat
si nō agnoscim⁹. nec agnoscere possum⁹
si nō memīm⁹. Sed ħ perierat q̄dē ocu
lis: memoria tenebat. Quid cū ipa mēo
ria pdit aliq̄d: sicut fit cū oblusc̄imur.
z q̄rimus vt r̄cordemur? Ubi tādē que
rimus nisi in ipa mēoria? Et ibi si aliud
p alio forte offerat respuim⁹. donec illō
occurrat qō q̄rimus. z cū occurrerit: di
cim⁹. ħ est. qō nō dicerem⁹ nisi agnosce
remus. nec agnoscerem⁹ nisi memīssem⁹
Certe ergo obliti fueram⁹. An nō totū
exciderat: sed ex pte q̄ tenebat pars alia
q̄rebat: qz sentiebat se memoria nō simł
volvere qō simul solebat. z q̄si detrūca
ta ꝓsuetudie claudicās reddi qō deerat
flagitabat. Tāq; si hō not⁹ siue cōspici
atur oculi⁹ siue cogitet. z nomē ei⁹ obliti
req̄ramus. q̄q̄d aliō occurrerit nō ꝓne
tit. qz nō cū illo cogitare ꝓsueuit. iōq;
respuit donec illō assit vbi simul assue
facta noticia non ineq̄liter acq̄escat. Et
vnde adest nisi ex ipa memoria? Nā z cū
ab alio ꝓmoniti recognoscim⁹ vñ adest:
nō enim q̄si nouū credim⁹ sz recordātes
approbam⁹ hoc esse qō dictū ē. Si aūt
penit⁹ aboleat ex animo. nec admoniti
remiscimur. Neq; enī oīmodo adhuc

Capitulo decimo octauo.

oblīti sum⁹. qō vel oblitos nos esse me
minim⁹. Hoc g̃ nec amissuz q̄rere pote
rim⁹ qō oīno obliti fuerim⁹. Quō g̃te q̄
ro dñe? Cū enī te deū meū q̄ro: vita bea
tā q̄ro. Querā te vt viuat aīa mea. Ui
uit enī corp⁹ meū de aīa mea: z viuit aīa
mea de te. Quō ergo q̄ro vitā btāz: qz ñ
est mihi: donec dicā. sat ē illic vbi oportz
vt dicā? Quō eā q̄ro? vtrū p recordatōz
tāq; eā oblit⁹ sim. oblitūq; me eē adhuc
teneā. an p appetitū discēdi incognitā si
ue quā nūq; scierim. siue quā sic oblitus
fuerim vt me nec oblitū eē meminerim?
Nōne ipa ē btā vita quā oēs volūt. z oī
no q̄ nolit nemo ē? Ubi nouerť eā qō sic
volūt eā? vbi viderť z amarēt eā? Nimi
rū habem⁹ eā nescio quō. Et est ali⁹ q̄
dā mod⁹ q̄ q̄sq; cū habz eā tūc btūs est.
Et sunt q̄ spe beati sunt. Inferiore mō
isti habēt eā q̄q̄ illi q̄ iā re ipa btī sūt. sed
tñ meliores q̄q̄ illi q̄ nec re nec spe btī sūt
Qui tñ etiā ipi nisi aliq̄ mō haberēt eam
nō ita vellēt beati esse: qō eos velle certis
simū est. Nescio quō nouerūt eā. iōq; ha
bent eā i nescio q̄ noticia. de q̄ satago vt
trū i mēoria sit. Quia si ibi est iā btī fui
m⁹ aliq̄n. Utrū singilatim oīes. an i il
lo hoīe q̄ prim⁹ peccauit in q̄ et oēs mor
tui sum⁹. z ō q̄ oēs cū miseria nati sum⁹
nō quero nūc: sed quero vtrū in memo
ria sit beata vita. Neq; enī amarem⁹ eā
nisi noscerem⁹. Audimus nomē hoc:
z rem ipaz oīes nos appetere fatemur.
Nō enī sono delectamur. Nā hoc cū lati
ne audit grecus: nō delectat. quia igno
rat quid dictū sit. nos autē delectamur.
sicut etiā ille si grece hoc audierit: quo
niā res ipa nec greca nec latina ē: cui ad
piscēde greci latiniq; inhiant ceterazūq;
linguaz hoīes. Nota est igit oīmib⁹ qui
vna voce si interrogari possent: vtrum
beati esse vellent: sine vlla dubitatōe vel
le respōderēt. Qō ñ fieret nisi res ipa cu
ius ħ nomē est eoz mēoria teneret. Nō
quid ita vt meminit carthaginē qui vi
dit? Non. Uita enim beata nō videtur
oculis: quia nō est corpus. Numquid si
cut meminimus numeros? Non. Hoc
enim q̄ habet in noticia. nō adhuc q̄rit

Capitulo decimo nono.

adipiſci. Uitā vero beatā habem⁹ i no-
ticia. ideoq; amam⁹ eā. z tñ adhuc adipi-
ſci eā volum⁹ vt beati ſimus. Hunqd ſi-
cut meminim⁹ eloqntiā? Nō. Quāuiſ ei
z hoc noīe audito recordenť ipam rē q
etiā nondū ſunt eloqntes. multiq; eē cu-
piāt. vnde apparet eā eſſe in eoz noticia
tñ p corpis ſenſus alios eloqntes anim
aduerterūt z delectati ſunt. z ħ eſſe deſi-
derāt. q; niſi ex iterioze noticia nō ōlecta
renť: neq; hoc eſſe vellent niſi delectarēť
Beatā vo vitam nullo ſenſu corpis in
alīs erpimur. Hunqd ſicut meminim⁹
gaudiū? Forſtaſſe ita. Nā gaudiū meuz
etiā triſtis memi. ſicut vitā brām miſer-
neq; vnq; corpis ſenſu gaudiū meū vel
vidi: vl audiui: vl odozatus ſū. vl guſta
ui: vl tetigi. ſed exptus ſum in anīo meo
quādo leratus ſum. z adheſit ei⁹ noticia
memozie mee: vt id remiſci valeā aliq̄n-
do cū aſpnatōe. aliquādo cū deſiderio p
ea; rerū diuerſitate de quib⁹ me gauiſū
eſſe meminī. Nam z de turpib⁹ gaudio
quodā pfuſus ſum: quod nūc recordās
deteſtor atq; execror: aliq̄n ō bonis z ho
neſtis: qō deſiderās recolo: tā er ſi forte
nō adſunt. z ideo triſtis gaudiū p̄ſtinuz
recolo. Ubi ergo z qñ exptus ſum vitā
meā brām vt recorder eā z amem z deſi-
derem? Nec ego tñ. aut cū paucis. ſz be
ati p;ſus oñes eē volum⁹. Nō niſi cer
ta noticia noſceremus: nō tā certa volū
tate vellemus. Sed quid eſt hoc? Nō ſi
q̄ratur a duob⁹ vtrū militare velint: fieri
poſſit vt alter eoz velle ſe: alter nolle re-
ſpōdeat. Si autē ab eis querak vtrū be
atī eſſe velint. fieri poſſit vt vterq; ſtatiz
ſe ſine vlla dubitatōne dicat optare. nec
ob aliud velit ille militare: nec ob aliud
iſte nolit: niſi vt beati ſint? Nū forte quo
niā alius hinc ali⁹ inde gaudet. ita ſe oēs
beatos eſſe velle ꝓſonant: quēadmodū
ꝓſonarent ſi ħ interrogarenť ſe velle gau
dere? Atq; ipm gaudiū vitā btāz vocāt.
Nō z ſi alius hinc alius illinc aſſequit:
vnū eſt tamē quo puenire oēs nituntť vt
gaudeāt. Que quoniā res eſt quā ſe ex-
pertū ñ eſſe nemo p̄t dicere. ꝓpterea repta
in memoria recognoſcit quādo btē vite

Cap. 22

homen audit. Abſit domine. abſit a cor
de ſerui tui qui cōfitet tibi: ablit vt quo
cunq; gaudio gaudeā: beatū me purem.
Eſt enī gaudiū quod nō dat impijs: ſz
eis qui te gratis colunt: quoz gaudiuz
tuipe es. Et ipa eſt beata vita gaudere
ad te. de te. ꝓpter te. ipa eſt z nō eſt altera
Qui autē aliā putant eſſe: aliō ſectantur
gaudiū: neq; ipm vez. Ab aliq; tñ imagi
ne gaudij volūtas eoz nō auertit. Nō

Cap. 23

ḡtū eſt q; omnes eſſe beati volūt. qm
q̄ nō de te gaudere volūt. q; ſola vita bea
ta eſt. ñ vtiq; vitā beatā volunt. An oēs
hoc volunt? Sed quoniā caro concupi
ſcit aduerſus ſpiritū: z ſpūs aduerſus
carnē. vt nō faciant qō volunt: cadent i
id quod valent: eoq; cōtenti ſunt. q; illō
quod nō valent: nō tantū volunt quātū
ſat eſt vt valeant. Nam quero ab oñib⁹
vtrū malīt ō veritate q̄ de falſitate gau
dere. tam nō dubitant dicere de verita-
te ſe malle. q̄ non dubitant dicere btōs
eſſe ſe velle. Beata quippe vita eſt gau
diū de veritate. Hoc eſt enī gaudium ō
te qui veritas es: deus illumiatio mea.
ſalus faciei mee deus meus. Hanc vitā
beatam omnes volūt. hanc vitā que ſo-
la beata eſt omnes volunt. Gaudium de
veritate omnes volūt. Multos expert⁹
ſum qui velint fallere: qui autē falli: ne-
minē. Ubi ergo nouerūt hanc vitā bea
tam: niſi vbi nouerūt etiam veritatem?
Amant enim z ipam: quia falli nolunt.
Et cum amāt beatam vitā quod non eſt
aliō q̄ de veritate gaudiū. vtiq; amant et
am veritatem: nec amarēt niſi eſſet aliq̄
noticia eius in memozia eoz. Cur ergo
non de illa gaudent? Cur non beati ſunt?
Quia fortius occupank in alīs que po
tius eos faciunt miſeros: q̄ illud btōs
quod tenuiter meminerunt. Adhuc emi
modicū lumen eſt in hominib⁹. ambulēt
ambulent: ne eos tenebre comp̄hendāt.
Cur autē veritas parit odiū: z inimic⁹
eis factus eſt homo tuus verū p̄dicans:
cum amerur beata vita: que non eſt niſi
gaudium de veritate. niſi quia ſic ama-
tur veritas: vt quicunq; aliō amāt: hoc
qō amāt velint eſſe veritatē? Et quia falli

nollēt:nolūt ꝙuici q falsi sint Itaq; ppt
eā rē oderūt ꝟitatē:quā p ꝟitate amant.
Amāt eā lucētē.oderūt eā redarguētem.
Quia ei falli nolūt:z fallere volūt. amāt
eā cū seipaz indicat .z oderūt eā cū eosip
sos indicat Inde ꝛtribuet eis vt q se ab
ea manifestari nolūt.z eos nolēres mani
festet.z eis ipa non sit manifesta. Sic sic
etiā sic anim⁹ būan⁹ etiā sic cec⁹ z lāgui
dus turpis atq; idecēs latere vult.se aūt
vt lateat aliq̄d nō vult. Cōtra illi reddit
vt ipe nō lateat ꝟitatē.ipm aūt ꝟitas la
teat. Tñ etiā sic dū miser ē. verꝫ mauult
gaudere q falsis. Btūs g erit si nulla ī/
terpellāte molestia:de ipa p quā ꝟa sunt
oia sola ꝟitate gaudebit. Ecce q̄ntū spa
ciat⁹ sum ī memoria mea q̄res te dne z n
teiueni extra eā. Necq; enī aliq̄d ō te iue
ni qō ñ memissem exq̄ didici te. Nā exq̄
didici te nō sū oblit⁹ tui. Ubi enī inueni
ꝟitatē:ibi iueni deū meū. ipam ꝟitatem
quā exq̄ didici nō sū oblitus. Itaq; exq̄
didici te manes ī memoria mea .z illic te
inuenio cum remiscor tui z ꝺlector ī te.
Ne sunt sctē delicie mee.q̄s donasti mi/
hi mificordia tua ī̄spiciēs pauptatē me
am. Sz vbi manes ī memoria mea dñe:
Ubi illic manes? Quale cubile fabrica/
sti illic tibi? Quale sanctuariū edificasti
tibi? Tu dedisti hāc dignatōez mēorie
mee vt maneas ī ea .sz in q̄ ei⁹ pte marie
as ꝟsidero. Trāscēdi enīz ptes ei⁹ q̄s
habēt et bestie cū te ꝛcordarer. qz nō ibi
te iueniebā inc imagines rez corpaliuz:
z veni ad ptes ei⁹ vbi ꝺmēdauī affectō
nes animi mei:nec illic iueni te. Et ītra/
ui ad ipi⁹ animi mei sedē q illi ē ī mēoria
mea:qm sui quoq; meminit anim⁹ .nec
ibi tu eras:qz sic non es imago corpalis
nec affectio viuētis q̄lis ē cū letamur:cō
tristamur.cupim⁹.metuim⁹.memimus.
obliuiscimur.z q̄cq̄d hmōi est ita nec ip
se anim⁹ es.qz dñs de⁹ animi tu es. Et
ꝺmutāt hec oīa:tu aūt incōmutabil' ma
nes sup oīa .z dignat⁹ es habitare ī me
moria mea exq̄ te didici. Et q̄d q̄ro q̄ lo
co ei⁹ habites.q̄si ꝟo loca ibi sint? Habi
tas certe ī ea qm tui memī exq̄ te didici.
z in ea te iueniō cū recordor te. Ubi q te
inueni vt discerē te? Necq; enī iā eras in
mēoria mea:pus q̄ te discerē. Ubi g iue
ni te vt discerē te nisi in te supza me? Et
nusq; loc⁹: z recedim⁹ z accedim⁹. z nus
q̄ loc⁹. Ueritas vbiq; ꝑsides oīb; ꝙsu/
lētib; te.simulq; rñdes oīb; etiā diuersa
ꝙsulentib;. Liq̄de tu rñdes:sed nō liq̄de
oēs audiūt. Oēs vñ volūt ꝙsulūt .sz nō
sp qō volūt audiūt. Optim⁹ miſter tu⁹
est q nō magꝭ intuet ß a te audire qō ipe
voluerit:sz pot⁹ ß velle qō a te audierit
Sero te amaui pulcritudo tā antiq̄ z tā
noua:sero te amaui. Et ecce int⁹ eras et
ego foris.z ibi te q̄rebā:z ī ista formosa
q̄ feciſti deformis irruebā. Mecū eras:z
tecū nō erā. Ea me tenebāt lōge a te:q̄ si
in te nō essent:ñ essent. Uocasti z clama/
sti:z rupisti surditatē meam . Lozuscasti
splēduisti z fugasti cecitatē meā. Flagra
sti z duxi spiritū:z anhelo tibi. Gustaui
z esurio z sitio. Tetigisti me:z exarsi ī pa
cē tuā. Cū ihesero tibi ex oīmi me .nusq;
erit mihi dolor z labor. z viua erit vi
ta mea tota plena te. Hūc aūt qm quē tu
ꝑples subleuas eū.qm tui plen⁹ nō sum
oneri mihi sum. Cōtēdūt lericie mee flē/
de cū letādis merozib;.z ex q̄ pte stet vi
croria nescio. Ei mihi dñe miserere mei.
Contendunt merores mei mali cū gau/
dijs bonis. et ex qua parte stet victoria
nescio. Ei mihi domie miserere mei. Ei
mihi. Ecce vulnera mea non abscondo.
Medicus es. eger sum. Misericors es.
miser sum. Hūq̄d nō tēptatio ē vita hu
mana sup trā? Quis velit molestias et
difficultates pati? Tolerare iubes ea ñ
amari. Neo qō tolerat amat.z si tolera/
re amat. Quāuis ei gaudeat se tolerare:
mauult tñ nō ee qō toleret. Prospa ī ad
uersis ō̄sidero. aduersa ī ꝓsperis timeo.
Quis int' h⁹ medi⁹ loc⁹: vbi ñ sit hūane
vite tēptatio? Ue ꝓspiratib; seculi sel' et
itez a timore aduersitat;z a corruptōe le
ticie. Ue aduersitatib; secli sel' z itez z t
cio a desiderio ꝓspitat;. Et qz ipa aduer
sitas dura ē.et ne frāgat tolerātiā :nun
quid nō temptatio est vita humana sup
terrā sine vllo intstitio? Et tota spes mea
ñ nisi ī magna valde mificordia tua. Da

Capitl·28·

Capitl·29·

qđ iubes: ꝛ iube qđ vis. Imperas nob̄ continētiā. Et cū scirē ait q̄dā: q̄ nemo ꝑt esse ꝓtinēs nisi de⁹ det. ꝛ hoc ipm erat sapiētie scire cuius esset hoc donū. Per ꝓtinentiā q̄ppe colligimur ꝛ redigimur in vnū. a q̄ in multa defluximꝰ. Minus enī te amat q̄ tecū aliq̄d amat qđ nō ꝓpter te amat. O amor q̄ sp ardes ꝛ nūq̄ extigueris: charitas de⁹ me⁹ accēde me. Continētiā iubes. Da qđ iubes: ꝛ iube qđ vis. Iubes certe vt ꝓtineā a cōcupiscentia carnis. ꝛ cōcupiscētia oculoꝝ: et ambitōe seculi. Iussisti a ꝓcubitu. et de ipo cōiugio meli⁹ aliq̄d q̄ꝫ ꝓcessisti monuisti. Et qm̄ dedisti factū est. ꝛ anteq̄ꝫ dispēsatoꝛ sacrām̄ti tui fierē. Sz adhuc viuūt in memoria mea: de q̄ multa locutus sum. taliū reꝝ imagines. q̄s ibi ꝓsuetudo mea fixit. ꝛ occurrant mihi vigilāti qđē carētes viribꝫ. in somnis aūt nō solū vsq̄ ad delectatōez. sz etiā vsq̄ ad cōsensionē factū q̄ꝫ simillimū. Et tantū valet imaginis illusio in aīa mea ꝛ in carne mea: vt dormiēti falsa visa ꝑsuadeāt: qđ vigilāti ꝓa nō possunt. Nunq̄d tūc ego nō sū dñe de⁹ me⁹? Et tñ tantū ꝛ est inter meipm ꝛ meipm intra mom̄tū quo hinc ad sopozē trāseo vl̄ huc inde retrāseo. Ubi est tūc ratio que talibꝫ suggestionibꝫ resistit vigilās? Et si res ipe ingerant ipcōcussus maneo. Nunq̄d claudit̄ cū ocul⁹? Nunq̄d sopit̄ cū sensibus corpis? Et vnde sepe etiā in somnis resistimus. nostriq̄ ꝓpositi memores atq̄ in eo castissime ꝑmanētes. nullū talibꝫ illecebris adhibemus assensuz? Et tamē tāntū interest. vt cū aliter accidit: euigilātes ad conscientie rectem fideam⁹. ipaq̄ distātia repiamus nos nō fecisse. qđ tamē in nobis quoquo mō factū esse doleamus. Nunquid nō potens est man⁹ tua deus omnipotēs sanare oēs languoreſ anime mee: atq̄ abūdantioze gr̄a tua lasciuos motus etiā mei sopozis extinguere? Augebis dñe magis magisq̄ in me munera tua. vt aīa mea sequat̄ me ad te concupiscētie visco expedita. vt nō sit rebellis sibi. atq̄ vt in somnis etiā nō solū nō ꝑpetret istas cozruptelaꝝ turpitudines ꝑ

Cap. 30.

imagines aīales vsq̄ ad carnis fluxū. iꝫ ne ꝓsentiat q̄dē. Nā vt nihil tale vl̄ rātulū libeat q̄ntulū possit nutu cohiberi ecti am in casto dormientis affectu. nō tm̄ in hac vita: sed etiā in hac etate. nō magnū est oīpotēti q̄ vales facere supza q̄ꝫ petimus ꝛ intelligimus. Nunc tñ q̄d adhuc sim in hoc genere mali mei dixi bono domino meo: exultāſ cū tremoze ei eo qđ donasti mihi: et lugēs in eo qđ incōsūmatus sum. ꝛ sperās ꝑfectuꝫ tei me miseri cordias tuas vsq̄ ad pacē plenariā. qua tecū habebūt interioza ꝛ exterioza mea. cū absoꝛpta fuerit moꝛs in victoria. Est alia malicia diei. que vtinam sufficiat ei. Reficim⁹ enim quotidianas ruinas cozpis edendo ꝛ bibēdo. priusq̄ escas ꝛ potꝰ destruas. cū occideris indigētiā me am satietate mirifica. et cozruptibile ꝫ i duerit incozruptōe sempiterna. Nūc autē suauis est mihi necessitas. ꝛ aduersus istā suauitatē pugno ne capiar. ꝛ q̄tidiano bellū gero in ieiunijs sepi⁹ in fuitutē redigēs cozpus meū. ꝛ doloꝛes mei voluptate pellunt. Nā fames ꝛ sitis q̄dam doloꝛes sunt. Urūt: ꝛ sic febris necant: nisi alimētoꝝ medicina succurrat. Que q̄m ꝑsto est ex cōsolatiōe muneruꝫ tuoꝝ: in q̄bꝫ nr̄e infirmitati terra et aq̄ celū seruiūt: calamitates delicie vocant. Doce me docuisti vt quemadmodū medicamēta sic alimēta sumptur⁹ accedā. Sed dū ad q̄etem satietatis ex indigentie molestia trāseo: in ipo trāsitu insidiat mihi laque⁹ cōcupiscētie. Ipe ei trāsitꝰ voluptas est. ꝛ nō est ali⁹ q̄ trāseat q̄ꝫ q̄ trāsire cogit necessitas. Et cuz salus sit causa edēdi et bibēdi: adiūgit se tanq̄ pedissequa piculosa iocūditas. ꝛ plerunq̄ ꝑire conat̄ vt eius causa fiat quod salutis causa me facere vel dico vl̄ volo. nec idem modus vtriusq̄ ē. Nā qđ saluti sat̄is est: delectatōi parū est. Et sepe incertū fit vtrū adhuc necessaria cozpis cura sub fidiū petat: an voluptaria cupiditas. Ad ꝫ tis fallacia ministerium supperat. Ad ꝫ incertuz hilarescit infelix anima. et in eo ꝓparat excusationis patrociniū gaudens non apparere quid satis sit mode-

ratōi valitudinis: vt obtentu salutis ob
umbret negociū voluptatis. Dis tēpta
tōibus quotidie conor resistere. z inuo/
co dexterā tuā ad salutē meā. z ad te refe
ro estus meos. qz cōsilium mihi de hac re
nondū stat. Audio vocē iubētis dei mei
Non grauent corda vra in crapula z eb
rietate. Ebrietas longe est a me: miserebe/
ris ne appropinquet mihi. Crapula au
tē nōnunq̄ surrepit seruo tuo: miserebe
ris vt longe fiat a me. Nemo enī pt esse
continēs nisi tu des. Multa nobis ora
tibus tribuis: et q̄cq̄d boni anteq̄s ora/
mus accipim⁹. a te accipim⁹: z vt h̄ po/
stea cognoscerem⁹ a te accepim⁹. Ebrio
sus nūq̄s fui: sz ebriosos a te factos sobri
os ego noui. Ergo a te factū ē vt h̄ ñ es
sent q̄ nunq̄s fuerūt. a q̄ factū est vt h̄ nō
sp essent q̄ fuerūt. a q̄ etiā factū est vt sci
rent vtriq̄s a quo factū ē. Audiui z aliaz
vocē tuā. Post cupiscētias tuas nō eas
z a voluptate tua auertere. Audiui et il/
lā ex munere tuo quā multū amaui. Ne
q̄s si mādducauerim⁹ abūdabim⁹. neq̄s si
nō manducauerim⁹ deerit nobis. Hoc
est dicere. Nec illa res me copiosum faci
et. nec illa erūnosum. Audiui z alteram.
Ego enī didici in quib⁹ sum sufficiēs es
se: z abūdare noui: z penuriam pati noui
Omnia possum in eo q̄ me cōfortat. Ec/
ce miles castroꝝ celestiū: non puluis qō
nos sum⁹. Sz memēto dñe qz puluis su
mus: z de puluere fecisti hoīez: z perat
et inuētus est. Nec ille in se potuit. quia
sdē puluis fuit: quē talia dicērem afflatu
tue inspiratōis adamauī. Omnia possū
inquit in eo q̄ me cōfortat. Confirta me
vt possim. Da qō iubes: z iube qō vis.
Iste se accepisse cōfitet: z qō gl'iat in do/
mino gloriat. Audiui alīū rogantē vt ac
cipiat. Aufer a me iniāt cupiscētias vē
tris. Uñ apparet sctē de⁹ me⁹ te dare cū
fit qō iperas fieri Docuisti me pr̄ bone.
oia mūda mūdis. Sed malū esse homi
q̄ p offensionē māducat: z omnē creatu/
rā tuā bonā esse. nihilq̄s abiciendū qō
cū grāzactōe recipit. z qz esca nos nō cō
mendat deo: z vt nemo nos iudicet i ci/
bo aut in potu: z vt q̄ māducat nō man
ducantē nō spernat. z q̄ nō māducat mā
ducātē nō iudicet. Didici hec: grās tibi.
laudes tibi deo meo: mgro meo: pulsato
ri aurium meaꝝ: illustratori cordis mei.
Eripe me ab oīi tēptatōe. Nō ego im/
mūdiciā obsonij timeo: sz imundiciā cu
piditatis. Scio noe oē carnis gen⁹ qō
cibo esset vsui māducare pmissuz. heliā
cibo carnis refectū. iohez mirabili absti
nentia p̄ditū. aialib⁹ h̄ ē locustis i escam
cedētib⁹ nō fuisse pollutū. Et scio esau lē
ticule cupiscētia deceptū. z dauid ppt
aq̄ desideriū a seipo repbēsū. z regē nr̄m
nō de carne sz de pane esse tēptatū Jōaq̄s
z ppl's in heremo. non qz carnes desidera
rauit. sz qz esce desiderio aduersus dñm
murmurauit: meruit iprobari. In his g̃
tēptatiōib⁹ posit⁹ certo q̄tidie aduersus
cupiscentiā manducādi et bibēdi. Nō
enī est qō semel p̄cidere z vlteri⁹ nō attī
gere decernā. sic de cubitu potui. Ita/
q̄s freni gutturis tēperata flagratōe z cō
strictōe tenēdi sunt. Et q̄s est dñe q̄ non
rapiat aliq̄ntulū extra metas necessita/
tis? Quisq̄s ē magn⁹ ē: magnificet nomē
tuū. Ego aūt nō sum. qz petōr hō sum.
Sed et ego magnifico nomē tuū: z iter/
pellat te p peccatis meis q̄ vicit seculū
numerās me inter infirma mēbra corpis
sui. qz et impfectū meū viderūt oculi tui.
z in libro tuo oīes scribēt. De illecebra
odoꝝ nō satago nimis. cū ablut no req/
ro. cū adsūt ñ r̄spuo. pat⁹ etiā eis sp care
re. Ita mihi videor: forsitā fallor. Sūt
enī z iste plāgende tenebre. in q̄b⁹ me la/
tet facultas mea q̄ in me est. vt anim⁹ me
us de viribus suis ipe se interrogās nō fa
cile sibi credendū existimet: qz z qō inest
plerūq̄s occultū ē. nisi experientia manife
stet. Et nemo secur⁹ esse debz i ista vita
q̄ tota temptatio noīat. vt q̄ fieri potuit
ex deteriore melior: nō fiat etiā ex melio
re deterior. Una spes. vna fiducia. vna
firma pmissio misericordia tua. Volu/
ptates auriū tenacius me implicauerāt
z subiugauerāt. sz r̄soluisti z liberasti me
Nunc i sonis quos animāt eloquia tua
cū suauī et artificiosa voce cantantur: fa
teor aliquantulū acquiesco. non quidem

Capnt 32

Capnt 33

vt bēreā: sz vt surgā cū volo. Attamē cū ipis sentētijs quib⁹ viuūt vt admittant ad me q̄ūt in corde meo nōnulli⁹ digni tatis locū. ⁊ vix eis p̄beo congruentem. Aliqñ enī ampli⁹ mihi videor honoris tribuere q̄ decet. dū ipis sanctis dictis religiosius et ardēti⁹ sentio moueri animos nr̄os in flāma pietat⁹ cū ita cantant q̄ si nō ita cantarent. ⁊ oēs affect⁹ spūs nostri p suaui diuersitate habere p prios modos in voce atq cantu. quoz nescio q̄ occulta familiaritate excitētur. Sed delectatio carnis mee cui mentez eneruādā nō oportet dari. sepe me fallit: dum ratōem sensus nō ita comitatur vt patiēter sit posterior. sed tm̄ quia ꝓpter illā meruit admitti. etiā p̄currere ac ducere conat. Ita in his pecco nō sentiens sed postea sentio. Aliqñ autem hāc ipaz fallaciā immoderati⁹ cauēs erro nimia seueritate. sed valde interdū. vt melos oē cantilenaz suauiū quib⁹ dauiticū psalteriū frequētat⁹ ab auribus meis remoueri velim. atq ipi⁹ eccl'ie: tutiusq mihi videt qđ de alexandrino ep̄o athanasio sepe mihi dictū cōmemini: qui tā modico flexu vocis faciebat sonare lectorē psalmi. vt pnūcianti vicinior essz q̄ canēti. Uerūtamē cum remiscor lachrymis meas quas fudi ad cāt⁹ eccl'ie tue: in pmor dūs recupate fidei mee. ⁊ nūc ipo cōmoueor nō cantu sed rebus q̄ cantant cum liq̄da voce et q̄uenientissima modulatōne cantant: magnā instituti hui⁹ vtilitatē rursus agnosco. Ita fluctuo int̄ piculuz voluptatis ⁊ experimentū salubritat⁹: magisq adducor nō q̄dem irretractabilē sētentiā p̄ferens cantādi ꝓsuetudinē approbare in eccl'ia. vt p oblectam̄ta auriū infirmior animus i affectū pietatis assurgat. Añ cū mihi accidit vt me ap̄lius cantus q̄ res q̄ canit moueat: penaliter me peccare ꝓfiteor. ⁊ tūc mallē nō audire cantantē. Ecce vbi sum. Flete mecuz ⁊ p me flete. q̄ aliq̄d boni vobis cū intus agitis vnde facta p̄cedūt. Nā q̄ nō agit⁹ nō vos hec monēt. Tu añt dñe de⁹ me⁹ exaudi respice ⁊ vide ⁊ miserere ⁊ sana me in cui⁹ oculis mihi q̄stio fact⁹ sum. ⁊ ipse est languor me⁹. Restat voluptas oculor istorū carnis mee: de q̄ loquar. confessiones quas audient aures tēpli tui. aures fraterne ac pie: vt cōcludam tēptatōes cōcupiscētie carnis. que me adhuc pulsāt igemiscētē. ⁊ habitaculū meū q̄ de celo est supindui cupientē. Pulcras formas et varias: nitidos ⁊ amenos colores amāt oculi. Nō teneāt hec animam meā. teneat eā de⁹ q̄ hec fecit. Bona qui dem valde: sed ipe est bonū meum: nō hec Et tangūt me vigilantē totis diebus. nec requies ab eis dat⁹ mihi. sicut dat⁹ vocibus canoris aliqñ ab oīb⁹ in silētio. Ipsa enī regina colorū lux ista p̄fundens cūcta q̄ cernim⁹. vbiubi p diē fuero multimodo a lapsu blādit⁹ mihi aliō agenti. ⁊ eā nō aduertēti Insinuat autē se ita vt reāmēter. vt si repēte subtrahat⁹ cū deside rio req̄rat⁹. ⁊ si diu absit ꝓtristat⁹ animū. O lux quā videbat tobias cum clausis istis oculis filiū docebat vite viā. ⁊ ei ꝓibat pede charitatis nusq̄ errās. aut qñ videbat ysaac p̄grauat⁹ et optis senectute carneis luminib⁹. cū filios nō agnosceret benedicere: sed bñdicendo agnoscere meruit. aut quā videbat iacob cū ⁊ ipse p̄grandi etate captus oculis: in filijs p̄ signata futuri populi genera luminosa corde radiauit. ⁊ nepotib⁹ suis ex ioseph diuexas mystice manus non sicut p̄ eorum foris corrigebat: sed sicut ipe intus discernebat imposuit. Ipa est lux. vna ē ⁊ alia nō est: ⁊ vnum omnes q̄ vident et amant eā. At ista corpalis de qua loquebar. illecebrosa ac piculosa dulcedie cōditvitam seculi cecis amatoribus. Qui autē ⁊ de ipa laudare te nouerunt de⁹ creator omniū. assumūt eā in hymno tuo: nō assumunt⁹ ab ea in somno suo. Sic esse cupio. Resisto seductōib⁹ oculoz ne impingant pedes mei quib⁹ ingredior viam tuā. ⁊ erigo ad te inuisibiles oculos: vt tu euellas de laqueo pedes meos. Tu ñ inde euellis eos: nam illaqueant⁹. Tu ñ cessas euellere. ego autē crebro hereo in vbiq̄ sparsis insidijs. qm̄ ñ dormiet ne q̄ dormitabis q̄ custodis israel. Quā innumerabilia varijs artib⁹ et opificijs in

vestib⁹:calciamētis.vasis:ꝛ huiuscemodi fabꝛicatoib⁹:picturis etiā diuersisq; figmētis:atq; his vsū necessariū atq; moderatū ꝛ piā significatoēz lōge trāsgredientib⁹. addiderūt hoīes ad illecebꝛas oculoꝛū:foras seq̄ntes qō faciūt.int⁹ relinq̄ntes a quo facti sunt.ꝛ exterminantes qō facti sūt. At ego de⁹ me⁹ ꝛ dec⁹ meū etiā hīc tibi dico hymnū:ꝛ sacrifico laudem sanctificatoꝛi meo:qm̄ pulcra traiecta p aīas in manus artificiosas:ab illa pulcritudie veniūt q̄ sup aīas est.cui suspirat aīa mea die ac nocte. Sed pulcritudinū exterioꝛ opatoꝛes ꝛ sectatoꝛes ide trahūt apꝛobādi modū. ñ aūt inde trahūt vtēdi modū. Et ibi est.ꝛ ñ videt eū.vt nō eant longi⁹:ꝛ fortitudinē suam ad te custodiāt:nec eā spargāt i dulciosas lassitudines. Ego aūt hec loq̄ns atq; discernēs.etiā ist̄is pulcris gressum inflecto:sz tu euellis dñe:euellis tu.qm̄ misericoꝛdia tua añ oculos meos ē. Nā ego capioꝛ miserabilit̄:ꝛ tu euellis misericoꝛditer.aliq̄n non sentiētē qz suspensi⁹ inclinerā:aliq̄n cū doloꝛe qz iā ihesserā. Huc accedit alia foꝛma temptatoꝛis multiplicius piculosa. Preter enī ꝯcupiscentiaz carnis q̄ inest in delectatōe omniū sensuum ꝛ voluptatū.cui seruiētes depereūt qui longe se faciūt a te:inest aīe p eosdez sensus coꝛporis quedā nō seoblectādi i carne:sz expiendi p carnē vana et curiosa cupiditas.noīe cognitōnis et scientie palliata. Que quoniā ꝛ in appetitu noscēdi est:oculi aūt sunt ad cognoscēduz in sensib⁹ p̄ncipes:cōcupiscētia oculoꝛū eloquio diuino appellata est. Ad oculos enī p̄prie videre pt̄inz. Utimur aūt hoc verbo etiā in ceteris sensib⁹.cū eos ad cognoscendū intēdim⁹. Neq; enī dicimus audi q̄d rutilet: aut olfac q̄ niteat:aut gusta q̄ splendeat.aut palpa q̄ fulgeat. Uideri enī dicunt hec oīnia. Dicim⁹ autē nō solū vide q̄d luceat: qō soli oc'li sētire possunt.sed etiā vide q̄d sonet.vide q̄d oleat.vide q̄d sapiat.vide q̄ duꝛ sit. Ideoq; generalis experientia sensuū ꝯcupiscentia sicut dictū est oculoꝛū vocat.quia videndi officiū in q̄ p̄matū oc'li tenent etiā ceteri sensus sibi de sil'itudine vsurpant.cū aliq̄d cognitōis explorāt. Ex p̄s autē euidenti⁹ discernit̄ q̄d voluptatis q̄d curiositat̄ agat̄ p sensus.qō voluptas pulcra canoꝛa suauia sapida lenia sectat̄. Curiositas aūt etiā his ꝛia tēptā di causa.nō ad subeundā molestiā:sz experiendi noscendiq; libidinē. Quid enim voluptatis habz videre in laniato cadauere qō exhoꝛreas.ꝛ tū sicubi iaceat cō currūt vt ꝓtristent̄ vt palleant. Timent etiā ne in somnis hoc videāt:q̄si quisq; eos vigilātes videre coegerit.aut pulcritudis vlla fama p̄suaserit. Ita ꝛ ī ceteris sensib⁹.q̄ p̄seq̄ lōgū ē. Et ex p̄s morbo cupiditatis i spectacul' exhibent̄ q̄q; miracula. Hinc ad p̄scrutāda nature secreta q̄ p̄ter nos est opata p̄cedit̄:q̄ scire nihil p̄dest:ꝛ nihil aliō q̄s scire hoīes cupiūt. Hinc etiā si q̄d eodē querse sciētie fine p artes magicas q̄rit̄. Hinc etiā in ipa religiōe de⁹ tēptat̄ cū signa ꝛ p̄digia flagitant̄:nō ad aliq̄m salutē.sz ad solā expiētiā desiderata. In hac tā īmēsa silua plena insidiaz ꝛ piculoꝛū. ecce tā m'lta p̄cidim ꝛ a meo coꝛde dispuleri: sicuti donasti me facere de⁹ salutis mee. Attamē q̄n audeo dicere cū circūquaq; quotidiana vitā nr̄am tā multa hui⁹ generis repꝛ circūstrepāt.q̄n audeo dicere nulla re tali me intentū fieri ad spectanduz ꝛ vana cura capiendū? Sane me iā theatra nō rapiūt:nec curo noscere trāsitus sideꝝ.nec aīa mea vnq̄ respōsa quesiuit vmbraꝝ omnia sacrilega sacramēta detestoꝛ. A te dñe deus me⁹ cui hūilē famulatū ac simplicē debeo:q̄ntis mecū suggestionum machinatoib⁹ agit inimic⁹ vt signuz aliqō petā? Sed obsecro te p regē nostꝝ et patriā hierl'm simplicē castā: vt quēadmodum a me longe est ista ꝓsensio.ita sit semp longe atq; longi⁹. Pro salute aūt cuiusq; cū te rogo.ali⁹ multū differēs finis est intētōnis mee.ꝛ te faciētē qō vis das mihi ꝛ dabis libēter sed. Uerūtn ī q̄q; multis minutissimis ꝛ ꝓtēptibilibus reb⁹ curiositas q̄tidie nr̄a tempta t̄.et q̄q; sepe labamur ꝙs enumerat? Quotiens narrātes inania.primo q̄si toleramus ne

35

offendam⁹ infirmos. deinde paulatiz li
benter aduertimus. Canē currētē p⁹ le/
porē iā nō spectō cū i circo sit. at ꝙ i a/
gro si casu trāseā auertit me fortassis: et
ab aliqua magna cogitatōe atq; ad se cō
uertit illa venatio. nō deuiare cogēs cor
pe iumēti: sz cordis inclinatōe. Et nisi iā
mihi demōstrata ifirmitate mea cito ā/
moneas: aut ex ipa visiōe p aliquā ꝓsi
ratōem in te assurgere: aut totū ꝓtēnere
atq; trāsire: van⁹ hebesco: Quid cū me
domi sedentē stellio muscas captās: vel
aranea retib⁹ suis irruētes implicās sepe
intētū facit? Num qz parua sunt aīalia
iō nō res eadē gerit? Pergo inde ad lau/
dandū te creatorē mirificū. atq; ordiato
rem rez omniū: sz non inde esse intēt⁹ in
cipio. Aliō est cito surgere. aliō est nō ca
dere. Et talib⁹ vita mea plena est: et vna
spes mea magna valde mīficordia tua.
Cū enī in hmōi reb⁹ cōceptaculū fit cor
nostr̄. et portat copiose vanitatis cater
uas. hinc et orōes nr̄e sepe interrumpūt
atq; turbant. z ante ꝓspectū tuū duz ad
aures tuas voce cordis intēdim⁹: nescio
vñ irruētib⁹ nugatorijs cogitatiōib⁹ res
tāta ꝑcidit. Nunqd etiā ꝑ int cōtēnēda
deputabimus: aut aliqd nos reducet in
spem nisi tota misericordia tua: qm̄ cepi
sti mutare nos? Et tu scis q̄nta ex parte
mutaueris: q̄ me primitus sanas a libi/
dine vindicādi me: vt ꝑpici⁹ fias etiā ce
teris oīb⁹ iniq̄tatib⁹ meis. z sanes oēs
lāguores meos. z redimas de corrupti
one vitā meā: z coronas me ī miseratōne
z mīficordia. z saties in bonis desideriū
meū. qz ꝓssisti a timore tuo supbiā me
am: z māsuefecisti iugo tuo ceruicē meā
Et nūc porto illud z leue est mihi. quo/
niā sic pmisisti z fecisti. z ve sic erat z ne
sciebā q̄n id subire metuebā. Sz nūqd
dñe q̄ sol⁹ sine typo dñaris. qz sol⁹ ver⁹
dñs es q̄ nō habes dñm. nunqd ꝑ q̄z ter
ciū tēptatōis gen⁹ cessauit a me. aut ces
sare in hac tota vita pōt: ti[illegible]re et amari
velle ab hoīb⁹. nō ꝓpter aliud: sed vt īde
sit gaudiū qd nō est gaudiū? Misera vi
ta est. z feda iactātia. Dic fit vl maxime
nō amare te. nec caste timere te. Ideoq;
tu supbis resistis: hūilib⁹ aūt das grāz.
z intonas sup ambitōes seculi: z conter
mūt fundamēta montiū. Itaq; nob qm̄
ꝓpter q̄dā būane societatis officia neces
sariū est amari et timeri ab hoīb⁹: instat
aduersari⁹ ve beatitudīs nr̄e. vbiq; spar
gēs ī laqueis euge euge. vt dū auide col
ligim⁹ incaute capiamur. z a ꝓtate tua
gaudiū nostr̄ deponam⁹. atq; in homi/
nū fallacia ponam⁹. libeatq; nos amari
z timeri nō ꝓpt̄ te sz p te. atq; isto mō sui
simīles factos secū habeat: nō ad ꝓcordiaz
charitatis sed ad ꝓsortiū supplicū. q̄sta
tuit sedē suā ponere in aquilonē: vt ō p/
uersa et distorta via imitādi tenebr⁹ osi fri
gidiq; seruirēt. Nos aūt dñe pusill⁹ grex
tuus ecce sumus. tu nos posside. ꝓtez
tende alas tuas: et fugiam⁹ sub eas. Glo
ria nostra tu esto: ꝓpter te amemur: z ve
bū tuū timeat a nob. Qui laudari vult
ab hoīb⁹ vituperāte te: nō defenderur
ab hoīnib⁹ iudicāte te. nec eripiet dā/
nāte te. Cū aūt nō pcōr laudat in desi
derijs aīe sue. nec qui iniqua gerit bñdi
citur. sed laudat homo ꝓpter aliqd do/
nū quod dedisti ei. at ille plus gaudet si
bi laudari se q̄ ipm donū bñe vnde lau/
datur. etiaz iste te vituperante laudat. Et
melioz iaz ille q̄ laudauit: q̄ iste q̄ lauda
tus est. Illi enī placuit in homine donū
dei: huic ampli⁹ placuit donū hois q̄
dei. Temptamur hīs temptatōib⁹ quo
tidie dñe. sine cessatōe temptamur. Quo
tidiana fornax nostra est humana ligua
Imperas nobis et in hoc genere cōtinē
tiam. Da quod iubes. z iube quod vis.
Tu nosti de hac re ad te gemituz cordis
mei. z flumina oculorū meorū. Nec; enī
facile colligo q̄ sim ab ista peste munda
tior. et mltū timeo occulta mea que no
runt oculi tui. mei autem non. Et enim
qualiscunq; in alijs generib⁹ temptatio
num mihi facultas explorādi me: in hoc
pene nulla est. Nam et a voluptatib⁹ car
nis: z a curiositate supuacanea ꝓgnosce
di: video quantum assecutus sim posse
refrenare animū meum: cū eis reb⁹ careo
vel voluntate vel cum absūt. Tūc enīz
me interrogo q̄ magis minus ve mihi

Capm. 36.

Capm. 37.

molestū sit nō habere. Diuitie ꝺo q̄ ob hoc expetunt vt alicui ista⁊ triū cupidi tatū vl̄ duab⁹ ea⁊ vl̄ oīb⁹ seruiāt: si p se discere nō ꝓt anim⁹ vtrū eas habēs ꝓtē nat: possunt ⁊ dimitti vt se ꝓbet. Laude ꝺo vt careamus atq⁊ in eo expiamur: q̄d possum⁹? Nunq̄d male viuendū est: ⁊ tā ꝑdite atq⁊ īmaniter: vt nemo nos noue rit q̄ nō detestet? Que maior demētia di ci aut cogitari potest? At si bone vite bo noꝝ⁊ op⁹ comes: ⁊ solet ⁊ debet esse laudatio: tā comitatū ei⁹ q̄ ipa⁊ bonam vitā deseri nō oportet. Nō autē sentio si ne q̄ esse aut eq̄ anīo aut egre possim: nisi cū affuerit. Quid igit tibi in ꝟ genere tē ptatōis dñe ꝺfiteor? Quid nisi delecta/ ri me laudib⁹? Sed ampli⁹ ipa vitate q̄⁊ laudib⁹. Nā si mihi ꝓponat: vt⁊ malim furens aut in oīb⁹ reb⁹ errās ab oīb⁹ hoī bus laudari. an ꝺstans ⁊ in vitate certis sim⁹ ab oīb⁹ vituparī: video q̄d eligaz. Uerūtn̄ nollem vt vl̄ augeret mihi gau diū cuiuslibet boni mei suffragiū ozīs ali eni. Sed auget fateor nō solū: ſz et vitu peratio minuit. Et cū ista miseria mea p turbor. subintrat mihi excusatio. q̄ q̄lis sit tu scis de⁹. nā me incertū facit. Quia enī nobis impasti nō tm̄ ꝺtinentiā. id ē a q̄bus reb⁹ amorē cohibeam⁹. verū etiā iusticiā. id ē quo eū ꝺferamus. nec te tm̄ voluisti a nobis: verū etiā primū diligi. sepe mihi videor de pfectu aut spe pri/ mi delectari cū bñ intelligent⁊ laude dele ctor. ⁊ rursus ei⁹ malo ꝺtristari: cū eū au dio vitupare q̄ aut ignorat aut bonū ē Nam ⁊ ꝺtristor aliq̄n laudib⁹ meis. cuz vl̄ ea laudant in me in q̄b⁹ mihi ipe dis/ plicēo. vl̄ etiā bona minora ⁊ leuia plur⁊ estimant q̄⁊ estimanda sunt. Sz rursus vñ scio. An ꝓpterea sic afficior q⁊ volo de meipo a me dissentire laudatorē meū. nō quia illi⁹ vtilitate moueor. ſz q⁊ eadē bona que mihi in me placēt iocundiora mihi sunt cū ⁊ alteri placēt. Quodāmō enī nō ego laudor: cū ō me sentētia mea nō laudat. q̄nquidem aut illa laudant q̄ mihi displicēt. aut illa ampli⁹ q̄ mihi mi nus placēt. Ergo ne de ꝟ incert⁹ sū mei? Ecce in te veritas video nō me laudib⁹ meis ꝓpter me. sed ꝓpter primi vtilita/ tē moueri optere. Et vtrū ita sit nescio. Dīnus mihi in hac re not⁹ sum ipe q̄⁊ tu. Obsecro te de⁹ meus. ⁊ meipm mihi indica: vt confitear ozaturis p me fratri bus meis: quod ī me saucium ꝓperero. Itez me diligenti⁹ interrogem. Si vti litate primi moueor ī laudib⁹ meis cur minus moueor: si quisq̄⁊ ali⁹ iniuste vi/ tupet q̄⁊ si ego? Cur ea ꝓtumelia magis mordeor q̄ in me q̄⁊ q̄ in aliū eadē iniq̄ta te corā me iacit? An ⁊ ego ꝟ nescio? Etiā ne id fstat vt ipe me seducā: ⁊ verū ñ faci am corā te in corde et lingua mea? Insa niam ista dñe longe fac a me: ne oleū pec catoris mihi sit os meū: ad impiguādū caput meū. Egenus ⁊ paup ego sum: et melior in occulto gemitu displicēs mihi ⁊ q̄rens misericordiā tuā donec reficiat defectus me⁹. ⁊ pficiat vsq⁊ in pacē q̄m nescit arrogātis ocul⁹. Sermo autē ozc Capit. 38.
ꝓcedens: ⁊ facta q̄ innotescūt hoīb⁹ ha/ bent tēptatōnē piculosissimā. ab amore laudis: q̄ ad priuatā quandā excellentiā ꝓtrahit emēdicata suffragia: tēptat ⁊ cū a me in me arguit eoipo quo arguit. Et sepe hō de ipo vane gl'ie contēptu vani⁹ gloriatur. ideoq⁊ nō ia de ipo gl'ie ꝓtem ptu gloriat. nō enī eam cōtemnit cū glo/ riat intus. Et ia intus est aliud in eodē Capit. 39.
genere temptatiōis malū q̄ inanescūt q̄ placēt sibi de se. q̄⁊ alīs vl̄ placeant vl̄ displiceāt. nec placere affectēt ceteris Sed sibi placētes multū tibi displicēt. nō tm̄ de nō bonis q̄⁊ si bonis. verūetiam de bonis tuis q̄⁊ si suis: aut etiā sicut de tuis sed tanq̄⁊ ex meritis suis. aut etiā si cut ex tua gr̄a: sed nō sua merita. nō tm̄ so cialiter gaudentes sed alīs inuidētes ea. In his oīb⁹ atq⁊ huiuscemodi picul⁹ et laboribꝰ vides tremorem cordis mei: et vulnera mea magis subinde a te sanari. q̄⁊ mihi nō infligi sentio. Ubi nō mecuz Capit. 40
ambulasti vitas docens q̄d caueā ⁊ q̄d appetā: cū ad te referrē ī seriora visa mea que potui: teq⁊ ꝓsulerē? Lustrauī mū dū sozis sensu quo potui: ⁊ attendi vitā cor poris mei de me. sensuq⁊ ipos meos. In de ingressus sum in recessus mēozie mee

multiplices amplitudines. plenas mirīs modis copiaꝝ innumerabiliū. ꝛ ꝓsidera ui ꝛ expaui: ꝛ nihil eoꝝ discernere potui sine te. ꝛ nihil eoꝝ esse te inueni. nec ego ipe inuentor q̄ gragraui oīa: et distingue re ꝛ ꝓ suis queꝫ dignitatib⁹ estiare co natus sum: excipiēs alia nūciantib⁹ sen sib⁹ et interrogās alia mecū ꝯmixta sen tiēs. ipoſqꝫ nūcios dinoscēs atqꝫ dinu merās. iāqꝫ ī memoria elatis opib⁹ alia ꝓtractans. alia recōdens. alia eruēs. Hc egoipe cū hec agerē id ē vis mea qua id agebā: nec ipa eras tu. qz lux es tu ꝑma nens: quā ō oīb⁹ ꝓsulebā an essent: quid essent. q̄nti pēdenda essent. Et audiebaꝫ dicentē ac iubētē. ꝛ sepe istō facio. Hoc me delectat ꝛ ab actōib⁹ necessitatiꝫ q̄s tū relaxari possum ad istā voluptatē refu gio. Neqꝫ in his oīb⁹ q̄ ꝑcurro ꝓsulens te inuenio tutū locū aie mee nisi in te: q̄ colligāt sparsa mea. neca te q̄cqꝫ recedat ex me. Et aliqñ intromittis me in affe ctū multū iusitatum ītrorsus ad nescio quā dulcedinē. q̄ si pficiat in me: nescio q̄d erit qō vita ista nō erit. Sed recido in hec erūnosis ponderib⁹: ꝛ rforbeor so litis ꝛ teneor: ꝛ multū fleo: sz mltū tene or. Tantū cōsuetudinis sarcina digna ē Dic esse valeo nec volo. illic volo nc va leo. miser vtrobiqꝫ. Jdeoqꝫ ꝓsideraui lā guores peccatoꝝ meoꝝ ī cupiditate trī plici. ꝛ dexterā tuā inuocaui ad salutem meā. Uidi ei splēdorē tuū corde saucto: ꝛ repcussus dixi. Quis illuc pōt: Proie ctus sum a facie oculoꝝ tuoꝝ. Tu es vi tas sup oīa psidens. At ego p auariciaꝫ meā nō amittere te volui. sz volui recuz possidere mēdaciū. sicut nēo vult ita fal sum dicere vt nesciat ipe quid verum sit. Itaqꝫ amisi te: qz nō dignaris cū mēda cio possideri. Quē iuenirē q̄ me recōci liaret tibi: An eundū mihi fuit ad ange los: Qua p̄cce: Quib⁹ sacramēt̄is: Mul ti conātes ad te redire. neqꝫ p seipos va lētes sicut audio: tēptauerūt hec. ꝛ inci derūt in desideriū curiosaꝝ visionū: ꝛ di gni habiti sunt illusiōib⁹. Elati enī te q̄ rebāt doctrine fastu exerētes poti⁹ q̄s tū dentes pectora. ꝛ adduxerūt sibi p similī tudinē cordis sui ꝓ spirātes. ꝛ socias sup bie sue ptātes aeris huius a quib⁹ p po tentias magicas decipenē: q̄rētes media torē p quē purgarēt: ꝛ nō erat. Diabol⁹ enī erat trāsfigurās se ī angelū lucis. Et multū illexit supbā carnē q̄ō carneo coz pe ipe nō esset. Erāt enī illi mortales et pctōres. tu aūt dñe cui reconciliari sup be q̄rebāt immortal' et sine pctō. Medi ator aūt inter deū ꝛ hoīes oportebat vt haberet aliq̄d sil'e deo. aliq̄d simile hoī bus. ne in vtroqꝫ hoīb⁹ sil'is lōge esset a deo. aut in vtroqꝫ deo sil'is lōge esset ab hoīb⁹. atqꝫ ita mediator nō esset. Fallat itaqꝫ ille mediator q̄ per secreta iudicia tua supbia merek illudi: vnū cū hoībus babz. id ē peccatū. aliō videri vult habe re cū deo. vt qz carnis mortalitate nō te gik: p immortali se ostētet. Sed qz stipē diū peccati mors ē: ß babz ꝯmūe cū ho minib⁹ vnde simul dānek in mortē. Ve rax autē mediator: quē secreta tua mise ricordia demōstrasti hūilib⁹. ꝛ misisti vt ei⁹ exemplo etiā ipaz discerēt hūilitatē: mediator ille dei ꝛ hoīm hō christ⁹ iesus inter mortales pctōres et immortalē iustū apparuit: mortalis cū hominib⁹. iustus cū deo: vt quoniā stipendiū iusticię vita ꝛ pax est. p iusticiā cōiunctā deo euacua ret mortē iustificatoꝝ impiorū. quā cuz illis voluit habere ꝯmunē. Vic demon stratus est antiqꝫ sanctis: vt ita ipi p fi dem future passiōis ei⁹ sicut nos p fidez ꝑterite salui fierēt. Jnq̄ntum enī homo intantū mediator. inquantū autē ꝟbum nō medius. qz equalis deo. ꝛ deus apud deū. ꝛ simul cū spūsancto vn⁹ de⁹. Quō nos amasti pater bone q̄ filio tuo vnico nō pepcisti: sed p nobis impūs tradidi sti eū: Quō nos amasti. p q̄bus ille q̄ nō rapina arbitrat⁹ est esse eqlis tibi. fact⁹ ē subdit⁹ vsqꝫ ad mortē crucis: vnus ille in mortuis liber potestatē habēs ponendi animā suā: ꝛ potestatē habēs iteruz su mēdi eā. p nob tibi victor ꝛ victima. ꝛ iō victor qz victima. p nobis tibi sacerdos ꝛ sacrificiū. ꝛ iō sacerdos qz sacrificiū: fa ciēs tibi nos de seruis filios. de te nasce do: nobis fuiēdo. Derito mihi spes va

Capitulum. q.

Capitulum. q.

lida ī illo ē: qđ sanab oēs lāguoꝛes meos
ꝙ eū q̄ sedz ad dexterā tuā: z te iterpellat
p nobis. Alioq̄n desperarē. Multi eniz
z magni sūt ūdem lāguoꝛes mei. multi
sunt z magni: sz amplioꝛ ē medicina tua.
Potuim⁹ putare ꝙbū tuū remotū esse a
ꝯuictōe hois z despare ꝺ nobis: nisi ca
ro fieret z habitaret ín nobis. Cōterrit⁹
peccatis meis z mole miserie mee agitaue
rā ín coꝛde: meditatusq̄ fuerā fugā ī soli
tudinē: sed ꝓhibuisti me z ꝓfirmasti me
dicēs. Jō p oībus chriſt⁹ moꝛtu⁹ ē: vt q̄
viuūt iā ñ sibi viuāt: sz ei q̄ ꝓ ipīs moꝛtu
us est. Ecce dñe iacto ī te curā meā vt vi
nam: z ꝓsiderabo mirabilia de lege tua.
Tu scis ímperitiā meā z ínfirmitatē me
am: doce me z sana me. Jlle tu⁹ vnicus
ín q̄ sunt omnes thesauri sapiētie z sciē
tie absconditi redemit me sanguine suo.
Non calūnient mihi superbi: qm̄ cogito
ꝓciū meū: et manduco z bibo z erogo. z
pauper cupio saturari ex eo ínt illos qui
edunt et saturant: z laudabūt dominuz
qui requirunt eū.

Explicit liber decimus.
Incipit vndecimus

Primus.

Vnq̄d do

mie cū tua sit eternitas
ignoraſ que tibi dico:
Aut ad tpus videſ qđ
fit ī tpe: Cur g̃ tibi tot
rez narratōes dīgero: Nō vtiq̄ vt per
me noueris ea: sz affectū meū excito ī te:
z eoꝛ q̄ hec legūt: vt dicam⁹ oēs: magn⁹
dñs z laudabil' valde. Jā dixi et dicam
amoꝛe amoꝛis tui facio ístd. Hā z oꝛam⁹
z tñ ꝙtas ait. Nouit pr̃ vester q̄d vobis
opus sit ꝙus ꝙ petatis a deo. Affectuz
ergo nostꝛ patefacim⁹ ī te cōfitēdo tibi
miseriās nr̃as z mīficoꝛdias tuas super
nos: vt liberes nos oīno qm̄ cepisti: vt
desinam⁹ esse miseri ī nobis: z beatifice
mur in te. qm̄ vocasti nos vt sim⁹ paupe
res spū z mites z lugētes z esuriētes: ac
sitiētes iusticiā: z misericoꝛdes z mūdi
coꝛdes z pacifici. Ecce narraui tibi mul
ta que potui z q̄ volui. qm̄ tu ꝓꝛ volui
sti vt ꝓficerer tibi dño deo meo: qm̄ bo
nus es: qm̄ in seculuz misericoꝛdia tua.
Quādo gūt sufficio lingua calami enū
ciare oīa hoꝛtamenta tua: z oēs terꝛoꝛes
tuos et ꝓsolatōes z gubernatōes q̄bus
me ꝓduxisti ꝓdicare ꝙbū tuū: z sacramē
tū tuū dispēsare ppl'o tuo. Et si sufficio
hec enūciare ex oꝛdie caro mihi: valent
stille tempoꝛ: z olim ardesco meditari
ī lege tua. z ī ea tibi ꝓfiteri sciētiā z īperi
tiā meā. ꝑmoꝛdia illumīatōis tue. z reli
q̄as tenebꝛaꝝ meaꝝ: q̄sq̄ deuoꝛet a foꝛ
titudie ínfirmitas. Et nolo ī aliō deflu
ant hoꝛe ēs inuenio liberas a necessitati
bus reficiēdi coꝛpis z íntētōis animi: z
seruitutis quā debem⁹ hoīb⁹: z quaz
nō debem⁹: z tñ reddim⁹. Dñe de⁹ meus
íntēde oꝛōi mee. z mīficoꝛdia tua exaudiat desideriū meū. qm̄ nō mihi soli estu
at: sed vsui vult esse fraterne charitati. z
vides ín coꝛde meo q̄ sic est: vt sacrificē
tibi famulatū cogitatōis z lingue mee. z
da q̄ offerā tibi. Jnops enī z paup sū.
tu diues in oēs ínuocātes te: q̄ securus
curā nr̃i geris. Circūcide ab oīmi temeri
tate: ab oīmiq̄ mēdacio interioꝛa z exte
rioꝛa labia mea. Sint caste delicie mee
scripture tue. Nec fallar ī eis: nec fallā ex
eis. Dñe attēde z mīsere dñe de⁹ meus.
lux cecoꝛū z virtus ífirmoꝛū. statiq̄ lux
videntiū z virtus foꝛtiū. attende animā
meā: z audi clamantē de ꝓfundo. Nā ni
si adsint. z in ꝓfundo aures tue: q̄ ibim⁹
z clamabim⁹? Tu⁹ ē dies: z tua est nox.
Ad nutū tuū momēta trāsuolant. Largire inde spaciū meditatōibꝫ nr̃is in ab
dita legis tue. neq̄ aduersus pulsantes
claudas eā. Nec enī frustra scribi volu
ísti tot paginaꝝ opaca secreta. Aut non
habēt ille silue ceruos suos r̃cipiētes se
ín eas. z resumētes z ambulātes z pascē
tes recūbētes z ruminātes. O dñe ꝓfice
me z reuela mihi eas. Ecce vox tua gau
diū meū: vox tua supfluentiū voluptā
tū. Da q̄ amo. Amo enī. Et ꝙ tu dedi
sti. Nec dona tua deseras: nec herbā tuā
spernas sitientē. Cōfitear tibi q̄cq̄d ínue
nero ín libꝛis tuis: z audiā vocē laudis.

Capitul. 2.

ꝛ te bibā: ꝛ ꝓsiderē mirabilia ō lege tua: ab vsq; ꝓncipio in q̄ fecisti celū et terraz vsq; ad regnū tecū ꝓpetuū sctē ciuitatis tue. Dñe miserere mei: et exaudi desideriū meū. Puto enī qō nō sit de terra. nō de auro ꝛ argēto ꝛ lapidib⁹: aut decoris vestib⁹: aut honoꝛib⁹ ꝛ ptātib⁹: aut voluptatibus carnis. neq; de necessarijs corpi et huic vite pegrinatōis nr̄e. q̄ oīa nobis apponunt q̄rētib⁹ regnū ꝛ iusticiaz tuā. Uide dñe deꝰ meꝰ vnde sit desiderium meū. Narrauerūt mihi iniusti delectatōes suas. sed nō sicut lex tua domie. Ecce vnde est desideriū meū. Uide pater aspice ꝛ vide ꝛ approba. ꝛ placeat in cōspectu mīcoꝛdie tue inuenire me g̃tiam añ te: vt apiant pulsanti mihi interioꝛa sermonū tuoꝝ. Obsecro p dñm nostꝝ iesum chꝛistū filiū tuū viruz dextere tue filiū homis. quē ꝓfirmasti tibi mediatoꝛē tuū ꝛ nostꝝ. p quē nos q̄sisti nō q̄rētes te: q̄sisti autē vt q̄ꝛeremus te: ꝟbū tuū p qō fecisti oīa in quib⁹ ꝛ me vnicuz tuū p quē vocasti in adoptōem populū credentiū: in quo ꝛ me: p eū te obsecro q̄ sedet ad dexterā tuā ꝛ te interpellat p nobis. in q̄ sunt oēs thesauꝛi sapiētie ꝛ sciētie absc̄diti. Ipm quero in libꝛis tuis. Moyses de illo scripsit. Hoc ipse ait. ꝟitas ait. Audiā et intelligā quō in ꝓncipio fecisti celū et terrā. Scripsit ꝟ moyses. scripsit et abijt. trāsiuit hinc ad te. Neq; enī nūc ante me est. Nā si esset: tenerē eū: et rogarē eū. ꝛ p te obsecrarem vt mihi ista pāderet. ꝛ ꝓbērē aures coꝛpis mei sonis erūpentib⁹ ex oꝛe eiꝰ. Et si bꝛea voce loqueret: frustra pulsaret sensum meū: nec inde mentē meā q̄cq; tāgeret. Si aūt latine: scirē q̄d diceret. Sed vnde scirē an veꝝ diceret? O, si ꝛ ꝟ scirē num ꝛ ab illo scirē? Intus vtiq; mihi ī tus in domicilio cogitatōis. nec hebꝛea nec greca: nec latia: nec barbara veritas sine oꝛis ꝛ līgue oꝛganis. sine strepitu syllabaꝝ diceret: veꝝ dicit. ꝛ ego statim certus ꝓfidenter illi homini tuo dicerē. veꝝ dicis. Cum ergo illū interrogare nō possim: te quo plen⁹ vera dixit ꝟitas rogo te deus meus. rogo parce peccatꝭ me

Capnt 3.

is: ꝛ qui illi seruo tuo dedisti hec dicere da ꝛ mihi hec intelligere. Ecce sunt celū ꝛ terra: clamant q̄ facta sint. Mutantur enī atq; variant. Quicq̄d aūt factū nō est: ꝛ tamē est: nō est in eo q̄cq; quod ante nō erat. qō est mutari atq; variari. Clamāt etiā q̄ seipa nō fecerint: ideo sumus q: facta sumus. Nō ergo eramꝰ añq; essemus vt fieri possemꝰ a nobis. Et vox dicentiū est ipa euidentia. Tu ergo dñe fecisti ea q̄ pulcer es: pulcra sunt enī. qui bonus es: bona sunt enī. qui es: sūt enīz. Nec ita pulcra sunt: nec ita bona sūt: nec ita sunt: sicut tu ꝰditoꝛ eoꝝ. quo cōparata nec pulcra sunt: nec bona sunt: nec sūt. Scimꝰ hec. gratias tibi. Et sciētia nr̄a scientie tue compata: ignoꝛātia ē. In ꝓncipio fecit deꝰ celū ꝛ terrā. Quō aūt fecisti celū ꝛ terrā? ꝛ que machina tā ḡndis opatōis tue? Nō enī sicut hō artifex foꝛmās coꝛpus de coꝛpe: arbitratu anie valētis imponere vtcūq; speciē quā cernit in semetipa interno oculo. Et vnde ꝟ valeret nisi quia tu fecisti eā? Et ponit speciē iā exīstenti ꝛ habēti vt esset: veluti terre aut lapidi aut ligno aut auro: aut id genus reꝝ cuilibet. Et vñ ista essent nisi tu fecisses ea? Tu fabꝛo coꝛpus: tu animū mēbꝛis imperitantē fecisti. tu materiā vnde facit aliq̄d: tu ingeniū q̄ artem capiat ꝛ videat intus quid faciat foꝛis. tu sensū coꝛpis quo interp̄te trajiciat ab animo ad materiā id qō facit. ꝛ renūciet animo q̄d factū sit: vt ille intus ꝓsulat p sidentē sibi veritatē an bene factū sit. Te laudāt hec omnia: creatoꝛē oīm. Sed tu quō facis ea? Quō fecisti deus celū ꝛ terram? Non vtiq; in celo neq; in terra fecisti celū ꝛ terrā. neq; in aere aut in aquis. quoniā ꝛ hec ptinent ad celū ꝛ terrā. neq; in vniuerso mūdo fecisti vniuersū mūdum: quia nō erat vbi fieret añq; fieret vt esset. nec manu tenebas aliq̄d vñ faceres celū et terrā. Nam vnde tibi ꝟ quod tu nō feceras vñ aliq̄d faceres? Quid est nisi q: tu es? Ergo dixisti et facta sūt: atq; in ꝟbo tuo fecisti ea. Sed quō dixisti? Nunq̄d illo mō quo facta est vox de nube dicens. hic est filius meus dilect⁹?

Illa enī vox acta atq; trāsacta est: cepta
z finita. Sonuerūt syllabe atq; trāsierūt.
secūda post primā: tercia post secūdā. at
q; inde ex ordine donec vltima post cete
ras silentiūq; post vltimā. Unde claret
atq; eminet qđ creature motꝰ expſſit eā
seruiēs eterne volūtati tue ipe tempalis
Et hec ad tps facta verba tua nūciauit
auris exterior menti prudenti. cuiꝰ aurꝫ
interior posita est ad eternū verbū tuuꝫ.
At illa ꝓpauit hꝫ verba tpaliter sonātia
cum eterno in silētio verbo tuo. z dixit.
Aliud est lōge: lōge aliud est. Nec longe
infra me sunt: nec sunt: qz fugiūt z ptere
unt. Uerbū autē dñi mei supra me ma
net in eternū. Si ergo verbis sonātibus
z ptereūtibꝰ dixisti vt fieret celū z terra.
atq; ita fecisti celū z terrā. erat iā creatu
ra corpalis ante celū z terrā. cuiꝰ moti
bus tpalibꝰ tempaliter vox illa pcurret.
Nullū aūt corpus ante celū z terrā. Aut
si erat. id certe sine transitoria voce fece
ras: vñ trāsitoriā vocē faceres. qua dice
res vt fieret celū z terra. Quicqđ enī illō
esset. vñ talis vox fieret: nisi abs te factū
esset: oīno nō esset. Ut ergo fieret corpꝰ
vñ ista verba fierēt: quo ꝑbo a te dictuꝫ
est. Uocas itaq; nos ad intelligēdū ver Cap. 7
bū deū apd te deū. qđ sempiterne dicit.
z eo sempiterne dicunt oīa. Neq; enī fi
nit qđ dicebat. z dicit aliō vt possint di
ci omnia. sed sil̄ ac sempiterne oīa. Alio
q̄n iam tpus z mutatio: z nō vera eterni
tas nec vera īmortalitas. Hoc noui deꝰ
meus et gr̄as ago. Noui cōfiteor tibi do
mine: mecū q; nouit z bñdicit te q̄squis ī
gratus nō est certe veritati. Nouimꝰ do
mine nouimꝰ. qm̄ inq̄ntū quicqđ nō est
qđ erat z est qđ nō erat: intantū moriꝫ z
occidit. Nō ergo q̄cq; ꝑbi tui cedit atq; suc
cedit. qm̄ ꝑe immortale atq; eternum est
Et ideo ꝑbo tibi coeterno. simul z sēpit
ne dicis omnia q̄ dicis. z fit q̄cquid di
cis vt fiat. Nec aliter q; dicēdo facis: nꝫ Cap. 8
tñ et simul z sempitna fiunt oīa q̄ dicen
do facis. Cur q̄so te dñe deus meꝰ. vtcū
q; video. sed quō id eloquar nescio: nisi
qz omne qđ esse incipit z esse desinit. tūc
esse incipit z tūc desinit: qm̄ debuisse in
cipe vl̄ desinere in eterna rōne cognoscit
vbi nec incipit aliq̄d nec desinit. Jpm ē
ꝑbū tuū: qđ et ꝓncipiū est: q̄ z loq̄tur no
bis. Sic in euāgelio p carnē ait: z hꝫ iso
nuit foris auribꝰ hominū vt crederet: et
intus q̄reret. z inueniret in etna ꝑitate:
vbi omnes discipulos bonꝰ z solꝰ magi
ster docet. Ibi audio dñe vocē tuā dicē
tem mihi. quoniā ille loquit nobis q̄ do
cet nos. Qui aūt nō docet nos etiā si lo
q̄tur nō nobis loq̄t. Quis porro nos do
cet nisi stabil̄ ꝑitas. Quia z p creaturaz
mutabilē cū admonemur ad ꝑitatē stabi
lē ducimur. vbi vere discimꝰ cū stamꝰ et
audimꝰ eū: z gaudio gaudemꝰ ppt vocē
spōsi. reddētes nos vñ sumꝰ. Et iō ꝓn
cipiū: qz nisi maneret cū erraremꝰ nō eēt
q̄ rediremꝰ. Cū autē redimus ab errore:
cognoscēdo vtiq; redimꝰ. Ut aūt ꝯgno
scamꝰ docet nos: q̄ ꝓncipiū ē et loq̄t no
bis. In hꝫ ꝓncipio deꝰ fecisti celū z terrā. Capit. 9.
in ꝑbo tuo. i filio tuo. in ꝑtute tua. i sapi
entia tua. in veritate tua: miro mō dicēs.
z miro mō faciēs. Quis cōphēdet: Quis
enarrabit: Quid est illud qđ inlucet mi
hi. et pcutit cor meū sine lesiōe. z inhor
resco z inardesco: Inhorresco inq̄ntum
dissimil̄ ei sum: inardesco inq̄ntū silis ei
sum. Sapiētia ipa est que interlucet mi
hi. discindens nubilū meū qđ me rursus
cooperit deficiētē ab ea caligine atq; ag
gere penaꝫ meaꝫ. qm̄ sic infirmatꝰ est ī
egestate vigor meꝰ: vt nō sufferā bonum
meū donec tu dñe q̄ ppicꝰ factus es oī
bꝰ iniq̄tatibꝰ meis etiā sanes oēs lāguo
res meos. qz z redimes de corruptiōe vi
tā meā. z coronabis me in miseratōne et
miſicordia. z satiabis ī bonis desideriū
meū: qm̄ renouabit iuuētꝰ mea sic aq̄le.
Spe enī salui facti sumꝰ: z ꝑmissa tua p
patientiā expectamꝰ. Audiat te intꝰ ser
mocinantē q̄ potest. Ego fidēter ex ora
culo tuo clamabo. Quā magnificata sūt
opa tua dñe. oīa in sapiētia fecisti. z illa
ꝓncipiū. z ī eo ꝓncipio fecisti celū z terrā. Capit. 10
Nōne ecce pleni sunt vetustatis sue qui
nobis dicūt. Quid faciebat deꝰ añq; fa
ceret celū z terrā: Si enī vacabat inqui
unt et nō opabat aliq̄d: cur nō sic semp

Capmt.xi.

Capmt.xii.

Capmt.xiii.

ꝛ deinceps.quēadmoduꝫ retro ſp ceſſa/
uit ab ope: Si enī vll⁹ motus ī deo no/
uus extitit.ꝛ volūtas noua vt conderet
creaturā quā nunc̄ ante ꝺiderat: quō
iā vera eternitas vbi oꝛiꝝ volūtas q̄ nō
erat. Nec̄ enī volūtas dei creatura ē. ſz
ante creaturā. quia nō creareꝯ aliq̄d niſi
creatoꝛis volūtas p̄cederet. Ad ipam er/
go dei ſubſtantiam ptinet volūtas eius.
Oꝛ ſi exoꝛtū eſt aliq̄d ī dei ſubſtātia qđ
p̄ius nō erat: nō veraciꝯ dicīꝯ eterna il/
la ſubſtātia. Si autē volūtas dei ſempi
terna erat: vt eſſet creatura: cur nō ſempi
terna creatura? Qui hec dicūt nōdū te ī
telligūt. O ſapīa dei. luxꝫ mentiū. nondū
intelligūt quō fiant q̄ p te atc̄ in te fiūt:
ꝛ conanꝯ eterna ſape: ſed adhuc in p̄teri/
tis ꝛ futuris reꝝ motibꝫ coꝛ eoꝝ volitat
ꝛ adhuc vanū eſt. Quis tenebit illud et
figet illud vt paululū ſtet. ꝛ paululū ra/
piat ſplendoꝛē ſemp ſtantis eternitat̄. ꝛ
cōparet cum tpibꝫ nunc̄ ſtantibꝫ. ꝛ vide
at eſſe incompabilē. ꝛ videat longū tps
niſi ex mlt̄is p̄tereuntibꝫ motibꝫ q̄ ſimul
extendi nō poſſunt lōgū nō fieri. nō aūt
p̄terire quic̄ in eterno: ſz totū eſſe p̄ſēs.
nullū ꝫo tpus totuꝫ eſſe p̄ſens. ꝛ videat
oē p̄teritū ppelli ex futuro. ꝛ oīe futuꝝ
ex p̄terito ꝺſequi. ꝛ oīa preteritū ac fu
turū ab eo quod ſemp eſt p̄ſens creari et
excurrere? Quis tenebit coꝛ hoīs vt ſtet
ꝛ videat quō ſtans dictet futura ꝛ p̄teri
ta tpa: nec futura nec preterita etnitas?
Nunq̄d man⁹ mea valet ꝫ. aut man⁹ o/
ris mei p loq̄las agit tā grandē rē? Ecce
reſpōdeo dicēti. q̄d faciebat deuſ antec̄
faceret celū ꝛ terrā. rīdeo nō illō qō qui
dam rīdiſſe phibeꝯ iocularīꝯ eludens q̄
ſtiōis violentiā. Alta ināt ſcrutantibus
gehēnas parabat. Aliꝺ eſt videre. aliud
ridere. Nec nō rīdeo. libenti⁹ enī reſpō
derē neſcio qō neſcio: c̄ illō vnde irride
tur q̄ alta ī terroganit: ꝛ laudaꝯ q̄ falſa re
ſpondit. Sz dico te ꝺe⁹ noſter oīs crea
ture creatoꝛē. ꝛ ſi celi ꝛ terre nomīe oīſ
creatura intelligīꝯ. audacter dico. antec̄
faceret ꝺe⁹ celū ꝛ terrā nō faciebat aliq̄d.
Si enī faciebat: q̄d niſi creaturam facie
bat? Et vtinā ſic ſciā q̄ cq̄d vtiliꝯ ſcire cu

pio. quēadmodū ſcio q⁹ nulla fiebat cre
atura antec̄ fieret vlla creatura. Aut ſi
cuiuſc̄ volatil̄ ſenſus vagaꝯ p imaginel
retro tēpoꝝ: ꝛ te ꝺeū oīpotētē ꝛ oīcre/
antē ꝛ omnitenentē: celi ꝛ terre artifice,
ab ope tanto antec̄ id faceres p innūera
bilia ſeca ceſſaſſe miraꝯ. cuigilet atq̄ at
tendat: q̄ falſa miraꝯ. Nam vnde pote/
rāt innumerabilia ſecula p̄terire q̄ ip̄e nō
feceras. cū ſis omniū ſeculoꝝ auctoꝛ et
ꝺitoꝛ? Aut que tpa fuiſſent q̄ abs te cō
dita nō eſſent? Aut quō p̄teriſſent: ſi nun
c̄ fuiſſent? Cū ergo ſis opatoꝛ omnūꝫ
tēpoꝝ. ſi fuit aliq̄ tpus antec̄ faceres
celū et terrā: cur dicīꝯ q⁹ ab ope ceſſabaſ?
Idip̄m eniꝫ tpus tu feceras. nec p̄terire
potuerūt tpa antec̄ faceres tpa. Si aūt
ante celū ꝛ terrā nullū erat tpus. cur q̄ri
tur q̄d tūc faciebas? Non enī erat tunc
vbi nō erat tpus. nec tu tēpe tpa p̄cedis.
alioq̄n nō omnia tpa p̄cederes. Sz pre
cedis omnia tpa p̄terita. celſitudie ſp p̄/
ſentis eternitatis. ꝛ ſupas oīa futura. q⁹
ꝛ illa futura ſunt ꝛ cū venerint preterita
erūt. tu aūt idem ip̄e es ꝛ anni tui nō de/
ficiēt. Anni tui nec eūt nec veniūt. iſti ei
noſtri ꝛ eunt ꝛ veniūt vt oēs veniāt. An
ni tui oēs ſil̄ ſtant: q̄m ſtāt. nec eunres a
venientibꝫ excludunt: q⁹ ñ trāſeūt. Iſti
autē nr̄i omnes erūt: cū oēs non erunt.
Anni tui ꝺies vn⁹. ꝛ ꝺies tuus nō quo
tidie ſz hodie. q⁹ hodiern⁹ tuus nō cedit
craſtino: nec̄ enī ſuccedit heſterno. No
ꝺiernus tu⁹ eternitas. iō coeternū genu
iſti: cui ꝺixiſti. ego hodie genui te. Oīnia
iſti: cui ꝺixiſti. ego hodie genui te. Oīnia
tpa tu feciſti: ꝛ ante oīa tpa tu es. nec ali
quo tpe nō erat tpus. Nullo tpe nō fe
ceras aliq̄d. q⁹ ip̄m tps tu feceras: ꝛ nul/
la tpa tibi coeterna ſunt. q⁹ tu pmanes.
At illa ſi pmanerent nō eſſent tpa. Quid
eſt enī tpus? Quis ꝫ facile breuiterc̄ ex
plicauerit? Quis ꝫ ad ꝫbū de illo p̄ferē
ꝺum vl̄ cogitatōe cōprehēderit? Quid
aūt familiari⁹ ꝛ noti⁹ in loq̄ndo ꝛmēoꝛa
mus c̄ tēpus? Et intelligim⁹ vtiq̄ cuꝫ
id loq̄mur. intelligim⁹ etiā cū alio loq̄n
te id audimus. Quid eſt ergo tēpus? Si
nēo ex me q̄ꝛat ſcio. ſi q̄rēti explicare ve/
lim neſcio. Fidenter tn̄ ꝺico ſcire me. q̄ꝺ

si nihil ꝑteriret nō esset preteritū tēpus. ⁊ si nihil aduenīret nō esset futurū tpus. ⁊ si nihil esset nō esset presens tps. Duo ḡ illa tpa preteritū ⁊ futurū quō sūt. qñ ⁊ preteritū iā nō est: ⁊ futurū nondū est? Presens aūt si semp esset ꝑsens. nec ī ꝑteritū trāsiret. iā nō esset tpus sz eternitas. Si ergo pñs vt tpus sit iō fit qz in preteritū trāsit. quō ⁊ ꝫ esse dicim⁹ cui causa vt sit illa est qz ñ erit. vt scz nō ve dicam⁹ tpus esse nisi qz tēdit in nō esse? Et tamē dicim⁹ longū tpus ⁊ breue tps: nec hoc nisi de ꝑterito aut futuro dicim⁹. Preteritū tpus longū vbi gr̄a vocam⁹ ante centū annos. futurū itidē longū p⁹ centū annos. Breue aūt preteritū sicut pua dicim⁹ añ decē dies: ⁊ breue futurū post decē dies. Sed q̄ pacto lōgum est aut breue qđ nō est? Preteritū enī iā nō est: ⁊ futurū nōdū est. Nō itaq; dicamus: longū est. sz dicam⁹ de ꝑterito: lōgum fuit: ⁊ de futuro lōgū erit. Dñe de⁹ meus lux mea. nōne ⁊ hic vitas tua deridebit hoīez? Q⁹ enī longū fuit preteritū tpus cū iā esset ꝑteritū lōgū fuit: an cū adhuc presens esset? Tūc enī poterat esse lōguz qñ erat qđ esset longū. Preteritū vo iaz nō erat. vñ nec longū esse poterat qđ oīno nō erat. Nō ḡ dicam⁹. lōgū fuit preteritū tpus. neq; enī iueniem⁹ q̄d fuerit lōgū qñ exq̄ preteritū est nō ē. Sz dicamus longū fuit illō pñs tēpus. qz cū ꝑsens esset longū erat. Nōdū enī preterierat vt nōdū esset. ⁊ iō erat qđ lōgū eē posset. Postea vo q̄ ꝑterijt sil ⁊ longū eē destitit qđ esse destitit. Videam⁹ ḡ o aīa hūana vtq; ⁊ pñs tps possit esse longuz. Datū enī tibi est sentire mozas atq; metiri. Quid rñdebis mihi? An centū anni ꝑsentes lōgū tps est. Vide pri⁹ vtruz possint presentes esse centū anni. Si ei ꝓmus eoz ann⁹ agit ipse presens ē. nonaginta vo ⁊ nouē futuri sunt. ⁊ iō nōdum sunt. Si aūt ſcōs annus agit. iā vnus est preterit⁹. alter pñs. ceteri futuri. Atq; ita si medioz quelibet centenarij hui⁹ numeri annū ꝑsentē posuerim⁹: ante illū ꝑteriti erūt post illū futuri. Quocirca cē tū anni presentes esse nō poterūt. Vide saltē vtrū q̄ agit vn⁹ ipse sit pñs. Et ei⁹ enī si ꝓmus agit mēsis: futuri sunt ceteri. Si scōus. iā ⁊ ꝓmus preterijt ⁊ reliq; nōdū sunt. Ergo nec ān⁹ q̄ agit tot⁹ est pñs. Et si nō tot⁹ est pñs: nō ē ann⁹ pñs Duodecim enī mēses ān⁹ est. Quoz q̄libet vn⁹ mēsis q̄ agit ipse pñs ē. ceteri āt preteriti aut futuri. Quāq; neq; mensis q̄ agit pñs est: sz vn⁹ dies. Si ꝓm⁹: futurs ceters. si nouissim⁹: ꝑterits ceteris. si medioz quilibet int̄ ꝑteritos ⁊ futuros. Ecce pñs tpus qđ solū iueniebam⁹ longū appellādū. vix ad vni⁹ diei spaciū ꝯctū est. Sz discutiam⁹ etiā ipsuz. qz nec vn⁹ dies tot⁹ ē pñs. Nocturnis enī ⁊ diurnis horis oīb⁹ vigintiq̄tuoz explet. Qua ꝓma ceteras futural habz: nouissima preteritas. aliq; vero interiectaz añ se preteritas. post se futuras. Et ipa vna hora fugitiuis particul' agitat. Quicq̄d ei⁹ auolauit ꝑteritū ē. q̄cq̄d ei restat futurū. Si q̄d intelligit tpis qđ ī nullas iaz vl' in minutissimas mom̄toz ptes diuidi possit. id solū est qđ ꝑsens dicatur. Qđ tñ ita raptim a futuro ī ꝑteritū trās uolat: vt nulla mozula extēdat. Nā si extendit diuid: ī preteritū ⁊ futuz. Presens aūt nullū habz spaciū. Ubi ē ḡ tēpus qđ lōgū dicam⁹? An futuz? Nō q̄dē dicim⁹ lōgū ē. qz nōdū est qđ lōgū sit sz dicim⁹ lōgū erit. Qñ igit erit? Si ei ⁊ tūc cū adhuc futurū erit. nō erit lōgū. qz q̄d sit longū nōdū erit. Si aut̄ tunc erit longū cū ex futuro: qđ nōdū est: esse iā ceperit. ⁊ pñs factū erit vt possit esse qđ longū sit. iā supioribꝫ vocibꝫ clamat pñs tps longū se esse nō posse. Et tū domine sentim⁹ interualla tempoz: ⁊ ꝓparam⁹ sibimet. ⁊ dicim⁹ alia lōgioza: ⁊ alia breuioza. Metimur etiā q̄nto sit breui⁹ aut lōgi⁹ illud tps q̄ illud. ⁊ respōdem⁹ duplū esse hoc vel triplū: illud aūt simplū. aut tantū hoc esse quantū illō. Sed ꝑtereūtia metimur tēpora cū sentiēdo metimur. Preterita vero q̄ iam nō sūt. aut futura que nondū sunt quis metiri potest? Nisi forte audebit q̄s dicere metiri posse quod nō est. Cuz ergo preterit tēpus sentiri ⁊ metiri potest. cum autem

Capitulo.

Capt. 17

preterierit: quoniam non est non potest
Quero pater nō affirmo: de⁹ me⁹ presi/
de mihi ⁊ rege me. Quis nā ē q̄ dicat mi
hi nō esse tria tēpora: sicut pueri didici/
mus: puerosq̄ docuim⁹. ptēritū pſens ⁊
futurū. sed tm̄ pſens: quoniā illa duo nō
sunt: An ⁊ ipa sūt: sz ex aliq̄ pcedit occl/
to cū ex futuro fit pſens: ⁊ in aliqō rece
dit occultū cū ex pſenti fit ptēritū. Haz
vbi ea viderūt q̄ futura cecinerūt si non
dū sunt: Neq̄ enī pt videri id qō nō est.
Et q̄ narrāt ptērita nō vtiq̄ ꝙa narra/
rent si animo illa ñ cernerēt. Que si nul/
la essent: cerni oīno nō possent. Sūt er/
go ⁊ futura ⁊ ptērita. Sine me dñe am
plius q̄rere. spes mea nō ꝓturbet intētio
mea. Si enī sunt futura ⁊ ptērita. volo
scire vbi sint. Qō si nōdum valeo: scio tm̄
vbicūq̄ sunt. nō ibi ea futura esse aut p/
terita. sz pſentia. Hā si ⁊ ibi futura sunt
nōdū ibi sūt. Si ⁊ ibi ptērita sūt: iā non
ibi sunt. Ubicūq̄ q̄ sunt q̄cūq̄ sunt: nō
sūt nisi pñtia. q̄q̄ ptērita cū ꝙa narrant
ex memoria pferunt. nō res ipe q̄ ptērie/
rūt: sz ꝟba ꝓcepta ex imaginib⁹ eaꝝ: q̄ in
animo velut vestigia p sensus ptereūdo
fixerūt. Puericia q̄ppe mea q̄ iā nō ē. in
tpe ptērito est qō iā nō est. Imaginē ve
ro ei⁹ cū eā recolo ⁊ narro: in pñti tpe in
trueor. quia est adhuc in memoria mea.
Utrū simul sit causa etiā pdicandoꝝ
futuroꝝ. vt rex que nōdū sunt iā exīstē
tes pſentant imagines: ꝓfiteor de⁹ meus
nescio. Illud sane scio: nos plerūq̄ pme
ditari futuras actōes nostras. eāq̄ pme
ditatōem esse pſentē. actionē aūt quā p/
meditamur nōdū esse: qz futura ē. Quaz
cū aggressi fuerim⁹: ⁊ quod pmeditaba
mur agere ceperim⁹ tūc erit illa actio. qz
tūc nō futura sed pſens erit. Quoq̄ mo/
do se ita habeat archana pſentia futuro
rū: videri nisi qō ē nō pt. Qō aūt iā est. ñ
futuꝝ sed pſens ē. Cū ergo videri dicūt
futura. nō ipa q̄ nondū sunt. id ē q̄ futu
ra sunt. sz eoꝝ cause vl signa fortsitā vidē
tur q̄ iā sunt. Jō nō futura sz pſētia sūt
iā vidētib⁹: ex q̄b⁹ futura pdicāt animo
concepta. Que rursus ꝓceptōes iā sunt:
⁊ eas pſentes apud se intuent q̄ illa pdi/

cunt. Loquat mihi aliquod exemplū
tāta rez numerositas. Intueor auroꝝ tā:
oritur. solē pnuncio. qō intueor pſentē.
quod pnūcio futurū. Non sol futurus q̄
iam est: sz ortꝰ ei⁹ q̄ nondū ē. Cū etiā ori
tū ipm nisi animo imaginarer sicut mo/
do cū id loquor: nō eum possem pdicere
Sed nec illa auroza quā i celo video sol'
ortus est. q̄uis eū pcedat. nec illa ima/
ginatio in animo meo. que duo pſentia
cernunt: vt futurus ille ātē dicat. Futu
ra ergo nōdū sunt. Et si nōdum sunt: nō
sunt. Et si nō sunt: videri oīno non pñt.
sed pdici possunt ex pſentib⁹ que iā sunt
⁊ vident. Tu itaq̄ regnator creature tue
qs est modus q̄ doces animas ea q̄ futu
ra sunt: Docuisti enim pphetas tuos.
Quis nā ille modus est quo doces futu
ra cui futurū q̄cq̄ nō est. vl' pot⁹ de fu/
turis doces pſentia: Hā quod nō est. nec
doceri vtiq̄ potest. Nimis lōge ē mod⁹
iste ab acie mea. Invaluit ex me: nō pote
ro ad illū. potero autē ex te: cū dederis tu
dulce lumen occultoꝝ oculoꝝ meoꝝ.
Quod autē nūc liquet et claret nec futu
ra sunt nec ptērita. Nec proprie dicit: tē
pora sunt tria. preteritū: presens ⁊ futu/
rum. Sed fortasse proprie diceret. tēpo
ra sunt tria. presens de ptēritis. pſens de
pſentibus. presens de futuris. Sūt enī
hec in anima tria quedā. ⁊ alibi ea nō vi
deo. Presens de ptēritis. memoria. pſens
de pſentibus cōtuitus: presens de futu/
ris expectatio. Si hec pmittimur dice/
re: tria tēpora video. fateorq̄ tria sunt.
Dicatur etiā tēpora sunt tria. preteritū:
pſens et futurū. sicut abutitur ꝓsuetudo
Dicat. Ecce nō curo nec resisto. nec rep/
hēdo. dum tamē intelligat quod dicit.
neq̄ id qō futurū est esse iā. neq̄ id qō p
teritū est. Pauca sunt enī q̄ ppie loqui
mur: plura nō ppie. sed agnoscit̄ ād ve
limus. Dixi ergo pauloante q̄ ptereun/
tia tēpora metimur: vt possimus dicere
duplū eē h̄ tpis ad illō simplū. aut tātuz
hoc quantū illud: ⁊ si quid aliud de par
tib⁹ tempoꝝ possum⁹ renūciare metien/
do. Quocirca vt dicebā ptereuntia me/
timur tempa. Et si q̄s mihi dicat. vnde

Capt. 18

Capt. 19

Capt. 20

Capt. 21

ſeſs: reſpondeā. ſcio qz metimur. nec me
tiri que nō ſunt poſſum⁹. ⁊ nō ſunt p̄teri
ta vl̄ futura. Preſens ꝟo tp̄us quō me/
timur: qñ non habz ſpaciū? Detiť g̃ cū
p̄terit. cū aūt p̄terierit nō metiť. Quid ei
metiať nō erit. Sz vnō ⁊ q̄ ⁊ q̄ p̄terit cū
metiť? Uñ niſi ex futuro? qua niſi p pre
ſens? q̄ niſi in p̄teritū? Ex illo g̃ qō non
dū eſt. p illud qō ſpacio caret: in illō qō
iā nō eſt. Quid autē metimur niſi tp̄us
in aliq̄ ſpaciō? Neq; enī dicim⁹ ſimpla ⁊
dupla ⁊ tripla ⁊ eq̄lia. ⁊ ſi q̄d ꝑ mō ī tp̄e
dicimus niſi inter ſpacia tempoꝝ. In q̄
ergo ſpacio metimur tempus p̄teriens?
Uterū in futuro vñ p̄terit? Sed qō non
dum eſt nō metiť. An in p̄ſenti q̄ p̄terit?
Sed nullū ſpaciū nō metimur. An in p̄
terito quo p̄terit? Sed quod iā nō eſt ñ
metimur. Exarſit anim⁹ me⁹ noſſe iſtō
ꝑplicatiſſimū enigma. Noli claudere do
mine deus me⁹ bone pater: p̄ chriſtū ob
ſecro noli claudere deſiderio meo iſta et
vſitata ⁊ abdita q̄ minus ī ea penetret. ⁊
diluceſcant allucēte miſericordia tua dñe
oſi⁹ cōfitebor imperitiā meā niſi tibi cui
nō ſunt moleſta ſtudia mea. flāmātia ve/
hemēter ī ſcripturaſ tuas? Da qō amo:
amo enī. et hoc tu dediſti. Da pater q̄ ve
re noſti data bona dare filijs tuis. Da q̄
niā ſuſcepi cognoſcere te. ⁊ labor eſt añ
me donec apias. Per chriſtū obſecro in
nomine eius ſancti ſanctorū nemo mihi
obſtrepat. Et ego credidi. ꝓpter quod ⁊
loquor. Hec ē ſpes mea. ad hāc vino vt
cōtempler ꝺlectatōes dñi. Ecce veteres
poſuiſti dies meos et trāſeunt. ⁊ quō ne
ſcio. Et dicimus tēpus et tp̄us. tp̄a ⁊ tē
pora. Quādiu dixit ꝑ ille. cq̄ diu fecit ꝑ
ille? ⁊ cq̄ lōgo tp̄e illō nō vidi. et duplum
tp̄is habet hec ſyllaba ad illā ſimplā bre
uē. Dicim⁹ hec: ⁊ audim⁹ hec: ⁊ intelligi
m⁹. Manifeſtiſſima ⁊ vſitatiſſima ſūt:
⁊ eadem rurſus nimis latēt: ⁊ noua ē in/
uentio eorū. Audiui a quodā homīe do
cto. q̄ ſolis ac lune ac ſtellaꝝ mot⁹ ipa ſint
tempa ⁊ nō animi. Cur enī nō poti⁹ oīm
corpoꝝ motus ſint tēpora? An ꝟo ſi ceſ
ſarent celi lumīa. et moueret rota figuli:
nō eſſet tēpus q̄ metiremur eos giros. ⁊
dicerem⁹ aut equalib⁹ motulis agi. aut
ſi alias tardi⁹: alias veloci⁹ moueret. ali
os magis diuturnos eſſe: alios minus.
Aut cū ꝑ dicerem⁹ nō ⁊ nos in tp̄e loq̄re
mur. aut eſſent in ꝟbis nr̄is alie lōge ſyl
labe. alie breues: niſi q̄ ille lōgiore tēpo
re ſonuiſſent: iſte breuiore? De⁹ dona ho
minib⁹ videre in paruo cōmunes notici
as rer⁹ paruaꝝ atq; magnaꝝ. Sūt ⁊ ſi/
dera et luminaria celi in ſignis ⁊ in tp̄ib⁹
⁊ in annis ⁊ in diebus. Sūt ꝟo: ſed nec
ego diterim circuitū illi⁹ ligneole rote di
em eſſe. nec tñ ideo tēp⁹ nō eſſe ille dixe/
rit. Ego ſcire cupio vim naturāq; tp̄is
q̄ metimur corpoꝝ mot⁹. ⁊ dicim⁹ illuz
motū ꝟbi gr̄a tēpore duplo eſſe diutur/
niorē q̄ iſtū. Nā q̄o qñ dies dicit ñ tm̄
motula ſolis ſup terrā ſm q̄ aliō eſt dies
aliō noc: ſed etiā tot⁹ ei⁹ circuit⁹ ab ori
ente vſq; ad orientē: ſm q̄ dicim⁹ tot dies
trāſierť. Cū ſuis enī noctib⁹ dicunť tot
dies. nec extra reputanť ſpacia noctiuz.
Qñ g̃ dies expleť motu ſolis atq; circu
itu ab orīente vſq; ad orientē: q̄o vt̄z mo
tus ipe ſit dies. an mora ipa q̄nta pagiť.
an vtrūq;. Si enī p̄mū dies eſſz. dies g̃
eſſet etiā ſi tāto ſpacio tp̄is ſol curſuz il
lū pegiſſet. q̄ntū eſt hore vni⁹. Si ſecūz.
nō ergo eſſet dies ſi ab ortu ſol' vſq; ī oc/
tū altez tā breuis mora eſſz q̄ ē hore v/
ni⁹. Sed vicies ⁊ q̄ter circuiret ſol vt ex
pleret diē. Si vtrūq; nec ille appellareť
dies ſi hore ſpacio ſol totū ſuū girū cir/
cuiret. nec illa ſi ſole ceſſante tantū tēpo
ris p̄teriret q̄nto pagere ſol totū ambitū
de mane in mane aſſolet. Non itaq; nūc
querā quid ſit illud quod vocať dies. ſz
q̄d ſit tēpus quo metiētes ſolis circui/
tū diceremus eū dimidio ſpacio tēpor⁹
pactū minus q̄ ſolet: ſi tāto ſpacio tp̄is
peractus eſſet quanto pagūtur hore du
odecim. Et vtrūq; tp̄us cōparāteſ dice
remus illud ſimplū ꝑ duplū. etiā ſi ali/
q̄ illo ſimplo aliq̄ iſto duplo ſol ab o/
riente vſq; ad orientē circuiret. Nemo er
go mihi dicat celeſtiū corpoꝝ motus eſ
ſe tēpora. quia ⁊ cuiuſdā voto cū ſol ſte
tiſſet vt victor ioſue plium pageret ſol

stabat sed tps ibat. Per suū ꝙppe spaciū tpis qđ ei sufficeret. illa pugna gesta atq; finita est. Video igit tps ꝯndā esse distensiōez. Sz video an videre mihi videor: Tu demōstrabis lux ꝟitas. Jubes vt approbē si ꝙs dicat tps esse motum corpis. Nō iubes. Nā corpus nullū nisi in tpe moueri audio. Tu dicis. Jpz autē corpis motū tpus esse nō audio. Non tu dicis. Cū enī mouet corp⁹ tpe metior ꝙdiu moueat exq; moueri icipit donec ꝺ sinat. Et si nō vidi exq; cepit. z pseuerat moueri vt nō videā cū desinit: nō valeo metiri nisi forte exquo videre īcipio donec desinā. Qđ si diu video tantūmodo longū tpus esse renūcio. nō aūt ꝯntū sit. qz et ꝯntū cū dicim⁹ collatōe dicim⁹. velut tantū ħ ꝙtū illud. aut duplū ħ ad illud. et si ꝙd aliud isto mō. Si aūt notare potuerim⁹ locoꝝ spacia vñ z q̄ vēiat corpus qđ mouet: vl ptes ei⁹ si tanq; i torno mouet. possum⁹ dicere ꝯntū sit tpis exq; ab illo loco vsq; ad illū locū motus corpis vl partis ei⁹ effect⁹ ē. Cū itaq; aliud sit mot⁹ corpis: aliud q̄ metimur ꝙdiu sit: ꝙs nō sentiat ꝙd hoz poti⁹ tps dicēdū sit: Nā z si varie corp⁹ aliq̄ moueat: aliq̄ stat: nō solū motū ei⁹ sz etiā status tpe metimur. z dicim⁹ tantū stetit ꝯntū motū est. aut duplo vl triplo stetit ad id qđ motū est. z si ꝙd aliud nra dimēsio siue ꝓphēderit siue exīstimauerit vt dici solet pl⁹ minus. Nō est ġ tpus corpis motus. Et ꝓfiteor tibi dñe ignorare me adhuc ꝙd sit tpus. z rursus confiteor tibi dñe scire me in tēpe ista dicere. z diu me iam loqui ꝺ tpe. atq; idipm diu non esse nisi morā tpis. Quō igit ħ scio: qñ quid sit tpus nescio: An forte nescio quēadmodū dicā qđ scio: Ei mihi q̄ nescio saltē ꝙd nesciā. Ecce deꝰ me⁹ coram te: qz nō mentior: sic loq̄r ita est cor meū. Tu illuminabis lucernā meā dñe deꝰ me⁹: illumina tenebras meas. Nonne tibi ꝓfitet aīa mea ꝓfessiōe veridica metiri me tpa? Jta ne deꝰ me⁹ metior? Et ꝙd metiar nescio? Metior motū corpis ī tpe. itē ipm tpus nō metior? An ꝟo corpis motum metirer ꝙdiu sit z ꝙdiu hinc illuc pueniat. nisi tempus in quo mouet metirer

Jpm ġ tpus vñ metior? An tpe breuiore metimur lōgi⁹: sicut spacio cubiti spacīū trāsiri. Sic enī videmur spacio breuis syllabe metiri spaciū lōge syllabe. atq; id duplus dicere. Jta metimur spacia carminū spacīs ꝟsuū: z spacia versuum spacīs pedū. z spacia pedū spacīs syllabaꝝ. z spacia longaꝝ spacīs breuiū nō i paginis. Nā eo mō loca metimur: nō tē poza. Sz cū voces pnūciādo trāseūt: et dicim⁹ longū carmē ē: nā tot ꝟsibꝰ ꝓtexitur. lōgi ꝟsus: nā tot pedibꝰ ꝓstāt. longi pedes: nā tot syllabis tenduī. lōga syllaba: nā dupla ē ad breuē. Sz neq; ita cō ꝓhendī certa mēsura tpis: qñq; dz fieri ꝑt vt ampliori spacio tpis psonet ꝟsus breuior si ꝓducti⁹ pnūciet ꝙ longior si correpti⁹. Jta carmē. ita pes. ita syllaba. Inde mihi visū ē nihil esse aliud tpus ꝙ distensionē. sz cuiꝰ rei nescio: z mīz si nō ipius animi. Quid eī metior obsecro deus me⁹ z dico. aut idefinite lōgi⁹ est hoc tpus ꝙ illud. aut etiā definite duplū ē ħ ad illud: Tpus metior: scio. Sz ñ metior ꝑsens: qz futuz: qz nōdū ē. Sz ñ metior ꝑsens: qz nullo spacio tēdī. Nō metior ꝑteritū qz iā nō ē. Quid ġ metior? An ꝑteritura cē poza nō ꝑterita: Sic enī dixerā. Insiste aīe me⁹: z attēde te fortit. Deꝰ adiūtor meus ipe fecit nos z nō ipi nos. Attēde vbi albescit ꝟitas. Ecce puta vox corpis incepit sonare z sonat z adhuc sonat. zecce desinit. iāq; silentiū ē. z vox illa ꝑterita ē: z nō ē iā vox. Futura erat añq; sonaret. et nō poterat metiri. qz nōdū erat. z nūc nō ꝑt: qz iā nō ē. Tūc ġ poterat cū sonabat. qz tūc erat q̄ metiri posset. Sz z tūc non stabat: ibat enī z ꝑteribat. An iō magis poterat: Preteriēs enī tendebat i aliqđ spaciū tpis q̄ metiri possz: qm ꝑsēs nullū hz spaciū. Si ġ tūc poterat: ecce puta altera cepit sonare: z adhuc sonat: ꝓtinuato tenore sine vlla distictōe. metiamur ea dū sonat. Cū enī sonare cessauerit: iā ꝑterita erit: et non erit que possit metiri. Metiamur plane z dicamus quanta sit. Sed adhuc sonat: nec metiri potest nisi ab ītio sui quo sonare cepit vsq;

Capitulum 24

Capitulum 25

Capitulum 26

Cap 27

ad finē q̄ desinit. Jpm q̄ppe intervalluz metimur ab aliq̄ initio vsq; ad aliquē finē. Quapropt vox q̄ nōdū finita ē metiri nō pt. vt dicat q̄ lōga vl' brevis sit. nec dici aut eqlis alicui aut ad aliquā simpla vl' dupla vl' q̄d aliud. Cū aūt finita fuerit iā nō erit. Quo pacto igit metiri poterit? Et metimur tm tpa. nec ea q̄ nōdū sunt. nec ea q̄ iā nō sunt. nec ea que nulla mora extendunt. nec ea q̄ termios ñ habent. Nec futura q̄. nec pterita nec psentia: nec ptereuntia tpa metimur: z metimur tm tpa. Deus creator oim. psus iste octo syllabaz brevib; z lōgis alternat syllabis. Quattuor itaq; breues. prima tertia q̄nta septima simplē sunt ad q̄ttuor lōgas sedam q̄rtā sextā octauā. De singule ad illas singulas duplū habēt tpis. nūcio z renūcio. z ita est q̄ntū sentit sēsu manifesto. Quātū sensus manifest? ē brevi syllaba lōgā metior: eamq; sentio habere bis tm. Sz cū altera post alterā sonat: si p̄or brevis: lōga posterior: quō renebo brevē: z quō eā longā metiēs applicabo: vt inueniaz q̄d bis tm habeat. q̄nq̄dem lōga sonare nō incipit nisi brevis sonare destiterit? Jpaz q̄z longā nō psentē metior: q̄n nisi finitaz nō metior. Eius aut finitio pteritio est. Quid ergo est q̄d metiar? Ubi ē quā metior brevis? Ubi est lōga quā metior? Ambe sonuerūt. auolauerūt. pterierūt. iā nō sūt. z ego metior. Fidenterq; rñdeo q̄n exercitato sensu fidit. illā simplā esse. illā duplā in spacio. 2. tpis. Neq; ß possum nisi q̄ pterierūt z finite sunt. Nō q̄ipas que iā nō sunt. sed aliq̄d i memoria mea meti or q̄d infixū manet. In te anime me? tē pora metior. noli mihi obstrepere q̄d ē. noli tibi obstrepere turbis affectionum tuaz. In te inq; tpa metior. affectionez quā res pterēūtes in te faciūt: z cū ille p̄terierint manet. Jpam metior psentē: ñ eas q̄ pterierūt vt fieret. Jpaz metior cū tpa metior. Ergo aut ipa sunt tpa: aut ñ dicim? illud silentiū tm tenuisse tpis q̄n tū illa vox tenuit? Nōne cogitatōez tendim? ad mēsurā voc; q̄si sonaret vt alīq̄d de intervallis silētiorū in spacio temporis renūciare possim?: Jā z voce atq; ore cessante pagim? cogitādo carmīa z versus z quēq; p̄monē: motōnūq; dimēsiones q̄slibz. z de spacijs tēpoz q̄ntū illud ad illd sit renūciam?. nō alit. ac si ea sonādo dicerem?. Si voluerit aliq̄s edere lōgiusculā vocē: z p̄stituerit p̄meditādo q̄s lōga futura sit: egit vtiq; iste spacium tpis in silētio: memorieq; p̄mēdans cepit edere illā vocē q̄ sonat: donec ad p̄positū terminū p̄ducat. Immo sonuit z sonabit. Jā q̄d ei? iā pactū ē vtiq; sonuit. q̄d aūt restat sonabit. atq; ita pagitur dū p̄sens intētio futuz i pteritū trajicit. de minutōe futuri crescēte pterito: donec p̄sumatōe futuri sit totū pteritū. Sz q̄modo minuit aut p̄sumit futurū q̄d nōdū ē? Aut quō crescit pteritū q̄d iā ñ est. nisi q̄z in aīo q̄ illō agit tria sunt? Jā et expectat z attēdit z memīt. vt id q̄d expectat p id q̄d attēdit trāseat i id q̄d memīerit. Quis igit negat futura nōdū ēē? Sz tm iā ē i aīo expectatio futuroz. Et q̄s negat pterita iā ñ esse? Sz tm adhuc est in aīo mēoria pteritoz. Et q̄s negat p̄sens tpus carere spacio: q̄z i pūcto pterit? Sz tm pdurat attentio p quā pagat abesse q̄d aderit. Nō igit lōgū tpus futurū q̄d nō est: sed lōgū futurz lōga expectatio futuri est. Neq; longū pteritū tēpus q̄d nō est. sz lōgū pteritū lōga mēoria pteriti est. Dicturꝰ sum cāticū q̄d noui: añq; icipiā i totū expectatio mea tēditur. Cū aūt cepo: q̄ntū ex illo i pteritū ō cerpsero tēdit i mēoria mea: atq; distēdit vita huiꝰ actōis mee i memoriā ppe q̄d dixi. z in expectationē ppter q̄d dicturꝰ sum. p̄sens tm adest attentio mea p quā trajciat q̄d erat futurū vt fiat pteritz. Q̄d q̄to magꝭ agit z agit: tāto breuiata expectatōe plōgat mēoria: donec tota expectatio p̄sūmat. cū tota illa actio finita trāsierit i memoriā. Et q̄d i toto cāticō ß in singul' particul' eiꝰ fit. atq; in singulis syllabis eiꝰ. hoc in actōe lōgioze cuiꝰ forte particula est illud canticum. hoc in tota vita hominis cuius partes sūt omnes actiones hominis. hoc in toto secl'o

Capnt 28

filiorū hominū cuius partes sunt omes vite hominū. Sed quonia melior est misericordia tua sup vitas: ecce distētio est vita mea. ⁊ me suscepit dextera tua ī domino meo mediatore filio hoīs inter te vnū ⁊ nos multos in multis p multa vt p eū apphendā in q̄ et apphēsus sum: et a veteribꝫ diebꝫ colligar sequens vnū: p terita oblitus: nō in ea q̄ futura ⁊ trānsitura sunt: sed in ea q̄ ante sunt. nō distent⁹: sed intus. Nō fm distensionē: sz fm intentōem sequor ad palmā supne vocationis. vbi audiā vocē laudis tue. ⁊ ꝓtempler delectatōem tuā nec venientē nec p̄tereuntē. Nunc vero anni mei in gemitibus: ⁊ tu solaciū meū dñe pater me⁹ eternus es. At ego in tpa dissilui quoꝫ ordinem nescio. ⁊ tumultuosis varietatibꝫ dilaniant cogitatōes mee: intima viscera aīe mee donec in te ꝓfluam purgatus ⁊ liquidus igne amoris tui. ⁊ stabo atq̄ solidabor in te in forma mea veritate tua: nec patiar questiones hominū q̄ penali morbo plus sitiūt q̄ capiūt: ⁊ dicūt. Quid faciebat de⁹ antequā faceret celum ⁊ terrā? Aut q̄d ei venit in mentē vt aliq̄d faceret: cū antea nunq̄ aliq̄d fecerit? Da illis dñe bene cogitare q̄d dicant: ⁊ īuenire qꝫ nō dicit nūq̄ vbi nō est tēp⁹. Qui ergo dicit nunq̄ fecisse: quid aliud dicit nisi nullo tpe fecisse? Videant itaq̄ nullū tpus esse posse sine creatura tua: ⁊ desinant ipam vanitatē loqui. Extendant etiā in ea que ante sunt: ⁊ intelligāt te añ omīa tpa eternū creatorē omniū tēpoꝝ. nec vlla tpa tibi esse coeterna. nec vllaz creaturā etiā si est aliq̄ supra tpa. Domine de⁹ meus q̄s ille sinus est alti secreti tui. ⁊ q̄s longe inde me piecerūt consequentia delictoꝫ meoꝝ? Sana oc̄los meos vt congaudeā luci tue. Certe si est tā gnōdi sciētia ⁊ p̄sciētia pollēs anim⁹. cui cūcta p̄terita et futura ita nota sint sic mihi vnū canticū notissimū. nimiq̄ mirabilis est anim⁹ iste. atq̄ ad horrorē stupendus. Quippe quē ita nō lateat q̄cq̄d p̄actū et q̄cq̄d relictū seculoꝝ est: quemadmodū me nō latet cantātē illud canticū. q̄d et quātū eius abierit ab exordio: q̄d ⁊ q̄ntū restet ad finē. Sed absit vt tu cōditor vniuersitatis: p̄ditor aiaꝝ ⁊ corporū. absit vt ita noueris oia futura ⁊ p̄terita. Lōge tu. lōge mirabilius: lōgeq̄ secreti⁹. Neq̄ enī sic̄ nota cātantis: notus ve cāticū audiēti: expectatōe vocū: earuraq̄ et memoria p̄teritaq̄ variat affect⁹: sensusq̄ distendit. ita tibi aliq̄d accidit cōmutabilit eterno: h̄ē ve eterno creatori mentiū. Sicut gnosti in p̄ncipio celū ⁊ terrā sine varietate noticie tue. ita fecisti in principio celū ⁊ terrā sine distinctō ne actōis tue. Qui intelligit p̄fiteat tibi ⁊ q̄ nō intelligit p̄fiteat tibi. O q̄s excelsus es: ⁊ humiles corde sunt dom⁹ tua. Tu enī erigis elisos ⁊ nō cadūt. q̄ fortitudo tu es. Amen.

¶ Explicit liber vndecim⁹
Incipit duodecimus

Multa sagit cor meū dñe i hac opia vite mee pulsāti ꝓbis sctē scpture tue. ⁊ iō plerūq̄ i fmōe copiosa est egestas hūane intelligētie. quia pl⁹ loq̄tur inq̄sitio q̄s īpetratio. ⁊ oposior est manui pulsanti q̄s sumēti. Tenem⁹ promissuz: q̄s corrūpet illū? Si deus p nob q̄s ꝙ nos? Petite ⁊ accipietis: q̄rite ⁊ īuenietis: pulsate ⁊ apiet vob. Oīs enī q̄ petit accipit. ⁊ q̄rēs īueniet: ⁊ pulsanti apiet. Promissa tua sunt. Et q̄s falli timeat cū promittit veritas? Cōfitebor altitudini tue hūiliatē lingue mee: qm tu fecisti celū ⁊ terrā. Hoc celū q̄d video: terrāq̄ qua calco. Unde est hec terra qua porto? Tu fecisti. Sz vbi est celū celi dño de q̄ audiuimus i voce psalmi: celū celi dño: terrā aūt dedit filiis hoīm? Ubi est celū q̄d nō cernimus? Hoc cui terra est hoc oīe q̄d cernim⁹? Hoc enī totū corporeum: nō vbiq̄ totum ita cepit speciē pulcrā in nouissimis: cui fundus est terra nostra. sed ad illud celum celi etiam terre nostre celum terra est. Et hoc vtrūq̄ magnū corpus non absurde

terra est ad illud nescio quale celū qđ domino est nō filijs hominū. Et nimiz hꝫ terra erat inuisibil' ⁊ incōposita. ⁊ nescio q̄ profunditas abyssi sup quā nō erat lux q̄ nulla spēs erat illi. Uñ insistis vt scriberē q̄ tenebre erāt sup abyssuz: q̄d aliud ꝗ lucis absentia? Ubi enī lux esset si esset: nisi supesset eminendo ⁊ illustrando. Ubi ꝙ lux nōdū erat: q̄d erat adesse tenebras nisi abesse lucē? Sup itaq; erāt tenebre: q̄ sup lux aberat. sicut sonꝰ vbi nō est: silentiū ē. Et q̄d est esse ibi silentiuz: nisi sonū ibi nō esse? Nōne tu dñe docuisti hanc aiam q̄ tibi ꝑfiteꝝ? Nōne tu dñe docuisti me: q̄ pus ꝗ istā informē materiam formares atq; distigueres: nō erat aliq̄d. nō color: nō figura. nō corpus. nō spiritus. nō tñ omino nihil erat q̄dā informitas sine vlla specie? Quid ergo vocareꝝ. quo etiā sensu tardioribꝰ vtcunq; insinuareꝝ: nisi vsitato aliquo vocabulo? Quid aūt in omnibꝰ mūdi partibꝰ reperiri potest ꝓpinq̄us informitati oīmode: ꝗ terra ⁊ abyssus? Ordinꝰ enī speciosa sunt ꝓ suo gradu infimo: ꝗ cetera superiora plucida ⁊ luculenta omnia. Cur ꝙ nō accipiā informitatē materie quā sine specie feceras. vnde speciosū mundū faceres: ita cōmode hoibꝰ intimarā: vt appellareꝝ terra inuisibil' ⁊ incōposita. Et cum in ea querit cogitatio q̄d sensus attingat. ⁊ dicit sibi. nō est itelligibilis forma sicut vita: sicut iusticia: quia materies est corporū. neq; sensibilis: q̄m q̄d videaꝝ ⁊ q̄d sentiaꝝ in inuisibili ⁊ incōposita nō est. Dū sibi hec dicit humana cogitatio: coneꝝ eā vl' nosse ignorādo: vl' ignorare noscēdo. Ego ꝙ dñe si totū cōfiteor tibi ore meo ⁊ calamo meo q̄cquid de ista matia docuisti me. cuiꝰ antea nomen audiēs et nō intelligēs narrātibus mihi eis qui nō intelligerēt eā cū speciebꝰ inuolueris et varijs cogitabā. ⁊ ideo nō eam cogitabā. fedas ⁊ horribiles formas perturbatis ordinibꝰ voluebat animꝰ. sz formas tñ: ⁊ informe appellabā. nō q̄ careret forma: sz q̄ talē haberet: ⁊ vt si apparereꝝ insolitū ⁊ incongruū auersareꝝ sensus meꝰ: ⁊ ꝓturbareꝝ infirmitas hoīs.

Cap 3

Cap 4

Cap 5

Cap 6

Cap 7

Uerum autez illud qđ cogitabam: non priuatōne omnis formeꝫ cōparatōe formosioꝝ erat iformeꝫ ⁊ suadebat vera ratio vt omnis forme qualescūq; reliquias omino detraherē: si vellē ꝓsus informe cogitare ⁊ nō poterā. Citius enī nō esse censebā qđ omni forma priuareꝝ: quā cogitabam quiddā informe: ⁊ nihil forma tum: nec nihil informe ꝑpe nihil. Et cessauit mens mea interrogare hinc spiritū meū plenū imaginibꝰ formatoꝝ corporꝫ ⁊ eas ꝑ arbitrio mutantē atq; variantē. Et intendi in ipa corpa: eorūq; mutabilitatem altiꝰ inspexi: qua desinūt esse qđ fuerāt: ⁊ incipiūt esse qđ nō erāt. Eundē q; transitū de forma in formā ꝑ informe quiddā fieri suspicaꝰ sum: nō ꝑ omino nihil. Sed nosse cupiebā: nō suspicari. Et si totū tibi cōfiteaꝝ vox ⁊ stilꝰ meus q̄cq̄d de ista questiōe enodasti mihi: q̄s legentiū cape durabit? Nec iō tñ cessabit cor meū dare tibi honorē ⁊ canticuz laudis de his q̄ dictare nō sufficit. Uo tabilitas enī rez mutabiliū capax ipa ē formaꝝ omniū in ꝗs mutanꝝ res mutabiles. Et hec q̄d ē? Nunq̄d animꝰ? Nūquid corpꝰ? Nūquid spēs animi vl' corpis? Si dici posset nihil aliq̄d est: ⁊ non ē: ꝫ eā dicerē. Et tñ iā vtcūq; erat vt species capet istas visibiles ⁊ ꝓpositas. Et vnde vtcūq; erat nisi esset abs te a q̄ sūt oīa in q̄ntūcūq; sunt? Sz tāto a te lōgiꝰ q̄nto dissimilius. Neq; enī loc' itaq; tu domine q̄ nō es alibi aliō ⁊ alias aliꝝ: sz ipm et idipm ⁊ idipm. sanctꝰ sanctꝰ sanctus: dñs deꝰ oipotēs: in ꝓncipio qđ est de te. in sapiētia tua q̄ nata est de substātia tua: fecisti aliq̄d ⁊ de nihilo. Fecisti ei celū ⁊ terrā. nō de te. nā esset eq̄le vnigenito tuo. ac ꝑ ꝫ tibi. ⁊ nullo mō iustum esset vt eq̄le tibi essz qđ de te nō esset. Et aliud ꝓter te nō erat vñ faceres ea deus vna trinitas ⁊ trina vnitas. Et iō de nihilo fecisti celū ⁊ terrā magnū q̄ddam: ⁊ paruū q̄ddā. q̄m oipotēs ⁊ bonꝰ es ad faciēda oīa bona: magnū celū ⁊ paruam terrā. Tu eras: ⁊ aliō nihil vñ fecisti celū ⁊ terrā: q̄ q̄dā. vnum ꝑpe te: alteꝝ ꝑpe nihil. Unū q̄ supioꝝ tu esses. alteꝝ q̄ iferiꝰ

Capm 8

nihil essz. Sz illud celū celi tibi dñe. terrā aūt quā dediſti filijs hoim cernēdam atq; tangendā: nō erat tal' qlē nūc cernimꝰ z tāgimꝰ. Inuisibil' enī erat z incomposita. z abyssus erat sup quā ñ erat lux: aut tenebre erāt sup abyssum. id ē magis q̄z in abysso. Jsta q̄ppe abyssus aquarū iā visibiliū etiā in pfūdis suis habz speciei sue lucē vtcūq; sensibilē piscib⁹: z repentib⁹ in suo fundo animātib⁹. Illud aūt totū ppe nihil erat. qm̄ adhuc oīno informe erat. Jā tm̄ erat qđ formari poterat. Tu enī dñe fecisti mundū de materia informi. quaz fecisti de nulla re pene nullā rē: vnde faceres magna que miramur filij hoim. Valde enī mirabile ß celū corporeū: qđ firmamentū inē aquā et aquam: secūdo die post cōditiōem lucis dixisti: fiat. z sic factū est. Qđ firmamentū vocasti celū. sed celū terre hui⁹ z marz q̄ fecisti tercio die. dādo speciē visibilem informi materie quā fecisti añ omnē diē Jam enī feceras z celū añ omnē diez. sed celū celi hui⁹. qz in pncipio feceras celū z terrā. Terra aut̄ ipa quā feceras: iformis materies erat. qz invisibil' erat z incōposita. z tenebre sup abyssū. De q̄ terra invisibili z incōposita: de q̄ informitate. de q̄ pene nihilo faceres hec oia: q̄b⁹ iste mutabil' mund⁹ pstat z nō constat. i q̄ ipa mutabilitas apparet. in q̄ sentiri z dinumerari possunt tpa. quia rer⁹ mutationib⁹ fiūt tpa dū variant z ptunt species: quaz materies pdicta ē terra invisibilis. Jdeoq; spūs doctor famuli tui cū te memorat fecisse in pncipio celū z terrā. tacet de tēporib⁹: silet de diebꝰ. Nimirū enī celū celi qđ in pncipio feciſti creatura est aliqua intellectual. quāq; neq; tibi trinitati coeterna: particeps tñ eternitatis tue. valde mutabilitatē suā p dulcedine felicissime ptēplatōis tue cohibz. z sine vllo lapsu erū facta est inherēdo tibi excedit omnē volubilē vicissitudinez tēpoz. Jsta vo informitas terre invisibil' z incōposite: nec ipa i diebꝰ numerata ē. Vbi enī nulla species: null⁹ ordo: nec venit q̄q̄: nec pterit. Et vbi ß ñ fit: nō fūt vtiq; dies. nec vicissitudo spacio

Capm 9

rū tpaliū. O vitas lumē cordis mei. nō tenebre mee loq̄nt mihi. Defluxi ad ista z obscurat⁹ sū: sz hinc etiā hinc adamaui te. Errauī z fcordat⁹ suz tui. Audiui vocē tuā post me vt redirē. z vix audiui ppt tumult⁹ ipacatoz. Et nunc ecce redeo estuās z anhelās ad fontē tuū. Neo me phibeat: hūc bibā z tūc viuā. Nā nō ego vita mea. Si male vixi: ex me mihi fui: z in te fuiuisco. Tu me alloq̄ris tu mihi ꝓmocinare. Credidi libris tuis. z verba eoz archana valde. Jā dixisti mihi dñe voce forti i aurē interiorē. qz tu eternus es sol⁹ habēs imortalitatē. qz ex nulla specie motu ve mutaz. nc tpib⁹ variat volūtas tua. qz nō est immortalis voluntas q̄ alia z alia ē. Doce ī ꝓspectu tuo claret mihi: z magꝭ magisq; claresc at oro te. atq; i ea manifestatōe pfistā sobrius sub alis tuis. Jtē dixisti mihi dñe voce fortī in aurē interiorē: qđ oēs naturas atq; ſbias q̄ nō sūt qđ tu es z tñ sūt: tu fecisti. z ß solū a te nō ē qđ nō ē. motusq; volūtatis a te q̄ es ad id qđ minꝰ ē. qz talis motus delictū atq; peccatū ē. Et qđ nul⁹ peccatū aut tibi nocz: aut pturbat ordinē iperij tui vl' ī pmo vl' in imo. Doce ī ꝓspectu tuo claret mihi. z magꝭ magisq; claresc at oro te. atq; i ea manifestatōe pfistā sobri⁹ sub alis tuis. Jtem dixisti mihi voce fortī in aurē interiorē. qm nec illa creatura tibi coeterna est cui⁹ voluntas tu solus es: teq; pseuerātissima castitate hauriēs mutabilitatē suā nusq; z nūq; exierit. z te sibi sp̄ pſente ad quē toto affectu se tenet: ñ habēs futurū qđ expectet. nec ī pteritū trahēs qđ memierit: nulla vice variat: nec in tpa vlla distēdit. O btā si q̄ ista ē inherēdo btitudi tue btā sē piterno ihabitatore te atq; illustratore suo. Nec inuenio q̄d libēti⁹ appellādū existimē celū celi dño: q̄q; domū tuā ptēplantē delectatōez tuā sine vllo defectu egrediēdi ī aliꝺ: mētē purā ꝓcordissime vnā stabilimēto pacꝭ sctoz spiritū: ciuiū ciuitatꝭ tue ī celestib⁹ sup ista celestia. Vnitatꝭ tue ī celestib⁹ sup ista celestia. Vnintelligat aia cui⁹ pegrinatio longinq; facta est. si iā sitit tibi. si iā facte sūt ei lacrime sue panis. dū dicit ei p singl'os dies:

vbi est de⁹ tu⁹: si iā petit a te vnā ⁊ hanc requirit: vt habitet i domo tua p oēs dies vite sue. Et q̄ vita ei⁹ nisi tu: Et q̄ dies tui nisi eternitas tua: Sic anni tui q̄ n̄ deficiūt. q̄ idē ipe es. Hic g̃ itelligat ania mea q̄ pt q̄s lōge sup oīa tpa sis eternus. qñ tua dom⁹ q̄ pegrinata nō ē: q̄uis nō sit tibi coeterna: tñ i desinēter ⁊ i deficienter tibi coherēdo nullā patit vicissitudinez tēpoꝝ. Hoc i ꝓspectu tuo claret mihi. ⁊ magis magisq̄ clarescat ozo te. atq̄ i hac manifestatōe pstitā sobrie sub alis tuis. Ecce nescio q̄d iforme i ist⁹ mutatōibus rez extremaꝝ atq̄ ifimaꝝ. Et q̄s dicet mihi: nisi q̄s q̄s p ania cozdis sui cū suis fantasmatibꝫ vagat ⁊ voluit: Quis nisi tal dicet mihi: q̄ diminuta atq̄ ꝓsūpta oīm specie si sola remaneat iformitas p quā de specie i spēz res mutabat ⁊ ꝑteba tur: possit exhibere vices tēpoꝝ. Dino enī nō pt. q̄ sine varietate motōnū n̄ sūt tpa. ⁊ nlla varietas vbi nlla spēs. Quis b⁹ ꝓsideraſ q̄ tū donas de⁹ me⁹: q̄ntum me ad pulsandū excitas. q̄ntūq̄ pulsan/ ti apis. duo repio q̄ fecisti carētia tēpib⁹. cū tibi neutꝝ coetnū sit. Unū q̄d ita for matū ē: vt sine vllo defectu ꝓtēplatōis. si ne vllo iteruallo mutatōis. q̄uis muta/ bile. tñ nō mutatū tua etnitate atq̄ incō mutabilitate pfruat. Alterū q̄d ita iforme erat: vt ex q̄ forma: i quā formā vl motō nis vl statōis mutaret. q̄ tpi subderet ñ haberet. Sz ꝑ vt iforme essz nō reliqsti: qñ fecisti añ oēm diē i pncipio celuz et terrā hec duo q̄ dicebā. Terra aūt inuisi bil erat ⁊ icōposita. ⁊ tenebre sup abyssū Quib⁹ ꝑbis insinuat iformitas: vt q̄da/ tim excipiant. q̄ oīmodā speciei puatōz: nec tñ ad nihil puētōnez: cogitare ñ pñt vñ fieret alterū celū ⁊ terra visibil atq̄ cō posita ⁊ aq̄ speciosa. ⁊ q̄ cād deīceps i cō stitutōe hui⁹ mūdi nō sine diebꝫ factuz ꝓmemorat. q̄ talia sūt vt i eis agāt vicis situdies tēpoꝝ ppt ordiatas ꝓmutatō/ nes motōnū atq̄ formaꝝ. Hoc interim sentio de⁹ me⁹: cū audio loq̄nte scptura tuā. in pncipio fecit de⁹ celū ⁊ terrā. terra aūt erat inuisibil ⁊ incōposita. ⁊ tenebre erāt sup abyssum. neq̄ ꝓmēorāte q̄ho/ die feceris hec. Sic interi sentio ppt illud celū celi: celū itellectuale: vbi ē intel/ lect⁹ nosse sil nō ex pte: nō i enigmate. nō p speculū. sz ex toto i manifestatiōe facie ad facie. nō mō ꝑ mō illō. sz q̄d dictū est nosse sil sine vlla vicissitudine tēpoꝝ: ⁊ p pter iuisibilē atq̄ incōpositā terraz sine vlla vicissitudie tēpoꝝ. q̄ solet hr̃e mō ꝑ ⁊ mō illō. q̄ vbi nulla spēs nusq̄ ē ꝑ aut illud. Propt duo hec pmit⁹ formatū et penit⁹ iforme: illō celuz: sz celū celi. ꝑ vo terrā. sz terrā inuisibilē ⁊ icōpositā. ppter duo hec interi sentio sine ꝓmemoratiōe diez dicere scptura tuā. i pncipio fec de us celū et terrā. Statim q̄ppe subiecit. quā terrā dixerit. Et q̄d scdo die ꝓmēo/ rat factū firmamētū ⁊ vocatū celū: isinu at de q̄ celo pus sine diebꝫ fmo locut⁹ sit Mira pfunditas eloq̄oꝝ tuoꝝ: q̄z ecce añ nos superficies blādiēs puult. Sz mi/ ra pfunditas de⁹ meus: mira pfunditas Horroꝝ est intēdere i eā: horroꝝ honoꝝ ⁊ tremoꝝ amoꝝis. Odi hostes ei⁹ vehe/ mēter. O si occidas eos de gladio bis a/ cuto: ⁊ nō sint hostes ei⁹. Sic enī amo eos occidi sibi vt viuāt tibi. Ecce autez alīq̄ nō repbēsores sz laudatores libri ge neseos: nō inquiūt ꝑ voluit in his ꝑbis intelligi spūs dei: q̄ p moysen famulū ei⁹ ista cōscripsit. nō hoc voluit intelligi q̄d tu dicis. sz aliō q̄d nos dicim⁹. Quibus ego te arbitro de⁹ oīm nostroꝝ ita respō deo. Nū dicetis falsa esse: q̄ mihi ꝑitas voce fortī i aurē interioꝝē dicit de ꝑa et/ nitate creatoꝝis: q̄d neq̄q̄ ei⁹ substātia p tpa variet. nec ei⁹ volūtas extra ei⁹ sub/ stātiā sit: Uñ nō eū mō velle ꝑ mō velle illud: sed semel ⁊ simul ⁊ sp velle oīa que vult. ñ itez ⁊ itez. neq̄ nūc ista nūc illa: nec velle postea q̄d nolebat. aut nolle q̄d volebat ꝑus. q̄ talē volūtas mutabil est. ⁊ oē mutabile etnū nō ē. De⁹ aūt nr̃ etn⁹ est. Itē q̄d mihi dicit i aurē interioꝝē: ex pectatio rez vēturaꝝ fit ꝓtuit⁹ cū vene rint. idēq̄ ꝓtuit⁹ fit memoria cū ꝑterie/ rint. oīs pozro intētio q̄ ita variat mūta bil est. ⁊ oē mutabile eternū nō ē. De⁹ āt noster etnus ē. Hec colligo atq̄ ꝓsūgo: ⁊ inuenio deū meū deū eternū. nō aliqua

Capt. 14.

Capt. 15.

noua volūtate ꝺdidisse creaturā. nec sciē tiā eiꝰ trāsitoriū aliq̄d pati. Quid ḡ dicetis ꝺdictores? An falsa sunt ista? Nō inq̄unt. Quid illō? Nunq̄d falsuꝫ ē omnez naturā formatā materiāve formabilē nō esse nisi ab illo q̄ sūme bonꝰ ē: qz summe est? Hecꝫ ꝟ negamꝰ inq̄unt. Quid igit? An illud negatis sublimē q̄ndā esse creaturā tā casto amore coherētē ꝺo ꝟo z vere eterno. vt q̄uis ei coetna nō sit: in nulla tñ tēpoꝝ varietatē z vicissitudinē ab illo se resoluat z defluat. sz ī eiꝰ soliꝰ vera cissima ꝺtēplatōe reqescat? Qm̄ tu deus diligēti te q̄ntū p̄cipis oñdis ei te: z sufficis ei. z iō nō declinat a te nec ad se. Nec est domꝰ dei nō terrena: neq̄ vlla celesti mole corpea. sz spūalis z pticeps eternitatis tue. qz sine labe in eternū. Statuisti ei eā in seculū z in seculū seculi. p̄ceptū posuisti z nō p̄teribit. Nec tñ tibi deo coetna. qm̄ nō sine initio: facta est enī. Nā z si nō inuenimꝰ tps ante illā: ꝓꝝ aq̄ppe oīm creata est sapiētia. nec vticꝫ illa sapia tibi deꝰ nr̄ patri suo plane coetna z coeq̄lis: z p quā creata sunt oīa. z ī q̄ ꝓncipio fecisti celū z terrā. sz pfecto sapia q̄ creata est intellectual' natura. s. q̄ ꝺtēplatiōe lumis lumē est. Dicit enī z ipa (q̄uis creata) sapia. Sed q̄ntū interest iter lumē qđ illumiat z qđ illuminat: tātū iter sapiaz q̄ creat: z istā q̄ creata ē. sicut int' iusticiaz iustificantē z iusticiā q̄ iustificatōe facta est. Nam z nos dicti sumꝰ iusticia tua. Ait enī q̄dā seruus tuꝰ: vt nos simꝰ iusticia dei in ipo. Ergo qz ꝓꝝ oīm creata ē q̄dā sapiētia q̄ creata est mens rōnal' z intellectualis caste ciuitatis tue matris nr̄e q̄ sursum est z libera ē z eterna ī cel'. Quibus celis nisi q̄ te laudāt celi celoꝝ? Qz ꝟ est z celū celi dño. Et si nō inuenimꝰ tēpus añ illā qz z creaturā tpis añcedit: q̄ prior oīm creata est: añ illā tñ est ipiꝰ creatoris eternitas. a q̄ facta sūpsit exordiū: q̄uis nō tpis: qz nōdū erat tpus: ipiꝰ tñ ꝺditiōis sue. Vñ ita ē abs te deo nr̄o vt aliud sit plane q̄ tu z nō idipm. Qm̄ z si nō solū ante illā: sz nec ī illa inuenimꝰ tēpus. qz est idonea faciē tuā sp videre: nec vspiā deflectit ab ea: q̄ fit vt nulla mutatōne varietē. Inest ei tñ ipa mutabilitas vñ tenebrescerēt z frigescerēt: nisi amore ḡndi tibi coherēs tāq̄ sp meridies lucēret z ferueret ex te. O domꝰ lumiosa z speciosa dilexi decorē tuū z locū habitatōis gl'ie dñi mei fabricatoris z possessoris tui. Tibi suspiret pegrinatio mea. z dico ei q̄ fecit te vt possideat z me in te: qz fecit z me. Errauī sicut ouis pdita: sz ī humeris pastoris mei: structoris tui spero me reportari tibi. Quid dicitis mihi q̄s alloquebar ꝺtradictores. q̄ tñ z moysen piū famulū dei z libros eius oracla sancti spūs creditis? Est ne ista domꝰ dei ñ q̄dem deo coetna: sz tñ p̄m modū suū etna in celis: vbi vices tēpoꝝ frustra q̄rit qz nō inueniet? Supgredit enī oēm distensionē: z omne spaciū eratis volubile: cui sp inherere deo bonū ē. Est inq̄unt. Quid igit ex his q̄ clamauit coꝝ meū ad deū meū vt audiret interiꝰ vocē laudis eiꝰ. q̄d tandē falsū esse ꝺtēdit? An qz erat informis materies: vbi ppe nulla forma nullꝰ ordo erat? Vbi aūt nullus ordo erat: nulla esse vicissitudo tēpoꝝ poterat. z tñ ꝟ pene nihil. Inq̄nrū nō oīno nihil erat ab illo vticꝫ erat a q̄ est q̄cq̄d est: qđ vtcūcꝫ aliq̄d est. Hoc quoq̄ aūt nō negamꝰ. Cū his enī volo coꝝ tea loq̄q̄ colloq̄ deꝰ me. q̄ hec oīa q̄ int' ī mē te mea nō tacet vitas tua va esse concedūt. Nā q̄ hec negāt latrēt q̄uis volunt z obstrepāt: sibi pluadere conabor vt q̄e scant: z viā pbeant ad se vbo tuo. Nō si noluerīt z repulerīt me: obsecro te deus me? ne tu sileas a me. Tu loq̄re in corde meo vacit. Solꝰ enī sic loq̄ris: z dimittis eos foris sufflātes ī pulueres: z excitātes terrā ī oc'os suos. z intrē ī cubile meum: z cantē tibi amatoria: gemēs ienarrabiles gemitus ī pegrīatōe mea. z recordans hier'm: extēto ī eā sursū corde: hierusalē patriā meā. hier'm mr̄ez meā. tecq̄ sup eā regnatorē: illustratorē: pr̄ez: turorē. maritū: castas z fortes delicias z soliditatē gaudiū. et oīa bona ineffabilia sil' oia. qz vnū sūmū z vez bonū: z non auertar donec ī eius pacē matris charissime vbi sūt p̄mitie spūs mei. vñ mihi ista certa

sunt:colligas totū qđ sū:a dispsiõe ⁊ de formitate hac:⁊ ꝓformes atq; ꝓfirmes i eternū de⁹ me⁹ mifico:dia mea. Cū his aūt ꝙ cūcta illa q̄ ꝙa sūt falsa esse non di cūt.honozãtes ⁊ i culmie seq̄nde autozi tatis nobiscū ꝓstituētes illã p̄ sanctū mo ysen editã sctãm scpturã tuã. ⁊ tñ nobis aliq̄d ꝓdicūt.ita loq̄r. Tu esto de⁹ nr̄ ar biter int̄ ꝓfessiões meas ⁊ ꝓdictões eoz. Dicūt enī. cui⁹ ꝙa sint hec:nõ ea tamẽ duo moyses intuebat.cū reuelãte spũ di ceret.i ꝓncipio fecit de⁹ celũ ⁊ terrã. Nõ celi noie spiritalẽ vl̄ intellectualẽ illã cre aturã:sp faciẽ dei ꝓtẽplãtẽ significauit. nec terre noie ifozmẽ materiã. Quid igit qđ nos dicim⁹ inq̄unt:ꝑ ille vir sensit:ꝑ ꝙbis istis elocut⁹ est. Quid illõ ẽ? Noie aūt celi ⁊ terre:totū istū visibilẽ mundū ꝙus vniuersalit̄ ⁊ breuit̄ significare vo luit:vt postea digereret diez enumerati one q̄si articulatī vniuersa q̄ sctōspiritui placuit sic enũciare. Tales q̄ppe hoies erãt rudis ille atq; carnal' ppls cui loq̄ bat vt eis opa dei nõ nisi sola visibilia cõ mẽdanda ĩdicaret. Terrã ꝙo iuisibilẽ et incõpositã tenebrosãq; abyssum:vñ ꝓse q̄nter oñdit p̄ illos dies facta atq; dispo sita esse cũcta ista visibilia q̄ nota sūt oĩ bus:nõ incõgruẽter ifozmẽ istã materiẽ intelligẽdã esse ꝓfẽtiũt. Quid si dicat ali us eãdẽ informitatẽ ꝓfusionẽq; materie celi ⁊ terre noie ꝓbus ĩsinuatã.q; ex ea mũ dus iste visibil' cũ oĩb⁹ natur̄ q̄ ĩ eo ma nifestissime apparẽt:q̄ celi ⁊ terre nomie sepe appellari solet ꝓdit⁹ atq; pfect⁹ est: Quid si dicat ⁊ ali⁹ celũ ⁊ terrã q̄dẽ inui sibilẽ visibilẽq; naturã nõ indecẽter ap pellatã.ac p̄ ꝑ vniuersã creaturã quã fec in sapiẽtia.i.in ꝓncipio de⁹ buiuscemo di duob⁹ vocabul' esse ꝓphẽsã.verũtñ qz nõ de ipa substãtia dei:sz ex nihilo cun cta facta sūt:qz nõ sunt idipm quod de⁹: ⁊ ineſt q̄dã mutabilitas oĩb⁹ siue mane ant:sicut eterna dom⁹ dei. siue mutenť si cut aĩa hois ⁊ coꝛp⁹.cõmunẽ oĩm reruz inuisibiliũ visibiliũq; materiẽ adhuc in formẽ:sed certe formabilẽ vñ fieret celuz ⁊ terra.i.inuisibil' atq; visibilis iã vtraq; formata creatura bis noĩb⁹ enũciata qui bus appellaret terra inuisibil' ⁊ incõpo sita:⁊ tenebre sup abyssum ea distinctõe vt terra inuisibil' et incõposita intelligat materies coꝛpalis ante qualitatẽ forme. tenebre autẽ sup abyssum spiritual' ma teries ante cohibitõnẽ quasi fluẽtis im moderatõis ⁊ ante illuminationẽ sapiẽ tie: Est adhuc qđ dicat si q̄s aliuſ velit nõ.s.iam pfectas atq; formatas iuisibi les visibilesq; naturas celi ⁊ terre nomie significari.cũ legit.in ꝓncipio fecit deus celũ ⁊ terrã.sed ipam adhuc informẽ in choatõem rerũ formabilẽ creabilẽq; ma teriã his nomib⁹ appellatã: q̄ in ea iã ee sent ista ꝓfusa:nondũ q̄litatibus formis q̄s distincta:que nũc iã digesta suis ordi nib⁹ vocant celũ et terra.illã spũalis:hec coꝛpalis creatura. Quib⁹ omnib⁹ audi tis ⁊ ꝓsideratis nolo ꝙbis ꝓtendere. Ad nihil enī vtile est nisi ad subuersionẽ au dientiũ. Ad edificatõnẽ aūt bona est lex si quis ea legitime vtať.qz finis ei⁹ ẽ cha ritas de coꝛde puro ⁊ ꝓsciẽtia bona ⁊ fi de nõ ficta. Et nouit magister noster ĩ q̄ bus duob⁹ p̄ceptis totã legẽ ꝓpheta q̄ suspẽderit. Que mihi ardẽter ꝓfitẽti de us me⁹ lumen oculoꝛ meoꝛ in occulto: q̄d mihi obest cum diuersa in his ꝙbis ĩ telligi possint que tñ vera sint: Quid in q̄ mihi obest: si aliud ego senseꝛo q̄ sẽsit ali⁹ cum sensisse q̄ scripsit: Oẽs q̄dẽ qui legimus nitimur hoc indagare atq; ꝓ hẽdere qđ voluit ille quẽ legim⁹. Et cũ eũ veridicũ credimus:nihil qđ falsũ eẽ vel nouimus vel putam⁹ audem⁹ eũ exi stimare dixisse. Duz ergo q̄sq; conať id sentire in scripturis sanctis qđ ĩ eis sen sit ille q̄ scripsit.quid mali est si ꝑ sentiat qđ tu lux omniũ veridicaꝛ mentiũ ostẽ dis veꝛ esse.etiã si hoc nõ sensit ille quẽ legit.cũ et ille verum nec tñ hoc senserit. Uerũ est enim dñe fecisse te celũ ⁊ terrã. ⁊ veꝛ est esse ꝓncipiũ sapientiã tuã in qua fecisti omnia. Jrẽ veꝛ est q̄ mundus iste visibil' habz magnas partes suas ce lũ ⁊ terrã breui ꝓplexiõe factaꝛ oĩm ꝓdi tarũq; naturaꝛ. Et veꝛ est q̄ oĩe muta bile insinnat noticie nostre quandã ifoꝛ mitatẽ q̄ forma capit vl̄ q̄ mutať ⁊ vertiť

Uex est nulla tēpa ppeti qđ ita coberet
forme incōmutabili: vt q̄uis sit mutabi
le nō mutet. Uex est informitatē q̄ ppe
nihil est: vices tēpoꝝ hr̄e nō posse. Uex
est q̄ vñ fit aliq̄d p̄t q̄dā genere locutōis
hr̄e iā nomē eius rei q̄ inde fit. vñ potuit
vocari celū z terra q̄libz informitas vñ fa
ctū est celū z terra. Uex ē oīm formato
rū nihil eē informi vicinꝰ q̄z terrā z abyſ
ſum. Uex ē q̄ nō solū creatū atq̄ forma
tū: ſz etiā q̄cq̄d creabile atq̄ formabile ē
tu feciſti ex q̄ sunt oīa. Uex est oē qđ ex
informi format pr̄ꝰ esse informe: deīde for
matū. Ex his oīb⁹ verſ de q̄b⁹ nō dubi
tāt. q̄z interiori occlo talia videre dona
ſti. z q̄ moyſen famulū tuū in ſpū veritatis
locutū esse īmobilit credūt. ex his g oīb⁹
aliud ſibi tollit q̄ dicit. i p̄ncipio feē deꝰ
celū z terrā. i. i verbo suo ſibi coeterno fecit
deꝰ intelligibilē atq̄ ſenſibilē vl̄ ſpirita
lē corpalēq̄ creaturā. Aliꝰ q̄ dicit. in p̄n
cipio fecit deꝰ celū z terrā. id ē i verbo suo
ſibi coeterno fecit deꝰ vniuerſā iſtā mo
lē corpoream mūdi huiꝰ cū oīb⁹ q̄s p̄tinet
manifeſtis notiſq̄ naturiſ. Aliꝰ q̄ dicit:
in p̄ncipio fecit deꝰ celū z terrā. id ē i ver
bo suo ſibi coeterno fecit deꝰ informē ma
teriā creatē ſpūal z corpal. Aliꝰ q̄ dic. in
p̄ncipio feē deꝰ celū z trā. id ē i verbo suo
ſibi coeterno fecit deus informem mate
riaz creature corpaliſ: vbi p̄fuſū adhuc
erat celū et terra q̄ nunc iā diſtincta atq̄
formata i iſtiꝰ mūdi mole ſentim⁹. Aliꝰ
q̄ dicit: in p̄ncipio fecit deꝰ celū z terrā.
id est in ipo exordio faciēdi atq̄ opandi
fecit deꝰ informē materiā p̄fuſe habentez
celū et terrā. vnde formata nūc eminēt z
apparēt cū oīb⁹ q̄ in eis sūt. Itē qđ atti
net ad intellectū verboꝝ seq̄ntiū ex illis oi
bus veris. Aliud ſibi tollit q̄ dicit. Ter
ra aūt erat inuiſibil z incōpoſita. z tene
bre erāt sup abyſſum. i. incorpale illꝰ qđ
fecit deꝰ: adhuc materies erat corpearū
rerū informis ſine ordine ſine luce. Aliꝰ
q̄ dicit. Terra aūt erat inuiſibil z incom
poſita. z tenebre erāt sup abyſſuz. i. hoc
totū qđ celū z terra appellatū ē: adhuc i
formis z tenebroſa materies erat: vñ fie
ret celū corporeū et terra corpea cū oīb⁹
q̄ in eis sunt corpeis ſenſib⁹ nota. Aliud
q̄ dicit. Terra aūt erat inuiſibil z incō
poſita: z tenebre erāt sup abyſſuz. i. ſ. to
tū qđ celū z terra appellatū ē: adhuc in
formis z tenebroſa materies erat. vñ fie
ret celū intelligibile. qđ alibi dicit celū ce
li. z terra. ſ. oīs natura corpea: ſub q̄ noīe
intelligat etiā hoc celū corporeū. i. vnde
fieret oīs inuiſibil viſibiliſq̄ creatura.
Aliud q̄ dicit. Terra aūt erat inuiſibil z
incōpoſita: z tenebre erāt sup abyſſuz: ſi
llā informitatē noīe celi z terre ſcriptura
appellauit: ſz iā erat inq̄t ipa informitas
quā terrā inuiſibilē z incōpoſitā tenebro
ſamq̄ abyſſum noīauit: de q̄ celū et terrā
deū feciſſe p̄dixerat. ſpiritalē. ſ. corpalem
q̄ creaturā. Aliꝰ q̄ dicit. Terra aūt erat
inuiſibil z icōpoſita: z tenebre erāt super
abyſſum. i. informitas q̄dā iā materies e
rat: vñ celū z terrā deū feciſſe ſcptura p
dixit. totā. ſ. corpoream mūdi molē i duas
maximas ptes ſupioꝝ atq̄ inferioꝝ ē di
ſtributā cū oīb⁹ q̄ in eis sūt vſitatiſ notiſ
q̄ creaturis. Cū enī duaby iſtis extremis
ſentētijs reſiſtere q̄ſq̄ ita tētauerit: ſi nō
vultis hāc informitatē materie celi z ter
re nomine appellatā videri. erat ergo ali
q̄d qđ nō fecerat deus vnde celū z terrā
faceret. neq̄ ei ſcriptura narrauit q̄ iſtā
materiē deꝰ fecerit niſi vt intelligam⁹ eā
celi et terre aut ſoliꝰ terre vocabulo ſi
gnificatā: cum diceret. In p̄ncipio fecit
deus celū et terrā. z id quod ſequit. ter
ra autē erat inuiſibil et incōpoſita. q̄uiſ
informē materiā ſic placuerit appellare,
nō tñ intelligamus niſi eā quā fecit deꝰ i
eo qđ ſcriptū ē. fecit celū et terrā. Reſpō
debūt aſſertores duaz iſtaz ſentētiaruz
q̄s extremas poſuim⁹: aut illi⁹ aut illi⁹,
cū h⁊ audierit z dicēt. Informē q̄dē iſtā
materiā nō negam⁹ a deo factā: a q̄ ſunt
oīa bona valde. q̄z ſicut dicim⁹ amplius
bonū esse qđ creatū atq̄ formatuz ē. ita
fatemur minus bonū esse qđ factū ē cre
abile atq̄ formabile. ſed tñ bonuz. Non
autē p̄memoraſſe ſcptura q̄ hanc infor
mitatē fecerit deus ſicut alia multa non
p̄memorauit: ſicut cherubin z ſeraphin
z q̄ apoſtol⁹ diſtincte ait ſedes: dñatōes

Capitul. 20.

Capitul. 21.

ꝓncipat⁹:ptātes. q̄ tñ oīa deū fecisse ma
nifestū ē. Aut si ī eo qđ dictū est .fecit ce/
lū ⁊ terrā ꝑphēsa sūt oīa:q̄d de aq̄s dici
mus sup q̄s ferebat̄ spūs dei? Si enī ter
ra noīata sīl intelligūt: quō iā terre noīe
materies īformis accipit:qñ tā speciosas
aq̄s videm⁹? Aut si ita accipit: cur ex ea
dē informitate scriptū ē.factū firmamen
tū ⁊ vocatū celū. neq; scptū ē factas esse
aq̄s? Nō enī adhuc īformes sūt et īuise:
q̄s ita decora specie fluere cernim⁹. Aut
si tūc accepert ista spēz cū dixit de⁹: con
gregent aq̄ q̄ est sub firmamēto: vt ꝓgrega
tio sit ipa formatio. q̄d rñ debit de aquis
q̄ sup firmamētū sūt? Qz neq; informes
tā honorabilē sedē accipe meruissēt .nec
scptū ē q̄ voce formate sint . Uñ si aliq̄d
geneſis tacuit deū fecisse qđ tñ deū fecis
se:nec sana fides :nec cert⁹ ambigit ītel/
lectus. nec iō vlla sobria doctrina dicere
audebit istas aq̄s coeternas deo. qz in li/
bro geneſeos ꝓmēoratas q̄dem audiui/
mus:vbi aūt facte sint nō inuenim⁹. Cur
nō informē q̄z illā materiē quā scptura h⁹
terrā īuisibilē ⁊ icōpositā tenebrosamq;
abyssum appellat: docēte ꝑitate ītelliga
m⁹ ex deo factā eē de nihilo. iōq; illi nō
esse coeternā. q̄uis vbi facta sit omiserit
enūciare ista narratio? His ego audit̄ at-
q; pspectis: p captu īfirmitat̄ mee quaz
tibi ꝓfiteor sciēti ōo meo: duo video dis/
sensionū genera obortri posse:cū aliq̄d a
nūcijs veracib⁹ p signa enūciat̄. vnū si ō
veritate rei:alterū si de ipi⁹ q̄ annunciat
volūtate dissensio ē. Alit enī q̄z im⁹ ō cre
atur ꝓditōe q̄d verū sit .alit aūt q̄d ī his
ꝑbis moyses egregi⁹ domestic⁹ fidei tue
ītelligere lectorē auditorēq; voluerit In
illo ꝓmo genere discedāt a me oēs q̄ ea q̄
falsa sūt se scire arbitrāt̄. In ꝑ itē altero
discedāt a me oēs q̄ ea q̄ falsa sūt moysen
dixisse arbitrāt̄. Cōiūgar aūt illis dñe ī
te:⁊ delecter cū eis ī te: q̄ ꝑitate tua pascū
tur ī latitudie charitat̄.⁊ accedamus sīl
ad ꝑba libri tui. ⁊ q̄z am⁹ ī eis volūtatez
tuā p volūtatē famuli tui:cuius calamo
dispēsasti ea. Sz ās nostr̄ sic īueniet eā
inc̄ tā mīta ꝑba q̄ in illis ꝑbis aliter atq;
aliter intellectis occurrūt q̄rētib⁹: vt taz

fidēter dicat ꝑ sensisse moysen: atq; ꝑ īl
la narratōe voluisse ītelligi: q̄z fident dic̄
ꝑ verū eē:sīue ille ꝑ senserit sīue alīō Ecce
enī de⁹ me⁹ ego ku⁹ tu⁹ q̄ vouī tibi sacri
ficiū ꝓfessiōis ī his lr̄is .⁊ oro vt ex mi/
cordia tua reddā tibi vota mea. Ecce e/
go q̄z fident dico ī tuo ꝑbo icōmutabili
oīa te fecisse īuisibilia ⁊ visibilia. Nūq̄d
tā fident dico nō aliō q̄z ꝑ attēdisse moy
sen cū scriberet.ī ꝓncipio fecit de⁹ celū ⁊
terrā? Quia nō sicut ī ꝑitate tua video ꝑ
certū:ita ī ei⁹ mēte video id eū cogitasse
cū hec scriberet: Potuit enī cogitare ī ip
so faciēdi exordio cuz diceret.ī ꝓncipio:
potuit ⁊ celū ⁊ terrā ꝑ loco nullā iam for
matā pfectāq; naturā sīue spiritalē sīue
corpalem:sz vtrāq; inchoatā ⁊ adhuc in
formē velle ītelligi. Uideo q̄ppe ꝛe po/
tuisse dici q̄cq̄d hoꝛ diceret. sz q̄d hoꝛ ī
his ꝑbis ille cogitauerit:ñ ita video:q̄z/
uis sīue aliq̄d hoꝛ: sīue aliq̄d aliō qđ a
me ꝓmemoratū nō ē:tāt⁹ vir ille mente
ꝓspexerit.cū hec ꝑba pmeret verū eū vi/
disse apteq; id enūciasse nō dubitē. Nēo
mihi iā molest⁹ sit dicēdo mihi.nō ꝑ sen
sit moyses qđ tu dic̄:sz ꝑ sensit qđ ego di
co. Si enī mihi diceret.vñ scis ꝑ sēsisse
moysen qđ de his ꝑbis ei⁹ eloq̄ntis: equo
dio ferre debere:⁊ rñdere fortasse q̄ supi⁹
rñdi. vl aliq̄nto vberius si essem durior.
Cū vo dic̄.nō ꝑ ille sensit qđ tu dic̄.sed
qđ ego dico.neq; tñ negat qđ vteq; no
strū dicit.vtrūq; verū eē. O vita paupe/
rū de⁹ me⁹:ī cui⁹ sinu nō ē ꝺdictio .plue
mihi mitigatiōes ī cor:vt patiēter tales
ferā:q̄ nō mihi ꝑ dicūt.qz diuini sūt:⁊ ī
corde famuli tui videt qđ dicūt.sz qz su
pbi sūt.nec nouert moysi sīnāz:sz amant
suā.nō qz ꝑa est:sz qz sua ē. Alioq̄n ⁊ ali
am verā pariter amarēt:sic⁊ ego amo qđ
dicūt qñ verū dicūt.nō qz ipoꝛ ē:sz qz ve
rū ē.⁊ iō iā nec ipoꝛ est qz verū ē. Si aūt
iō amāt illō qz verū ē iā ⁊ ipoꝛ ē et meuz
est.qñ in ꝓmunē omniū est veritat̄ ama
toꝛ. Illud aūt qđ ꝓtēdūt non ꝑ sensisse
moysen qđ ego dico.sz qđ ipi dicūt:no/
lo:nō amo .qz ⁊ si ita ē: tñ ista temeritas
nō sciētie sz audacie ē. nec visus sed typ⁹
eaz pepit. Iōq; dñe tremēda sūt iudicia

tua.qm̄ veritas tua nec mea ē nec illius aut illi⁹:sz oim nostr̄ q̄s ad ei⁹ p̄mūionē publice vocas .terribiliť admonēs nos vt eā nolim⁹ habere p̄uaraz ne p̄uemur ea. Hā q̄sq̄s id qđ tu oīb⁹ ad fruēdū p/ponis sibi p̄pe vēdicat z suū vult ē qđ oīm est.a p̄mūi ppellit ad sua. B ē a vita te ad mēdaciū. Qui enī loq̄t mēdaciū ð suo loquit. Attēde iudex optime de⁹:ip sa veritas attēde q̄d dicā ꝺdictori huic. attēde:coz̄ā te enī dico z coz̄ā fratrib⁹ me is:q̄ legitime vtūť lege vsq̄z ad finē cha ritatis.attēde z vide q̄d ei dicā si placet tibi. Hāc enī vocē huic refero fraternaz z pacificā. Si ābo videm⁹ vez ē qđ di cis:z ambo videm⁹ vez ē qđ dico: vbi q̄so id videm⁹? Nec ego vtiq̄z ī te:nec tu ī me.sz ābo ī ipa q̄ supza mētes nr̄as ē in cōmutabili vitate. Cū g̃ de ipa dñi dei nr̄i luce nō ꝓtēdam⁹:cur ð p̄imi cogita tōe ꝓtēdim⁹? Quā sic videre ñ possum⁹ vt videť incōmutabiľ vitas.qñ si ipe mo yses apparuisset nob atq̄z dixisz:B cogi taui.nec sic eā viderem⁹ :sz crederemus. Hō itaq̄z sup̄ q̄s scriptū ē:vn⁹ p altero ī/fleť aduersus altez . Diligam⁹ dñm deū nostr̄ ex toto coꝛde:z ex tota aīa:z ex to/ta mēte nr̄a.z primū nostr̄ sic nosmetip sos. Propť q̄ duo p̄cepta charitat̄ sēsis/se moysen q̄d in illis libz̄is sensit: nisi crediderim⁹:mēdacē faciem⁹ deū:cuz de anio ꝓserui alit q̄s ille docuit opinamur. Jā vide q̄s stultū sit in tāta copia verissi maz sententiaz q̄ de illis vbis erui p̄nt temere affirmare quā eaz moyses potis/simū senserit.z pniciosis cōtentionib⁹ ip sā offendere charitatē ppť quā dixit oīa: cui⁹ dicta conamur exponere. Et tū ego de⁹ me⁹ celsitudo hūilitatis mee: z respel laboꝛis mei:q̄ audis cōfessiōes meas:z di mittis pctā mea.qm̄ tu mihi p̄ecipis vt diligā primū meū sic meipm: nō possuz min⁹ credere de moyse fidelissimo famu lo tuo q̄s mihi optarē ac desiderarē abs te dari muner̄ si tpe illo nat⁹ essem q̄ il/le.eoq̄s loco me ꝓstituisses: vt p fuituꝛez coꝛdis ac lingue mee lr̄e ille dispensarēť. q̄ tāto post essent oīb⁹ gentib⁹ pfuture .z p vniuersū oꝛbē tāto autoꝛitat̄ culmineq̄

oīm falsaz supbarūq̄z doctrinaz verba supature. Uellē q̄ppe si tūc ego essē mo yses :et eadē nāq̄z massa oīs venim⁹?:et q̄d est hō nisi q̄ mēoꝛ es ei⁹?: vellē ego si tūc ego essem q̄ ille. z mihi abs te gene seos liber scribēd⁹ adiūgeret:talez mihi eloq̄ndi facultatē dari:z eū rectēdi fino/nis modū:vt neq̄z illi q̄ nondū q̄unt īel ligere quēadmodū creat de⁹:tanq̄z exce dentia vires suas dicta recusarēt. z illi q̄ B iā possunt in quālibet verā sniaz cogi/tādo venissent.eā nō ꝓtermissam ī pauc verbis tui famuli repirent.et si ali⁹ aliaz vidisset in luce vitatis.nec ipa ī eisdē vi/bis intelligenda deesz. Sic enī fons in paruo loco vberioꝛ est:pluribusq̄z riuis ī amplioꝛa spacia fluxū mīstrat: q̄s q̄libz eoꝛū riuoz̄ q̄ p multa locoz̄ ab eodē fon te deducit.ita narratio dispēsatoꝛis tut/mocinaturis pluribus pfutura paruo ser monis modulo scatet fluēta liq̄de verita tis. vnde sibi q̄sq̄z vez qđ de bis reb⁹ p:hic illud:ille illud:p lōgioꝛes loq̄laz an fractus trahat. Alij enī cū hec verba le/gunt vl audiūt: cogitāt deū q̄si hoiem. aut q̄si aliquam molē immēsa ꝑditā prā te.nouo q̄dā z repētino placito extra se/ipsam tanq̄z locis distātib⁹ fecisse celū et terrā.duo magna coꝛpa sup̄ z infra:q̄b⁹ oīa ꝓtinerenť. Et cū audiūt:dixit deus. fiat illō:z factū est illud. cogitāt ꝓba ce/pta et finita:sonātia tpib⁹ atq̄z trāseūtia. post q̄z trāsitū statim existere qđ iussuz est vt existeret. z si q̄d forte aliō ꝑ mō ex familiaritate carnis opinārť. In q̄b⁹ ad/huc paruulis aīalib⁹ dū isto humillimo genere verboꝛū tanq̄z materno sinu coꝛ gestat infirmitas .salubriť edificat fidel q̄ certū habeāt z teneāt deū fecisse oīes naturas quas coꝛ sensus mirabili vari etate circūspicit. Quaz si q̄spiā q̄si vili/tatem dictoꝛū aspernať:z extra nutrito/rias cunas supba ībecillitate se extende rit:heu cadet misere. Et dñe deus mise rere ne implumē pullū ꝓculcēt q̄ trāseūt viā.z mitte angelū tuū q̄ eū reponat ī ni dovt viuat donec volet. Alū vo q̄b⁹ hec verba nō iā nidus sz opaca frutecta tūr: videt in eis latētes fructꝰ:z volitāt letā

Capitul. 26.

Cap. 27 & 28

tes:ꝛ garriūt scrutātes:ꝛ carpūt eos. Ui
dēt enī cū hec ꝟba legūt vl audiunt tua
de⁹ eterna.ꝛ stabili pmānsiōe cūcta ptēri
ta et futura tpa supari.nec tū q̄cq̄ esse tē
palis creature qđ tu nō feceris. Cui⁹ vo
lūtas q̄ id ē qđ tu nullo modo mutata.
vl q̄ antea nō fuisset exorta volūtate feci
sti oīa.ñ de te sīlitudinē tuā formā oīm.
sed de nihilo dissimilitudinē informes q̄
formaret p sīlitudinē tuā recurrēs in te
vnū.p captu ordinato q̄ntū cuiq̄ rerū in
suo genere datū ē.ꝛ fierēt oīa bona val
de:siue maneāt circa te:siue gradatiz re/
motiozi distātia p tēpora ꝛ loca pulcras
narratōes faciant aut patiant. Uidēt hꝫ
ꝛ gaudēt in luce veritatꝭ tue q̄ntulū hic
valēt. Et ali⁹ eoz intēdit in id qđ dictū
est.in ꝓncipio fecit de⁹: ꝛ respicit sapiaz
ꝓncipiū:qz et loquitur ipa nobis. Aliuꝭ
itidē intēdit in eadē ꝟba.ꝛ principiū itel
ligit exordiū rez conditaz.ꝛ sic accipit
in ꝓncipio fecit. ac si diceret. ꝓmo fecit.
Atq̄ in eis q̄ intelligūt ī ꝓncipio qđ in
sapiētia feciſti celū et terrā. ali⁹ eoz ipm
celū et terrā creabilē materiē celi ꝛ terre
sic esse credit cognominatā.ali⁹ iā forma
tas distīctasq̄ naturas.ali⁹ vnā formā/
tā eandēq̄ spiritalē celi noīe. aliā informē
corpalis materie terre noīe. Qui aūt in/
telligūt i nominibꝫ celi ꝛ terre adhuc in/
formē materiē ꝺ q̄ formaret celū ꝛ terra:
nec ipi vno mō id intelligūt:ſz ali⁹ vnō
cōsūmaret intelligibil sensibilisq̄ creatu/
ra:ali⁹ tm̄ vnde sensibꝫ moles ista corpo
rea sinu grādi cōtinens pspicuas prom
ptasq̄ naturas. Nec illi vno mō q̄ iā dis
positas digestasq̄ creaturas celū ꝛ terrā
vocari hoc loco credūt:sed ali⁹ inuisibi/
lē atq̄ visibilē.ali⁹ solam visibilē in qua
luminosum celū suspicim⁹:ꝛ terrā caligi
nosam et q̄q̄ in eis sunt. Et ille q̄ nō ali
ter accipit:in ꝓncipio fecit.q̄ si diceret.
primo fecit.nō habet quomodo veracit
intelligat celū et terrā:nisi materiā celi et
terre intelligat.videlicz vniuerse id ē in/
telligibilis corpalisq̄ creature. Si enim
iā formatā velit vniuersā:recte ab eo q̄ri
poterit:si ꝑ primo fecit deus :qđ fecerit
deinceps.ꝛ post vniuersitatē nō inueni/

et.ac per hoc audiet inuitus :quomodo
illud primo:si postea nihil? Cū vero di
cit primo informē.deinde formatā:nō ē
absurdū si modo est idoneus discernere
qđ precedat eternitate :quid tēpore: qđ
electōe.quid origine. Eternitate sic de⁹
omnia.tēpore sicut flos fructū.electione
sicut fructus florē.origie sicut son⁹ can
tum. In his quattuoz ꝓmū et vltimuz
que cōmemoraui difficillime intelligūt.
duo media facillime. Nanq̄ rara visio
est ꝛ nimis ardua cōspicere domine eter/
nitatē tuā incōmutabiliter mutabilia fa
cientē:ac per hoc priorē. Quis deīde sic
acuto cernat aīo. vt sine labore magno
dinoscere valeat quō sit prioz sonus q̄
cantus.ideo qz cantus est format⁹ son⁹.
ꝛ esse vtiq̄ aliquid nō formatuz potest:
formari aūtē qđ nō est nō potest. Sic ē
prioz materies q̄ id qđ ex ea fit. Nō ido
prioz:quia ipa efficit:cū poti⁹ fiat.nec ꝑ
oz interuallo tēporis. Necq̄ enī pore tem
pore sonos edim⁹ informes sine cantu.
ꝛ eos posterioze tpe in formā cantici co/
aptam⁹ aut fingim⁹: sicut ligna quibꝫ ar
cha :vel argentū q̄ vasculū fabricaī. Ta
les q̄ppe materie tēpore etiā p̄cedūt for/
mas rerū q̄ fiūt ex eis. Et in cantu nō
ita est. Cū enī cantaī audiī sonus eius.
Nō prius informiter sonat.ꝛ deinde for
matur in cantū. Qđ enī ꝓmo vtrūq̄ so/
nuerit pterit.nec ex eo quicq̄ repies qđ
resumptuz arte cōponas.ꝛ ideo cant⁹ in
sono suo vertit:q̄ sonus ei⁹ materies ei⁹
est. Idem q̄ppe formaī vt cant⁹ sit:ꝛ iō
sicut dicebā poz materies sonādi q̄ forz
ma cantandi:nō p faciēdi potētiā prioz.
Necq̄ enī son⁹ est cantādi artifex:ſz can
tanti anime subiacet ex corpe de q̄ can
tū faciat. Nec tēpore prioz. simul enī cū
cantu ediī. Nec prioz electōe.nō enī po/
tioz sonus q̄ cantus :quādoq̄dē cant⁹ ē
non tantū sonus .verū etiā son⁹ specio/
sus. Sed prioz est origine:qz nō cantus
formaī vt son⁹ sit:sed son⁹ formaī vt cā
tus sit. Hoc exemplo qui potest intelli/
gat materiā rerū primo factā et appella
tam celum et terram: quia inde facta sūt
celū et terra:nec tempore primo factam

qz forme rez exerūt tēpora. illa autē erat iformis. iamqꝫ ī tpib⁹ simul animaduertīt. nec tñ de illa narrari aliq̄d ꝑt: nisi velut tpe ꝓr sit cū pendat extremior: qz ꝑfecto meliora sunt formata qꝫ iformia. ꝛ ꝑcedūt eternitate creatoris vt esset ō nihilo vñ aliq̄d fieret. In hac diuersitate sentētiaꝝ veraꝝ: ꝯcordiā parlat ipa veritas: ꝛ de⁹ noster misereat nr̄i: vt legitime lege vtamur: ꝑcepti fine pura charitate. Ac ꝑ ß si q̄s q̄rit ex me: q̄d hoc moyses ille tu⁹ famul⁹ senserit: nō sunt hi ſmōes ꝓfessionū meaꝝ: si tibi nō ꝓfiteor nescio. ꝛ scio tñ illas veras esse sentētias exceptis carnalib⁹ de q̄b⁹ q̄ntū existimaui locut⁹ sum. Quos tñ bone spei puulos hc verba libri tui nō territāt alta hūiliter: et pauca copiose. sz oēs q̄s in eis verbis ꝓa cernere ac dicere fateor. diligam⁹ nos inuicē: pariterqꝫ diligam⁹ te deū nostrū fontē veritatis: si nō vana. sz ipaz sitim⁹. eundēqꝫ famulū tuū scpture hui⁹ dispēsatorē spū tuo plenū ita honorem⁹ vt ß eū te reuelante cū hec scriberet attendisse credam⁹. q̄d ī eis maxime ꝛ luce ꝓitatis ꝛ fruge vtilitatis excellit: ita cū ali⁹ dixerit ß sensit q̄d ego ꝛ ali⁹ imo illud quod ego. religiosi⁹ me arbitror dicere: cur nō vtrūqꝫ pot⁹ si vtrūqꝫ verū ē. ꝛ si q̄d tertiū. ꝛ si q̄d q̄rtū. ꝛ si q̄d oīno aliud verum q̄spiā ī his ꝓbis videt: cur nō illa oīa vidisse credat ꝑ quē de⁹ vnus sacras litteras vera ꝛ diuersa visuris multoꝝ sensib⁹ tpauit: Ego certe q̄d ītrepid⁹ ō cor de meo pnūcio: si ad culmē autoritat⁹ aliq̄d scribere: sic mallē scribere: vt q̄d veri quisqꝫ de his reb⁹ cape posset. mea ꝓba resonaret: q̄qꝫ vt vnā verā sententiā ad hoc aptius ponerē. vt excluderē ceteras q̄ꝫ falsitas me nō posset offendere. Nolo itaqꝫ de⁹ me⁹ tā ꝑceps esse: vt ß illum virū de te meruisse nō credā. Sensit ille oīno in his verbis: atqꝫ cogitauit cum ea scriberet: q̄cq̄d hic veri potuim⁹ īuenire ꝛ q̄cq̄d nos nō potuim⁹: aut nō dū possumus: ꝛ tñ in eis īueniri ꝑt. Postrēo dñe q̄ de⁹ es: ꝛ nō caro ꝛ sāguis: si q̄d homo minus vidit: nunq̄d et spiritū tuū bonū q̄ deducet me in terrā rectā latere potuit q̄cq̄d eras in eis verbis tuis ꝑ ſuelatur⁹ legētib⁹ posterⁿ. etiā si ille ꝑ quē dicta sūt vnā fortassis ex mlt⁹ veris sentētiā cogitauit. Qō si ita ē: sit igit̄ illa quā cogitauit ceterⁿ excellētior. Nob aūt dñe aut ipaz ōmōstra. aut quā placz alterā verā: vt siue nob hoc q̄ etiā illi homi tuo: siue aliō ex eoz ūdē verboꝝ occasiōe pateꝛ facias: tu tñ pascas: nō erroꝝ illudat. Ec ce dñe de⁹ me⁹ qꝫ mlta de paucⁿ verb⁹ qꝫ mlta ozo te scripsim⁹. Que nr̄e vires: q̄ tpa oīb⁹ libris tuis ad istū modū sufficiant: Sine itaqꝫ me breui⁹ ī eis ꝓfiteri tibi. ꝛ eligere vnū aliq̄d q̄ tu ispiraueris vez certū ꝛ bonū. etiā si mlta occurrerit vbi mlta occurrere potuerit: ea fide ꝓfessiōis mee vt si ß dixero q̄ sensit minister tu⁹: recte atqꝫ optime. id eniz conari me opt⁹. Qō si assecut⁹ nō fuero: id tñ dicā q̄ mihi ꝑ ei⁹ verba veritas tua dicere voluerit. q̄ illi q̄z dixit q̄ voluit

¶ Explicit liber duodecim⁹.

¶ Incip⁹ tredecimus

Inuoco te de

ꝯ us meus misericordia mea q̄ fecisti me: ꝛ oblitū tui nō oblitus es. Inuoco te ī aiaz meā quā ꝑparas ad capiēduz te ex desiderio q̄ inspiras ei. Nūc inuocārē te ne deseras q̄ ꝓuisqꝫ inuocarē ꝓueniſti ꝛ institisti crebrescens mlt⁹ modis vocib⁹ vt audirem de longinq̄ ꝛ ꝓuerterer: ꝛ vocārē me inuocarem te. Tu enī dñe deleuisti oīa mala merita mea ne ītribuerēs manib⁹ meis ī q̄b⁹ a te defeci. ꝛ ꝓueniſti oīa bōa merita mea: vt retribuerēs māib⁹ tuis q̄b⁹ me fecisti. qz ꝛ ꝓuisqꝫ esse tu eras. Nec erā cui ꝑstares vt esse: ꝛ tñ ecce sum ex bonitate tua ꝓueniēte totū ß q̄ me fecisti ꝛ vnde me fecisti. Necqꝫ eī eguisti me. aut ego talē bonū sū q̄ tu adiuuerⁿ dñe me⁹ ꝛ deus me⁹. ñ vt tibi sic fuiā q̄si ne fatigerⁿ ī agēdo: aut ne minoz sit ptās tua carēs obsequio meo: neqꝫ vt sic te colā q̄si terrā vt sis incultus si nō te colā: sed vt seruiā tibi ꝛ colā te: vt ō te mihi bene sit: a quo mihi

est vt sim cui bñ sit. Ex plenitudine ãp/ pe bonitatis tue creatura tua sbsistit: vt bonū qđ tibi nihil ꝓdesz: nec de te eqle tibi esset: tñ qz ex te fieri potuit nõ deesset. Quid eni te ꝓmeruit celū z terra q̃ fecisti in ꝓncipio? Dicant ꝙd te ꝓmeruerit spirital' corpalisq; natura: qs fecisti i sapientia tua: vt inde pẽderẽt etiã inchoata z informia q̃q; i genere suo vl' spiritali vel corpali. euntia i immoderatõem et in longinq̃m dissilitudinẽ tuã. spiritale informe pstanti? q̃q; si formatũ corpus essz. corpale aũt informe pstãti? q̃q; si oĩno nihil essz. atq; ita penderẽt i tuo ꝟbo informia: nisi p idẽ ꝟbũ revocarẽt ad vnitatẽ tuã z formarẽt z essent ab vno te sũmo bono vniuersa bona valde? Quid te ꝓmeruerãt vt essent saltẽ informia: q̃ neq; ẽ essent nisi ex te? Quid te ꝓmeruit materies corpalis vt esset saltẽ inuisibilis z incõposita. qz neq; ẽ essz nisi quia fecisti eã. iõq; te qz nõ erat ꝓmereri vt essz ñ poterat? Aut ꝙd te ꝓmeruit ichoatio creature spiritalis vt saltẽ tenebrosa fluitaret. silis abysso: tui dissilis. nisi p idẽ ꝟbũ conuerteret ad idẽ a q̃ facta est. atq; ab eo illumiata lux fieret: q̃ vis nõ eq̃lit: tñ ꝓformis forme eq̃li tibi? Sicut eni corpi nõ hoc est esse qđ pulcrũ esse: alioq̃n deforme esse nõ posset. ita etiã creato spũi nõ id est viuere qđ sapienter viuere. alioq̃n incõmutabiliter sapet. Bonũ aũt illi est herere tibi sp. ne qđ adept? est ꝓuersiõe: auersiõe lumen amittat. z relabat in vitã tenebrose abysso similẽ. Hã et nos q̃ sm animã creatura spirital' sum? auersi a te nr̃o lumine: in ea vita fuim? aliq̃n tenebre. et in reliquijs obscuritatis nr̃e laboramus: donec simus iusticia tua i vno tuo sicut montes dei. Hã iudicia tua fuim?: sicut abyssus multa. Nõ aũt in p/ miss̃ oditõibꝫ dixisti. fiat lux: z facta ẽ lux nõ icõgrueter hoc itelligo i creatura spirituali: qz erat iã q̃liscũq; vita quã illuminares. Sz sicut nõ te ꝓmeruerat vt essz talis vita que illuminari posset: ita nec cũ iã esset ꝓmeruit te vt illuminaret. Neq; enĩ eius informitas placeret tibi si ñ lux fieret: nõ existendo sed intuẽdo illuminã tem lucẽ: eiq; coherẽdo. vt et qđ vtcũq; viuit: et quod beate viuit: nõ deberet nisi gratie tue. cõuersa per cõmutatõez melioꝛẽ ad id quod neq; in meli? neq; in deterius cõmutari põt: quod tu solus es. quia sol? simpliciter es: cui nõ est aliõ viuere: aliud beate viuere. quia tua beatitudo tu es. Quid ergo tibi deesz ad bonum qđ tu tibi es. etiã si ista vl' oĩno nulla essent: vl' informia remanerẽt: que nõ ex indigentia fecisti: sz ex plenitudie bonitatis tue: cohibẽs atq; cõuertẽs ad formã. nõ vt tãq; tuũ gaudiũ ꝓpleat ex eis? Perfecto ei tibi displicet eoꝝ impfectõ: vt ex te pficiant z tibi placeant. nõ autẽ impfecto: tanq; et tu eorũ pfectõne pficiendus sis. Spiritus eni tuus bonus supferebat sup aquas: nõ ferebat ab eis tanq; in eis requiesceret. In quibꝫ eni requiescere dicit spiritus tuus bon?: hos in se requiescere facit. Sed supferebat i corruptibilis et incõmutabilis volũtas tua. ipa in se sibi sufficiẽs sup eam quam feceras vitã. cui nõ hoc est viuere qđ beate viuere: quia viuit etiã fluitãs i obscuritate sua. cui restat cõuerti ad eũ a quo facta ẽ. et magis magisq; viuere apõ fõtem vite: z in lumine ei? videre lumen: z pfici et illustrari et beari. Ecce appareat mihi in enigmate trinitas qđ es de? meus. quoniã tu pater in pncipio sapiẽtie nostre: quod est tua sapiẽtia de te nata: equalis tibi et coeterna. i. in filio tuo fecisti celũ et terrã. Et multa dixim? de celo celi: z de terra inuisibili et incõposita. z õ abysso tenebrosa sm spirital' informitatis vagabunda deliqa: nisi conuerteret ad eũ a quo erat qualiscũq; vita: z illumiationi fieret speciosa vita. z esset celuz celi eius qđ inter aquã et aquã postea factũ est. et tenebã iam patrẽ in dei nomĩe qui fecit hec. z filiũ in pncipiõ nomine in q̃ fecit hec. et trinitatem credens deũ meũ sicuti credebã. querebã in eloquijs sanctis eius. z ecce spirit? tuus supferebat sup aquas. Ecce trinitas deus me? pr̃ z fili? et spũs̃ctus creator vniuerse create. Sz q̃ cã fuerat. O lumẽ veridicum tibi admoueo cor meum ne me vana doceat

discute tenebras ei⁹. ⁊ dic mihi obsecro te p matrē charitatē: obsecro te dic mihi q̄ causa fuerat vt post notatū celuz ⁊ trā inuisibilē ⁊ incōpositā. ⁊ tenebras super abyssuz: tū demū scr̄ptura tua nomiaret spm̄ tuū? An qz oportebat sic eū insinuari vt diceret supferri: ⁊ nō possz ꝑ dici nisi p̄us illud ꝯmemorarek: cui supferri spūs tuus possz itelligi? Nec p̄ri enī nec filio supferebak. Nec supferri recte diceret: si nulli rei supferret. Prius g̃ dicēdū erat cui supferret. ⁊ deinde ille quē nō oportebat alik cōmemorari: nisi vt supferri diceret. Cur g̃ aliter eū insinuari nō oportebat: nisi vt supferri diceret? Jā hinc sequak q̄ p̄t intellectu apl'm tuū dicentes. qz charitas tua diffusa est in cordibꝫ nostris p spm̄ sanctū q̄ datus est nob: et de spūalibꝫ docentē ⁊ demōstrātē supemi/nentē viā charitatis. ⁊ flectentē genua p nobis ad te. vt cognoscam⁹ supeminētē sciam charitat̄ christi. Jdeoqꝫ ab initio supeminēs supferebak sup aq̄s. Cui dicam: quō dicā de pōdere cupiditatis in abzuptā abyssuz. ⁊ de subleuatōe charitatis p spm̄ tuū q̄ supferebak sup aquas? Cui dicā: Quō dicam: Mergimur ⁊ emergimus. Necꝫ enī loca sūt q̄bꝫ mergimur ⁊ emergim⁹. Quid simili⁹ ⁊ q̄d dissimili⁹?: Affectus sūt amores sūt: immūdicia spūs nostri defluens inferi⁹ amore curaꝝ. ⁊ sanctitas tua attollēs nos supius amore securitatis: vt surſū corda habeam⁹ ad te vbi spūs tu⁹ supferk sup aq̄s. ⁊ veniam⁹ ad supeminētē requiē cuz ptrālierit aīa nr̄a aq̄s q̄ sunt sine substātia. Defluxit angel⁹: defluxit aīa hois. ⁊ indicauerūt abyssuz vniuerse spiritales creature ī pfundo tenebroso. Nisi dixisses ab initio fiat lux. ⁊ facta esset lux. ⁊ intercederet tibi ois obediēs intelligētia celestis ciuitatis tue. ⁊ reqescceret in spū tuo q̄ supferk incōmutabilit sup oīe mutabile. alioqn ⁊ ipz celū celi tenebrosa abyssus esset in se. nūc aūt lux est in dño. Nā ⁊ in ipa misera inq̄etudine defluentium spirituū ⁊ indicantiū tenebras suas nudatas veste lumis tui: satis oñdis q̄ magnā creaturā rōnalē feceris: cui nil'o mō sufficit ad btām req̄em q̄q̄d te min⁹ est. ac p hoc nec ipa sibi. Tu enī de⁹ nr̄ illumiabis tenebras nr̄as. Ex te ozīūt vestimēta nr̄a. ⁊ tenebre nr̄e sic meridies erūt. Da mihi te de⁹ me⁹. redde mihi te et amo. ⁊ si paz ē amem validi⁹. Nō possuz metiri vt sciā q̄ tū desit mihi amoris ad id qō satis ē: vt currat vita mea ī āplex⁹ tuos. nec auertak don⁹ absc̄ōdak ī absc̄o dito vult⁹ tui. Hoc tm̄ scio: qz male mihi est p̄ter te. nō solū extra me. sz et ī me ipso. ⁊ oīs mihi copia q̄ de⁹ me⁹ nō ē ege stas est. Nunq̄d aut p̄r aut fili⁹ nō supferebak sup aq̄s? Sic tāq̄ loco sic corp⁹: nec spūsctūs. Si aūt incōmutabil' diuitis eminētia sup oē mutabile: ⁊ p̄r ⁊ filius ⁊ spūsctūs supferebak sup aq̄s. Cur g̃ tm̄ ō spū tuo dictū ē ꝟ. Cur ō illo tm̄ dictū est: q̄si loc⁹ ibi esset q̄ nō ē loc⁹? de q̄ solo dictū ē q̄ sit donū tuū. ⁊ ī dono tuo requescimus. ibi te fruimur req̄es nr̄a. loc⁹ nr̄ Amor illuc attollit nos: ⁊ spūs tu⁹ bon⁹ exaltat hūilitatē nr̄am de portis mortis. In bona volūtate pax nob ē. Corp⁹ pōdere suo nitit ad locū suū. Pōd⁹ non ad ima tm̄ ē: sz ad locū suū. Ignis surſū tendit: deorsū lapis. Pōderibꝫ suis agūt: loca sua petunt. Oleum infra aquā fusum supā aquā attollit. aq̄ supza oleū fusa infra oleū demergit. Pōderibꝫ suis agunt: loca sua petūt. Din⁹ ordīata inq̄eta sūt: ordināt ⁊ req̄escūt. Pond⁹ meū amor me⁹ eo feror q̄cūq̄ feror. Dono tuo accendimur ⁊ surſū ferimur. Jnardescim⁹ ⁊ imus. Ascēdim⁹ ascēsiōes ī corde: ⁊ cāmus canticū gduū. Jgne tuo: igne tuo bono ardescim⁹ ⁊ imus. qm̄ surſū imus ad pacē hierusalē. qm̄ iocūdat⁹ sū in his q̄ dixerūt mihi. in domū dñi ibim⁹: ibi nos collocauit volūtas bona: vt nihil velim⁹ aliud q̄ꝫ pmanere illic ineternū. Btā creatura q̄ nō nouit aliud: cū esset ipa aliud: nisi dono tuo quod supferk sup oīe mutabile: mox vt facta est attolleret nullo internallo rēpozis ī ea vocatōe q̄ dixisti. fiat lux: ⁊ facta est lux. Jn nobis ei distinguit rēpoze quo tenebre fuim⁹ ⁊ lux efficimur. in illa vero dictū est quid esset nisi illuminarek. ⁊ ita dictū ē q̄si p̄ius fuerit fluxa.

ꝛ tenebꝛosa: vt appareret causa q̄ dictuꝫ
est vt alie essꝫ. i. vt ad lumē ideficiēs ꝓuer
sa lux esset. Qui ꝑt itelligat. ꝛ q̄ ñ ꝑt a te
petat. Ut q̄d mihi molest⁹ ē q̄si ego illu/
minē vllū hoiez veniētē i hūc mūdum?
Trinitatē oipotētē q̄s itelligit? Et q̄si ñ
loq̄t ea: si tñ itelligit eā. Rara aīa q̄ cum
de illa loq̄t sciat q̄d loquat. Et ꝓtēdūt ꝛ
dimicāt: ꝛ nemo sine pace vidit istā visi/
onē. Uellē vt h⁹ tria cogitarēt hoies in
seipis. Lōge ad aliō sunt ista tria q̄s illa
trinitas. Sz dico vbi se exerceāt ꝛ pbēt
ꝛ sentiāt q̄s lōge sūt. Dico aūt hec tria eē
nosse velle. Sū enī ꝛ nouī ꝛ volo. Suz
sciēs ꝛ volens. Et scio esse me: ꝛ velle vt
sim. ꝛ volo esse ꝛ scire. In his igitur tri
bus q̄s sit insepabil' vita: ꝛ vna vita: ꝛ v/
na mens. ꝛ vna essentia: q̄s denicꝫ isepa/
bil' distinctio: ꝛ tñ distictio. videat q̄ ꝑt.
Certe cozā se est. attēdat i se: ꝛ videat et
dicat mihi. Sz cū iuenerit i his aliq̄d. ꝛ
dixerit: non iam se putet inuenisse illud
quod supra ista est incōmutabile quod
est incōmutabiliter: ꝛ scit incommutabi
liter: ꝛ vult incōmutabiliter: ꝛ vtrum ꝑ/
pter tria hec ꝛ ibi trinitas. an in singu/
lis hec tria vt terna singuloꝝ sint. an v/
trozūq̄ miris modis simplicit' ꝛ mltipli
citer ifinito insēsibili fine q̄s ē. ꝛ sibi no
tū est: ꝛ sibi sufficit incōmutabilit' idipz
copiosa vnitat⁹ magnitudie: q̄s facile co
gitauerit: q̄s vllo mō dixerit: q̄s q̄libet
mō temere pnūciauerit? ꝓcede i ꝓfessiōe
fides mea: dic dño deo tuo. Sācte sctē
sancte dñe de⁹ me⁹: i noīe tuo baptisati
sum⁹ pater et fili ꝛ spūssctē: i nomie tuo
baptizam⁹ pater ꝛ fili ꝛ spūssctē: quia et
apud nos i christo suo fecit de⁹ celū ꝛ t/
ram: spūales ꝛ carnales eccl'ie suc. ꝛ terra
nfa aīāq̄ accipet formā doctrine iuisibil'
erat ꝛ incōposita: ꝛ ignozātie tenebr⁹ te
gebamur. qm̄ ꝑ iniq̄tate erudisti hoiem:
ꝛ iudicia tua sicut m'ra abyssus. Sz qz
spūs tuus supferebat sup aquā. nō reli/
sti. fiat lux. Penitētiā agite appropinq̄/
bit enī regnū celoꝝ. Penitētiā agite. fiat
lux: ꝛ facta est lux. Et qm̄ ꝓturbata erat
ad nosipos aīa nfa: cōmemorati sumus
tui dñe de terra iordanis. ꝛ de mōte eḡli
tibi. sz paruo ppt nos. ꝛ displicuer⁹ nob
tenebre nre: ꝛ ꝓuersi sum⁹ ad te. ꝛ facta ē
lux. Et ecce fuim⁹ aliq̄n tenebre: nūc aū
tē lux i dño: ꝛ tñ adhuc ꝑ fidē: nōdū per
spēm. Spe enī salui facti sumus. Spes
aūt q̄ videt nō est spes. Adhuc abyssus
abyssum inuocat: sz iā nō i voce cataracta
rū tuaꝝ. Adhuc ꝛ ille q̄ dic̄. ñ potui vob
loq̄ q̄si spūalib⁹ sed q̄si carnalib⁹: etiā ipe
nōdū se arbitrat ꝓp hēdisse. ꝛ q̄ retro ob
lit⁹ i ea q̄ añ sūt extēdit: ꝛ igemiscit ḡua/
tus. ꝛ sitit aīa ei⁹ ad deū viuū: quēadmo
dū ceru⁹ ad fōtes aq̄ꝝ. ꝛ dic̄: q̄n veniaz?
habitaculū suū qō de celo ē supindui cu
piēs: ꝛ inuocat iferiozē abyssuz dicēs. Ne
lite ꝓformari huic secl'o: sz reformamī in
nouitate mentis vre. ꝛ nolite pueri effici
mētib⁹: sed malicia paruuli estote vt mē/
tib⁹ pfecti estꝫ. Et o stulti galathe q̄s vos
fascinauit? Sz iā nō i voce sua. i tua enī
q̄ misisti spīm tuū de excels⁹ ꝑ eū q̄ ascen/
dit i altū: ꝛ aperuit cataractas donoꝝ suo
rū: vt fluminis ipet⁹ letificaret ciuitatē tuā
Illi enī suspirat spōsi amic⁹ habēs iam
spūs ꝓmitias penes eū. sz adhuc i semet
ipo igemiscēs adoptōez expectās redem
ptōez corpis sui. illi suspirat. mēbꝝ ē enī
spōse. illi zelat. amic⁹ ē enī spōsi. illi zelat
nō sibi. qz i voce cataractaꝝ tuaꝝ ñ i vo
ce sua inuocat alterā abyssū cui zelans ti/
met. ne sicē serpēs euā ꝺcepit astutia sua.
sic ꝛ coꝝ sensus cozrūpāt a castitate q̄ est
in spōso nro vnico tuo. Que ē illa spēi
lux cū videbim⁹ eū sicuti ē: ꝛ trāsierit la
crime q̄ mihi facte sūt panis die ac nocte
dū dicit mihi q̄tidie: vbi ē de⁹ tu⁹. Et e/
go dico. De⁹ me⁹ vbi es? Ecce vbi es?
Respiro i te paululū cū effundo sup me
aīaz meā i voce exultatōis ꝛ ꝓfessiōis so
ni festinitatē celebrātis. ꝛ adhuc tristis est:
qz relabit ꝛ fit abyssus: vl' q̄nport⁹ sentit
adhuc se esse abyssum. Dic ei fides mea
quā accēdisti i nocte ante pedes meos.
Quare tristis es aīa mea ꝛ q̄re ꝓturbas
me? Spera i dño: Lucerna pedib⁹ tuis
ꝝbū ei⁹. Spera ꝛ pseuera don⁹ trāseat
nox mī iniq̄ꝝ. donec trāseat ira domini
cui⁹ filij ꝛ nos fuim⁹ aliquando tenebre

Capitul. 13

Capitul. 14

quaꝝ residua trahim⁹ ī corpe ppt̄ pecca
tū mortuo: donec aspiret dies: ⁊ remoue
ant̄ tenebre. Spera in dño. Mane asta
bo tibi ⁊ tēplabor: sp ꝓfitebor illi. Ma
ne astabo ⁊ videbo salutare vult⁹ mei de
um meū. q̄ vinificauit ⁊ mortalia corpa
nra ppt̄ spīm q̄ habitat in nobis. qz sup ī
teri⁹ nostꝝ tenebrosū ⁊ fluuidū mificor
diter supferebat. Uñ ī hac pegrīatōe pi
gnus accepim⁹: vt iā sim⁹ lux dū adhuc
spe salui facti sum⁹. ⁊ filij lucis ⁊ filij diei.
nō filij noctis neq; tenebraꝝ. qđ tñ fuim⁹.
inter q̄s ⁊ nos in isto adhuc incerto hūa
ne notīcie tu sol⁹ diuidis q̄ ꝓbas corda
nra ⁊ vocas lucē diē. ⁊ tenebras noctez.
Quis enī nos discernit nisi tu? Quid āt
habem⁹ qđ nō accepim⁹ a te? Et eadem
massa vasa ī honorē: et q̄ sūt ⁊ alia facta
in ꝛumeliā. Aut q̄s nisi tu de⁹ nr̄ fecisti
nobis firmamētū autozitat̄ sup nos in
scriptura tua diuīa? Celū enī plicabitur
vt liber: ⁊ nūc sicut pellis extēdit̄ sup nos
Sublimioris enī autozitat̄ ē tua diui
na scīptura: cū iam obierūt ista morte illi
mortales: p q̄s eā dispēsasti nob. Et tu
scis dñe: tu scis quēadmodū pellibꝰ idu
eris hoīes cū pctō mortales fierēt. Uñ
sicut pellē extēdisti firmamētū libri tui:
ꝑcordes vtriq; sermōes tuos: q̄s p mor
taliū misteriū supposuisti nobis. Hāq;
ipa eoꝝ morte solidamentū autozitatis ī
eloquūs tuis p eos edit̄ sublimit̄ exten
dit̄ sup oīa q̄ subter sunt. Qđ cuꝝ hic vi
nerēt nō ita sublimiter extentū erat. Nō
dū sicut pellē celū extēderas: nōdū mor
tis coꝝ famā vsq̄q̄q; dilataueras. Vide
amus dñe celos opa digitoꝝ tuoꝝ. dis
serena ocul' nostris nubiluꝫ q̄ subtexisti
eos. Ibi ē testimoni'ū tuū sapiaz pstans
parulꝰ. Perfice de⁹ me⁹ laudem tuā ex
ore infantiū ⁊ lactēriū. Neq; enī nouim⁹
alios libros ita dēstruētes superbiā: ita de
struētes inimicū ⁊ defensorē: resistērem
reconciliatōi tue defendēdo pctā sua. Nō
noui dñe nō noui alia rā casta eloq̄a que
sic mihi psuaderēt ꝓfessiōez: ⁊ lenirēt cer
uicē meā iugo tuo. ⁊ invitarēt colere te q̄
tis. Intelligā ea pater bone: da mihi hē
subterposito. qz subterposit̄ solidasti ea.

Sunt alie aque q̄ sup ħ firmamētū cre
do īmortales: ⁊ a terrena coꝛruptōne se
crete laudēt nomē tuū. laudēt te supcele
stes populi angelorū tuoꝝ: q̄ nō op⁹ ha
bent suscipe firmamētū ħ. ⁊ legēdo cog
scere ꝺbū tuū. Uidēt enī faciē tuā sp. et
ibi legūt sine syllabis tēpoꝝ qđ velit et
na volūtas tua. Legūt eligūt et diligūt.
sp legūt: ⁊ nunq̄ ꝑterit qđ legūt. Eligen
do enī ⁊ diligēdo legūt ipam incōmuta
bilitatē cōsilij tui. nō claudit̄ codex coꝛ.
nec plicabit̄ liber coꝝ. qz tuipe illis ħes.
⁊ es ieternū. qz sup hoc firmamētū ordi
nasti eos: quod firmasti sup infirmitatē
inferiorū populorū: vbi suspicerēt ⁊ cog
scerent mificordiā tuā: tēpoꝛalit̄ enūciā
tem te qui fecisti tēpora. In celo enī do
mine mificordia tua: et veritas tua vsq;
ad nubes. Transeūt nubes: celum autē
manet. Transeunt p̄dicatores verbi tui
ex hac vita in aliā vitā: scriptura ꝺo tua
vsq; in finē seculi sup populos extendit̄
Sed ⁊ celū et terra transibunt: sermōes
autē tui nō trāsibunt. Quoniā et pellis
plicabit̄: ⁊ fenuz super qđ extendebatur
cū claritate sua ꝑteriet. verbū autē tuuz
manet ineternū. quod nunc in enigmate
nubiū et per speculū celi nō sicuti est ap
paret nobis. quia ⁊ nos q̄uis filio tuo
dilecti sim⁹ nōduz apparuit qđ erimus
Extēdit p retia carnis: ⁊ blanditus est. ⁊
inflāmauit ⁊ currim⁹ post odoꝛē ei⁹. Sz
cū apparuerit sil'es ei erim⁹: quoniā vi
debimus eū sicuti est. Sicuti est dñe vi
dere nostrū qđ nondū est da nobis. Haz
sic oīno tu es: tu scis sol⁹ qui es incō
mutabiliter: ⁊ scis incōmutabilit. ⁊ vis
incōmutabiliter. ⁊ essentia tua scit ⁊ vult
incōmutabilit. ⁊ sciētia tua est et vult i
cōmutabilit: ⁊ volūtas tua ē ⁊ scit incō
mutabiliter. Nec videt iustū esse coā te
vt quēadmodū se scit lumē incōmutabi
le: ita sciat ab illuminato ꝛmutabili.
qz aīa mea sic tra sine aq̄ tibi. qz sic se illu
mīare ꝺ se nō ꝑt: ita se satiare ꝺ se nō ꝑt.
Sic enī apd te fōs vite. quō ī lumie tuo
videbim⁹ lumē. Quis ꝛgregauit amari
cantes in societatē vnā? Idem nāq; illi
finis est tpalis ⁊ terrene felicitat̄: ꝓpter

quã faciũt oĩa .q̃uis ĩnũerabili varietate curaꝝ fluctuẽt. Quis dñe nisi tu q̃ dixisti vt ꝯgregarent aq̃ ĩ ꝯgregatõez vnã. & apparerẽ arida sitiẽs tibi .qm̃ tuũ ẽ et mare. & tu fecisti illã: & aridã terrã manus tue formauerũt. Nec ei amaritudo volũtatum: sẽ ꝯgregatio aq̃ꝝ vocat mare. Tu enĩ coerces etiã malas cupiditates aĩaꝝ. & figis limites q̃ussq̃ pgredi nõ. atq̃ vt in se cõminuantur fluctus eaꝝ: atq̃ ita facis mare ordie ĩperij tui superoĩa. At aĩas sitiẽtes tibi & apparẽtes tibi alio fine distinctas a societate mar̃. occultro & dulci fonte irrigas. vt & terra det fructũ suũ. & te iubẽte dño do suo germinet aĩa nr̃a opa mificor die ẽm gen̄ diligens. primũ ĩ subsidijs necessitatũ carnaliũ: habẽs in se semẽ ẽm siĩlitudinẽ. qm̃ et nr̃a ifirmitate ꝯpatimur ad subueniẽdũ indigẽtibꝫ siĩ opitulãtes quẽadmodũ nobis vellem̄ opẽ ferri. si eodẽ mõ ĩdigerem̄: nõ tm̃ in facilibꝫ tãq̃ ĩ herbaseminali. sẽ etiã in pfectõe adiutorij fortiroboze sicut lignũ fructifez. id est bñficũ ad eripiendũ eũ q̃ iniuriã patit ꝺ manu potẽtis. & pbẽdo pfectõis vmbraculũ valido roboze iusti iudicij. Ita domine ita oro te oriaꝝ sicuti facis. sicuti das hilaritatẽ & facultatẽ. oriaꝝ de terra veritas: & iusticia de celo respiciat. & fiãt ĩ firmamẽto lumiaria. Frãgam̄ esurienti panẽ nr̃m. & egenũ sine tecto inducam̄ in domũ nr̃am. Nudũ vestiam̄: & domesticos seminis nr̃i nõ despiciam̄. Quibꝫ ĩterra natis fructibꝫ: vide q̃ bonũ est: et erũpat tẽpozanea lux nr̃a. & ꝺ ista iferioꝛe fruge actõis ĩ delicias ꝯtẽplatõis ver bũ vite supi̇̄ obtinentes: appream̄ sic lumiaria in mũdo coherẽtes firmamẽto scripture tue. Ibi enĩ nobiscũ disputas vt diuidam̄ inter intelligibilia & sensibilia tãq̃ inter diẽ & noctẽ. vl̃ inter aĩas alias itelligibilibꝫ alias sensibilibꝫ ꝺditas. vt iã nõ tu sol̄ ĩ abdito dijudicatõnis tue: sicut anteq̃ fieret firmamẽtũ diuidas iter lucẽ & tenebꝛas. sẽ etiã spiritales tui i eodẽ firmamẽto positi atq̃ distincti manifestata p ozbẽ gratia tua luceãt sup terrã. & diuidãt inter diẽ & noctẽ. & signis

ficent tpa: q̃ vetera trãsierũt. ecce facta sunt noua. Et q̃ ppioꝛ est nr̃a sal̄ q̃s cũ credidim̄. & q̃ nox pcessit. dies aũt appropinq̃uit. & q̃ bñdices coronam anni tui. mittes opariosĩ messem tuã: in q̃ seminãda alij laboꝛaueꝛt. mittes etiã ĩ aliã sementẽ cui̇̄ messis ĩ fine ẽ. Ita das vota optãti. & bñdices ãnos iusti. tu autez idem ipe es. & ĩ annis tuis q̃ nõ deficiũt hoꝛreũ ꝑpas annis trãseuntibꝫ. Eterno ꝺppe ꝯsilio ppꝛijs tẽpibꝫ bona celestia das sup terrã. Qm̃ ꝺdẽ alij ꝺaꝝ p spiritũ sermo sapiẽtie tãq̃ lumiare mai̇̄ ꝑpter eos q̃ pspicue vitaꝝ luce delectant tãq̃ ĩ pncipio diei. alij aut̃ ẽm scie ẽm eũdem spiritũ tanq̃ lumiare minus. alij fides. alij donatio curatõnũ. alij opatões vtutũ. alij ppbetia. alij dijudicatio spirituũ. alij genera linguaꝝ. & hec oĩa tanq̃ stelle. Oĩa enĩ hec opaꝝ vn̄ atq̃ idẽ spiritꝰ diuidẽs ꝑpria vnicuiq̃ put vult. et faciẽs apparere sidera ĩ manifestatõe ad vtilitatẽ. Sermo aũt scie q̃ ꝯtinent oĩa sacramẽta q̃ variãt tpibꝫ tãq̃ luna. & ceteꝛe noticie donoꝝ q̃ deiceps tãq̃ stelle ꝯmemoꝛate sũt. q̃ntũ differũt ab illo cãdoꝛe sapiẽtie q̃ gaudet ꝑdict̄ dies: tãtũ ĩ pncipio noctis sũt. Dis enĩ sũt necessaria q̃bꝫ ille pꝛudentissim̄ seru̇̄ tu̇̄ non potuit loq̃ q̃si spũalibꝫ sẽ q̃si carnalibꝫ. ille q̃ sapiẽtiã loquit̃ inter pfectos. Q̃ia l'aut̃ hõ tanq̃ paruul̄ ĩ chꝛisto lactisq̃ potatoꝛ donec roboꝛeꝝ ad solidũ cibũ. & aci em firmet ad solis aspectũ: nõ habeat desertã noctẽ suã sẽ luce lune stellarũq̃ ꝯtẽtus sit. Hec nobiscũ disputas sapiẽtissime de⁹ nr̃ i libꝛo tuo firmamẽto tuo. vt discernam̄ oĩa ꝯtẽplatõe mirabili: q̃uis adhuc ĩ signis & ĩ tpibꝫ & ĩ diebꝫ & ĩ ãnis

Sẽ ꝑus lauami. mũdi estote. auferte ne q̃cia ab animis vr̃is atq̃ a ꝯspectu oculoꝝ meoꝝ vt appeat arida. Discite bonuz facere. iudicate pupillo: & iustificate viduã. vt germiet tra herbã pabuli. & lignũ fructifez. & vẽite disputem̄ dic̄ dñs vt fiãt lumiaria ĩ firmamẽto celi & luceãt sup trã. Querebat dñus ille a mgꝛo bono q̃d faceret vt vitã etnã ꝯseq̃reꝝ Dicat ei mgr̃ bon̄ quẽ putabat boiem & nihil

ampli⁹. Bon⁹ est aūt q; de⁹ ē. dicat ei vt
si vult venire ad vitā seruet mādata Se
paret a se amaritudinē malicie atq; neq;
cie. nō occidat. nō mechet. nō furet: ñ fal
sum testimoniū dicat. vt appareat arida
z germinet honorē pris z mris z dilecti
onē primi. Fecit inq̄t hec oia. Uñ ḡ tā
te spine si terra fructifera est: Uade extir
pa siluosa dumeta auaricie. vēde q̄ possi
des: z implere frugib⁹ dando paupib⁹: et
habebis thesauz in celis. z seq̄re dñm si
vis esse pfectus. eis sociat⁹ inter q̄s loqui
tur sapiētiā ille q̄ nouit q̄d distribuat di
ei z nocti: vt nozis z tu. vt fiāt z tibi lumi
naria ī firmamēto celi. qō nō fiet nisi fu
erit illic coz tuū. qō itē nō fiet nisi fuerit
illic thesaur⁹ tuus: sicut audisti a mgro
bono. Sz ꝑ tristata ē terra sterilis: z spine
suffocauerūt verbū. Uos aūt genus ele
ctū: ifirma mūdi: q̄ dimisistis oia vt seq̄
remi dominū. ite post eū z ꝑfundite fo
rtia. Ite post eū speciosi pedes z lucete ī
firmamēto. vt celi enarrēt gl'iaz ei⁹. diui
dentes inter lucē pfectoz sz nōdū sic ange
loz: z tenebras puuloz sz nō despectoz.
lucete sup omnē terrā: z dies soli cādenti
eructet di ꝟbū sapiētie. z nox luna lucēs
annūciet nocti ꝟbū scientie. Luna z stel
le nocti lucēt: sz nox ñ obscurat eas. qm̄
ille illuminat eā p modulo ei⁹. Ecce enī
tanq̄ deo dicēte fiāt lumīaria ī firmam̄
to celi. fact⁹ ē subito de celo son⁹ q̄si fer
ret flatus vehemēs: z vise sunt lingue di
uise q̄si ignis. q̄ z isedit sup vnūquēq; il
loz. z facta sunt lumīaria ī firmamento
celi ꝟbū vite habētia. Ubiq; discurrite
ignes sancti. ignes decori. Uos enī est
lumē mūdi. nec estis sub modio. Exal
tatus est cui adhesistis: z exaltauit vos.
Discurrite z innotescite oīb⁹ gētib⁹. Lō
cipiat z mare: z pariat opera vra: z pdu
cāt aq̄ reptilia aiaz viuaz. Sepantes ei
pciosū a vili facti estis os dei. p qō dice
ret. pducāt aq̄ nō aiaz viuā quā terra p
ducit: sz reptilia aniaz viuaz z volatilia
volātia sup terrā. Repserūt enī sacramē
ta tua de⁹ p opa seruoz sanctoz tuoruz
int' medios fluctus tētatōnū secli. ad im
buēdas gētes ī noīe tuo i baptismo tuo

Et inter hec facta sūt magnalia mirabi
lia tāq̄ ceti ḡndes: z voces nūcioz tuoz
volitātes sup terrā in xta firmamētuz li
bri tui p̄positū illo sibi ad autozitatē ꝺ
bri tui p̄posito illo sibi ad autozitatē ꝺ
q̄ volitarēt q̄cūq; ierēt. Neq; enī fuit loq̄
le neq; fmões q̄z nō audiāt voces eoz:
qñ ī oēm trā exīt son⁹ eoz. z ī fines oīs
terre ꝟba eoz. qm̄ tu dñe bñdicēdo mul
tiplicasti hec. Ñūq̄d mētioz: aut mirtio
ne misceo. neq; distīguo lucidas cogniti
ones haz rex ī firmamēto celi. z opa coz
palia ī vndoso mari: z sub firmamēto ce
li? Quaz ei rez noticie sūt solide z tmia
te sine incremēt⁹ gener: atōnū tāq; lumia
sapie z scie: earūdē rez. sūt opatōes coz
pales m'te ac varie. z aliō ex alio creſcē
do m'tiplicat ī bñdictōe tua de⁹. q̄ so
lat⁹ es fastidia sensuū mortaliū: vt in co
gnitōe animi res vna m'tis modis p coz
pis mōtōes figuret atq; dicat. aq̄ pdure
rūt hec. sz ī ꝟbo tuo necessitates aliena
toz ab etnitate ꝟitat⁹ tue pplōz pdure
rūt hc. sz ī euāgelio tuo qm̄ ipe aq̄ ista cie
cert. q̄z amar⁹ lāguoz fuit causa vt ī tuo
ꝟbo ista ꝓcederēt. Et pulcra sūt oīa faci
ente te. z ecce tu ī enarrabilit pulcrior q̄
fecisti oīa. a q̄ si nō esz lapsus adā. ñ dif
funderet ex vtero ei⁹ salsugo marz. gen⁹
hūanū. pfūde curiosum: z pcellose tumi
dū: z istabilit fluidū. atq; ita nō op⁹ esz
vt ī aq̄s m'tis cozpabilit z sensibilit ope
rarent dispēsatozes tui mistica facta et
dicta. Sic enī mihi nūc occurrēt repti
lia z volatilia. q̄bꝰ ibuti z initiati homi
nes cozpalib⁹ sacrāmētis subditi: nō vi
tra pficerēt. nisi spūalit viuesceret aia ḡ
du alio. z post initū verbū in ꝟsumatōz
respiceret. ac p hoc in ꝟbo tuo nō mart
pfunditas: sz ab aquaz amaritudie ter
ra discreta eīcit. nō reptilia aiaz viuaz
z volatilia: sed aiam viuā. Neq; enī iam
opus habet baptismo q̄ gentib⁹ op⁹ est.
sic op⁹ habebat cū aq̄s regeret. Nō enī
intrat aliter in regnū celoz ex illo q̄ insti
tuisti: vt sic intret. nec magnalia mirabi
lia q̄rit q̄bꝰ fiat fides. Neq; enī nisi signa
z pdigia viderit nō credit. cum iā distin
cta sit terra fidelis ab aq̄s maris infide
litate amaris. z lingue ī signo sunt nou

Capitul 20

Cap. 21

fidelibꝫ ſz infidelibꝫ. Nec iſto igit̃ genere volatili qđ verbo tuo pduxer̃t aq̃. opus habz terra quã fũdaſti ſup aq̃s. Immitte in eã verbũ tuũ p nũcios tuos. Opa eoz narram⁹. ſz tu es q̃ operaris in eis vt operent̃ animã viuã. Terra pducit eaz qz terra cauſa ẽ vt hec agãt ĩ ea. ſicut mare fuit cauſa vt agerẽt reptilia aiaz viuarũ z volatilia ſub firmamẽto celi: quibꝫ iaz terra nõ indiget. Quis piſcẽ mãducet leuarũ de pfundo ĩ ea mẽſa quã paraſti in cõſpectu credentiũ. Ideo enĩ de pfundo leuat⁹ eſt: vt alat aridã. z auis marina pgenies. ſz tñ ſup terrã mltiplicat̃. Prima rũ enĩ vocũ euangelizantiũ ifidelitaſ hominũ cauſa extitit. ſz z fideles exhortãt et benedicunt̃ ab eis multiplicit̃ ꝺ die ĩ die. At ꝺo aĩa viua de terra ſumpſit exordiũ: qz nõ pdeſt iã niſi fidelibꝫ ꝓtinere ab amore hui⁹ ſeculi: vt aĩa eoz tibi viuat q̃ mortua erat in delicijs viuens: ꝺdlicijs dñe mortiferꝫ. nã tu puri cordis vitales ꝺlicie. Operent̃ g̃ iã ĩ terra miniſtri tui nõ ſicut ĩ aq̃s ifidelitatꝫ annũciando z loq̃ndo p miracula z ſacrãmta z voces miſticas: vbi intẽta ſit ignorãtia mater admiratõis ĩ tmore occultoz ſignorũ. Talis em̃ ẽ introit⁹ ad fidẽ filijs adã obedientis tui. dũ abſcõdũt ſe a facie tua z fiũt abyſſus: ſz operent̃ etiã ſicut ĩ arida diſcreta a gurgitibꝫ abyſſi. et ſint forma fidelibꝫ viuẽdo coraz eis: et excitando ad imitatõnẽ. Sic em̃ ñ tantũ ad audiẽdũ verbũ: ſz etiã ad faciendũ audiũt. Quere dñm z viuet aĩa vra: vt pducat terra aiaz viuẽtẽ. Nolite cõformari huic ſcl̃o: ꝓtinete vos ab eo. Cuitando viuit aĩa: q̃ appetẽdo morit̃. Cõtinete vos ab ima ni ferítate ſuperbie: ab inerti voluptate luxurie: z a fallaci noie ſciẽtie: vt ſint beſtie mãſuete et pecora edomita. z innocuũ ſerpẽtes. Notus enĩ anime ſũt iſti ĩ allegoria. ſed faſt⁹ elatõis z delectatio libidis et venenũ curioſitatis: mort⁹ ſunt anime morituꝛe. qz nõ ita morit̃ vt omni motu careat. qm̃ diſcedendo a fonte vite morit̃. atq; ita ſuſcipit̃ a ꝑtereũte ſeclo z cõformat̃ ei. Verbũ aũt tuũ de⁹ fons vite eterne eſt. z nõ ꝑterit. ideoq; ĩ ꝓbo tuo cohibet̃ ille diſceſſus dũ dicit̃ nob. Nolite cõformari huic ſcl̃o: vt pducat terra in fonte vite aiaz viuẽtẽ: in verbo tuo p euãgeliſtas tuos aiaz ꝓtinentẽ: imitando imitatores chriſti tui. Hoc eſt enĩ ſecũdũ genus: qm̃ emulatio viri ab amico eſt. Eſtote inq̃t ſicut ego: qz et ego ſicut vos. Ita erũt ĩ aĩa viua beſtie bone: ĩ mãſuetudine actõis. Mãdaſti ei dicẽs. In mãſuetudĩe opa tua pfice: z ab omni homine diligerꝫ. Et pecora bona neq; ſi mãducauerit abũdantia: neq; ſi nõ mãducauerint egẽtia: et ſerpentes boni nõ pnicioſi ad nocẽdũ: ſz aſtuti ad cauẽdũ: z tãtũ explorãtes tẽporalẽ naturã q̃ntũ ſufficit vt p ea que facta ſũt ĩtellecta ꝓſpiciatur eternitas. Seruiũt enĩ rõi hec aĩalia cũ a pgreſſu mortifero cohibita viuũt z bona ſunt. Ecce enĩ dñe de⁹ nr̃ creator nr̃: cũ cohibite fuerit affectiões ab amore ſeculi: quibꝫ moriebamur male viuẽdo. et ceperit eſſe aĩa viuẽs bñ viuẽdo: ꝓpletũ q; fuerit ꝓbũ tuũ qđ p apl̃m tuũ dixiſti. nolite ꝓformari huic ſcl̃o: ꝓſequit̃ z illũ qđ adiũxiſti ſtatim z dixiſti. ſz reformamini ĩ nouitate mẽtis vre. nõ iam ſm genus tãq; imitantes p̃cedentẽ primũ. nec ex hoĩs meliozis autozitate viuẽtes. Ne q; enĩ dixiſti. fiat hõ ſm gen⁹: ſz faciam⁹ hoĩem ad imaginẽ z ſilitudinẽ nr̃am vt nos ꝓbem⁹ q̃ ſit volũtas tua. Ad hꝰ enĩz ille diſpẽſator tu⁹ generãs p euãgeliũ filios: ne ſp parulos haberet q̃s lacte nutriret. z tanq; nutrix foueret. reformamini inq̃t in nouitate mẽtis vre ad ꝓbandum q̃ ſit volũtas dei: qđ bonũ z bñplacitũ z pfectũ. Ideoq; nõ dicis fiat hõ. ſz faciamus hoĩez. nec dicis ſm gen⁹. ſz ad imaginẽ et ſilitudinẽ nr̃am. Dẽte q̃ppe renouatus z ſpiciẽs intellectũ ꝓbitatẽ tuam hoĩe ꝺmõſtratore nõ idiget vt ſuũ gen⁹ imitet̃. ſz demõſtrãte te. ꝓbat ipe q̃ ſit voluntas tua. qđ bonũ et bñplacitũ z pfectũ. z facis eũ iã capacẽ videre trinitatẽ vnitatis et vnitatẽ trinitatꝫ. Jõq; pluraliter dicto: faciam⁹ hoĩem: ſingulariter ĩferꝫ. z fecit deus hominez. et pluraliter dicto ad imaginẽ noſtrã: ſingulariter ĩfertur ad imaginẽ dei. Ita hõ renouat̃ ĩ

Capit. 22.

Cap'l 23

ognitōnem dei ꝑm imaginē ei⁹ q̄ creauit eū. Et spūalis effectus iudicat oīa que vtiq̄ iudicāda sūt. ipe aūt a nemīe iudicat. Q, aūt iudicat oīa: ꝟ ē qō habz ptā tē piscīū maris ⁊ volatiliū celi: ⁊ oīm pecoꝝ ⁊ feraꝝ: ⁊ oīs terre. et oīm repentiuz q̄ repūt sup terrā. Hoc enī agit p mēt̄s intellectū p quē pcipit q̄ sūt spūs dei. Alioq̄n hō ī honore posit⁹ nō ītellexit: ꝓparat⁹ ē iumēt̄s isensat̄s ⁊ silis fact⁹ est illis. Ergo ī eccl'ia tua de⁹ nr̄ ꝑm gr̄az tuam quā dedisti ei: qm̄ tuū sum⁹ figmētū creati ī opib⁹ bonis. nō solū q̄ spūal'z ꝓsunt. sz etiā hi q̄ spūal'z subdūt eis q̄ ꝓsūt. Nasculū enī ⁊ fem̄ia fecisti hoiem ꝟ mō ī gr̄ia tua spūali. vbi ꝑm sexū corpis nō ē mascul⁹ et femīa. qz neq̄ inde⁹ neq̄ grecus: neq̄ seru⁹ neq̄ liber. Spūales ḡ sīue q̄ ꝓsunt: sīue q̄ obtēperāt. spūal'z iudicāt. ñ de cognitōib⁹ spūalib⁹ q̄ lucēt ī firmamēto. Nō enī oport̄z ō tā sublimi autorita te iudicare: neq̄ de ipo libro tuo etiaz si q̄d ibi nō lucet. qm̄ subimittim⁹ ei nostr̄ intellectū. certū q̄ habem⁹ etiā qō clausū ē aspectib⁹ nr̄is recte vaciterq̄ dictū esse. Sic enī hō licz iā spūal' ⁊ renouat⁹ ī agnitōem dei ꝑm imaginē ei⁹ q̄ creauit eū: factor tū legis debz esse nō inder. Neq̄ de illa distinctōe iudicat spūaliū videlicz atq̄ carnaliū hoīm q̄ tuis de⁹ noster ocul' noti sunt. ⁊ nullis adhuc nobis apparuer̄t opib⁹: vt ex fructib⁹ eoꝝ cognoscam⁹ eos: sed tu dñe iā scis eos: ⁊ diuisisti et vocasti ī occulto āteqū fieret firmamētū. Neq̄ de turbidis hui⁹ sec'li populis tanq̄ spūal' hō dñudicat. Quid enī ei de his q̄ foris sūt iudicare: ignorāti q̄s ī de ventur⁹ sit ī dulcedinē gr̄e tue: ⁊ quis in ꝑpetua ipietatis amaritudīe remānsurus? Ideoq̄ hō quē fecisti ad imaginem tuā nō accepit potestatē lumīariū celi. neq̄ ipi⁹ occulti celi. neq̄ diei ⁊ noct̄s que ante celi ꝓstitutōem vocasti. neq̄ ꝓgregatōis aquaꝝ qō est mare: sz accepit ptātē piscīū maris: ⁊ volatiliū celi: ⁊ oīm pecorū: et oīs terre. ⁊ oīm repentiū q̄ repūt sup terrā. Iudicat enī et approbat qō recte: ꝓbat aūt qō ꝑpera ī uenerit. sīue ī ea solēnitate sacramētoꝝ: q̄b⁹ initiant. q̄s

C. 1. 24

questigat in aq̄s multe⁹ miſicordia tua. sue in ea q̄ ille piscis exhibeb. quē leuauit de ꝓfundo terra pia ꝓmedit: sīue ī ꝟboꝝ signis vocibus q̄ subiectis autoritate libri tui tāq̄ sub firmamēto volitātib⁹ interp̄tādo. exponēdo: disserēdo: disputando: bñdicēdo: atq̄ inuocādo te oze eum pētib⁹ atq̄ sonātib⁹ signis. vt rñdeat populꝰ amē. Quib⁹ oīb⁹ vocib⁹ corpalit̄ e nūciādis: causa est abyssus sec'li ꝛcecitas carnis. q̄ cogitata nō pūt videri vt opus sit īstrepe ī auribꝰ. Ita q̄nis multiplicētur volatilia sup terrā. ex aq̄s tū originē ducūt. Iudicat etiā spūalis approbādo qō rectū. improbādo aūt qō ꝑpera ine nerit in opib⁹ moribus q̄ fideliū ⁊ elēosinis tanq̄ terra fructifera ⁊ de anīa viua māsuefactis affectōib⁹. ī castitate: ī ceinnīs: in cogitatōib⁹ pīs de his q̄ p sensū corpis pcipiunt. De his enī iudicare nūc dicit in q̄b⁹ et ptātē corrigēdi habz. Sz q̄d est ꝟ. et q̄le misteriū ē. Ecce bñdicis hoies o dñe vt crescāt et mltiplicent ⁊ ī pleant terrā. Nihil ne nob⁹ ex ꝟ innuis et intelligamus aliq̄d? Cur non ita benedixeris lucē quā vocasti diē. nec firmamētū celi: nec lumīaria: nec sidera. nec terrā: nec mare? Dicerē te deus nr̄ q̄ nos ad imaginē tuā creasti. dicerē te ꝟ donum bñdictōis homini ꝑpe voluisse largiri. nisi ꝟ mō bñdixisses pisces ⁊ cetos: vt crescerēt ⁊ multiplicarēt ⁊ implerēt aq̄s maris: et volatilia multiplicarēt sup terrā. Ite dicerē ad ea rez genera ptinere bñdictōem hanc q̄ gignēdo ex semetipīs ꝑpagant: si eā repire ī arbust̄s ⁊ fruteet̄s ⁊ ipe coꝝ tre. Nūc aūt nec herbis et lignis dictū est: nec bestīs ⁊ serpētib⁹. crescite ⁊ mltiplicami. cū hec q̄z oīa sicut pisces et aues et boies gignēdo augeant: genusq̄ custodiāt. Quid igit̄ dicam lumē meum ꝟitas. qz vacat hoc: qz ianiter ita dictus est? Nequaq̄ pater pietat̄s absit vt ꝟ dicat seruus ꝟbi tui. Et si ego nō intelligo q̄d ꝟ eloq̄o significet vtāt eo meli⁹ meliores. i. intelligētiores q̄ ego sū. vnicuiq̄ q̄ tū sape dedisti de⁹ me⁹. Placeat autez ⁊ ꝓfessio mea corā oculis tuis qua tibi ꝓfiteoꝝ credere me dñe nō icassum te ita

locutū esse. nec ꝑ silebo qđ mihi lectōnis
hui⁹ occasio suggerit. Uer ē em nec vi/
deo qđ impediat ita me sentire dicta figu/
rata libꝛoꝝ tuoꝝ. Noui em multiplicit
significari ꝑ coꝛp⁹ qđ vno mō mēte intel
ligit: ꝛ multiplicit mēte itelligi qđ vno
modo ꝑ coꝛpus significat. Ecce simplex
dilectio dei ꝛ ꝓximi q̄ ml'tiplicib⁹ sacrīs
ꝛ innumerabilib⁹ linguis: ꝛ vnaquaq̄ lin
gua innumerabilib⁹ locutionū modis coꝛ
poralit enūciat. Ita crescūt et ml'tiplicā
tur fet⁹ aq̄ꝝ. Attēde itaq̄ q̄sq̄s hec legis
Ecce qđ vno mō scriptura offert: ꝛ vox
ꝓsonat in ꝓncipio fecit de⁹ celū ꝛ terraꝫ:
nōne ml'tiplicit intelligit? Nō erroꝝ fal
lacia sꝫ veraꝝ intelligētiarū generib⁹ ita
crescūt ꝛ multiplicant fet⁹ hoim. Itaq̄
si natura ipsa rem nō allegorice sꝫ ꝓpe
cogitem⁹: ad oīa q̄ de seminib⁹ gignunt
cōuenit verbū: crescite ꝛ ml'tiplicamini.
Si āt figurate posita ista tractem⁹: qđ
puto⁹ arbitroꝝ itendisse scripturā: q̄ vtiq̄
nō supuacue solis aq̄tilū ꝛ hoim fetib⁹
ista benedictōeꝫ attribuit: inuenim⁹ q̄ dē
multitudines ꝛ ī creaturis spūalib⁹ atq̄
coꝛpalib⁹ tanq̄ ī celo ꝛ ī terra: ꝛ ī animis
iustis et iniq̄s tanq̄ ī luce ꝛ ī tenebrīs: ꝛ ī
sanctis autoꝛib⁹ ꝑ q̄s lex mīstrata ē tāq̄
in firmamēto qđ solidatū est int aquam
ꝛ aq̄m: et in societate amaricātiū ꝓpꝛ⁹
tanq̄ ī mari: ꝛ in studio aīaꝝ piaꝝ tāq̄
in arida: et ī opib⁹ mīsericordie ſm pñtem
vitā tanq̄ in herbis seminalib⁹ ꝛ lignis
fructiferis: ꝛ in spūalib⁹ donis manifesta
tis ad vtilitatē sic ī lumīaris celi: ꝛ ī affe
ctib⁹ formatꝫ ad tpantiā tāq̄ ī ania viua
In hoīb⁹ his nāciscimur ml'titudies
ꝛ vbertates et incremēta. Sed q̄ ita cre
scat ꝛ ml'tiplicet: vt vna res ml'tꝫ modis
enūciet. ꝛ vna enūciatio ml'tꝫ modis in
telligat: nō inuenim⁹ nisi ī signis coꝛpa/
liter editis ꝛ rebus intelligibil'r excogi/
tatis. Signa coꝛpalit edita generatōes
aquarū ꝓpt necessarias causas carnalis
pfunditatꝫ. res aūt itelligibilit excogita
tas generatōes hūanas ꝓpter rōis fecū
ditatē itelligim⁹. Et iō credimus vtriq̄
hoꝝ generi dictū esse abs te dñe. crescite
ꝛ multiplicami. In hac em bñdictōe cō
cessaꝫ nob a te ptātē ꝛ facultatē accipio.
ꝛ ml'tꝫ modis enūciare qđ vno mō itelle
ctū tenuerim⁹. ꝛ ml'tis modis itelligere
qđ obscure vno mō enūciatū legerimus
Sic implēt aq̄ maris q̄ nō mouēt nisi a
varijs significatōib⁹. sic et fetib⁹ hūanis
īplet ꝛ terra cui⁹ ariditas apparet ī stu/
dioꝝ dñak ei rō. Uolo etiā dicere dñe de
us me⁹ qđ me ꝓseqūns tua scꝑtura ꝑmo/
net. ꝛ dicā nec ꝙbor. Uera em dicam te
mihi inspirāte qđ ex eis ꝙbis voluisti vt
dicerē. Nec em alio ꝑter te īspirāte cre/
do me ver dicere. cū tu sis ꝙritas: ois au
tē hō mēdax. Et iō q̄ loquit mēdaciū ō
suo loq̄t. Ergo vt ver loq̄r de tuo loq̄r.
Ecce dedisti nob ī escā oē fenū satiuū se
minās semē qđ ē sup omnē terrā. ꝛ oīne
lignū qđ hz ī se fructū semis satiui. Hec
nobis solis: sꝫ ꝛ oīb⁹ auib⁹ celi ꝛ best̄ijs t/
reatq̄ serpētib⁹. Piscibus aūt ꝛ cetis ma
gnis ñ dedisti hec. Dicebam⁹ em eis fru
ctib⁹ terre significari ꝛ ī allegoria figura
rī opa misericōie. q̄ hui⁹ vite necessitatibus
exhibēt ex terra fructifera Tal' terra erat
pi⁹ onesipho⁹ cui⁹ domui dedisti mise/
ricordiā. q̄ freq̄nt paulū tuū ꝛfrigerauit
ꝛ cathenā ei⁹ nō erubuit. Hoc fecerūt et
frēs: ꝛ tali fruge fructificauerūt: q̄ qđ ei ō
erat suppleuerūt ex macedonia. Quō aūt
dolet q̄dā ligna q̄ fructū ei debitū nō de
derūt. vbi ait. ī ꝓma mea defensiōe nemo
mihi affuit: sꝫ oēs me dereliq̄rūt: nō illis
ꝑputet. Ista em debēt eis q̄ mīstrāt doct
nā rōnalē ꝑ itelligētias diuiꝝ mysterio
rū: ꝛ ita eis debent tāq̄ hoīb⁹. Debētur
aūt eis sic aie viue ꝓbētib⁹ se ad imitan/
dū ī oīm ꝓtinētia. Itē debēt eis tāq̄ vo
latilib⁹ ppt bñdictōes coꝝ q̄ ml'tiplicāt
sup omnē terrā. qm ī oēz terrā exīt son⁹
eoꝝ. Pascūt aūt his esc̄ q̄ letāt eis: n illi
letāt eis q̄ deꝰ veter est. Nec em ꝛ ī
illis q̄ ꝓbēt ista ea q̄ dāt fruct⁹ ē: sꝫ q̄ aio
dāt. Itaq̄ ille q̄ deo fuiebat nō suo. ven
tri video plane vnō gaudeat: video ꝛ ꝓ
tulor ei valde. Acceperat em a philippē
sib⁹ q̄ ꝑ epbasioditū miserāt. Sꝫ tñ vn/
de gaudeat video. Uñ aūt gaudet inde
pascit: qꝛ ī ꝙritate loq̄ns gaudius sū inq̄t
magnifice ī dño. qꝛ tādē aliq̄n repullu/

Capitul 25.

Capitul 26.

lastis sape p me in q̄ et sapiebat̄:tedium aūt habuistis. Isti autē diuturno tedio marcuerāt ꝛ q̄si exaruerāt ab isto fructu boni opis.ꝛ gaudet eis qz repullularūt nō sibi:qz ei⁹ indigētie subuenert. Ideo secut⁹ ait. Nō qđ desit aliq̄d dico. Ego enī didici ī q̄bꝫ sū sufficiēs esse. Scio et mūn⁹ habere:scio ꝛ abūdare:ī oībꝫ ꝛ ī oīb⁹ imbut⁹ sū. Et satiari ꝛ esurire ꝛ abundare ꝛ penuriā pati:oīa possū in eo q̄ me ꝓfortat. Ergo ī oībꝫ gaudes o paule magne.vñ gaudes.vñ pascer̄ hō renouate ī agnitōem dei fm imaginē ei⁹ q̄ creauit te:ꝛ aīa viua tāta ꝓtinētia :ꝛ līgua volatilis loq̄ns mysteria: Talibꝫ q̄ppe aīantib⁹ esca ista debet. Quid est qđ te pascit? Letitia. Qđ seq̄t audiam⁹. Uerūtamē inq̄t bñ fecistis ꝓmūicātes tribulationi mee. Hinc gaudet.hinc pascit.qz illi bñ fecerūt:nō qz ei⁹ angustia relaxata ē:qui dicit tibi.ī tribulatōe dilatasti mihi:qz ꝛ abūdare ꝛ penuriā pati nouit ī te q̄ ꝓfortas eū. Scitis enī inq̄t ꝛ vos philippē/ses:qm̄ ī p̄ncipio euāgelij cū exiret macedonia sū pfect⁹ :nulla mihi eccl̄ia ꝓmūicauit in rōe dati ꝛ accepti nisi vos soli:qz ꝛ thessalonicā ꝛ semel et iterꝫ vsibꝫ meis mīsistis. Ad hec bona opa eos redūdisse nunc gaudet et repullulasse letat̄ tanq̄ reuirescēte fertilitate agri. Nūq̄d ppt̄ vsus suos:qz dixit.vsibꝫ meis misistis? nūquid ꝓpterea gaudet? Nō ꝓptea. Et ħ vñ scimus:qm̄ ipse seq̄t dicēs. Nō qz q̄ro datū:sz req̄ro fructū abūdātem. Didici a te de⁹ me⁹ int̄ datū ꝛ fructū discernere. Datū est res ipa quā dat q̄ imparrit̄ hec necessaria:veluti ē nūm⁹.cibꝫ:pot⁹:vestim̄tū:tectū:adiutoziuz. Fruct⁹ aūt bona et recta volūtas dator̄ ē. Nō enī ait magister bonus:q̄ suscepit ꝓpheta tm̄: sz addidit:ī noīe ꝓphete. Hecꝫ ait tm̄.q̄ susceperit iustū:sz addidit:ī noīe iusti. Ita q̄ppe ille mercedē ꝓphete:iste mercedē iusti accipiet. Hec solū ait .q̄ calicē aq̄ frigide potū dederit vni ex mīmis meis.sed addidit tm̄ ī noīe discipuli. Et sic adiūxit. Amē dico vob:nō pdet mercedem suaz. Datū est suscipe ꝓphām:suscipe iustuz. porrigere calicē aq̄ frigide discip̄lo:fructus aūt in noīe ꝓphete:ī noīe iusti:ī nomine discipuli ħ facere. Fructu pascitur helyas a vidua sciēte q̄ hoiez dei pasceret:et ppt̄ ħ pasceret. Per cozuū aūt dato pascebat. Hec iterioz helyas sz exterioz pascebat: q̄ possz etiā talꝫ cibi egestate cozrūpi. Ideoqꝫ dicā qđ vez ē cozaz te dñe:cū hoies idiote atqꝫ ifideles: quibꝫ ihitiādis atqꝫ lucrādis necessaria sunt sacramēta initioz:ꝛ magnalia miracl̄oz. que noīe piscīū et ceterū significari credidim⁹:suscipiūt cozpalit̄ fficiēdos:aut ī aliq̄ pscr̄ vite vsu adiuuādos pueros tuos cū id q̄re faciēdū sit ꝛ q̄ ptineāt igno rēt.nec illi istos pascūt.nec isti ab ill' pascunt.qz nec illi ħ sctā ꝛ recta voluntate opant.nec isti eoz datis vbi fructū non dū vidēt letāt. Inde q̄ppe anim⁹ pascit vñ letat. Et iō pisces ꝛ ceti nō vescūtur escis:q̄s nō germīat nisi iā terra ab amaritudie marinoz fluctuum distincta atqꝫ discreta. Et vidisti de⁹ oīa q̄ fecisti.ꝛ ecce bona valde.qz et nos vidim⁹ ea:ꝛ ecce oīa bona valde. In singul' generibꝫ operꝫ tuoz:cū dixisses vt fierēt ꝛ facta esset.illō atqꝫ illō vidisti qz bonū ē. Septies numeraui scptū esse te vidisse q̄ bonū ē qđ fecisti.ꝛ ħ octauū ē.qz vidisti oīa q̄ fecisti:ꝛ ecce nō solū bona sz etiā valde bona tāqꝫ sil' oīa. Hā singula tm̄ bona erāt.simul autē oīa ꝛ bona ꝛ valde. Hoc mō dicū̄ etiā q̄q̄ pulcra corpa .qz lōge multo pulcri⁹ ē corp⁹ qđ ex mēbrꝫ pulcris oībꝫ ꝓstat :q̄ꝫ ipa mēbra singla q̄ū ordinatissimo ꝓnētu ꝓplet vniuersū. Q̄s uis et illa etiaz singulari pulcra sint. Et attēdi vt inuenirē vtrū septies vl' octies vider̄.qz bona sūt opa tua cū tibi placuerunt.ꝛ ī tua visiōe nō inueni tpa p que ī telligerē q̄ totiēs videris q̄ fecisti .ꝛ dixi. O dñe nōne ista scptura tua ꝛa ē:q̄m tu verax et veritas edidisti eā? Cur ḡ tu mihi dicis nō esse ī tua visione tpa.ꝛ cece scriptura tua mihi dicit p singulos dies ea q̄ fecisti te vidisse qz bona sunt? Et cū ea numerarē:inueni q̄tiēs ad hc tu dicis mihi.quoniā tu es de⁹ me⁹.ꝛ dici vocis mihi.quoniā tu es de⁹ me⁹.ꝛ dici vo ce fortī ī aurē interiozē seruo tuo prumpēs mea surditatē ꝛ clamās .O hō nēpe

qđ scriptura mea dicit ego dico. Et tamē illa tpaliť dicit. ꝟbo aūt meo etno tēpus nō accidit: qz eēlli mecū etnitate ꝓsistit. Sic ea q̄ vos p spm̄ meū videt̄ ego video: sicut ea q̄ vos p spm̄ meū dicitis ego dico. Atq; ita cū vos tpaliť ea videatis. nō ego tpaliť video. quēadmodū cū vos tpaliter ea dicatis nō ego tpaliť ea dico. Et audiui dñe deꝰ me⁹. z elinxi stillā dulcedis ex tua vitate. z itellexi qm̄ sūt q̄dā q̄bꝰ displicēt opa tua bona: z mlta eoꝝ dicūt te fecisse necessitate ꝓpulsū. sicut fabricas celoꝝ z ꝓpositōes siderū. z hec nō de tuo sed iā fuisse alibi creata z aliūde: q̄ tu ℨbereꝰ z ꝓpaginareſ atq; cōtexeres cū de hostibꝰ victis mūdana mēnia molireris: vt ea ꝓstructōe deuicti ad uersus te iterū rebellare ñ possent. Alia ꝟo nec fecisse te nec oīno cōpegisse: sic oēs carnes z minutissima quęq; animātia. z q̄cq̄d radicibꝰ terrā tenet. sz hostilē mentē naturāq; aliā nec abs te ꝓditā tibiq; ℨriā in inferioribꝰ mūdi locꝭ ista gignere atq; formare. Insani dicūt hꝰ: qm̄ nō p spiritū tuū videt opa tua. nec te cognoscūt in eis. Qui aūt p spm̄ tuū videt ea: tu vides ī eis. Ergo cū videt qz bona sunt: tu vides qz bona sūt: et q̄cūq; ꝓpt̄ te placēt: tu ī eis ꝓplaces. et q̄ p spm̄ tuū placēt nobis: tibi placēt ī nobis. Quis enī scit hoīm q̄ sunt hoīs nisi spūs hoīs q̄ ī ipo ē? Sic z q̄ dei sunt nemo scit nisi spūs dei. Nos aūt inq̄t nō spm̄ huiꝰ mūdi accepimꝰ: sz spm̄ q̄ ex deo ē: vt sciamꝰ q̄a deo donata sunt nobis. Et admonet vt dicā. Certe nemo scit q̄ dei sūt nisi spūs dei. Quō ergo scimꝰ et nos q̄a donata sunt nobis? Respondet mihi: q̄niā q̄ p eius spiritū scimꝰ etiā sic nēo scit nisi spūs dei. Sicut enī recte dictū ē. nō enī vos estis q̄ loq̄mini: eis q̄ in spū dei loquerent. sic recte dicit. nō vos estis q̄ scitis: eis q̄ in dei spū sciūt. Nihilominꝰ igit recte dicit. nō vos estis q̄ videt̄: eis q̄ in spiritu dei vident. Ita q̄cq̄d ī spiritu dei vident: qz bonū ē: nō ipi sed deus videt qz bonū est. Aliud ergo est vt putet q̄sq; malū esse qđ bonū ē. quales supdicti sunt. Aliud vt qđ bonū est videat hō quia bonū ē. Sicut multis tua creatura placet qz bona est. quibꝰ tm̄ non tu places in ea: vñ frui magis ipa q̄z te volūt. Aliud aūt vt cū aliq̄d videt hō quia bonū est deꝰ ī illo videat qz bonū ē. vt. s. ille amet in eo qđ fecit: q̄ nō amaret nisi p spiritū quē dedit. quoniā charitas dei diffusa est in cordibꝰ nr̄is p spiritū sāctuz q̄ datꝰ est nobis. p quē videmꝰ qz bonū est q̄cq̄d aliq̄ modo est. Ab illo enī ē: qui nō aliq̄ mō est: sz qđ est est. Oras tibi domine videmꝰ celū z terā siue corpalē ptez supioꝝē atq; inferioꝝē: siue spūalē corpalemq; creaturā atq; in ordīatu hui⁹ partiū quibꝰ cōstat vl̄ vniuersa mūdi moles vl̄ vniuersa oīno creatura. Videmꝰ lucē factā diuisamq; a tenebris. videmus firmamētū celi siue inter spūales aīāq; supiores et corpales inferiores primariū corpus mūdi sup hꝰ spaciū aeris. qz et hꝰ vocat celū p quod vagant volatilia celi inter aquas que vapoꝝalē ei supferunt. z serenis etiā noctibꝰ rotāt. et bas q̄ in terris graues fluitāt. Videmꝰ cōgregatarum aquaꝝ speciē p campos maris z aridaz terrā vt nudatā vl̄ formatā. vt essz visibil̄ z ꝓposita. herbarūq; atq; arboꝝ materiē. Videmꝰ lumiaria fulgere ꝺsuper. solē sufficere diei. lunā z stellas consolari noctē. atq; his oīb notari et significari tempoꝝa. Videmꝰ humidā vsq; quaq; naturā pisciby z beluis z alitibꝰ fecūdatā: qđ aeris corpulētia q̄ volatꝰ auium portat aquaꝝ exalatōe cōcrescit. Videmus terrenis aīalibꝰ faciē terre decorari. hominēq; ad imaginē et sil̄itudinem tuā cūctis irratōnalibꝰ aīantibꝰ ipa tua imagine ac sil̄itudine: hoc est ratōis z intelligētie virtute ꝓponi. Et quēadmodū in eiꝰ anima aliud est qđ ꝺsulēdo dominat: aliud qđ subdit vt obtēperet. sic viro factā eē etiā corpaliter seminā q̄ haberet q̄dem in mēte ratōnalis intelligentie parē naturā: sexu tamē corpis ita masculio sexui subñceret: quēadmodū subñcit appetitꝰ actōis ad cōcipiendā deratione mētis recte agēdi solertiā. Videmꝰ hec et singula bona: z oīa bona valde. Laudēt te opa tua vt amemꝰ te: z ame-

Capitul 32

Capitul 33

mus te vt laudēt te opa tua: q̄ habēt ini/
tiū et finē ex tpe ortū ⁊ occasū: pfectuz ⁊
defectū: spēm et ꝓuatiōez. Habēt q̄ cōse
q̄ntia mane ⁊ vesperā: partiz latēter: par
tim euidēter. De nihilo enī a te nō de te
facta sunt. Nō de te aliq̄ .nō de tua vel q̄
antea fuerit: sed ō ꝓcreata. id ē simul a te
creata materia. qz ei⁹ informitatē sine vl
la tpis interpositōe formasti. Hā cuz sit
aliō celi ⁊ terre materia. aliud celi ⁊ terre
species. materiā q̄dē de oīno nihilo: mū
di autē spēm de informi materia: sic tamē
vtrūq̄ fecisti: vt materiā forma nll'a mo
re intercapedine seq̄ret. Inspexim⁹ eti
am ꝓpter quoz figuratōez ista vl tali or
dine fieri: vl tali ordie scribi voluisti: ⁊ vi
dim⁹ qz bona sunt singula. ⁊ oīa bona
valde in ꝟbo tuo in vnico tuo celū ⁊ trā
caput ⁊ corpus eccl'ie ī pdestinatōe ante
oīa tpa sine mane et vespa. Ubi aūt cepi
sti pdestinata tpaliter exeq̄: vt occl'ta ma
nifestares: ⁊ incōposita nra ꝓponeres: q̄/
niā sup nos erāt peccata nra ⁊ ī pfunduz
tenebroſū abieram⁹ abs te. ⁊ spūs tuus
bon⁹ supferebat ad subueniēdū nobis ī
tpe opportuno: ⁊ iustificasti ipios. et di/
stinxisti eos ab iniq̄s: ⁊ solidasti autorita
tem libri tui iter supiores q̄ tibi docibi/
les essent: et inferiores q̄ eis subderētur.
⁊ ꝓgregasti societatē infideliū ī vnā con/
spirationē vt appareret studia fideliuz.
vt tibi opa mificordie parerēt. distribuē
tes etiā paupib⁹ terrenas facultates ad
acq̄rēda celestia: ⁊ inde accendisti quedā
lumīaria in firmamēto: verbū vite habē
tes sanctos tuos: ⁊ spūalib⁹ donis plata
sublimi autoritate fulgētes. ⁊ inde ad im
buēdas infideles gētes sacramēta ⁊ mi/
racula visibilia: voces q̄ verboz fm fir/
mamētū libri tui: q̄b⁹ etiā fideles bñdice
rent ex materia corpali pduxisti. et dein/
de fideliū animā viuā p affect⁹ ordiatos
ꝓtinētie vigore formasti: atq̄ inde tibi so
li mentē subditā: et nulli⁹ autoritat⁹ bū
ne ad imitanduz indigentē renouasti ad
imaginē ⁊ sil'itudinē tuā pstantiq̄ intel/
lectui ratōnabilē actionē tanq̄ viro fe/
minā subdidisti: oīb⁹q̄ tuis misteriſ
ad pficiēdos fideles ī hac vita necessariſ

Caput 34.

Cap. 35.

Cap. 36.

Cap. 37.

Cap. 38.

ab eisdē fidelib⁹ ad vsus tpales fructuo
sa in futurū opa ꝓberi voluisti. Dec oīa
videm⁹ ⁊ bona sunt valde: q̄m tu ea vi/
deo ī nobis: qui p spiritū q̄ ea videre⁹
⁊ in eis te amare⁹ dedisti nob. Domi/
de⁹ pacē da nobis: oīa enī pstitisti nob.
pacē q̄etis. pacē sabbati: pacē sine vespa
Oīis q̄ppe iste ordo pulcerrim⁹ rerum
valde bonaz modis suis pactis trāsitu
rus est: ⁊ mane q̄ppe in eis factū est ⁊ ve
spera. Dies autē septim⁹ sine vespera ē.
nec habz occasū. qz sanctificasti eū ad p/
mansionē sempiternā. vt id q̄ tu post ope
ra tua bona valde q̄uis ea q̄et⁹ fecer⁹: re
q̄euisti septio die: ꝟ ploquaſ nobis vor
libri tui: q̄ō et nos post opa nra. iō bona
valde: qz tu nobis ea donasti: sabbato vi
te eterne requiescam⁹ in te etiā. Tūc enī
sic req̄esces in nobis quēadmodū nūc o/
peraris in nobis. ⁊ ita erit illa req̄es tua
p nos: quēadmodū sunt ista opera tua
p nos. Tu autē dñe semp operaris ⁊ sem/
per req̄escis. nec vides ad tpus. nec ope/
raris ad tpus. nec moueris ad tpa. nec q̄
escis ad tpus. ⁊ tamē facis ⁊ visiones tē/
porales: ⁊ ipa tēpora: et q̄etem ex tēpore
Nos itaq̄ ista q̄ fecisti videm⁹ qz sūt. tu
autē quia vides ea sunt. Et nos foris vi
dem⁹ qz sunt: ⁊ intus quia bona sunt. tu
autē ibi vidisti facta: vbi vidisti faciēda.
Et nos alio tpe moti sum⁹ ad benefaciē
dum: postea q̄ ꝓcepit de spiritu tuo cor
nostz. Priore autē tpe ad malefaciēduz
mouebamur deserētes te. tu vero deus
vne bone nūq̄ cessasti bñfacere. Et sūt
quedā bona opa nra ex munere q̄dē tuo
sed nō sempiterna. Post illa nos req̄etu/
ros ī tua grādi sanctificatōe speramus.
Tu aūt bonū nullo indigēs bono sem/
per q̄etus es: q̄m tua q̄es tuipe es. Et hi
telligere quis hoīm dabit homi: q̄s an/
gel⁹ angelo: q̄s angelus homi: A te pe/
tak: in te querak: ad te pulsek. sic sic accipi
etur. sic inueniek. sic apiek Amen.

Aurelū augustini Cōfessionū tercius
decimus atq̄ vltim⁹ liber explicit

Ex libro retractationū bti augustini

Libros de doctrīa christiana cū impfectos ꝓperissē p/ficere malui: q̄z eis sic relictis ad alia retractā da trāsire. Cōpleui er go tertiū q̄ sc̄ptus fuerat vsq̄ ad eū locū vbi ꝓmēoratū est ex euāgelio testimoniū de mliere q̄ abscōdit fermētū ī tribꝫ men surīs farine donec fermētaret totū. Addi di etiā nouissimū libꝝ: ī q̄tuor libris opꝰ illō ꝓpleui. Quoꝝ ꝓmi tres adiuuāt vt sc̄pture intelligant. Quartꝰ aūt quō q̄ intelligim⁹ ꝓferēda sint. In sc̄do sane li/bro de autore libri quē plures vocāt sa/piētiā salomonis: q̄ etiā ipm sic eccl'iasti cū iesus filiꝰ syrach sc̄psit. nō ita constare vt a me dictū ē: postea didici. ꝛ oīno pro babiliꝰ ꝓperi nō esse hūc eiꝰ libri autorē Vbi aūt dixi: his q̄dragīta q̄tuor libris testamēti veteris termiū autoritas: ex cō suetudīe q̄ iā loquim⁹ eccl'ia vetꝰ testamen tū appellaui. apl's aūt nō videt appella re vetꝰ testamētum: nisi quod datū est in mōte syna. Et ī eo q̄ dixi de tēpoꝝ histo ria sanctū ambrosiū soluisse q̄stionē tāq̄ coetanei fuerint plato ꝛ hieremias. me fe fellit memoria. Hā q̄d ille eps de hac re senserit: in libro eiꝰ legim⁹ quē de sacramē tis siue de phia scripsit. Hoc opus sic i/cipit. Sunt p̄cepta quedā

Aurelij Augustini doctoris ī libros q̄tuor de doctrina christiana Prologꝰ incipit

Sunt p̄cepta q̄dā tractādaꝝ sc̄ptu raꝝ: q̄ studiosis eaꝝ vi/deo ñ icōmode posse tra di. vt nō solū legēdo alios q̄ diuinaꝝ lr̄aꝝ opta apuerūt: sed etiā ip si apiendo pficiāt. Hec tradere ī̄stitui vo lentibꝫ ꝛ valētibꝫ discere: si deꝰ ac dñs nr̄ ea q̄ de hac re cogitāti solz suggerere: etiā scribēti mihi ñ ōneget. Qō aūq̄ exordi ar videt mihi rndendū esse his q̄ hec re/ꝓhēsuri sunt: aut reꝓhēsuri essent: si eos ñ ante placarem⁹. Qō si nōnulli etiā post ista reꝓhēderīt saltē alios ñ mouebūt. nec ab vtili studio ad ipertie pigriciā reuo/cabūt q̄s mouere possent nisi ꝓmunitos ꝓparatosq̄ inuenirēt. Quidā enī reꝓhē/surī sunt ꝑ opꝰ nr̄m: cū ea q̄ p̄cepturi su/mus nō intellexerīt. Quidā vo cū intel/lectis vti noluerint: conatiq̄ fuerīt scrip turas diuinas sm hec p̄cepta tractare. ne q̄z valuerit apire atq̄ explicare q̄ cupi/unt: inaniter me laborasse arbitrāt. Et qz ipi nō adiuuabūt ꝑ ope: nullū adiuuari posse censebūt. Tertiū genꝰ ē reꝓhēsorū q̄ diuinas sc̄pturas vl' reuera bñ tractāt: vl' bñ tractare sibi vident. Qui q̄m null' huiuscemodi obstuatiōibꝫ lectis q̄les nūc tradere īstituī: facl'ratē exponēdoꝝ sctō/rū librorꝝ se assecutos vl' videt vl' putāt: nemi eē ista p̄cepta necessaria: sz potiꝰ to tū qō de illaꝝ lr̄aꝝ obscuritate laudabi/liter apiūt diuīo munere fieri posse clamita būt. Quibꝫ oībꝫ breuit' rndēs: illi q̄ hec q̄ scribim⁹ ñ itelligūt: ꝑ dico: me ñ ita esse reꝓhēdēdū qz hec ñ itelligūt: tāq̄ si luna veterē vl' nouā siduī ve aliq̄ mīme claꝝ vellēt videre. qō ego īntēto digito ōmō strarē. illis aūt nec ad ipm digitū meū vi dēdū sufficiēs esset acies oculorū nō ꝓpte rea mihi succēsere deberēt. Illi vo q̄ eti ām istis p̄ceptis cognitis atq̄ p̄ceptꝰ ea q̄ in diuīs libris obscura sūt itueri neq̄/uerīt: arbitrēt se digitū q̄dē meū videre posse. sidera vo q̄bꝫ demōstrādis intēdit videre ñ posse. Et illi g ꝛ isti me reꝓhēde re desināt: ꝛ lumē oculoꝝ diuiti sibi ꝓbe/ri depcēt. Hō enī si possū mēbꝝ meū ad aliq̄d demōstrādū mouere: possū etiā o/culos atrēdere: q̄bꝫ vl' ipa demonstratio mea vl' etiā illō qō volo demōstrare cer/nat. Jā vo eoꝝ q̄ diuīo munere exultāt: ꝛ sine talibꝫ p̄ceptis q̄lia nunc tradere ī/stitui: se sanctos libros itelligere atq̄ tra ctare gloriant. et ꝓpterea supflua voluī se me scribere existimant: sic est lenienda cōmotio: vt q̄uis dei magno munere iu re letentur: recordent se tamē ꝑ homines didicisse vel litteras. nec ꝓpterea sibi ab

anthonio scto ⁊ pfecto viro egiptio mo/
nacho ĩsultari debere.q̃ sine vlla scia lr̃a
rũ scpturas diuiaſ et mẽoziter audiendo
tenuisse:et prudẽter cogitãdo ĩtellexisse
p̃dicaſ.aut ab illo seruo barbaro christi
ano de q̃ a gũissimis:fideq; dignissimis
viris nup accepim⁹:q̃ lr̃as q̃z ipas nul/
lo docẽte hoiẽ ĩ plenã noticiã oz̃ando vt
sibi reuelarẽt accepit triduanis p̃cib⁹ im
petrãs vt etiã codicẽ oblatũ stupẽtib⁹ q̃
aderãt legẽdo pcurreret. At si hec quisq;
falsa arbitret:nõ ago pugnacit. Certe eĩ
qm̃ cũ christiãis nob res ẽ:q̃ se scpturaſ
sctãs sine duce hoiẽ gaudẽt nosse:⁊ si ita
est. vero ⁊ nõ mediocri gaudẽt bono:cõ/
cedãt necesse ẽ vnũquẽq; nr̃m ⁊ ĩ abeũte
puericia cõsuetudie audiẽdi lĩ guã suam
didicisse.⁊ aliã aliquã vl̃ grecã vl̃ hebr̃e
am vl̃ q̃libet ceteraz.aut siſ audiendo:
aut p homiez p̃ceptorẽ accepisse. Jã g̃ si
placz moneam⁹ oẽs frẽs ne parulos su
os ista doceãt.q̃z momẽto vno tp̃is ad/
ueniẽte spũsctõ repleti apl̃i oim gentiũ
liguis locuti sũt.aut cui talia nõ pueni/
rint nõ se arbitret esse christianũ.aut spi
ritũ sctm̃ accepisse se dubitet. Immo vo
⁊ q̃ p hoiez discẽdũ ẽ sine supbia discat
⁊ p quẽ docet ali⁹ sine ĩuidia tradat q̃
accepit. Neq; tẽtem⁹ eũ cui credim⁹ :ne
talib⁹ ĩmici ꝟsurũs ⁊ puersitate ꝺcepti
ad ipm̃ q̃z euãgeliũ audiẽdũ atq; discen
dũ nolim⁹ ire ĩ eccl̃ias:aut codicẽ legere.
aut legẽtẽ p̃dicãtẽq; hoiez audire. ⁊ ex/
pectem⁹ rapi vsq; ĩ ẽciũ celũ :sine eĩ corpe
sine extra corp⁹:sicẽ dixit apl̃s.⁊ ibi audi
re ĩeffabilia ꝟba q̃ ñ licet hoĩ loq̃:aut ibi
videre dñm iesũ christũ.⁊ ab illo potius
q̃ ab hoĩb⁹ audire euãgeliũ. Caueam⁹
rales tẽtatões supbissimas ⁊ piculosissi
mas. magisq; cogitem⁹ ⁊ ipm̃ apl̃m pau
lũ.licz diuia ⁊ celesti voce pstratũ ⁊ istru
ctũ ad hoiez tñ missũ eẽ vt sacr̃a pciper ⁊
copularet eccl̃ie.⁊ cẽturionẽ corneliũ q̃
uis exauditas oz̃ões eĩ⁹ elẽosinasq; r̃spe
ctas ei ãgel⁹ nũcianerit. petro tñ traditũ
ibuẽdũ:p quẽ ñ solũ sacr̃a pciper:sz etiã
q̃d credẽdũ:q̃d sperãdũ:q̃d diligẽdũ essz
audiret. Et poterãt vtiq; oĩa p ãgelũ fie
ri:sz abiecta essz bũana ꝺditio si p hoiez
hoĩb⁹ ꝟbũ suũ de⁹ mĩstrare nolle videre
tur. Quõ eĩ verz essz qõ dictũ ẽ.r̃plũ eni
dei sctm̃ ẽ qõ est vos:si de⁹ de hũano tẽ
plo rũsa nõ redderet.⁊ totũ qõ discẽduz
hoiẽb⁹ tradi vellet ꝺ celo atq; p ãgelos p/
sonaret: Deĩde ipa charitas q̃ sibi iuicez
hoiez mõ vnitaſ astrĩgit:ñ haberet adi
tũ refũdẽdoz:⁊ q̃si miscẽdoz sibimet a/
nimoz:si hoiez p hoiez nihil discerent.
Et certe spadonẽ illũ q̃ esaiã ꝓphetã le
gẽs ñ ĩtelligebat.neq; apl̃s ad ãgelũ mi
sit.nec p ãgelũ ei qõ ñ ĩtelligebat expoſi
tũ.aut diuit⁹ ĩ mẽte sine hoiez mĩsterio re
uelatũ ẽ.sz pot⁹ suggestiõe diuia missuſ
ẽ ad eũ.sedit; cũ eo philipp⁹ q̃ nouerat
esaiã ꝓphaz.eiq; hũanis ꝟbis ⁊ ligua qõ
ĩ scpturaſ illa tectũ erat apuit. Nõne cuz
moyse de⁹ loq̃bat.⁊ tñ ꝓsiliũ regẽdi atq;
admĩstrãdi tã magni ppl̃i a socero suo a/
lienigẽa.s.hoiẽ:⁊ maxie puid⁹⁊ mĩme su
pb⁹ accepit. Nouerat eĩ ille vir ex q̃cũq;
aĩa vez ꝓsiliũ pcessisſz:nõ ei:sz illi q̃ ẽ ꝟi
tas incõmutabili deo tribuẽdũ eẽ. Po/
strẽo q̃sq; se null⁹ p̃cept; istructũ diuino
munere q̃cũq; ĩ scpturaſ sctis obscura sũt
ĩtelligere gl̃iaſ.bñ q̃ dẽ credit:⁊ vez ẽ nõ
esse illã suã facultatẽ q̃si ex seipo exĩstẽtẽ:
sz diuio munere traditã. Jta eĩ dei gl̃iaz
q̃rit ñ suã.sz cũ legit ⁊ nll⁹ sibi hoim ex
ponẽte ĩtelligit:cur ipe alĩs affectat ex
ponere.ac ñ pot⁹ eos r̃mittit ꝺ:vt ipsi
q̃q; nõ p hoiez:sz illo int⁹ docẽte ĩtelli
gãt: Sz videlicz timet ne audiat a dño.
Serue nequã dare⁊ pecuniã meã nũmu
larĩs. Sicẽ g̃ hi ea q̃ ĩtelligũt p̃dũt ceteri
vl̃ loq̃ndo vl̃ scribẽdo:ita ego q̃z si ñ so
lũ ea q̃ ĩtelligãt:sz etiã ĩtelligẽdo ea q̃ ob
seruẽt p̃didero:culpari ab eis pfecto nõ
debeo. q̃ q̃ nemo debeat aliq̃d sic bñeq̃
si suũ p̃priũ:nisi forte mẽdaciũ. Nã oĩne
verum ab illo ẽ q̃ ait. Ego sum veritas.
Quid enĩ habem⁹ qõ nõ accepim⁹? Q;
si accepim⁹ q̃d gl̃iamur: q̃si nõ accepe
mus? Qui legit audiẽtib⁹ lr̃as:vtiq; q̃s
agnoscit enũciat. Qui aũt ipas lr̃as tra/
dit:ꝟ agit vt alĩ quoq; legere noueritq;
vterq; tñ ꝟ ĩsinuat qõ accepit. Sicẽ ẽ q̃
ea q̃ ĩ scpturaſ ĩtelligit expõit audiẽtib⁹ tã
q̃ lr̃as q̃s agnoscit,pnunciat lectoris of

ficio. Qui aūt p̄cipit quō ītelligēduz sit sit̄is est tradēti lr̄as: h̄ ē p̄cipiēti quō sit legēdū: vt quō ille q̄ legere nouit alio lectore nō īdiget: cū codicē īuenerit a quo audiat q̄d ibi scriptū sit. sic iste q̄ p̄cepta q̄ conamur tradere accepit: cū ī libr̄s aliq̄d obscuritat̄s īuenerit: q̄sdā regulas veluti lr̄as tenēs ītellectorē aliū nō req̄rat: p quē sibi q̄d optū ē detegat̄. sz q̄busdaz vestigijs indagat̄ ad occultū sensū sine vllo errore ipe pueniat aut certe īobscuritatē p̄uesentētie nō īcidat. Quap̄opt̄ ego z in ipo ope sat̄ apparere possit: huic officioso labori nr̄o nō recte aliquē ꝺi cere. tñ si huiuscemodi phemio q̄buslibz obsistētibz pueniēter videt̄ esse rñsuz. hui⁹ vie quā in h̄ libro īgredi volum⁹: tale nobis occurrit exordiū.

Explicit plogus

Incipit liber p̄im⁹ beati Augustini de doctrina chr̄istiana.

DE sūt res quibz nitit̄ oīs tractatio scripturaz. Mod⁹ inueniēdi q̄ intelligēda sūt: et mod⁹ p̄ferēdi q̄ itellecta sūt. De īueniēdo p̄us: de p̄ferēdo postea disseram⁹. Magnū on⁹ z arduū: z si ad sustinēdū difficile: vereor ne ad suscipiēdū temerariū. Ita sane si de nobis īpis p̄ sumerem⁹. Nūc vo cū ī illo sit spes pagē di hui⁹ opis: a q̄ nob in cogitatiōe mlta de hac re iā tradita tenem⁹: nō ē metuendū ne dare ꝺ̄sinat cetera. cū ea q̄ data sūt ceperim⁹ īpēdere. Oīs enī res q̄ dādo nō deficit dū habet̄ z nō dat̄: nō dū habetur quō habēda ē. Ille enī ait. q̄ habz dabit̄ ei. Dabit ḡ habētibz. i. cū benignitate vtentibz eo q̄ accepert: adiplebit atq̄ cumulabit q̄ dedit. Illi q̄nq̄ z illi septez erāt panes: ad nq̄ incipent dari esurientibz Nō vbi fieri cepit: copbinos z sportas satiat̄ tot hoim milibz ipleuert. Sic ergo ille panis dū frāgeret accrenit: sic ea q̄ ad h̄ opus aggrediēdū iā dñs prebuit cū dispēsari ceperit: eo ipo suggerēte mltiplicabūt: vt ī ipo h̄ nr̄o mīsterio nō solū nullā patiamur inopiā: sz de mirabili etiā abūdātia gaudeam⁹. Oīs doctrina vel rer̄ est vl̄ signoz̄ū. sz res p signa discūtur. Proꝑe aūt nūc res appellaui: q̄ non ad significādū aliq̄d adhibent̄: sicuti ē lignū: lapis: pec⁹ atq̄ hmōi cetera. sz ñ illud lignū q̄ in aquas amaras moysen misisse legim⁹ vt amaritudie careret. neq̄ ille lapis quē iacob sibi ad caput posuerat: neq̄ illud pecus q̄ p filio īmolauit abraam. Ne nāq̄ ita res sūt vt aliaz etiā signa sint rer̄. Sūt aūt alia signa q̄rū oīs vsus in significādo est: sicuti sunt verba. Nemo enī vtit̄ vbis nisi aliq̄d significādi gr̄a. Ex q̄ intelligit̄ q̄ appellē signa: res eas videlicz q̄ ad significāduz aliq̄d adhibent̄. Quāobrē oē signū etiā res aliq̄ ē. Qd enī nl̄a res ē oīno nihil ē. Nō aūt oīs res etiā signū ē. Et iō i hac diuisiōe rer̄ atq̄ signoz̄: cū de rebz loq̄mur ita loq̄mur. vt etiā si eaz aliq̄ adhiberi ad significādū possunt nō impediant partitōez qua p̄i⁹ de rebz postea de signis disserim⁹: memoziterq̄ teneamus id nūc in rebz cōsiderādū esse q̄ sunt ñ q̄ aliud etiā p̄ter seipas significāt. Res ergo alie sunt quibz fruendū est. alie q̄bus vtendū. alie q̄ fruunt̄ et vtunt̄. Ille q̄bz fruendū est: btōs nos faciūt. Istis q̄bus vtendū est: tendentes ad beatitudinē adiuuamur: z quasi adminiculamur. vt ad illas que nos beatos faciūt puenire atq̄ his īherere possim⁹. Nos vo q̄ fruimur z vtimur inter vtraq̄ p̄stituti: si eis q̄bz vtendū est frui voluerim⁹ īpedit̄ cursus nr̄. et aliq̄n etiā deflectit̄: vt ab his rebus q̄bz fruēdū est obtinēdis vl̄ retardemur vel etiā reuocemur: inferioz amoze p̄ditī. Frui enī est amoze alicui rei inhere rere p̄pter seipaz. Uti aūt q̄d ī vsū venerit ad id q̄d amas obtinēdū referre: si tñ amādū ē. Nā vsus illicit⁹ abusus potiꝰ vl̄ abusio noīanda ē. Quō ergo si essem⁹ pegrini: qui beate viuere nisi in patria ñ possemus. eaq̄ peregrinatiōe vtiq̄ miseri: et miseriā finire cupientes in patriā redire vellem⁹: opus esset vel terrestribz

vel marinis vehiculis: quibus vtenduz esset vt ad patriā q̄ fruēduz erat puenire valerem⁹. q̄ si amenitates itineris: z ipa gestatio vehiculoz nos delectaret: puer si ad fruēdū his q̄b⁹ vti debuim⁹: nolle/m⁹ cito viā finire z puersa suauitate ipli cati alienaremur a patria. cui⁹ suauitas faceret btōs. Sic in hui⁹ imortalitatis vita pegrinātes a dño seredire ī patriaz volum⁹: vbi btī esse possum⁹ vtēdū est ℔ mūdo nō fruēdū: vt inuisibilia dei p ea q̄ facta sunt itellecta ꝓspiciāt. ℔ ē vt de coz pibus tpalibus q̄z rebꝫ eēnis z spūalia ca/piam⁹. Res igit q̄bus fruēdū ē p̄ z fili⁹ z spūssctūs ē: eadēq̄z trinitas: vna q̄daz sūma res cōmunisq̄z oibus fruētib⁹ ea: si tñ res et nō oīm rez causa sit. si tñ z cā. Non enī facile nomē q̄d tante excellētie ꝓueniat p̄t inueniri. nisi q̄ melī⁹ ita dici tur. Trinitas hec vn⁹ deus ex q̄ oīa. per quē oīa: in q̄ oīa. Ita p̄ et fili⁹ z spūssā/ctus: z singul⁹ q̄q̄z hoz de⁹: z sil' oēs vnus de⁹. et singul⁹ q̄q̄z hoz plena sub/stātia. et simul oēs vna substātia. Pater nec fili⁹ est nec spūssctūs. fili⁹ nec pater est nec spūssanct⁹ est. spūssanctus nec p̄ est nec fili⁹. sed pater tm̄ pater. z fili⁹ tm̄ fili⁹. z spūssctūs tm̄ spūssanct⁹. Eadem tribus eternitas. eadē incōmutabilitas. eadē maiestas: eadē ptās. In patre vni/tas. in filio eq̄litas. ī spūsancto vnitatis eq̄litatisq̄z cōcordia. Et tria hec vnum omnia ppt̄ patrē: eq̄lia oīa ppter filium. cōnexa oīa ppter spīnsanctū. Diximus ne aliq̄d et sonuimus aliq̄d dignum ōoz Immo vero me nihil aliud q̄z dicere vo luisse sentio. Si autē dixi nō est ℔ qđ di cere volui: hoc vnde scio nisi de⁹ ineffabi lis est. qđ autē a me dictū ē: si ineffabilis esset dictū nō esset. Ac p hoc nec ineffabi lis quidē dicend⁹ est deus. quia z ℔ cuz dicitur aliq̄d dicit. Et sic nescio que pu/gna verboz̄: quoniā si illud est ineffabi le quod dici nō potest: nō est ieffabile qđ vel ineffabile dici pōt. Que pugna ℞bo rum silentio cauēda poti⁹ q̄z voce pacā/da est. Et tamē deus: cū de illo nihil di/gne dici possit: admisit humane voc̄ ob lequiū: et verbis nostris ī laude sua gau dere nos voluit. Nam īde est qđ dicitur deus. Non enī reuera in strepitu istarum duaꝝ syllabarū ipe cognoscit. sed tamen oēs latine lingue socios: cū aures eoz̄ sonus iste tetigerit: mouet ad cogitādaz excellentissimā quandā imortalēq̄z natu ram Nam cū ille vnus cogitat deoz̄ de⁹: ab his etiā q̄ alios et suspicant z vo cant et colūt deos siue in celo siue ī terra ita cogitat vt aliq̄d quo nihil melius sit atq̄z subtili⁹: illa cogitatio conet attige/re Sane quoniā diuersis bonis monet. partim eis q̄ ad coꝛpis sensum: parti eis que ad animi intelligentiā ptinent. Illi q̄ dediti sunt coꝛpis sensibus: aut ipz ce lū: aut qđ in celo fulgētissimū videt: aut ipm mundū deū deoz̄ esse arbitrantur At si extra mundū ire ꝓtēdūt. aliq̄d luci dū imagināt. idq̄z vl' infinitū vl' ea forma q̄ optima videt inani suspitiōe ꝓstituūt. aut hūani coꝛpis figurā cogitāt. sic eaz ceteris anteponūt. Qđ si vnū deū deoz̄ esse nō putāt: et poti⁹ mltos aut īnūera biles eq̄lis ordinis deos: etiā eos tñ put cuiq̄z aliq̄d coꝛpis videt excellere ita fi/guratos aīo tenēt. Illi aūt q̄ p intelligē/tiā pgunt videre qđ de⁹ ē: oīb⁹ eū natur⁹ visibilib⁹ et coꝛpalibus. intelligibilib⁹ ꝛo et spūalibus oīb⁹ mutabilib⁹ pferūt Oēs tamē p excellētia ōi certatim dimi cant. Nec quisq̄z inueniri potest q̄ nō ℔ deū credat esse quo melī⁹ aliq̄d non est. Itaq̄z hoc oēs deū ꝓsentiūt esse qđ cete/ris rebus oīb⁹ anteponūt. Et qm̄ omel q̄ de deo cogitāt: viuū aliq̄d cogitāt: illi soli possunt nō absurda z indigna existi mare de deo: q̄ vitā ipaz cogitāt: z q̄cū/q̄z illis forma occurrerit coꝛpis: eaz vita viuere vl' nō viuere statuūt. et viuentes nō viuenti añponūt. eamq̄z ipaz viuētes coꝛpis formā q̄ntalibet luce pfulgeat: q̄n talibet magnitudie pmineat. quātalibz pulcritudine ornet. aliō ipaz esse. aliō vi tā q̄ vegetat intelligūt. eāq̄z illi moli que ab illa vegetat z animat dignitate incō parabili pferūt. Deinde ipaz vitā pgunt ispicere. z si eā sine sēsu vegetātē inuene rint. q̄lis est arboꝛ: pponūt ei sentientes q̄lis est pecoꝛ: z huic rursus intelligētes

q̄lis est hoīm. Quā cū adhuc mutabilez viderint: etiā huic aliquā incōmutabilē cogūt p̄ponere: illā. s. vitā q̄ nō aliqū de se sapit: aliqñ sapit: sz ē poti⁹ ipa sapientia. Sapiēs ei mēs. i. adepta sapiaz: anteq̄ adipiscerē nō erat sapiēs. Et ꝯo ipa sapiētia nec fuit vnq̄ insipiēs nec esse vnq̄ pōt. Quā si nō viderēt: nullo mō plena fiducia vitā incōmutabilē sapientē cōmutabili vite añponerēt. Ipaz q̄z regulā vitatis qua illā clamāt esse meliorē incōmutabilē vidēt. Nec vspiā nisi sup suam naturā vident: qñ q̄dē se vidēt mutabiles. Nemo enī est tā imprudēter insulsus q̄ dicat. vñ scis incōmutabilē sapiētem vitā ꝯmutabili esse pferēdā? Idipm enī qđ interrogat vnde sciam oīb⁹ ad ꝯtēplādū cōmuniter atq̄ incōmutabilē pāsto est. Et ꝟ q̄ nō videt: ita est q̄si cec⁹ in sole. cui nihil pdest ipis loc⁹ oculoz eius tā clare ac pāsentis lucis fulgor infusus. Qui aūt videt ac refugit: ꝯsuetudie vmbraz carnaliū inualidā aciē mētis gerit. Prauoz igit mor: q̄si cōtrarijs flatibus ab ipa patria repcutiūt hoīes posteriora atq̄ inferiora sectātes: q̄z illō quod eē meli⁹ atq̄ pstanti⁹ ꝯspiciunt. Quapropter cū illa vitate pfruēdū sit q̄ incōmutabiliter viuit. z ī ea trinitas de⁹ auctor z conditor vniuersitatis reb⁹ q̄s ꝯdidit ꝯsulat. purgād⁹ est anim⁹. vt pspicere illā lucez valeat z inherere pfecte. Quā purgatōz q̄si ambulationē q̄ndā z q̄si nauigatōez ad patriā esse arbitremur. Nō enī ad eū q̄ vbiq̄ pāsens ē: loc⁹ mouemur: sed bono studio boniscq̄ moribz. Qđ nō possem⁹ nisi ipa sapiētia tante etiā nre infirmitati cōgruere dignaret. et viuēdi nob pberet exemplū: nō aliter q̄ ī hoīe: qñ z nos homines sum⁹. Sz qz nos cū ad illā venim⁹ sapiēter facim⁹: ipa cuz ad nos venit ab hoīb⁹ supbis q̄si stulte feciſſe putata est. Et qñ nos cū ad illā venim⁹ ꝯualescim⁹: ipa cū ad nos venit q̄si infirma existimata ē. Sed qđ stultū ē dei sapienti⁹ est hoīb⁹. et qđ infirmū est dei fort⁹ ē hoīb⁹ Cū g̃ ipa sit patria: viā se quoq̄ nob fecē ad patriā. Et cū sano z puro interiori oculo vbiq̄ sit pāsens: eoz q̄ oculū illum infirmū imūdūq̄ habent. oculi etiā carneis apparere dignata est. Quia enī ī sapiētia dei nō poterat mund⁹ p sapiētiaz cognoscere deū: placuit deo p stulticiam pdicatōis saluos facere credētes. Nō igitur p locoz spacia veniēdo: sz ī carne mortali mortalib⁹ apparēdo veniſſe ad nos dicit. Illuc enī vēit vbi erat: qz in hōc mūdo erat: z mūd⁹ p eu⁹ fact⁹ ē. Sz qñ cupiditate fruēdi p ipo creatore creatura: hoīes ꝯfigurati huic mūdo: z mūdi noīe ꝯgruētissime vocati. nō aūt ꝯgruēt. Propterea dixit euāgelista. Et mūd⁹ eu⁹ nō cognouit. Itaq̄ in sapiētia dei: non poterat mūd⁹ p sapientiā cognoscere deum. Cur g̃ venit cū hic esset: nisi qz placuit deo p stulticiā pdicatōis saluos facere credētes? Quomodo venit: nisi qz ꝟbū caro factum est z habitauit ī nobis? Sicuti cū loq̄mur vt id qđ ī aīo gerim⁹ in audiēt⁹ animū p aures carneas illabatur fit son⁹ verbū qđ corde gestām⁹. z locutio vocat. nec tñ in eundē sonū cogitatio nostra ꝯuertit. sed apō se manēs integra: formā vocis qua se insinuet auribus sine aliqua labe sine mutatōne assumit. ita verbū dei nō ꝯmutatū caro tñ factū est vt habitaret in nobis. Sic autē curatio via est ad sanitatē: sic ista curatio peccatoz sanādos reficiēdosq̄ suscepit: z quēadmodū medici cū alligāt vulnera. nō incōpositē sz apte id faciūt: vt vinculi vtilitatē quedā pulcritudo etiā ꝯsequat. sic medicina sapiētie p hoīs susceptōez nris est accōmodata vulneribz de q̄busdam cōtrarijs curās: z de q̄busdā silibz: sicut etiā ille q̄ medet vulneri corpis adhibet quedā contraria: sicut frigidū calido vl humidū sicco: vel q̄d aliud hmōi. Adhibet etiā quedā similia sicut linthеolum: vel rotūdo vulneri rotundū vl oblongū oblongo. ligaturāq̄ ipam nō eandem mēbris omnib⁹: sed similē similib⁹ coaptat. sic sapiētia dei hoīez curās seipsam exhibuit ad sanādū: ipa medic⁹: ipa medicina. Quia g̃ p supbiā hō lapsus ē: hūilitatē adhibuit ad sanandū. Serpētis sapientia decepti sumus: dei stulticia liberamur. Quēadmoduz illa sapientia

vocabaꝫ. erat aũt stulticia ꝓtẽnẽtibꝫ deũ. sic ista que vocaꝫ stulticia sapiẽtia ẽ vincentibꝫ diabolũ. Nos ĩmortalitate vsi sumus male vt moꝛeremur. christꝰ moꝛtalitate bñ vsus ẽ vt viuerem⁹. Coꝛrupto animo femine ĩgressus est moꝛbꝫ. ĩtegro coꝛpe femine ꝓcessit salꝰ. Ad eadẽ cõtraria ꝓtinꝫ q̃ etiã exẽplo ꝟtutũ ei⁹ vicia nostra curaꝫ. Jã ꝟo silꝫia q̃si ligamẽta mẽbris et vulneribꝫ nostrꝭ adhibita illa sũt. q̃ p femiñ deceptos: p feminã nat⁹: hõ hoies: moꝛtalis moꝛtales: moꝛte moꝛtuos liberauit. Multa q̃z alia diligentius ꝓsiderãtibꝫ q̃s instituti opis pagẽdi necessitas nõ rapit: vl̃ a cõtrarijs vl̃ a silꝫibꝫ medicine christiane apparet instructio. Jam ꝟo credita dñi a moꝛtuis resurrectio: ꝛ in celũ ascẽsio: magna spe fulcit fidẽ nostrã. Multũ enĩ oñdit q̃ volũtarie p nobis aiaz posuit q̃ sic eã habuit ĩ potestate resumere. Quãta g̃ fiducia se spes credentiũ ꝓsolaꝫ: ꝓsideras q̃ntus q̃nta p nondũ credentibꝫ passus sit? Cũ enĩ inde⁹ viuoꝝ atq̃ moꝛtuoꝝ expectaꝫ a celo magnũ timoꝛẽ ĩcutit negligẽtibꝫ vt se ad indulgentiã ꝓuertãt. eũq̃ magis bñ agẽdo desideꝛẽt q̃ male agẽdo foꝛmident. Quibꝫ aũt verbis dici: aut q̃ cogitatõne capi ꝑt p̃miũ qõ ille in fine dat⁹ est. qñ ad ꝓsolatõez hui⁹ itineris tantũ dedit ꝺ spũsancto: q̃ in aduersis vite hui⁹ fiduciam charitatẽq̃ tantã ei⁹ quẽ nõdũ videmus habeamuſ. ꝛ dona vnicuiq̃ ꝓpria ad inſtructõez eccl̃ie sue: vt id qõ ostẽdit esse faciẽdũ nõ solũ sine murmure: ſz etiã cũ delectatõe faciam⁹? Est enĩ eccl̃ia coꝛpus ei⁹: ſicut apl̃ica doctrina ꝓmendat. q̃ etiã cõiunx ei⁹ dicit. Coꝛp⁹ g̃ suũ mꝫ mẽbrꝭ diuersa officia gerẽtibꝫ: nodo vnitaſ ꝛ charitaſ tãq̃ sanitaſ astrigit. Exercet aũt ꝺ tpe ꝛ purgat medicinalibꝫ q̃busdã molestijs. vt erutã de ꝺ seculo ĩ eternũ sibi copulet ꝓiugẽ eccl̃iam nõ habentẽ maculã neq̃ rugam aut aliq̃d hmõi. Poꝛro qm̃ in via sum⁹: nec via ista locorũ est sed affectuũ: quã intercludebãt q̃si septa q̃dã spinosa: ꝓteritoꝝ malicie peccatoꝝ. Quid liberali⁹ ꝛ mificoꝛdi⁹ facere potuit q̃ seip̃m nob̃ q̃ redirem⁹ ꝺ̃ster nere voluit: nisi vt oĩa donaret pctã conuersis. ꝛ g̃uiꝭ fixa ĩterdicta redit⁹ nr̃i p:o nobis crucifixus euelleret? Nasigiꝭ clauel dedit eccl̃ie sue: vt que solueret i terra soluta essẽt ĩ celo. q̃ ligaret i terra ligata essent et in celo. ſ. vt q̃s q̃s in eccl̃ia ei⁹ dimitti sibi peccata nõ crederꝫ. nõ ei dimitterenꝫ. q̃s q̃s aũt crederet secq̃ ab hiſ coꝛrect⁹ auerteret ĩ eiusdẽ eccl̃ie gremio cõstitutus: eadẽ fide atq̃ coꝛrectõe sanaret? Quisq̃s enĩ non credit dimitti sibi posse pctã: fit deteꝛioꝛ desperãdo: q̃si nihil illi meli⁹ q̃ malũ esse remaneat: vbi de fructu sue ꝓuersiõis infid⁹ ẽ. Jã ꝟo sic̃anicti q̃dã moꝛs ẽ: vite ꝓꝛis moꝛtis reiectio. q̃ fit penitẽdo. sic etiã coꝛpis moꝛs est aniatõis p̃stine resolutio. Et quõ animus post p̃naz q̃ ꝓꝛes moꝛes ꝑdiros ĩteremit: refoꝛmaꝫ ĩ meli⁹. sic etiam coꝛp⁹ post istã moꝛtẽ quã vinculo pcti oẽs debemus: credendũ ꝛ sperãdũ est resurrectionis tpe ĩ meli⁹ ꝓmutari. vt nõ caro ꝛ sanguis regnũ dei possideat. qõ fieri nõ p̃t. ſz coꝛruptibile ꝺ induat incoꝛruptioez. ſz moꝛtale ꝺ induat immoꝛtalitatẽ. nullã faciẽs molestiã: qz nullã patiet idigentiã a btã pfectaq̃ aia cũ sũma q̃ete regetet. Cui⁹ aũt anim⁹ nõ moꝛit huic seculo: neq̃ ĩcipit ꝓfigurari ꝟitati: i g̃uioꝛẽ moꝛtẽ moꝛte coꝛpis trahiꝫ. neq̃ ad ꝓmutatõnẽ celestis habitatõis: ſz ad luẽda supplicia reuiuiſcet. Doc itaq̃ fides habz: atq̃ ita rẽ se habere credẽdũ ẽ. neq̃ animã neq̃ coꝛp⁹ bũanũ omnino interitũ pati. ſz ĩpios r̃surgere ad penas inestimabiles: pios autẽ ad vitã eternã. In hiſ igit omnibꝫ reb⁹ ille tm̃ sunt q̃bꝫ fruẽdũ ẽ. q̃s eternales atq̃ incõmutabiles cõmemoꝛauimus. Ceteris aũt vtendũ ẽ: vt ad illam pfruitõnem puenire possim⁹. Nos itaq̃ q̃ fruimur ꝛ vtimur alijs reb⁹ res aliq̃ sum⁹? Magna enĩ q̃dã res ẽ: bõ factus ẽ ad imaginẽ et silꝫitudinẽ dei: nõ ĩ q̃ntum moꝛtali coꝛpe ĩcludiꝫ. sed ĩq̃ntũ bestias rõnaꝫ anie honoꝛe ꝑcellit. Itaq̃ magna q̃stio est vtrũ frui se ꝺbeãt hoies an vti: an vtrũq̃. Preceptũ est enĩ nobis vt diligam⁹ inicẽ. ſz q̃riꝭ vtr̃ ꝓpt se hõ ab homie diligẽdus sit: an ꝓpter aliud

Si enī ꝓpter se fruimur eo: si ꝓp̄ aliud vtimur eo. Videt aūt mihi p aliud diligend⁹. Nō enī ꝓp̄ se diligendū ē ī eo cō stituit vita btā. Cui⁹ etiā si nōdū res tñ spes ei⁹ nos ℔ tpe ꝛsolat. Maledict⁹ au tē q̄ spem suā ponit in hoīe. Sz nec seip so q̄sq̄ frui debz si liq̄do aduertas. qz n⁹ seipm dz ꝓp̄ seipm diligere. sz ꝓp̄ illud q̄ fruēdū ē. Tūc q̄ppe ē optim⁹ hō cum tota vita sua pgit in incōmutabilē vi tā: z toto affectu inheret illi. Si autez se ꝓp̄ se diligit: nō se refert ad deū: sz ad se ipm ꝛuersus nō ad incōmutabile aliq̄ ꝛuertit. Et ꝓp̄ea iā cū ōfectu aliquo se fruit: quia melior ē cū tot⁹ heret atq̄ cō stringit incōmutabili bono: q̄z cū ide vt ad seipm relaxat. Si g̃ seipm nō ꝓp̄ te ipm debes diligere: sz ꝓpter illud vbi di lectōis tue rectissim⁹ finis est: nō succen seat ali⁹ hō si etiā ipm ꝓp̄ deuz diligis. Hec enī regula dilectōis diuinit⁹ ꝓstitu ta est. Diliges inq̄t primū tuū sic̄ teipm. deū ℣o ex toto corde: z ex tota aīa z ex tota mēte: vt omnes cogitatōes tuas et omnē vitā z omnē itellectū ī illū ꝓferas: a q̄ habes eaipa q̄ ꝓfers. Cū aūt ait: toto corde: tota aīa: tota mēte: nullam vite no stre ptē reliq̄t q̄ vacare debeat: z q̄si locū dare vt alia re velit frui. sed q̄cq̄d aliō di ligendū venerit in animū: illuc rapiat. q̄ tot⁹ dilectōis impet⁹ currit. Quisq̄s g̃ recte primū diligit: ℔ cū eo debet agere vt etiā ipe toto corde: tota aīa: tota men te diligat deū. Sic enī eū diligēs tanq̄ seipm totā dilectōez sui et illi⁹ refert ad il lā dilectōez dei: que nullū a se riuulū du ci extra patit cui⁹ diriuatōe minuat. Hō autē oīa q̄b⁹ vtēdū ē diligēda sunt. sz ea sola q̄ aut nobiscū societate q̄dā referunt in deū: sicuti est hō vel āgel⁹. aut ad nos relata bñficio dei p nos indigēt. sicuti ē corpus. Hā vtiq̄ martyres nō dilexer scel⁹ pleq̄ntiū se: quo tñ vsi sunt ad pme rendū deū. Cū ergo q̄ttuor sint diligen da. vnū quod supra nos est. alterz quod nos sum⁹. terciū q̄d iuxta nos est. q̄rtum q̄d infra nos est. De scdo z q̄rto nulla p cepta dāda erāt. Quātūlibz enī hō exci dat a ꝓpitate: manet illi dilectio sui z di lectio corpis sui. Fugax enī anim⁹ ab ī cōmutabili lumīe oīm regnatore id agit vt ipe sibi regnet z corpi suo. Et iō ñ ꝓt nisi et se z corpus suū diligere. Magnū aūt aliq̄d adeptū se putat: si etiā socios. i. alios hoīb⁹ dñari potuerit. Inest enī vi cioso aīo id mag⁹ appetere. z sibi tāq̄z de bitū vēdicare q̄d vni ꝓpe debetur deo. Talis aūt sui dilectio meli⁹ odiū vocat. Iniquū ē enī qz vult sibi ꝓuire: et q̄d in fra se ē: cū ipe ꝓuire supiori nolit. Rectis simeq̄z dictū ē. Qui aūt amat iniq̄tatem odit aīam suā. z iō fit infirm⁹ anim⁹: z ō mortali corpe cruciat. Necesse ē enī vt il lud diligat: z ei⁹ corruptōe ꝑgrauetur. Immortalitas enī z icorruptio corpis de sanitate animi existit. Sanitas autē animi est firmissime ihērere potiori: ℔ est incōmutabili deo. Cū ℣o etiā eis q̄ sibi naturalit pares sunt: ℔ est hoīb⁹ dñari affectat. intolerabil⁹ oīno supbia ē. Neō g̃ se odit Et hinc q̄dē cū aliq̄ secta nōnul la q̄stio fuit. Sed neq̄z corpus suū q̄sq̄z odit. Uez ē enī qđ ait ap̄l⁹. Nemo vn q̄z carnē suā odio habuit. Et qđ nōnulli dicūt malle se oīno esse sine corpe: oīno fallunt. Nō enī corp⁹ suū sz corruptōnes ei⁹ z pōd⁹ oderūt. Nō itaq̄z nullū corp⁹ sz incorruptū et integerrimū corpus vo lunt habere. Sz putāt nullū corp⁹ eē si tale fuerit. qz tale aliq̄d aīaz esse putant. Oz aūt otinētia q̄dā z laboribꝫ q̄ssi p̄seq̄ vident corpa sua. q̄ ℔ recte faciūt non id agūt vt nō habeāt corp⁹. sed vt habeant subiugatū z paratuz ad opa necessaria. Libidies enī male vtētes corpe. i. ꝓsue tudies et inclinatōes aīe ad fruēdū infe rioribꝫ: p ipi⁹ corpis laborioſam q̄ndam milītiā exti̇guere affectāt. Nā nō se ītermūt. sz curā sue ualitudis gerūt. Qui au tē puerse id agūt: q̄ssi natural z ūimico suo corpi bellū ingerūt. In q̄ fallit eos qđ le gūt. Caro ꝓcupiscit aduersus spm̄: z spi ritus aduersus carnē. Hec ei sibi ñnicē aduersant. Dictū ē enī ℔ ꝓp̄ idomitam carnalē ꝓsuetudinē: aduersus quā spūs ꝓcupiscit. nō vt ītermat corp⁹: sz vt cō cupiscētiā ei⁹. id ē ꝓsuetudinē male do mitā faciat spūi subiugatā. qđ naturalis

A

ordo desiderat. Quia enī ꝺ erit post re/
surrectōez: vt corpꝰ oīmodo cū q̄te sū/
ma spiritui subditū ūnoralit vigeat. ꝺ
etiā i hac vita meditandū ē vt ꝓsuetudo
carnis mutet in melioꝰ. nec ioordinatꝫ mo
tiby resistat spūi. Qđ donec fiat caro cō/
cupiscit aduersus spm̄: z spūs aduersus
carnē. nō p odiū resistēte spū: sz p ꝑncipa
tū. qz magis qđ diligit vult subditū esse
meliori. nec p odiū resistēte carne. sz p cō
suetudinis vinculū: qđ a pentū etiā pge
nie inueteratū nature lege ioleuit. Id ꝺ
agit spūs i domāda carne: vt soluat ma/
le ꝓsuetudis q̄si pacta q̄uersa. z fiat par
ꝓsuetudinis bone. Tamē nec isti q̄ falsa
opiniōe depuati. corpa sua detestant. pa
rati essent vnū oculū vl̄ sine sensu dolorꝫ
amittere. etiā si in altero tātus cernendi
sensus remaneret q̄ntus erat i duoby. ni
si aliq̄ res q̄ pponēda esset vrgeret. Istꝫ
atq; hmōi documētis satis oñdit eis q̄
sine ꝓtinacia veꝝ req̄runt: cq̄ certa sit sen
tētia apli vbiait. Nemo enī vnq̄ carnē
suā odio habuit. Addidit etiā: sz nutrit
z fouet eā: sicut chriſt⁹ eccl'iam. Quod
ꝺ diligēdi pcipiēdus est homi. i. quō se
diligat vt pſit sibi. Quin aūt si diligat z
pdesse sibi velit dubitare demētis ē. Pre
cipiēdū etiā quō corpus suū diligat: vt
ei ordinate prudēterq; ꝓsulat. Nā q̄ dili
gat etiā corpus suū: idq; saluū habere at
q; integꝝ velit: eq̄ manifestū est. Aliquid
itaq; ampliꝰ diligere aliq̄s p̄t: cq̄ salutez
atq; integritatē corpis sui. Nā multi et
dolores et amissiōes nōnulloꝝ mēbroꝝ
volūtarias suscepisse inueniūt. sz vt alia
q̄ ampliꝰ diligebāt saltē cōseq̄rent. Nō
ergo ꝓpterea q̄ dicēdus est nō dilige/
re salutē atz incolumitatē corpis sui. qz
plꝰ aliq̄d diligit. Nā z auarꝰ cq̄nis pecu
niā diligat: tū emit sibi panē. Qđ cū fa/
cit: dat pecuniā quā multū amat z auge
re desiderat. Sed qz pluris estimat salu
tē corpis sui: que illo pane fulcit: supua
caneū est diuti⁹ dere manifestissima dis/
putare. Qđ tū plerūq; nos facere cogit
errоz impioꝝ. Ergo quoniā pcepto non
est opus vt se q̄q; z corpꝰ suū diligat. id
est: quoniā id qđ sumus: z id qđ ifra nos
est: ad nos tū ptinet. incōcussa nature le/
ge diligimꝰ. que i bestias etiā ꝓmulga/
ta ē. nā z bestie se atq; corpa sua diligūt.
restabat vt z de illo qđ supᵖ nos est: et de
illo quod iuxta nos ē pcepta sumerem⁹.
Diliges inq̄t dñm deū tuū ex toto corde
tuo: z ex tota aīa tua: et ex tota mēte tua
z diliges ꝓximū tuum tanq̄ teipm. In
his duoby pceptis vniuersa lex pendz z
pphete. Finis itaq; pcepti est dilectio. z
ea gemina. i. dei z ꝓximi. Oꝝ si te totū i/
telligis. i. aīam z corpus tuū. z ꝓximum
totū. id est animā z corpus eꝰ. homo enī
ex aīa constat et corpe: nullū reꝝ diligen
daꝝ genus i his duoby pceptis ptermis/
sum est. Cū enī pcurrat dilectio dei: eius
q; dilectiōis modꝰ pscriptus appareat.
ita vt cetera in illū ꝓfluāt: de dilectione
tua nihil dictū videt. Sed cū dictū est.
diliges ꝓximū tuū tanq̄ teipm: simul z
tui abs te dilectio nō ptermissa est. Ille
autē iuste z sancte viuit qui rerū integer
estimatoꝝ est. Ipe est aūt q̄ ordinatā dile
ctōem habz: ne aut diligat qđ nō est dili
gendū: aut nō diligat quod est diligēdū.
aut amplius diligat quod minꝰ est dili/
gendū. aut eque diligat qđ vel minus vl̄
amplꝰ diligendū est. aut minus vl̄ am/
plius qđ eque diligēduz est. Dis pctōr
inquantū pctōr est: nō est diligendus. et
omnis hō inq̄ntū hō est diligendꝰ est p
pter deū. deꝰ ꝓpter seipm. Et si deus
omni homine amplꝰ diligendꝰ ē: ampli
us q̄sq; debz eū diligere q̄ seipz. Item am
plius alius homo diligēduꝰ est q̄ corpꝰ
nostrū. qz ppt deū oīa ista diligēda sunt:
z ꝑt nobiscū aliꝰ hō deo pfruit: qđ nō ꝑt
corpꝰ. qz corpꝰ p aīaz viuit q̄ pfruimur
deo. Dēs aūt homies eq̄ diligēdi sunt.
Sz cū oiby pdesse ñ possis: his potissi/
mū ꝓsulēdū ē q̄ p locoꝝ vl̄ tēpoꝝ vl̄ q̄ū
libet reꝝ opportunitatiby cōstrictꝰ tibi
q̄si q̄dā sorte iūgunt. Sic enī si tibi abū
daret aliq̄d qđ dari oporteret ei q̄ nō ha
beret. nec duoby dari potuisz. si tibi oc/
currerēt duo: quoꝝ neuter aliū vl̄ idigē
tia vel erga te aliqua necessitudine supa/
ret: nihil iusti⁹ faceres q̄ vt sorte eligeres
cui dādū eēt qđ darī vtriq; ñ possz. Sic

in hoīb⁹ q̄bus oīb⁹ ꝓsulere neq̄as p:o
so:te habendū ē ꝑ put q̄sq̄ tibi colligat⁹
tpaliť adherere potuerit. Oīm aūt q̄ no
biscū frui possunt deo: parti eos diliga/
mus q̄s ipi adiuuam⁹: partim eos a q̄b⁹
adiuuamur: partim quoz ꝛ indigemus
adiutozio ꝛ indigentie subuenim⁹. par/
tim q̄bus nec ipi ꝓferim⁹ aliq̄d cōmodi.
nec ab eis vt nob cōferať attēdim⁹. Uel/
le tñ debem⁹ vt oēs diligāt nobiscū deū.
ꝛ totū quod vel eos adiuuam⁹ vl' adiu/
uamur ab eis: ad vnū illū finē referēduz
est. Si enī in theatris neq̄cie q̄ aliquem
diligit histrionē: et tanq̄ magno vl' etiā
sūmo bono ei⁹ arte ꝑfruiť: omnes diligit
q̄ eū diligūt secū. nō ꝓpter eos sz ꝓpť cū
quē ꝑ iter diligunt. ꝛ q̄nto est in ei⁹ amo/
re feruētioz: tāto agit q̄b⁹ potest modis:
vt a pluribꝫ diligať: et tanto plib⁹ cupit
eū oñdere. ꝛ quē frigidioz ē videt excitat
in eū q̄ntū ꝑt laudib⁹ illi⁹. Si autē ꝑue/
nientē inuenerit: odit in illo vehementer
odiū dilecti sui. et q̄b⁹ modis valet instat
vt auferat. qđ nos in societate dilectiōis
dei agere ꝓuenit: q̄ ꝑfrui btē vinere est. ꝛ
a q̄ habēt oēs q̄ eū diligūt et qđ sūt ꝛ qđ
eū diligunt. de q̄ nihil metuim⁹ ne cuiq̄
possit cognit⁹ displicere. ꝛ q̄ se vult dili
gi nō vt sibi aliq̄d: sz vt eis q̄ diligūt et/
num ꝑmiū ꝓferať: hoc ē ipe quē diligūt:
Hinc etiā efficiť vt inimicos etiā nr̄os
diligam⁹. Nō enī eos timem⁹: qz nobis
qđ diligim⁹ auferre nō possunt. sz misera
mur poti⁹ qz tāto magz nos oderūt ēn/
to ab illo quē diligimus sepati sunt. Ad
quē si ꝙersi fuerint: ꝛ illū tāq̄ btificum
bonū: ꝛ nos tāq̄ socios tāti boni neces/
se est vt diligāt. Oritur autē ꝑ loco ō an/
gelis nōnulla q̄stio. Illo enī fruētes etiā
ipi beati sunt. q̄ ꝛ nos ꝙfrui desideramus.
Et q̄nto in hac vita fruimur vl' ꝑ specu/
lum vl' in enigmate. tanto nr̄am pegrina
tionē ꝛ tolerabili⁹ sustinem⁹: et ardenti⁹
finire cupim⁹. Sz vtq̄ ad illa duo p̄cep
ta etiā dilectio ꝑtineat angeloz: nō irrō/
rit q̄ p̄cepit vt primū diligam⁹: ꝛ ipe in
euāgelio dñs oñdit et paul⁹ apl's. Nāq̄
ille cui duo p̄cepta ꝑtulerat: atq̄ī eis pē
dere totā legē ꝓphetasq̄ dixerat: cū iter
rogaret eū dicēs. ꝛ q̄s est me⁹ prim⁹ ꝓ:ho
minē q̄ndam ꝓposuit descēdentē ab hie
rusalē in hierico īcidisse in latrōes. ꝛ ab
eis q̄uis vulneratū sauciū ꝛ semiuiuū eē
relictū. Cui primū esse nō docuit: nisi q̄
erga illū recreādū atq̄ curādū mīficoz
extitit. ita vt ꝑ q̄ interrogauerat iterroga/
tus ipe fateret. Cui dñs ait. Uade et tu
fac sil'r. vt videlicz eū esse primū itelliga
mus: cui vl' exhibēdū est officiū misēdie
si indiget: vl' exhibendū esset si indigeret.
Ex q̄ est iā ꝓseq̄ns vt etiā ille a q̄ nob ꝑ
vicissim exhibēdū est prim⁹ sit nr̄. Pro/
ximi enī nomē ad aliq̄d est. nec q̄sq̄ esse
prim⁹ nisi primo ꝑt. Nullū aūt exceptū
esse cui mīficordie deneget officiū: q̄s ñ
videat q̄ñ vsq̄ ad īimicos etiā porrectū
est dño dicēte. Diligite inimicos vr̄os:
bñfacite his q̄ oderūt vos. Ita q̄z apl's
paul⁹ docet cū dicit. Nā nō adulterabis.
nō homicidiū facies. nō furaberis. nō cō
cupisces. ꝛ si qđ est aliđ mādatū: in hoc
ſmōe recapitulať. diliges primū tuū tā
q̄z teipm. Dilectio primi malū nō opať.
Quisq̄s ḡarbitrať nō de oī hoīe apl'm ꝑ
cepisse: cogeť fateri qđ absurdissimū ꝛ sce
leratissimū est visum fuisse apl'o non esse
pctm. si q̄s aut nō christiani aut inimici
adulterauerit vxorē: aut eū occiderit: aut
ei⁹ rē ꝓcupierit. Qđ si demētis est dicere:
manifestū est oēm hoīez primū eē depu
tādū. qz erga neminē opandū ē malum.
Jā ꝙo si vl' cui p̄bēdū est: vl' a q̄ nob p̄re/
bēdū ē officiū misēdie. recte prim⁹ dici/
tur. manifestū ē ꝑ p̄cepto q̄ iubemur di/
ligere primū etiā sctōs angelos ꝓtineri.
a q̄b⁹ nob tāta mīficoz die officia īpēdūť
q̄nta mltis diuīaz scpturaz loc⁹ aniad
uertere facile ē. Ex q̄ et ipe de⁹ ꝛ dñs nr̄
primū se nostz dici voluit. Nā et scīpm
significat dñs ihesus christ⁹ opitulatū eē
semiuiuo iacēti in via afflicto ꝛ relicto a
latrōib⁹. Et ꝓpha in oꝛōe ait. Sic̄ pri/
mū sic̄ frēm nostz ita ꝓplacebā. Sz q̄ñ
excellētioz ac supn̄ naturā nr̄az est diuina
substātia: p̄ceptū q̄ diligam⁹ deū a pri/
mi dilectōe distinctū ē. Ille enī nob ꝑbz
misericoꝛdiā ꝓpter suā bonitatē. nos aūt

nobis inuicē ppt illi. i. ille nobis misere
tur vt se pfruamur. nos vo inuicē nostri
miseremur vt illo pfruamur. Quapropt
adhuc ābiguū esse videt: cū dicim⁹ ea re
nos pfrui quā diligim⁹ ppt seipam: z ea
re nob fruēdū esse tm̄ q efficimur btī. cete
ris vo vtendū. Diligit enī nos de⁹: z ml
tū nobis dilectōz ei⁹ erga nos diuīa scri
ptura p̄mēdat. Quō g diligit vt nob vta
tur aut fruat? Sz si fruit eget bono nr̄o:
qđ nemo san⁹ dixerit. Om̄e enī bonū no
stz vl ipe vl ab ipo ē. Cui aūt obscuruz
vl dubiū ē: nō egere lucē rez harū nito
re qs ipa illustrauerit? Dicit etiā aptissī
me ppha. Dixi dño de⁹ me⁹ es tu: quo
niā bonoz meoz nō eges. Nō g fruitur
nobis sz vtit. Hā si neq fruit neq vtit:
nō iuenio quēadmodū diligat Sz neq
sic vtit vt nos. Hā nos res qbz vtimur
ad id referim⁹ vt dei bōitate pfruamur.
De⁹ vo ad suā bonitatē vsū nostz refert
Quia enī bon⁹ est: sum⁹. z inq̄ntū sumus
boni sum⁹. Porro aūt qz iust⁹ ē: nō ipu
ne sum⁹ mali. Inq̄ntū enī mali sum⁹: in
tantū min⁹ etiā sum⁹. Ille enī sūme ac p̄
mit⁹ est: q oīno incōmutabil est. z q ple
nissime dicere potuit. ego sū q sū: z dices
eis q est misit me ad vos. At cetera que
sunt: z nisi ab illo esse nō p̄t: z intātū bo
na sunt inq̄ntū acceperūt vt sint. Ille igi
tur vsus q dicit dei q nob vtit: nō ad ei⁹
sz ad nr̄az vtilitatē refert. ad ei⁹ aūt tātū
mō bonitatē. Cui⁹ autē nos miseremur
z cui ꝓsulim⁹ ad ei⁹ qdē vtilitatē id faci
mus. eāq intuemur: sed nescio quō etiā
nr̄a sit ꝓseqns: cū eā mīficor diā quā im
pendim⁹ egenti sine mercede nō relinqt
de⁹. Nec aūt merces sūma est vt eo per
fruamur. z oēs q eo fruimur: nob etiā i
uicē in ipo pfruamur. Hā si in nob id fa
cim⁹ remanem⁹ i via: z spem btītudinis
nostre in hoīe vl in angelo collocamus.
Nō z hō supbus z angel⁹ supbus arro
gāt sibi. atq in se alioz spem gaudēt cō
stituī. Sanct⁹ aūt hō et sctūs angel⁹ eti
am fessos nos atq i se reqescere z rema
nere cupiētes reficiūt pot⁹. aut eo sūptu
quē ppter nos: aut illo etiā quē ppt se ac
ceperūt: acceperūt tm̄. atq ita refectos i
illū ire ꝓpellūt: q fruētes paritē beati sim⁹
Nam z apl's clamat. Nūqd paul⁹ p vo
bis crucifixus ē. aut i noīe pauli baptiza
ti estis? Et neq q plātat est aliq d: neq q
rigat: sed q incremētū dat de⁹. Et ange
lus hominē se adorantē monet. vt pot⁹
illū adoret: sub q ei dño etiā ipe ꝓseru⁹ ē.
Cū aūt hoīe i deo fruer̄: dō pot⁹ q̄ ho
mie frueris. Illo enī fruer̄ q efficier̄ be
at⁹: z ad eū te puenisse letaber̄: i q spem
ponis vt venias. Inde ad philemonem
paul⁹. Ita frater inq̄t ego te fruar i dño.
Nō si nō addidisset i dño: z te fruar tātū
dixisz: i eo ꝓstituisset spez btītudis sue.
q̄q̄ z vicissitudine dicit frui cū delecta
tōe vti. Cū enī adest qđ diligit: etiā dele
ctatōem secū necesse est gerat. Per quaz
si trāsieris: eāq ad illd vbi pmanēdū est
retuleris: vter̄ ea. z abusiue nō p̄pe dice
ris frui. Si vo inhēseris atq pmāseris
finē in ea ponēs leticie tue: tūc vere et p
prie frui dicēd⁹ ē. Nō nō faciēdū ē nisi i
illa trinitate. i. summo et incōmutabili
bono. Vide quēadmodū cū ipa vitas z
vbū p qđ facta sunt oīa: caro factū est
vt habitaret in nobis: tñ ait apl's. Et si
noueram⁹ christū fm̄ carnē: sz iā nō nou
mus. Ille q̄ppe q nō solū puenieribz pol
sessionē: sed etiā viā p̄bere se voluit veni
entibz ad se p̄ncipiū viaz voluit carnem
assumere. vñ est etiaz illud. Dñs creauit
me in p̄ncipio viaz suaz. vt inde inci
pent q vellent venire. Apl's igit q̄ tuis
adhuc ambularet i via: z ad palmā sup
ne vocatōis seq̄r̄ vocante dñm. tñ ea q
retro sunt oblīuiscēs: z in ea q ante sūt ex
tentus: iā p̄ncipiū viaz trāsierat. h est: eo
nō indigebat a q tñ aggrediēdū z exor
diendū iter est omnibz q ad vitatē pue
nire: z in vita eterna pmanere deliderāt.
Sic ei ait. Ego sum via z vitas et vita.
hoc est. p me venit. ad me peruenit: in me
pmanet. Cū enīz ad ipm puenit: etiā ad
ipm patrē puenit. quia p equalē ille cui
est equalis agnoscit: vinciēte et tanq̄ ag
glutinante nos spūsctō: quo in sūmo at
q̄ incōmutabili bono pmanere possim⁹
Et q intelligit q nulla res in via tenere
nos debeat. qñ nec ipe dñs inq̄ntuz via

hostra esse dignat⁹ est. tenere nos volue/
re: sz trāsire. ne reb⁹ tpalib⁹ q̄uis ab illo
p salute nr̄a suscep̄tis z gestis beream⁹
ifirmit̄e. sed p eas poti⁹ curram⁹ alacri
ter: vt ad eū ip̄m qui nostrā naturā a tpa/
lib⁹ liberauit z collocauit ad dexterā pa
tris puehi atq; pu̇ēire mereamur. Oim
igit̄ q̄ p̄dicta sunt: erq̄ de reb⁹ tractamus:
hec s̄uma est: vt intelligak̄ legis z omniū
diuinaz scripturaz plenitudo z finis eē
dilectio rei q̄ fruēdū est. z rei q̄ nobiscuz
ea re frui p̄ōt. qz vt se q̄sq; diligat p̄cepto
nō est op⁹. Hoc ergo vt nosc̄erem⁹ atq;
posse⁹ facta est tota p salute nr̄a p diui
nā puidentiā dispēsatio tpal: q̄ debem⁹
vtiq; nō q̄si mās̄oria q̄dā dilectōe atq; de
lectatōe: sz trāsitoria poti⁹ tāq; vie: tāq;
vehiculoz vl̄ alioz q̄rūlib⁹ instrumēto
rū. aut si q̄d p gruēti⁹ dici p̄t: vt ea q̄bus
ferimur p̄pter illō ad q̄d ferimur diliga
mus. Quisq; igit̄ scripturas diuinas vl̄ q̄
lūlibet eaz p̄tē intellexisse sibi videk̄: ita
vt eo intellectu nō edificet istā geminaz
charitatē dei z p̄rimi nōdum intellexit.
Quisq; vo talē inde sentētiā dixerit: vt
buic edificāde charitati sit vtil⁹: nec tñ ꝟ
dixerit: q̄d ille quē legit eo loco sēsisse p/
babil̄. nō pnitiose fallit̄: nec oīno mentit̄
Inest q̄ppe in mētiēte volūtas falsa dicē
di. Et tō ml̄tos inuenim⁹ q̄ mētiri velit:
q̄ aūt falli neminē. Cū igit̄ ꝟ sciēs bō fa
ciat. illud nesciēs patiat̄: satis in vna ca/
demq; re apparet illū q̄ fallit̄ eo q̄ mētit̄
esse meliorē. qñq̄dē pati meli⁹ est iniq̄ta
tē q̄ facere. Dis aūt q̄ mentit̄ iniq̄tatem
facit. z si cuiq; videt̄ vtile aliq̄n eē mēda
ciū: p̄t videri vtilē aliq̄n esse iniq̄tatem.
Nemo enī mentiēs ī eo q̄ mētit̄ seruat fi
dē. Nam vtiq; ꝟ vult vt cui mētit̄ fidez
sibi habeat: quā tñ ei mentiēdo nō ſuat.
Dis aūt fidei violato: iniqu⁹ ē. Aut igi
tur iniq̄tas est vtilis aliq̄n q̄d fieri ñ p̄t.
aut mēdaciuz sp̄ inutile est. Sz q̄sq; in
scripturis aliō sēsit q̄ ille q̄ scripsit: ill̄ nō
mentientib⁹ fallit̄. Sz tñ vt dicere cepe
rā si ea sentētia fallit̄: q̄ edificat charitatē
q̄ finis p̄cepti est: ita fallit̄ ac si q̄sq; erro/
re deserēs viā: eo tñ p agz pgat: q̄ etiam
via illa p̄ducit. Corrigēd⁹ est tñ: et q̄ sit
vtili⁹ viā nō deserere demōstrādū ē ne cō
suetudie deuiādi etiā in trāsuersū aut p/
uersuz ire cogat̄. Asserēdo enī temere q̄d
ille nō sensit quē legit: plerūq; īcurrit in
alia q̄lli snie p̄terere neq̄at. q̄ si ꝟa z cer
ta esse p̄sentit: illud nō possit vez esse q̄d
senserat. Fitq; in eo nescio quō vt amā/
do snīam suā scripture īcipiat offensor eē
magis q̄ sibi. Q̄d malū si serpere siuerit
euertet̄ et eo. Per fidē enī ambulam⁹ nō
p spēm. Titubabit aūt fides si diuīaruz
scripturaz vacillat auctoritas. Porro fi
de titubāte charitas etiaz ipa lāgue scit.
Nam si a fide q̄sq; ceciderit: a charitate
etiā necesse est cadat. Non enī p̄t diligere
q̄d esse nō credit. Porro si z credit z dili
git: bñ agēdo z p̄ceptis bonoz mozū ob
tpando efficit vt etiam speret se ad id q̄d
diligit esse venturū. Itaq; tria hec sūt q̄
bus z scīa oīmis z pphetia militat: fides
spes: charitas. Sed fidei succedit spes
quā videbim⁹. Et spei succedit btitudo
ipa: ad quā p̄uēturi sum⁹. Charitas aūt
istis decedentib⁹ augebit̄ poti⁹. Si enīz
credēdo diligim⁹ q̄d nōdū videm⁹. q̄nto
magis cū videre ceperim⁹. Et si speran
do diligim⁹ q̄ nōdū p̄uenim⁹: quāto ma
gis dū p̄uenerim⁹? Inter tpalia q̄ppe at
q; eterna hoc īterest q̄ tpale aliq̄d pl⁹ dili
gitur anteq̄ habeak̄: vilescit aūt cū adue
nerit. Non enī satiat aīam cui vera z cer
ta sedes est eternitas. Eternū aūt arden
ti⁹ diligit̄ adeptū q̄ desideratū. Alli enī
desiderāti concedit̄ plus de illo existima
re q̄ se habz: vt ei vilescat cū min⁹ inue/
nerit: sed q̄ntū q̄sq; veniēs existimare po
tuerit: pl⁹ p̄ueniēs inuētur⁹ est. Nō ita
q; fide: spe et charitate subnixus: eaq; ī
cōcusse retinēs nō indiget scripturis ni
si ad alios īstruēdos. Itaq; multi p h⁹
tria in solitudie sine codicib⁹ viuūt. Uñ
in illis arbitror iam completū esse q̄d di
ctū est. siue pphetie euacuabūt̄ sine lin/
gue cessabūt: siue sciētia destruet̄. Quib⁹
tñ quasi machinis tāta fidei z spei z cha
ritatis in eis surrexit īstructio: vt p̄fectū
aliq̄d tenētes: ea que sunt ex parte nō q̄/
rant: p̄fectū sane quantū in hac vita p̄ōt
Nam ī p̄paratōe future vite nulli⁹ iusti

z sancti est vita ista pfecta. Jō manēt in/ ąt fides :spes :charitas .tria hec: maior autē hoz ē charitas.qz et cū ąsqz ad eter na puenerit:duobz istis decedētibz cha/ ritas auctior z certior pmanebit. Quap pter cū ąsqz cognonerit finē pcepti esse charitatē de corde puro z ꝓscia bona et fide nō ficta .oēm intellectū diuīaz scri/ pturaz ad ista tria relatur⁹.ad tractatō/ nē illoz librozz secur⁹ accedat. Cū ei di/ ceret charitas:addidit de corde puro:vt nihil aliō ąz id qō diligēdū est diligak. Cōscia ꝥo bona subiunxit ppter spem. Ille enī se ad id qō credit z diligit puētu rū esse desperat: cui male ꝓscie scrupul⁹ inest. Tercio z fide ināt nō ficta. Si enī fides nostra mēdacio caruerit:tūc z non diligim⁹ qō nō est diligēdū.z recte viuē do id speram⁹:vt nllo mō spes nra falla tur. Propter ea et de reb⁹ ptinētibz fidē ąn tū p tpe satis eē arbitrat⁹ sū dicere volui. qz in alīs voluminbz siue p alios siue per nos ml'ta iā dicta sunt. Nod⁹ itaqz sit iste libr⁹ bui⁹. Cetera de signis ąntū de/ derit dns disserem⁹.

Explicit liber primus
Incipit liber secūdus

QVoniā de reb⁹ cuz scribere pmisi cōmonēs ne ąs in eis attēderet nisi qō sunt. nō etiā si quid aliud p/ ter se significāt: vicissim de signis disse/ rēs:ꝫ dico ne ąs in eis attēdat qō sunt: sed pot⁹ q signa sunt.id ē q significāt. Signū est enī res pter speciē quā inge/ rit sensibus aliud aliąd ex se faciēs in co gitationē venire.sicut vestigio viso trāsis se aīal cui⁹ vestigiū est cogitam⁹.z fumo viso ignē subesse cognoscim⁹.z voce ani mātis audita affectōez animi ei⁹ aīad uertimus.et tuba sonāte milites vl' pgre di vel regredi:et si quid aliud pugna po stulat oportere nouerī. Signoz igitur alia sunt naturalia: alia data. Naturalia sunt q̄ sine volūtate atqz vllo appetitu si gnificādi:ꝑter se aliąd ali⁹ ex se ꝓficiu/ ciūt:sicuti ē fum⁹ significās ignē.nō enī volēs significare id facit:sz rez exptaz anīaduersiōe z notatōe cognoscīt ignez subesse.etiā si fum⁹ sol⁹ appeat. Sed et vestigiū trāseūt⁹ aīant⁹ ad ꝫ gen⁹ ptinet Et vult⁹ irati seu trist⁹ affectōez animi si gnificat.etiā nulla ei⁹ volūtate:q aut ira tus aut trist⁹ ē. aut si ąs ali⁹ mot⁹ animi vultu indice pdit etiā id nob nō agētib⁹ vt pdak. Sz ꝫ toto genere nūc dissere re non est ppositū. Qm tū incidit in par titionē nraz ꝑteriri oīno nō potuit. atqz id bacten⁹ notatū eē suffecerit. Data ve/ ro signa sunt:q̄ sibi queqz viuētia iuices dant ad demōstrādos q̄ntū pñt motus animi sui vl' sensa aut intellecta quelibz. Nec vlla cā est nobis significādi.i.signi dādi:nisi ad depromendū et trajciendū in alteri⁹ animū id quod aīo gerit is qui signū dat. Noz igit signoz gen⁹ q̄ntus ad hoīes attinet ꝓsiderare atqz tractare statuim⁹:qz et signa diuīnus data q̄ i scri pturis sanctis cōtinent⁹ p hoīes nob in/ dicata sunt q̄ ea ꝓscripserūt. Nabēt etiam bestie q̄dā inē se signa q̄b⁹ pdunt appeti tū animi sui. Nam et gall⁹ gallinati⁹ re/ pto cibo dat signū voc̄ galline vt accur rat.z colūbus gemitu columbā vocat. z ab ea vicissim vocat.et multa hmōi a/ nīaduerti solent. Que vtrū sicut vultus aut dolētis clamoz sine significādi volū tate sequant motū animi.an vero ad si/ gnificādū dent alia q̄stio est .z ad rē que nūc agit nō ptinet. Quā partē ab ꝫ ope tanq̄m nō necessariā remouem⁹? Signo rū igitur quib⁹ inter se homīes sua sensa pmūicāt: q̄dam ptinēt ad oc'oz sensuz. pleraqz ad auriū.paucissima ad ceteros sensus. Nā cū innuim⁹ nō dam⁹ signuz nisi ocul⁹ ei⁹ quē volum⁹ p ꝫ signū volū tatis nre participē facere. Et q̄dā mot⁹ manuū pleraqz significāt. Et hystriōes omniū mēbroz motib⁹ dant signa q̄daz scientib⁹:z cū ocul'eoz q̄si fabulant. Et vexilla draconesqz militares p oculos i/ sinuant volūtatē ducū. Et sunt hec oīa q̄si q̄dā ꝥba visibilia. Ad aures aūt q̄ pertinent vt dixi plura sunt.i ꝥbis maxime

Hā ⁊ tuba ⁊ tibia ⁊ cythara dāt plerūq; nō solū suauē ſz etiā significantē ſonum. Sed oīa signa ẏbis cōpata pauciſſima ſunt. Uerba ēm prorſus int' hoīes obtinuerūt p̄ncipatū significādi q̄cūq; aīo p̄cipiunt. ſi ea p̄dere q̄ſq; velit. Hā ⁊ odore vnguēti dīs q̄ pfuſi ſunt pedes ei⁹ ſignū aliq̄d dedit: ⁊ ſacro corpiſ ⁊ ſāguis ſui p̄gustato ſignificauit q̄d voluit: ⁊ cū mlīer tāgēdo fimbriā veſtīm̄ti ei⁹: ſalua facta ē: nō nihil ſignificat Sz īnūerabil' mlītudo ſignoꝝ: q̄bus ſuas cogitatiōnes hoīes exerūt in ẏbis p̄ſtituta ē. Hā illa ſigna oīa q̄z genera breuit attigi. potui ẏbis enūciare: ẏba vero illis ſignis nullo mō poſſū. Sz q̄z ẏberato aere ſtatim trāſeunt: nec diuti⁹ manēt q̄ſ ſonāt ī ſtituta ſunt p lr̄as ſigna ẏborū. Ita voces ocul' oſtendunt. nō p ſeipas ſz per ſigna q̄dam ſua. Iſta igit ſigna nō potuerūt cōmūia cē oīb⁹ gentib⁹ pctō q̄dā diſſenſiōis hūane: cū ad ſe q̄ſq; p̄ncipatum rapit. Cui⁹ ſupbie ſignū ē: erecta illa turris in celū. vbi hoīes ip̄ū nō solū anios ſed etiā voces diſſonas hr̄e meruerunt. Ex q̄ factū eſt vt etiā ſcp̄tura diuīa q̄ tātis morbis hūanaꝝ volūtatū ſubuenit. ab vna lingua pfecta q̄ opportune potuit p orbē terraꝝ diſſeminari: p varias interp̄tū linguas longe lateq; diffuſa īnoteſceret gētib⁹ ad ſalutē: q legētes nihil aliud appetūt q̄ſ cogitatōnē volūtatēq; alioꝝ a q̄bus p̄ſcpta eſt inuenire. et p illas voluntatē dei ſm quā tales hoīes locutos eſſe credim⁹ Sz mlīs ⁊ multiplicib⁹ obſcuritatib⁹ ⁊ ambiguitatib⁹ decipiūt q̄ temere legūt aliō p alio ſentiētes. q̄buſdā aūt locis q̄d vl' falſo ſuſpicent ñ inueniūt: ita obſcure q̄dā dicta denſiſſimā caliginē obducūt. Nō totū puiſū diuin⁹ cē nō dubito: ad edomādā laboꝝe ſupbiā. ⁊ intellectū a faſtidio renouādū. cui facile inueſtigata plerūq; vileſcūt. Quid enī ē q̄ſo: q̄ ſi q̄ſq; dicat ſctōs eſſe hoīes atq; p fectos: quoꝝ vita ⁊ moribꝫ chriſti eccl'ia de q̄buſlibet ſupſtitiōib⁹ p̄cidit eos q̄ ad ſe veniūt. et imitatōe bonoꝝ ſibimet q̄ſ āmodo incorporat. q̄ boni fideles ⁊ vere dei ſeruī deponēt ſ onera ſecl'i ad ſanctū baptiſmi lauacrū venerūt. atq; ide aſcendentes p̄ceptōne ſanctiſpūs fructū dant gemine charitatis. i. dei et p̄mi. quid ē ergo q̄ ſi hec q̄ſq; dicat. min⁹ delectat audiētē q̄ſ ſi ad eū dē ſenſum locū illū exponat de canticis canticoꝝ. vbi dictū ē eccleſie: cū tanq̄ pulcra quedā femina laudaret. dentes tui ſicut greꝫ tonſaꝝ aſcēdēs de lauacro. que oēs gemīos creāt: ⁊ nō eſt ſterilis in eis? Nū aliō hō diſcit: q̄ cū illud planiſſimis ẏbis: ſine ſimilitudīs hmōi adminiculo audiret? Et tñ neſcio quō ſuauius intueoꝝ ſanctos cū eos q̄ſi dētes eccl'ie video p̄cidere ab erroribꝫ homines. atq; in ei⁹ corpe emollita duricia q̄ſi demerſos māſoſq; trāſferre. Quē etiā iocūdiſſime agnoſco detōſas. oneribus ſecularib⁹ tanq̄ vellerib⁹ poſitis. et aſcēdentes de lauacro. id ē de baptiſmate creare oēs geminos. i. duo p̄cepta dilectōis. et nullā eſſe ab iſto ſancto fructu ſterilē video. Sed q̄re ſuaui⁹ videā: q̄ſ ſi nulla de diuinis libris talis ſilitudo p̄mereꝫ. cum res eadem ſit eademq; cognitio difficile ē dicere. et alia q̄ſtio eſt. Hūc tamē nemo ambigit. et p ſilitudīes libētius queq; cognoſci: et cū aliq̄ difficultate queſita multo grati⁹ inueniri. Qui ēī prſus nō inueniūt quod q̄runt: fame laborant. Qui autē nō querūt: q̄z ī pmptu habēt: faſtidio ſepe marceſcūt. In vtroq; autē languoꝝ cauēdus eſt. Magnifice igit et ſalubriter ſpūſſctūs ita ſcp̄turas ſanctas modificauit: vt locis aptioribuſ fami occurreret: obſcurioribꝫ autē faſtidia detergeret. Nihil ēī fere de ill' obſcuritatib⁹ eruit: quod nō planiſſime dictuꝫ alibi repiatur. Ante oīa igit opus ē dei timoꝝe cōuerti ad cognoſcendā ei⁹ volūtatē: quid nobis appetēdū fugiēdūq; p̄cipiat. Timoꝝ autē iſte cogitatōez de noſtra mortalitate: ⁊ de futura morte neceſſe ē incutiat: et quaſi clauatis carnib⁹ oēs ſupbie motus ligno crucis affigat. Dei de opus eſt miteſcere pietate. neq; p̄dicere diuine ſcripture: ſiue intellecte: ſi aliq̄ vicia noſtra p̄cutit: ſiue nō intellecte quaſi nos melius ſape meliuſq; p̄cipe poſſimus. ſed cogitare poti⁹ ⁊ credere id eſſe

melius ꝛ verius qđ ibi scriptū est: etiaꝫ si lateat: q̄ id qđ nos p nosmetipos sape possumꝰ. Post istos duos gđus timorꝭ atq; pietatis: ad terciū venit sciētie gđū. de quo nūc agere statui. Nam in eo se exercet oīs diuinaꝝ scripturaꝝ studiosus. nihil aliud in eo inueniēs q̄ diligenduꝫ esse deū ꝓpter deū: et primū ꝓpter deuꝫ. ꝛ illū q̄dem ex toto corde: ex' tota aīa: ex tota mēte diligere: primū ꝯo tanq̄ seipsum. id ē: vt tota dilectio primi sic etiaꝫ nostri referat in deū. De q̄bꝫ duobꝫ p̄ceptis cū de rebꝫ ageremus i libro superiore tractauimꝰ. Necesse ē ergo vt p̄mo se q̄s q̄ in scripturis ꝛ inueniat amore huiꝰ seculi: ꝑ est tpaliū rez implicatū. lōge seiunctū esse a tāto amore dei et tāto amore p̄imi: q̄ntū scriptura ipa p̄scribit. Tum vero ille timor q̄ cogitat de iudicio dei: ꝛ illa pietas q̄ nō p̄t nisi credere ꝛ cedere autoritati sanctoꝝ librorꝝ: cogit eū se ipm lugere. Nā ista sciētia bone spei hominē se nō iactantē: sꝫ lamentātem facit. Quo affectu ipetrat sedulis p̄cibꝰ ꝺsolationē diuini adiutorij: ne desperatōe frāgak. ꝛ esse incipit in q̄rto gradu: ꝑ ē fortitudinis quo esurit ꝛ sitit iusticia. Hoc enim affectu ab omni mortifera iocūditate rez trāseuntiū sese extrahit. et ide se auertēs cōuertit ad dilectiōem et'noꝝ in incōmutabilē. s. vnitatē eandēq̄ trinitatē. Quā vbi aspexerit q̄ntū p̄t: i longinq̄ radiantē: suiq̄ aspectus infirmitate sustinere se illā lucem nō posse psenserit: in q̄nto gradu: hoc est in ꝺsilio mīficordie purgat aīam tumultuantē quodāmodo atq; obstrepentē sibi de appetitu inferiorū ꝺceptis sordibꝰ. Hinc ꝯo se in dilectione p̄imi gnauiter exercet: in eaq̄ p̄ficitur: et spe iā plenus atq; integer viribus cū puenerit vsq; ad ūimici dilectōez: ascēdit in sextū gradū: vbi iam ipm oculum purgat quo videri deꝰ potest: q̄ntū p̄t ab his qui huic seculo moriunk quantum possunt. Nam intātū vident inq̄ntū moriunk huic seculo. Inq̄ntū autez huic viuunt: nō vident. Et ideo q̄uis iā certior ꝛ nō solū tolerabilior: sed etiā iocūdior species lucis illius incipiat apparere. in enigmate tñ adhuc ꝛ p speculū videri dicik. qz magis p fidē q̄ p ſpem ambulak. cū in hac vita pegrinamur: q̄uis quersatōnem habeamꝰ in celo. In ꝑ aūt gđu ita purgat oculū cordis: vt videri ne ipm q̄ dē p̄ferat aut ꝺferat primum. gn' e seipm. qz nec illū quē diligit sicut seipm. Erit ꝑ iste sanctus tā simplici corde atq; mūdato: vt neq; hoīb placendi studio detorq̄atur a vero. nec respectu deuitādoꝝ q̄libet incōmodoꝝ suoꝝ que aduersantur huic vite. Talis filiꝰ ascēdit ad sapiētiā que vltima ꝛ septima est q̄ pacatus tranq̄lluscq; p̄fruik. Initiū eni sapiētie timor dñi. Ab illo eni vsq; ad ipam p hos gradus tendik et puenitur. Sed nos ad terciū gradum illū cōsideratōez referamꝰ. de q̄ disserere qđ dñs suggesserit atq; tractare instituimꝰ. Erit igik diuinaꝝ scripturaꝝ solertissimꝰ indagator: q̄ primo totas legerit notasq; habuerit. ꝛ sinōdū intellectu iam tñ lectōe dūtaxat eas que appellank canonice. Nā ceteras securius leget fide veritatis istructꝰ. ne ꝓcupēt imbecillē animū. et periculosis mendacijs atq; fantasmatibꝰ eludētes p̄iudicent aliquid ꝺtra sanā intelligentiā. In canonicis autē scripturis ecclesiaꝝ catholicarum q̄ p̄imū auctoritatē sequaī: inter q̄s sane ille sunt que aplicas sedes hr̄e ꝛ epl'as accipere meruerūt. Tenebit igik hūc modū in scripturis canonicis: vt eas q̄ ab oībus accipiunk ecclesijs catholicis ꝑponat eis quas q̄dā nō accipiūt. In eis ꝯo q̄ nō accipiunk ab omnibꝰ: ꝑponat eas q̄s plures grauioresq; accipiūt eis q̄s pauciores minorisq; auctoritatis ecclie tenencī. Si aūt alias inuenerit a pluribꝰ: alias a grauioribꝰ haberi: q̄q̄ hoc inuenire nō possit: equalis tñ auctoritatis eas habēdas puto. Totus aūt canon scripturaꝝ in quo istā ꝺsideratōem versandam dicimus his libris continek. Quinq; moyse. os. id est genesi. exodo. leuitico. numeri. deuteronomio: ꝛ vno libro iesu naue. vno iudicū. vno libello q̄ appellak ruth. q̄ no iudicū. vno libello q̄ appellak ruth. q̄ magis ad regnoꝝ ꝓncipia videk ꝑtinere Deinde q̄ttuor regnoꝝ ꝛ duobꝰ paralipomenon: nō conseq̄ntibꝰ: sed q̄si a latere

adiunctis simulq; pgētib⁹. Hec ē histo/
ria q̄ sibimet annexa tpa ꝓtinz: atq; ordi
nē rex. Sunt alie tanq; ex diuerso ordi/
ne: q̄ neq; huic ordini: neq; inť se conne/
ctunť: sicut ē iob ⁊ thobias ⁊ hester ⁊ iu
dith et machabeorum libri duo: ⁊ hesdre
duo. q̄ magis subseq̄ videnť ordiatā illaz
historiā: vsq; ad regnū vl palipomenō
terminatā. Deinde pphete in q̄b⁹ dauid
vnus liber psalmoz. ⁊ salomōis tres: p
uerbioz: cātica canticoz ⁊ eccl'iastes. Hā
illi duo libri vnus q̄ sapiētia: ⁊ ali⁹ q̄ ec/
clesiastic⁹ inscribiť de q̄dā sil'itudie salo/
monis esse dicunť. Hā iesus fili⁹ syrach
eos scripsisse ꝺstātissime phibeť. Qui tñ
quonīā in auctoritatē recipi meruerūt: i
ter pphetic⁹ numerādi sunt. Relīq; sūt
eorū libri qui ꝑpe pphete appellati sūt.
duodecim pphetaz libri singuli: q̄ cōne
xi sibimet qm nūq; seiūcti sūt p vno ha/
beňť. Quoz pphetaz nomīa sunt hec.
Osee. Joel. Amos. Abdias. Jonas. Mi
cheas. Naum. Abacuch. Sophonias.
Aggeus. Zacharias. Malachias. Dei/
de ḡttuoz pphete sunt maioz voluminū
Esaias. Hieremias. Daniel. Ezechiel.
His q̄dragintaq̄ttuoz libris veteris te/
stamēti terminať auctoritas. Noui autē
q̄ttuoz libris euāgelīj ꝟm matthēū: ꝟm
marcū. ꝟm lucā. ꝟm iohannē. quattuoz/
decim epistolis pauli apli .ad romanos.
ad chorinthios duab⁹. ad galathas. ad
ephesios. ad philippēses. ad thessaloni/
cēses duab⁹. ad colossenses. ad thimothe
um duab⁹. ad titū. ad philemonē. ad he/
breos. Petri duab⁹. trib⁹ iohānis. vna iu
de: ⁊ vna iacobi. actib⁹ apl'oz libro vno.
⁊ apocalipsis iohis libro vno. In his oī
bus libris timentes deū et pietate man/
sueti querūt voluntatē dei. Cui⁹ operis
vel laboris ꝓpria obſuatio est vt dixim⁹:
nosse istos libros. ⁊ si nōdū ad intellectū
legendo: tñ vel mādare memorie. vl' omī
no incognitos nō hre. Deinde illa que i
eis apte posita sunt vl' ꝓcepta viuēdi vl'
regule credendi: solerti⁹ diligentiusq; in
uestigāda sunt. Que q̄nto quisq; plura i
uenit. tanto est intelligētia capacior. In
his enī que apte in scriptura posita sūt i
ueniunť illa oīa que cōtinent fidē moresq;
viuendi. spez. s. atq; charitatē. de q̄b⁹
libro superiore tractauim⁹. Tū vero facta
q̄dam familiaritate cū ipa līgua diuinaz
scripturarū: in ea q̄ obscura sūt apienda
⁊ discutiēda ꝓgendū est: vt ad obscurio/
res locutōes illustrādas de manifestioꝝ/
bus sumanť exempla. ⁊ q̄dā certaz sentē
tiarū testimonia dubitatōez de īcertis au
ferant. In q̄ re memoria valet plurimū.
Que si defuerit: nō ꝑt his ꝓcepť dari.
Duabus aūt causis nō intelligunť q̄ scri
pta sunt. si aut ignotis aut ambiguis si/
gnis obtegunť. Sūt aūt signa vl' ꝓpria
vl' trāslata. Propria dicunť cū his reb⁹
significādis adhibenť: ꝓpter q̄s sunt in
stituta. sicut cū dicim⁹ bouē intelligim⁹
pecus: qō oīes nobiscum latine lingue
homines hoc nomine vocant. Trāslata
sūt: cū et ipe res quas ꝓpr̄ijs vbis signi
ficamus ad aliud aliq̄d significandū vs/
urpanť: sicut cū dicim⁹ bouē: et per has
duas syllabas intelligim⁹ pecus qō isto
nomīe appellari solet: sed p illud pecus
rursus intelligimus euāgelistā quem si/
gnauit scriptura interp̄tāte apl'o dicēs
Bouē triturātem nō infrenabis. Con/
tra ignota signa ꝓpria: magnū remediū
est linguaz cognitio. Et latine quidē lī/
gue homines quos nunc instituendos
suscepimus et duab⁹ alīs ad scriptura/
rū diuinarū cognitionē habēt opus. he
brea scilicet et greca: vt ad exēplaria pre/
cedentia recurrať: si quam dubitatōnez
attulerit latinoz̄ interpretū infinita va
rietas. q̄q; et hebrea verba nō interpre/
tata sepe inueniam⁹ in libris. sicut amen
alleluia: et racha ⁊ osanna: et si qua sunt
alia. Quoz̄ partim ꝓpter sanctionē au
ctoritatē q̄ꝫ inter̄tari potuissent ser/
uata est antiquitas: sicut amen et allelu/
ia. partim vero in aliā linguaz transferri
non potuisse dicunť: sicut alia duo que
posuim⁹. Sunt enim quedaz verba cer
tarum linguarū: que in vsum alteri⁹ lin
gue per interpretationē trāsire non pos/
sunt. Et hoc maxime interiectōnib⁹ ac/
cidit: que verba potius motum animi
significant: q̄q; sententie concepte vllam

particulā. Nā ꝛ hec duo talia esse ꝓhibē tur. Dicūt enī racha indignātꝭ esse vocē: osanna letātꝭ. Sz non ꝓpē hec pauca q̄ notare atq; īterrogare facillimū ē. sz ꝓpter diuersitates vt dictū ē interptū illa rū līguaꝝ ē cognitio necessaria. Qui enī scꝑturas ex hebrea līgua ī grecā ꝓtulerūt līguā numerari pñt. latini aūt interptes nullo mō. Ut enī cuiq; ꝑmīs fidei tpib; ī manꝰ venit codex grecꝰ. ꝛ aliq̄ntulū facultatis sibimet vtriusq; līgue hñs videbat: ausus est īterptari. Que q̄dē res plꝰ adiuuit intelligētiā q̄z ipediuit: si mō legentes nō sint negligētes. Nā nōnullas obscuriores sentētias pluriū codicū sepe manifestauit īspectio sīc illō esaie ꝓphe. Unus īterpres ait. ꝛ carnē tuā ne despexeris. aliꝰ et domesticos semīs tui ne despexerīs. vterq; sibimetipsis īnicē attestātur. Nāq; alter ex altero exponit. qz et caro possz accipi ꝓpe vt corꝓꝰ suū q̄sq; ne despiceret se putaret ammonitū. ꝛ domesticī semīs trāslate christiani possent itelligi ex eodem ꝙbi semine nobiscū spūaliē nati. Nūc aūt collato īterptū sensu: ꝓbabilior occurrit sentētia ꝓpe de cōsanguineis nō despiciēdis esse ꝑceptū. qm̄ domesticos semīs cū ad carnē retulerīs consanguinei potissimū occurrūt. Uñ eē arbitror illud apli qō ait. Si quō ad emulatōem adducere potuero carnē meaz vt saluos faciā aliq̄s ex illis. id ē vt emulādo eos q̄ crediderant ꝛ ipi crederēt Carnem enī suā dixit iudeos: ꝓpter ꝓsāguinitatē. Item illō eiusdē esaie ꝓphete. nisi crediderītis nō intelligetis. aliꝰ interꝑtatus est. nisi crediderītis nō ꝑmanebītꝭ Quis horū vera secutus sit: nisi exēplaria līngue ꝑcedentis legant incertuz est. Sed tñ ex vtroq; magnū aliq̄d insinuatur scienter legentib;. Difficile est enī ita diuersos a se īterpretes fieri: vt nō se aliqua vicinitate cōtingāt. Ergo qm̄ intellectus in specie sempiterna est: fides ꝙ in rez tpaliū q̄busdaz cunabul' q̄si lacte alit paruulos: nūc autē ꝑ fidem ambulamus nō ꝑ speciē. nisi autē ꝑ fidē ambulauerimus ad speciē ꝑuenire nō poterimus: q̄ nō trāsit sed ꝑmanet ꝑ intellectū purgatū nobis cohērētib; ꝙtati. Ꝓpterea ille ait. nisi crediderītꝭ nō ꝑmanebitis. ille vero. nisi crediderītꝭ nō intelligetis. Et ex ambiguo līgue ꝑcedētꝭ plerūq; īterpres fallit cui nō bene nota sententia est. ꝛ eā significatōez trāsfert q̄ a ꝛsu scriptoris penitus aliena est. sicut q̄dā codices habent. Acuti pedes eoꝝ ad effūdēdum sanguinē. Oxis enī apō grecos et acutū et velocē significat. Ille ḡ vidit sē tentiā q̄ trāstulit veloces pedes eoꝝ ad effundendū sanguinē. Ille aūt aliꝰ anci piti signo in aliā partez raptus errauit. Et talia q̄dem nō obscura sed falsa sunt. quoꝝ alia ꝓditio est. Non enī intelligendos sed emēdandos tales codices ꝓtꝰ ꝑcipiēdū ē. Dic ē enim etiā illō qm̄ moschos grece vitulꝰ dr. moscheumata q̄dā nō itellexerūt esse plātatōes. ꝛ vitula mīa īterptati sūt. Qui error tā mltos codices ꝓoccupauit: vt vix inueniaī aliter scriptū. Et tñ snīa manifestissima ē: quia claresc̄it ꝓseq̄ntib; ꝙbis. Nāq; adulteri: ne plātatōes nō dabūt radices altas: cōueniēti dr q̄z vitulamia: q̄ pediby ꝑ trāz ḡdiunt ꝛ nō berēt radicib;. Hāc trāslationē ī eo loco etiā cetera ꝓtexta custodiūt Sz qm̄ et q̄ sit ipa snīa: quā pīes interꝑtes ꝑ sua q̄sq; facultate atq; iudicio conanī eloq̄: nō apparet nisi ī ea līgua ispiciaī quā interptanī. ꝛ plerūq; a sensu auctoris deuiꝰ aberrat īterps si nō sit doctissimꝰ. Igīt aut illaz līguaz ex q̄by in latinā scripturā ꝓuenit petēda cognitio est. aut habēde īterptatōes eoꝝ q̄ se ꝙbis nimis obstrinxerūt. nō qz sufficiūt: sz vt ex eis libertas vel error dirigaī alioruz: q̄ nō magis ꝙba q̄z sententias interptādo seq̄ maluerūt. Nā nō solū ꝙba singla sz etiā locutiōes sepe trāstulerunt. q̄ oīno ī latine līngue vsum: si quis consuetudines veterū q̄ latine locuti sunt tenere voluerit trāsire nō pñt. Que aliq̄n itellectui nihil adimūt: sz offendūt tñ eos q̄ plꝰ dele ctanī rebꝰ: cū etiā in eaz signis sua q̄daz ꝓpriaī integritas. Nā soloecismꝰ q̄ dicit nihil aliud ē q̄z cū ꝙba nō ea lege sibi coaptanī: qua coaptauerunt qui ꝓiores nobis nō sine auctoritate aliqua locuti

sunt. Utrū enī inē hoīes an inter hoīb dicaē: ad rez nō ptinet cognitorē. Item barbarism⁹ q̄d aliō est nisi ꝓbū ñ eis lr̄is vl̄ sono enūciatū. q̄ ab eis q̄ latine añ nos locuti sunt enūciari solet? Utz enī ignoscere ꝓducta tercia syllaba vel correpta dicaē. nō mlt̄ū curat q̄ peccatz suis deus vt ignoscat petit: q̄libz mō illō ꝓbum sonare potuerit. Quid est ergo ītegritas locutōis: nisi latine ꝓsuetudis cōseruatio loq̄ntiū vetez autoritate firmata? Sed tñ eo magis inde offendūt hoīes q̄ ifirmiores sunt. z eo sunt ifirmiores q̄ doctiores videri volūt. nō rez sciētia q̄ edificat: sed signoz. q̄ nō inflari difficile est. cū et ipa rez scia sepe cernicē erigat: nisi dīico rep̄mat iugo. Quid enī obest ītellectori: q̄ ita scriptū est. q̄ ē terra in q̄ isti insidēt supz eā: si bona ē aut nec̄z? z q̄ sūt ciuitates in q̄bz ipi ihabitāt ī ipis? Quā locutiōem magz aliene ligue eē arbitror c̄z sensuz aliquē altiorē. Illō etiā qō iaz auferre ñ possum⁹ ō ore cātātiū pp̄'oz. sup ipm aūt floziet sctificatio mea: nihil ꝓfecto snīe detrahit. auditor tñ peritior mallet hoc corrigi vt ñ floziet sz florebit dicerē. Hec q̄c̄z ipedit correctōez nisi ꝓsuetudo cātātiū. Ista g̃ facile ꝓtēni possunt: si q̄s ea cauere noluerit: q̄ sano ītellectui nihil detrahūt. Ait ꝙo illō qō ait apl̄s: quod stultū ē dei sapiēti⁹ est hoīb. z qō infirmū ē dei fortī⁹ ē hoīb. si q̄s in eo grecā locutōem seruare voluisset: vt dicerēt. quod stultū ē dei sapiēti⁹ est hoīm. z qō ifirmū est dei fortī⁹ est hoīm. iret q̄ dē vigilātis lectoris intētio ī snīe ꝓpitatē. sz tñ aliq̄s tardior aut nō ītelligeret: aut etiā puerse ītelligeret. Nō enī tm̄ vicios⁹ locutio est in latina līgua tal': vez z in ambiguitatē cadit. vt q̄si hoīm stultū vl̄ hoīm infirmū sapiēti⁹ vl̄ fortius videat esse c̄z dei. Quā c̄z z illō sapiēti⁹ ē hoīb nō caret ambiguo etiā si soloecismo caret. Utz enī his homīb ab eo qō ē huic homī. an ab his hoīb ab eo qō est ab ꝫ hoīe dictū sit nō apparet nisi illumiatōe snīe. Deli⁹ itaq̄ ōr ita. Sapiēti⁹ est c̄z hoīes: z fortī⁹ ē c̄z hoīes. De ābiguis ātsignis post loq̄mur. nūc de īcognitis agimus. q̄z due forme sūt c̄z tū ad ꝓba pti-net. Nā c̄z aut ignotū ꝓbū facit herere lectorē: aut ignota locutio. Que si ex alienis liguis veniūt: aut q̄rēda sūt ab earū liguaz hoīb: aut ligue ecclē: si z ociū ē z ingeniū ediscēde: aut pluriū īterp̄tū ꝓsa lēda collatio ē. Si aūt ipi⁹ ligue nr̄e alia q̄ ꝓba locutōes c̄z igram⁹. legēdi ꝓsuetudine audiēdiq̄z inotescūt. Alia sane sunt magz mādāda mēorie q̄z illoz ꝓboz locutōnūc̄z genera q̄ ignoram⁹. vt cū vl̄ pitior occurrerit de q̄ q̄ri possint. vl̄ tal' lectio q̄ vl̄ p̄cedētib⁹ vl̄ ꝓseq̄ntib⁹ vl̄ vtrisc̄z oñdat quā vim habeat q̄ ve significet qō ignoram⁹: facile adiuuāte mēoria possim⁹ aniaduertere vl̄ discere: c̄z c̄z tāta ē vis ꝓsuetudis etiā ad discēdū vt q̄ ī scp̄turz sctis qōāmodo nutriti educati c̄z sūt: magz alias locutiōes mirēt: easc̄z min⁹ latinas putēt c̄z illas q̄s ī scp̄turis didicerīt. nec̄z ī latine ligue auctoribz repiunt. Plīmū h̄ q̄z iuuat interp̄tum nūerositas collatis codicib⁹ īspecta atq̄z discussa. tm̄ absit falsitas. Nā codicib⁹ emēdādis ꝑus oz inuigilare solertia eoz: q̄ scripturas diuīas nosse ō̄siderāt: vt emēdatis nō emēdati cedāt. ex vno dūtaxat interp̄tatōis genere veniētes. In ipīs autem interp̄tatōib⁹ italia ceterz ꝑferatur. Nā est verboz tenacior cuz ꝓspicuitate sentētie. Et latinis q̄buslibet emēdādis greci adhibeanť: in quib⁹. lxx. interp̄tuz qō ad vet⁹ testamētū attinet: excellit auctoritas. q̄ tā p oēs pitiores eccl'ias tāta p̄sentia spūssancti interp̄tati esse dicunť: vt os vnū tot hoīm fuerit Qui si vt ferť: multic̄z nō indigni fide p̄dicāt: singl'i cellis etiā singulis separati cū interp̄tati essent. nihil in alicuius eoz codice inuētū est: quod nō ī̄sdem ꝓbis eodēq̄z verboz ordine inueniret in ceteris quis huic auctoritati cōferre aliquid nedū p̄ferre audeat: Si autē cōtulerūt vt vna omniuz ꝓmuni tractatu iudicioq̄z vox fieret: nec sic q̄dē quēq̄z vnū hoīem q̄libet pitia ad emendandū tot senioz doctorūq̄z ꝓsensū aspirare optz aut decz. Quāobrē etiā si aliq̄d alit' in hebraeis exēplaribz inueniť c̄z isti posuerīt: cedendū esse arbitror

diuīe dispēsatōi q̄ p eos facta est: vt libri q̄s gens iudea ceteꝛs ppīis vl̄ religiōe vl̄ inuidia pdere nolebat: crediturīs p dn̄m gentib⁹ mīstra regis ptolomei ptāte tanto ante pderēt. Itaq; fieri p̄t vt sic illi int/ptati sint: quēadmodū ꝯgruere gentib⁹ ille q̄ eos regebat: z q̄ os vnum oīb⁹ fece rat spūsctūs indicauit. Sed tñ vt supi⁹ dixi hoꝛ quoq; iterptū q̄ ꝓbis tenaci⁹ i heserūt collatio nō est inutil ad explanā dam sepe sniaz. Latini g̃ vt dicere cepe/rā codices veteꝛs testamēti si necesse fue/rit grecoꝝ auctoꝛitate emēdādi sūt. z eo rū potissimū q̄ cū septuaginta essent oꝛe vno iterptati esse phibent. Libꝛos autē noui testamēti: si q̄d i latinis varietatib⁹ titubat grecis cedere opoꝛtere nō dubiuz est. z maxime q̄ apō eccl̄ias doctioꝛes et diligētioꝛes repiunt. In trāslatis ꝓsi gnis si q̄ forte ignota cogūt herere lecto rē: partim linguaꝝ notīcia: parti reꝝ iue stigāda sunt. Aliq̄d enī ad silitudinē va let. et pculdubio secretū aliq̄ō insūnuat siloa piscina vbi lauare faciē iussus ē cui ocl̄os dn̄s luto ō sputo facto inunxerat Nō tñ nomen līgue īcognite: nisi euāge/lista interptatus essz tā magn⁹ itellectus lateret. Sic etiā ml̄ta q̄ ab auctoꝛib⁹ eo/rūdē libꝛoꝝ interpta nō sūt nomīa he/brea nō est dubitādū hr̄e nō paruā vim atq; adiutoꝛiū ad soluēda enigmata scri pturaꝝ: si q̄s possit ea iterptari. Nō nō/nll̄i einsdē līgue viri piti nō sane paruū būficiū posteꝛs ꝓtulerūt. q̄ sepata de scri pturis eadē verba oīa iterptati sūt. z q̄d sit adā. q̄d eua. q̄d abꝛaam. q̄d moyses: si ue etiā locoꝝ noīa. q̄d sit hierl̄m: vl̄ syō vl̄ hierico: vl̄ syna. vl̄ liban⁹. vl̄ iozdanis vl̄ q̄cūq; alia i illa lingua sunt incognita nobis noīa. Quib⁹ aptis z iterptatis ml̄/te in scripturis figurate locutiones manife stant. Reꝝ autē ignoꝛātia facit obscuras figuratas locutiones: cū ignoram⁹ vl̄ ani mātiū vl̄ lapidū vl̄ herbaꝝ naturas alia rūve reꝝ. q̄ plerūq; i scripturis silitudinis alicui⁹ gr̃a ponunt. Nā z de serpēte q̄ notū ē totū coꝛp⁹ eius p capite ob iicere feri entib⁹ q̄ntū illustrat sensuz illū q̄ dn̄s iu bet astutos nos esse sic serpētes. vt. s. pro capite nostro q̄ ē christ⁹ coꝛp⁹ poti⁹ p seq̄ntib⁹ offeram⁹. ne fides christiana tā q̄z caput necet i nob: si pcētes coꝛpi nege m⁹ deū. vl̄ illō q̄ p cauerne angustias co artat⁹ depositā veti tunica vires nouas accipe dꝛ: q̄z tū ꝯcinit ad imitādā ipi⁹ ser pētis astutiā. exuēdūq; ipm veterē hois sic apl's dic: vt iduamur nouo. z exuēdū p angustias: dicēte dn̄o. itrate p angustā portā: Ut g̃ notīcia nature serpētis illu strat ml̄tas silitudies q̄s de h aīante scri ptura dare ꝯsuenit. sic ig̃ātia nōnullozū aialiū q̄ nō min⁹ p silitudies ꝯmēoꝛat i/pedit pl̄imū lectoꝛē. Sic lapidū sic her baꝝ vl̄ q̄cūq; tenēt radicib⁹. Nā z carbū culi notīcia q̄ lucet i tenebꝛs ml̄ta illumi nat etiā obscura libꝛoꝝ vbicūq; ppt silī tudinē ponit: z ignoꝛātia berilli vl̄ ada/mātis claudit plerūq; intelligentie foꝛes. Hec aliā ob cāz facile ē itelligere pacē p/petuā significari olee ramuscul⁹ quē re/diēs ad archā colūba ptulit nisi q̄ nou⁹ m⁹ z olei lenē ꝯtactū ñ facile alieno būo recoꝛrūpi: z arboꝛē ipaz frōdere pennis. Multi aūt ppt ignoꝛātiā isopi dū nesci unt quā vim habeat: vl̄ ad purgādū pul monē. vl̄ vt ōꝛ ad saxa radicib⁹ penetrā da cū sit herba breuis atq; hūilis: oino i uenire nō pñt q̄re dictuz sit. Aspges me isopo z mūdaboꝛ. Numeroꝝ etiā impe/rītia ml̄ta facit nō itelligi: trāslate ac my stice posita in scripturis. Ingeniū q̄ppe vt ita dixerim ingenuū nō p̄t nō moueri q̄d sibi velit q̄ z moyses z helyas et ipse dn̄s q̄dragīta dieb⁹ ieiunauerūt: cui⁹ a/ctōis figurat⁹ q̄dam nod⁹ nisi hui⁹ nūe ri cognitōe et cōsideratōe nō soluit. ha/bet enim denariū q̄ter tanq; cognitiones omniū reꝝ intextā tēporib⁹. Quaterna/rio q̄ppe numero z diurna z annua cur/ricl̄a pagūt. Diurna matutinis meridia nis vesptinis nocturnisq; horaꝝ spaciis. Annua ꝑnis estiuis autumnalib⁹ hyemali busq; mēsib⁹. Ad tpm aūt dilectatiōe dū i tpib⁹ viuim⁹ ppt etnitatē i q̄ viuere vo lum⁹ abstinēdū z ieiunādū ē. q̄uis tēpo/rū cursib⁹ ipa nobis insinuet doctria cō/tēnendoꝝ tēpoꝝ z appetēdoꝝ eternoꝝ. Denaro aūt denari⁹ numer⁹ creatoꝛis atq;

creature ſignificat ſciaz. Hã trinitas creatorꝛ ẽ. ſeptenariꝰ añt numerꝰ creaturã i dicat ꝓpt̃ vitã ⁊ coꝛpꝰ. Hã i illa tria ſũt. vñetiã toto coꝛde: tota aĩa: tota mẽte: diligẽdꝰ ẽ deꝰ. In coꝛpe añt q̃ttuoꝛ manifeſtiſſima apparẽt q̃bꝫ ꝓſtat elemẽta. In ß ḡ denario dñ tpaꝛ nob inſinuat. i. q̃ter ducẽ caſte ⁊ ꝓtinẽter a tẽpoꝛ dilectatõne viuere. ß ẽ q̃dragita diebꝫ ieiunare monemur. hoc lex cꝰ ꝓſona ẽ i moyſe: ß ꝓphetia cuiꝰ ꝓſonã gerit helyas. ß ipe dñs monet. q̃ tãꝫ teſtimoniũ habẽs ex lege ⁊ ꝓphetꝫ mediꝰ int̃ illos i mõte tribꝫ diſcipulis vidẽtibꝫ atq; ſtupẽtibꝫ claruit. Deide ita q̃z. quõ q̃nq̃genariꝰ ꝺ q̃dra genario numero exiſtat. q̃ nõ mediocrit̃ i nr̃a religiõe ſacratꝰ ẽ ꝓpt̃ pẽthecoſtẽ. et quõ terduceꝰ ꝓpt̃ tria tpa añ legẽ ſub lege ſub ḡtia. vl̃ ꝓpt̃ nomẽ pr̃is ⁊ filij ⁊ ſpũſcti ad iũcta eminẽtiꝰ ipa trinitate ad purgatiſſime eccl̃ie myſteriũ referat. pueniatq; ad cẽtũ q̃nq̃ginta piſces. q̃s retia pꝰ reſurrectõem dñi i dexterã ꝓtẽ miſſa ceperunt. Ita mltis alijs atq; alijs nũeroꝝ formis q̃dã ſil̃itudinũ i libꝛs ſctis ſecreta pmũt. q̃ ꝓpt̃ numeroꝝ impitiã legẽtibꝫ clauſa ſunt. Hõ pauca etiã claudit atq; obtegit nõnullaꝝ rex muſicaꝝ ig̃ãtia. Hã et de pſalterij et cythare differẽtia q̃dã nõ icõcinne alijs rex figuras aptt. ⁊ decem chordaꝝ pſalteriũ nõ iopportune int̃ doctos q̃z. vtrũ habeat aliq̃m muſice legẽ q̃ ad tãtũ neruoꝝ nũeꝝ cogat. an ꝯo ſi ñ bz eoipo magꝰ ſacrate ſit accipiẽdus ipe numerꝰ. vl̃ ꝓpt̃ decalogũ legꝭ. de q̃ item numero ſi q̃z. nõ niſi ad creatorẽ creaturãq; referẽdꝰ eſt. vl̃ ꝓpt̃ ſupius expoſitũ ipm denariũ. Et ille numerꝰ edificatõis tẽpli cõmemoratꝰ in euãgelio q̃draginta. ſ. ⁊ ſex annoꝝ neſcio q̃d muſicũ ſonat. et relatꝰ ad fabꝛicã dñici coꝛpis: ꝓpt̃ quã tẽpli mẽtio facta ẽ: cogit nõnll̃os hereticos ꝓfiteri filiũ dei nõ falſo ſz vero et bũano coꝛpe indutũ. Et numeꝝ q̃ppe ⁊ muſicã pleriſq; locꝭ i ſctis ſcpturꝭ poſita honoꝛabilit̃ inuenim⁹. Hõ enĩ audiẽdi ſunt errores gentiliũ ſupſtitõnũ: q̃ nouẽ muſas iouis ⁊ mẽoꝛie filias eẽ finxerũt. Refellit eos varro q̃ neſcio vtrũ apũd eoſq; ſcq; taliũ rex doctioꝛ vl̃ curioſioꝛ eẽ poſſit. Dicit enĩ ciuitatẽ neſcio quã. nõ enĩz recolo nomẽ: locaſſe apud treꝭ artifices terna ſimulacra muſaꝝ. q̃ ũ tẽplo apollinis dono poneret: vt q̃ſq; artificũ pulcrioꝛa foꝛmaſſet: ab illo potiſſimũ electa emeret. Itaq; ptigiſſe vt opa ſua q̃z illi artifices eque pulcra explicarẽt: ⁊ placuiſſe ciuitati oẽs nouẽ atq; oẽs emptas eſſe: vt in apollinis tẽplo dedicarẽt. Quibus poſtea dicit heſiodũ poetã impoſuiſſe vocabula. Hõ ḡ iupit̃ nouem muſas genuit. ſz tres fabꝛi ternas crearũt. Treſ añt nõ ꝓpt̃ ea illa ciuitas locauerat. q̃ ĩ ſomnis eas viderat. aut tot ſe cuiuſq; illoꝝ oculis demõſtraturã. ſed q̃ facile erat q̃ aduertere omnẽ ſonũ: q̃ materiem cantilenaꝝ eſt triforme eſſe natura. Aut enĩ edit̃ voce: ſicut eſt eoꝝ q̃ fauciby ſine oꝛgano canũt. aut flatu ſicut tubarũ ⁊ tibiaꝝ. aut pulſu: ſicut in citharis ⁊ timpanis et q̃buſlibet alijs q̃ pcutiendo canoꝛa ſunt. Sz ſiue ita ſe habeat qđ varro retulit ſiue nõ ita. nos tñ nõ ꝓpt̃ ſupſtitiõem ꝓphanã debem⁹ muſicã fugere: ſi q̃d inde vtile ad intelligendas ſanctas ſcripturas rapere potuerimus. nec ad illorum theatricas nugas conuerti: ſi aliq̃d de citharis et oꝛganis quod ad ſpũalia capiẽda valeat diſputem⁹. Hecꝫ eĩ ⁊ litteras diſcere nõ debuim⁹. q̃ eaꝝ reptoꝛẽ dicũt eſſe mercuriũ. aut q̃ iuſticie virtutiq; tẽpla dedicarũt. ⁊ que coꝛde geſtã da ſunt in lapidibꝫ adoꝛare maluerũt. ꝓpterea nobis iuſticia virtuſq; fugienda ẽ Immo vero quiſq; bonꝰ veruſq; chriſtianus eſt dñi ſui eſſe intelligat vbicũq; inuenerit veritatẽ. quã conferẽs ⁊ agnoſcens: etiã i lr̃is ſacris ſupſtitioſa figmẽta repudiet. doleatq; boies atq; caueat q̃ cogtioſcẽtes deũ: nõ vt deũ gl̃ificauerũt: aut gr̃as egerũt: ſed euanuerũt in cogitatõibꝫ ſuis. ⁊ obſcuratũ eſt coꝛ inſipiens eoꝝ. Dicẽtes enĩ ſe eẽ ſapiẽtes ſtulti facti ſunt: ⁊ imutauerũt gl̃iam incoꝛruptibil̃ dei i ſil̃itudinẽ imaginis coꝛrupti bilis homĩs et volucrũ ⁊ quadrupedũ ⁊ ſerpentiũ. Sed vt totum iſtum locum nam eſt maxime neceſſarius: diligentiuſ

explicem⁹. duo sunt genera doctrinaꝝ q̄ in gentilib⁹ etiā moꝛib⁹ exercēt. vnum eaꝝ reꝝ q̄s instituerūt hoīes. alteꝝ eaꝝ q̄s aniaduerterūt iā pactas aut diuīt⁹ institutas. Illō qđ ē ꝑm institutōes hominū: ꝓtim superstitiosū ē: partī superstitiosū nō ē. Superstitiosū ē q̄cq̄d institutuꝫ ē ab hoīb⁹ ad faciēda ꝛ colēda idola ꝓtinēs vl̄ ad colēdā sic̄ deū creaturā ꝓtēve vllaꝫ creature. vl̄ ad ꝓsultatōes ꝛ pacta q̄dam significatōnū cū demōib⁹ placita atq̄ federata: q̄lia sūt molimīa magicaꝝ artiū. q̄ q̄dem ꝓmēoꝛare potī⁹ q̄ꝫ docere assolēt poete. Ex q̄ genere sūt. sꝫ q̄si licētioꝛe vanitate aruspicū ꝛ augurū libꝛi. Ad ħ gen⁹ ꝓtinēt oēs etiā ligature atq̄ remedia q̄ medicoꝝ q̄ꝫ disciplīa ꝓdēnat: siue ī ꝓcantatōibus siue ī q̄busdā not⁹ quas characteres vocāt. siue ī q̄busdā reb⁹ suspēndis atq̄ ligādis vl̄ etiā saltādis q̄ dāmodo nō ad tēperatōez coꝛpoꝝ. sꝫ ad q̄sdā significatōes: aut occl̄tas aut etiā manifestas. q̄ mitioꝛe noīe phīsicā vocāt vt nō q̄si superstitiose īplicare sꝫ natura ꝓdesse videanť. sicut sunt inaures ī sūmo auriū singulaꝝ aut destructōnū ossibus. ansule in digit⁹. aut cū tibi ꝺꝛ singultienti vt dextera manu sinist⁹ pollicē teneas Dis adiūgunť milia inanissimaꝝ obseruatōnū. si mēbꝛū aliq̄ salierit. si iūctim ambulātib⁹ amicis canis aut lapis aut puer medi⁹ incurrerit. atq̄ illō qđ lapidē calcāt: tanq̄ direptoꝛē amicicie min⁹ molestū ē: q̄ꝫ cū inocētē pueꝝ colapho ꝓcutiūt: si pīt ambulātib⁹ incurrerit Sꝫ bellū ē qđ aliq̄ pueri vindicanť a canib⁹. Nā plerūq̄ tā superstitiosi sunt q̄dā vt etiā canē q̄ medi⁹ interuenerit ferire audeāt nō ipune. Nāq̄ a vano remedio cito ille iterdū ꝓcussoꝛē suū ad veꝝ medicū mittit. Dinc sūt etiā illa. Limē calcare cū añ domū suā transit. redire ad lectū si q̄s duꝫ se calciat sternutauerit. redire domū si ꝓcedēs offenderit: cū vest⁹ a soꝛicib⁹ rodit⁹ pl⁹ timere suspitōez futuri mali q̄ꝫ ꝑsens dānū dolere. Un illud elegāter dictū ē catonis. q̄ cū essꝫ ꝓsult⁹ a q̄dā q̄ sibi a soꝛicib⁹ erosas caligas diceꝛ. respōdit illō mōstꝝ nō ee: sꝫ ꝑe mōstꝝ babēdū fuisse: si soꝛices a caligꝫ roderēt. Neq̄ illi ab ħ genere ꝓnitiose superstitiōis segregādi sūt. q̄ genethliaci ꝓpt̄ nataliū dieꝝ ꝓsideratōes: nūc aūt vulgo mathematici vocāt. Nā ꝛ ipi q̄ꝫ nis verā stellaꝝ positiōez: cū q̄s nascit ꝓspectēt. ꝛ aliq̄n etiā puestigēt. tn̄ q̄ ide conāt vl̄ actōes nr̄as vl̄ actōnū euēt⁹ ꝓdicere: nimis errant: et vēdūt impit⁹ hoīb⁹ mirabilē seruitutez. Nā q̄s liber cū ad hmōi mathēaticuꝫ ingressus fuerit: dat pecuniā vt fu⁹ inde exeat: aut mart⁹ aut venet⁹. vl̄ pot⁹ oīm sideꝝ: q̄b⁹ illi q̄ ꝓmi errauerť: errozēq̄ posterꝫ ꝓpinarūt. vl̄ bestiaꝝ ꝓpt̄ similitudinē vl̄ hoīm ad ipos hoīes honozādos ipo suerť vocabl'a. Nō ei mirādū ē cū etiā ꝓpiozib⁹ recētioꝛibusq̄ tpib⁹ sid⁹ qđ appellam⁹ lucifeꝝ honoꝛi ꝛ noī cesar⁹ romani dicare conati sūt. Et fortasse factū essꝫ atq̄ issꝫ ī vetustatē: nisi a via ei⁹ ven⁹ ꝓ occupassꝫ ħ noīs ꝓdiū. neq̄ iure vllo ad heredes trajicerꝫ qđ nūq̄ viua possederat aut possidēdū petiuerat. Nā vbi vacabat loc⁹. neq̄ alic⁹ ꝓꝝ mortuoꝝ hoꝛe tenebať. factū ē qđ ī reb⁹ talib⁹ fieri solꝫ. Ꝓꝛo q̄ntili ei ꝛ sextili mēsib⁹ iulius atq̄ augustū vocam⁹: ꝺ honoꝛib⁹ hoīm iulij cesar⁹ ꝛ augusti cesar⁹ nūcupatos: vt facile q̄ voluerit ītelligat etiā illa sidera ꝓ vanitate: noīa eoꝝ īponētes sideribꝰ: cū ipos sibi mortuos ī celū leuare videbāt Sꝫ quōlibꝫ vocēť ab hoīb⁹: sūt tn̄ sidera q̄ deꝰ īstituit ꝛ ordīauit vt voluit. ꝛ certo⁹ motꝰ illoꝝ q̄ tpa distinguūť atq̄ variāť. Quē motū notare cum q̄s nascit quō se habeat facile ē: ꝓ eoꝝ īnuētas consc̄ptasq̄ regl'as qđ sctā scꝛptura ꝺdem nat dicēs. Si enī tātū potuerūt scire vt possēt estīare seculū: quō ei⁹ dn̄m nō facīli⁹ īuenerūt: Sꝫ ex ea notatōe vellena scētiū moꝛes actus euēta ꝓdicere: magnū erroꝛ ꝛ magꝫ demētia ē. Et apd eos q̄dq̄ talia dediscēdo didicerūt: sine vlla dubitatōe refellit hec superstitio. Costellatōnes enī q̄s vocāt notatio ē sideꝝ: quō se habebant cum ille nasceretur de quo illi

miseri a miserioribꝫ ꝓsulunt. Fieri autez ꝑt vt aliq̄ gemini tā seq̄cit fundant ex v/tero vt interuallū tpis inter eos nullum possit deph̄ēdi: z ꝓstellatōnū numer⁹ an notari. Uñ necesse ē nōnullos geminos easdē hr̄e ꝓstellatōes: cū paria reꝝ vl' q̄s agūt vl' q̄s patiūt euēta nō habeant: sed plerūq̄ ita disparia vt ali⁹ felicissimus: ali⁹ infelicissim⁹ viuat. sicut esau z iacob geminos accepim⁹ natos: ita vt iacob q̄ posterior nascebat manu plātā ꝑcedētis fratris tenēs inueniret. Hoꝝ certe dies atq̄ hora nascētiū alit notari nō posset: nisi vt amboꝝ ꝓstellatio essz vna. Quantū aūt intersit int amboꝝ mores facta labores atq̄ successus: scꝑtura testis est. iā ore oim gentiū ꝓuagata. Neq̄ enī ad rē ꝑtinet qđ dicūt ipm momētū minimum atq̄ angustissimū tpis qđ gemioꝝ partū distermiat mltū valere in reꝝ natura at q̄ celestiū corpoꝝ rapidissima velocitate. Et si enī ꝓcedā vt plurimū valeat: tñ in cōstellatōibꝫ a mathematico inueniri nō pōt. quibꝫ inspect⁹ se fata dicere ꝓfitetur. Q⁹ ergo in ꝓstellatōibꝫ nō iuenit q̄s necesse est vnas inspiciat siue de iacob siue de eius fratre ꝓsulat. quid ei ꝓdest si discat in celo qđ temere secur⁹ infamat. z ñ discat in tabula quā frustra sollicit⁹ intuetur. Quare iste quoq̄ opiniōes q̄busdā rerū signis humana ꝑsumptōne instituntis ad eadē illa q̄si q̄dam cū demonibꝫ pacta et cōuenta referēde sunt. Hinc enī fit vt occulto q̄dā iudicio diuino cupidi malaꝝ reꝝ homies tradant illudēdi z decipiēdi p meritꝫ voluntatū suaꝝ. illudentibꝫ eos atq̄ decipiētibꝫ ꝑuaricatoribus angelis: q̄bꝫ ista pars mundi infima fm pulcerrimū ordinē rerū diuine ꝓuidentie lege subiecta est. Quibꝫ illusiōibꝫ z decꝑtōibus euenit vt istis supstitiosis z pnicio sis diuinatōnū generib⁹ multa ꝑterita et futura dicant. nec alit accidāt q̄bꝫ dicunt. multaq̄ obseruātibꝫ fm obseruationes suas eueniāt: q̄bꝫ implicati curiosiores fiāt: et sese magis magisq̄ inserāt mltiplicibꝫ laqueis pernitiosissimi erroris. Hoc genus fornicatōis anime salubrit diuina scriptura nō tacuit, nec ab ea sic deterruit aīas: vt ꝓpterea talia negaret esse sectāda. q⁹ falsa dicūt a ꝓfessoribꝫ eorū. sed etiā si dixerint vob⁹ inq̄t: z ita euenerit ne credatis eis. Hō enī q⁹ imago samuelis mortui sauli regi vera ꝓnūciauit ꝓpterea talia sacrilegia q̄bꝫ imago illa ꝑsentata ē minus execrāda sūt. aut quia i actibꝫ apl'oꝝ ventriloq̄ femina reꝝ testimoniū phibuit apl'is dñi. iō paulus pecit illi spūi. ac nō poti⁹ feminā illi⁹ demonij correptōe atq̄ exclusiōe mundauit. Oēs igit artes hmōi vl' nugatorie vl' noxie supstitiōis ex q̄dā pestifera societate hominū et demonū: quasi pacta infidelis z dolose amicicie ꝓstituta penitus sunt repudiāda z fugiēda chr̄istiano. nō q⁹ idolū sit aliq̄d vt ait apl's. sz q⁹ q̄ immolant: demonijs immolāt et nō deo. nolo vos socios fieri dēmonioꝝ. Q⁹ aūt ō idolis z deimolatōibꝫ q̄ honori eoꝝ exhibēt dixit apl's: hoc de oibꝫ imagiarijs signis sentiēdū est: q̄ vel ad cultū idoloꝝ vl' ad creaturā eiusq̄ ptes tāq̄ deū colēdas trahūt. vl' ad remediorū aliarūq̄ observatōnum curā ptinēt. que nō sunt diuinitus ad dilectiōem dei z p̄rimi tanq̄ publice ꝓstituta: sed p̄ ꝑuatas appetitōnes reꝝ corpaliū: corda dissipāt miseroꝝ. In oibꝫ q̄ istis doctrinis societas demonū formidāda est atq̄ cauēda. q⁹ nihil cū principe suo diabolo nisi reditū nostrū claudere atq̄ obserare conant. Sic autē de stellis q̄s cōdidit et ordīauit de⁹ humane et deceptorie ꝓiecture ab hoīb⁹ istitute sunt. sic etiā de q̄busdā nascētibꝫ vel quō diuine ꝓuidentie admīstratōne existētibꝫ reb⁹: multi mlta hūanis suspitionibus: quasi regulariť cōiectata litteris mandauerūt. si forte insolite acciderint tāq̄ si mula pariat: aut fulmine aliquid pcutiat. Que omnia tātū valēt q̄ntum ꝑsumptōe animoꝝ q̄si cōmuni q̄dā lingua cū demonibꝫ federata sunt. Que tñ plena sunt oia pestifere curiositatis: cruciātis sollicitudīs: mortifere seruitutis. Hō enī q⁹ valebāt aniaduersa sūt: sz aniaduertēdo atq̄ signādo factū ē vt valerent. Et ideo diuersis dīuersa pꝛouenīunt fm cogitatōnes et ꝓsumptōnes

suas. Illi enī spūs q̄ decipe volūt talia p̄ curāt cuiq̄ q̄libꝫ eū irretitū p̄ suspitiões ⁊ ꝓsensiões ei⁹ videt. Sic enī ꝥbi gratia vna figura lr̄e q̄ decurtatim notat: aliud apud grecos: aliud apd̄ latinos valz: nō natura sz placito ⁊ ꝓsensiõe significādi. ⁊ iō q̄ vtrāq̄ līguā nouit: si hominī greco velit aliq̄d significare scribēdo: mon ī ea significatõe ponit hāc lr̄am ī q̄ eaz ponit cū homī scribit latino. Et betha vno eodēq̄ sono: apd̄ grecos lr̄e apud latinos oleris nomē est. Et cū dico lege ī his duabꝫ syllabis: aliō grec⁹ aliō latin⁹ intelligit. Sicut ergo oēs he significatões p̄ sue cuiusq̄ societatis ꝓsensiõe aniōs mouent: ⁊ qz diuersa ꝓsensio est diuerse mouēt: nec ideo ꝓsenserūt in eas hoīes: quia iā valebāt ad significatōez: sed iō valēt. qz cōsenserūt ī eas. Sic etiā illa signa q̄ bus p̄nitiosa demonū societas compat̄ p̄ cuiusq̄ obseruatõe valēt. Nō manifestissime ostēdit ritus augurū: q̄ ⁊ anteq̄ obseruēt et postea q̄ obseruata signa tenuerit: id agūt ne videāt volat⁹. aut audiāt voces auiū. qz nulla ista signa sūt nisi cōsensus obseruātis accedat. Quibus amputatis atq̄ eradicatis ab aīo christiano: deīceps videde sunt institutões hominū nō supstitiose. i. nō cū demonibus sz cū ipis hoīb⁹ institute. Hāq̄ oīa q̄ iō valēt int̄ hoīes: qz placuit int̄ eos vt valeāt: instituta hoīm sunt. q̄z partim superflua luxuriosaq̄ istituta sunt: partim cōmoda ⁊ necessaria. Illa enī signa q̄ saltā do faciūt histriões: si natura nō instituto ⁊ ꝓsensione hominū valerēt nō p̄mis tēporibus saltāte pantomimo p̄co p̄nūciaret populo carthaginis: q̄d saltator velle intelligi. Nō adhuc m̄lti meminerūt senes: quoz relatu hec solemus audire. Quod ideo credēdū est. qz nūc quoq̄ si q̄s theatrū taliū nugaz imperit⁹ intrauerit: nisi ei dicat ab altero q̄d illi motus significēt frustra tot⁹ intēt⁹ ē. Appetūt tñ oēs q̄ndā silitudinē in significādo: vt ipa signa q̄ntū possunt rebꝫ q̄ significāt silia sint. Sed qz m̄lt̄z modis silē aliq̄d alicui p̄t esse. nō ꝓstāt talia signa int̄ hoīes nisi cōsensus accedat. In picturis vero ⁊ statuis cetisq̄ hmōi simulatis opibus marīe peritoz artificū nemo errat cū silia viderit: vt agnoscat q̄bꝫ sint rebꝫ silia. Et h̄ totū gen⁹ inter supflua hoīm instituta numerādū est: nisi cū interesset q̄d eoz q̄ de causa: et vbi ⁊ qñ ⁊ cui⁹ autoritate fiat. Milia deniq̄ fictaz fabularz ⁊ falsaz quaz mēdacijs hoīes delectant hūana istituta sūt. Et nulla magis hoīm ꝓpa q̄ a seipis hñt estimāda sunt q̄q̄ falsa atq̄ mēdacia. Cōmoda vero ⁊ necessaria hominū cū hoīb⁹ instituta sūt quecūq̄ in habitu vl̄ cultu coꝛpis ad se pus vl̄ honoꝛes discernēdos differentia placuit vt innumerabilia genera significatōnū sine quibꝫ hūana societas: aut ī oīno: aut min⁹ cōmode geri⁊: quecq̄ ī pōderibus atq̄ mēsuris et nūmoꝛ impsiōnibꝫ vel estimatiōibꝫ sua cuiq̄ ciuitati populo sunt ꝓpria: et cetera huiusmodi. Que nisi hominū instituta essent: nō ꝓ diuersos ppl̄os varia essent. nec ī ipis popul̄ singulis ꝓ arbitrio suoz p̄ncipum mutarent. Sed hec tota pars hūanoz instituto:ū que ad vsū vite necessariū ꝓficiunt: nequaq̄ est fugiēda christiano. imo etiā q̄ntū satis est intuēda mēoriaq̄ retinenda. Adumbꝛata enī quedaz ⁊ naturalibꝫ vtcūq̄ similia hoīm institua sūt. quoz ea que ad societatē vt dictū est demonū ptinent: penitus repudianda sunt ⁊ detestāda. Ea vero que hoīes cū hominibꝫ habēt assumēda: inq̄ntū non sunt luxuriosa atq̄ supflua: et marie literaz figure: sine q̄bꝫ legere nō possum⁹. linguarūq̄ varietas q̄ntuz satis est: de q̄ supius disputauim⁹. Ex eo genere sūt etiā note: quas q̄ didicerint ꝓprie ia notarij appellant. Utilia sūt ista: nec discutitur illicite. nec supstitiose implicāt: nō ꝛum generāt si tm̄ occupent vt rebꝫ maioꝛibus ad quas adipiscēdas seruire debent nō sint impedimēto. Jam vero illa que nō instituēdo. sed aut trāsacta ep̄ibꝫ aut diuinitus instituta inuestigādo hominēs ꝓdiderunt vbicunq̄ discant non sunt hominū instituta exīstimāda. Quoꝛū alia sunt ad sensus coꝛpis. alia ꝙ ad rationē animi ptinētia. Sed illa q̄ sensu

corporis attingunt: vl narrata credim⁹ vl demõstrata sentim⁹: vl expta cõici/mus. Quicqd igit de ordine tẽpoꝝ trãs actoꝝ iudicat ea q̃ appellant hystoria pli muꝝ nos adiuuat ad sctos libros intelli gendos. etiã si pter eccliaꝝ puerili erudi tõne discat. Nam ꝛ p olympiadas et p consulũ noia multa sepe q̃runt a nobis. ꝛ ignorãtia cõsulatus q̃ natus est dñs: vl q̃ passus est nõnullos coegit errare: vt putaret q̃dragintaser annoꝝ etate pas sum esse dñm. qz p tot annos edificatuz esse tẽplũ dictũ est a iudeis: qõ imaginẽ dñici corpis habebat. Et annoꝝ quidez fere triginta baptizatũ esse retinem⁹ au/ctoritate euãgelica. Sed postea q̃t ãnos in hac vita egerit. q̃q̃ textu ipo actõnũ ei⁹ animaduerti possit tñ ne aliũde cali/go dubitatõis oriat: de hystoria gentiuꝝ collata cũ euãgelio liqdi⁹ certiusq̃ colli git. Tũc enĩ videbit nõ frustra dictuz eẽ q̃dragintaser annis tẽplũ edificatum sit: vt cũ referri iste numer⁹ ad etatẽ dñi nõ potuerit: ad secretiorẽ instructõnem bũani corpis referat quo indui ppẽ nos nõ dedignatus est vnic⁹ dei fili⁹ p quez facta sunt oia. De vtilitate autẽ hystorie vt omittã grecos quantã noster Ambro sius questionẽ soluit calũniantib⁹ plato/nis lectoribus et dilectoribus: q̃ dicere ausi sunt oẽs dñi nostri iesu christi sentẽtias q̃s mirari ꝛ p̃dicare cogunt de platonis libris eũ didicisse: quoniã longe ante hu manũ aduentũ dñi platonẽ fuisse negari nõ pt. Nonne memorat⁹ epus p̃sidera ta hystoria gentiũ: cũ platonẽ reppisset hie remie pphete tẽpib⁹ pfectũ fuisse in egy ptũ: vbi tũc ille pphet⁹ erat: pbabili⁹ eẽ ostẽdit: q̃ plato poti⁹ nris lris p hieremi am fuerit imbut⁹: vt illa possz docere vl scribere q̃ iure laudant? Ante lras enim gentis hebreoꝝ in q̃ vni⁹ dei cult⁹ emi/cuit: ex qua fm carnez venit dñs noster. ne ipe q̃dẽ pitagoras fuit. a cui⁹ posterz platonẽ theologiã didicisse isti asserunt Ita p̃sideratis tp̃ib⁹ sit mlto credibiliuꝰ istos poti⁹ de lris nostris habuisse q̃cun q̃s bona ꝛ vera dixerũt: q̃q̃ de platõis do mino nostro ihesum christũ qõ dementissi mũ est credere. Narratõne aũt hystorica cũ p̃terita etiã hoim instituta narrãtur. nõ inter hũana instituta ipa hystoria nu merãda est: quia iã que trãsierũt: nec ifecta fieri possunt: in ordie tẽpoꝝ habẽda sunt. quoꝝ ẽ p̃ditor ꝛ admĩstrator deus. Aliud est ei facta narrare: aliꝰ docere fa/ciẽda. Hystoria facta narrat fidelit atq̃ vtiliter: libri autẽ aruspicũ et quecq̃ simi les lre facienda vl obseruãda intẽdũt do cere monitoris audacia nõ iudicis fide. Est etiã narratio demõstratõi silis: q̃ nõ p̃terita sed p̃ntia indicãt ignarꝫ. In quo genere sunt q̃cunq̃ de locoꝝ situ: natu/risq̃ animaliũ: lignoꝝ: lapidũ: herbarũ: aliorũve corpa scripta sũt. De q̃ genere supi⁹ egim⁹. candẽq̃ cognitõz valere ad enigmata scpturaꝝ soluẽda docuim⁹. ñ vt p q̃busdã signis adhibeant: tanq̃ ad remedia vl ad machinamẽta supstitõnis alicui⁹. Hã ꝛ illõ gen⁹ iã distinctũ ab ꝟ li cito ꝛ libero sepauim⁹. Aliꝰ est enĩ dice/re: tritã istã herbã si biberis vẽter nõ do lebit. et aliud ẽ dicere. istã herbaz collo si suspẽderis vẽter nõ dolebit. Ibi enĩ p/bat⁹ otẽperatio salubris: hic significatio supstitiosa dãnatur. Quãq̃ vbi p̃canta tões et inuocatões ꝛ caracteres nõ sunt. plerũq̃ dubiũ est vtrũ res q̃ alligat aut quõ adiũgit sanãdo corpi vi nature va/leat quod libere adhibendũ ẽ: an signifi/catiua quadã obligatõe pueniat. Quod tãto prudenti⁹ oportz cauere christianũ q̃nto efficaci⁹ pdesse videbit. Sz vbi la tet: qua causa q̃d valeat: quo aĩo q̃sq̃ v/tatur interest dũtaxat in sanãdis vl tẽpe randis corpib⁹. siue in medicina siue i a/gricultura. Sideꝝ autẽ cognoscẽdoruz nõ narratio sed õmõstratio est. q̃z ppau ca scriptura memorat. Sicut aũt plu rimis notus est lune cursus: q̃ etiã ad pas sionẽ dñi anniuersarie celebrãdã solẽnit adhibetur. sic paucissimis ceteroꝝ quo/q̃ sydeꝝ: vl ortus vl occasus: vl alia q̃li bet momẽta sine vllo erroꝛe sunt notissi/ma. Que p seipam cognitio q̃q̃ supsti/tiose nõ alliget: nõ multũ tñ ac ppe nihil adiuuat tractatõez diuinaꝝ scripturaꝝ: ꝛ infructuosa intentõne pl⁹ impedit. Et

qz familiaris est pnitiosissimo errori fa/
tua fata cantantiū: ꝯmodi⁹ honestiusqꝫ
ꝓtēnit. Habz autē ꝓter demōstratōez ꝑ
sentiū etiā ꝑteritoꝝ narratōni sil'e aliq̄d:
qō a ꝑsenti positiōe motuqꝫ sydeꝝ et in
ꝑterita eoꝝ vestigia regularit licz recur/
rere. Habet etiā futuroꝝ regulares cōie
cturas nō suspiciosas z abomiosas: sed
ratas et certas. nō vt ex eis aliq̄d trabe/
re in nr̄a fata et euētus tēptem⁹: q̄lia ge/
nethliacoꝝ deliramēta sunt. sed q̄ntum
ad ipa/ ptinet sidera. Hā sicut is q̄ cōpu
tat lunā cū hodie inspexerit quota sit: et
ante q̄slibz ānos quota fuerit. z post q̄s/
libet annos q̄ta futura sit ꝑt dicere. sic ō
vnoq̄qꝫ sideꝝ q̄ ea perite ꝯputāt rūdere
ꝯsueuerūt. De q̄ tota cognitōe q̄ntuz ad
ei⁹ vsum attinet q̄d mihi videret apui.
Artiū etiā ceteraꝝ q̄bo aliq̄d fabricak: vl'
qō remaneat post opatōez artific' ab il/
lo effectū: sicut dom⁹ z scamnū: et vas a/
liqō: atqꝫ alia huiuscemodi. vl' q̄ minist
riū quoddā exhibēt opanti deo sic medi
cina z agricl'tura z gubernatio. vl' quaꝝ
oīs effectus est actio. sic saltatōnū et cur
suū z luctaminū. baꝝ ergo cūctaꝝ artiū
de ꝑterit' expimēta faciūt etiā futura cō
ñci. Hā null⁹ eaꝝ artifex mēbra mouet i
opando: nisi ꝑteritoꝝ memoriā cū futu
roꝝ expectatōne ꝯtexat. Haꝝ aūt cogni
tio tenuit' i ipa hūana vicia cursimqꝫ v/
surpāda est: nō ad opandū nisi forte offi
ciū aliqō cogat de q̄ nūc agim⁹. sed ad ī
dicādū: ne oīno nesciamus q̄d scriptura
velit īsinuare cū de his artib⁹ aliqs figu
ratas locutōes inserit. Restāt ea q̄ nō ad
coꝝpis sensus: sed ad rōem animi ptinēt.
vbi disciplina regnat disputatōis z nu/
meri. Sz disputatōis disciplina ad oīa
genera q̄stionū: q̄ in l'ris sctis sunt pene/
trāda et dissoluēda pl'imū valet: tm̄ tibi
canēda est libido rixādi: z pueril' quedaz
ostētatio decipiēdi aduersariū. Sūt enī
ml'te q̄ appellant' sophi'mata falsa ꝯclu/
siones rōnū: et plerūqꝫ ita veras imitan
tes: vt nō solū tardos sz ingenioſos etiā
min⁹ diligēter attētos decipiāt. Propo
suit enī q̄dā dicēs ei cū quo loq̄bat. Nō
ego sum tu nō es. Ait ille ꝓsensit. Uex ei
erat ex pte. vl' eoipo q̄ iste insidiosus: ille
simplex erat. Tūc iste addidit. Ego aūt
hō sum. Hoc q̄z cū ab illo accepiss: con
clusit dicēs. Tu igit' nō es hō. Nō gen⁹
captiosaꝝ ꝯclusionū scptura q̄ntū exisli
mo detestat' illo loco: vbi dictuz est. Qui
sophistice loquit' odibil' est. Quāq̄ etiaz
sermo nō captiosus: sed tñ abūdanti⁹ q̄z
grauitatē decet ꝟboꝝ ornamēta ꝓsectaꝫ
sophistic⁹ dicit. Sunt etiā ꝟe ꝯnexiōes
ratiocinatōnis falsas habētes sentētias
q̄ ꝓsequūt' errorē illi⁹ cū q̄ agit'. Que ta/
men ad ꝟ inferunt' a bono z docto hoie:
vt in his erubescēs ille cui⁹ errorē conse
quūt': eūdem relinq̄t errorē. Quia si i eo
manere voluerit: necesse ē vt etiā illa que
dānāt tenere cogat'. Nō enī ꝑa inferebat
apl's cū diceret. neq̄ chr̄ist⁹ resurrexit. et
illa alia inanis est ꝓdicatio nr̄a. inanis ē
z fides nr̄a. z deīceps alia q̄ oīno falsa
sūt. qz et chr̄ist⁹ resurrexit: z nō erat ina/
nis ꝓdicatio eoꝝ q̄ hoc annūciabant. nec
fides eoꝝ q̄ hoc crediderāt: sed ista falsa
fissime ꝯnectebant' illi sentētie q̄ dicebā
tur nō esse resurrectiōez mortuoꝝ. Istis
aūt falsis repudiat' q̄m ꝑa erāt si mortui
nō resurgūt: ꝓseq̄ns erit resurrectio mor
tuoꝝ. Cū ḡ sint ꝟe ꝯnexiones nō solū ve
raꝝ: sed etiā falsaꝝ sentētiaꝝ. facile ē veri
tatē cōnexionū etiā in scolis illis discere
que ꝑter eccl'iam sunt. Sentētiaꝝ autez
ꝟitas in sanctis libris eccl'iasticis inue/
stiganda est. Ipa tñ veritas ꝯnexionuz
nō instituta sz aniaduersa est ab hoib⁹ et
notata. vt eā possint vl' discere vl' docere.
Hā est in rerū rōe ꝑpetua z diuinitus
instituta. Sicut enī q̄ narrat ordinē tem
porū: nō ea ipe cōponit: et locoꝝ sit⁹ aut
naturas aialiū vl' serpētiū vl' lapidū qui
ostēdit: nō res ostendit ab hoib⁹ institu/
tas. et ille q̄ demōstrat sidera eorūqꝫ mo
tus: nō a se vl' ab homine aliquo rem in/
stitutā demonstrat. sic etiā qui dicit cuz
falsum est qō conseq̄tur necesse ē vt falsū
sit quod p̄cedit. verissime dicit: neqꝫ ipse
facit vt ita sit. sz tamē ita esse demōstrat.
Ex hac regula illud est quod de aposto
lo paulo cōmemoratum⁹. Precedit enim
nō ee resurrectōnē mortuoꝝ: qō dicebāt

illi:quoꝝ errorē destruere volebat apls. Porro illā sentētiā pcedentē: q̄ dicebant nō esse resurrectōez mortuoꝝ:necessario sequit.neq; chriſt⁹ resurrexit. Hoc autē qđ sequit falsū est.chriſt⁹ enī resurrexit. Falsū est ergo ꝛ qđ pcedit. Precedit aūt nō esse resurrectōnē mortuoꝝ. Est ergo resurrectio mortuorū. Qđ totū breuiter ita dicit. Si nō est resurrectio mortuoꝝ neq; chriſt⁹ resurrexit .chriſt⁹ aūt resurrexit. est ergo resurrectō mortuoꝝ. Hoc ergo vt pseq̄nti ablato auferat etiā necessario qđ pcedit:nō instituerūt hoīes:sed ostenderūt. Et hec regula ptinet ad vitatem pnexionū:nō ad veritatē sentētiaꝝ. Sed in hoc loco de resurrectōe cū agere tur:ꝛ regla pnexiōis vera est: ꝛ ipa i pclusione sentētia. In falsis autē sentētijs cō nexionis veritas est isto mō. Faciamus aliquē pcessisse:si aial est cochlea vocem habz. Hoc pcesso cū pbatū fuerit vocez cochleā nō habere.q̄m pseq̄nti ablato illud quod pcedit auferet.cōcludit nō esse aial cochleā. Que sentētia falsa est: sed ex pcesso falso vā pclusiōis cōnexio. Veritas itaq; snīe p seipam valet: veritas aūt pnexiōis ex eis cū quo agit opione vl cōcessiōe psistit. Ideo aūt vt supra diximꝰ inferet vera cōnexione qđ falsū ē. vt eum cui⁹ errorē corrigere volumꝰ pēiteat cōcessisse pcedentia quoꝝ pseq̄ntia videt eē respuenda. Jam hinc intelligere facile ē sicut in falsis sentētijs veras :sic in veris sentētijs falsas pclusiōes esse posse. Fac enī aliquē pposuisse. Si iustꝰ est ille bonus ē. ꝛ esse cōcessum. Deinde assumpsisse.nō est aūt iustus. Quo itē cōcesso:ituliſſe pclusionē. Nō ē igit bonus. Que tā ꝛ si vera sunt oīa:nō tñ in vera regula cōclusiōis. Non enim sicut ablato pseq̄nti auferet necessario qđ pcedit. ita etiā ablato pcedēti auferet necessario qđ sequit. quiā verꝝ ē cū dicimꝰ. Si orator ē: hō ē. Ex qua ppositōe si assumamꝰ.nō ē autē orator.nō erit cōseq̄ns cū intuleris .non est igit homo. Quapropter aliud ē nosse regulas cōnexionū.aliud sentētiaꝝ veritatē. In illis discit q̄d sit cōsequens.q̄d nō cōsequens.q̄d repugnās. Cōsequēs est.si orator ē:homo ē. Incōseq̄ns .si hō est:orator ē. Repugnās.si hō ē: q̄drupes est. Dic ergo de ipa cōnexiōe iudicatur. In veritate aūt sentētiaꝝ:ipe p se sententie nō eaꝝ cōnexio psiderāda ē. Sz verꝝ certisq; sentētijs: cū incerte vā cōnexiōe iungunt:etiā ipe certe fiāt necesse ē. Qui dā aūt sic se iactāt cū vitatē pnexionū dicerint:q̄si sentētiaꝝ ipa sit veritas. Et rursus. Quidā plerūq; retinētes veram sentētiā:male se cōtemnūt:qz leges conclusiōis ignorāt. Cuz melior sit q̄ nouit esse resurrectōnē mortuoꝝ:q̄ ille q̄ ñ nouit pseques esse. vt si resurrectio mortuorū nō ē:neq; chriſt⁹ resurrexit. Itē sciētia diffiniēdi:diuidēdi atq; partiēdi q̄ q̄ rebꝫ falsis plerūq; adhibeat.ipa tñ falsa nō est.neq; ab hoīb⁹ instituta: sz ī rerū rōe compta. Nō enī quia ꝛ fabul suis eam poete.ꝛ opiniōibꝫ erroris sui vl falsi philosophi vel etiā heretici: hoc ē falsi christiani adhibere cōsueuerūt :ppterea falsum ē.neq; in diffiniēdo neq; in diuidendo aut partiēdo aliq̄d pplectendū eē qđ ad rem ipam nō ptinet .aut aliq̄d qđ ptinet pterendū. Hoc verꝝ est etiā si ea q̄ diffiniunt aut distribuunt vera ñ sint. Nā ꝛ ipm falsum diffinit cū dicimꝰ. falsum esse significationē rei nō ita se habētis vt significat:siue aliq̄ alio mō . Que diffinitio vera est:q̄uis falsuz verū esse nō possit: Possumꝰ etiā diuidere dicētes duo eē genera falsi. Unū eoꝝ q̄ oīno esse nō possunt. Alterū eoꝝ q̄ nō sunt q̄uis esse possint . Nā q̄ dicit septez ꝛ tria vndecim esse.id dicit qđ oīno esse nō pt. Qui vo dicit kalēdis vbi gra pluisse tā ꝛ si factū nō sit:id tamē dicit qđ fieri potuit. Diffinitio igit et diuisio falsoꝝ pōt esse vtissima. q̄uis falsa ipa vtiq; vā non sint. Sunt etiā quedā pcepta vberioris disputatōis que iā eloquētia noīat. que nihilominus vera sunt q̄uis eis possint etiā falsa psuaderi. Sed quia ꝛ vā possunt.nō est facultas ipa culpabilis: sz ea male vtentiū puersitas. Nā neq; hoc ab hoīb⁹ institutū est. vt veritatis expsio concilīet auditorē.aut vt facile quod intendit insinuet breuis et apta narratō:

ꝛ varietas eius sine fastidio teneat intentos. et cetere huiusmodi obseruatões. q̃ siue in falsis siue ī veris causis vere sūt. tamē inquantū vl̃ sciri vel credi aliq̃d faciunt: aut ad expetendū fugiendū ve animos mouēt: ꝛ inuente potiꝰ q̃ ita se habeant q̃ꝫ vt ita se haberēt institute. Sed hec pars cū discit magis vt p̃feramꝰ ea que intellecta sunt: q̃ꝫ vt intelligamꝰ adhibenda est. Illa ꝥo cõclusionū ꝛ diffinitionū ꝛ distributõnū plurimū intellectorē adiuuat: tm̃ absit error q̃ videntur homies sibi ipam beate vite veritatē dicisse: cū ista didicerint. q̃ꝫ q̃ plerūq̃ accidat vt faciliꝰ homines res eas asseq̃nt ꝓpter quas asseq̃ndas ista discunt: q̃ꝫ taliū p̃ceptoꝝ nodosissimas et spinosissimas disciplinas. Tanq̃ si q̃spiā dare volens p̃cepta ambulādi: moneat nō esse leuandū pedē posteriorē nisi cū posuerit ꝓ orē. deinde minutatim quēadmodū articuloꝝ et poplitū cardines oporteat mouere describat. Vera enī dicit. nec aliter ambulari potest. ſz faciliꝰ homies ℞ faciendo ambulāt: q̃ꝫ aniaduertūt cū faciūt: aut intelligūt cū audiūt. Qui aūt ambulare nō possunt: mlto minꝰ ea curant q̃ nec expiendo possūt attēdere. Itaq̃ plerūq̃ citiꝰ ingeniosus videt nō esse rataꝫ ꝯclusiõem: q̃ꝫ p̃cepta eiꝰ capit. tardꝰ aūt nō eā videt: ſz multo minꝰ quod de illa p̃cipit. Magisq̃ in his oĩb ipa spectacula veritatis sepe delectāt: q̃ꝫ ex eis ī disputādo aut iudicando adiuuamur: nisi forte q̃ exercitatioꝝ reddūt ingenia. si etiam malignioꝝ aut inflatioꝝ nō reddāt. ℞ est. vt aut decipe ſimili sermõe atq̃ interrogatõib ament. aut aliq̃d magnū quo se bonis atq̃ innocētib anteponāt se assecutos putēt q̃ ista didicerūt. Jam ꝥo numeri disciplina cuilibz tardissimo clarū est q̃ nō sit ab homīb instituta. ſz potius indagata atq̃ inuēta. Nō enī sicut p̃mā syllabā italie quā breuē ꝓnūciauerūt veteres: voluit virgiliꝰ: ꝛ lōga facta est. ita quisq̃ facere poterit cū voluerit: vt ter tria aut nō sint nouē: aut non possint efficere q̃dratā figurā. aut nō ad ternariū numeꝝ tripla sint. ad senarium sextupla. ad nullū dupla. q̃ intelligibiles numeri semissem nō habēt. Siue ergo in scip̃is cõsiderenk. siue ad figuraꝝ aut sonorū aliarūve monitionū legesi numeri adhibeank: incõmutabiles regulas habēt. neq̃ vllo mõ ab hoĩb institutas: sed ingenioſoꝝ sagacitate cõptas. Que tñ omnia q̃sq̃s ita dilexerit: vt iactare se inter impios velit: ꝛ nō potiꝰ q̃rere vnde sint vera que tātūmodo vera esse p̃sense rit. ꝛ vnde q̃dam nō solū vera: ſz etiā icõmutabilia: q̃ incõmutabilia esse ꝓphēderit. ac sic ab specie coꝝpoꝝ vsq̃ ad hūanā mentē ꝓueniēs: cū ꝛ ipam mutabilē inuenerit: q̃ nūc docta nūc indocta sit: ꝓstituta tñ inter incõmutabilē supra se ꝓitates ꝛ mutabilia infra se cetera ad vnius dei laudē atq̃ dilectõem cūcta ꝓuertere: atq̃ cuncta esse cognoscit: doctꝰ videri p̃t: sapiens aūt nullo mõ. Quãobrē videk mihi studiosis ꝛ ingeniosis adolescētib et timentib deū. beatāq̃ vitam querētib salubriter p̃cipi. vt nullas doctrinas q̃ p̃ter ecclesiā christi exercenk: tanq̃ ad beatam vitā capessendā secure sequi audeant. sed eas sobrie diligēterq̃ ꝺiudicēt. et si quas inuenerint ab hoĩb institutas varias ꝓpter diuersam volūtatē instituentiū. ꝛ ignotas ꝓpter suspitiões errātiū. maxime si habeāt etiā cū demonib vnitā societatē q̃ quarundā significatõnuꝫ q̃si q̃dam pacta atq̃ ꝛmenta: repudient penit⁹ ꝛ detestenk. alienēt etiā studium a supfluis ꝛ luxuriosis hominū institutis. Illa vero instituta hominū q̃ ad societatem cõuiuentiū valent ꝓ ipa huius vite necessitate nō negligant. In ceteris aūt doctrinis q̃ apud gētes inueniūt ꝑter bistoriā rerū vel ꝑteriti tpis vel p̃sentis ad sensus coꝝpis ptinētiū. quib etiā vtiliū artiū coꝝpaliū experimenta ꝛ cõiectarea numerank. ꝛ ꝑter ratõem disputatõis et numeri nihil vtile esse arbitroꝝ. In q̃b oĩb tenēdū est ne q̃d nimis ꝛ maxime in his que ad coꝝpis sensus ptinēt ria volūntur tempib et cõtinenk locis. Sic autē q̃dā de verbis oĩb et noĩb hebreis ꝛ syris et egyptijs. vl̃ si qua alia lingua in scripturis sctis inueniri p̃t: q̃ in eis

sine interp̄tatõe sunt posita fecerũt vt ea sep̄atim interp̄tarent. ⁊ quod eusebi⁹ fecit de tempoꝝ hist̄oria ꝓpter diuinoꝝ libroꝝ questiões que vsuꝫ ei⁹ flagitant. qđ ergo hi fecerũt de his reb⁹: vt non sit necesse chr̄istiano in multis ꝓpter pauca laborare. sic video posse fieri si quẽ eorũ qui possũt benigna sane operã fraterne vtilitati delectet ꝑpendere. vt q̄scunq; terraꝝ locos: que ve anialia vl herbas atq; arboꝝ siue lapides vl metalla incognita: speciesq; q̄libet scriptura ꝑmonstrat: ea generatim digerẽs sola exposita litteris mãdet. Potest etiã de numeris fieri: vt eoꝝ tm̄modo numeroꝝ exposita ratio cõscribat: quos diuina scriptura meminit. Quoꝝ aliqua aut oĩa forte iaꝫ facta sunt. sicut mlta que a bonis doctis q; chr̄istianis elaborata atq; conscripta arbitramur ñ iuenim⁹. sꝫ siue ꝓpter turbas negligentiũ: siue ꝓpter inuidoꝝ occultatões latẽt. Qđ vtrũ de rõe disputã di fieri possit ignoro. Et videt mihi fieri nõ posse. quia p totũ textũ scripturaruꝫ colligata est neruoꝝ vice. Et ideo magis ad ambigua soluẽda ⁊ explicãda de q̄b⁹ post loq̄mur legẽtes adiuuat: q; ad incognita signa ꝺ quib⁹ nũc agim⁹ cognoscẽda. Philosophi aũt q̄ vocant si qua forte vera ⁊ fidei nostre accõmoda dixerũt. maxime platonici. nõ solũ formidãda ñ sunt sed ab eis etiã tanq; iniustis possessoribꝰ in vsũ nostrũ vendicãda. Sicut enĩ egiptũ nõ solũ idola habebãt et onera grauia que popul⁹ isr̄l detestaret ⁊ fugeret: sed etiã vasa atq; ornamẽta de auro ⁊ argẽto ⁊ vestẽ: q̄ ille ppl's exiẽs ꝺ egipto sibi poti⁹ tanq; ad vsum meliorem clanculo vẽdicauit: nõ auctoritate ꝓpria: sed p̄cepto dei ipis egiptijs nesciẽter cõmodantib⁹ ea quib⁹ nõ bñ vtebant. Sic doctrine oĩs gentiliũ nõ solũ simulata ⁊ superstitiosa figmẽta: grauesq; sarcinas supplicanei laboris habẽt. q̄ vnusq̄sq; nostrũ duce chr̄isto de societate gentiliũ exiens debꝫ abominari atq; deuitare. sꝫ etiã liberales disciplinas vsui vitatis aptiores: et quedã morũ p̄cepta vtilissima cõtinent. deq; ipo vno deo colẽdo nõnulla vera inueniunt apd̄ eos. quod eoꝝ tãq; aurũ et argentũ: qđ nõ ipi instituerũt: sꝫ dequibusdã q̄si metallis diuĩe puidẽtie que vbiq; infusa est eruerunt: ⁊ q̄ ꝑuerse atq; iniuriose ad obsequia demonũ abutũtur. cũ ab eoꝝ misera societate sese aĩo separat: debꝫ ab eis auferre chr̄istian⁹ ad vsum iustũ p̄dicãdi euãgelij. Uestẽ quoq; illoꝝ. i. hominũ q̄dem institutа: sed tñ accõmodata hũane societati: qua i hac vita carere nõ possum⁹. accipe atq; habere licebit i vsuꝫ ꝑuertẽda chr̄istianũ. Aã q̄d aliud fecerũt multi boni fideles nr̄i? Nõne aspicimus q̄nto auro ⁊ argento ⁊ veste suffarcinatus exierit de egypto cy ꝓanus doctoꝝ suauissim⁹. ⁊ martyr btissimus? Quãto lactãtius? Quãto victorinus optat⁹ hylari⁹? Ut ꝺ viuis taceã: q̄nto innumerabiles greci? Qđ p̄ioꝝ ipe fidelissim⁹ dei famul⁹ moyses fecerat. de q̄ scriptũ est q⁹ erudit⁹ fuerit omi sapiẽtia egyptioꝝ. Quib⁹ omnib⁹ viris superstitiosa gentiũ cõsuetudo ⁊ maxime illi tpibus cũ chr̄isti iugũ decutiẽs chr̄istianos ꝑsequebat. disciplinas q̄s vtiles habebat nunq; cõmodaret: si eas in vsũ vni⁹ dei colẽdi: quo vanus idoloꝝ cult⁹ extingueret: ꝑuersum iri suspicaret? Sꝫ dederunt aurũ et argentũ ⁊ vestẽ suã exeunti populo dei de egypto nesciẽtes quẽadmodũ illa que dabãt in chr̄isti obsequiũ redderent. Illud enĩ in exodo factuꝫ sine dubio figuratũ est: vt hoc p̄signaret qđ sine p̄iudicio alteri⁹ aut paris aut melioris itelligẽtie dixerim. Sed ꝟ mõ istructus diuinaꝝ scripturaꝝ studiosus: cuꝫ ad eas scrutãdas accedere cepit: illꝺ apostolicũ cogitare nõ cesset. Sciẽtia inflat: charitas edificat. Ita enĩ sentit q̄ vis de egypto diues exeat. tñ nisi pasca egerit saluũ se esse ñ posse. Pasca aũt nostrũ immolat⁹ est chr̄ist⁹. Nihilq; magis imolatio chr̄isti nos docet q̄ illꝺ qđ ipe clamat tanq; ad eos q̄s in egypto sb pharaone videt laborare. Uenite ad me oĩes q̄ laboratis et onerati estis ⁊ ego reficiã vos. Tollite iugũ meũ sup vos: ⁊ discite a me: qꝛ mitis sum et hũilis corde: ⁊ iuenietis req̄em animab⁹ vestris. Juguꝫ

enī meū ſuaue eſt: ⁊ ſarcina mea leuis eſt Quibꝫ niſi mitibꝫ et humilibꝫ corde q̄s nō inflat ſcīētia: ſꝫ charitas edificat? Demīerint ergo eoꝝz qui paſca illo ꝓtēpore ꝑ vmbrā imaginariā celebrabāt: cū ſignari poſtes ſanguine agni iuberēt: iſopo fuiſſe ſignatos. Hec herba mitis et humil' eſt: nihil fortiꝰ et penetrabiliꝰ eiꝰ radicibꝫ: vt in charitate radicati et fūdati poſſimus cōprehēdere cū oīibꝫ ſctis que ſit latitudo et longitudo ⁊ altitudo ⁊ pfundū. id ē crucē dñi. cuiꝰ latitudo dicit in trāſuerſo ligno quo extendunt manus. longitudo a terra vſq; ad ipam latitudinē quo a manibꝫ ⁊ infra totū corpus affigit. altitudo a latitudie ſurſum vſq; ad ſummū quo adheret caput. pfundꝫ vero qđ terre infixū abſcondit. Quo ſigno crucis oīs actio chriſtiana deſcribitur: bene opari in chriſto: ⁊ ei pſeuerāter inherere. ſperare celeſtia: ſacramēta nō pphanare. Per hanc actionē purgati valebimꝰ cognoſcere etiā ſupemīnētē ſcientiā charitatis chriſti. q̄z equalis eſt pri. p quē facta ſunt oīa: vt impleamur i oēm plenitudinē dei. Eſt etiam in iſopo vis purgatoria: ne inflāte ſcīētia de diuitijs ab egypto ablatis: ſupbie aliq̄d pulmo tumidꝰ anbelet. Aſpges me inq̄t iſopo ⁊ mūdabor: ⁊ lauabis me: ⁊ ſup niuē dealbabor. Auditui meo dabis exultatōez ⁊ leticiā. Deinde annectit conſeq̄nter vt oſtēdat purgatōz a ſupbia ſignificari iſopo: exultabūt oſſa hūiliata. Quātū autē minor eſt auri argenti veſtiſq; copia: quā de egypto ſecū ille ppls abſtulit: in ꝓparatōe diuitiaꝝ quas poſtea hieroſolyme ꝓſecutꝰ eſt. que maxime i ſalomōe rege oſtendunt. tāta ſit cūcta ſcīētia que q̄dem eſt vtilis collecta de libris gētiuz ſi diuinaꝝ ſcripturaꝝ ſcīētie cōparetur. Nā q̄cq̄d hō extra didicerit: ſi noxiū eſt ibi dānat. ſi vtile eſt ibi inuenit. Et cum ibi q̄ſq; inuenerit oīa q̄ vtiliter alibi didicit: multo abūdantiꝰ ibi inueniet ea q̄ nuſq; oīno alibi: ſed in illaꝝ tātūmodo ſcripturaꝝ mirabili altitudie ⁊ mirabili humilitate diſcunt. Hac igit inſtructōe ꝑditū cū ſigna incognita lectorē nō impedierint mitē ⁊ humilē corde ſubiugatū leniter chriſto. ⁊ oneratū ſarcina leui. fundatū ⁊ radicatū ⁊ edificatū i charitate: quē ſcīētia iflare nō poſſit: accedat ad ambigua ſigna in ſcripturis ꝓſideranda ⁊ diſcutiēda: de q̄bꝫ iā tercio volumie dicere aggrediar: qđ dñs donare dignabit.

¶ Explicit liber ſecundꝰ
¶ Incipit tercius

Omo timēs

deū voluntatē eius i ſcripturis ſctis diligēter inquirit. Et ne amet certamina pietate manſuetus. ꝑmunitus etiā ſcīētia linguaꝝ: ne in verbis locutōibuſq; ignotis hereat. ꝑmunitus etiā cognitōe quarūdā rerꝫ neceſſariarū: ne vim naturā ve earꝫ que ꝓpriſimilitudinē adhibent ignoret. adiuuāte etiam codicū veritate quā ſolers emēdatōnis diligētia ꝓcurauit. veniat ita inſtructus ad ambigua ſcripturaꝝ diſcutiēda atq; ſoluēda. Ut autē ſignis ambiguis nō decipiat quantū ꝑ nos inſtrui pōt: fieri aūt pōt: vt iſtas vias q̄ſ oīndere volumꝰ tanq̄ pueriles vel magnitudine ingenū vl' maioris illumiatiōis claritate deriderat. ſed tū vt dicere ceperā quātū per nos inſtrui pōt q̄ eo loco animi eſt vt ꝑ nos inſtrui valeat: ſciat ambiguitatē ſcripture aut in verbis ꝓprijs eſſe. aut i trāſlatiōe. q̄ genera in ſcdo libro demōſtrauimꝰ. Sꝫ cum ꝟba ꝓpria faciūt ambiguā ſcripturā: ꝑmo puidendū eſt ne male diſtinxerimꝰ aut pnūciauerimꝰ. Cū ergo adhibita intētio incertū eſſe puiderit. quō diſtinguēdū aut quō pnunciandū ſit: cōſulat regulā fidei quā de ſcripturaꝝ planioribus locis et eccleſie auctoritate pcepit. de qua ſatis egimꝰ cum de rebꝫ in ꝑmo libro loqueremur. Dō ſi ambe vl' etiā oēs ſi plures fuerīt ptes ambiguitatis ⁊ fm fidem ſonuerint. textus ipe fermōis a p̄cedentibꝫ et cōſequētibꝫ ptibus que ambiguitatē illā in medio poſuerunt: reſtat conſulēdꝰ: vt videamꝰ cui nā ſententie de

pluribꝫ que se ostendūt ferat suffragiuꝫ. eamqꝫ sibi ꝓderi patiat. Jam nūc exempla ꝯsidera. Illa heretica distinctio. In principio erat verbū: et verbū erat apud deum. ⁊ deus erat. vt aliꝰ sensus sit. verbū hoc erat in principio apud deū. non vult verbū deū cōfiteri. Sed hoc regula fidei refellendū ē. que nobis de trinitatis equalitate ꝑscribit. vt dicam⁹. ⁊ deus erat verbū. deide subiūgamus. hoc erat in principio apud deū. Illa ꝙ distinctionis ambiguitas: neutra parte resistit fidei. ⁊ ideo textu ipō sermōis dīudicāda est. vbi ait apl's. Et q̄d eligā ignoro. Cōpelloꝛ autē ex duobꝫ cōcupiscētiā habēs dissolui et esse cū christo. multo enī magis optimū manere in carne necessariuꝫ ꝓpter vos. Incertū enim vtrū ex duobus cōcupiscentiā habēs: an ꝓpelloꝛ ex duobꝫ. vt illud adiūgat: cōcupiscentiam habēs dissolui ⁊ esse cū christo. Sed q̄niaꝫ ita sequit. multo enī magꝭ optimū. apparet eum eius optimi dicere se habere concupiscentiaꝫ: vt cū ex duobꝫ cōpelletur: alterius tamē habeat cōcupiscentiā. alterius necessitatē. cōcupiscentiam scilicꝫ esse cū christo. necessitatē manere ī carne. Que ambiguitas vno conseqnti verbo dīudicat. quod positus est enim. Quā particulā qui abstulerūt interp̄tes illa potius sententia ducti sunt. vt nō solū compelli ex duobꝫ: sed etiā duoꝛū habere cōcupiscentiā videret. Sic ergo distinguēdū est. Et quid eligā ignoro. Cōpelloꝛ autē ex duobꝫ. Quā distinctionē sequit. concupiscentiā habēs dissolui et esse cū christo. Et tanqꝫ quereret quare huius rei poti⁹ habeat cōcupiscentiaꝫ. multo enī magis optimū inquit. Cur ergo ex duobus cōpellit. Quia est manēdi necessitas. quā ita subiecit. Manere ī carne necessariū ꝓpter vos. Ubi aūt ne ex ꝑscripto fidei. neqꝫ ipius sermonis textu ābiguitas explicari potest. nihil obest ꝑm quālibet earū que ostendunt sententiā distinguere. veluti est illa ad coꝛinthios. Has ergo p̄missiones habentes charissimi mūdemus nos ab oī coīnquinatōne carnis et spūs ꝑficientes sanctificatōem in timoꝛe dñi capite nos neminē nocuim⁹. Dubiū est q̄ppe vtrū mundem⁹ nos ab oīni coīnq̄natōne carnis ⁊ spūs ꝑm illam sentētiā: vt sit sancta ⁊ coꝛpe et spiritu. an mundemus nos ab oīni coīnq̄natōe carnis. vt alius sit sensus. ⁊ spūs ꝑficiētes sanctificatōnez in timoꝛe dñi: capite nos. Tales igit distinctionū ambiguitates in potestate legentis sūt. Quecūqꝫ autē de ambiguis distictōibꝫ diximus: eadē obseruāda sunt et ī ambiguis pnūciatōibꝫ. Hā ⁊ ipe nisi nimia lectoris vicienk incuria: aut regulis fidei coꝛrigunk. aut p̄cedētis vel conseqntis cōtexione sermōis. aut si neutꝫ hoꝛ adhibek ad coꝛrectōem. nihilomin⁹ dubiere manebūt. vt quolibꝫ modo pnūciauerit lector nō sit in culpa. Nisi enī fides reuocet qua credim⁹ deū ñ accusaturū aduersus electos suos: et christuꝫ cōdemnaturū electos suos: p̄t illud sic pronunciari. Quis accusabit aduersus electos dei: vt hāc interrogatōem quasi respōsio subsequatur. De⁹ qui iustificat. Et iteꝫ interrogek. Quis est qui cōdēnet? Et respōdeak. Jesus christus q̄ moꝛtuus ē. Nō credere quia demētissimū ē: ita pnunciabik vt p̄cedat pcunctatio: sequak interrogatio. Inter pcunctatōez autē ⁊ interrogatōem hoc veteres itereſſe dixer̄t. q̄ad pcunctatōem mlt̄a rñderi possunt. ad īterrogatōez ꝙ: aut nō: aut etiā. Pronūciabik ergo ita. vt post pcūctatōem q̄ dicim⁹. q̄s accusabit aduersus electos dī. illud qō sequik sono interrogātis enūciet̄: de⁹ q̄ iustificat: vt tacite rñdeatur. ñ Et itē pcūctemur. Quis est qui condēnet. rursusqꝫ interrogemus. Jesus christus q̄ moꝛtuus ē: magis autē q̄ resurrexit. q̄ ē ī dextera deī. q̄ et interpellat p nobis: vt vbiqꝫ tacite rñdeak. nō. Ut ꝙ in illo loco vbi ait. q̄d ergo dicem⁹. qꝛ gētes q̄ nō sectabank iusticiā: ap̄hēderūt iusticiam. nisi p̄mo pcunctatōnem q̄ dicik. q̄d ergo dicem⁹. rñsio subiiciak. qꝛ gētes q̄ nō sectabank iusticiā ap̄hēderūt iusticiā. tert⁹ cōseqns nō coherebit. Qualibꝫ aūt voce pnūciek illō qō nathanael dixit. a nazareth p̄t aliq̄d bōi ē: siue affirmāt;

vt illud soluz ad interrogationē ptineat qō ait a nazareth: siue totū cū dubitatōe interrogātis. nō video quō discernatur. vterqz autē sensus fidē nō impedit. Est etiā ambiguitas ī sono dubio syllabaz. z hec vtiqz ad pnunciationē ptinēs. Nā qō scriptū est. nō est absc̄ditū os meū a te qō feciſti in absc̄dito. nō elucet legēti vtrū cozrepta lr̄a os pnūciet an pducta Si enī cozripiat ab eo q̄ sunt ossa. si aūt pducat ab eo q̄ sunt oza intelligit̄ numerus singularis. Sed talia lingue p̄cedētis inſpectōe dīudicank̄. Nā in greco nō stoma sed osteon positū ē. Unde plerūqz loquendi cōsuetudo vulgaris vtilioz est significādis reb⁹ q̄z integritas litterata. Nalle quippe cū barbarismo dici. non est absconditū a te ossum meū: q̄z vt ido esset minus apertū: qz magis latinum ē. Sed aliqñ dubi⁹ syllabe son⁹ etiā vicino verbo ad eandē sentētiā ptinēte dīudicak̄: sicut est illud apl̄i. Que p̄dico vobis sicut p̄dixi. quoniā q talia agunt regnū dei nō possidebūt. Si tātūmō dixisset. que p̄dico vobis. nec subiūxisſz sicut p̄dixi. nō nisi ad codicē p̄cedentſ ligue recurrēdū esset. vt cognoscerem⁹ vtruz in eo q̄ dixit p̄dico: pducēda an cozripiēda esset media syllaba. Nūc autē manifestū est pducendā esse. Non enī ait: sicut p̄dicaui: sed sicut p̄dixi. Nō solū autē iste: sz etiā ille ambiguitates q̄ nō ad distinctionē vel ad pnunciationē ptinēt: sīlz considerāde sunt: qualis illa ē ad thessalonicēses. Propterea ꝛsolati sum⁹ fratres ī vobis. Dubiū ē enī vtruz o fratres an bos fratres. Neutrū autē hoz est ꝛtra fidez. Sed greca lingua hos casus pares non habz. Et ideo illa inſpecta renūciak̄ vocatiu⁹ id ē o fratres. Nō si voluisset iter pres dicere. pptерea ꝛsolatōez habuim⁹ fratres in vobis. min⁹ seruitū esſz verbis: sed min⁹ de sentētia dubitarek̄. aut certe si adderek̄. nostri: nēo vere ambigeret vocatiuū esse casū cū audiret. pptea cōsolati sum⁹ fratres nr̄i in vobis. Sed etiā ꝑiculosi⁹ p̄mittit̄. Ita factū est in illa ad chozinthios cū ait apl̄s. Quotidie morioz p̄ vestrā gloziā fratres quā habeo in christo ieſu. Ait enī quidā interp̄s. Quotidie morioz p̄ vestrā iuro gl̄iam. qz i greco vox iurātis manifesta ē sine ambiguo sono. Rarissime igit̄ z difficillime inueni/ri pōt ambiguitas in pp̄rijs ꝟbis: q̄ntū ad libros diuinaz. scp̄turaz. spectat. quā nō aut circūstātia ipa sermōis q̄ cognoscit̄ scriptoris intētio. aut interp̄tū collatio. aut p̄cedētis ligue soluat inſpectio. Sz ꝟboz trāslatoz̄ ambiguitates. ō q̄ bus deinceps loq̄ndū est: nō mediocrem curā industriāqz desiderant. Nā in p̄ncipio cauendū ē ne figuratā locutionez ad litterā accipias. Et ad hoc enī p̄tinet qō ait apl̄s. Littera occidit: ſpūs autē viuificat. Cū enī figurate dictū sic accipitur tanq̄z p̄p̄e dictū sit carnalit̄ sapit̄. Necz vlla moz aīe ꝛgruētius appellat̄ q̄z cuz id etiā qō in ea bestias antecellit: hoc est intelligētia carni subīcit̄ seq̄ndo litterā Qui enī sequit̄ litterā trāslata verba sīe pp̄ria tenet. neqz illud qō p̄po verbo significak̄ refert ad aliā significatōez. sed si sabbatū audierit. ꝟbi gr̄a. nō itelligit nisi vnū diē de septē. qui cōtinuo volumi/ni excedit cogitatōe illud quod fieri de vi/ctimis pecoruz terreniſqz fructib⁹ solet. Ea demū est miserabilis aīe seruitus ſi/gna p̄ reb⁹ accipe. z supra creaturā coz/poreā oculū mentis ad hauriēdū eternū lumē leuare nō posse. Que tamē seruitus in iudeo pp̄lo lōge a ceteraz gēriū more distabat: q̄nquidē reb⁹ tpalib⁹ ita subiugati erāt: vt vnus eis in oīb⁹ ꝛmēdaretur de⁹. Et q̄z̄q̄z signa rez̄ spūalium p̄ ip̄is reb⁹ obseruarēt nesciētes quo referrent. id tamē institū habebāt q̄ tali seruitute vni omniū quē nō vidēbāt placere deo. Quā custodiā tanq̄z sub pedagogo paruuloz fuisse scribit apl̄s. Et iō q̄ rebus signis ptinacit̄ inhesert. ꝛtemnentē ista dn̄m cū iā tp⁹ reuelatōnis eozū venisset: ferre nō potuerūt. atqz inde calūnias q̄ sabbato curaret moliti sunt p̄ci/pes eoz̄. populusqz signis illis tanq̄z rebus astrict⁹ nō credebat deū esse vl̄a dō venisse: qui ea sicut a iudeis obseruabatur nollet attendere. Sz qui crediderūt

et quib⁹ facta est prima ecclesia hierosolymitana. satis ostēdert q̄nta vtilitas fuerit eo mō sub pedagogo custodiri. vt si gna que tpaliter imposita erant seruiēti bus ad vnū dei cultū: q̄ fecit celū ⁊ terram. opinionē obseruantiū religarēt. Hāc il li quia primi spūalibus fuerūt. in ipsis eni tpalib⁹ ⁊ carnalib⁹ votis atq; signis q̄uis quō spūaliter essent intelligēda ne scirent. quia vnū tū didicerant venerari eternū deū. tā capaces extiterūt spūsscrī vt omnia sua vēderēt: eorūq; p̄ciū indi genibus distribuēdū ante apl̄oz pedes ponerēt: seq; totos dedicarēt deo tanq; tēplū nouū. cui⁹ terrene imagini: hoc est templo veteri seruiebant. Nō eni ꝑ vllas ecclias gentiū fecisse scriptū est. quia nō tam ppe inuenti erāt qui simulacra manufacta deos habebāt. Et si quādo aliq eorū illa tanq; signa interp̄tari conabāt: ad creaturā colendā venerandāq; referebant. Quid eni mihi pdest simulacrū: ꝙ bi gratia neptunni: nō ipm habēdo deū. sed eo significari vniuersū mare vl̄ etiaz omnes aq̄s ceteras que fontib⁹ p̄fluūt. sicut a poeta q̄dam illoz describit: si bū re colo: ita dicēte. Tu neptunne pater. cui tēpora cana crepanti. Tincta salo resonant: magnus cui ppete mento. Proflu ⁊ occean⁹: et flumina crinib⁹ errant. Dc siliquā intra dulce tectorū sonantes capillos. nō est hominū sed porcorū cibus. Nouit quid dicā qui euangeliū nouit. Quid ergo mihi pdest q̄ neptunni simulacrū ad illā significatōem referr̄: nisi forte vt neutrū colam: Tā enim statua q̄libet: q̄ mare vniuersum: nō est de⁹. Fateor tamē altius dimersos esse q̄ opa hominū deos putāt q̄ opa dei. Sz nob⁹ vn⁹ diligend⁹ et colendus de⁹ p̄cipit q̄ fecit hec oīa. quoz illi simulacra venerāt. vel tanq; deos vl̄ tanq; signa ⁊ imagines de orū. Si ergo signū vtiliter institutū p ipa re sequi cui significāde institutus est carnalis est seruitus. q̄nto magis inutiliū rerū signa instituta p reb⁹ accipe: Que si retulerit ad eaipa q̄ his significant: eisq; colendis animū obligauerit: nihilomi nus seruili carnalīq; onere atq; velamine nō carebis. Quādoq; christiana libtas eos q̄s inuenit sub signis vtilib⁹ tāq; p pe inuētos: interp̄tatis signis q̄b⁹ subditi erāt. eleuatos ad eas res quaz illa signa sunt liberauit. Ex his facte sūt eccl'ie sācto israelitaz. Quos aūt inuenit sub signis inutilib⁹: nō solū fuile opatiōez sub talib⁹ signis: sz etiā ipa signa frustrauit remouitq; oīa. vt a corruptōe ml'titudinis simulatoz deoz quā sepe ac ꝑpe scriptura fornicatōez vocat. ad vni⁹ dei cultū gētes p̄uerterēt. nec sub ip̄is iā signis vtilib⁹ seruiture: sz exercitature poti⁹ animū in eoz itelligētia spūali. Sub signo eni seruit q̄ opatur aut venerat aliquaz rem significantē nesciēs quid significet. Qui vero aut opatur aut venerat vtile signū diuinitus īstitutū cui⁹ vim significatōemq; itelligit: nō ꝑ venerat q̄ videt et trāsit. sed illō poti⁹ q̄ talia cūcta referēda sunt. Talis aūt hō spūal' ⁊ liber ē etiā tpe seruitut⁹: quo carnalib⁹ anīs nō dū optet signa illa reuelari. quoz iugo edomādi sunt. Tales aūt spūales erant patriarche ⁊ pphete. oēsq; ī ppl'o isr̄l' p q̄s nobis spūssctūs ipa scpturaz et auxilia ⁊ solacia mīstrauit. Hoc vero tēpore postea cū resurrectiōe dñi nr̄i manifestissimū indiciū nr̄e libertatis illuxit: ne eorū q̄dem signoz que iā itelligim⁹ operatōe graui onerati sum⁹: sed quedā pauca p multis eadēq; factu facillima et intellectu angustissima: ⁊ obseruatione castissima. ipe dñs et apl'ica tradidit disciplina: sicuti est baptismi sacramētū: ⁊ celebratio corpis et sanguinis dñi. Que vnusquisq; cū p̄cipit quo referat imbutus agnoscit: vt ea nō carnali fruitute sz spirituali poti⁹ libertate veneret. Vtau tē litterā sequi ⁊ signa p rebus que his signific.ant accipe seruilis infirmitat⁹ est. ita inutiliter signa interp̄tari male vagā tis erroris est. Qui autē nō intelligit q̄d significet signū: et tamē esse signū intelligit. nec ipe p̄mit seruitute. Heli⁹ est autē vel p̄mi incognitis sz vtilibus signis. q̄ inutiliter ea interp̄trando a iugo seruitutis seductam ceruicem laqueis erroris inserere. Huic autē obseruatōi qua

cauemus figuratā locutionē. id ē transla
tā q̄si p̄priā sequi. adiūgenda est etiam
illa ne ꝓpriā q̄si figuratā velim⁹ accipe.
Demōstrādus est igit̄ prim⁹ modus in/
uenīēde locutōnis ꝓpria ne an figurata
sit. Et iste oīno mod⁹ ē vt quicq̄d ī ser
mone diuino: neq; ad mor̄ honestatē ne
q; ad fidei veritatē ꝓprie referri p̄t figu/
ratū esse cognoscas. Mor̄ū honestas ad
diligendū deū et primuz. fidei ⁊ vitas ad
cognoscēdū deū ⁊ primū ptinet. Spes
autē sua cuiq; est in ꝓsciētia ꝓpria: quē/
admodū se sentit in dilectōnē dei et pro
ximi cognitionēq; ꝓficere. De q̄b⁹ oīb⁹
primo libro dictū ē. Sed quoniā procli
uū est humanū gen⁹ nō ex momētis ip̄i⁹
libidīs: sed poti⁹ sue ꝓsuetudinis estima
re peccata. fit plerūq; vt quisq; hoīm ea
tm culpāda arbitret q̄ sue regiōis ⁊ tem
poris homīes vituparet atq; dānare con
sueuerūt. ⁊ ea tm̄ ꝓbāda atq; laudāda q̄
ꝓsuetudo eor̄ cū quib⁹ viuit admittit.
eoq; ꝓtingit vt si q̄d scriptura vel prece/
perit quod abhorret a cōsuetudie audiē
tiū. vel quod nō abhorret culpauerit. si
animū eor̄ iam verbi vinxit auctoritas
figuratā locutōem putēt. Nō autē preci
pit scriptura nisi charitatē. nec culpat ni
si cupiditatē: ⁊ eo modo informat mores
hominū. Itē si animū ꝓoccupauit alicu
ius erroris opinio: quicq̄d aliter asserue
rit scriptura figuratū homīes arbitrāt.
Nō autē asserit nisi catholicā fidem reb⁹
ꝓteritis et futuris et p̄sentib⁹: ꝓteritor̄
narratio futuror̄ ꝓnūciatio: ⁊ p̄sentium
demonstratio. Sed hec oīa ad eandem
charitatē nutriendā atq; roborādā ⁊ cu
piditatē vincendā atq; extīguēdā valēt.
Charitatē voco motū animi ad fruēdū
deo ꝓpter ip̄m: ⁊ se atq; ꝓximo ꝓpt̄ deū
Cupiditatē autē motū animi ad fruēdū
se et ꝓximo ⁊ quolibet corꝑe nō ꝓpt̄ deū
Nō aūt agit ī domita cupiditas ad cor/
rumpendū animū et corꝑ⁹ suū: flagitiuz
vocat. Nō autē agit vt alteri noceat: fa/
cinus dicit. Et hec sunt duo genera om
niū pctōrū: sed flagitia prioza sunt. Que
cum exinaniuerint animuz. ⁊ ad ēndam
egestatē ꝓduxerint in facinora p̄silit: q̄b⁹
remoueant impedimēta flagitiorum aut
adiumēta queranť. Itē quod agit char
tas q̄ sibi possit vtilitas vocat. Nō autē
agit vt p̄sit ꝓximo beneficētia nomiat.
Et hic p̄cedit vtilitas: quia nemo p̄t ex
eo q̄d nō hab⁹ ꝓdesse alteri. Quāto autē
magis regnū cupiditatis destruit: tanto
charitatis auget. Quicq̄d ergo asperum
⁊ q̄si seuū factu dictuq; in sanctis scriptu
ris legit ex ꝓsona dei vl̄ sanctorum ex⁹: ad
cupiditatis regnū destrnēdū valet. Nō
si p̄spicue sonat. nō ē ad aliud referēdum
q̄si figurate dictū sit. sicut ē illō apostoli
Thesaurizas tibi irā in die ire ⁊ revela/
tōnis iusti iudicij dei. q̄ reddet vnicuiq;
ſm opa sua. his q̄dē q̄ ſm sustinentiā bo
ni op⁹ gl̄iam et honorē ⁊ incorruptōes
querentib⁹ vitā eternā. his autē q̄ ex cō
tentōe sunt ⁊ diffidūt veritati: credūt au
tem iniq̄tati. ira ⁊ indignatio tribulatio
⁊ angustia in omnē aīam hoīs operanť
malū iudei p̄mū ⁊ greci. Sed hoc ad eos
cū quib⁹ euertit ip̄a cupiditas: q̄ eaz vin
cere noluerūt. Cū autē in hoīe cui domi
nabanť regna cupiditatis subuertunť il
la ē apta locutio. Qui autem ieſu christi
sunt: carnē suā crucifixerūt cū vicijs ⁊ cō
cupiscentijs. Nisi q; et hic q̄dam verba
trāslata tractanť: sicuti ē ira dei ⁊ crucifi
xerūt Sz nō tā multa sunt vl̄ ita posita
vt obtegāt sēsū ⁊ allegoriā vl̄ enigma fa/
ciāt: quā ꝓpe figuratā locutōnez voco.
Nō aūt hieremie dicit. Ecce cōstitui te
hodie supra gentes ⁊ regna: vt euellas ⁊
destruas et dispdas ⁊ dissipes. nō dubiū
ąn figurata locutio tota sit ad eū finē re
ferēda quē dixim⁹. Que aūt q̄si flagitio/
sa ip̄erit⁹ videt. sive tm̄ dicta sive etiā fa
cta sunt: vl̄ ex dei ꝓsona: vl̄ ex hoīm q̄ſ
ctitas nob⁹ ꝓmēdat tota figurata sūt. q̄
rū ad charitat⁹ pastū enucleanda secreta
sunt. Quisq̄s aūt reb⁹ ꝓtereūtib⁹ restricti
us vtit q̄s se habēt mores eor̄ cū q̄b⁹ vi
uit aut intemperās aut superstitiosus est.
Quisq̄s vero eis sic vtit vt metas con/
suetudinis bonor̄ iter q̄s vsat excedat.
aut aliquid significat. aut flagitiosus ē.
In hominib⁹ enī talib⁹ nō vsus rerum
sed libido vtentis in culpa est. Neq; ille

modo quisq; sobrius crediderit dñi pedes ita vnq; uento pciosa a mliere perfusos: vt luxuriosoz et neq; hominū solēt quoq; talia conuiuia detestamur. Odor enī bonus fama bona ē. Quā q̄ sq; bone vite opibus habuerit dū vestigia christi sequit: quasi pedes ei⁹ pciosissimo odore pfundit. Ita quod in alijs psonis plerūq; flagitiū est: in diuia vel pphetica p sona magne cuiusdā rei signū ē. Alia q̄p pe est in pditis moribus. alia in osee propphete vaticinatōe cōiunctio meretricis. Nec si flagitiose in cōuiuijs temulentorū ⁊ lasciuoz nudant corpora: pptera ī balneis nudū esse flagitiuz ē. Quid igit locis tēporibus et psonis cōueniat diligēter attendendū est: ne temere flagitia reprehendam⁹. Fieri enīz pōt vt sine alicui vicio cupiditatis vl' uoracitatis pciosissimo cibo sapiens vtat. insipiēs autē sedissima gule flāma in vilissimū ardescat. ⁊ sanc⁹ quisq; maluerit more domini piscē uesci: q̄s lenticula more esau nepotis abraam: aut ordeo more iumentorum. Non enī pptera cōtinētiores nob sunt pleriq; bestie: quia vilioribus alunt esciis. Nā in oibus huiuscemodi rebus nō ex earū re natura quibus utimur: sed ex causa uēdi ⁊ mō appetēdi: vl' pbandū est vel ī probandū quod facim⁹. Regno terreno ueteres iusti celeste regnū imaginabant et pnunciabant. Sufficiende plis causa erat uxoū pluriū simul uni uiro habendarū iculpabilis cōsuetudo. ⁊ ideo vnā feminā maritos habere plurimos bonestū nō erat. Non enī eo mulier est fecundior: sed meretricia poti⁹ turpitudo ē vl' questū vl' liberos vulgo querere. In huiuscemodi moribus quicād illoū tēporū sancti nō libidinose faciebāt: q̄uis ea facerent que hoc tpe nisi p libidinē fieri ñ possunt nō culpat scriptura. Et q̄cquid ibi tale narrat. nō solū historice ac prope sed etiā figurate ac pphetice acceptum interpretandū ē: vsq; in finē illū charitatis: siue dī: siue primi: siue vtriusq;. Sicut enim talares ac manicatas tunicas habere apud romanos veteres flagitiuz erat. nunc autē bonesto loco natis cū tunicati sunt nō eas habere flagitiū est. sic animaduertendū est in cetero quoq; vsurarū abesse oportere libidinē. que nō solum ipa eoū inter quos viuit consuetudine nequiter abutit. sed etiaz sepe fines eius egressa: feditatē suā que inter claustra morū solenniū latitabat flagitiosissima eruptōne manifestat. Quicād autez cōgruit cōsuetudini eoruz cū quib⁹ vita ista degenda vel necessitate imponit: vel officio suscipit a bonis ⁊ magnis hominibus ad utilitatē ⁊ beneficentiā referēdum est. vel pprie sicut et nos debemus. vel etiā figurate sicut pphetis licet. In que legenda cū incurrūt indocti alterius cōsuetudinis: nisi auctoritate reprimantur flagitia putāt. nec possunt animaduertere totā cōuersationē suam. vel in cōiugijs: vel in cōuiuijs. vl' in uestitu: cetero q̄ humano victu atq; cultu alijs gentibus et alijs tēporib⁹ flagitiosum uideri. Qua uarietate innumerabiliū psuetudinū cōmoti: quidā dormitātes vt ita dicā q̄ neq; alto somno stulticie sopiebantur. nec in sapiētie luce poterāt euigilare: putauerūt nullā esse iusticiā p seipaz. sz vnicuiq; genti cōsuetudinē suā iustam uideri. que cū sit diuersa omnib⁹ gētib⁹: debeat aūt incōmutabilis manere iusticia: fieri manifestū nullā vsq; esse iusticiā: nō intellexerunt ne multa cōmemorē. quod tibi fieri nō vis: alij ne feceris. nullo modo posse ulla eoū gentili diuersitate uariari. Que sentētia cū refert ad dilectōez dei: omnia flagitia moriunt: cū ad primi omnia facinora. Nemo enī vult eorrūpi habitaculū suū. nō ergo debet eorrūpere habitaculū dei. seipm scilicz. Et nemo vult sibi a quoq; noceri. n⁹ ipe igitur cuiq; nocuerit. Sic euersa tyrānide cupiditatis: charitas regnat iustissimis legibus dilectionis dei propter deum. sui et proximi propter deum. Seruabitur ergo in locutōnib⁹ figuratis regla huiusmodi. vt tā diu uersetur diligenti cōsideratōe quod legit: donec ad regnū charitatis interptando perducatur. Si autē hoc iam pprie sonat: nulla putetur figurata locutio. Si pceptiua locutio ē

aut flagitiū aut facin⁹ vetās: aut vtilitatē aut beneficētiā iubēs: nō ē figurata. Si aūt flagitiū aut facin⁹ videt iubere: aut vtilitatē aut beneficētiā velare: figurata ē. Nisi māducaueritis ināt carnē filij hominis et sanguinē biberitis nō habebitis vitā in vobis: facin⁹ vl flagitiū videt iubere. Figura est g: pcipiēs passiōi dñice eē ꝯmūicandū: et suauiter atq; vtilit recōdendū in memoria qđ p nobis caro eius crucifixa ⁊ vlnerata sit. Ait scptura. Si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illum. Si sitit potū da illi. Hic nllo dubitāte bñficentiā pcipit. Sz qđ seqt. H enī faciēs carbones ignis ꝯgeres sup caput ei⁹. malinolentie facin⁹ putas iuberi. Ne igit dubitaueris figurate dictū: ⁊ cū possit dupliciter itērptari. vno mō ad nocendū. altero ad pstandū. ad beneficentiā te potius charitas reuocet. vt intelligas carbones ignis esse vrētes penitētie gemit⁹: q̄bꝫ superbia sanat ei⁹. q̄ dolet se inimicū fuisse hominis a q̄ ei⁹ miserie subuenit. Item cū ait dñs. qui amat aiam suā pdet eā. non vtilitatē vetare putād⁹ est. q̄ debz quisq; ꝯfugere aiam suā. sed figurate dictuz. pdat animā. id ē pimat atq; amittat vsū eius quē nūc habz puersuz scz atq; ꝑposterū q̄ inclinat rpalibꝫ vt eterna nō q̄rat Scriptū est. da misericordiā: ⁊ ne suscipias peccatorē: Posterior pars sentētie huius videt vetare beneficētiaz. Ait enī. ne suscipias pctōrē. Intelligas ei figurate positū p pctō pctōrē: vt pctm ei⁹ ñ suscipias. Sepe aūt accidit vt q̄sq; si meliori ḡdu spūal vite vl ē vel esse se putat figurate dicta esse arbitret: q̄ inferioribꝫ ḡdibus pcipiunt. Ut ꝛbi gra. Si celibem amplexus est vitā ⁊ se castrauit ꝓpter regnū celorū: q̄q̄d de vxore diligēda et regenda sancti libri pcipiūt: nō ꝓpe sz trāslate accipi oportere ꝓtēdat. Et q̄sq; statuit seruare inuptā virginē suā. tanq; figuratā locutionē conet itērptari q̄ dictū est. Trade filiā ⁊ grāde op⁹ pfecerꝭ. Erit igit etiā hoc in obseruatoribꝫ intelligēdarū scripturarū. vt sciam⁹ alia omnib⁹ cōmuniter pcipi. alia singulis q̄busq; generibꝫ ꝑsonaq;: vt nō solū ad vniuersū statum valitudinis: sed etiā ad suā cuiusq; membri ꝓpriā infirmitatē medicina pti neat. In suo q̄ppe genere curādū est: qđ ad meli⁹ genus nō potest erigi. Item cauendū est ne forte qđ in scripturis veteribꝫ p illoꝝ tēporꝫ ꝯditōe etiā si nō figurate sed ꝓprie intelligat. nō est flagitius neq; facinus: ad ista etiā tpa quis putet in vsū vite posse trāsferri: q̄ nisi dominā te cupiditate ⁊ ipaz q̄z scripturaz q̄busq; euertēda est satelliciū q̄rēte nō faciet. nec intelliget miser ad hanc vtilitatez illa sic esse posita vt spei bone homines salubrite videant. et consuetudinē quā aspernant posse habere vsuz bonū: ⁊ eā quā ample rantur esse posse dānabilē: si ⁊ ibi charitas vtentiū: ⁊ hic cupiditas attendatur. Nā si multis vxoribꝫ caste vti q̄sq; ꝑ tpe potuit: potest ali⁹ vna libidinose. Dagis enim probo multarū fecunditate vtentē ꝓpter aliud: q̄z vni⁹ carne fruente ꝓpter ipam. Ibi enī querit vtilitas temporū opportunitatibꝫ ꝯgrua. hic furiat cupiditas tēporalibꝫ voluptatibꝫ implicata. Inferioris q̄z grad⁹ ad deū sunt q̄b fm veniā cōcedit apl⁹ carnalē cū singulis cōiugibꝫ consuetudinē ꝓpter incōtinentias eorū: quā illi q̄ plures singuli cuz haberēt. Sicut sapiēs in cibo ⁊ potu ñ nisi salutē corpis. sic in cōcubitu nō nisi procreationē filiorū ītuebant. Itaq; si eos in hac vita inuenisset domini aduentus cū iam nō immittēdi sed colligendi tapides esset temp⁹: statim seipos castraret ꝓpter regnū celorū. Non enim est in habendo difficultas: nisi cum est in habendo cupiditas. Nouerant quippe illi homines etiā in ipis cōiugibus luxuriam esse abutendi intēperātiā: quod tobie tē statur oratio: quādo est copulatus vxori. Ait enī. Benedict⁹ es dñe de⁹ patrū nostroꝝ. ⁊ bñdictū nomē tuū ī oīa secula seculorū. Benedicāt te celi et oīs creatura tua. Tu fecisti adā ⁊ dedisti illi adiutoriū cuā. Et nunc dñe tu scis quonias nō luxurie causa accipio sozorem meaz. sed ipa veritate vt miserearis nostri dñe Sed qui effrenata libidine: vl permulta stupra diffluentes euagant: vl in ipsa

vna ꝓiuge nō solū excedūt ad liberoꝝ ꝓ creationē ptinentē modū: sz etiā inhūa/niores intpantie sordes inuerecūda oī/no licentia seruilis cuiusdā libertaꝫ accumulāt: nō credūt fieri potuisse. vt tēperā ter multꝫ feminis antiq̄ vterent viri: nibil seruātes in vsu illo nisi ꝙgruū tēpori ꝓpagāde plis officiū. z qđ ipi laqis libidinis obstricti vl in vna nō faciūt: nullo mō in multis fieri posse arbitrāt. Sz isti possūt dicerene hon orari q̄dē atq̄ laudari oportere viros bonos et sctōs. qz ipi cū honorant atq̄ laudant itumescūt supbia: tāto auidiores ianissime glie: qn to eos freq̄ntius atq̄ lati⁹ lingua blādior ventilauerit. qua ita leues fiūt: vt eos rumoris aura: siue q̄ ꝓspera: siue q̄ aduersa existimāt: in q̄libet inuebat voragines flagitiorū: aut in facinorū etiā sara colli dat. Videāt g̃ q̄ sibi arduū sit atq̄ difficile: nec laudis esca illici: nec ꝓtumelie aculeis penetrari. z nō ex se alios mētiātur. Credant poti⁹ apl̄os nr̄os: nec cum suscipent ab hoib⁹ iflatos fuisse: nec cuz despicerēt elisos. Neutra q̄ppe tētatio ō fuit illis viris. Nam z credentiū celebrabant pconio: z pseq̄ntiū maledictis infamabant. Sicut ergo isti ꝓ tpe vtebant his oib⁹ z nō corrūpebant. sic veteres illi vsum feminaꝝ ad sui tpis q̄uenientiaz referētes nō patiebāt eam dominatiōez libidis: cui seruiūt q̄ ista nō credūt. Et ideo isti sese nullo mō cohiberēt ab inexpiabili filiorū odio a q̄bus vl vxores vl ꝙcubinas suas attamiatas aut attractas esse cognoscerēt: si eis forte tale aliq̄d accidisset. Rex aūt dauid cū hoc ab ipio atq̄ immani filio passus essz: nō solū ferocientē tolerauit: sed etiā planxit extinctū. Nō enī carnali zelo irretit⁹ tenebat: quē nullo mō iniurie sue: sz pctā filij cōmouebant. Nā ideo si vinceret eū occidi ꝓhibuerat vt edomito fuaret penitē di locus. Et qz nō potuit: nō orbitatem doluit in ei⁹ interitu. sed qz nouerat ī q̄s penas tam impij adultera z parricidalis anima rapet. Nāq̄ alio ꝓpius filio q̄ innocēs erat ꝓ quo egrotāte affligebat mori ente letatus ē. Ex hoc maxime apparet quamoderatōe ac tēperātia illi viri feminis vtebant: q̄ cū in vnā illicite irruisset rex idē estu quodā etatis z tēporaliū rerū ꝓspitatib⁹ arrept⁹. cui⁹ etiā maritum occidendū ꝓcepat: accusat⁹ ēp ꝓpheta. Qui cū ad eū venisset cōuincēdū de peccato ꝓposuit ei sil'itudinē de paupe qui habebat ouē vnā. cui⁹ vicin⁹ cū haberet multas ad aduentū hospitis sui vnicaz poti⁹ vicini paupis ouiculā exhibuit epulandā. In quē ꝙmotus dauid occidi eū iussit: z q̄druplicari ouem paupi: vt se nesciēs ꝓdemnaret qui peccauerat sciēs. Qđ cū ei manifestatū esset: z diuin⁹ denūciata vidicta diluit penitēdo pctm̄. Sz tamē in hac sil'itudine stupꝝ tātūmō designatū est de oue vicini paupis. De marito aut mlieris interempto ꝑ est ō ipo paupe q̄ vnā ouez habebat occiso: nō est p sīmilitudinē interrogat⁹ dauid: vt i solo adulterio disceret sentētiā damnatōis sue. Ex q̄ intelligit q̄nta tēperātia multas mulieres habuerit: q̄ñ de vna ī q̄ excessit modū a seipo puniri coact⁹ ē. Sz in isto viro īmoderate hui⁹ libidis nō p māsio sed trāsitus fuit. Propterea g̃ab arguēte etiā ꝓpheta ille illicit⁹ appetitus hospes vocat⁹ ē. Non enī dixit ouz regi suo: sz hospiti suo: vicini paupis ouē ad epulandū exhibuisse. At ꝙ in ei⁹ filiuz salomonē nō q̄si hospes trāsitū habuit: sed regnū ista libido possedit. De q̄ sc̄ptura nō tacuit culpās eū fuisse amatorē mulierū. Cui⁹ tñ initia desiderio sapie flagrauerāt. Quā cū amore spūali adept⁹ esset: amore carnali amisit. Ergo q̄q̄ oīa vel pene oīa q̄ ī veteris testamēti libris gesta ꝓtinent. nō solū ꝓpe sed etiā figurate accipiēda sint: tñ etiā illa q̄ ꝓpe lector acceperit: si laudati sunt illi q̄ ea fecerūt. sz tamen ea abhorrēt a ꝙsuetudie bonorū q̄ post aduētū domini diuīa ꝓcepta custodiūt: figurā ad ītelligentiā referat. factū ꝙ ipm ad morez nō trāsferat. Multa enī sunt q̄ illo tpe officiose facta sūt. q̄ mō nisi libidinose fieri nō possunt. Si q̄ vero peccata magnoꝝ viroꝝ legerit: tā et si aliquā in eis figurā rex futuraꝝ aniaduertere atq̄ īdagare potuerit. rei tamē geste

ꝓprietatē ad hunc vsuꝫ assumat vt se ne quaq̄ recte suis factꝭ iactare audeat: nec ꝑ sua iustitia ceteros tāq̄ pctōres ꝓtēnat: cū videat tātoꝝ virorū ꝛ cauēdas tēpestates ꝛ flēda naufragia. Ad ꝟ enī etiaꝫ pctā illoꝝ hoīm scripta sūt: vt aplica illa sētētia vbiq̄ tremēda sit q̄ ait. Quapro pter q̄ videt stare videat ne cadat. Nulla enī ꝑe pagina est sctōꝝ libroꝝ in q̄ nō sonet q̄ de⁹ superbis resistit hūilibꝫ aūt dat grām. Maxime itaq̄ inuestigādū ē vtꝝ ꝓpa sit an figurata locutio quā itelligere conamur. Nā ꝓpto q̄ figurata sit adhibitis regulis reꝝ q̄s in ꝓmo libro digessim⁹: facile ē eā ꝟsare oīb⁹ modis: do nec pueniam⁹ ad sentētiā ꝟitatis: ꝑsertī cū vsus accesserit pietatꝭ exercitatōe roborat⁹. Inuenim⁹ autē vtrū ꝓpa sit an figurata locutio illa intuētes q̄ supdicta sunt. Qđ cū apparuerit ꝟba q̄b⁹ cōtinetur aut a silibꝫ rebꝫ ducta iueniēt: aut ab alīq̄ vicinitate attingentibꝫ Sꝫ quoniā mltis modis res silles rebꝫ apparēt: non putem⁹ esse ꝑceptū: vt qđ in alīq̄ loco res alīq̄ p silitudinē significauerit. ꝟ eam sp significare credam⁹. Nā ꝛ in vituperatiōe fermētuꝫ posuit dñs cū diceret. cauete a fermēto phariseoꝝ: ꝛ in laude cū diceret. Sile est regnuꝫ celoꝝ mlieri q̄ abscōdit fermētū in tribꝫ mēsuris farine donec fermentaret totū. Hui⁹ igit varietatꝭ obscuratio duas habꝫ formas. Sic enī aliud atq̄ aliud res q̄q̄ significant: vt aut ꝛria aut tm̄ mō diuersa significent. Cōtraria ꝛcz cū alias ī bono alias ī malo res eadē p silitudies ponit. sic ꝟ ē qđ de fermēto sup̄ diximus. Tale est etiā q̄ leo significat christū vbi ꝺr. Vicit leo de tribu iuda. Significat ꝛ diabolū vbi scriptū ē. Aduersari⁹ vester diabol⁹ tāq̄ leo rugiens circūit q̄rēs quē deuoret. Ita serpēs ī bono ē. astuti vt serpētes. In malo aūt serpēs euā deduxit astutia sua. In bono panis. Ego sū panis viu⁹ q̄ de celo descēdi. In malo panis. Panes occultos libēter edite. Sic et alia plima. Et hec q̄dez q̄ cōmēorauī mīme dubiā sīficatiōz gerūt. qz exēpli grā ꝓmemorari nō nisi manifestissima debuerūt. Sūt aūt q̄ incertū sit in quā partē accipi debeāt. sicut calix in manu dñi vini meri plen⁹ mixto. Incertū ē enī vtꝝ irā dei significet nō vsq̄ ad nouissimā penā. id ē vsq̄ ad fecem: an potiꝰ scripturaꝝ gram a iudeis ad gētes trāseūtē. qz inclīauit exꝟ ī ꝟ remanētibꝫ apd iudeos obstuatōibꝫ q̄s carnaliter sapiūt. qz fex ei⁹ nō ē exinanita. Cū vo redeadē nō in ꝛria. Sꝫ tm̄ ī diuersa significatōe ponit: illud ē in exēplo q̄ aq̄ ꝛ populū significat: sic ī apocalipsi legim⁹: ꝛ spiritūsctm̄: sicut ꝛ illd. flumīa aq̄ viue fluent de vētre ei⁹. ꝛ si q̄d aliud atq̄ aliud p locis in q̄bꝫ ponit aq̄ significare intelligit. Sic ꝛ alie res nō singule: sꝫ vnaq̄q̄ earū nō solū duo aliq̄ diuersa: sꝫ etiā nōnūq̄ mlta significat p loco sentētie sic posita repit. Vbi autē apti⁹ ponūt: ibi discendū est quō ī locis intelligāt obscura. Hec enī meli⁹ ꝑt intelligi qđ deo dictuꝫ ē. apphēde arma et scutū: ꝛ exurge ī adiutoriū mihi. q̄ ex illo loco vbi legit. Dñe vt scuto bone volūtatꝭ tue coronasti nos Hec tm̄ ita vt iā vbicūq̄ scutū p aliq̄ minimēto legerim⁹ positū nō accipiam⁹ nisi bonā volūtatē dei. Dictū est ei. Et scuti fidei in q̄ possitis inq̄t oēs sagittas ignitas extīguere. Hec rursuꝫ ideo debem⁹ in armis huiuscemodi spūalibꝫ scuto tātūmodo fidē tribuere: cū alio loco etiā lorica dicta sit fidei. Induti inq̄t loricā fidei et charitatis. Qñ aūt ex eisdem scpture ꝟbis nō vnū aliq̄d: sed duo vl plura sentiunt etiā si latet q̄d senserit ille q̄ scripserit: nihil piculi ē si quodlibꝫ eoꝝ ꝓgruere ꝟitati: ex alīs locis sctārumq̄ scripturaꝝ doceri ꝑt. id tū eo conāte qui diuina scrutat eloq̄a: vt ad voluntatē p ueniat autoris: p quē scpturā illam sanctus opatus ē spiritus. siue ꝟ assequat: siue aliā sentētiā de illis ꝟbis q̄ fidei rebens a quocūq̄ alio loco diuinoꝝ eloq̄ oꝝ. Ille q̄ppe autor in eisdē ꝟbis que intelligere volumus ꝛipam sentētiā forsitan vidit. ꝛ certe dei spūs q̄ p eū hec operatus est etiā ipam occursuram lectori vel auditori sine dubitatōne ꝓuidit. imo vt occurreret: qz et ipa est veritate subnixa

puidit. Nā q̄d in diuinis eloquīs largius ꝛ vberiꝰ potuit diuiꝰ puideri: q̄ vt eadē verba plīb⁹ intelligāt modis. quos alia ñ minꝰ diuīa ꝓtestātia faciāt approbari? Vbi aūt talꝭ sensus eruit cuiꝰ icertū certis sctāꝝ scripturaꝝ testimoniīs ñ possit apīri restat vt reddita ratōe manifestꝰ appareat. etiā si illecuiꝰ verba itelligere q̄mus cū forte nō sensit. Sꝫ hec ꝓsuetudo piculosa est. Per scpturas enī diuīas mlto tutiꝰ ambulaꝭ. q̄s verb trālatis occupatas cū scrutari volumus: vt aut hoc ide exeat qō nō habeat ꝓtrouersiā: aut si habet ex eadē scriptura vbicū q̄ inuētis atq; adhibitis eius testib⁹ terminet. Sciāt autē līati modis oib⁹locutōis q̄s grāmatici greco noīe troposꝰ vocāt: autores nr̄os vsos fuisse. ꝛ mltiplicati atq; copiosiꝰ q̄ possunt existimare vl credere q̄ nesciūt eos ꝛ ī alīs ista didicerūt. Quos tñ tropos q̄ nouerūt aḡscūt in lr̄is sanctis: eorūq; scia ad eas itelligēdas aliq̄ntū adiuuant. Sꝫ hic eos ignaris tradere ñ decꝫ: ne artē grāmaticā docere videamur. Extra sane vt discāt admoneo: q̄ vnis supi⁹ id iā admonuerim. i. in secūdo libro. vbi de linguaꝝ necessaria cognitōe disserui. Nam lr̄a a q̄b⁹ ipa grāmatica nomē accepit. grāmata ei greci lr̄as vocāt: signa vtiq; sonoꝝ sūt ad articulatā vocē q̄ loq̄mur ptinentiū. Isto rū aut̄ tropoꝝ nō solū exēpla sic̄ omniū sed q̄ndā etiā noīa ī diuīs libris legūt: sicut allegoria enigma pabola. Quāuis hi tropi oēs q̄ liberali dicūt arte ꝓgnoscāt etiā in eoꝝ repiant loq̄lis q̄ nll⁹ os grāmaticos audierūt: ꝛ eo q̄ vtiq; vulgꝰ sermōe ꝓtēti sunt. Quis enī nō dicit. sic florea? Qui tropꝰ metaphora vocaꝭ. Quis nō dicit piscīnā etiā q̄ ñ habꝫ pisces: ꝛ tñ a piscib⁹ nomē accepit? q̄ tropꝰ catbacreꝭ dicit. Longū est isto mō ceteros psequi Nā vsq; ad illos puenit vulgi locutio. Qui ꝓpterea mirabiliores sunt: q; ꝓtra quā dicit significāt: sicut iē q̄ appellatur ironia vl antifrasis. Sꝫ ironia ꝓnūciatōne ī dicat q̄d velit itelligi. vt cū dicimꝰ homini mala facīēti. res bonas facis. Antifrasis ꝓ vt ꝝia significet nō voce pnūciantis efficit: sꝫ aut ꝛba habꝫ sua q̄rū origo ꝝia ē. sicut appellaꝭ luc⁹ q; minime luceat. aut ꝓsueuit aliq̄d dici ita q̄nis dicaꝭ etiā nō ecōtrario. veluti cū q̄dmus accipe qō ibi nō est: ꝛ rñdeꝭ nobis abūdat. aut adiūct⁹ ꝛbis facimꝰ vt ecōtrario intelligaꝭ q̄d loq̄mur. veluti si dicamus. caue illū q; bonꝰ hō ē. Et q̄s talia nō dicit indoctꝰ: nec oīno sciēs q̄ sint vl q̄d vocenꝭ hi tropi? Quoꝝ cognitō ꝓpterea scripturaꝝ ābiguitatib⁹ dissoluē dis est necessaria. q; cū sensus ad ꝓpetē ꝛboꝝ si accipiaꝭ absurdꝰ ē. q̄rendū est vtiq; ne forte illo vl illo tropo dictū sit: qō nō itelligimꝰ. ꝛ sic pleraq; inuēta sūt q̄ latebāt. Thiconiꝰ q̄dā q ꝝ donatistas iuectissime scripsit: cū fuerit donatista. ꝛ illic fuerit absurdissimi cordis: vbi eos ñ oīm ex parte relinq̄re voluit: fecit libruꝫ quē regulaꝝ vocauit: q; in eo q̄sdā septē regulas exercuit ē: q̄b⁹ q̄si clauib⁹ diuīaꝝ scripturaꝝ apirent occulta. Quaꝝ ꝓmā ponit de dño ꝛ eiꝰ corpe. Secūdam de domini corpe bipartito. Terciā de pmissis ꝛ lege. Quartā de specie ꝛ genere. Quītā de rtib⁹. Sextā ō recapitulatōe. Septimā de diabolo ꝛ eiꝰ corpe. Que q̄dē ꝓsiderata sic̄ ab illo apiunt nō paꝝ adiuuāt ad penetrāda q̄ tecta sūt diuiꝰ eloq̄oꝝ. Nec tñ oīa q̄ ita scripta sunt vt nō facile intelligant: pñt his regul inueniri. Sed alīs modis plīmis q̄s ꝟ numero septenario vsq; adeo nō ē iste ꝓplexus: vt idē ipe mlta exponat obscura: in q̄b⁹ haꝫ regulaꝝ adhibet nullā: q̄m nec opꝰ ē. Neq; enī aliq̄d illic tale ꝟsaꝭ aut q̄rit sicut ī apocalipsi iohānis q̄rit: quē admodū intelligendi sunt angeli ecclīaꝝ septē quibus scribere iubet: ꝛ rōcinaꝭ mltiplicit. ꝛ ad ꝟ puenit vt ipos angelos intelligamus ecclīas. In q̄ copiosissima disputatōe nihil istaꝝ est regulaꝝ: ꝛ vtiq; res illic obscurissima q̄rit: q̄d exēpli gra satis dictū sit. Nā colligere oīa nimis longuꝫ ꝛ nimis operosū ē. que ita obscura sunt ī scripturis canonicis: vt nihil istaꝝ septē ibi requirendū sit. Iste aūt cū has velut regulas cōmendaret: tārū eis tribuit q̄si oīa q̄ in lege. id ē in diuīs libris obscure

posita inuenirem⁹. his bñ cognitis atq; adhibit; intelligere valeam⁹. Ita q̄ppe exorsus ē eūdē libꝝ cū diceret. Necessariū duxi añ omnia q̄ mihi videnť libellū regulaꝝ scribere. et secretoꝝ legis veluti claues et lumiaria fabricare. Sūt enī q̄dā regule mystice q̄ vniuerse legis recessus obtinēt: et veritatis thesauros aliq̄bus inuisibiles faciūt. Quaꝝ si ratio regulaꝝ sine inuidia vt cōmunicam⁹ accepta fuerit: clausa q̄q; patefient. ⁊ obscura dilucidabunť: vt quisq; pphetie īmēsam siluā pambulās: his regul' q̄ōāmodo quasi lucis tramitib⁹ deduct⁹ ab erroze defēdať. Dic si dixisset. Sūt enim q̄dā regule mystice que nōnull'os legis recessus obtinēt: aut certe q̄ legis magnos recessus obtinēt. nō aūt q̄ait vniuerse legis recessus. neq; dixisset. clausa q̄q; patefient: s; clausa m'ta patefiēt: vez; dixisset. nec tā elaborato atq; vtili opi suo pl⁹ q̄ res ipa postulat dando in spem falsaꝝ lectoze ei⁹ cognitoze q̄q; misisset. Nō ido dicendū putaui: vt liber ipe ⁊ legať a studiosis: q; plimū adiuuat ad scripturas intelligēdas. ⁊ nō de illo speret tātū q̄ tū nō babꝝ. Caute sane legēd⁹ ē nō solum ppter quedaꝝ in quib⁹ vt hō errauit. sed maxime ppter illa q̄ sicut donatista heretic⁹ loquit. Quid aūt doceāt vl' admoneāt iste septē regule breuiter ostendam.

¶ Prima de dño ⁊ ei⁹ corpe ē: in q̄ sciētes aliq̄ capit; ⁊ corpis. i. christi ⁊ ecclesie vnā psonā nob intimari. neq; enī frustra dictū ē fidelib⁹. ergo abrae semē est;: cū sit semē vnū abrae q̄d est christ⁹. ñ he sitemus q̄n a capite ad corp⁹: vl' a corpe trāsit ad caput. et tñ nō fcedit ab vna eadēq; psona. Una enī psona loq̄t dicens. Sicut spōso imposuit mihi mitrā: ⁊ sic sponsam ornauit me ornamēto. ⁊ tamen q̄d hoꝝ duoꝝ capiti: q̄d corpi. i. q̄d christo: q̄d eccl'ie ꝓueniat: vtiq; intelligendū est. ¶ Secūda est de dñi corpe biparti/to: q̄d q̄dē nō ita debuit appellare. Non enī reuera corp⁹ dñi est q̄d cū illo nō erit ineternū. Sed dicēdū fuit de dñi corpe vero atq; ꝓmixto. aut vero atq; simulato: vl' q̄d aliud. q; nō solū in etnū: verū etiā nūc hipocrite nō cū illo esse dicendi sunt q̄uis in ei⁹ esse videanť eccl'ia. Uñ poterat regl'a ista sic appellari: vt diceret de ꝓmixta eccl'ia. Que regula lectoze vigilantē reqrit: q̄n scriptura cū ad alios ia loquať: tanq; ad eos ipos ad q̄s loquebatur videť loqui. vl' de ipis cū de alijs ia loquať tanq; vnū sit vtroq; corp⁹ ppt tpalē ꝓmixtionē ⁊ ꝓmunionē sacramēto rum. Ad hoc ptinet in cātico cāticoꝝ. Fusca sum ⁊ speciosa vt tabernacula cedar: vt pelles salomōis. Non enī ait fusca fui vt tabernacl'a cedar: et speciosa fui vt pelles salomōis: sed vtrūq; se ee dixit ppter tpalem vnitatē intra vna retia pisciū bonoꝝ et maloꝝ. Tabernacl'a enī cedar ad ismaelē ptinēt: q̄ nō erat beres cū filio libere. Itaq; cū ō bona parte dicat deus. ducā cecos in viā quā nō nouerūt ⁊ semitas q̄s nō nouerūt calcabūt. ⁊ faciam illis tenebras ī lucē: et prauа in directum. hec verba facīā et ñ derelīquā eos. moꝝ de alia parte q̄ male ꝓmixta est die. ꝓuersi sunt retroꝛsum: q̄uis alīꝫ significent his ꝓbis. Sed quoniā nūc in vno sunt tanq; de ipis loquit de q̄b⁹ loq̄bat nō tñ semp in vno erūt. Ipe est q̄ppe ille seruus cōmemorat⁹ in euāgelio: cuius dñs cū venerit diuidet eū: ⁊ partem eius cū hipocritis ponet. ¶ Tercia regula ē de ꝓmissis ⁊ lege. q̄ alio modo dici pōt ō spū et lr̄a. sicut nos eam appellauim⁹ cū de hac re libꝝ scriberemus. Potest etiā sic dici de gr̄a ⁊ mandato. Nec aūt mihi magis videť magna q̄stio q̄ regula: que ꝓ solubilis questiōib⁹ adhibēda est. Nec aūt est quā nō intelligentes pelagiani vl' cōdiderūt suā heresim: vl' auxerūt. Laborauit in ea thiconi⁹ disserēdo bñ: sed nō plene. Disputās enī de fide et opib⁹ opa nobis dixit dari a deo merito fidei: ipaꝝ ꝓ fidem sic esse a nobis vt nobis nō sit a deo. Nec attēdit apl'm dicētē. Pax fratribus et charitas cū fide a deo p̄re et dño nostro iesu christo. Sed nō erat expert⁹ hāc heresim. que nostro tempoze exorta multū nos vt gratiā dei que p dominum nostrū iesum christū est aduersus eā defenderem⁹ exercuit. et p̄m id q̄d ait apl's

oportz hereses esse vt ꝓbati manifesti fi
ant in nobis. mlto vigilatiores diligēti
oresqz reddidit: vt aduerterem⁹ ī scriptu
ris sanctis q̄ istū thiconiū min⁹ attētuz
minusqz sine hoste sollicitū fugit etiā ip
sam. s. fidē donū illi⁹ esse q̄ mensurā vni/
cuiqz partit. Et q̄ sentētia q̄busdā dictū
est. Vobis donatū est ꝓ christo nō soluz
vt in eū credatis. verū etiā vt ꝓ eo patia
mi. Uñ q̄s dubitet vtrūqz esse dei donū
q̄ fideliter atqz intelligent audit: vtrūqz
donatū? Plura sūt z alia testimonia q̄bꝫ
id ostēdit ꝑm ꝑ nūc nō agim⁹: alibi autē
atqz alibi sepissime egim⁹ ista. Quar
ta ꝙo thiconij regula est de specie z gene
re: sic enī eā vocat. volēs itelligi speciem
partē: gen⁹ aūt totū. cui⁹ ea pars ē quaz
nūcupat spēz. sic̄ vnaquecz ciuitas ps ē
vtiqz vniuersitat' gētiū. hāc ille vocat spe
ciē: gen⁹ aūt oēs gētes. Hecz ꝑ ea discer/
nēdi subtilitas adhibēda ē q̄ a dialectic⁹
tradit: q̄ inter partē z spēz q̄d itersit acu
tissime disputāt. Eadē ꝙo rō ē si non de
vnaquaqz ciuitate sz de vnāq̄qz puincia
vl gēte vl regno tale aliq̄d ī diuis repiat
eloquijs. Nō solū enī: vbi grā: ō hier'm
vl ō aliq̄ gētiū ciuitate: siue tyro siue ba
bilonia: siue alia q̄libz: dicit aliq̄d ī scri/
pturis sctis: qō modū ei⁹ excedat: z que
niat poti⁹ oīb⁹ gētib⁹. verūetiā de iudea
de egypto de assyria. et q̄cūqz alia gente ī
q̄ sunt plime ciuitates: nō tñ tot⁹ orbis
sz pars ei⁹: dicit q̄ trāseat ei⁹ modū z cō
gruat poti⁹ vniuerso cui⁹ h̄ pars est. vl
sicut iste appellat generi cui⁹ hec spēs ē.
Uñ z in noticiā vulgi ꝙba ista venerūt:
vt etiā idiote intelligāt q̄d spēaliter q̄d ge/
neraliter in q̄cunqz ꝓcepto iperiali sit ꝓsti
tutū. Fit etiā ꝑ de boīb⁹: sicut ea q̄ de sa
lomōe dicunt excedūt ei⁹ modū: z poti⁹
ad christū vl eccl'iaz cui⁹ ille pars ē rela/
ta claresc̄ūt. Hec species sp excedit. sepe
enī talia dicunt q̄ vl ei quoqz vl ei fortas
se tm̄ modo aptissime ꝙgruāt. Sed cū a
specie trāsit ad gen⁹ q̄st adhuc de specie
loq̄nte scriptura: ibi vigilare debet lecto
ris intentō ne q̄rat ī specie q̄d ī genere ꝓt
meli⁹ z certi⁹ inueniri. Facile q̄ppe ē il/
lud q̄d ait ꝓpheta ezechiel. Dom⁹ israel
habitauit ī terra: z polluerūt illā ī via sua
z ī idolis suis: z pctis suis: ꝑm īmūdicia
mēstruate. facta est via eoz ante faciē me
am. z effudi irā meā sup eos z dispsi il/
los inter natōes: z vētilaui eos ī regiōes
ꝑm vias eoz: et ꝑm peccata eoz iudicaui
eos. Facile est inq̄z ꝑ itelligere de illa do
mo israel de q̄ dicit apl's. Uidete israel ꝑm
carnē: quia hec oīa carnal' ꝓpt⁹ israel
z fecit z passus est. Alia etiā que sequun
tur eidē intelligunt populo q̄uēire. Sz
cum ceperit dicere. z sctificabo nomē me
um sanctū: illud magnū q̄d pollutū est ī
ter natōes quod polluistis ī medio earū
z sciēt gentes q⁹ ego dñs: iā intent⁹ debz
esse q̄ legit: quēadmodū species excedat
z adiungat genus. Sequit enī et dicit.
Et dum sanctificabor ī vobis añ oc'los
eorū: z accipiam vos ō gentib⁹: z ꝙgrega
bo vos ex omnib⁹ terris. z inducam vos
in terrā vestrā. et aspergā vos aq̄ mūda.
z mūdabimī ab oīb⁹ simulacris vestris.
z mūdabo vos: et dabo vobis cor nouū.
z spiritū nouū dabo in vos. z auferā cor
lapideū de carne vestra: z dabo vobis cor
carneū. z spiritū meū dabo in vos. z faci
am vt in iusticijs meis ambuletis. z iu/
dicia mea custodiatis z faciatis: z habita
bitis in terra quā dedi patrib⁹ vestris. z
eritis mihi in populū. z ego ero vobis ī
deū. et mundabo vos ex omnib⁹ immū
dicijs vestris. Hoc de nouo testamento
esse ꝓpheratū ad quod ptinet nō solū il/
la vna gens in reliquijs suis: de q̄bꝫ ali/
bi scriptū est. si fuerit numer⁹ filiorū isr'l
sicut arena maris reliquie salue fiēt. vez
etiā cetere gentes que ꝑmisse sunt patri/
bus eorū qui etiā nostri sūt: nō ambigit
quisq̄s intuēt: z lauacrū regenerationis
hic esse ꝑmissum: qō nūc videm⁹ omni/
bus gētib⁹ redditū. Et illud q̄d ait apo
stolus: cū noui testamēti gratiā ꝙmenda
ret: vt in cōparatōe veteris emineret: epi
stola nostra vos estis scripta nō atramen
to: sed spiritu dei viui. nō in tabulis lapi
deis: sed in tabulis cordis carnalib⁹ hic
esse respicit z pspicit dictū vbi iste ꝓphe
ta dicit. z dabo vobis cor nouū: z spiritū
nouū dabo in vos. z auferā cor lapideū

de carne vra .z dabo vobis cor carneū. Cor q̄ppe carneū. Ūñ ait apl's: tabulis cordis carnalib⁹ a corde lapideo voluit vitā sentiētē discerni. z p vitā sentiētē significauit intelligentē. Sic fit isrl' spūalis nō vni⁹ gentis sed oīm q̄ pmisse sunt patrib⁹ eor ī semīe qđ ē chr̄ist⁹. Dic ergo israel spūalis ab illo israel carnali: q̄ ē vni⁹ gēt's: nouitate gr̄e nō nobilitate patrie. z mente nō gente distinguit. Sz altitudo ppbetica dū de illo vl' ad illū loq̄tur latēter trāsit ad hūc. z cū iam de isto vl' ad istū loquit: adhuc de illo vl' ad illū loqui videt. nō intellectū scripturaz nobis q̄si hostiliter inuidēs: sed exercēs medicinaliter cor nostr. Ūñ z illud qđ ait. z inducā vos ī terrā vestrā. z paulo post tanq̄ idipm repetēs: z habitabit⁹ in terra vestra quā dedi patrib⁹ vestris: nō carnaliter sicut carnal' isrl'. sed spūaliť sic̄ spiritualis debem⁹ accipe. Eccl'ia q̄ppe sine macula z ruga ex oīb⁹ gēt̄ib⁹ congregata: atq̄ in eternū regnatura cū chr̄isto ipsa est brō̄rū terra viuentiū. ipa ē intelligēda patrib⁹ data: qñ eis certa z īmutabili dei volūtate pmissa est. quoniā ipa pmissionis vl' pdestinatiōis firmitate iā data est que dāda suo tēpore a patrib⁹ credita est. sicut de ipa gr̄a q̄ sanctis dat' scribēs ad thimotheū apl's ait. Non fm opa nostra: sed fm suū ppositū z gr̄am que data est nobis in chr̄isto iesu ante secl'a eterna: manifestata aūt nūc p aduētū saluatoris nostri. Data dixit gr̄am qñ nc̄ erāt adhuc q̄bus dare. quoniā in dispositōe ac pdestinatōe dei iā factū erat qđ suo tēpore futurū erat quo esse dicit manifestata. Quāuis hec possint intelligi z de terra futuri seculi quādo erit celū nouū z terra noua in qua iniusti habitare nō poterunt. Et ideo recte dicit' pūs q̄ ipa sit terra eorū: que vlla ex parte ñ erit impioz. qz et ipa similiter data est quādo danda firmata ē. Quīta thiconi⁹ regulā ponit quā de temporib⁹ appellat: qua regula plerūq̄ inueniri vl' conīci possit latēs in scripturis sanctis quātitas temporū. Duob⁹ autē modis vigere dicit hāc regulam: aut tropo synecdoche: aut legitimis numeris. Trop⁹ synecdoche: aut a pte totū: aut a toto partē facit intelligi: sicut vnus euāgelista post dies octo factū dicit: qđ ali⁹ post dies sex: qñ in mōte discipulis tantū trib⁹ pūentib⁹ facies dñi vt sol resplēduit z vestimenta ei⁹ sic̄ nix. Utrūq̄ enī vez esse nō posset qđ de numero diez dictū est: nisi ille q̄ dixit p⁹ dies octo intelligat partē nouissimā diei ex q̄ id chr̄istus pdixit futurū. z partem pmam diei q̄ id ostendit impletū: p totū dieb⁹ duob⁹ atq̄ integris posuisse. sic̄ ꝺo qui dixit post dies sex integros omnes z totos: sed solos medios cōputasse. Hoc modo locutōis vl' quo significat a parte totū etiā illa de resurrectōe chr̄isti soluit̄ questio. Pars ei nouissima diei quo die passus ē nisi p toto die accipiat. id est adiuncta etiā nocte p̄terita. z nor ī cui⁹ parte vltima resurrexit nisi totus dies accipiat adiuncto. s. die illucescente dñico ñ possunt esse tres dies et tres noctes q̄b⁹ se in corde terre pdixit futurū. Legitiose in corde terre pdixit futurū. Legitiose autē numeros dicit quos eminenti⁹ diuina scriptura ꝺmēdat. sicut septēnariū vel denariū vel duodenariū: et quicunq̄ alī sint quos legendo studiosi libent aūscunt. Plerūq̄ enī numeri huiusmodi p vniuerso tpe ponunt sicut septies in die laudem dixi tibi: nihil est aliō q̄ semper laus ei⁹ in ore meo. Tantūdem valēt et cum multiplicant' siue p denariū sicut septuaginta et septingēti vnde possunt et septuaginta anni hieremie p vniuerso tēpore spūaliter accipi quo est apud alīos ecclesia: siue p seipos sicut decē p decem centum sunt. et duodecī p duodecim cētum quadragintaq̄ttuor: quo numero significat' vniuersitas sanctorū in apocalipsi. Unde apparet nō solas temporū q̄stiones istis numeris esse soluēdas: sz latius patere significatōnes eorū z in multa pserpere. Hecq̄ enī numerus iste ī apocalipsi ad tēpora ptinet: sed ad homiel.

Sextā regulā thiconi⁹ recapitulationem vocat in obscuritate scripturaz sanctis vigilanter inuentam. Sic enī dicuntur quedā quasi sequant' in ordine tēporis: vel rerū cōtinuatōne narrent': cuz ad

prioza que ptermissa fuerāt latēter nar/ratio reuocet. Dō nisi ex hac regula itel ligat errat: sicut in genesi. Et plātauit in ąt dñs deus paradisū in eden ad oriētē. z posuit ibi hominē quē formauit. z pdu xit deus adhuc de terra omne lignū spe ciosum et bonū in escā. ita videt dictuz tanq̄ id factū sit postea q̄ factuz posuit deus hoīem ī paradisum. cū breuit vtro/q̄ cōmemozato. id ē q̄ plātauit de⁹ para disū et posuit ibi hominē quē formauit recapitulādo redeat z dicat qđ ptermise rat. quō. s. paradisus fuerit plātat⁹. qz pdu xit deus adhuc de terra omne lignū spe/ciosum et bonū in escā. Deniq̄ secut⁹ ad iunxit. Et lignuz vite in medio paradisi. z lignū scientie boni et mali. Deīde flumē q̄ paradisus irrigaret: diuisū in q̄ttuoz p̄n cipia fluuiozū q̄ttuoz explicat. quod to tū ptinet ad institutionē paradisi. Quod vbi terminauit repetiuit illō qđ iam di xerat. z reuera hoc seq̄bat atq̄ ait. Et sū psit dñs deus hominē quē fecit: z posu it eū in paradiso et cetera. Post ista enī fa/cta ibi est positus hō: sicut nūc ordo ipse demōstrat. nō post hominē ibi positū fa cta sunt ista: sicut prius dictū putari pt nisi recapitulatio illic vigilāter intelliga tur qua reditū est ad ea q̄ fuerāt ptermis/sa. Itēq̄ in eodē libro cū pmemorarent generatōes filioz noe dictum est. hi filij cham in tribub suis ſm linguas suas ī regionib suis et in gentib suis. Enūe/ratis quoq̄ filijs sem dictū ē. hi filij sem in tribub suis ſm liguas suas in regiō/bus suis et in gentib suis. Et annectit de omnib. De trib filioz noe: ſm gene/ratōes et ſm gentes eoz. Ab his dispse sunt insule gentiū sup terrā post diluuiū Et erat oīs terra labiū vnū z vox vna oī bus. Hoc itaq̄ quod adiūctuz est: z erat omnis terra labiū vnū z vox vna oībus id ē lingua vna: ita dictū videt tanq̄ eo tam tpe quo dispsi iam fuerāt sup terrā. etiā ſm insulas gentiū vna fuerit oīb⁹ lī gua cōmunis: quod pculdubio repugt superiozib verbis vbi dictū est. in tribub suis ſm linguas suas. Neq̄ enī dicerent babuisse iā linguas suas singule tribus que gentes singulas fecerāt. quādo erat omnib⁹ vna cōmunis. ac p hoc recapitu lando adiunctū ē. z erat oīs terra labi um vnū et vox vna omnib⁹ latēter narra tōne redeūte. vt diceret quō factū sit vt ex vna omniū lingua fuerint diuisi p mlt tas. Et cōtinuo de illa turris edificatōe narrat vbi hec eis iudicio diuīo ingesta est pena superbie. post qđ factū dispsi sunt sup terrā ſm linguas suas. Fit ista reca pitulatio etiā obscuri⁹ sicut in euāgelio dicit dñs. Die quo exīt loth a sodomis pluit de celo ignē et pdidit oīes. ſm h⁹ erit dies filij hoīs q̄ndo reuelabit. Il/la hora q̄ erit in tecto et vasa ei⁹ in agro nō descēdat tollere illa. Et q̄ in agro sil⁹ nō reuertat retro: meminerit vxor⁹ loth. Nunq̄d cū dñs fuerit reuelatus tūc sūt ista seruāda ne quisq̄ retro respiciat. id ē vitam pteritā cui renūciauit inq̄rat. z nō potius isto tēpore: vt cū dominus fuerit reuelatus retributōnez p eis que quisq̄ seruauit vl cōtempsit iueniat. Tamē qz dictū est illa hora tūc putant ista seruan da cū fuerit dñs reuelatus. nisi ad intel ligendā recapitulatōem sensus legēt⁹ in uigilet. adiuuāte alia scriptura que ipōz apostolozū adhuc tēpore clamauit. Filij nouissima hora ē. Tēpus ergo ipm q̄ e/uāgeliū pdicatur: quousq̄ dñs reuelet: hora ē in qua oportz ista seruari. quia et ipa reuelatio dñi ad eandē horā ptinz q̄ die iudicij terminabit. Septima tbi conij regula ē eademq̄ postrema de dia/bolo z ei⁹ corpe. Est enī et ipe caput ipi orū qui eius sunt quodāmodo corpus: ituri cū illo in suppliciū eterni ignis: sic̄ christus caput ē ecclesie que est corp⁹ ei⁹ futurū cū illo in regno z gl'ia sempiterna Sicut ergo in pma regula quā vocat d dño z eius corpe vigilandū ē: vt intelli/gatur cū de vna eademq̄ psona scriptu ra loquit. q̄d cōueniat capiti quid corpi. ita z in ista nouissima aliq̄n in diabolu dicit quod nō in ipo sed poti⁹ in ei⁹ cor/pore possit agnosci. quod habz nō solu in eis qui manifestissime forīs sunt: sz in eis etiā qui cū ad ipm ptineant: tamē ad tempus miscet ecclie donec vnusquisq̄

de hac vita exeat: vel a frumēto palea vē tilabro vltimo separet. Nō enī scriptuz est apud esaiā. quō cecidit de celo lucifer mane oriens et cetera: que sub figura regis babilonie de eadem pſona vel ad eandem pſonā dicta sunt in ipa contexione sermonis de diabolo vticz intelligūtur. z tamē cui ibi dictū est cōtritus est in terra qui mittit ad oēs gentes: nō totū ipsi capiti cōgruit. Nam et si mittit ad oēs gentes diabolus angelos suos: tamē in terra corpus eius nō ipe conterit: nisi qz ipe est in corpe suo qō contritū sit vt puluis quē pīcit ventus a facie tre. De autē oēs regule excepta vna q̄ vocat ō pmissis et lege: aliud ex alio faciūt intelligi: quod est propriū tropice locutōnis: que lati⁹ patet cz vt possit vt mihi videt ab aliquo vniuersa comphēdi. Nā vbicūcz velut aliud dicit vt aliō intelligat. z si nomen ipi⁹ tropi in loquēdi arte nō inuenit tropica locutio est. Que cū sit vbi fieri solet sine labore sequit intellectus: cū vero vbi nō solet laborat vt intelligat ab alīs magis ab alīs minus. sicut magis minusve dona dei sunt in ingenīs hominū vl adiutoria tribuunt. Proinde sic in verbis ppīis de quib⁹ supius disputauimus vbi res vt dicunt intelligēde sūt. sic in trāslatis que faciūt tropicas locutōnes vbi aliud ex alio intelligendū est: de quibus hucusqz quantū visum est satis egimus: nō solū admonendi sūt studiosi venerabiliū litteraz: vt in scripturis sanctis genera locutōnū sciant. z quomodo apud eas aliqd dici soleat vigilāter aduertant memoriterqz retineāt. verū etiā quod est pcipuū et maxime necessariuz: orēt vt intelligant. In eis q̄ppe litteris quaz studiosi sunt qui legūt dīs dat sapientiā. z a facie eius sciētia et intellect⁹ a quo et ipm studiū si pietate pditū ē acceperunt. Sed hec satis etiaz de signis quātū ad ꝟba ptinent dicta sint. Restat vt de pferendis eis que sentim⁹ sequenti volumie q̄ dīs donauerit disseram⁹.

Explicit liber tercius

Incipit liber quartus

Hoc opus nostruz quod inscribit de doctrina christiana in duo q̄dam fuerā prima distributōne partitus. Nā post phemiū quo respondi eis qui hoc opus fuerāt rephēsuri: due sunt res inqz in quib⁹ nititur oīs tractatio scripturaz. modus inueniēdi que intelligēda sunt: et mod⁹ pferēdi q̄ intellecta sunt. De inueniēdo pri⁹: de pferēdo postea disserem⁹. Quia ergo de inueniēdo multa iam dixim⁹. z tria de hac vna volumina absoluim⁹: dīo adiuuāte de pferendo pauca dicemus. vt si fieri poterit vno libro cuncta claudam⁹: totūqz hoc opus quattuor volumib⁹ terminet. Primo itaqz expectatiōem legentiū qui me forte putant rhetorica daturū esse pcepta: que in scholis secularib⁹ z didici z docui ista plocutōe cohibeo atz vt a me nō expectent admoneo. nō vt nihil habeant vtilitatis: sed si quid habēt seorsū discendū est. si cui fortassis bono viro etiā hoc vacat discere. nō autē a me vel i hoc ope: vel in aliquo alio requirendū. Nam cū p artē rhetoricā et vera suadeant z falsa: quis audeat dicere aduersus mēdacium in defensoribus suis inermē debere cōsistere veritatē. vt videlicz illi q̄ res falsas pſuadere conant nouerint auditorem vt beniuolū vel intentū vel docilē phemio facere: isti autē nō nouerit. Illi falsa breuiter apte verisimiliter: et isti vera sic narrent: vt audire tedeat: intelligere nō pateat. credere postremo nō libeat. Illi fallacibus argumentis veritatē oppugnent. asserāt falsitatē. isti n⁹ vera defendere nec falsa valeant refutare. Illi animos audientiū in errorē mouētes impellēresqz discendo terreant: cōristent: exhilarēt: exhortent ardenter. isti p veritate lenti frigidiqz dormitēt. Quis ita desipiat vt hoc dicat. Cum ergo sit in medio posita facultas eloquū que ad pſuadēda seu prava seu recta valet plurimū. cur nō bonorum studio cōparat: vt militet veritati

si eam mali ad obtinēdas puersas vanas q causas in vsus iniq̄tatis z errorꝭ vsurpant? Sed quecunq; sunt de hac re obseruatiōes atq; p̄cepta: quib⁹ cū accedit in verbis plurimis ornamētisq; verborum exercitatōis lingue solertissima cōsuetudo fit illa que facūdia vl eloquētia nominat extra istas litteras nostras sepositio ad hoc cōgruo tēporis spacio apta z cōuenienti etate discēda sunt eis q̄ hoc celeriter possunt. Nā et ipos romane p̄n cipes eloquentie nō piguit dicere q; hāc artem nisi q̄s cito possit nunq; possit oino p̄discere. Quod vtrū verū sit q̄d op⁹ est quererez? Non enim etiā si possint hec a tardioribus tandē aliquādo perdiscī: nos ea tanti pendim⁹ vt eis discēdis iaz maturas vl etiā graues hominū etates velim⁹ impendi. Satis est vt adolescētulorū ista sit cura. nec ipoz omniū q̄s vtilitati eccl̄iastice cupimus erudiri: sed eorū quos nōdum magis vrgēs z huic rei sine dubio p̄ponenda necessitas occupauit. Quoniā si acutū et feruēs assit ingeniū: facili⁹ adheret eloquētia legentib⁹ z audientib⁹ eloquētes: q; eloq̄ntie p̄cepta sectantib⁹. Nec desunt eccl̄iastice l̄re etiam p̄ter canonē in arce autoritatis salubriter collocatum: quas legēdo hō capax: et si nō id agat: sed tm̄ modo reb⁹ q̄ ibi dicunt intent⁹ sit: etiā eloquio q̄ dicūtur dum in his versat imbuit accedente vl maxime exercitatōe siue scribēdi siue dictandi: postremo etiā dicēdi q fm pietatis ac fidei regulā sentit. Si autē tale ōsit ingeniū: nec illa rhetorica p̄cepta capiunt. nec si magno labore inculcata q̄mtulacunq; ex parte capiant aliquid prosunt. quādoq̄dem etiā ipi qui ea didicerunt et copiose ornateq; dicūt. nō oēs vt fm ipa dicant possunt ea cogitare cuz dicūt. si nō de his disputant. imo vo vix vllos esse existimo qui vtrunq; possint: z dicere bene. et ad hoc faciendū p̄cepta illa dicendi cogitare dū dicunt. Cauendum est enī ne fugiant ex animo que dicenda sunt: dum attendit vt arte dicant. Et tamen in sermonibus atq; dictiōib⁹ eloquentiū impleta reperiunt p̄cepta eloquentie. de quibus illi vt eloquerent vel cum eloquerent nō cogitauerunt. siue illa didicissent siue ne attigissent q̄dē. Implēt quippe illa quia eloquētes sūt: non adhibent vt sint eloquentes. Quapropter cū ex infantibus loquentes nō fiant nisi locutōnes discendo loquentiū: cur eloquētes fieri nō possunt nulla eloquendi arte tradita. sed elocutōnes eloquentiū legendo z audiendo. et quantū assequi concedit imitando. Quid q̄ ita fieri ipis quoq; experimur exēplis? Nā sine p̄ceptis rhetoricis nonimus plures eloquentiores plurimis qui illa didicerunt. sine lectis vero et auditis eloquentiū disputatōnibus vel dictiōbus neminem. Nam neq; ipsa arte grāmatica qua discit locutionū integritas indigerent pueri. si eis inter homines qui integre loquerent crescere daretur et viuere. Nescientes quippe vlla nomina vicioz um quicq̄d vicios⁹ cuius q; oze loq̄ntis audirent sana sua cōsuetudine reprehenderent et cauerēt. sicut rusticos vba ni reprehendunt etiā qui litteras nesciunt Debet igitur diuinarū scripturarū tractator z doctor: ōfensor recte fidei. ac debellator erroris: et bona docere: et mala dedocere. atq; in hoc opere sermonis cōciliare auersos. remissos erigere. nescientibus quid agatur quid expectare debeant intimare. Ubi autē beniuolos: intētos: dociles: aut inuenerit: aut ipe fecerit: cetera pagenda sūt sicut postulat causa. Si docendi sunt qui audiunt narratione faciendus est. si tamen indigeat vt res de qua agitur innotescat. Ut autez que dubia sunt certa fiant: documentis adhibitis ratiocinandū est. Si vero qui audiunt monendi sunt potius q; docendi: vt in eo quod iā sciunt agendo nō torpeant. et rebus assensum quas veras esse fatentur accōmodent: maioribus dicēdi viribus opus est. Ibi obsecratōnes et increpatōnes: concitatōes et coercitōes: et quecūq; alia valent ad cōmonēdos animos necessaria. Et hec quidem cuncta que dixi omnes fere hoīes in his que loquendo agunt facere nō q̄escunt.

Sz cū alīj faciāt obtuse deformiter frigide. alīj acute ornate vehemēter: illū ad hoc opus vñ agim⁹ iā oportet accedere: q̄ potest disputare z dicere sapiēter etiaz si nō p̄ eloq̄nter vt p̄sit audiētib⁹. z si minus q̄z p̄desse si z eloq̄nter posset dicere. Qui ꝙ affluit insipiēti eloq̄ntia: tanto magis cauēd⁹ ē q̄nto magis ab eo in his q̄ audire inutile ē delectāt auditor. z eum quē diserte dicere audit etiā ꝙ dicere existimat. Nec aūt sentētia nec illos fugit q̄ artē rhetoricā docēdā putarūt. Fassi sunt enī sapiam sine eloq̄ntia paz p̄desse ciuitatib⁹. eloquētiā ꝙ sine sapia nimiū obesse plerūq̄z: p̄desse nunq̄z. Si ergo illi q̄ p̄cepta eloq̄ntie tradiderūt: ī eisdē libris in q̄b⁹ id egerūt vtitate instigāte coacti sunt p̄fiteri verā hoc ē supnā q̄ a p̄fe luminū descendit sapiētiā nescientes. q̄nto magis nos nō aliud sentire debemus q̄ hui⁹ sapiētie filij z mīstri sum⁹. Sapienter aūt dicit hō tāto magis vl minus q̄nto in scripturis sctis magis minus ve p̄fecit. Nō dico in eis multū legendum: memoriecz mādandū: sed bñ intelligēdū z diligēter eaz sensib⁹ indagandū. Sūt enī q̄ eas legunt z negligūt. legūt vt teneant. negligunt ne intelligāt. Quib⁹ lōge sine dubio p̄ferēdi sunt qui verba earuz minus tenēt. et coz eaz sui cordis oculis vidēt. Sed vtriscz ille melioz: q̄ z cū volet eas dicit. z sicut oportet itelligit. Duic ergo q̄ sapiēter debz dicere etiā qđ nō potest eloquēter: verba scripturaz tenere maxime necessariū ē. Quāto ei se pauperiorē cernit in suis. tāto eū oportz ī ist̄z esse ditiorē. vt qđ dixerit suis ꝙbis p̄bet ex illis. Et qui ꝓpr̄ys verbis minor erat magnoz testimonio qđāmodo crescat. Probādo enī delectat q̄ min⁹ potest delectare dicēdo. Porro q̄ nō solū sapiēter: verū etiā eloq̄nter vult dicere. quoniā p̄fecto plus p̄derit: si vtrūcz potuerit: ad legēdos vl audiēdos z exercitatōne imitādo eloq̄ntes mitto eū libentius q̄z magistris artis rhetorice vacare p̄cipiaz. si tñ hi q̄ legunt et audiunt nō solū eloq̄nt sed etiā sapient dixisse vel dicere veraci p̄dicatōe laudant. Qui enī eloquēter dicunt suauiter: q̄ sapiēter salubriter audiunt. Propter qđ nō ait scriptura. multi tudo eloquentiū: sz multitudo sapiētiuz sanitas est orbis terraz. Sicut aūt sepe sumēda sunt et amara salubria. ita sp vitāda est dulcedo pniciosa. Sz salubri suauitate vl suaui salubritate qđ meli⁹? Quāto enī magis illic apperit suauitas: tāto facili⁹ salubritas p̄dest. Sunt ergo eccl'iastici viri q̄ diuina eloquia nō solū sapiēter sz eloq̄nter etiā tractauerī. Quibus legēdis magis nō sufficit tēpus q̄z deesse ipi studētib⁹ et vacātib⁹ p̄t. Dic aliquis forsitan querit vtrū autores nr̄i quoz scripta diuinit⁹ inspirata canones nobis saluberrima autoritate fecerūt: sapiētes tātūmodo an eloq̄ntes etiā nūcupandi sint. Que quidē q̄stio apud meipsū z apud eos q̄ mecū qđ dico sentiūt: facillime soluit. Nā vbi eos intelligo: non solū nihil esse eis sapienti⁹. verū etiā nihil esse eloq̄ntius mihi videri p̄t. Et audeo dicere et oēs q̄ recte intelligunt qđ illi loquunt simul intelligere nō eos aliter loq̄ debuisse. Sicut est enī q̄dā eloquentia q̄ magis etatē iuuenilē decet: est q̄ senilē. nec iā dicēda ē eloq̄ntia si p̄sone nō ꝓgruat eloq̄ntis. ita est q̄dā quevisos sūma autoritate dignissimos planecz diuinos decet. Nec illi locuti sunt: nec ipos decet alia: nec alios ipa. ipis enī ꝓgruit. alios aūt q̄zto videt hūiliorē: tāto altiꝰ? ñ vētositate sz soliditate trāscēdit. Ubi vero nō eos itelligo: min⁹ q̄dē mihi apparet eoz eloq̄ntia: sz eā nō dubito eē talez q̄lis ē vbi itelligo. Ipa q̄z obscuritas diuinoz salubriūcz dictoz tali eloq̄ntie miscēda fuerat. ī qua p̄ficere noster itellect⁹ nō solū inuētōe: verū etiā exercitatōe deberet. Possem q̄dem si vacaret oēs ꝓtulerres z ornamēta eloq̄ntie: ō q̄b⁹ inflantur isti q̄ linguā suā nostroz autorū linguę nō magnitudine sz tumore p̄ponūt: ostendere in istoz litteris sacris: quos nobis erudiendis et ab hoc seculo p̄auo in beatum seculum transferendis prouidentia diuina prouidit. Sed non ipsa mea plus q̄z dici potest in illa eloquentia delectāt: que sunt his viris cum oratoribꝰ

tentiliū poetisve ꝺmūia. Illō magꝭ admiroꝛ ꝛ stupeo ꝙ nr̄a eloquentia ita vsi sunt ꝓ alterā quandā eloquentiā suā: vt nec eis deesset nec emineret ī eis: qꝛ nec ī probari ab illis. nec ostentari oportebat quoꝝ alterꝝ fieret si vitaretur. alterꝝ putari posset si facile agnosceret. Et in q̄b⁹ forte locꝭ agnoscit a doctꝭ tales res dicūtur: vt verba quib⁹ dicunt nō a dicente adhibita: sed ip̄is reb⁹ velut spōte subiecta videant: q̄si sapientiā de domo sua. id ē pectoꝛe sapiētis ꝓcedere intelligas: ꝛ tanq̄ inseparabilē famulā etiā nō vocatā sequi eloquētiā. Quis enī nō videat q̄d voluerit dicere. et q̄ sapiēter dixerit apl̄s. Gl̄iamur ī tribulatōib⁹ sciētes ꝙ tribulatio patientiā opat: patiētia autem ꝓbatōem: ꝓbatio ꝙ spem. spes aūt nō ꝙfundit. qꝛ charitas dei diffusa est in coꝛdib⁹ nostris ꝓ spiritūsanctū q̄ datꝰ ē nobis. Dic si quis: vt ita dixerim: imperite peritus artis eloq̄ntie p̄cepta apl̄m secutū fuisse contēdat. nōne a christianis doctis indoctisq̄ ridebit? Et tñ agnoscitur hic figura que climax grece latine vero a quibusdā est appellata gradatio. q̄niā scalā dicere noluerūt: cum verba vel sensus cōnecterent alterū ex altero: sicut hic ex tribulatōe patientiā: ex patiētia ꝓbatōnem: ex ꝓbatōe spem cōnexam videmus. Agnoscit et aliud decus: qm̄ post aliqua ꝓnūciatōis voce finita singula q̄ nostri mēbra ꝛ cesa: greci autē cola ꝛ comata vocāt. sequit ambitꝰ siue circuitꝰ quē periodon illi appellāt. cuiꝰ mēbra suspendunt voce dicentꝭ donec vltima finiant. Hā eoꝝ que p̄cedunt circuitū mēbrū illō est primū: quoniā tribulatio patientiā operatur. secundū: patiētia aūt probatōem. tertiū: ꝓbatio vero spem. Deinde subiungit ipe circuitus: qui trib⁹ paꝛtibus mēbris: quoꝝ primū est. spes autē nō ꝙfundit. secūdū: qꝛ charitas dei diffusa est in coꝛdib⁹ nr̄is. tertiū: ꝓ spiritūsanctum qui datus est nobis. At hec atq̄ huiuscemodi ī elocutōis arte tradūt. Sicut ergo apl̄m p̄cepta eloq̄ntie secutum fuisse nō dicim⁹: ita ꝙ ei⁹ sapiētiaz secuta sit eloq̄ntia nō negam⁹. Scribēs ad coꝛinthios in secūda apla redarguit quosdā q̄ erāt ex iudeis pseudo apl̄i eiq̄ detrahebāt. Et qm̄ seip̄m p̄dicare ꝓpellitur: hāc sibi velut īsipiētiā tribuēs q̄z sapiēter dicit q̄q̄ eloq̄nt. Sz comes sapientie. dux eloq̄ntie illā seq̄ns: istā p̄cedēs seq̄ntē nō respuēs. itaq̄ dico iq̄t ne quis me putet insipiētē esse. alioq̄n velut insipientē suscipite me: vt ꝛ ego modicū q̄d glorier. Qd̄ loqꝛ nō ꝼm deū loqꝛ: sz q̄si ī stulticia in hac substātia gl̄ie. Qm̄q̄dem m̄lti gl̄iant ꝼm carnē: et ego gl̄iabor. Li bēter enī suffertis insipiētes: cū sitꝭ ip̄i sapiētes. Toleratis enī si q̄s vos ī seruitutē redigit. Si q̄s deuorat. si q̄s accipit. si q̄s extollit. Si q̄s ī faciē vos cedit. ꝼm ignobilitatē dico: q̄si nos īfirmati sim⁹? In q̄ q̄s audet in insipiētia dico: audeo ꝛ ego. Hebrei sunt? ꝛ ego. Israelite sūt? ꝛ ego. Semē abrae sunt? ꝛ ego. Christi sūt? vt īsipiēs dico sup ego. In laboribus plūmū. ī carceribus abundantiꝰ: ī plagis supra modū. ī mortib⁹ sepi⁹. A iudeis q̄nq̄es q̄draginta vna minꝰ accepi. Ter virgis cesus sū. semel lapidatꝰ sū. ter naufragiū feci. nocte ꝛ die in pfūdo maris fui. In itineribus sepe. piculꝭ fluminū. piculꝭ latronū. piculꝭ ex genere. piculꝭ ex gētib⁹. piculꝭ in ciuitate. piculꝭ in deserto. piculꝭ in mari. piculꝭ in falsis fratrib⁹. In labore ꝛ erūna. in vigiliis sepi⁹. ī fame et siti. ī ieiunijs sepi⁹: ī frigore et nuditate. Preter illa q̄ extrinsecꝰ sūt īcursus in me q̄tidiana sollicitudo oīm eccl̄iaꝝ. Quis infirmat ꝛ ego nō infirmor? Quis scādalizat ꝛ ego nō vror? Si gl̄iari oportet ī his q̄ infirmitatis mee sunt gl̄iabor. Quāta sapīa ista sint dicta vigilātes vidēt. Quāta ꝙ eloq̄ntie flumia cucurrerit ꝛ qui stertit aduertit. Porro aūt q̄ nouit agnoscit ꝙ ea cesa q̄ comata greci vocāt: ꝛ mēbra ꝛ circuitus de q̄b⁹ paulo ante disserui: cū decētissima varietate interponerēt: totā istā speciem dictōis: et q̄si ei⁹ vultū quo etiā indocti delectant mouēt q̄z fecerūt. Hā vnde cepim⁹ hunclocū inserere: circuitꝰ sūt: ꝓmus minimus ꝑ ē bimēbris: minꝰ eniz q̄z duo mēbra circuitꝰ habere nō possūt plura vero pūt. Ergo ille ꝓmꝰ est. Item

dico:ne quis me existimet insipientē esse Sequit̄ ali⁹ trimēbris: Alioqn velut i/ sipientē suscipite me: vt et ego modicū q̄d glorier. Terci⁹ q̄ sequit̄ mēbra habet q̄ttuor. Oō loq̄r nō loq̄r sm deū:sz q̄si in stulticia i hac substātia glie. Quart⁹ duo habz. Omq̄ dē mlti gliant sm carnez.7 ego gliabor. Et q̄nt⁹ habz duo. Libent enī sustinetis insipientes:cū sitis ipi sapien tes. Et sext⁹ bimēbris ē. Tolerat̄ enī si q̄s vos in seruitutē redigit. Sequit̄ tria cesa. Si q̄s deuorat.si q̄s accipit.si q̄s ex tollit̄. Deinde tria mēbra. Si q̄s i faciez vos cedit:sm ignobilitatē dico:q̄si nos i firmati sum⁹. Addit̄ trimēbr̄ circuit⁹ In q̄ aūt q̄s audet.i insipiētia dico:audeo7 ego. Hic7 singul̄ q̄busq̄ cesis interro/ gādo posit̄:singula itidē cesa rñsiōe red dunt:tria trib⁹. Hebrei sunt: Et ego. Israelite sūt: Et ego. Semē abrae sūt: Et ego. Quarto aūt ceso sili iterrogatōe po sito:nō alteri⁹ cesi: sz mēbri oppositōne rñdet. Christi sūt. Ut min⁹ sapi/ ens dico:sup ego. Jā cesa q̄ttuor seq̄ntia remota decētissime interrogatōe fundūt In laboribꝫ plimū.i carceribꝫ abūdāti/ us.in plagis sup modū.i mortibꝫ freq̄n/ ter. Deinde sequit̄ brevis circuit⁹:quo/ niā suspesa pnūciatōe distīguēdū ē A iu deis q̄nq̄es.vt ꝑ sit vnū mēbr̄ cui cōne ctit̄ alterū:q̄draginta vna minus accepi. Inde redit̄ ad cesa.7 ponūt tria. Ter virg̃ cesus sū. Semel lapidat⁹ sū. Ter nau fragiū feci. Seq̄t mēbr̄. Nocte ac die in pfundo maris fui. Deide q̄ttuordecī cer sa decētissimo ipetu pfluūt. In itinerib⁹ sepe.piculis fluminū.piculis latronum. piculis ex genere.piculis ex gentib⁹.pi/ culis in ciuitate.piculis in deserto. picu lis in mari.pericul̄ in falsis fratrib⁹.i la/ bore7 erūna.in vigilijs sepi⁹: in fame et siti.in ieiunijs sepi⁹.in frigore7 nuditā/ te. Post hec interponit trimēbrē circuitū. Preter illa q̄ extrisec⁹ sunt:incursus mei quotidiani:sollicitudo oīm eccliaꝝ. Et hinc duo mēbra pcontatōe subiungit. Quis infirmat̄7 ego nō infirmor? Quis scādalizat̄7 ego nō vror? Postrēo totus iste q̄si anhelās loc⁹:trimēbri circuitu ter minat̄. Si gliari optet i his q̄ infirmitat̄ mee sūt gliabor. Nō vo post hūc ꝑpetū interposita narratiūcl̄a q̄dāmodo requie scit:7 reqescere facit auditorē:q̄d decor:q̄d delectatōnis habeat sat̄ dici nō pōt. Seq̄t enī dicens. Deꝰ et pr̄ dñi nr̄i ihesu christi scit:q̄ ē bñdict⁹ i secla q̄ nō mēri/ or. Ac deide quō piclitat⁹ fuerit:7 quō euaserit:brevissime narrat. Logū ē cere/ ra pseq̄:vel in alijs scrāꝝ scripturaꝝ lo/ cis ista mōstrare. Nō si7 ia figuras locu tōis q̄ illa arte tradūt:i his saltē q̄ apo stoli eloq̄o ꝓmemorari oīdere voluisse. stoli eloq̄o ꝓmemorari oīdere voluisse. Nōne facili⁹ gues hoies me nimiū q̄s/ q̄s studioso⁹ sibi sufficiētē putarēt: De oia qñ a mgris docent̄ ꝑ magno habēt: magno emūt̄.magna iactatōe vendunt̄. Quā iactatōem ego redolere7 ia vereor dū ista sic dissero. Sed male doct⁹ hoīb⁹ respondēdū fuit:q̄ nros autores ꝓtēnen dos putāt.nō q2 nō habēt: sz q2 nō ostē tant:q̄ nimis isti diligūt eloq̄ntia. Sz forte quis putat tanq̄ eloquentē nostrū elegisse me paulū. Videt̄ enī vbi ait.7 si imperit⁹ sermōe sz nō sciētia: q̄si ꝓceden do obtrectatorib⁹ sit locut⁹. nō tanq̄ id vez agnoscere ꝓfitendū. Si aūt dixiss̄ imperit⁹ q̄dē sermōe sed nō scientia:nullo mō alid posset intelligi. Sciētia planē cunctat⁹ ē ꝓfiteri sine q̄ esse doctor: gētiū nō valeret. Certe si q̄d ei⁹ ꝑ ferim⁹ ad ere plū eloquētie ex illis epistolis vtiq; pse rim⁹.quas etiā ipi obtrectatores ei⁹ qui sermonē p̄sentis cōtemptibilē putari vole bant graues7 fortes esse ꝓfessi sunt. Pi cendū ergo mihi aliq̄d esse video7 ō elo q̄ntia ꝓphetaꝝ.vbi p tropologiā multa obtegunt. Que quāto magis trāslata ꝑ bis vident̄ operiri:tāto magis cū fuerit apta dulcescūt. Sed hoc loco tale aliq̄d ꝓmemorare debeo: vt que dicta sunt nō cogar exponere.sed cōmendē tantū quō dicta sint. Et ex illius ꝓphete libro po/ tissimū hoc faciam: qui se pastorē vel ar mentariū fuisse dicit.atq; inde diuinitus ablatū atq; missū:vt dei populo ꝓpheta ret. Non aūt sm septuaginta interptes qui etiā ipi diuino spiritu interptati ob hoc aliter vident nonnulla dixisse:vt ad

spiritualē sensū pscrutandū magis admoneret lectoris intētio. vñ etiā obscuriora nōnulla: tropica magis tropica sūt eorum. sed sicut ex hebreo ī latinū eloquiū pbi tero hieronimo vtriusq; lingue perito interpr̄tāte trāslata sūt. Cū igit̄ argueret īpios: superbos: luxuriosos: z fraterne ido negligētissimos charitat̄. rustic⁹ iste pphēta exclamauit dicēs. Ue vob q opulēti estis in syon: z confiditis ī mōte samarie: optimates capita populoꝝ ingredientes pōpatice domū isrl̄. Trāsite ī calamne z videte: z ite inde ī emath magnā. et descēdite in geth palestinoꝝ. z ad optīa q̄q; regna horꝝ: si latior termin⁹ eoꝝ termino vr̄o ē. Qui separati est̄ in diē malum. z appropinq̄tis solio iniq̄tat̄. Qui dormitis in lectis eburneis: z lasciuit̄ ī stratis vr̄is. Qui comedit̄ agnū de grege: z vitulos de medio armēti. Qui canit̄ ad vocē psalterij. Sicut dauid putauerūt sibi vasa cantici: bibētes ī phial' vinū. z optimo vnguēto delibuti. z nihil pati ebant sup contritōe ioseph Plunād nā isti q̄ ppbas nr̄os tanq; ineruditos et elocutōis ignaros veluti docti disertiq; ptem nūt: si aliq̄d eis tale vl ī tales dicēdum fuisset: aliter se voluissent dicere q tū eorū insanire noluissent. Quid ei ē qđ isto eloq̄o aures sobrie pl⁹ cōsiderēt: pma ipa inuectio: q̄si sopitis sensib⁹ vt euigilarēt q̄ fremitu illisa est? Ue vob q opulēti est̄ in syon: z confidit̄ ī mōte samarie optimates capita populoꝝ ingredientes pōpatice domū isrl̄. Deinde vt bñficijs dei qui eis ampla spacia regni dedit oī dat ingratos: q̄m cōfidebant in mōte samarie: vbi vtiq; idola colebant. trāsite inq̄t in calamne z videte. z ite inde in emath magnā et descendite ī geth palestinoꝝ. et ad optīa quoq; regna horū: si latior termin⁹ corū termino vestro ē. Simul etiā cū ista diuinat̄ eloquiū: que sunt ī syon: samaria: calamne: emath magna. z geth palestinoꝝ. Deinde verba que his adiungunt̄ locis decētissime variant̄. opulēti estis: confidentes: trāsite: ite: descēdite. Conseq̄nter denunciat̄ futura sub iniquo rege captiuitas. cū dicit̄. Qui separati estis in diem malū: et appropinquatis solio iniq̄tat̄. Tūc subiūgit̄ merita luxurie. Qui dormitis in lectis eburneis: z lasciuit̄ ī stratis vestris. Qui comeditis agnū de grege: et vitulos de medio armēti. Ista sex membra tres bimembres circūit⁹ ediderūt. Nō ei ait. Qui separati estis in diē malū. qui appropinquatis solio iniq̄tat̄. qui dormitis in lectis eburneis. qui lasciuitis in stratis vestris. qui comedit̄ agnū de grege. qui vitulos de medio armenti Nō si ita diceret esset q̄dē et ꝟ pulcrum. vt ab vno pnomine repetito oīa sex membra decurrerēt: z pnunciatis voce singula finirent. Sed pulcrius factū est vt eidem pnomini essent bina subnexa q̄ tres sententias explicarent. vnā ad captiuitatis pnunciatōem. q̄ separati estis ī diez malū z appropinq̄tis solio iniq̄tatis. alterā ad libidinē: qui dormit̄ in lectis eburneis z lasciuit̄ in stratis vr̄is. ad vocacitatē ꝟo terciā ptinentē. q̄ comeditis agnū de grege: et vitulos de medio armēti. vt in potestate sit pnūciantis: vtrū singula finiat et membra sint sex. an primū z tercium et quintū voce suspendat. z secundū primo: quartū tercio: sextū q̄nto pnecrendo: tres bimembres circūitus decētissime faciat. vnū quo calamitas imminens. alterq; q̄ lectus impur⁹. terciū quo pdiga mensa mōstret. Deinde luxuriosā ēmoratur auriū voluptatez. Ubi cū dixisset: q̄ canitis ad vocē psalterij: quoniā pt exercerī sapiēter a sapientib⁹ musica mirabili decore dicēdi. inuectōnis impetu relato et nō ad illos sed de illis iā loquēs: vt nos musicā sapiētis a musica luxuriant̄ distinguere pmoneret: nō ait. q̄ canitis ad vocē psalterij. z sicut dauid putatis vos habere vasa cantici. sz cum illud ad illos dixisset qđ luxuriosi audire ōberent: q̄ canitis ad vocē psalterij imperitiam quoq; illoꝝ alijs indicauit: adiūgēs sicut dauid putauerūt se habere vasa cātici: bibentes in phialis vinū: z optimo vnguento delibuti. Tria hec melio⁹ pnūciantur si duobꝰ priorib⁹ mēbris suspēsis circūitus tercio finiatur. Jam vero

qđ his oĩb⁹ adiũgit. ⁊ nihil patiebantur
sup contritõe ioseph: siue ꝓtinuatũ dica
tur vt vnũ sit mẽbr̃: siue decẽti⁹ suspen
dat: ⁊ nihil patiebant. ⁊ post hãc distincti
onẽ inferatur. sup ꝓtritõe ioseph. atq;
sit bimẽbris circũitus: miro decore non
dictũ ẽ. nihil patiebant sup contritione
fratris. sed positus est ꝑ fratre ioseph: vt
q̃cunq; frater ꝓpicius significaret ei⁹ no
mine: cuius ex fratrib⁹ fama ꝑclara ẽ: vl̃
in malis que pendit: vl̃ in bonis que re
pendit. Iste certe trop⁹ vbi ioseph quẽ
cunq; fratrẽ facit intelligi nescio vtrũ il
la quã didicimus ⁊ docuim⁹ arte tradat
Quã sit tamẽ pulcer: ⁊ quẽadmodũ affi
ciat legẽtes atq; itelligẽtes: ñ op⁹ ẽ cuiq;
dici si ipe nõ sentit. Et plura q̃dem q̃ ꝑ
tineant ad ꝑcepta eloquentie in hoc loco
quẽ ꝑ exemplo posuim⁹ possunt repiri.
sed bonũ auditorẽ nõ tam si diligẽter in
struit: q; si ardẽter pnũciet accẽdit Flecq;
enĩ hec hũana industria ꝓposita: sz diuia
mente sunt fusa: et sapienter et eloquent
non intenta in eloquentiã sz a sapiẽtia ñ
recedẽte eloq̃ntia. Si enĩ sicut quidã di
sertissimi atz acutissimi viri videre ac di
cere potuerũt ea que velut ozatoria arte
discunt nõ obſuarent ⁊ notarent: ⁊ ĩ hãc
doctrinã redigerent: nisi ꝓpus in ozatorũ
inuenirent ingenijs: q̃d miz si ⁊ in istis in
ueniunt: q̃s ille misit qui facit ingeniuz.
Quapropt et eloquẽtes q̃dem nõ soluz
sapientes canonicos autoresq; doctores q;
fateamur tali eloq̃ntia vsos q̃lis ꝓnis
eiusmodi ꝓgruebat. Sz nos ⁊ si de ĩris
eorũ q̃ sine difficultate itelligunt nõmul
la sumim⁹ elocutõis exẽpla: nequaq; tñ
putare debem⁹ imitãdos eos nobis esse
in his q̃ ad exercẽdas ⁊ eliminãdas qõ
ãmodo mẽtes legentiũ: ⁊ ad rũpẽda fasti
dia atq; acuẽda studia discere volentiuz
ad zelãdos quoq; siue vt ad pietatẽ con
uertant: siue vt a mysterijs secludãt ani
mos impioz vtiliac salubri obscuritate
dixerũt. Sic q̃ppe illi locuti sũt vt poste
riores q̃ eos recte intelligerẽt ⁊ expone
rẽt: alterã gr̃am dispare q̃dẽ. verũtñ sub
seq̃ntẽ ĩ dei eccl̃ia repirẽt. Nõ g̃ exposito
res eoz ita loq̃ debẽt tãq; seipi exponen
dos sil̃i autozitate ꝓponãt: sz ĩ oĩb⁹ ser
mõib⁹ suis ꝑmit⁹ ac maxime vt itelligã
tur elaborẽt ea q̃tũ ꝑnt ꝑspicuitate dice
di. vt aut multũ tard⁹ sit q̃ nõ intelligit.
aut in rez q̃s explicare atq; oñdere volu
m⁹ difficultate ac subtilitate nõ ĩ nr̃a lo
cutõe sit cã q̃ min⁹ tardiusve qđ dicim⁹
possit intelligi. Sũt enĩ q̃dã q̃ sua vinõ
intelligunt aut vix intelligunt: q̃s libet
⁊ q̃ntũlibz q̃uis planissime dicẽtis ꝑsen
tiat eloq̃o: q̃ in ꝓpl̃i audientiã: vl̃ raro si
aliq̃d vzget: vl̃ nũq; oĩno mittẽda sunt.
In libr̃s aũt q̃ ita scribũt vt ipi sibi qđã
mõ lectorẽ teneãt cũ itelligũt molesti no
sint volẽtib⁹ legere. cũ ãt nõ itelligũt mo
lesti ñ sint nolẽtib⁹ legere. Et ĩ aliq; col
locutiõib⁹ nõ ẽ ꝑ officiũ deserẽdũ: vt ꝑa
q̃uis difficillima ad itelligẽdũ q̃ ipi iã ꝓ
cepim⁹ cũ q̃tocũq; labore disputaroñt
ad alioz itelligẽtiã ꝓducam⁹: si tenet au
ditorẽ vl̃ collocutorẽ discẽdi cupiditas.
nec mẽt⁹ capacitas ꝺficit q̃ quoq; mõ inti
mata possit accipe: nõ curãte illo q̃ docz
q̃ta eloq̃ntia doceat: sed q̃nta eundentia
Cui⁹ euidẽtie diligẽs appetit⁹ aliq̃n ne
gligit ꝟba cultioza. nec curat qđ bene lo
quet: sz qđ bñ idicet atq; itimet qđ oñde
re intẽdit. Un̄ ait qđã cũ de tali genere
locutõis ageret: eẽ ĩ ea q̃ndã diligẽtẽ ne
gligentiã. Hec tñ sic detrahit ozatũ vt
sordes nõ ꝟbat. Quãuis ĩ bonis docto
ribz tãta docẽdi cura sit vl̃ eẽ debeat vt
ꝟbũ qđ nisi obscuz sit ambiguũ latinũ
esse nõ pt. Vulgi aũt moze sic ꝺz: vt ãbi
guitas obscuritasq; vitet. nõ sic dicat vt
a doctz sz poti⁹ vt ab idoctz dici solz. Si
enĩ ñ piguit dicere interꝑtes nr̃os. nõ eõ
gregabo ꝓuẽticula eoz de sanguĩb⁹: q̃m
senserũt ad rẽ ꝑtinere vt eo loco pl̃aliter
nũciaret ꝟbũ nomẽ qđ in latina lingua tñ
modo singulariť dicit: cur pietat⁹ docto
rẽ pigeat ĩperit⁹ loq̃ntẽ ossum pori⁹ q̃s os
dicere ne ista syllaba nõ ab eo q̃ sũt ossa
sz ab eo q̃ sunt ozа itelligat: vbi vafreau
res ꝺ correptõe vocaliũ vl̃ ꝓductõe ñiu
dicãt. Quid enĩ ꝓdest locutõis ĩtegritas
quã nõ sequit intellect⁹ audiẽt⁹. cũ loq̃n
di oĩno nulla sit causa: si qđ loquit nõ
intelligũt. ꝓpter quos vt itelligant loq̃

mur. Qui ergo docet: vitabit oīa ꝟba q̄ non docent. Et si p eis alia integra que intelligant ꝑt dicere: id magis eliget. Si aūt nō ꝑt: siue q̄ nō sūt: siue q̄ ꝑnūtia nō occurrūt, vtiq; etiā ꝟbis min⁹ itegrīs: dū tñ res ipa doceat atq; discat itegre. Et ꝫ ꝺē nō solū in collocutōibꝫ siue fiāt cū aliq̄ vno: siue cū pl'ibꝫ. verū etiam ml'to magis in pplis qñ sermo ꝓmit vt itelligamur instādū ē. q̄ z ī collocutōibꝫ ē cuiq; iterrogādi ptās. Ubi aūt oēs tacent vt audiat vn⁹: z ī eū intēta ora ꝓuertūt. ibi vt reḉat ꝺsq; qđ nō itelligit nec mozis ē nec decozis. ac p ꝫ ꝺz maxime tacēti sub uenire cura dicēꝺ. Solet aūt motu suo significare auida ml'titudo ꝺgscēdi vtrū intellexerit. Qđ donec significet ꝟsandū est qđ agit ml'timoda varietate dicendi. Qđ ī ptāte nō habēt q̄ ꝓpata et ad ꝟbū memozit retēta ꝓnūciāt. Dox aūt vt intellectū esse ꝓstiterit: aut ꝑmo finiēd⁹: aut in alia trās eūdū ē. Sic enī gt⁹ ē q̄ ꝺgscēda enubilat. sic onerosus ē q̄ cognita inculcat eis dū tarat q̄z tota expectatio idissoluēda eoz q̄ pādūt difficultate pendebat. Nā delectādi gra etiā nota dicūt vbi nō ipa sz mod⁹ q̄ dicūt attēdit. O, si et ipe iā not⁹ ē: atq; auditozibꝫ placet: pene nihil interest vtrū ils q̄ dic̄ dictoz an lector sit. Solēt ei z ea q̄ ꝓmode scꝑta sūt ñ solū ab his qbꝫ ꝑmit⁹ inotescūt iocū de legi. vez etiā ab his qbꝫ iā nota sunt neq; adhuc illa ꝺ mēozia deleuit oblīuio nō sine iocūditate relegi: vl' ab vtrisq; libēter audiri. Que aūt q̄sq; iā oblit⁹ ē cū ꝓmoneꝺ doceꝺ. Sz de mō delectādi nūc nō ago. de mō aūt q̄ docēdi sūt q̄ discere desiderāt loq̄r. Is aūt ē optim⁹ q̄ fit vt q̄ audiat vez audiat. z qđ audit itelligat. Ad quē finē cū vētū fuerit: nihil tūc amplī⁹ erit ꝺ ipa re tāq; diuti⁹ docēda laborandū. sz forte de ꝓmēdāda vt ī corde fiat. Qđ si faciēdū videbit: ita modeste faciēdū ē: vt nō ꝓueniat ad tediū. Prorsus hec ē in docēdo eloq̄ntia: q̄ fit dicendo nō vt libeat qđ horrebat. aut vt fiat qđ pigebat. sz vt appareat quod latebat. Qđ tñ si fiat insuauit: ad paucos q̄dem studiosissimos su⁹ ꝓuenit fructus: q̄ ea q̄ discēda sunt: q̄uis abiecte iculteq; dicātur scire desiderāt. Qđ cū adepti fuerit ipa delectabilit⁹ veritate pascūt. Bonorūq; ingenioz ī signis ē idoles: ī ꝟbis verū amare: nō ꝟba. Quid enī ꝓdest clauis aurea. si aprire qđ volum⁹ nō ꝑt. Aut q̄d obest lignea: si ꝫ ꝑt q̄ nihil q̄rimus nisi patere qđ clausū ē. Sz q̄m iter se habēt nōnulla sil'itudinē vescētes atq; dicētes. ꝓpt fastidia pl'imoz etiā ipa sine qbꝫ vivi nō ꝑt alimēta ꝺdiēda sūt. Dixit g̃ q̄dā eloq̄ns: z vez dixit: ita dicere debere eloquentē: vt doceat: vt delectet: vt flectat. Deīde addidit. docere necessitatis ē. delectare suauitatis. flectere victozie. Horuz triū qđ ꝓmo loco posītū ē ꝫ ē docēdi necessitas in rebꝫ ē ꝓstituta q̄s dicim⁹. reliq̄ duo ī mō q̄ dicim⁹ docēdo. Qui g̃ dic̄ cū docere vult. q̄ diu nō itelligit nōduz se existimet dixisse qđ vult ei quē vl't docere. Quia z si dixit qđ ipe nō intelligit: nōdū ille dixisse putād⁹ ē a q̄ intellectus nō ē. Si vero itellect⁹ ē q̄cūq; mō dixerit dixit. O, si etiā delectare vult euz cui dicit. aut flectere: nō q̄cūq; mō dixerit faciet: sed interest quō dicat vt faciat. Sic̄ est autē vt teneat ad audiēdū delectād⁹ auditoz. ita flectēd⁹ vt moueat ad agendū. Et sic̄ delectat si suauit loq̄ris: ita flectit si amet qđ polliceris. timeat qđ minaris: oderit qđ arguis. qđ ꝓmēdas amplectat: qđ dolēdū exaggeras doleat. cū q̄d lętandū ꝑdicas gaudeat. misereat cozuz q̄s ante miserādos oc'los dicēdo cōstitutis. fugiat eos q̄s cauēdos terrēdo ꝓponis. z q̄cq̄d aliud g̃ndi eloquētia fieri potest ad ꝓmouēdos animos auditoz: non q̄d agendū sit vt sciāt. sz vt agāt qđ agēdū esse iā sciūt. Si autē adhuc nesciūt: ꝑ us vtiq; docendi sūt q̄z monēdi. Et fortasse rebꝫ ipis cognitis ita mouebunt vt eos nō opus sit maioribꝫ eloq̄ntie viribꝫ iam moneri. Quod tamē cū op⁹ est: faciendū est. Tunc autē opus est qñ cū scierint q̄d agēdū sit nō agūt. ac p hoc dicere necessitatis ē. Possunt enī agere z nō agere qđ sciūt. Quis aūt dixerit eos agere debere qđ nesciūt? Et iō flectere nec̄itatis nō ē. quia sp opus nō est: si tanteuz

docēti vl' etiā delectāti ꝓsentit auditor. Ideo autē victorie ē flectere: qz fieri pōt vt z doceat z delectet z ñ assentiat. Quid aūt illa duo ꝓderūt si desit ꝫ terciū? Sz necz delectare necessitat; ē: q̄ndoq̄dē cuz dicēdo ꝥa mōstrāt: qō ad officiū docēdi ptinet: nō eloq̄o agit: necz ꝫ attendit: vt vel ipa vl' ipm ōlectet eloquiū. sz p seipa q̄m ꝥa sunt manifestata delectāt. Unde plerūcz etiā falsa patefacta atcz ꝓuicta ō lectāt. Necz enī delectāt qz falsa sūt. sz qz falsa eē veꝛa ē. Delectat z dictio q̄ ꝫ verū esse mōstratū ē. Propt eos aūt q̄bꝰ fastidiētibꝰ nō placet ꝥitas: si alio q̄cūcz mō sz si eo mō dicat vt placeat. z sermo dicētis datꝰ est in eloq̄ntia nō paruꝰ etiā delectatōi locꝰ. Que tñ addita ñ sufficit duris q̄s nec intellexisse nec docētis eloq̄o delectatos esse pfuerit. Quid enī hᶜ duo ꝓferūt homī: qui et ꝓfiteat veꝛa: et collaudat eloquiū. nec inclinat assensuz ꝓpter quē solū cū aliq̄d suadeat rebꝰ q̄ dicunt in uigilat dicētis intentio. Si enī talia docent q̄ credere vl' nosse sufficiat: nihil est aliud eis ꝓsentire nisi ꝓfiteri ꝥa esse. Cū ꝥo id docetur qō agendū ē: z iō docetur vt agat. frustra psuadet veꝛa esse qō dicitur. frustra placet modꝰ ipe q̄ discit. si ñ ita discit vt agat. Oportet igit eloq̄ntez ecclesiasticū q̄ suadet aliq̄d qō agēduz est: nō solū docere vt instruat. z delectare vt teneat. verū etiā flectere vt vincat. Hᵒ le q̄ppe iā remanet ad ꝓsensiōez flectēdꝰ eloq̄ntie ḡnditate: in q̄ id nō egit vsqz ad ꝓfessionē eiꝰ demōstrata ꝥitas: adiuncta etiā suauitate dictōis. Cui suauitati tm ope īpensum ē ab hoīb vt nō solū faciēda. verū etiā fugiēda ac detestāda tot mala et tanta atcz turpia. q̄ malis z turpibꝰ disertissime psuasa sūt. nō vt ꝓsentiatur eis: sed sola delectatōis gratia lectitent. Auertat aūt deꝰ ab eccl'ia sua qō de synagoga iudeoꝝ hieremias ꝓpheta ꝓmemorat dicēs. Pauor z horrēda facta sūt sup terrā: pphete pphetabāt iniq̄. z sacerdotes plausū dederūt māibꝰ suis: z plebs mea dilexit sic. Et q̄d faciet; ī futuꝝ? O eloq̄ntia tanto terribilioꝛ q̄nto purioꝛ. et q̄nto solidioꝛ tāto vehemētioꝛ. O ꝥe secuꝛis cōcidens petras. Nuic eī rei simile esse verbū suū qō p sanctos ꝓphetas fecit. z p hūc ipm ꝓphetā deus ipe dixit Absit itacz absit a nobis: vt sacerdotes plaudāt manib⁹ iniq̄ dicētib⁹. z plebs dilig̃at sic. Absit a nob inq̄z tanta demētia. Nā q̄d faciemꝰ in futuꝝ? Et certe minus intelligant: minꝰ placeāt: minꝰ moueant q̄ dicunt. ꝥa tamē dicant et iusta. nō iniq̄ libent audiant. Qō vtiq̄z nō fieret nisi suauit dicerent. In ppᵒ aūt gui de quo dictū est deo. in populo gui laudabo te. nec illa suauitas delectabilis ē: q̄ nō q̄dem iniq̄ dicunt: sed exigua z fragilia bona spumeo ꝥboꝝ ambitu oznāt. quali nec magna atcz stabilia decenter z grauiter oznarent. Et tale aliq̄d in epl'a beatissimi cypriani. Quod ideo puto vl' accidisse vl' consulto factū esse: vt sciret a posteris quā liḡuā doctrine christiane sanitas ab ista redundantia reuocauerit. z ad eloquentiā grauioꝛez modestioꝛēcz restrinxerit. que vl' in eiꝰ ꝓseq̄ntib⁹ litteris secure amat: religiose appetit: sz difficillime implet. Fit ergo quodam loco. Petamus hanc sedē. dāt secessum vicina secreta: vbi dū erratici palmitū lapsus pendulī nexib⁹ p barūdines baiulas repūt viteā porticū frōdea tecta fecerunt. Non dicunt ista nisi mirabilie affluēris sima fecūditate facū die sz ꝓfusiōe nimia guitati displicent. Qui ꝥo b amāt ꝓfecto eos q̄ ñ ita dicūt sz castigari? eloquū tur nō posse ita eloq̄ existimāt: nō iudicio ista vitare. Quapropter iste vir strēnuꝰ z posse se ostēdit sic dicere: qz dixit alicubi. z nolle q̄m postmodū nulcz agit. Ita qz noster iste eloq̄ns cū et iusta et sancta z bona dicit. necz enī alia debz dicere: agit q̄ntū pt cū ista dicit vt intelligēter vt libēter vt obediēter audiat. z hoc se posse si potuerit z inq̄ntuz potuerit pietate magis oznōnū q̄z oratoꝛ facultate nō dubitet vt oꝛādo p se et p illis q̄s est allocutuꝰ sit oratoꝛ añq̄z dictor. Ipa hoza iā vt dicat accedēs ꝓusq̄z exerat ꝓferentē linguā ad deū: leuet animā sitientē: vt erudiet qō biberit: vel qō ipleuerit fundat. Cū enī de vnaquecz re que fm fidem et

delectationē tractāda sunt mlta sint q̄ dicanť z mlti modi q̄b⁹ dicanť ab his q̄ ꝑ sciūt: q̄s nouit q̄d ad pñs tps: vel nobis dicere: vel p nos expediat audiri: nisi q̄ cōda oīa videt. Et q̄ facit vt qō optet z quēadmodū optet dicať a nobis nisi i cui⁹ manu sūt z nos et sermones nr̄i. Ac ꝑ ꝑ discat q̄dē oīa q̄ docēda sunt q̄ z nos se vult z docere: facultēq̄ docēdi vt decz vir̄ ecclīasticū cōparet. Ad horā ꝙ ipi⁹ dictōis illud pot⁹ bone mēti cogitet cō uenire qō dñs ait. Holite cogitare qūo aut quid loquamini: dabiť em vobis in illa hora q̄ loq̄mini. nō ei vos estꝭ q̄ loq̄mini: sꝫ spūs pr̄is vr̄i q̄ loquiť in vob. Si g̃ loquiť spūssctūs i eis q̄ psequētib⁹ tradunť p xp̄o. cur nō z in his q̄ tradunt discentib⁹ xp̄m? Quisquis aūt dicit nō esse boīb⁹ p̄cipiēdū q̄d vl quēadmodū docea ant si doctores sanct⁹ efficit spūs. p̄t dicere nec ora dū nobis esse: qr dñs ait. scit pr̄ vester q̄d vobis necessariū sit priusq̄ petatis ab eo: aut apl̄m paulū thimoteo z tyto nō debuisse p̄cipere: q̄d vl quēadmodū p̄ciperēt alīs. Quas tres apl̄icas epl̄as añ oc̄los hr̄e dz: cui est i eccl̄ia doctoris psona imposita. Hōne in pma ad thimoteū legitur. Annuncia hec z doce. Que aūt sint sup dictū est. Hōne ibi est. Seniorē ne increpaueris: sꝫ obsecra vt patrē? Hōne in secūda ei dicit. Formam habe ſbor̄ sanor̄ q̄ a me audisti. Hōne ibi ei dicit. Satꝭ age teipm pbabilē operariū exhibēs deo: nō erubescentē ſbum veritatꝭ recte tractātē. Ibi est z illō. Predica verbū insta oportune: importune: argue: hortare: increpa i oīi lōganimitate z doctria. Itēq̄ ad tytū. Hōne dicit ep̄m iuxta doctrinā fidel derbi pseuerātē esse debere: vt potēꝭ sit i doctrina sana z otra dicētes ꝝdarguere? Ibi etiā dicit. Tu vero loq̄re q̄ decet sanā doctrinaz: senes sobrios esse: z q̄ sequunť. Ibi z illud. Hec loq̄re z exhortare z increpa cū oīi imperio Hemo te ꝓtēnat. Ammone illos principib⁹ z ptātib⁹ sōditos esse: z cetera. Quid ergo putam⁹. Hūq̄d ꝫ seipz sentit apl̄s? Qui cū dicat doctores opatōe fieri spūs sancti: ipe illis p̄cipit q̄d z quēadmoduz doceāt. An intelligenduz est z hoīm officia ipo sancto spiritu largiente i docēdo etiā ipis doctoribus nō debere cessare. Et tū neq̄ q̄ plantat esse aliq̄d: neq̄ q̄ rigat: sꝫ q̄ incremētū dat deus. Uñ ipis quoq̄ ministris sanctꝭ boīb⁹ vl etiā sanctꝭ angelis operātib⁹ nemo recte discit q̄ ptinent ad viuendū cū deo: nisi fiat a deo docilis cui dicit in psalmo. Doce me vt faciā voluntatē tuā: qm̄ tu es de⁹ me⁹. Uñ z ipse thimoteo idē apl̄s dicit. loquēs vtiq̄ ad discipulū doctor. Tu aūt pseuera in his q̄ didicisti z credita sūt tibi: sciēs a q̄ didiceris. Sicut em corpis medicamenta q̄ homib⁹ ab boīb⁹ adhibenť: nō nisi eis p sunt: quib⁹ de⁹ opat salutē: q̄ z sine ill me deri ꝑt: cū sine ipo illa nō possint. z tamē adhibenť: z si ꝑ officiose fiat: inter opera misericordie vl beneficentie deputať: ita z adiumēta doctrine tūc pſunt aīe adhibita p boīez: cū de⁹ opat vt pſint q̄ potuit euāgeliū dare homini etiā ñ ab boīb⁹: neq̄ p boīez. Qui g̃ dicēdo nitiť pſuadere qō bonū est: nihil horū triū spernēs vt scilicz doceat vt ōlecret vt flectat: oret atq̄ agat vt quēadmodū suprad̄ixim⁹ intelligēter libēter obediēterq̄ audiat. Qō cū apte z ꝙueniēter facit. nō imerito eloquēs dici ꝑt: z si nō eū sequať auditoris assensus. Ad ꝑ em tria. i. vt doceat: vt delectet: vt flectat. etiā illa tria videť ptinere voluisse. idē ipe romani autor eloquij cū itidē dixit. Is igiť erit eloquēs q̄ poterit pua sūmisse: modica tpate: magna grauiter dicere. tanq̄ si adderet etiaz illa tria: z sic explicaret vnā eandēq̄ sentētiā dicēs. Is igiť erit eloquens q̄ vt doceat poterit parua sūmisse: vt delectet modica tēperate: vt flectat magna grāditer dicere. Hec autem tria ille sicut ab eo dicta sunt in causis forensib⁹ posset ostendere. Nō aūt hic ꝑ est in eccl̄iasticis q̄stionib⁹ in quib⁹ hmōi quēvolum⁹ informare sermo versať. In illis em ea parua dicūtur vbi de reb⁹ pecuniarij⁹ iudicandum est. Ea magna vbi de salute ac capite hoīm. Ea vero vbi nihil horū iudicandū est nihilq̄ agiť vt agat siue decernat: sꝫ tantū modo vt delectet auditor: inť vtrunq̄ q̄i

media:⁊ ob ꝫ modica ꝫ est moderata di/
xerũt. Modicꝰ em̃ modꝰ nomẽ imposuit
Nã modica p paruis abusiue nõ ꝓpe di
cimꝰ. In istꝫ aũt nr̃is qñquidẽ oĩa marie
q̃ de loco supioze ppl̃is dicimꝰ ad hoim
salutẽ nec tempozariã sz eternã referre de
bemꝰ: vbi etiã cauendꝰ est eternꝰ interitꝰ
oĩa sũt magna q̃ dicimꝰ vsq; adeo vt nᶜ ꝺ
ips pecũiariꝭ reb⁹ vl̃ acq̃rendis vl̃ amit
tendis parua videri debeãt. q̃ doctoz ec/
clesiasticus dicit: siue sit illa magna: sine
parua pecunia. Neq; em̃ pua est iusticia
quã p̃fecto ⁊ ĩ pua pecunia custodire de/
bemꝰ: dicẽte dño. Qui ĩ minimo fidel̃ est
⁊ in magno fidelis est. Qꝺ g̃ minimũ est:
minimũ est: sz ĩ minimo fidelẽ esse magnũ
est. Nã sic̃ ratio rotũditatis. i. vt a pũcto
medio oẽs linee pares ĩ extrema ducanꝯ:
eadẽ est ĩ magno disco q̃ ĩ nũmulo paruo
ita vbi pua iuste gerunꝯ: nõ minuiꝯ iusti/
cie magnitudo. De iudicꝭ deniq; secu/
lariꝭ q̃b⁹ vtiq; nisi pecũiariꝭ cũ loq̃rer
apl̃s audet q̃sqũ vestꝝ inq̃t aduersus alte
rũ negociũ habẽs iudicari ab iniq̃s ⁊ nõ
apud sctõs. An nescitis q; sancti mũdu⁹
iudicabũt. Et si ĩ vobis iudicaꝯ mundꝰ:
idigni estis q̃ ꝺ minimis iudicetꝫ? Nesci
tis q; angelos iudicabimꝰ nedũ secl̃aria
Secularia igiꝯ iudicia si habuerintꝫ: eos
q̃ ꝓtẽptibiles sunt ĩ eccl̃ia hos ꝓstituite
ad iudicãdũ. Ad reuerentiã vobis dico.
Sic nõ est inter vos quisq; sapiẽs q̃ pos
sit inᶜ fratrẽ suũ iudicare: sed frater cũ fre
iudicaꝯ. ⁊ ꝫ apud ifideles Jã q̃dẽ oĩno
delictũ est: q; iudicia habetis vobiscum
Quare nõ magꝭ iniq̃tatẽ patimini? Qua
re nõ potiꝰ fraudamini: sz vos iniq̃tatez
facitis ⁊ fraudatꝭ. Et ꝫ frẽs. An nescitis
q; iiusti regnũ dei ñ hereditabũt? Quid
est q; sic apl̃s indignaᶜ: sic cozripit: sic ex/
probat: sic increpat: sic minaᶜ. Quid ẽ q;
sui animi affectũ tã crebza ⁊ tã aspera vo
cis mutatõne testaᶜ? Quid est postremo
q; ꝺ reb⁹ minimis tã grãditer dicit. Tm̃
ne ꝺ illo iudicia secularia meruerũt? Ab/
sit. Sz ꝫ facit ꝓpter iusticiã charitatẽ pi
etatẽ. q̃ nll̃a sobzia mẽte dubitãte etiã in
reb⁹ q̃libet puulis magna sunt Sane si
moneremꝰ boies quẽadmodũ ipa nego
cia secularia vl̃ p se vl̃ p suis apud eccl̃ia
sticos iudices agere deberẽt recte admo
neremus vt agerẽt tanq̃ parua sũmisse.
Cũ ꝯo ꝺ illiꝰ viri disseramꝰ eloquio: quẽ
volumus eaq; rez esse doctozẽ q̃b⁹ libera
mur ab eternis malis. atq; ad eterna pue
nimꝰ bona: vbicũq; agaᶜ hec siue apꝺ
ppl̃m. siue priuatim. siue ad vnũ. siue ad
pl̃es. siue ad amicos. siue ad inimicos. si
ue ĩ ppetua dictione. siue ĩ collocutõe. si/
ue ĩ tractatib⁹. siue ĩ libzis. siue in epistol
vl̃ lõgissimis vl̃ bzeuissimis magna sũt.
nisi forte q̃m calix aq̃ frigide res minima
atq; vilissima ẽ. ideo minimũ aliq̃d atq;
vilissimũ dñs ait. q; eũ q̃ dederit discipu
lo eiꝰ nõ ꝑdet mercedẽ suã. Aut vero q̃
iste doctoz ĩ eccl̃ia facit inde ꝓmonẽ. par/
uum aliq̃d debz existimare se dicere. et iõ
nõ tẽperate. nõ grãditer. sz sũmisse sibi es
se dicendũ. Nõne q̃ accidit vt de hac re
loq̃remur ad ppl̃m. ⁊ deꝰ affuit vt nõ in/
cõgrue dicereꝰ. tanq̃ de illa aq̃ frigida
q̃dã flãma surrexit. q̃ etiaz frigida hoim
pectoza ad miꝛicordie opa faciẽda spe ce
lestꝭ mercedis accẽderet? Et tñ cũ doctoz
iste debeat rez dictoz esse magnarũ. non
semp eas debz grãditer dicere. sz sũmisse
cũ aliq̃d docea. tpate cũ aliq̃d vitupaᶜ vl̃
laudaᶜ. Cũ ꝯo aliq̃d agendũ est ⁊ ad eos
loq̃mur q̃ ꝫ agere debẽt. nec tñ volũt. tũc
ea q̃ magna sũt. dicẽda sũt grãditer ⁊ ad
flectẽdos aĩos ꝺgruẽter. Et aliq̃n ꝺ vna
eadẽq; re magna ⁊ sũmisse dicit si docet
⁊ tẽperate si ꝑdicaᶜ. ⁊ grãditer si auersus
inde animꝰ vt ꝺuertaᶜ impellit. Quid ei
ipso deo maiꝰ est? Nunq̃d ideo nõ dicit?
Aut q̃ docet vnitatẽ trinitatis debz nisi
sũmissa disputatõe agere. vt res ad dino
scendũ difficilis quantũ datur possit in/
telligi? Nunq̃d hic ornamenta ⁊ non do/
cumẽta querunᶜ? Nunq̃d vt aliq̃d agat
est flectendꝰ auditoz. ⁊ nõ potiꝰ vt discat
instruendꝰ? Porro cũ laudaᶜ deꝰ siue de
ipso siue ꝺ operib⁹ suis. quãta fax pul/
cre ac splendide dictionis obozit ei. qui
potest quantũ potest laudare quẽ nemo
cõuenienter laudat. nemo quomodocun
q; nõ laudat. At si nõ colaᶜ aut cũ illo vl̃
etiaz ꝓe illo colanᶜ idola. siue demonia.

siue quecūq; creatura q̄tū ꝑ malū sit. at/q; vt ab ꝑ malo auertant boies debz vti q; grāq;ter dici. Sūmisse dictionis exē/plū est apud ap'lm paulū. vt plani⁹ aliq̄d cōmemorē. vbi ait. Dicite mihi q̄ sub le/ge vultis esse legē nō audistis? Scriptū est em̄ q; abzaam duos filios habuit. vnū de ancilla. z vnū de libera. Sz ille quidē q̄ ō ancilla ſm carnē nat⁹ est. Qui aūt de libera p repzomissionē. q̄ sunt ī allegozia. Hec em̄ sunt duo testamēta. Unū q̄dez in mōte syna in seruitutē generās que est agar. Syna em̄ mons est ī arabia q̄ ꝯiun ctus est huic q̄ nūc est hier'lm. z seruit cū filijs suis. Que aūt sursū est hier'lm libe/ra est. q̄ est mater nr̄a z cetera. Itēq; vbi rationat̄ z dicit. Fratres. ſm boiez dico. tñ boīs ꝯfirmatū testamētū nemo irritū facit. aut supozdinat Abzae dicte sunt p missiones z semini ei⁹. Nō dicit z semini bus tanq; in ml'tis. sz tanq; ī vno z semi/ni tuo q̄ ō est chzist⁹. Hoc aūt dico testa/mentū ꝯfirmatū a deo q̄ post quadringē tos z triginta annos facta est lex nō infir mat ad euacuādas pmissionel. Si em̄ ex lege hereditas. iā nō ex pmissiōe. Abzae aūt ex pmissione donauit de⁹. Et qz oc/currere poterat audiētis cogitatōi vt q̄d ergo data est lex. si ex illa nō est hereditas ipe sibi hoc obiecit atq; ait velut interro gans. Quid g̃ lex? Deinde rñdit. Trans/gressionis gr̃a ꝓpposita donec veniret se/men cui repromissū est dispositū p ange los ī manu mediatozis. Mediatoz autez vni⁹ ñ est. de⁹ vero vn⁹ est. Et hic occur rebat q̄d sibūpe ꝓposuit. Lex g̃ aduers⁹ pmissa dei? Et rñdit. Absit. Redditq; ra tionē dicēs. Si em̄ data esset lex q̄ posz viuificare omnino ex lege esset iusticia. Sz cōcluſit scriptura oīa sub pēto vt pmissio ex fide ihu xpi daret credentib⁹ z̄. vel si q̄d hmōi est. Pertinet g̃ ad docē di curā nō solū aperire clausa z nodos sol uere q̄stionū. sz etiā dū ꝑ agit alijs q̄stio/nib⁹ q̄ fortassis inciderint ne id q̄d dici/mus improbet p illas aut refellat occur/rere. si tñ z ipa ea⁹ solutio pariter occur/rerit. ne moueamus q̄d auferre nō possu mus. Fit em̄ vt cū incidētes q̄stioni alie q̄stiones. z alie rursū incidētib⁹ incidētes ptractant atq; soluunt. in eā longitudi/nē ratiocinatōis extendat intētio vt nisi memozia plurimū valeat atq; vigeat ad caput vnde agebat disputato⁹ redire nō possit. Ualde aūt bonū est vt quicq̄d cō/tradici potest si occurrerit refutet. ne ibi occurrat vbi nō erit q̄ respōdeat. aut pre senti quidē sz tacenti occurrat. z min⁹ sa nat⁹ abscedat. In illis aūt ap'licis ꝟbis dictio tpata est. Seniozē ne increpaueris sed obsecra vt patrez. iuniozes vt fratres anus vt matres. adolescentulas vt sozo/res. Et in illis obsecro aūt vos p miseri/cozdiā dei. vt exhibeatis cozpa vestra bo stiā viuā sanctā deo placentē. Et tot⁹ fe/re ipsi⁹ exhozatōis locus temperatum habet locutōnis gen⁹. vbi illa pulcrioza sunt in quib⁹ ꝓpria ꝓpri⁹ tanq; debita reddita decēter excurrūt. sicuti est. haben tes dona diuersa ſm gratiā q̄ data est vo bis. siue ꝓphetiā ſm regulā fidei. siue mi nisterium ī miniſtrādo. siue q̄ docet ī do/ctrina. siue qui exhozt⁹ in exhortatione Qui tribuit in simplicitate. Qui p̄est in sollicitudine. Qui miseretur in hilaritate Dilectio sine simulatōne. Odiētes malū adherētes bono Charitatē fraternitatis inuicē diligētes. honoze mutuo p̄uenien tes. studio nō pigri. spiritu feruētes. do/mino seruiētes. spe gaudētes. in tribula/tione patiētes. oratioi instantes. Necessitatib⁹ sanctoz cōmunicātes. Hospita/litatē sectantes. Benedicite psequentib⁹ vos. benedicite z nolite maledicere. Gau dete cū gaudentib⁹. flete cuz flentib⁹. Id/ipm inuicem sentientes. Et q̄z pulcre ista oia sic effusa. bimēbri circūitu terminan/tur. Nō alta sapiētes. sz humilib⁹ cōsen/tientes. Et aliquāto post. In hoc ipo in quit perseuerātes. Reddite oīb⁹ debi/ta. cui tributū tributū. cui vectigal vecti gal. cui timozē timozē. cui honozē hono rem. Que mēbratim fusa claudunt etiaz ipso circūitu quē duo mēbra cōnectunt. Nemini quicq̄ debeatis. nisi vt inuicez diligatis. Et post paululū. Nox p̄cessit inq̄t. dies aūt appzopinq̄uit. Abūciam⁹ ergo opa tenebraz. z induamur arma lucis

sic vt ī die honeste ambulem⁹. Nō in co/
messationib⁹ z ebrietatib⁹:nō in cubilib⁹ z
impudicicijs:nō in ꝯtentōe z emulatōe:
sz induimini dñm ihm xpm:z carnis p/
uidentiā ne feceritis in ꝯcupiscētijs. Q, si
quisq; ita diceret:z carnis puidentiā ne ī
ꝯcupiscentijs feceritis sine dubio aures
clausula numerosiore mulceret. Sz gra
uio⁹ interpres etiaz ordinē maluit tenere
verbo⁹ Quo aūt h ī greco eloquio sonet
q̄ est locut⁹ apl's. viderint ei⁹ eloquij vsq;
ad ista doctiores. Mihi tñ qd nob eodez
verbo⁹ ordine interptatū est:nec ibi vi/
dek currere numerose. Sane hūc elocu/
tionis ornatuz q̄ numerosis sit clausulis
deesse fatendū est autorib⁹ nr̄is. Qd vtq;
p interptes factū sit an qd magz arbitror
ꝯsulto:illi hec plausibilia deuitauerīt af/
firmare nō audeo:qm̄ me fateor ignorare
Illud tñ scio q̄ si quisq; hui⁹ numerosi/
tatis perit⁹ illo⁹ clausulas eorundē nu/
mero⁹ lege eō ponat q̄ facillime sit muta
tis quibusdā verbis q̄ tantundē signifi/
catōe valēt vl' mutato eo⁹ q̄ inuenerit or
dine:nihil eo⁹ q̄ velut magna in scholis
grāmatico⁹ rheto⁹ didicit illis diuinis
virz defuisse cognoscet. Et ml'ta reperiet
locutōis genera tāti decoris:q̄ quidē z ī
nr̄a:sz maxime ī sua lingua decora sunt:q̄
rū nullū in eis quib⁹ isti inflank lr̄is inue
nik. Sz cauendū est ne diuinis grauibus
q; sentētijs dū addik numerus pond⁹ de
trabak. Nā illa musica disciplina vbi nu
mer⁹ iste plenissime discik:vsq; adeo si de
fuit ꝓphetis nostrz:vt vir doctissim⁹ hie
ronim⁹ quozūdā etiā metra cōmemozet
ī hebrea dūtaxat lingua. Cuius veritatē
vt seruaret ī verbis hec inde nō trāstulit.
Ego aūt vt de sensu meo loq̄r:q̄ mihi q;
alijs z q; alio⁹ est vtiq; notior:sicut ī meo
eloquio q; tū modeste fieri arbitror nō p/
termitto istos numeros clausula⁹:ita in
autorib⁹ nr̄is h mihi pl⁹ placet q̄ eos ra/
rissime inuenio. Grāde aūt dicēdi genus
h maxime distat ab isto tpato genere:qd
nō tā verbo⁹ ornatib⁹ acceptū est q; vio
lentis animi affectib⁹. Nā capit etiaz illa
ornamēta pene oīa:sz ea si nō habuerit re
q̄rit. Ferk quippe impetu suo z elocutio
nis pulcritudinē si occurrerit vi rerū ra/
pit nō cura decoris assumit. Satis ē em
ei ꝓpter qd agik:vt ꝓba ꝯgruēta ñ oris
eligank industria:sz pectoris sequank ar/
dore. Nā si aurato gēmatoq; ferro vir for
tis armek:intentissim⁹ pugne agit quidē
illis armis qd agit:nō q̄ speciosa:sed q̄
arma sūt:idē ipe est tñ:z valet plurimum
etiā cū rimanti telū ira facit. Agit apl'us
vt p euāgelico ministerio patienter mala
hui⁹ tpis solatio donoz dei oīa tolerent.
Magna res est z grāditer agik:nec desūt
ornamēta dicēdi. Ecce nunc inq̄t tps ac
ceptabile:ecce nūc dies salutz:nullā in q;
q; dantes offensionē vt nō reꝓbendatur
ministeriū nostrz:sz in oīb⁹ cōmendantes
nosmetipos vt dei ministros in ml'ta pa/
tientia:in tribulatōib⁹:in necessitatib⁹:i an
gustijs:in plagis:in carceribus:in seditōib⁹
in laboribus.in vigilijs.in ieiunijs.in ca/
stitate.in sciētia.in lōganimitate.in beni
gnitate.in spūsancto.in charitate ñ ficta.
in ꝓbo veritatis.in virtute dei.p arma iu/
sticie dextera z sinistra p gloriā z ignobi/
litatē.p infamiā z bonā famā.vt seducto
res z veraces.vt q̄ ignoramur z cogno/
scimur:q̄si morientes:z ecce viuim⁹.vt co
erciti z nō mortificati.vt tristes semp au
tē gaudētes.sicut egeni.ml'tos aūt diran
tes.tanq; nihil habētes z oīa possidētes.
Vide adhuc ardentē. Os nostrz patz ad
vos o corinthij:cor nostrz dilatatū est:et
cetera q̄ ꝓsequi longū est. Itaq; ad roma
nos agit vt ꝓsecutōes hui⁹ mūdi charī/
tate vincank spe certa in adiutorio dei.
Agit aūt grāditer z ornate. Scim⁹ inq̄t
qm̄ diligētib⁹ deū oīa cooꝑank in bonuz
his q̄ fm ꝓpositū vocati sunt sancti:qm̄
q;s ante pscivit z pdestinauit ꝯformes fie
ri imaginis filij sui.vt sit ipe primogeni/
tus ī ml'tis fratrib⁹. Quos aūt pdestina/
uit:illos z vocauit. Et q;s vocauit:ipos
z iustificauit. Quos aūt iustificauit illos
z glificauit. Quid q̄ dicem⁹ ad hec? Si
de⁹ p nobis q;s cōtra nos? Qui ꝓprio fi/
lio nō pepcit:sz p nobis oīb⁹ tradidit eū.
Quo nō etiaz cū illo nobis oīa donauit?
Quis accusabit aduersus electos dei? De
us q̄ iustificat. Quis est q̄ ꝯdēnet? christ⁹

ihs q̄ mortu⁹ est: magꝭ aūt q̄ resurrexit: q̄ est ī dextera dei: q̄ etiā īterppellat p nob: Quis nos sepabit a charitate xpi: Tribulatio an angustia: an persecutio: an fames: an nuditas: an periculū: an gladi⁹: sicut scriptū est. Quoniā ppter te mortifi camur tota die: estimati sum⁹ vt oues occisionis. Sz ī his oīb⁹ supam⁹ p eū q̄ dilexit nos. Certⁿ sum eī qz neqꝫ mors: neqꝫ vita: neqꝫ angeli: neqꝫ pncipat⁹: neqꝫ psentia: neqꝫ futura: neqꝫ virt⁹: neqꝫ altitudo: neqꝫ pfundū: neqꝫ creatura alia poterit nos separe a charitate dei q̄ est ī xpo ihu dño nr̄o. Ad galathas aūt q̄uis tota illa epl'a sūmisso dicēdi genere scripta sit: nisi ī extremis partib⁹ vbi est eloquiū temperatū: tñ interponit quendā locū eo motu animi vt sine vllis quidē talib⁹ ornamētis q̄lia sūt in his q̄ modo posuim⁹ nō posset tñ nisi grāditer dici. Dies inq̄t observatis z annos z mēses z tempa. Timeo vos ne forte sine causa laborauerim in vobis. Estote sicut z ego: qz z ego sic vos. Fratres p̄cor vos: nihil me lesistis. Scitis qz p infirmitatē carnis iāpridez euāgelizaui vobis z tentationē vestrā in carne mea ñ spreuistis neqꝫ respuistis. sed sicut angelū dei excepistis me sicut xp̄m ihm. Que g̃ fuit beatitudo vr̄a. Testimoniū vob⁹ pbibeo q̄m si fieri posset oculos vr̄os eruisse tis z dedisse tis mihi. Ergo inimic⁹ fact⁹ sū vobis vez p̄dicās: Emulant vos nō bñ: sz excludere vos votūt. vt eos emulemini. Bonū est aūt in bono emulari semp. z nō solū cū p̄sens sū apud vos. Filioli mei q̄s itez parturio donec formet xp̄s in vobis. Uellē aūt nūc adesse apud vos z mutare vocē meā. qz confundor in vobis. Aunq̄d ħ aut ptraria ptrarijs ħba sūt reddita. aut aliq̄ gradatōe sibi subnexa sūt. aut cesa z mēbra circūit⁹ ve sonuerūt. Et tñ nō ideo tepuit grandis affect⁹ q̄ eloquiū feruere sentim⁹ Sz aplica ista sic clara sunt vt z pfunda atqꝫ ita pscripta memorieqꝫ mādata. vt nō solū lectore vl' auditore. vez etiā expositore op⁹ habeāt. si q̄s in eis nō superficie cōtent⁹ altitudinē q̄rat. Quapropter videam⁹ ista genera dicēdi in eis q̄ istoꝝ lecti one ad rez diuinaz atqꝫ salubriū sciētiaz pfecerūt eāqꝫ ecclie ministrarunt. Beatus cyprian⁹ sūmisso dicēdi genere vtit ī eo libro vbi de sacramēto calicis disputat. Soluit q̄ppe ibi q̄stio in q̄ q̄rit. vtrū calix dominic⁹ aquā solū an eā etiā vino mixtā debeat habere. Sz exēpli gr̄a aliq̄d inde ponendū est. Post principiū ergo epl'e iā soluere incipiēs pposita q̄stionē. āmonitos aūt vos sciatis inq̄t vt ī calice offerendo dñica traditio seruet. neqꝫ aliud fiat a nobis q̄z p nobis dñs prior fecit. vt calix q̄ in cōmemorationē ei⁹ offertur vino mixt⁹ offerat. Hā cū dicat xp̄s. ego sū vitis vera. sanguis xp̄i nō aqua ē vtiqꝫ sed vinū. nec p̄t videri sanguis eius q̄ redēpti z vinificati sum⁹ esse ī calice q̄ vinū desit calici q̄ christi sanguis oñdit. q̄ scripturaz̄ oīm sacramēto ac testimonio p̄dicat. Inuenim⁹ eī in genesi circa sacramentū noe ħ idē p̄currisse. z signum dñice passionis illic extitisse. q̄ vinum bibit. q̄ inebriat⁹ est. q̄ ī domo sua nudat⁹ est. q̄ fuit recūbens nudis z patentib⁹ femoribus. q̄ nuditas illa patr̄s a medio filio denudata est. a maiore vero z minore cōtecta. z cetera. q̄ necesse non est exeq̄. cū satis sit ħ solū cōplecti q̄d noe typū future veritatis ostendēs. nō aquā sz vinū biberit. z sic imaginem dñice passionis exp̄sserit. Item in sacerdote melchisedech dñici sacramenti p̄figuratū videm⁹ misteriuz. ſm q̄ scriptura diuina testat dicens. Et melchisedech rex salē ptulit panē z vinū Fuit eī sacerdos dei sūmi. z benedixit abraam. Q̄d aūt melchisedech typū christi portaret. declarat ī psalmis spūssanct⁹ ex p̄sona patris ad filiū dicēs. Ante luciferū genui te. Tu es sacerdos ī eternū ſm ordinē melchisedech Hec z alia q̄ sequūtur hui⁹ epl'e. sūmisse dictōis modus seruant. q̄d facile est explorare legētib⁹. Sā ctus quoqꝫ ambrosi⁹ cū agat rem magnā d̄ spūsancto vt eū patri z filio demōstret equalē. sūmisso tñ dicēdi genere vtit. q̄m res suscepta nō ornamēta verboꝝ. aut adflectēdos animos cōmotionis affectuz. sz rez documēta desiderat Ergo inter cetera in principio hui⁹ op⁹ ait. Cōmot⁹

oraculo gedeon cū audisset q deficiētib licet ppl'or milib in vno viro dñs plebē suā ab hostib liberaret.obtulit edum ca prar. Cui⁹ carnē fm pcepta angeli r azi ma supra petrā posuit.r ea iure perfudit Que sim' vt virge cacumie quā gerebat angel⁹ dei otigit.ō petra ignis erupit.at q ita sacrificiū qō offerebat absūptū est. Quo indicio declaratū videt.q petra il/ la typū habuerit corpis xpi:qz scriptū ē: bibebāt ō psequenti petra:petra aūt erat xps. Nō vtiq ñ ad diuinitatē eius sz ad carnē relatū est.q sitiētiū corda ppl'or p/ enni riuo sui sanguis inūdauit. Jā tūc g mysterio declaratū ē:qz dñs ihs in carne sua tot⁹ mūdi pcta crucifix⁹ aboleret:n solū ōlicta factor:sz etiā cupiditates aio rū. Caro em̄ edi ad culpā facti refert.ius ad illecebras cupiditatū:sic scriptū ē. Qz pcupiuit ppl's cupiditatē pessimā:r dixe rūt. Quis nos cibabit carne? Nō igit extendit angel⁹ virgā r tetigit petrā ō q ig nis exūt.oñdit q caro dñi spū repleta di uino pcta oia humane pditōis exureret. Uñ r dñs ait. Jgnē veni mittere ī terraz rc. In qb rei docēde ac pbāde maxīe in/ cūbit. ¶ De genere tpato est apō cypanū ygnitat' illa laudatio. Huc nob ad ygi/ nes sermo est:q̄z q sublimior glia est:ma ior r cura. Flos ē ille eccliastici germinis dec⁹ atq ornamētū gre spūalis:leta ī do les laudis r bonoris:op⁹ integr atq in corruptū:imago dei rndēs ad sctimoniā dñi illustrior portio gregis xpi. Gaudet p ipas atq ī ipis:largiter floret sācte mris eccl'ie gl'iosa fecūditas:q̄ tot⁹ pl⁹ gl'iosa ygnitas numero suo addit:tāto pl⁹ gau diū mris augescit. Et alio loco ī fine epi stole. Quo portauim⁹ inqt imaginē ei⁹ q ō limo ē sic portem⁹ imaginē ei⁹ q ō celo ē. Hāc imaginē ygnitas portat:portat integritas:sctitas portat r vitas:portāt disciplīne dei memores iusticiā cū religi one retinētes:stabiles ī fide:hūiles ī timo re:ad oēm tolerātiā fortes:ad sustinēdas iniurias mites:ad faciēdā miscōiam faci les:fraterna pace vnanimes atq pcordes Que vos singula o bone ygines obsua re:diligere:iplere debet⁹:q̄ oro r xpo va/ cantes ad dñm cui vos dicastis maiore r meliore pte pcedit⁹ puecte annis iuniori bus facite magisteriū. Minores natu p/ bete cōparib icitamētū:hortamēt⁹ vos mutuis excitate.emulis ō frute documē tis ad gl'iaz puocate:durate fortit:pgite spūaliter:puenite feliciter:tm̄ memētote tūc nr'i cū icipiet ī vob ygnitas honora ri. Ambrosius etiā genere dicēdi tpato r ornato pfessis ygnib⁹ ponit tanq̄ sub exēpli forma qō moribus imitent r dicit. Virgo erat nō solū corpe:sz etiā mēte:q nll'o doli ābitu sincer adl'teraret affectū: corde hūilis.ybis grauis.animi prudēs. loq̄ndi partior.legēdi studiosior.nō ī in/ certo diuitiar.sz in pce paupis spē repo nēs.intēta opi.verecūda fmonib⁹.arbitr mētis solita ñ hoiez sz deū q̄rere.nullū le dere.bñ velle oīb⁹.assurgere maioribus na tu.eq̄libus ñ iuidere.fugere iactātiā.rōem seq̄.amare virtutē. Qñ ista vl' vultu lesit pentes:qñ dissensit a ppinq̄s:qñ fastidi uit hūilē:qñ irrisit debilē:qñ vitauit ino pē. Eos solos sollicita cet⁹ viror inuise/ re q̄s miscōia ñ erubescret:nec pteriret recūdia. Nihil tozuū ī ocul':nihil ī ybp car:nihil ī actu iuerecūdū:ñ gest⁹ fractior ñ incest⁹ solutior:ñ vox petulātior:vt ipa corpis species simulacr fuerit mētis r fi gura pbitat⁹. Bona q̄ppe dom⁹ ī ipo ve stibulo dz agnosci ac pmo ptēdat ingres/ su nihil int⁹ latere tenebraz tāq̄ lucerne lux int⁹ posite foris luceat. Quid g pleōr cibor parsimoniā:officior redūdātiā:al tior sup naturā supfuisse:altior ipi nature pene defuisse. Illic nll'a ītermissa rpa:hic ogeminati ieiunio dies.r si qñ reficiendi succedisset volūtas cib⁹ plerūq̄ obui⁹ q mortē arceret nō delicias ministraret rc. Hoc aūt ppterea ī exēplo but⁹ tpati gene ris posui.qz ñ h agit vti virginitatē voue ant q nōdū vouerūt.sz q̄les esse debeāt q iā vote sūt. Hā vt aggrediar animo⁹ tm̄ ac tale ppositum.grādi vtiq dicēdi genere dz excitari r accēdi. Sz martir cyprian⁹ ō habitu virginū.ñ ō suscipiēdo virgini tat⁹ pposito scripsit. Ille vero eps etiam ad h eas magno incēdit eloq̄o Uer ex eo q ābo egerūt dictōis grādis exēpla me/

morabo. Ambo q̄ppe inuecti sūt ī eas q̄ formā pigmētis colorāt. vl̄ potiꝰ decolorāt. q̄z ꝓr ille cū ꝑ ageret ait īnt cetera. Si q̄s pingēdi artifex vultū alicuiꝰ ꝛ speciē ꝛ corpis q̄litatē emulo colore signasset. ꝛ signato iā ꝓsūmatoq̄ simulacro manus aliꝰ iferret vt iā formata iā picta q̄si peritior reformaret. q̄uis ꝓris artificis iniuria ꝛ iusta īdignatio videret. Tute existimas impune laturā tā impbe temeritatis audaciā. dei artifics offensam? Ut eñ circa hoīes ipudica ꝛ īcesta fucs lenocinā tibꝫ ñ sis. corrūpts violatisq̄ q̄ dei sūt peior adultera detinerś. Qđ ornari te putas q̄ putas comi. impugnatio ē ista diuini opis. ꝓuaricatio ē veritatis. Monēts apli vox ē. Expurgate vetꝰ fermētū vt sitis noua ꝓspsio. sic ēst azimi. Eteni pasca nr̄m īmolatꝰ ē xps. Itaq̄ festa celebremꝰ ñ in fermēto veteri neq̄ ī fermēto malicie ꝛ nequicie. sz ī azimis sinceritatis ꝛ veritatis. Nū sinceritas pseuerat ꝛ veritas. q̄ñ q̄ sincera sūt polluunt ꝛ colorā adulterinis. medicaminū fucs. in mēdaciū vera mutāt? Dñs tuꝰ dicit. ñ potes facere capillū vnū albū aut nigz. ꝛ tu ad vincēdam dñi tui vocē vis te esse potiorē audaci conatu ꝛ sacrilego ꝓtēptu? Crines tuos inficis. malo ꝑ sagio futuroꝝ capillos iā tibi flāmeos auspicaris. Longū est īserere oia q̄ sequunt. Ille ꝙo posterior vt ī tales diceret. Hinc illa inchat nascūt incētiua viciorū. aut q̄siti coloribꝫ ora depingant dū virs displicere formidāt. ꝛ de adulterio vultꝰ medicant adulteriū castitatis. Quāta hec amētia effigiē mutare nature picturā q̄rere? Et dū verent maritale iudiciū ꝓprium pdidere. Prior ei ꝺ se pnūciat q̄ cupit mutare qđ nata ē. ita dū alij studet placere. prꝰ ipa sibi displicet. Quē iudicē mlier deformitatis tue reḋrimꝰ q̄ teipaz. Quid videri times? Si pulcra es q̄d abscōderis? Si deformis. cur te formosā esse mētiris. nec tue psciētie. nec alieni gfaz errozis habitura? Ille enī adulterā diligit. tu adultero vis placere. ꝛ irascer si amet aliā q̄ adultera. re in te docet. Male mgfa es iniurie tue. Lenocinari refugit etiā q̄ passa ē lenonē. Licet vilis mlier. ñ alteri tñ sz sibi peccāt. Tolerabiliora ꝓpe modū ī adulterio crimīa sūt. Ibi eī pudicicia. ꝑ nāta adulterat. Satis vt existimo apparet. femināe ne suā fucs adulterēt formā ꝛ ad pudorez ꝛ ad timorē hac facūdia vehemēter īpelli ꝓinde neq̄ sūmissū. neq̄ tpatū. sz grāde oīno genꝰ ꝑ elocutōis agnoscim⁹. Et ī his aūt q̄s duos ex oīb⁹ ꝓponere volui ꝛ ī alijs ecclīasticis viris ꝛ bona ꝛ bñ. i. sic̄ res postulat. acute. ornate. ardēterq̄ dicē tibꝫ ꝑ multa eoꝝ scripta vl̄ dicta pñt hec tria genera repiri ꝛ assidua lectōe vl̄ audītione admixta exercitatōe studētibꝫ inolescere. Hec q̄s ꝑter disciplinā eē estimet ista miscere. imo q̄ tū ꝙgrue fieri ꝑt oīb⁹ generibꝫ dictio variāda est. Nā q̄ñ plixa est ī vno genere. minꝰ detinet auditorem. Cū vero fit in aliud ab alio trāsitus etiā si longiꝰ eat decentiꝰ ꝓcedit oratio. q̄uis habeāt ꝛ singula genera varietates suas ī sermone eloquentiū quibꝫ nō sinunt in eoꝝ qui audiunt frigescere vel tepescere sensibꝫ. Verū tñ facilīꝰ sūmissum solū q̄ꝫ solū grāde tolerari ꝑt. Cōmotō q̄ppe animi q̄ꝫto magis excitāda ē vt nob assentiat auditor. tāto minꝰ ī ea teneri ꝑt cū fuerit q̄ꝫtū satis ē excitata. Et iō cauēdū ē ne duxvolumꝰ altiꝰ erigere qđ erectū est. etiā inde decidat quo fuerat excitatione perductum. Interpositis vero q̄ sunt dicēda sūmissius bene redīt ad ea q̄ opus est grāditer dici. vt dictionis impetꝰ sicut maris estꝰ alternet. Ex quo fit vt grāde dicendi genꝰ si diutiꝰ est dicendū. nō debeat esse solū sz alioꝝ generꝫ interpositōne variet. ei tñ generi dictō tota tribuat cuiꝰ copia ꝓualuerit. Interest eñ qđ genꝰ cui generi apponat vel adhibeat certis ꝛ necessarijs locis. Nā ꝛ in grādi genere semp aut pene semp tpata decet esse principia. Et ī ptāte est eloq̄ntis vt dicant nōnulla sūmisse etiā q̄ possent grāditer dici. vt ea q̄ dicunt grāditer ex illoꝝ fiāt cōparatione grādiora ꝛ eoꝝ tanq̄ vmbris luminosiora reddant. In quocūq̄ aūt genere aliq̄ q̄stionū vicula soluēda sūt acumīe opꝰ est qđ sibi sūmissū genꝰ ꝓpe vēdicat. Ac ꝓ ꝑ eo genere vtēdū ē ꝛ ī alijs duobꝫ generibꝫ q̄ñ eis ista incidūt sic̄ laudandū aliq̄d vl̄

vitupanduz vbi nec dānatio cuiuſcꝫ nec liberatio nec ad actionez qꝫlibet aſſenſio req̄rit in quocūcꝫ alio genere occurrerit gen⁹ adhibēdū z interponēdū eſt tēperatū. In grādi ꝯ genere ꝛueniūt ſuos locos duo cetera: z i ſūmiſſo ſil'r. Tēperatū aūt gen⁹ nō q̄dē ſemp ſz tñ aliq̄n ſūmiſſo idiget. ſi vt dixi q̄ſtio cui⁹ nod⁹ ē ſoluēd⁹ incurzat. vl' q̄n nōnulla q̄ ornari poſſent: iō ñ ornanť: ſz ſūmiſſo ꝑmōe dicūť. vt q̄buſdā q̄ſi thozis ornamētoz p̄beāt eminēti/orē locū. Grāde aūt gen⁹ tpata dictio ñ req̄rit. Ad delectādos q̄ppe aīos nō ad mouēdos ipſa ſuſcipiť. Nō ſane ſi dicēti crebzi⁹ z vehemēti⁹ acclameť iō grāditer putādū eſt dicere. ꝟ enī z acumina ſūmiſſi generiſ z ornamēta faciūt tpati. Grāde aūt gen⁹ plerūcꝫ pōdere ſuo voces ꝑmit: ſz lacrimas exꝑmit. Denicꝫ cū apud ceſa reā mauritanie diſſuaderē ppl'o pugnaz ciuilē vl' poti⁹ pluſcꝫ ciuilē cꝫ cateruā vocabāt. neq̄ eñ ciues tantūmodo ſz etiam ppinq̄ frēs. poſtremo parētes ac filiū lapidibz inť ſe i duas ptes diuiſi p aliq̄t dies ꝯtinuos z certo tpe anni ſolēniter dimicabant. z quiſcꝫ vt quēcꝫ poterat occidebat. Egi q̄dē grāditer cꝫtū valui: vt tam crudele z ueteratū malū ō cozdibz z moribz eozū auellerē pellerēcꝫ dicēdo. nō tñ egiſſe me aliq̄d putaui cū eos audirē acclamātes: ſz cū flētes viderē. Acclamationibz q̄ppe ſe doceri z delectari: flecti autez lacrimis indicabāt. Quas vbi aſpexi immanē illā ꝟſuetudinē a patribz z auis lōgeq̄ a maioribz traditā: que pectoza coꝛ boſtiliť obſidebat: vl' poti⁹ poſſidebat victā anteq̄ re ipa id oñderent credi. Dox cꝫ ꝑmone finito ad agēdas deo gr̄as cozda atcꝫ oza ꝙuerti. Et ecce iā ferme octo vl' ampli⁹ anni ſūt ꝓpicio xp̄o exq̄ illic nihil tale tentatū eſt. Sūt z alia experimenta multa quibz didicim⁹ boīes: q̄d in eis fecerit ſapiētis grāditas dictōis. non clamoze poti⁹ cꝫ gemitu. aliq̄n etiā lacrimis. poſtremo vite mutatōe monſtraſſe. Sūmiſſo etiā dicēdi genere ſūt pleriq̄ mutati: ſz vt q̄d neſciebāt ſcirēt: aut q̄d eis videbať icredibile crederent: nō aūt vt agerent q̄d agendū iaz nouerūt z agere nolebant. Ad hmōi nanq̄ duriciā flectendaz debet grāditer dici. Nā z laudes z vituperatōes q̄n eloquēter dicunť: cū ſint in genere tpato ſic afficiūt q̄ſdā vt nō ſolū i laudibz z vituperatōnibz eloquētia deſcenť: vez etiā ipi laudabiliť appetāt fugi antcꝫ vitupabiliter viuere. Sed nunq̄d oēs q̄ delectanť mutanť ſicut in grandi genere oēs q̄ flectunť agunt z in ſūmiſſo genere oēs q̄ docenť ſciūt: aut credunt vez eſſe q̄d neſciūt. Uñ colligiť illa duo genera q̄d efficere intendūt: ꝟ eis eſſe maxime neceſſariū q̄ ſapiēter z eloquēter volunt dicere. Illud ꝟo q̄d agiť genere tpato. i. vt eloq̄ntia ipa delectet: nō eſt ꝓpter ſeipm vſurpandū: ſz vt reb⁹ q̄ vtiliter honeſteq̄ dicunť: ſi nec docēte indigent eloquio nec mouēte: q̄ z ſciētes z fauentes auditozes habēt aliquāto pmpti⁹ ex ipa delectatōe elocutōis. accedat vl' tenaciuſ adhereat aſſenſus. Nā cum eloquētie ſit vniuerſale officiū in quocūcꝫ iſtoz triuz genez dicere apte ad ꝑſuaſionē. finis aūt id q̄d intēdis ꝑſuadere dicēdo. in q̄cūcꝫ iſtoz triū genez dicit quidē eloq̄ns apte ad ꝑſuaſionē: ſz niſi ꝑſuadeat ad finē ñ peruenit eloq̄ntie. Perſuadet aūt in ſūmiſſo genere ꝙa eſſe q̄ dicit. Perſuadet in grādi vt agank q̄ agēda iā eſſe ſciunť: nec tñ agūtur. Perſuadet in genere tpato pulcre ornateq̄ dicere. Quo fine nob q̄d opus eſt? Appetāt eū q̄ lingua gloziank: z ſe in panegyricis talibuſcꝫ dictionibz iactāt: vbi nec docend⁹: nec ad aliq̄d agendū mouēdus: ſz tantūmodo ē delectand⁹ auditoz. Nos ꝙo iſtū finē referam⁹ ad alterū finez: vt. ſ. q̄d efficere volum⁹ cū grāditer dicim⁹: ꝟ etiā iſto velim⁹ id eſt vt bona mozū diliganť vl' deuitenť mala: ſi ab hac actione nō ſic alieni ſunt boīes: vt ad eā grandi genere dictionis vzgendi videanť: aut ſi iā id agūt vt agant ſtudioſi⁹ atcꝫ in eo firmiter ꝑſeuerent. Ita fit vt etiā temperati generis oznatu non iactanter: ſz prudenter vtamur. nō eius fine cōtenti quo tantūmodo delectať auditoz: ſz hoc poti⁹ agentes vt etiam ipſo ad bonum q̄d⁹ perſuadere volumus adiuuetur. Illa itaq̄ tria que ſupza poſuimus cum qui

sapiēter dicit. si etiā eloquēter vult dicere id agere debere vt intelligēter. vt libēter. vt obediēter audiat. nō sic accipiēda sūt tanq̄ singla illis trib⁹ dicēdi generib⁹ ita tribuant. vt ad sūmissū intelligenter. ad temperatū libēter. ad grande prineat obediēter audiri. sz sic potius vt hec tria semp intēdat z q̄tū p̄t agat. etiā cū in illo rū singulo quoq̄ versat. Volum⁹ em̄ facilidiri etiā cū sūmisse dicim⁹. ac p ß nō solū volum⁹ intelligēter vez etiā libenter audiri. Quid em̄ agim⁹ diuinis testimoniis docēdo qđ dicim⁹ nisi vt obedienter audiamur. i. vt credat eis opitulante illo cui dictuz est. Testimonia tua credibilia facta sūt valde. Quid etiā cupit nisi credi q̄liq̄d licet sūmisso eloquio discētibus narrat? Et q̄s velit eū audire. nisi audito rē nōnulla etiā suauitate detineat? Nā si ñ intelligat q̄s nesciat nec libēter eū posse nec obediēter audiri? Plerūq̄ aūt dictio ipa sūmissa dū soluit difficillimas q̄stiones. z opinata mānifestatōe demōstrat dū sentētias acutissimas de nescio quib⁹ q̄si cauernis vñ nō sperabat eruit z ostēdit. dū aduersarū q̄incit errorē. z docet falsū esse qđ ab illo dici videbat inuictū. maxime q̄n adest ei qđam dec⁹ nō appetitū. sz qđāmodo naturale. z nōnulla nō lactaciuncula sz q̄si necessaria. atq̄ vt ita dicā ipis reb⁹ exorta numerositas clausulaz. tantas acclamatōnes excitat vt vix intelligat esse sūmissa. Nō em̄ qz neq̄ incedit ornata neq̄ armata. sed tanq̄ nuda ꝓgredit. ideo nō aduersariū nernis lacertisq̄ collidit. z obstitentem subruit. ac destruit mēbris fortissimis falsitatē. Uñ au tē crebro z multū acclamat ita dicentib⁹. nisi qz veritas sic demōstrata. sic defensa. sic inuicta delectat? Et i ß igit genere sūmisso iste noster doctor z dictor id agere debet. vt nō solū intelligēter. vez etiā libēter z obediēter audiat. Illa quoq̄ eloquētia generis tēperati apud eloquentē ecclesiasticū nec inornata relinquit. nec indecēter ornat. nec solū ß appetit vt delectet. qđ solū apud alios pficit. vez etiā i bis q̄ laudat siue vitupat. istis appetendis vel firmius tenendis. illis aūt vitandis vel respuēdis: vult vtiq̄ obedienter audiri. Si aūt nō audit intelligēter nec libēter p̄t. Proinde illa tria vt intelligant q̄ audiūt. vt delectētur: vt obediāt. etiā i ß genere agendū est vbi tenet delactatio principatū. Jā ꝛo vbi mouere z flectere grādi genere op⁹ est auditorē. qđ tunc est op⁹ qñ z veraciter dici z suauiter pfitet. z tñ nō vult facere qđ dicit. dicenduz est pculdubio grāditer. Sz q̄s mouet si nescit qđ dicit? Aut q̄s tenet vt audiat si nō delectat? Uñ z in isto genere vbi ad obedientiā cor duq̄ dictōis grāditate flecten dū est nisi z intelligēter z libenter q̄ dicit audiat. nō p̄t obediēter audiri. Dabz autē vt obediēter audiat quātacūq̄ grādi/tate dictionis mai⁹ pond⁹ vita dicentis. Nā q̄ sapiēter z eloquēter dicit vinit autem nequiter. erudit quidē mltos dicēdi studio. q̄uis anime sue sit inutilis. sicut scriptū est. Scribe z pharisei i cathedra moisi sederūt. q̄ dicūt facite. q̄ autē faciūt facere nolite. Dicūt em̄ z nō faciūt. Unde ait z apl's. Siue occasione siue veritate xp̄s annūciet. christ⁹ aūt veritas est. et tñ etiā nō veritate annūciari veritas p̄t. id est vt prauo z fallaci corde q̄ recta z vera sunt p̄dicent. Sic quippe annunciat iesus christ⁹ ab eis q̄ sua querūt non q̄ ie su christi. Sz qm̄ boni fideles nō quēlibet hominū sz ipm dñm obediēter audiunt. qui ait. que dicūt facite. que autē faciūt facere nolite. dicunt em̄ z nō faciūt. ideo audiunt vtiliter etiaz qui inutiliter agūt. Sua enī querere studēt. sz sua docere nō audēt. de loco scilicet superiore sedis ecclesiastice. quā sana doctrina constituit. Propter qđ ipse dominus priusq̄ de talib⁹ qđ cōmemorauit diceret. p̄misit cathedra moysi sederūt. Illa ergo cathedra nō eorū sed moysi cogebat eos bona dicere etiā nō bona facientes. Agebant ergo sua in vita sua. docere autē sua cathedra illos nō permittebat aliena. Multis itaq̄ pſunt dicēdo que nō faciunt. sz longe pluribus prodessent faciendo que dicūt Abundant enim qui male vite sue defensionem ex ipis suis p̄positis z doctoribus querūt. respondētes corde suo. aut etiaz

si ad ꝟ erūpunt ore suo atq; dicētes. Qđ ipe mihi ꝓcipis: cur ipe nō facis? Ita fit vt eū obediēter nō audiāt q̄ se ipe non audit: z verbū dei qđ eis ꝑdicaꝝ: simlr cū ipso ꝑdicatore ꝓtemnāt. Deniq; apls scribens ad thimoteū cū dixisset. nemo adolescentiā tuā ꝓtemnat. subiecit vnde non ꝓtemneret: atq; ait. Sz forma esto fidelium in ꝟmone: in ꝙuersatōe: in dilectōe: in fide: in castitate. Talis doctor vt obediēter audiat nō impudēter nō solū sūmisse actpate. vez etiā grāditer dicit: qz nō cō temptibiliter viuit. Sic nanq; elegit bonā vitā: vt etiā bonā nō negligat famā. sz puideat bona corā deo z hoib⁹ quātū ꝑt illū timēdo: his ꝓsulendo. In ipo etiā sermone malit reb⁹ placere q̄z ꝟbis: nec existimet dici meli⁹ nisi qđ dicit veri⁹. Nec doctor ꝟbis fuiat: sz ꝟba doctori. Hoc est em̄ qđ apls ait. nō ī sapiētia verbi ne euacuet crux xpi. Ad ꝟ valet etiā qđ ait ad thimotheū. Noli ꝟbis ꝓtēdere. ad nihil em̄ vtile est: nisi ad subuersionē audiētiū. Neq; em̄ hoc ideo dictū est: vt aduersarijs oppugnātib⁹ veritatē nihil nos ꝓ veritate dicam⁹. Et vbi erit qđ cū oñderet q̄lis esse eps debeat: ait int̄ cetera. vt potens sit in doctrina sana: z cōtradicentes possit redarguere. Verbis em̄ cōtendere est nō curare qūo error veritate vincat. sz qūo tua dictio dictōi ꝑferat alterius. Porro q̄ nō verbis ꝓtēdit: siue sūmisse: siue tpate. siue granditer dicat. id agit ꝟbis vt veritas pateſiat: vitas placeat: veritas moneat: qm̄ nec ipa q̄ ꝓcepti finis z plenitudo legis est charitas vllo modo recta esse ꝑt: si ea q̄ diligunt̄ nō vera sz falsa sunt. Sicut aūt cui⁹ pulcrū corpus z deformis est anim⁹ magis dolendū est: q̄z si deforme bret corp⁹: ita qui eloquenter q̄ falsa sunt dicūt magis miserandi sūt q̄z si talia deformiter dicerēt. Quid est ergo nō solū eloq̄nter vez etiā sapiēter dicere nisi ꝟba ī sūmisso genere sufficiētia: in tēperato splēdētia: ī grādi vehemētia. vers tñ reb⁹ q̄s audire opteat adhibere. Sed q̄ vtrūq; nō ꝑt dicat sapiēter qđ nō dicit eloquenter poti⁹: q̄z dicat eloquenter qđ dicit insipiēter. Si aūt ne hoc quidē ꝑt: ita ꝙuersek: vt nō solū ꝑmiū sibi cōparet: sed etiā ꝑbeat alīs exemplū: z sit ei quasi copia dicēdi forma viuēdi. Sunt sane q̄ dā q̄ bñ ꝓnūciare pñt: qđ aūt ꝓnūciēt excogitare nō pñt. Qđ si ab alīs sumāt eloquēter sapiēterq; ꝙscriptū: memoriterq; cōmendēt atq; ad ppl'm ꝑferāt: si ea ꝓnas gerūt nō improbe faciūt. Sic em̄ (qđ ꝑfecto vtile est) mlti ꝑdicatores veritatis fiunt: nec mlti mgri. si vni⁹ veri mgri idipsū dicāt oēs z ñ sint ī eis scismata. Hec deterēdi sūt isti voce hieremie pphe p quez de⁹ arguit eos q̄ furant ꝟba ei⁹ vnusq̄sq; a ꝓximo suo. Qui em̄ furant. alienū aufert. verbū aūt dei non est alienū ab eis q̄ obtēperāt ei. potiusq; ille dicit aliena qui cū dicat bñ viuit male. Quecūq; em̄ bona dicit ei⁹ excogitari vident ingenio. sed ab ei⁹ moribus aliena sūt. Eos itaq; dicit de⁹ furari ꝟba sua. q̄ boni volūt videri lo q̄ndo q̄ dei sūt. cū mali sint faciēdo q̄ sua sūt. Hec sane ipi dicūt bona q̄ dicūt si diligēter attēdas. Quo em̄ dicunt ꝟbis qđ negāt factis? Nō ei frustra ꝺ talib⁹ ait apls. Cōfitent̄ se nosse deū. factis aūt negant. Ꝺō q̄dā q̄ ipi dicūt. z rurs⁹ alio mō non ipi dicūt. qm̄ vtrūq; vez est qđ ait ꝟitas. De talib⁹ em̄ loq̄ns. q̄ dicūt int̄ facite. q̄ aūt faciūt facere nolite ꝟ est qđ ex ore illorū auditis. facite. qđ ī ope videt⁹ facere nolite. dicūt em̄ int̄ z ñ faciūt. Ergo q̄uis nō faciāt tñ dicūt. Sz alio loco tales arguēs. Hipocrite int̄ quo potest⁹ bona loq̄ cū sitis mali. Ac p ꝟ z ea q̄ dicunt qm̄ bona dicūt nō ipi dicūt. volūtate. s. atq; ope negādo qđ dicūt. Uñ ꝓtingit vt bō diserti⁹ z mali⁹ ꝟmonez q̄ ꝟitas ꝑdicet discēdū ab alio ñ dicto sz bono ipe cōponat. Qđ cū fit. ipe a seipo tradit alienū. ille ab alio accipit suū. Cū ꝟo boni fideles bōis fidelib⁹ hāc operā cōmēdāt vtriq; sua dicūt. qz z de⁹ ipor est cui⁹ sūt illa q̄ dicūt. z ea sua faciūt q̄ ñ ipi cōponere potuerūt q̄ ꝟm illa cōpositе viuūt. Siue aūt apud ppl'm vel apud quoslibet ia iaq; dictur⁹. siue qđ apud populu⁹ dicendum. vel ab eis qui voluerint aut potuerint legendū est dicturus ore vt deus sermonē bonum det in os eius. Si em̄ regina orauit

bester ꝓ sue gentis ꝛpali salute locutura apud regē vt ī os eiꝰ deꝰ ꝯgruū sermonē daret. q̄to magꝭ orare debꝫ vt tale munꝰ accipiat q̄ ꝓ eterna hoīm salute ī verbo ꝛ doctrina laborat. Illi vero q̄ ea dicturi sūt q̄ ab alīs acceperūt. ꝛ antecꝫ accipiāt orēt ꝓ eis a q̄b accipiunt. vt eis deꝰ qđ ꝓ eos accipe volūt. ꝛ cū acceperint orēt vt bñ ꝛ ipi ꝓferāt. ꝛ illi ad q̄s ꝓferūt sumāt. ꝛ đ ꝓspero exitu dictōis eidē gr̄as agāt. a q̄ se id accepisse nō dubitāt. vt q̄ gloriaꝰ in illo glorieꝰ in cuius manu sūt ꝛ nos ꝛ ꝯmones nr̄i. Longior euasit liber hic q̄z volebā q̄cq̄z putauerā. Sz legenti vl̄ audiēti cui gratꝰ est longꝰ nō est. Cui autez longꝰ est ꝓ partes eū legat. q̄ habere vult cognitū. Quē ꝯo eiꝰ cognitōis nō piget ꝺ longitudine nō querar. Ego tñ deo nostro gr̄as ago q̄ ī his q̄ttuor libris nō q̄lis ego essem cui mlta desūt. sz q̄lis esse debeat q̄ in doctrina sana. i. xp̄iana nō solū sibi. sz alīs etiā laborare studet. quātula cūq̄ potui facultate disserui. Amen.

Aurelij augustini egregij doctoris de doctrina christiana liber q̄rtus q̄ est vltimus librorꝫ istorꝫ feliciter explet.

Diui aurelij augustini Hipponensis epi de fide ad petrū diaconē liber incipit.

Epistolā fili petre tue charitatꝭ accepi. In qua te significasti velle hierosolimā ꝓgere. ꝛ postulasti te lr̄is nostris instrui. quā debeas in illis partibꝫ vere fidei regulā tenere. vt nullꝰ tibi possit sensus hereticē surripere falsitatis. Gaudeo quidē q̄ ꝓ fide vera si ne vllo pfidie vicio custodiēda sollicitudinē geris. sine q̄ nulla ꝑt ꝓdesse. imo nec esse ꝙuersio. Aplica quippe dicit autoritas. qz sine fide impossibile ē placere deo Fides nāq̄ est bonorꝫ oīm fundamentū Fides est bñane salutis initiū. Sine hac fide nemo ad filiorꝫ dei numerꝫ ꝑt ꝓtinere. Quia sine ipa nec in ħ seculo quisq̄ iustificatōis gr̄az ꝙsequit. nec ī futuro vitā possidebit eternā. Et si q̄s ħ nō ambulauerit ꝓ fidē. non ꝓueniet ad speciē. Sine fide oīs labor hoīs vacuꝰ est. Tale q̄ppe est. vt sine vera fide q̄sq̄z velit deo ꝓ otem ptū seculi placere. q̄le si quisq̄z tendēs ad patriā. in q̄ se scit beate esse victurꝫ. relinq̄t itinerꝭ rectitudinē ꝛ improuidꝰ sectet errorē. q̄ nō ad beatā ciuitatē ꝓueniat. sz ī ꝑcipitiū cadat. vbi nō gaudiū ꝓueniēti dat. sz cadēti interitꝰ inferat. Uerūtñ vt de fide sufficiēs sermo ꝓmat. nec tēporis suffragat spaciū. qz celeriter nostrꝫ cupis habere rñsum. Et tā magnū est huiꝰ disputatōis opꝰ. vt a magnis vir possit impleri. Necq̄ em̄ poposciſti sic te debere ꝺ fide instrui. vt vnā quālibet hereſim designares ꝓtra quā spēaliter nostre disputatōis vigilaret intētio. Sz cū indiffinite diffinitōez fidei petis. eāq̄z cupis etiā sub breuitate cōcludi. vides ꝓculdubio q̄z sit nobis impossibile. vt rē tantā ī breui plene cōprehēdam. Cui sufficientes esse nō possum. etiā si tantū spaciū tēporis ꝛ tale nobis esset ingeniū. vt mlta volumina ꝺ ħ qđ a nobis expetis facere valerem. Sz qz deꝰ ꝓpe est oīb⁹ inuocātibus eū in veritate. q̄ verbū ꝙsummās et breuiās fecit sup terrā. spero qz sicut tibi dedit huiꝰ fidei sanctā sollicitudinez. sic etiā mihi vt tuo tā bono tanq̄z laudabili seruiā desiderio. sufficientē tribuet facultatē. vt ꝛ si nō potuero cūcta dicere. ex q̄bus oīs erroꝛ hereticus possit agnosci. et agnitꝰ vel cōuinci valeat vel vitari. tñ in noīe atq̄z adiutorio sancte trinitatꝭ. q̄ vnꝰ solus verus ꝛ bonꝰ est deus. ea dicam in quib⁹ saltez magna ex parte ratōem fidei catholice cōstet sine aliqua erroris caligine cōtineri. Quib⁹ retentis poteris ꝛ illa deꝑhendere atq̄z fugere. q̄ ꝛ si in hoc opere videnť speciali disputatōne ꝙuinci. tñ ex his que hic generaliter atq̄z absolute ponentur. appareāt illa que infideles homines auribꝫ volūt susurrare fideliū. nō regula diuine veritatis tradita. sed nequicia humani erroris inuenta.

Explicit prologus.

De trinitate psonaꝝ ⁊ vnitate essētie.

Quocūqꝫ igi
tur loco fueris ꝓstitut⁹ qꝛ
fm regulā nostri saluato/
ris impio ꝓmulgatā no/
sti te ī vno pr̄is ⁊ filij ⁊ spi
ritussancti noīe baptizatū: p̄cipaliter at
qꝫ indubitāter toto cozde retine patrē de
um: filiū deū: ⁊ spūmsanctū deū. id est san
ctā atqꝫ ineffabilē trinitatē vnū esse natu
raliter deū. ō q̄ in deuteronomio dr. Au/
di isrl'. dn̄s de⁹ tu⁹ de⁹ vn⁹ est: ⁊ dn̄m deū
tuū adorabis ⁊ illi soli seruies. Uerūtū
qꝛ ūstū vnū deū: q̄ sol⁹ est ver⁹ naturaliter
de⁹: nō patrē solū: neqꝫ filiū solū: neqꝫ so/
lū spūmsanctū: sꝫ sil' patrē ⁊ filiū ⁊ spūm
sanctū dixim⁹ esse. cauēdū est ne sicut pa
trē ⁊ filiū ⁊ spūmsanctū vnū deū esse q̄ꝫtū
ad naturalē attinet vnitatē ꝓpaciter dici/
m⁹. sic eū q̄ pr̄ est: eundē vl' filiū vl' spūm
sanctū: aut eū q̄ fili⁹ est siue pr̄em siue spi
ritūsanctū: aut eū q̄ spūssctūs ꝓpr̄ie i cō/
fessione hui⁹ trinitat⁹ dicīt: vl' patrē vl' fi
liū psonaliter dicere siue credere qō omi
no nefas est audeam⁹. Fides em̄ quā san
cti pr̄iarche atqꝫ ppbete ante incarnatio
nē filij dei diuinit⁹ acceperūt. quā etiam
sancti apli ab ipo dn̄o in carne posito au
dierūt: ⁊ spūssancti magisterio instructi:
nō solū sermone p̄dicauerūt: verū etiā ad
instructionē saluberrimam posteroꝝ scri
ptis suis inditā reliquerūt. vnū deū p̄di/
cat trinitatē. i. patrē ⁊ filiū ⁊ spūmsanctū
Sꝫ trinitas vera non esset. si vna eadēqꝫ
psona diceret pater ⁊ fili⁹ ⁊ spūssanctus.
Si em̄ sicut est patris ⁊ filij ⁊ spūssancti
vna substātia. sic esset vna persona. nihil
om̄ino esset in q̄ veraciter trinitas dicere
tur. Rursus quidez trinitas vera est. sed
vn⁹ de⁹ trinitas ipa nō esset. si quēadmo
dū pater ⁊ fili⁹ ⁊ spūssanct⁹ psonaꝝ sunt
ab invicē ꝓpr̄ietate distincti. sic fuissent
naturaꝝ quoqꝫ diuersitate discreti. Sꝫ
qꝛ in illo vno vero deo trinitate nō soluꝫ
q̄ vn⁹ de⁹ est. sꝫ etiā q̄ trinitas est natura
liter veꝝ est. ꝓpterea ipe ver⁹ de⁹ in ꝑso/
nis trinitas est. ⁊ in vna natura vnus est.
Per hāc vnitatē naturalē tot⁹ pater in fi
lio ⁊ spūsancto est. tot⁹ fili⁹ in patre ⁊ spi
ritusancto est. tot⁹ quoqꝫ spūssctūs i pr̄e
⁊ filio est. Null⁹ hoꝝ extra quēlibet ipso
rū est. qꝛ nemo aliū aut p̄cedit eternitate
aut excedit magnitudīe. aut supat prāte.
qꝛ nec filio nec spūsancto q̄ꝫtū ad natu/
re diuīe vnitatez ptinet. aut anterioꝛ aut
maioꝛ pr̄ est. nec filij eternitas atqꝫ īmen/
sitas. velut anterior aut maioꝛ spūssancti
īmensitatez eternitatēqꝫ aut p̄cedere aut
excedere natural'r p̄t. Sicut ḡ nec filius
posterioꝛ aut minoꝛ ē pr̄e. ita nec spūssan
ctus posterioꝛ aut minoꝛ est filio Eternū
q̄ppe ⁊ sine initio est. q̄ fili⁹ ō pr̄is natu/
ra nat⁹ extitit ⁊ eternū. ac sine initio est q̄
spūssctūs ō natura pr̄is filijqꝫ p̄cedit.
Ob ħ ḡ tres vnū recte credim⁹ ⁊ dicim⁹
deū. qꝛ vna p̄sus eternitas. vna īmēsitas
vna natural'r est triū psonarū diuinitas.
Teneam⁹ igit̄ patrē ⁊ filiū ⁊ spūmsanctū
vnū esse natural'r deū. neqꝫ tñ ipm patrē
esse q̄ fili⁹ est. neqꝫ filiū ipm esse q̄ pr̄ est.
nec spūmsctm̄ ipz eē q̄ pr̄ aut fili⁹ ē Una
em̄ est patris ⁊ filij ⁊ spūssancti essentia.
quā greci vsian vocāt. in q̄ nō est aliud pr̄
aliud fili⁹ aliud spūssanct⁹. q̄uis psonali
ter sit ali⁹ pr̄. ali⁹ fili⁹. ali⁹ spūssctūs. Dō
nob maxīe in ipo sctāꝝ scripturaꝝ initio
demōstrat. vbi de⁹ dicit. Faciam⁹ boiez
ad imaginē ⁊ sil'itudinē nostrā. Cū em̄ in
singulari numero dicit imaginē. ostendit
vnā naturā esse. ad cui⁹ imaginē bō fierz
Cū ꝙo dicit pluralit̄ nostrā. ostēdit eū
dē deū ad cui⁹ imaginē bō fiebat. ñ vnā
esse psonā. Si em̄ ī illa vna natura patrz
⁊ filij ⁊ spūssancti vna essz psona. nō dice
ret ad imaginē nostrā. sꝫ ad imaginē meā
Nec dixisset faciam⁹ sꝫ faciā. Si ꝙo in il
lis triby psonis tres essent intelligēde vel
credēde substātie. nō diceret ad imaginē
nostrā. sꝫ ad imagines nr̄as. Una ei ima
go triū naturaꝝ ineqliū esse ñ posset. Sꝫ
dū ad vnū imaginē vni⁹ dei bō fact⁹ di/
cit. vna sācte trinitatz essentialiter diuini
tas intimat. Deinde ⁊ paulo post ꝓ eo q̄
superi⁹ dixerat. faciam⁹ boiem ad imagi
nē ⁊ sil'itudinē nostrā. sic boiez factū scri
ptura narrauit vt diceret. Et fecit deus

horez.ad imaginē dei fecit eū. Hāc trinitatē psonaz atqz vnitatē nature ppha esaias reuelatā esse sibi ñ tacuit:cū se dicē seraphin vidisse clamātia.sctūs sctūs sā ct⁹ dñs de⁹ sabaoth. Ubi pzsus in eo qđ dicit tercio sanct⁹ psonaz trinitatē:in eo vero qđ dicit semel dñs de⁹ sabaoth:di/uine nature cognoscim⁹ vnitatē. Jn illa igit sancta trinitate q̄ iō a nobis repetit toties:vt nr̄o cozdi tenaci⁹ infigat.vnus est de⁹ pr̄:q̄ sol⁹ essentialiter de seipo vnū filiū genuit:z vn⁹ fili⁹ q̄ de vno pr̄e solus est essentialiter nat⁹.z vn⁹ spūssanct⁹ qui solus essentialiter de patre filioqz pcedit. Hoc aūt totū vna psona nō posset.id est z gignere se z nasci de se:z procedere ō se. Quia igit aliud est genuisse:q̄ natū esse. aliudqz est pcedere q̄ genuisse vel natū es se:manifestū est:qm̄ ali⁹ est pater.ali⁹ fili⁹ ali⁹ spūssctūs. Trinitas itaqz ad psonas patris z filij z spūssancti refertur. vnitas ad naturā.

De assumptione humane nature a solo filio in trinitate accepte.

Sicut ergo fm illā diuinitatē:qua vnū sunt pater z fili⁹ z spūssctūs:neqz pr̄ez natū credim⁹:neqz spūm/sanctū:sed solū filiū.sic etiā fm carnē solū filiū natū catholica fi/des z credit z pdicat. Neqz em̄ in illa tri/nitate pzīū esset soli⁹ pr̄is:qz nō est nat⁹ ipe:sz vnū filiū genuit:neqz pzīū soli⁹ fi lij:qz nō genuit ipe:sz sol⁹ de pr̄is essentia nat⁹ est.neqz pzīū spūssancti:qz nec na/tus est ipe nec genuit:sz sol⁹ ō pr̄e filioqz pcedit si fm diuinā q̄dē naturā de⁹ pr̄ de nullo nasceret deo:fm carnē tñ ipe nasce/ret ex ỽgine. Si em̄ pr̄ nasceret de virgi ne vna psona esset pr̄ z filius.ipa aūt vna psona p eo qz nō de deo:sz tm̄ de virgine nasceret:nō dei fili⁹:sz tm̄ hoīs fili⁹ vera citer diceret. Ipe aūt dei fili⁹ dicit:qz sic dilexit de⁹ mundū:vt filiū suū vnigenitū daret. Et itez. Nō em̄ misit de⁹ filiū suū in mundū:vt iudicet mundū:sz vt salue/tur mundus p ipm. Nec btus diuisset iohes. Qui diligit genitorē:diligit z eū q̄ nat⁹ ē ex eo. Nec ipse fili⁹ dixisset. Pr̄ me⁹ vsqz mō opat̄ z ego operoz. Ipe em̄ q̄ fili⁹ ōz: si idē esset z pr̄.nō veracit̄ dei fili⁹ dicere/tur:qz nō de deo:sz ō sola virgine nascere tur. Ad extremū nec ipe pr̄ de celo testare tur:z suū corpali voce filiū demōstrasset dicens. Hic est fili⁹ me⁹ dilectus in quo mihi bñ cōplacui. Apl's q̄z nō dixisset ō deo pr̄e.q̄ pp̄io filio suo nō pepcit.sed p nob oīb⁹ tradidit illū. Sz qm̄ oīa ista et diuinit⁹ ad nr̄am doctrinā dicta sūt.z qz diuīa dicta sunt:vtiqz vera sunt. Uer est qđ fides catholica pdicat:z fm diuitatez de pr̄e natū esse solū filiū eternū cuz pr̄e/īmortalē:impassibilē atqz incōmutabilē deū:z fm carnē nō pr̄em:sz vnigenitum ei⁹ filiū:salua eternitate sua tpalit̄ natuz: salua impassibilitate sua passū:salua im/mortalitate sua mortuū:salua incōmuta bilitate sua q̄ deus verus z vita eterna est veracit̄ suscitatū. Qui totū hz cōmūe cū pr̄e qz eter⁹ naturaliter sine initio habu it z nihil hz cōmune cū pr̄e eoz q̄ in suaz psonā tpalit̄ atqz hūilit̄ ille eter⁹ atqz ex celsus accepit. Rursus si nō ille q̄ pp̄ius atqz vnigenit⁹ dei pr̄is fili⁹ ē:sz spūssctūs nasceret ex ỽgine.nō ipm q̄ factus est ex m'iere.factus sub lege:natū de spūsā cto ex maria ỽgine in symbolo acceptū z coz de ad iusticiā crederet:z ore ad salutē san cta ecc'ia pfiteret. Sz z si ipe spūssanct⁹ q̄ pr̄is z filij spūs est:formā serui accipet nō ipe spūssctūs sup seipm hoīem factuz in colūbe specie celit⁹ adueniret. Pater q̄dē de⁹ de nullo genit⁹ deo semel ō sua natu ra sine initio genuit filiū deū sibi equalē: z eadē q̄ ipse natural'r eter⁹ est diuinita/te coeternū. Sz idē de⁹ fili⁹ cū sit eter⁹ z ver⁹:z cū pr̄e fm diuitatē natural'r vnus deus:fm qđ dicit.ego z pater vnū sum⁹. idē p nob est hō fact⁹ verus z plen⁹:in eo verus:qz verā hz de⁹ ille būanā naturā: in eo vero plen⁹.qz z carnē humanam su scepit z aiam rōnalē. Idē tñ vnigenitus de⁹ nat⁹ est semel ex pr̄e.semel ex mr̄e. Na tus est em̄ de patre de⁹ verbū.nat⁹ est de

E

matre verbū caro factū. Unus ꝙ est atq; idē de⁹ dei fili⁹ nat⁹ añ secula. z nat⁹ in seculo. et vtraq; natiuitas vni⁹ est filij dei. diuina fm quā credit in forma dei coeternus pri deo fm quā semetipm exinaniēs z formā serui accipiēs. nō solū in ꝯceptu materni vteri semetipm dū hō fieret eadē seruilis forme susceptōe formauit: verū etiā de eodē mris vtero idē de⁹ hō factus exiuit. z in cruce idē de⁹ hō fact⁹ pependit. z in sepulcro idē deus hō fact⁹ iacuit. z ab inferis idē deus hō fact⁹ tercio die resurrexit. sz in sepulcro fm solū carnē idē de⁹ iacuit. z ī infernū fm solā aiaz descēdit. Qua de inferis ad carnē die tercia reuertēte: idē de⁹ fm carnē q̄ in sepulcro iacuit. de sepulcro resurrexit: z q̄dragesimo post resurrectōnez die idē de⁹ hō fact⁹: in celū ascendēs ī dextera dei sedit. inde ī fine seculi ad iudicandos viuos et mortuosq; ventur⁹. Uerbū ergo caro factuz vn⁹ est fili⁹ dei dñs ihs xps: mediator dei z hoim. Idcirco aūt mediator: qz idem de⁹ atq; hō verus habēs cuz patre vnā diuinitatē naturā: z humanitatē vnā cū matre substantiā: habēs ex nobis vsq; ad mortē iniquitatis nostre penā. habēs incōmutabilē de deo patre iusticiā. propter iniq̄tatē nostrā tempaliter mortuus ꝑpter iusticiā suā z ipe viuus semp z immortalitatē mortalib⁹ largitur⁹. Qui p fectā quidē humanitatē suā in ipsa diuinitatis sue pfectōe seruauit. veritatē vero mortalitatis nostre p susceptionē mortis. veritate atq; incōmutabilitate sue immortalitatis absorbuit. Hoc est qđ testat btūs petrus: qz xps deglutiuit mortem: vt vite eterne heredes efficeremur. Beatus quoq; paulus docet: qz xps mortez deglutierit. illuminauerit aūt vitam z incorruptionē. Christ⁹ ergo mortē gustauit: qz verus hō est. idemq; mortē deglutiuit: qz ver⁹ deus est. Idē quippe sic dicit apls: mortu⁹ est ex infirmitate: sed viuit ex virtute dei. vnus atq; idē q̄ fm pphetiaz beati dauid z hō fact⁹ est in syon z ipe fundauit eā altissim⁹. Itaq; nec diuinitas christi aliena est a natura patris: fm id. qz in principio erat verbū: z ꝙbuz erat apd deū: z de⁹ erat verbū. Hoc erat in pncipio apud deū. Oīa p ipm facta sūt: z sine ipo factū est nihil. Hec humanitas eius aliena est a natura mris. fm id qđ verbū caro factū est: z habitauit in nobis. Illa em̄ natura q̄ semp genita manet ex pre. nostrā naturam sine pcto suscepit vt nasceret ex virgine. Neq; em̄ natura eterna atq; diuina tpaliter ꝯcipi z tpaliter nasci ex natura humana vllaten⁹ posset: nisi fm susceptionē veritatis humane. verā tpaliter ꝯceptionē atq; natiuitatem ineffabilis ī se diuinitas accepisset. Sic est deus eter⁹ ac ver⁹: veraciter fm tps z ꝯceptus z natus ex virgine. Dū em̄ venit plenitudo tpis misit deus filiū suū factū ex mliere: factū sub lege: vt eos q̄ sub lege erāt redimeret: vt adoptionē filiorū reciperem⁹. illo. s. deo naturaliter facto filio hois q̄ vnus est naturaliter filius dei patris vnigenitus. Hoc vtiq; iohānes euāgelista ꝯfirmās postq; dixit: z ver: bū caro factū est: z habitauit in nobis: subiecter ait. z vidim⁹ gloriā eius gloriā q̄si vnigeniti a patre: plenū gratie z veritatis. Sic ille omniū spirituum: omniūq; corpoz: id est omniū naturarū creator z dominus. creauit virginē creand⁹ ex virgine: z cui⁹ ipse factor est matrē sibi fecit. quādo de eius carne ꝯcipiēdus atq; parienduſ: verā materiā carnis deus immēsus ac sempiternus accepit. vt z fm veritatem forme seruilis deus hō misericorditer fieret: z fm formā dei naturali veritate idē deus hō pmanens non careret. Sic igit christū dei filium: id est vnaz ex trinitate personaz deum verum crede: vt diuinitatē eius de natura patris natam esse non dubites. Et sic eum verū hoiem crede: vt eius carnē nō celestis nō aereā: nō alteri⁹ cuiuscq; putes eē nature: sz eius cuius est omniū hominū caro: id est quā ipe deus homini primo de terra plasmauit: z ceteris hominib⁹ plasmat. quos per ppagationē ex hominib⁹ creat. Sed licz caro christi z omniū hominū vnius eiusdemq; nature sit: hec tamē quā deus verbum ex maria virgine sibi vnire dignat⁹ est sine peccato suscepta sine pcto nata ꝙ

vtpote ℞m quã deus etern⁹ ⁊ iust⁹ miseri
corditer ⁊ cõceptus ⁊ nat⁹ est:⁊ dñs gl'ie
crucifixus est. Quib⁹ autẽ verbis expli
cabit carnis illi⁹ excellẽtia singularꝫ. cui⁹
diuina est ex ipa sui ꝯceptõe psona: cuius
origo natiuitatꝫ insolita: qua sic verbũ ca
ro factũ est: vt vna psona esset cum carne
sua vnigenit⁹ ac sempitern⁹ de⁹. ipsa sue
carnis ꝯceptõe ꝯcept⁹. Istã vero cetero
rũ hoĩm carnẽ: ꝑ humanũ certũ est nasci
ꝯcubitũ: viro seminãte: femina vero ꝯci
piente atq; pariẽte. Et qz dũ sibi inuicez
vir mulierq; miscent vt filios generẽt: si
ne libidine nõ est parentũ cõcubitus: ob
ꝰ ex eoꝝ carne nascentium: nõ potest sine
peccato esse ꝯceptus: vbi peccatũ in par
uulos nõ trãsmittit ꝓpagatio: sed libi
do. Nec fecũditas bũane nature facit ho
mines cũ peccato nasci: sed feditas libidi
nis quã homies habẽt ex illi⁹ primi iu
stissima ꝯdemnatione peccati. Ideo bea
tus dauid ꝯfuis de legitimo nascerẽt iu
stoq; coniugio. in quo scilicet nec infide
litatis culpa: nec fornicatõis macula po
terat inueniri: ꝓpter originale tñ pec
catũ quo naturaliter obstricti sũt filij ire:
nõ solũ impiorum filij: sed oĩes etiã qui
de iustorũ sanctificata carne nascunt. ex
clamat ⁊ dicit. Ecce eĩ in iniquitatibus
concept⁹ sum: ⁊ ĩ peccatis ꝯcepit me ma
ter mea. Sanct⁹ etiã iob dicit: mundum
a sorde non esse hominẽ: nec si vnius diei
sit vita eius super terram. Dei ergo fili⁹
vnigenit⁹. qui est ĩ sinu patris: vt carnez
homis animãq; mundaret susceptõe car
nis atq; anie rõnalis incarnat⁹ est: ⁊ qui
est deus verus homo verus fact⁹ est: nõ
vt alter deus esset alter homo: sed idẽ de
us idẽ homo. Qui vt illud peccatum qõ
in concubitu mortalis carnis generatio
humana cõtraxit auferret: ꝯcept⁹ est no
uo more deus incarnatus in matre virgi
ne: sine coitu viri: sine libidine ꝯcipientis
virginis: vt ꝑ deũ hominem quem absq;
libidine ꝯceptum inuiolatus edidit vir
ginis vter⁹: abluerẽt peccatũ: qõ nascen
tes trahunt oĩes homines: quib⁹ ĩ cor
pore mortis hui⁹: talis est nascendi con
ditio: vt matres eorũ fecũditatꝫ opus im
plere nõ possint: nisi pri⁹ virginitatẽ car
nis amiserint. Solus igit abstulit pecca
tuꝫ ꝯceptionis atq; natiuitatis humane
deus vnigenit⁹. qui dũ ꝯciperẽt: veritа
tem carnis accepit ex virgine: ⁊ cũ nasce
retur: integritatẽ virginitatis seruauit ĩ
matre. Ista causa est qua de⁹ fact⁹ est fili
us virginis ⁊ maria virgo facta est mater
vnigeniti dei. vt quẽ pater genuit ex eter
nitate: ipm virgo ꝯceptum ꝑferret in tpe
Illa vtiq; est virgo quã deus q̃ de ea fue
rat nasciturus: ita singulari gratia ꝑuenit
atq; repleuit: vt ipm haberet ventris sui
fructũ: quẽ ex initio habuit vniuersitas
dominũ. ⁊ ipm sibi videret nascendi solẽ
nitate subditũ: quẽ ĩ vnitate paterne sub
stantie nõ solũ humana: sed etiã angelica
creatura cognoscit ⁊ adorat altissimum.
Sic ergo peccatũ ⁊ pena pẽti que ꝑ scel⁹
corrupte mulieris intrauit in mundũ: ꝑ
inuiolate virginis partũ auferẽt a mũdo.
Et quia in cõditione generis humani ꝑ
mulierem que de solo viro facta est: cõti
git vt mortis vinculo teneremur obstri
cti. hoc in redemptõne humani generis
diuina bonitas egit: vt ꝑ virum q̃ de so
la muliere natus est vita hominib⁹ redde
retur. Illic humanã naturã nequissima
deceptione sibi dyabol⁹ in peccati simili
tudine sociauit. hic deus humanã natu
ram in vnitate psone suscepit. Ibi femi
na decepta est vt fieret filia diaboli: ꝫ vir
go gratia repleta est vt fieret mater sum
mi atq; incommutabilis vnigeniti dei.
Ibi angelus deiectus ꝑ supbiã seducte
mulieris animũ obtinuit: hic de⁹ humi
lians se ꝑ misericordiã incorrupte virgi
nis vterũ ex ea nasciturus impleuit. Dei
enim filius ihs christ⁹ qui in forma dei
erat. quia nisi ex natura patris natus es
set: esse nõ posset. ipe ℞m apostolicam do
ctrinam semetipm exinaniuit: formã ser
ui accipiẽs. Formã igit serui: id est natu
ram serui in suã accepit ille deus psonã.
atq; ita hominũ factor in similitudinem
hoĩm factus ⁊ habitu inuent⁹ vt homo.
ipe humiliauit semetipm: fact⁹ obediens
patri vsq; ad mortẽ: mortẽ autez ctucis.
Intente igit banc apli sniam cogita: et ĩ

ea cognoſces qũo dñm ihm xpm eundez deũ atq; hominẽ credas. Hec tñ in eo veritatẽ vtriuſq; nature ĩ vna ꝑſona aut cõfundas aut diuidas. Cũ g̃ primo audis de dño ihu xpo: qz ĩ forma dei erat. oportet te agnoſcere firmiſſimeq; tenere in illo forme nomie naturalẽ plenitudinẽ debere intelligi. In forma igitur dei dñs ihs xp̃s erat: qz ĩ natura dei patris semp erat de quo nat⁹ erat. Uni⁹ ergo nature cum patre eſt: equaliterq; cũ eo ſempitern⁹ atq; immẽſus. eq̃liter imortalis z incõmutabilis. eq̃liter inuiſibiliſ z inenarrabiliſ. eq̃liter bon⁹ z iuſt⁹. eq̃liter miſeratoz z miſericoz. patiẽs z multũ miſericoz z verax. eq̃liter fortis z ſuauis. eq̃liter ſapiẽs atq; oñipotens. Proinde hec oñia q̃ dicimus de filio dei firmiſſima fide retine: q̃ hec vtiq; omnia in vnitate nature hñs cũ patre ſine dubio eq̃lis eſt patri. Propter qõ z apl's ꝓtinuo adiũgẽs ait. Non rapinã arbitrat⁹ eſt eſſe ſe eq̃lem deo. Nõ em̃ rapine fuit illa filij cũ patre diuitatis eq̃litas ſed nature. etiã illa que ꝓſequenter ſubiungit apl's dicens. qz ſemetip̃m exinaniuit formã ſerui accipiens. in ſili/tudinẽ hominũ fact⁹: z habitu inuentus vt homo. z quia humiliauit ſemetip̃m factus obediẽs patri vſq; ad mortẽ: mortẽ autẽ crucis. Oñia hec de illo deo vnigenito dei filio. de illo verbo deo de quo dicit euãgeliſta. In principio erat verbũ. z verbũ erat apud deũ: z de⁹ erat verbũ. ꝺ illa dei ꝑtute deiq; ſapiẽtia: de q̃ deo dicitur. Oñia in ſapientia feciſti. de illo principio cũ quo vnũ eſt pater ipe principiũ: z in quo ſibi coeterno fecit celũ z terram id eſt omnẽ ſpũalem cozpalẽq; naturã: de deo vnigenito: q̃ eſt in ſinu patris vt dixi: oñia hec perſonaliter accipe: ſalua tamẽ eternitate: immẽſitate: immortalitate: incõmutabilitate: inuiſibilitate deitaſ ei⁹. Que ita naturaliter atq; eq̃liter cõmũia cũ deo patre habet dei filiꝰ: vt licz ꝓ nob fuerit hõ veraciter factus: permãſerit tñ equalis ꝑ deo patri: de quo nat⁹ eſt verus z veritas de⁹. Semetip̃m igit exinaniuit: ſz de plenitudine ei⁹ nos oñes accepim⁹. Quã plenitudinez ſi exinanitus amitteret: qꝺ de ea nobis daret: vtiq; nõ haberet. Eodẽ aũt nõ habẽte nos ꝓculdubio nihil poſſem⁹ accipe: de plenitudine aũt ei⁹ nos oñes accepim⁹. Et eo aũt q; nobis de plenitudine ſua dedit. oñdit etiã cũ ſe exinaniuit plenitudinẽ ñ amiſit ſe quã habuit. qz ſi plenitudinẽ ſuã amitteret dare ꝺ illa nullaten⁹ poſſet. Forma ergo ſerui accepit. Nec em̃ aliud fuit illa ſummi dei exinanitio. niſi forme ſerui .i. humane nature ſuſceptio. Utraq; igit eſt ĩ chriſto forma: qz vtraq; z vera z plena eſt ĩ xp̃o ſuba. Ideo ſanct⁹ euãgeliſta plenũ eũ gr̃e z veritatis ꝓdicat: qz ĩ diuina natura in qua de⁹ veritas eſt plen⁹ eſt. z in hũana natura in q̃ hõ ver⁹ gratia factus eſt plen⁹ eſt. In illa plenitudie deus eſt: in forma dei: equalis deo. In iſta plenitudine ſeru⁹ in forma ſerui: qz in ſili/tudine hoim fact⁹ habitu eſt inuent⁹ vt hõ Exinaniẽs g̃ ſemetip̃m formã ſerui accepit vt fieret ſeru⁹: ſz forme dei plenitudinẽ nõ amiſit. in qua ſemp eſt eternus atq; incõmutabilis dñs. fact⁹ ꝑm formã ſerui hõ ver⁹ eiuſdẽ nature cui⁹ eſt ancilla mr̃: z manẽs in forma dei de⁹ ver⁹ eiuſdẽ nature cui⁹ eſt etiã dñs pater. In forma dei cũ patre z ſpũſancto vn⁹ eſt ſolus forma toz oim de⁹: ꝑm formã ſerui ſolus ipe ſuatoz z patris z ſpũſſancti opatione formatuſ. qz creatoz eſt: cõmune hñs naturalit cuz patre z ſpũſancto. qz aũt creatus eſt formã ſerui ꝑm quã creat⁹ eſt ſolus habens ꝓſonaliter in ſeipo: cui⁹ z natiuitatẽ futuram ꝑm carnẽ. z mortẽ z reſurrectionem. atq; in celo aſcenſionẽ: lex z ꝓphete ꝓnunciare nunq; deſtiterũt: put ipe ꝓcipiebat z ꝓbis z factȝ. Nã z in ſacrificijs carnaliũ victimaꝝ q̃ ipa ſibi ſancta trinitas q̃ vnus eſt de⁹ noui z veteriſ teſtamẽti a patribꝫ noſtris ꝓcipiebat offerri. illi⁹ ſacrifitij ſignificabat gratiſſimũ mun⁹: qõ ꝓ nobis ſeip̃m ſolus dei filiꝰ ꝑm carnẽ eſſet miſericoz diter oblatur⁹. Ipe em̃ ꝑm apoſtolicã doctrinã obtulit ſemetip̃m ꝓ nob oblationẽ z hoſtiã deo in odorẽ ſuauitatis. Ipe ver⁹ deus z pontifex: q̃ ꝓ nobis nõ in ſanguine thaurorꝫ z hircorꝫ: ſz ĩ ſanguine ſuo ſemel introiuit in ſancta. Qõ

tunc pontifex ille significabat: q̄ cum sanguine ī sancta sanctoꝝ p annos singulos introibat. Iste igit̄ est q̄ in se vno totū ex hibuit. qđ esse necessariū ad redemptōis nostre sciebat effectū. idē. s. sacerdos ⁊ sacrificiū: idē deus ⁊ templū. Sacerdos p quē sum⁹ recōciliati. sacrificiū quo recōciliati. templū in quo recōciliati: de⁹ cui recōciliati. Solus tñ sacerdos sacrificiū ⁊ templū: ⁊ hec oīa de⁹ ꝑm formā serui Nō aūt solus deus: q̄ hoc est cū patre ⁊ spūsancto ꝑm formā dei. Recōciliati igit̄ sum⁹ p solū filiū ꝑm carnē: ſz nō soli filio ꝑm diuinitatē. Trinitas em̄ nos sibi recōciliauit. p hoc q̄ solū verbū carnez ipa trinitas fecit. In quo sic veritas incōmutabilis manet humane diuineq̄ nature: vt sicut vera semp est ei⁹ diuinitas quā ō patre incōmutabilē habet: ita vera semp atq̄ incommutabilis sit ei⁹ humanitas quā sibi vnitam summa diuinitas gerit. Hec pauca de fide sancte trinitat̄. q̄ sol⁹ ⁊ ver⁹ est naturaliter deus quantū breuitas temporis ⁊ sermonis ꝓmisit inserui. Nunc de creatura quid absq̄ dubitatione credere debeas intimabo.

Quid de creatura credere oporteat

Principaliter ita q̄ tene omnē naturaz q̄ nō est trinitas deus ab ipa sancta trinitate: q̄ solus deus eternus ⁊ ver⁹ est: creatam ex nihilo. Ac sic vniuersa in celis et in terra visibilia ⁊ inuisibilia: siue throni: siue dñationes: siue p̄incipat⁹: siue potestates: opus atq̄ creaturaz esse sancte trinitatis. q̄ est vn⁹ deus rex omniuz creator ⁊ dñs. etern⁹. oīpotēs ⁊ bon⁹. habēs naturaliter vt semp sit ⁊ mutari aliq̄n nō possit. Et hic deus qui sine initio semp est: q̄ summe est: dedit rebz a se creatis vt sint: nō tamē sine initio: q̄ nll̄a creatura eiusdem nature est. cui⁹ est trinitas vnus ver⁹ ⁊ bon⁹ deus: a quo creata sūt oīa. Et q̄ summe bon⁹ est: dedit omnibus naturis q̄s fecit vt bone sint. non tñ tantū bone q̄s tū creator omniū bonoruz Qui nō solū summe bon⁹: ſz etiā summū atq̄ incōmutabile bonū est: q̄ eternū bonū est: nullū habēs defectū: q̄ nō est ex nihilo factū: nullū habēs ꝑfectū: q̄ nullus habet initiū. Ideo quippe nature a deo facte ꝑficere possūt: q̄ esse ceperūt. ideo deficere: q̄ ex nihilo facte sunt. Ad defectū eas cōditio ducit originis: ad ꝑfectū vero ꝓuehit opatio creatoris. In eo igit̄ p̄imū trinitat̄ q̄ de⁹ ver⁹ est: eternitas sine initō naturalis agnoscit̄. q̄ quedā ita fecit: vt cū esse quidē ceperint: tñ non esse aliq̄n nō possint. in eo ꝓ eo ei⁹ oīpotētia intelligit̄: q̄ omnē creaturā visibilē atq̄ inuisibilē. i. corpalez atq̄ spūalem de nihilo fecit: in quib⁹ ipa rer̄ diuersitas. mlto magis cōmendat bonitatē atq̄ omnipotentiā creatoris. Nisi em̄ oīpotens esset nō vna eadēq̄ facilitate summa atq̄ ima fecisset. Et nisi summe bon⁹ esset: nō se gubernādis reb⁹ quoq̄ infimis p̄estitisset. Igit̄ tā in magnis q̄s in paruis quibuscq̄ reb⁹ conditis magna est bonitas atq̄ oīpotētia ꝓditoris. Oīa em̄ sapiēter fecit sūma veraq̄ sapiētia: cui naturaliter hoc est esse qđ sapientē esse: ꝑ facere qđ sapiēter facere Simplicitas itaq̄ multiplicē sapiētie dei magnitudinem celsitudinis sue: nō solū in magnitudine sublimiū creaturaꝝ: verū etiā in infimarū paruitate cōmendat: dū bona oīa q̄ creauit: nō solū mlto inferi⁹ dissimiliusq̄ suo creatore sunt: vtpote nō ꝓlata de seipo: ſz facta p̄ius ex nihilo: verū etiā inter se nō equaliter sunt. sed vnaquaeq̄ res ita permanet: sicut a deo cū nō esset accepit: alia quidē sic: alia aūt sic. Neq̄ em̄ sic datum est corp̄ibus vt sint: sicut spirit⁹ acceperunt: cū ipa quoq̄ corpa non eq̄liter sint. ⁊ in ipis celestib⁹ atq̄ terrestrib⁹ inuenia tur nōnulla diuersitas: cū tam celestia q̄s terrestria nō solū impari distent quātitate molis. verū etiā dissimili splendeāt claritate. Alia nanq̄ est sicut dicit apl̄s claritas celestiū corpoꝝ. alia terrestriū. In ipis quoq̄ celestibus alia claritas solis. alia claritas lune. alia claritas stellarum. Stella enim differt a stella in claritate.

Corporaliū igit naturaꝝ diuersitas ostē
dit vnamquāq eaꝝ non hoc esse qđ ex se
semp habere potuerit. sz qđ ex dispositō
ne atq ope omipotētissimi atq incōmu
tabilis ꝛ sapientissimi creatoris accepit.
Qđ si vni⁹ eiusdemq nature esset q̄libet
creatura corpalis: cui⁹ est sancta trinitas:
q̄ vn⁹ est de⁹: nec localiter in loco essz: nec
tpis mutationē aliqñ sentiret: nec đ loco
ad locū trāsiret: ne circūscriberet quātita
te molis sue. Que oīa ostendūt huiusmo
di naturaꝝ illū esse opificē: cui null⁹ lat⁹
aut angust⁹ est loc⁹: qz nō min⁹ in angu
stijs q̄ in latis totus est. Nec mutat tpe q̄
sol⁹ potest voluminia temporꝝ non tpali
volubilitate sz eterna stabilitate mirabi
liter ordinare. Neq enī in tempe cogitat
quēadmodū temporꝝ series rerū decessi
one aut successione trāscurrat: nec aliqua
molis quantitate terminat. qz nullo fine
ꝯcludit. Neq p mundi partes partib⁹ su
is maioribꝫ est ipse diffusus: vt maiores
mundi ptes suis maioribꝫ impleat: ꝛ mi
nores minoribꝫ implendo. nusq̄ tamē to
tus se infundat. Ipe enī est deus qui ait
Celū ꝛ terrā ego impleo. Oīa igit que
fecit: id est spūs ꝛ corpa: summa ꝛ ima: ce
lestia atq terrestria: viuētia ꝛ quib⁹ viuē
di facultatē nō dedit. ineffabilit vbiq to
tus dñs deus ꝛ implet ꝛ cōtinet. Nec in
bis q̄ diuidunt ipse diuidit. nec in bis q̄
mutant vlla mutatōne variat. Nisi enim
naturaliter incōmutabilis ipe esset: nunq̄
in reb⁹ mutabilib⁹ ordo quidē consilij ac
dispositōnis ei⁹ incōmutabiliter ꝓmaneret.
De⁹ igit rex corporeaꝝ atq incorporea
rum creator immēsus: eo primū se nullu
esse corpus ostendit: qz quibusdam cor
poribꝫ vitā nō dedit: cum corpora oīa
ipe creauerit. Ipe aūt naturaliter vita est:
qz si vita nō esset: nō viuētia corpora non
fecisset. Neq enī facit rem nō viuentē ni
si res viuens. Nō igit vni⁹ nature sūt cū
deo corpa q̄ viuere oīno nō pñt. Ac sic
neq illa corpa vni⁹ nature cuz deo sunt:
quib⁹ singulis singulos brutos atq irra
tionales spiritus: quib⁹ eadē corpa viui
ficarent ac sensificarent inseruit. Sz nec
ipi bruti spirit⁹ vni⁹ nature cū deo sunt:
q̄ licet viuificādis sensificandisq cogno
scat inseruisse corpib⁹. ipis tñ spiritib⁹ nl
lū intelligēdi largit⁹ est lumen: quo suuz
possent aut cognoscere aut diligere crea
torē. Ipos quoq spirit⁹: quos rōnales
atq intellectuales esse nō dubiū est: quis
audet blasphemo spū ꝛ ceco corde eius
dem nature cui⁹ est de⁹: vel putare vl dī
cere: cū de⁹ vtiq naturaliter incōmuta
bilis oīno sit ꝛ immēsus. Qui cū in se di
uersitatē vllā habere nō possit: in eisdem
tñ spiritib⁹ quos rōnales atq intellectu
ales fecit: diuersitatē sue opatōnis osten
dit. In quibusdā enī: id est q̄ terrenis ac
moralib⁹ sunt inserti corpibus: ꝛ si nul
lus est eis localis mot⁹: qz p locoꝝ corpo
raliū partes cū ipi in corpibus sint: non
particulatim sunt: sz sicut in totis corpo
rib⁹ toti: sic in eorundē corporꝝ partibus
toti sunt. tñ cogitationū varietas diuer
sitatem in eis cuiusdaz tpalis motionis
ac mutationis ostēdit: dū modo aliq̄d ne
sciūt: modo sciūt: modo volūt: modo no
lunt: modo sapiūt: modo desipiunt. mo
do iniqui ex iustis: modo iusti sunt ex ini
quis. modo pietatꝫ illustrant lumine: mo
do deprauant tenebroso impietatis erro
re. Illos quoq quos terrenoꝝ corporū
grauat nulla lutulenta materies. i. angeli
cos spiritus: quis nō videat nō vni⁹ na
ture esse cū deo: sed factos ex nihilo: quo
rū naturalis mutabilitas i eo cognoscit:
qz eiusdē nature pars est i deteri⁹ ꝓmuta
ta. Deindeq hi q̄ depravati nō sunt: licet
illius dono: a quo cū nō essent facti sunt
inde fessa ꝛ inq̄ntū creature angelice gra
tis datū est: pfecta dilectione: ꝛ templati
one atq exultatōne multitudinē dulcedi
nis dñi incessabiliter sumāt. nec ab eo na
turali ꝛ ditione deficiāt: ꝛ si inherentibus
deo nihil ineſt de varietate tempis: quia
collato sibi eterne incorruptōnis atq in
cōmutabilitatis munere nihil in se senti
ant mutatōis. ineſt tamē singulis natura
lis termin⁹: quo a se inuicē discernūtur.
qz nullus eoꝝ in alio est. Et cū vni eoruz
opus quodlibet iniungit. ali⁹ quoq alte
ri operi implēdo: diuine potestatꝫ depu
tat arbitrio. Nec oīa oīdunt etiā sāctoa

angelos opa esse sancte trinitatis: cui⁹ p singl'as res q̄s vtiq; sicut voluit fecit: ap paret mirabilis z sapiētia in dispositōe: z virt⁹ in ope. Quosdā igit spūs sic deus creauit: vt semp essent. quosdā vo vt esse spūs q̄nq; desinerēt. Illos itaq; desitu/ros q̄sdā ex aq̄: q̄sdā qz sic voluit omīpo tēs pduxit ex terra. Supiozes vo spūs nullū cū corpozeis elemētis habere fecit naturale ꝯsortiū. q̄s eternos creauit: z eis facultatē atq; intelligentiā cogitāde: co/ gnoscēde diligēdeq; diuinitatis inseruit. Quos tñ ita creauit: vt etiā p seipis illuz diligerēt. cui⁹ se tales creatos ope cogno uissent. cū eoz vt tales fierēt nll'a merita p̄cessissent. Ut aūt hec dilectō hr̄et instā z ꝯgruā laudē. volūtatis quoq; eis tribu it libertatē: vt essz eis possibile sine ad eū q̄ sup eos est: intentōez sancte dilectōnis erigere: sine ad se vl' ad ea q̄ infra eos sūt. graue cupiditatis semetipos pōdere de/ clinare. Nō est igit natura q̄ i eternū pos sit sine misere sine bñ viuēdo sōsistere: ni si q̄ pt de deo ipius dei munere cogitare. Nec aūt natura intellectualis in aiab⁹ est boim z spiritib⁹ angeloz. De⁹ q̄ppe dili gendi ac cognoscēdi se nō nisi angel' z ho minib⁹ indidit facultatē. Quib⁹ ppt arbi trū libertatē: q̄ maxīe debuit intellectua/ li creature: creator⁹ benignitate ꝯferri: ita cognoscēdi z diligēdi se facultatē volūta tēq; donauit. vt eā vnusq̄sq; z hr̄e posset z pdere. Si q̄s tñ spōte eā pderet: suo eā deinceps arbitrio resumere ñ valeret: vt illi⁹ esset sancte cogitatōis initia gratuite dono bonitat⁹ denuo reuocādis q̄b⁹ vel/ let infundere: cui⁹ fuit in ipo creatōis ex ordio nullis p̄cedētib⁹ merit⁹: spūs z coz/ poza loc⁹ atq; affectōib⁹ put ipe sapiens voluit ꝯgrue z mirabiliter ordiare. Ange li q̄q; hoīes p eo qz rōnales sunt facti. eternitat⁹ ac beatitudinis donū in se a na ture spūalis creatore diuinit⁹ acceperūt. ita. s. vt si dilectōi creatoris sui ingiter in hesissent. simł eterni beatiq; mānsissēt Si vo ppie libertat⁹ arbitrio ꝫ sūmi creato ris impiū: suā niterent facere volūtatē: p tin⁹ a ꝯtumacib⁹ beatitudo discederet: et ad suppliciū eis relinq̄ret eternal⁹ mīa: erroꝛib⁹ deinceps doloꝛibusq; cruciāda Et ō angel' q̄dē ꝫ disposuit z ipleuit: vt si q̄s eoz bonitatē volūtat⁹ pderet: nūq; eā diuīo mūere reparet. Pars itaq; ange loz q̄ a suo creatore deo q̄ solo bono bea ta fuit: volūtaria p̄sus auersiōe discessit. eq̄t⁹ supne iudicio: initiū sue dānatōis ī ipa auersiōe volūtatis inuenit. vt ñ alid ei essz incipe iā puniri: q̄z illi⁹ beatifici bo ni dilectōe destitui: quā de⁹ in eterno sic totā p̄cepit remanere supplicio: vt etiā ig nē ei eternū p̄pararz: in q̄ oēs illi puarica toꝛes angeli nec mala possint vnq; volū tate carere nec pena: sz pmanēte ī eis iniu ste auersiōis malo: pmaneat etiā iuste re/ tributōis eterna dānatio. Doz malozū p̄nceps dyabol⁹ p̄mos hoīes qz ad pēti p̄ncipiū inuid⁹ duxit: nō eis tm̄: sz z vni/ uerse ppagini eoz cū vicio pēti meritum mort⁹ inseruit. De⁹ aūt mīficoꝛs z instus sicut dyabolo atq; angel' ei⁹ ppria volū/ tate cadentib⁹ ceteros angelos ī sue dile ctionis eternitate firmauit. sic etiā hūani gener⁹ massā nō totā in sempiternū pire pmisit: sz q̄s voluit ei⁹ gratuita bonitas repulsis tenebꝛis in q̄b⁹ oīs hūana nati/ uitas pēti originalis ꝯdēnatōe versak: re ducēdos p̄destinauit ad lucē. ī eo p̄cipue demōstrās q⁹ istos originał pēti vinculis ī debita gr̄a liberatoꝛis absolueret. cū ali os z q̄s maxime puulos: q̄b⁹ nll'a p̄nt vel bona vl' mala uesse ppria merita volūta tis insolubili nexu eterna dānatio retine ret. Bone q̄z volūtatis z cogitatōis ini/ tiū nō homini ex seipo nasci. sz diuinit⁹ z prepari z tribui. In eo de⁹ euidēter ostē dit. qz neq; dyabol⁹ neq; aliq̄s angeloꝛū eius exquo ruine illi⁹ merito: in hāc infe rioꝛē sunt detrusi caliginē: bonaz potuit aut poterit resumere voluntatē. Quia si possibile esset vt hūana natura post⁹ a deo auersa bonitatē pdidit volūtatis ex seipa rursus eā hr̄e potuisset: m̄to possi/ bili⁹ ꝫ natura hr̄et angelica: q̄ quāto mi/ nus grauat terreni coꝛpis ponderę: tan/ to magis hac esset p̄dicta facultate Sed ostēdit de⁹ vñ bona voluntas hoīb⁹ dek. quā sic amiserūt angeli cū hr̄ent: vt amis sam deinceps hr̄e non possent. Qm̄ igit

digna est eadē volūtas bona p dei grām eterne beatitudinis p̄mio: z iniq̄tas angelica atq; humana nō debet esse impunita ppter scōm catholice fidei regulā venturū esse filiū dei ad puniēdos oēs peccatores angelos: z ad iudicandos homīes vīuos z mortuos fideliter expectamus. Testat enīz beat⁹ petrus: qz de⁹ angelis peccantib⁹ nō pepercit: sz carceribus caligīnis inferi detrudens tradidit in iudicio puniendos reseruari. De hominib⁹ quoq; vīuis ac mortuis iudicādis hec ait beatus paul⁹. Testificor coram deo z christo ih̄u: q̄ iudicaturus est vīuos z mortuos z aduentū ip̄i⁹ z regnū eius. In cui⁹ aduentu ab illo p̄mi hoīs corpe qō deus de terra plasmauit vsq; ad oīm hominū corpora q̄ animata quandoq; viuere ceperunt ab illo r̄suscitabunt: a quo operā te creata sunt. Singula vero corpora illis singulis suis animab⁹ in resurrectione reddentur. quas in maternis vt viuere inciperent ventribus habere ceperūt. vt. s. anime in illo examine iusti iudicis. i. eisdē singulis corporib⁹ suis accipiāt retributionē siue regni siue supplicij. in q̄bus siue bonam siue malā qualitatē vite p̄sentis habuerint. Qualitas autez male vite ab infidelitate incipit: q̄ ab origīnalis peccati reatu initiū sumit. In q̄ quisquis viuere ita incipit: vt ante finiat vitā q̄; ab eius obligatione soluatur: si vnius diei vel vni⁹ hore spacio anima illa vixit in corpore: necesse est eā cū eodem corpe interminabilia gehenne sustinere supplicia: vbi dyabolus cū angelis suis in eternū arsurus est: qui z primus peccauit: et peccatuz primis hominib⁹ psuasit. Ubi cū eo etiā fornicarij. idolis seruientes. adulteri. molles masculoz; ꝯcubitores. fures auari. ebriosi. maledici. rapaces: z oēs qui opera carnis agunt. de quib⁹ beatus dicit apl's. qz regnū dei nō ꝯsequētur. si ante hui⁹ vite terminū a vīs suis malis cōuersi nō fuerint: eternis ignib⁹ exurent. Oīmis em̄ homo q̄ in hoc seculo vsq; ad finē in iniquitatū delectatione: z cordis obduratione permāserit: sicut hic eū noxia criminū delectatio tenuit: sic euz sine fine sempiterna cruciatio retinebit. Erit em̄ etiā iniquoz; resurrectio: sz sine īmutatione quā solis fidelib⁹ z ex fide iuste viuentib⁹ daturus est de⁹. Hoc est enīz qō ait apl's paul⁹. Omnes quidem resurgemus: sz non oēs immutabīmur. Ostendens aūt iustos diuino munere cōmutādos ait: z nos immutabīmur. Habebūt ergo iniqui cū iustis resurrectionez carnis cōmunē: immutatōis tamē gram nō habebūt: que dabit iustis. Quoniā a corporib⁹ impioz; non auferet corruptio et ignobilitas z infirmitas in quib⁹ seminātur. Que ob hoc morte nō extinguētur: vt illud iuge tormentū corpori atq; aie sit mortis eterne supplicij. Juste ꝯ anime quas hic redēptor de⁹ gratis ex fide iustificauit: z iustificatis bene viuēdi vīq; in finē p̄seuerantiā tribuit: in ip̄is corporib⁹ in quib⁹ hic iustificatōis gratiam diuinit⁹ acceperūt: z in quib⁹ iustificate p fidem: in charitate dei proximiq; vixerunt: regni celestis eterna beatitudine potientur. glorificatis etiā corpib⁹ suis q̄ sine dubio carnis natura quā de⁹ creauit veraciter p̄manente: nō sic vt hic animalia sed spūalia tunc habebūt. Sanctoz; em̄ seminat corpus aīale. surget spūale. In his p illam immutationem que solis datur iustis implebit: qō oportere dicit apostolus: vt corruptibile hoc induat incorruptionē: z mortale hoc induat īmortalitatem. In quib⁹ sexus masculin⁹ vel femininus sicut eadez corpa creata sunt: remanebit. Quoz; gloria erit p factoruz bonoz; diuersitate diuersa. Oīnia tamē corpora siue masculoz; siue feminaruz q̄ cunq; in regno illo erunt: glorioſa erunt. Ille aut̄ iudex nouit quantaz vnicuiq; sit daturus gloriā: qui in hac vita per misericordiā gratis iustificando p̄uenit. q̄s illic p iusticiā glorificare disponit. Tempus vero acq̄rendi vitā eternā: in ista tm̄ vita deus hominib⁹ dedit: vbi voluit esse etiā penitentiā fructuosaz. Ideo aūt hic penitentia fructuosa est: qz potest hic homo depositā malicia bene viuere: z mutata voluntate merita simul operaq; mutare: z in timore dei ea gerere qua placeant

deo. Nō q̄ in hac vita nō fecerit. habebit quidē penitentiā in futuro seculo ō malis suis. sz indulgentiā in ꝓspectu dei nō inueniet: qz z si erit ibi stimulꝰ penitudinis. nulla tñ ibi erit correctio voluntatis. A talibꝫ em̄ iniq̄tas sua ita culpabit: vt nullatenꝰ possit ab eis vel diligi vel desiderari iusticia. Volūtas em̄ eoꝝ talis erit: vt habeat in se semp malignitatis sue suppliciū: nunqꝫ tñ ꝓcipere possit bonitatis affectū. Quia sicut illi q̄ cū christo regnabunt: nullas in se male volūtatis reliq̄as habebūt. ita illi q̄ erūt in supplicio ignis eterni cū dyabolo z eiꝰ angelis deputati: sicut nullā vlteriꝰ habebūt requiē: sic nullatenꝰ bonā habere poterūt voluntatez. Et sicut coheredibꝫ christi dabitur perfectio gratie ad eternā gloriā: sic consortibꝫ diaboli cumulabit ipa malignitas penā: quādo exterioribꝫ deputati tenebrīs: nullo illustrabūtur interiore lumine veritatis. Proinde oñi homini in hac vita potest esse vtilis penitentia. quā quocunqꝫ tempore homo egerit quālibet iniquus: quālibet annosus: si toto corde renūciauerit peccatis p̄teritis. z p eis in ꝓspectu dei. nō solū corpis: sed etiā cordis lachrimas fuderit: z malorū operum maculas bonis operibꝫ diluere curauerit: omniū peccatoꝝ indulgētiā mox habebit. Hoc em̄ nobis dñs ꝑphetico ꝓmittit eloquio dicens. Si cōuersus fueris z ingemueris saluus eris. Et alio loco dicit. Fili peccasti: ne adiicias iteꝝ: sz z de p̄teritis deprecare: vt tibi dimittant. Nunqꝫ peccanti esset indicta pro peccatis deprecatio: si deprecanti nō esset remissio ꝓcedenda. Sz etiā penitentia peccatori tunc prodest: si eam in ecclesia catholica gerat. Cui deꝰ in persona beati petri ligandi soluendiq̄ tribuit potestatem dicens. Que alligaueris sup terrā erunt ligata z in celis: z que solueris sup terrā erunt soluta z in celis. In quacūqꝫ igit homo etate verā peccatoꝝ suoꝝ penitentiā egerit: z vitā suā deo illuminātē correxerit: nō priuabit indulgentie munere: qz deus sicut p ꝑphetam dicit: nō vult mortē moriētis: sz vt reuertat a via sua mala z viuat aīa eiꝰ. Verū tamē nullus hoīm debet sub spe miseri cordie dei in suis diutius remanere peccatis. cū etiā in ipo corpe nemo velit sub spe future salutis diutiꝰ egrotare. Tales em̄ q̄ ab iniquitatibꝫ suis recedere negligunt: z sibi de deo indulgentiā repromittunt. nōnunqꝫ ita p̄ueniunt repētino dei furore: vt nec ꝓuersionis tempꝰ: nec bñfi ciū remissionis inueniāt. Ideo vnūquēqꝫ nostrū sancta scriptura benigne p̄monet dicēs. Ne tardaueris conuerti ad deum: z ne differas de die in diē. subito em̄ veniet ira eiꝰ: z in tpe vindicte disperdet te. Dicit etiā beatus dauid. Hodie si vocem eiꝰ audieritis: nolite obdurare corda vestra. Cui beatus quoqꝫ paulus cōcordat his verbis. Videte fratres: ne forte sit in aliquo vestrū cor malū incredulitatis discedendi a deo viuo: sz adhortamini vosmetipsos per singulos dies: donec hodie cognominat: vt nō obdurek. qz ex vobis fallacia peccati. Obduratus igitur viuit: siue qui non cōuertitur desperans de indulgentia suoꝝ peccatoꝝ. siue q̄ sic misericordiā dei sperat: vt vsqꝫ in finem vite p̄sentis in suoꝝ criminū puersitate ꝑmaneat. Proinde diligētes misericordiā dei: metuētesqꝫ iusticiā: nec de remissione peccatorum desperemus: nec remaneamus in peccatis: sciētes qz illa omniū hoīm debita sit exactura equitas iustissimi iudicis. que non dimiserit misericordia clementissimi redēptoris. Sicut em̄ misericordia suscipit absoluitqꝫ conuersos. ita iusticia repellit punietqꝫ obduratos. Hi sunt q̄ peccantes in spūm sanctū: neqꝫ in h̄ seculo neqꝫ in futuro remissionē accipiēt pctōꝝ. Ideo aūt oñis aīa intellectualis spūs est: vt q̄rat agnoscat atqꝫ discernat: z tempus operū suoꝝ p q̄bꝫ receptura est ī iudicio q̄ ordinauit diuina iusticia: z eiusdē retributōis tempus quo nō etiā licebit aut opa mutare: aut remissionē peccatoꝝ suorum de diuina misericordia vtiliter postulare. Ceteri vero spūs omniū aīalium quibus nō est intellectus: qz quidā eoꝝ de terra: quidam de aquis originē ducunt. de aquis em̄ sunt reptilia z volatilia. de terra vero

quedã que reptant. quedã vero q̃ gradiũ
tur exorta sunt. tãdiu spũs sunt: q̃diu in
corpib⁹ viuũt. Anima quippe que ratio
nis capax diuinit⁹ facta nõ est. cũ carne
sua ꝛ incipit ꝛ desinit viuere: quia q̃n cor
pori vitã nõ tribuit: ꝛ ipa nõ viuit. Atq̃
ita miro modo cũ oĩ carni aĩa sit causa
viuẽdi: spirit⁹ tamẽ irrationalis tãdiu vi
uit: q̃diu in carne manere potuerit: ꝛ dũ
a carne sua separ extinguit. Ita fit vt cũ
ipe vita carnis sue sit: viuere ipe nequeat
q̃n vitaz carni submĩstrare destiterit. Et
si nõ sit caro cui vitã dare valeat: ipse q̃z
eã protin⁹ nõ habebit. Jõ nec eternitas
irrationalib⁹ spiritib⁹ data est: nec aliqõ
eis iudiciũ prepatur: in q̃ eis vel beatitu
do p bonis. vel dãnatio p malis reddat
opib⁹. Jõ aũt in eis nulla opez discretio
requiret: qz nullã intelligẽdi facultatem
diuinitus acceperũt. Propterea ḡ eorum
corpa resurrectura non sunt: qz nec ipsis
aĩab⁹ eoz aut eẽtas aut iniquitas fuit.
p qua eis eterna vel beatitudo sit tribuẽ
da vl̃ pena. Illa igit aĩalia p̃sentis seculi
cursum atq̃ ornatũ fm creatoris incõp/
hẽsibilẽ pagũt volũtatẽ: q̃ de suis factis
nullã rõnem reddit̃a sunt: qz rationa/
lia nõ sunt. Nunq̃d eĩ de bobus cura ẽ
deo? Boies vero qz rõnales facti sunt: et
de se ꝛ de oĩb⁹ reb⁹ quas in vsuz vite p̃sen
tis acceperũt: rationẽ reddituri sunt deo:
ꝛ p suoz actuũ q̃litate recipiẽt aut penã
aut gloriaz. Omnes eĩ nos manifestari
oportet ante tribunal christi: vt recipiat
vnusquisq̃ pp̃ria corpis put gessit: siue
bonũ siue malũ. Tũc scz cũ fm ipsi⁹ no/
stri creatoris ac redẽptoris eloquiũ oẽs
q̃ in monumẽtis sunt audiẽt vocẽ eius ꝛ
pcedent. q̃ bona fecerũt in resurrectionez
vite. q̃ vero male egerũt in resurrectionẽ
iudicij. vt. s. q̃ mala egerũt eant in cõbu/
stionẽ eternã cũ dyabolo p̃ncipe oĩm ma
loz semp arsuri: q̃ vero bona fecerũt eant
in vitã eternã regnaturi sine fine cũ chri/
sto rege omniũ seculoz. Illi aũt cũ chri/
sto regnabũt quos de⁹ gratuita bonitate
sua p̃destinauit ad regnũ. Quia eĩ tales
p̃destinando prepauit: vt regno digni es/
sent. prepauit vtiq̃ fm ppositũ vocãdos
vt obediãt. prepauit iustificandos: vt ac
cepta gr̃a recte credãt: ꝛ bene viuãt: p̃pa/
rauit etiã gl̃ificandos. vt xp̃i coheredes
effecti regnũ celoz sine fine possideãt. Ad
qõ regnũ diuersis tp̃ib⁹ p sacramẽta que
ad fidẽ incarnatõis sue christ⁹ instituit: il
li puenerũt q̃s de⁹ gratis nullo bone vo
luntatis vel boni opis merito p̃cedente
saluauit. quẽadmodũ ex illo tpe q̃ salua/
tor noster dixit. si quis nõ renatus fuerit
ex aqua ꝛ spũsancto nõ potest introire in
regnũ dei absq̃ sacramento baptismat⁹:
p̃ter eos q̃ in eccl̃ia catholica sine baptis
mate p xp̃o sanguinẽ fundũt. nec regnuz
celoz potest quisq̃ accipe. nc vitã eternã
Quia si in hereli quacũq̃ vl̃ scismate. q̃s
q̃ in nomĩe patris ꝛ filij ꝛ spũssancti ba/
ptissimi sacramentũ acceperit. integz sa/
cramentũ accipit. sed salutem que virtus
est sacramẽti nõ habebit. si extra catholi/
cam ecclesiã ip̃m sacramentuz habuerit.
Ergo ideo debet ad ecclesiam redire. nõ
vt sacramentũ baptismatis iterũ accipi/
et. quod nemo debet in quolibet homĩe
baptizato repetere. sed vt in catholica so
cietate vitam eternaz accipiat. Ad quam
obtinendã nunq̃ potest esse idone⁹. q̃ cũ
sacramẽto baptismat⁹ ab eccl̃ia catholi/
ca remanserit alienus. Qui si elemosinas
largas faciat. ꝛ p nomine christi etiã san
guinem fundat. p eo q̃ in hac vita non te
nuit ecclesie catholice vnitatẽ non habe/
bit eternã salutẽ. Ubi eĩ cuiq̃ prodesse
põt baptismus. ibi prodesse ꝛ elemosina
põt. Baptism⁹ autẽ extra eccl̃iam quidẽ
esse põt. sed nõ nisi in eccl̃ia prodesse põt.
In eccl̃ia igit tantũmodo catholica põt
vnicuiq̃ pdesse ꝛ pceptio baptismatis ꝛ
opa misericordie. ꝛ nomĩs christi glorio/
sa p̃fessio. si tñ ĩ eccl̃ia catholica bñ viuat
Sicẽ eĩ sine eccl̃ie catholice societate. nc
baptism⁹ alicui põt p̃desse. nec opa miseri
cordie. nisi forte vt miti⁹ torq̃at. nõ tñ vt
inter filios reputetur. sic intra eccl̃iaz ca
tholicã p solũ baptismũ vita eterna non
acq̃ritur. si post baptismũ male viuatur.
Nã ꝛ illi qui bene viuũt debẽt opib⁹ mi/
sericordie indesinenter insistere. scientes
se licet leuia nõnulla tamen quotidie con

trahere peccata: p quib etiã sancti ⁊ iusti
i hac vita semp deo dicere debẽt. Dimit
te nobis debita nostra: sicut ⁊ nos dimit
timꝰ debitoribꝫ nr̃is. Que peccata quãto
in rebꝫ licitis ⁊ a deo concessis frequẽter
hoibꝫ subrepunt: ⁊ q̃to magis fortioribꝫ
cibis corpꝰ implet: ⁊ carnalibꝫ cor hois
actibꝫ affectibusq; implicat: tanto freq̃n
tior culpa in hac mortalitate ꝓtrahitur.
Propterea humiles serui xp̃i q̃ cupiunt
dño suo sine impedimẽto: ⁊ absq; animi
noxia occupatõne seruire: diu gia oĩno
nõ appetũt ⁊ a carnibꝫ ⁊ vino abstinent:
inq̃tuꝫ corpis valitudo ꝑmittit. non qꝛ
peccatũ est aut ꝺiugem habere: aut vinũ
carnes ve ꝓcipere. Hã beatꝰ apl̃us dicit:
qꝛ oĩis creatura dei bona est: ⁊ nihil re
ꝓiciendũ qꝺ cũ gr̃aꝫ actõne percipiẽ. san
ctificat eĩ ꝑ verbũ dei: ⁊ oratiõnẽ. Con
iugiũ quoq; in primis homib ꝺeꝰ instí
tuit: ⁊ benedixit. Propter qꝺ apostolus
ait. Honorabile ꝓnubiũ in oĩib: ⁊ thꝰ
rus imaculatus. Igit serui dei in eo qꝛ a
carnibꝫ ⁊ a vino abstinent. non tanq̃ res
immũdas refugiũt: sed mũdioris vite in
stituta sectant. Et in eo q̃ coniugia non
habent: nõ nuptiaꝝ bonũ crimen esse exi
stimant: sed cõtinentiã iugem bonis nu
ptijs meliorẽ esse non dubitant. Isto q̃q̃
maxime tempe: qñ dicit de cõtinentia: q̃
potest capere capiat. De nuptijs vero di
citur: qui se nõ ꝓtinet nubat. In vna enĩ
ratione virtus exoritur: in altera infirmi
tas remedio subleuat. Unde qꝛ egritudi
ni semp est consolenduꝫ. propterea si cui
primo ꝓtigerit priuari cõiugio. si volue
rit secũdas vel tercias inire nuptias. nul
lum de illis peccatũ habebit: si eas caste
seruauerit. id est si vnꝰ ⁊ vna legitime dũ
tam coniuncti fidẽ seruẽt. vt nec illi mu
lieri ꝑter vxorẽ. nec illa viro ꝑter marituꝫ
vllatenus misceatur. In talibꝫ ⁊ si fuerit
aliquis ꝺiugalis excessus qui tamẽ legi
timũ nõ violat thoꝝ. habebit nõnullũ sꝫ
veniale peccatũ. Sed hec illorum sunt:
qui nullã vouerũt continentiã deo. Cete
rũ quisquis seĩpm castrauerit propter re
gnũ celorum: ⁊ in corde suo continentiaꝫ
deo vouerit: nõ solũ si mortifero fornica
tionis crimine maculet: verum etiã si aut
vir vxorẽ accipere: aut mulier nubere vo
luerit ſm apostoli sententiã damnationẽ
habebit: quia primã fidẽ irritã fecit. Si
cut ergo ſm apostoli sententiã: dignũ est
vt vxori vir debitũ r̃ddat: similiter vxor
viro: quia si quis acceperit vxorẽ nõ pec
cat. ⁊ si nupserit virgo non peccat: ita ſm
eiusdẽ apostoli dictũ qui statuit in corde
suo firmꝰ nõ habens necessitatẽ: potesta
tem autẽ habens sue voluntatis: ⁊ vouе
rit continentiã deo: debet eam vsq; in fi
nem tota mentis sollicitudine custodire.
ne damnationẽ habeat: si primã fidẽ irri
tam fecerit. Similiter ⁊ coniugati viri ⁊
coniugate mulieres si ex ꝓsensu perennẽ
vouerint continentiã. nouerint se sui vo
ti obnoxios detineri: nec iam sibi debere
cõmixtionẽ carnis: quã primitꝰ licitã ha
buerũt: sꝫ deo se debere ꝓtinẽtiã quã vo
uerũt. Tũc eĩ vnusquisq; regnũ celorũ
qꝺ sanctis ꝑmittit possidebit: si obliui
scens q̃ retro sunt. ⁊ in anteriora extendẽs
seĩpm. ſm q̃ ī psalmis dicit. vouete ⁊ red
dite dño deo vestro. qꝺ scit esse licitum ⁊
ad pfectũ melioris vite pertinere cogno
scit: ⁊ libẽter voueat: ⁊ celeriter reddat: ⁊
in ℞ qꝛ votũ reddit meliore semp conatu
pficiat. Oĩi eĩ vouenti deo ⁊ reddenti
qꝺ vouit. ipe quoq; deus reddet celestis
regni premia que ꝑmisit.

Capitulum prime regule fidei recte:

Firmissime itaq; tene et nullatenus dubites: patrem ⁊ filiũ ⁊ spiritũ sanctũ vnum esse naturaliter deũ. in cuius nomĩe baptizati su
mus. Cum eĩ aliud nomen sit pater. aliud filius: aliud spũs sanctus: hoc est vtiq;
vnũ nature nomẽ horũ triuꝫ quod dicit deus. Qui dicit in deuteronomio. Uide te quoniã ego sum deus. ⁊ nõ est alĩ ꝓ
ter me. Et de quo dicit. Audi israel: dñs deus tuꝰ deus vnus est. Et dominuꝫ de um tuũ adorabis. ⁊ illi soli seruies.

Capitulū secunde regule.

Hrmissime tene ⁊ nullatenus dubites patrē ⁊ filium ⁊ spiritūsanctū: id est sanctā trinitatē: esse solū naturaliter verū deū. Quia cū tres deos nobis colere nō liceat: nisi vnū solū verū deū: nō sic pr̄ ver⁹ de⁹ dr̄ testāte apl'o q̄ ait. Cōuersi estis ad deū a simulacr̄: ut viuere deo vino ⁊ vero: ⁊ expectare filiū ei⁹ de celis quē suscitauit a mortuis ih̄m: ita q̄ filiū verū deū iohānes cōmendat apl's dicēs. Scim⁹ q⁊ filius dei venit: ⁊ dedit nobis intellectū vt cognoscam⁹ verū deū ⁊ sim⁹ in vero filio ei⁹ ih̄u x̄po. Hic est verus de⁹ ⁊ vita eterna. Qui vtiq; quoniaz verus de⁹ est: etiā veritas est: sicut ipe nos edocet dicens. Ego sum via ⁊ veritas et vita. De spiritu quoq; sancto iohannes apl's ait. Quia spūs est veritas. Et vtiq; nō p̄ naturaliter de⁹ ver⁹ nō esse. q⁊ veritas est. Quem etiā deū paulus apl's confitetur dicens. Membra vestra templuz sunt spūssancti q̄ in vobis est: quē habetz a deo ⁊ nō estis vestri. Empti enī estis p̄cio magno. glorificate ⁊ portate deuz in corpore vestro.

Capitulū. III.

Hrmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites: patrē ⁊ filium ⁊ spūmsanctū: id est sanctā trinitatē vnū verum deū sine initio sempiternū esse. Propter qō scriptū est In principio erat verbum: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ deus erat verbū. Hoc erat in principio apud deū. Nec denuo sempiternitas intimat. vbi dicit in psalmo. Deus aūt rex noster ante secula. Et alio loco. Sempiterna quoq; ei⁹ virtus ⁊ diuinitas.

Capitulū. IIII.

Hrmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites sanctam trinitatem solū verū deū. sicut eternū ita solū naturaliter incomutabilem esse. Hoc enī significat. cū dicit Duo suo moysi. Ego sū q̄ sum. Hinc ⁊ psalmus dicit. In principio domine terrā fundasti: ⁊ opa manuū tuarū sunt celi. Ipi peribūt tu autē pmanes: et omnes sicut vestimentū veterascent. Et sicut opertoriū mutabis eos ⁊ mutabuntur. tu aūt idē ipse es.

Capitulū. V.

Hrmissime tene ⁊ nullatenus dubites sanctā trinitatē solū esse verū deū rex oīm visibiliū atq; invisibiliū creatorez. De quo in psalmo dicitur. Beatus cuius deus iacob adiutor eius: spes eius in dño deo ipsius qui fecit celum ⁊ terrā: mare ⁊ oīa que in eis sunt. De quo etiaz apl's dicit. Quoniam ex ipso ⁊ per ipm ⁊ in ipso sunt oīa: ipsi gloria in secula.

Capitulū. VI.

Hrmissime tene ⁊ nullatenus dubites patris et filij et spūssancti vnam quidē esse naturā: tres vo esse psonas. patrēq; solū esse q̄ dixit. Hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹ i q̄ mihi bñ cōplacui. ⁊ filiū solū etiā sup quē vox illa soli⁹ pris sonuit: quādo in iordane fm carnē baptizatus est vnigenit⁹ de⁹ qui carnē sol⁹ accepit. ⁊ spūmsanctū pris ⁊ filij solū esse q̄ in specie colūbe sup christū baptizatuz ⁊ ascendentē ab aqua descendit: ⁊ quinq̄gesimo die post resurrectionē christi fideles in vno loco positos in linguaz ignearuz visione aduenies repleuit. Illam vocem quā solus locutus est pater deus: ⁊ illam carnē qua solus homo factus est vnigenitus deus. ⁊ illā columbam in cui⁹ specie spiritussanct⁹ sup christuz descendit: illasq; linguas igneas in quaz visione fideles apl's in vno loco ostitutos replevit: opa esse totius sancte trinitatis: id est vni⁹ dei q̄ fecit oīa in celo ⁊ in terra visibilia ⁊ invisibilia.

Capitulū. VII.

Hrmissime tene ⁊ nullatenus dubites solum deum filium: id est vnā ex trinitate psonā solius patris esse filium. spiritum vero sanctū ipm quoq; vnam ex trinitate psonam non solius patris: sed simul patris ⁊ filij esse spiritum. Ostendens enim dei filius se solum esse de patre genitum. ait. Sic enim deus dilexit mundum: vt filium suum vnigenitum daret. Et paulopost. Qui autem non credit: iam iudicatus est: quia non credit in nomine vnigeniti filij dei.

Spūm aūt sanctū ꝛ pris ꝛ filij esse spūm apls docet q̄ ait. Vos aūt nō estis in carne:sz in spiritu:si tñ spirit⁹ dei habitat in vobis. Et sequit. Si q̄s aūt spūm christi nō habet:hic nō est ei⁹.

Capitulū.VIII.

Firmissime tene ꝛ nullatenus dubites eundē spiritū sanctū qui patris ꝛ filij vnus est spirit⁹ de patre ꝛ filio ꝓcedere. Dicit em filiusꝰ. Cū venerit spiritus veritatis q̄ a patre ꝓcedit. Ubi suū spiritū esse docuit:qz ipe est veritas. De filio quoq; ꝓcedere spūmsancti. ꝓphetica atq; aplica doctrina nobis cōmendat. Esaias em dicit ō filio. Percutiet terrā virga oris sui.ꝛ spū labioꝝ suoꝝ interficiet impiū. De quo apls ait. Quē interficiet dns ihs spiritu oris sui. Quē etiam ipe vnicus dei fili⁹ spiritum oris sui esse significans:post resurrectionē suā insufflans in discipulos ait. Accipite spiritū sanctū. De ore vero ipsius domini ihu ait iohānes in apocalipsi.quia gladi⁹ vtraq; parte acut⁹ ꝓcedebat. Ipe vero spiritus oris eius:ipe est gladius q̄ de ore eius ꝓcedit.

Capitulū.IX.

Firmissime tene ꝛ nullatenus dubites trinitatē deū immēsaz esse virtutē nō mole.ꝛ omnē creaturā spūalem atq; corpalem vtute eius ꝛ p̄sentia ꝯtineri. Dicit em de⁹ pater. Celuz ꝛ terrā ego impleo. Dicit etiā de sapiētia dei que fili⁹ est ei⁹:qz attingit a fine vsq; ad finē fortiter:ꝛ disponit oīa suauiter. De spiritu quoq; sancto legim⁹:qz spūs dei replevit orbē terraꝝ. Et dauid ꝓpheta dicit. Quo ibo a spiritu tuo:ꝛ q̄ a facie tua fugiā:si ascendero in celū tu illic es:ꝛ si descēdero ad infernū ades.

Capitulū.X.

Firmissime tene ꝛ nullatenus dubites:vnā ex trinitate personā.id est dei filiū:qui ō natura dei patris solus nat⁹ est:ꝛ vni⁹ eiusdēq; nature cum patre est.ipm in plenitudine temporis ꝑm susceptionē forme servilis voluntarie in virgine ꝯceptū:ꝛ ō virgine natū: verbū carnē factū:ipm quoq; esse q̄ essentialiter nat⁹ est de patre:ꝛ essentialiter cōceptus est natusq; de ꝑgine:ipmq; vnuz esse ꝛ vnius nature cū virgine qui ait de deo patre. Ante secula fundauit me:ꝛ ante oēs colles generauit me. De q̄ etiam dixit apls Quia cū venit plenitudo temporis misit deus filiū suum factū ex muliere factū sub lege.

Capitulū.XI.

Firmissime tene ꝛ nullatenus dubites christuz filium dei sicut de deo patre plenū ꝑfectūq; deum. ita de virgine matre:verū perfectūq; hominē genitū:id est verbū deū habentē.s. sine pcto verā nostri generis carnē ꝛ animā rationalē. Nō ipse dei fili⁹ euidenter oñdit dicens de carne sua. Palpate ꝛ videte:qz spūs carnē ꝛ ossa nō habet:sicut me videt̄ habere. Animā quoq; se habere his ꝑbis ostendit dicens. Propterea me pater diligit:qz ego pono animā meam:ꝛ itez sumo eam. Intellectum quoq; aīe se habere ostēdit in eo q̄d ait. Discite a me:qz mitis sum ꝛ humilis corde. Et de ipo deus p ꝓphetam dicit. Ecce intelliget puer meus:ꝛ exaltabit̄ et sublimis erit valde. Nam ꝛ beatus petrus ꝑm sancti dauid ꝓphetiā in christo carnē ꝛ animā ꝓfitetur. De ipso em beato dauid loquens ait. Prophetā igit cū esset ꝛ sciret qz iureiurando iurasset illi de⁹ de fructu lumbi eius sedere sup sedē eius.puidēs locut⁹ est de resurrectōne christi:qz neq; derelicta est ania ei⁹ in inferno:neq; caro eius vidit corruptionē.

Capitulū.XII.

Firmissime tene ꝛ nullatenus dubites vnū filiū atq; ipm esse deū vez:qui cū patre ꝛ deo ꝛ spūsancto deo fecit oīa tpa:ꝛ in monte synai legem moysi dedit ordinataz p angelos:et ipm deū verbū carnē factū:qui veniente plenitudine temporis:missus a patre factus est ex muliere quā fecit:solus factus est sub lege quā dedit.

Capitulū.XIII.

Firmissime tene ꝛ nullatenus dubites:dei verbū q̄d caro factum est duas naturas incōfusibiliter

pmanere. Unam verā diuinā: quā habz cū patre cōmunem. fm quā dicit. Ego z pater vnum sumus: z q̄ me videt: videt z patrē: z ego in patre: z pater in me est: fm quā eū dicit apl's splendorē gl'ie z figurā substātie dei. Alterā verā humanam: fm quā ipe deus incarnatus dicit. pater maior me est.

Capitulū. XIIII.

Firmissime tene z nullatenus dubites deum verbuz carnē factū: vnā habere diuinitatē sue carnis/q̄ personā. Deus em̄ verbū plenā naturam humanā ita sibi veraciter vnire dignatus est: z pmanēte diuinitate sua ita verbū caro factū est: vt q̄uis naturaliter nō hoc sit verbū qđ caro. qz duarū naturarū veritas manet in christo: fm vnam tamē psonā idem verbum caro ab ipo fieret materne cōceptionis initio. Deꝰ em̄ verbū non accepit psonam hominis sed naturā: z in eternā personā diuinitatē accepit tempalem substantiaz carnis. Unꝰ est ergo christus verbū caro factū: qui et ex patribz fm carnē. z sup oīa deus benedictus in secula. Unus ihs: cui z pater dicit. Ex vtero ante luciferū genui te Ubi significat ante oīe tempꝰ sine initio eterna natiuitas. Unus ihs. de quo z euāgelista dicit. Quia vocatum est nomen eius ihs: qđ vocatum est ab angelo priusq̄ in vtero ꝯciperet.

Capitulū. XV.

Firmissime tene z nullatenꝰ dubites nō carnez xpi sine diuinitate ꝯceptā in vtero virginis priusq̄ susciperet a verbo: sz ipm verbū deū sue carnis acceptōe ꝯceptū. ipsamq̄ carnem verbi incarnatione ꝯceptam.

Capitulū. XVI.

Firmissime tene z nullatenus dubites ipm vnigenituz deum verbum carnē factū: se pro nobis obtulisse sacrificiū z hostiā deo in odorē suauitatis: cui cū patre z spūsancto a patriarchis: ppbetis: z sacerdotibz tempore veteris testamēti aialia sacrificabantur: z cui nūc: id est tpe noui testamēti: cū patre z spūsancto: cū quibz illi est vna diuinitas sacrificiū panis z vini in fide z charitate. sancta eccl'ia catholica p vniuersū orbē terre offerre nō cessat. In illis enim carnalibus victimis significatio fuit carnis xpi. quā p peccatis nostris ipse sine peccato fuerat oblaturꝰ: z sanguinis quē erat effusurus in remissionē peccatorꝫ nostrorum. In isto aūt sacrificio gratiarum actio atq̄ cōmemoratio est carnis christi quā p nobis obtulit: z sanguis quē p nobis idē deus effudit. De quo beatꝰ paulus dicit in actibz apostolorū. Attendite vobis z vniuerso gregi in quo vos spūs/sanctus posuit episcopos regere ecclesiā dei: quā acquisiuit sanguine suo. In illis ergo sacrificijs quid nobis esset donandum figurare significabat. In hoc autez sacrificio quid nobis iam donatū sit. eui denter ostendit. In illis sacrificijs pnunciabatur filius dei pro impijs occidendus: in hoc aūt pro impijs annunciatur occisus: testante apostolo. qz christus cū adhuc infirmi essemus fm tempus p impijs mortuus est. z quia cum inimici essemus recōciliati sumus deo per mortem filij eius.

Capitulū. XVII.

Firmissime tene z nullatenus dubites verbum carnē factum: eandem humanam carnē semper veram habere. qua de virgine verbum deꝰ natus est. qua crucifixus z mortuus est: qua resurrexit z in celum ascendit. z ī dextera dei sedet. qua etiaz venturus est iudicare viuos z mortuos: propter qđ apostoli ab angelis audierunt. Sic veniet quemadmodū vidistis eū euntem in celū Et beatus Johānes ait. Ecce veniet cū nubibus: z videbit eum omnis oculus: z qui eum confixerunt: z videbunt eū omnes tribus terre talem.

Capitulū. XVIII.

Firmissime tene z nullatenꝰ dubites trinitatem deum: id est patrem z filium z spiritum sanctus esse naturaliter summum atq̄ incommutabile bonum: et ab ipso creatas esse omnes naturas: bonas quidem: quia a summo bono facte sunt: sed mutabiles qz de

nihilo facte sunt: nullāq; esse malā naturā qz oīs natura inquantū natura est bona est. Sz qz in ea bonū z minui z augeri pt. intantū mala dicit: inquantū bonū ei⁹ minuit. Malū eī nihil aliud est nisi boni priuatio. Uñ geminū pstat esse creature rationalis malū. vnū quo voluntarie ipa deficit a sūmo bono creatore suo. alterq; ꝙ inuita punietur ignis eterni supplicio. illud passura iuste: qz hoc admisit iniuste. z que ordinē in se nō seruauit diuine institutōis. ordinē diuine ñ effugiet vltionis.

Capitulū. XIX.

Firmissime tene z nullatenus dubites neq; angelos neq; aliā quālibet creaturā eiusdē nature esse: cui⁹ est fm naturalē diuinitatē suā summa trinitas ꝙ est vn⁹ naturaliter de⁹ pater z filī⁹ z spūssanct⁹. Neq; enim vnius nature esse poterūt ille ꝙ fecit z ea ꝙ fecit.

Capitulū. XX.

Firmissime tene z nullatenus dubites omnē creaturā naturaliter mutabilē a deo incōmutabili factam. nec tñ posse quēlibet sanctoz angelorum in deteri⁹ mutari. qz sic acceperūt eternā beatitudinē: qua deo stabiliter pfruunt: vt ea carere nō possint. Sed hoc ipm qō ab illo statu beatitudinis in quo sunt mutari ī deteri⁹ nullaten⁹ possunt. nō est eis naturaliter insitū. sz postq; creati sunt gratie diuīe largitate collatū. Si eni angeli naturaliter incōmutabiles fierent: nunq; de eoz cōsortio dyabol⁹ z ei⁹ angeli cecidissent.

Capitulū. XXI.

Firmissime tene z nullatenus dubites in oīni creatura: quā spūalem atq; corporeaz summa trinitas fecit. solos spūs angelicos z hūanos intelligendi facultatē diuinit⁹ accepisse. Ceteros vero spūs brutoz aīaliuz rationalē intelligentiā non accepisse. Propter qō dicit hoīb⁹. Nolite fieri sicut equus z mul⁹: quib⁹ nō est intellect⁹. Et ideo animas hoīm z animas pecoz vni⁹ nature nō esse: nec animas pecoz in hoīes: nec aīas hoīm in pecora posse trāsire.

Capitulū. XXII.

Firmissime tene z nullatenus dubites primos hoīes: id est adā z mulierē ei⁹. bonos z rectos: z sine pēto creatos cū libero arbitrio q̄ possent humili z bona volūtate seruire atq; obedire: q̄ arbitrio etiā possent si vellēt p pria volūtate peccare. eosq; nō necessitate sz pp̄ria volūtate peccasse: illoq; peccato sic in deteri⁹ mutatā humanā naturā: vt nō solū in ipsis pmis hoīb⁹ p peccatū mors obtineret regnū: sz etiā in oēs hoīes trāsiret pēti mortisq; dominiū.

Capitulū. XXIII.

Firmissime tene z nullatenus dubites omnē hoīem q̄ p concubitū viri z mulieris cōcipit cū peccato originali nasci. impietati subditū: mortiq; subiectū. z ob hoc natura ire filiū nasci. de qua dicit apl's. Eram⁹ z nos natura filij ire: sicut z ceteri. A qua ira nullus liberabit nisi p fidē mediatoris dei z hominū homīs iēu xp̄i: q̄ sine peccato conceptus: sine pēto nat⁹: sine pēto mortuus. peccatū p nobis fact⁹ est: id est sacrificiū fact⁹ est p peccatis nostris. In veteri quippe testamēto pēta dicebant sacrificia. q̄ p peccatis offerebant: in quib⁹ oīb⁹ fuit significatio chr̄isti: qz ipe est agn⁹ dei qui tollit peccata mundi.

Capitulū. XXIIII.

Firmissime tene z nullatenus dubites nō soluz homīes tā ratione vtentes: vez etiaz parvulos qui siue in vteris matz viuere incipiūt z ibi moriunt: siue cū ō matrib⁹ nati sine sacramēto sancti baptismatis q̄ō dak in nomīe pr̄is z filij z spūssancti: de ħ seculo transeunt. ignis eterni supplicio puniēdos: qz z si pp̄rie actionis peccatū nullū habuerunt. originalis tñ peccati dānationē carnali conceptione z natiuitate traxerūt.

Capitulū. XXV.

Firmissime tene z nullatenus dubites. iō xp̄m filiū dei ad indicandos viuos z mortuos vēturz. vt hoīes q̄s ħ dono sue gr̄e gratis p fidē iustificat. eisdēq; iustificatis ī fide z caritate sctē mr̄is eccīe vsq; in finē pseuerātiā donat. ī suo aduētu r̄surscitet z gl̄ificet: z fm

pmissionē suā eccles sanctꝫ angel⁹ faciat. ⁊ ad eū statū pducat in q̄ pfecte ꝯtum vni cuiq; donat de⁹ boni sint. ⁊ ab ipa pfectione deincepſ mutari nō possint. vbi diuersa erit sctōz gl'ia. sz vna erit oīz vita eterna. Dyabolū vero ⁊ angelos ei⁹ in ignez eternū a xp̄o esse mittēdos vbi nunc̄ carebūt pena. quā eis p̄parauit diuīa iustitia. Cū ipo etiā dyabolo impios ⁊ iniq̄s hoīes de quib⁹ scriptura dicit. imitātur aūt eū q̄ sunt ex pte illi⁹. p eo qz eū i malis opib⁹ imitati sunt. ⁊ añ finē p̄sentis vite ꝯgruā pñiam nō egerūt. resumptꝫ corpib⁹ supplicio eterne cōbustiōis arsuros

Capitulū. XXVI.

Firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites. oīb⁹ hoīb⁹ ⁊ bonis et malis resurrectōez carnis i aduētu dñi futurā esse cōem. retributōem vo iusticie dei eē bonis malisq; dissimilē. fm q̄ apl's ait. qz oēs resurgem⁹. sz nō oēs imutabimur. Immutabunt aūt iusti q̄ ibūt i vitā eternā. Nō apl's oīdit dicēs. Et mortui resurgēt incorrupti ⁊ nos imutabimur Et ostēdens q̄ erit ipa imutatio adiecit. Oportet ei corruptibile ℔ induere incorruptionē. ⁊ mortale ℔ induere imortalitatē. In iustoz corpib⁹ fiet qđ ipe apl's ait. Seminat in corruptōe. surget i incorruptione. Seminat in ignobilitate. surget in gl'ia. Seminat in infirmitate. surget i virtute. Seminat corp⁹ aiale. surget corpus spūale. Qđ ppterea spūale dixit. nō qz ipm corpus spūs erit. sz qz vinificāte spū imortale atq; incorruptibile pmanebit. Sic aūt tūc dicit spūale corp⁹ cū nō spūs sit. sz maneat corp⁹. sicut nūc aniale dicit cū tñ inueniat nō aīa esse sz corpus

Capitulū. XXVII.

Firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites exceptis illis q̄ pro nomie christi suo sanguine baptizātur. nullū hoīem acceptuz vitā eternam. qui nō hic a malis suis fuerit p pñiam fideꝫ uersus. ⁊ p sacramētū fidei ⁊ penitentie id est p baptismū liberat⁹. ⁊ maiozib⁹ qui dē necessarium esse ⁊ pñiaz de malis suis agere. ⁊ fidē catholicā fm regulā veritatꝫ tenere. ⁊ sacramentū baptismatis accipe parvulis vero q̄ nec ꝓpria voluntate credere. nec pñiaz p peccato qđ originaliter trahūt agere p̄nt. sacramentū fidei qđ est sanctū baptisma ꝯ diu ratōis eras eozuz capax esse nō p̄t. sufficere ad salutē.

Capitulū. XXVIII.

Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites neminē hic posse hoīm penitentiā agere. nisi quē deus illuminauerit ⁊ gratuita sua miserātōe ꝓuenerit. Apl's ei dicit. Ne forte det illis de⁹ penitentiā ad cognoscendā veritatem. et resipiscant a dyaboli laqueis.

Capitulū. XXIX.

Firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites. posse quidē hoīem quem nec ignorantia lr̄aꝝ. nec aliq̄ pbibet imbecillitas vl' aduersitas verba scrē legis ⁊ euāgelij. siue legere siue ex ore cuiusq̄ p̄dicatoris audire. sz diuis mādatis obedire neminē posse. nisi quē de⁹ gr̄a sua p̄uenerit. vt qđ audit corpe corde etiā pcipiat. ⁊ accepta diuinit⁹ bona volūtate at q̄ virtute. mādata facere ⁊ velit ⁊ possit. Neq; em̄ q̄ plātat est aliq̄d. neq; q̄ rigat. sz q̄ incrementū dat de⁹. q̄ etiā opaī in nobis ⁊ velle ⁊ pficere p̄o bona voluntate.

Capitulū. XXX.

Firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites deo incōmutabili nō solū p̄terita ⁊ p̄sentia. sz etiā futura oīa incōmutabiliter esse notissima. cui dicit. Deus q̄ occultoruz es cognitor. qui scis oīa anteqū fiant.

Capitulū. XXXI.

Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites. trinitatē deū incōmutabilez. rex omniū atq; opex tam suorum q̄ humanoꝝ certissimū cognitorē. ante oīa secula scire quib⁹ esset p fidem gratiā largiturus. sine qua nemo p̄or ex initio mundi vsq; in finē a reatu peccati tā originalis q̄ actualis absoluī. Quos em̄ deus p̄sciuit. ⁊ p̄destinauit cōformes fieri imaginis filij sui.

Capitulū. XXXII.

Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites oīes quos vasa misericordie gratuita bonitate deus fecit

ante ꝯstitutionē mūdi in edoptionē filiorū dei p̄destinatos a deo. neq; p̄ire posse aliquē eoꝝ q̄s deꝰ p̄destinauit ad regnuꝫ celoꝝ: nec quēq; q̄s nō p̄destinauit ad vitā: vlla posse rōne saluari. Predestinatio em̄ illa gr̄uite donatōis est p̄paratio: qua nos apl's ait p̄destinatos in adoptionem filioꝝ dei p ih̄m chr̄istū in ip̄m.

Capitulū. XXXIII.

Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites sacramentum baptismatis nō solū intra eccl'iam catholicaꝫ: sed etiā apud hereticos q̄ in nomīe p̄ris ⁊ filij ⁊ spūssancti baptizant esse posse. sz extra eccl'esiā catholicā prodesse non posse. Immo sicut intra eccl'iam recte credētibus p̄ sacramentū baptismi cōferri salutē: sic extra eccl'esiā baptizatis: si ad eccl'esiā nō redierint: eodem baptismo accumulari perniciem. Tantū em̄ valet eccl'esiastice societatiſ vnitas ad salutem: vt baptismo nō saluetur. cui nō ibi datur. vbi oportet vt detur. Inesse tamen homini baptismū etiaꝫ extra eccl'iam baptizato: sed ad iudiciuꝫ inesse ab eccl'ia separato. Et qz manifestū est vbicūq; datuꝫ fuerit hoc baptisma semel esse dandū: ideo et si ab hereticis in nomīe patris ⁊ filij ⁊ spūssancti fuerit datū: venerabiliter agnoscēdum: ⁊ ob hoc nullatenꝰ iterandū. Saluatoꝝ em̄ dicit. Qui semel lotus est: non indiget nisi vt pedes lauet.

Capitulū. XXXIIII.

Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites: omnē extra eccl'iaꝫ catholicam baptisatuꝫ p̄ticipē fieri non posse vite eterne. si ante finē vite huiꝰ catholice nō fuerit redditus atq; incorporatus eccl'ie. Quia si habeā inquit apl's: omnē fidez: ⁊ nouerim om̄ia sacramenta: charitatē aūt nō habeā: nihil sum. Nam ⁊ in dieb̄ diluuij neminē legimus extra arcbam potuisse saluari.

Capitulū. XXXV.

Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites: nō solū om̄es paganos: sz etiā omnes iudeos. hereticos atq; scismaticos q̄ extra eccl'esiā catholicā p̄sentē finiūt vitā. in ignē eternū ituros: q̄ paratꝰ est dyabolo ⁊ angelis eius.

Capitulū. XXXVI.

Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites. quēlibet hereticū siue scismaticū in nōie patris ⁊ filij ⁊ spūssancti baptizatū. si eccl'esie catholice nō fuerit aggregatꝰ: q̄ taſcūq; elemosinaſ fecerit: ⁊ si p̄ xp̄i nōie etiā sanguinē fuderit: nullatenꝰ posse saluari. Omni em̄ homini q̄ eccl'ie catholice nō tenet vnitatez. neq; baptismꝰ neq; elemosina quālibz copiosa. neq; moꝛs p̄ nōie xp̄i suscepta p̄ficere poterit ad salutem: q̄n in eo hereticа vel scismatica p̄rauitas perseuerat. q̄ ducit ad moꝛtem.

Capitulū. XXXVII.

Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites nō om̄es q̄ intra eccl'iaꝫ catholicā baptizant accepturos esse vitā eternā: sed eos q̄ p̄cepto baptisma te recte viuūt: id est q̄ abstinuerūt se a vicīs ⁊ ꝓcupiscentīs carnis. Regnū em̄ celoꝝ sicut infideles hereticі atq; scismaticі ñ habebūt: sic catholici criminosi possidere nō poterunt.

Capitulū. XXXVIII.

Firmissime tene ⁊ nullatenꝰ dubites: etiaꝫ iustos atq; sctōs hoīes exceptꝫ his q̄ baptizati ꝓuuli sūt sine p̄cto h̄ neminē viuere posse: semp̄q; om̄i homi esse necc̄ariū: ⁊ p̄cta sua vsq; in finē vite p̄sentis elemosynis diluere: ⁊ remissionē a deo hūilit̄ ac ꝓuidē postulare.

Capitulū. XXXIX.

Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites omnē creaturā dei bonam esse: ⁊ nihil reꝛciendū q̄ cū gratiarūactione p̄cipitur. ⁊ dei seruos q̄ carnib̄ aut vino abstinēt: nō tanq̄ immunda q̄ a deo facta sunt respuere: sed a fortiori cibo ⁊ potu p̄ sola castigatōne cōrpis abstinere. Nuptias quoq; diuinitꝰ instituтas ⁊ benedictas. ⁊ meliꝰ quidē si quis q̄ sine ꝓiugio sit. vt liberꝰ atq; plenius cogitet q̄ sunt dei. qūo placeat deo: cū illis qui ꝓtinentiā nō vouerūt nullum esse peccatū. si vel mulier nubat: vel vir vxorem ducat. Nec solas p̄imas nuptias a deo instituтas: sed etiā scōas ⁊ tercias p

eoꝝ qui se ꝑtinere nō pūt infirmitate cō/
cessas. Eis vero q̄ siue ꝓiugati siue a con
iugio liberi ꝑtinentiā deo vouerunt. ad/
modū esse dānabile: si vel illi ꝓiugale op⁹
voluerint appetere q̄ se nō accessuros. vl̄
illi repetere a q̄ se recessuros: illi libera: il
li cōmuni pfessi sunt voluntate.

Capitulū. XL.

FIrmissime tene ⁊ nullatenus du
bites areā dei esse eccl̄iaꝫ catholi
cam. ⁊ intra eā vsq̄ in finē seculi
frumēto mixtas paleas ꝑtineri. ℞ est bo/
nis malos sacramētoꝝ cōmunione misce
ri: ⁊ in oīi pfessiōe siue clericoꝝ siue mo
nachoꝝ: siue laicoruꝫ: bonos esse simul ⁊
malos. nec ꝑ malis bonos deserēdos: sed
ꝑ bonis malos inq̄tū exigit fidei ⁊ cha/
ritatis ratio tolerādos. i. si vl̄ in eccl̄ia nl̄
li⁹ pfidie semīa spargūt: vl̄ frēs ad aliq̄d
malū op⁹ mortifera imitatiōe nō ducūt.
nec posse aliquē intra eccl̄iaꝫ catholicam
recte credentē beneq̄ viuentē alieno vn/
q̄ maculari pcto: si cuiq̄ peccāti nec cō/
sensionē ꝑbeat nec fauorē. vtiliterq̄ ma/
los a bonis intra eccl̄iaꝫ tolerari. si ℞ cuꝫ
eis bene viuēdo ⁊ bene monēdo agatur:
vt ⁊ videtes ⁊ audietes q̄ bona fūt: mala
sua respuant: iudicandos se a deo ꝑ suis
malis opib⁹ ꝓtremiscāt: atq̄ ita ꝑueniēte
dono gr̄e de suis iniq̄tatib⁹ ꝓfundant: et
ad bonā vitā ꝑ dei misericordiā ꝓuertan
tur. Bonos vero a malis intra ecclesiaꝫ
dūtaxat catholicā ꝓstitutis nunc debere
opeꝝ disciplinā separi: vt cū q̄b⁹ diui/
na cōficant sacramenta: nō habeant mala
opa. q̄b⁹ illi sunt criminosi: cōmunia. In
fine vero seculi bonos a malis etiā coꝝpe
separandos: qñ veniet xp̄s habēs ventila/
brū in manu sua: ⁊ permūdabit areā suā:
⁊ ꝓgregabit triticū in horreū suū: paleas
aūt cōburet igni inextinguibili: qñ ꝑ iu/
diciū iustū segregabit iustos ab iniustis:
bonos a malis: rectos a peruersis. bonos
ꝓstituet a dextris: malos a sinistris: et ex
ei⁹ ore iusti eternā q̄ iudicū sempiterna at
q̄ incōmutabili ꝑlata sn̄ia: iniqui oēs
ibūt in cōbustionē eternā: iusti aūt in vi/
tam eternā. inq̄ semꝑ arsuri cū dyabolo.
iusti aūt regnaturi sine fine cū xp̄o.

HEc interim q̄draginta capitu
la ad regulā vere fidei firmissi
me ꝑtinētia fideliter crede: fo/
titer tene: veraciter patiētereq̄
defende. Et si quē ꝓtraria his dogmati/
zare cognoueris tanq̄ pestē fuge. ⁊ tāq̄ he
reticū abn̄ce. Ita enī ista q̄ posuim⁹ fidei
catholice ꝓgruūt. vt si q̄s nō solū oīb⁹: sz
etiā singulis voluerit ꝓtraire: in eo q̄ sin
gulis hoꝝ cōtumaciter repugnat: ⁊ his
ꝓtraria docere ñ dubitat. hereticꝰ ⁊ xp̄iā/
ne fidei inimicꝰ: atq̄ ex ℞ oīb⁹ catholicis
anathematizād⁹ appareat. Quāuis igit
⁊ angustia tp̄is ⁊ festinatio poꝝritoris cō
pulerit nos aliq̄: q̄ ꝑ diuersis hereslib⁹ ag
noscēdis atq̄ vitādis fuerūt inserēda. ꝑ/
terire silētio: tñ si oīa q̄ in ℞ opusculo ꝓti
nent recēsere ⁊ notissima ꝓsus habere ñ
negligas. ex his poteris cauta discretiōe:
etiā de ceteris spūaliter iudicare. Apl̄s ei
dicit q: spūalis iudicat oīa: q̄ donec vnus
q̄sq̄ nostꝝ ꝓueniat in eo q̄d certū recipit
fideliter ꝑseueret. ⁊ si q̄d aliter sapit: hoc
quoq̄ illi deus reuelabit.

CErte firmū fidei est fundamen
tum ꝑncipaliter credere patrē
⁊ filiū ⁊ spūmsctm̄ vnū esse na
turaliter deū. ita vt de natura
patris vere natū vnigenitū filiū: ⁊ simꝫ
patre ⁊ filio vere atq̄ naturaliter ꝓceden
tem credam⁹ spūmsanctū. ipamq̄ sanctā
trinitatē esse vnum solū veꝝ eternū atq̄
incōmutabilē deū. Credere etiā cōgruit
ad salutē vnā ex trinitate ꝑsonā. i. vnige/
nitū deū ꝑ nostra salute solū hoiez factū.
eundēq̄ vnū esse deū verū ⁊ hoiem veꝝ.
p̄m diuinitatē vnā naturā hūtem cū p̄re
⁊ spūsctō. p̄m humanitatē vero aiaꝫ chri
sti rōnalē eiusdē nature esse cui⁹ sunt aie
oīm hoīm: ⁊ carnē christi illi⁹ esse nature
cui⁹ est vniuersoꝝ q̄ de ꝑmo hoie ꝓrigi/
nem ducūt. Ergo nec aiaꝫ christi nec car
nē vnius cū diuinitate eiusdēq̄ esse natu
re: qz p̄m hūanitatē vere ipe creat⁹ est. sed
sicut diuinitati ei⁹ cū p̄re ⁊ spūsctō est di
uina natura cōis. sic aie ei⁹ ⁊ coꝝpi natu/
ralis est cōmunio cū aiab⁹ ⁊ coꝝpib⁹ nr̄is
Qui diuinitate sua carnē atq̄ animā cre/
dentiū in se. ⁊ a pēti dominio: ⁊ ab eterne

mortis supplicio gratis eripuit auferendo pctm̃. Hac em̃ credulitate munit⁹ nõ obliuiscerís diuinã misericordiã die noctuq; supplicare. obsecrãs beatam spem oim̃ credentiũ in se ꝙ est xp̃s dñs. vt hui⁹ fidei veritatẽ firmiter teneas. inuiolatã/q; custodias: qz spũsctũs fidelib⁹ se deꝑcantib⁹ copiosuz sumministrat adiutoziũ sicut ꝓpheta dicit. Prope est dñs oib⁹ inuocantib⁹ eũ in veritate. Uolũtatẽ timẽtiũ se faciet: z ꝑces eoz exaudiet: z saluos faciet eos. Custodit dñs oẽs diligẽtes se: z oẽs pctõres disperdet. Et iterum ipi deo dicit. Ecce oẽs ꝙ se elongãt a te peribũt. pdidisti omnes ꝙ fornicant⁹ abs te. De se aũt ait. Mihi aũt adherere deo bonũ est: ponere in dño spem meã. Adhere igit deo fili charissime: z in ipo spẽ tuã toto corde fide z charitate ꝓstitue. In militia seculi exhibe regi terreno fidele seruitiũ: qz ꝟ diligit de⁹. hoc mãdat ap̃l's. In causa vero fidei: qua xp̃s nos redemit in sanguine suo: omnis de corde nr̃o timor abscedat. Illi aias nr̃as debem⁹. cui⁹ sãguine redempti sumus. Illũ debem⁹ ꝑe oẽib⁹ diligere: quẽ nouimus nr̃az aiaz clementissimũ redemptorem. Illi⁹ debemus timere ꝑ oib⁹ eternã z verã ptãtem. quẽ venturũ speram⁹ equissimũ iudicez. Illius debemus ꝓmissa toto affectu cordis appetere: qui põt z aiaz z corꝑ donare vitã eternã. Illi⁹ debemus timere iracundiã: qui põt aiaz z corꝑ⁹ mittere i gehennã. in cui⁹ iudicio sine acceptõne ꝓsonarũ: sine ambitu potestatũ. equaliter iudicabunt dñi z serui: reges z milites: diuites z paupes: hũiles z sublimes. Ubi seruus quisq; hic fidẽ dei in veritate tenuerit regno potiet eterno. dñs aũt infidelis sempiterno exuret incẽdio. Ubi seruoz dñorumq; fideliũ. nec vita terminabitur nec letícia finiet. Infideliũ ꝟo siue seruoz siue dñoz. Fm sermonis ꝓphetici veritatẽ. ignis eoz nõ extinguet: z vermis eozũ nõ morietur. Ibunt em̃ iniqui in ignẽ eternũ: ꝙ parat⁹ est dyabolo z angel's eius. Attendam⁹ aũt quos illuc saluatoz ituros esse ꝓdixerit. Nempe illos quib⁹ dictur⁹ est. esuriui z nõ dedistis mihi mãducare. sitiui z non dedistis mihi bibere. nudus fui z nõ vestistis me. hospes z nõ suscepistis me. infirm⁹ z in carcere z non venistis ad me. O, si in ignẽ eternum digne mittet ꝙ xp̃o in suis minimis esurienti panẽ nõ dederit. ꝺd passurus est ꝙ ip̃m panẽ ꝙ de celo descẽdit: sibi ꝑ infidelitatẽ vicium adimit. Et si in flãmis perennibus exuret. qui xp̃o in suis minimis sitiẽti calicẽ aque frigide nõ tribuit. ꝺd ille patiet ꝙ renat⁹ ex aqua z spũsancto: sanctũ baptisma in se iterare ꝓmittit: qđ ad salutez semel z ad sacramentũ sancte regenerationis accepit. Et si illũ credim⁹ perennib⁹ subdendũ esse tormẽtis. ꝙ xp̃m i suis minimis peregrinũ hospitio negligit charitate suscipe. quid passurũ se putauerit ꝙ dñm xp̃m de domo sui cordis excludẽs. z dyabolũ in se ceca ꝓsus infidelitate recipiens. de sancta eccl'ia q̃ est colũna z firmamentũ veritat⁹. heretica circũuentus falsitate discesserit. Et si ille ꝙ infirmos atq; in carcere positos famulos christi ñ visitat: igni deputat⁹ sempiterno. ꝺd illis retribuenduz dicim⁹ qui dei famulos in quib⁹ solã ꝓsequunt fidei veritatem. aut squaloze carcerũ. aut exilioz deportatione violenter affligunt. Sed in his oẽmib⁹ licet infideles seuiant: de⁹ tamen suis auxiliũ sumministrat. Et dũ inimici fidei aut callida quẽq; seductione aut violenta cõpulsione cupiũt deprauare. christus qui est virt⁹ z sapiẽtia dei. vt mortifere suasionis ꝓmissa despiciant: z virtutem tribuit. vt terroꝛib⁹ humanis robore diuini timoris obsistant. tantum est vt voluntas non auertat⁹ a deo: z fidei premio potiat⁹. Ipa est em̃ cui aut ꝑ infidelitate infligit⁹ eterna pena. aut seruate fidei merces erit sempiterna letícia.

Explicit liber sancti Augustini de regula vere fidei ad petrum dyaconum.

Incipiunt sermones duo Aurelij Augustini de vita z moꝛib⁹ clericoz.

De vita ⁊ moribus clerico. ser. I.

Propter qđ volui ⁊ rogaui hesterno die: vt hodie freq̃ntius cõueniretis: ꝫ est. qđ dicturꝰ sum. Vobiscũ hic viuimꝰ: ⁊ ꝓpter vos viuimꝰ: ⁊ intentio votũq; nostꝝ est: vt apud xp̃m vobiscuꝫ sine fine viuamꝰ. Credo aũt ante oculos vestros esse ꝙuersatõez nostrã: vt ⁊ nos dicere fortassis audeamꝰ. q̃uis multũ ad id impares. qđ dixit apl's. Imitatores mei estote sicut ⁊ ego xp̃i. Et ideo nolo vt aliq̃s de nobis inueniat male viuẽdi occasionẽ. Prouidemꝰ em̃ bona ait idẽ apl's: nõ solũ coꝝ deo: sed etiã coꝝ hoĩbꝫ. Propter nos ꝓsciẽtia nr̃a sufficit nobis, ꝓpter vos fama nostra nõ polluit: ſz pollere debet in vobis. Tenete qđ dixi: atq; distinguite. Due res sunt ꝓsciẽtia ⁊ fama. Cõsciẽtia tibi: fama ꝓximo tuo. Qui fidẽ ꝓscientie sue negligit: ⁊ famã suã: crudelis est. maxime i loco isto positꝰ. ỏ q̃ dicit apl's: scribens ad discipulũ suũ. Circa om̃es teipsum bonoꝝ opeꝝ p̃be exemplũ. Ut ergo vos nõ diu teneã: p̃sertim: qz ego sedens loquor: vos stãdo laboratis. Hostis em̃ om̃es aut pene om̃es sic nos viuere in ea domo q̃ dicit dom̃ epi: vt q̃tũ possumꝰ imitemur eos sc̃os ỏ quibꝫ loquit liber actuũ apl'oꝝ. Nemo dicebat aliq̃d ꝓpriũ: ſz erãt illis om̃ia cõmunia. Quia forte aliq̃ vestꝝ nõ sunt tã diligẽtes vite nr̃e scrutatores: vt ꝫ sic nouerint: qũo volo vos nosse. dico quid sit qđ breuiter dixi. Ego quẽ deo ꝓpicio videtis ep̃m vestꝝ iuuenis veni ad istã ciuitatẽ: multi vr̃m nouerũt. Querebã vbi ꝓstituerẽ monasteriũ. ⁊ viuerem cuꝫ fratribꝫ meis. Spem quippe oẽm seculi reliquerã: ⁊ qđ esse potui esse nolui. nec tamen q̃siui esse qđ suꝫ. Elegi in domo dei abiectꝰ esse: magis q̃ habitare in tabernaculis peccatoꝝ. Ab eis q̃ diligũt seculũ segregaui me: sed eis q̃ p̃sunt ppl'is nõ me coequaui: nec i cõuiuio dñi mei supioꝛẽ locũ elegi: sed inferioꝛẽ ⁊ abiectũ. Et placuit illi dicere mihi: ascende sursum. Usq; adeo aut̃ timedam ep̃atum: vt q̃m ceꝑat esse tã alicuiꝰ momenti inter dei seruos fama mea: in q̃ loco sciebã nõ esse ep̃m nõ illo accederem. Cauebã aũt ꝫ ⁊ agebã q̃tũ poterã: vt in loco humili saluarer: nõ in alto periclitarer. Sz vt dixi. dño seruꝰ ꝓtradicere nõ debet. veni ad istã ciuitatẽ ꝓpter videduz amicũ: quẽ putabã me lucrari posse deo: vt nobiscũ esset in monasterio q̃si securꝰ: qz locus habebat ep̃m. Apphensus ꝑsbiter factꝰ sum: ⁊ p hunc gradũ ad ep̃atum pueni. Nõ attuli aliq̃d: nõ veni ad hanc eccl'iam nisi cũ his indumẽtis: quibꝫ illo tpe vestiebar. Et qz hic disponebam esse in monasterio cũ fratribꝫ. cognito instituto ⁊ voluntate mea: beate mẽorie senex valeriꝰ dedit mihi oꝛtũ illũ: in q̃ est nunc monasteriũ. Cepi boni ꝓpositi frẽs colligere cõpares meos: nihil habẽtes: sicut nihil habebam. Et imitãtes me: vt q̃o ego tenuem pauptatulã meã vendidi: et pauꝑibꝫ meis erogaui: sic facerent ⁊ illi q̃ mecũ esse voluissent: vt de cõmuni viuerem. Cõmune aũt nobis esset magnũ et vberrimum premiũ ipe deꝰ. Peruenit ad ep̃atuz: vidi necesse habere ep̃m exhibere humanitatẽ assiduã quibusq; veniẽtibꝫ siue trãseuntibꝫ. Qđ si nõ fecissem eps inhumanꝰ dicerer. Si aut̃ ista ꝓsuetudo i monasteriũ missa esset indecens esset. Et volui habere i domo ista epi mecũ monasteriũ clericoꝝ. Ecce qũo viuimꝰ. Nulli licet in societate nr̃a habere aliq̃d ꝓpriũ: ſz forte aliq̃ habẽt nulli licet. ⁊ si q̃ habẽt faciũt qđ nõ licet. Bene aũt sentio de fratribꝫ meis. ⁊ sp bñ credẽs. ab hac inq̃sitione dissimulaui. qz ⁊ ista q̃rere q̃si male sentire mihi videbaꝫ. Nouerã em̃ ⁊ noui oẽs q̃ mecũ viuerẽt. nosse ꝓpositũ nostrũ. nosse legẽ vite nostre. Venit ad nos etiaz ꝑsbiter ianuariꝰ: qđ videbaꝫ habere bonum erogando q̃si ꝓsumꝑsit: ⁊ nõ ꝓsumꝑsit. Remãsit illi quedã pecunia. id est argẽtũ qđ diceret esse filie sue. Filia ipiꝰ deo ꝓpicio in monasterio feminaꝝ est bone spei. Gubernet illã dñs: vt impleat qđ de illa speramꝰ. in illiꝰ misericoꝛdia. nõ in eiꝰ meritꝭ. Et qz infra annos erat: ⁊ ỏ sua pecunia nihil facere poterat: q̃uis eiz videre

fulgoꝛē pfessionis:tñ lubꝛicū timebam⁹ etatis. Factū est vt ip̄m argentū q̄si puel le seruaret:vt cū ad legitimos annos ve/ niret:faceret inde qđ virginē xp̄i deceret qñ optime iā facere posset. Dū ℔ expecta tur cepit ille moꝛti ꝓpinquare. Qui diu tanq̄ ꝺ suo:iurās qꝛ ip̄⁹ erat nō filie:te/ stamentū fecit. Testamētū inquā fecit p/ sbiter soci⁹ noster nobiscū manēs:ꝺ eccle sia viuēs:cōmunē vitā ꝓfitens:testamen tū fecit:heredes instituit. O doloꝛ illi⁹ so cietatis:o fruct⁹ nat⁹ nō de arboꝛe quam plantauit dñs. Sed eccl'iaꝫ scripsit here dem. Nolo munera ista:nō amo amaritu dinis fructū. Ego illū deo querebā. soci etatē pfessus erat. hāc teneret. hāc exhi/ beret. nihil haberet:testamētū nō facerꝫ: habebat aliq̄d:non se nostꝫ sociū q̄si dei pauperē fingeret. Magn⁹ mihi inde do loꝛ est fratres. Dico charitati vestre. pꝛo/ pter hunc doloꝛē statui hereditatē ip̄am in eccl'ia nō suscipe. Filioꝫ ip̄si⁹ sit qđ re liq̄t. ip̄si inde faciāt qđ voluerint. Videl enī mihi qꝛ si eā suscepero ī isto facto:qđ mihi displicet:ꝛ qđ doleo ei⁹ pticeps ero Hoc volui nō latere charitatē vestram. Filia ip̄i⁹ in monasterio feminaꝫ est. Fi li⁹ ip̄i⁹ in monasterio viroꝫ est. Ambos exhereditauit. illā cū laude. istū cū elogio id est cū vituperatione. Cōmēdauit autē eccl'ie vt nō acciperēt ip̄as portiunculas. q̄ ptinēt ad exheredatos:nisi cū ad legiti mā etatē puenerint. Hoc eis reseruet ec/ clesia. Deinde litē dimisit inē filios suos: in qua laboꝛo. Puella dicit. meū est. Ho stis qꝛ ℔ dicebat semp pater meus. Puer dicit. Credaī patri meo:qꝛ moꝛiēs men/ tiri nō potuit. Et ista ꝓtētio quale malū est: Sed si pueri ipsi serui dei sunt:litem banc inter illos cito finim⁹. Audio illos vt pater:ꝛ fozte meli⁹ q̄ pr̄ ip̄oꝝ. Videō quid sit in re:sicut dñs voluerit cuꝫ pau/ cis fratribꝫ fidelibꝫ honoratꝫ deo ꝓpicio de numero vestro:id est de plebe ista. Au dio inē illos causaꝫ. ꝛ sicut dñs donaue/ rit finio. Tñ rogo vos nemo me reꝓhen dat:qꝛ eius hereditatē nolo suscipiat ec/ clesia. Primo:qꝛ factuꝫ illi⁹ detestoꝛ. De inde qꝛ institutū meuꝫ est. Multi laudāt qđ dictur⁹ sum:sꝫ aliq̄ ꝛ reꝓhēdūt. Utriſ q̄ satisfacere valde difficile est. Audistis modo cū euangeliū legereī. Cantauim⁹ vobis ꝛ nō saltastis:planxim⁹ ꝛ nō luxi/ stis. Venit ioh̄es baptista nō manducās ꝛ nō bibēs:ꝛ dicūt demoniū habet. Ue/ nit filius hois manducās ꝛ bibēs:ꝛ dicūt: ecce hō voꝛax:potatoꝛ vini:ꝛ amic⁹ pu/ blicanoꝝ. Quid ergo facio inē illos q̄ pa rant me reꝓhendere:ꝛ dentes in me duce re. si suscepero hereditates eoꝝꝫ q̄ filios suos irati exheredāt: Itez q̄d factur⁹ sū eis quib⁹ canto ꝛ nolunt saltare: Qui di/ cunt:ecce q̄re nemo donat eccl'ie hippo/ nēsi aliq̄d. Ecce quare nō eā faciūt q̄ mo/ riunt heredē:qꝛ ep̄s augustin⁹ ꝺ bonita/ te sua donat totū:laudando eī moꝛdēt: labijs mulcēt:ꝛ dentē figūt:donat totū: nō suscipit. Plane suscipio:pꝛofiteoꝛ me suscipere oblatōes bonas:oblatōes san/ ctas. Si quis aūt iraſcit filio suo.ꝛ moꝛiens exheredat eū. si viueret nō eū placa ret. nō ei filiū recōciliare deberē: Quo er/ go cū filio suo volo vt habeat pacē:cui⁹ appeto hereditatem: Sꝫ plane si faciat qđ sepe hoꝛtat⁹ sum. vnū filiū habet:pu tet chꝛistuꝫ alterum. Duos filios habet putet chꝛistū terciū. Decē habꝫ.chꝛistuꝫ vndecimū faciat ꝛ suscipio Quia ergo se ci ℔ in q̄busdā reb⁹:iā volūt bonitatē me am. vl' cōmendationē fame mee in aliud vertere. vt in alio mō me reꝓhendant. qꝛ oblatiōes deuotoꝝ hominū nolo suſci/ pere. Considerēt q̄ multas susceperim: q̄d opus est numerare. Ecce vnam dico. Filij iuliani hereditatē suscepi. Quare: Quia sine filijs defunct⁹ est. Bonifacij hereditatē suscipe nolui. nō mīkicoꝛdia. sed timoꝛe. Nauicularią nolui esse eccle/ siam chꝛisti. Multi sunt quidē q̄ etiam ꝺ nauib⁹ acquirūt. tñ vna temptatio si cēt. si iret nauis ꝛ naufragaret. hoīes ad toꝛ menta daturi eramus. vt de submersione nauis ℈m ꝓsuetudinē q̄rerenī ꝛ toꝛq̄renī a iudice. qui essent ꝺ fluctib⁹ liberati. sed non eos darem⁹. Nullo pacto eī ℔ face re deceret eccl'iam. Onus ergo fiscale p/ solueret. sed vnde ꝓsolueret: Enthecam nobis habere nō licz. Hō est eī epiſcopi

seruare aurū: ⁊ reuocare a se mendicātis manū. Quotidie tā multi petūt: tā multi gemūt: tā multi nos inopes interpellāt: vt plures tristes relinquam⁹. Qz qđ possim⁹ dare oīmib⁹ nō habemus. Nō habemus ergo enthecā. Propter naufragiuz ḡ ꝑ vitādo feci: ñ donādo. Nemo ibi me laudet: sed nemo ⁊ vituperet. Plane qñ do nauī filio qđ iratus pr̄ moriens abstulit: bene feci. Laudēt ꝙ volunt: parcēt ꝙ laudare nolūt. Quid pluribꝫ frēs mei? Quicunqz vult exheredato filio heredē facere eccl'iaz: q̄rat alterꝫ ꝙ suscipiat: nō augustinū: imo deo ꝓpicio neminē inueniat. Quā laudabile factū sancti ⁊ venerādi epī aurelij cartbaginēsis. qūo impleuit oīmib⁹ ꝙ sciūt os laudib⁹ dei. Quidā cū filios ñ haberet: neqz sperarет. res suas oīes retento sibi vsufructu donauit eccl'ie. Nati sunt illi filij: ⁊ reddidit eps nec opināti illi q̄ donauerat. In ptāte habebat eps nō reddere: sz iure fori: nō iure celi. Sane etiā ꝑ nouerit charitas vestra: dixisse me fratribꝫ meis: ꝙ mecū manēt: vt quicūqz habet aliq̄d. aut vendat ⁊ eroget. aut donet ⁊ cōmune illud faciat. Eccl'ia habeat ꝙ quā de⁹ nos pascit. Et dedi dilationez vsqz ad epiphaniam ꝓpter eos: qui vel cū fratribꝫ suis nō diuiserūt. ⁊ dimiserūt qđ habēt apud frēs suos: vl' nondū de re sua aliq̄d egerūt: qz expectabaꝫ etas legitima. Faciāt inde qđ volūt. dū tñ pauperes mecū simul expectem⁹ misericordiaz dei. Si aūt nolūt: ꝙ forte nolūt: certe ego sum ꝙ statuerā sicut nostis nullū ordinare clericū. nisi ꝙ mecū vellet manere: vt si vellet discedere a ꝓposito: recte illi tollerem clericatū: qz desereret sancte societatis ꝓmissum: ceptūqz ꝓsortiū. Ecce in cōspectu dei ⁊ vestro muto ꝓsiliū. Qui volunt habere aliq̄d ꝓꝓriū. quibꝫ ñ sufficit de⁹ ⁊ eccl'ia ei⁹: maneāt vbi volunt: ⁊ vbi possunt. nō eis aufero clericatū. Nolo habere hypocritas. Malū est. Quis nesciat? Malū est cadere a ꝓposito: sz pei⁹ est simulare ꝓpositū. Ecce dico audite Qui societatē cōmunis vite iā susceptā: ꝙ laudaꝫ in apl'oz actib⁹ deserit: a voto suo cadit: a ꝓfessione sancta cadit: obseruet iudicem: sz deū: nō me. Ego ei nō aufero clericatū. Quantū sit periculum ante oculos eius posui: faciat qđ vult. Noui em̄ qz si aliquē ꝑ facientē degradare voluero: nō ei deerūt patroni: nō ei deerūt suffragatores: ⁊ hic ⁊ apud episcopos. qui dicant: Quid mali fecit? Nō pt tecū tolerare istā vitā. Extra episcopiū vult manere. de ꝓprio viuere: ideo nō debet pdere clericatū. Ego scio q̄ti mali sit ꝓfitere sanctum aliq̄d: nec implere. Vouete inḡt ⁊ reddite dño deo vestro. Et melius est ñ vouere: q̄ vouere ⁊ nō reddere. Virgo est si nunq̄ fuit in monasterio. Et virgo sacra est: nubere illi non licet. Esse in monasterio non cōpellit. Si aūt cepit esse in monasterio: ⁊ deseruit: ⁊ tñ ꝑgo est: dimidia ruit Sic ⁊ clericus duas res ꝓfessus est: ⁊ sanctitatē ⁊ clericatū. Interius sanctitatē: nā clericatū ꝓpter ꝓp'm suū deus imposuit seruicibus ipsi⁹: magis onus est q̄ bonoz. Si q̄s sapiēs est intelliget hec? Ergo ꝓfessus est sanctitatē: ꝓfessus est cōmuniter viuendi societatē: ꝓfessus est q̄ bonū ⁊ q̄ iocūdū habitare frēs in vnuz. Si ab ꝑ ꝓposito ceciderit. ⁊ extra manēs clericus fuerit. dimidius ⁊ ipse cecidit. Quid ad me? Non eū iudico. Si foris seruat sanctitatē. dimidius cecidit. Si intus habuerit simulationē: totus cecidit. Nolo habeat necessitatez simulādi. Scio qūo hoīes amēt clericatū. nemini eū tollo: nolētes mecū cōmuniter viuere: habeāt deū. Qui mecū manere vult. si paratus est pasci a deo ꝓ eccl'iam ipsi⁹: nō habere aliq̄d ꝓꝓriū: sz aut erogare paupib⁹. aut in cōmune mittere manet mecū. Qui ꝑ nō vult: habeat libertatē Sz videat vtrū habere possit felicitatis eternitatē. Sufficiāt hec nūc interiz charitati vre. Qđ egero cuz fratribꝫ meis annunciabo vobis Spero em̄ bona q⁹ oēs mihi libēter obediāt. nec inuentur⁹ sum aliq̄s habere aliq̄d: nisi aliqua necessitate religionis: nō occasione cupiditatis. Qđ ergo egero post epiphaniā charitati vre in dñi volūtate nūciabo. Et qūo liē finiero inter duos frēs filios ꝑsbiteri ianuarij: nō vobis tacebo. Multa locut⁹ sum. Date veniā loq̄ci senectuti: sz timide iu-

firmitati. Ego sicut mō vidēt̄ p etatē senui. p infirmitatē corpis olim sum senex. Tñ si deo placet: qđ dixi modo: ipse dat vires: nō vos desero. Orate p me. vt q̄ tū inest aīa in ß corpe z q̄lescūq; vires supetūt: in verbo dei seruiā vobis. Amē.

Item sermo secundus de vita z moribus clericorum.

Charitati vestre hodie ō nobisipsis sermo reddēdus est. Qđ em̄ ait apl's. spectaculuz facti sum⁹ mūdo z angel' z hominib⁹: q̄ nos amāt q̄rūt qđ laudēt in nob: q̄ aūt nos oderūt detrabūt nob. Nos aut ē in vtrozūq; medio pstituti: adiuuante dño deo nr̄o: z vitā nostrā z famā nostrā sic custodire debem⁹: vt nō erubescāt detractoriby laudatozes. Qūo autez viuere velim⁹. qūo deo ppicio iā viuam⁹. q̄uis ō scriptura sācta m'ta noueritˢ. tñ ad cōmemozāda ipa ō libero actuū ap'loz vobio lectio recitabit̄. vt videatˢ vbi descripta sit forma quā desideramus implere. Dū q̄ recitat̄: vos intētissimos esse volo: vt post ei⁹ recitatōez: qđ ūstitui loq̄r dño donāte intentōi vre. Cūq; diacon⁹ lazarus legeret. Cū orasset mot⁹ est loc⁹ in q̄ erāt ꝯgregati. z implete sūt oēs spūsācto: z loq̄bant̄ verbū dei cū fiducia oīi volēti. Multitudinis aūt credentiū erat aīa vna z coz vnū: z nemo eoz q̄ possidebat dicebat aliq̄d suuz esse: sz erāt illis oīa cōmunia. Et virtute magna reddebāt ap'li testimoniū resurrectionis dñi ihu xpi. gr̄aq; magna erat sup oēs illos: neq; em̄ egēs quisq; fuit inter illos. Quotq̄t em̄ possessozes p̄dioz vel domoz erāt: vendētes afferebāt pcia illorū: z ponebāt añ pedes ap'loz. Distribuebant̄ aūt vnicuiq; put cuiq; opus erat. Cūq; ēps legisset dixit. Audistis q̄d velim⁹: orate vt possim⁹. Cōtigit autē quedam necessitas: vt hec diligentius agere mus. Quoniā sicut iā nostis: pbr̄ i nostra societate pstitutus. quali societati perbibet testimoniū lectio quā modo cū recitaremus audistis. mozies testamētū fecit: q̄ habuit vñ facerz. Erat qđ dicerz suū. cū in ea societate viueret: vbi nemini licebat dicere aliq̄d suū: sz essent ill' oīa cōia. Si ds dilector z laudator nr̄ apō detractorē nr̄m p̄dicarz istā societatē z dicerz. cū epo augustio sic viuūt oēs cohabitatozes ei⁹. qūo scriptū est in actib⁹ ap'loz. Ptinuo ille detractor caput mouēs dentē pmouēs dicerz. Ita vo sic ibi viuit: qūo dic̄. Quare mētiˢ: q̄re falsa laude honoras idignos: Nonne ibi mō in eoz societate posit⁹ pbr̄ testamētū fecit: z qđ habuit qūo voluit z disposuit z reliq̄t: Certe oīa ibi sūt cōia. certe nēo dicit aliq̄d suū. Sub his vbis q̄d ageret laudator me⁹: Nōne os ei⁹ q̄i plūbo opilaret ille detractor: Nōne illū laudasse peniteret: Nōne reuerētia pfusus: z illi⁹ fmōe ꝯfusus: vel nob vl' testatori illi malediceret: Hec fuit necessitas vt ad istā diligētiā veniremus Hūcio ergo vobis vñ gaudeatis. q̄ oēs frēs z clicos meos q̄ mecū habitāt pbros diaconos. subdiaconos. z patricium nepotem meū tales inueni q̄les desiderau Sed sunt q̄ de sua q̄licūq; pauptate qđ statuerāt nondū fecerūt. Vi duo sunt. valens subdiacon⁹: z paulo ante dictus nepos me⁹ subdiacon⁹. Et mr̄is vita impediebat. q̄ inde vinebat. Expectabat̄ i illo etiam legitime etatis accessus: vt qđ

faceret firmissime faceret. Nondū aūt fecit. qz ipos agellos habet cuz suo frē cōmunes ⁊ sub indiuiso possidēt. Sic aūt eos cupit eccl'ie ꝓferre: vt inde alant sui q̄ sūt ī ppolito sanctitatis. q̄sq; in hac vita degūt. Scriptū est em̄: ⁊ ꝟ apl's loquit. Quisq; aūt suis: ⁊ maxīe domesticis nō puidet. fidē denegat: ⁊ ē infideli deterior Nec aūt mācipia sunt ei sil'r cū fratre cōmunia. nōdum diuisa. disponit ea manu mittere. nō ꝑt anteq̄ diuidant. Quid em̄ ad quē ꝑtinet: adhuc ignorat. Ad ipm sane: qz maior est ꝑtinet diuisio: ⁊ ad fratrē ei⁹ electio. Et ipe frater ei⁹ deo seruit. sub diacon⁹ est cū sancto frē meo: ⁊ coepo seuero in eccl'ia mileuitana. Hoc agit: ꝟ sine dilatōe pagēdū est: vt illi seruuli diuidant: manumittāt. ⁊ sic ꝺ eccl'ie vtero accipiāt alimētū. Nepos aūt me⁹ exq̄ ꝓuersus est ⁊ mecū esse cepit. impediebat ⁊ ip se aliq̄d ꝺ agellis suis agere inuita vsufructuaria mr̄e sua. q̄ ꝟ anno defūcta est. Inter ipm ⁊ sorores ei⁹ sunt quedā cause in christi aditorio cito vt ⁊ ipe faciat qꝺ ꝺi seruū decz. qꝺ ipa pfessio: ⁊ ista exigit lectio. Diacon⁹ faustin⁹: sicut pene oēs nostis: de militia seculi ad monasteriū ꝓuersus est. ꝟ baptizat⁹: inde diacon⁹ ordinatus. Sz qz exiguū est qꝺ videt possidere. sicut iurisperiti loquunt. iure non cogit reliq̄rat illud. ⁊ ab ei⁹ fratribꝫ tenebat. Nunq̄ inde cogitauit exq̄ ꝓuersus est. nec ipe aliq̄d q̄siuit a fratribꝫ suis. nec ab illo aliq̄d est q̄situ. Modo qz ventum est ad hūc articulū tpis cū cōsilio meo diuisit ipam rē. ⁊ dimidiā donauit fratribꝫ suis. ⁊ dimidiā eccl'ie pauꝑ in eodē loco ꝓstitute. Diacon⁹ seuer⁹ sub q̄ dei disciplina ⁊ flagello sit nostis: lumē tñ nō pdidit mētis. Una domū hic emerat ꝑter matrē ⁊ sororē suā: q̄s ꝺ sua patria huc ꝺ siderabat adducere. Emerat aūt non sua pecunia quā nō hēbat: sz ex collatōe religiosoꝝ viroꝝ: q̄s mihi q̄rēti etiā noīans indicauit. De ipo nō possuz dicere q̄d fecerit. aut q̄d disponat: nisi qz totuz ⁊ ipe in mea posuit volūtate: vt q̄cq̄d ipe vellē ꝟ inde fieret. Sz habet q̄sdaz causas cū mr̄e sua: q̄rū causaꝝ me iudicē posuit: vt cū ille cause fuerint termīate. fiat de ipsa domo qꝺ ego voluero. Quid autez velle potero deo regēte: nisi qꝺ iusticia iubet: ⁊ pietas postulat? Habz etiā in patria sua aliq̄s agellos: disponit eos sic distribuere: vt etiā illic ī ipo loco posite pauꝑiar giant eccl'ie. Diacon⁹ hipponēsis hō pauꝑ est. q̄d alicui ꝓferat nō habz: tñ ꝺ laboribus suis anteq̄ esz cleric⁹ emerat aliq̄s seruulos. Nodie illos ī ꝓspectu vr̄o manumissur⁹ est ep'alibꝫ gestis. Diacon⁹ eraclí⁹ aū oc'los vr̄os versat: opa ei⁹ lucent coz̄ ocul' nr̄is. De ope ei⁹ exp̄ēsa pecūia memoriā sācti martiz̄ habem⁹. De pecunia sua emit etiā possessiōez ex ꝓsilio meo Hā ipam pecuniā volebat ꝑ man⁹ meas erogari: sicut mihi placeret. Ego si pecunie auid⁹ essem. aut necessitates ipas meas q̄s ꝑ pauꝑibꝫ habeo in hac causa plus curarē: pecuniā acciperē. Quare dicit aliq̄s. qz possessio illa q̄ ab illo empta ⁊ eccl'ie donata est. adhuc nihil p̄stat eccl'ie. Dinus em̄ habebat ad preciū: ⁊ qꝺ mutuatus fuerat. ꝟ ꝺ ei⁹ adhuc fructibꝫ reddit. Domo sum senex: quant⁹ mihi ꝺ illa possessione potest fruct⁹ accedere? Nunquid ꝓmitto mihi tot annos esse victuruz: donec suū precium illa persoluat? Qꝺ ergo vix diu partibꝫ reddet. ꝺ proximo habere totū. si sic accipe voluissem. Non feci: aliud attendi. Fateoz em̄ vobis ⁊ ipsi. suspecta mihi adhuc ei⁹ etas fuit: ⁊ verebar ne forte vt sunt hoīes matri ei⁹ ꝟ displiceret: ⁊ diceret inductum a me fuisse adolescentem. vt bona ei⁹ paterna consumerem: ⁊ eū egentē relinquerē. Jō volui ei⁹ pecuniaz in illa possessione seruari. vt sit aliq̄d: qꝺ de⁹ auertat: aliter q̄ volum⁹ euenissz. redderet villa: ne culparet episcopi fama. Scio em̄ quātum vobis sit necessaria fama mea. Nam mihi sufficit cō scientia mea. Emit eccl'ia spaciū ab ipa postera eccl'ie. notum vobis. ⁊ sua pecunia edificauit domū. ⁊ hoc nostis. Ante pauꝯ cos dies prius q̄ sermonē de hac re haberem vobiscū: eam donauit eccl'ie. Expectabat em̄ vt eā pficeret: ⁊ pfectam donaret. Fabricandi aūtē domū necessitas illi nulla erat: nisi quia cogitauit matrez

suã huc esse vẽturã. Si ante venisset i re filiꝫ sui habitasset. Modo si venerit i ope filiꝫ sui habitabit Testimoniũ ei phibeo paup remãsit:sz in charitatis possessiõe pmansit. Alicꝫ seruuli ei relicꝫ fuerãt:iam quidẽ in monasterio viuẽtes:quos tñ ge stis ecclesiasticis manumissur⁹ est hodie Nemo gdicat.diues est.nemo existimet: nemo loquat male:nemo seipm z aiaz su am suis dentibꝫ laniet. Pecuniã nullã ha bet seruatã.vtinam quã debet restituat. Ceteri id est subdiacones paupes sunt deo ppicio.misericordiã dei expectãt.vn de ipi satiãt nõ habẽt. Nullas habentes facultates.finierũt mundi cupiditates. Uiuũt nobis cũ in societate cõmuni ne mo eos distinguit ab eis q̃ aliq̃d attule runt. Charitatis vnitas pponẽda est ter rene cõmodo hereditatis. Restãt psbite ri. Sic em̃ ad eos gradatim ascẽdere vo lui. Cito dixerim. Paupes dei sunt. Ni hil ad domũ societatis nostre attulerũt: nisi ipam:q̃ nihil est carius charitatẽ. Ue runtñ qm̃ scio natos fuisse rumores ꝺ di uitꝫs ipor:nõ a me aliq̃d cõpellendi:sed vobis meo sermone purgandi sunt. Uo bis dico qui forte nescitis. Nã vestri plu rimi sciũt psbiterꝫ lepor̃ium:cꝫuis seculi natalibꝫ clarũ:z apud suos honestissimo loco natũ:tñ iã deo seruientẽ cũctis q̃ ba bebat relictis.inopẽ suscepi.nõ qz nihil habuit:sz qz iã fecerat qꝺ lectio ista psua det. Dic nõ fecit:sz nos scim⁹ z vbi fecit. Unitas christi est:eccl'ia vna est.z vbicũ qꝫ fecit opus bonũ ptinet ad nos.si con gaudeamus. Ort⁹ est vn⁹ vbi nostis:vbi monasteriũ suis ꝓstituit:qz z ipi deo ser uiunt. Ille ort⁹ ad eccl'iam nõ ptinet:sed nec ad ipm. Et ad quẽ dixerit aliꝫs? Ad illud qꝺ ibi est monasteriũ. Sz qꝺ verꝫ est vsq̃ ad ꝫ tempus curã p illis ita gere bat.vt sumpticulos quibꝫ sustẽtarẽ apꝺ se haberet.z eis ipe vt videbat impende ret. Sz ne ppter ꝫ daret loc⁹ homibꝫ su spitiones suas rodentibꝫ z ventrẽ nõ im plentibꝫ.ꝫ placuit z mihi z ipi:vt sic se il li trãsigãt:q̃si iste iã de seculo exierit. Nũ quid em̃ cũ obierit.ipse illis dispensatu rus ẽ aliq̃d? Deli⁹ est vt videat illos be ne versantes regẽte deo i disciplina chri sti sic viuẽtes.vt ꝺ illis tantũmodo gau deat:nõ eor necessitatibꝫ occupet. Ergo z ipe nullã pecuniã habz quã suaz dicere possit. Xenodochiũ edificandũ qꝺ mõ vi detis edificatũ.ego illi iniũxi:ego iussi.il le obtpauit mihi libẽtissime:z sicut vide tis opat⁹ est:qũo meo iussu etiã basilicaz ad octo martires fabricauit:de bis q̃ per vos de⁹ donat. Cepit em̃ ꝺ pecunia q̃ da ta erat eccl'ie ppter xenodochiũ z cum ce pisset edificare:vt sunt religiosi desiderã tes opa sua in celo scribi:adiuuerũt put quisq̃ voluit:z fabricauit.op⁹ ante ocu los habem⁹:om̃is hõ qꝺ factũ sit videt. ꝺ pecunia qz nõ habet mihi credant. den tẽ cõpescant:ne frangant. Emerat ꝺ ipsa pecunia xenodochiꝫ:quandã domũ i car raria:quã sibi existimabat ppter lapides psuturã.sz lapides ei⁹ domus fabrice ne cessarẽ nõ fuerũt:qm̃ aliunde,puisi sunt. Dom⁹ ergo ipa sic remãsit.pẽsionẽ pstat sz eccl'ie.nõ psbitero. Nemo ampli⁹ dicat in domũ psbiteri.ad domũ psbiteri.ante domũ psbiteri. Ecce vbi est dom⁹ psbite ri. Ubi est dom⁹ mea.ibi est dom⁹ psbi teri. Alibi nõ habet domũ.sz vbicũq̃ ha bet deũ. Quid ampli⁹ queritꝫ? nisi qz me illud memini etiã pmisisse.vt ad vos per ferrem quid egissem inter duos:fratrem scz z sorores:filios ianuarij presbiteri:qz orta inter illos fuerat controuersia pecu niaria. Sed tamẽ sicut inter fratres:sal ua deo propicio charitate:pmiseram ego audire inter illos:z quicq̃d esset iudican do finire.parueram me iudicẽ:sed ante cꝫ iudicarem:ipsi vnde iudicaturus fue ram finierunt. Non inueni vnde iudica rem:sed vnde letarer. Accẽuerũt omino pcorditer voluntati mee:z consilio meo. vt pares essent in pecunia quam reliquit pater eorum:eccl'esia renunciante. Post sermonem meũ locuturi sunt homines. Sed z quodlibet boies loquant.quali cũq̃ aura flante.pducet inde aliquid ad aures meas. Et si fuerit tale vt sit nos ite rũ necesse purgare:respõdebo maledict⁹. rñdebo detractoribus.rñdebo incredu lis.non nobis credẽtibus prepositꝫ suis.

rñdebo vt potero qđ dñs dederit. Interim modo nō est necesse: qz nihil forte dicturi sunt Qui nos amāt libere gaudeāt qui nos oderūt tacite dolebūt. Tñ si linguas exacuerint: audiēt deo ppicio vobiscū rñsionē meā: nō litē meā. Non enīz hoīes noīatur⁹ sū. ⁊ dictur⁹ sum. ille ꝟ dixit. ille sic detraxit: cū fortasse etiaz ad me falsa. qz ⁊ ꝟ pt fieri pferaṅ. Verūtñ que cūcz plata fuerint: si oportere videbīt: loquar inde charitati vestre. ante oc'los vestros volo sit vita nr̄a. Scio qz q̄rentes licentiā male faciēdi querūt sibi exempla maleuiuētiū: ⁊ m'tos infamāt: vt socios inueniſſe videaṅ. Ideo qđ nostz est fecimus pl⁹ q̄d faciam⁹ nō habem⁹: ante vestros oculos sum⁹: nulli⁹ aliq̄d desideramus: nisi bona opa vestra. Et vos exhortor frēs mei. si aliq̄d vultis clericis dare. sciatis qz nō debetis q̄si vicia eoꝝ fouere ꝓtra me. Oñib⁹ offerte qđ vultis offerre de volūtate vr̄a. qđ cōmūe erit. distribuetur vnicuiqz: sicut cuiqz op⁹ erit. Bazophilaciū attendite: ⁊ oēs habebimus. Valde me delectat si ipm fuerit p̄sepe nostrū: vt nos sim⁹ iumēta dei. vos ager dei Nemo det birrhū lineā tunicā nisi in cōmune. De cōmuni accepi ⁊ mihūpi: cum scio cōmune me velle hr̄e: quicq̄d habeo Nolo talia offerat sanctitas vr̄a: q̄bꝫ ego sol⁹ q̄si decenti⁹ vtar. Offerak mihi: ꝟbi gr̄a. birrhū p̄ciosum. forte decet ep̄m: q̄z/uis nō deceat augustinū. i. hoīem pauperem: de paupib⁹ natū Modo dicturi sūt hoīes qz inueni p̄ciosam vestez: quā non possem hr̄e. vl' in domo patris mei: vel in illa seculari pfessiōe mea. Nō decet. Talem debeo hr̄e: qualē possum. si nō habuerit: fratri meo dare. Qualē pōt habere p̄sbiter: qualē pt habere decenter diaconus ⁊ subdiaconus: talem volo accipe: quia in cōmune accipio. Si q̄s meliorē dederit. vendo: qđ ⁊ facere soleo: vt qñ nō potest vestis esse cōmunis: p̄reciū vest⁹ possit esse cōmune. Vendo ⁊ erigo paupib⁹. Si ꝟ eum delectat: vt ego habeaz. talem det ꝺ qua nō erubescā. Fateoꝝ em̄ vobis de p̄ciosa veste erubesco: quia non decet hanc pfessionē. non decet hanc āmonitionē. nō decet hec mēbra. nō decet hos canos. Etiā illud dico: si forte in nostra domo: in nostra societate eger est aliq̄s. vel post egritudinē vt necesse sit eum ante horam p̄andij reficere. non phibeo religiosos vel religiosas mittere eis qđ eis videtur vt mittant. P̄andiū tñ ⁊ cenaz extra nemo habebit. Ecce dico. auditis. audiunt. Qui habere voluerit p̄p̄iū: ⁊ de p̄p̄rio viuere: ⁊ otra ista p̄cepta nostra facere. paratū est vt dicā. nō mecuz manebit: sed cleric⁹ nō erit. Dixeram em̄ ⁊ scio me dixisse: vt si nollent suscipe socialē vitam mecū: nō illis tollerē clericatum. seoꝝsum manerent: seoꝝsum viuerent. qūo noscent deo viuerēt. Et tñ ante oc'los posui. q̄ñtū mali sit a pposito cadere. Valui enīz habere vl' claudos: q̄z plangere mortuos Qui em̄ hipocrita est: mortuus est. Qūo ğ q̄cunqz voluisset extra manere ⁊ de suo viuere: nō ei tollerē clericatum. ita modo qz placuit illis deo p̄picio socialis h' vita. quisq̄s cū hypocrisi vixerit: quisq̄s inuent⁹ fuerit habēs p̄p̄iū: nō illi p̄mitto vt inde faciat testamentū: sz delebo eū de tabula clericoꝝ. Interpellet contra me mille concilia: nauiget contra me quo voluerit. sit certe vbi potuerit. adiuuabit me dñs: vt vbi ego episcop⁹ sum: ille clericus esse nō possit. Audistis. Audierūt. Sz ⁊ spero in deū nr̄m: ⁊ misericordiaz ei⁹ qz sicut dispositionē meā istā hilariter acceperūt: sic eā pure fideliterqz seruabunt Dixi aliq̄d suū nō hr̄e p̄bros cohabitatores meos: inter quos est ⁊ p̄sbiter barnabas: sed ⁊ de illo audiui quedam fuisse iactata. ante oīa qz emit villam a dilecto et honorabili filio meo eleusino. ꝟ falsuz est Monasterio donauit ille: non vendidit. Ego sum test⁹. Quid amplius queratis ignoro? Ego sum testis. donauit ille: nō vēdidit. Sz dū ñ credit donare potuisse credit⁹ ē vēdidisse. Btūs hō q̄ tā bonus op⁹ fecit: vt ñ crederet. Tñ vl' mō credite ⁊ detractores audire libēter desinite. Jā dixi. Ego sū testis. Dictū est ꝺ illo anno p̄positure sue p̄ industriaz debita fecerit: vt dū volo ego reddi debita: darē illi p/scenti fundū victorianēsem: tanqz dixissz

mihi: vt reddã debita mea da mihi in de cem annos fundũ victoriane̅se3. Et ꝟ fal sũ est. Sz fuit vñ rumor nascerek. Fecit debita reddenda. a nob reddita sunt par tim vñ potuerũt. Remãsit aliq̃d qõ ñ de bebak etiã monasterio illi. qõ p ipm deus instituit. Cũ g remansisset: cepim⁹ q̃rere: vñ debitũ redderem⁹. Ad ꝺductione̅ ip/ sius fundi nullus accessit: nisi q̃draginta solidos offerẽs pensione̅. Sz vidim⁹ fũ/ dũ ampli⁹ posse dare. Et vt celeri⁹ debi/ tũ redderek. cõmisi fidei ei⁹ vt de ipa cõ/ ductione lucra nõ req̃rerent fratres: sz q̃c q̃d daret fund⁹ de ip̃is fructib⁹: imputa/ rent ad debitũ. Fide agik. Parat⁹ est p̃e sbiter vt aliũ ꝺstituã: q̃ de fructib⁹ fratri/ bus reddat. Ex numero vestro sit aliq̃s cui ꝟ cõmittã. ex numero ip̃o⁹ q̃ ad nos talia p̃tulerũt. Sũt em̃ in vob hoies reli gios⁹: q̃ eũ rumore falso reꝓhensuz esse do luerũt: z tñ crediderunt factũ. Ex ip̃is er go aliq̃s veniat ad nos: suscipiat posses/ sione̅. om̃es fruct⁹ p̃cip̃s suis fideliter vẽ dat: vt reddi possit facili⁹ qõ debek: z ho die recedit inde cura p̃sbiteri. Loc⁹ etiaz ip̃e vbi monasteriũ ꝺstitutũ est: a memo rato honorabili filio meo eleusino ip̃i p̃/ sbitero barnabe donat⁹ est. Anteq̃ ordi narek p̃sbiter: in ip̃o loco monasteriũ insti tuit. Sz tamẽ q̃ nomine ip̃s⁹ donatus erat loc⁹: mutauit instrumẽta. vt nomine monasterij possideak de fundo victoria/ nẽsi. Ego rogo. ego hortor. ego peto: vt si q̃s religiosus est: fide agat: et exhibeat eccl̃ie istã opam: vt cito debitũ reddatur Qõ si nemo de laycis fuerit inuent⁹: ego ꝓpono aliũ: iã iste illuc nõ accedit. Quid vultis ampli⁹? Nemo laceret seruos dei q̃ nõ expedit lacerantib⁹. Seruis dei q̃ dẽ merces falsis detractõib⁹ crescit: sz cre scit etiã pena detrahẽtib⁹. Nã nõ sine cau sa dictũ est. Gaudete z exultate q̃ñ detra hunt de vobis: dicentes falsa: q̃ merces vestra magna est i celis. Nolumus cũ de trimento vro magnã habere mercedem. Vbi⁹ ibi habeam⁹: z tamẽ vobiscũ ibi regnemus. Amen.

Explicit̃ duo sermones aurelij Augustini de vita z moribꝫ clericoꝝ.

Ex libro retractationũ beati augusti ni in librũ de vera religione eiusdem.

De vera religione libꝝ scripsi. in q̃ m̃ltipliciter z copio sissime disputak: vnuz verꝫ deũ. i. trinitatẽ pa trẽ z filiũ z spũmsctm̃ religiõe vera colẽdũ: z ꝯta miscõia ei⁹ p tpalẽ dispẽsatõez ꝓcessa sit hoib⁹ xp̃iana religio. q̃ va religio ẽ z ad eũdẽ cultũ dei quẽadmodũ sit bõ q̃dã sua vita coaptan d⁹. Darie tñ ꝓtra duas naturas mani/ cheoꝝ liber ꝟ loquit. In ꝟ libro q̃dã lo/ co. Sit inquã tibi manifestũ atq̃ p̃ceptũ nullũ errorẽ i religiõe esse potuisse: si aia p deo suo nõ coleret aniaz aut corp⁹ aut fantasmata sua. Nic aiaz p vniuersa cre atura incorpali posui: ñ loq̃ns more scri pturaꝝ. q̃ aiaz q̃ñ nõ trãslato ẽbo vtunt nescio vtꝝ velint intelligi nisi eã q̃ vtuũt aialia mortalia. in q̃bꝫ z hoies sũt: q̃s diu mortales sunt. Paulo post aũt eundẽ sen sũ meli⁹ sũ breuiusq̃ cõplex⁹. Ubi dixi. Nõ g creake poti⁹ q̃ creatori fuiam⁹. nec euanescam⁹ i cogitatõib⁹ nr̃is. z p̃fecta re ligio est creatura q̃ppe vno noie vtrãq̃ .i. spũale corpalẽq̃ significaui. Restat qõ ibi dixi. aut fantasmata sua, ꝓpter qõ hic dixi: nec euanescam⁹ in cogitatõib⁹ nr̃is. Itẽ q̃ dixi: ea ẽ nr̃is tpib⁹ xp̃iana religio. quã cognoscere ac seq̃ securissima z certis sima sal⁹ est: cm̃ ꝟ nomẽ dictũ ẽ: nõ cm̃ ip saz rẽ cui ꝟ nomẽ est. Nã res ipa q̃ nunc xp̃iana religio nũcupak: erat z apd ãtiq̃s. nec defuit ab initio generis hũani. quousq̃ ip̃e xp̃s veniret i carne: vñ vera religio q̃ tã erat cepit appellari christiana. Cũ em̃ eum post resurrectionẽ ascensionẽq̃ i ce/ luz cepissent ap̃li p̃dicare: z plurimi cre/ derent p̃imum apud antiochiam: sicut scriptum est appellati sunt discipuli chri stiani. Propterea dixit. hec est nr̃is tpib⁹ xp̃iana religio. nõ qz p̃rioribꝫ tpib⁹ ñ fuit sz qz posterioribꝫ ꝟ nomen accepit. Alio

oco intẽde igit inquã ĩ hec q̃ sequunt diligẽter ꝛ pie q̃ tũ potes. tales ei adiuuat deꝰ. Qđ nõ ita intelligẽdũ est: q̃si tm̃mõ tales adiuuet. cũ adiuuet etiã nõ tales vt sint tales. i. vt diligẽter ꝛ pie q̃rãt. Tales aũt adiuuat vt inueniãt. Itẽq; alibi. Deinde inquã iã erit ꝓfectꝰ: vt post mortẽ corpalẽ quã debemus ꝑmo pẽto: tpe suo atq; ordine suo ħ corpꝰ restituat ꝑstine stabilitati. Qđ sic accipiẽdũ est: qz etiã ꝑstina stabilitas corpis quã peccando amisimus habebat tantã felicitatẽ vt ĩ defectũ ñ vergeret senectutꝭ. Huic g̃ ꝑstine stabilitati restituet ħ corpꝰ ĩ resurrectõez mortuoꝝ. Sz hẽbit amplꝰ vt nec alimentis corpalibꝫ sustẽtet: sz ad sufficientiã viuificet solo spũ: cũ resurrexerit in spũm viuificãtẽ. Qua cã etiã spũale erit. Illud aũt qđ ꝑmũ fuit: q̃uis non morituꝝ: nisi bõ peccasset: tñ aiale factũ est. ħ est ĩ aiam viuentẽ. Et alibi. Usq; adeo inquã pctm̃ volũtariũ malũ est: vt nll'o mõ sit pctm̃: si nõ sit volũtariũ. Põt videri falsa hec diffinitio: sed si diligẽter discutiaꝭ: inueniet esse verissima. Pctm̃ ãppe illõ cogitãdũ est: qđ tm̃mõ pctm̃ est: ñ qđ est etiã pena pẽti: sicut supꝰ oñdi: cũ q̃dã cõmemorarẽ ex libro tercio đ libero arbitrio. Quãuis ꝛ illa: q̃ nõ ĩmerito nõ volũtaria pẽta dicunt: qz vel a nesciẽtibꝫ vl' a coactis ꝑpetrant. nõ oĩno pñt sine volũtate cõmitti: qm̃ ꝛ ille q̃ peccat ignorãs: volũtate vtiq; facit qđ cũ faciẽdũ nõ sit: putat esse faciendũ. Et ille q̃ ꝓcupiscẽte aduersꝰ spũz carne: nõ ea q̃ vult facit: ꝓcupiscit q̃dem nolẽs: ꝛ ĩ eo nõ facit qđ vult. Sz si vincitur ꝓcupiscẽtie ꝓsentit volẽs: ꝛ ĩ eo nõ facit nisi qđ vult liber. scz iusticie: seruusq; pẽti. ꝛ illud qđ ĩ puulis đr originale peccatũ cũ adhuc ñ vtant arbitrio volũtatꝭ: nõ absurde vocaꝭ etiã volũtariũ: qz ex primi hois mala volũtate ꝓtractũ: factũ est qđãmodo hereditariũ. Si itaq; falsũ est qđ dixi. Usq; adeo pctm̃ volũtariũ malũ est: vt nll'o mõ sit pctm̃: si nõ sit volũtariũ. Iõ gr̃a dei ñ solũ reatꝰ oĩm ꝑteritoꝝ soluit ĩ oibꝫ q̃ baptizant in xp̃o qđ fit spiritu regeneratõis. vez etiã in grãdibꝫ voluntas ipa sanat ꝛ prepatur a dño: qđ fit spũ fidei ꝛ charitatꝭ. Ellio loco ĩ eo qđ dixi de dño ihu xp̃o: nihil egit vi: sz omnia suadẽdo vl' monẽdo: ñ mihi occurrerat: qđ vendẽtes ꝛ emẽtes flagello eiecit đ tẽplo. Sz q̃d ħ aut quantũ est. Quãuis et demones nolentes ab hoibꝫ: nõ sermocinatõis: sz vi potestatis eiecerit. Itẽ loco alio. Pri inquã isti sequẽdi sunt qui vnũ ꝛ summũ ꝛ solũ ꝛ vez deũ colendum esse dicũt: si apud hos veritas nõ eluxerit tũc demũ migrandũ est. Qđ ita pt videri dictũ q̃si de hui religionis veritate dubitauerim. Dixi aũt sicut ei ꝓgruebat ad quẽ scribebã. Sic em̃ dixi Si apud hos veritas nõ eluxerit. nihil dubitans quod apud eos eluceſceret. quẽadmodum ait apostolus. si christus nõ resurrexit: non vtiq; dubitans q̃ resurrexit. Itez quod dixi. Nec miracula illa in nostra tempora durasse ꝑmissa sunt: ne ania semp vilia quereret. ꝛ eoꝝ consuetudine frigesceret genus humanũ: quorum nouitate flagrauit. Uerũ est quidẽ Non em̃ nunc vsq; cũ manus imponit baptizatꝭ. sic accipiũt spũmsanctum vt loquant linguis oĩm gentiũ. atq; nunc vsq; ad vmbram transeuntiũ ꝑdicatorũ christi sanant infirmi. ꝛ si qua talia tũc facta sũt q̃ postea cessasse manifestũ est. Sed nõ sic accipiẽdum est qđ dixi. vt nũc in christi nomine fieri nll'a miracl'a credant. Hã egoipe q̃ ĩstũ libꝝ scripsi ad mediolanenſiũ corpa martyrũ: in eadẽ ciuitate cecos illuminatum fuisse iã noueraz: ꝛ alia nõnulla qualia tam multa etiã istis tempibꝫ fiunt: vt nec oĩa cognoscere: nec ea q̃ cognoscimus enumerare possimus. Et alio loco illud quod dixi. Sicut ait apostolꝰ. omnis ordo a deo est: nõ eisdez ꝛbis ħ dixit apl's: q̃uis eadẽ videat esse ſnia. Fit ꝗpe ille. Que aũt sũt a deo ordiata sũt. Et alibi. Prorsus inquã nemo nos fallat. Quicq̃d recte vitupat ĩ meliorẽ cõpatõe respuit. Hoc de substãtijs atq; naturis dictũ est. inde em̃ disputabat: non de bonis actiõibꝫ atq; pẽtis. Itẽq; alibi. Sed ne sic q̃dẽ inquã ab hoie bõ diligẽdꝰ ẽ: vt diligunt carnales frẽs vl' filij: vl' ꝓnuges: vl' q̃cunq; cognati. aut affines. aut ciues

Nã ↄ ista dilectio tpalis est. Nõ em̃ vllas tales necessitudines haberem⁹: q̃ nascẽdo ↄ morientẽdo ↄtingũt. si natura nr̃a in p̃ce/ptis ↄ imagine dei manẽs ĩ istã corrupti onẽ ñ religaret. Hũc sensũ p̃sus impbo quẽ iã ↄ supi⁹ impbaui ĩ p̃mo libro de ge nesi cõtra manicheos. Ad ꝟ em̃ ducit vt credant illi ↄiuges p̃mi nõ generaturi po steros hoies nisi peccassent: tanq̃ necesse fuerit vt morituri gignerent. si ỏ ↄcubi/tu mar⁹ ↄ femĩe gignerent. Nondũ em̃ vi derã fieri potuisse vt ñ morituri ỏ nõ mo rituri⁹ nascerent. si pẽto illo magno ñ mu/taret in deteri⁹ hũana natura. ac p ꝟ si in parẽtib⁹ ↄ ĩ filiis fecũditas felicitas q̃ mã sisset: vsq̃ ad certũ scrõꝝ numeꝝ quẽ p̃de stinauit de⁹ nascerent hoies nõ parẽtib⁹ successuri morientib⁹: ⁊ cũ viuẽtib⁹ regna turi. Essent g̃ etiã iste cognatões ↄ affini/tates: si null⁹ delinq̃ret: nullus q̃ moreret. Itẽ alio loco. Ad vnũ deũ tẽdẽtes inquã: ↄ ei vni religãtes aĩas nostras. vñ religio dicta credit. omni supstitione careamus. In his verbis meis ratio q̃ reddita est: vnde sic dicta religio plus mihi placuit. Nã nõ me fugit aliã noĩs hui⁹ originem exposuisse latini sermonis autores: q̃ in de sit appellata religio q̃ relegat. Qđ ver bũ cõpositũ est a legẽdo. i. eligẽdo: vt ita latinũ videat religio sicut eligo.

Hic liber sic incipit. Cum omnis vite bone ac beate.

Incipit liber Augustini de vera reli/gione ad rominianũ.

CUm omnis vite bone ac beate via ĩ ve ra religione sit cõstituta q̃ vn⁹ de⁹ colit: ↄ purgatissi mã pietate cognoscit: p̃n cipiũ naturaꝝ oĩm a q̃ vni uersitas ↄ inchoat ↄ pficit ↄ otinet. Hinc euidenti⁹ error deph̃endit eoꝝ pp̃los: q̃ mlt̃os deos colere q̃ vnũ veꝝ deũ ↄ dñm oĩm maluerũt. Q, eoꝝ sapiẽtes q̃s philo sophos vocãt scolas habebãt dissentien tes ↄ tẽpla cõmunia: nõ em̃ vl̃ pp̃los vel sacerdotes latebat: de ipsoꝝ deorũ natu/ra q̃ diuersa sentirẽt: cũ suã quisq̃ opini onẽ publice p̃fiteri non formidaret: atq̃ oĩb⁹ si posset persuadere moliret. oĩes tamẽ cũ sectatorib⁹ suis diuersa ↄ aduer sa sentientib⁹ ad sacra cõia nullo ꝟhiben te veniebãt. Nõ nunc agit q̃s eorũ veri⁹ senserit: sed certe illud satis quantũ mihi videt apparet. aliud eos in religione su/scepisse cũ populo. ↄ aliud eodem ip̃o po pulo audiente defendisse p̃uatim. So crates aũt audatior ceteris fuisse perhibet iurãdo p canẽ quẽlibet ↄ lapidẽ quẽlibet ↄ q̃cq̃d iuraturo esset ĩ p̃omptu: ↄ q̃si ad manũ occurrisset. Credo intelligebat q̃li acunq̃ opa nature: q̃ administrãte diuĩa puidẽtia gignerent: mlto q̃ hoĩm ↄ quo rũlibet opificũ esse melioꝝ: ↄ iõ diuinis honorib⁹ dignioꝝ q̃ ea q̃ in tẽplis cole/bant. Nõ q⁹ vere lapis ↄ canis essent co/lenda sapiẽtib⁹: ⁊ vt ꝟ modo intelligerẽt q̃ possent: tãta supstitiõe demersos esse bo mines: vt emergẽtib⁹ ꝟ esset tã turpis de monstrãd⁹ grad⁹: ad quẽ venire si pude/ret: viderẽt q̃ to magꝭ pudendũ esset ĩ tur pioꝝ ↄsistere. Siml ↄ illos q̃ mũdũ istũ visibilẽ: summuꝝ deũ esse opinabant: ad/monebat turpitudis sue: docens esse ↄse quẽs: vt q̃libet lapis tanq̃ sũmi dei p̃ti/cula iure coleret. Qđ si execrarent: muta/rent sentẽtiã: ↄ vnũ deũ colerẽt: quẽ solu⁹ supra mẽtes nr̃as esse: ↄ a q̃ omnẽ animã ↄ totũ istũ mundũ fabricatũ esse cõstaret. Postea suaui⁹ ad legẽdũ: q̃ potenti⁹ ad p̃suadendũ scripsit plato. Non em̃ sic isti id est socrates ↄ plato nati erãt vt popu/loꝝ ip̃oꝝ opinionẽ ad veꝝ cultũ veri dei a simulacroꝝ supstitiõe atq̃ ab hui⁹ mũ di vanitate ↄuerterẽt. Itaq̃ ↄ ipse socra/tes cuꝫ pp̃lo simulacra venerabat: ↄ post ei⁹ damnatõnez moꝛtẽq̃ nemo ausus est iurare p canẽ: nec appellare quẽcunq̃ la/pidem iouẽ: ⁊ hec tantũmodo memorie l̃ris mãdare. Qđ vtrũ timore seueritatis an aliq̃ cognitõe tempoꝝ fecerint: iudica re nõ est meũ. Illud tñ fidẽtissime dixerĩ pace hoꝝ oĩm q̃ eoꝝ libros peruicaciter diligũt. christianis tp̃ib⁹ q̃ nã religio po tissimũ tenenda sit: ↄ que ad veritatem ac

beatitudinē via est nō esse dubitādū. Si em̄ plato ipe viueret. ꝛ me interrogātē ñ aspernaret. vl' poti⁹ si q̄s ei⁹ discipul⁹ eo ipo tpe q̄ viuebat: cū sibi ab illo psuade/ret: nō corporeis ocul': sz pura mēte veri/tatē videri. cui quecūq; aīa inbesisset eaz beatā fieri atq; pfectā: ad quā pcipiendā nihil magꝭ ipedire: q̄ vitā libidinib⁹ de/ditam: ꝛ falsas imagines rez sensibiliū: q̄ nob ab ꝫ sensibili mōo p corp⁹ impsse va rias opiniōes errozesq; generarēt. q̄ ob/rē sanādū esse animū ad intuēdā incōmu tabilē rez formā: ꝛ eodē modo semp se ha bentē: a tq; vndiq; sui similē pulcritudi/nē: nec distentā lozis: nec tpe variatā. sed vnū atq; idē oīm ex pte seruantē: quā nō crederēt esse boies: cū ipa vere sūmeq; sit cetera nasci. occidere. fluere. labi. ꝛ tm̄ in/q̄tū sūt ab illo eterno deo p ei⁹ veritatez fabzicata ꝓstare. in q̄b aīe tm̄ rōnali ꝛ in tellectuali datū est. vt ei⁹ eternitatis ꝓtē platōe pfruak: atq; afficiak: ozneq; ex ea eternāq; vitā possit mereri: sz dū nascētiū atq; trāseuntiū rez amoze ac doloze sau/ciak: ꝛ dedita cōsuetudini hui⁹ vite atq; sensib⁹ corpis: inanib⁹ euanescit imagini bus. irridet eos q̄ dicūt esse aliq̄d qō neq; ist; videak ocul': nec vllo fantasmate cogi tek: sz mēte sola ꝛ itelligētia cerni queat. cū hec g̃a mg̃o sibi psuaderenk: si ex eo q̄ reret ille discipul⁹. vtz si quisq; exisseret vir magn⁹ atq; diuin⁹. q̄ talia ppl'is psua deret credēda saltē: si pcipere nō valerēt: aut si q̄ possent percipe: nō prauis opini onib⁹ m'titudinis iplicati: vulgaribz ob/ruenk erroribz: eū diuis honoribz dignū iudicaret. rn̄deret credo ille nō posse hoc ab boie fieri: nisi quē forte ipa dei virtus atq; sapiētia ab ipa rez natura exceptū: nec boim magisterio sz intima illuminati one ab incunabilis illustratū: tāta bone/staret gr̃a: tanta firmitate roborareꝫ: tāta deniq; maiestate sbueberet: vt oīa ꝓtēnen do: q̄ prauī boies cupiūt. ꝛ oīa ppetiēdo q̄ horresc̄ūt. ꝛ oīa faciēdo q̄ mirank: gen⁹ humanuz ad tā salubzē fidē sūmo amoze atq; autozitate cōuerteret. De honoribz ꝛo ei⁹ frustra se ꝓsuli cū facile possit exi/stimari: q̄ti honozes debeank sapie dei: q̄ gestāte ꝛ gubernāte ille p ꝛa salute ge/nerꝭ hūani: magnū aliq̄d ppziū: ꝛ qō sup boies essz mereret. Que si facta sūt si lr̄is munimētisq; celebzank. si ab vna regiōe terraz in q̄ sola vn⁹ colebak de⁹: ꝛ vbi ta/lē nasci optebat: p totū ozbē terraz missi electi viri virtutib⁹ atq; ꝑmonib⁹ diuini amozis incēdia ꝓcitarūt: si ꝓfirmata salu berrima disciplia illūinatas terras poste ris reliq̄rūt: ꝛ ne ō ꝓteriꝭ loq̄r q̄ pt q̄sq; ñ credere: si hodie p gētes ppl'osq; p̄dicat. in p̄ncipio erat verbū: ꝛ verbū erat apud deū: ꝛ de⁹ erat verbū: ꝫ erat in p̄ncipio apud deū: oīa p ipm facta sūt: ꝛ sine ipo fa ctū est nihil. si ad ꝫ pcipiēdū diligēdū p/fruēdū: vt aīa sanek: ꝛ tante luci hauriēde mētis acies ꝓualescat. dicit auarꝭ. nolite vobis ꝓdere thesauros ī terra: vbi tinea ꝛ erugo extermināt. ꝛ vbi fures effodiūt ꝛ furank. sz thesaurizate vobis thesauros in celo: vbi neq; tinea neq; rubigo exter/minat: neq; fures effodiunt neq; furank: vbi em̄ est thesaur⁹ tuus ibi est ꝛ cor tuū. dicit luxuriosis: q̄ semīat in carne. ō car/ne metet corruptionē. q̄ semīat in spū de spū metet vitā eternaz. dicit superbis: q̄ se exaltat humiliabit: ꝛ q̄ se hūiliat exalta/bit. dicit iracundis: accepisti alapā: para alterā maxillā. dicit discordiosis: diligite inimicos vr̄os. dicit suspticiosis: regnuz dei intra vos est. dicit curiosis: nolite q̄re re q̄ videnk: sz q̄ nō videnk. q̄ em̄ videtur tpalia sūt: q̄ aūt nō videnk eterna sūt. po/stremo dicit oīb⁹. nolite diligere mūduz: neq; ea q̄ in mūdo sūt. qm̄ q̄ in mūdo sunt ꝓcupiscētia carnis est: ꝛ ꝓcupiscētia ocu/loz: ꝛ ambitio seculi: si hec p totū ozbē iā ppl'is legunk: ꝛ cū veneratōe libētissime audiunk: si post tm̄ sanguinē: tātos ignes tot cruces martiz: tāto fertili⁹ ꝛ vberius vsq; ad barbaras natōes eccl'ie pullula/rūt: si tot iuuenū ꝛ virginū milia ꝓtemnē tiū nuptias: casteq; viuētiū. iā nemo mi/rak qō cū fecisset plato vsq; adeo puerilez tempoz suoz timuit opinionē: vt phibe atur sacrificasse nature naturā execratus: vt tanq; peccatū illud aboleret: si hec sic accipiuntur: vt qūo antea talia disputa/re: sic nunc contra disputare mōstruosuz

sit. si tali pollicitatõi atq; spõsioni p oẽs terraꝝ ptes q̃s hoĩes incolunt sacra chri stiana tradunt. si hec q̃tidie legunt ĩ eccle sijs. ꝛ a sacerdotib⁹ exponunt. si tundunt pectora qui conant hec implere. si tã in numerabiles aggrediunt hanc viã. vt de sertis diuitijs ꝛ honorib⁹ hui⁹ mundi ex oĩi hoĩm genere vni deo sũmo totã vi tã dicare volentiũ. deserte quondã insule ac multaꝝ terraꝝ solitudo cõpleat. si de niq; p vrbes atq; opida castella vicos et agros etiã villasq; priuatas intantũ aper te suadet ꝛ appetit a terrenis auersio. ꝛ ĩ vnũ deũ verũq; puersio. vt quotidie per vniuersum orbẽ humanũ gen⁹ vna pene voce respõdeat. sursũ corda sc habere ad dñm: q̃d adhuc ostciram⁹ crapulã hester nã: ꝛ in mortuis pecudib⁹ diuina eloq̃a p scrutamur? Si q̃ aũt ad disputatõez ve nit: platonico noĩe ora crepantia: q̃ pect⁹ vo deo plenũ: magꝭ habere gestim⁹. Qui ergo sensibilẽ istũ mũdũ ptemnere: ꝛ aiaz virtute purgandã sũmo deo subijcere at q; subiugare. vanũ aut maluz putãt: alia ratione refellẽdi sũt: si tamen cum his di gnũ est disputare. Qui aũt bonũ ꝛ appe tendũ fatent: cognoscãt deũ ꝛ credãt deo p quẽ populis iã oĩib⁹ hec credẽda per suasa sũt: qđ vtiq; ab ipis fieret si tantuz valerẽt: aut si nõ fieret. crimen inuidẽtie vitare nõ possent. Ergo cedãt ei a quo fa ctũ est. nec curiositate aut inani iactantia impediant quo min⁹ agnoscãt q̃d inter sit inter paucoꝝ tumidas coniecturas. ꝛ manifestã salutẽ correptionẽq; populo rũ. illi em̃ si reuiuiscerẽt quoꝝ isti noibus gloriant. ꝛ inuenirẽt refertas eccl'ias. tẽ plaq; deserta: ꝛ a cupiditate bonoꝝ tpali um ꝛ fluentiũ ad spem vite eterne ꝛ bona spiritualia ꝛ intelligibilia vocari ꝛ curre re humanũ gen⁹: dicerẽt fortasse (si tales essent q̃les fuisse memorant) hec sunt que nos psuadere populis nõ ausi sum⁹. ꝛ eo rũ poti⁹ cõsuetudini cessim⁹: q̃ illos ĩ no stra fidẽ voluntatẽq; traduxim⁹. itaq; si hanc vitã illi viri nobiscuz rursum agere potuissent. viderẽt pfecto cui⁹ autorita te facili⁹ cõsulerẽt hoĩb⁹. ꝛ pauc̃ mutat̃ verbis atq; sentẽtijs christiani fierẽt. sic pleriq; recẽtioꝝ nostroꝝq; tempoꝝ pla tonici fecerũt. aut si hoc non faterent nec facerẽt: in supbia ꝛ inuidia remanẽtes: ne scio vtꝝ posset ad ea ipa q̃ appetẽda ꝛ de siderãda esse dixerãt: cũ ist̃ sordib⁹ visco q; reuolare. Tã tercio vicio curiositatis ĩ percũctandis demonib⁹: q̃ isti maxie cũ quib⁹ nũc agit pagani a christiana salute reuocant. q; nimis puerile est. nescio vtꝝ tales illi ppedirent viri Sz quoquo mõ se habeat philosophoꝝ iactãtia. illõ cui uis intelligere facile est religionẽ ab eis ñ esse querendaz: q̃ eadẽ sacra suscipiebant cũ populis. ꝛ de suoꝝ deoꝝ natura ac sũ mo bono: diuersas ptrarias q; sentẽtias ĩ scolis suis eadẽ teste multitudine psona bant. O, si ꝑ vnũ tm̃ vicĩũ christiana di sciplina sanatũ viderem⁹. ineffabili laude pdicandã esse neminẽ negare oporteret. Te reses nãq; tã innumerabiles a regla chri stianitatis auerse testes sunt: nõ admitti ad cõmunicanda sacramẽta eos q̃ de pa tre deo ꝛ sapiẽtia ei⁹: ꝛ mũere diuino: ali ter sentiũt. ꝛ hoĩb⁹ psuadere conant: q̃ ve ritas postulat. Sic em̃ credit ꝛ docet: qđ est humane saluti caput. nõ aliã esse phi losophiã. i. sapiẽtie studiũ. ꝛ aliã religio nẽ. cũ hi quoꝝ doctrina nõ approbam⁹: nec sacramẽta nobiscũ cõmunicãt. Qđ ĩ illis min⁹ mirandũ est. qui eoꝝ quoq; sa cramentoꝝ ritu dispares esse voluerũt: si cut nescio q̃ serpentini q̃ appellant mani chei: sicut alij nõnulli. Sz in illis magis aiaduertendũ hoc magisq; pdicanduz: q̃ paria sacramẽta celebrãtes. tm̃ qz senten tia dispares sunt: ꝛ errores suos animosi us defendere q̃q; cauti⁹ corrigere malue rũt: excluſi a catholica cõmunione ꝛ par ticipatõe: quãuis pariũ sacramentoꝝ, p pria vocabula: pprioq; puent⁹: nõ in ser mone tantũ: sed etiã in superstitione merue runt. vt photiniani. arriani. multiq; pre terea. Tã de his q̃ scismata fecerunt. alia questio est. Posset em̃ eos area dñica vs q; ad temp⁹ vltime ventilatõis velut pa leas sustinere: nisi vẽto superbie nimia leui tate cessissent: ꝛ sese a nobis vltro separas sent. Judei vo q̃uis vni oĩpotenti deo supplicẽt. sola tm̃ tpalia ꝛ visibilia bona

de illo expectãtes. rudimẽta noui popu/
li ab humilitate surgẽtia in ipis suis scri
pturis nimia securitate noluerũt aduer/
tere: atq; ita ĩ veteri hoĩe remãserũt. Que
cũ ita sint. neq; in ꝓfusione paganoꝝ. ne
q; ĩ purgamẽtis hereticoꝝ. neq; ĩ lãguo
re scismaticoꝝ. neq; ĩ cecitate iudeoꝝ que
renda est religio: sz apud eos solos q̃ xpi
ani catholici vel orthodoxi nominant. i.
integritatis custodes ⁊ recta sectãtes. Nec
eñ eccl'ia catholica p totũ orbẽ valide la
teq; diffusa: oñib; errantib; vtiq; ad ꝓfe/
ctus suos ⁊ ad eoꝝ correctionẽ cũ euigi
lare voluerint. Utiq; eñ gentib; ad mate
riã opationis sue: hereticis ad ꝓbationẽ
doctrine sue: scismaticis ad documentuz
stabilitatis sue: iudeis ad cõparationẽ pul
critudinis sue. Alios g̃ inuitat. alios ex/
cludit. alios relinq̃t. alios antecedit. oñi
bus tñ gratie dei participande dat pote/
statẽ. siue illi formãdi sint adhuc. siue re/
formãdi. siue recolligẽdi. siue admittẽdi.
Carnales aũt suos. i. viuẽtes aut sentiẽ/
tes carnaliter tanq̃ paleas tolerat: quib;
in area frumẽta tutioza sunt: donec talib;
tegminib; exuant Sz qz in hac area pro
volũtate quisq; vel palea vel frumẽtũ est
tãdiu sustinet peccatum aut erroꝝ cuiusli
bet. donec aut accusatorem inueniat. aut
prauã opinionẽ pertinaci animositate de
fendat Excluſi aũt. aut penitẽdo redeũt.
aut in nequiciã male libri defluũt ad ad/
monitionẽ nostre diligẽtie. aut scisma fa/
ciũt ad exercitationẽ nostre patientie. aut
heresim aliquã gignũt ad examẽ siue oc/
cupationẽ nostre intelligẽtie. Hi sunt exi
tus christianoꝝ carnaliũ. q̃ nõ poterunt
corrigi aut sustineri. Sepe etiaz sinit diui
na puidẽtia. p nõnullas nimiũ turbulen
tas carnaliũ hominũ seditiões expelli de
ꝓgregatõne christiana etiã bonos viros.
quã ꝓtumeliã vl' iniuriã suã cũ patiẽtissi
me p ecclesie pace tulerint. neq; vllas no
uitates vl' scismatis vel heresis moliti fu
erint. docebunt homies q̃ vero affectu ⁊
quãta sinceritate charitatis deo seruien/
dũ sit. Aliũ ergo viroꝝ ꝓpositũ est. aut
sedatis remeare turbinib;. aut si id nõ si/
nant. vl' eadẽ tẽpestate perseuerãte. vel ne
suo reditu talis aut seniorꝝ oriat. tenẽt vo
luntatẽ ꝓsulendi etiã eis ipis. quoꝝ moti
bus perturbationibus q; cesserũt. sine vl/
la ꝓuenticuloꝝ segregatõe vsq; ad moꝝ
tẽ defendentes ⁊ testimonio iuuãtes eã fi
dẽ quã in eccl'ia catholica ꝓdicari sciunt.
bos coronat in occulto pater. in occulto
videt. Raꝝ ꝟ videt gen⁹. sz tñ exẽpla nõ
desunt. ĩmo plura sunt q̃ credi põt. Ita
oĩb; generib; hoĩm ⁊ exemploꝝ ad aiaꝝ
curationẽ ⁊ ad institutionẽ spũalis ppli
vtiq; diuina puidẽtia. Quãobrẽ cuz ante
paucos annos pmiseriz tibi scribere cha
rissime mihi rominiane. q̃d de vera reli/
gione sentirẽ: temp⁹ nũc esse arbitrat⁹ sũ
postq̃ tuas acerrimas interrogatões si/
ne vllo certo fine fluctuare: ea charitate q̃
tibi obstrict⁹ sum: diuti⁹ sustinere nõ pos
sum Repudiatis igit oĩb; q̃ neq; in sacrꝝ
philosophant: nec ĩ philosophia ꝓfecrã/
tur: ⁊ his q̃ vl' prauã opinione: vel aliq̃ si
mulatõe supbiẽtes: a regula ⁊ cõmunio/
ne eccl'ie catholice deuiarũt ⁊ his q̃ scrãꝝ
scripturaꝝ lumẽ: ⁊ spũalis ppli grãz: qõ
nouũ testamẽtũ vocat habere noluerũt:
q̃s q̃ta potui breuitate pstrinxi: tenenda
est nobis christiana religio: ⁊ ei⁹ eccl'ie cõ
municatio q̃ catholica est ⁊ catholica no
minat: nõ solũ a suis: verũ etiã ab oñib;
inimicis. Uelint eñ nolintue ipi quoq;
heretici ⁊ scismatũ aliũi q̃ nõ cũ suis sz
cũ extraneis loquũt catholicã nihil aliõ
q̃ catholicã vocãt. Nõ eñ possũt intelli
gi: nisi ꝟ eã noĩe discernãt: q̃ ab vniuerso
orbe nuncupat. Uni⁹ religionis sectãde
caput est hystoria ⁊ ꝓphetia dispensatio
nis tpalis diuĩe puidẽtie: p salute generꝝ
hũani: in eternã vitã reformãdi atq; repa
randi. Que cũ credita fuerit mẽtẽ purga
bit vite mod⁹ ꝺ diuinis p̃ceptis ꝓciliat⁹: ⁊
idoneã faciet spũalib; pcipiẽdis: q̃ nec p/
terita sunt nec futura: sz eodẽ modo sem/
p manẽtia: nulli mutabilitati obnoxia. i.
vni ipi deo patri ⁊ filio ⁊ spũisãcto. Qua
trinitate q̃tũ ĩ hac vita datũ est cognita:
oĩs intellectualis ⁊ aialis ⁊ corpalis crea
tura: ab eadẽ trinitate creatrice eẽ inq̃tũ
est. ⁊ ordinatissime administrari sine vlla
dubitatõe pspicit: nõ vt aliã partẽ totiuꝰ

creature fecisse intelligat pr: et aliã filiꝝ: et aliã spũsctũs: sz et siml' oĩa et vnãquãq; naturã patrẽ fecisse p filiũ i dono spũssancti. Oĩs em̃ res vl' substãtia vl' essentia vl' natura: vl' si q̃ alio verbo melius enũciat simul hec tria habet: vt et vnũ aliq̃d sit: et specie ppria discernat a ceteris. et rez ordinẽ nõ excedat. Quo cognito satis apparebit: q̃tus hõ asseqũt: quã necessarius et inuictis et iustis legibus deo et dño suo cuncta subiecta sint: erq̃ illa oĩa q̃ primo credimus nihil nisi autoritatẽ secuti partiz sic itelligunt. vt videam⁹ esse certissima. partim sic vt videam⁹ fieri posse: atq; ita fieri oportuisse: doleamusq; illos hec ñ credẽtes: q̃ nos antea credẽtes irridere q̃ nobiscũ credere maluerũt. Nõ em̃ ia illa hominis sacrosctã susceptio: et virginis partus. et mors filij dei p nobis. et resurrectõ a mortuis. et ĩ celũ ascẽsio. et ꝯsessus ad dexterã pris. et peccatoz abolitio. et iudiciũ dies. et corpoz resuscitatio: cognita eternitate trinitatis. et mutabilitate creature. credunt tantũ: et nõ etiã iudicant ad sũmi dei misericordiã quã generi hũano exhibet ptinere. Sed q̃m verissime dictũ est: oportet mltas hereses esse: vt pbati manifesti fiãt inter vos. vtamur etiã isto diuine puidẽtie beneficio. Ex his em̃ hoĩbus heretici fiũt: q̃ etiã si essent in eccl'ia: nihilominꝰ errarẽt. Cũ aũt foris sunt plurimũ prosunt: nõ vez docẽdo q̃d nesciũt: sz ad vez querendũ carnales: et ad vez aperiẽdũ spũales catholicos excitãdo. Sũt ei innumerabiles in eccl'ia sancta deo pbati viri. sz manifesti nõ fiunt inter nos: q̃ diu imperitie nostre tenebris delectati: dormire maluim⁹ q̃ lucem veritatis intueri. Quapropt ml'ti vt diẽ dei videãt et gaudeãt p hereticos ỏ somno excitant. Vtamur igit etiã hereticis nõ vt eoz approbem⁹ errores: sz vt catholicã disciplinaz aduersus eoz insidias asserẽtes vigilãtiores et cautiores sim⁹: etiã si eos ad salutẽ reuocare nõ possum⁹. Credo aũt auctuz deũ: vt ista scriptura p̃cedẽte pietate legẽtibus bonis: nõ aduersus vnã aliquã: sz aduersus oẽs prauas et falsas opiniones possit valere. Cõtra eos tamẽ potissimũ est instituta: q̃ duas naturas vel substantias singulis pncipijs aduersus inuicẽ rebelles esse arbitrant. Offensi em̃ quibusdã rebus. et rursus q̃busdã delectati: nõ eaz q̃bus offendunt: sz eaz quibus delectant volũt esse auctorẽ deũ. Et cũ ꝯsuetudinẽ suã vincere nequeũt: iã carnalibus laqueis irretiti: duas aias esse ĩ vno corpe existimãt: vnã ỏ deo q̃ naturaliter ħ sit q̃d ipe. alterã de gente tenebraz quã de⁹ nec genuerit nec fecerit nec ptulerit nec abiecerit. sz q̃ suã vitã: suã terrã: suos fet⁹ et aĩalia: suũ postremo habuerit regnũ: in genitũq; pncipiũ. sz q̃dã tpe aduersꝰ deũ rebellasse. Deũ aũt q̃ aliud q̃d faceret nõ hꝫret. et qũo aliter posset hosti resistere nõ inueniret: necessitate oppssuz misisse hucaiaz bonã: et quandã pticulã sue substãtie: cuius cõmixtione atq; miseria: hostẽ tpatũ esse somniãt: et mundũ fabricatum. Hecq; nũc opiniones eorũ refellim⁹ q̃d partim iã fecim⁹: partim q̃tũ de⁹ siuerit faciem⁹ Sz in ħ ope qũo aduersus eos fides catholica tuta sit: et qũo nõ pturbẽt animuz ea q̃bus cõmoti hoies in eoz cedũt sentẽtiam: rõnibus q̃s dñs donare dignat q̃tum possum⁹ demõstram⁹. Illud sane in primis tenere te volo: q̃ bene nosti animum meũ: nõ hec fugiẽde arrogãtie gr̃a q̃si soleniter dicere q̃d in his lr̃is erroris inuenire poterit ħ solũ mihi esse tribuendũ quicq̃d aũt vez et ꝯgruẽter expositũ: vni oĩm bonoz munez largitori deo. Quãobrẽ sit tibi manifestũ atq; pceptũ: nullũ errorẽ ĩ religiõe esse potuisse. si aĩa p deo suo nõ coleret aiaz. aut corpꝰ. aut fantasmata sua. aut boz aliq̃ duo ꝯiuncta. aut certe siml' oĩa. sz ĩ hac vita societati generis hũani sine dolo tpaliter ꝯgruens eterna meditaret: vnũ deũ colens q̃ nisi pmaneret incõmutabilis: nll'a mutabil' natura remaneret. Mutari aũt aiaz posse. nõ q̃dẽ localiter: sz tñ tpaliter suis affectõibus q̃sq; cognoscit. Corpꝰ aũt et tpibus et locis eẽ mutabile cuiuis aduertere facile ẽ. Fãtasmata porro nihil sũt aliud q̃ de specie corpis corporeo sensu attracta figmẽta: q̃ mẽorie mãdare vt accepta sũt. vl' partiri. vl' mltiplicare. vl' ꝯbere. vl' distendere.

vel ordinare. vel pturbare. vel q̄libet mō figurare cogitādo facillimū ē. sz cū vey q̄ rik: cauere z vitare difficile. Nō g̃ creatu/re poti⁹ q̄ cratori ſuiam⁹: nec euaneſca/mus ī cogitatōib⁹ nr̄is. z pfecta religio ē Eterno em̄ crtatori adherēte ſ: z nos eter nitate afficiamur neceſſe ē. Sz qz ꝑ aīa pēt⁹ ſuis obzuta z ĩplicata p ſeip̄az vide re ac tenere nō poſſet: nl'o in reb⁹ būanis ad diuīa capeſcēda interpoſito gradu p quē ad dei ſil'itudinē a terrena vita hō ni terek: ineffabili miſcōia dei tpali diſpenſa tione p creaturā mutabilē. sz tñ eternis le gib⁹ ſeruiētē: ad cōmemoratōez ꝑme ſue pfectez nature partiz ſingul' hoīb⁹: par tim ꝙo ip̄i hoīm generi ſubuenik. Ea eſt nr̄is tpib⁹ x̄piana religio: quā cognoſcere ac ſeq̄ ſecuriſſima z certiſſima ſal⁹ ē. Defē di aūt aduerſ⁹ loq̄ces. z apiri q̄rentib⁹ mł tis modis p̄t: om̄ipotēte ip̄o deo p ſeip̄m demōſtrāte q̄ ꝙa ſūt. z ad hec intuēda z p cipiēda: bonaſ volūtates p bonos āgelos z q̄ſlibet hoīes adiuuāte. Eo mō aūt q̄ſ/q̄z vtik: quē vidz ꝑgruere his cū q̄b⁹ agit Ego itaq̄z diu multūq̄z ꝑſideraſ. q̄les ob latrātes. z q̄les q̄rentes expt⁹ ſū. vel q̄lis ip̄e cū latrarē ſiue cuz q̄rerē fuerim. ꝑ mō mihi vtēdū putaui. Que ꝙa eſſe pſpexer⁹ tene. z eccl'ie catholice tribue: que falſa re ſpue. z mihi q̄ bō ſū ignoſce: q̄ dubia cre/de: donec aut reſpuenda eſſe: aut ꝙa eſſe: aut ſp credēda eſſe. vl' ratio doceat. vl' p̄ci piat autozitas Intēde igit ī hec q̄ ſequū tur diligēter: z pie q̄z tū potes. Tales em̄ adiuuat de⁹. Nulla vita eſt q̄ ñ ſit ex deo qz de⁹ vtiq̄z ſūma vita eſt: z ip̄e fons vite nec aliq̄ vita inq̄z tū vita eſt malū eſt. sz in q̄z tū vergit ad mortē. Mors aūt vite nō eſt niſi neq̄cia: q̄ ab eo q̄ nec q̄ cq̄z ſit dicta eſt. Et iō neq̄ſſimi hoīes nihil hoīes ap/pellank. Vita g̃ volūtario defectu defici/ens ab eo q̄ eā fecit. z cui⁹ eſſentia fruebak z volēs ꝺ dei legē frui cozp⁹ib⁹ q̄b⁹ eā de⁹ p̄fecit: vergit ad nihilū. z hec ē neq̄cia: nō qz cozp⁹ iā nihil ē. nā z ip̄m habet aliquā ꝑcordiā partiū ſuaz ſine q̄ om̄ino eſſe nō poſſz. Ergo ab eo factū eſt z cozp⁹: q̄ oīs ꝑcordie caput eſt. Habet cozp⁹ quandā pacē ſue forme: ſine q̄ ꝓſus nihil eſſz Er go ille eſt cozp⁹ ꝑditor: a q̄ paz oīs eſt. et q̄ forma eſt infabricata atq̄z oīm formo/ſiſſima: habet aliquā ſpeciē ſine q̄ corpus nō eſt cozp⁹. Si g̃ q̄rik q̄s inſtituerit coz p⁹: ille q̄rak: q̄ eſt oīm ſpecioſiſſim⁹. Dis em̄ ſpecies ab illo eſt. Quis eſt aūt ꝺ niſi de⁹ vn⁹. vna vitas. vna ſal⁹ oīm. z ꝓma atq̄z ſūma eſſentia. ex q̄ eſt om̄e quicq̄d ē inq̄z tū eſt. qz inq̄z tū eſt quicq̄d eſt bonū ē Et iō ex deo ñ eſt mors. Nō em̄ de⁹ mor tē fecit: nec letak in ꝑditōe viuoz: qm̄ ſū/ma eſſentia eſſe facit om̄e q̄ ē. Un̄ z eſſē/tia dicit' Mors aūt ñ eſſe cogit q̄cq̄d mo rik inq̄z tū morik Nā ſi ea q̄ morīunk: peni tus morerenk: ad nihilū ſine dubio pue/nirēt. Sz tm̄ morīunk q̄z tū min⁹ eſſentie pticipāt. Nō breui⁹ ita dici ꝑt. Tāto ma gis morīunk q̄z to min⁹ ſūt. Cozp⁹ aūt mi n⁹ eſt q̄z vita q̄libet. qm̄ q̄z tulūcunq̄z ma net ī ſpecie: p vitā manet: ſiue q̄ vnūq̄q̄z aīal. ſiue q̄ vniuerſa mūdi natura admini ſtrak. Cozp⁹ g̃ magiſ ſubiacet morti. z iō vicini⁹ ē nihilo. Quappter vita q̄ fructu cozpis delectata neglīgit deū inclinak ad nihilū z iſta eſt neq̄cia. Hoc aūt pacto vi ta carnalis z terrena efficik. z ob ꝺ etiā ca ro z terra noiak. z q̄z diu ita eſt regnuz dei nō poſſidebit. z eripiek ei q̄d amat. Id ei amat q̄d z min⁹ eſt q̄z vita: qz cozp⁹ eſt. et ꝓpter ip̄m peccatū q̄d amak fit cozrupti/bile: vt fluendo deſerat amatoz ſuū: qz z ille ꝺ amādo deſeruit deū. Precepta eniz ei⁹ neglexit dicētis. Hoc māduca: z hoc noli. Trabik g̃ ad penaſ: qz diligēdo infe rioza: in egeſtate voluptatū ſuaz: z in do loz⁹ apud inferos ordinak. Quid eſt eiz dolor q̄ dicik cozpis: niſi cozruptio repen tina ſaluti ei⁹ rei quā male vtēdo aīa coz/ruptioni fecit obnoxiā? Quid eſt autē do lor q̄ dicik animi: niſi carere mutabilibuſ reb⁹: quib⁹ fruebak: aut frui ſe poſſe ſpera bat? Ex ꝺ eſt totū q̄d dicik malū. i. pctm z pena pēti. Si aūt dum in ꝺ ſtadio vite būane aīa degit: vincat eas q̄s aduerſuz ſe nutruit cupiditates: fruendo mortali bus. z ad eas vincēdas gr̃a dei ſe adiuua ri credat: mēte illi ſeruiens z bona volun tate: ſine vlla dubitatōne reparabitur: z a mult⁹ mutabilib⁹ ad vnuz incōmutabile

reuertek:reformata p sapiētiā nō formatā:sz p quā formāk vniuersa:fruekqz deo p spūmsanctū:qō ē donū dei. Ita fit hō spūalis oīa iudicās. vt ipe a nemine iudicek. diligēs dnm deū suū ī toto corde suo ī tota aīa sua:in tota mēte sua:z diligens primū suū ñ carnaliter:sz tanqz seipm:seāt spūaliter diligit:q ex toto qō ī eo viuit deū diligit. In his em duob pceptis tota lex pēdet z pphe. Inde iam erit pfectēs:vt post mortē tpalē quā debemus pmo pcto tpe suo atqz ordie suo. ℔ corp reſtituak pſtine ſtabilitati:quā nō p se habebit.sz p aīam ſtabilitā ī deo:q rursus ñ p se ſtabilik:sz p deuz q fruik.ideoqz āplius qz corp vigebit. Corp em p ipam vigebit:z ipa p incōmutabilē veritatē:q filius dei vnic est:atqz ita z corp p ipm filiuz dei vigebat:qz oīa p ipm. Dono etiaz ei qō aīe dak.i.ſacto ſpiritui.nō solū aīa cui dak salua z pacata z ſācta ſit:sz ipm etiaz corp viuificabik:eritqz ī natura ſua mūdissimū. Ipe em dixit. Mūdate q intus ſūt:z q foris ſūt mūda erūt. Dicit z apls Viuificabit z mortalia corpa vra ppter spūm manētē in vobis. Ablato g pcto auferek z pena pcti:z vbi est malum:vbi est mors otētio tua:vbi est mors acule tue? Vincit em essentia nibilū:z sic absorbek mors ī victoria. Nec aliqd sanctificatis malis angelis oberit:q dyabol dicik.qz et ipe incqz tū angelus est:nō est malus:sz incqz tū puersus,pba volūtate. Fatendū est em z angelos natura esse mutabiles:si sol deus est incōmutabil. Sz ea volūtate q magis deū qz se diligūt:firmi z stabiles manēt ī illo z fruunk maiestate ipi:ei vni libērissime subditi. Ille aūt angel magis seipsum qz deū diligēdo:subdit ei esse noluit.z intumuit p supbiā:z a summa essentia defecit z lapsus ē. Et ob ℔ minus est qz fuit:qz eo qō minus erat frui voluit:cū magis voluit sua potētia frui qz dei. Quāqz em ñ sūme tñ amplius erat:qñ eo qō sūme est fruebak:qm deus sol sūme est. Quicqd aūt minus est qz erat:nō inquantū ē.sz inqntū minus est:malū est. Eo em q minus est qz erat: tendit ad mortem. Quid aūt mirū si fit ex defectu inopia.z ex inopia inuidentia q dyabol vtiqz dyabolus est. Defectus āt iste q pctm vocak:si tanqz febris inuitū occuparet:recte iniusta pena videret:q peccātē psequik.z q dānatio nūcupak. Hūc vo vsqz adeo pctm volūtariū malū est vt nisi mō sit pctm si ñ sit voluntariū. Et ℔ q dē ita manifestū est:vt nulla hinc doctorū paucitas:nulla indoctoz turba dissentiat Qua re aut negādū est pctm cōmitti.aut fatendū est volūtate cōmitti. Nō aūt recte negat peccasse aīaz:q z penitēdo eam corrigi fatek:z veniā penitēti dari:z puerantem ī pēs:iusta lege dei damnari. Postremo si nō volūtate malefacim:nemo obiurgād est omino:aut monend. Quib sublatis xpiana lex z disciplina oīs religionis auferak necesse est. Volūtate g peccak:z qm peccari ñ dubiū ē:nec ℔ q dē dubitādū video.hre aīas libez volūtatis arbitriū. Tales em suos suos meliores esse deus iudicauit si ei seruirēt liberaliter Qō nullo mō fieri posset:si nō volūtate:sz necessitate seruirent. Liberaliter igit deo āgeli fuiūt:neqz ℔ deo:sz ipis pdest. Deus em bono alteri nō idiget:qm a seipo est. Qō aūt ab eo genitū est idipm est.qz ñ est factū sz genitū. Illa vo q facta sūt:ei bono indigēt:sūmo.s.bono id est sūma essentia. Omnis aūt sūt qz erāt:cū p aīe peccatū min ad illū mouenk:nec tñ penit separank.nā omino nulla essent Qō aūt affectibz ptingit aīe.℔ locis corpi. Nā illa monek volūtate:corpus aūt spacio. Qō autez homini a puerso angelo psuasū dicik:etiā ad ℔ vtiqz volūtate psensit. Nā si necessitate id fecisset:nullo pcti crimine teneret. Qō vo corp hoīs cū ante peccatū esset ī suo genere optimū:post peccatū factuz est imbecillosū:z morti destinatū:quāqz iusta vindicta peccati sit:pl tñ clemētie dei qz seueritatis oñdit. Ita em nobis suadek a corpis voluptatibz ad eternā essentiā veritatis:amorē nostr oportere puerti z est iustīcie pulcritudo cū benignitatis gra pcordās:vt qm bonoz inferioz dulcedine decepti sum:amaritudine penarū eruciamur. Nā ita etiā nra supplicia diuia,puidētia moderata est.vt z in hoc corpe tā corruptibili ad iusticiaz tendere

licēret: z deposita oīi supbia: vni deo vero collū subdere: nihil de seipso fidere: illi vni se regendū tuendūq; cōmittere. Ita ipo duce bō bone volūtatis molestias huius vite in vsū fortitudinis vertit. In copia ꝓo voluptatū: psperisq; successibꝫ tē poraliū: temperātiā suā ꝓbat z roborat. acuit in temptatōibꝫ prudentiā vt ñ solū ī eas nō inducat. sz fiat etiā vigilātior. z ī amorē veritatis q̄ sola nō fallit ardētior. Sz cū oībꝫ modis medeat animis de⁹ ꝓ tempoꝝ opportunitatibꝫ: q̄ mira sapientia ei⁹ ordinant. de q̄bꝫ aut nō est tractandū. aut inter pios pfectosq; tractādū est. nll'o mō beneficenti⁹ ꝓsuluit generi hūano: q̄ cū ipa sapiētia dei. i. vnic⁹ fili⁹ ꝓsubstātialis patri z coetern⁹: totū hoīem suscipere dignat⁹ est. z verbū caro factū est z habitauit ī nobis. Ita enī demōstrauit carnalibꝫ z nō valētibꝫ intueri mēte veritatē: corporeisq; sensibꝫ dedit: q̄ excelsū locū inter creaturas habeat humana natura: q̄ nō solū visibiliter: nā id poterat z in aliq̄ ethereo corpe ad nostroꝝ aspectum tolerantiā tparo: sz etiā hoībꝫ ī vero hoīe apparuit. Ipsa em̄ natura suscipiēda erat: q̄ liberanda. Et ne q̄s forte ser⁹ a suo creatore se ꝓtemptum putaret vir⁹ suscepit nat⁹ ex femina. Nihil egit vi. sz oīa suadēdo z monēdo Ueteri q̄ppe seruitute trāsacta tps libertatis illuxerat. z opportune iā homini suadebat atq; salubriter: q̄ libero esset creat⁹ arbitrio. Miraculis cōciliauit fidē deo: q̄ in eo erat: passione hoīes quē gerebat. Itaq; loq̄ns ad turbas vt de⁹: nunciatā sibi matrē negauit z tñ vt euāgeliū loquit. puer parētibꝫ subdit⁹ erat. Doctrina ei⁹ de⁹ apparebat: etatibꝫ hō. Itē aquā in vinū ꝓuersur⁹ vt deus dicit. recede a me mˢier: mihi z tibi q̄d est: nondū venit hora mea. Cū aūt venisset hora: q̄ vt hō moreret: de cruce cognitā matrē cōmendauit discipulo quez p ceter⁹ diligebat. Satellites voluptatū diuitias: pniciose ppli appetebant: pauper esse voluit: honoribꝫ z imperijs inhiabāt rex fieri noluit. Carnales filios magnus bonū putabāt. tale ꝓiugiū prolēq; ꝓtemplit. Cōtumelias supbissime horrebant: oīme gen⁹ ꝓtumeliaq; sustinuit. Iniurias intolerabiles esse arbitrant. Que maior iniuria q̄z iustū innocentēq; dānari. Dolores corpis execrabant: flagellatus atq; cruciat⁹ est. Mori metuebāt: morte multat⁹ est. Ignominiosissimū mort⁹ genus crucē putabāt. crucifix⁹ est. Oīa q̄ habere cupiētes ñ recte viuebam⁹: carēdo vilia fecit Oīmia q̄ vitare cupiētes a studio deuiabam⁹ veritat⁹: perpetiēdo deiecit. Nō enī vllū peccatū cōmitti pt: nisi dum appetunt ea q̄ ille ꝓtēpsit. aut fugiunt q̄ ille sustinuit. Tota itaq; vita ei⁹ ī terr⁹ p hoīem quē suscipe dignat⁹ est disciplina moꝝ fuit. Resurrectio ꝺo ei⁹ a mortuis: nihil hoīs perire nature: cū oīa salua sūt deo sat⁹ indicauit. z quēadmodū cuncta seruiāt creatori suo. sīue ad vindictā peccatoꝝ. siue ad hoīs liberatōez: q̄z facile corp⁹ aīe fuiat: cū ipa subiīcit deo. Quibus pfectis nō solū nll'a substātia malus est: qō fieri nunq̄z pt: sz etiā nll'o malo afficit: qō fieri p peccatū z vindictaz potuit. Et hec est disciplina naturalis xpianis min⁹ intelligētibꝫ plena fide digna: intelligentibꝫ aūt oīmi erroꝝ purgata. Iā ꝺo ipsi⁹ toti⁹ doctrine mod⁹: partim aptissimis rōnibꝫ: partim similitudinibꝫ. in dictis. in factis. in sacramētis: ad omnē aie instructionē exercitationēq; accōmodat⁹ q̄d aliud q̄z rōnalis discipline regulā impleuit. Nā z misteriorꝝ expositio: ad ea dirigit. q̄ aptissime dicta sunt. Et si ea tm̄ essent q̄ facillime intelligunt. nec studiose quererēt. nec suauiter inueniret veritas. Neq; si essent ī scripturis sacramēta. z in sacramētis nō essent signacula veritatis satis cū cognitōe actio cōueniret. Nunc vero q̄m pietas timore inchoat: charitate pficit. popul⁹ timore constrict⁹ tēpore seruitutis in veteri lege: multis sacramētis onerabat. Doc em̄ alibꝫ vtile erat ad desiderādā gratiā dei: q̄ p ꝓphetas ventura canebat. Que vbi venit: ab ipsa dei sapiētia homine assumpto a quo in libertatē vocati sum⁹: pauca sacramenta salutberrima ꝓstituta sunt: q̄ societatē xpiani populi. ℟ est sub vno deo libere multitudinis ꝓtinerēt. Multa. ꝺo. q̄ populo be-

bzeo: ꝑ est sub eodē vno deo cōpedite mꝭ titudini erāt imposita. ab actōne remota sunt: in fide atq; interp̄tatōne māserunt. Ita nec nūc seruiliter alligāt: sz exercent liberaliꝫ animū. Quisq; autē ideo negat vtrūq; testamentū ab vno deo esse posse: qz nō eisdē sacramētis teneāt pplꝰ noster q̄by iudei tenebant: vl adhuc tenent: pōt dicere nō posse fieri: vt vnꝰ pfamilias iustissimꝰ: aliud impet eis quib; seruitutez duriozē vtilē iudicat. aliud eis q̄s in filiozū gradū adoptare dignat. Si aūt p̄cepta vite mouent: q̄ in veteri lege minoza sunt: in euāgelio maioza. z ideo putat nō ad vnū deū vtraq; ptinere: potest q̄ ꝑ putat ꝓturbari. si vnꝰ medicus: alia p ministros suos imbecillioriby. alia p semetipsuz valētioriby p̄cipiat ad reparandā vel obtinēdā salutē. Ut enī ars medicine: cū eadē maneat: neq; vllo pacto ipsa mutet: mutat tñ p̄cepta languentib; qz mutabilis est nostra valitudo. ita diuina puidentia: cū sit ipa oīmino incōmutabilis. mutabili tñ creature varie subuenit: z p diuersitate morboꝝ: alīs alia iubet aut vetat. vt a vicio vnde moꝛs incipit. z ab ipa morte ad naturā suā z essentiā ea q̄ deficiunt id est ad nihilū tendunt reducat z firmet. Sz dicis mihi. Quare deficiūt? Qz mutabilia sunt. Quare mutabilia sunt? Quia nō summe sūt. Quare nō sūme sūt? Quia inferioza sūt eo a q̄ facta sūt. Quis ea fecit? Qui sūme est. Quis hic est? Deꝰ incōmutabilis trinitas. quoniā z p summā sapientiā ea fecit: z sūma benignitate ꝺseruat. Cur ea fecit? Ut essent. Ipm enī quātulumcūq; esse bonū est. qz summuz bonū est sūme esse. Unde fecit? Ex nihilo: qm quicqd est quātulacūq; specie sit: necesse est. Ita z si minimū bonū: tñ bonuz erit: z ex deo erit. Nā quoniā sūma species summū bonū est. minima species minimū bonū est. Oīme aūt bonū. aut deꝰ. aut ex deo est. Ergo ex deo est etiam minima species. Sane q̄d de specie: ꝑ etiā de forma dici pt. Neq; enī frustra tam speciosissimū: q̄s etiā formosissimū in laude ponit. Id ergo est vnde fecit deꝰ omnia: q̄d nullam speciem habet: nullamq; formaz. q̄d nihil est aliud q̄s nihil. Nā illud q̄d in cōparatione perfectoꝝ informe dicitur. si habet aliquid forme: quāuis exiguū: q̄uis inchoatū nondū est nihil. ac per hoc id quoq; ingnantū est non est nisi ex deo. Quapropter etiā si de aliqua informi materia factus est mundus. hec ipa facta est oīmino de nihilo. Nā z q̄d nondū formatum est: tamē aliq̄ modo vt formari possit inchoatuz est: dei beneficio formabile est. Bonū est enī esse formatū. Nō nullū ergo bonuz est z capacitas forme. z ideo bonoꝝ omniū auctoꝛ qui p̄stitit formaz: ipse fecit etiā posse formari. Ita oīme q̄d est inq̄tū est: z oīme q̄d nondū est inq̄tuz esse p̄t ex deo habz. Q̄d alio mō sic dicit. Oīme formatū inq̄tū formatū est: z oīme q̄d nōdū formatū est: inq̄tū formari p̄t ex deo habet. Nulla aūt res obtinet integritatē nature sue: nisi i suo genere salua sit. Ab eo autē est oīs salꝰ: a quo est omne bonū: z oīme bonū ex deo. salus igit omnis ex deo. Hinc iā cui oculi mentis patent. nec pernicioso studio vane victorie caligant atq; turbantur: facile intelligit omnia que viciant z moriunt: bona esse: quāq; ipm viciū z ipsa moꝛs malum sit. Nisi enī salute aliqua priuarent. non eis noceret viciū vel moꝛs. sed si non noceret viciū nullo modo esset viciū. Si ergo saluti aduersat viciū. z nullo dubitante salus bonū est. bona oīa sunt quibus aduersat viciū. Quib; autem aduersat vicium ipsa viciant. Bona sunt ergo que viciantur. sed ideo viciant. qz non summa bona sunt. Que igit bona sūt: ex deo sūt. Quia nō summa bona sunt: nō sunt deꝰ. Bonū ergo q̄d viciari nō potest. deꝰ est. Cetera oīa bona ex ipo sunt. q̄ p seipsa possunt viciari. qz per seipsa nihil sunt. p ipm autē partim nō viciant. partim vicia sanant. Est aūt viciū ꝑmū aīe rōalis volūtas ea faciēdi q̄ veter sūma z intima vitas. Ita bō ꝺ padiso i ꝑ seculū expulsꝰ ē. i. ab eternis ad tpalia. a copiosis ad egena. a firmitate ad ifirma. Nō g̃ a bono sb̄stātiali ad malū subst̄atiale. qz nulla substantia malū ē: sz a bono eterno ad bonuz tpale. a bono spūali ad bonum carnale. a

bono intelligibili:ad bonū sensibile:a bono sūmo ad bonū infimū. Est igit qddaz bonū.qđ si diligit aīa rōnalis peccat:qz infra illā ordinatuz est. Quare ipm pctm malū est.nō ea substātia q̄ peccādo diligit. Nō g̃ arbor illa malū est:q̄ ī medio paradisi plātata esse scribit.sz diuini p̄cepti trāsgressio. Que cū p̄sequēte hret iustā dānationē:ptigit ex illa arbore q̄ ptra vetitū tacta est.dinoscētia boni z mali.qz cum suo pcto aīa fuerit iplicata:luendo penas discit:q̄d intersit inter p̄ceptū qđ custodire noluit.z peccatū qđ fecit.atq; h̄ mō malū qđ canēdo nō didicit:discit sentiendo. z bonū qđ nō obtpando min⁹ diligebat: ardenti⁹ diligit comparādo. Viciū g̃ aīe est qđ fecit.z difficultas ex vicio pena est quā patit.z h̄ est totū malū. Facere aūt z pati nō ē substātia. Quappter substātia nō est malū. Sic em̄ nec aq̄ maluz est.nec aīal qđ viuit in aere. Nā iste substātie sūt Sz malū est voluntaria p̄cipitatio ī aquā z suffocatio quā mersus patit. Stil⁹ ferre⁹ alia pte q̄ scribam⁹.alia q̄ deleam⁹ a fabro factus est:z ī suo genere pulcer.z ad vsū nostr̄ accōmodatus. Ac si quispiā ea pte scribere q̄ delet.z ea velit delere q̄ scribit:nll'o mō stilū malū fecerit.cū ipm factuz iure vitupet. Qđ si corrigat vbi erit malū? Si q̄s repēte meridianū solē intuet repcussi oculi turbabunt. Nū iō aut sol malū erit.aut oculi. Nullo mō. Sūt em̄ substātie:sz malū est inordinat⁹ aspectus:z ipa q̄ psequit pturbatio. Qđ malū nō erit cū oculi fuerint recreati.z lucez suā p̄gruēter aspexerit. Nec cū eadē luxq̄ ad oculos ptinet:p̄o luce sapiētie q̄ ad mentē ptinet colit:ipa fit malū.sed supstitio maluz est q̄ creature pot⁹ q̄z creatori seruit. Qđ malū omīno nullū erit.cū aīa recognito creatore:ipi vni se subiecerit.z cetera p eū sbiecta sibi esse psenserit. Ita ois corporea creatura si tantūmodo possideat ab aīa q̄ diligit deū.bonum est infimū.z ī genere suo pulcr̄:qm̄ forma z specie p̄tinet. Si aūt diligat ab aīa q̄ negligit deū.nec sic quidē maluz fit ipa.sz qm̄ pctm̄ malū est q̄ ita diligit. fit penalis dilectori suo.z eū iplicat erūnis.z pascit fallacib⁹ voluptatib⁹.qz nec⁹ pmanēt:nec⁹ satiāt:sz torquēt dolorib⁹. Qz cū ordines suū pagit pulcra mutabilitas tempor⁹:deserit amantē species p̄cupita z p crucia/tū sentientis discedit a sensib⁹:z errorib⁹ agitat:vt hāc esse p̄mam speciē putet q̄ oīm infima est.natura.s.corpea.quā p lubricos sensus caro male dilecta nūciauerat.vt cuz aliq̄d cogitat.intelligere se credat:vmbris illusus fantasmatū. Si q̄s aūt nō tenēs integrā diuīe puidentie disciplinā:sz tenere se arbitrās:carni resistere conat:vsq; ad visibiliū rerū imagines puenit:z lucis hui⁹ quā certis terminis circūscriptā videt:immēsa spacia cogitatione formar inaniter.z hāc speciē sibi future habitatōis pollicet:nesciēs oculoz⁹ p̄cupiscētiā se trahere.z cū hoc mūdo ire velle extra mūdū.quē ppterea ipm esse nō putat.qz ei⁹ clariorē partē p infinitū falsa cogitatōe distēdit. Qđ nō solū de hac luce.sz etiā ō aqua.postremo de vino.de melle.de auro.de argēto.de ipsis denicq; pulpis.vl' sanguine.vl' ossib⁹ quoz⁹libet aīaliū.z ceterꝫ huiuscemodi reb⁹ facillime fieri p̄t. Hil em̄ est corpis:qđ nō vel vnū visū possit innumerabiliter cogitari vel ī paruo spacio visū possit eadē imaginandi facultate p infinita diffundi. Sz facillimū est execrari carnē:difficillimū aūt ñ carnaliter sapere. Hac ergo puersitate aīe q̄ cōtingit pcto atq; supplicio.fit ois natura corpea illud qđ p salomonem dicit. Vanitas vanitatuz z oīa vanitas. Que abundātia homini in omī laboze eius.q̄ ipe laborat sub sole? Nec⁹ enī frustra est additū vanitatū.qz si vanitatē detrahaſ q̄ tanq̄z p̄ma sectant extrema:nō erit corpus vanitas.sz in suo genere.quātus extremā pulcritudinē sine vllo errore monstrabit. Tempozaliū enī speciez⁹ mīrisoz mitas ab vnitate dei hominē lapsū p carnales sensus diuerberauit.z mutabili varietate multiplicauit eius affectū. Ita facta est abundātia laboziosa.z si dici p̄t copiosa egestas.dū aliud z aliud sequitur.z nihil cū eo pmanet. Sic a tpe frumenti vini z olei sui multiplicat⁹ est.vt nō inueniat idipm id est naturā incōmutabilē et

singularē:quā secut⁹ nō erret:ꝛ assecut⁹ ñ doleat. Habebit em etiā ꝓsequentē redē ptionē corpis sui:qđ iā ñ corrūpet. Nūc ꝺo corp⁹ qđ corrūpit aggrauat aiaz.ꝛ de primit terrena habitatio sensū mltā cogi tantē:qz rapit in ordinē successionis ex trema corpoꝝ pulcritudo. Hā ideo extre ma est:qz siml nō ꝑt habere omia.sed dū alia cedūt atq; succedūt:tpaliū formaruz numeros ī vnā pulcritudinē cōplent:ꝛ ꝓ totū ñ ꝓpterea malū qz trāsit. Sic ꝛ ver sus ī suo genere pulcer est:cū quis due silla be siml dici nllo modo possint. Nec eniz secūda enūciat nisi prima transierit:atq; ita ꝙ ordinē puenit ad finē. vt cū sola vlti ma sonat:non secū sonantibꝫ superioribꝫ formā tñ ꝛ dec⁹ metri cū ꝑterit ꝓterta ꝑ ficiat. Nec iō tñ ars ipa q̄ versus fabrica tur sic tpi obnoxia est. vt pulcritudo eius ꝑ mēsuras morāz digerat:sz siml habet oia q̄bꝫ efficit versū:nō simul habētē oia sz posterioribꝫ prioza tollentē.ꝓpterea tñ pulcr:qz extrema vestigia illi⁹ pulcritu dinis oñdit:quā ꝓstāter atq; incōmuta biliter ars ipa custodit. Itaq; vt nōnulli puersi magꝫ amāt versū cū arrē ipāz q̄ cō ficit versus:qz plus se auribꝫ cū intelligē tie dederūt. Ita mlti tpalia diligūt:con ditricē vero ac moderatricē tēpoꝝ diui nā,puidentiā nō requirūt.atq; in ipa di lectione tpalium nolūt trāsire qđ amant ꝛ tam sunt absurdi:cū si quisq; in recitati one p̄clari carminis vnā aliquā sillabam solā perpetuo vellet audire.sz tales audi toꝛes carminū nō inueniunt:talibꝫ autez reꝝ estimatoribꝫ plena sūt omia.ꝓpterea qz nemo est qui nō facile nō modo totuz versū.sed etiā totū carmen possit audire totū autē ordinē seculoꝝ sentire null⁹ ho minū potest. Huc accedit q̄ carminis ñ sum⁹ partes:seculoꝝ vero partes dāna tione facti sum⁹. Illud ergo canit sub iu dicio nostro.ista peragunt de laboꝛe no stro. Nulli autē victo ludi agonistici pla cent:sed tamē cū ei⁹ dedecoꝛe decoꝛi sunt ꝛ hec em quedā mutatō veritatis est.nec ob aliud a talibꝫ phibemur spectaculis: nisi ne vmbꝛis reꝝ decepti:ab ipsis reb quaꝝ ille vmbꝛe sunt aberrem⁹. Ita vni uersitatis hui⁹ ꝺditio atq; adminístratō solis impijs animis dānatisq; nō placet sz etiā cū miseria eoꝝ mltis vel in terra vi ctricibꝫ.vl in celo sine periculo spectanti bus placz. Nihil em iustū displicet iusto Quocirca cū oīs aīa rōnalis aut peccatꝫ suis misera sit.aut recte factis beata.oīs aūt irrōnalis aut cedat potētioꝛi.aut pa reat meliozi.aut cōparet eqli.aut certan tē exerceat.aut dānato noceat.ꝛ omne coꝛ pus sue aīe seruiat quantū ꝑ ei⁹ meritis ꝛ ꝑ reꝝ ordine sinit nullū maluz est natu re vniuerse:sz sua cuiq; culpa fit malum. Poꝛro cū aīa ꝑ dei gratiā regenerata.ꝛ ī integrū restituta:ꝛ illi subdita vni a q̄ est creata.instaurato etiā coꝛpoꝛe in p̄stinaz firmitatē:nō cū mūdo possideri:sz mūdū possidere ceperit:nullū ei malū erit.quia ista infima pulcritudo tpalium vicissitu dinū.q̄ cū ipa perageba:sub ipa ꝑget:ꝛ erit vt scriptū est:celū nouū ꝛ terra noua nō in p̄te laboꝛātibꝫ animis.sz ī vniuersi tate regnātibꝫ. Oia em vestra ihc apl's. vos aūt chr̄isti.chr̄istus aūt dei.ꝛ caput mulieris vir.caput viri chr̄ist⁹.caput au tē chr̄isti de⁹. Quoniā igit vicīū aīe.ñ na tura ei⁹.sz ꝓtra naturā ei⁹ est:nihilq; aliō est q̄ peccatū ꝛ pena peccati.inde intelli gīt nullā substātiā siue essentiā malū esse. Neq; de p̄tis penisq; aīe efficit:vt vniuersitas vlla deformitate turpet. Quia rationalis substātia q̄ ab oñi peccato mūda est deo subiecta:subiectis sibi ceteris dominat. Ea vero q̄ peccauit.ibi ordinata est.vbi esse tales decet.vt deo ꝺditoꝛe atq; recto re vniuersitatꝫ.decoꝛa sint omia.ꝛ est pul critudo vniuerse creature ꝑ hec tria icul pabilis.damnatōe peccatoꝝ.exercitatio ne iustoꝝ.ꝑfectōne beatoꝝ. Quāobrē ip sa quoq; aīe medicina.q̄ diuina puiden tia.ꝛ ineffabili beneficētia gerit.gradati distincteq; pulcerrima est Distribuit em ī autoꝛitatē atq; in rōnez Autoꝛitas fidē flagitat.ꝛ rōni ꝑparat boiez. Rō ad intel lectuz cognitionēq; ꝓducit. Quāq; neq; autoꝛitatē rō penit⁹ deserat.cū cōsideraꝛ cui sit credēdū.ꝛ certe sūma est ipi⁹ iā co gnite atq; perspicue veritatis autoritas.

Sz qz in tpalia deuenimus: z eoꝝ amore ab eternis impedimur: q̃dã tpalis medicina: q̃ nõ sciẽtes sz credẽtes ad salutẽ vocat. nõ nature z excellentie: sz ipi⁹ tpis ordine prior est. Nã in quẽcũq; locũ quisq; ceciderit: ibi debet incũbere: vt resurgat. Ergo ipis carnalib⁹ formis quib⁹ detinemur vtendũ est ad eas cognoscẽdas q̃s caro nõ nũciat. Eas em̃ carnales voco q̃ p carnẽ sentiri queunt. id est p oculos. p aures. ceterosq; corpis sensus. Dis g̃ carnalib⁹ vel corpalib⁹ formis inherere amore pueros necesse est adolescẽtes ꝺ̃ oꝑpe necesse est. huic iã pcedẽte etate nõ est necesse. Quoniã igit diuĩa puidẽtia nõ solum singulis hoib⁹ q̃si priuatim. sz vniuerso generi hũano tanq̃ publice ꝓsulit. q̃d cũ singulis agat: de⁹ scit q̃ agit: atq; ipsi cuz quib⁹ agit sciũt. Quid aũt agat cũ genere humano: p hist̃oriã cõmendari voluit z pꝓphetiã. Temporaliũ aũt rex fides. siue p̃teritaꝝ. siue futuraꝝ: magis credendo q̃ intelligẽdo valet. Sz nostꝝ est ꝓsiderare: quib⁹ vel hoib⁹ vel libris credendũ sit: ad colendũ recte deũ: q̃ vna sal⁹ est. Cui⁹ rei prima disceptatio est vtrũ his poti⁹ credam⁹ q̃ ad mlt̃os deos: an his q̃ ad vnũ deũ colendũ nos vocãt. Quis dubitet eos potissimũ sequẽdos. qui ad vnũ vocant: p̃sertim cũ illi multoꝝ cultores: deꝫ vno dño cunctoꝝ: z rectore consentiãt. Et certe ab vno numer⁹ incipit. Pri⁹ ergo isti sequẽdi sunt: q̃ vnũ deum summũ solũ verꝝ deũ: z solũ colendũ esse dicũt. Si apud hos veritas nõ eluxerit tũ demũ migrandũ est. Sicut em̃ in ipsa rerꝝ natura mꝫior est autoritas vnius ad vnũ oĩa redigẽtis: nec in genere humano mlt̃itudinis vlla potẽtia est nisi ꝓsentientis. i. vnũ sentientis: ita in religione q̃ ad vnũ vocant eoꝝ maior z fide dignior esse debet autoritas. Altera ꝓsideratio est dissensionis ei⁹ q̃ de vni⁹ dei cultu inter homines orta est. Sz accepimus maiores nostros eo gradu q̃ a tpalib⁹ ad eterna cõscendiſſe. visibilia miracula (nõ em̃ aliter potuũt) secutos esse: p q̃s id actũ est: vt necessaria nõ essent posteris. Cũ em̃ eccl̃ia catholica p totũ orbẽ diffusa atq; fundata sit: nec miracula illa in nr̃a tpa durare pmissa sũt: ne anim⁹ semp visibilia q̃rerz. z eoꝝ ꝓsuetudine frigesceret gen⁹ humanũ: quoꝝ nouitate flagrauit: nec iã nobis dubiũ esse debz. his esse credendũ: q̃ cuz ea p̃dicẽt q̃ pauci assequunt: se tñ sequendos pp̃lis psuadere potuerũt. Nunc enim agit quib⁹ credendũ sit anteq̃ quisq; sit idone⁹ ineunde rõni ꝺ̃ diuinis z ꝺ̃ inuisibilib⁹ reb⁹. Nã ipi rõni purgatioris aĩe: q̃ ad pspicuã veritatẽ puenit: nullo mõ autoritas hũana ꝓponit: sz ad hãc nullũ superbia hũana pducit. Que si nõ esset: nõ essent heretici neq; scismatici. nec carne circũcisi. nec creature simulacroꝝq; cultores. Di aũt si nõ essent ante pfectionez pp̃li: q̃ pmittit: multo pigri⁹ veritas q̃reret. Dispensatio ergo tpalis z medicina diuine puidẽtie: erga illos q̃ peccato mortalitatẽ meruerũt: sic tradit. Primo vni⁹ hois cuiuslibet nascẽtis natura z eruditio cogitat. Prima hui⁹ etas infantia in nutrimẽtis corpalib⁹ agit: penit⁹ oblinscenda crescẽti. Eã puericia sequit: vnde incipum⁹ aliquid meminisse. Huic succedit adolescẽtia: cui iam ꝓpagationẽ plis natura pmittit: z patrẽ facit. Postro adolescentiã iuuent⁹ excipit. iã exercẽda muneribus publicis: z domãda sõ legib⁹. in q̃ vehemẽtior ꝓhibitio pctoꝝ: z pena peccantiũ fuiliter coercẽs: carnalib⁹ animis atrocior impetus libidinis gignit. z oĩa cõmissa ꝓgeminat. Nõ em̃ simplex peccatũ est nõ solũ malũ. sz etiã vetitũ admittere. Post labores aut̃ iuuẽtutis. senior pax nõnulla ꝓcedit. Inde vsq; ad mortẽ deterior etas. ac decolor. z morbis subiectior debilisq; producit. Nec est vita hoĩs viuentis ex corpe. z cupiditatib⁹ rerũ temꝓraliũ colligati. Hic dicit ver⁹ homo z exterior z terren⁹. etiã si obtineat eã quã vulg⁹ vocat felicitatẽ. in bene constituta terrena ciuitate. siue sub regib⁹. siue sub pncipib⁹. siue sub legibus. siue sub hiis oĩb⁹. Aliter em̃ bene ꝓstitui populus nõ potest. etiã q̃ terrena sectat. Habet q̃ppe z ipe modũ quẽdã pulcritudis sue. Huc aũt homiez quẽ veterem z exteriorem et terrenum descripsim⁹. siue in suo genere

moderatum: sine etiã seruilis iusticie modũ excedẽtẽ: nõnulli agũt totũ ab ipi⁹ vite ortu vsq; ad occasũ. Nõnulli aũt istaz vitã necessario ab illo incipiũt: sz renascũtur interius: z ceteras ei⁹ ptes suo robore spũali z incremẽtis sapiẽtie corrũpunt z necãt: z ĩ celestes leges donec post visibile mortẽ totũ instaurẽt astringũt. Iste ⁊ nou⁹ hõ z interior z celest babẽs z ipe p ortõe nõ annis sz pfectib⁹ distinctas q̃s dã spũales etates suas. Primã in vberibus vtilis historie: q̃ nutrit exẽplis. Secundã iã obliuiscẽtẽ hũana z ad diuĩa tẽdentẽ. in q̃ non autoritatis humane sinu ptinet: sz ad summã z incõmutabilẽ legẽ passib⁹ rõnis innitit. Terciã iã fidẽtiorẽ z carnalẽ appetitũ rõnis robore maritãtẽ: gaudentẽq; intrinsec⁹ in quadã dulcedine ꝓiugali cũ aĩa menti copulat: z velamento pudoris obnubit: vt iã recte viuere nõ cogat sed etiã si oĩes ꝓcedãt: peccare nõ libeat. Quartã iã idipm multo firmius ordinatiusq; facientẽ z emicantẽ ĩ viz pfectũ: atq; aptã z idoneã oĩb⁹ etiã p secutõib⁹: z mũdi hui⁹ tẽpestatib⁹ ac fluctib⁹ sustinẽdis atq; frãgẽdis. Quintam pacatã atq; ex oĩi pte trãquillã: viuẽtẽ ĩ opib⁹ z abundãtia incõmutabilis regni: sume atq; ineffabilis sapientie. Sextam oĩmode mutatõis ĩ eternã vitã: z vsq; ad totã obliuionẽ vite tẽporalis trãseuntẽ ĩ pfectã formã: q̃ facta est ad imaginẽ z similitudinẽ dei. Septima em̃ iã quies eterna est: z nullis etatib⁹ distinguẽda beatitudo ppetua. Ut em̃ finis veteris hominis mors est. sic finis noui homis vita eterna. Ille nãq; homo peccati est: iste iusticie. Sicut autẽ isti ambo nullo dubitãte ita sũt: vt vnũ eoz. i. veterem atq; terrenũ possit ĩ hac tota vita vn⁹ hõ agere. nouũ ꝙ z celestẽ nemo ĩ hac vita possit nisi cũ vetere. nã z ab ipo icipiat necesse ẽ: z vsq; ad visibilẽ mortẽ cũ illo. q̃ius eo deficiẽte: se pficiẽte pduret. sic ꝓportione vniuersum gen⁹ humanũ: cui⁹ tanq; vni⁹ hois vita est ab adã vsq; ad finẽ huius seculi: ita sõ diuĩe puidẽtie legib⁹ administrat: vt ĩ duo genera distributũ appareat. Quoz in vno est turba impioꝝ terreni hois imaginẽ ab initio seculi vsq; ad finẽ gerentiũ: in altero series ppli: vni deo dediti: sz ab adã vsq; ad iohannẽ baptistã terreni hois vitã gerẽtis fuili q̃ dã iusticia. Cui⁹ historia vet⁹ testamẽtũ vocat: q̃si terrenũ pollicẽs regnũ: q̃ tota nihil est aliud: q̃q; imago noui ppli z noui testamẽti pollicẽtis regnum celoz. Cui⁹ ppli vita interim tpalis incipit a dño adueniu in hũilitate: vsq; ad diẽ iudicij q̃m in claritate ventur⁹ est. Post qõ iudiciũ vetere hoĩe extincto: erit illa mutatio q̃ angelicã vitã pollicet. Oĩes enĩ resurgemus: sz nõ oẽs ĩmutabimur. Resurget ergo pius popul⁹ vt veterẽ hois sui relicq; as trãsformet in nouũ. Resurget aũt impius ppl's q̃ ab initio vsq; ad finẽ veterẽ hoĩez gesserit: vt in secundã mortẽ ꝑcipiet. Etatũ aũt articl'os q̃ diligẽter legũt inueniũt: nec zizania nec paleas perhorrescũt. Impi⁹ nãq; pio viuit z pcõz iusto: vt eoz cõparatione alacri⁹ donec pficiat assurgat. Quisq; aũt ppli terreni tẽporib⁹ vsq; ad illuminatõnem interioris hois meruit puenire: gen⁹ humanuz protpe adiuuit: exhibẽs ei qõ etas illa poscebat: z p pphetiã intimãs id qõ exhibere oportunũ nõ erat: q̃les patriarche ac pphete inueniunt ab his q̃ ñ puerilit'r in filiũt: sz pie diligẽterq; pertractãt diuinarũ z humanaꝝ rex: tã bonũ z tam grande secretũ. Qõ etiã tpib⁹ noui ppli a magnis z spũalib⁹ viris eccl'ie catholice alumnis video cautissime ꝓuideri: ne q̃d populariter agãt qõ nondũ esse tpis: vt cũ populo agat' itelligũt: alimẽta lactea large audis infirmioribus pluribus atq; instanter infundũt. validioribus aũt cibis cũ sapiẽtib⁹ paucis vescunt Sapientiã em̃ loquunt inter pfectos: carnalib⁹ vero z aĩalib⁹ q̃ruis nouis hoĩb⁹: adhuc tamen paruulis: nõnulla obtegũt: sz nulla mentiunt. Nõ em̃ bonoribus suis vanis ꝓsulũt: z inanibus laudib⁹: sed vtilitati eoz cũ quibus societatẽ vite hui⁹ inire meruerunt. Nec em̃ lex est diuine prouidentie: vt nemo a superioribus adiuuet ad cognoscendã z p cipiendam gratiam dei: qui non ad eandem puro affectu inferiores adiuuerit:

Ita de peccato nr̃o:qđ in hoīe peccato/re:ipa natura nostra cõmisit ꝛ gen⁹ hũa/nũ.factũ est magnum dec⁹ ornamentũq; terraꝝ:ꝛ tã decẽter diuine,puidentie,pcu ratõe administrak:vt ars ineffabilis me/dicine ipaꝝ vicioꝝ feditatẽ in nescio quã sui generis pulcritudinẽ vertat. Et qm̃ de autoritatis beneficentia quantũ in p̃/sentia satis visum est:locuti sum⁹:videa/mus quaten⁹ ratio possit,pgredi à visibi libꝫ ad inuisibilia.ꝛ a temporalibꝫ ad eter na ꝓscendens. Non em̃ frustra ꝛ inaniter intueri oportet pulcritudinẽ celi.ordinẽ sideꝝ.candorẽ lucis.dieꝝ ꝛ noctiũ vicissi tudines.lune menstrua curricula.anni q̃/drifariã temperationẽ.q̃dripartitꝫ elemẽ tis cõgruentẽ tantã vim seminũ.species numerosq; gignentiũ.ꝛ oīa in suo gene re modũ ꝑpriũ naturãq; seruãtia. In q̃ꝝ ꝓsideratõe nõ vana ꝛ peritura curiositas exercenda est.sz grad⁹ ad īmortalia ꝛ sem per pmanẽtia faciend⁹. Proximũ em̃ est attendere q̃ ista sit natura vitalis:q̃ cun/cta ista sentit:q̃ profecto quoniã vitã dat corpori:p̃stãtior eo sit necesse est. Nõ em̃ qualiscũq; moles:quãq; ista visibili luce p̃fulgeat.si vita careat magni estimanda est. Quelibet nãq; viua substãtia:cuilibꝫ nõ viue substãtie nature lege p̃ponitur. Sed qz irrationalia quoq; animãtia vi uere atq; sentire nemo ambigit.illud in animo humano p̃stantissimũ est:nõ quo sentit sensibilia:sz quo iudicat de sensibi libꝫ. Nã ꝛ vident acuti⁹ ꝛ ceteris corpis sensibꝫ acrius corpa attingũt plereq; be/stie q̃q; homies:sed iudicare de corporibꝫ nõ sentientis tantũ vite.sz etiã ratiocinã tis est:qua ille carent:nos excellim⁹. Jaꝝ vero illud videre facillimũ est:p̃stantiorẽ esse iudicantẽ:q̃q; illa res est de q̃ iudicak. Nõ solũ aũt rõnalis vita de sensibilib⁹: sed de ipis quoq; sensibꝫ iudicat. Cur in aqua remũ fractũ oporteat apparere:cũ rect⁹ sit:ꝛ cur ita p oculos sentire necesse sit. Nã ipe aspectus oculoꝝ renũciare id potest:iudicare autẽ nullo modo. Quare manifestũ est.vt sensualẽ vitam corpi.ita rationalẽ vtriq; p̃stare. Itaq; si rõnalis vita p seipam iudicat.nulla iã est natura p̃stantior. Sz qz clarꝝ est eã esse mutabi/lẽ qñ nũc perita nũc imperita inuenitur: tãto aũt meli⁹ iudicat quãto est peritior. ꝛ tanto est peritior:quãto alicui⁹ artis vl̃ disciplinevl̃ sapiẽtie particeps est.ipsius artis natura querẽda est. Neq; nũc artes intelligi volo que notak experiẽdo:sz que ratiocinando indagak. Quid em̃ pclarũ nouit.q̃ nouit ea impẽsa:que calce ꝛ are/na conficitur:tenacius lapides coherere q̃q; luto:aut qui tam eleganter edificat.vt que plura sunt:paria paribꝫ respondeãt: que aũt singula sunt mediũ locũ teneãt: Quãq; iste sensus iam sit rationi veritati qz vicinior. Sed certe querendũ est:cur nos offendat.si duabꝫ fenestris nõ sup in uicem:sed iuxta inuicem locatis vna ea/rum maior minorue sit:cum equales esse potuerint.si vero sup inuicẽ fuerint:am/beq; de medio quãuis impares:non ita offendat illa inequalitas.ꝛ cur nõ multũ curem⁹ quãto sit vna eaꝝ aut maior aut minor quia due sunt. In tribus aũt sen/sus ipe videk expetere.vt aut impares nõ sint.aut inter maximã ꝛ minimam ita sit media.vt tanto precedat minorem quan to a maiore p̃cedit. Ita em̃ primo quasi natura ipsa cõsulitur q̃d probet. Ubi po tissimũ notandũ est:quẽadmodum qđ so lum inspectũ min⁹ displicuerit:in melio/ris compatõne respuak. Ita reperik nihil esse aliud artẽ vulgarẽ:nisi rem expertaꝝ placitarũq; memoriã:vsu quodã corpis atq; operatõnis adiuncto:quo si careas iudicare de operibꝫ possis.qđ multo est excellenti⁹ quãuis operari artificiosa nõ possis. Sz cũ in oīmibꝫ artibꝫ cõuenien/tia placeat:qua vna salua et pulcra sunt oīa.ipsa vero conuenientia equalitatesq; vnitatẽq; appetat vel similitudine pari/um partiũ vel gradatione dispariũ.quis est qui summã equalitatẽ vel similitudi/nẽ in corporibꝫ inueniat:audeatq; dicere cũ diligẽter cõsiderauerit.qđlibet corp⁹ vere ac simpliciter vnũ esse:cũ oīa vel de specie in speciẽ.vel de loco in locũ trã/seundo mutenk.ꝛ paribꝫ ꝓstent sua loca obtinentibꝫ:per que in spacia diuersa di/uiduntur? Porro ipsa vera equalitas ac

silitudo:atq; ipa vera ⁊ prima vnitas nō oculis carneis neq; vllo tali sensu.sz mēte intellecta ꝓspicit. Uñ em̄ q̄liscūq; i corporib⁹ appeteret eq̄litas:aut vñ ꝓuineret lōge plurimū differre a pfecta nisi ea q̄ pfecta est mēte videret:si tñ q̄ facta nō est pfecta dicēda est? Et cū oīa q̄ sensibiliter pulcra sūt:siue natura edita:siue artibus elaborata:locis ⁊ tpib⁹ sint pulcra:vt corpus ⁊ corpis motus.illa eq̄litas ⁊ vnitas mēti tantūmodo cognita:fm quā de corporea pulcritudie sensu internūcio iudicāt:nec loco tumida est:nec instabil' tpe. Nō em̄ recte dici p̄t:fm eā iudicari rotū dū cantū:⁊ nō fm eā rotūdū vasculū:aut fm eā rotundū vasculū:⁊ nō fm eā rotundū denariū. Sil'r in tpib⁹ atq; in motib⁹ corpor:ridicule dicit:fm eā iudicari eq̄les annos:⁊ ñ fm eā eq̄les mēses:aut fm eā eq̄les mēses:⁊ nō fm eā equales dies. Sz siue p hec spacia:siue p horas:siue p breuiora momēta:ꝙuenienter moueat aliq̄d:eadē vna ⁊ incōmutabili eq̄litate iudicat. Nō si minora ⁊ maiora spacia figurā atq; motionū fm eandē legē parilitat? vl' silitudīs vl' ogruētie iudicant.ipa lex maior est his oīb⁹:sz potētia. Ceteq; spacio.aut loci.aut tpis.nec maior nec mior q̄ si maior esset nō fm totā iudicaremus minora.si aūt minor esset:non fm eā iudicarem⁹ maiora. Hūc vo cū fm totā q̄dratura legē iudicet.⁊ foꝛ q̄dratū:⁊ lapis q̄drat⁹:⁊ tabella:⁊ gēma q̄drata:rurs⁹ fm totā eq̄litat? legē iudicēt ꝓuenire sibi motus pedū currētis formice:⁊ fm eā gradient? elephātis.q̄s eā dubitet locoꝝ interuallis ac tēpoꝝ:nec maiorē esse:nec minorē:cū potētia supet oīa? Dec aūt lex oīm artiū cū sit omino incōmutabilis:mens vo būana cui talē legē videre ꝓcessuz est. mutabilitatē pati possit erroꝛis.sat? apparet sup̄ mentē nr̄az esse legē:q̄ vitas dr. Hec iā illud ambigendū est incōmutabilē naturā q̄ sup̄ rōnalē aīam sit deū esse:⁊ ibi esse primā vitā:⁊ primā essentiā:vbi ē pma sapiētia. Hā hec est illa incōmutabilis vitas q̄ lex oīm artiū recte dicit.⁊ ars omipotentis artific?. Itaq; cū se aīa sentiat.nec corporū speciē motūq; iudicare fm se ipaz:simil' oꝛtet agnoscat p̄stare suā naturā ei nature ō q̄ iudicat.p̄stare aūt sibi eā naturā fm quā iudicat.⁊ ō q̄ iudicare nullo modo p̄t. Possū ei dicere q̄re sil'ia sibi ex vtraq; pte rūdere mēbra cuiusq; corpis debeāt.qz sūma eq̄litate delectoꝛ: quā nō oculis corpis sz mētis contueoꝛ. Quapꝛopter tanto meliora esse iudico q̄ oculis cerno.q̄to p sui natura viciniora sunt his que aīo intelligo. Quare aūt illa ita sint.null⁹ p̄t dicere. Nec ita debere el se quisq; sobꝛie dixerit.q̄si possint esse nō ita. Quare aūt nobis placeāt.⁊ cur ea q̄ñ meli⁹ sapim⁹.vehemētissime diligamus. ne id quidē quisq; si ita rite intelligit dicere audebit. Ut em̄ nos ⁊ oēs aīe rōnales fm veritatē ō inferioꝛib⁹ recte iudicam⁹ sic de nobis q̄ñ eidē coheremus.sola ipa veritas iudicat. De ipsa vo nec pater.nō em̄ minoꝛ est q̄z ipe.⁊ ideo que pater iudicat per ipam iudicat. Omnia em̄ q̄ appetunt vnitatē hanc habent regulā vel foꝛmā vel exemplū vel si quo alio verbo dici se sinit.quoniā solā ei⁹ similitudinē a q̄ esse accepit impleuit.si tñ accepit nō incōgrue dicit p ea significatōe qua filius appellatur.quia nō de seipso est.sz ō primo summoq; principio qui pater dicit.ex q̄ oīs paternitas i celo ⁊ i terra nominat. Pater ergo nō iudicat quenq;.sz oīne iudiciū dedit filio.⁊ spūalis homo iudicat oīa.ipe aut̄ a nemine iudicat.i.a nullo boīe.sed a sola ipsa lege fm quā iudicat oīa.quoniā ⁊ illud verissime dictū est. Oꝛtet nos oēs exhiberi ante tribunal ch̄risti. Omnia ergo iudicat.qz super oīa est q̄ñ cū deo est. Cū illo aūt est.q̄ñ purissime intelligit.⁊ tota charitate q̄ intelligit diligit. Ita etiā q̄z tum p̄t.lex ipsa etiā ipe fit fm quā iudicat oīa.⁊ ō q̄ iudicare null⁹ p̄t. Sicut i ist? tpalib⁹ legib⁹. quanq; ō his boīes iudicēt cū eas instituūt.tñ cū fuerint instituꝛe atq; firmate. nō licebit iudici de ipis iudicare.sed fm ipas. Cōditoꝛ tñ legū tpalium si vir bonus est ⁊ sapiēs.illā ipaz ꝓsulit eternā.ō qua nulli anime iudicare datū est.vt fm eius incōmutabiles regulas.quid sit pro tempoꝛe iubendū vetādumq; discernat:

Eternã igit legẽ mũdis animis fas est cognoscere: iudicare aũt ñ fas est. Hoc aũt interest qđ ad cognoscẽdũ sat̃ est vt videam⁹ ita esse aliq̃d vl̃ nõ ita. Ad iudicãdũ ꝙo addim⁹ aliq̃d q̃ significem⁹ posse esse ꝛ aliter. velut cũ dicim⁹. ita esse debz: aut ita esse debuit: aut ita esse debebit. vt ĩ suis opib⁹ artifices faciãt. Sz mltis finis est hũana delectatio: nec volũt tendere ad suꝑiora vt iudicẽt: cur ista visibilia placeant. Itaq̃ si queraz ab artifice vno arcu ꝓstructo: cur alterꝫ parẽ ꝓtra in alterã partẽ moliat. rñdebit credo vt paria parib⁹ edificiũ mẽbra rñdeant. Porro si pergã q̃rere idipm cur eligat: dicet ħ decere: ħ esse pulcrꝫ: ħ delectare cernẽtes. Nihil audebit ampli⁹. Inclinat⁹ em̃ recũbit oculis. ꝛ vnde pendeat ñ intelligit. At ego viruz intrinsec⁹ oculatũ ꝛ inuisibiliter videntẽ: nõ desinã cõmonere: cur ista placeant: vt iudex esse audeat ipi⁹ delectatõis hũane. Ita em̃ supferꝛ illi: nec ab ea tenet: dũ nõ ꝼm ipaz sz ipaz iudicat. Et pri⁹ q̃raz vtꝫ ideo pulcra sint: qz delectãt. an ideo delectent: qz pulcra sũt. Nic mihi sine dubitatõe rñdebit: ideo delectare quia pulcra sũt. Querã g̃ deinceps q̃re sint pulcra. Et si titubabit: subiũciã vtꝫ ideo: qz sil̃es sibi ꝓtes sũt. ꝛ aliq̃ copulatõe ad vnã ꝙuenientiã redigunt. Qđ cum ita esse cõperit: interrogabo. vtꝫ hanc ipaz vnitatem quã ꝙuincunt appetere sũme impleãt an lõge infra iaceãt. ꝛ eã qđãmodo mẽtiant. Qđ si ita est (nã q̃s nõ admonit⁹ videat: neq̃ vllã speciẽ: neq̃ vllũ oĩno esse corpus: qđ nõ habeat vnitatis q̃lecũq̃ vestigiũ: neq̃ q̃ tenuis pulcerrimũ corp⁹ cũ interuallis locoꝝ necessario aliud alibi habeat: posse assecq̃ eã quã sequit vnitatẽ) q̃re si ħ ita est flagitabo vt rñdeat. vbi videat ipe vnitatẽ hãc: aut vnde videat. quaz si nõ videret vñ cognosceret ꝛ qđ imitaret corpoꝝ species ꝛ qđ implere ñ posset. Hũc vero cũ dicit corporib⁹. vos quidez nisi aliq̃ vnitas ꝓtineret: nihil esset̃. ꝛ rursus si vos esset̃ ipa vnitas: corpa nõ essetis. recte illi dicit. Tñ nosti illã vnitatez: ꝼm quã iudicas corpa: quaz nisi videres iudicare nõ posses q̃ eã nõ impleant. Si aũt his corporeis oculis eã videres. non vere diceres: quãq̃ ei⁹ vestigio teneant. lõge tñ ab eo distare. Nã istis oculis corporeis ñ nisi corpalia vides. Dẽte igit eã videm⁹. Sed vbi videm⁹? Si ħ loco esset vbi corp⁹ nostꝫ est nõ eã videret q̃ ħ modo in oriẽte ỗ corpib⁹ iudicat. Non g̃ ista ꝓtinet loco: ꝛ tñ adest vbicũq̃ iudicanti: nusq̃ est p spacia locoꝝ: ꝛ p potẽtiam nusq̃ nõ est. Q, si eã corpa mentiunt. nõ est credẽdũ mentiẽtib⁹: ne incidam⁹ ĩ vanitates vanitatũ: sz querẽdũ port⁹ cũ iõ mentiant qz eã vident oñdere oculis carneis: cũ illa mẽte pura videat. vtꝫ in tantũ mentiant inq̃ntũ ei sil̃ia sunt: an inq̃ntũ eã nõ assequunt. Nã si assequrent: qđ imitant implerẽt. Si autẽ implerẽt omnino essent sil̃ia. Si omnino essent sil̃ia: nihil inter illã naturã ꝛ istã interesset. Q, si ita esset nõ eã mentirent. Id em̃ essent qđ illa est. Nec tñ mentiunt diligenti⁹ ꝓsideratibus. Quia ille mẽtit: q̃ vult videri id qđ nõ est. Qui aũt nõ volens aliud putat q̃ est: nõ mentit: sz fallit tñ. Nã ita discernit mentiẽs a fallente. q̃ ineſt oĩ mentienti volũtas fallẽdi. etiã si nõ ei credat. fallens aũt esse nõ ꝑt q̃ nõ fallit. Ergo corporea species. qz nullã voluntatẽ habet nõ mẽtit. si vero etiã nõ putet esse qđ nõ est nec fallit Sz ne ipi quidẽ oculi fallũt. nõ em̃ renũciare possunt aĩo nisi affectõez suam Q, si nõ solũ ipi sz oẽs corpis sensus ita nunciãt vt afficiunt. q̃d ab eis ampli⁹ exigere debeamus ignoro. Tolle itaq̃ vanitates: ꝛ nulla erit vanitas. Si q̃s remuz frãgi ĩ aq̃ opinat: ꝛ cũ inde auferꝛ integrari. nõ malũ habet internunciũ. sz mal⁹ est iudex. Nã ille ꝑ sua natura nõ potuit aliter in aq̃ sentire: nec aliter debuit. Si em̃ aliud est aer. aliud aq̃. iustũ est vt aliter in aere aliter in aq̃ sentiat. Quare oculus recte videt. Ad ħ em̃ fact⁹ est: vt tm̃ videat sz anim⁹ puerse iudicat. cũ ad ꝓtẽplandã summã pulcritudinẽ mẽs nõ ocul⁹ fact⁹ est. Ille aũt vult mentẽ cõuertere ad corpoza. oculos ad deũ. Querit em̃ intellige re carnalia. ꝛ videre spũalia qđ fieri non ꝑt. Quare ista puersitas corrigẽda est. qz nisi fecerit qđ suꝛsũ ẽ deoꝛsũ. ꝛ qđ deoꝛsũ

est surſũ.regno celoꝝ aptꝰ nõ erit. Non ḡ
ſũma ḡramꝰ ĩ infimis:nec ipis ifimis in/
beream⁹. Judicem⁹ ea:ne cũ ipis iudice
mur.i.tm̃ eis tribuam⁹ q̃tũ ſpecies mere
tur extrema:ne cũ in nouiſſimis ꝑma q̃ri
mꝰ:a ꝑmis inter nouiſſima numeremur.
Qõ nihil ipis nouiſſimis obeſt.ſz nobiſ
plurimũ. Hec iõ diuĩe puidẽtie admini/
ſtratio minꝰ decora ſit:qz ꝛ iniuſti iuſte.ꝛ
fedi pulcre ordinanť. Et ſi ꝓpterea nos
fallit reꝝ viſibiliũ pulcritudo.qz vnitate
ꝓtineť ꝛ ñ implet vnitatẽ intelligamus ſi
poſſum⁹ ñ ex eo qõ ẽ nos falli:ſz ex eo qõ
nõ eſt. Oĩe q̃ppe corꝰ veꝝ corꝰ eſt.ſz
falſa vnitas. Nõ em̃ ſũme vnũ ẽ.aut intã
tũ id imitať vt ipleat.ꝛ tm̃ nec corꝰ ipm
eſſet:niſi vtcũq; vnũ eſſet. Porro vtcũq;
vnũ eſſe ñ poſſet niſi ab eo qõ ſũme vnuz
eſt id hr̃et. O aĩe peruicaces date mihi q̃
videat ſine vlla imaginatõe viſoꝝ carna
liũ. Date mihi q̃ videat oĩs vniꝰ ꝓncipi/
uz nõ eſſe niſi vnũ ſolũ a q̃ ſit oĩe vnũ:ſi
ue illud ipleat:ſiue nõ ipleat. Qui videat
date:nõ q̃ litiget:nõ q̃ videri velit ſe vide
re qõ ñ videt. Date q̃ reſiſtat ſenſibꝫ car/
nis ꝛ plagꝫ quibꝫ ꝓ illos ĩ aĩa vapulauit.
Qui r̃ſiſtat ꝓſuetudini boĩm:reſiſtat lau
dibꝫ boĩm:q̃ cõpungať ĩ cubili ſuo.q̃ re/
ſculpat ſuũ ſpũm:q̃ ñ foris diligat vani/
tates:ꝛ q̃rat mẽdacia:q̃ iã ſibi nouerit di
cere. Si vna roma eſt:quã circa tiberim
neſcio q̃s romulꝰ dr ꝓdidiſſe:falſa eſt iſta
quã cogitãs fingo:non em̃ eſt ipa.nec ibi
ſũ modo. Nã q̃d ibi agať modo vtiq; ſci
rẽ. Si vnꝰ eſt ſol:falſꝰ eſt iſte quẽ cogitãs
fingo. Nã ille curricula ſua certis locis ꝛ
tpibꝫ pagit. Iſtũ vero ego vbi volo ꝛ q̃n
volo ꝓſtituo. Si vnꝰ eſt ille amicꝰ meuſ:
falſꝰ eſt iſte quẽ cogitãs fingo. Nã ille vbi
ſit neſcio:iſte ibi fingiť vbi volo. Ego ipe
certe vnꝰ ſũ:ꝛ h̃ loco eẽ ſentio corꝰ meũ.
ꝛ tm̃ figmẽto cogitatoĩs pgo q̃libet:ꝛ lo/
q̃r cũ q̃libet.falſa ſũt hec:nec quiſq; intel
ligit falſa. Nõ ḡ intelligo cũ iſta ꝓtẽploꝝ ꝛ
iſtꝫ credo:qz veꝝ eſſe oꝑtet q̃ intellectu cõ
tẽploꝝ. Hunq̃d forte ſũt iſta q̃ fantaſma/
ta dici ſolẽt. Un̄ ḡ impleta eſt aĩa mea il/
luſionibꝫ. Ubi eſt veꝝ qõ mẽte cõſpicit?
Ita cogitanti iã dici ꝑt. Illa lux ꝥa eſt q̃
hec ñ eſſe ꝥa cognoſcꝫ. Per hãc illõ vnũ
vides:q̃ iudicãs vnũ eſſe q̃cq̃d aliud vi/
des.nec tm̃ h̃ eſſe qõ illud ẽ:q̃cq̃d mutabi
le vides. Qõ ſi hec intueri palpitat men
tis aſpectꝰ:q̃eſcite:nolite certare:niſi cuz
ꝓſuetudie coꝛpoꝝ Ipam vincite:ꝛ victa
erũt oĩa. Unũ certe ḡramꝰ:q̃ ſimplicius
nihil ẽ. Ergo in ſimplicitate coꝛdis ḡra/
mꝰ illũ. Agite ociuz inq̃t:ꝛ agnoſcetis qz
ego ſum dñs.ꝛ etiã.vacate ꝛ videte q̃m̃
ego ſũ deꝰ.nõ ociũ deſidie:ſz ociũ cogita
tionis:vt a locꝫ ꝛ tpibꝫ vacetꝫ. Nec eĩ fan
taſmata tumoꝛis ꝛ volubilitatꝫ:ꝓſtantez
vnitatẽ videre nõ ſinũt. Loca offerũt qõ
amemꝰ:tpa ſurripiũt qõ amamꝰ:ꝛ relin
quũt in aĩa turbas fantaſmatũ q̃bꝫ ĩ aliõ
atq; aliud cupiditas incitet. Ita fit inq̃e
tus ꝛ erũnoſus animꝰ fruſtra tenere a q̃/
bus teneť exoptãs. Uocať ḡ ad ocium.i.
vt iſta nõ diligat:q̃ diligi ſine laboꝛe non
pñt. Sic em̃ eis dñabiť.ſic nõ tenebiť:ſz
tenebit. Jugũ em̃ meũ inq̃t leue eſt. huic
iugo q̃ ſubiectꝰ eſt:ſubiecta habet cetera
Nõ ḡ laboꝛabit:non em̃ reſiſtit qõ ſubie
ctũ eſt. Sz miſeri amici hui⁹ mũdi:cuiuſ
dñi erũt ſi filiũ dei eſſe noluerint:q̃m̃ de/
dit eis ptãtez filios dei fieri? Amici ḡ hu/
ius mũdi tã timẽt ab eiꝰ amplexibꝫ sepa/
ri:vt nihil eis ſit laboꝛioſi⁹ q̃z ñ laboꝛare:
Sz cui ſaltẽ illud manifeſtũ ẽ falſitatẽ eſ
ſe:q̃ id putať eſſe qõ nõ ẽ.intelligit eã eſſe
veritatẽ q̃ oñdit id qõ ẽ. At ſi coꝛpa intm̃
fallũt inq̃tũ nõ implẽt illud vnũ qõ con
uincunť imitari:a q̃ ꝓncipio vnũ ẽ q̃cq̃d
eſt.ad cuiꝰ ſimilitudinẽ q̃cq̃d nitiť natu/
raliter appꝛobamꝰ:qz naturaliť ipꝛoba/
mꝰ q̃cq̃d ab vnitate diſcedit.atq; ĩ eiꝰ diſ
ſimilitudinẽ tendit:dať itelligi eſſe aliq̃d
qõ illiꝰ vniꝰ ſoliꝰ:a q̃ ꝓncipio vnũ eſt q̃/
q̃d aliq̃ modo vnũ eſt:ita ſiť vt h̃ oĩno
ipleat ac ſit idipm̃.ꝛ h̃ eſt veritas.ꝛ ẏbũ
ĩ ꝓncipio:ꝛ ẏbũ deꝰ apud deũ. Si eĩ fal/
ſitas ex his ẽ q̃ imitanť vnũ:nõ inq̃tũ id
imitanť:ſz inq̃tũ adimplere non pñt:illa
eſt veritas q̃ adimplere potuit.ꝛ id eẽ qõ
ẽ illud. Ipa ẽ q̃ illud oñdit ſicut ẽ. Un̄ et
verbũ eiꝰ:ꝛ lux eiꝰ rectiſſime dicit. Cete/
ra illiꝰ vniꝰ ſiliꝫ dici poſſũt inq̃tũ ſũt:in
tantũ ei ꝛ ꝥa ſũt.hec aũt ipa eiꝰ ſiliꝫtudo.

ꝛ lō ꝟitas. Ut em̄ veritate sūt ꝟa: q̄ vera sūt. ita sil'itudine sil'ia sunt quecūq; sil'ia sūt. Ut g̈ veritas forma veroꝝ est. ita sil'itudo forma similiū ē. Quappter qm̄ ꝟa intm̄ vera sūt: inq̄tū sūt. intm̄ aūt sūt in/q̄tū ꝓncipalis vni⁹ sil'ia sūt. ea forma est oiz q̄ sūt. q̄ est sūma sil'itudo ꝓncipiū. ꝛ veritas ē. qz sine vlla dissil'itudine ē Uñ falsitas oꝛik. nō reb⁹ ipis fallētib⁹. q̄ nihil aliud oñdūt sentiēti q̄ speciē suā: quā ꝑ sue pulcritudis acceperūt g̈du. neq; ipis sen sib⁹ fallētib⁹. q̄ ꝑ natura sui corpis affecti ñ aliud q̄ suas affectōes ꝑsidēti aīo nūci ant. sz pēta aīas fallūt cū vez q̄rūt relicta ꝛ neglecta veritate. Hā qm̄ opa magꝭ q̄ artificē atq; ipam artē dilexerūt. ꝟ erroꝛe puniunt. vt ī opib⁹ artificē artēq; ꝓq̄rāt. ꝛ cū iuenire nequerint (de⁹ ei ñ corpalib⁹ sensib⁹ subiacz: sz ipi mēti supeminet) ipa opa existiment esse ꝛ artē ꝛ artificē. Hinc oꝛik oīs ipietas. nō modo peccātiū. sz eti am dānatoꝝ ꝑ pēnis suis. Hō ei tm̄ scru tari creaturā ꝫ ꝓceptū dei. sz ea frui poti⁹ q̄ ipa lege ꝛ veritate volūt. qō ꝓmi hoīs pctm̄ dēphendik. male vtētis libero arbi trio. sz ꝟ q̄z in ipa dānatōe addūt. vt non modo diligāt. sz etiā seruiāt creature po/ti⁹ q̄ creatoꝛi. ꝛ eā colāt ꝑ ptes ei⁹. a sum mis vsq; ad ima veniētes. Sz aliq̄ se ī ꝟ tenēt. vt ꝑ sūmo deo aīaz colāt. ꝛ primaz intellectualē creaturaz. quā ꝑ veritatē p̄ fabꝛicauit. ad ipaz veritatē semꝑ intuēdā ꝛ sꝑ ipaz. qz oīmodo ei simillima est. Deinde veniunt ad vitā genitalē: ꝑ quā crea turā: visibilia ꝛ tpalia gignētia: de⁹ eter/n⁹ ꝛ incōmutabil' opat. Hinc ad aīalia. ꝛ inde ad ipa corpa colēda dilabunt. ꝛ ī his ꝓmo eligūt pulcrioꝛa: ī q̄b⁹ celestia maxi/me excellūt. Ergo ī ꝓmis solis corp⁹ oc currit. ꝛ ī eo nōnulli remanēt aliq̄ ꝛ lune splendoꝛē religione dignū putāt. Est em̄ nob⁹ vt phibeꝭ ꝓpinq̄oꝛ: vñ viciniorē spe ciē hꝛe sentik. Alīj etiā ceteroꝝ sidez corꝑ/ꝛa adiungūt. ꝛ totū celū cū stellis suis Alīj celo ethereo copulāt aerē. ꝛ istis du obꝫ supioꝛib⁹ elemētis corꝑeis subīciūt aīas suas. Sz int̄ hos ūlli sibi vident̄ re/ligiosissimi: q̄ vniuersam sim̄ creaturā. i. mūdū totū cū oīb⁹ q̄ ī eo sunt. ꝛ vitā q̄ spi rak ꝛ aīak: quā q̄dā corꝑoreā: q̄dā icoꝛꝑo reā esse crediderūt. ꝟ g̈ totū sim̄ vnū deū magnū esse arbitrant̄: cui⁹ ꝑtes sint cete/ri. Hō ei vniuerse creature auctoꝛē ꝓdito rēq; nouerūt. Inde ī simulacra p̄cipitāt ꝛ ab opib⁹ dei vsq; ī opa sua demergūt q̄ tm̄ adhuc visibilia sūt. Est em̄ ali⁹ deteri/oꝛ ꝛ inferioꝛ cult⁹ simulacroꝝ: q̄ fātasma ta sua colūt: ꝛ q̄cq̄d aīo errante cū supbia vl' tumoꝛe cogitādo imaginati fuerint re ligionis noīe obseruāt: donec fiat in aīa: nihil oīmino colēdū esse: ꝛ errare hoīes q̄ superstitōe se inuoluūt: ꝛ misera se implicāt fuitute. sz frustra ꝟ sentiūt: nō eiz efficiūt vt nō fuiāt. remanēt q̄ppe ipsa vicia q̄b⁹ vt illa colēda opinarent̄ attracti sūt Ser uiūt enī cupiditati triplici vl' voluptat⁹. vl' excellētie. vl' spectaculi. Nego esse quē q̄ istoꝝ q̄ nihil colēdū existimāt: q̄ ñ aut carnalib⁹ gaudīs subdit⁹ sit. aut poten/tiā vanā foueat. aut aliq̄ spectaculo dele/ctet⁹ insaniat. Ita nesciētes diligūt tpa/lia: vt inde beatitudinē expectēt. His āt reb⁹ quib⁹ quisq; beatus vult effici: fuiat necesse est: velit nolit. Hā quocūq; duxe/rint sequik. ꝛ q̄sq; ea visus fuerit auferre posse metuik. Pñt aūt auferre ista ꝛ scin/tilla ignis ꝛ aliq̄ pua bestiola. Postremo vt omittaz innumerabiles aduersitates: tps ipm auferat necesse ē oīa trāseuntia. Itaq; cū oīa tpalia mūdus iste ꝓcludat: oīb⁹ mūdi ptib⁹ seruiūt: q̄ ꝓpterea putāt nihil colēdū esse ne seruiāt. Uerūtn̄ quā/q̄ ī hac rez extremitate miseri iaceāt. vt vicia sua sibi dñari patiāt vel libidie vel supbia vel curiositate dānati. vel duob⁹ hoꝝ. vl' oīb⁹ q̄ diu sūt ī ꝟ stadio vite hu/mane: licz eis ꝓgredi ꝛ vincere: si pri⁹ cre dant qō intelligere nōdū valēt. ꝛ nō dili/gāt mūdū: q̄m om̄e qō ī mūdo ē: sic diui/nit⁹ dictū ē ꝓcupiscētia carnis ē: ꝛ ꝓcupi scētia oculoꝝ: ꝛ ābitio seculi. Hoc modo tria illa sunt notata. Hā ꝓcupiscētia car/nis voluptat⁹ ifime amatoꝛes significat. ꝓcupiscētia oculoꝝ curioso⁹. ābitio sec'li supbos. Triplex etiā tēptatio ī hoīe q̄m ꝟitas ipa suscepit: cauenda mōstrata est. Dic inq̄t tēptatoꝛ lapidib⁹ istis vt panes fiāt. At ille vn⁹ ꝛ sol⁹ mgr. Nō ī solo panꝭ

viuit hō:sz ī oīi ꝟbo dei. Ita cīm domi/
tā docuit esse optere cupiditatē voluptā/
tis:vt nec fami cedēdū sit. Sz forte dña/
tionis tpalis fastu decipi poterat:q̄ car/
nis voluptate ñ potuit.oīa ḡ regna mōi
mōstrata sūt ei:z dictū ē. Oīa tibi dabo:
si pstrat⁹ adozaueꝛs me. Cui rñsuz ē. Dñz
deū tuū adozabis:z illi soli seruies. Ita cal
cata ē superbia. Sbiecta ē aūt extrema cu
riositatis illecebza. Hō em vt se ō fastigio
tēpli ꝓcipitaret vzgebat:nisi cā tm aliq̄d
expiendi. Sz neq̄ ꝟ vicit⁹ ē:z iō sic rñdit
vt intelligerem⁹ nō op⁹ esse ad cognoscē
dū deū:tēptatōib⁹ visibiliū diuina explo
rare moliētib⁹. Non tēptabis inq̄t dñm
deū tuū. Quāobzē q̄sq̄s int⁹ ꝟbo dei pa
scit ñ q̄rit ī ista heremo voluptatē:q̄ vni
deo tm sbiect⁹ ē ñ q̄rit ī mōte.i.ī terrena
elatōe iactātiā. Quisq̄s eterno spectacu/
lo incōmutabiliꝫ veritatis adheresc it.nō p
fastigiū hui⁹ cozpis.i.p hos oc'los ꝓcipi
tat:vt tpalia z īferioza cogīscat Quid igit
restat vñ ñ possit aīa recozdari ꝑmā pul/
critudinē quā reliq̄t:qñ ō ipis suis vicīs
ꝑt. Ita em sapiētia dei ptēdit vsq̄ ī finē
foztē. Ita p hāc sūm⁹ ille artifex opa sua
ī vnū finē decozis ozdiata ꝓtexuit. Ita
illa bonitas a sūmo vsq̄ ad extremū nllī
pulcritudini q̄ ab ipo solo esse possz inui/
det.vt nemo ab ipa ꝟitate deꝟciat:q̄ ñ ex
cipiat ab aliq̄ effigie ꝟitatis. Quere in coz
poris voluptate q̄d teneat:nihil aliō īue
nies q̄ cōueniētiā. Hā si resistētia pariūt
dolozē:ꝓueniētia pariunt voluptatē. Re
cognosce ḡ q̄ sit sūma ꝓueniētia. Noli fo/
ras ire.ī teipz redi ī interioze hoīe habitat
ꝟitas.z si tuā naturā mutabilē īueneris
trāscēde z teipz. Sz memēto cū te trāscē
dere:ratiocinātē aīaz te trāscēdere. Illuc
ḡtēde:vñ ipz lumē rōnis accēdit Quo ei
ꝓuenit oīs bon⁹ rōcinator:nisi ad ꝟitatē
Cū ad seipam ꝟitas ñ vtiq̄ ratiocinādo
ꝓueniat:sz q̄ rōcinātes appetūt ipa sit.
vide ibi ꝓueniētiā q̄ supioz esse ñ possit:z
ipe ꝓueni cū ea. Cōfitere te ñ esse q̄ ipsa
ē. Si q̄dē seipa ñ q̄rit:tu aūt ad ipaz q̄rē/
do veniſti:ñ locoꝝ spacio:sz mētis affectu
vt ipe īterioz hō cū suo īhabitatoze ñ infi
ma z carnali:sz sūma z spūali voluptate
ꝓueniat. Aut si ñ cernis q̄ dico:z an vera
sint dubitas:cerne saltē vtꝝ te ō his du/
bitare ñ dubites.z si certū ē te eē dubitā/
tē:q̄re vñ sit certū. Hō illic tibi oīno soliꝫ
hui⁹ mūdi lumē occurret:sz lumē veꝝ q̄ō
illūinat oēm hoīez veniētē in hūc mūdū
Nō his ocul' videri ñ pt:nec ill'q̄b fātaꝫ
mata cogitank:p eosdē oc'los aīe īpacta:
sz ill'q̄b ipis fātasmatib⁹ ōz. Hō estꝫ vos
q̄ō ego q̄ro:neq̄ illud estꝫ:vñ ego vos oz
dino:z q̄ō mihi int vos feduz occurrerit
īmpbo:q̄ō pulcꝝ appbo. Cū pulcri⁹ sit
illō vñ īmpbo z appbo q̄rē ꝫ ipm magiꝫ
appbo.z ñ solū vob:sz ill'q̄ oīb⁹ cozpib⁹.vñ
vos hausi añpono. Deinde regulā ipam
quā vides:ꝓcipe ꝫ mō. Oīs q̄ se dubitā/
tē itelligit:veꝝ itelligit.z ō hac re quā in
telligit cert⁹ ē. De ꝟo igit cert⁹ ē. Oīs igi
tur q̄ vtꝝ sit veritaꝫ dubitat ī seipo hz ve
rū vñ ñ dubitet:nec vllū veꝝ nisi verita/
te veꝝ ē. Hō itaq̄ optet eū ō veritate du
bitare:q̄ potuit vndecūq̄ dubitare Ubi
vidēt hec:ibi est lumē sine spacio locoꝝ z
tēpoꝝ.z sine vllo spacioꝝ taliū fātasmate
Rūq̄d ista ex aliq̄ pte cozrūpi pñt.etiā si
oīs rōcinator ītereat.aut poti⁹ apud car
nales īferos veteraſcat: Hō ei rōcinatio
talia facit:sz īuenit. Ergo añq̄ īueniank ī
se manēt:z cū īueniunk:nos īnouāt. Ita
renascit īterioz hō:z exterioz cozrūpit de
die ī diē. Sz īterioz exterioꝛē ꝛspicit.z in
sua cōparatōe fedū videt.in ꝓpzio tm ge
nere pulcꝝ z cozpoꝝ ꝓueniētia letantē:z
cozrūpentē q̄ō ī bonū suū ꝓuertit:alimē/
ta.s.carnis q̄ tm cozrupta.ī.amittētia foz
mā suā:ī mēbzoꝝ istoꝝ fabzicā migrāt.z
cozrupta reficiūt. Jn aliā fozmā p ꝓueni
entiā trāseūtia:z p vitalē motū dīndicāt
q̄āmodo vt ex eis ī structurā hui⁹ visi/
bil' pulcri q̄ apta sūt assumank:ñ apta ve
ro p ꝓgruos meat⁹ eīciank. Quoꝝ aliud
fetulētissimū reddit terre:ad aliaſ fozmaſ
assumēdas:aliō p totū cozp⁹ exalat:aliud
toti⁹ aīalis latētes nūeros accipit z īcbo
at ī plē.z sine ꝓueniētia duoꝝ cozpoꝝ:si/
ue tali aliq̄ fātasmate cōmotū:p genitaleſ
vias ab ipo vertice defluit ī ifima volu/
ptate. Jā vero in mre p certos nūeros tē
poꝝ ī locoꝝ numeꝝ coaptat.vt suas regi

ones q̄cq̄ mēbra occupēt: z si modū para
litatē ꝺuauerit: luce coloris adiūcta nascīt
corp⁹ qđ formosū vocāt. z a suis dilecto/
ribꝰ amāt acerrime: ñ tñ i eo pl⁹ placz for
ma q̄ mouet: q̄ vita q̄ mouet. Hā illđ aīal
si nos amet allicit violēti⁹. si oderit āt suc
cēsem⁹ z ferre ñ possum⁹. etiā si formā ip/
sā p̄beat fruēti. Hoc totū ē voluptatē re/
gnū: z ima pulcritudo: subiacet eī corru/
ptioni. Qđ si ñ eēt: sūma putarēt. Sz ad
est diuīa ꝓuidētia q̄ hāc oñdat z nō malā
ꝓpt tā māifesta vestigia ꝓmoz numero/
rū. i q̄bꝰ sapiētie dei ñ ē numer⁹ z extremā
tñ esse: miscens ei dolores z morbos z di
storsiones membroz: z tenebras coloris: z
aīoz simultates ac dissensiones: vt ex his
āmoneamur incōmutabile aliq̄d esse q̄rē
dū. z ꝺ facit p̄fima ministeria eoz q̄bꝰ id
agere voluptatē: q̄s extermiatores z an
gelos iracūdie diuīe scripture noīant. q̄s
uis ipi nesciāt q̄d ꝺ se agāt boni. Dis si/
miles sūt boies q̄ gaudēt miserijs aliēis
z ris⁹ sibi z ludicra spectacla exhibēt vel
exhiberi volūt euersionibꝰ z erroribꝰ alio
rū: atq̄ ita in his oībꝰ boni āmonent z ex
ercēt z vincūt: z triūphāt: z regnāt. Da/
li ꝙo decipiūt. cruciant. vincunt. dānant
z fruūt. nō vni oīm sūmo dño. sz vltimis
fruis illꝰ videlicz angel⁹: q̄ doloribꝰ z mise
rijs dānatoz pascūt. z p ista malivolētia
bonoz liberatōne torq̄nt. Ita ordinant
oīes officijs z finibꝰ suis i pulcritudinē
vniuersitatē: vt qđ horrem⁹ i pte: si cū to
to ꝓsiderem⁹ plurimū placeat. Oz nec in
edificio iudicādo vnū tm̄ angulū ꝓside/
rare debem⁹ n⁹ i hoīe pulcro solos capil
los: nec i bñ ꝓmūciāte solū digitoz motū
nec i lune cursu aliq̄s tridui tm̄ figuras.
Ista eī q̄ ꝓpterea sūt ifima: qz ptibꝰ imp/
fectē tota pfecta sūt. sine i statu. sine i mo
tu pulcra fētiant: tota ꝓsiderāda sūt. si re/
cte volum⁹ iudicare. Uex enī nostr⁹ iudi
ciū. sine ꝺ toto. sine ꝺ pte iudicet: pulcr⁹ ē
vniuerso q̄ppe mōdo supferē: n⁹ alicui pti
ei⁹ inq̄ tū vex iudicam⁹ adherem⁹. Error
aūt nr̄ pti adherēs ei⁹: ipe p se fed⁹ ē. Sz
sic niger color i pictura cū toto sit pulcer
sic totū istū agonē decēter edit incōmuta
biľ diuīa ꝓuidētia: aliꝺ victē: aliꝺ certāti
bꝰ: aliꝺ victoribꝰ: aliꝺ spectatoribꝰ: aliꝺq̄
etis z solū deū ꝓtēplātibꝰ tribuēs: cū i hil
oībꝰ ñ sit malū nisi pctm̄ z pena pcti. ſ est
defect⁹ volūtari⁹ a sūma essētia: z labor i
vltima nō volūtari⁹. Qđ alio mō sic dici
pt. libtas a iusticia z fuit⁹ ſ pēto Corrū
pit aūt hō exterioz: aut ꝓfectu īterioris:
aut defectu suo. Sz ꝓfectu īterioris ita
corrūpit: vt tot⁹ i meli⁹ reformet: z resti/
tuat i itegz i nouissima tuba. vt ñ iā cor/
rūpat neq̄ corrūpat Defectu āt suo i pul
critudies corruptibiliores. i. penaz ordi
nē p̄cipitat. Nec miremur q̄ adhuc pul/
critudies nomino. Nihil enī ē ordinatū
qđ ñ sit pulcz. z sīc ait apl's. oīs ordo a
deo ē. Necesse ē aūt fateamur meliorē esse
boīez plorātē: q̄s letātē ꝟmiculū. z tñ ꝟmi
culi laudē sine vllo mēdacio copiose pos/
sū dicere. ꝓsiderās nitorē coloris figuraz
teretē z rectitudinē corpis: ꝓpza cū medūs
media cū posterioribꝰ ꝺgruētia. z vnitatē
appetētiā p sue nake būilitate fuantia. ni
hil ex vna pte formatū: qđ ñ ex altera pa/
rili dimēsione rñdeat. Quid iā ꝺ aīa ipsa
dicā: vegetāte modulū corpis sui: qūo cū
nūerose moueat: qūo appetat ꝓueniētia:
qūo vicat aut caueat obsistētia: q̄tū pt: z
ad vnū sensū īcolumitatē referēs oīa. vni
tatē illā ꝓditricē natura z oīz. mlto euidē
ti⁹ q̄s corp⁹ iſinuet. loq̄r ꝺ ꝟmiculo aīan
te q̄licūq̄s Cineres z stercoris laudē ꝟissime
atq̄ vberrime plerīq̄ dixer̄t. Quid g̃mi
rū ē. si boīs aīaz: q̄ vbicūq̄s sit z q̄liscunq̄s
sit oīm corpe ē melior. dicā pulcre ordia/
ri z ꝺ penis ei⁹ aliaſ pulcritudies fieri. cū
ibi nō sit q̄n misera ē. vbi esse bt̄os decet.
ſz ibi sit vbi esse miseros decet? Prorsus
nemo nos fallat. Quicq̄d recte vitupati
melioris compatōe resp̄uit. Dis aūt na/
tura q̄s extrema. q̄s uis ifima. in cōpa/
ratōe nihili iure laudat. Et cū cuiq̄s ñ est
bñ si meli⁹ esse p̄t. q̄re ſ nobis p̄t bñ esse
cū ipa ꝟitate: male sum⁹ cū q̄libz vestigio
ꝟitatē. mlto g̃ deteri⁹ cū extremitate vesti
gij. q̄ñ carnis voluptatibꝰ adheremus.
Uincam⁹ g̃ hui⁹ cupiditatē vl̄ blāditias
vl̄ molestias: subiugem⁹ nob ducibꝰ hāc
feminā si viri sum⁹. z ipsa erit melior. nec
iā cupiditas: sz tpantia noīabit. Hā cum

ipa ducit: nos aũt sequmur: cupiditas illa
z libido: nos vo temeritas z stulticia nũ/
cupamur. Sequmur xpm caput nrm vt z
nos sequtur: cui caput sum⁹. Hoc z femi
ꝑcipi pt: nõ maritali sz frno iure. q iure in
xpo nec masculꝰ nec femia sum⁹. Habẽt
ei z ille virile qddã vñ femineas sbiugẽt
voluptates: vñ xpo fuiãt z imperẽt cupi
ditati. Qđ i multꝭ viduis z vginib⁹ dei. i
mlꝭ etiã maritatꝭ sz iã frne ꝯiugalia iura
fuãtib⁹ xpiani ppli diſpẽſatõe mãifestuz
ẽ. Qđ si ab ea pte cui dñari de⁹ nos iubz.
atq vt in nrãz possessionẽ restituamur: z
hortat z opitulat. si g ab hac pte p negli/
gentiã z ipietatẽ vir sbdit⁹ fuerit. i. mẽs z
rõ: erit qdẽ hõ turpis z miser: sz destinat
i hac vita. z p⁹ hãc vitã ordinat: q eũ de/
stinari: z vbi ordinari sũmus ille rector z
dñs iudicat. Nulla itaq seditate vniuer
sam creaturã maculari ꝑmittit. Ambule
m⁹ g dũ diẽ habem⁹. i. dũ rõne vti possu
m⁹: vt ad deũ ꝓuersi: verbo ei⁹ qđ vez lu
mẽ ẽ: illustrari mereamur: ne nos tenebre
cõphendãt. Dies ẽ ei psentia illi⁹ luminis
qđ illũinat oẽz horez veniẽtẽ i hũc mõm
Horez dixit q rõe vti pt. z vbi cecidit ibi
incũbere vt surgat. Si g voluptas car/
nis diligit: ea ipsa diligẽti⁹ ꝯsideret. z cũ
ibi recognita fuerint qzundã vestigia nu
meroz qrẽdũ ẽ vbi sine tumore sint. Ibi
ei magꝭ vnũ ẽ qđ ẽ. z si tales sũt i ipa mo/
tione vitali. q i semib⁹ opat. magꝭ ibi mi/
rãdi sũt qꝫ i corpe. Si ei nũeri seminũ sic
ipa semia tumerẽt: ꝺ dimidio gno fici ar/
bor dimidia nascerẽt: neq ꝺ aialib⁹ semi
nib⁹ etiã ñ totꝭ: aialia tota z itegra gigne
rent: neq tãtillũ z vnũ semẽ vim bret sui
cuiusq generꝭ inumerabilẽ. De vno q p/
pe fm suã naturã pũt vel segetes segetũ.
vl silue siluaz. vl greges gregũ. vel ppli
ppl'oz: p secla ꝓpagari. vt nullũ foliũ sit.
vl null⁹ pil⁹ p tã numerosaz successionez:
cui⁹ ñ ratõ i illo pmo z vno semie fuerit.
Deide illꝺ cogitãdũ ẽ. qꝫ nũerosaꝭ. qꝫ sua
ues sonoz pulcritudies: ꝓberat⁹ aer tra
ꝺciat: cantãre luscinia. qs illi⁹ auicule aia
ñ tã libere cũ liberet fabzicaret: nisi vitali
motu icorpalit bret impssas. Hoc z i ce
terꝭ aiantib⁹: q rõe carẽtia: sẽsu tñ ñ carẽt
aiaduerti pt. Nullũ ei boz ẽ: qꝺ ñ vl i so
no vocꝭ: vl i cetero motu atq opatõe mẽ
broz nũerosũ aliqd z i suo genere mode/
ratũ gerat. ñ aliq sciẽtia: sz tñ intimis na/
ture termis ab illa incõmutabili numero
rum lege modulatis. Redeam⁹ ad nos: z
omittam⁹ ea q cũ arbustis z bestijs habe
m⁹ cõia. Uno nãq mõ irũdo nidificat: z
vnũqꝺq auiũ gen⁹: vno aliq suo modo.
Quid ẽ g i nob: q ꝺ illꝰ oib⁹ iudicam⁹. qꝭ
figuras appetãt: z qten⁹ impleãt. z nos i
edificijs aliꝭq corporeis opib⁹ tãq dñi
oiz taliũ figuraz inumerabilia machina
mur? Quid ẽ i nob qđ int⁹ intelligit has
ipas visibiles corpoz moles ꝓportione
magnas esse vl quas. z oẽ corp⁹ hre di
midiũ qꝫ tulũcuq sit. z si dimidiũ inume
rabiles ptes. itaq omne granũ milij sue
partitãte: qꝫ tã i ꝫ mũdo nrm corp⁹ tenet
tã magnũ eẽ qꝫ mũdus ẽ nob: totũq istũ
mũdũ figuraz rõe pulcz esse: ñ mole: ma
gnũ aũt videri: ñ p sua qꝫtitate: sz p breui
tate nra z aialiũ: qb ẽ plen⁹. q rurs⁹ cũ ha
beãt infinitatẽ diuisiõis: ñ ipa p se. sz i ali
orũ. z mazie ipi⁹ vniuersi cõparatõe tam
pua sũt? Nec i spacio tẽpoz alia rõ est. qz
vt oĩs loci: sic oĩs tpis lõgitudo bz dimi
diũ sui qꝫuis eñ sit breuissima. z icipit et
ꝓgredit z desinit. Itaq nõ pt nisi hre di
midiũ dũ ibi diuidit q transit ad finẽ. Sic
p ß z breuis sillabe tps: i compatõe lõgio
ris breue: z hora brumalis estiue horẽ cõ
parata minor ẽ. Sic mora vni⁹ horẽ ad
diẽ z diei ad mẽsẽ: z mẽsis ad annũ: z ãni
ad lustz: z lustri ad maiores circũit⁹: z ip
si ad vniuersũ tps relati breues sũt: cũ illa
ipa nũerosa successio: z qdo gdato: sive lo
caliũ: sive tpaliũ spacioz: nõ tũore vl mo
ra. sz ordinata ꝓuenientia pulcra iudicet.
Ipe aũt ordis mod⁹ viuit i veritate ppe
tua. nec mole vast⁹. nec ꝓtractõe volubil'
sz potẽtia sup oẽs locos magn⁹: eternita
te sup oĩa tpa imobil'. sine q tñ nec vllius
molis vastitas i vnũ redigi. nec vll⁹ tpis
ꝓductio pt ab erroze cohiberi: z aliqd eẽ
vl corp⁹ vt corp⁹. vl motus vt mot⁹ sit.
Ipm ẽ vnũ ꝓncipale: nec p finitũ nec p in
finitũ crassũ. nec p finitũ nec p infinitum
mutabile. Nõ enĩ habz aliꝺ h. aliꝺ alibi:

aut aliō nūc: aliud postea: qz sūme vn⁹ est pr̄ ꝑitat⁹: pr̄ sue sapie: q̄ nlla ex pte dissilit silitudo ei⁹ dicta ē z imago: qz de ipo est. Itaqꝫ etiā fili⁹ recte dr ex ipo: cetera p ip su. Precessit em̄ forma oim sūme implēs vnū d q̄ est. vt cetera q̄ sūt inqntū sūt vni silia p eā formā fierēt. Dor alia sic sūt p ipaz: vt ad ipaz ec̄ sint. vt ois rōnal' z itel lectual' creatā. i q̄ hō fctissime dr fact⁹ ad imaginē z silitudinē dei. Nō ei alit incō mutabilē ꝑitatē possz mēte ꝺspicere Alia ꝺo ita sunt p ipaz facta: vt ñ sint ad ipaz. Et iō rōnalis aīa si creatori suo suiat: a q̄ facta ē: z p quē facta ē: z ad quē facta ē: cū cta ei cetera suiēt. z vita vltia q̄ tā vicina illi est. z ē adiutoziū ei⁹: p qđ impat corpi z ipm corp⁹: extrema nata z essētia: cui oī modo cedēti ad arbitriū dñabit. nullā d illo sentiēs molestiā: qz iā ñ ex illo nec p il lud q̄ret brītudinē: sz ex deo p seipaz qci piet. Reformatū g̃ corp⁹ z sctificatū. sine detrimēto corruptōnis: z sine onere diffi cultat⁹ admīstrabit. In resurrectōe ei nec nubēt necꝫ nubēt: sz erūt sic angeli in cel'. Esca ꝺo vētri: z vēter escis. De⁹ aūt z hūc z illas dstruet: qm̄ ñ ē rēgnū dei esca z po t⁹: sz iustīcia z pax z gaudiū. Quappt ec̄ i ista corpis voluptate iuenim⁹ vñ cōmo nemur eā ꝺtēnere: ñ qz malū ē nata corpis sz qz i extremi bōi dilectōe turpit voluta tur: cui ꝑmis inberere fruiqꝫ ꝺcessum ē. Cū trahit auriga z sue temerit⁹ dat pe nas. q̄d illd ē q̄ vtebat accusat. sz ip lo ret auriliū: iubeat dñs rex: obsistat eqs: alia iā spectacla d illi⁹ ꝑcipitatōe faciēti b⁹. z nisi sbueniat d morte facturis. Resti tuat i locū: sup rotas colloceť: habenarū iura reddāt: regat cauti⁹ obtpantes z edo mitas bestias. Tūc sētiet q̄s bñ curr⁹ z to ta illa iūctio fabricata sit: q̄ ruina ei⁹ z ip z afflixerat: z cursū decētissime moderatio nis amiserat qz z huic corpi ibecillitatez pepit aie male vētis auiditas in padiso: vsurpās vetitū cibū ꝺ medici disciplinā q̄ sēpiterna ꝺtinet sal⁹. Si g̃ i ista ipa visi bil' carnis ibecillitate. vbi btā vita eē ñ ꝑt iuenit āmonitio btē vite ꝑpt speciē d sū mo bono vsqꝫ ad ima venientē: q̄to magꝫ i appetitō e nobilitatꝫ z excellētie. z i oīm supbia vanaqꝫ pōpa hui⁹ mōi. Quid ēꝫ aliō i ea hō appetit: nisi sol⁹ eē si fieri pot sit cui cūcta sbiecta sint: puersa. f. imitatō ne oipotentꝫ del: Quē si sbdit⁹ imitaret: m̄ pcepta ei⁹ viuēdo. p eū hret sbdita ce tera: nec ad tātā deformitatē vēiret. vt be stiolā timerz q̄ vult hoibꝫ impare Nabz g̃ z supbia q̄ndā appetitū vnitat⁹ z oīpo tētie. sz i rex tpaliū pncipatu: q̄ oia trāse unt tāqꝫ vmbra. Inuicti eē volum⁹ z re cte: bz ei ꝑ animi nr̄i nata post deū: a q̄ ad ei⁹ imaginē fact⁹ ē: sz ei⁹ pcepta erāt fuā da: q̄bꝫ fuat⁹ nēo nos vīcerz. Nūc ꝺo dū ipa cui⁹ ꝑbis turpit ꝺsensim⁹ domat do lore pariēdi: z nos i terra laborum⁹: z cuz magno dedecore supamur ab oibꝫ q̄ nos cōmonere ac pturbare potuer̄t. Itaqꝫ no lum⁹ ab hoibꝫ vīci: z irā ñ possum⁹ vice re. Qua ꝓpitudine q̄d execrabili⁹ dici pt: Fatemur boiez ꝑ eē qđ nos sum⁹: q̄ tñ z si habeat vicia: ñ est tñ ipe viciū. Quāto igit honesti⁹ hō nos vicit q̄ viciū: Quis āt dubitet imane viciū eē iuidētiā: q̄ necc ē torq̄at z sbūciat: q̄ nō vult i reb⁹ tpalib⁹ vīci: Deli⁹ ē g̃ vt hō nos vīcat q̄ inidē tia: vl' q̄libz alio viciū. Sz nec ab hoie vīci pt q̄ vicia sua vicerit. Nō enī vincit: nisi cum ei eripit ab aduersario qđ amat. Qui g̃ amat id solū qđ amāti eripi ñ pt: il le idubitāter iuict⁹ ē: nec vltra cruciat in uidia. Id ei diligit: ad qđ diligēdū z pci piēdū q̄to ꝑs venerit: tāto eis vberiꝰ gtulat. Diligit enī deū ex toto corde: z ex tota aīa: z ex tota mente. z diligit primū tāqꝫ seipm. Nō g̃ illi inuider vt sit qđ ipe ē imo adiuuat etiā q̄ tū pt. Nec pt amitte re primū quē diligit tāqꝫ seipm: qz necꝫ i seipo ea diligit q̄ ocul' subiacēt aut vllis alīs corpeis sēsib⁹. Ergo apd semetipm hz: quē diligit tāqꝫ seipm. Ea aūt ē regla dilectōis. vt q̄ sibi vult bōa, puēire: z illi velit. z q̄ accidere sibi mala nō vult: z illi nolit Hāc volūtatē erga oēs hoies fuat Hā erga neminē opandū est malū. z dile ctio primi malū nō opat. Diligam⁹ g̃ vt ꝑceptū ē etiā inimicos nr̄os. si ꝺe inicti eē volum⁹. Nō ei p seipm q̄sqꝫ hoim iuict⁹ ē. sz p illā incōmutabilē legē: cui quicūqꝫ fuīt soli sūt liberi Sic ei eis qđ diligūt

auferri ñ ꝑt. Que res vnꝫ iuictos facit. ⁊ ꝓfectos viros. Hã si vl̃ ipz boiez hõ dile xerit. nõ tãqz seipm. sz tanqz iumẽtũ. aut balneas. aut auiculã pictã. vel garrulã. i. vt ex eo aliqd tpal̃ voluptat ſ aut cõmodi capiat: fuiat nccẽ ẽ nõ homi: sz qõ ẽ turpius: tã fedo ⁊ detestabili vicio: q̃ nõ amat boiez sic hõ amãd⁹ ẽ. Quo vicio dñante: vsqz ad extremã vitã vl̃ poti⁹ mortẽ ꝓducik. Sz nec sic q̃dẽ ab boie hõ diligẽd⁹ ẽ vt diligũt carnales frẽs vl̃ filij vl̃ ꝓiuges vl̃ qqz cognati: vl̃ affines aut ciues. Hã ⁊ dilectio ista tpalis ẽ. Hõ enĩ vllas tales necessitudies haberem⁹ q̃ nascẽdo ⁊ moriẽdo ꝓtingũt. si naka nr̃a ĩ ꝑceptſ ⁊ imagine dei manẽs. i istã corruptõez ñ reliqrek. Itaqz ad ꝑstinã ꝓfectãqz naturã nos ipa vitas vocãs: ꝑcipit vt carnali ꝓsuetudini r̃sistam⁹: docẽs neminẽ aptũ eẽ r̃gno dei. q̃ ñ istas carnales necessitudies oderit. Neqz ß cuiqz inhumanũ videri debz Dagſ eĩ ẽ inhumanũ ñ amare ĩ boie qõ hõ ẽ: sz amare qõ fili⁹ ẽ. ß ẽ eĩ ñ ĩ eo amare illõ qõ ad deũ ꝑtinet. sz amare illõ qõ ad se ꝑtinet. Quid g̃ miz si ad regnũ ñ ꝑuẽit q̃ nõ cõmunẽ sz ꝑuatã rẽ diligit: Immo vtrũqz ait q̃spiã. imo illud vnũ dicit de⁹. Dicit enĩ ꝓfissime vitas. Nemo ꝑt duobꝫ dñis seruire Neo eĩ ꝑt ꝓfecte diligere q̃ vocamur: nisi oderit vñ reuocamur. Uocamur ãt ad ꝓfectã naturã bũanã: qlez ante pctm̃ nr̃m de⁹ fecit: reuocamur aũt ab ei⁹ dilectõe: quã peccando meruim⁹. Quare oderim⁹ oꝑtet. vñ ãt liberemur optam⁹. Oderim⁹ g̃ tpales necessitudies si et nitatis charitate flagram⁹. Diligat hõ ꝓxim̃ tãqz seipm. Certe eĩ sibũpi nẽo est pr̃ aut fili⁹. aut affinis. aut aliqd hmõi: sz tm̃ hõ Qui g̃ diligit aliquẽ tãqz seipz. ß ĩ eo dz diligere qõ sibi ipe ẽ. Corpa vo ñ sũt qõ nos sum⁹. Hõ g̃ ĩ boie corp⁹ ẽ et petẽdũ aut desiderãdũ. Valet eĩ ad ß etiã qõ ꝑcessũ ẽ. Hõ occupiscas rẽ ꝓximi tui Quapter q̃qs ĩ ꝓxio aliõ diligit qz sibi ipe ẽ: ñ cũ diligit tãqz seipz. Ipa igit naka bũana sine carnali ꝓditõne diligẽda ẽ. siue sit ꝓficiẽda siue ꝓfecta. Oẽs sb̃ vno deo pr̃e cognati sũt. q̃ eũ diligũt ⁊ faciũt volũtatẽ ipi⁹: ⁊ iuicẽ sibi sũt ⁊ pr̃es cũ sibi ꝓsulũt: ⁊ filij cũ sibi obtpant: ⁊ frẽs matrie. qz eos vn⁹ pr̃ testamento suo ad vnã hereditatẽ vocat. Quappt cur iste ñ iuice⁹ sit boiez diligẽdo: cũ ĩ eo nihil ꝑter boiez diligat. i. creaturã dei ad ei⁹ imaginẽ factã. nc ei possit deesse ꝓfecta naka quã diligit. cũ ip se ꝓfect⁹ ẽ. Sicut eñ ꝓbi gr̃a. si q̃qz diligat bñ cantãtẽ ñ hũc aut illũ: sz tm̃ bñ cãtantẽ quẽlibz: cũ sit cãtor ipe ꝓfectus. ita vult oẽs tales esse. vt tm̃ ei ñ desit qõ diligit. qz ipe bñ cãtat. Hã si cuiqz iuidet bñ cantãti. ñ iã illud diligit: sz aut laudẽ. aut aliqd aliõ. q̃ bñ cantãdo vult puẽire. ⁊ ꝑt ei minui vl̃ auferri: si ⁊ ali⁹ bñ cãtauerit. Qui g̃ iuidet bñ cãtãti ñ amat bñ cantãtẽ: sz rurſ⁹ q̃ eo idiget ñ cãtat bñ. Qõ mlto accõmodati⁹ õ bñ viuẽte dici ꝑt: qz et iuidere nlli ꝑt: q̃ ei pueniũt bñ viuẽtes. tm̃ tundẽ ẽ oibꝫ. nc mĩ⁹ fit cũ ꝓles habuerit Et ꝑt eẽ tps q̃ bon⁹ cãtor cãtare ñ decenc q̃at: ⁊ idiget voce alteri⁹: q̃ sibi exhibeat qõ diligit: t nqz si alicubi ꝓuinek. vbi eũ cãtare ꝓpe sit: sz deceat audire cãtãtẽ. Bñ ãt viuere sp decz. Quare q̃qs ß ⁊ diligit ⁊ facit. ñ solũ ñ iuidet imitãtibꝫ. sz eis se ꝓbet libentissime atqz bũanissime q̃ztũ ꝑt. nec tm̃ eis idiget. Hã qõ ĩ ill̃ diligit. in seipo bz totũ atqz ꝑfectũ. Ita cũ diligit ꝓximũ tãqz seipz: ñ iuidet ei: qz nec sibũpi: ꝑstat ei qõ ꝑt. qz ⁊ sibi ñ eo idiget. qz nc se ipo: tm̃ deo idiget: cui adherẽdo btũs est Neo aũt illi eripit deũ. Ille g̃ fissime atqz certissime iuict⁹ hõ ẽ: q̃ coberet deo: ñ vt ab eo aliqd bõi extra mereak. sz cui nihil aliõ q̃z ipz berere deo bonũ ẽ Dic vir q̃zdiu ẽ ĩ hac vita vtik amico ad rependẽdã gr̃az: vtik ĩmico ad patiẽtiã. vtik q̃bꝫ ꝑt ad bñficẽtiã. vtik oibꝫ ad beniuolẽtiã: ⁊ q̃zq̃z tpalia ñ diligat: ipe recte vtik tpali b⁹ ⁊ ꝓ eoz sorte boibꝫ ꝓsulit. si cẽliter nõ ꝑt oibꝫ. Quare si aliquẽ familiariũ suoz ꝓmpti⁹ q̃z quẽlibz alloqk. ñ eũ magſ diligit: sz ad eũ hz maloz fiduciã. ⁊ aptioꝛez tpis ianuã. Tractat eĩ tpi⁹ ditoſ tãto meli⁹ q̃zto min⁹ ipe obligat⁹ ẽ tpi. Cũ itaqz oibꝫ q̃s pik diligit. pdesse ñ possit: nisi ꝓiũctioribꝫ pdesse malit iust⁹ ẽ. Animi autẽ ꝓiũctio maior ẽ q̃z locoꝝ aut tẽpoꝝ. q̃bꝫ ĩ ß corpe iũgimur: sz ea maxima est q̃ oibꝫ

ſpualet. Non g iſte affligit morte cuiuſq3. qm̃ q̃ toto anio deū diligit: nouit nec ſibi pire qđ deo ñ pit. De⁹ aũt dñs ē: z viuoꝝ z mortuoꝝ. Nō cuiuſq3 miſia miſer ē: qz nec cuiuſq3 iuſticia iuſtus eſt. z vt nēo illi iuſticiā z deū ſic nēo aufert btitudinē. Et ſi aliqñ forte alicui⁹ piculo vel erroꝛe vel doloꝛe cōmouet: vſq3 ad illi⁹ auxiliū: aut coꝛrectōez: aut ꝓſolatōez. nō vſq3 ad ſuā ſbuerſionē valere patit. In oīb3 ãt officiosis laboꝛib3 future q̃tz certa expectatōe ñ frãgit. Quid ei nocebit: q̃ bñ vti etiã ĩimico pt. Ei⁹ em̃ pſidio atq3 munimēto ĩimicitias ñ ptimeſcit: cui⁹ p̃cepto z dono diligit ĩimicos. Huic viro ĩ tribulatiõib3 paz ē ñ ꝓtriſtari. niſi etiã gaudeat: ſciēs q3 tribulatio patiētiã opat: patiētia pbatōez: pbatio ſpē: ſpes aũt ñ ꝓfundit. qm̃ charitas dei diffuſa ē ĩ coꝛdib3 nr̃is. p ſpũm ſcm̃ q̃ dat⁹ ē nob. Quis huic nocebit? Quis hũc ſbiugabit? Nõ q̃ p̃ſperꝫ reb3 pficit: aſperꝫ q̃d pfecerit diſcit. Cũ ei mutabiliũ bonoꝝ adeſt copia: nõ eis pficit. ſz cũ ſbtrahunt: agnoſcit vtq3 eũ ñ ceperint. qz plerũq3 cũ aſſũt nob putam⁹ q3 nõ ea diligam⁹. ſz cũ abeſſe ceperint: iuenim⁹ q̃ ſim⁹. Hoc ei ſine amoꝛe nr̃o adeꝛat: qđ ſine doloꝛe diſcedit. Videt g̃ vincere cũ vincat: q̃ ſupando ad id pueniꝛ: qđ cũ doloꝛe amiſſur⁹ ē: z vincit cũ vinci videat q̃ ſq3 cedēdo ad id pueniꝛ: qđ ñ amittit iuit⁹. Quē g̃ delectat libtas. ab amoꝛe mutabiliũ reꝝ liber eſſe appetat: z quē regnare delectat. vni oīm regnatoꝛi deo ſ3dit⁹ hereat: pl⁹ eũ diligẽdo q3 ſeip̃m. z hc ē pfecta iuſticia: q̃ poti⁹ potioꝛa: z minus minoꝛa diligim⁹. Sapiẽtẽ aĩaz atq3 pfectã talẽ diligat q̃lẽ illã videt: ſtultã ñ talẽ: ſz qz eſſe pfecta z ſapiens pt. qz nec ſeip̃m debz ſtultũ diligere. Hã q̃ ſe diligit ſtultũ ñ pficiet ad ſapiẽtiã. nec fiet q̃ſq3 q̃lis cupit eſſe niſi ſe oderit q̃lis ē. Sz donec ad ſapientiã pfectionẽq3 veniat. eo aĩo ferat ſtulticiã, primi q̃ ſuã ferret ſi ſtult⁹ eſſet. z amaret ſapiẽtiã. Quappter ſi z ipa ſuperbia ꝓbꝛat z veri regni vmbꝛa ē: etiã p ipaz nos cõmemoꝛat diuĩa puidẽtia: q̃d ſignificem⁹ vicioſi. z q̃ debeam⁹ rẽdire coꝛrecti. Jã vo cũcta ſpectacula: z oĩs illa q̃ appellat curioſitas. q̃d aliõ q̃rit q3 õ reꝝ cognitõe leticiã. Quid g̃ admirabili⁹: q̃d ſpecioſi⁹ ipa vitate: ad quã oĩs ſpectatoꝛ pueniꝛe ſe cupere ꝓfitet. cũ vehemẽter ne fallat iuigilat. z inde ſe iactat ſi aliq̃d acuti⁹ ceteꝛ z vinaci⁹ ĩ ſpectãdo cogſcat z indicet. Jpm deniq3 pſtigiatoꝛẽ: nihil aliõ q3 fallaciã, pfitẽtẽ diligẽter intuent: z cautiſſime obſuãt. z ſi eludũt. qz ſua ñ pũt. illi⁹ delectant ſciẽtia q̃ eoſ eludit. Hã z ſi ille neſciret q̃b3 cauſis fallant intuẽtes. vt neſcire crederet. piter erãti null⁹ plauderet. Si q̃s aũt ꝺ ppl'o vn⁹ eũ depbẽderit maioꝛẽ illo laudẽ ſe mereri putat. non ob aliõ: niſi qz decipi falliq3 ñ potuit. Si ãt mulꝫ apt⁹ ſit: nõ ille laudat: ſz irridenꝫ ceteri q̃ talia depbẽdere nequeũt. Jta omiſ palma cognitõi dat z artificio z cõpbẽſioni vitatꝫ. ad quã nll'o mõ pueniũt q̃ forꝫ eã q̃rũt. Jtaq3 in tãtas nugas z turpitudines merſi ſum⁹. vt cũ ĩterrogati q̃d ſit meli⁹. veꝝ an falſũ. oꝛe vno rñdeam⁹: verũ eſſe meli⁹ iocis z ludis. tñ vbi nos vti q3 ñ va ſz falſa delectãt. ml'to ꝑpẽſi⁹ q3 ꝑceptꝫ ipi⁹ vitatꝫ hearem⁹ ita nr̃o iudicio z oꝛe punimur. aliõ rõe appbantes. aliõ vanitate ſectãtes. Tãdiu aũt eſt ludicꝝ z toculare aliq̃d: q3 diu nouim⁹ in cui⁹ veri compatõe rideat. Sz diligẽdo talia exci dim⁹ a vo z nõ iã inuenim⁹ q̃ꝝ reꝝ icitamẽta ſint. q̃b3 tãq3 ꝑmiſ pulcꝫ inbiam⁹ z ab eis recedẽtes ãpleramur nr̃a fantaſmata. Hã redeũtib3 nob ad ĩueſtigandaz vitatẽ: ipa ĩ itinere occurrũt. z nos trãſire nõ ſinũt. nullíſ viribꝫ ſz magꝫ ĩſidiꝭ latro cinãtia. nõ intelligẽtib3 q3 late pateat qđ dictũ ē. Cauete a ſimulacꝫ. Jtaq3 alĩ p ĩnumerabiles mũdos vaga cogitatõi volutati ſũt. Alĩ deũ eſſe ñ poſſe niſi coꝛp⁹ igneũ putauerũt. Alĩ cãdoꝛẽ lucꝫ ĩmẽſe: p ĩfinita ſpacia vſq3 ẽq3 poꝛrectũ. ex vna tñ pte q̃ſi nigro q̃dã coneo fiſſũ: duo aduerſa regna opinãtes z talia reb3 ꝓſtituẽtes ꝓncipia: cũ ſuis fãtaſmatib3 fabulati ſũt. Quos ſi iurare cogã vtq3 hec va eſſe ſciãt: foꝛtaſſe ñ audeãt: ſz viciſſim dicant Tu igit oſtẽde q̃d veꝝ ſit. Quib3 ſi nihil rñdeã niſi vt illã lucẽ q̃rant q̃ eis appet z certũ eſt aliud eẽ credere. aliud itelligere

surarēt ꝛ ipi: nec ocul' videri posse istā lu/
cez: nec cū aliq̄ locoꝝ vastitate cogitari: ꝛ
nuscz̄ ñ pōsto eē q̄rētib⁹: ꝛ nihil ea certi⁹ at
cz̄ sereni⁹ īueniri. Que rurs⁹ oīa q̄ ō hac
luce mētis nūc a me dicta sūt. nll'a alia cz̄
eadē luce mānifesta sūt. Per hāc ei ītelligo
vera esse q̄ dicta sūt. ꝛ hec me ītelligere p
hāc rurs⁹ ītelligo. ꝛ ß rursus ꝛ rurs⁹ cū q̄s
cz̄ se aliq̄d ītelligere ītellgit ꝛ idipm rur/
sus ītelligit. in īfinitū pgere ītelligo. ꝛ nl'
la ß esse spacia cuiuscz̄ tumoris aut volu
bilitatis ītelligo Intelligo etiā ñ me posse
ītelligere nisi viuā. ꝛ me viuacionē intelli
gēdo fieri certi⁹ ītelligo. Eterna em̄ vita
vitā tpalē viuacitate ipa supat: nec q̄d sit
eternitas nisi ītelligēdo ꝟspicio. Dentis
q̄ppe aspectu oēm mutabilitatē ab eter/
nitate seiūgo. ꝛ in ipa eternitate nl'a spa/
cia tpis cerno. q̄z ꝛ q̄ō pterit eē de
sinit. ꝛ q̄ō futuꝝ ē nōdū esse cepit. Eterni
tas aūt tm̄modo ē: nec fuit q̄si iā nō sit: nec
erit q̄si adhuc nō sit. Quare sola ipa ꝟissi
me dicere potuit hūane mēti. ego sū q̄ sū
ꝛ ō illa ꝟissime dici poterat. Qui ē misit
me. Cui si nōdū possum⁹ iherere: obiur/
gemur saltē nr̄a fāta smata ꝛ tā nugatoꝛi/
os ꝛ deceptoꝛios ludos ō spectacl'o mēt⁹
eiciam⁹. Utamur g̃dib⁹ q̄s nob⁹ diuīa p
uidētia fabricare dignata ē. Cū ei figmē
tis ludicr⁹ nimiū delectati euanescerem⁹
ī cogitatōib⁹ nr̄is. ꝛ totā vitā nr̄az ī q̄daz
vana sōnia ꝟterem⁹ rōnali creature fuiē
te legib⁹ suis. psonos. ac lr̄as. ignē. fumū
nubē. columnā. q̄si q̄dā ꝟba visibilia cuz
ifantia nr̄a pabolis ac sil'itudinib⁹ q̄dam
modo ludere. ꝛ ītериoꝛes oc'os nr̄os luto
huiuscemodi curare ñ aspnata ē ieffabil'
misc̄dia dei. Distinguam⁹ g̃ quā fidē de/
beam⁹ bistoꝛie. quā fidē ōbeam⁹ ītelligē
tie. q̄d mādem⁹ memoꝛie vez̄ eē nesciētes
z credētes tñ. ꝛ vbi sit vez̄ q̄ō nō venit ꝛ
trāsit: z sp eodē mō manet. q̄ sit mod⁹ int
ptande allegoꝛie q̄ p sapiētiā dicta credit
ī spūsancto. vez̄ a visibilib⁹ antiq̄oꝛib⁹ ad
visibilia recētioꝛa eā perducere sufficiat.
an vsq̄ ad aīe affectōnes atq̄ naturā: an
vsq̄ ad incōmutabilē eternitatez. an alie
visibilia gesta significēt: alie mot⁹ aioꝝ.
alie legē eternitat⁹: an aliq̄ inueniāt ī q̄b⁹
hec oīa īuestigāda sint. ꝛ q̄ sit stabil' fides:
sive bistoꝛica ꝛ tpalis: sive spūalis ꝛ eterna
ad quā oīs interpratio autoꝛitat⁹ dirigē/
da sit. ꝛ q̄d ꝑsit ad ītelligēda ꝛ obtinenda
eterna. vbi finis ē oīm bonaꝝ actionū. si
des rez̄ tpaliū: ꝛ q̄d īterſit inter allegoriā
bistoꝛie: ꝛ allegoꝛiam factī: ꝛ allegoꝛiam
ꝑmonis: ꝛ allegoriā sacramēti. ꝛ qūo ipsa
locutio diuinaꝝ scripturarū ꝑm cuiuscz̄
lingue, ꝑpꝛietatē accipiēda sit. habet eniz
oīs lingua sua q̄dā ꝑpꝛia genera locutio
nū: q̄ cū ī aliā linguā trāsferunt. videl' ab
surda. q̄d ꝑsit tāta loq̄ndi būilitas. vt ñ
solū ira dei ꝛ tristicia: ꝛ a somno exꝑgefa/
ctio: ꝛ memoꝛia: ꝛ oblīuio: ꝛ alia nōnulla
q̄ ī bonos hoīes cadere pñt: z etiā pñie
zeli. crapule noīa. ꝛ alia hmōi ī sacr⁹ libr⁹
ꝛ inueniant. ꝛ vez̄ oculi dei ꝛ man⁹ ꝛ pedes
ꝛ alia hui⁹ gener⁹ mēbra. q̄ ī scriptur⁹ no/
minant ad visibilē formā hūani coꝛpis re
ferēda sint. an ad significatōes ītelligibi/
liū ꝛ spūaliū potētiaꝝ: sic galea ꝛ scutū et
gladi⁹ ꝛ cingulū ꝛ cetera talia. ꝛ q̄ō maxi
me q̄rēdū ē. quid ꝑsit generi hūano. q̄ sic
nob⁹ p rōnalē ꝛ genitalē ꝛ coꝛpalē creatu/
rā sibi ꝟuiētē diuīa, puidētia locuta est. q̄
vno cognito: oīs ab aīo, pteruitas pueril'
ercludit: ꝛ ītroducit sacrosancta religio.
Omissis igit ꝛ repudiat⁹ nug⁹ theatricis
ꝛ poetic⁹: diuinaꝝ scripturaꝝ ꝟsideratōe
ꝛ tractatōe pascam⁹ animū atq̄ potem⁹:
vane curiositat⁹ fame ac siti fessū ꝛ estuā/
tē: ꝛ inanib⁹ fantasmatib⁹ tanc̄z pict⁹ epu
lis: frustra refici satiariq̄z cupientē. Doc
vere liberali ꝛ īgenuo ludo salubr̄iter eru
diamur. Si nos miracula spectaculoꝝ
ꝛ pulcritudo delectāt: illā desideram⁹ vi
dere sapientiā: q̄ pertēdit a fine vsq̄ ad fi
nē fortiter: ꝛ disponit oīa suauiter. Quid
em̄ mirabili⁹: vi incoꝛpoꝛea mundū coꝛ/
poreū fabricante ꝛ administrāte: Aut q̄d
pulcri⁹ ordināte ꝛ ornāte: Si aūt oīes
fatenᵗ p coꝛp⁹ ista sentiri: ꝛ aīaz melioꝛez
esse cz̄ coꝛp⁹: nihil ne p se anim⁹ ipe cōspi
ciet: aut q̄ō ꝟspiciet potest esse: nisi mlto
excellēti⁹ lōgecz̄ pstāti⁹? Immo ꝟo cōme
moꝛati ab his q̄ iudicamus intueri q̄d sit

fm qđ iudicam⁹:z ab opib⁹ artiū cōuersi ad legē artiū eā speciem mēte ꝓtuebimur cui⁹ cō paratōe feda sūt q̄ ipi⁹ benignitate sūt pulcra. Inuisibilia enī dei a creatura mūdi p ea q̄ facta sūt intellecta ꝓspiciūt z sempiterna ei⁹ virt⁹ z diuinitas. Hec ē a tpalib⁹ ad eēna regressio. z ex vita veter⁹ hoīs i nouū hoīez ꝛformatio. Quid ē āt vñ hō cōmemorari ñ possit ad virtutes capescēdas: qñ ō ipis vicijs ꝑt? Quid ei appetit curiositas nisi cognitōez q̄ certa esse ñ ꝑt nisi rez eternaz z eodē mō se sp habentiū Quid appetit superbia nisi potētiā: q̄ ferē ad agēdi facilitatē: quā ñ inuenit nisi aīa p fecta z deo sōdita z ad ei⁹ regnū summa caritate ꝓuersa? Quid appetit voluptas corpis nisi q̄tē: q̄ ñ ē nisi vbi nll'a ē indigētia z nll'a corruptio? Cauēdi sūt g̃ iferiores iferi. i. p⁹ hāc vitā pene g̃uiores: vbi nll'a ꝑt eē cōmemoratio veritat⁹: qz nulla rōcinatio. Jō nll'a rōcinatio: qz ñ eā pfūdit lumē rez: qđ illūinat oēm hoīez venientē i hūc mūm. Quare festinem⁹ z ābulem⁹ cū dies ꝑsto ē: ne nos tenebre cōphēdāt. Festinem⁹ a scōa morte libari. vbi nemo ē q̄ memor dei sit. z ab īferno vbi nēo ꝓfitebit deo. Sz miseri hoīes: q̄b⁹ cognita vilescūt: z nouitatib⁹ gaudēt: libēti⁹ discūt q̄z norūt: cū cognitio sit finis discēdi z q̄b⁹ vil' ē facilitas actōnis libēti⁹ certāt q̄z vincūt: cū victoria sit finis certādi. Et q̄b⁹ vil' ē corpis sal⁹: malūt vesci q̄z satiari. z malūt frui genitalib⁹ mēbris q̄z nullā talē cōmotionē pati. Iueniūt etiā q̄ malūt dormire q̄z ñ dormitare. cū ois illi⁹ voluptat⁹ sit finis: ñ esurire ac sitire: z ñ desiderare ꝓcubitū: z ñ eē corpe fatigato. Quare q̄ fines ipos desiderāt pri⁹ curiositate carēt: cognoscētes eā eē certā cognitōez q̄ int⁹ ē: z ea pfruētes q̄z tū i hac vita queāt Deinde accipiūt actōis facilitatē puicacia posita. sciētes maiorē esse faciliorē q̄z victoriā ñ resistere animositati cuius q̄z. z ꝑ q̄z tū i hac vita queūt sētiūt. Postremo etiā q̄tē corpis: abstinēdo ab his reb⁹: sine q̄b⁹ agi hec vita ꝑt. Ita gustāt q̄z suauis ē dñs. nᶜ erit eis dubiū q̄d p⁹ hāc vitā futuz sit. z pfectōis sue fide spe z charitate nutriūt. Post hāc aūt vitā z cognitio pficiet: qz ex pte nūc scim⁹. cū āt venerit qđ pfectū ē: ñ erit ex pte: z pax ois aderit. Nūc āt alia lex i mēbris meis repugnat legi mēt⁹ mee. sz habitabit nos ō corpe mort⁹ hui⁹ gr̃a dei p iēm xp̃m dñm nr̃m qz ex mag̃ pte ꝓcordam⁹ cuz aduersario: dū cū illo sum⁹ i via z tota sanitas: z nll'a indigētia: z nll'a fatigatio aderit corpi. qz corruptibile ꝑ: tpe atq̄ ordie suo. q̄ resurrectio carnis fuīa ē iduet incorruptōe. Hō miz aūt si ꝑ dabit his q̄ i cognitōe solaz vitatē amāt: z i actōe solaz pacē: z i corpe solā sanitatē. Hoc enī i eis pficiet p⁹ hāc vitā qđ i hac vita pl⁹ diligūt. Qui g̃ male vtūt tāto mēt⁹ bono. vt extra eā visibilia magis appetāt q̄b⁹ ad ꝓcupiscēda z diligēda intelligibilia cōmemorari ōbuerūt: dabūt eis exteriores tenebre Naz q̄ppe initiū ē: z carnis prudētia: z sēsuū corpeorū ibecillitas. Et q̄ certamib⁹ delectant: alienabūt a pace: z sūmis difficultatib⁹ implicabūt Initiū ei sūme difficultat⁹ ē bellū atq̄ ꝓtētio. Et ꝑ sigri arbitroz q̄ ligāt ei man⁹ z pedes. i. facultas oīs auferet opādi Et q̄ sitire z esurire volūt z libidinē ardescere z defatigari vt libēter edāt z bibāt z ꝓcūbāt z dormiāt: amāt indigētiā qđ ē initiū sūmoz doloz. Perficiet g̃ in eis qđ amāt. vt ibi sint vbi eis sit ploratus z stridor dētiū. Tales ei sūt q̄ hec oīa similit̃ itia diligūt z q̄z vita ē spectare. ꝓtēdere. māducare. bibere. ꝓcūbere. dormire. z in cogitatōe sua nihil aliō q̄z fātasmata q̄ ō tali vita colligūt āplexari: z ex eoz falsacia supstitiōis vl' ipietat⁹ regl'as fingere. q̄b⁹ decipiūt: z q̄b⁹ iberēt etiā si ab illecebris carnis se abstiere con̄t. qz ñ bñ vrūtur talēto sibi cōmisso. i. mēt⁹ acie q̄ videt oēs q̄ docti aut vrbani aut faceti noiant excellere. sz hñt eā i sudario ligatā. aut in terra obrutā. i. delicat⁹ z supfluis rebus aut trenis cupiditatib⁹ iuolutā z oppssā. Ligabūt g̃ his man⁹ z pedes. z mittēt i tenebras exteriores: ibi erit ploratus z stridor dētiū: ñ qz ipa dilexerūt. q̄s ei hᶜ diligat sz qz illa q̄ dilexer̄t itia sūt iste q̄z. z nccio dilectoz⁹ suos ad ista pducūt. Qui ei magis amāt ire q̄z rēdire: aut pēire. i lōginqua mittēdi sūt: qm̃ caro sūt z spūs ābulās

ꝛ nō reuertēs. Qui ꝙ bñ vtunt vel ipīs ąnq̄ sēsib⁹ cozpis ad credēda ꝛ pdicāda opa dei: ꝛ nutriēdā charitatē ipi⁹: vl' actione ꝛ cognitōe ad pacificādā naturā suā ꝛ cognoscēdū deū intrāt ī gaudiū dñi sui. Propterea talētū qđ male vtēti auferet: illi dat q̄ talētis ąnq̄ bñ vl⁹ē. nō qz trāsferri ꝑt acumē itelligētie: sz ita significatū ē posse ℞ amittere negligētes ꝛ ipios īgenios os. ꝛ ad eā puenire diligētes ꝛ pios q̄uis īgenio tardiores. Nō enī datū ē illud talētū ei q̄ accepat duo. habz eīz ꝛ ℞ q̄ iā ī actōe ꝛ cognitōe bñ viuit: sz ei q̄ accepat ąnq̄. Nōdū enī hz ad eterna ꝓtēplanda: idoneā mētis aciē: q̄ visibilib⁹ tm̄. i. tpali b⁹ credit. sz bre ꝑt: q̄ hoz oīm sensibiliuz deū artificē laudat. ꝛ eū ꝑsuadet fide. ꝛ expectat spe. ꝛ querit charitate. Que cū ita sint boztor vos boies charissimi ꝛ ꝓximi mei: meq̄ ipm hoztor vobiscum: vt ad id qđ nos ꝑ sapiētiā suā de⁹ hortat: q̄ta possum⁹ celeritate curram⁹. Nō diligamus mūdū: qm̄ oīa q̄ ī mūdo sūt ꝓcupiscentia carnis: ꝛ ꝓcupiscētia oculoꝝ ē: ꝛ ambitio secl'i. Nō diligam⁹ ꝑ carnis voluptatem cozrūpere atq̄ cozrūpi ne ad mīkabiliozē cozruptōez doloꝝ tozmētoꝝq̄ veniam⁹. Nō diligam⁹ certamia: ne angel' q̄ talib⁹ gaudēt in ptātez demur. humiliādi. vinciendi. verberādi. Nō diligam⁹ visibilia spectacula: ne ab ipa veritate aberrādo ꝛ amādo vmbras ī tenebras proꝟciamur. Nō sit nob religio ī santa⁹matib⁹ nostris. meli⁹ est em̄ q̄lecunq̄ vez: q̄s om̄e q̄cād ꝑ arbitrio fingi ꝑt. ꝛ tm̄ aīam ipaz q̄uis aīa ꝙa sit: cū falsa imagināt: colere ñ debem⁹. Deliozē ꝙa stipula: q̄s lux inani cogitatione ꝑ suspicātis volūtate formata: ꝛ tm̄ stipulā quā sentim⁹ ꝛ tangim⁹ demētis ē credere colēdā. Nō sit nob religio humanoꝝ opeꝝ cult⁹. meliozes em̄ sūt ipi artifices q̄ talia fabricant: q̄s tm̄ colere ñ debem⁹. Nō sit nob religio cult⁹ bestiaꝝ. meliozes enī sūt extremi boies: q̄s tm̄ colere ñ debem⁹. Nō sit nobis religio cult⁹ hoim mortuoꝝ. qz si pie vixerint: nō sic habent vt tales q̄rāt honozes. sz illū a nobis coli volūt: q̄ illumināte letant meriti sui nos esse ꝓfuos. Honorādi g̃ sūt ꝑ imitatione ñ adorādi ꝓpter religionē. Si āt male vixerint: vbicūq̄ sint ñ sūt colēdi. Nō sit nob religio cult⁹ demonū: qz ois superstitio cū sit magna pena hoim. ꝛ piculosissima turpitudo honoz est ac triū ph⁹ illoꝝ rū. Nō sit nob religio terraꝝ cult⁹ ꝛ aq̄ꝝ: qz ist' purioz ꝛ lucidioz est aer etiā caliginos⁹: quē tm̄ colere ñ debem⁹. Nō sit nob religio etiā puriozis aer': ꝛ sereniozis cult⁹: qz luce absente inumbrat: ꝛ purioz illo ē fulgoz ignis etiā bui⁹: quē tm̄ qm̄ ꝑ volūtate accēdim⁹ ꝛ extinguim⁹: colere vtiq̄ ñ debem⁹. Nō sit nob religio cult⁹ cozpoꝝ ethereoꝝ atq̄ celestiuz: q̄ q̄uis oīb⁹ ceter' cozpib⁹ recte ꝓponant: melioz tm̄ ipsis ē q̄cūq̄ vita. quappter si aīata sūt: melioz est q̄uis aīa ꝑ seipaz q̄s cozp⁹ q̄libet aīatuz: ꝛ tm̄ aīaz viciosā nemo colēdā esse cēsuerit. Nō sit nob religio cult⁹ illi⁹ vite q̄ dicunt arbozes viuere: qm̄ null⁹ sensus ī ea est: ꝛ ex eo genere ē ista: q̄ nr̄i etiā cozporis numerositas agit: q̄ etiaz capilli ꝛ ossa viuūt: q̄ sine sēsu ꝓcidunt. hac autez melioz ē vita sentiēs. ꝛ tm̄ vitā bestiaꝝ colere nō debem⁹. Nō sit nob religio vl' ipa ꝑfecta ꝛ sapiēs aīa rōnalis. siue ī misterio vniuersitat'. siue ī misterio ptiū stabilita. siue q̄ in sūmis boib⁹ expectat cōmutatiōnē reformationēq̄ portōis sue. Qm̄ ois vita rōnal' si ꝑfecta ē: incōmutabili veritati secū itrisec⁹ sine strepitu loq̄nti obtpat nō obtpans aūt viciosa fit. Nō g̃ ꝑ se excellit: sz ꝑ illā cui libēter obtpat. Nō g̃ colit sūm⁹ angel⁹ id colēdū est etiā ab boie vltimo. qz ipa bois natura id ñ colēdo facta est vltima. Nō em̄ aliū de sapiēs angel⁹ aliū de bō: aliū de ille verax: aliū de hō. sz ab vna incōmutabili sapiētia ꝛ veritate. Nā idipm actū ē tpali dispensatōe ad salutē nr̄az vt naturā hūanā ipa dei virtus ꝛ dei sapia incōmutabil' ꝛ ꝓsubstāti alis p̄ri ꝛ coetern⁹ suscipe dignaret: ꝑ q̄m nos doceret id esse homini colēdū: qđ ab oīi creatura itellectuali ꝛ rōnali colēdū est. Docet etiaz ipsos optimos angelos ꝛ excellentissima dei ministeria velle credamus: vt vnū cū ipsis colam⁹ deum: cui⁹ ꝓtēplatione beati sūt. Necq̄ em̄ ꝛ nos videndo angelū beati sumus: sed videndo

ſitatē:q̄ etiā ipos diligim⁹ āgelos.ꝛ his ꝓgratulamur:nec īuidem⁹ q̄ ea paratio/
res:vl̄ nullis moleſtijs interpediētib⁹ p/
fruunt:ſz magſeos diligim⁹:qm̄ ꝛ nos ta
le aliq̄d ſperare a cōmuni dño iuſſi ſum⁹
Quare bonorā⁹ eos charitate:nō fui/
tute:nec eis tēpla ꝓſtruim⁹. Nolūt em̄ ſe
ſic bonorari a nob:qz noſipos cū boni ſu
m⁹:tēpla ſūmi dei eſſe nouerūt. Recte ita
q̄ ſcribīt hoiem ab angelo phibitū ne ſe
adorāret.ſz vnū deū ſub q̄ ei eſſz ꝛ ille cō
ſerv⁹. Qui aūt nos īuitāt vt ſibi fuiam⁹
ꝛ tāq̄ deoſ colam⁹:ſil'es ſūt ſupbiſ hoib⁹
q̄b⁹ ſi liceat ſil'r coli volunt:ſz iſtos hoies
ꝓpeti mīn⁹:illos ꝙ colere magſpiculoſū
eſt. Dis em̄ hoīm dñatus in hoies.aut
dñantiū.aut ſeruiētiū morte finīt. Ser/
uit⁹ aūt ſub angeloꝝ maloꝝ ſupbia:ppt
ipm tps qō eſt poſt mortē magſ metuēda
eſt. Illud etiā cuiuis cognoſcere facile ē:
q̄ ſub hoīe dñante liberaſ cogitatōes ha
bere ꝓceſſū eſt. Illos aūt dños in mētib⁹
ipis formidem⁹ qz vn⁹ eſt ocul⁹ intuēde
ac ꝓcipiēde veritatis. Quare ſi oīb⁹ pote
ſtatib⁹ q̄ danť hoīb⁹ ad regēdā rēpublicā
p nr̄o vinculo ſubditi ſum⁹:reddētes ce/
ſari qō ceſarſ eſt:ꝛ deo qō dei eſt:nō ē me
tuendū ne ꝑ poſt mortē noſtrā aliq̄s exi/
gat. Et aliud eſt fuit⁹ aīe.aliud ſeruitus
corpis. Juſti aūt hoies:ꝛ in vno deo ha
bētes oīa gaudia ſua q̄ñ p eoꝝ facta de⁹
benedicīt ꝓgratulanť laudantib⁹. Cū ꝙ
ipi tanq̄ ipi laudanť:corrigūt errātes q̄s
poſſūt:q̄s aūt nō pūt nō eis ꝓgratulanť:
ꝛ ab eo vicio corrigi volūt. Quib⁹ ſi ſil'es
vl̄ etiā mūdiores atq̄ ſanctiores ſunt bo
ni angeli:ꝛ oīa ſancta dei miſteria:q̄d me
tuim⁹ ne aliquē illoꝝ offendam⁹ ſi nō ſu
pſtitioſi fuerim⁹:cū ipis adiuuantib⁹:ad
vnū deū tendētes:ꝛ ei vni religātes aīas
nr̄as.vñ religio dicta credīt:oīm ſupſtiti
one careamus. Ecce vnū deū colo: vnuꝫ
oīm principiū ꝛ vnā ſapiētiā q̄ ſapiēs eſt
quecūq̄ aīa ſapiēs eſt:ꝛ ipm mun⁹:q̄ bea
ta ſunt quecūq̄ beata ſunt. Quiſq̄s an/
geloꝝ diligit hūc deū:cert⁹ ſū q̄ etiā me
diligit. Quiſq̄s in illo manet ꝛ pt humā/
nas ꝓces ſentire in illo me exaudit. Quiſ
quis ipm habet bonū ſuū:in ipo me ad/
iuuat:nec mihi ei⁹ participatōez ptinni
dere. Dicāt g̃ mihi adoratores:aut adu/
latores partiū mundi:q̄d nō optimū ſibi
cōciliet:q̄ ꝑ vnū colit qō oīs optim⁹ dili
git.ꝛ cui⁹ cognitōe gaudet.ꝛ ad qō ꝓnci
piū recurrēdo fit optim⁹. Quiſq̄s ꝙ an
geluſ exceſſus ſuos diligit:ꝛ veritati eſſe
ſubdit⁹ nō vult.ꝛ priuato ſuo letari cupi
ens.a cōmuni oīm bono ꝛ vera beatitu/
dine lapſus eſt.cui oīes mali ſubiugan
di ꝛ ꝓmendi.null⁹ aūt bon⁹ niſi exercen/
dus in ptātez dak:nullo dubitāte non eſt
colend⁹.cui⁹ letitia eſt nr̄a miſeria.ꝛ cui⁹
damnū eſt nr̄a reuerſio. Religet g̃ vos re
ligio vni oīmipotēti deo.qz inter mentez
nr̄az q̄ illū intelligim⁹ patrē:ꝛ veritatē.id
ē lucē interiorē p quā illū itelligim⁹ nl̄la
interpoſita creatura ē Quare ipaz quoq̄
veritatē nl̄a ex pte diſſimilē i ipo ꝛ cū ip
ſo veneremur:q̄ forma eſt oīm q̄ ab vno
facta ſūt ꝛ ad vnū nitūť. Vñ appet ſpūa
lib⁹ animis p hāc formā eſſe facta oīa q̄ ſo
la iplet qō appetūt oīa. Que tñ oīa neq̄
fierent a pre p filiū.neq̄ ſuis finib⁹ ſalua
eſſent:niſi de⁹ ſūme bon⁹ eſſet. Qui ꝛ nll'i
nature q̄ ab ipo bona eſſe poſſet īuidit.ꝛ i
bono ipo alia q̄ tū vellēt.alia q̄ tū poſſēt
vt manerēt dedit Quare ipz donū dei cū
pre ꝛ filio eque incōmutabile colere ꝛ te/
nere nos ꝓuenit:vni⁹ ſubſtātie trinitatē.
vnū deū a q̄ ſum⁹:p quē ſum⁹:i q̄ ſum⁹:a
q̄ diſceſſim⁹:cui diſſimiles facti ſum⁹:a q̄
perire nō ꝓmiſſi ſum⁹.principiū ad qō re
currimus.formā quā ſeqmur.ꝛ graz q̄ re
cōciliamur.vnū q̄ auctore cōditi ſum⁹.ꝛ
ſil'itudinē ei⁹ p quā ad vnitatē reforma/
mur.ꝛ pacē q̄ vnitati adherem⁹.deū q̄ di
xit fiat ꝛ verbū p qō factū eſt oīe qō ſb
ſtantialiter ꝛ naturaliter factū eſt.ꝛ donū
benignitaſ ei⁹:q̄ placuit ꝛ recōciliatū eſt
auctori ſuo.vt nō interiret.q̄d ab eo p
ꝙbū factū ē.vnū deū q̄ creatore viuim⁹:
p quē reformari ſapiēter viuim⁹.quē di/
ligētes ꝛ q̄ fruētes beate viuim⁹.vnū de
um ex q̄ oīa.p quē oīa.in q̄ oīa.ipſi glia ī
ſecula ſeculoꝝ Amen.

Explicit liber Auguſtini
de vera religione.

Incipit liber de spiritu z aīa. qui ſm quosdā inscribit augustino. ſm vero alios nō sibi inscribit: z hoc ſm doctiores.

Incipit prologus.

QVoniā dictū est mihi: vt cognoscam meipm: sustinere nō possuz vt me habeaz incognitū. Magna nāq; est negligētia nescire q̄d illud sit q̄ celestia tā pfunde cogitam⁹. q̄ naturalia tā subtili indagatione inuestigam⁹. z de ipo q̄z creatore nr̄o taz sublimia scire desideram⁹. Nō est res pegrina nec lōge q̄renda a nobis: animus q̄ ista sapim⁹. Sz semp nobiscū adest. tractat. loquit. z int⁹ nescit. Patū est illi tam ingentiū rez secreta scire. z seipm cognoscere nō posse. Paucis siq̄dē licet ipo aīo animū cernere. id est vt ipe anim⁹ se videat. Fieri aūt nō pt quadā diuīa puidētia vt inueniēdi facultas desit religiosis animis seipos z deū suū pie ac caste ac diligenter q̄rentib⁹. Idcirco reddā me mihi imo deo meo: cui maxime me debeo: z vi debo q̄d sit anim⁹: z q̄ sit patria ei⁹.

Quid est anim⁹ Capitulū primū.

Animus est substātia quedā rationis particeps regēdo corpi accōmodata. Anim⁹ sapiētia illustratus z suū pncipiū respicit z seipm cognoscit. z q̄z sit idecoz vt extra se q̄rat q̄ ī se ipo possit inuenire: intelligit. Corporeis vo passionib⁹ ꝓsopitus z p sensibiles formas extra seipm adduct⁹: oblit⁹ est q̄d sit z q̄d fuit. Et qz nihil aliud se fuisse memint. nihil pter q̄ videt se esse credit. Solo sensu circa corpa. z imaginatōne circa corpoz siltudines z locoz versat. z ī eis siue vigilādo siue dormiēdo distrahitur Cū vo ab hac distractōe p purā itelligētiā ascendēs in vnū se colligit rōnalis dz. Ratio siquidē est animi aspect⁹ q̄ p seipsum vez intuet. Ratiocinatio est ratōis inquisitio Quare illa opus est ad videndū. ista ad inquirendū.

Qualiter animus est inuisibilis. Capitulū. II.

Animus inuisibilis est. Nec⁹ em̄ aliter inuisibilia cernere valeret. Uisibilia p corp⁹ videt. inuisibilia p se. z in eo se videt q̄ inuisibilem se esse videt Videt tñ in corpe p corp⁹: sicut sensus in lra manet. z p lram videt. Anim⁹ corpis dñator rector z habitator videt seipsum p semetipm. Nō q̄rit auxiliū corporaliū oculoz. imo vero ab oib⁹ corporeis sensibus tanq̄ impediētib⁹ z pstrepentib⁹ abstrahit se ad se vt videat se in se vt nouit se apud se. Et cum vult deuz cognoscere eleuat se sup se mētis acie. Non em̄ aliq̄d tale est de⁹ qualis est anim⁹. nō tñ videri nisi animo pt. nec ita videri vt anim⁹ potest. Incōmutabilis siquidez est veritas sine defectu subē. Nō talis est anim⁹ Sz deficit z pficit: nouit z ignorat: meminit z obliuiscit. Modo vult z modo nō vult. Diffusis cogitatiōib⁹ atq̄ consiliis huc atq̄ illuc vagat. Cōsiderādo spectat oīa Uidet absentia. transmarina visu ambit z percurrit aspectu: abdita scrutatur. Et vno momento sensus suos p toti⁹ orbis fines z mūdi secreta circūfert. Descendit ad inferna: ascēdit inde. versat in celo. adheret christo: ꝓiungit deo. Ipe siquidez est ei⁹ patria z habitatio: ad cui⁹ siltudinē fact⁹ est. Quisq̄s ergo se talē reddi desiderat q̄lis a deo fact⁹ est. id est siltez deo redeat ad se. z stet ī se. z sic intra semetipz z apō semetipz q̄rat z videat vñ ꝓstet hō z ex q̄ sua pte fact⁹ sit ad imaginē dei.

De hominis cōpositōe. Capitulū. III.

Ex duab⁹ substantijs ꝓstat homo anima z carne. Aia cū rōne. carne cū sensib⁹ suis. q̄s tñ sensus nō mouet caro absq̄ anime societate. Ania vero rationale suū tenet sine carne.

De potentijs anime. Capitulū. IIII.

Est siquidē rationalis ꝓcupiscibilis z irascibilis. Per rationalitatez abilis est illuminari ad aliquid cognoscenduz: infra se z supra se: in se z iuxta se. Cognoscit siq̄dez deū supra

se:⁊ sei se:⁊ angelū iuxta se:⁊ quicq̄d celi ambitu ꝓtinet infra se. Per ꝓcupiscibilitatē ⁊ irascibilitatē abilis est affici ad aliq̄d appetendū vl fugiēdū:amādū vl odiendū.⁊ ideo de rōnalitate ois sensus oritur aīe.⁊ de alīs ois affect⁹. Affect⁹ ꝯo q̄dri partit⁹ esse cognoscit.dū de eo q̄ amam⁹ iā gaudem⁹:vel gaudendū speram⁹.⁊ de eo qō odim⁹ iā dolem⁹ vl dolendū metuim⁹.⁊ ob hō de ꝓcupiscibilitate gaudiuz ⁊ spes.⁊ ō irascibilitate dolor ⁊ met⁹ oriūt. Qui quidē quattuor affect⁹ aīe oīm sunt viciorz ⁊ virtutū q̄si quedā ꝓncipia ⁊ cōmunis materia. Affect⁹ siquidē oīmi opituo nomē imponit. Et qm̄ virt⁹ est habitus mētis bene cōpositē:cōponendi ⁊ instituendi atq̄ ordinādi sunt dicti affect⁹ ad id qō debēt.⁊ qūo debēt vt in ꝟtutes ꝓficere possint.alioq̄n in vicia facile decident. Cū igit prudēter.modeste.fortiter.⁊ iuste amor ⁊ odiū instituunt:in ꝟtutes exurgēt.prudentiā.s.⁊ tpantiā:fortitudinē atq̄ iusticiā:q̄ q̄si origines ⁊ cardines sunt oīm virtutū. Et hec oīa cū affectuose ⁊ ꝟtuose in aīa ꝓstituunt:ꝓ odiū mūdi ⁊ sui ꝓficiscit in amorē dei ⁊ ꝓximi:ꝓ cōtemptū tpaliū ⁊ inferiorz:crescit i desideriū eternorz ⁊ supnorz. Sensus vero vn⁹ est in aīa ⁊ qō ipa. Et cū corp⁹ nō sit:corpore⁹ dicit.qz corp⁹ transcēdit vl quia a corpis exercet instrumētis.vñ ob numerū instrumentorz q̄nq̄ ptiby dicit:cū int⁹ nō sit nisi vn⁹. Verūtamē ꝓpter varia exteriora variat ⁊ varie nūcupat. Dicit nāq̄ sensus.imaginatio.ratio.intellect⁹.intelligentia. Et hec oīa in aīa nō aliud sūt q̄z ipa. Alie ⁊ alie ꝓprietates inter se propter varia exercitia.sz vna essentia rōalis ⁊ vna aīa.ꝓprietates quidē diuerse.sz essentia vna:fm exercitiū mlta sunt.fm essentiā vero vnū sunt in aīa ⁊ qō ipa. Et sicut mūd⁹ iste visibilis q̄nq̄ partita quadā distinctōe est ordinat⁹.terra.s.⁊ aqua aere ethere cū firmamēto.ipo q̄z supmo celo qō empireū vocāt. Sic aīe in mūdo sui corpis pegrinati quinq̄ pgressus sūt ad sapiētiā:sensus.s.imaginatio:ratio:intellect⁹ ⁊ intelligētia. Quinq̄ em̄ pgressionib⁹ rōnalitas exercet ad sapientiā:⁊ q̄tuor affectib⁹ ad charitatē.quatin⁹ nouē istis pgressionib⁹ in semetipa ꝓficiēs aīa sensu ⁊ affectu.q̄si interi⁹ q̄busdā pedib⁹ q̄ spū vivit spū ambulet vsq̄ ad cherubin ⁊ seraphin.i.vsq̄ ad plenitudinē sciētie ⁊ regnū charitatis.habeatq̄ anima ꝓ exercitiū virtutes quaz facultates habz per naturā.

De nouem pgressionibus anime.

Capitulū.V.

Thos pgressus nominib⁹ ⁊ ordinib⁹ angelorz cōpare prudēti lectori relinq̄. Facile siquidez erit ei si sciat aptare sensū q̄ prim⁹ aīe nunci⁹ est angelis q̄ nūcij vocant.imaginatōem archangel.odiū mundi ꝟtutib⁹.odiū sui potestatib⁹.rationē ꝓncipatib⁹.amorē pximi dñationib⁹.intellectū thronis.intelligentiaz cherubin.amorē dei seraphin. Timor nāq̄ de supplicijs ⁊ dolor ō peccatis faciūt ꝓtemptū mūdi ⁊ sui:vt cum ꝟtutib⁹ faciat miracula:⁊ cuz potestatib⁹ expellat demōia. Spes ō pmissis ⁊ gaudiū ō pmijs faciūt amorē pximi ⁊ dei.

Anima facta est ad imaginē dei.

Capitulū.VI.

Alma ad silitudinē tot⁹ sapientie facta.oīm rex in se gerit silitudinē. Unde a philosopho diffinita est omniū rex silitudo. Habet siquidē in se vires quib⁹ oīa appbendit siue inuestigat:⁊ oīmib⁹ similis existit:cum sit vna. Similis est terre p sensuz.aque per imaginationē.aeri p rōnem.firmamento p intellectū.celorz.celo p intelligentiam. Silis est lapidib⁹ p essentiaz.arboribus p vitā.animalibus p sensum ⁊ imaginationē.hoibus p rationē.angelis p intellectū deo p intelligentiā. Et sicut de⁹ est oībus capabilis ⁊ pticipabilis.sic aīa oīm ē capar. Capabilis ⁊ pticipabilis oīmib⁹ est de⁹:qz naturali suo mūnere ⁊ vsu.ex munere pticipat ab oīb⁹ ad essentiā q̄ sunt.⁊ fm illā ad idoneā speciē q̄ ab alīs differūt.⁊ fm vtrūq̄ ad ꝓgruū vsum q̄ ꝓficiunt. Tria hec oīmi existēti insunt q̄si q̄dā vestigia sūme essentie imaginis ⁊ muneris.i.trinitatis pris ⁊ filij ⁊ spūsancti. Eternitas q̄ppe est in pre.species in imagine.

vsus ī munere. nobis aūt oīs vsus diui/
nitat̄ est ex munere. Qđāmodo nāq̄ q̄si
ꝓpior videt nobis esse spūsctūs. vtpote
p̄ris z filij mun⁹. Ex ipso nimirū est oīs
vsus gr̄e cū p̄re z filio. Ipe eī regit z eru
dit. cōsolat̄ z pducit eccl̄iaz ad xp̄m quā
ipe simł sine macula z ruga tradet regnū
deo z p̄ri. Sic a p̄re p filiū z spūm vel po
ti⁹ in spiritu diuīa ad nos descenderunt.
Dr̄ siquidē tradidit filiū suū q̄ redimerz
suos. misit spūmsanctū q̄ suos adopta/
ret in filios. filiū dedit in p̄ciū redēptōis
spūmsanctū in ꝑuilegiū adoptōnis. Se
deniq̄ totū seruat in hereditatē adopta/
tis. Neo ergo de dei pietate diffidat: qm̄
maior est ei⁹ misericordia q̄ nostra mise
ria. z quisq̄s ad eū toto corde clamauerit
exaudiet illū: qm̄ misericors est. Tardi⁹
siquidē ei videt peccatori veniā dare: q̄m
ipi pctōri accipe. Sic em̄ festinat absol/
uere reū a tormēto ꝓscientie sue: q̄si plus
eū cruciet cōpassio miseri: q̄ ipm miserū
cōpassio sui.

Alie capacitas. Capitulū. VII.

Cū par est omniū aīa qz p rōnalita
tē ad cognitōez: z p ꝓcupiscibili
tatē ad dilectionē vniuersitat̄ ca
pax inuenit. Sūt em̄ in aīa z sunt id qđ
aīa. naturalis sensus cognoscēs oīa. z di/
iudicās inter oīa: naturalis affect⁹ q̄ suo
ordine z gradu diligat oīa. Verūtamen
facultates z q̄si instrumēta cognoscēdi et
diligēdi habet ex natura. cognitōnem tm̄
veritat̄ z ordinē dilectōis nequaq̄ habz
nisi ex gratia. Facta siquidē a deo mens
rōnalis sicut ei⁹ imaginē suscepit. ita co/
gnitionem z amorē. Vasa siquidē q̄ crea
trix sapiētia formauit vt sint. adiutrix gr̄a
replet ne vacua sint. si strenuū operariuz
inuenerit.

Quid sit aīa. Capitulū. VIII.

Anima est substātia rōnalis intel
lectualis a deo facta spūalis. nō
ex dei natura: sed poti⁹ creatura
ex nihilo facta: in bonū malūq̄ ꝓuertibi
lis. Et ideo aliq̄tin⁹ est mortalis inq̄tū i
deteri⁹ mutari: z a volūtate dei cui⁹ pti/
cipatōe bona sit alienari p̄t. Et aliq̄tinus
imortalis. qm̄ sensū q̄ ei post hāc vitā vl
bñ vl male sit amittere ñ p̄t. nō q̄ꝑ actis
ante carnē gestis meruerit vt in carne in
cluderet: vt quidā voluerunt. Sz nec iō
p̄t esse in hoīe sine sorde pēti: nisi a xp̄o fu
erit liberata. Dei em̄ nutu ad corp⁹ aīa
venit: vt si fm ei⁹ ꝓceptum agere vellet.
mercedē accipet vite eterne atq̄ societatē
angelor̄. Si aūt ꝓtēneret penas iustissi/
mas z amarissimas luerz. siue dolorīs cō
tinui. siue ignis eterni.

De interiori sensu z exteriori.

Capitulū. IX.

Anima ex eo dicta est q̄ animet
corp⁹ ad viuendū: ꝫ est viuificet
Spiritus est ipa anima ꝑ spiri/
tuali natura. vel pro eo qđ spiret in cor/
pore appellat⁹ est spūs. Aīa z spūs idez
sunt in hoīe: q̄uis aliud notet spūs z ali
ud aīa. Spūs nanq̄ ad subam dicit: et
aīa ad viuificationē. Eadez est essentia
sed ꝓprietas diuersa. Hā vn⁹ z idē spūs
ad seipm dicit spūs: z ad corp⁹ aīa. Spi/
ritus est inq̄tū est rōe p̄dita suba rōnal̄.
aīa inq̄tū est vita corpis. de q̄ dictū est.
Qui perdiderit aīaz suā saluā faciet eā. i.
q̄sq̄s ꝓpter deū vitā hāc q̄ nūc corporis
viuificatōe ex aīa tpaliter mortalis con
stat libēter despexerit. in futuro eādē cor
poris nō solū aīe vitā eternā z imortalē
recipiet. Humana quidē aīa qz in corpe
habet esse z extra corp⁹. pariter aīa z spi/
rit⁹ vocari p̄ot. nō due aie sensualis z ra
tionalis. altera qua hō viuat: et altera q̄
vt q̄dā putāt sapiat. Sz vna atq̄ eadez
aīa in semetipa viuit z p intellectū. z cor
pori vitā p̄bet p sensum. Humanū nāq̄
corp⁹ nec viuere nec nasci p̄ōt sine anima
rationali. vegetatur tm̄ z mouet z crescit
z humanaz formā in vtero recipit. priuſ
q̄ aīam rōnalē recipiat. Sicut etiā vir/
gulta z herbas sine aīa moueri z incre/
mētū br̄e videm⁹. Duplex ē q̄dē vita aīe
alia q̄ viuit in carne: z alia q̄ viuit in deo
Duo siquidē in hoīe sensus sūt. vn⁹ inte
rior: z ali⁹ exterior. z vterq̄ bonū suū hz i
q̄ reficit. Sensus interior reficit in cōtē/
platōne diuinitat̄. sensus exterior in ꝓtē
platōne hūanitat̄. Propterea de⁹ hō fa
ct⁹ est vt totū hoīez in se btificaret z tota

uersio bois esset ad ipm: z tota dilectio bois esz in ipo. cū a sensu carnis videret p carnē. z a sensu mēt videret p diuinitat ptēplatōez. Hoc āt erat totū bonū bois vt siue ingrederet siue egrederet. pascua i factore suo inueniret: pascua foris i carne saluatoris. pascua int i diuinitate creatoris. Hoc bonū magnū secutū est maluz: qm̄ pdito bono qđ int erat. egressa ē aia ad bona aliena q̄ foris erāt. z pactū fecit cū delectatōib seculi. reḍescēs sup illas: ñ attēdēs absentiā boni sui interioris: eo qp solatōes suas cerneret i bonis alienis. Hā cū exterior sensus carnalis bono suo vtit. interior sensus mētis q̄si obdormit. Hō em̄ cogscit bona interioris sensus. q̄ iocūditate bonoz exterioz capit. Hā q̄ i carne viuit i carne sentit: z dolores carnis fugit inq̄tū pt. vulnera aūt aie. p̄sus ignorat. nec medicinā q̄rit i eis. Cū āt mortu fuerit sensus aie q̄ viuit i carne: tūc vnificari icipiet sensus ille q̄ sentiet semet ipm. z tunc sciet dolores suos. z incipiet sentire vulnera sua tanto graui q̄to ꝓpius. Magis em̄ obest malū qđ est magis vicinū: z magis pdest bonū.

Quot modis dicat spūs

Ca. X.

Spiritus đr multis modis. Dicit nāq̄ spūs de. z aer iste. z flat aeris q̄ a corde recept z ide p totū corp emissus mortaliū vitā flatu necessario ꝓtinet. Iste tñ spūs iure aia dici nō pt. qr aer varietate dissoluit. Dicit spūs aia siue bois siue pecor. Dicit spūs mēs rōnalis. vbi est q̄dā scintilla tāq̄ oculus aie ad quē ptinet imaginatio z cognitio dei. Ocul aie est mēs ab oñi corpis labe pura. mētis aspect est rō. intellect visio. Tria hec oñi aie necessaria sūt. vt sanos oculos habeat: vt aspiciat: vt videat. Sanos oculos hz. cū a mortaliū cupiditatibus ē purgata atq̄ remota. aspicit cū in dei lumie ꝓtēplatōis oculos figit. videt cū i illa ꝓtēplatōe ꝓspicit q̄ta sūt gaudia q̄ta leticia. q̄ta securitas. serenitas. z q̄nta iocūditas. Sanitas facit illā securaz. aspectus rectā. visio beatā. Cū em̄ fuerit ab oñi fece liberata maculisq̄ diluta. tūc se deniq̄ i seipa liberalissime tenet: z nihil sibi metuit. aut nlla sua culpa q̄cq̄ angit z tūc ingēti q̄dā z icredibili fiducia pgit in deū. i. in ipaz ꝓtēplatōez veritat: aspectū siq̄dē rectū sequit ipa visio dei q̄ est finis aspect. Sic aia p̄i sanat. sanata introducit. introducta reficit. Spūs etiaz est q̄dā vis aie. mēte iferior. vbi corpaliū rez silitudines exp̄munt. Nec ipse spūs corp est: sz corpi silis. Que em̄ spū videtur nō sūt corpalia sz corpib silia. Faciet siq̄dē bois z nob forinsec nota est: z i memoria nra habet imaginē suā. incorpalē q̄dē sz corpi sile. Hūdi q̄z isti mirabil pulcritudo: z nob foris p̄sto est. z i memoria nra hz imaginē suā. incorpalem quidē: sz corpi sile. ad quā recurrim cum clausis oculis eā cogitam. Dō ei ad corpis sensū aliqđ corp in loco est. Hē ad animi aciem silitudo corpis in mēoria. et qđ est intētio volūtat ad corp visuz: visionēq̄ copulandā. Hē est eadē intētio voluntatis ad copulandā imaginē corpis q̄ est i memoria z visione cogitātis. Ille spirit đr fact ad imaginē z silitudinē dei. i q̄ est cognitio vitat z amor virtut. Imago siq̄dē est i cognitōe: z silitudo in dilectōe. Imago qr rōnal. z silitudo qr spūalis. Deret siquidē veritati nlla interposita suba rōnale nrm. q̄ ratiocinamur intelligim z sapim spūm dicim. Nunc aūt spūm apl'us mentē vocat cū dicit. Renouamini spū mētis vestre. i. mēte. Nihil ei aliud est spūs mētis q̄ mēs. sicut corpus carnis nihil aliud est q̄ caro.

Qz in mente eminet intelligentia.

Capitulū. XI.

Mens aūt đr a mene. Mene autē grece latine đr luna. Et sic luna crescit z deficit z varia vicissitudine cōmutat. in id tñ qđ fuit q̄dam pfecta nouitate se restituit. sic mens nūc caput summis viserit. nūc decidit infimis. nūc se inferens sibi veris falsa redarguit. modo ad corpalia regenda deflectit. mō eternis rōib inspiciēdis vl ꝓsulendis adhe rescit. Ratio siquidē est mētis aspectus q̄ bonū z malū discernit. virtutes eligit. deū q̄z diligit. Mens vniuersoz capax z omniū rez silitudine insignita. oīa esse dicit

naturali quadã potẽtia ⁊ naturali digni
tate. Idcirco iuisibiles rez causas p itel
ligentiã cõpbendit. ⁊ visibiles actualiuz
formas p sensuũ passiones colligit. Et si
ue p sensus ad sensibilia exeat: siue p intel
ligentiã ad inuisibilia ascẽdat. rez silitu/
dines ad seipaz trabit. pscientia cognoscit
absentia ītelligit. ignota inqrit. ⁊ ī inuẽtꝫ
versaꝁ. Rõnale ⁊ intellectuale lumẽ q̃ rõ/
cinamur intelligim⁹ ⁊ sapim⁹ mentẽ dici
mus. q̃ ita facta est ad imaginẽ dei: vt nul
la interposita natura ab ipa ꝟitate forme
tur. Dens eñ ex eo dicta est q̃ emineat ī
aĩa. Prestãtior sic̃dẽ vis aĩe est. a q̃ pce/
dit intelligẽtia. p intelligẽtiã vtcũq; ipaz
veritatẽ itelligit. p sapiẽtiã diligit Sapi
entia nãq; est amor boni seu sapor boni. a
sapore sic̃dẽ dr. Dẽtis visio est intelligẽ
tia. gust⁹ sapiẽtia. Ista ꝺtemplaꝁ. illa de/
lectaꝁ. Cũ ab inferioribꝫ ad supioza volu
m⁹ ascẽdere: pri⁹ occurrit nob sensus. de
inde imaginatio. postea ratio: intellect⁹ ⁊
intelligẽtia. ⁊ in sũmo est sapiẽtia. Sum
ma nãq; sapia ipe de⁹ est. Sapia boĩs ẽ
pietas. i. cult⁹ dei. Sensus ea vis aĩe est
q̃ rez corporeaz corpeas recipit formas
pñtes. Imaginatio est ea vis aĩe q̃ reruz
corporeaz corporeas recipit formas: sz
absentes. Sẽsus nãq; formas ī materia
pcipit. imaginatio extra materiã: ⁊ ea vis
q̃ exteri⁹ formata sensus dicit: eadẽ tradu
cta vsq; ad intimũ imaginatio vocatur.
Imaginatio nãq; ō sensu ozit: ⁊ ꝑm eius
diuersitates ipi⁹ q̃z variatões. Multa
videt aĩa carnalibꝫ oculis. Multa etiã fã
tastica imaginatõe ꝺcipit. ⁊ vbiq; q̃si dif
fundit mouet erigit ⁊ fluctuare videt: nõ
a se egrediẽs: sz in semetipa tanq̃ in ma/
gno pcurrens spacio peruagaꝁ. non exit
ad illa: sz tractatibꝫ suis sibi illa repzesen
tat. Habet siquidẽ in se q̃si quandã lati/
tudinẽ longitudinẽ ⁊ altitudinẽ. Hã per
charitatẽ deũ ⁊ oẽs fideles sibi cõplectit.
p meditationẽ rez vniuersa q̃ a ꝓncipio
mũdi vsq; ad finẽ de⁹ ꝓpter salutem no/
strã opatus est meditatur. p cõtemplati/
onẽ q̃ sursum sunt. celestia contemplatur
Rõ est ea vis aĩe que rerum corporearuz
naturas: formas: differẽtias: ꝓpria: acci/
dentia pcipit. oñia incorporea: sz non ex
tra corpa: nisi rõne subsistẽtia. Abstrahit
eñ a corpibꝫ q̃ fundantur in corpibꝫ: non
actõne sed ꝺsideratõe. Natura nãq; ipi⁹
corpis ꝑm q̃ oñe corpus corp⁹ est. nullũ
vtiq; corp⁹ est. Intellect⁹ ea vis aĩe est q̃
inuisibilia percipit. sicut angelos: demo/
nes: animas: ⁊ oñez spũm creatũ. Intel
ligẽtia ea vis anime est que ĩmediate sup
ponitur deo. Cernit siquidẽ ipm sũmuz
verũ ⁊ vere incõmutabilẽ. Sic ania sen/
su pcipit corpa: imaginatõe corpoz silꝫ/
tudines: rõne corpoz naturas. intellectu
spiritũ creatuz: intelligẽtia spũm increa/
tum. Et quicq̃d sensus pcipit: imagina/
tio repñtat: cogitatio format: ingenium
inuestigat: ratio iudicat: memoria ꝟuat:
intellect⁹ sepat: intelligentia cõprehẽdit:
⁊ ad meditationẽ siue ꝺtemplationẽ ad/
ducit. Ingeniũ ea vis est anie: siue inten/
tio qua ania se extendit ⁊ exercet ad inco
gnitoz cognitionẽ. Ingeniuz siquidẽ ex
quirit incognita: ratio discernit inuenta:
mẽoria recondit iudicata ⁊ offert adhuc
iudicãda. Sic fit ascẽsus ab inferioribꝫ
ad supioza: ⁊ ima a summis dependent.
Intellect⁹ nãq; quedã imago ⁊ silitudo
intelligẽtie est: ratio intellect⁹: rõnis fan/
tasticus spũs: cui etiã supzemũ corporis
corpus. i. ignis quadã silitudine iungit.
⁊ igni aer: ⁊ aeri aqua: ⁊ aque terra. Sen
sus informat imaginationẽ: imaginatio
rationẽ: ⁊ facit scientiã siue prudentiam.
rursum rationi occurrẽs diuina prudẽ
tia informat eã ⁊ facit intelligentiaz siue
sapientiã. Est itaq; in ratione quiddã ad
superna ⁊ celestia intendẽs. ⁊ id dicit sa/
pientia. ⁊ est quiddã ad trãsitoria ⁊ cadu
ca respiciẽs. ⁊ id vocatur prudẽtia. Hec
duo ex rõne sunt. ⁊ in rõne cõsistunt. Et
diuidit se rõ in duo. s. in surſuz ⁊ deorſuz.
surſum in sapiam. deorſuz in prudẽtiaz:
q̃si in virũ ⁊ mulierẽ. vt vir sit supior ⁊ re
gat. mlier inferior ⁊ regaꝁ. Uñ dictũ est.
Melior est iniq̃tas viri quã mlier bñfa/
ciẽs. Melior sic̃dẽ ẽ q̃ p celeste desideriũ
accẽsus: carnẽ necessaria etiã ei sꝰtraben
do affligit. q̃z q̃ p carnalẽ affectũ resolut⁹
p oia q̃ cõmoda sunt ei satisfacere ꝓtẽdit.

De spiritu ⁊ anima

Sensus ⁊ ei⁹ op⁹ Ca.XII.

Sensus iuuaⁿ exteri⁹. qz ocul⁹ carnis: q̄uis ex natura facultatē videndi habeat. nunq̄ tñ p se ꝓsequitur visionē. nec auris auditū nisi ex bñficio exterioris lucis ⁊ soni. Imaginatio iuuaⁿ interi⁹: qz ex sensibilib⁹ ꝓcipiⁿ. Ratō iuuaⁿ interi⁹: qz spūs rōalis ex dono creatoris abilis ad cognoscēdū ver̄ ⁊ diligendū bonū: nisi interioris lucis radio fuerit pfusus: ⁊ caloze succēsus. nunq̄ ꝓsequiⁿ sapie cognitōez vl̄ charitatis affectū. Intellect⁹ ⁊ intelligētia iuuaⁿ supi⁹: qz de⁹ ignis ⁊ lux est. Lux ē splendorē emittēs ex se quē retinet ī se: illumiat intelligētiā ad cognitionē veritatis. Ignis vero calorē de se emittēs: sed nō amittēs inflāmat affectū ad amorē ꝑtutis. Et sicut solē nō videt ocul⁹ nisi in lumīe solis. sic ver̄ ac diuinū lumē nō poterit intelligētia videre nisi ī ipsi⁹ lumīe. Dñe in⁊ ppha. in lumine tuo videbim⁹ lumē. Cū em̄ mortale ꝟ induerit īmortalitatē. ⁊ corruptibile ꝟ induerit incorruptibilitatē: tūc mente pariter ⁊ corpe spūales effecti ꝑm modulū nr̄m p mētis illuminatōez oīa sciem⁹: ⁊ p corpis incorruptibilis leuitatē vbiq̄ esse poterim⁹. Volabim⁹ mēte p ꝓtēplationē. volabim⁹ corpe p incorruptionē. Discernem⁹ mēte: discernem⁹ corpe. cuz sensus nr̄i corporei vertenⁿ in rōez: ratio in intellectū: intellect⁹ in intelligentiā: intelligētia in deū mutabiⁿ. Sensu visibilia percipiunⁿ. in imaginatōe ꝓtinenⁿ visibiliū imagines ⁊ siⁱlitudines. ad rōnem ꝓtinēt visibiliū rōnes ⁊ diffinitōes: ⁊ iuisibiliū inuestigatōes. ad intellectū ⁊ intelligentiā spectāt spūaliū ⁊ diuinoz cōprehensiones ⁊ ꝓtemplatōes. Sensus vero ⁊ imaginatio ad rōem nō ascendūt: sz infra remanētes eā aliq̄tin⁹ deducere pñt: ⁊ q̄si a lōge q̄dā oñdere ad q̄ nō pñt puenire. Siⁱli quadā ꝓportione intellectū ⁊ intelligentiā rō iuuare p̄t: sz ad statū eoz ñ valet ascēdere: qm̄ metas suas ⁊ fines suos ꝓprios habz q̄s trāseēdere nō p̄t. Sēsum ⁊ imaginationē cū ceteris aialib⁹ cōia habem⁹ Uidēt siq̄dē visibilia ⁊ visoz recordaⁿ. In q̄busdam etiā sensib⁹ nos superāt. qm̄ iustū fuit vt brutis aialib⁹ q̄b⁹ nil dandū erat in intellectu: aliq̄d ampli⁹ daret in sensu. Et ecōtrario tanto maioz necessitas inducit homini exercēde rōnis ꝙto maiorē defectuz patit sensualitatis. Rō aūt inde incipit vñ aliq̄d occurrit q̄ nobis cū aialib⁹ nō sit cōmune. Quedaz ergo sunt infra rōnem: q̄dā iuxta rōem: q̄dā supza rōem. Infra rōnez sunt q̄ sensu ꝓcipim⁹. sicut dura ⁊ mollia: calida ⁊ frigida: cādida ⁊ nigra. Juxta rōem sūt ⁊ p uia rōnis: q̄ rōne ꝓcipim⁹. sicut cōmoda ⁊ incōmoda: vera ⁊ falsa: iusta ⁊ iniusta. Rō siq̄dē est q̄dā animi mot⁹ visū mētis acuens: veraq̄ a falsis distinguens. Supza rōem sunt q̄ nec sensus docet nec ratio persuadet: sz aut diuīa reuelatōe cōprehēdūtur. aut diuinaz scripturaruz autozitate credunⁿ: sicut deū in vna suba trinū: ⁊ in trib⁹ psonis substantialiter vnū. De⁹ siq̄dē est rez vniuersitas. ita q̄ nulla singulaz: ⁊ iō motib⁹ rōnis nō subiacet. qz ratio nō est nisi de re aliqua.

Diffinitio anime ⁊ explanatio eius Capitulū.XIII.

Anima est spūs intellectualis rōnalis: semp viuēs: semp in motu bone maleq̄ volūtatis capax: ꝑm benignitatē creatoris: atq̄ ꝑm sui opis officiū vacāt⁹ nūcupaⁿ noib⁹. Dicit nāq̄ aia dū vegetat: spūs dū ꝓtemplaⁿ: sensus dū sentit: anim⁹ dū sapit: dū intelligit mēs: dū discernit rō: dū recordaⁿ mēoria: dū vult volūtas. Ista tñ nō differūt ī suba: quēadmodū in noib⁹. q̄m oīa ista vna aia est ꝓprietates q̄dē diuerse: sed essentia vna. In spū tñ ⁊ aia pōt esse differentia: quia oīs aia est spūs: sz nō oīs spūs est anima. Aie duplices sunt actiones. Alio nanq̄ ꝓsilio erigiⁿ ad deū. alio inclinaⁿ ad carnē. Inclinaⁿ aūt sic. Cū sit subtilis ⁊ inuisibilis: videri nō p̄t: sz p potētias suas se extendit ⁊ ostēdit. Per ꝓcupiscibilitatē nāq̄ appetit. p irascibilitatē ꝓtēnit. p rōnalitatē inter vtrūq̄ discernit. Tota est sentia aie in his potēt⁹ suis existit: nec per partes diuidiⁿ cū simplex sit ⁊ indiuidua. Et si aliq̄ ptes h̄re v̄: rōne potius similitudinis q̄z veritate compositionis

intelligendū est. Simplex suba est aīa: nec aliud nec mīr est rō in suba q̄ aīa. nec aliud nec mīr irascibilitas vl' ꝯcupiscibilitas q̄ aīa: z vna eadēq̄ suba fm diuersas potētias diuersa sortit vocabula Pas potētias habet anteq̄ corpi misceatur. Naturales siq̄dez sunt ei: nec aliud sūt q̄ ipa. Tota nāq̄ aīe suba i his tribꝫ plena z pfecta psistit. id est in rōnalite. cōcupiscibilitate z irascibilitate. q̄si quadā sua trinitate: z tota hec trinitas est quedā aīe vnitas: z ipa aīa. Deus est oīa sua: z anima quedā sua. Habet siq̄dē naturalia z ipsa oīa est. Potentie nāq̄ z vires eius idē sunt qō ipa. Habet accidentalia z ipa non est. Sue vires est. sue virtutes nō est. Nō em̄ est sua prudētia: sua temperantia: sua fortitudo: sua iusticia. Potentie aīe sunt rōnalitas: cōcupiscibilitas: z irascibilitas. Vires sunt: sensus: imaginatio: ratio: memoria: intellectus: intelligentia. Potētie aūt possunt dici vires: z vires dici possunt potētie.

De amicicia anime z corporis. Capitulū. XIIII.

QVibusdā affectibꝫ z quadā amicicia aīa corpi ꝯiungit. fm q̄m amicicia nēo carnē suā odio habet. Sociata nāq̄ illi licet ei⁹ societate p grauet: ineffabili tñ ꝯditione diligit illd. amat carcerē suū: z ideo libera esse nō pt. Doloribꝫ eius vehemēter afficit. Formidat interitū q̄ mori nō pt. Timet defectū q̄ p naturā nō pt deficere. Oculoꝝ pascit speculatōe. sonoris delectat auditibꝫ: suauissimis iocūdat odoribꝫ: larga epulatione reficit. Et licet his rebꝫ nullatenꝰ ipsa vtat. graui tamē merore affligit: si sbtrahant. Huic etiā nōnunq̄ subrepunt vicia ꝯtraria ratōni. dū aīa dilecto corpi indulgenti⁹ remittēdo. locū noscit prebere peccato. Per sensus quoq̄ pgredit aīa ad corp⁹ mouendū z viuificandū. Houē quoq̄ sunt forāmia in hūano corpe: q̄bꝫ fm naturalē ꝯtemperantiā influit z effluit oīe q̄ idē corp⁹ vegetat z regit. Sūt etiam vtriusq̄ quedā silia: corpis. s. supmū: z spūs infimū. in quibꝫ sine naturaꝝ ꝯfusione: psonali tñ vnione facile ꝯiungi possunt. Similia em̄ silibus gaudēt. Itaq̄ anima q̄ vere spūs est: z caro q̄ vere corpus est: in suis extremitatibꝫ facile z pueniēter vniunt. i. in fantastico anime qō corpus nō est. sed simile corpi: z sensualitate carnis que fere spūs est: qz sine aīa fieri nō pt. Sicut em̄ supmum anime: id est intelligentia siue mens imaginez siue similitudinem gerit sui superioris. id est dei. vnde z eius susceptiua esse potuit ad vnionē psonalē etiā quando ipe voluit absq̄ vlla diminutōe nature sue. sic supmū carnis. id est sensualitas: anime gerēs similitudinē ad psonalē vnionē ei⁹ essentiā suscipere pt. Hec istud mirū est: cū etiam in sensu z memoria pecudis quedam est imitatio rōnalitatis: z in appetitu voluntatis. z in his q̄ refugit reprobatōnis Spirit⁹ nanq̄ corporeus q̄ vtiq̄ vere ē corp⁹: z sensu naturali inter multa discernit z vi ꝯcupiscibilitatis eligit: z natura irascibilitatis reprobat. Habet siq̄dem corporea vita quosdā gradus incrementoꝝ quibꝫ ad imaginē summe vite pficit Prim⁹ enim grad⁹ corporee vite est sensificatio. Secund⁹ p sensū ingrediēs imaginatio. Terci⁹ p imaginatōnez ꝯceptorū memoria. Quart⁹ fm sensuū passiōes quedā sine discretōe intelligētie puidentia: in q̄ quidē quasi rōnis imago est: z nl' la ratio est. In his oīnibꝫ corporea vita spūalem vitā imitat. primo in eo q̄ sentit secundo in eo q̄ sensum concipit. tercio i eo q̄ cōcepta retinet. quarto in eo q̄ siue in imaginatis siue in sensibꝫ fm quandā rationis similitudinē siue ad appetendū siue ad fugiendū se in se flectit. Cōueniētissima aūt media sunt z carnis z anime sensualitas carnis q̄ maxime ignis est: et fantastic⁹ spūs q̄ igneus vigor dicit. Unde z quidā loquēs de animabꝫ ait. Igneus est illis vigor z celestis origo. Mira societas carnis z aīe. spūs vite z limi terre. Sic em̄ scriptum est. Fecit de⁹ hoiez de limo terre z inspirauit in faciē eius spiraculū vite: dans ei sensum z intellectum: vt p sensum lutū sibi sociatū viuificaret: z p intellectū regeret. z vt p intellectum in tus ingrederet z ptemplaret dei sapiētiā

⁊ p sensum foras egrederet ⁊ ꝓtemplaret opa sapiētie: intellectu intus illustrauit: sensu foris decorauit. vt in vtroq; refectionē inueniret. int⁹ ad felicitatez: foris ad iocunditatē. Sed q; bona exteriora diu stare nō possūt. iussus est hō ab exterioribus ad interiora redire. ⁊ ab interioribꝫ ad superiora ascēdere. Tāte siq̄dē dignitatis est hūana ꝓditio vt nullū bonū p̄ter summum bonū ei sufficere possit. Plenū fuit miraculo q̄ tā diuersa ⁊ tā diuisa ab inuicē ad inuicē potuerūt ꝯiungi. Nec min⁹ mirabile fuit q̄ limo nr̄o de⁹ seip̄m ꝯiunxit. vt sibi ĥnuicē vnirent de⁹ ⁊ limus. tanta sublimitas ⁊ tanta vilitas. Nihil ei est deo sublimi⁹: ⁊ nihil limo vili⁹. Mirabilis fuit ꝯiūctio p̄ma. mirabilis fuit secūda. nec minus mirabilis erit tercia. cū hō angel⁹ ⁊ de⁹ vn⁹ erit spūs. Eodē nāq; bono bon⁹ est hō: q̄ bon⁹ est angel⁹. eodēq; bono vteq; btūs. Si tñ ambo idip̄m eadē volūtate eodēq; spū cupiunt. Si em̄ tā disparē natura carnis ⁊ anīe: ad vnā federationē atq; amicitiā de⁹ ꝯiungere potuit: nequaq; erit ei impossibile rōnalem spūm q̄ vsq; ad ꝯsortiū terreni corpis humiliat⁹ est. cū eodē corpe gl̄ificato. vt sit ei gl̄ie q̄ō fuit ei sarcine ad ꝯsortiū beatorū spirituū q̄ in sua puritate pstiterūt: exaltare: atq; ad sue gl̄ie ptcipationē sublimare. Ad ĥ siq̄dē illū sola charitate: nll̄a necessitate creauit altissim⁹: vt sue beatitudinis ptcipē faceret. Si g̃ tantū gaudiū ⁊ tanta leticia est ī vita ista tpali. q̄ cōstat ex p̄sentia spūs in corpe corruptibili. q̄ta leticia ⁊ q̄ tū gaudiū erit in vita eterna q̄ ꝯstat ex p̄sentia diuinitat⁊ ī spū ratōnali. Subūciat ergo corp⁹ aīo: animus deo: ⁊ vn⁹ spūs erit cū eo. ita tñ si ī humilitate pmāserit: ⁊ gr̃az sui creatoris p q̄m exaltand⁹ ⁊ glorificandus est agnouerit. Ex carne ⁊ aīa ꝯstat hō: ⁊ vtrūq; bonuz suū habet in q̄ gaudet ⁊ exultat. Bonuz aīe est de⁹: cū affluētia dulcedis sue. Bonū carnis est mund⁹ cū abundātia iocūditatis sue. Sz mūdus iste est exterior: de⁹ aūt interior. Nihil est eo interi⁹: nihil eo p̄sentius. Interior est oīm re. q̄ in ipo sunt oīa. Exterior est oīm re: q̄ ipe est sup oīa. Ab ĥ ergo mūdo ad deū reuertentes. ⁊ q̄si ab imo surs̄ū ascendētes per nosmetip̄os trāsire debem⁹. Ascēdere eiz ad deū: ĥ est intrare seip̄m: ⁊ nō solū ad se intrare: sz ineffabili quodā modo in intimis seip̄m trāsire. Qui em̄ interi⁹ intrās ⁊ intrinsec⁹ penetrās seip̄m trāscendit: ille veraciter ad deū ascēdit. Ab hui⁹ ergo mūdi distractōibꝫ cor nostr̄ colligam⁹: et ad interiora gaudia reuocem⁹. Et si cor nostr̄ semp tenere nō possum⁹: saltē ab illicitis ⁊ vanis cogitatōibꝫ restringamus: vt aliq̄n in diuīe ꝓtemplatōis lumine figere valeam⁹. Hec est em̄ requies cordis nr̄i. cū in dei amore p desideriū figit. Hec est vita cordis p̄ri: cū deū suū ꝓtemplat: ⁊ ip̄a sua ꝓtemplatōe suauiter reficit. Et dulce est illi semp ad cōsiderandū. q̄ ad amandū ⁊ laudandū semp est suaue. Nihil em̄ ad beatā vitā p̄stanti⁹ videt. quaz velut clausis carnalibꝫ sensibꝫ: extra carnē mundū q̄: affectū q̄ p̄iā intra semetip̄m ꝙuerti. alienū q̄ effectū a mortaliuz cupiditatibꝫ sibi soli ⁊ deo loq̄.

¶ De compatione aīe ad ea de quibꝫ corpus constat.

Capitulū. XV.

QUm aīa sit incorporea: p subtiliorē naturā corpis sui. i. p ignez ⁊ aerē: q̄ in isto q̄z mūdo p̄cellentia sunt corpa. ⁊ ideo magis subtiliora corpus administrat. Ista siq̄dē priora excipiunt int⁹ aīe vinificantes: eo q̄ incorporee nature sūt. ppinq̄ora: q̄z humor ⁊ terra: vt ad eoz primū ministeriū tota moles administret. Nullus sine bis duobus vl̄ in corpe sensus est: vl̄ ab anima spōtaneus corpis mot⁹. Ignis ⁊ aer que leuia sunt: mouent aquā ⁊ terrā q̄ grauia sunt. Quapropter etiā corpa post aīe abscessū moueri nō videm⁹. qz ignis ⁊ aer: q̄ dno p aīe p̄sentiā tenenť in corpe terrenoz humido vt omniū quattuor fiat temperatio: post eiusdē anīe abscessum ad supna euadunt ac sese expediūt. Corpis aūt cōpositio sic fit. Corpus ꝯstat ex officialibꝫ membris. officialia ex ꝓsimilibꝫ. consimilia ex humoribꝫ. humores ex cibis. cibi ex elemētis. ⁊ nihil boz est aīa: sz in istis tanq̄

in organis agit aīa: z p hoc corpi psulit z huic vite in qua fact⁹ est bō in aīaz viuētē. Que cū tpata z ordinata fuerint congruūt viuificationi: z nunq̄ recedit aīa Si vero distpata z pfusa fuerint inuita recedit aīa: secū trahēs omīa: sensū: imaginationē: rationē: intellectū: intelligētiā pcupiscibilitatē z irascibilitatez: z et his fm merita afficīt ad delectatōnez siue ad dolorē. Corp⁹ aūt qō pri⁹ integrū tanq̄ organū cōtemperatū z dispositū erat vt melos musicū in se ptineret z tactū resonaret. nunc pfractū z inutile e regione iacet. Aīa vero recurrētib⁹ ad regiones suas elementoz ptib⁹: nō habēs vbi vires suas exerceat: recēscit ab his tm̄ motib⁹ quib⁹ corp⁹ p temp⁹ z locū mouebat: ipsa p tps illocaliter mota: qm̄ z si organuz perūt: sz nō melos: nec qō organū mouebat. Aīa inter deū z corpus posita p tempus mouet: vl reminiscēdo qō oblita fuerat: vel discendo qō ignorabat: vel volēdo qō nolebat. per locū vero nō mouet: q2 per loci spacia nō distendit. Deus aūt corpe non eget vt sit: nec loco vt alicubi: nec tpe vt aliq̄n: nec causa vt aliunde: nec forma vt aliq̄d: nec aliq̄ genere subiecti i quo subsistat vel cui assistat.

¶ Per quid anima vnitur deo.

Capitulū. XVI.

Habet aīa quandā ppriā naturā: oīb⁹ his mūdane molis elemētis excellētiorē: qua veraciter nō possit in aliq̄ fantasia corporaliū imaginū q̄s p sensuz carnis percipim⁹ cogitari: sed mēte intelligi vitaq̄ sentiri. Intelligi pōt. sentiri nō pōt. Nō em̄ est corpus nec de⁹ nec vita sine sensu. qualis est i arboribus: nec vita sine ratōnali mēte q̄lis est in aīalibus. sz vita z vita ppetua. Nec q̄dem minoz q̄ angeloz est futura: si ex p̄cepto sui creatoris viverit. Preceptū autē eius est vt in dilectōe ei⁹ maneam⁹. Manete inquit in dilectione mea. Per dilectionem nanq̄ sibi rōnalem creaturā copulauit: vt eū semper haberet z in ipso semper maneret. de eo z in eo delectans gaudens z exultans. Per dilectionez creatori suo z sibi inuicē rōnalis creatura copulata est: solū nanq̄ dilectōnis vinculū est qō ligat vtroq̄ in idipm̄. Per amorem dei oīes ei adherem⁹. per amorē proximi oīes ad inuicē vnū sum⁹: vt bonum omniū fiat singuloz. z quod quisq̄ in se nō habet in altero possideat. Charitas ē via dei ad homīes: z via hominū ad deū Per charitatē em̄ venit de⁹ ad homīes. venit i homīes. fact⁹ est homo. Per charitatē homīes diligūt deū. eligunt deuz. ad deū currunt: ad deū pueniunt. Sic familiaris est deo charitas: vt ipe mansionē habere nolit vbi charitas non fuerit. Si ergo charitatē habes deum habes Quia deus charitas est.

¶ Persuasio ad diligendum deum p beneficia pditionis z redemptōis.

Capitulū. XVII.

Quer ego quantū deberem diligere deum meum: qui me fecit cum non eram: redemit cum perieraz. Nō erā: de nihilo me fecit. nō lapidē: non arborē: non auē: non aliq̄ ō animalibus sed hominē me voluit esse. dedit mihi viuere. sentire. discernere. Perierā: ad mortalitatē descendit. mortalitatez suscepit. passionē sustinuit: mortē vicit: z sic me restaurauit. Perierā z abierā: quonia i peccatis meis erā venundat⁹. venit ille post me vt redimeret me. z tantū dilexit me vt sanguinis sui preciū appenderet pro me taliq̄ pacto reduxit me de exilio: z redemit ō seruitio. Nomine etiā suo vocauit me vt memoriale suuz semper esset apud me. Unxit me oleo leticie. quo ipse erat vnctus: vt ab vncto essem vnct⁹: z a christo dicerer christianus. Sic gratia eius et misericordia semper preuenerunt me. De multis nanq̄ periculis sepe liberauit me liberator meus. quando errabam reduxit me. quando ignorabam docuit me. quādo peccabam corripuit me. quando tristabar consolatus est me. quando desperabam confortauit me. quando cecidi erexit me. quando steti tenuit me. q̄n iui duxit me. quando veni suscepit me. Hec z multa alia fecit mihi deus meus. de quib⁹ dulce est mihi semp loq̄. semper cogitare. semp gratias agere: vt p oīb⁹

bñficijs ei⁹ possim semper euz laudare z amare. Cū em̄ cūctis sit p̄sidēs. singulos implēs vbicz pñs: vniuersoz curā agēs: z tā singulis q̄z oib⁹ puidēs. ita totuz ad custodiā meā occupatuz video: vt si ego sup custodiā meaz stabo: q̄si oim oblitus sit. z mihi soli intēdere velit. Semp se p̄sentē exhibet. semp se paratū offert: si me paratum inuenerit. Quocunqz me verto non me deserit nisi ego p̄ior eum deseram. Ubicunqz fuero non recedit: quoniam vbicz est: vt quocunqz iero inueniā eū cuz q̄ possim esse. Quicq̄d fecero piter assistit: vtpote ppetu⁹ inspector oim cogitationū intētionū z actionū meaz. Cū hec diligēter p̄sidero: timore piter z ingēti ruboze p̄fundor: q̄z illū vbicz mihi p̄sentē z oia occulta mea videntē intueor. Multa ei sunt i me de q̄b⁹ coz̄a oculi eius erubescо: z p quib⁹ ei valde displicere timeo. Nec p̄ his oib⁹ q̄d illi rependā habeo nisi tm̄ vt diligā eū. Nō ei meli⁹ nec decenti⁹ q̄z p dilectionez rependi p̄ot: qđ p dilectionē datū est. Nec p̄ter rē dixisse video: sz forte nō p̄eter vtilitatē mihi: z his q̄ mecū sentiūt q̄ ego sentio.

De compatōe aīe ad carnē: z qūo sit in coz̄pe vel i loco Capitulū. XVIII.

Anima p̄ntia sua coz̄p⁹ viuificat. z sic colligata ē ei: vt nec cū velit inde segregare se possit: nec retinere cū sui creatoz iussionē audierit. In vita siq̄dē aīe p̄sistit vita coz̄pis. z ō mote coz̄pis descēdit moz̄s aīe Sicut ei aīa vita sua facit carnē viuere. z de fonte nature sue irrigat animādo. sic caro p coz̄ruptelā materie sue aīaz: si cupiditatib⁹ illicitis illigauerit occidit. Et cū altera natura alteri⁹ trāsit: trāsit vnaquecz i victricis naturā. i. vt carnē spūalez aīa vtutib⁹ suis p̄stet. aut aīaz carnalē caro victrix ei⁹ efficiat: aīa tñ nihil de morte hr̄e p̄t. nisi p vicia ei ppinatū fuerit. Nec caro aliq̄d ō vita retinere p̄t: nisi ab aīa fuerit irrigata Nec in alteri⁹ naturā altera trāsire p̄t: nisi aut victus infecta: aut virtutib⁹ detersa fuerit. Rōne insignita est aīa: qua artib⁹ docet egregijs: z disciplinis instruit exim̄ijs: vt diuina sapiat: z bñana p̄tractet. atcz sic cetera aīalia decenter excellat. vt pote suba rōnalis. In h̄ em̄ p̄prie est aīa suba rōnalis. i. spūs rōnalis. Immortal' est aīa: ne a creatoris sui silitudine discrepare videat. Non em̄ poterat esse imago z silitudo dei: si moz̄s termino clauderet Scōm quēdā modū vite quē nullo mō p̄t amittere: īmortal' est. Scōm p̄o q̄dā mutabilitatē qua p̄t vl' melioz vel deteri oz fieri: mortal' est. Et sicut mortal' est cū beate viuere p̄dit: licz misere viuere amittere nō possit. sic respectu incoz̄porei dei coz̄porea est. Nihil em̄ inuisibile z incoz̄poreū natura credendū est p̄ter solū deū: id est patrē z filiū z spūmsanctū. Qui ex eo incoz̄por⁹ z inuisibilis dicit: q̄z infinitus z īcircūscript⁹ est simplex z sibi oib⁹ modis sufficiēs seipo z idipm. Et cū vbiq̄z sit: in semetipo inuisibilis z incoz̄poreus esse dinoscit. Oīm vero rōnalis creatura coz̄porea est. angeli z oēs virtutes coz̄poree sūt. licet nō carne subsistant. Et er eo intellectuales naturas coz̄poreas esse dicim⁹: q̄z loco circūscribunt. sicut et aīa humana: que carne claudit. q̄ idcirco esse ī loco z localis dici potest. In loco q̄z hic alicubi p̄sens est. localis. quia quod alicubi p̄sens est totū: alibi nō est. Nō habet tamē coz̄poralē dimensionē: nec coz̄poralē circūscriptionē: quoniā coz̄palis quātitatis expers est. Sed q̄z p̄ p̄sentiaz z opationē in loco concluditur: localis et ipa dicit. veruntamē nō sicut coz̄pus: cui fm locū: p̄incipiū mediū z finis assignatur. Circūscriptū est quod cū alicubi est totū. nō potest esse simul alibi. quod ō solis coz̄poreis naturis cernit. Incircumscriptū vero est quod simul est vbicz totum. qđ de solo deo intelligit. Circumscriptum autez simul z incircūscriptum est quod cum alicubi sit totum. potest simul alibi esse totum. non tamē vbicz. qđ de creatis spiritibus cognoscitur. Si ei anima non esset tota in singulis mēbris sui coz̄pis. nō sentiret tota in singulis mēbris sui coz̄pis. Respectu vero nature incoz̄poree q̄ sūme incōmutabil' vbicz est. coz̄porea est ania. quoniā tale aliq̄d n̄ est ipa: nec tñ p loci spaciū ita sistit vel moue

tur. vt maiore sui pte maiorē locuz occu/
pet. z breuiore breuiorē: minorq; sit ī par
te q̄ in toto. ¶ Per oēs siq̄dē pticulas cor/
poris tota simℓ adest. nec minor ī minori
bus: nec ī maioribꝫ maior. ¶ Z alicubi in
tensi⁹ alicubi remissius: z in oīb⁹ tota z ī
singulℓ tota est. ¶ Sicut em̄ de⁹ vbiq; ē to/
t⁹ in toto mūdo z in oī creatura sua. sic
aīa vbiq; tota ī toto corpe suo: tanq̄ in q̄
dā mūdo suo. intensi⁹ tū in corde z ī cere
bro: quēadmodū de⁹ p̄cipue dr ee ī celo
¶ Qūo aīa sit in quolibet mēbro.

¶ Capitulū. XIX.

¶ Nuisibilℓ z incorporea est anīa. si
em̄ visibilℓ esset: corporea eēt. Et
si corpea esset partibilℓ essz. z pres
bret: neq; tota simℓ in vno loco esse possz
¶ Nullū em̄ corp⁹ aut simℓ tangi totū pōt.
aut simℓ tāgere totū pt. ¶ Aīa dō ī q̄buscū/
q; suis motibꝫ vℓ actibꝫ tota simul adest.
¶ Tota videt. z tota visoz meminit ¶ Tota
audit: z tota sonoz reminiscit ¶ Tota odo
rat: z tota odores recolit. ¶ Tota p linguaz
z palatū sapores sentit z discernit. ¶ Tota
tāgit z dura z mollia. ¶ Tota simℓ appbat
vℓ impbat. ¶ Calida dō vℓ frigida summo
tm̄ digito tota decernit. ¶ Tota ē visus. to
ta est audit⁹. tota meminit. z cū tota me/
minit: tota est mēoria. ¶ Cū tota vult: tota
est volūtas. ¶ Cū tota cogitat: tota est co/
gitatio. ¶ Cū tota diligit: tota est dilectio.
pōt nāq; ex pte cogitare: z ex pte diligere
¶ Die passiones: z quattuoz ꝟtutes ei⁹.

¶ Capitulū. XX.

¶ Habet aīa affectōes q̄bꝫ exercetur
ad ꝟtutes. ¶ Doloz nāq; de pecca
tis. timoz de supplicijs. desideri
um de p̄missis. gaudiū de p̄mijs. q̄dā ex
ercitia sunt ꝟtutū ¶ Habet em̄ ꝟtutes q̄bꝫ
instruiť z armať p̄ta vicia. ¶ Prudentia
nāq; scit q̄d debeat facere. tpantiaz habz
p̄ta pspera. foztitudinē ꝺ aduersa. iusti/
cia q̄ scit q̄d cuiq; debeat reddere ¶ Prudē
tia ē scire q̄d possit. ¶ Foztitudo facere qō
possit. ¶ Tpantia nō p̄sumere qō ñ possit.
¶ Justicia nō velle plꝰ q̄ possit. ¶ Prudētia
est in elegēdis. ¶ Tpantia in vtēdis. ¶ Foztí
tudo in tolerādis. ¶ Justicia ī distribuēdis
¶ Prudētie est nihil penitendū appetere: z
nihil p̄ter iustū velle facere. ¶ Tpantie est
nihil p̄ter turpia timere: z q̄cq̄d agim⁹ vℓ
cogitam⁹ ad rōnis normā dirigere. ¶ Foz
titudinis est terrenas cupiditates ñ solū
reprimere: sed penitus obliuisci. ¶ Justicie
est omnē animi cogitationē ad solū deuz
erigere. eūq; tanq̄ nihil aliud sit sola mē
tis acie intueri. ¶ Habet aūt aīa sacramen
tales virtutes quibꝫ initiať. id est fidem:
spem: sacramētū: baptismū: inunctionē:
confirmationē: z cetera quibꝫ deo cōsecrať.
¶ Habet etiā ꝟtutes quibꝫ pficit z quibus
deo ꝺiungiť: vt humilitas: puritas: cha/
ritas. ¶ Humilitas eā deo subiicit. ¶ Puri/
tas iūgit. ¶ Charitas vnit. ¶ Habet quoq;
aīa vires quibꝫ corpi cōmiscet. quaz pri
ma est naturaℓ. scda vitalis. tercia aīalis
¶ Et sicut deus trin⁹ z vn⁹: ver⁹ z perfect⁹
oīa tenet. oīa implet. oīa sustinet. oīa
superexcedit. omnia circūplectitur. sic anīa
his tribꝫ viribꝫ p totū corpus diffundiť:
nō locali distensione: sz vitali intensione.
¶ Naturalis nāq; virt⁹ operať in epate san
guinē z alios humores: q̄s per venas ad
oīa corpis mēbra trāsmittit. vt inde au
geanť z nutrianť. ¶ Vis ista quadrifaria ē
Diuidiť nāq; in appetitiuā. retentiuā. ex
pulsiuā. z distribuitiuā. ¶ Appetitiua que
sunt necessaria corpi appetit. retētiua sū/
pta retinet: donec ex illis digestio vtilis
fiat. ¶ Expulsiua nociua z superflua expel
lit. ¶ Distribuitiua bonos bonoz ciboz
humores omnibꝫ mēbris distribuit: puc
cuiq; expedit.

¶ De ꝟtute cordis qūo impellit sangui
nē per venas. ¶ Capitulū. XXI.

¶ Vis vitaℓ est in corde: q̄ ad tempe
rādū feruorē cordis aerē hauriē
do atq; reddendo: vitā z salutem
toti corpi tribuit. ¶ Aere nāq; puro sāgui/
nē purificatū p totū corp⁹ impellit p ve/
nas pulsatiles: q̄ arterie vocanť. ¶ Ex q̄rū
motu tpantiā atq; distēperantiaz cordis
fisici cognoscūt. ¶ Istas vires habēt oīa
aīalia: z ideo corpis magis videnť esse q̄s
aīe. cū aīa sit vita corpis.

¶ De virtute cerebri z partibꝫ eius.

¶ Capitulū. XXII.

¶ Vis aīalis est in cerebro: et inde

vigere facit quicq̃ sensus corpis. Jubet em̃ voces edere: mẽbra mouere. Tres nã q̃ sunt ventriculi cerebri. Un⁹ anterior a q̃ oẽs sensus. alter posterior a q̃ omis mot⁹. terci⁹ inter vtrũq̃ medi⁹. i. rõnalis Corpis sensus sic fiunt. Qõ est in corpe subtilissimũ ⁊ ob ꝫ aie simili⁹ ⁊ vicini⁹ q̃ cetera. i. lux. primũ p oculos ipos diffundit emicatq̃ ī radi9s oculoꝝ ad visibilia intuẽda. deinde mixtura q̃dã ꝑmo cũ aere puro. scõo cum aere caliginoso atq̃ nebuloso. tercio cũ corpulentiore humore. q̃rto cũ terrena crassitudine: q̃nq̃ sensus cũ ipo sensu oculoꝝ ꝓficit: vbi ipa sola excellit. Isti sensus qz in sola facie ꝓlocati sunt. iõ scriptũ arbitror: qm̃ dñs ī faciem insufflauit homini spiraculuz vite. ⁊ fact⁹ est in aiam viuentẽ. Anterior q̃ppe pars posteriori merito ꝓponit: quia ista ducit ⁊ illa sequit. ab ista sensus ⁊ ab illa mot⁹. sicut ꝓsiliũ ꝓcedit actionẽ. Iste vires tã aie q̃ corpis dici pñt. qz ab ania in corpe fiunt. nec sine vtroq̃ fieri pñt. In prima ꝑte cerebri vis aialis vocat fantasticalis. i. imaginaria: qz in ea corpalium rez̃ siℓitudines ⁊ imagines ꝓtinent. vñ ⁊ fantasticũ dr. In media ꝑte cerebri vocatur rõnalis: qz ibi examinat ⁊ iudicat ea q̃ p imaginatõez repsentant. In vltima ꝑte vocat memorialis: qz ibi recõmendat memorie rõne iudicata.

Quõ quedã intelligim⁹ p somniũ que dã vero nõ. Capitulũ. XXIII.

Aliud est itaq̃ in nob q̃ corpa sentim⁹: qõ q̃nq̃ corpis sensib⁹ facim⁹. Aliud q̃ nõ corpa sz corpib⁹ siℓia cernim⁹: vbi ⁊ nosipos non aliter q̃z siℓes corpib⁹ intuemur Aliud q̃ nc corpa nec corpoꝝ siℓitudines aspicim⁹. sz alias res q̃ nõ habẽt imagines sui siℓes. sicut ẽ de⁹: ⁊ ipa mens rõnalis: vℓ intelligentia: vℓ rõ. sicut etiã ꝟtutes: prudẽtia: iusticia castitas: charitas: pietas: ⁊ quecũq̃ alie sunt: q̃s intelligẽdo vℓ cogitãdo enumeram⁹: discernim⁹ ⁊ diffinim⁹. Porro aia nõ est corp⁹: qz nõ omis siℓitudo corpis corp⁹ est. Dormiẽti em̃ tibi in somnis velut corp⁹ appebit. neq̃ id corpus tuũ sed aia tua: nec vez̃ corp⁹ sz siℓitudo corpis tui. Jacebit em̃ corp⁹ tuũ: ambulabit ipsa. Tacebit lingua corpis tui: loq̃tur ipa. Clausi erũt oculi tui: videbit ipa: ⁊ ita in ea tota ⁊ itegra cernet siℓitudo carnis tue In hac siℓitudine q̃si p loca cognita vℓ incognita discurrit: ⁊ sentit leta vel tristia. Aia etiã mortui sic dormientis in ipa siℓitudine corpis sui sentit seu bona seu mala. nõ sunt tñ corpalia sz corpib⁹ siℓia. q̃b⁹ aie corpib⁹ exute afficiunt seu bñ seu male. cũ ⁊ ipe suis corpib⁹ siℓes sibimet appareãt. Sũt tñ ꝟa letitia ⁊ ꝟa molestia facta ꝺ suba spũali in substãtia spũali. Certũ nẽpe est q̃ndã spũalez naturã esse ī nob vbi corpaliũ rez̃ siℓitudies aut formant aut formate ingerunt: siue cũ ꝑsentia aliq̃ sensu corpis tãgim⁹ ⁊ ꝓtinuo eoꝝ siℓitudo in spũ format: ⁊ in memoria recõdit. siue cũ absentia iã nota vℓ q̃ nõ nouim⁹ cogitam⁹: vt inde formet q̃dã spũalis intellect⁹. Innumerabilia eẽ ꝑ arbitrio ⁊ opinatione fingim⁹: q̃ vℓ nõ sunt vℓ esse nesciunt. Innumerabiles q̃z ⁊ varie formare rũ in aĩo nr̃o ꝟsant: vℓ cũ aliq̃d facim⁹ vℓ facturi sum⁹: aliq̃ etiã spũ rapiente tollit anima in butusmodi vidẽda seu bõa seu mala. Flimia quoq̃ intentõe cogitationis vel aliq̃ vi morbi: vt freneticis persebrem accidere solet. seu cõmixtione alterius cuiusdam spũs seu boni seu mali. ita corpaliũ rez̃ imagines in spũ exprimuntur tanq̃z corpa ipi⁹ corpis sensib⁹ ꝓsentent: vt absentia videant adesse tãq̃ ꝑsentia: ⁊ q̃ nõ sunt tanq̃z ꝑ oculℓ assint. Adormiẽtib⁹ eẽ mℓta vident vel nihil vℓ aliq̃d significãtia Uñ sepe imagies rez̃ corpalium tãta illℓ exꝑssione repñtant ī somnijs: q̃ta ipa corpa pñtant vigilãtib⁹: vt int visionẽ dormiẽtiũ ⁊ verã cõmixtionẽ vigilãtiũ nõ discernat: sz ꝓtinuo eis caro mouetur. ⁊ ꝺ ꝓpositũ suũ vℓ ꝺ licitos mores cõcubere videãt: ⁊ qõ naturalr colletũ est p genitales vias emittat. Duc motũ casti vigilãtes cohibẽt ⁊ refrenãt. Dormiẽtes aũt iõ nõ pñt: qz in ptãte nõ bñt imagis corpalis exꝑssionẽ: qua caro naturaliter mouet. ⁊ seq̃tur qõ coitũ seq̃ solet. ⁊ qõ sine peccato a vigilãtibus fieri nõ potest. Sic in spũ ⁊ corpaliũ rez̃ imagines ap-

parent. ⁊ multa ꝑ arbitrio fingunt vel ꝑ/ter arbitriū demonstrant. Ipa nanq; aīa q̄ motu ꝓprio semp in motu est: q; ꝑ cor/pus nō finit: vel non plene finit corpalia sentire: vel ad corpalia vim sue intentōis dirigere. corpe sopito. spū corpaliū sil'itu/dines aut ipa agit sicut ⁊ imagines cor/porū cogitando ex seipsa versare assolet. aut obiectas intuetur: cum in eas viden/das aliquo spiritu assumitur

¶ De multiplici visu anime.

Capitulū. XXIIII.

Hima est suba spūalis: simplex: indissolubil': incorporea: passibi/lis atq; mutabil': carēs pondere figura ⁊ colore. Nō est credēda ꝑs sz crea tura dei. nec etiā de suba dei vel ō q̄libet elemētor; materia: sz ex nihilo est creata. Si em ex semetipo eā de⁹ fecisset. neq; q; vicioſa aut mutabil' aut misera essz. Si aūt ex elemētis facta fuisset. esset corpea: cū sit incorpea: ignotā hns originē. initi um habz: finē nō habz. Et cū sit spūalis nature nihil habet mixtū ocretūq; terre/nū: nihil humidū vl' aereū vl' igneū. Nul lū habet colorē: nullo loco ocinet. nullis mēbris circūscribit. nllo spacio finit. sed ita est cogitāda ⁊ intelligēda: sicut sapien tia: iusticia: ⁊ cetere vtutes ab oīpoten te create. Natura aīe inuisibil' est: ideo in uisibiliter ī corpe manet: ⁊ ō corpe inuisi/biliter egredit. Per corp⁹ corpa videt: si/cut celū ⁊ terrā: ⁊ q̄ in eis ospicua sūt ocu lis nris. Spiritu corpor; sil'itudines in tuet. Quicqd em corp⁹ nō est ⁊ tamē ali/qd est. recte iā spūs dicit. Idcirco quadā vt occulta ⁊ spūali rapit aīa. vt vice cor/por; exps̄as corpaliū rer; sil'itudines in spū videat. Sz intellectu ea q̄ nec corpa nec corpor; formas habēt ospicit. sicut ē iusticia ⁊ sapiētia: ⁊ velut ipa mens oīs aīe affectio bona. Ista tria genera visio/nū manifesta sunt. Primū corpale. quo ꝑ corpis sensus corpalia sentiunt. Scōm spūale: quo corpor; sil'itudines spiritu ñ mēte cernunt. Terciū intellectuale. quo ille res q̄ nec corpa nec corporuz formas habēt ospiciunt. Intellectuali visiōe nū/q̄ fallitur aīa. aut em intelligit ⁊ ver; est. aut si ver; nō est: nō intelligit. In visione aūt corpali sepe fallit aīa: cū in ipis corpi bus fieri putat quod fit in corporis sen/sib⁹. sicut nauigantibus videt terra mo/ueri: que stat: ⁊ intuentib⁹ celū sidera sta/re que mouent. ⁊ diuaricatis radijs ocu/lor; res vna duas formas habere videt. ⁊ vn⁹ homo duo capita. ⁊ in aqua remus infractus. ⁊ mlta huiusmodi. In visiōe etiā spiritali aīa fallit ⁊ illudit: quoniaz ea q̄ videt aliqua vera: aliq̄ falsa: aliq̄ per turbata: aliqua tranquilla sunt. Ipsa aū tē vera aliqua futuris oīno sil'ia vel aper te dicta. aliqua obscuris significatōnib⁹ vel q̄si figurat; locutōib⁹ p̄nunciata. In extasi vero q̄n ab oīb⁹ corpis sensibus alienatur ⁊ auertit aīa: ampli⁹ q̄z in som no solet. sed min⁹ q̄z in morte: nō fallitur. Sed ipa mente diuinit⁹ adiuta. vel ali/quo ipa visa exponēte. sicut ī apocalipsi iohanni exponebat: magna reuelatio est. Cū em bono spiritu assumit anima falli nō pōt. q; sancti angeli miris modis vi/sa sua facili quadā ac prepotenti vnitōne vel cōmixtione nostra esse faciūt: ⁊ visio/nē suā quodā ineffabili modo in spū no/stro informant. Ipi siquidē his corpali/bus iudicādis ⁊ ministrādis p̄sunt: ⁊ eo/ruz significatiuas sil'itudines in spiritu ita discernunt: ⁊ tanta potētia quodāmo do tractāt: vt eas etiā possint hominum spiritib⁹ reuelādo miscere. Inde est q; an gelus dñi apparuit in somnis ioseph di/cens. Noli timere accipe mariā oiugem tuā. Et iter. Tolle puer; ⁊ matrē eius: et fuge in egiptū. Deus etiā p̄pheta; di/cit. Effundā de spū meo sup oēm carnē. ⁊ iuuenes visiōes videbūt: ⁊ senes som/nia somniabūt. Sūt ⁊ alia visa vsitata et humana: q̄ vel ex ipo spū nro multiplici/ter existūt: vl' ex corpe spūi qdāmodo sug gerūt. sicut fuerim⁹ affecti a carne vl' ani mo. Nō em solū vigilantes boies curas suas cogitādo ꝓsant ī sil'itudinib⁹ corpo rū: ver; etiā dormientes hoc sepe somniāt quo indigent. Vā ⁊ negocia sua gerūt ex animi cupiditate. ⁊ epulis ⁊ pocul'inbi/anter instāt. si forte esurientes sitientesq; dormierint. Vigilātib⁹ etiā occulto q̄dā

instinctu ingestas esse cogitatões q̃s diuinarẽt nouim⁹ Sicut cayphas põtifex pphauit: cũ ei⁹ intẽtio pphetãdi volũtatẽ nõ hr̃et. Multa videt aĩa z eadẽ natura est oĩm visionũ: siue ĩ vigilãtib⁹: siue in dormiẽtib⁹: siue ĩ egrotantib⁹: qm̃ non ex alio genere sũt q̃ videt: q̃s ex natura spũs ó q̃ vl̃ in q̃ fiũt sil̃itudines corpoz. Visa siq̃dẽ freneticoz sil̃ia sunt visis somniantiũ: obturatas nãq̃ vias sentiẽdi habẽt vt videãt qõ somniãtes vidẽt. Visa somniantiũ sil̃ia sũt cogitatõib⁹ vigilantium Dormientib⁹ q̃dẽ in cerebro cõsopit̃ via sentiẽdi: q̃ intentõez ad oculos ducit. Jõ q̃s ipa intentio in aliud versa cernit. visa somnioz tanq̃s species corpales adsint: vt sibi dormiẽtes vigilare videant. z nõ sil̃ia corpib⁹. sz ipa corpa intueri se putẽt. Ego aũt multo ampli⁹ admiroz z vehementi⁹ stupeo: q̃s ta celeritate z facilitate in se aĩa fabricet imagines corpoz: q̃ per corpis oculos viderit: q̃s freneticorũ vel somniantiũ vl̃ etiã ĩ extasi visiones. Que cũq̃s tñ illa natura visoz est. pculdubio corp⁹ nõ est. Nõ em̃ corpa visa illas imagines in spũ faciũt: nec eã vim habent vt aliud spũale formẽt: sed ipe spũs in seipo celeritate mirabili: vtpote spũalis: intellectualis z rationalis.

Quinq̃ sunt genera somnioz.

Capitulũ. XXV.

Omniũ q̃ sibi videre vident dormiẽtes q̃nq̃ sunt genera: videlicet. Oraculũ: visio: somnium: insomniũ: z fantasma. Oraculũ est cũ ĩ somnis parens vl̃ aliq̃ sancta grauisq̃ psona seu sacerdos vl̃ etiã de⁹ euentuz aliquid apte vl̃ nõ euentuz: faciẽdũ vl̃ deuitãdũ denũciat. Visio est cũ id q̃s videt qõ eodẽ mõ q̃ apparuerat eueniet. Somnium est figuris tectũ: z sine interpratõe intelligi nõ pt̃. Insomniũ est qñ id qõ fatigauerat vigilantẽ ingerit se dormiẽti: sicut est cibi cura vel pot⁹ vel aliq̃ studia vl̃ artes vel infirmitates. Scõm nanq̃ studia q̃ quisq̃ exercuit somniat: z solitaz artiuz simulacra in psentia mẽtis impssa apparent in somnis. Juxta etiã infirmitatum diuersitates diuersa accidũt somnia Etiam fm̃ moz z humoz varietates variãtur z somnia. Alia nãq̃ videt sanguinei: alia colerici: alia flegmatici. Illi videt rubea z varia. isti nigra z alba. Fantasma ẽ qñ q̃ vir dormire cepit z adhuc se vigilare estimat aspicere videt irruẽtes in se vl̃ passim vagãtes formas discrepãtes z varias. letas vl̃ turbulẽtas. In isto genere est ephialtes quã publica psuasio q̃scẽtes opinat inuadere: z pondere suo pssos ac sentiẽtes grauare. Nõ nõ est aliud q̃s quedã fumositas a stomacho vl̃ a corde ad cerebz ascẽdens. z ibi vim animalem cõprimens.

De fantasticis visionib⁹ z de illusionibus demonũ. Capitulũ. XXVI.

Dicit humana opinio q̃ q̃dã arte muliez z ptãte demonũ boies conuerti pñt in lupos z iumenta. z q̃q̃ necessaria portare. postq̃ pacta operiez ad se redire: nec fieri in eis mentẽ bestialẽ: sz rõnalẽ hũanãq̃ fuari. Hoc sic intelligẽdũ est: qm̃ demones naturas ñ creant: sz aliq̃d tale facere pñt vt videant eẽ qõ nõ sũt. Nulla em̃ arte vl̃ ptãte anim⁹ sz nec corp⁹ q̃dẽ: aliq̃ rõne in mẽbra vl̃ in liniamẽta bestialia veraciter conuerti põt. Sz fantasticũ hois qõ etiã cogitando siue somniãdo p rez innumerabiliũ generũ variat: z cũ corp⁹ non sit: corpoz sil̃es formas mira celeritate capit. Sopitis autẽ z oppssis homis sensib⁹ corporeis. ad alioz sensũ figura corporea pduci potest ita tñ q̃ corp⁹ ipm hois alicubi iaceat: viuens quidẽ sz m̃lto graui⁹ atq̃ expssius q̃s somno suis sensib⁹ obseratis. fantasticũ aũt illud veluti formatũ in alicui⁹ aialis imaginẽ: alienis sensib⁹ appareat. taliq̃s hõ sibi videat: qualis sibi videri posset ĩ somnis: z portare onera. Que onera si vera sunt corpa: portant a demonib⁹: vt illudatur hoĩb⁹. partim vera onez corpa. partim falsa iumentoz.

No⁹ angeli boni vel mali interdũ hũanũ spũm assumũt. Ca. XXVII.

Humanũ spiritum aliq̃n bonus: aliquando malus assumit spiritus: nec facile discerni potest a quo spiritu assumatur: nisi quia bon⁹ in

struit:malus fallit. Fallit aũt sepe ĩ manifestis bonis.vt cũ sibi ĩ eis creditũ fuerit ad sua se ducat Sic plerũq; hũanũ spũz rapit:vt q̃dã occulta mixtura q̃si idẽ spũs esse videak.r spũs patiẽtie.r spũs veritatis:vt ĩ demoniacis videm⁹. Aliaz tñ bonis id est mentẽ nlla creatura iuxta subaz implere p̃t:nisi sola trinitas. Implere aũt dicit sathanas mentẽ alicui⁹.r p̃ncipale cordis:nõ ingrediẽs quidẽ in eũ.r in sensuz ei⁹:sz fraude.r iniq̃tate:atq; oĩmi malicia illũ allicies atq; seducẽs:affectu malicie trahit p cogitatiões.r lucẽtina viciorũ:q̃bus ipse plen⁹ est:vtpote fallax nequã:.r fraudulent⁹ deceptor aiaz. Nõ eĩm participatõe nature seu substantie:vt q̃dã putãt aiaz implet dyabol⁹:aut eius habitator efficit:sz p fraudulentã deceptionẽ atq; maliciã:ĩ eo habitare dicit quẽ implet Soli⁹ eĩm trinitatis est intrare.r implere naturã siue subam quã creauit.

¶ Quomodo demones sensum p̃cedũt.

Capitulũ.XXVIII.

Demones.r acrimonia sensus.et celeritate mot⁹ aerei corpis:terrenoz corpoz sensum facile p̃cedunt.r quedã cogitata p̃nunciãt q̃ boies mirank ppter tarditatẽ terreni corporis. Accessit autẽ demonibz p tã longũ tps:q̃ eoz vita,ptendit.rez lõge maioz expientia:q̃z boibz p̃t euenire,ppter b̃reuitatem vite. Idcirco quedã futura p̃dicũt.r quedã mira faciũt:quibz homies allicĩũt.r seducũt. Unde quedã mlieres post sathan uerse:demonũ illusionibz.r fantasmatibus seducte:credũt se.r pfitẽt nocturnis horis cũ diana paganoz dea.vl cũ herodiade.r minerua.r innumera mulierũ multitudine eq̃tare:earũq; iussionibz obtpare. Ipe nãq; sathanas:q̃ trãsfigurat se in angelũ lucis:cũ mentẽ cuiusq; mulierculeceperit.r hanc ibi p infidelitatẽ subiugauerit:illico trãsformat se in diuersaruz psonaz species.r similitudines:.r mentẽ quã captiuã tenet:in somnis deludẽs:modo leta.r mõ tristia:modo cognitas modo incognitas psonas ostẽdens:p deuia queq; deducit. Et cũ solus h̃ patik spũs infidelis:nec in aio sz in corpe cuenire opinatur. Idcirco nimis stultus.r bebes est q̃ hec oĩa q̃ in spiritu fiũt etiã in corpe accidere arbitrat Cũ ezechiel.r alĩ pphe Johãnes etiã euãgelista.r apli in spiritu nõ in corpe visiones viderũt.

¶ Quo mortui cognoscũt q̃ fiũt ĩ h̃ mõdo

Capitulũ.XXIX.

Cum homines mortui siue viuis hoibus dormiẽtibz vel vigilantibus apparẽt:nõ in ipis rebus vt sunt videnk:sz in q̃busdã similitudinibz rez. Istud aũt angelicis opationibz fieri credim⁹:p dispensationẽ,puidẽtie dei:bene vtẽtis bonis vel malis p̃m inscrutabilem altitudinez iudicioz suoz:siue hinc instruank mẽtes mortaliũ:siue fallank:siue consolenk:siue terreank.sicut vnicuiq; vel p̃benda est misericordia:vel irrogãda iusticia:ab eo cui misericordiã.r iudiciũ nõ inaniter decãtat ecclesia. Ibi siquidẽ sunt spũs defunctoz:vbi nõ vident neq; audiũt:q̃ agunk aut eueniũt ĩ ista vita hominibz. Ita tñ est eis cura de viuis:q̃z q̃z q̃d agant oĩno nesciãt:quẽadmodũ cura est nobis ỏ mortuis:q̃uis q̃d agant vtiq; nesciam⁹. Nesciũt quidẽ mortui q̃d h̃ agak. Sz dũ h̃ agit:postea audire possũt ab eis q̃ hinc moriẽdo ad eos pergũt:nõ quidẽ oĩno:sz q̃tũ sinit eis indicare.r eos optet audire. Scire etiã p̃t ab angel⁹ q̃ hic nobis p̃sto sunt:.r aias nr̃as ad illos deferũt. Spũ etiã dei reuelãte cognoscere possunt q̃ h̃ agunk q̃ necessariũ est eos noscere. Quidã etiã ex mortuis ad viuos rapi p̃t:nõ p ppriã naturã:sz p diuinaz potẽtiã:vtz tñ ista fiant p eoz p̃tiã:aut p ãgelos suscipiẽtes eoz pson̄a:affirmare nõ audeo. Dei⁹ eĩm oĩpotẽs q̃ est vbiq; p̃sens:p angelica misteria vsq;quaq; diffusa.p̃t p̃bere ista boibz solatia q̃bz ĩ buĩ⁹ vite miseria iudicat esse p̃benda.

¶ De potentijs anime.r ei⁹ virtutibz

Capitulũ.XXX.

Dotẽtie aie atq; ẽrutes:longa exercitatõe.r successu temporũ crescũt. Ipa vero nec crescit nec decrescit:sed aut imparilitate mẽbroz:aut humorũ crassitudine.r eoz corruptione p̃pedita:vires suas exercere nõ potest

Aia carne exuta viuit: videt: audit: z oēs sensus atq; ingenia viuaciter tenet. vtpote pura sōtilis cita z ppetua Et sicut de⁹ vbiq; i semetipo est. sic aia vbiq; qōāmodo i semetipa est. at p hoc ibi erit aia post corp⁹: vbi erat agēs in corpe. Ibi de⁹ est modo: vbi erat pri⁹ q̄s mūdus fieret: vbi etiā foret si mūd⁹ desineret esse. Sicut supra dictum est: inco:porea est aia. p̄t tm hāc similitudinē corpis ñ corpalē sz corpi similez: z corpaliū oīno mēbro:z. cū ō corpe egredit. Sic em aut ad spūalia p meritū fert. aut ad loca penalia sibi corpib: q̄lia sepe demōstrata sunt bis q̄ rapti sunt a corporis sensib: z mortuis siles iacuerūt: cū z ipi in seipis gererēt quandā similitudinem corpis sui: p quā possent ad illa ferri. z talia sibi sensib experiri. Aie siquidē q̄ in corporib vinētes p dilectionē visibiliuz rez corpalib imaginib afficiunt. a corporib exeuntes in eisdem imaginib tormēta patiunt. Propterea em corpalibus passionib ibi teneri p̄nt: qz a corruptōne corporaliū affectionū hic mūdate nō fuerunt: quā corpulentiā de carnis dilectōe traxerūt. Quedā aūt aie in eisdē locis in q̄b culpā cōmiserūt puniunt. Quedam vero abdit⁹ receptaculis vsq; ad vltimā resurrectionē p̄tinent. sicut digna est vna quecq; requie vel miseria.

Quomodo aia cognoscit se per se.

Capitulū. XXXI.

Ultra de aia dixi. sz nōdū dixi qñ facta est. vel qñ de corpe egredit. Nō primū posui postea dicā. qz vltimū nō possū dicere. qz nescio finē meum. B plane scio q̄ mortales sum⁹. z velimus nolim⁹ oēs moriemur. Nihil enim morte certi⁹: z nihil incerti⁹ hora mortis Nā nescimus qñ aut qūo aut vbi moriemur: qñ mors vbiq; nos expectat. Idcirco semp debem⁹ esse parati: vt cū corpus reuertet ad terrā de q̄ sumptū est. spiritus redeat ad deū q̄ dedit illū. Id sicdē nos maxime mouere debet: q̄ a veteribz sapiētib ita hō diffinitus est. hō est aial rōnale mortale. Hoc genere posito: q̄d aial dictū est: addiras duas differentias videm⁹ q̄b admonend⁹ erat hō z q̄ sibi esset redeundū: z vnde fugiendū. Sicut em p̄gressus aie vsq; ad mortalia lapsus est. sic regressus ei⁹ in rationē esse deberet: q̄ impugnantib vicijs resistere valeat. vt p̄m naturā suam viuat. z ordinarie appetat sub illo videlicet a q̄ regi debet. z supra ea q̄ regere debet. Uno vbo: q̄d rōnale dicit sepat a bestijs. alio q̄ mortale sepatur a diuinis. Illud nisi retinuerit bestia erit. hinc nisi se auerterit ad diuina nō peruenīet. Idcirco vt hō sibi incognitus cognoscat se magna op⁹ habet ꝓsuetudine recedēdi a sensib: vt animus ad se colligat: z in seipo retineat. Dis siquidez sensib impedit aia ne cernere semetipam valeat z creatorē suū. quē sola z simplex sine istis oculis intueri debet.

De dignitate aie.

Ca. XXXII.

Anima nanq; rōalis inter eas res q̄ sunt a deo ꝓdite. supat oīa: et ideo deo ꝓxima est q̄ñ est pura. et q̄ inquantū charitate cohesit: intantū ab illo lumine intelligibili p̄fusa quodāmodo z illustrata. ñ p corporeos oculos sz per ipius sui p̄ncipale. i. p intelligentiā deū cernit: in quo est perfectissima pulcritudo z beatissima visio: qua visiōe fit beata. Remoueat ergo a consideratione sua noticias q̄ p corpis sensus extrinsec⁹ capiunt. Quecq; nāq; corporalia: eorūq; similitudines. sensus q̄z z imaginatōes in memoria infixe: cū recordādo reminiscūtur. ad exteriorē hoiez pertinēt. q̄q; q̄q; istis q̄si nunciis aia exteriora p̄cipiat. Mens ergo cui nihil seipa p̄senti⁹ est: quadā interiori nō simulata. sz vera p̄sentia: videat se in se. Nihil em tā nouit mens: q̄q; id q̄d sibi p̄sto est. Nec magis menti quicq; p̄sto est q̄q; ipa sibi. Nā cognoscit se viuere. se meminisse. se itelligere. se velle. cogitare. scire. iudicare. Nec oīa nouit in se. nec imaginat quasi extra se illa aliquo sensu corpis tetigerit sicut corporalia quecq; tangunt. Ex quoz cogitationib nil sibi affingat. vt tale aliq̄d se esse putet Quicq̄d ei de se remanet: hoc solū ipa est Nihil em tam in mente est q̄q; ipsa mens. nec quicq; sic mentē cognoscit quēadmodū mens. Cum em querit mens quid sit

mens:pfecto nouit q̄ seip̄az q̄rit:z nouit q̄ ip̄a sit mēs q̄ seip̄az q̄rit. Nec ei aliun de se q̄rit q̄z seipsa. Cū ergo q̄rentē se no uit:se vtiq̄ nouit. Et oīe qđ nouit:tota nouit. Atq̄ ita totā se nouit. Et si pte in uenta nō se totā q̄rat.tñ qz se totā q̄rit:to ta sibi p̄sto est. Nihil em̄ sibi seip̄a p̄senti us esse p̄t. Q, aūt q̄rit de se q̄d antea fue rit:vl q̄d futura sit:vl q̄lis modo sit:q̄rit .l.q̄z silis vl q̄z dissilis deo:q̄z humilis et deuota:q̄z pura:q̄z sancta. Sed qz ī istis est corpalib:q̄ cū amore cogitat.z cū q̄b amore assuefacta est:nō valet sine imagi nib corp videre semetip̄am. Nā tanto glu tino amoris ei cobesērūt hec q̄ foris sūt corpalia.vt etiā cum absint ista:p̄sto sūt imagines eoz cogitāti. Quappter secer nere eas a se nō p̄t:vt se solā inspiciat z vi deat. Redeat ergo ad se:z stet in se:nec si cut absentē se q̄rat:sz velut p̄sentē se curz cernere z discernere.z intentōez volūtatz q̄p alia vagabat:statuat in seipsa:z se co gitet vt seip̄am cognoscat z diligat. Ita videbit q̄ nunq̄z se nō amauerit nūq̄z ne scierit.sz alia secū amādo cū eis se p̄fudit. ita vt sine magno labore ab eis separi nō possit:q̄b cū amore inbesit. Propterea fantasijs corpalium imaginationū defor mat.eisdēq̄z alte impssis etiā soluta a cor pore ñ exuit. Si ei a corpaliū affectionū coruptōe h̄ ñ mūdat:corpe exuta corpa lib tenet passionib Studeat g̃ in hac vi ta se mūdare ab hmōi fetulētia.q̄tin̄ cuz binc exierit.nihil corporeū secū trahat:z a corpali passione īmunis p̄sistat. Viuifi catōe z sensificatōe descēdit aīa ad corp̄ Presentia nāq̄z sua illud viuificat.colli git in vnū:atq̄z ī vno tenet:defluere atq̄z p̄tabescere nō sinit:p̄gruentiam modūq̄z ei p̄seruat.nō tm̄ in pulcritudīe:sz etiā ī crescēdo atq̄z gignēdo. Intēdit etiā aīa se intactā:z eo calida z frigida:aspera z le uia:dura z mollia:grauia z leuia sētit at q̄z discernit. Deinde innumerabiles diffe rētias sapoz:odoz:sonoz:atq̄z formaz: gustādo:olfaciēdo:audiēdo:vidēdoq̄z di iudicat.atq̄z ī his oīb ea que fm naturā corpis sui sunt appetit:fugitq̄z p̄ria. Re mouet se ab his sensibus certo interuallo tempoz.z eoz mot⁹ q̄sl p q̄sdā ferias re parās:rez imagines q̄s p eos hausit secū cateruatim z m'tipliciter ꝓsat. Cū g̃ vult intelligere vl diuia vl deū vl seip̄az suas q̄z p̄siderare ꝓtutes:abstrahit se ab oīb corpis sensib:q̄b nō adiuuat nisi ad cor poreas formas colorescq̄z sentiēdos z spū ac ratōe se p̄spicit:meditatōe atq̄z p̄tem platōe ad deū ascēdit:de⁹ ꝓo reuelatōne atq̄z diuia inspiratōe ad eā descēdit. Me ditatio siq̄dē est occulte veritatis studiosa inuestigatio. Contēplatio ē pspicue ve ritatis iocūda admiratio. Istā nāq̄z diuia illuminat ꝛuelatō vt veritatē cognoscat. illam vero diuina inspiratio inflāmat vt eā diligat. Corp⁹ aūt sensu z imaginatō ne ad spūm ascēdit.

De corpis materia Ca. XXXIII.

Humanū siquidē corp⁹ ex q̄ttuor b elemētis cōpositū est:sz ī carne z ossib terra maxime appet,ppter terrenā soliditatē:aqua in humoribus:aer ꝓtinet in pulmone.idcirco semp in motu est:qz ventilabz cordis est:ne nimio calo re p̄sumat cor z dissoluat.sedes ignis est ī corde.z iō inferi⁹ est latū z superi⁹ acu tuz.quā formā ignis retinet. Quedā vis ignea aere tpata a corde ad cerebz ascen dit:tanq̄z in celū corpis nr̄i.ibiq̄z purifi cata z colata p oculos aures nares cete raq̄z instrumēta sensuum foris ꝓgredit.z ꝓtactu exteriorz formata q̄nq̄z sensus cor poris facit visū videlicet auditū.gustuz. odoratū.z tactū.q̄ tangēdi sensus ab an teriori pte cerebri ad posteriorē trāsiens z inde p ceruicē z medullā spine descēdēs p totū corp⁹ diffundit. Porro ip̄a vis ig nea q̄ exteri⁹ formata sensus dicit.eadem formata p ip̄a sensuū instrumēta p q̄ egre dit z in q̄b formab.natura opante introz sū ad cellā fantasticā vsq̄z retrahit z redu cit:atq̄z imaginatio efficit. Postea eadez imaginatio ab anteriori pte capitis ad me diū trāsiēs:ip̄az aīe rōnalis subam ꝓtin git.z excitat discretōez.intm̄ iā purifica ta z subtilis effecta:vt ip̄i spiritui īmedi ate ꝓiungat:veraciter tm̄ naturaz corpis retinēs z ꝓprietatē. Que q̄dē imaginatō ī brutis aīalib fantasticā cellā ñ trāscēdit.

In rōnalib⁹ aūt purior sit: z vsq; ad rō/nalē z incorporeā aīe subaz ꝓtingēdā de/ferk z pgredik. Est itaq; imaginatio sili/tudo corpis. p sensus q̄dez corporeos: ex corpore ꝓtactu cōcepta extrinsec⁹: atq; p eosdē sensus introrsus ad ptē puriorē cor porei spūs reducta: eiq; impssa i sūmo. s. corpalis spūs: z i imo rōnalis: corporalē informās z rōnalē ptingēs. Spūm corporeū voco aerē vl' poti⁹ ignē: q̄ p sui sub tilitate videri non pt. z corpa interi⁹ vege tando viuificat. Quedā aut̄ vegetat tm̄ z ñ sensificat. sicut arbores herbas z vni uersa i terra germinantia. Quedā sensifi cat z vegetat. sicut oīa bruta aīalia. In q̄ bus q̄dā tm̄ sensū habēt z imaginationē nō habēt. Quedā sensum z imaginatōez bñt. Cū itaq; magis sit sensificari q̄ vege tari tm̄. ꝓstat pfecto hāc vim subtiliorez esse. z vbi magis subtilis est magis spūs est. Magis siq̄dē incorporee nature apppin/quat cū imaginatōez formati: q̄ cū sensū pstat. Nichil ei in corpe alti⁹ vl' spūali na ture vicini⁹ esse pt q̄ id vbi p⁹ sensū vis imaginādi ꝓcipit. qđ q̄dē intm̄ sūblime est vt q̄cq̄d sup illud ē aliud ñ sit q̄ ratio.

Dic in q̄busdā codicib⁹ finē habet li/ber de spiritu z aīa. In alīs aūt q̄busdā codicib⁹ reperiunt etiā seq̄ntia capitula.

Q, tot⁹ homo interior aīa nominat.

Capitulū. XXXIIII.

Anima noiat totus hō interior: q̄ viuificat regit z ꝓtinet. lutea illa massa humectata succis ne arefa cta dissoluat. Dū g̃ viuificat corp⁹ aīa ē. dū vult anim⁹ est. dū scit mēs est. dū reco lit mēoria est. dū iudicat rō est. dū spirat vl' ꝓtemplat spūs est. dū sentit sensus est. Hā inde sensus aīa dr: p his q̄ sentit: vñ z snīa nomē accepit. Habet etiā corpus q̄nq; sensus: q̄ ex eo dicti sūt: qz p eos aīa totū corp⁹ subtilissime agitat vigore sen tiēdi. Ita aūt hec oīa adiūcta sunt aīe vt vna res sit: p efficiētiꝫ tm̄ causaz diuer/sa noīa aīa sortita est. In essentia nāq; est simplex. in officiꝫ mltiplex. Memoria etiā mēs est. vñ z imemores amētes dicū tur. Dim rex thesaur⁹ z custos est memo ria. nec enarrari pt. tā grādis ē ei⁹ pplexi/tas: z anim⁹ ipsa est. Hec aliud significo q̄ aīaz cū mentē dico. sz ppter aliud aīaz z ppter aliud mentē. Nam totū qđ viuit bois aīa est. Cū aūt aīa i se agit se. z ex se. p se: sola mēs dici solet. Sēsus vo ad sua misteria cōplēda ꝓsueti⁹ aīa dr. Spūm idē esse q̄ aīaz euāgelista pnūciat dicēs: Potestatē habeo ponēdi aīaz meā: z rur/sū ptātez habeo sumēdi eā. De hac q̄z ipa dñi aīa passiōis tpe mēoratus euāgelista ita ptulit dicēs. Et inclinato capite emi/sit spūm. Quid est em̄ emittere spūm: nisi qđ aīaz ponere. Sz aīa dicta ē p eo q̄ vi uit. Spūs aūt vl' p spiritali natura. vl' p eo q̄ spirat in corpe. Itē animū idē dicti m⁹ esse qđ aīaz: sz aīa vite: anim⁹ est ꝓsilū Uñ aiunt phi: z sine aīo vitā manere. z si ne mēte aīaz durare: sicut i amentib⁹. Ad mentez em̄ ptinere videt vt sciat: ad aīm vt velit. Pueri etiā i genitricis vtero sine sciētia z volūtate viuūt. Mēs aūt voca/ta ē q̄ emineat i aīa l' q̄ meminerit. Qua/ppter nō aīa sz qđ excellit in aīa mēs vo/cat tanq; caput vl' ocul⁹. Uñ ipe hō fm mentē imago dei dr. Mēs nāq; ex eo di cta est q̄ emineat in aīa. pstātior siq̄dē vis aīe est a q̄ pcedit intelligētia. Rō est siq̄dē animi motus visū mētis acuēs: veraq; a falsis distinguēs. Redeat g̃ mēs ad se rō/nalis z colligat se i se: vt sine imaginibus corporeis seipaz z omipotētis dei inuisi bilē naturā ꝓsiderare valeat: terrenoz fā tasmatū imagines: z q̄cq̄d terrenū cogi/tationi ei⁹ occurrerit respuat: z talē se int⁹ q̄rat z videat q̄lis ē sine ist⁹. ꝓsideret se ta/lē q̄lis sb deo sup corp⁹ creata ē. Deinde sup semetipaz surgat: z seipaz deserat: at/q; qđāmodo i oblionē sibi veniat: et se ꝓtēplatōi sui creatoris būiliter z deuote sbjciat. Cū em̄ cepit mēs p purā intelli/gentiā semetipaz excedere: z illā incorpo ree lucis claritatē tota inueri: z ex his q̄ in trinsec⁹ videt q̄ndā intime suauitatis sapo rē trahere: z ex eo intelligētiā suā cōdire: z in sapiētiā vertere. intm̄ in ß mentis ex cessu pax illa q̄ exuperat oēm sensuz inue nitur atq; obtinet: vt fiat silentiuz in celo q̄si hora dimidia. ita vt ꝓtēplantis anim⁹ nll'a altercātiū cogitatōnū tumultuatōe

turbet.nil oīno inueniēs qđ vl'p desideriū petat vl' p fastidiū arguat:vl' p odiuz accuset.sz intra tranq̄llitatē ꝓtēplatōnis tot9 colligit:intromittit in q̄ndā affectū multū inusitatū introrsus ad quā nescio dulcedinē:q̄ si semp sic sentiret pfecto magna felicitas esset. Nil sēsualitas.nil agit imaginatio:sz oīs inferior vis aīe ppzio interim viduat officio. Purior aūt anīe ps in illud intime q̄etis secretū:z summe trāquillitatis archanū.felici iocūditate introducit. Uiu9 q̄dē est fmo dei z efficax z penetrabilior oīni gladio ancipiti:ptingēs vsq̄ ad diuisionē aīe z spūs. Et tō nihil ī creaturis hac diuisiōe mirabilius cernit:vbi id qđ essentialr vnū est atq̄ individuū.in seipm scindit:z qđ simplex ī se z sine ptib9 ꝓstat q̄i q̄dā ptitione diuidit. Nec enī ī boīe vno alia essentia ē ei9 spūs alia ē ei9 aīa:sz prius vna eadēq̄ nature simplicis suba. Nō em ī h̄ gemīo vocabulo gemīa suba intelligit. Sz cū ad distinctionē ponit gemīa vis eiusdē eēntie.vna superior p spūm.alia inferior p aīaz designatur. In hac itaq̄ diuisiōe aīa z qđ aīale ē in imo remanet.spūs aūt z qđ spūale ē ad sūma euolat. Ab ifimis diuidit vt ad sūma sōlimet. Ab aīa scindit vt dño vnit:qm̄ q̄ adheret deo vn9 spūs est cū illo felix diuisio z mirabilis sepatio:vbi qđ corpulētū z fetulētū est:deorsū remanet. qđ spūale z sōtile est vsq̄ ad speculatōes diuīe gl'ie sublimat.z ī eandē imaginem trāsformat. Pars aūt superior sōlimat ad sūmā gl'iaz z iocūditatē. Licz em mēs hūana ñ sit ei9 nature cui9 ē de9. imago tn illi9 nature q̄ natura nl'a melior est ibi q̄renda z inueniēda est in nob.q̄ natura nr̄a nihil hz melius:sz pri9 mēs ipa ī seipa ꝓsiderāda ē:z ī ea reperiēda ē imago dei. Dēs igit qñ cogitatōe se ꝓspicit intelligit se z recognoscit.qñ ꝓtēplatōne ad deū ascendit vt eū intelligat z diligat: imago dei dicēda est.cogitādo eterna vir est.sic dicit apl's. Uir nō debz velare caput suū:cū sit imago dei z gl'ia.i.q̄nto magis se extēderit ī id qđ eternū est.tāto magis īde format ad imaginē dei:z iō ñ ē cohibēda vt inde se ꝓtineat ac tꝑet. Qñ ꝙo ea agit vl' cogitat que sūt tpalia mlier appellat:z tūc nō est dicēda imago dei.z p/pterea debz velare caput suū ne nimiū sit ei9 pgressio ad inferiora.ne cū licita agit illicita cōcupiscat.

De dignitate humane ꝓditōis.

Capitulū.XXXV.

Tanta dignitas hūane ꝓditōis est se cognoscit:vt ñ solū iubētis sermone:sic alia sex diez opa.sz ꝓsilio sācte trinitatis z ope diuīe maiestatis sit creat9 hō:vt ex ꝑme ꝓditōis honore intelligerz q̄nto deberet suo ꝓditori:dū tm̄ in ꝓditōe mor dignitatis ꝓuilegiū ꝑstitit ei cōditor. z tanto ampli9 ꝓditorē diligeret:q̄nto mirabili9 ab eo se ꝓditū intelligeret. Hoc ob h̄ solū q̄dē q̄ ad ꝓsiliū sctē trinitatis sic excellēter à ꝓditore ꝓdit9 ē:sz etiā q̄ ad imaginē z sīlitudinē suā creator oīm eū creauit:qđ nl'i alteri ex creaturis donauit.que imago diligēti9 ī interioris hoīs nobilitate ē ꝓsiderāda. Primo q̄dē q̄ sicuti de9 vn9 sp vbiq̄ tot9 est oīa viuificās:mouēs z gubernās:sicut apl's ait. Qđ in eo viuimus:mouemur z sum9.sic aīa in suo corpore vbiq̄ tota viget.viuificās illō:mouens z gubernās. Nō ei ī maioribz corporis sui mēbris maior ē:nec ī minoribz minor:sz ī minimis tota ē z ī maxis tota. Sic infusa ē corpi:vt nō p mēbroz ptes ptib9 sit diuisa. Nā in q̄libet loco ps corporis percutit:tota dolet. Diro aūt mō vna eadēq̄ viuificatōe mēbris ꝑsidēs:cū ipa p naturā ñ sit diuersa:p corp9 tn̄ agit diuersa. Ipa q̄ppe est q̄ p oculos videt.audit p aures:p nares odorat:p os gustat: p mēbra oīa tāgit:z tāgēdo leue ab aspero discernit.z cū ñ sit diuersa:p sensus tn̄ opat diuersa. Ex q̄ re intelligitur q̄ ita est anīa fm suū modū ī corpe.sic de9 est ī suo mūdo. Interi9 siq̄dē z exteri9:supi9 z inferius est:regēdo supior:portando inferior:replendo interior:circūdando exterior. Sic ē int9 vt extra sit.sic circūdat vt penetret:sic ꝑsidet vt portz:sic ptat vt ꝑsideat.z sicut de9 nec crescētib9 creaturis crescit:nec decrescētib9 decrescit.sic anīa nec minuti mēbris minuit:nec adaucti auget

Hec ē imago siue silitudo oipotētis dei quā aīa hz ī se. Quandā etiā hz imaginē sctē trinitatis. Prio ī eo q sic de⁹ ē viuit et sapit. ita aīa p̄m suū modū ē viuit z sapit Est q̄z z alia trinitas ī ea: qz ad imaginez pfecte q̄dē z sūme trinitatis: q̄ ē in p̄re z filio z spūsctō ꝺdita ē. Et licz vni⁹ sit anīa nature. tres tñ ī se vires hz. i. itellectū volūtatē z mēoriā. qđ idē. licz alīs ꝑbis: in euāgelio designet: cū ꝺr. Diliges dñz deū tuū ex toto corde tuo: z ex tota aīa tua: z ex tota mēte tua. i. ex toto itellectu tuo: z ex tota volūtate tua z ex tota mēoria tua Hā sic ex p̄re generat filiꝰ: z ex p̄re filioq̄ pcedit spūsctūs. ita ex itellectu generat volūtas: z ex his ābob⁹ pcedit mēoria. sicut facile a q̄libet sapiēte p̄t itelligi. Nec ei aīa pfecta p̄t esse sine his trib⁹: nec hoz triū aliqꝺ sine alīs duob⁹ integz cōstat: q̄tū ad suā ptinet habitudinē. Et sic deus p̄ deus filiꝰ deꝰ spūsctūs: nō tñ tres ꝺij sz vnꝰ deꝰ z tres psone. ita aīa itellectꝰ aīa volūtas: aīa mēoria. nō tñ tres aīe in vno corpe: sz aīa vna z tres vires. Atq̄ ī his trib⁹ diuinā imaginē gerit mirabiliť ī sua natura nr̄ hō iterioz: z ex his q̄si excellētioribꝰ anīe viribꝰ iubemur diligere ꝺditorē. vt inq̄tū intelligiť diligaťz in q̄tū diligiť sp ī mēoria habeaťz. Nec solū sufficit ꝺ eo itellectꝰ: nisi fiat ī amore eius volūtas. Immo nᶜ hec duo sufficiūt: nisi mēoria addaťz. q sp ī mēte itelligētz z diligētz maneat deꝰ. vt sic nllm p̄t eē momētū q̄ hō ñ fruaťz dei bonitate z mia. ita nullū sit momētū q̄ p̄nte ñ hēat eū ī mēoria Et iō iuste vidr mihi dictū iteriorē hoiez eē imaginē dei. Hūc ꝙ ꝺ silitudine aliq̄ dicam⁹. Hā sic creator q̄ hoiez ad imaginē suā creauit: est charitas: bonꝰ z iustꝰ: patiens z mitz: mūdꝰ z mirificoz: z cetera sctā rū ꝙtutū ī signia q̄ ꝺ eo legūť. ita hō creatꝰ est vt charitatē hr̄et. vt bonꝰ esset z iustꝰ: patiēs atq̄ mitz: mūdus z mirificoz. Quas ꝙtutes q̄to q̄s plꝰ ī seipo hz: tāto ppioz ē deo: z maioꝛē sui creatoris gerit silitudinē. Si ꝙ qꝺ absit aliq̄s p deuia vicioz z diuerticla maloz ab hac nobilissima sui ꝺditorz silitudine degener oberrat: tūc fiet ꝺ eo qꝺ scriptū ē. Hō cū in honore esz ñ itellexit rē. Quis maioz honoz potuit esse boi q̄ ad silitudinē sui ꝺditorz ꝺderet: z eisdē vestimētz ꝙtutū ornaret q̄hz z ꝺditoꝛ. ꝺ q legiť. Dñs regnit decorē idutꝰ ē. i. oim ꝙtutū splēdore z toti⁹ bōitatz decore ornatꝰ ē. Vl q maius homi p̄t esse dedecꝰ aut ifelicioz miria q̄ vt hac silitudis gl̄ia sui ꝺditoris amissa: ad ifozmē z irrōnabilē brutoz iumētoz silitudinem dilabaťz. Quappter q̄sq̄ diligentiꝰ attēdat p̄me ꝺditōis sue excellentiā: z venerādā sctē trinitatz ī seipo imaginē agzcat. honorēq̄ diuīe silitudis ad q̄m creatꝰ ē nobilitatemoz: exercitatōe ꝙtutū z dignitate meritoz hr̄e ꝺtēdat. vt qñ apparebit q̄lis sit. tūc silis ei appeat q̄ mirabilē eū ad silitudinē suā ī p̄mo hoiē ꝺdidit. mirabiliꝰ q̄ ī scdo. i. ī seipo r̄formauit

De ꝺueniētia inter deū z animā.

Capitulū. XXXVI.

Magna ꝺueniētia ē inter deū z aiam. Deꝰ nāq̄ vita est. spūs est. sapientia est z amoz. Vita etiā aīa est. spūs est ī q̄ spū sapia est z amoz. Vita deꝰ est. vita z aīa est. silis z dispar. Silis q vita q seipa viuēs: q nō tm viuēs sz etiā viuificās. sicut z ille hec oia est. Dispar q̄m ille creatoz est: z ista creatura. Nisi em ista ab illo creata nō esset: z nisi ab illo viuificata: nō viueret. Viuit aīa naturali vita etiā si spūali vita non viuat. Sz tal vita moꝛs potiꝰ est q̄ vita. Q̄m moꝛs pcō pessima. Aīa q̄dē q̄ p̄m carnē viuit. viuēs mortua ē. z iō bonū erat illi nō viuere q̄ sic viuere. Vita aīe viuēs quidē: sz nō ali unde q̄ seipa. z ob ꝙ ñ tā viuēs q̄ vita est Inde est q ifusa corpi viuificat illud. vt sit corpꝰ de vite p̄sentia nō vita sz viuēs. Creata est aīa a deo: vita a vita: simpler a simplici. imortal ab imortali: vt ñ sit lōge a creatore suo cui appropiare videtur simplicitate eētie z ppetuitate vite. Licet ei spūal nō viuat: imortal tñ ncē ē vt viuat. Creata est aīa mag a magno: recta a recto. eo magꝭ q̄ capax eternoz: eo recta q̄ appetēs supnoz. eo btā q̄ deo vnita Aīa nanq̄ quā dei pietas respicit. hūilitas subīcit: pñia reducit: iustīcia ꝺducit obediētia cōducit. pseuerantia perducit

deuotio introducit: puritas iũgit. charitas vnit. Dabz aĩa i se amorẽ q̃ sp pt stare cũ deo. aut redire si mota cũ suis affectibz imo defectibz ab eo fuerit. Sol⁹ est amor ex oĩbz aĩe affectibz atq; sẽsibz. in q̃ pt aĩa: z si nõ ex eq̃ suo rñderi auctori: vl' ꝺ sil'i mutuã rñdere vicez: z si mi⁹ amat qm̃ mior ẽ: tñ si ex tota se diligat nihil deest vbi totũ ẽ. Renũciãs g̃ cũctz affectõibz alĩjs: tota incũbat soli amori: effundẽs se totã i amorẽ illi⁹ cui rñdere hz in rediendo amore. Amat siq̃dẽ de⁹ vt ameť: z cuz amat nõ aliud vult q̃ amari: sciẽs ipsos amore btõs q̃ se amauerit. Per amorẽ venit ad hoĩes: venit i hoĩes: fact⁹ est hõ. et delicie illi⁹ esse cũ fil'js hoim. Hñe ꝯo delicie erũt cũ ad eũ veniem⁹ z videbim⁹ eũ sicuti ẽ: atq; sil'es ei erim⁹. Tũc erit manifesta visio: plena cognitio: ꝑfa dilectio: firma ꝯiũctio: societas idiuidua: sil'itudo pfecta: z vita btã: in eternũ: z vltra i ppetuas eternitates. Sicut eĩm corp⁹ i resurrectõe sua vitã z sensuz recipiet. sic aĩa in resurrectõe sua vitã z sensũ recipiet. i. cognitionẽ z amorẽ dei. Q, cognitio sit vita: ipa ꝑfas affirmat dicẽs. Hec est vita eterna vt cognoscãt te vez deũ z quẽ misisti ihm xp̃m. Amor etiaz sens⁹ est. Hã si exterior hõ circa ista tpalia q̃nq; ptito sẽsu afficiť. i. visu auditu gustu tc. sic interior hõ in btã vita circa q̃nq; ineffabilia dei ineffabili amore afficiet. Cũ eĩm deũ suũ amabit: q̃ndã lucẽ: q̃ndã vocẽ: q̃ndã odorẽ: q̃ndã cibũ: z q̃ndã amplexũ interiorez amabit. Ibi eĩm fulget qđ nõ capit locus Ibi sonat qđ nõ rapit tps. Ibi olet qđ nõ spargit ventus. Ibi sapit qđ nõ minuit edacitas. Ibi heret qđ non diuellit satietas. Ibi siq̃dẽ videť de⁹ sine intermissiõe. cognoscit sine erroze. amať sine offensiõe laudať sine fatigatõe.

De nobilitate ip̃s aĩe Ca. XXXVII

Nobil' creatura ẽ aĩa. Ciuitas nã q̃z dei ẽ. ꝺ q̃ tã gl'iosa dicta sũt: q̃ ad imaginẽ z sil'itudinẽ dei facta ẽ. Dec ciuitas hirl'm merito appellãda ẽ qz ad fruẽdũ visiõe illi⁹ sũme pacis q̃ fecit vtraq; vnũ creata ẽ. Hẽs ei⁹ padisus ẽ: i q̃ cũ celestia meditať: q̃i i padiso voluptatis delectať. Dom⁹ ecc sũmi p̃ris familias ẽ aĩa p vnitatẽ moz. spõsa xp̃i p dilectõz tẽplũ spũssti p sctificatõez. ciuitas regis etni p pacẽ z ꝯcordiã ciuiũ. Et qz nll'a est ciuitas absq; ppl'o: disposuit i ea ꝺditor nr̃ ppl'm triplicis g̃d⁹. i. sapiẽtes ad ꝺsulẽdũ: milites ad pugndũ: artifices ad ministrãdũ. Ciues bui⁹ ciuitatis sũt naťales z igeniti aĩe vigorez: tãq; idigene: q̃z distincti sũt g̃d⁹: qz alĩ supiores. alĩ iferiores. alĩ medĩ. Supiores q̃dẽ sũt itellectuales sẽsus. medĩ rõales. ifimi aĩales. Quorũ ꝺmtia hec ẽ. Aial' sive sensual' appetit sẽsibilia sive visibilia. Rõnal' discernit et discretõis oc'o aspnať ea. Intellectual' p trahit ad diuĩa Intellectuales igit sens⁹ sũt tãq; aĩe ꝺsiliarĩj dicẽtes ei. Deũ time z mãdata ei⁹ obserua. Propt̃ hꝰ ei ẽ ois hõ Rõnales sũt tãq; milites q̃ hostes ꝺcupiscẽtiaz impugnt p arma iusticie. Aiales seu sẽsuales sũt tãq; rustici z artifices: q̃ corpalibz rudimẽtis ĩsistũt: z corpi nccia mistrãt. Hãc triplicẽ vi aĩe. i. sensualẽ rõnalẽ z itellectualẽ phi ptes vocãt: nõ itegles sz ꝑtuales. Sẽsualitas ea vis aĩe ẽ q̃ corp⁹ vegetat: z p corpis sens⁹ ista exteriora sẽtit z discernit. Hẽs ei sẽsus tã exteriores q̃z iteriores ad aĩaz referunť. vtpote ab illa pcedẽtes. vt ei sentiãt oẽs ab aĩa hũt. Rõ vis ẽ aĩe sup corpalia z ifra spũalia collocata. secernit ei ꝑa a falš: qđ ẽ loyce. ꝑtutes a vicijs: qđ ẽ erbice: z p exp̃imẽta rez ĩuestigat naturas: qđ ẽ phisice. In bis ꝺo tribz tota phia cõsistit. Totã igit philosophiã rõ cõphẽdit. Intellect⁹ siue itelligẽtia ea vis aĩe ẽ q̃ ꝺ diuis q̃z tũ homini possibile ẽ cognoscť. Ad celestia archana penetrãda ratõ p se ñ sufficit: nisi a deo adiuta fuerit. Tũc finis ei⁹ si bñ viget: cũ ad noticiã secretoz q̃ diu ĩuestigãdo q̃siuit puenerit. intellect⁹ seu intelligẽtia nũcupať. Boeti⁹ tñ dicit intelligẽtiã soli⁹ dei esse ad modũ paucoz hominum Sz hoz altez p altero ponit sepe. Memoria eĩ ꝺsors z coopatrix ẽ rõis: qm̃ sine ea rõ nec ad incognita pcedere: nec cognitoz sciaz retinere pt. Hẽoria est vis aĩe accepta retinẽs. pterita repetẽs. elapsa r̃colligẽs. Duan⁹ appetit⁹ int sũma

z ima posit⁹:cū plexꝫ ī vtraꝫ diuisus si bimetipi sit ꝺri⁹.in quācūꝫ partē totus trāsierit nomē ei⁹ merito sortit.Si car/nis voluptatib⁹ pascit:carnal' siue aialis nomiat Si spualib⁹ desiderijs delectat: spūal' nūcupat.Appetit⁹ siq̄dē natural' ē vis ī aiante mouēdis auide sensib⁹ attri/buta.

Diffinitio viriū aie.

Capitulū.XXXVIII.

QUoniā ꝺ viribꝫ aie mētionē sepe feci:diffinire eas debeo:q̄tin⁹ q̄ ꝺ aīa dicta vl' dicēda sunt euidenti⁹ itelligi pñt.Sēsualitas.sens⁹.imagiatio tā cor/porꝭ q̄ aie sūt vl' dici pñt.Sēsualitas corporis ē q̄dā vis ignea.Sēsualitas siue aialitas aie ē iferior vis ei⁹:q̄ secū trahēs sēsualitatē carnis:velut famulā z obediē tē.sens⁹ z imaginatōes facit.easꝫ ī archa mēorie reponit.In sēsu instrumētū ē sen sualitat⁹ z origo imaginatōis.Īpa nāꝫ vis ignea q̄ extrinsec⁹ formata sensus ꝺr: eadē forma vsqꝫ ad intimū trāsducta ima ginatio vocat.Sēsus itaqꝫ parit imagi natōez.imaginatio cogitatōez.cogitatio meditatōez.meditatio acuit ingeniū.ige niū facit rōez.rō ꝺducit ad itellectū.intel lect⁹ ad itelligētiā.itelligētia p ꝺtēplatio nē ipāz ꝺitatē admirat:z p charitatē in ea delectat Sēsus ē passio aie ī corpe ex q̄li tatib⁹ extra accidētib⁹.Imaginatio ē vis aie q̄ figurā corporeaz rez absēte corpe si ne exteriori sēsu dinoscit.Cogitatio ē cir ca q̄libꝫ animi occupatio.Cōsideratio ē intēta cogitatio.Meditatio ē freq̄ns co gitatio:modū z cām z rōez vniuscuiusqꝫ rei iuestigās.Ingeniū ē q̄dā vis natura/lit aīs īsita p se valēs.Rō ē q̄dā vis aie q̄ oīa discernit z iudicat:sz marie cū inhiat spūalib⁹ z imaginē ꝺei ī se ꝺfuat.Intelle ct⁹ ē rez ī se ꝺe existētiū pceptio.Intelli/gētia ē ꝺ sol' rez ꝺncipijs.i.ꝺ deo:ideis: ile z ꝺ incorporeis sōstātijs pura z certa co gnitio.Cōtēplatio ē pspicue ꝺitat⁹ iocū da admiratio.Charitas ē ꝺcordia mētiū z societas electoꝝ.vita btāꝝ aīaꝝ z ange loꝝ:q̄ nec aie nec āgeli nisi p charitatē vi uunt. NO, aīa ad imaginē z sīlitudinez ꝺei facta est.

Capitulū.XXXIX.

ANima rōnal' z itellectual' facta ē ad imaginē z sīlitudinē ꝺei vt factorē su/uz p imagie cogscat z p sīlitudīe diligat. Ex imagie nāꝫ ꝺei hz rōez:z ex sīlitudi/ne charitatē Charitas ꝺo ī seipa repītat trinitatē.hāc rō sētit:z pacata reḡrit.hāc charitas iuenit:z vidēdo btā q̄escit.hāc ī pñti fides sequit.spes ī celū vsqꝫ comi/tat.charitas pennit amplexat.Dēs ita q̄ spūal' seu itelligētia rōnal' ꝑmo creato rē suū aspiciat:deinde creaturā ipi⁹ vide at:z mediāte arbitrīo libertate ad eū q̄ cō didit oīa se z cetera referat Sic ī hoie tri nitas appeat quā charitas māifestat:vt charitatē sp hō exhibeat:spꝫ ꝺspiciat is quē trinitat⁹ imago ꝺnat.Sic hō eius seruabit sīlitudinē cui⁹ ī se natural'r por tat imaginē.Appeat ḡ imago ꝺei ī itelli/gētia rōnali:ī mēte spirituali:ī honore libe ri arbitrīo.Appeat sīlitudo ꝺei in moribꝫ p naīa:ī opibꝫ p iusticia:ī ꝺtutibꝫ p grā: vt moribꝫ naīa ꝺnet:vt iusticia opibus cōꝺrobet:vt grā ꝺtutibꝫ cōpleat.z sic sp dño pñtet.Aīa totū corp⁹ hois tota pie aīat.Est q̄dē ispirata a deo homi vita:ī ꝺ placēti materia sz ꝺ nihilo facta ab eo. De ceteris aīantib⁹ scriptura dicit. Pro ducāt aq̄ rē.pducat terra aīaz viuētem. Aīaz ꝺo ñ aq̄ ñ terra pduxit:sz de⁹ inspi rauit:ñ tm̄ viuā vl' viuētē sz spiraclm vi/te.rōale ex ꝺei imagine:factū ex ꝺei sīlitu dine. NO, aīa nō sit ex diuīa natura cre ata nec sit ps ꝺei

Capitulū.XL.

HAia ñ est ps ꝺei:ꝑbat ℏ mutabi litas quā īcurrit.De⁹ eni imuta biī est.hec sepe mutata p culpa: q̄ñqꝫ mutata p pena z dānata fit misera. Nihil ei tñ nocere pōt nisi a ꝺeo recedat. Recedit āt q̄ñ peccat:pinde torq̄tur mise ra a deo refuga.Ab vno disiūcta spargit ad mlta:z p sua īpantia fit morbida:fit molesta.Ea ꝑpt sens⁹ corpei turbata me morīa:turbati hebetes cūt marcidi z stu pidi.Ideo caro patit:lāguores oriunt:z mors violēta ꝓuagat Nō q̄dē a deo auer s⁹:peccādo puers⁹ q̄z a deo dissētit dissidz z sibi:portatqꝫ ī seipo penā ꝺ seipo Aīa ñ format ex materia iformi:sz ī sua creatōe formā accepit:q̄ facta est ad imaginē z si/militudinē dei.Aq̄ si auertit fmanet iform

mis:qz rea:qz deo dissil'is.nc iō tñ efficit irrōnal':qz gestat imaginē dei:vñ pt reformari. Sic nec etiā si tota ꝓcludit pēto:et licz ꝑ insipiētia iumēto cōparet iō fit aīa pecors vl' alteri⁹ corpis. Ipm etiā corp⁹ nūc ī fine sp ihabitatura cū q facta est vna psona.sz nec iō fit corp⁹ etiā si penit⁹ habiteť. Nō ei distrahit ptib⁹:nc loco cōcludit. Nō ē maior ī maioribꝫ.nec ē mior ī minoribꝫ sui corpis ptib⁹ vite idoneis. Spūs nāqꝫ ē aīa rōnal' q̄tislibz obruta mal':ꝛ vbicūqꝫ ē tota ē. Nō traducit a pre ī filiū ne vna sit aīa ābox. Sic inq̄t dñs aīa prīs:sic aīa filij mea ē. Nec ps aīe prīs ī filiū dñ generat se trāsfūdit. Partiri nā qꝫ seu diuidi.augeri vl' minui ꝑ suba sua spūs nescit. Nō ei pt esse maior sz melior Si ei pticularit trāsfunderet corpore⁹ eē ꝓbaret. Qđ si vt delirāt aliq̄ semē aīe ex semie carnis hret generādo trāsfundi.mlta q̄dē inhonesta ꝛ impossibilia possent exinde exclamari q̄ ō spū rōnali nec dici debēt:nec opīari. Indecēs ē obscena retexere:ꝛ male fusa carnis semia denudare.

Qz aīa ō nihilo fiat. Ca.XLI.

Quidam aūt rōnales aīas ꝑ eēntia fieri q̄tidie de nihilo nouas:sz ꝑ filī naťa ex institutōe diuīa:ñ vti qꝫ nouas. Quales ei ī exordio de⁹ die sexto masculo ꝛ femie dedit:tales q̄tidie inspirat singul' noua ō nihilo creatōe:ñ noua institutōe. Pr inq̄t me⁹ vsqꝫ mō opať:ꝛ ego opor. Opať vsqꝫ mō pr ꝛ filī⁹:opatione siq̄dē noua:sz institutōe nō noua.p illa agēs:cū ista q̄escēs. Res vo corpee p⁹ pmā sui creatōez noue nl'e creanť:sz simil' ī exordio ꝓdite tpali formatōe ppagant. Aīe aūt ñ sil' essential'r facte sūt:sz ꝑ naťa ꝓsimil':q̄ ad imaginē ꝛ sil'itudinē dei siūt. ꝛ simil' facte reputanť:ꝛ ñ simil' edite iudicanť. Nō simil' edite ꝑ essētia sz simil' facte ꝑ cōpari forma ad imaginē ꝛ sil'itudinez dei ꝓrogata. Caro ō carne generādo traducit:sz spūs ō spū minime ppagať. Certū tenem⁹ qz caro ꝓtracta ō carne p legē ꝓcupiscētie:q̄cito viuificať original' culpe vincl'o pmit:eiusqꝫ affectōibꝫ aīa q̄ carnē viuificat aggrauať. Sb ꝑ pēti vincl'o demergunť puuli:q̄ sine remedio baptismi moriunť. Habēt ei oziginale pctm̄ nō ꝑ aīaz sz ꝑ carnē vticꝫ ꝓtractū aīeqꝫ refusū. Carni nāqꝫ ita vnit aīa vt cū carne sit vna psona. Fit em̄ auctore deo caro ꝛ aīa vnū indiuiduū.vn⁹ hō.vñ salua nature vtriusqꝫ ꝓprietate adjicit carni qđ aīe est ꝛ anīe qđ carnis est.ꝑ vnitate psone nō ꝑ diuersitate nature. Qđ igit ibidē singulis est ꝓpriuz cōmune fit amboꝝ.ꝓpriū ꝑ natura.cōmune ꝑ psona. Exinde fit anima oziginali culpe obnoxia quā caro cōtrahit ꝛ anime refundit cū qua vnita est īpersona:licz diuisa sit ī natura. Ea ꝓpter necesse ē paruulū dū viuit xp̄i sacro renouari:ne obsit ei⁹ aīe societas carnis pēti:q̄ gravať etiā corpe exuta:nisi dū ī corpe viuit salutari fuerit m̄medio expiata Currant igit adulti:currāt ꝑ scipis:impēdāt etiā puulis sacr̄m fidei:suscipiāt ipi fidez cū sacr̄is:vt paruulos ī xp̄o n̄natos fides eccl'ie tueať:ꝛ adultos cū sacramētis opa fidei comitenť. Vis etiā renouatis ꝑ gratiā tandē cōplebit in resurrectōe generali:vt caro ipa resurgat in gl'ia aīe sue restituta viua ꝛ eterna felix ꝛ beata.

Quare deus aīas creat quas absq̄ remedio mozi scit.

Capitulū.XLII.

Sed q̄rať q̄re de⁹ dat aīas illis q̄s absq̄ remedio salutari mozi contingit. Rñdem⁹ q̄ diuīa institutio q̄ res ꝛ rez nature ꝓdunt:nec peccato rollitur:nec violētia p̄pedit. Inde est qđ lex carnal' copule nec etiā in mal' iure suo priuať. Generāt adulteri:fornicatores:ꝑfani. Natural' tñ institutio nec ī talib⁹ deperit. Natura nāqꝫ put de⁹ instituit sunz qđ est opať. Natura siq̄dez est quedā vis ꝛ potentia diuinit⁹ reb⁹ insita:q̄ vnicuiqꝫ rei oīe suū tribuit. Qua bona q̄sq̄s male vtit:mal⁹ esse iudicať. Juste em̄ puniūtur:q̄ licitis abutunť. Juste vero puniūtur q̄ rape incōcessa conanť. Sic sathanas celū:sic ꝓtoplast⁹ pdidit paradisuz Abutunť licit:q̄ bona dei maculāt vsib⁹ incōcessis. Maculāt bona dei:sicut bi q̄ calore libidis:exercēt opa copule carnal'. Ex his filij generanť:q̄z corpa fluente creatori creata formanť.ꝛ deo inspirante

spiracl'm vite aiank. Spiraculū aūt vite hūanā aiaz itellige: quā ñ pducit terra vl' aq: sz de⁹ ispirat q̄ sēsus corpei aiank. vñ hō fact⁹ i aiaz viuētē mēoiak Jn his z in alijs ops agit put istituit: quē nulli⁹ ad/ iuuāt bona: nec ipediūt mala. Bonos q̄/ dē puebit sua gr̄a: malos tenet sua iusti/ cia. Nos eq̄dē fui dñi. si dñi bōis abuti/ mur rei z miki piter inuenimur. Jpe q̄dē dñs q̄ fuoz suoz malis bñ vtik: sctūs z ops adorak Jpe corpi treno ō pēti tradu ce ppagato p institutōe sua ispirat aiaz. bñ vtēs iolita puaricatōe nr̄a. q̄ si essz natural' creatori poterat iputari. Sz crea/ tor p̄pat oi tpe sacr̄a: z obediētie pia ppo nit edicta. vt ꝫ pēta sacr̄a i r̄medīū sint: z tpaliū obfuatio mādatoz et noz afferat p̄mia donoz Uñ si aliq̄ sb pēto gēiti puu li obeūt absq̄ remedio salutari ptimesce iustīciā dei: q̄ nihil dz alicui. sz dānat i sin gul' malū qđ ñ fecit i eis. Si āt puulos re nouat sacr̄is: admirare miaz dei. Jpi em̄ sic nesciūt culpā cū q̄ ex carne nascunk: sic nesciūt gr̄az q̄ p r̄pm renouank. Nō excu sat puulos a culpa. qz eā nō nozūt: nec ex cludit gr̄az ab eis qz eā nesciūt. Queris i eis culpā iuenis ex carne traductā. q̄ris i eis gr̄az iuenis a deo collatā. Jlla debite dānak. hec idebite p̄zogak. Jlla iudiciū p dicat. hec miscōiam repñtat. Jn vtroq̄ de⁹ agnoscik. cui mia z iudiciū perpetua laude cātak. Sz ab his ituēdis mēs nr̄a mēs ifirma. qz pctis obzuta citi⁹ ad seip sā r̄deat. sibiq̄ remediū q̄rat. vt q̄ i adā ce cidit i r̄po resurgat

Qz natura aie in ueniak a phis dicta. Ca. XLIII.

Quere veteres ō naka aie dixisse iueniunk. sz nihil ita vt ñ aliq̄d re stare videak. Ego āt ex eoz dictz q̄to diligēti⁹ potui breue istō z certū col ligere. atq̄ i vnū studui redigere: qđ mēo rie cōmēdek. Debes nāq̄ ē mēoria hois z breuitate gaudet. z si i mlta diuidik fit miоz i singul'. Ex corpe z aīa pstat hō. z q̄cq̄d ocul' corpeis videk ppt corp⁹ factū ē. corp⁹ ppt aīaz. aīa āt ppter deū. Uita corpis aīa ē. vita aie de⁹ ē. Immortal' ē aīa qz carne caret. nec hz q̄ cadat vt resur rectōe egeat p⁹ ruinā nisi pēto ceciderit. z iō i morte vita nr̄a ñ pit. sz corp⁹ destitu/ it dū discedēs aīa vi suā ñ pdit: sz qđ viui ficauerat h̄ dimittit: z q̄q̄ tū i se ē morte al teri⁹ facit. ipa ñ recipit. facit inq̄q̄ ñ viuifi cādo qđ ō serit. ñ amittēdo qđ viuit. Ita q̄q̄ moz hoīs nihil ē aliō q̄q̄ carnis occas⁹ a q̄ cū vis potētie viuificāt⁹ ab scesserit. i terrā ō q̄ sūpta ē redit. amissis sēsib⁹ q̄s p seipaz ñ habuit. Aīa ñ alit q̄q̄ sol lucē dici vitā tribuit carni cū venerit: morte efficit cū recedit. Moz tñ nō psumit piūcta: sz diuidit: dū origini sue vtrūq̄ reddit. Et ne q̄s putet aīaz corpis morte psumi. au diat q̄d dñs i euāg. dicat. Nolite inq̄t eos timere q̄ occidūt corp⁹: aīaz aūt occidere ñ pñt. Fatigak corp⁹ cogitatōib⁹ mentis. afficik in corpe mēs dolorib⁹ corpis.

Qz corp⁹ pstat ex q̄ttuoz elemētis. Capitulū. XLIIII.

Corp⁹ ex q̄ttuoz elemētis cōstat. Aīa n̄ elemētū ē: nec ex elemētis sz ō nihilo est facta: z soli creatori suo co/ gnita. Ex his g̊ oīb⁹ q̄ i se h̄ ē i corpe suo visibilia videt: nihil se eē vl' posse eē vidz Secernat g̊ z diuidat se per se ab eo toto qđ videt i se visibile: z iuisibilē se eē oīno vidz i eo q̄ vidz se. z tñ videri se nō posse vidz. deīde eleuz se sup se: z i eo qđ p̄mū z p̄ncipale specl'm ē speculādi dei z illi ima gini ac sil'itudini p̄xim z cognatū magis factū: iuisibilē deū ispiciat. Hoc āt ē ipa rō z mēs rōe vtēs. q̄ ad p̄mā sil'itudinē ōi facta ē. vt p se iuenire possit eū a q̄ facta ē z i ei⁹ amoze z pēplatōe dulcit req̄escere Ea nāq̄ pfecti⁹ suū factorē māifestāt: q̄ il li⁹ sil'itudini vicini⁹ appp̄inq̄nt. Hoc āt ē ipa rōalis creatā q̄ excellēter z p̄pe ad il li⁹ sil'itudinē facta ē. z tē citi⁹ creatorē suū quē ñ vidit agscit z diligit. cū se ad illius imaginē factā itelligit. Dēs rōnal' ē q̄ se cogitādo itelligit: z imaginē suā ex se na/ tā hz. q̄ imago ei⁹ ꝫbuz ē. Uerbū em̄ rei ē ipa cognitio ad sil'itudinē eius ex mēoria formata. Hoc mō liq̄do appet sūmaz sa/ piētiā cū se dicēdo intelligit: gignere con substātialē sibi sil'itudinē suā. i. ꝫbū suū. Dens tñ rōnalis q̄m nō se sp cogitat si/ cut sui sp meminit. liquet qz cuz se cogi/ tat. ꝫbū ei⁹ nascit de mēoria. Uñ appet

qz si sp se cogitaret. sp ꝟbū eiꝰ de mēoria nasceret De sūma vero sapia q̄ sp se dicit sic sic sui sp memor est. liq̄t qz ō eterna memoria coeternū eiꝰ ꝟbū nascit. Sic ei sūma sapia eterna est. ita eterne sui mēor est z eterne se itelligit: z eterne se dicit. cū sit illi dicere qō intelligere. z cū eterne se dicat eterne ꝟbū eiꝰ apud ipaz. Dēs g̃ rōnalis q̄ int oēs creaturas ad inuestigatō nē sūme sapie sola assurgere valz: z nihilomiꝰ ad eiusdē inuentōnez sola pficere. sp studeat illius reminisci illā itelligere z amare. ad ꝟ facta ē vt sp viuat si sp amet sūmā vitā: sūmā sapiaz: sūmā eētiaz: cui debet ꝟiꝑm qō est. Amare autē neq̄t nisi eiꝰ reminisci z eam studuerit intelligere. Faciat g̃ ꝟ ad qō facta est vt bene viuat.

O, beatitudo dei nō ꝑt augeri nec minui: z q̄ sola charitate rōnales creaturas creauit. Capitulū. XLV.

Deus omps cuiꝰ btitudo ñ augeri ꝑt qz pfecta ē: nec minui: qz eterna est. sola charitate nlla nccitate sui rōnales spūs creauit. vt eos sue btitudinis pticipes faceret. Alios ꝟo i sua puritate i celo ꝓfirmauit. Alios aūt ppt superbiā i infernū ꝓcipitauit. atq̄ alios ad cōpbandā būilitatē z obediētiā. in terrena habitatōne terrenis corpib⁹ sociauit. vt ad vite sēsū luteā materiā vegetarēt. Vbi ēt nāq̄ i natura sua q̄ndā mutabilitatē: fm quā corpib⁹ viuificādis apppinq̄nt. in q̄ q̄dē ñ nihil sue puritatis ō ponūt. Cū ei delectatōe carnis afficiunt quasi q̄ndā corpulētiā inde trabūt. q̄ puriorē naturā eoz corrūpit. Et ꝟ viciū q̄to altiꝰ eis in corpib⁹ manētib⁹ ihereserit: tāto difficiliusꝰ eos a corpib⁹ discedētes deserit. qm̄ ñ tollit passio: etiā cū tollit cā passiōis: nisi ab eiusmodi feculētia se in hac vita mūdare studuerit. Nos g̃ q̄ i medio bonoz z maloz positi sumꝰ: ꝛsiderare sepe debemꝰ z gaudiū illoz: z istoz supplicīū atq̄ nraz miseriā. Rōnal' siq̄dē est aīa nra: vt sciat discernere int bonū z malū. Est etiā cōcupiscibil' atq̄ irascibil': vt possit amare bonū z odire malū. De ꝓcupiscibilitate nascit amor. ō amore desideriū z gaudium. Amor ē ōlectatio cordis alicuiꝰ ad aliq̄d ppt aliq̄d p desideriū ꝓcurrēs. atq̄ p gaudiū rq̄escēs. p ō desideriū i appetēdo: z p gaudiū i pfruēdo. nec aliūde bonū ē. si bonus est cor hūanū: nisi q̄ bñ amat qō bonū ē. Nec aliūde malū ē: si malū est nisi q̄ male amat qō bonū est. Oñe em̄ qō ē bonū ē sz i eo qō malū amat: tm̄ viciū est. De ira scibilitate nascit odiū. Ira ei generat odium: z ō odio dolor z timor. Cū ei ꝺ pēta nra iracimur z ea odire icipim⁹: dolemꝰ qz peccauim⁹: z penas p pctis timem⁹.

De natura quā deꝰ fecit insignē sil'itudine sua. Capitulū. XLVI.

Sic creator oim deꝰ inter cetera z sup cetera q̄ creauit. rōalē dignatꝰ ē ampliꝰ illustrare naturā: q̄m z sua sil'itudie fecit isignē: z sue btitudis voluit eē pticipē. Cuiꝰ tm̄ rōnal' creature licz sil'is videt origo. facta ē diuersa cognitio. dū ps eiꝰ ē i eterna felicitate firmata. ps rudētiꝫ iferni detracta. z i tartaꝝ tradita i iudiciū cruciāda fuat. Pars etiaz tercia terrenis vnita corpib⁹: locū mediū sortita agnoscit. z prī q̄dē eadē sūmis vicinioz i delicijs erat posita padisi. nūc iā ꝓpinq̄oz ifimis p reatu inobediētie: būiliata ē in loco afflictōis. Sūmꝰ em̄ oim boz locꝰ plenā bz leticiā: ifimꝰ solā tristiciā. Ibi ei plēa felicitas: illic sola z sūma miſia ē. In medio sane sūma spanda. sed nihilominꝰ ifima sūt timēda: z iō nob iā āplioz timor scā q̄ spei q̄ viciniozes eisdē ifimis deiecti i ipa degimꝰ vmbra mortis. Oz tm̄ z illiꝰ btitudis: z illiꝰ nihilominus dānatōis eterne: hūanā deꝰ aīaz p suoz q̄litate meritoꝝ pticipē fieri posse cognouit. naturales affectꝰ ei q̄tuoz ididit. vt bñ vñ bona illa optare: z i eis posset qñ q̄ letari. z rursū vñ mala illa metuere et i eis etiā dolore ꝑpetuo ꝓtristari. In eo ei sane ḡuioz ē moderna ꝺditio: q̄ nō mō exhibz tristiciā z modernā molestiā: sz z timoz bz penā z spes ipsa q̄ differt affligit aīaz. Pyssimꝰ ei pī z terribil' iudex. q̄ ꝟa illa z ꝑpetua gaudia filijs. dolores eq̄ ꝑpetuos reis i fine parauit: nōnll'a tm̄ etiā nos in pñti experimēta capere voluit gaudij vl' doloris. vñ illa nō modo certiꝰ credi sz affectuosius optari valeāt z timeri.

Letez nc pñtia gaudia ī illoz compatõe sūt gaudia. nec tristicia pñs ī illi⁹ cõpati one est tristicia. Nec delipiet si qs interiz oẽm opaz dare maluerit quẽadmodũ illa poti⁹ valeat ꝓcupiscere gaudia. illos foz midare dolores: q̃ buⁱ⁹ vite vitare mole stias captare leticiã. Uerũtñ iuenire ẽ in pñti vñ vtilit gaudeat qs: vl salubrit cõ tristet. Si letet ꝺ bñficijs suis gras deo agẽs: z ī deu otõe ei⁹ exultet. z ꝑa seu eẽ primoz delicta deploret. Uñ etiã diuia dispositõe media inter eosdẽ affect⁹ ꝓsti tuta est rõ in corde hoīs. p quã nimiz di scernere z dijudicare possit vñ gaudeat seu doleat: imo etiã qd cupiat vel timeat Sane q̃ triplicẽ vi aie esse docuerũt. rõ nalẽ illã irascibilẽ z ꝓcupiscibilẽ asserẽtes affect⁹ qdẽ diuersos. sz q̃dã sibi cognatõe iũctos sꝺ irascibili metũ z tristiciã. sꝺ cõ cupiscibili desideriũ z leticiã cõphẽdisse vident. Interim g̃ int affect⁹ varios hũa na fluctuãs aĩa: necesse est vt certã demũ vel ī sũmis vel ī imis accipiẽs statione in solo deincepſ vl gaudio vl dolore pſistat Deꝰ est ī sũmo. mũdꝰ in imo. Deꝰ ī eodez statu eternitat⁹ sue semp ꝓsistit. Mundꝰ cursu mutabilitat⁹ sue semp istabil fluit.

De humano animo. Capitulũ. XLVII.

HUman⁹ anim⁹ q̃si in medio col locatus q̃dã ꝓditois sue excellẽ tia: z huic mutabilitati q̃ deoꝛsũ est supe minet: z ad illã q̃ est apud deũ verã ĩmu tabilitatẽ nec dũ ptingit. Si vero in his q̃ deoꝛsum trãseũt se p cupiditatẽ ĩmerse rit. statim p infinitas distractões rapiet: z a semetipo qdãmodo diuis⁹ dissipabit Si vero ab hac infinita distractõe q̃ deoꝛsum ẽ se ereperit. z hec infima deserens atq; paulatī in vnũ se colligens secũ esse didicerit. tãto ampli⁹ in vnũ colliget. q̃n to magis cogitatõe z desiderio sursuz ele uabit: donec tandẽ oīno ĩmutabilis sit: z ad illã verã z vnicã q̃ est apud deũ ĩmuta bilitatẽ puẽiat: vbi ppetuo sine oñi mu tabilitatis vicissitudine requiescat.

Q, aie nõ sunt ab initio cum angelis nec simul create. Capitulũ. XLVIII.

QRedimus aĩas nec esse ab initio cũ angel: nec simł creatas. sic ori genes fingit. Nec p coitũ cũ coꝛ poriby seminank. sic luciferan⁹ z cirillus z aliq latinoz pſũptores affirmãt. Sz di cim⁹ eaz creatõez solũ oīz creatoꝛẽ nosse z coꝛp⁹ tm̃ p ꝓiugũ copulatõez seminari dei ꝺo iudicio coagulari ī vulua. z cõpin gi atq; formari: ac formato iã coꝛpe aĩaz creari z infundi vt viuat ī vtero ex aĩa cõ stans z coꝛpe. z egrediat ex vtero viuus plen⁹ hũana suba. Nec duas aĩas eẽ cre dim⁹ in vno hoīe. sicut mlti scribũt. vnã aĩalez q̃ animet coꝛp⁹ z ĩmixta sit sangui ni: z alterã spiritalẽ q̃ rõez mĩstret. Sz di cim⁹ vnã eandẽq; aĩaz esse ī hoīe. q̃ z coꝛ pus sua societate viuificet: z semetipam sua rõne disponat. hñs in se libertatẽ ar bitrij vt in sue subẽ eligat cogitatõne qꝺ vult. libertati siq̃dẽ arbitrij sui cõmissuꝰ ẽ hõ. Postq; ꝺo deceptõe serpẽtis p euã cecidit: nature bonũ pdidit piter z vigo rẽ arbitrij: nõ tñ electõez. ne nõ esset suuz qꝺ emẽdaret pctm̃. Danet itaq; ad q̃rẽ dã salutẽ arbitrij libertas. i. rõnis volun tas. sz ãmonẽte deo pr⁹ z inspirãte ad sa lutẽ. Ut g̃ acq̃escam⁹ salutari inspiratõi: nr̃e ptãtis est. vt adipiscamur qꝺ adipi sci desideram⁹ diuini ẽ munerꝭ: vt nõ la bamur adepto salutis munere nr̃e sollici tudinis est z celestꝭ adiutoꝛij. vt labamur ptãtis nr̃e est z ignauie. Solũ hoīez cre dim⁹ hr̃e aĩaz substantiuã q̃ exuta coꝛpe viuit: z sensus suos atq; ingenia viuacit tenet. Nec cũ coꝛpe moꝛit vt arabs asse rit. neq; postmodũ interitura sicut zenon dixit. qz subaliter viuit. Aialiũ ꝺo aĩe nõ sũt substãtiue. sz cũ carne ipa carnis viua citate nascunk: z cũ carnis morte finiunk: z ideo nec rõne regunk. sicut plato z alex ander putãt. sz ad oñia incitamẽta natu re ducunk. Aia humana nõ cũ carne mo riꝛ: qz nõ cũ carne sicut dixim⁹ superi⁹ se minak: sz formato in vtero matris coꝛpe dei iudicio creak z infundik vt viuat hõ int⁹ in vtero: z sic ꝓcedat natiuitate ī mũ dũ. Aia ex creatoꝛe ꝓncipiũ habẽs ex q̃ ẽ pfecta est in genere suo. vñ ex q̃ sciret oĩa q̃ ab homie sciri pñt nisi grauitas carnis

esset. Qđ p ꝑmū boiez q̄ ante corruptōez būanitat ex q̄ fuit pfecte habuit sciētiaz ꝓbari ꝑt. Sz mō corrupta būanitate ex q̄ ꝺiungit corruptōi corrūpit. Nec ꝓprietates suas ꝑt exercere: donec vsu z expientia z alicui⁹ doctrina incitata incipit discernere. veluti si q̄s cū subtili acie oc'oz ī tenebrosa detrudat. videre nō ꝑt ibi nisi pz⁹ assuescat tenebris vl' lumē accendat Uñ Virgili⁹. Quātum nō noxia corpa tardāt. Et licet alie sint actōes corpis: et alie actōes aīe. tñ corpis vicia vl' ꝟtutes ꝑnt esse aīe. Cū enī ad ꝫ sit data: vt illicitos carnis mot⁹ corrigat: ignorātia illi⁹ ꝺtingūt vl' negligētia. Sicut cū discipulus vl' serv⁹ negligētia doctoris vel dñi peccet. mgr̄ vel dñs extra culpam nō est. Sic aīa vl' ꝺtingētibz nō est extra culpā: cū ista debeat impare: z illa obedire.

Q, hō ex duab⁹ substātijs ꝓstat: et q aīa sine carne suū rōnale tenet.

Capitulū. XLIX.

Duab⁹ substātijs ꝓstat hō. aīa tm̄ z carne. Aīa cū rōne sua: z carne cū sensib⁹ suis. Quos tñ sens⁹ abs q̄ societate aīe nō mouet caro. aīa ꝟo z sine carne rōnale suū tenet. Notandū tñ q eidē ipi sensus q̄ ī exteriori hoie describūtur. siī modo ſm modū suū ī interiori eē manifestant: qz spiritales res ñ corpalib⁹ sensib⁹: sz spiritalib⁹ rimāde sūt Uñ diuina scriptura ī deuteronomio ait. Uidete q ego sū de⁹: z nō est alius ꝑter me. Et in apocal. Qui hz aures audiēdi audiat q̄d spūs dicat eccl'ijs. Et ī psalmo. Gustate z videte q̄m suauis est de⁹. Et apl's. Xpi bon⁹ odor sum⁹. z ī his q̄ pereūt. z in bis q̄ salui fiūt. Et in euāgelio dñs. Mulierē fide se tetigisse magr̄ q̄ corpe oñdit dicēs. Tetigit me aliq̄s. Nā z ego sensi ꝟtutē ē me exisse. Sic g̃ cū oñi cautela obſuandū est q̄d ad corpis sens⁹: z q̄d ad aīe ꝑtineat dignitatē. ne forte ꝓfusus ordo z irrationabilis estimatio alicui repugnare videat veritati. Nō est tercius in hoīs suba spūs vt didim⁹ ꝓtendit. sz spūs ipa est aīa p spiritali natura: vl' p eo q̄d spiret in corpe spūs appellat. Anīa ꝟo ex eo vocat q̄ ad viuēdum vel ad viuificādū animet corp⁹. Terciū ꝟo q̄ ab apl'o cū aīa et corpe inducit spūm: grāz sancti spūs ītelligam⁹. quā orat apl's vt integra pseueret in nob: ne nr̄o vicio aut minuat aut fugat a nob: qz spūs effugiet fictū: z auferet se a cogitatōibz q̄ sūt sine ītellectu Jugi ergo meditatōe animū nr̄m exerceam⁹: z cōsiderem⁹ miserias z necessitates nr̄as: labores z dolores. Lugentes em̄ in hāc vitā intrauim⁹: cū labore viuim⁹: cū dolore z timore exituri sum⁹. Cogitem⁹ q̄ ꝯ̄ breuis vita nostra sit: ꝯ̄ via lubrica: ꝯ̄ mors certa: z hora mort⁹ incerta. Cogitemus q̄ntis amaritudinib⁹ admixtū sit. si quid dulce ac iocū dū in via hui⁹ vite occurrit suo nob alludit: ꝯ̄ fallax z suspectū: ꝯ̄ instabile z trāsitoriū est: q̄ cād hui⁹ mundi amor parturit. quicād species aut tpalis pulcritudo ꝓmittit. Cōsiderem⁹ etiaz q̄ sit patrie celestis pulcritudo suauitas atq̄ dulcedo. Attendam⁹ z ꝑpendam⁹ vñ cecidim⁹: z vbi iacem⁹: q̄d perdidim⁹: et q̄d inuenim⁹: vt ex vtroq̄ intelligamus q̄ tū nob in ꝫ exilio lugēdū sit. Unde em̄ salomon ait. Qui apponit sciētiā apponit dolorez. Qz z q̄nto magr̄ hō sua mala intelligit: tanto ampli⁹ suspirat z gemit.

Quid sit meditatio Capitulū. L.

Meditatio siq̄dē parit sciētiā. sciā cōpūctōem. cōpūctio deuotōez. deuotio pficit orōem. Meditatio ē freq̄ns cogitatio curiosa z sagax: obscura inuestigare z occulta ad noticiā trahere. Scia est q̄n hō ad noticiaz sui assidua meditatōe illūinat. Cōpūctio est q̄n ex ꝓsideratōe malor⁹ suor⁹ cor ītemo dolore tangit. Deuotio est pi⁹ q̄ būilis affectus in deū. būilis ex ꝓsciētia infirmitat⁹ ꝑprie. pius ex consideratione diuine clemētie. Oro est mētis deuotio. i. ꝓuersio ī deū p piū z humilem affectuz. Affectus est spontanea q̄dā ac dulcis ipius animi ad deū inclinatio. Nil eī ita deū inclinat ad pietatē z misericordiā: quēadmodum purus mētis affect⁹. Scientiā celestiū z terrestriuz rerum laudare atq̄ amare solent homines: sed multo meliores sunt q̄ huic scientie ꝓponunt noscere semetipsos. Laudabilior siquidem anim⁹ est cui

nota ē miseria sua. cꝫ q̄ ea nō aspecta via sideꝝ z naturas reꝝ scrutat. Qui ꝙ tā in deū vigilauit animꝰ spūssancti calore excitatꝰ. atcꝫ ī eius amore cozā se viluit: ad eūcꝫ intrare volēs nec valēs: eocꝫ sibi lucēte attēdit ī se z inuenit se: suācꝫ egritudinē illiꝰ mūdicie cōpari nō posse cognoscit. Dulce flere habz: eumcꝫ p̄cari vt sui misereat: totācꝫ ei⁹ miseriā exuat. Nunc itacꝫ egentē z dolētē scia ñ inflat qz charitas edificat. Proposuit em̄ sciētiā scire id est scire seip̄m z infirmitatē suā magis: cꝫ scire vires herbaꝝ z naturas aialiū. et hāc apponēdo sciētiā apposuit dolorez: id est defectū peregrinatōnis sue: ex desiderio patrie sue z visionis dei. Dolet q̄ teneat exilio. qz differt a regno. Dolet dū recordat q̄ z cꝫta mala fecit: z cꝫ intolerabiles penas p illis passurꝰ sit.

¶ Qz nulla sciētia melioz sit cꝫ q⁹ homo se cognoscat. Capitulū. LI.

QUm nulla scientia melioz sit illa qua cognoscit hō seipz discutiamus cogitatōnes locutōes atcꝫ opa nr̄a. Quid em̄ pdest nobis si rez omniū naturas sbtiliter inuestigemꝰ: efficaciter cōphēdamꝰ: z nosmetipos nō intelligamꝰ. Examinemꝰ g̃ q̄ fecimꝰ nos. si fm q⁹ debuimꝰ ea fecerimꝰ. psiderem⁹ ea q̄ facturi sumꝰ si sint fm deū. Valde siḋem est necessaria nob circūspectio examiatonis: q̄tinꝰ p experientiaz eoz q̄ fecimꝰ: ad ea q̄ agēda sunt tutiores reddamur. Sepe nācꝫ opus qđ bona intentōne inchoari credimꝰ: tāto citiꝰ in deceptōis laqueum nos p̄cipitat. cꝫto de intentōnis nr̄e p̄ncipio securi finē actōis nō obseruamus: z imp̄rudētes q̄si via plana ad foueam currimꝰ. qz videmꝰ qđ facimus: sz qđ finē nostz seq̄ debeat nō attēdimꝰ. Ita eī ambiguꝰ est animi affectꝰ: vt nisi ex fine opis q̄litatē intentōis eiꝰ discernere ñ valeamꝰ. Preterea necesse est vt p singulos dies vitā nr̄am ad iudiciū vocemꝰ: z qđ egimꝰ p noctē z diē examinemꝰ: z cꝫto ad bona faciēda solito alacriorez. z quāto ad mala vincenda solito p̄stantiorez: siue aliquo ope nostro insidijs inimici supplāta ri simꝰ. qualiter demū p iudiciū trāsacte deceptōis futurā illiꝰ fraudē cauere valeamus: quatinꝰ nec supueniēs temptatio nos imp̄rouisos ad malū opus deiciat: nec indiscretos in ope bono p̄sens negligentia fallat. Quisquis. s. coz suū i hmōi studio exercet: audiat qđ quidā sapiens dicat. Scito teip̄m. scito vñ veniſti: aut quo vadis: qūo viuis: quantū p̄ficis vel deficis: cꝫ longe es a deo vel cꝫ ppe: non interuallis locoꝝ: sz similitudine vl̄ dissimilitudine moꝝ. Scito qūo hō es: cuiꝰ cōceptio culpa: nasci miseria: viuere pena: mori necesse. Certū est qz morieris: sz incertū qūo vel qñ vl̄ vbi. qm̄ moz vbicꝫ te expectat: z tu si sapiēs fueris vbicꝫ eaz expectabis. Attēde ergo sollicite qđ agas vel qđ agere debeas. Si qđ faciendū est facias. Si bono opi malū aliqđ non admisceas. Si bonū qđ agis: quāta oportet deuotōe adimpleas. Si alteriꝰ vt tuum bonū diligas. Si tuū vt alteriꝰ malū rep̄hendas. Si sic declinas a malo z faciās bonū. Sunt em̄ quidā tm̄ attendētes mala q̄ nō faciūt. Istos pusillanimitas a bono opere reuocat ne malū sb̄ripiat. Sūt aliqui attendentes tm̄ bona q̄ faciūt. Illi sic sibi a bono opere cōplacent z blandiūtur. vt de p̄fectis admixtione minime terreant. Sunt alij sapientes vt faciāt mala. bona autez facere nesciūt. Isti pessimi oīm letant cū male fecerint: z exultant in reb⁹ pessimis. Sunt alij q̄rentes deuz p exteriora deserentes interiora sua. quib⁹ deus interior est.

¶ De triplici ascēsionis gradu. Capitulū. LII.

REdeamus g̃ ad nos vt possimus ascendere ad nos. Tres siquidez ascēsus sunt. In p̄mo ascēdimus ab istis exterioribꝰ et inferioribꝰ ad nos. In scō ascendimus ad coz altū. quanto nācꝫ amplius p̄ficimꝰ tanto amplius ascendimꝰ. Qui em̄ nō ascendit descēdit. z qui nō p̄ficit deficit. In tercio ascensu ascēdimus ad deū. Primꝰ ascēsus fit p̄sideratione mūdi z p̄cēptu. Cōsiderādo nācꝫ cꝫ caduca z trāsitoria sint ista terrena. p̄tēnimꝰ ea z redimꝰ ad nos. Scōs ascēsus fit cognitōe z p̄cēptu nr̄i. Cū ei cognoscimꝰ

q̄z ꝓni sim⁹ ad malū: z q̄z inualidi ad bo/
nū: ꝓtēnim⁹ z ascēdim⁹ sup nos. Terci⁹
ascēsus sit cognitōe z amore dei. Iste ter
ci⁹ ascēsus fit mētis dilatatōe: z mētis ſb
leuatōe: z mētis alienatōne. Mētis dila
tatio ē: cū ſō vno mētis aspectu pl'a ꝯspi
cim⁹: vl' ō dei sapia: vl' ō ei⁹ potētia: vl' ō
cūcta bōitate. Intueri debem⁹ q̄z potent
de⁹ cūcta creauit ō nihilo: q̄z sapiēter gu
bernat: q̄z benigne cūcta dispēsat. Totū
istū mūdū sic ornatū fecit ppt corpa. cor
pora ppt aīas. aīas ppt se. Et iō diligen
ter custodire debem⁹ aīas nr̄as: q̄tin⁹ eas
mundas z sctās deo reddere valeam⁹ a q̄
tāta bona accepim⁹ p eis. Mētis suble/
uatio est cū de visibilib⁹ subleuamur ad
inuisibilia. Quāto nāq̄ ꝯsideram⁹ hūa/
nā idignitatē: āmiramur dignationē dei:
q̄ tā mirabilit rōnalē spūm ad imaginē z
silitudinē suā creauit. Mētis alienatio ē
q̄n mēs super se rapit: de ꝟ mētis excessu
bō doceri ñ pt: qz nihil ibi hz sui. De mē
tis aūt dilatatōe z subleuatōe instrui pt.
qz ibi aliq̄d hz sui. Instruit aūt aliq̄n bu
mana industria. aliq̄n diuīa reuelatōe seu
inspiratōe. Nonunq̄ ꝙ i speculo cordis
sui. i. in rōnali mēte seip̄m z deū inspicit.
Ita nāq̄ ꝓditū est cor hoīs: vt in eo q̄si i
tēplo dñs inhabitaret: z tāq̄ in q̄dā spe/
culo suo reluceret. vt q̄ i se videri ñ pote/
rat: in sua imagine visibil' apperet. Ma/
gna ꝓsus dignitas hoīs est portare ima
ginē dei: z illi⁹ in se ingit vultū aspicere:
atq̄ eū sp p ꝓtēplatōez p̄sentē hr̄e. Sed
postq̄ delectatōem nr̄am i terrā peccādo
sparsim⁹: pēti puluis supiect⁹ ē cordi no
stro: z iō ab illo interne ꝓtēplatōis specu
lo corruentes: in has miseras p̄tis vite
tenebras labimur: vbi deo digne mistra/
re nō valem⁹. qz sordе iniq̄tat̄ z caligine
ignorātie obuoluti: q̄d agēdū vl' vitādū
nob sit: ex magna ꝑte iā nō videm⁹. Ter/
gam⁹ q̄ speculū nr̄m ab amore vanitatis:
z ab amore iniq̄tat̄. i. a puluere z a sordе
vt̄ eo inspicere valeam⁹ z nos z creatorē
nr̄m: quē peccādo post tergū nr̄m posui/
m⁹. Auersi siq̄dē a deo sum⁹: pēta nr̄a se/
parāt nos ab eo. Et iō cū ppha dicam⁹.
Cōuerte nos de⁹ salutar̄ nr̄. Si m'ieres
speculū suū i q̄ facies suas inspiciunt cū
amiserint diligēter q̄rāt: z curiose tergāt
a puluere z a sordе. m'to ampli⁹ speculū
interioris hoīs debem⁹ z īuenire z terge
re z inspicere: vt i eo totā turpitudinē no/
strā valeam⁹ depbendere: z ita p cogniti
onē nr̄az ad cognitionē dei puenire.

¶ Q, necessariū sit homini se cognosce/
re q̄lis sit ad malū vel ad bonū.

Capitulū. LIII.

Duo nob necessaria sūt vt nos co
gnoscam⁹. videlicet q̄les sim⁹ ad
malū: z q̄les ad bonū. Proni sum⁹ ad ma
lū. z si miscdia dei nō teneret nos in oñe
vicio ñ possem⁹ cadere. nec inde surgere ni
si miscdia dei subseq̄ret q̄ nos subleuarz
Doc bñ cognoscebat, ppha: cū dicebat.
Oñe mia tua añ oc'os meos q̄ me custo/
diat: z mia tua sōsequat me q̄ me erigat.
Inualidi sum⁹ ad bonū: nec sine dei gr̄a
bonū facere: vl' i aliq̄ bono pseuerare pos
sum⁹. Istud etiā apl's sciebat cū dicebat.
Gr̄a dei sū id qō sū. z qz gr̄a ei⁹ in me va/
cua ñ fuit: gr̄a ei⁹ i me manet. Hāc gemi
nā cognitōez sui habuit abraā cū diceret
Loq̄r ad dñm meū cū sim puluis z cinis
Revera puluis ē hō. Sicut eī puluis ex
q̄cūq̄ pte vēti impellit z i aliā areā deīci
tur z ibi remanet. Sic hō in oñe viciuz
cadere pt: n' adūciet vt resurgat: nisi mia
dei ei sbueniat Cinis etiā ē hō. qz sicut ci
nis nec pfert germen ex se. nec susceptū se
mē germinat. Sic hō nec bonum facere
nec i aliq̄ bono pseuerare sine gr̄a dei pt.
Idcirco maxias gr̄as deo r̄ferre debem⁹
qz z m'ta bona nob ꝓcessit. z multa mala
q̄ fecim⁹ nob ꝓdonauit: z a m'tis mal' ser
uauit q̄ facere potuim⁹: sic̄ alia m'ta q̄ fe/
cim⁹. Quicq̄d eñ mali nō fecim⁹: eo mise
rante nō fecim⁹. Hā si ipe pmisisset ea: vti
q̄ fecissem⁹. aut ope. aut volūtate. Et iō
nescio vtr̄ eū ampli⁹ diligere debeam⁹ p
his q̄ nob dimisit. an p his a q̄b nos im/
munes seruauit. licet eñ ea nō fecim⁹. nos
q̄si fecisse: z eū q̄si dimisisse existimare de
bem⁹. q̄ñquidē ea vl' volūtate vtiq̄ fecis/
sem⁹: si ipe pmisisz Quisq̄s i ꝟitate se ita
cognoscit hūilis est cor̄ deo z hoīb⁹. di/
ligit deū ppter deū. z oēs homies ppter

deū:z si pfectā charitatē hz nullū iudicat nullū accusat:nullū ꝓdēnat:nō fuat irā: nō mouet rixas:nō semiat discordias:nō fouet nocētes:nō psequit innocētes:non ꝙdit arguētes se:ñ facit furtū:ñ falsū testi moniū:nō piuriū:nll'i detrahit:nll'i nocz: nullū odit sz oēs diligit. Scriptū ē. Re/ mini q̄cq̄z debeatʒ nisi vt inuicē diligatʒ. Sic enī deo familiarʒ ē charitas:vt ī eo habitare nolit ī q̄ charitas ñ fuerit. Qui ḡ charitatē hz deū hz:qz deꝰ charitas est Et q̄ vnū homiez hz odio:deū ꝙdit.z bo nū qđ facē. Quappter vnuſq̄sq̄z sibi ꝓui/ deat:ne ꝓpter vniꝰ hoīs odiū deū ꝙdat z oīne bonū ¶ Quo ascēdamꝰ ad cogni tionē ipiꝰ dei. ¶ Capitulū. LIIII.

Dunc fuertamur ad speculū nr̄m z videamꝰ qūo ꝙ cognitōnez nr̄i possimꝰ ascēdere ad cognitōem ipiꝰ dei. Duplex ē natura hoīs. vna iteri oz q̄ ē ipe hō. qm̄ mēs vniuscuiusq̄z ē ipe Altera exterioꝛ.i.coꝛpꝰ. Ex duplici nata cōpactꝰ est hō:z iō vt totꝰ btificaret:dno illi bona deꝰ a ꝓncipio ꝓparauit. vnū vi/ sibile:alterꝫ inuisibile. vnū corpale:alterꝫ incoꝛpale. vt ī vno sensus carnis ad iocū ditatē foueret.ī altero sēsus mētis ad feli citatē repleret. Idcirco duplici sensu rō/ nal' aīa istructa ē:vt visibilia capet ꝙ sen/ sū carnis:inuisibilia ꝙ sensū mētis. q̄tinꝰ z visibilia z inuisibilia ad cognitōnez z dile ctionē creatorʒ illā excitarēt. Qm̄ nanq̄z būanaꝝ actionū ad hunc finē currere dz intētio. vt vl' diuīe imagīs ī nob sil'itudo restaureť:vl' huiꝰ vite nccitati ꝓsulatur. Que vo ī nob diuinā sil'itudinē reparāt duo sūt.i.speculatio ꝟitatʒ z exercitiū vir tutū:qz ī ꝟ bō sil'is ē deo q̄ sapiēs z iustꝰ ē. Ea siq̄dē pfectiꝰ auctoꝛē suū mānifestāt: q̄ illiꝰ sil'itudini vicini ꝓpꝓinq̄nt. Doc aūt ē mēs rōnalis q̄ excellēter z ꝓpꝛie ad sil'itudinē illiꝰ facta ē.z tūc citiꝰ creatoꝛez suū quē nō videt agnoscit:cū seipaz ad il liꝰ sil'itudinē factā itelligit. In ꝟ ḡ ꝓmuz trinitatʒ vestigiū inuētū est:cū agnoscere cepit ipa qđ erat sup se Vidit eī q̄ ex seip sa nascit sapia q̄ ī ipa est:z dīligit ipsa suā sapiētiā:z ꝓcedit amoꝛ ex ipa z sapia sua: q̄ amat ipaz genitā ꝺ se:z ī se manētē ñ di uidit a se:z apparēt tria q̄dā ī vno Dēs z sapia z amoꝛ. Et ē sapia ꝺ mēte. De mē te z sapia ꝓcedit amoꝛ:z surgit trinitas z ñ recedit vnitas:z sūt siml' trinitas z vni tas. hec sic ī nob veꝝ lōge meliꝰ rō suadet ī deo. Deꝰ nāq̄z cū sit oꝛigo oīs sapiētie:z semꝑ sapiaz habuit:z sp eam dilexit.z qz sp dilexit sp amoꝛē habuit. Sapiaz quā hz ipe genuit:z sp cū illo fuit:qz genita se a gignente nō diuidit:sp gignīt.qz eterna sp genita ē:qz pfecta. Nec tñ gignīt icho ans:nec cū genita ē cessans. Qui genuit pr̄ est:q̄ genitꝰ est filiꝰ est.z q̄ ab vtroq̄z p cedit spūsctūs ē. Pr̄ a nll'o est:filiꝰ a solo pr̄e ē.spūsctūs siml' a pr̄e z a filio ē:z hec tria vnū in deo esse subaliter optet fatea/ mur. Sz qz ille q̄ genitꝰ ē:nō ꝑt esse ille a q̄ genitꝰ est:neq̄z q̄ a gignēte z genito ꝓce dit:ꝑt esse ille z q̄ est gignēs nc genitꝰ. In expugnabili rōne ꝟitatʒ cognoscere cogi mur ī deitate ꝓsonaꝝ trinitatē z sube vni tatē z maiestatʒ eq̄litatē. Pr̄ ergo z filiꝰ z amoꝛ pr̄is z filij vnꝰ deꝰ sūt:z vno amoꝛe se diligūt qz vnuz sūt:nec aliud ē qđ q̄sq̄z amat ī altero q̄ qđ q̄sq̄z amat ī semetipso Nec aliꝺ est qđ q̄sq̄z ē q̄ qđ alter ē.z iō ē ncē vt q̄sq̄z amet seipm:z adinuicez q̄sq̄z aliū. Pāc charitatē z hāc trinitatē deꝰ pr̄ nob māifestauit:cū ꝓpr̄ nimiā charitatez suā q̄ nos dilexit misit filiū suū ī sil'itudi nē carnis pēti vt nos saluaret. Misit etiā spūmsctm̄ q̄ nos adoptaret ī filios. Filiū dedit ī ꝓciū redemptōis.spūmsctm̄ ī ꝓ/ uilegiū amorʒ:se deniq̄z fuat hereditatez adoptatʒ. ¶ Qz sint noīa pietatʒ pr̄ z filiꝰ z spūsctūs. ¶ Capitulū. LV.

Pater z filiꝰ z spūsctūs noīa sūt pietatʒ.noīa dulcedis.noīa suā/ uitatʒ z amoꝛis. Quid enī dulciꝰ pr̄e.z tāto pr̄e tā dulcissimo atq̄z mifico/ dissimo. Quid suauius ihū xp̄o. Salua toꝛ nr̄ totꝰ est vnctꝰ:totꝰ est piꝰ:totꝰ ē dul cis atq̄z suauis. Quid amabiliꝰ z q̄d sua uiꝰ z q̄d sanctiꝰ spūsancto. Amoꝛ pr̄is et filij ipe ē:ꝙ quē oēs sūt scti q̄cūq̄z sūt scti Cōsiderate ḡ q̄ta sit illa gl'ia:q̄ ineffabil' leticia:cū ad deū pr̄em veniemꝰ z ille po/ net nos ī suo regno tāq̄z filios z heredes. ihs xp̄s tāq̄z frēs z coheredes.spūsctūs

vnū nos spiritum esse faciet cū illis. Ipse siq̄dē est indissolubile vinculū trinitatis ⁊ amoris. Tūc introibim⁹ in potētias dñi. et videbim⁹ ciuitatē illā ꝺ q̄ tā gl'iosa dicta sūt. Uita siq̄dez illi⁹ ciuitatis est q̄eta. pax trāq̄lla: felicitas ꝑpetua: pulcritudo āmirabil': spēs laudabil': iocūditas ꝯcupiscibil': gl'ia desiderabil': gaudiū penne: festiuitas ꝯtinua: cantica dulcissima. Ibi sūt q̄ corda oīm in q̄ndā ineffabilē dulcedinē atq̄ iocūditatē ꝯuertūt. Sūt ibi gaudia eterna: q̄ suauitatē infundūt: ⁊ corruptionē ñ inducūt. Semp reficiūt ⁊ nūq̄ deficiūt: pascūt ⁊ pseuerāt integ: ad fruēdū se exhibēt ⁊ pmanēt icorrupta. Dulcedo illi⁹ ciuitatis infūdit se ad suauitatē. spēs ad iocūditatē. visio ad delectatōez. Ois pulcritudo ibi ē vbi summa pulcritudo est. Quāta nāq̄ pulcritudo ibi ē vbi rex oīz spēs sine defectu vigēt: sine trāsitu pmanēt: sine corruptōe ꝯsistūt: sine mutabilitate eterna sūt. Si tā pulcr̄ ē qꝺ ꝑe pulcrū nō est. q̄d ē qꝺ pulcr̄ ē. O ciuitas sctā ciuitas speciosa: q̄cq̄d ī te ē totū pulcr̄ ē: suaue est: iocūdū ē: vnū bonū ē: ⁊ oīe bonū in ipo ē. Quicq̄d ei noīare boni possū totū ibi ē: q⁊ oīa bona ī vno sūt: ⁊ oīa vnū sunt. Dui⁹ tāti boni amor ⁊ desideriū cū me aliq̄ñ tāgit: vehemēter atq̄ suauit⁹ afficit: ⁊ nescio q̄ qōāmodo a memetipo abstrahit. Sbito ei innouor ⁊ tot⁹ imutor: rapior affectu: trahor desiderio: ⁊ bñ mihi esse icipit vltra q̄z dicere sufficiā. Exhilarat⁹ ꝯscia. ī obliuionē vēit oīs ꝑterito rū doloꝝ mēoria: exultat anim⁹: clarescit intellect⁹: accēdit affect⁹: cor illūinat: desideria iocūdant. Jāq̄ alibi nescio vbi me ē video. video nāq̄: sz q̄i adhuc ꝺ longe choros āgeloꝝ ⁊ archāgeloꝝ psallētiū et laudātiū deū. Unū ē enī ibi oīm op⁹ ꝯtē plari mirabilia dei: eūq̄ laudare in opib⁹ suis. Oēs ꝯtēplant. oēs letant. oēs delectant ī deo. cui⁹ aspect⁹ pi⁹. facies decora eloquz dulce. delectabilis ad vidēdū. suauis ad hñdū. dulcis ad fruēdū. Semp libet illū aspicere: sp hre: sp illo frui: ⁊ ī illo delectari Ipe ꝑ se placet: ⁊ ppt se: sufficit ad meritū: sufficit ad pmiū. Nec aliq̄d est qꝺ extra illū q̄rat: q⁊ totū ī illo inenit qꝺ ꝺsiderat: ⁊ ī illo totū amat. Unū nāq̄ bonū ē: ⁊ oē bonū ī illo ē. Hoc bonū soli bōi hñt ⁊ vidēt. amāt ⁊ laudāt laude ꝑpetua

Q, aīa seipaz nō ꝑt stringere in bonis cogitatōib⁹

Capitulū. LVI.

Cum ꝯsidero q̄lis aīe natura sit q̄ carnē viuificare ꝑt. sz semetipam stringere ī bonis cogitatōib⁹ sic̄ desiderat ñ ꝑt: inuenio q̄ndā intellectualez spūm ꝑ creatoris potētiā viuētē ⁊ corp⁹ qꝺ sustinet viuificātē. sz tñ vanitati sbdi tū. mutabilitati subiectū quē sepe letitia extollit. timor afficit. iniq̄tas mortificat. iusticia viuificat. Uita siq̄dē aīe de⁹ est. mors aie pctm̄. Aīa nāq̄ q̄ peccauerit ipsa morietr. q̄ aūt iudiciū fecerit ⁊ iusticiaz viuet ⁊ nō morietr. Ita imortal' est aīa vt mori possit. ita mortal' vt mori nō possit. Immortalitate mortal' est. ⁊ mortalitate imortal' est. Quappter miserz mors ē sine morte. finis sine fine. defect⁹ sine defectu q⁊ ⁊ mors sp viuet. ⁊ finis sp icipiet. ⁊ defect⁹ deficere nesciet. Mors pimet ⁊ ñ extinguet. dolor cruciabit ⁊ pauorē nō fugabit. flāma cōburet sz tenebras ñ discutiet. Erit ei ī igne obscuritas: in obscuritate pauor: in cōbustiōe dolor. Ita regbi ignib⁹ iferni traditi ī supplicijs dolorē sētiēt. ⁊ ī doloris angustia pauore ferient. ⁊ sp tolerabūt ⁊ sp timebūt. q⁊ sine fine sp cruciati viuēt sine spe venie ⁊ misericordie: qꝺ ē miseria sup miseriā. Si ei p⁹ tot milia annoz q̄t capillos habuerūt oēs q̄cūq̄ fuerūt ⁊ erūt penas suas finiri sperarēt. mlto leui⁹ eas sustinerēt. Sz q⁊ spē nō hñt nec habebūt. desperatōne deficiēt ⁊ ad tormēta ñ sufficiēt. De his ꝑ ysaiā scriptū ē. Uermis eoz ñ morietr: ⁊ ignis eoz nō extinguet. q⁊ nec ipi ꝯsument. Uermis cōscientiā corrodet. ignis carnē cōburet. q̄tin⁹ q̄ auctori suo corde ⁊ corpe deliq̄runt: corde sil' ⁊ corpe puniant. cū aīa a btā vita sepata erit. ⁊ corp⁹ eternis supplicijs subiacebit. Ibi erit met⁹ ⁊ meror: luct⁹ ⁊ dolor. Tūc ve nihil lugere erit nisi flere. quia penitere tūc nll'i poterit valere. Ibi erit tortor cedēs. vermis corrodēs. ignis ꝯsumēs. Pēta detegent. rei punient. et ꝟ totū genne. Quisq̄s enī ad tormēta ibit:

iã nõ amplꝰ exibit. Dolor cõbustionis eos foris cruciabit. pena cecitatꝭ intꝰ obscurabit. Uidebũt aũt illa terrima mõstra demoniorꝫ: ⁊ laruales facies eorꝫ. Uidebũt etiã tormẽta iferni: ⁊ ĩ tormẽtis seqces suos qs inordiato amore ꝺ dei ꝓcepta amauerũt. qtinꝰ illorꝫ interitꝰ eos in augẽdo dãnatõis sue affligat. Deũ aũt ñ videbũt qꝺ ẽ oĩm miseriarꝫ miseri. Quis em̃ dicere pt. qꝫta pena erit ñ videre creatorẽ ⁊ plasmatorẽ oĩm rerꝫ. redemptorẽ ⁊ saluatorẽ fideliꝫ. regẽ celi ⁊ terre ⁊ dñm vniuersitatꝭ: ꝑ quẽ sumꝰ viuimꝰ ⁊ sapimꝰ. Idcirco nccẽ est vt nos vndiqꝫ circũspiciamꝰ ⁊ vbiqꝫ custodiamꝰ: ne aut prava agamꝰ: aut recta q̃ ꝓcepta sũt nõ agamꝰ. vt bonis actibꝫ expletꝭ cogitatõibꝫ nõ intumescamꝰ. Multi nãqꝫ ex virtutibꝫ ĩ infernũ ꝑ elationẽ corruerũt.

¶ Q, bona appetamꝰ Ca. LVII.

Bona desiderabilit appetamꝰ mala solert caueamꝰ: ne sb̃ specie bonꝫ ea faciamꝰ: qm̃ plerꝫqꝫ vicia se esse ꝟtutes mentiunt. Quisqs g̃ memi nit illicita se cõmisisse: studeat a licitis abstinere: ⁊ q̃ ꝓhibita cõmisit sibimet abscidat ꝓcessa. Qui ꝟo adhuc pctm̃ suũ plãgit ꝓpetrare vicia timeat: ⁊ reꝓhendat se ĩminimis: q̃ meminit se deliqsse ĩ maris Quãta licꝫ nãqꝫ ꝟtute mẽs polleat. qꝫta licet grauitate vigeat. carnalꝭ tñ puerile quiddã exterꝰ exstrepũt: ⁊ nisi iuuenili q̃ dã feruore infrenent: ad fluxa q̃qꝫ ⁊ leuia mentẽ eneruẽ trahũt: vbi si lõga ꝓsuetudine obfuata fuerit: cũ exurgere voluerit non poterit mole male ꝓsuetudinis pssa. Quisqs g̃ stat videat ne cadat. ⁊ si ceciderit velocit resurgat: corꝺis cõpunctione: oris ꝓfessiõe: ⁊ opis satisfactõe. Sit humilior intra ꝓpria ꝓscia: sit feruẽtior atqꝫ ꝓmptior ad agendũ pñia: sit cautior ad custodia. Qui ei solo btitudinis supne ꝺsiderio tpalia ista ꝓtenit: ⁊ nihil huiꝰ mũdi diligit: solaqꝫ eternã patriam appetit: magna mẽtis tranqllitate foueꝭ. In q̃ tãto deũ puriꝰ cernit hõ: cũ se solo solũ ĩuenit. Nihil em̃ deo p̃senti: ⁊ nihil eo secretiꝰ. A turba g̃ terrenorꝫ desideriorꝫ secessũ mẽtis petamus. ⁊ inde a secreto cordis illicitarꝫ cogitationũ tumultꝰ expellẽtes intentõe supne patrie ĩ amore intime q̃etis anhelemꝰ ⁊ ĩ alta dei ꝓtẽplatõe nosꝭ subleuemꝰ. Cõtẽplemur q̃ sint ipi angelorꝫ chori: q̃ ipa societas btorꝫ spirituũ: q̃ maiestas visiõis dei: ⁊ qũo deꝰ eterne visionis sue dulcedine sctõs suos reficiat. Nẽo em̃ ĩ hac vita digne pensare pt qꝫta sit illa felicitas: deũ facie ad faciẽ videre: qꝫta suauitas illud melos angelicũ audire: qꝫta iocũditas oĩm sctorꝫ societatẽ bre Tm̃ em̃ vnusqsqꝫ gaudebit ꝺ btitudine alteriꝰ: qꝫtũ de suo gaudio ineffabili. ⁊ qt q̃t socios habebit tot gaudia habebit. In illa gl'ia nihil libẽtiꝰ intueor: nihil delectabiliꝰ ad ꝓtemplãdũ inuenio: qꝫ intimi amoris affectũ q̃ vnusquisqꝫ tm̃ amabit alterꝫ qꝫtũ seipm: ⁊ deũ plꝰ qꝫ se: ⁊ oẽs alios secũ: ⁊ deꝰ plꝰ illos qꝫ illi semetipos ⁊ ꝺ gaudio ꝓpetuo. Nihil em̃ ibi extraneũ videbimꝰ: nihil incõpetẽs amabimꝰ nihil qꝺ aures nr̃as offendat audiemus. Oĩa nãqꝫ sũt ibi ꝓsona: oĩa leta: oĩa pacifica. Uñ Cõsona secura sũt oĩa celica iura Ibi est oĩs felicitas. oĩs suauitas. oĩs iocunditas. ⁊ oĩs amenitas. oĩs pulcritudo. ⁊ oĩs dulcedo. Quicqd expedit: ⁊ qcqd delectat ibi est. oĩes videlicet diuitie ⁊ delicie. oĩs reges ⁊ oĩe solatiũ. Ibi est iugis tranqllitas. amena serenitas. eterna iocũditas. iocũda ⁊ decora laudatio. ⁊ plena oĩm bonorꝫ cognitio. Quid ibi ei deesse pt vbi deꝰ est cui nihil deest. Quot qt ibi sũt dij sũt. Nec necesse ẽ vt alter dicat alteri cognosce dñm. Oĩs ei cognoscũt eũ ⁊ videt: oĩes laudãt ⁊ amãt. Cognoscunt sine erroꝛe. vident sine fine. laudãt sine fatigatõe: amãt sine fastidio. Sẽp vidẽt ⁊ semp videre desiderãt: tã desiderabil est ad videndũ. Semp amãt ⁊ semp amare desiderãt: tã dulc est ad amãdũ Et qꝫto amplꝰ amãt tanto magꝭ amare volũt: tã delectabil est ad fruẽdũ. In hac delectatõe reqescũt pleni deo: pleni oĩ benedictõe ⁊ sctificatõe: adherẽtes semp btitudini sũt beati. ꝓtẽplates semp eternitatẽ sũt eterni. Juncti ꝟo lumini facti sunt lux. aspiciẽtes semp incõmutabilita tẽ mutati sunt ĩ incõmutabilitatẽ. Tãto

libēti⁹ q̄sto dulci⁹ illū aspiciūt:cui⁹ aspectus pi⁹:facies decora:eloquiū dulce. O beata visio videre regē angelo⁹ ī decore suo:videre sanctū sctō⁹ p quē oīes sūt sancti. Illū videre sūma felicitas est.summa iocūditas:vita eterna:t vita beata.

De gaudijs t bonis paradisi.

Capitulū.LVIII.

Gaudete t exultate iusti:q̄ videt⁹ quē amas⁹.habet⁹ quē desideras tis diu:tenet⁹ quē nunq̄ amittere timetis. Propterea cantate t exultate ei:qm̄ ipe est dñs de⁹ vester gl'iosus⁹ t speciosus. Ipe est sal⁹ t vita:honor t gl'ia:pax t oīa bona. Quāta pax ibi est vbi nll'i vestrū quicq̄ repugnat vl' ab alio vl' a seipso:s ipe dñs regit vos t nihil vob deerit Ipe disposuit vob regnū vt edatis t bibatis sup mensā suā ī regno suo. Gustate ꝫ t videte qm̄ suauis est dñs. Suauis ē ad videndū:suauis ad gustandū Nec dici pt q̄tā habeat ī gustu voluptatē:q̄ taz ī sapore iocūditatē:q̄tā in odore suauitatez. Tante suauitat⁹ magnitudinē vos q̄ expti estis:nob q̄ nunq̄ tale q̄d gustauim⁹ intimare nō potest⁹:tanq̄ si q̄s mellis dulcedinē ei qui nunq̄ dulce gustauerit ꝟbis indicare velit.pfecto nec ille sapor⁹ illi⁹ suauitatē quā nunq̄ ore pcepit:auribꝫ capiet:nec ille dulcedinē quā gustus voluptate coḡuit ꝟbis poterit idicare.

De quadā querimonia ad sanctos.

Capitulū. LIX.

Ue mihi misero q̄ nūq̄ sentio q̄d sentitis.nec ibi sū vbi vos est⁹:in loco refrigerij luc⁹ t pac⁹ vos est⁹ vbi esse vestr̄ nō habebit mortē.nosse vestrū nō habebit errorē.amare vr̄m nō habebit offensionē.gaudiū vr̄m ñ habebit merorē. Ego vo in regiōe vmbre mortis nescio finē meū:nescio si dign⁹ sim amore vl' odio:nescio quādo de corpe egrediar. Egrediar s nescio qñ:t fortasse dies iste supmus est.ppterea tremēs t pauēs q̄tidie mortē expecto:q̄ vbiq̄ mihi minat. diabolū suspectū habeo:q̄ vbiq̄ mihi insidiat.timeo t pauesco vltimā discussionē t irā districti iudicis:ne p pctis meis mittat me in gehennā ignis. Et sicut indicare ñ potest⁹ mihi gaudiū t leticiā vestrā ō visiōe dei.sic ego sufficiēter ñ possū vob exponere necessitates t infirmitates q̄s patior:iniq̄tates t pēta q̄ feci:culpas t infinitas negligētias q̄s egi t q̄tidie ide sinenter ago corde ore ope t fere oīb⁹ modis q̄b⁹ hūana fragilitas deus offendere pt. Vos igit q̄ meruist⁹ p sortes fieri sup nos ciuiū:t pfrui eterne claritat⁹ gloria:orate p me ad dñm vt educat me de isto carcere in q̄ teneor captiu⁹ t ligat⁹. Dēs eteni ceca t vaga est:q̄litate ea⁹ rer⁹ q̄s respicit variat:t iuxta q̄d aspicit cogitatio illi⁹ sensus q̄ mutat. Cūq̄ stare ī semetipsa nitit.a semetipsa aliq̄ mō etiā nesciēdo deriuat:t ab vnaquaq̄ re cui intendit fastidio impellēte remouet. Dū em̄ inhiant er cogitāda appetit:t repēte cogitata fastidit. Decet vt q̄d aliūde pēdet ibiq̄ posita nō reqescit. Ad deū q̄ppe solū suspēsa est a q̄ formata est. Sz q̄ oīe q̄d ifra appetit min⁹ est.iure ei non sufficit q̄cq̄d de⁹ nō est. Vnde est q⁹ huc illuc dispargit t p infinita distrahit q̄rens requiē vbi ñ est delectatōis videlicet amena q̄rit quo pauset Sz q̄ vnū deū quē sufficiēter habere poterat dereliq̄t:nūc p ml'ta ducit: vt q̄ q̄litate rer⁹ satiari nō pt:saltim varietate satiet. Propterea necesse est vt mentem nr̄am p diuersa sparsā colligam⁹.t ī vno eternitat⁹ desiderio cōponamus. In ꝓtemplatōne nāq̄ creatoris ꝫ adepturi sum⁹ semp:vt vna mētis stabilitate pfruamur.ꝫ est cū labore nunc conātes imitemur:q̄d p⁹ ī mūere gaudētes accipiem⁹.

De bonis paradisi. Ca.LX.

Hanos itaq̄ nr̄os terrenis sōdu/cere curis studeamus:subducere erūnis:vt ī ciuitate dñi ꝟtutū liceat hora vna vl' dimidia cogitatōe t auiditate versari. Cōsiderem⁹ t q̄ntū possum⁹ estimem⁹:q̄lis sit illa gl'ia.q̄nta leticia q̄ solēnitas:q̄ veneratio:q̄d tripudiū ciuiū sup nos.q̄ assidue dñatori laudē pferunt.honorē deferūt.deuotōez offerunt. deprom̄ut canticū nouū.canticuz leticie inestimabili quodā clamore.q̄ feruētissimo amore.ineffabili cantu.mirabili affectu.celesti iubilatōe.spiritali modulatōe

Ipse siquidē est eor̄ ver⁹ cib⁹: plena satietas. eterna mānsio. sūma btitudo eterne leticie. salus eterna. indeficiēs virt⁹. ⁊ vita imortalis. Sepi⁹ hec meditor: illuc ascēdere nitor. Suspiro: frendo p̄cib⁹ votis ibi tendo. Atq̄ modo miro q̄ sint ibi q̄n/tacq̄ giro. Dēs beret christo: cor delectatur ī isto. Illuc versāt gaudet, stupet ⁊ venerāt. Jā tanto dulci⁹ quāto sepi⁹: auiditate quidē m'ta sz satietate nulla tam rara est hora ⁊ breuis mora. O si vnq̄z ī pace in idipm dormiā ⁊ requiescam. vt inhabitē ī domo dñi oib⁹ dieb⁹ vite mee. Si vnq̄z videre potero illū tā desiderabilez in quē angeli ꝑspicere desiderāt: vt possim dicere. Ecce quē ꝯcupiui video: quē optaui iam teneo. Q̄n veniā ⁊ apparebo ante faciē dñi. ad videndū eū in bonitate elector̄ suor̄. ad letandū in leticia gentis sue. vt laudet cū hereditate sua. Q̄n videbo ciuitatē illā de qua dictuz est. Platee tue hierl'em sternent auro mundo. ⁊ in te cantabit canticū leticie. ⁊ p oēs vicos tuos ab vniuersis dicere alleluia. O ciuitas sancta. ciuitas speciosa. de longinq̄ te saluto. ad te clamo. te req̄ro. Desidero eiz videre te. ⁊ req̄escere in te. sz nō sinor carne retent⁹. O ciuitas desiderabilis: muri tui lapis vn⁹: custos tu⁹ ipe deus: ciues tui semp leti. semp em̄ gratulant in visione dei. Nō est in te corruptela nec defect⁹ nec senect⁹: nec ira: sz pax ꝑpennis: gl'ia solēnis: leticia sempiterna: solēnitas continua. Vere tantū gaudiū ⁊ exultatio: flos ⁊ dec⁹ iuuētutis ⁊ pfecte salutis. Nō est in tē beri nec hesternū: sz est idē hodiernū Veri siquidē vestrū cras ⁊ pridē sempiternū ⁊ idē. Tibi sal⁹. tibi vita. tibi pax ēfinita. tibi de⁹ oīa. Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei. Sicut em̄ letantiū oīm habitatio est in te. Nullus in te timor. tristicia nll'a. desideriū oīe trāsit in gaudium. dum p̄sto est quicq̄d optat: ⁊ quicq̄d desiderat abundat. O oēs ciues tui supefluentē mensuram gaudior̄ accipiēt vt palā oēs in cōmune gaudeāt. gaudeāt in īmensū. letabunt oēs in vnū. cū habitauerint fratres in vnū. cū occurrerint oēs in vnū. deniq̄ oēs fiēt vnū. sicut orare dignat⁹ est p familia sua. q̄ p reuerentia sua dign⁹ est obtinere. sicut tu p̄ī me: ⁊ ego in te: ⁊ ipi in nobis vnū sint. Letabit itaq̄ vniuersitas illi⁹ ciuitat̄. letabit vnitas. letabit ciuitas: cui⁹ participatio in idipm. Letabit spōsa in osculis et amplexib⁹ sponsi. letabit ⁊ exultabit gratulabunda ⁊ laudās eū in secula seculor̄ Sic ⁊ gaudebit spōsus sup spōsam. ⁊ letabit dñs in oib⁹ opib⁹ suis. vidēs ea q̄ fecit ⁊ quidē ⁊ valde bona. Letabit ⁊ p̄r et p vnigenitū m'tos adoptōis filios obtinebit. Letabit etiā fili⁹ vt primogenit⁹ ī mult̄ fratrib⁹: q̄s in cōmunionē paterne hereditatis dignanter ascīuerit. Nec minus ī illis spūisancto p quē adoptati fuerint cōplacebit. Nouis etiā gaudiis ⁊ ineffabilib⁹ vot̄ ab illis quoq̄ vicinis protestatib⁹ angelor̄ sūmo pastori ⁊ summe bono gratulantib⁹ sup inuēta ⁊ mirabiliter reportata cēteſima oue canet. In his paterna gl'ia. in his volūtas spūs. exultat ī his fili⁹: celū replet gaudiis. Dō ꝯo ipsi q̄ redempti fuerint a dño: q̄z deuote ꝯfitebunt ⁊ dicēt. Quā bon⁹ qm̄ in seculū misericordia ei⁹ Leticia siquidē sempiterna erit in eis: ⁊ exultatōes dei in gutture eor̄ in eternū ⁊ in seculū seculi in ꝑpetuas eternitates. Beati oēs q̄ habitāt in domo tua dñe: in secula seculor̄ laudabunt te. Inebriabunt ab vbertate dom⁹ tue: ⁊ torrente voluptatis tue potabis eos. Q̄n apud te est fons vite: ⁊ in lumīe tuo videbim⁹ lumen. Cū videbim⁹ te in te: ⁊ nos in te: ⁊ te in nobis: visione cōtinua ⁊ felicitate ꝑpetua.

¶ O, aīa in essentia sit simplex.

Capitulū. LXI.

Anima ī essentia est simplex: in officiis est m'tiplex. Habz ei septē actionis grad⁹ quib⁹ vires suas atq̄ potentiā ostēdit. Prim⁹ est vinificatio. Secund⁹ sensus. Terci⁹ ars. Quart⁹ correctio. Quintus trāquillitas seu puritas. Sextus cōtemplatio. Septim⁹ quies. In ꝑmo gradu siue actu aīa ꝑsentia sua corp⁹ vinificat: colligit in vnum: atq̄ in vno tenet. In scōo p sensus ad ista exteriora disponēda se extendit. In tercio di

uersas artes cõprehendit. In ḡrto ex q̄ bonitas incipit atq; oīs ꝥa laudatio se inquinatā mūdat atq; ad puritatē ꝑpat. Inde cū iam fuerit ab oīm labe mūdata maculisq; diluta: puritatē tenet. Aliud ē em̄ puritatē efficere: aliud tenere. Tūc vero ingēti quadā ꝛ īcredibili fiducia pgit in deū. i. in ipam ꝓtemplatōez veritatē. et ille est gradꝰ sextus. Jā ꝥo in illa visione seu cōtemplatōe q̄ est septimꝰ gradꝰ q̄ est quies vl̄ potius quedā māsio manet aīa gaudet ꝛ letat̄ ꝛ delectat̄. Aliud est ei mētis oculum in id qđ videndū est dirigere: aliud est infixū tenere. Primū gradū cōmunē habemꝰ cū arbustis. scđm cū bestijs. terciū cuz doctis ꝛ indoctis. In ħ tercio gradu deꝰ aīaz innectit. i. ducere incipit. purgat in ḡrto: ꝓfirmat in q̄nto: introducit in sexto: pascit i septimo. In ꝓtēplanda aūt ꝥirate q̄ sit voluptas: q̄ solēnitas sine fine visiōis dei: q̄ leticia sine defectu amoris. ardoz nō cruciās: sed delectans: q̄tū desideriū visionis cū satietate: ꝛ q̄nta satietas cū desiderio. q̄ fructꝰ veri ꝛ sūmi boni: q̄ serenitas: q̄ amenitas: q̄ iocunditas: quid ego dicā. dixerūt magne queda ꝛ sancte aīe: quas ista vidisse ac videre credim⁹. Nos vero si cursum vite quem nobis deꝰ ꝓposuit: quē tenendū suscepimus: ꝓstantissime tenuerimꝰ: p dei grām ad illud vez ꝛ summū bonū perueniemꝰ Implēdis ergo mandatis dei religiosissime atq; cōstantissime ac vigilantissime opam demꝰ q̄m nō est alia fuga de tātis malis ad tantū bonū. Religio siq̄dē vera est: qua se aīa recōciliatōe deo religat. a q̄ se velut a peccato abruperat Vnis aīe nostre septē sibi vendicat actus. Viuificat sentit varias amplectit artes. Corrigit excessus: virtutib⁹ instat: in ipam Dirigit intuitū deitatē. gaudet i illa. Seminib⁹ quoq; prim⁹ inest: aīalia bruta Participāt aliū: duo nostre ꝓprietatis. Tres sūt ꝛ supez: superi tñ aūferunt. Ex actu primo vegetant̄ corpa: crescunt. Prouehit inde vigor: nerus: cōplexio: motꝰ Et statꝰ ꝛ species: ꝛ cōueniētia quedam. Ex alio tangit. videt. audit. gustat. odorat. Odit. amat. petit apta sibi: ꝓtraria vitat. Soluit in somnos: in somnia mēte vagatur. Preteriti meminit: venturis instat: agitq; Plurimaq; sensu nō ꝛ rōne gerūtur. Tercius ingenuas: variasq; pambulat artes. Quodq; vel ingeniū vl̄ disciplina ministrat. Colligit ꝛ vario ꝓfectu mētib⁹ heret. Quartus ab illicitis reuocatmentisq; reatꝰ. Abiurare docet: ꝛ tūc agnoscere sese Incipit iuq; nouū discit trāsire decorē. Discimꝰ ex quinto nature lege teneri. Res inconcessas ꝥutis amore cauere. Concessis aliqđ etiā sine teste carere. Sextus in aspectū solis lucisq; superne. Pene parem superis animā rapit imaculataz. Septimꝰ astringit stabiliq; subarrat amore. Collateratq; deo quaz dotē iā speculat̄. Qui thalami: q̄s cultꝰ: eam q̄ festa serenent. Quis dicat: sponsa veni: dixere beate Maioresq; anime: nec eis tñ aut ea virtus. Aut ea lingua fuit: q̄ bus hec aperire liceret. Extēdit sensus: meritūq; recōdita merces.

¶ De ceteris instructionib⁹ quas loquitur ad animā.

Capitulū. LXII.

Ece audisti aīa mea q̄d sis et q̄d possis. Dō audi q̄lis sis ꝛ q̄lis esse debeas. Onerata es pētis: irretita vicijs: capta illecebrīs: exilio captiua: corpe carcerata. Verēs luto. infixa limo. affixa mēbris. ꝓfixa curꝛ. distēta negocijs. ꝓtracta timorib⁹. afflicta doloribꝫ. errorib⁹ vaga. suspicatōib⁹ inq̄eta. sollicitudinib⁹ anxia. aduena in terra inimicoꝝ. coinq̄nata cū mortuis. deputata cū his q̄ in inferno sunt Si sic dānata ꝛ desperata vis respirare in spem venie ꝛ miserīcordie: ꝛ cū rege angelorūz ducere suaue iugū amoris. oportet te esse pudicā. verecundā. veridicā. pauidā. circūspectā. nihil penitus admittētē qđ euacuet gl̄iaz ꝓscie sue. In nl̄lo tibi ꝓsciētia sit q̄ erubescas pñtiā veritatē. q̄ cogaris auertere faciē tuā a lumie dei: ꝛ vt ħ decor diuios oblectet aspect⁹ ꝑdeat foras: ꝛ diffūdat se p mēbra ꝛ sens⁹ corpis q̄tin⁹ inde fluceat oīs actio. ꝥmo: aspect⁹. incessus. risus. Sit tñ risus mixtus gr̄itate ꝛ plen⁹ honesti mot⁹. Actus ꝛ vsus totius corpis. Cū apparuerit sit

act⁹ pur⁹:modest⁹:toti⁹ expers insolētie z lasciuie:leuitat⁹ z ignauie. Sit ꝓmo rario:vult⁹ hilario:aspect⁹ verecundio: incessus modestio. taľ aie pulcritudo et mētis ingenuitas. Sic sollicita est bona ꝑscia fame integritatē ꝓuare. vt iuxta apl'z puideat bona ñ tm̄ coꝝ deo:sz etiā coꝝ hoīb⁹. Taľ vtiq; decor relict⁹ oīb⁹ vot⁹ in heret deo: viuit deo: nihil amat ꝓter deū z qđ amādū ē ꝓter deū. Sollicite studet puidere dñm in ꝑspectu suo sp cui sentiat ad correptionē. q illumineť ad cognitōez cui vtať ad ⁊tutē. q reformeť ad sapiam. cui ꝑformeť ad decorē. q fruať ad iocūditatē. Beata aīa cui datū est desup vt bonū velit z nouerit z possit. qtin⁹ z volūtas assit nec facultas desit. Ue mihi misero q̄ ista ꝓuo in mēoria z scribo in carta. nec habeo in vita. nō q taľ sim q̄ ista scripsi sed q taľ esse vellē z talē nō esse nō pudet.

Adhuc loquiť ad animā suā.

Capitulū. LXIII.

Audiuisti aīa mea q̄lē te esse oportet. Fuge g̃ paululū occupatōes tuas. z abscōdere modicū a tumultuosis cogitatōib⁹ tuis: intra cubiculū mēt⁹ tue: z exclude oīa ꝓter deū: z q̄ adiuuent te ad q̄rendū eū: quē cū inueneꝝ reꝛescе aliq̄n tulū in eo Dic g̃ aīa mea deo: dic. Quis es dñe. z quē te itelligā: Certe tu sol⁹ es qđ es: z tu es q̄ es: id es q̄ nihil mai⁹ cogitari ꝓt: nec meli⁹: nec iocūdi⁹. Uita es. sapia lux es. ⁊tas. bōitas. eternitas. sūmū bonū. tu tibi oīa sufficiēs. nll'o indigēs. q oīa indigēt vt sint z vt bñ sint. Inueniſti aīa mea qđ q̄rebas. q̄rebas em̄ deū z inuenisti eū. esse qđā sūmū oīm q̄ nihil mai⁹ cogitari ꝓt. z h̄ esse vitā. sapiam. lucē. veritatē. bonitatē. eternitatē. beatitudinē. z beatā eternitatē. z omne vez bonū. h̄ bonū es tu de⁹: de⁹ pr̄. Hoc bonū est verbū tuū. i. fili⁹ tu⁹. Sic es tu simplex vt de te ñ possit aliud nasci q̄z qđ tu es. hocip̄m ē amor vn⁹ z cōmunis tibi z filio tuo. i. spiritus sctūs ab vtroq; ꝓcedēs. Nō enī a sūma simplicitate ꝓcedere ꝓt aliud q̄z qđ ē a q̄ ꝓcedit. Gras tibi ago dñe de⁹ me⁹ q̄ hāc gr̃am mihi dedisti: vt te possem q̄rere: te inuenire. In mente sic̄dē mea quā ad imaginē z silitudinē tuā bōitate tua creasti: tria inuenio. i. memoriā. intelligētiā. z amorē. quib⁹ tui possim reminisci: te intelligere z amare. In memoria nāq; mea manes exq̄ cognoui te. z in ea te repio cū reminiscoꝝ tui z delectoꝝ ī te. Hanc g̃ in ea pūssime de⁹ vt ibi possim te inuenire et reꝛescere etiā ī te. Hec eiz est mea gl'ia. hec sūt delicie mee. hec ē leticia coꝝdis mei cū possū vacare tibi et videre q̄d sis. Tu es em̄ sūma essentia: sūma vita: sūma sapia: sūma sal⁹: sūma lux: sūma ⁊tas: sūma bonitas: sūma eternitas: sūma magnitudo: sūma pulcritudo: sūma btūdo: sūma imortalitas: sūma imutabilitas: sūma vnitas: sūmuz bonū in q̄ est oīe bonū. Immo qđ ē oīe z vnū z totū z solū bonū.

Nunc ꝑfortat semetip̄m.

Capitulū. LXIIII.

Excita nūc aīa mea z erige totū intellectū. z cogita quantū potes: q̄le z quantū sit dei bonū. Si eiz singula bona delectabilia sunt: cogita intente q̄z delectabile sit illud bonū qđ ꝓtinet iocunditatē oīm bonoꝝ. z nō qualē i reb⁹ creatis sum⁹ experti: sz tanto differē tē q̄nto differt creator a creatura. Sic ei bona est vita creatrix. si ita iocūda est salus facta. q̄z iocūda est sal⁹ que fecit omnem salutē. Si amabilis est sapiētia in cognitione rerū conditarū: q̄z amabilis est sapientia: que oīa creauit ex nihilo. Denicq; similiter z magne delectatōnes sunt in reb⁹ delectabilib⁹: qualis z quāta delectatio est in illo qui fecit ipa delectabilia. O q̄ hoc bono fruet quid erit z quid illi non erit. Certe quicq̄d volet erit: z q̄cq̄d nolet nō erit. Ibi quippe erūt bona coꝝporis z aīe. q̄lia oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec coꝝ hoīs cogitauit. Cur g̃ p multa vagaris bomuncio: q̄rendo bona aīe tue z coꝝpis tui. Ama vnū bonū in q̄ sunt oīa bona: z sufficit. Desidera simplex bonū qđ est oīe bonum: z satis est. Quid em̄ amas caro mea: Quid desideras aīa mea: Ibi est q̄cq̄d amat⁹: ibi ē q̄cq̄d desideratis. Si delectat pulcritudo. Fulgebūt iusti sic̄ sol. Si velocitas. aut fortitudo. aut libertas coꝝporis cui nihil

obsistere possit. erũt sil'es angel' dei. qz seminaꝝ corp⁹ aiale z surget corp⁹ spũale. ptãte vtiq; ñ naꝝa. Si delectat lõga z salubris vita ibi ē sana eternitas: z eterna sanitas. qz ī ppetuũ viuẽt: z sal⁹ iustoꝝ a dño Si satietas: satiabunꝝ cuz appuerit gl'ia dñi. Si ebrietas: inebabunꝝ ab vbertate dom⁹ dei. Si melodia: ibi ãgeloꝝ chori ꝑcinũt sine fine deo. Si q̃libz mõa voluptas: torrẽte voluptaꝛ deitaꝛ sue potabit eos dño Si sapia: oẽs erũt docibiles dei: qũo ipa sapia ostẽdit eis seipam. Si amicicia: diligẽt deũ pl⁹ q̃ seipos: z inuicẽ tãq; seipos. z de⁹ illos pl⁹ q̃ illi seipos. qz illi illũ z se z inuicẽ p illuz: z ille illos p seipm. Si ꝯcordia: cibꝰ il'l' erit vna volũtas. qz illis nll'a erit nisi sola volũtas dei Si ptãs: introibũt ī potẽtias dñi: z oĩ potẽtes erũt sue volũtaꝛ vt de⁹ sue. Hã sic poterit de⁹ qđ volet p seipm. ita poterũt illi qđ volẽt p illũ. Qz sic illi nõ aliud volẽt q̃ qđ ille. ita illi volẽt q̃cq̃d ille volet. z qđ ille volet ñ poterit ñ esse. Si honor z diuitie. De⁹ suos ꝟuos bonos z fideles sup mlta cõstituet. Immo filij dei z dij vocabunꝝ z erunt: z vbi erit fili⁹ ei⁹: ibi erũt z illi. heredes q̃dẽ dei: coheredes aũt xpi. Si vera securitas: certe ita certi erũt ꝙ nũq̃ ista vel poti⁹ istud bonũ sibi defutuꝝ sẽsierint. vl' se sua spõte illõ amisuros. nec dilectorẽ deũ illud dilectoribꝰ suis iuitꝰ ablaturi. Gaudiũ ꝟo quale aut q̃tũ: vbi tale ac tm̃ bonũ iueniꝝ? Cor humanũ: cor indigens: cor inerptũ: eruptũ imo obrutũ erũnis: q̃tũ gauderes si his oĩbꝰ abũdares? Introga intima tua si capere possint gaudiũ suũ. de tãta btitudie sua. Sz certe si q̃s ali⁹: quẽ oĩno sic teipz diligeres eãdẽ btitudinẽ hꝫret: duplicaret gaudiũ tuũ: qz ñ min⁹ gauderes p eo q̃ p teipo. Si ꝟo duo vl' tres vl' mlto pl'es hꝫent id ipm: tantũdẽ p singul' q̃tũ p teipo gauderes. si singl'os sic teipm amares Ergo ī illa pfecta charitate innũerabiliũ btoꝝ angeloꝝ z boim: vbi null⁹ min⁹ diliget aliũ q̃ seipm erit gaudiũ innumerabile. Si g̃ cor hoĩs de tãto suo bono vix capiet gaudiũ suũ. qũo capax erit tot z tãtoꝝ gaudioꝝ ī illa pfecta felicitate: vbi sicut vnusq̃sq; pl⁹ amabit sine compatõne deũ q̃ seipm z oẽs alios secuz. ita magis gaudebit ab sq; estimatõe ꝺ dei felicitate q̃ ꝺ sua z oĩm alioꝝ secũ Sic deũ diligẽt toto corde: tota mẽte: tota aĩa. vt totũ cor ñ sufficiat dilectõi. z sic gaudebunt toto corde vt totũ cor nõ sufficiat plenitudini gaudij: tantũ est gaudiũ. De⁹ infinite misericordie: fons toti⁹ bonitatꝭ z pietatis: fac nos ptícipes tanti gaudij. Tu es em̃ gaudiũ plenũ. btitudo summa. tu es id q̃ nihil meli⁹ desiderari pt: nihil beati⁹ vel vtili⁹ possideri. ¶ Qz tripliciter fruemur deo ī eterna btitudie ¶ Ca. LXV.

In illa eterna btitudie z pfecta deo tripliciter fruemur. videtes eũ ī oĩbꝰ creaturis: z hñtes eũ ī nobis: ipis: z qđ his oĩbꝰ ineffabilit iocũdi⁹ erit atq; beati⁹. ipaz q̃z cognoscẽtes in semet ipa trinitatẽ z gl'osã illã sine vllo enigmate mõdo cordis oc'lo ꝓtẽplãtes. In ꝟ eiz ē vita eterna z pfecta: vt cognoscam⁹ pr̃em z filiũ cũ sctõ spũ: z videam⁹ deũ sicuti ē. i. nõ eo mõ sicuti inest nob aut creaturis: sed sic est ī semetipo. Uex q̃z magꝝ ē btitudo illa. z q̃z abscõdita ē ab ocul' nr̃is. Ocul⁹ nõ vidit: auris nõ audiuit: z ī cor hoĩs nõ ascẽdit q̃nta claritas: q̃nta suauitas: q̃nta iocũditas maneat nos in illa cognitione. Pax dei ē in illa q̃ exupat oẽm sensũ z intellectũ: z q̃zto magꝝ oẽz fmonẽ nr̃m Qđ g̃ nil'i donatũ est exprimi: null⁹ conet effari. Desurã ait dñs bonã dabit ī sinus vr̃os ꝓfertã ī interiore hoĩe: coagitatã ī exteriore: superfluẽtẽ ī deo ipo. Ibi cumul⁹ felicitaꝭ ē. ibi supemines gl'ia. ibi superfluẽs btitudo. Hã qũo videm⁹ fit in creaturis. qũo ī nob hñd⁹. possum⁹ vl' ex pte ꝓsicere ī ipis nimiꝝ q̃s accepim⁹ iam ꝑmittꝰ spũs. Cognitio aũt ī deo ipo illa adhuc nob icognita ē. mirabil' facta ē. ꝓfortata ē vt nõ possim⁹ ad eã. at ꝟo quẽadmodũ ī creaturis videnꝺ sit aliqñ⁹ possum⁹ intelligere nimiꝝ cũ z mõ videatur in ipis Uñ z ap'lo paulo teste. p ea q̃ facta sunt dei inuisibilia ꝓspiciunꝝ. Uñ q̃ntũcũq; ꝓficiat q̃s intelligẽdo ꝓspicere q̃z potẽtissime: q̃z benignissime: q̃z prudẽtissime: maiestas eterna oĩa fecerit: cũcta regat: ordiet

vniuersa. prorsus modicum est ab eo qđ cōp hēdat. Veniet aūt qñ iā visiōe z ptē/ platōe atq; gaudio ineffabili pseq̄mur ag/ nū q̄cūq; ierit. z ī oīb⁹ pseq̄mur creaturs: vt ī oīb⁹ gaudeam⁹. sane ī oīb⁹: sz ñ aliūde q̄ ꝺ ipo. Sic̄ z ipe alīs nō fruit sz seipso Jā ꝺo z ī nob quēadmodū bñdus sit in pte possum⁹ cogitare. Cōstat ei aīaz esse triplicē naturā. Uñ z sapiētes mōi hui⁹ aīaz būanā rōnalē pcupiscibilē z irascibi lē eē tradiderūt. Quā ꝺo triplicē vim aie ipa q̄z natura z q̄tidiana experimēta nos docēt. Porro quēadmoduz circa rōnale nr̄m z scīa z ignorātia pstāt tāq; habit⁹ z puatio. sic z circa pcupiscibile desideriuz z ptēpt⁹. z circa id qđ ꝺr irascibile leticia piter z ira ysank. Implebit g̃ dñs rōnale nr̄m luce sapie. ita vt penit⁹ nob nihil de sit ī vlla scīa. Implebit pcupiscibile nr̄m fonte iusticie. vt oīno desiderem⁹ eā. z ea penit⁹ repleamur. Sic̄ scriptū est. Bti q̄ esuriūt z sitiūt iusticiā: qm̄ ipi saturabūt Alīa ei alia res iplere pt desideriū aie. nl̄ la alia pter iusticiā btificare pt aīaz. Cuz g̃ repleuerit de⁹ pcupiscibile nr̄m iusticia q̄cunq; r̄spuere ꝺz aīa respuet. z q̄cq̄d ꝺz pcupiscere pcupiscet. z ex oīb⁹ his magis appeter qđ magz fuerit appetēdū. Ideri to deniq; cōcupiscibili nr̄o iusticiā attri buim⁹. ex q̄ nimiq; iusti aut iiusti reputa mur. Jā ꝺo qđ ꝺr in nob irascibile. cū re/ pleuerit illud de⁹. pfecto erit ī nob trāq̄/ litas: z ī summā leticiā atq; iocūditatē re plebimur pace diuīa. Et vide si ñ in bis trib⁹ pfecta sane q̄tū ad aīaz spectat bea/ titudo ysistit. qñ scīa iā nō inflabit ppter iusticiā. iā nō ꝛristabit ppt leticiā. vt cess set iam puerbiū illud. Qui apponit scīaz apponit dolorē. Qñ iusticia nec idiscreta erit ppter scīaz. nec onerosa. ppter leticiā. Qñ leticia nec suspecta erit. ppt scīaz: nec impura ppt iusticiā. Sz ī bis oīb⁹ nihil hō nr̄ exterior accepit. Ipi g̃ vt habitet gl'ia etiā ī terra nr̄a: z iuxta aliū ppha z. re pleat maiestate dñi oīs terra. q̄ttuor sūt q̄renda quē ystat ex q̄ttuor elemētis com pactū esse. Hec mererz q̄ pl'ib⁹ videt indi gere cui nūc indigētie loc⁹ est. Uñ ppha ī psalmo. Sitiuit ī te aīa mea: q̄ m'tipli citer tibi caro mea. Habebit g̃ terra nr̄a imortalitatē: ne iā timeat denuo se in pul uerē redigēdā. Resurgēs ei corp⁹ nr̄m: iā ñ morīt: mors illi vltra ñ dñabit. Sz p/ diderit si forte ptingat viuere cū miseriis z erūnis passibilitatis hui⁹. q̄ nimiq; incel santer icorruptibile ꝫ corp⁹ affligit. et si ñ semel vtiq; semp morīt. Habebit certe oīmodā a deo impassibilitatē. Ab hūori bus enī inordinatis causas aiunt pcedere passionū. Sz iā desiderat corp⁹ nr̄m leui tatē fm eā nimiq; quā hz ex aere portōez ne ipo onere sit molestū. Tāta itaq; futu ra ē credēda corpoq; leuitas z agilitas bo noq;. vt possint si velim⁹ absq; oīni mora seu difficultate ipaz q̄z cogitationū nr̄aq; seq̄ ad oīnia velocitatē. Quid vltra deest ad pfectā corpis btitudinē. Sola vtiq; pulcritudo. hāc pfectissimā habituri nō imerito possum⁹ attribuere ei parti quā hēm⁹ ab igne. Saluatorē enī expectam⁹ vt ait apl's. q̄ reformabit corp⁹ hūilitatis nr̄e cōfiguratū deniq; corpi claritatis sue exhibēs qđ pollicit⁹ ē. qm̄ fulgebūt iusti sic̄ sol in regno pris eoq;. Sic̄ g̃ replebat aīas nr̄as de⁹ cū fuerit ī eis pfecta scīa. p fecta iusticia. pfecta leticia. sic r̄plebit ma iestate ei⁹ oīs terra nr̄a. cū fuerit corp⁹ im mortale. ipassibile. agile. pfiguratū deni/ q̄ corpi claritatis sue. z tūc vaciter dici po terit qđ q̄dā pph⁹ dixit. O ter q̄terq; bti. Neo digne pēsare valet q̄ta erit illa leti/ cia: q̄ta gl'ia: qñ deū videbim⁹ vbiq; pfē tē z vniuersa gubernātē. Ita erit nob no t⁹ atq; yspicu⁹: vt videat ispū a singul'no bis. videat ab altero ī altero. videat ī seip so. videat ī celo nouo: z ī terra noua. atq; ī oīni q̄ nūc fuerit creatura: ab oīni malo liberati: z oīni bono pfecte ipleti vacabi m⁹ z videbim⁹: qz ipe ē de⁹ q̄ pleni erim⁹ qñ erit oīa ī oīb⁹. Ipe nimiq; erit finis de sideriozz nr̄oz: quē sine fine videbim⁹: si/ ne fastidio amabim⁹: sine fatigatōne lau dabim⁹. Sed z ad hec q̄s idone⁹? Sine dubio q̄ fidelis iuenier sup pauca q̄ acce pit militie sue tpe. i. sup sēsus. sup act⁹: et sup appetit⁹ suos: q̄s suscepit regēdos: vt ī bis pbet q̄ fidelis sit dño suo. Sci/ at ergo seruus christi vas suuz possidere

in'sctificatõe ꝛ honoꝛe:ꝛ gl'ificet ꝛ poꝛtet deũ in coꝛpe suo:secteꝫ pacẽ Amen.

¶Explicit liber de differẽtia spũs ꝛ aĩe De q̃ vincenti⁹ in spe.histo.lib.xix.c.lv. dicit. Ferꝫ aũt scripsisse libellũ in ꝺ aĩa ꝛ spũ:q̃ nũc apꝺ scolasticos p̃cipue habeꝫ. Sz mihi ñ videꝫ liber ille stilũ augustini sape:nec inꝫ augustini libꝛos in armarijs publicꝭ ꝛ antiqs inueniꝫ. Est aũt liber ille pculdubio vtilissim⁹:ꝛ elegãter diserte atq; cõpendiosissime cõposit⁹:mihiq; videꝫ ex augustini libꝛis diuerꝫ ad cõpendiũ extract⁹:qꝺ mgr hugo de sct̃o victore fecisse ferꝫ. Hec ille. Vtez de eodẽ libꝛo frater bartholome⁹ ꝺ vꝛbino oꝛdinis heremitaꝝ sct̃i augustini:annumerãs libꝛos augustini post finez sui milleloquij qꝺ collegit ex augustini libꝛis sic dicit. Liber ꝺ spũ ꝛ aĩa,pbaꝫ nõ esse augustini tñ sibi cõmuniꝫ appꝛopꝛiaꝫ:q̃ ꝺ causa eũ allegaui:ꝛ aduerti ĩ pluribꝰ eadẽ ꝓba alibi eũ dixisse.ꝛ ex sentẽtijs ei⁹ vt ĩ pluribꝰ agnoui esse ꝓtextũ. Incipit. Qm̃ dictũ ẽ mihi vt meip̃m cognoscã. Finit. Qꝺ q̃dẽ intm̃ sublime est.vt q̃cq̃d supꝛa illud est aliud nõ sit q̃ ratio. Hec ille. Hũc finẽ q̃re supꝛa ca.xxxiij.in fine.

¶Incipit plogus beati Augustini epi ĩ libꝝ de vita cꝛistiana.

Ego peccatoꝛ pꝛim⁹ ꝛ vltim⁹ insipiẽtioꝛq; ceteꝛs ꝛ impitioꝛ vniuersis.te vt sct̃itatis ꝛ iustitie viã ꝑgas crebꝛioꝛibꝰ audeã lr̃is ãmonere:non mee,ꝑꝛie iusticie fiducia:nõ sapiẽtie peritia:nõ scie gr̃a:sz sola quã ꝓcepi ꝑm deũ aĩo ꝛ mẽte tue charitaꝭ causa cõpellit:q̃ me pctõꝛez ꝛ ignaꝝ piter ad dicendũ ita hec hoꝛtaꝫ ꝛ ꝓuocat:vt cuz loq̃ nescią tacere ñ possim. Uellẽ itaq; ꝛ libẽter optarẽ te eoꝝ hr̃e noticią:q̃ꝝ ꝛ sapientia affluẽtioꝛ est:ꝛ facũdia maioꝛ:ꝛ sciẽtia vberioꝛ:ꝛ ꝺsciẽtia ab oñi pctõꝝ ꝓtagiõe liberioꝛ:q̃ suis tete ꝓbis iuste instruerẽt ꝛ exẽplis. Nos enĩ ꝑterq; q̃ mentẽ nr̃am ita insipientie ꝛ ignoꝛãtie caligo cecauit. vt diuinũ aliq̃d neq̃at sẽtire vl̃ dicere.ad huc insup ꝛ oĩm redarguit ꝺsciẽtia pctõrũ.vt etią si q̃d luminis possit hr̃e abscõdat.ꝛ ita fit vt ꝑterq; qꝺ dicere nõ habeam⁹. Ħ etią qꝺ habem⁹:nõ fiducialr̃ ꝓferre ꝺscia,phibẽte possim⁹ Tu tñ cũ pitioꝛ tibi appere possit ꝛ melioꝛ:rudibꝰ ãmonitionibꝰ nr̃is interim esto ꝓtẽta.ꝛ charitati da veniã.cui⁹ est nõ cõsiderare q̃d offerat:nec q̃d ñ hz q̃rit:sz totũ qꝺ hz libẽter impartiꝫ.ad cui⁹ nõ tã muneꝛs speciẽ:q̃s animi respice volũtatẽ:ꝛ diligẽter aduerte q̃d tibi illa negare poterit:q̃ totũ dare voluit qꝺ hẽbat:obtulisset etią qꝺ ñ habebat si possz:q̃ totũ qꝺ potuit offerebat Sitit itaq; ille sz paꝝ q̃ decurrẽtꝭ interiz riui aq̃ non ꝑt esse ꝓtent⁹:donec ad fontẽ vberioꝛẽ purioꝛẽq; pueniat Nec illũ satꝭ esurire credo q̃ cũ cribꝛarios panes hẽat: nitidos expectat ꝛ candidos. Ita dulcissima soꝛoꝛ quã ego cert⁹ sũ esurire nimiũ ꝛ sitire celestia.cribarios interim mande panes.donec similagines candẽtes inuenias. Exigui ꝛ turbulẽti riuuli aquã pota vsq; q̃ fontꝭ affluẽtioꝛꝭ haurias purioꝛẽ. Nec tibi interi panis nr̃ q̃zuis rusticꝰ videaꝫ esse displiceat. Rusticꝰ ei panis inculcioꝛ eẽ viꝺz sz foꝛtioꝛ:ꝛ celeri⁹ esuriẽtẽ stomachũ satiat:fessũq; coꝛroboꝛat:q̃z q̃ siligine⁹ viꝺz ꝛ nitiꝺ⁹. Hũc g̃ dicã ꝓmone ꝓut valeo:ꝛ q̃d xp̃ianũ agere ꝓuentat vt potuero explicabo. Cui⁹ rei ꝛ vñ pri⁹ exoꝛdiũ sumã:iusti⁹ nõ iuenio:q̃z vt primũ ꝺ xp̃iano ip̃o vocabulo disputẽ.ꝛ cur q̃s cꝛistian⁹ nuncupeꝫ exponã.

¶Explicit pꝛologus.

¶Incipit liber beati augustini de vita cꝛistiana:ad soꝛoꝛẽ suã viduã.

Christũ vnctum interp̃tari sapiẽtium ꝛ fidelium nullus ignoꝛat. Unctos veꝛo nõ nisi sanctos viros ꝛ satis deo dignos semper fuisse manifestũ est: nec alios q̃z pphas aut sacerdoteꝭ aut reges. Et tam magnum fuit ipsius vnctionis mysteriũ:vt ĩ iudaico ppl'o.nõ omnes illud:sz satis pauci ꝺ plurimis mererent

accipe. ꝛ ꝟ vsq; ad aduētū dñi nr̄i ihu xp̄i quē de⁹ oleo leticie. i. spūsctō p ceteros pso ribus suis vnxit. Et q̄ tpe credētes illi: ꝛ ba ptismat⁹ illi⁹ sctificatōe purgati: nō aliq̄ sic sō lege pri⁹ fuerāt: sz oēs in ꝓphis ꝛ sa cerdotib⁹ vnguntur ꝛ regib⁹. Cui⁹ vnctōis ḡles esse debeam⁹ āmonemur exēplo. vt ī q̄b⁹ tā sctā est vnctio. sit nō min⁹ ꝙuersa tio. Et sacro em̄ vnctōis hui⁹ ꝛ xp̄i ꝛ xp̄i anoz oīm. i. in xp̄o credentiū vocabulū descēdit ꝛ nomē Nō nomē ille frustra sor tit: q̄ xp̄m minime imitat. Quid ei tibi ꝓ dest vocari qđ nō es: ꝛ nomē tibi vsurpa re alienū. Sz si xp̄ianū te esse delectat: q̄ xp̄i sūt gere: ꝛ merito tibi xp̄ianū nomen assume: aut forsitan nō esse sz vocari desi deras. ꝟ sat⁹ miser ꝛ fedū est te velle voca ri qđ nō sis. Nemo em̄ ita trāsit ad xp̄m. vt xp̄ian⁹ appellet ꝛ nō sit. Qui xp̄ianus dicit: xp̄m se bñe dñm ꝓfitet. Et ve habz si ei in oīb⁹ obsequat ꝛ fuiat. Si q̄ min⁹: xp̄i ille nō famul⁹ sz sb̄sannator est ꝛ deri sor. q̄ ei⁹ se seruū dicit cui fuire dissimu lat. Huic g̃ iudiciū geminū fuat ꝛ ꝓ dei subsannatōe quē sine cā deū appellauit: ꝛ ꝓ q̄litate pēti. Sz plerosq; incredulos ꝛ imꝓudētes ꝛ ꝓfidos misericordis dei lōga patiētia peccare sinit ītrepidos: vt ex ꝟ pctōz suoz nō arbitrent vltionē. qz ñ statim velit punire peccātes. Miseri ꝛ ingti: sue salut⁹ impuidi: qđ etiā deo ipu tāt q̄ eoz differat interit⁹. ignorātes dei puidētia duplici rōne fuari vt ꝛ būano generi lōga ei⁹ patiētia ꝙsulat: ꝛ ne ille iu dicet impatiēs si ilico voluerit damnare peccātes. Nā si tā patiēs ñ esset: iā dudū būani gener⁹ ozigo defuisset. Nec iustos ꝺ pctōribus hr̄em⁹: si ꝙfestim de⁹ vellet pu nire q̄ peccāt. Nonnullos em̄ scim⁹ ꝛ legi m⁹. q̄ antea: aut ignorātie cecitate. aut cā pfidie. aut adolescentie vanitate decepti. mltiplici ꝛ vario pctōz genere tenebant obnoxiū. ꝛ ꝓ sustentant⁹ dei clemētiā ꝛ pa tientiā postmodū ꝙuersi ab errore maio res adhuc opas fecerunt iusticie q̄ antea pēta cōmiserāt. de⁹ em̄ nō donat pēta sed differt. Nec pseuerātē pctōres a morte li berat. sz vt vl̄ sero ꝙuertat ꝛ viuat patien ter expectat. Sic beat⁹ petrus apl̄s ait. Nō tardat dñs ꝓmissionē sz patiēter ex pectat vl̄ agit ꝓpt nos nolens aliq̄s pire sz oēs ad pñiaz ꝙuerti. Ille ei te q̄si beni gn⁹ pi⁹ ꝛ clemēs ilico idcirco nō pcutit. vt tu q̄sta illi⁹ erga salutē tuā pietas. q̄sta clemētia sit recogscas. q̄ te pctōres ꝛ im piū expectare magis vult ꝛ fuare ꝙuersus q̄s punire peccātē. sic ꝓ ꝓphaz ipe dñs lo quit: ꝛ q̄s tū velit homī mifico⁹die pieta tisq; largiri: ꝓprie voc⁹ benignitate dep mit dicēs. Et iniqu⁹ si ꝙuertat se ab oīb⁹ iniq̄tatib⁹ suis q̄s fecerit: ꝛ custodiat mā data mea: ꝛ faciat iudiciū ꝛ iusticiā ī terra ꝛ mīaz. vita viuet ꝛ nō morīet. Oīa deli cta ei⁹ nō erūt ī memoria. In iusticia sua quā fecit viuet. Et nūq̄d volūtate volo mortē iiusti dicit adonay dñs: q̄s vt quer tat se a via sua mala. ꝛ viuere eū faciā Et alibi. Iniq̄tas impij ñ nocebit ei: in q̄cū q̄s die ꝙuerterit se a sua iniq̄tate. Et iter. Cōuertimini filij ꝙuertentes: ꝛ ego sana bo ꝓtritōnes vestrās: Ecce qūo te de⁹ vt a pētis tuis vl̄ sero ꝙuers⁹ salu⁹ esse possis ꝛ monet ꝛ ꝓuocat. Ecce q̄liter morti ob noxiū vt viuat hortat: q̄s lenit q̄s clemen ter iuitat. Ut etiā pctōribus pris nō neget pietatē: ꝛ adhuc filios appellat q̄ prēz de uz peccando pdiderūt: sic ꝛ ipe se pdidisse peccatores filios alio in loco cū voce fle bili ꝛ miserabili q̄dā lamentatōe testat di cēs. Sine filijs fact⁹ sū: pdidi ppl'm meū ppt pēta eorū. Et ꝟ g̃ cognosce q̄liter te de⁹ diligat: quē mauult viuere q̄s pire Et tu eū ptēnis ꝛ despicis: q̄ ampli⁹ q̄s tuipse te diligit: q̄ te mori cupientē vult viuere. Nolo inq̄t dñs mortē pctōz: sz vt quer tank ꝛ viuāt. Tu g̃ mori voluisti peccādo ille te viuere vult ꝙuertēdo. O stulte o ir reuerēs ꝛ ingte: q̄ nec in ꝟ deo q̄ tibi vult miseri ꝙsentis: q̄ te magis vult sua pietate saluare q̄s tuo pire pēto Nēo g̃ sibi iō blā diat: nemo stulta ꝛ vana suspitōe decipi at. nēo idcirco secur⁹ delinq̄t ꝛ liber. qz su p pctōres ꝓfestiz dei ira iudiciū q̄s non ve nit: vt ex hoc opinetur se impune peccas se q̄ non ilico puniatur. sed hoc magis dif ferre deū q̄s dissimulare cognoscat: ꝛ iraz dei pctōribus q̄uis seram subito ꝛ repē te venturā. Sicut scriptū est. Ne dixeris

peccauí.ꝛ q̃d accidit mihi triſte. Eſt eĩ altiſſim⁹ redditor patiẽs. Ne tardes ꝓuerti ad dñm:neq; differas ð die ĩ die ſ̃bito eñ veniet ira ei⁹. Qð ĩ pleriſq; impleť.q̃bus ob nimia pĉta ꝛ ĩ pñti dei ira ſupuenit ꝛ ĩ futuro ſuať. Sz ℔ nemo ĩtelligit. nemo cognoſcit.nec q̃ſq; aduerſa ſuſtinẽs malis ſuis eſtimat irrogari.ſz qð ptulerit ꝓſuetudis poti⁹ putat eſſe q̃ criminiſ Et idcirco deus in pñti nõ videť punire peccãtes:qꝛ cũ punit nõ cognoſciť. Dl̃ti ſunt eñ q̃s nemo ĩtelligit.q̃ ob ml̃titudinẽ pctõꝝ iã ante iudiciũ diẽ in pñti etiã iudicanť. Aut dicat mihi q̃s ſi quẽ ſacrilegũ.ſanguinariũ.rapacẽ.falſariũ.homicidã.furẽ.fraudulentũ.adulteꝝ ceteroꝝq; criminũ reũ vl̃ in pñti tpe poterit videre lõgeuũ. Nos eñ pl̃imoꝝ habem⁹ exẽpla p q̃ pbare ſufficimus ſceleratos ꝛ ĩpios pctõꝝ ſuoꝝ fine cõpleto.ꝛ ℔ tpe iã iudicari.ꝛ p̃ſentẽ eis vitã negari ñ min⁹ q̃ futurã. Sz ℔ ille facili⁹ intelligere p̃t q̃ p diuerſa tpa diuerſoꝝ iudiciũ ĩpie ſceleratoq; ꝓuerſantiũ ſpectauit ĩteritũ. Quoꝝũ q̃ ptãs ſ̃blimioꝛ ẽ:eo ad peccandũ maioꝛ audacia:q̃ totũ ſibi licere credit qð p̃t Et dũ alteri⁹ iudiciũ ñ timẽt q̃ alios iudicãt ita ad cadẽdũ p̃cipites ſunt. Ita fit vt q̃ hoĩs ñ timẽt ĩ delinq̃ndo iudiciũ deũ ſentiãt iudicẽ ꝛ vltoꝛẽ. Ex q̃bꝫ alĩ q̃ inſontẽ aiaꝝ ſanguinẽ freq̃nter effuderãt ita iraꝫ dei iudiciũq; ſẽſere:vt ĩpi poſtmodũ ſanguinẽ fundere cogerenť ſuũ:q̃ libẽter fundebãt alienũ. Alĩ ꝙ q̃ ſil̃ia cõmiſerant: ſic dei ĩdignatõe ꝑſtrati ſunt:vt inſepulti iacerẽt.ꝛ eſca ferꝝ ꝛ celi volucribꝫ fierent. Alĩ aũt q̃ innumerabiliũ hoĩm ml̃titudinẽ ĩiuſte pemerãt:mẽbꝛatim pticulatiꝫ ve ꝓciſi ſũt.vt ñ minoꝛ fuerit ꝓciſſura mẽbꝛoꝝ numero punitoꝝ q̃s interimi fecerãt. Et q̃ꝫ iudicio mariťꝫ ĩiuſte pemptis ml̃te effecte vidue:ml̃ti oꝛphani p̃ſbi⁹ occiſis derelicti.q̃bꝫ p̃ter oꝛbitatem mẽdicitas ĩferebať ꝛ nuditas. Nã addebãt ĩpietati ꝛ crudelitati qð deerat.vt eoꝝ q̃s feciſſent occidi ſpoliarẽt ꝛ liberoſ. Nũc ꝙ ĩpoꝝ ꝓiuges vidue ꝛ filĩ oꝛphani alienis q̃tidie egẽt panibꝫ. Nõne videť tibi iſtð teſtimoniũ ĩ ĩpis eſſe cõpletũ cõminantiſ dei dicẽtis. Uiduã ꝛ oꝛphanos nõ vexabitꝫ. Q, ſi vexabitꝫ eos ꝛ vociferãtes clamauerint ad me exaudiã vociferatõeꝫ eorũ.ꝛ iraſcar aĩo:ꝛ percutiã vos gladio.ꝛ erũt ꝓiuges vr̃e vidue.ꝛ filĩj vr̃i oꝛphani. O ĩdignũ facin⁹.o ſceleſtiſſimũ facin⁹ o nimia ꝛ ñ ferẽda crudelitas.duo ſeuiſſima ꝛ atrociſſima vno ꝑpetranť ĩ tpe.homicidiũ fit vt rapĩa ſuccedat. Occidunť mariti:occidũť ꝛ p̃res:q̃ faciliꝰ vidue ſpolienť ꝛ oꝛphani.ꝛ ita q̃ſq; ĩ alteriꝰ morte ꝓgaudet quaſi ñ ſit ꝛ ipe q̃nq; moriturꝰ. Merito ḡ deꝰ hmõi crudelitatibꝫ ꝛ ĩpietatibꝫ cõmouetť. Merito iudiciũ ſuũ ĩ q̃buſdã añ tpe oſtẽdit. Merito talibꝫ vita nᶜ p̃ns nec fuťa ꝓcedit. Quoꝝ nos nᶜ ſceleratũ nec impiũ ĩ pñti ꝛ dei iudiciũ euadere poſſe eſtimem⁹ ãmonemur exẽplo. Sz ℔ magꝫ ſẽtire nos ꝓuenit tãdiu vnũquẽq; dei patiẽtia ſuſtẽtare:q̃diu nõdũ pctõꝝ ſuoꝝ terminũ finẽq; cõpleuerit.q̃ ꝓſũmato eũ ilico ꝓcuti.nec illi vllã veniã iã rekuari Eſſe aũt certũ pctõꝝ modũ at q̃ mẽſurã dei ip̃i⁹ teſtimonio cõꝛobať. Et q̃ vnuſq̃ſq; vl̃ celeri⁹ vl̃ tardius,put pctõꝝ ſuoꝝmodũ expleuerit iudiceť:cui dẽtiſſime q̃ dẽ demõſtrať:qñ ð ſodomoꝝ ꝛ gomoꝛreoꝝ interitu ac incẽdio q̃ ſua iã pĉta ꝑpleuerãt ad abꝛaã deꝰ loquiť dicẽs Clamoꝛ ſodomoꝝ ꝛ gomoꝛreoꝝ repletꝰ eſt:ꝛ pĉta eoꝝ magna vehemẽter repleta ſũt. De amoꝛreis ꝙ q̃d dicit q̃ ſua nõdũ pĉta finierãt.q̃s poſt ml̃tos ãnos q̃ ſup̃dicte ciuitates cremate ſũt ꝓſtat eſſe deletos. Nõdũ ſũt repleta pĉta amoꝛreoꝝ vſq; adhuc. Quo exẽplo mãifeſtiſſime inſtruimur ꝛ docemur ſingulos ſm pctõꝝ ſuoꝝ plenitudinẽ ꝓſũmari:ꝛ tãdiu vt cõuertanť ſuſtĩeri q̃diu cumulũ ſuoꝝ ñ habuerint delictoꝝ ꝓſũmatũ. Neo inquã ſe fallat:neo ſe decipiat:malos ñ amat deꝰ: pctõres ñ amat:iuſtos ñ amat:rapaces crudeles ꝛ ĩpios ñ amat. Sz amat iuſtos bonos pios hũiles innocẽtes ꝛ mites ſic ſcriptũ ẽ. Qm̃ ñ volẽs deꝰ iniq̃tatẽ tu es Nõ habitabit iurta te malignꝰ neq; permanebũt iiuſti añ oc̃los tuos. Odiſti ait dauid oẽs q̃ opanť iniq̃tatez:pdes oẽs q̃ loquũť mẽdaciũ. Sz dicet aliq̃s Quid ẽ

q̄ videm⁹ bonos etiā pire cū mal'. Illi ñ pereūt sz euadūt q̄ ō maloꝝ psortio t pse cutōib⁹ liberāt: t ad requiē trāsferūt. Illi t plane moriunt t pereūt: qs ō ℔ mūdo recedētes: maioris adhuc iudicij suppli/ciū expectat t pena Uocant eī añ tps bo ni ne diuti⁹ verent a noxijs. Dali ꝙo et īpij tollunt ne bonos diuti⁹ psequāt. Ju sti ō pssur⁹ tribulatōib⁹ t angustijs vocā tur ad requiē. Iniq ꝙo ō luxurijs opib⁹ t delicijs rapiūt ad penā. Illi ꝙo vadūt vt iudicēt. Isti vt iudicēt. Illi vt vindi/cent. Isti vt ī eos vīdicta celebret sic⁹ sit ptū ē. Just⁹ āt si morte p̄occupat⁹ fuerit ī refrigerio erit. Et itez. Uuēs int̄ pcto res trāslat⁹ ē. Et itez. Placita eī erat deo aia ei⁹ t iō pperauit ō medio iniq̄tat⁹ eri pere eū. Et itez. Cū īpij eūt ad mortē: il/li aūt sūt in pace. Uides g̃ bāc solutōnez corpis iust⁹ t dei elect⁹ requiē ee nō penā vt cū dissoluūt liberari eos pot⁹ q̄z pire Et idcirco ipaz solutōez q̄ fideles sūt ñ timēt n⁹ verent: sz venire magis desiderāt t exoptāt. p quā requiē itelligūt exhibe/ri ñ penā. Iniq ꝙo t īpij t suoꝝ sceleꝝ cō scij. eā merito naturali, puidentia prime/scūt. p quā se ñ nesciūt iudicari Quappt hac rōne reddita t accepta. nō optet nos oīno peccare: p̄sertiz cū ñ ignorem⁹ pcto ribus iudiciū t ī pñti esse: t ī futuro seruari Nec in ℔ nob q̄ noīe tm̄ xp̄iani dicimur blādiamur. sz ppt ℔ etiā iudicādos nos credam⁹: si nomē nob frustra vindicem⁹ alienū. Aut si aliqs tā icredul⁹ ē: tā infelix tā ptinax. tā obstinat⁹. tā audax. vt q̄ qñ q̄z vētura ē dei iudic⁹ irā idignatōez q̄z ñ metuat. vl' salt⁹ hūanā psuetudinē erube scat. t id videat q̄z brut⁹ q̄z insipiens ille: q̄z stult⁹ ab ipis etiā gentib⁹ iudicet: cui⁹ tāta ē vanitas tātaq̄z demētia. vt sibi adi piscat alienū nomen. Quis em̄ tā van⁹ t miser ē: q̄ aduocatū se cū lr̄as nesciat au/deat pfiteri. Quis tā īsan⁹ t excors: vt se pfiteat milite q̄ nesciat arma gestare. Ne mo eī qq̄cūq̄z nomē sine causa sortit Su tor vt dicat ncce ē vt calciamēta p̄ficiat. vt vocet q̄s faber aut artifex art⁹ pitia fa cit: vt negocias nūcupet q̄s: chari⁹ qđ vi li⁹ emerat dīstrahit. Dmōi exemplis co gnoscim⁹ nullū sine actu nomē: sz oīm no mē ab actu. Tu g̃ qūo xp̄ian⁹ dicer⁹. in q̄ xp̄iani act⁹ ñ apparēt. Christianus iusti cie bonitat⁹. patiētie. castitat⁹. prudentie. hūilitat⁹. hūanitatis. innocētie. pietat⁹ est nomē t tu illud tibi qūo defēdis t vendi cas: cui ō tā plīmis reb⁹ nec pauca subsi stūt. Xp̄ian⁹ ille ē q̄ ñ noīe tm̄: sz ope ē: q̄ ī oīb⁹ xp̄m imitat t sequit: q̄ sctūs innocēs incōtaminat⁹: intact⁹: cui⁹ ī pectore ma/licia ñ hz locū: cui⁹ ī pectore sola pietas p̄sistit t bonitas: q̄ neminē nouit ledere t nocere: sz oīb⁹ opē ferre. Xp̄ian⁹ ille ē q̄ ex emplo xp̄i nec inimicos nouit odire. sed magis aduersātib⁹ sibi bñfacere: t p psecu toribus suis t hostib⁹ exorare Hā q̄ aliq̄m ledere aut nocere patus ē ille mētit se esse xp̄ianū. Xp̄ian⁹ est q̄ pt iusta voce dicere: neminē homiez nocui: iuste viri cū oīb⁹. Sz me ne ex sensu, ppzio loq̄ q̄s arbitret aut credat. aut eū putz se facile debere cō tenere: q̄ sua pot⁹ volūtate q̄z legis auto/ritate loquat. iā nūc ipi⁹ legis cui⁹ p̄ceptis nob vite adit⁹ apit: tā veteris q̄z noue inci piā exēpla, pferre: t oñdere q̄d de⁹ ab ini tio statim mūdi hūano generi ob fuarel⁹ cepit. in q̄ semp placat⁹ fuerit vl' offens⁹. Lego em̄ post adā q̄ a deo p̄m⁹ format⁹ ē. ō cui⁹ causa nūc dicēdū nō ē: in exordio mūdi cayn t abel frēs fuisse germanos: e q̄b⁹ vn⁹ deo placuit eo q̄ iust⁹ esset t ino cens. alter ꝙo qz iniust⁹ t nocēs deo pla/cere ñ potuit. Deinde interueniēte tempe enoch sanct⁹ iustū fuisse scriptura designat Cui tm̄ iusticia p̄tulit. vt nec p̄sentē moz tē scirz: sz t ad imortalitatē ō medio oīm mortaliū singularit⁹ rapet. Cui⁹ mōstrat exēplo: vnū deo iustū plurimis pctōrib⁹ chariorē Hoc q̄z ille iustus: cui iusticie meritū q̄d p̄stiterit nouim⁹: vt ipi cū suis tm̄ vita dare⁹ p diluuiū toto mūdo dāna to. Abraā q̄d p fidei merita t iusticie p̄se cut⁹ sit: scriptura testat: vt illo ī tpe solus amic⁹ dei esset ī terris: q̄ sol⁹ fuerat iust⁹ in uent⁹. Loth ꝙo vt pereūtib⁹ cūctis ō so domitanoꝝ liberaret incēdio: q̄d aliō q̄z iusticie meritū fuit. Lōgū ē nos ire p sin gulos: t oīm merita recēsere. Populū iu daicū quē ad se de⁹ primū ō semīe abrae

p̄ ceterſ gētib⁹ ptinere optauit: qūo erudi
erit: q̄d eū vt sibi placerz facere: q̄d ob
re p̄cepit: scire nos ꝓuenit. Prio ī loco q
ꝺrelicta regiōe ī q̄ sp̄ habitare optauerat
pr̄iaq; deꝛta: ī aliena ꝓuintia ħ ē ī egiptū
migre fecit: nō sine cā: nec sine dei puidē/
tia factū eē reoꝛ. Sz hāc fuisse puto rōez
qz deꝰ ppl'm suū quē elegerat p̄cepꝛ mīe
pietatſ iusticie ceteriſq; bōis opib⁹ cupi/
ens erudire. voluit eū ī extera pr̄ia p tpe
pegrinū eē z captiuū: vt captiuitatſ z pe/
grinatōis miseriā diſceret z laboꝛes. q̄ fa
cili⁹ postmodū miſeri pegrinātib⁹ z labo
rantib⁹ noſceret: ſi ipe añ pegrinatōis mi
serias didiciſſet. Neo enī tā libēter pegri
no z aduene miſereꝛ: q̄ pegrinatōis exi
t⁹ nouit. Neo libētius hoſpitē sine tecto
suo ītroducit hoſpitō: niſi q̄ añ īdiguerit
alieno. Neo ita eſuriētē cibat: neo sic siti/
entē potat: niſi q̄ sitim eſuriēq; ppeſſus ē
Neo tā facile nudū opit suis veſtimētis:
q̄ nuditatſ z frigoꝛis nouit penuriam
Neo sic tribulato z miſo z laboꝛāti ſuc/
currit: q̄ tribulationū z miſeriaꝝ caſus
exp⁹ ē z laboꝝ. Merito g̃ deꝰ miſcōie et
pietatſ mgr̄: q̄ legē postmodū erat editu/
r⁹ p quā ppl'o suo miſcōie z pietatſ: oīm/
q; bonoꝝ opeꝝ p̄cepta erat traditur⁹: vo
luit eū pr̄i⁹ oēs paſſiōes p̄ſſuras z tribu
latōes z āgustias ī terra ppeti aliena. q̄ fa
cili⁹ postea poſſz talia patiētib⁹ miſeri et
sic suis obtpare mādatſ Ut puras eū bo
nū fuisse agricolā: q̄ pr̄iuſq; semē mittat:
diu terrā aratrſ z raſtris domat: ne q̄d illi
traditur⁹ ē semē peat. Ita z deꝰ ppl'z suū
diu añ macerat z domat q̄ ei salutarium
mādatoꝝ semē imptiat. Dēiq; vt ob hāc
cām hec eū ptuliſſe euidēti⁹ clareat: ipi⁹
dn̄i ītueamur mādata dicētis. Aduenā ñ
vexabitſ nec tribulabitſ. fuiſtſ eteni z vos
aduene ī terra egipti Et itez legim⁹ Deꝰ
magn⁹ q̄ ñ accipit p̄sonā nec mūera faciēs
iudiciū, pſelitſ z oꝛphano z vidue date pa
nē z veſtimētū. diligite pſelitū qz z ipi fui
stis ī terra egipti pegrini. Et alibi dicit.
Si āt meſſus fuerſ meſſē ī agro tuo: z ob
liuiſcerſ manipulū: ñ ꝛuertarſ accipe illū:
pſelito z oꝛphāo z vidue erit: vt bñdicat
te dn̄s ī opib⁹ manuū tuaꝝ: z mēoꝛ erſ qz
famul⁹ eras ī terra egipti. Jō p̄cipio tibi
ꝶbū ħ. Un facile videt atq; dinoſcit euz
ppl'z ob hāc cāz cūctſ afflictū fuisse miſi
vt miſeri alteri suo doceret exēplo. Sic
ſcriptū est. Docuisti em̄ ppl'm tuū p talia
opa: q̄m optet iustos eē z hūanos. Qua
lē ppl'm suū eē velit late vt arbitroꝛ patz.
et q̄b⁹ possit opib⁹ pmereri pl'imis pbat
exēplis. Sz ne ad manifestādā ei⁹ volūta
tē paz videat eē q̄d dixim⁹: legſ z ppha/
rū p̄cepta iūgam⁹: z q̄d deo placeat sp̄q;
placuerit: z q̄d crebꝛi⁹ fieri z obſuari p̄ce
pit: tā veterſ q̄ noue legſ teſtimonijs cō/
pbem⁹. Diliges dn̄m deū tuū ex toto coꝛ
de tuo: z ex tota aīa tua: z ex totſ viriſ tu
is: z diliges primū tuū sic teipm. Legſ z
ppha p̄cipuū ħ mādatū eē: dn̄i z salua/
toꝛis nr̄i teſtionio cōꝛobat dicētis. In
bis duob⁹ mādatis vniuersa lex pēdet et
pphe. Q̄d reſcindi nō p̄t nec mutari. In
duob⁹ iſtſ mādatis om̄e tā legſ q̄ pphaz
ꝓstare p̄ceptū: z illū legē īpleſſe q̄ hec po/
tuerit īplere. Nihil eī a te aliꝺ ī lege vete
ri q̄rit q̄ vt deū z pr̄im diligas. Et ſe il
le legſ ꝓſūmatoꝛ z factoꝛ ē: q̄ nec ī deū nec
ī pr̄imū peccat. Sz q̄d deū q̄d pr̄imū sit
diligere: p̄terire minime ac diſſimulare ꝓue/
nit. Deū diligit q̄ suis ī oib⁹ mādatis ob
tpat. Deū diligit q̄ leges ei⁹ z p̄cepta cu/
ſtodit. Deū diligit q̄ vt ille ſctūs est z ipe
se ſctificat. Sic̄ ſcriptū ē. Sancti estote
q̄m z ego ſctūs sū dn̄s deꝰ vester. Deū di
ligit q̄ z illū ppha dicētis īplet eloquiuz.
Qui diligitis dn̄m odite malū. Deū dili
git q̄ non alia q̄ celestia cogitat z diuina.
Deꝰ em̄ ñ niſi ſctitatis iusticie z pietatis
amatoꝛ est Et ille deū diligit q̄ nō aliꝺ q̄
q̄ deꝰ amare videt opat. Quid sit ei deū
diligere: dn̄i saluatoꝛis doctrina declarat
dicētis. Qui audit ꝶba mea z facit ea h̄ ē
q̄ diligit me. Si g̃ ille deū diligit q̄ q̄cq̄d
deꝰ p̄cipit facit: q̄ non facit ille nō diligit.
Dis ꝶo q̄ nō diligit odit. Un claz atq;
māifestū ē ab eis deū odire: q̄ sua mādata
ñ seruāt. De q̄b⁹ ppha⁹ dixisse puto. Nō
ne q̄ oderūt te dn̄e oderā illos: z sup ini/
micos tuos tabeſcebam. Perfecto odio
oderā illos: inimici facti sunt mihi. Odit
ppha iust⁹ pctōꝛes z adulteros z iniustoſ

ꝛ dei mãdata spernẽtes. sic̃ ipe ꝓpha alio
i loco dic̃. Vidi ꝓuaricãtes ꝛ tabescebã.
Et itez. Iniq̃s odio habui: ꝛ legẽ tuã di
lexi. Vide g̃ q̃z iusti q̃z itegri eẽ debeam⁹
ꝛ sct̃i. q̃b⁹ post q̃z male ꝙuersari ñ lz: sz nec
male ꝙuersantes agscere. Hoc etiã btus
apl's euidẽter oñdit: qz nec pães cũ pẽto
ribꝫ frãgi ꝑcepit dicẽs Si q̃s fr̃ cognomi
nat int̃ vos: ꝛ ẽ fornicator: aut auar⁹: aut
ydol̃ seruiẽs: aut maledic⁹: aut ebriosꝰ: aut
rapax. cũ hmõi nec cibũ sumere q̃dẽ. Sã
ctũ eẽ ppl'm suũ de⁹ voluit. ꝛ ab oĩ ꝙtagi
one iiusticie ꝛ iniq̃tat̃ alienũ. Talẽ eũ eẽ
voluit tã iustũ tã puꝛ tã imacl'atũ tã sim
plicẽ: vt nihil i eo gẽtes qđ redarguerẽt
iuenirẽt: sz q̃ admirarẽt ꝛ dicerẽt. Beata
gẽs cui⁹ ẽ dñs de⁹ ei⁹ ppl's quẽ elegit in
hereditatẽ sibi. Talẽ ꝙuenit eẽ dei culto
res ꝛ suos mãsuetos g̃ues ꝓudẽtes pios
irrepheẽsibiles imaculatos: vt q̃sq̃ vide
rit eos stupeat ꝛ admirẽt ꝛ dicat. Vi ho
mies sũt dñi: q̃z tal' ẽ ꝙuersatõ. Ita se hõ
dei exhibere dz ꝛ agere. vt nẽo sit q̃ eũ vi
dere ñ velit: q̃ eũ ñ audire desideret. nẽo
eũ cũ viderit ñ dei esse filiũ credat. vt ꝙ ei
eo ꝓphetic̃ illõ ipleat. Fauces ei⁹ plene
dulcedĩs: ꝛ tot⁹ desiderabil'. Hã si se talẽ
exhibeat x̃pian⁹. si se talẽ exhibeat dei ser
u⁹. vt his q̃ demonũs idolisq̃z defuiũt cõ
uersãdo fiat eq̃l'ĩcipiet de⁹ ꝑ illũ blasphe
mari ꝛ dici. O x̃pianuz: o dei fuũ: cui⁹ tã
neq̃z ꝙuersatio ẽ. cui⁹ tã mali act⁹. tã x̃pia
opa. cui⁹ vita tã ipia. tã sceleſta. tã luxuri
osa. tã sordida. ꝛ erit illi⁹ ꝓphetie re⁹. Ho
mẽ ei dei ꝑ vos blasphẽat int̃ gẽtes. Sz
ve ill' ꝑ q̃s fuerit blasphematũ. De⁹ etiã a
nob nihil mag⁹ desiderat ꝛ req̃rit: q̃z vt ꝑ
act⁹ nr̃os nomẽ suũ magnificet̃ ab oĩb⁹.
sic̃ scriptũ ẽ. Sacrificiũ laudis honorifi
cabit me. Hoc ẽ sacrificiũ qđ de⁹ sup oẽs
hostias q̃rit ꝛ diligit vt ꝑ iusticie nr̃e opa
nomẽ suũ vbiq̃z laudet̃: ꝛ de⁹ ver⁹ eẽ suo
rũ suoꝝ actu ꝛ ope compbet̃ Illi ꝙ deũ
diligũt: q̃ ñ aliud q̃z vñ nomẽ dei gl'ificet̃
exercẽt. Quo de⁹ diligi debeat vt potui
m⁹ breuit̃ dixim⁹. Huc ꝙ q̃d sit ꝓximũ
tã q̃z seip̃z diligere vt possum⁹ explicem⁹.
q̃z q̃z ipi⁹ cause expositõ alio i loco breuit̃
disserat cũ õr. Qđ tibi fieri ñ vis alĩ ne fe
cer̃s. Dñs q̃z ꝛ saluator nr̃ int̃q̃t. Oĩa q̃ vul
t̃s vt faciãt vob hoies: ita ꝛ vos facite ill'
sil'r. Nẽo ẽ ei q̃ sibi malũ optet ab alĩs fie
ri. Ille g̃ ꝓxim suũ tã q̃z seip̃m diligit: q̃ ei
ñ mali aliq̃d fac̃ qđ nec sibi vult fieri Sz
si q̃d boni: put ipe ab oĩb⁹ recipe optat ꝛ
ꝓseq̃ libẽter imptit. qz nõ solũ ꝟ a x̃piano
q̃rit vt malo careat: sz vt exerceat bonuz.
Qui eẽ si nec q̃d mali nec boni fecerit: tñ
ad eterne vite ꝑmiũ ñ admittit̃: sz gehẽne
ignib⁹ mãcipab. Sic̃ euãgelio dñz dixit̃
se legim⁹ đ his q̃ mali faciũt nihil: nec bo
ni tñ aliq̃d opant̃ Discedite a me maligni
i ignẽ eternũ: quẽ ꝑpauit pr̃ me⁹ diabolo
ꝛ angel' ei⁹. Esuriui ꝛ ñ dedist̃ mihi mã
ducare. Sitiui ꝛ nõ dedist̃ mihi bibere.
Hospes fui ꝛ ñ suscepist̃ me. Nud⁹ ꝛ nõ
vestist̃ me. Infirm⁹ ꝛ nõ visitast̃ me. In
carcere ꝛ ñ venist̃ ad me: ñ qz malũ gesse
rũt sz qz bonũ ñ fecerũt ꝓdẽnant̃. Et ꝟ ei
q̃sq̃ ꝓudẽs ꝛ sapiẽs recogscat: quã spez
illi hr̃e pñt q̃ ꝙsant in mal': qñ etiã ill' vita
negant̃ q̃ mali nihil fecerũt: nisi qz ñ aliq̃d
gesserũt bõi. Nec ei de⁹ ꝟ tm̃ q̃rit a nob
vt mali ñ sim⁹: sz vt efficiamur boni. Et
mal' ei opib⁹ vocant̃ mali: ita ecõtrario et
bõis appellãt̃ bõi. Et duo sũt q̃b⁹ bõi ser
uire videt̃ ꝛ mali. bon⁹ de⁹. cui oẽs bñ cõ
uersãtes deseruiũt. dyabol⁹ ãt mal⁹: cui⁹
q̃sq̃ q̃ male opant̃ famul⁹ ẽ. Nõ ei a nob ꝟ
solũ poscit: vt ñ viuẽdo male fui eẽ dya
boli desinamus: sz etiã vt viuẽdo bñ deo
fuire videamur. Hã q̃sq̃ q̃ nec malũ vi
det̃ opari nec bonũ: cui⁹ fu⁹ videat̃ eẽ ig
noro. Et qũo a deo vitã poterit spare p
petuã: quã bñ faciẽdo nõ meruit. Nẽo se
inquã sensu ꝓpo decipiat ꝛ illudat. Nẽo
se vana existimatõe seducat. Quisq̃s bo
n⁹ ñ fuerit: vitã ñ habz Quisq̃s iusticie ꝛ
miscẽdie opa ñ fecerit: ñ ꝑt regnare cũ x̃po
Quisq̃s ñ fuerit bũan⁹ pi⁹ hospital' beni
gn⁹ clemẽs gehẽne ñ euadet incẽdiũ De⁹
malos ñ amat: ñ diligit pctõres. Quisq̃s
malũ fecerit ĩimic⁹ ẽ dei. Quisq̃s sine do
lo ñ fuerit: ꝑtẽ ñ ꝑt hr̃e cuz x̃po. Nihil eni
ampli⁹ ẽ x̃piano q̃rẽdũ: nihil desiderãdũ
mag̃: nihilq̃z tot̃ viriꝫ enitẽdũ q̃z vt ma
liciã suo excludat ex corde: q̃z vt neq̃cian
ĩtra pectoris sui ꝓscias ñ admittat: q̃z vt

bõitatẽ teneat: iusticiã fuet: puritatẽ mẽ/tis custodiat. Esto igit innocẽs si vis cũ deo viuere. Esto simplex si vis regre cuz xpõ. Quid tibi pdest malicia q̃ ĩ mortem trabit. ꝺd neꝺcia q̃ pbibet regre cũ xpõ. q̃ se habẽtẽ extermiat. sic scriptũ ẽ Elia ei nequã diſpdet eũ q̃ se hz. Si viuere vis audi ppha3 q̃ loquit. Si regnũ xpi dili/gis. audi qõo illõ merear3 adipisci. Quis ẽ hõ inqt q̃ vult vitã. t cupit videre dies bonos. Cohibe lĩguã tuã a malo: t labia tua ne loq̃nt doluz. Diuerte a malo t fac bonũ: inqre pacẽ t pseqre eã. Omõi hoies deus honorat t diligit. q̃ malũ nesciũt. q̃ mẽtiri ñ norũt. q̃z labia dolũ ñ loquunt. ĩ q̃bz ñ nisi bõitas eẽ videt t puritas. In nocẽtia ẽ q̃ nos cõmẽdat deo. Simplici/tas ẽ q̃ nos regre facit cũ xpõ. Oz deꝰ nõ nisi innocẽtes diligat: t sibi velit esse ꝓiũctos. testimoniꝫ plimis declarat. sicut ĩ psalmis scriptũ ẽ. Innocẽtes t recti ad/heserũt mihi. Et alibi dr. Custodi innocentiã t vide eq̃tatẽ qm̃ sunt reliqe homi pacifico. Quãta innocẽtia homi pstet t cõferat etiã si sero fuet ppha dauid testimonio cõprobat: q̃ cũ guiter añ peccass3: postea se iudicari ñ timuit: exq̃ innocẽtiã nos se cepit. sic ipse dixit. Judica me deꝰ qm̃ ego ĩ innocẽtia mea ĩgressus. Sciebat g sibi iã ñ metuẽdũ iudiciũ esse: qz innocẽtiã t sero coguerat. Et ĩ alio loco dicit. De ãt ppter innocentiã suscepisti. Suscepit postmodũ ppt innocẽtiã illũ deꝰ: quẽ ppt malicia añ repulerat. Innocẽtes ñ ꝓfundi corã deo posse mãifestũ est: cũ dr. Quãto tpe innocẽtes custodiũt iusticiã ñ ꝓfundent. Nihil em̃ deo digniꝰ: nihil charioꝰ eẽ pt: q̃z vt innocẽtia tota obſuatõe teneat. Licz q̃s ĩ alijs opib3 deuotꝰ appeat: si illã ñ habuerit sibi frustra blãdit dr sua de/uotõe. Si illã iudeis etiã sb veteri lege dr gẽtib3 qm̃ adhuc illi ĩimicũ licebat odire obſuare pceptũ ẽ. q̃d te nũc agere ꝓuenit xpiane q̃ inimicũ tuũ iuberis amare: Oñ ei innocẽs ñ er3 vl cui poter3 eẽ malꝰ: q̃ inimic3 pciper3 eẽ bonꝰ: Sz tu forsitã t pximũ odis cui nec extraneũ odisse ꝓcedit: t frẽz pseqr3: cui pcipit amare ĩimicũ. t xpianũ te eẽ credis q̃ n nouit nec veter3 testamenti pcepta custodis: Sz ne sine cã te xpianũ estimes: t dr solo tibi noie blãdiar3 q̃lẽ te eẽ opteat. apl'm audi dicẽtẽ Qui furabat iã ñ furet: mag3 ãt laboret opando mãib3 suis q̃ bonũ ẽ: vt habeat vñ tribuat necitatẽ patiẽti. Dis fmo malꝰ de ore vro ñ pcedat: sz si q̃s bonꝰ ad edificatõez fidei vt det gr̃az audiẽtib3. Et nolite ꝓtristari spũm sctm̃ dei. ĩ q̃ signati est3 ĩ die redemptõis. Dis amaritudo t ira t id ignatio t clamor t blasphemia auferat a vob cũ omi malicia. Estote ãt benigni inuicẽ mifico: des donãtes inuicẽ. sic ĩ xpo deꝰ donauit vob Estote ãt imitatores dei sic filij charissimi: t ãbulate ĩ dilectõe: sicut t xps dilexit nos: t tradidit semetipm pro nob oblatõez t hostiã deo ĩ odorẽ suauitat3. Impudicicia aũt t ois imundicia t auaricia nec noiet int vos sic decz sctõs: aut turpitudo: aut stultiloquiũ: aut scurrilitas q̃ ad rẽ ñ ptinet: sz mag3 gr̃az actõ Hoc etiã scitote q ois ipudicꝰ: aut imũdꝰ: aut auarꝰ qõ ẽ idolox fuitꝰ: nõ heres erit ĩ regno xpi t dei. Ille se merito xpianũ iudicz: q̃ hec pcepta custodit: q̃ sanctꝰ hũilis t pudicꝰ t iustꝰ ẽ: q̃ ĩ miscõdie t iusticie opib3 ꝓuersat. Nũ tu illũ xpianũ putas: ĩ q̃ nullꝰ xpianitat3 actꝰ ẽ: in q̃ nlla cõuersatio iusticie ẽ: sz neq̃cie ipietat3 t sceleris: An illũ xpianũ putas: q̃ oppmit misex: q̃ pauperẽ guat: q̃ res alienas ꝓcupiscit: q̃ se vt diuitẽ faciat plres efficit ĩdigẽtes: q̃ lucr3 gaudet iiust3: q̃ dr alienis laboribz cibũ capit: q̃ miserox ditat interitu. cuiꝰ os assidue violat mẽdacio: cuiꝰ labia ñ nisi indigna t obscena t sceleſta loquũt t turpia. cui cũ iubeat distribuere sua: inuadit aliena: Et tal ad eccl'iaz audent accedit: t temere t ipoztune expãdit in celũ ipias manꝰ illicito raptu t innocẽtũ cruore violatas. Et ore illo polluto atq̃ sacri lego q̃ fuerat paulo añ aut sl'a locutꝰ aut turpia. pces ad deũ q̃si sibi nihil ꝓsciꝰ mali fũdit. Quid ag3 ĩprudẽs t miser: Quid te maiox pctõx onere gũas: Quid deo pter ꝓtẽptũ iiurias irrogas: Quid ad puo cãdã celeriꝰ ei irã in testimoniũ pene tue sceleratas ad deũ porrig3 manꝰ: ad q̃s ille ñ respicit q̃ ñ nisi sctãs t ĩmaculatas sibi

man⁹ iussit offerri. Quid ore illo deū ro/gas: q̄ paulo añ locut⁹ es male. cui⁹ q̄z/uis m'tiplicent p̄ces abominant. sic̄ scriptū ē. Cū extēderit⁊ man⁹ vr̄as: auertaz facie meā a vob: ⁊ si m'tiplicaueritis p̄ces nō ex audiā: man⁹ ei⁹ vre sanguie plene sūt lauamini mūdi estote: auferte neq̄cias ab aīs vr̄is. Bñ g̃ ille sibi ꝓsci⁹ eē debz ⁊ cert⁹: ⁊ sue innocētie fid⁹: q̄ ad deū man⁹ extēdit ⁊ porrigit innocias. cū ap'ls dicit. Volo añ viros orare ī oñi loco: leuātes man⁹ sctās. Ille em̄ merito ad deū extollit man⁹: ille p̄ces bone ꝓscie fūdit. q̄ pt dicere. Tu nosti dñe q̄z sctē: q̄z innocētes: q̄z pu/dice sūt ab oñi fraude ⁊ iniuria ⁊ rapīa: q̄s ad te expādo man⁹: q̄z imaculata labia et ab oñi mendacio libera q̄b tibi vt mihi mīkearis p̄ces fūdo. Talis ei cito mereb audiri: ⁊ añq̄z penit⁹ p̄ces fūdat pt ipetra re qđ postulat. Scio ei eē q̄s ita neq̄cie ⁊ auaricie pfūda caligo cecauit: vt cū ill'p spere cesserit q̄ aut pauperē p potētiā vin cerit: aut ifirmū ꝟtute supauerint. aut in nocentē testimoniis falsis obruerint. aut furtū fecerint aut rapinā: deo gr̄as agāt: q̄ opitulāte talia se ꝑpetrasse credūt: ⁊ tā iniquū deū iudicēt: vt putēt eū sceler⁊ su/oz fuisse ꝓticipē. Stl'ti ⁊ mīki vsq̄z adeo suis iniq̄tatib⁹ obcecati vt ñ itelligāt deo ñ posse placere qđ ꝓhibz: ⁊ q̄si vnū crimē sat⁊ ñ sit: nisi adhuc male sentiēdo de deo adꝺiciat ⁊ aliud. Alī ꝟo in ꝟ se iustificari estimāt q̄ đ suba paupeꝝ exiguā elemosi nā faciāt: ⁊ đ eo qđ a pl'imis abstulerunt vni q̄ddā minimū largiūt. Libat⁹ vn⁹ vñ pl'es esuriūt: ⁊ đ m'toꝝ spoliis vix pauci tegunt. Nō talē elemosinā deus q̄rit: nec vult pietatē vni đ alteri⁹ crudelitate p̄stari. Deli⁹ ē ei te ñ facere elemosinā: q̄z vñ pauca paucis facias pl'imos denudare: ⁊ vt vnū vestias pl'imos spoliare vestitos. Illā elemosinā de⁹ cōpbat q̄ đ iust⁊ labo/ribus mīstrat. sic̄ scriptū ē. Honora deū de tuis iustis labor⁹: ⁊ deliba ei đ tue iusti cie fructib⁹. Nā illā abominat elemosinā ⁊ repbat q̄ đ lacr̄imis p̄stat alieis. Quid ei ꝓdest si te bñ dicat vn⁹ vñ pl'es maledi cūt: vl' q̄d ꝓfert tibi illa elēosina q̄ đ sūa p̄ stat alteri⁹? Reuera timēdū ñ ē: qđ de⁹ nō habeat vñ pauperes suos pascat: nisi tu ali ena diripias. Alios aūt noui q̄s ita ipie tie ⁊ ip'rudētie tenebr̄osa caligo ⁊ ignorā/tia fallit ⁊ decipit: vt fidē quā se hr̄e simu lāt: sine iustic̄ opib⁹ apđ deū sibi cēseant futuraz: ⁊ h̄ erroris genere decepti sine metu crimia nephanda cōmittūt: dū cre dūt deū ñ criminū sz pfidie tm̄ vltorē. Et hmōi ñ solū seipos pisse ꝓtēti sūt: sz etiaz alios ī q̄b nullū diuīe sciētie lumē ē suis nitūt laq̄is iplicare. Et iplet ī ill' saluato/ris nr̄i sn̄ia dicēt⁊. Cec⁹ si ceco ducatū p/stet ābo ī foueā cadūt. Nā si nullū crimē sz sola pfidia ꝓdēnat: g̃ securi peccam⁹ ⁊ li beri: ⁊ sine cā dedit dñs mādata iustic̄: si sola sine iustic̄ opib⁹ fides ꝓdest. Uñ h̄ tā ipi⁹ tā sceles⁹ tā pfid⁹ ignorātie erroꝝ obr̄epserit. scire ñ possum⁹: nisi forte ex ill' q̄ h̄ exēplo ī lege veteri ppl'm seducebāt: ⁊ secū sim'l eēne morti ⁊ ppetuo tradebāt iteritui. đ q̄b⁹ scriptū ē. Nolite audire ser mones ppharz q̄ pphetant vob q̄m̄ vani sūt ipi: ⁊ visiões a corde suo loquunt⁊ ñ ab ore dñi. Dicūt ei his q̄ repulerūt ꝟba dñi. Pax erit vob: ⁊ oib⁹ q̄ vadūt ī volū/tatib⁹ suis. Oñi q̄ vadit ī erroꝛe cordis sui dicūt: ñ veniēt sup te mala. Nl'ta q̄dē nob ī mo toti⁹ legⁱ testionia aderāt: q̄b tā pniciosū destruere erroꝛē ac sepelire pote ram⁹: sz ne legētē diuti⁹ fatigem⁹: suffici/ant pauca đ pl'ib⁹. Rñdeat ille mihi cui⁹ tal' ē sens⁹. Adā a đo fact⁹ ē hō pm⁹ stati ī pncipio mđi pfidie an pēti cā dānat⁹ ē. In q̄ nihil fuisse ī credulitat⁊ iuenio pt solā i/obediētiā: cui⁹ cā ille dānat⁹ ē: ⁊ oēs suo dānank exēplo. Cayn q̄z ñ pfidie cā: sz q̄z frēz iteremerat ꝓdēnat⁹ ē. Quid pl'a? vni uers⁹ h̄ mđs vt diluuio interiret ñ pfidie cā lego factū fuisse sz criminū. Sodoma ⁊ gomorra vt repētino cremarēt incēdio nullā cām ī credulitat⁊ iugnio: nisi pcōz ⁊ sceler⁊. qđ scriptura euidēter demōstrat ⁊ dicit. Noīes sodomite mali ⁊ pcōres erāt ī ꝓspectu dei valde. Ppl's ille iudai/c⁹ vt tā freq̄nter ī terire videret ⁊ corripi: nōne pcōz cā p̄stabat? Sz diceret aliq̄s Ueter⁊ leg⁊ testimonia tm̄ ñ accipio: nisi mihi ⁊ noui testamēti exēpla ptuler⁊. Ac cipe saphirā ⁊ ananiā: q̄s ap'lica sn̄ia non

pfidie crimīe. sz furti z mendacij cā dāna uit. Forsitā dicēdū ē. Quid eīm apl's dic Arbitramur eīm iustificari hoiez p fidez sine opib⁹ legis. Jpm q̄ ꝟ dicit lego hoiez absentē etiā pdēnasse qz vroze pris accepit. Intelligēda ē scriptura q̄ sciētib⁹ cōuenire videt ī oīb⁹. z ñ nisi sol'a q̄b⁹ mīme itelligit discrepare. Justificari hoiez iuāt apl's p fidē sine opib⁹ legis dicit. sz nō sine ill' opib⁹ de q̄b⁹ altez apl'm audio dicentē. Fides sine opib⁹ mortua ē. Paul⁹ ei apl's ō opib⁹ legis locut⁹ ē ꝟ ē ō circūcisiōe carnali: z neomenia. z sabbo. z hmōi ceteris. q̄ lex fieri añ pcepat. z iā xp̄i tpe nō erāt necaria. Iste ꝟo iacob⁹ ō opib⁹ iusticie loq̄t: q̄ q̄ ñ fecerit ꝟe mortu⁹ ē. Sz dicet alīq̄s illō apl'i dicētis. Corde credit ad iusticiā: oze āt fit pfessio ad salutē. Stulte ꝟ baptismi iplet ī tpe: q̄ vt baptizet q̄s sola pfessio desiderat z fides. Nā q̄d tibi ipi⁹ baptismi lauacz pdest: si sola sine iusticia fides q̄rit. Baptismo ei pēta ablui fides oīm tenet. Si deiceps peccādū est. q̄d abluisse pdest. Audi q̄d dicat dns homini semel sanato. Ecce sanus fact⁹ es: iā noli peccare. ne tibi q̄d deterius eueniat. Hoc z btus petr⁹ apl's māifestissime docet ei deteri⁹ aliq̄d q̄ p⁹ agnitā viā iusticie peccauerit euēire: cū dicit. Si ei refugiētes coīnq̄natōes mūdi: ī cognitōez dñi nri saluatoris ihu xp̄i bis rursū iplicati supantur: facta sūt eis posteriora deteriora prib⁹. Heli⁹ eni essz ill' viā ñ cogscere iusticie: cuī p⁹ cognitā rtrorsū puerti ab eo qō ill' traditū ē a scto mādato. Cōtigit ei eis illō ꝟi puerbij. Canis reuers⁹ ad vomitū suū: z sus lota ī volutabro luti. Hoc z beat⁹ paul⁹ apl's testat z loq̄t. hoiez p⁹ baptismi sctificatōez pstino erroze peccātē ñ sine ingēti pnia pfuari dicēs. Impossibile ē ei eos q̄ postcz semel illūinati sūt: gustauerūt ec donū celeste. z pticipes sūt facti spūsscti. gustauerūt nihilomin⁹ bonū dei ꝟbū: ꝟtutesq̄z scī vēturi. z plapsi sūt: renouari rurs⁹ ad pnīaz. rurs⁹ crucifigētes sibimetipis filiū dei z ostētui hābtes. Quē dā etiā ad saluatorē accessisse: z q̄d faciendo vitā eternā pciper introgasse: euāgelista testat. Cui ita a dño rñsum ē. Si vis vitā hre fua mādata. Nō dixit: fua tm̄ fidē. Naz si sola fides q̄rit: supflue vident mādata fuari. Sz absit vt ego deū meū aliq̄d dicā pcepisse supfluū. Sz dicāt ꝟ illi q̄ peccādo iā filij pditōis effecti sūt. z ī ꝟ tm̄ solariū se hre credūt si alios secū potuerit morti ppetue mācipare. Nā si dep⁹ pctōrez ñ punit. vbi ē illō ppheticū. Si iust⁹ vix salu⁹ erit: pctōr z ipi⁹ vbi parebūt. Et alibi. Oz pctōres pibūt. Et itez deficiēt pctōres a terra z iniq̄ ita vt ñ sint. Et itez. Sic deficit fum⁹ ita deficiēt: sic fluit cera a facie ignis sic pibūt a facie dei. Nullū ꝟ tm̄ incredulū z infidelē. sz pctōres audio pdēnari. Et saluatorē nrm q̄dā loco dixisse lego. Nō oēs q̄ dicūt mihi dñe dñe itrabūt ī regnū celoz: sz q̄ faciūt volūtatē pris mei q̄ ī ceł est. Utiq̄z isti xp̄m credebāt: q̄ eū etiā dñm nūcupabāt. Nec idcirco ill' celestis regni ianua pandit. qz illū oze quē fatis abnegāt pfitent. Negari aūt deū actis: nō min⁹ q̄z ꝟbis. apl's dixit. Deū pfitent se nosse. factis aūt negāt. Et dns ī euāgelio Al'ti mihi dicēt ī illa die Dñe dñe nōne ī noīe tuo eiecim⁹ demōia z ī noīe tuo ꝟtutes ml'tas fecim⁹. Et dicā ill'. Nūq̄z vos cogui. Discedite a me oēs q̄ opamini iniq̄tatē. Usq̄z adeo isti credidisse dicūt. vt ī noīe dñi ꝟtutes etiā opareni: nec tñ eis pderit fides. qz iusticie opa ñ fecerūt. Itaq̄z si sola fides pdest cur illi cū angel' sathane ī ppetuū gehēne ignib⁹ mācipāt. q̄ ñ pfidie cā: sz qz bōi nihil fecerūt iudicāt. sic scriptū ē. Et dicz eis rex q̄ ad sinistrā sūt. Discedite a me maligni in gehēnā eternā: quā pauit p⁹ me⁹ diabolo z angel' ei⁹. Esuriui z ñ dedist⁹ mihi māducare: z cetera. Nō dixit vtiq̄z qz ñ credidist⁹ mihi. Uñ itelligi dat ñ eos incredulitat⁹ cā. sz ppt bonoz opez sterilitatē esse dānandos. Neo igit altez decipiat. neo seducat. nisi q̄ iust⁹ fuerit vitā nō habebit. nisi q̄ in oīb⁹ xp̄i mādata fuauerit ptē ñ pt hre cū xp̄o. nisi q̄ terrena despexerit dinia ñ capiet: nisi hūana ptēpserit ñ pt hre celestia. Nec q̄squ se xp̄ianū iudicet: nisi q̄ xp̄i doctrinā seq̄t: z imitat exēpluz. Sz tu xp̄ianū illū putas: cui⁹ nunq̄z pane vll⁹ saturat esuriēs. cui⁹ potu nullius

sit; extinguit. cui⁹ mēsā nēo paup cogscit
sō cui⁹ tecto nᶜ aduena nec pegrin⁹ aliqñ
succedit: cui⁹ nēo nud⁹ tegit vestimētis:
cui⁹ paup null⁹ fouet auxilio: cui⁹ bonū
nēo sētit: cui⁹ miscōiaz nēo cogscit: q̄ ī nl̄
lo imitat bonos sz deridet poti⁹ ꝛ sōsan
nat: Absit vt hmōi xpian⁹ dicat: absit vt
dei sili⁹ possit appellari q̄ talis ē. Xpian⁹
ille ē q̄ viā xpi sequit: q̄ xpz ī oīb imitat: sic
scriptū ē. Qui dic se in xpo mānere dz sic il
le ābulauit ꝛ ipe ābulare. Xpian⁹ ille est q̄
oīb miscōiaz facit: q̄ oīm monet iuria: q̄
oppmi paupē se pñte ñ patit. q̄ miseris
sbuenit. q̄ indigētib⁹ sepe succurrit. q̄ cuz
merētib⁹ meret. q̄ dolorē alteri⁹ sic ꝓpriū
sētit. q̄ ad fletū fletib⁹ aliēis ꝓuocat. cui⁹
oīb cōis ē dom⁹. cui⁹ ianua nemini clau
dit. cui⁹ mēsā paup null⁹ īgrat. cui⁹ donū
pāis cūctis offert. cui⁹ bonū oēs nozūt. a
q̄ nēo sētit iuriā. q̄ deo die noctuq̄ deser
uit. q̄ ei⁹ pcepta indesinēter meditat ꝛ co
gitat. q̄ paup mōo efficit vt deo locuples
fiat. q̄ int hoīes habet inḡlioſus. vt cozā
deo ꝛ angel⁹ ei⁹ gl̄iosus appeat. q̄ ī cozde
suo nihil vidz hre simulatū vl̄ fictū. cui⁹
simplex ꝛ imaculata ē aīa. cui⁹ oscia fidel⁹
ꝛ pura est. cui⁹ tota mēs ī deo ē. cui⁹ oīs
spes ī xpo ē. q̄ celestia poti⁹ q̄z terrena de
siderat. q̄ hūana spnit vt possit hre diuīa
Hā his q̄ ꝫ seculū diligūt: ꝛ q̄ ī pñti tpe
gl̄iant ꝛ cōplacēt audi q̄d dz. Nescis qz
amicicia hui⁹ mōi īimica ē deo. Et q̄cūq̄
voluerit fieri amic⁹ hui⁹ secl̄i: īimic⁹ dei
cōstituet. Dic tibi sozor dilectissima q̄d
xpianū agere ꝓueniat: put potui explica
ui. Si ḡ oēs generaliṫ q̄ xpiani nūcupāt
ēē tales optet: nūc tue prudētie ē estimare
q̄lē tu te viduā debeas exhibere q̄z cūct⁹
bñ ꝓuersātib⁹ esse optet exēplū. Tria aūt
ēē viduaꝝ genera ñ īgrare te credo. Unū
q̄d pfectissimū ē: celestiq̄ pmio destinatū
q̄d ritu illi⁹ d euāgelio vidue: deo ozōib⁹
ꝛ ieiunijs die noctuq̄ deseruit. Aliud vo
q̄d filioꝝ curā hre dz ꝛ dom⁹ ñ tñ tāto p
mio dignū: nec tñ pētis obnoxiū. Terciū
aūt gen⁹ ē in epul⁹ ꝛ delicijs: q̄d etne mor
ti fuat ꝛ pene. sic scriptū est. Uiduas ho
nora q̄ ꝛe vidue sūt. Iste sūt pme q̄ dicūt
ꝛ ꝛe: ꝛ q̄ iubent a tāto sacerdote ꝫ ē a thi
motheo honorari. Sede sūt ille q̄b iā ñ
iubet exhiberi honor: nec tñ vita negat.
d q̄b dz. Que aūt filios hñt aut nepotes
discāt pmū domū suā pie tractare: ꝛ parē
tes rddere pentib⁹. Ille vo tercie sūt. de
q̄b scriptū ē. Uidua aūt q̄ ī delicijs ē vi
uēs mortua ē. Un itelligi dat: nō oēs vi
duas eē eccles: nᶜ eas deo placere: q̄ corpe
tm̄ vidue videt eē ñ ope. Qual aūt xpi vi
dua debeat eē apl⁹ dicit. Que ꝛe vidua
ē spat ī dño ꝛ istat orōib⁹ die ac nocte. Hc
illō te ptерire volo q̄ qñ ꝛal⁹ viduas apl⁹
noīat: eē demōstrat ꝛ stas. ꝫ est actu mēte
ꝓuersatōe ꝛ corpe. Et alibi vidue ꝛe ꝛ ele
cte actū ꝓuersatōez q̄z describit idē apl⁹
dicēs. Uidua eligat q̄ fuerit vni⁹ viri vx
or: in opib⁹ bōis testimoniū hñs. Si fili
os educauerit: ꝛ sōintelligit deo. si hospi
tē rcepit. si sctōꝝ pedes lauit. si tribulatō
nē patientib⁹ mīstrauit. si oīne op⁹ bonū
sōsecuta ē. Hāc eē verā viduā indicauit.
cui⁹ talia sūt opa. Illa vo quo se xpi vi
duā dicit esse: q̄ nihil tale aliqñ opata est.
Sz sūt aliq̄ vidue diuites nobiles ꝛ po
tētes q̄b forsitā videt idignū. vt aut filios
deo ꝛ ñ secl̄o educēt: aut hospitio reci
piāt aduenā: aut sctōꝝ pedes laborioſos
lutulētos ꝛ horridos: delicatis ꝛ nitidis
māib⁹ tāgāt. Sz nec digne erūt tales i fu
turo tpe sctōꝝ eē ꝓsortes. q̄s ita ꝫ spreue
rūt: nec ptē hre poterit cū xpo quē suscipe
noluerit. ꝛ cui⁹ plātas ꝛctare māib⁹ hor
ruerūt: qz xpm spernit q̄cūq̄ ei⁹ famulos
spnit: sic ipe dicit. Qui vos spnit me sper
nit. Uarie lacrime vñ xpi lauarēt pedes
abundarūt: nr̄i aūt tpis femīs aut viduis
pegrinoꝝ vñ pedes lauent ipa aq̄ deficit
Tu ḡ sctissima ꝛ prudētissima femina: ne
velis imitari hmōi q̄ cū audēter male fe
cerit bñ facere erubescūt: ꝛ ꝓfūdunt iuste
viuere. Que nō sunt ꝓfus peccare: ꝛ q̄ se
morti vltro obtulerit: nec iuitate reuertūt
ad vitā. Que hoīm magis rit⁹ ꝛ subsanna
tiones ꝛ fabulas q̄z dei iudiciū ptimescūt
ꝛ q̄b cbari⁹ ē miser; hoīb placere q̄z deo
Sz esto tal⁹ q̄lēte dñs. eē pcepit: q̄lē apl⁹
iubz exhiberi xpo viduā Esto setā hūilis
ꝛ q̄eta: miscōie ꝛ iusticie opa ꝛdesinēter ſp
exerce. Et q̄sq̄ te ī oppbriū bēat. q̄sq̄ te

ſbſannet ⁊ irrideat tu tm̃ deo placeas: ⁊ q̃ xp̃i ſũt geras. Añ oĩa ĩceſſabiliter dñi tui meditare mãdata ozõibꝫ ⁊ pſalmis iſtant incũbe: vt ſi poſſibile ẽ nemo te aliq̃n niſi aut legẽtẽ ĩueniat aut ozãtẽ. Et cũ fueris tal' nr̃i memẽto: q̃ te tm̃ diligim⁹. vt qꝺ p ſẽtes pſtare ñ poſſum⁹ ꝓferam⁹ abſentes

Explicit liber beati Auguſtini epi de vita chriſtiana.

Incipit liber beati auguſtini epi ꝺ diffinicionibꝫ orthodoxe fidei ⁊ eccleſiaſticꝫ dogmatibꝫ.

De fide trinitatis Cap. I.

Credimus vnũ eſſe deũ ⁊ p̃rem ⁊ filiũ ⁊ ſpũm ſanctũ. Patrẽ eo q̃ filiũ habeat. Filiũ eo q̃ p̃rem habeat. Spũmſctm̃ eo q̃ ſit ex p̃re ⁊ filio ꝓcedẽs: p̃ri ⁊ filio coetern⁹. Pr̃ g̃ ꝓncipiũ deitatꝫ: q̃ ſic nũq̃ fuit ñ de⁹: ita nũq̃ fuit ñ p̃r a q̃ filius nat⁹: a q̃ ſpũſſctũs ñ nat⁹: q⁊ ñ ẽ filius neq̃ ĩgenit⁹: q⁊ ñ ẽ pr̃. neq̃ fact⁹ q⁊ ñ eſt ex nihilo: ſz ex deo p̃re ⁊ deo filio de⁹ ꝓcedẽs. Pr̃ etern⁹ eo q̃ eternũ habeat filiũ cui⁹ etern⁹ ſit pr̃. Filius etern⁹: eo q̃ ſit p̃ri ⁊ ſpũiſancto coetern⁹. Spũſſctũs etern⁹. eo q̃ ſit p̃ri ⁊ filio coetern⁹. Nõ ꝓfuſa ĩ vna pſona trinitas. vt ſabellius dicit. neq̃ ſepata aut diuiſa ĩ nata diuinitas: vt arrius blaſphemat. ſz alter ĩ pſona pr̃. alter ĩ pſona filius. alter ĩ pſona ſpũſſctũs. Vn⁹ natura ĩ ſancta trinitate de⁹ p̃r ⁊ filius ⁊ ſpũſſanct⁹.

De incarnatõe xp̃i. Cap. II.

Non p̃r carnẽ aſſũpſit: neq̃ ſpũſſctũs: ſz filius tm̃: vt q̃ erat ĩ diuinitate dei p̃ris filius: ĩpe fieret ĩ hoĩe hoĩs matris filius: ne filiũ nomẽ ad alterũ trãſiret: q̃ ñ eſſz natiuitate filius. Dei g̃ filius fact⁹ eſt hoĩs filius nat⁹ ꝼm veritatẽ nature ex deo dei filius: ⁊ ꝼm veritatẽ nature ex homine hoĩs filius: vt vitas geniti ñ adoptõe: non appellatione: ſz in vtraq̃ natiuitate filiũ nomẽ naſcẽdo hꝫ̃et. ⁊ eſſet ver⁹ de⁹ ⁊ ver⁹ hõ vn⁹ filius. Nõ g̃ duos xp̃os neq̃ duos filios fatemur: ſed deũ hominez vnũ filiũ. Quẽ ꝓpterea ⁊ vnigenitũ dicim⁹: manẽtẽ ĩ duabꝫ ſubſtãtiis ſicut ei nature vitas ꝓtulit ñ ꝓfuſis naturis neq̃ ũmixtis ſicut thimotiani volũt: ſz ſocietate vnitis. De⁹ g̃ hoiez aſſũpſit. hõ ĩ deũ trãſiuit ñ natura viſibilitate ſic̃ appollinariſte dicũt: ſed dei dignatõe: vt n⁹ de⁹ mutaret ĩ hũanaz ſbaz aſſumẽdo hoiez: nec hõ ĩ diuinã gl'ficat⁹ ĩ deũ. Quia mutatio vl' viſibilitas nature ⁊ diminutiõez ⁊ abolitiõez ſubeſt. Credik a nob̃ ſine ꝓfuſione ꝓiũcta ſancta trinitas ſine ſepatõe diſtincta. Nat⁹ ẽ g̃ dei filius ex hoĩe ⁊ nõ ꝓ hoĩem. i. nõ ex viri coitu. ſic ebyon dicit: ſz carnẽ ex virginis corpe trahẽs: ⁊ ñ ꝺ celo ſecũ afferẽs: ſicut marcion origenes ⁊ euthices affirmant. Neq̃ ĩ fantaſia. i. abſq̃ carne. ſic̃ valẽtin⁹ Neq̃ deoceſi. i. putatiue imaginatũ. ſed corp⁹ vex. Nõ tm̃ carnẽ ex carne: ſic̃ marcian⁹: ſz ver⁹ de⁹ ex diuinitate: ⁊ ver⁹ hõ ex carne: vn⁹ filius in diuinitate vbũ p̃ris ⁊ de⁹ ĩ hoĩe aĩa ⁊ caro. Aĩa nõ abſq̃ ſẽſu ⁊ rõe: vt appollinar⁹. neq̃ caro abſq̃ anima. vt eunomius: ſz aĩa cũ ratõne ſua: ⁊ caro cũ ſenſibꝫ ſuis: ꝓ quos ſenſus veros ĩ paſſione: et ante paſſionem ſue carnis dolores ſuſtinuit.

Q⁹ etern⁹ de⁹ ex virgine natus ſit. Cap. III.

Neq̃ ſic eſt natus ex virgine: vt ⁊ diuinitatis initiũ hõ naſcendo acceperit: quaſi anteq̃ naſceretur ex virgine deus nõ fuerit: ſicut arthemon ⁊ berillus ⁊ marcellius docuerunt: ſz eternus deus ⁊ hõ ex virgine natus eſt.

De trinitate pfecta. Cap. IIII.

Nihil creatũ aut ſeruiẽs ĩ trinitate credam⁹: vt vult dyoniſi⁹ fonſ arrij. Nihil ineq̃le. vt vult eunomius. nihil eq̃le gratia vt vult ethius. nihil anteri⁹ poſteriuſue aut minus: vt arrius. nihil extraneũ aut officiale alteri: vt macedonius. nihil pſuaſiõe aut ſbreptõe inſertũ: vt manicheus. nihil corporeũ: vt melito ⁊ terculian⁹. nihil corpal'r effigiatũ: vt antropomorſus ⁊ vadyan⁹. nihil ſibi iuiſibile: vt origenes. nihil creaturꝫ viſibile: vt fortunat⁹. nihil moribꝫ vl' voluntate diuerſũ: vt marcion. nihil ex trinitatꝫ eſſentia ad creatam naturam deductum: vt plato ⁊ tercullian⁹. nihil officio ſingulare nec alteri cõmunicabile: vt origenes.

nihil ꝓfusũ: vt sabelli⁹. sz totũ pfectuz. qz totũ ex vno z vnũ nõ tamẽ solitariũ: vt ꝑ sumũt prauas z siluan⁹ pentapolitana damnabilis illa doctrina.

¶ De homousion. Cap. V.

Homousion ergo. i. coessentialis ī diuīitate pr̃i filij⁹: homousiõ pr̃i z filio: spũsctũs: homousion deo z homi vn⁹ filij⁹ manẽs de⁹ ī hoīe suo ī gl'ia pr̃is desiderabil' videri ab angel': sic̃ pr̃ z spũsctũs adorat ab angel' z ab oñi creatura ñ hõ fact⁹ ꝓter deũ vl' xp̃s cũ deo sic̃ blasphemat nestori⁹: sz hõ ī deo z de⁹ ī hoīe.

¶ De resurrectõe. Cap. VI.

Rit resurrectio mortuoꝝ oīm. sz vna z insim̃l z semel. Hõ ꝓma iustorũ: z sc̃da pctõꝝ vt fabula est somniatoꝝ: sed vna oīm. z si id resurgere dicit qđ cadit. caro ḡ nostra in veritate resurgit: sicut ī veritate cadit Et nõ fm origenẽ imutatio corpoꝝ erit. i. aliud nouuz corp⁹ ꝑ carne. sz eadẽ caro corruptibil' q̃ cadit tã iustoꝝ q̃s iniustoꝝ īcorruptibilis resurget: q̃ vel penã sufferre possit ꝑ peccatis. vl' in gl'ia eterna manere ꝑ merit⁹.

¶ Itẽ de eadem.

Oñiũ hoīm erit resurrectõ. Si oīm erit. ḡ oẽs moriunt. vt mors ab adã ducta oīb⁹ filijs ei⁹ dñet. Et maneat illud ꝓuilegiũ ī dño qđ de eo spẽaliter dr̃. Nõ dabis sanctũ tuũ videre corruptõez. Et⁹ em̃ caro nõ vidit corruptionẽ. Hãc rõnez maxia pr̃m turba tradente suscepim⁹. Uez qz sũt z alij eã catholici z eruditi viri q̃ credũt aīa ī corpe manẽte imutandos ad incorruptõez z īmortalitatẽ eos q̃ ī aduẽtu dñi viui inueniẽdi sunt. z ꝟ eis reputari ꝑ resurrectõe ex mortuis q̃ mortalitatẽ imutatõne deponãt ñ morte. Quolibet q̃s acquiescat modo: nõ est hereticus: nisi ex ꝓtentõe hereticus fiat. Sufficit em̃ in eccl'ie lege carnis resurrectõez credere futurã de morte.

¶ De iudicio viuoꝝ z mortuoꝝ.

Cap. VII.

Quod aũt dicim⁹ in symbolo ī aduentu dñi viuos ac mortuos iudicãdos: ñ solũ iustos z pctõres significari. sic̃ dyodor⁹ putat. sz z viuos eos q̃ ī carne inueniẽdi sunt credim⁹: q̃ ad huc morituri credunt: vl' imutãdi sũt vt alij volũt: vt suscitati ꝙtinuo vl' reformati: cũ ante mortuis iudicent.

¶ Q̃ nl'a post resurrectõez z iudiciũ futura sit restitutio Cap. VIII.

Post resurrectõez z iudiciũ ñ credam⁹ restitutõnez futurã: q̃s origenes delirat: vt demões vl' ipij hoīes post tormẽta q̃si supplicijs expurgati. vel illi ī angelicã q̃ creati sũt redeãt dignitatẽ: vl' isti iustoꝝ societate donent: eo q̃ ꝟ diuīe ꝙueniat pietati: ne q̃d ex rõnalib⁹ peat creaturis: sz q̃libet mõ saluet. Sz nos credamus ipi iudici oīm z retributori iusto q̃ dixit. Ibũt impij ī supplicium eternũ: iusti aũt ī vitã eternã: vt ꝓcipiant fructũ opez suoꝝ.

¶ Q̃ añ mõm angeli facti sũt. Ca. IX.

Principio creauit de⁹ celũ z terrã z aq̃m ex nihilo. Et cũ adhuc tenebre ipaz aq̃m occultarẽt: z aq̃ terrã abscõderet: facti sũt ãgeli z oẽs celestes ꝟtutes: vt ñ essz ociosa dei bõitas: sz br̃et ī q̃b⁹ p ml'ta añ spacia bõitatẽ suã oñderz: z ita ꝟ visibil' mõs ex maxia q̃ a ꝺo facta fuerat. fact⁹ ẽ z ornat⁹.

¶ Q̃ sol⁹ de⁹ sit incorpoze⁹. Cap. X.

Ibil incorporeũ z inuisibile natura credendũ nisi solũ deũ. i. patrẽ z filiũ z spũmsanctuz. Qui iõ recte incorpore⁹ credit. qz vbiq̃ est: z oia implet atq̃ ꝓstringit ideo z inuisibil' oīb⁹ creaturis qz i. incorpore⁹ est.

¶ Q̃ oīs creatꝝ sit corpea. Cap. XI.

Creatura oīs corpea: angeli z oẽs celestes ꝟtutes corporee: licet nõ carne sb̃sistãt. Ex eo aũt corpeas esse credim⁹ itellectuales natas: q̃ localiter circũscribunt: sic̃ z aīa q̃ carne claudit z demões q̃ ꝑ sb̃az angelice nature sunt.

¶ Q̃ īmortales sũt aīe hoīm. Ca. XII.

Immortales eẽ credim⁹ itellectuales naturas: qz carne carẽt: nec habẽt q̃ cadant vt resurrectõe egeãt p⁹ ruinã necessaria.

¶ Q̃ aīe hoīm ñ sint simul create: nec ꝑ coitũ seminate. Cap. XIII.

Animas hoīm ñ esse ab initio int ceteras itellectuales natas: nec si mul creatas. sicut origenes fingit

neqꝫ cū corpib⁹ p coitū seminā: sic lucifer
rian⁹ cyrill⁹ ⁊ alij latinoꝝ pūptores af/
firmāt: qsi nāe ꝓsequtia fuiēte. Sz dici/
m⁹ creatōez aīe: solū creatorē oīm nosse ⁊
corp⁹ tm̄ p ꝓiugij copulā semiari: dei ꝙ
iudicio coagulari ī vulua ⁊ cōpingi atqꝫ
formari: ac formato iā corpe aīaz creari et
infundi: vt viuat ī vtero hō ex aīa ꝓstans
⁊ corpe: ⁊ egrediat viu⁹ ex vtero plenus
humana substātia.

Q⁊ due aīe ñ sint ī hoīe ¶ Ca. XIIII

Deqꝫ duas aīas esse dicim⁹ ī vno
hoīe: sicut iacob ⁊ alij syroꝝ scri
būt: vnā aīalē q̄ aiek corp⁹: ⁊ īmi
xta sit sanguini: ⁊ alterā spiritalē q̄ rōem
mīstret: sz dicim⁹ vnā esse candēqꝫ aīam ī
hoīe: q̄ ⁊ corp⁹ sua societate viuificet: ⁊ se
metipaz sua rōne disponat: habēs in se li
bertatez arbitrij: vt in sue subē eligat co/
gitatōe qꝺ vult. Q⁊ sol⁹ hō īmorta
lē habet aīaz. ¶ Cap. XV.

Solū hoīez credim⁹ hr̄e aīaz sub
stantiuā q̄ exuta corpe viuit: ⁊ sē
sus suos atqꝫ īgenia viuaciter te
net: ñ hō cū corpe morīt sic arabs asserit.
neqꝫ postmodū interitura sicut zenon di
cit: qz substātialiter viuit.

Q⁊ aīe aīaliū sint mortales. Ca. XVI.

Animaliū ꝙ aīe nō sunt subē: sed
cū carne ipa carnis viuacitate na
scunt: ⁊ cū carnis morte finiūt: et
ō nec rōe regunt: sic plato ⁊ alexāder pu/
tāt: sz ad oīa nature incitamēta ducunt

Q⁊ aīa hoīs formato corpe inserit.

¶ Cap. XVII.

Anima būana nō cū carne morīt:
qz nō cū carne vt superi⁹ diximꝰ
semiat. Sz formato in vētre mr̄is corpe
dei iudicio creari ⁊ īfundi: vt viuat hō in
t⁹ ī vtero. ⁊ sic ꝓcedat natiuitate ī mūdū.

Q⁊ duab⁹ substātijs ꝓstat hō. Ca. XVIII

Duab⁹ substātijs ꝓstat hō. aīa tm̄
⁊ carne. Aīa cū rōne sua. ⁊ carne
cuz sensib⁹ suis. Quos tñ sensus
absqꝫ aīe societate ñ mouet caro. Aīa ꝙ
⁊ sine carne rōnale suū tenet.

Q⁊ spūs ī hoīe vnū sit cū aīa. Ca. XIX.

Dn̄ est tercius in substātia hoīs
spūs vt didim⁹ cōtendit: sz spūs
ipa est aīa p spūali natura: vel p eo q̄ spi/
ret in corpe spūs appellat. Anīa ꝙ ex eo
vocat q̄ ad viuendū vl̄ ad viuificandum
animet corp⁹. Terciū vero q̄ ab apl̄o cuz
aīa ⁊ corpe inducit spūm: gr̄az sācti spūs
esse intelligam⁹: quā orat apostol⁹ vt inte
gra pseueret in nobis: ne nostro vicio aut
minuat aut fugek a nobis qz spūssanctus
effugiet fictū.

De libero arbitrio ¶ Cap. XX.

Libertatī arbitrij sui cōmissus ē
hō. statī in ꝑma ꝓditōe mūdi: vt
salua vigilātia mētis annitēte eē
ꝑcepti custodia pseueraret: si vellet in eo
qꝺ creat⁹ fuerat ꝑmanere. Postqꝫ ꝙ se/
ductōe serpētis p euā cecidit. nāe bonū
pdidit piter ⁊ vigorē arbitrij: ñ tm̄ electio
nē: ne ñ esset suū q̄ emēdaret pctm̄: nec me
rito īdulgeret q̄ ñ arbitrio diluisset. Da
net itaqꝫ ad q̄rēdā salutē arbitrij libertaꝫ
i. rōnaꝫ volūtas: sz admonēte pr̄i⁹ deo et
iuitāte ad salutē: vt vl̄ eligat vl̄ sequat vl̄
agat occasiōe saluꝫ. ℌ est inspiratōne dei.
Ut āt ꝓsequat qꝺ eligit vl̄ qꝺ sequit vl̄
qꝺ occasiōe agit: dei esse libere ꝓfitemur.
Initiū q̄ saluꝫ nr̄e deo miserāte habem⁹
vt acq̄escam⁹ salutifere inspiratōi nostre
ptāꝫ ē: vt adipiscamur qꝺ acq̄escēdo ad/
monitōi cupim⁹: diuini ē muneꝛ: vt ñ la
bamur ī adepto saluꝫ munere sollicitudi
nis nr̄e ē ⁊ celestꝫ piter adiutorij: vt laba/
mur ptātis nr̄e ē ⁊ ignauie. Nō tñ ad ob/
tinēdā sine illo: q̄ q̄rētes facit inuenire: q̄
pulsantib⁹ apit: q̄ petētib⁹ donat. Sic q̄
initiū saluꝫ nr̄e deo miserāte ⁊ inspirante
hr̄e nos credim⁹: ita arbitriū nature nr̄e
seq̄r ē diuīe inspiratōis libere ꝓfitemur.
Jgit vt nō labamur a bono vl̄ nature vl̄
meriti sollicitudīs nr̄e ē ⁊ celestꝫ pit adiu
torij: vt labamur ptātis nr̄e ⁊ ignorātie.

De sacro baptismi. ¶ Cap. XXI.

Baptisma vnuz est: sz ī eccl̄ia: vbi
vna fides ē: vbi ī noīe pr̄is ⁊ filij
⁊ spūssctī dat. Et iō si q̄ apō illos
hereticos baptisati sūt: q̄ ī sctē trinitatis
ꝓfessione baptizāt: ⁊ veniunt ad nos: reci
piant q̄dē ōsi baptisati: ne sctē trinitatis
īuocatio vl̄ ꝓfessio adnulleꝫ. Sz doceāt
añ ⁊ īstruāt: q̄ sēsu sctē trinitatis mysteriū

ī eccl'ia teneaķ: ꝛ si ꝓsentiũt credere vl' acq̄ escũt ꝓfiteri: purgati iã fidei ītegritate cõ firmenķ manus impositõe. Si vo puuli sũt vl' hebetes q̄ doctrinã ñ capiãt: rñde ant ꝓ illꝰ q̄ eos offerũt iuxta morẽ bapti/ zãdi Et sic manꝰ ipositõe ꝛ chrismate cõ muniti: eucharistie misteriꝭ admittanķ. Illos aũt q̄ ñ sctẽ trinitatꝭ īuocatõe apõ hereticos baptisati sũt: ꝛ veniũt ad nos: baptizari debere ꝓnunciamꝰ: nõ rebapti sari Necꝫ eī credẽdũ ẽ eos fuisse baptiza tos: q̄ ñ ī noĩe pr̃is ꝛ filij ꝛ spũscti iuxta regulã a dño posita tincti sũt: vt sũt pau/ loniste: pdyani: bozburite: sifozi: qui nũc vocanķ bomisiani: fotiniani: montani: et manichei: variaqꝫ impietatis germĩa. vl' cetere istozũ oziginis siue ordis pestes: q̄ duo pncipia sibi ignota introducũt vt cherdon ꝛ machiõ. vl' ꝯria vt manicheꝰ. vl' tria ꝛ barbara vt secianꝰ ꝛ teodozꝰ. vel mlta vt valentinꝰ. vl' christũ boiez fuisse absqꝫ deo vt cherintꝰ hebyon arthemon ꝛ fotinꝰ. Ex istꝭ certe inquã si q̄ ad nos ve nerint: nõ req̄rendũ ab eis vtꝫ baptisati sint an ñ. sꝫ ꝑ tm̃: si credãt eccl'ie fidẽ: ꝛ ba ptizenķ eccl'iastico baptismate.

De eucharistia. Cap. XXII.

Quotidie eucharistie cõmunionẽ percipe nec laudo nec repbendo Qiby tñ dñicis diebꝫ cõicanduꝫ suadeo ꝛ bortoꝛ: si tñ mẽs sine affectu pec cãdi sit. Nã hũtez adhuc volũtatẽ peccã di: gũari magꝭ dico eucharistie pceptõne q̄ purificari. Et iõ q̄uis q̄s pcto morde aķ: peccãdi ñ habeat de cetero volũtatẽ. ꝛ cõicaturꝰ satisfaciat lacrimis ꝛ ozõnibꝫ: ꝛ ꝓfidẽs ꝺ dñi miseratõe q̄ pcta pie ꝓfessio ni donare ꝓsueuit: accedat ad eucharistiã ītrepidꝰ ꝛ securꝰ. Sꝫ ꝑ ꝺ illo dico quẽ ca pitalia ꝛ mortalia pcta ñ grauãt. Nã quẽ mortalia crimĩa pꝰ baptismũ cõmissa p/ mũt. bortoꝛ prĩ publica pñia satisfacere ꝛ ita sacerdotꝭ iudicio recõciliatũ cõmu/ nioni sociari si vult ñ ad iudiciũ ꝛ ꝺẽna/ tionẽ sui eucharistiã pcipe. Sꝫ ꝛ secreta satisfactõe solui mortalia crimĩa nõ nega mus. Sꝫ mutato prius secl'ari habitu ꝛ ꝓfesso religiõis studio p vite cozrectõem. ꝛ iugi ĩmo ꝑpetuo luctu miserãte deo. ita dũtaxat vt ꝯtraria ꝑ his q̄ penitet agat: ꝛ eucharistiã oĩby dñicis diebꝫ suppleꝛ ꝛ summissus vsqꝫ ad mortẽ pcipiat.

De penitẽtia Cap. XXIII.

Penitẽtia ꝙa est penitẽda nõ ad/ mittere: ꝛ admissa deflere. Satis factio pñie est causas pctoꝝ exci dere: nec eaꝝ suggestiõiby aditũ idulgere

De diuis pmissiõib. Ca. XXIIII.

In diuis repmissionib nihil ter/ renũ vel trãsitoziũ expectemꝰ: sic melitani sperãt. Nõ nuptiaꝝ co pulã sic chernitꝰ ꝛ marbyon delirãt. Nõ qõ ad cibũ vl' ad potũ ptĩet: sic papia au toze hyreneꝰ ꝛ tercullianꝰ ꝛ lactãtiꝰ acq̄e scũt. Necꝫ pꝰ mille ãnos pꝰ resurrectõeꝫ regnũ xpi ī terra futuꝝ ꝛ sctos cũ illo in delicꝭ regnaturos spemꝰ: sic nepos do cuit. q̄ ꝑmã iustoꝝ resurrectõeꝫ: ꝛ scõam ipioꝝ ꝓfinxit. Et int̄ has duas mortuo rũ resurrectões gẽtes ignozãtes deũ ī an gul' terraꝝ ī carne kuãdas. Que pꝰ mille ãnos regni ī terra iustoꝝ istigãte dyabolo mouẽde sũt ad pugnã ꝯ iustos regnãtes ꝛ dño ꝑ iustis pugnante imbze igneo cõ/ pescẽdas: atqꝫ ita mortuas cũ ceterꝭ ī im pietate añ mortuis ad eterna supplicia ī incozruptibili carne resuscitandas.

Null' salvaķ nisi deo auctoze. Ca. XXV

Ullũ credimꝰ ad salutẽ nisi deo iuitãte vẽire. Nullũ iuitatũ salu tem suã nisi deo auxiliãte opari. Nullũ nisi ozãte auxiliũ ꝓmereri Nullũ dei volũtate pire: sꝫ p seipm ꝑ electõne ar bitrĩ: ne ĩgenuitatꝭ libtaꝭ atqꝫ ptãꝭ semel homĩ attributa ad fuilẽ cogaķ ncĩtatez.

Qꝺ malũ ñ sit a deo Cap. XXVI.

Malũ vl' malicia ñ est a deo creata sꝫ a dyabolo iuẽta: q̄ ꝛ ipe bonꝰ a deo creatꝰ est. Sꝫ qz libero arbi trio vtpote rõnal' creata a deo cõmissus ẽ ꝛ cogitãdi accepat facultatẽ: sciẽtiã boni ꝙit ad malũ: ꝛ mlta cogitãdo factꝰ ẽ iuẽ toꝛ mali: ꝛ qõ ī se ꝑdiderat inuidit ī alĩs. nec ꝓtentꝰ solꝰ pire suasit alĩs. vt q̄ esset sue malicie iuẽtoꝛ: fieret ꝛ alioꝝ auctoꝛ et ex eo malũ vl' malicia ꝑcurrit ī ceteras rõ nales creaturas. Qꝺ nihil est ĩmutabi le nisi solꝰ deꝰ. Cap. XXVII.

Unde cognoscimꝰ nihil esse naturaliter immutabile nisi solū deū ꝓpriū et singulariter spūmsctm: q̄ mutari nō ꝑt a bono qz natura possidet bonū: nec ꝑt aliud q̄d esse nō bonū. ¶ De angelica sctitate.

Cap. XXVIII.

Angeli vo q̄ i illa q̄ creati sūt beatitudie pseuerāt: nō natura possidēt bonū vt nō mutarent cū ceteris: sz arbitrio fuātes bonā volūtatē: et bonū ꝓditōnis: et fidē suo dño. Propt qđ et merito ab ipo dño scti āgeli vocāt q̄ tenuerūt arbitrio sctitatē nr̄ socioꝝ exēplo deuiauerūt a bono. ¶ De nuptijs ꝓtinētia et virginitate.

Cap. XXIX.

Bone sūt nuptie: sz cā filioꝝ: et cōpescēde fornicatōis obtētu. Melioꝝ ē ꝓtinētia: sz nō sibi sufficit ad btitudinē: si ꝑ solo amore pudicitie nō tinetur. sz et si cū ꝫ affectu cā vacādi dño eligitur. Alioq̄n diuortiū magꝰ iugū videbit eē q̄z appetitio castitatis. Virginitas vtroq̄ bono ꝓcelsior ē. qz et natura vincit et pugnā. Natura corpis integritate. pugnā castimonie pace.

¶ De ciboꝝ acceptōe. Cap. XXX.

Bonū ē i cibo cū grāz actōe sumere q̄cq̄d deꝰ edēdū ꝓcepit. Abstinere aūt ab aliq̄bus nō q̄i a malis: sz q̄i nō nccārijs nō ē malū. Moderari vo carniū vsū ꝑ nccitate et tpe ꝓprie xp̄ianoꝝ est.

¶ Q̄ nuptie nō sint male. Cap. XXXI.

Malas dicere nuptias: vl̄ fornicationi cōpandas. aut stupro: nō est xp̄ianoꝝ: cibos q̄z credere malos vl̄ mali cā creari ꝓcipientibus: nō ē xp̄ianoꝝ sz ꝓpe eutbroticoꝝ et manicheoꝝ. Sacrate vo virginitati nuptias coeq̄re. aut ꝓ amore castigandi corpis: abstinētibus a vino vel carnibus nil credere meriti accrescere. nō ꝫ christiani sz iouiniani est.

¶ Beatā virginē semp fuisse virginē.

Cap. XXXII.

Integra fide credēdū ē btām mariā dei xp̄i matrē et virginē ꝓcepisse et virginē genuisse: et ꝑ ptū virginē pmānsisse. Hec ē blasphemie heluidij acq̄escēdū. q̄ dixit. Virgo ante ptū nō virgo post ptū.

¶ De elemētis mūdi. Cap. XXXIII.

Elemēta. i. celū et terrā nō credam⁹ abolēda ꝑ ignē: sz i melioꝝ cōmutāda: figurā mōi. i. imaginē nō substātiā trāsiturā.

¶ De facultatibus erogādis. Ca. xxxiiij.

Bonū est facultates cū dispēsatōe pauperibus erogare. Melioꝰ est ꝓ intentione seq̄ndi dñm insimul donare: et absolutū solicitudie: cū xp̄o egere.

¶ Que sint illa q̄ clericatū impediūt.

Cap. XXXV.

Maritū duaz ꝑ baptismū matronaz clericū nō ordinādū. Nec eū q̄ vnā q̄dē sz ꝓcubinā nō matronā habuit. Nec illū q̄ viduā aut repudiatā vl̄ meretricē i mrimonio sūpsit. Nec eū q̄ semet ipz q̄libz corpis sui mēbroꝝ indignatōe alienauerit. Nec illū q̄ vsuras accepisse ꝓuicit aut i scena lusisse dinoscit. Nec eū q̄ publica pnia mortalia crimia deflet. Nec eū q̄ ꝑ abitōes ad imitatōes simōis magi pecuniā offert. Nec illū q̄ aliq̄n i furiā vl̄ insaniuit. vl̄ afflictōe dyaboli vexat⁹ est.

¶ De reliquijs sctoꝝ. Ca. XXXVI.

Sanctoꝝ corpa et pcipue btoꝝ martiꝝ reliq̄as: ac si xp̄i mēbra sinceriſsime honorāda: et basilicas eoꝝ nominibus appellatas velut loca sctā diuino cultui mācipata: affectu pijſſimo et deuotione fidelissima adeundas credim⁹. Si q̄s ꝓtra hāc sniaz venerit nō xp̄ian⁹ sz eu nominian⁹ et vigilantian⁹ credit.

¶ De catbecumīis defunctis et martiribus nō baptisatis. Cap. XXXVII.

Baptisatis tm̄ iter esse salutis credim⁹. Nullū catbecuminū q̄uis i bōis opibus defunctū vitā eternā hre credimus excepto martirio vbi tota baptismi sacra cōplet. Baptizād⁹ ꝓfitet fidē suā coram sacerdote: et interrogat⁹ rñdet. Doc et martir coram ꝑsecutore faciē q̄ ꝓfitet fidē: et interrogat⁹ rñdet. Ille pro fessionē vl̄ aspgit aq̄ vel intingit: et ꝫ vl̄ aspgit sāguie vl̄ intingit igne. Ille man⁹ iposītone pōtificis accipit spūmsctm. ꝫ habitaculū efficit spūssctī: dū nō ē ipe q̄ loquit. sz spūs pris q̄ loquit in illo. Ille cōicat eucharistie i cōmemoratōe mortis dñi. ꝫ ipi xp̄o cōmorit. Ille ꝓfitet se mūdi actibus re

nunciatuꝝ:ꝫ ipi renũciat vite. Illi ꝑcta oĩa dimittunt:in isto extinguunt.

¶ Qualiter eucharistia offerat.

¶ Capitulũ.XXXVIII.

In eucharistia ñ dz pura aq̃ offeri:vt q̃dã sobrietatẽ fallũt imagine:ꝫ vinũ cũ aq̃ mixtũ. Dr vinũ fuit ī rede̅ptõis nr̃e mysterio cũ dixit. ñ bibã ãmodo ꝺ ꝫ genimie vitis:ꝫ aq̃ mixtũ qꝺ post cenã dabat. Sz ꝫ ꝺ latere eiꝰ qꝺ lãcea pfossũ ẽ:aq̃ cũ sãguie manãs:vinũ ꝺ ꝓa eiꝰ caris vite cũ aq̃ exp̃sũ oñdit.

¶ De hũana carne ¶ Ca.XXXIX.

Bona ẽ caro nr̃a ꝫ valde bona vt pote a bono ꝫ solo deo ꝓdita:ꝫ ñ ẽ mala.vt volũt sedyanꝰ ꝫ ophyanꝰ ꝫ patricinianꝰ:nec mali cã vt docuit florinus:nec ex malo ꝫ bono cõpacta.vt manicheꝰ blasphemat. Sz cũ sit creatione bõa:arbitrio aie efficit nob vl̃ bõa vel mala:nõ ĩmutatõe substãtie sz executõis mercede. Ipa eiz est q̃ stabat añ tribunal christi:in q̃ perferat aĩa ppria corpis,put gessit sive bonũ sive malũ.

¶ Dr in resurrectõe sexꝰ nõ ĩmutabit.

¶ Cap̃. XL.

In resurrectõne ex mortuis sexꝰ forma ñ mutabit:sz vir mortuus resurget ī forma viri:ꝫ femĩa ī forma feie tarẽs sexu tñ vite huiꝰ tm̃ ꝓditõe:non specie naturali.ne nõ sit vera resurrectio: si nõ id resurget qꝺ cadit.

¶ Dr añ passionez dñi sctõꝝ aĩe ī iferno detinebant. ¶ Cap̃. XLI.

Ante passionẽ dñi oẽs aĩe sctõꝝ ī iferno sb debito ꝑuaricatõis adtenebãt:donec autoritate dñi p ī debltã eiꝰ mortẽ a fuili ꝓditõe liberarẽt.

¶ Dr, post ascẽsionẽ sanctoꝝ aĩe cũ christo sint. ¶ Cap̃. XLII.

Post ascẽsionẽ dñi ad celos oĩm sanctoꝝ aĩe cũ christo sũt:ꝫ exeũtes ꝺ corpe ad christũ vadũt.expectãtes resurrectõez corpis sui:vt ad integrã ꝫ ppetuã btitudinẽ cũ ipo piter immutẽt:sic ꝫ pctõꝝ aĩe ī inferno sub timore posite:expectãt resurrectõez sui corpis vt cũ ipo ad penã ꝓuertant eternã.

¶ De pctõꝝ venia. ¶ Cap̃. XLIII.

Penitẽtia aboleri pcta indubitãter credimꝰ:etiã si in vltimo vite spũ admissoꝝ peniteat:ꝫ publica vl̃ supplici lamentatõe pcta ꝓdant:qꝫ ꝓpositũ dei q̃ decreuit saluare qꝺ perierat stat ĩmobile:ꝫ iõ qꝫ volũtas eiꝰ ñ mutat siue emẽdatõe vite si tps ꝓcedit:siue supplici ꝓfessiõe:si ꝓtinuo vita excedit:vẽia pctõꝝ fideliter p̃sumat ab illo q̃ nõ vult mortẽ pctõris:sz vt ꝓuertat a pditõne penitẽdo:ꝫ saluatus miseratõne dñi viuat. Si q̃s aliter de iustissima dei pietate sentit:nõ christianꝰ sz nouacianꝰ est.

¶ Dr, dyabolũ lateant cogitatões.

¶ Cap̃. XLIIII.

Aternas aĩe cogitatões dyabolũ ñ videre certi sumꝰ:sz motiby eas corpis ab illo ꝫ affectionum indicijs colligi experimẽto didicimus. Secreta aũt cordis solus ille nouit ad quẽ dr. Tu solꝰ nosti corda filioꝝ hominũ.

¶ Nõ semp male cogitatões a dyabolo emergũt. ¶ Cap̃. XLV.

Non oẽs male cogitatões nr̃e semp dyaboli instinctu excitant sz aliq̃tiens ex nr̃i arbitrij motu emergũt:bone ãt cogitatões sp a deo sũt

¶ Dr, demões aiaby hoĩm ñ ĩmisceãt sz applicent. ¶ Cap̃. XLVI.

Demones p energicã opatões nõ credimꝰ sbaliter illabi aĩe.sz applicatõe ꝫ oppssiõe vniri. Illabi ãt mẽti illi soli possibile ẽ q̃ creauit:q̃ natura sbsistẽs ĩcorporeꝰ capabil̃ ẽ sue facte

¶ De signis ꝫ ꝟtutiby. ¶ Cap̃.XLVII.

Signa ꝫ ꝓdigia ꝫ sanitates etiam pctõres ī noie dñi facere ab ipso deo didicimꝰ:ꝫ cũ alios hac ꝓsumptõe iuuẽt:sibi p ambitõez humane gl̃ie nocẽt:qꝫ gloriant in dato falso ñ meritis debito. ¶ Dr, nullꝰ signis sanctus sit. ¶ Cap̃. XLVIII.

Signis ꝫ ꝓdigijs clarꝰ posse fieri xp̃ianũ nõ tñ sanctũ:si intpatis ꝫ asperꝫ moribꝰ agat. Tpatis ãt ꝫ placitꝫ moribꝰ ec̃ absq̃ signoꝝ efficacia ꝫ sctm̃ ꝫ pfectũ ꝫ dei hoiez fieri recte credim̃ ¶ Dr, nullꝰ sctõꝝ caret pcto licz affectu teneat sctitatẽ. ¶ Cap̃.XLIX.

Ullꝰ ſctūs ⁊ iuſtꝰ caret pēto: nec tñ exß ōſinit eē iuſtꝰ vl̄ ſctūs cū affectu teneat ſctitatē. Hō ei natūre hūane viribꝫ: ſz ꝓpoſiti adiumēto ꝑ dei gr̄az/acḡrimꝰ ſctitatez. Et iō ꝓcit ſe oēs ſcti ꝓnūciāt pctōres: qz ī vitate hūt qđ plāgāt: ⁊ ſi ñ rep̄hēſiōe ꝓſcie. certe mobilitate ⁊ mutabilitate ꝑuaricatricꝭ nāe.

De paſcali ſolēnitate Cap. L.

Ascha. i. dñice reſurrectōis ſollēnitas: ante trāſgreſſum vernalis eq̄noctij ⁊ ſextedecime lune initium: nō ꝑt celebr̄ari eodē tñ mēſe nate.

Qz aīa ad imaginē dei creata ſit. Cap. LI.

Propt nouellos legiſlatores q̄ iō aīaz tñ ad imaginē dei creatā dicūt: vt qz de⁹ incorpalis recte credik: etiā incorporea aīa eſſe credak: libere ꝓfitemur imaginē ī eternitate: ſimilitudinē in moribꝫ inueniri Amen.

Explicit liber ſancti auguſtini de diffinitionibꝫ orthodoxe fidei ⁊ eccleſiaſticꝭ dogmatibꝫ.

Incipit liber beati auguſtini epi ō diſciplina xp̄iana: ſiue de domo diſcipline.

Locutus ē ad nos fmo dei. ⁊ deprompt⁹ ē ad exhortatōez nr̄az: dicēte ſcriptura. Accipite diſciplinā ī domo diſciplie. Diſciplīa a diſcēdo dicta ē. Diſcipline dom⁹ eſt eccl̄ia chriſti Quid ḡß diſcik: vl̄ q̄re diſcik? Qui diſcūt vl̄ a q̄ diſcūt? Diſcik bñ viuere. Propt ß diſcik bñ viuere: vt ꝓueniak ad ſp viuere Diſcūt xp̄iani. Docet xp̄s. Primo ḡ q̄d ſit bñ viuere. deinde q̄ ſit merceſ bone vite. tercio q̄ ſint ꝓfi xp̄iani. q̄rto q̄s ſit ver⁹ mḡr. Pauca loq̄ntibꝫ nob ſic̄ dñs donat audire dignemī. Oēs in domo diſciplie ſum⁹: ſz mlti nolūt hr̄e diſciplinā. Et qđ ē ꝓuerſi⁹. nec ī domo diſciplie volūt hr̄e diſciplinā. Cū ꝓpterea debeāt ī domo diſciplie accipe diſciplinā vt ſeruēt illā ī domibꝫ ſuis. ipi ecōtra diſciplinatōez ñ ſolū ī domibꝫ ſuis hr̄e nolūt: ſz nec ferre illā ſecū ecc̄ ad domū diſciplie. Jō apō q̄s ñ vacat ꝟbū dei q̄ cor auri ꝓiungūt. q̄ non ſūt via vbi ſemē cū ceciderit ab auibꝫ colligitur. q̄ ñ ſūt petroſa loca: vbi ſemē altā radicē hr̄e nō ꝑt. ⁊ ad borā exit ⁊ ī eſtu arescit. q̄ ñ ſūt ager ſpinoſ⁹ vbi ſemē cū germinauerit ⁊ ī auras ſurgere cepit ſpinaꝝ dēſitate ſuffocak: ſz q̄ ſūt terra bona: pata ſemē accipe: ⁊ fructū reddere: vl̄ centenū vl̄ ſeſagenū vl̄ tricenū recordēt ñ ſine cā itraſſe diſciplie ſcolā ⁊ has me ſil̄itudies ex euāgelio cōmemoraſſe. Qui igit tales ſūt: accipiāt qđ ꝑ me dñs dicere dignak. Ego qñ ille ſemīat q̄d ſū? Vix cophin⁹ ſeminātis. Jpe in me dignet ponere qđ vob ſpargat. Nolite ḡ attēdere ad vilitatē cophini: ſz ad charitatē ſemīs ⁊ ptātez ſemīatoris. Quid eſt ḡ bñ viuere? Quid ß diſcik? Precepta ml̄ta ſūt ī lege: q̄bꝫ ipa bona vita ꝓtinet impak ⁊ diſcik. Multa oīno p̄cepta ſūt ⁊ innumerabilia. Precepto⁊ ipſoꝝ paginas vix q̄ſq̄ enumerat. q̄to magſ ipa que voluūt. Tñ de⁹ ꝓpter eos q̄ ſe volūt excuſare. vl̄ qz eis ñ vacat legere. vl̄ qz ñ norūt legere. vel qz nō ꝑt facile ītelligere: vt excuſatōnez nemo habeat ī die iudicij: voluit ſic̄ ſcriptū ē ꝓſūmare ⁊ breuiare verbū ſup terrā. ſic̄ de illo ꝓpha ꝓdixerat. Uerbū em̄ ꝓſūmanſ ⁊ breuiās faciet dñs ſup terrā. Hoc ipſuz verbū ꝓſummatū ⁊ breuiatū: nec obſcuꝝ de⁹ eſſe voluit. Jdeo breue ne nō vacaret legere. Jdeo aptū ne dicat: nō mihi licuit itelligere. Theſaur⁹ ḡ ē magn⁹ diuinarū ſcripturaꝝ. habēs ī ſe mirabilia: p̄cepta ml̄ta: tāq̄ ml̄tas gēmas: ⁊ p̄cioſa monilia: ⁊ vaſa ingētia: ⁊ mag̃ metalla. Sed q̄s ꝑt ſcrutari theſauꝝ iſtū: ⁊ vti eo: ⁊ peruenire ad oīa q̄ ibi ſūt? Oñ banc ſil̄itudinē dñs dedit ī euāgelio ſuo: ⁊ dixit: ſil̄e ē regnū celorū theſauro inuēto in agro: ne q̄s ſe min⁹ idoneū diceret ad ꝑſcrutandū theſauꝝ: ꝓtinuo ꝺdit aliā ſil̄itudinē. Simile eſt inquiēs regnū celoꝝ homī negociatori q̄rēti bonas margaritas: q̄ ĩuenit vnā p̄cioſā margaritā: ⁊ vēdidit oīa q̄ habuit ⁊ emit illā: vt ſi piger eras ad ꝑſcrutandū theſauꝝ: nō ſis piger vnā margaritā ſō lingua ferre: ⁊ q̄ vis ſecur⁹ ābulare.

De disciplina christiana

Quid est ḡ verbū ꝯ summans ⁊ breuiās? Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex tota mēte tua. ⁊ diliges primū tuū tāq̄ teipz. In his duob⁹ pcept⁹ tota lex pēdet ⁊ pphe. Ecce q̄d discit ī domo disciplīe. Diligere deū: diligere primū. Deū tāq̄ deū: primū tanq̄ teipm. Nō em̄ inuenis parē deo: vt possit tibi dici: dilige deū sic dilig⁹ illū. De primo inuēta est tibi regula: q⁹ inuēt⁹ es primo tuo par. Tu ipe q̄ris quo diligas primū. Attēde teipm: ⁊ quo te dilig⁹: sic dilige primū. Nō est vbi erres. Volo ḡ iā et tibi cōmittere primū tuū: vt diligas euz tāq̄ teipm. Volo: ſz adhuc timeo. Volo tibi dicere. Dilige primū tuū sic teipm ⁊ timeo. Adhuc ei discutere volo: quo diligas teipm. Noli ḡ egreferre. Nō es tu ip se facile dimittēd⁹: cui est prim⁹ cōmittē d⁹. Nō trāsitorie tecū agēdū est. Tu vn⁹ hō es: primi tui m'ti sūt. Nō ei ꝑmo sic debes ītelligere primū: vel fratrē vel cognatū vel affinē. Proxim⁹ est oīm homi oīs hō. Proximi sibi dicunt pr̄ ⁊ fili⁹: socer ⁊ gener. Nihil tā primuz: q̄ hō ⁊ hō. Sz si putam⁹ nō esse prios: nisi q̄ ꝺ hūs dē parētib⁹ nascunt. adā ⁊ euā attēdam⁹: ⁊ oēs frēs sumus. Et si q̄dē frēs fm q̄ homines sumus: q̄ to magſ fm q̄ xp̄iani sumus? Ad id q̄ hō es vn⁹ pr̄ fuit adā: vna mr̄ eua. Ad id q̄ xp̄ian⁹ es: vn⁹ pr̄ est de⁹ vna mr̄ eccl'ia. Videte ḡ q̄ntos prios habeat vn⁹ hō. Oēs hoies in q̄s incurrerit q̄b⁹ iūgi potuerit: primi ei⁹ sunt. Quo ḡ discutiēd⁹ est: vt q̄ diligat se: cui cōmittē di sūt tot primi: vt sic eos diligat tāq̄ se Nō ḡ irascat⁹ nusq̄ q̄ si discutio quo se diligat. Certe ego discutio: ipe se iueniat Ut q̄d em̄ discutio: q⁹ ego inuentur⁹ sū: Ideo discutio: vt ipe se interroget: ipe sibi appeat: ipe se ñ lateat: ipe se sibi nō abscōdat: ipe sibi se añ oc'los suos: nō post dorsū ponat. De loquēte faciat ꝶ. De nesciēte faciat ꝶ. Quo te diligis? Quisq̄ me audis. imo q̄sq̄ deū p me audis ī hac domo disciplīe. Attēde te quo te diligis. Profecto em̄ si te interrogē vtrū diligas te. rñdebis q⁹ dilig⁹. Quis ei se odit? Ergo ñ dilig⁹ iniq̄tatē: si te dilig⁹. Nā si diligis iniquitatē: nō ego dico: psalmū audi. Qui diligit iniq̄tatē odit aīaz suā. Ergo si dilig⁹ iniq̄tatē: audi ꝟitatē: veritatē nō te palpantē: ſz apte tibi debentē. Odis te Quāto magis dicis: q⁹ amas te: odis te. Qui em̄ diligit iniq̄tatē odit aīam suam Quid dicā ꝺ carue: q̄ ps est vilior⁹ hois? Si aīaz odit: quo carnē diligit? Deniq̄ q̄ amāt iniq̄tatē: ⁊ odiūt aīaz suā: omnez turpitudinē exercent ꝺ carne sua. Jā ḡq̄ dilig⁹ iniq̄tatē: quo tibi volebas cōmitti primū: vt diligeres eū tāq̄ te. Nō quid pdis te? Si em̄ tuipe sic te dilig⁹: vt pdas te: sic pfecto pdit⁹ es ⁊ eū quē dilig⁹ sic te. Nolo ergo quēq̄ diligas: vl' sol⁹ peri. Aut corrige dilectōez. aut respue societatē. Dictur⁹ es mihi. Diligo primū tanq̄ meipm. Audio plane: audio. Inebriari vis cū illo. quē dilig⁹ tāq̄ teipm. Bñ nobis faciam⁹ hodie q̄ tū possum⁹ bibam⁹? Vide q⁹ sic te dilig⁹: ⁊ illū ad te trahis: et ad q̄ amas vocas. Necesse ē vt quē diligis tanq̄ teipm. illuc illū trahas ad q̄ ⁊ tu amas. Numan⁹ hō imo beluin⁹: amādo talia q̄lia belue. Beluas em̄ de⁹ pstratas ī faciē fecit pastū q̄rentes ꝺ terra. Te ī duos pedes erexit ꝺ terra Tuā faciē sursū attēdere voluit. Nō discordet cor tuū a facie tua: nō habeas faciē sursū ⁊ cor deorsū. Immo vez audi. ⁊ vez fac sursum cor. ne mētiar⁹ ī domo disciplīe. Oñ enis audis rñde: ſz sit verus q̄ rñdes. Sic te dilige ⁊ diligas primū tuū tanq̄ teipm. Quid ē em̄ sursū bñe cor. nisi q̄ dictū est pri⁹. diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex tota mente tua? Quia ḡ duo pcepta sūt. si vnū diceret nō sufficeret. Sufficit ⁊ vnū si intelligatur. Nā aliq̄n sic loquit scriptura. sic paulus ap'ls. Nō adulterabis: nō homicidiū facies: nō ocupisces. ⁊ si q̄ est aliud māda tū. in ꝶ fmone recapitulat. Diliges primū tuū tanq̄ teipm. Dilectio primi malū nō opat. Plenitudo añt leg⁹ est charitas. Quid ē charitas? Dilectio. Nihil vidit dixisse ꝺ dilectōe dei: ſz solā primi dilectionē dixit sufficere ad implendā legē Quicq̄d est aliud mādati. in ꝶ fmone recapitulat. in ꝶ sermone implet. In quo⁹

Diliges primũ tuum tanq̃ teipm Ecce vnũ est. Certe duo p̃cepta sũt in q̃b⁹ p̃ce ptis tota lex pendet ⁊ pphe. Videte qũo pl⁹ breuiatũ ẽ ⁊ adhuc pigri sum⁹. Ecce q̃ duo erãt: vnũ factũ est. Prorsus prim dilige: ⁊ sufficit. Sz dilige qũo teipm di ligs: ñ qũo teipz odisti. Dilige primũ tuũ tanq̃ teipm. Sz pri⁹ est vt diligas teipz Querere habes qũo diligas teipm: ⁊ au dire habes. Diliges dñm deũ tuũ ex to to corde tuo: ⁊ ex tota mẽte tua: ⁊ ex tota aĩa tua. Dõ em̃ qũo a se fieri non potuit: sic nec btũs a se fieri pt. Alia res euz fecit boẽz: qđ nõ est ipe bõ. Alia res eũ factu ra est beatũ qđ nõ ẽ ipe bõ. Deniq̃ errãs videt ipe: qz per se nõ pt btũs esse. ⁊ amat aliud vñ sit btũs Uñ se fieri putat beatũ ℔ amat. Quid putam⁹ amat: vñ putat se fieri beatũ. Pecuniã auz argẽtũ possessi ones. Breuiter dico pecuniã. Totũ eniz q̃cq̃d hoies possidẽt ĩ terra. oĩa q̃z dñi sũt: pecunia vocat. Seru⁹ sit. vas. ager. arboz. pecus. q̃cq̃d boz est pecunia dicit Et vñ est primũ vocata pecunia: Jõ pe cunia: qz antiq̃ totũ qđ habebãt: in peco ribz habebant. A pecore pecunia vocat. Legimus antiq̃s pres fuisse diuites pa storez. Ergo pecuniã dilig⁹ o bõ. vñ pu tas te fieri beatũ. Pecunia est: ⁊ multũ eã dilig⁹. Volebas diligere primũ tanq̃ te ipm diuide cũ illo pecuniã tuã. Quid es ses discutiebã Jnuẽtus es. apparuisti ti bi. vidisti te. ꝓsideraſti te. Nõ es paratus diuidere pecuniã tuã cũ primo tuo. Sz q̃d mihi rñdet benigna auaricia: Quid mihi rñdet: Si diuisero cũ illo min⁹ erit ⁊ mihi ⁊ illi minuet qđ amo. nec totũ ba bebit ille: nec totũ habebo ego. Sz qz di ligo eũ tãq̃ meipm. opto illi vt tm̃ habe at. vt nec meũ minuat: ⁊ ipe mihi coeque tur. Optas vñ nihil pdas: atq̃ vtinaz ℔ vez dicas vl optes. Timeo em̃ ne inui deas. Qũo em̃ socialis erit felicitas tua: quã torq̃t felicitas aliena: Nõne cũ cepit diteſcere vicin⁹ tu⁹: ⁊ incipe q̃si surgere. ⁊ ire post te. times ne sequat te. times ne trã seat te. Certe diligis primũ tuũ tanq̃ te ipm. Sz nõ loq̃r ꝺ inuidis. Auertat em̃ de⁹ bãc pestẽ ab animis oĩm boĩm ne dũ xpianoz: viciũ dyaboli: cũ q̃ sol⁹ dyabo lus re⁹ est: ⁊ inxepiabiliter re⁹. Nõ em̃ ꝺz dyabolo vt damnet. adulteriũ cõmisisti. furtũ feciſti. villã alienã rapuisti. sz homi ni stanti lapsus inuidisti. Jnuidẽtia dya boli ꝓuiciũ est: sz habet matrẽ suã. Sup bia vocat mr̃ inuidie. Supbia inuidos facit. Suffoca matrẽ ⁊ nõ erit filia. Jdeo hũilitatẽ docuit xps. Nõ gloq̃r inuidis: bñ optantib⁹ loq̃r. Illis loq̃r q̃ optãt bñ amicis. vt habeãt tm̃ quãtũ habẽt ⁊ ipi. Optãt bñ egentib⁹ vt habeãt q̃tũ ⁊ ipi. sz nolũt illis dare ex eo qđ habẽt Jnde te iactas hõ xpiane: qz optas bñ. Melioz te est mendic⁹ q̃ pla tibi optat ⁊ nihil ha bet. Bñ vis optare nihil a te accipienti. Da aliq̃d bñ optanti. Si bonũ est bñ op tare: redde mercedẽ. Optat tibi bñ paup q̃d trepidas: Addo aliq̃d. In domo di sciplíne es. Addo aliud qđ dixi Da bene optãti: xps est. Ipe a te petit q̃ tibi dedit Erubesce. Ille diues paup esse voluit: vt haberes paupes q̃b⁹ dares. Da aliq̃d fratri tuo. Da aliq̃d ꝓximo tuo. Da ali q̃d comiti tuo. Tu diues es: ille paup est Uita ista via est: simł ambulat⁹. Sz forte dicis. Ego diues: ille pauper. Simul ambulatis an nõ: Quid est qđ dicis. ego diues: ille paup: nisi ego onerat⁹: ille leuis Ego diues: ille paup. Sarcinã tuam cõ memoras: pond⁹ tuũ laudas. Et qđ gra ui⁹ est ꝓstrinxisti ad te sarcinã tuã. ideo ñ potes porrigere manum. Onerate ligate q̃d te iactas: q̃d te laudas: Solue vincu la tua: minue sarcinã tuã. Da comiti: ⁊ il lũ adiuuas: ⁊ te releuas. Inter has voces tuas laudãtes sarcinã tuã: adhuc xps pe tit ⁊ ñ accipit ⁊ obtẽdis nomẽ pietat⁹ cru deliꝫ vociꝫ ⁊ dic⁹. Et q̃d fuo filio⁹ meis Christũ illi oppono: filios suos mihi re ponit. Jsta ꝺo iustitia magna vt habeat vñ luxuriet fili⁹ tu⁹: egeat dñs tu⁹. Cũ ei vni ex minimis meis feciſti mihi feciſti. Nõ legisti: nõ aduertisti: cũ vni ex mini mis meis nõ feciſtis: mihi nõ feciſt⁹. Nõ legisti: non timuisti. Ecce q̃s eget: ⁊ filios tuos numeras. Postremo numera filios tuos: adde vnũ illũ inter illos deũ tuum Unũ habes: sit ille secũd⁹. Duos habes

sit ille terci⁹. Tres habes: sit ille q̄rt⁹. Nihil hoz vis? Ecce qđo diligis ꝓximū tuū quē tibi facis sociū ad istā pditōez Quid tibi dictur⁹ sū? Diligis ꝓximū? Quid illi ī aures insusurrabis hō auare: nisi filiū aut frater aut pr̄. bonū est nob: vt cū h̄ viuim⁹ bñ sit nobis? Quātū habebis tantus er̄s. Frāge lunā: fac fortunā. Ista susurrabis primo tuo: q̄ nō didicisti in domo disciplie nec audisti. Nolo sic diligas ꝓximū tuū. O si possem facere: vt nlli iūgeris. Corrūpūt eī mozes bonos collo quia mala. Sz ñ possū. Hō possū facere vt nemini iūgaris: cui mala ista q̄ nō vis dediscere isusurres. ⁊ ñ solū nolis dedocere: sz affectes etiā docere. Nolo: imo volo sz ñ possū te diuiūgere ab auribz aliozum Alios admoneā: ad q̄z aures ambis: q̄z aures penetrare molir̄s: ad q̄z corda p aures ītrare disponis. O q̄ accipis ꝟbū sanū ī domo discipline. sepi aures tuas spinis. Sepi ⁊ spinis sepi: vt ille q̄ impoztune ītrare ausus fuerit. nō solū repellat: sed etiā cōpungat. Repelle illū a te. Dic: xp̄ian⁹ es: xp̄ian⁹ sū. Hō h̄ accepim⁹ ī domo discipline. Hō h̄ didicim⁹ in illa scola: quā grat̄s intrauim⁹. Hō h̄ didicimus ſb illo mgr̄o cui⁹ cathedra ī celo est. Noli mihi ista dicere: aut noli ad me accedere. Hoc est eī̄: sepi aures tuas spinis. Cōuertā me ad illū. Auar⁹ es: pecuniā amas Beat⁹ esse vis: deū tuū ama. Pecunia te nō facit beatū. Tu eā facis ornatā: nō illa te beatū. Sz q̄ multū amas pecuniā: video q̄ pgis q̄ iusserit cupiditas. Piger pge q̄ iubet charitas. Respice ⁊ vide q̄z multū intersit int̄ pecuniā tuā ⁊ deū tuū Pulcrior ē iste sol q̄z pecūia tua. ⁊ tñ iste sol nō est de⁹ tu⁹. Porro si pulcrior ē lux ista q̄z pecunia tua: q̄z tū est pulcrior q̄ fecit hāc lucē? An forte compare vis pecuniā luci? Ecce occidit sol. Vñde mihi pecuniā tuā. Nitet ⁊ nocte: subtrahe lucernā. Ecce dines es. ostēde mihi diuitias tuas. Jā si lumīe pueris: iā si nō habeas vñ qđ habes videas: vbi sūt diuitie tue? Et sic tū horrēda pfunditas auaricie nō patet ocul⁹ ⁊ scatet animis. Vidim⁹ ⁊ cecos auaros. Dicat mihi vñ auari sunt ceci q̄ nō vidēt. Qđ habet ñ habet: ⁊ tamē auar⁹ est cecus. Quare? Qz credit se hr̄e: auar⁹ est. Fides eū facit diuitē. Credēdo dines est: nō vidēdo Quāto meli⁹ cū fidē puertit ad deū. Nō vides qđ possides: ⁊ deū tibi sic p̄dico. Nōdū vides: ama ⁊ videbis. Amas pecuniā o cece: quā nunq̄z videbis. Cec⁹ possides: cec⁹ moztur⁹ es qđ possides h̄ relictur⁹ es. Nō tenebas ⁊ q̄ñ videbas: qz ñ videbas qđ habebas. De deo q̄d tibi dicit? Ecce h̄ tibi dicit ipsa sapientia. Ama illā tanq̄z pecuniā. Indignū est: iniuriosū est: vt sapiētia pecūie compet̄: sed amoz amozi cōparat̄. Video eī̄ hic vos sic amare pecuniā vt iubente amoze pecunie labozes suscipiat̄s: ieiunia toleret̄s: mare trāseat̄s: vētis ⁊ fluctibz vos cōmittat̄s. Habeo vñ eligā qđ ametis. sz non habeo qđ addā ad amozē q̄ amatis. Sic me amate: plus nolo me amari dicit dñs. Improbis loq̄r. Auar̄s loq̄r. Pecuniā diligit̄s: tm̄ me diligite. Certe melioz sū incompabiliter. Nolo a vob ampliozē amozē. Quantū diligit̄s pecuniā: tm̄ me amate. Erubescam⁹: saltim ꝓficeamur. ⁊ pectora tundam⁹. nō vt sup pēta nr̄a paumētū solidem⁹. Nā q̄ tūdit pect⁹ ⁊ nō corrigit: solidat pēta ⁊ ñ tollit. Tūdam⁹ pect⁹ ⁊ cedam⁹. ⁊ corrigamur a nob: ne ille postea nos cedat q̄ mgr̄ est. Dixim⁹ eī̄ iā q̄d h̄ discat: q̄re discat. Quare isti ī scolā: ⁊ vapulasti ⁊ a parētibz ductus. ⁊ fugitans q̄sit⁹ ⁊ inuēt⁹ attract⁹ es: ⁊ adduct⁹ ertēsus es? Quare vapulasti: q̄re tāta mala ī puericia ptulisti? Ut discerem. Quid discerem? Litteras. Quare? Ut haberē pecuniā. aut vt compet̄ honoz. ⁊ tenerē sublimitas dignitat̄s. Vide qz periturus es ꝓpter periturā rē. Peritura rē cū tāto labore didicisti ī tant̄s penis: ⁊ amabat te q̄ te ad penas trahebat. Ipe q̄ te amabat ipse te ad penas trahebat: vt vapulares: amādo faciebat vt discerēs. Quid: Litteras. Bonū sūt lr̄e? Bone noui dictur⁹ es mihi. Quare ⁊ vos epi lr̄as nō legist̄? Quare nō diuīas scripturas ī ipa lr̄atura tractast̄? Ita vo sz nō ad h̄ didicimus lr̄as. Nō eī̄ parētes nr̄i q̄ñ nos in scolā mittebant: h̄ nobis dicebāt. Discite lr̄as

vt habeatis vnde legere possitis codices dñicos. Nec ipi xpiani filijs suis ꝑ dicūt Sz q̄d: Discite lras. Quare: Ut sis bō. Quid em̄: Modo pec⁹ sū: Quod dico vt sis bō. ꝑ est vt sis eminēs inter homines Uñ t illud puerbiū. Quātū habebis tā tus eris: vt habeas q̄ꝫ tū ceteri: aut q̄ꝫ tuꝫ pauci: aut plus q̄ꝫ ceteri: aut pl⁹ q̄ꝫ pauci. habeas inde honores: habeas inde di/ gnitatē. Et vbi erūt ista oīa cū mors ve/ nerit: Qūo stimulat. qūo met⁹ iste inter/ pellat: Qūo nomē ipm a me cōmemora/ tū oīm corda pcussit: Qūo timorē vestrū teste gemitu declarastis: Audiui: audiui: gemuistis: mortē timetis. Si timetis: q̄/ re nō cauetis: Mortē timetis. Quid ti/ metis: Uētura est. Timeā an nō timeā: venire habet. Sero an cito ventura est: Si timeas: nō efficies: vt nō sit qđ timeſ Illđ poti⁹ time: qđ si nolis ñ erit. Quid: Peccare. Peccare time. qz si amauer⁹ pec cata in aliaꝫ mortē irrues: quo posses nō venire: si nō amares peccata. Modo aūt peruersus: plus amas mortē q̄ꝫ vitā: Ab sit ināſ. Quis ē hoīm qui pl⁹ amet mor/ tē q̄ꝫ vitā: Forte ꝓuinco te qz plus amas mortē q̄ꝫ vitā. Ecce vñ te ꝓuinco. Amas tunicā tuā: bonā eā vis. Amas villā tuā: bonā eā vis. Amas filiū tuū: bonū eū vis Amas amicū tuū: bonū eum vis. Amas domū tuā: bonā eā vis. Quid est q̄ etiaꝫ bonā vis b̄re mortē: Quotidie em̄ rogaſ vt q̄m̄ mors vētura est: bonā mortē tibi det de⁹: t dicis. Deus auertat a me malā mortē. Plus ergo amas mortē tuā q̄ꝫ vi taꝫ tuā. Mori male times: t male viuere nō times. Corrige male viuere: time ma le mori. Sz noli timere. Nō p̄t male mo/ ri: q̄ bene vixerit. prius cōfirmo. Audeo dicere. Credidi: propter qđ locut⁹ sum. Non p̄t male mori: q̄ bene vixerit. Jā tu dicis tibi. Nō multi iusti naufragio peri erunt: Certe nō p̄t male mori: q̄ bene vi/ xerit. Nō multos iustos gladi⁹ peremit hostilis: Certe nō p̄t male mori: q̄ bñ vi/ xerit. Nō multos iustos latrones occide runt: Nō multos iustos bestie laniaue/ runt: Certe nō p̄t male mori: q̄ bene vixe rit. Et ego rñdeo. Nec em̄ tibi videt ma la mors: naufragio perire. gladio pcuti. a bestijs laniari. mors mala tibi esse videt. Nōne bas mortes martires subierūt. q̄/ rū natalicia celebram⁹: Qđ gen⁹ mortis nō subierūt: Et tñ si christiani sum⁹. si in domo disciplīne nos esse meminim⁹ vel cū hic sum⁹ vel cū hic audim⁹. si exeūtes hinc nō obliuiscimur. si meminim⁹ q̄d ꝑ audim⁹: nōne martires b̄tificam⁹: Que/ re mortes martiꝝ. Oculos carnis inter/ roga: male mortui sunt. Oculos fidei in/ terroga. pretiosa est in ꝓspectu dñi mors sanctoꝝ eius. Quicq̄d ergo est qđ exhor res in morte: oīmino nō exhorreas si eos imitaris. Jd age vt bonā vitā habeas. t quecūq̄ occasio fuerit vt exeas de ꝑ cor pore. exis ad requiē. exis ad beatitudinē. q̄ nō habet timorē nec finē. Nā quasi bo na mors diuitis ī purpura t bisso: sz ma la mors sitientis t inter tormēta guttā aq̄ desiderantis. Quasi mala mors iacentis paupis ante ianuā diuitis: inter linguas canū: in fame t siti: micas de mēsa deside rantis. Mala mors auersanda mors. fi/ nē respice. christian⁹ es. fidei oculū intē/ de. Contigit mori inopē illū. t deferri ab angelis in sinū abrae. Quid pderat diui ti sepulcꝝ marmoreū: sitientī apud iferos: Quid oberāt paupi panni cū sanie vlce/ rū eius: req̄escenti in sinu abrae: Lōge vi dit eū requiescentē: quē ꝓtemptserat iacē tē. Modo elige mortē. Dic mihi. q̄s bñ mortu⁹ est: quis male: Puto qz meli⁹ ille paup q̄ꝫ ille diues. An vis aromatibꝫ se/ peliri: t ad inferos sitire: Respōdes. Ab/ sit a me. Puto q̄ ꝑ dices. Disces ergo be ne mori: si didicer⁹ bene viuere. Merces em̄ bone vite eterna est. Qui discūt chri/ stiani sūt. Qui audiūt t nō discūt: q̄d ad seminantē: Seminātis manū non terret via. nō terrēt lapides. nō terrēt spine. Ja ctat ille qđ suū est Qui timuerit ne cadat ī terrā malā: nō ꝓuenit ad terrā bonā. Et nos dicim⁹. spargim⁹ semina. iactam⁹ se mina. Sūt q̄ ꝓtemnūt. sunt q̄ reꝑhendūt sunt q̄ irridēt. Istos si nos timuerim⁹: ni hil habem⁹ seminare. t ī messe habemus esurire. Ergo veniat semē ad terrā bonā. Scio q̄ q̄ audit t bñ audit: deficit t pfi/

Sermo de charitate

cit. Deficit iniq̃tati: pficit vitati. Deficit seculo: pficit deo. Quis est em̃ mgr̃ q̃ docet? Nō q̃lscūq; hō: sz ap'ls. Plane ap'ls z tñ nō ap'ls. An vultis inq̃t experimentum ei⁹ accipe: q̃ in me loquit̃ xp̃s? Christus est qui docet: cathedrā in celo habz: vt paulo ante dixi. Scola ip̃i⁹ in terra ē: z scola ip̃si⁹ corp⁹ ip̃si⁹ est. Caput docet mēbra sua: lingua loquitur pedib⁹ suis. Christ⁹ est q̃ docet. Audiam⁹: timeam⁹: faciam⁹. Et ne ꝓtemnas ip̃m xp̃m: q; p/pter te in carne nat⁹ est. pānis mortalitatis circūdatus. Propter te esuriuit z sitiuit. Propter te lassat⁹ ad puteum sedit. Propter te fatigatus in naui dormiuit. Propter te ꝓtumelias indignas audiuit Propter te a facie sua sputa hominū non abegit. Propter te alapas in faciē suā accepit. Propter te in ligno pependit. Propter te animā effudit. Propter te in sepulcro posit⁹ est. Dec oīa forte ꝓtemnas ī christo? Vis nosse q̃s sit? Recole euāgelium q̃d audisti. Ego z pater vnū sumus. Nos ꝓuersi ad deū p̄cepta eius custodiamus: vt eterna p̄mia ab ip̃o p̄cipiamus: p̄stante eodē dño nostro ih̄u christo q̃ cū patre z sp̄ūsancto viuit z regnat in secula seculoz. Amen.

Explicit liber beati Augustini ep̄i de disciplina christiana.

Sermo sancti Augustini ō charitate

Quinarū scripturaz multiplicē abundantiam: latissimāq; doctrinaz. fratres charissimi sine vllo errore comp̄hendit: z sine vllo labore custodit: cui⁹ cor plenū est charitate. dicēte ap'lo. Plenitudo autē legis est charitas. Et alio loco. Finis autē p̄cepti est charitas de corde puro: z ꝓscientia bona: z fide nō ficta. Si ergo nō vacat oīes paginas scripturaz reuoluere. tene charitatē: z in ea inuenies omnē scientiā. Quid est autē p̄cepti finis nisi p̄cepti adipletio? Quid est p̄cepti adimpletio: nisi legis plenitudo? Qō ergo ibi dixit: plenitudo legis est charitas? etiā hic dixit. finis p̄cepti est charitas. Nec dubitari vllo modo p̄t q̃ templū dei sit hō in q̃ habitat charitas. Respice ad munera eccl'ie: z vniuersis excellentius charitatis mun⁹ cognosces: q̃ vt oleū nō potest premi in imo: sz semp̄ superebullit. Dilige z fac qō vis. Charitas causa est z mater omniū virtutū: q̃ si desit: frustra habeñ cetera: si autē assit habentur oīa Oīa fiūt facilia charitate Mandatū dei nō habet graue. Nūo em̃ est graue cū sit dilectōnis mandatū. Aut em̃ quis nō diligit: z iā graue est. aut diligit z graue esse non potest. Dicit em̃ z iohannes. Deus charitas est. Nec autē dicentes ap'li: z nobis p̄cellentiā charitatis cōmendantes. nō vtiq; aliud nisi qō cōmederant ructare potuerūt. Ipe quidez dñs pascēs eos verbo salutis. verbo charitatis qō est ipse panis viu⁹ qui de celo descendit. mandatū inquit nouū do vobis: vt vos inuicē diligatis: sicut dilexi vos. Et itez. In hoc scient oīes q; discipuli mei estis si vos inuicē dilexeritis Ille ergo qui venit p crucis irrisionē carnis perimere corruptionē: z vetustatem vinculi mortis nostre sue mortis nouitate dissoluere mandato nouo fecit homiez nouū. Res em̃ vet⁹ erat: vt homo moreret. Qō ne sp̄ valeret in boīe. res noua facta est: vt de⁹ moreretur. Sz q; in carne mortu⁹ est: nō in diuinitate: p sempiternā vitā diuinitatis. nō pmisit esse sempiternū interitū carnis. Itaq; sicut dicit ap'ls Christ⁹ mortu⁹ est ꝓpter delicta nostra: z resurrexit ꝓpter iustificationē nostram Qui ergo cōtra mortis vetustatē: attulit vite nouitatē. ip̃e cōtra vet⁹ peccatū op/posuit nouū mādatū. Quapropter quisquis vet⁹ peccatū vis extinguere: māda/to nouo extingue cupiditatē: z amplecte re charitatē. Sicut em̃ radix oīm malorū est cupiditas. ita z radix omniū bonorū est charitas. Torā magnitudinē diuinoz eloquioz z latitudinē: secura possidet charitas: qua deū ꝓmūq; diligim⁹? Docet em̃ nos celestis vn⁹ mgr̃. z dicit. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo:

ꝛ ex tota aĩa tua:ꝛ ex tota mẽte tua.ꝛ dilíges ꝓximũ tuũ tanq̃ teipm. In his duo bus ꝑceptis tota lex pendet ꝛ pphe. Si ergo nõ vacat oĩes paginas sanctas ꝑscrutari:oĩa volumĩa sermonũ euolue re:oĩa scripturaꝝ secreta penetrare:te ne charitatẽ:ibi pendẽt oĩa.ita tenebis qđ ibi didicisti:tenebis etiã qđ nondũ di dicisti. Si eĩ nosti charitatẽ:aliq̃d nosti vnde ꝛ illud pendet qđ forte ñ nosti. Et ĩ eo qđ in scripturꝭ intelligꝭ.charitas pa tet.in eo qđ nõ intelligis:charitas latet. Ille itaq̃ tenet ꝛ qđ patet:ꝛ qđ latet ĩ di uinis sermonib⁹:q̃ charitatẽ tenet in mo rib⁹. Charitas est vt mihi vidẽt recta vo luntas ab oĩb⁹ terrenis ac ꝑsentib⁹ ꝑsus uersa:iũcta deo insepabiliter ꝛ vnita ig ne quodã spũssancti a quo est ꝛ in quẽ re ferẽt incensa:inquinamẽti oĩis extranea: corruptõnis nescia:nulli⁹ cõmutabilita tis obnoxia:sup oĩa que carnaliter di ligunt excelsa:affectionũ omniũ potẽtis sima:diuine ꝓtemplatõnis auida:in oĩb⁹ semp inuicta:summa actionũ bonorũ:sa lus moꝝ:finis celestiũ ꝑceptoꝝ:mors cri minum:vita virtutũ:virtus pugnantiũ: palma victoꝝ:arma sanctaꝝ mentiũ:cau sa meritorũ bonorũ:ꝓmiũ perfectoꝝ:si ne qua null⁹ deo cõplacuit:fructuosa in penitentib⁹:leta in ꝓficientib⁹:gloriosa in perseuerantib⁹:victoriosa in martiribus: operosa ĩ oĩnibus oĩno fidelib⁹:ex qua quicquid est boni operis viuit. Quapro pter fratres sectamini charitatem.dulce ac salubre vinculũ mentium.sine qua di ues pauper est.ꝛ cũ qua paup diues est. Hec in aduersitatib⁹ tolerat.in ꝓsperita tib⁹ temperat.in duris passionib⁹ fortis. ĩ bonis operib⁹ hilaris. In tentatõne tu tissima.in hospitalitate latissima.inter ve ros fratres letissima.inter falsos patiẽtis sima. In abel ꝑ sacrificiuꝫ grata.in noe ꝑ diluuiũ secura.in abrae peregrinatõe fi delissima.in moyse inter iniurias lenissi ma.in dauid tribulatõib⁹ mãsuetissima. in trib⁹ puerꝭ blandos ignes innocenter spectat.in machabeis seuos ignes fortiꝫ tolerat.casta ĩ susanna erga virũ.in anna post viꝫ.ĩ maria ꝑter viꝫ. Libera ĩ pau lo ad arguẽdũ.humilis ĩ petro ad obedi endũ.hũana in xp̃ianis ad ꝓfitendũ:diui na in xp̃o ad ignoscẽdũ. Sꝫ ego de chari tate q̃d mai⁹ aut vberi⁹ possũ dicere:q̃ ꝑ os ap̃li laudes eius intonat dñs:supemi nentẽ viã demõstrantis atq̃ dicẽtis. Si linguis hoĩm loquar ꝛ angeloꝝ:charita tẽ aũt nõ habeã:factꝰ sũ velut eramentuꝫ sonãs:aut cimbalũ tinniẽs. Et si habue ro ppbetiam ꝛ nouerim misteria oĩa:ꝛ omnẽ sciẽtiã:ꝛ habuero omnẽ fidẽ:ita vt montes transferã:charitatẽ aũt nõ habe am:nihil mihi ꝑdest. Charitas magna nima est.benigna est.charitas nõ emulaꝫ nõ agit perperã. Nõ inflaꝫ.nõ deboneſta tur.nõ querit que sua sunt.nõ irritaꝫ.nõ cogitat malũ.nõ gaudet sup iniq̃tate.cõ gaudet aũt veritati.oĩa tolerat.omnia credit.oĩa sperat.oĩa suffert.charitas nunq̃ cadit. Quãta est aĩa ista litteraruꝫ ppbetie virt⁹.sacramentoꝝ sal⁹.scientie solidamẽtũ.fidei fruct⁹.diuitie paupeꝝ. vita morientiũ. Quid tã magnanimũ:q̃ ꝑ impĩs morĩ? Quid tã benignũ:q̃ ini micos diligere? Sola ẽ quã felicitas alie na nõ ꝑmit:qz ñ emulaꝫ. Sola ẽ quã feli citas sua nõ extollit:qz nõ inflaꝫ. Sola ẽ quã ꝓsciẽtia mala nõ pũgit:qz nõ agit ꝑ perã. Inter oppꝛobria secura est:inꝛ odia benefica est:inter iras placida est:inter in sidias innocẽs:inter iniq̃tates gemẽs:in veritate respirãs. Quid illa fortiꝰ nõ ad retribuẽdas sꝫ ad nõ curãdas iniurias? Quid illa fideliꝰ:ñ vanitati sꝫ eternitati? Nã ideo tolerat oĩa ĩ pñti vita:qz credit oĩa ꝺ futura vita:ꝛ suffert oĩa q̃ ꝺ irrogã tur:qz sperat oĩa q̃ ibi ꝑmittunꝫ. Deri to nũq̃ cadit. Ergo sectemini charitatẽ: ꝛ eã sancte cogitantes afferte fructũ iusti cie. Et q̃cq̃d vberi⁹ q̃ ego dicere potui. vos iuenerit⁹ in ei⁹ laudib⁹:appeat ĩ vr̃is moribꝫ. Oportet eĩ vt senilis ꝛmo nõ so lum sit nõ grauis:sꝫ etiã breuis.

Explicit sermo sancti Augustini de charitate.

Liber scti Augustini ꝺ decẽ chordis.

De decem chordis

Dominus et deus noster misericors ⁊ miserator longanimis et multū mīficors ⁊ verax: q̄s largiter p̄rogat misericordiā in p̄nti seculo: tā seuere minat iudiciū in futuro seculo. Uerba q̄ dixi scripta sūt. ⁊ diuinis autoritatib⁹ ꝓtinent: qz misericors ⁊ miserator dñs: longanimis ⁊ multū misericors ⁊ verax. Multū delectat oēs pctōres ⁊ amatores hui⁹ seculi. qz misericors ⁊ miserator dñs: qz lōganimis ⁊ multū misericors. Sz si amas taz mlta mitia time ibi ⁊ vltimū qđ ait. ⁊ verax. Si em̄ nihil aliud diceret nisi misericors ⁊ miserator dñs: longanimis ⁊ multū misericors: q̄si iā ꝓuerteres te ad securitatē ⁊ impunitatē ⁊ ad licentiā pctōz: faceres qđ velles: vtereris seculo: vl q̄s tū tibi ꝓmitteret vl q̄s tū tibi libido iussisset Et si q̄s te bñ admonēdo obiurgaret atq̄ terreret vt cohiberes te ab īmoderato fluxu eundo post ꝓcupiscētias tuas. ⁊ deserendo deū tuū. inter medias voces obiurgātis obsisteres: impudēti quidē fronte: veluti audita diuina autoritate ⁊ legeres ō libro dñico. Quid me terres ō deo nostro? Ille misericors est ⁊ miserator: et multū misericors. Ne talia hoīes dicerēt vnū verbū addidit i fine. qđ ait. ⁊ verax. ⁊ excussit leticiā male p̄sumentiū. ⁊ induxit timorē dolentiū. Gaudeam⁹ ad misericordiā dñi. sz timeam⁹ iudiciū domini. Parcit: sz nō tacet. Tacet: sz nō semp tacebit. Audi dñm nō tacet in verbo: ne nō tibi vacet audire dū nō tacebit in iudicio. Modo em̄ licet tibi causam tuā cōponere. Ante vltimū iudiciū dei tui compone causam tuā. Nō est vnde p̄sumas cū ille venerit: nec falsos testes adduces q̄b⁹ ille fallat. nec patronū fraudulētis circūuentionib⁹ ⁊ linguosis artib⁹ adhibebis: nec ambies aliquo modo vt iudicem possis corrūpere. Quid ergo ages apud talē iudicē: quē nec fallere nec corrūpere poteris. ⁊ tū est qđ agas. Tūc em̄ ipse erit iudex cause tue: qui modo est test⁹ vite tue. Clamauim⁹ ⁊ laudauim⁹ cōponam⁹ causam nostrā. Qui testis est opex nostroz. ipe testis est vocū istaz. Nō sint inanes: ꝓuertant ad gemitū. Temp⁹ est ꝓcordandi cū aduersario tuo cito. Tā lōganimis est de⁹ videdo iniqua ⁊ nō puniēdo. vt tū cito sit futuz iudiciū. Hore quippe humane vite plixū est: qđ deo breue est. Sz ⁊ ipi seculo ⁊ humano generi qđ lōge videt q̄d ꝓsolat: Nunq̄d si toti⁹ generis humani vltim⁹ dies longe est: vnius cuiusq̄ dies vltim⁹ lōge est? Hoc dico. Et anni mlti anni euoluti sunt. mlti anni fluxerūt ⁊ deinceps fluēt. nō quidē tam mlti. sz tū vsq̄ in finē seculi trāsibūt anni. sicut ⁊ illi transierūt. Longū videt qđ restat. q̄q̄z nō erit tantū q̄tū trāsactū est. ⁊ tū ex trāsacto p̄terito tpe. sperandus est finis reliq̄ tpis. Fuit tūc quidē dies q̄ diceret hodiern⁹: ex illo vsq̄ ad hūc hodiernū. nonne quicq̄d fuit futuz p̄teritū factū est? Tale habet ac si nō fuerit. Sic erit q̄cq̄d restat extremū. Sz sit ⁊ ꝑ longū sit plixū q̄tuz putaueris. q̄tū dixeris. q̄tū cogitaueris. q̄tū tibi nō formar scriptura. sz fingit cogitatio: q̄tūuis diē iudicū plonga nunq̄d vltimū diē tuū id est vite tue q̄ exitus es de ꝑ corpe pducturꝰ es in longū? Sit tibi senect⁹ certa si potest: cui aūt pt nōne exq̄ hō icipit viuere iā potest ⁊ mori? Possibilitatē mortis initiū vite facit. In hac terra ⁊ in genere humano ille solus mori nōdum p̄t: q̄ nondū cepit viuere. Incert⁹ ergo dies tanq̄z quotidianus sperand⁹ est. Si aūt tanq̄z quotidian⁹ est incert⁹ dies. cōponat cū aduersario dū ē tecū in via. Uia em̄ vocat hec via: p quā oīes transeūt ⁊ nō recedit iste aduersarius. Quis est aūt iste aduersari⁹? Aduersarius iste nō est dyabol⁹. Nā nunq̄z te hortaret scriptura vt cū dyabolo ꝓcordares. Est ali⁹ ergo aduersari⁹ quē sibi hō facit aduersariū. Nā ille si aduersari⁹ esset: tecū in via non esset. Ad hoc est tecū in via: vt ꝓcordet tecū. Scit em̄ quia nisi in via secū ꝓcordaueris: iam tradet te iudici. iudex aūt ministro. minister in carcerē. Eloquia ista euāgelica sunt. recordant nobiscū. vel q̄ legerūt. vel q̄ audierunt. Ergo q̄s est aduersarius? Sermo dei. Sermo

dei aduersari⁹ tu⁹ est. Quare aduersarius tu⁹ est. Quia ꝓtraria iubet q̄ tu facis. Dicit tibi. Un⁹ est de⁹ tu⁹. vnū deum cole. Tu vis dimisso vno deo tuo tanq̄ legitimo viro aīe: fornicari p multa demonia Et qđ est grauiꝰ: nō quasi aperte deserēs ꝛ repudians sicut apostate faciūt: sz tāq̄ manēs in domo viri tui admittis adulteros id est tanq̄ xpian⁹ nō dimittis ecclesiā. ꝓsulis mathematicos. aut aruspices. aut augures. aut maleficos quasi de viri domo nō recedēs adultera aīa. ꝛ manēs i ei⁹ ꝓtugio fornicaris. Dicit tibi. Ne accipias in vanū nomē dei tui. Ne existimes creaturā esse christū: qz p te suscepit creaturā. ꝛ tu ꝓtemnis eū qui equalis est pri: ꝛ vn⁹ cū patre. Dicit tibi vt spiritualiter obſues sabbatū. nō quomodo iudei obseruant sabbatū carnali ocio Uacare em̄ volūt ad nugas atq̄ luxurias suas. Melius em̄ faceret iudeus in agro suo aliq̄d vtile: q̄ in theatro seditiosus existerꝫ Et melius femine eoꝝ die sabbati lanā facerent q̄z tota die in neomenijs suis impudice saltarēt. Tibi aūt dicit vt obserues spiritaliter sabbatū. in spe future quietis quā tibi ꝓmittit domin⁹. Quisquis aūt ꝓpter illā quietē futurā agit quicquid p̄t quāuis laboriosū videat qđ agit. tamē si ad fidē ꝓmisse quietis id refert nōdū qui dē sabbatū habet in re: sz habet i spe. Tu autē ad hoc vis requiescere vt labores: cū ad hoc debeas laborare vt requiescas Dicit tibi. Honora patrē tuū ꝛ matrē tuam. Contumeliā irrogas parentib⁹: quā nō vis pati a filijs tuis. Dicit tibi. Non occides. Tu autē occidere vis inimicuz tuū. Et ideo forte nō facis: quia times iudicē hominē: nō quia cogitas deū. Ignoras quia ille testis est cogitationuz. Illo viuo quē vis mori: te homicidā tenet in corde. Dicit tibi. Non mechaberis. id est nō ibis ad aliquā aliā ꝓter vxorē tuaz. Tu aūt exigis ß ab vxore: ꝛ non vis reddere ß vxori. Et cū debeas in virtute ꝓcedere vxorē: quoniā castitas virtus est: tu subito vno impetu libidinis cadis: ꝛ vis vxorē tuā victricē esse: tu victus iacens. Et cuz tu caput sis vxoris tue: ꝓcedit te ad deū: cui⁹ caput es. Uis domū tuā capite deorsū pendere. Caput em̄ mulieris est vir. Ubi autē melius viuit mulier q̄z vir: capite deorsū pēdet dom⁹. Si caput est vir: meli⁹ debet viuere vīs: ꝛ ꝓcedere i oīb⁹ bonis factis vxorē suā: vt illa imitetur virū ꝛ sequat caput suū. Quomodo caput ecclesie christus est: ꝛ hoc iubet ecclesie vt sequat caput suū: ꝛ vt per vestigia ambulet capitis sui. sic vniuscuiusq̄z dom⁹ habet caput vir: ꝛ tanq̄z carnē feminaz. Quo caput ducit: illuc debet sequi corp⁹. Quare ergo vult caput ire: q̄ non vult vt corp⁹ sequat? Quare vult ire vir q̄ nō vult vt sequatur vxor? Nec iubēdo ſmo dei aduersari⁹ est: Nolūt em̄ homines facere qđ vult sermo dei. Et q̄d dicaz: qz aduersari⁹ est sermo dei qm̄ iubet. Timeo ne ego ip̄e aduersari⁹ sim quibusdā: quia hec loq̄r. Quid ad me pertinet? Forte me faciat q̄ terret vt loquar: vt nō timeā q̄relas homīm. Nā qui nolunt castitatē seruare vxoribꝰ suis ꝛ abundant: tales nolunt me ista dicere. Sz velint nolint dicturꝰ sū. Si em̄ vos nō exhortor vt cū aduersario ꝯcordetis: ego cū illo in lite remanebo. Qui vobis iubet vt faciatis ip̄se nobis iubet vt loquamur. Si nō faciendo qđ iubet vt faciat⁹ aduersarij ei⁹ estis. nō dicēdo qđ iubet vt dicam⁹ aduersarij ei⁹ remanebim⁹. Nunc̄d in ceteris q̄ supra dixi mlt̄is ĩmorat⁹ sū: Hoc em̄ ꝓsumim⁹ ꝺ charitate vestra: qz vnū deū colitis. ß ꝓsumim⁹ de fide catholica q̄ in vobis est: qz filiū dei equalē patri creditis: nec ī vanū accipitis nomē dñi dei vestri: vt putetis creaturā esse filiū dei: qm̄ oīs creatura vanitati subiecta est. Sz creditꝫ eū equalē patri esse: deū de deo: verbū apud deū: verbū deū per qđ facta sunt oīa: lumen ꝺ lumine coeternū illi q̄ genuit: vnū cū illo q̄ genuit. Et ß verbū creditis assumpsisse creaturā de virgine maria: assū pſisse mortalitatē: ꝛ passū fuisse p nobis: ea legim⁹ ꝛ credim⁹ vt saluemur: nec ī eo ĩmoratus sum: vt quicq̄d faciꝫ p spe futura faciatꝫ. Noui em̄ omniū christianorū mētes de futuro seculo cogitare. Qui em̄ ꝺ futuro seculo ñ cogitat: nec ꝓpterea

xp̃iān⁹ est. vt id qđ in fine de⁹ ꝓmittit accipiat: nōdū xp̃ian⁹ est. Neq; ī eo īmoratus sū. vbi dicit ꝫmo dei. Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā. Olīm em̄ honorāt parētes: ⁊ raro inuenim⁹ parētes ꝙquerentes ꝺ impbitate filioꝝ: q̄ bus nō desint. Sed tñ q̄ raro fit: tam breuiter mouēdū fuit. Neq; ī eo vbi dictū est. Nō occides: īmo rari volui. Nō em̄ credo ħ turbā esse homicidaꝝ. Illud ꝫo malū late serpēs pl⁹ occupauit. ⁊ in eo vehementi⁹ irritat ad uersari⁹ ille: q̄ iō clamat: vt sit aliq̄n amicus. Querele q̄tidiane sunt quanq; ipe femine nec iam audēt ꝙqueri de viris suis. Ita inuadēs oīa ꝙsuetudo ꝓ lege obtuat vt iā ⁊ mulieribꝫ forte ꝓuasuꝫ sit licere ħ viris: nō licere mulieribꝫ. Solent em̄ audire adductas esse mlieres ad foꝝ q̄ forte cū seruis inuēte sūt. Adductū virū ad foꝝ qz inuent⁹ est cū ancilla sua nūq; audierūt. Cū sit par peccatū. In pēto pari innocentiorē facit videri virū: nō diuina veritas: sz humana puersitas. Et si forte hodie acriorē quisq; passus fuerit vxorē suā: ⁊ liberi⁹ murmurantē: cui iā videbat qz licebat viro: ⁊ audiuit in eccl̄ia: qz non licet viro. Si ergo passus fuerit vxorez suā liberi⁹ iā vt dixi murmurantē ⁊ dicē tē sibi. nō licet qđ facis: simul audiuim⁹: xp̃iani sum⁹: qđ a me exigis: redde mihi. Fidē tibi debeo. fidē mihi debes. fidem xp̃o ambo debem⁹. Et si me fallis: eū nō fallis cui⁹ sum⁹. nō fallis eū q̄ nos emit. Nec atq; hmōi audiēs ille q̄ nō solet: dū nō vult ī se fieri san⁹: in me fit insan⁹. Ira scit. maledicit. Fortassis etiā dicit. Quo factuꝫ est vt huc ille veniret: aut vxor mea ipo die in eccl̄iaꝫ ꝓcederet: Et ħ credo q̄ in cogitatōe sua dicat. Nā libere erūpere in vocē nō audet. nec ante solā vxorē suā. Fortassis enīz si sic eruperit ⁊ ħ dixerit. potest illa rñdere ⁊ dicere. Quare maledicis: cui paulo añ adclamabas: Certe cōiuges sum⁹: cū lingua tua discordas mecū cōcorditer qūo viuere poteris: Nos fratres pericula vestra intuemur nō voluntates vestras attēdim⁹. Nā ⁊ medic⁹ si volūtatē egri attēdat. nunq; illū curat. Qđ nō est faciendū: nō fiat: qđ ꝓhibet deus nō fiat. Qui deo credit ab ipso audit qđ dicim⁹. Certe meli⁹ erat quibusdā nō lentiꝫ corrigi vt vl huc non venirem⁹. si ista dicturi eram⁹. vl qz iā venim⁹ non ea diceremus. Audi⁹ terciano die memini me dixisse sanctitati vestre qz si cythare/di essem⁹. aut hmōi aliq̄d populariter exhibētes ꝓ studijs nugacitatis vestre q̄ iā q̄sum⁹ vt relinq̄tis: tenuissetis nos vt daremus vobis dīē ⁊ quisq; ꝓ modulo suo ꝓferret nobis mercedē. Quare ambulare mus delectati vanis canticis. nl̄i rei p/futuris ad temp⁹ dulciꝫ: in posteꝝ amaris: Talibꝫ etem̄ turpitudinibus cautiōnū animi humani illecti eneruant ⁊ decidunt a virtute: defluētes in turpitudinē: ⁊ ꝓpter ipas turpitudines postea sentiūt dolorez. ⁊ cū magna amaritudīe digerūt qđ cū dulcedine tpali biberūt. Deli⁹ ergo nos amara vobis cantam⁹ ad temp⁹: q̄ postea dulcescāt in vobis. Nec mercedē aliquā exigim⁹ nisi vt faciatis q̄ dicimus. Immo non faciatis si dicim⁹ nos. Si aūt oīibꝫ ille dicit q̄ neminē timet: ⁊ p quē fit in noīe ipi⁹: ⁊ in gloria mificordie ipi⁹. vt ⁊ nos neminē timeam⁹: oīes audiuim⁹. oīes faciamus. oīes cū nro aduersario cōcordem⁹. Putate me cytharedū esse. quid vobis possum ampli⁹ canere: Ecce psalteriuꝫ fero: decē chordas habet. ħ vos paulo ante cantastis anteq; inciperē loq̄: chor⁹ me⁹ vos fuistis. Nō/ne vos paulo ante cantastis: De⁹ canticū nouū cantabo tibi: in psalterio decem chordaꝝ psallā tibi. Ipas aūt decē chordas modo ꝓcutio. Quare amara est vox psalterij dei. Psallā tibi ī psalterio decez chordaꝝ: Nō vobis ħ canto qđ vos nō faciatis. Decalog⁹ em̄ legis decē p̄cepta habet: que decē p̄cepta sunt sic distributa. vt tria pertineāt ad deū. septē pertineant ad homīes. Tria ad deū que iā dixi. Unus est deus noster ei nullā similitudinem debemus facere: ⁊ nō fornicari post deū qui vn⁹ est: qui de⁹: ⁊ chr̄ist⁹ fili⁹ dei vnū est cū patre. Et ideo nō debet a nobis accipi in vanū vt putemus eū factū: id est creaturā aliquā: per quē facta sunt oīia. quia ipse vnus deus pater ⁊ filius

ꝛ ſpūſſanctꝰ. In ſpūſancto ꝟ eſt in dono dei: requies nobis ſempiterna promittit. Inde modo pignus accepimus. Sic eñ dicit apl's. Qui dedit nobis pignꝰ ſpūm Si pignus accipimꝰ vt incipiamꝰ in domino ꝛ in deo noſtro eſſe tranquilli. vt ſimus in deo noſtro mites. ſimꝰ in deo patientes: erimꝰ etiã in illo vnde pignꝰ accipimus ineternū quieti: qđ erit ſabbatuz ſabbatoꝝ: propter ipam requiẽ pertinentem ad donū ſpūſſancti. Terciū itaq; preceptum de ſabbato qđ dixim⁹. qđ carnaliter iudei celebrãt: nos ſpiritaliter agnoſcamus. Nam quia ſpūſſanctus ſeptiformis dicit. propterea ſeptimū diẽ ſanctificauit deꝰ quãdo fecit oñia opera ſua: ſicut ī geneſi ſcriptū legimꝰ. Nõ ibi habeſ nominatã ſanctificatõem niſi illo die vbi dicit. deꝰ requieuit ab oñib⁹ opib⁹ ſuis. Nõ eñ fatigatꝰ erat deꝰ vt diceret. requieuit deꝰ ab opib⁹ ſuis: ſed in illo verbo tibi laborãti requiẽ promiſit. Ut qꝛ fecit oñia bona valde. ꝛ ſic dicit. reꝙeuit deꝰ. intelligas etiã te poſt bona opa requieturũ ꝛ ſine fine requieturꝝ. Nã oñia ſupiora q̃ dicta ſunt. id eſt dieſ ſupiores habẽt veſperã. ſeptimꝰ iſte dies nõ habet veſperaz: vbi deus ſanctificauit requiẽ. Dicit vbi factuz eſt mane vt inciperet ipe dies. Non dictũ eſt: factũ eſt veſpere vt finiret dies: ſz dictũ eſt: factuz eſt mane vt fieret dies ſine fine. Sic incipit ergo reꝙes noſtra quaſi mane: ſz nõ finit: qꝛ ineternũ viuem⁹. Ad hanc ſpem quicquid facim⁹: ſi facim⁹: ſabbatuz obſeruam⁹. Ipſa tercia chorda hui⁹ decalogi. id eſt pſalterũ decachordi. In trib⁹ eñ chordis ad deũ pertinent p̃cepta. Si diceret nobiſ. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo: ꝛ ex tota aĩa tua: ꝛ ex tota mente tua. ꝛ ꝺ proximo noſtro nihil diceret: nõ eſſet decachordũ ſz trichordũ. Quia vero addidit dñs. et diliges proximũ tuũ tanq; teipm. ꝛ cõtexuit dicens. in his duob⁹ mandatis tota lex pendet ꝛ pphete: tota lex in duob⁹ p̃ceptis eſt. dilectõe dei: ꝛ dilectõe primi. Ad duo itaq; p̃cepta. id eſt ad dilectionẽ dei ꝛ primi ptinet decalogꝰ. Ad primuz p̃ceptũ tres chorde pertinẽt: qꝛ deꝰ trinitas. ad alteꝝ vero preceptũ. id eſt ad dilectionez proximi ſeptẽ chorde. quomodo viuat inter hoies. Nã ipe numerꝰ ſeptenariꝰ tanq; ſeptẽ chordaꝝ incipit ab honore parentũ. Honora patrẽ tuũ ꝛ mrẽz tuam. Ad parẽtes eñ ſuos homo aperit oculos. ꝛ hec vita ab eorum amicicia ſumit exordiũ. Quiſquis autẽ ſuis parentibus nõ defert honorẽ: quib⁹ parcere poterit? Et dicit apoſtolꝰ. Honora patrem tuũ ꝛ matrẽ tuã. hoc eſt primũ mandatũ Quomodo primũ quãdo quartũ mãdatum eſt: niſi quia in ſeptenario numero ẽ primũ? Ad dilectionẽ proximi primũ eſt in ſecunda tabula. Nã ideo due tabule legis date ſunt. Deꝰ eñ famulo ſuo moyſi in monte duas tabulas dedit. In quib⁹ duab⁹ tabulis lapideis cõſcripta erãt decem p̃cepta legis. qđ eſt pſalteriũ decem chordarũ. Tria ī vna tabula ad deũ pertinentia. ſeptem in altera tabula ad proximum. In altera ergo tabula primũ eſt. Honora patrẽ tuũ ꝛ matrẽ tuã. Secundum. nõ mechaberis. Terciũ. nõ occides Quartũ: nõ furaberis. Quintũ: non falſum teſtimoniũ dices. Sextũ: non cõcupiſces vxorẽ proximi tui. Septimũ: nõ cõcupiſces rem proximi tui. Hec iungamus illis trib⁹ ad dilectionẽ dei pertinentibus ſi in pſalterio decẽ chordarũ volumus cantare canticũ nouũ Attendat eñ charitas veſtra vt dicã vl qđ deꝰ ſuggeſſerit. Accepit legẽ populus indeoꝝ. Iſta in decalogo nõ obſeruauit. Et quicunq; obtemperabãt: timore obtẽperabant pene nõ amore iuſticie: portabant pſalteriũ nõ cantabãt. Cantãti eñ voluptas timẽti onꝰ eſt. Ideo vetꝰ hõ: aut nõ facit: aut timore facit. nõ amore ſanctitatis. nõ delectatione caſtitatis: temperãtie charitatis: ſz timore Uetus eñ homo eſt: ꝛ vetꝰ homo vetꝰ canticũ cantare poteſt: nõ nouum. Ut aũt cantet canticũ nouũ: ſit nouus homo. Quomodo aũt poſſit eſſe nouus homo: audi nõ me ſz apl'm dicentẽ. Exuite vos veterẽ hominẽ: ꝛ induite nouum Et ne quis putaret: cũ dixit. exuite vos veterẽ homiez ꝛ induite nouũ: aliq̃d deponendũ eſſe ꝛ aliquid accipiendum.

cū de mutando ꝑciperet hoīe: subiecit et ait. Quapropter deponētes mendacium loq̄mini veritatē. Hoc est qđ ait. Exuite veterē hoīez ⁊ iduite nouū. hoc dixit: mutate mores. Seculū diligebatis: deū diligite. Fugatoria iniq̄tatis: temporales voluptates diligebatis: ꝓximū diligite. Si dilectōe facitis: nouū canticū cantatis Si timore facitis: facitis tñ: portatis quidē psalteriū: ſz nondū cantaſ. Si aūt nec faciatis: ꝑcitis ipm psalterium Heli⁹ est tñ portare cū ꝑcere. Sed rursus meli⁹ est cū voluptate cantare: cū cuz onere portare. Nec ꝓuenit ad canticū nouum nisi iā cū voluptate cantās Nā qui portat cū timore: adhuc ī vetustate ē. Et q̄d est fratres qđ dico attēdite, Nō ꝓcordauit cū aduersario suo: q̄ cum timore adhuc facit. Timet em̄ ne veniat deus ⁊ dānet illū. Nā nondū delectat castitas. nondū illū delectat iusticia. ſz iudiciū dei formidans a factis temperat. Nōdū ꝓcupiscentiā ipam damnat q̄ sciuit in eo Nōdū illū delectat qđ bonū est. nondū ibi habz suauitatē vt cantet canticū nouū. ſz ꝺ vetustate penas timet. Nōdū ꝓcordauit cū aduersario. Tales em̄ hoīes plerūq̄ supplantantur tali cogitatione: vt dicāt sibi Si fieri posset: nō nobis minaretur de⁹. Nō talia p ꝓphetas suos diceret que homines deterrent: sed veniret ⁊ daret oīb⁹ indulgentiā. ignosceret oīm̄ib⁹. postea veniret neminē mitteret in gehennā. Jā qz iniquus est: iniquū vult esse deū. Vult te deus facere simile sui ⁊ tu conaris deū facere simile tui. Placeat tibi ergo de⁹ qualis est: non qualē illū esse vis. Peruersus em̄ es: ⁊ talē vis esse deū q̄lis es: nō qualis est. Si aūt placeat tibi qualis est. corrigeris. ⁊ diriges in eā regulā cor tuū. a q̄ nūc alien⁹ distortus es. Placeat tibi de⁹ qualis est. Nō te ipe amat qualis es: sed odit te q̄lis es. Jō tui miserek. qz odit te qualis es. vt faciat te q̄lis nondū es: faciat te dixi q̄lis nōdū es. Nā illud tibi ñ p mittit qz faciet te q̄lis es. Nā eris q̄lis est ſz ad quendā modū id est imitator dei velut imago: sed nō q̄lis imago est fili⁹. Nā etiā imagines ī hoīb⁹ diuerse sunt, filius hoīs habet imaginez pr̄is sui. ⁊ ꝺ est qđ pater ei⁹. qz hō est sicut pater ei⁹. In speculo aūt imago tua nō ꝺ est qđ tu. Aliter est em̄ imago tua in filio. aliter ī speculo. In filio est imago tua fm equalitatē substantie. in speculo aūt cū ꝺ lōge est a substātia. ⁊ tñ est quedā imago tua. cū ꝺ nō talis q̄lis in filio tuo fm substātiā. Sic in creatura nō ꝺ est imago dei qđ est in filio q̄ ꝺ est qđ pr̄. id est verbuz dei p qđ facta sūt oīa. Recipe ergo similitudinē dei quā p mala facta amisisti. Sicut em̄ imago ī nūmo imperatoris aliter est: ⁊ aliter in filio Nā imago ⁊ imago est: ſz aliter impſſa est in nūmo. aliter ī filio. aliter ī solido aureo imago imperatoris. Sic ⁊ tu nūmus dei es ex ꝺ melior: qz cū intellectu ⁊ cū quadā vita nūmus dei es. vt scias etiā cuius imaginē geras: ⁊ ad cui⁹ imaginē fact⁹ sis Nā nūmus nescit se bñe imaginē imperatoris. Ergo vt dicere ceperā: odit te de⁹ q̄lis es. ſz amat te talē qualē te esse vult. et ideo ille te vt muteſ hortaſ. Cōcorda cū illo. ⁊ incipe ꝑmo bñ velle: ⁊ odisse te q̄lis es. ꝺ sit tibi initiū ꝓcordie cū fmone dei: vt incipias ꝑmo tu odisse te q̄lis es. Cuz ceperſ ⁊ tu odisse te talē q̄lis es: sicut te talē odit de⁹. incipis iā ipm diligere deū q̄lis est. Egrū attēdite. Eger egrotantē se odit q̄lis est. Inde ĩcipit ꝓcordare cū medico. qz ⁊ medic⁹ odit eū q̄lis est. Nā ideo vult sanū esse: qz odit eū febrientē: ⁊ ē medic⁹ febris ꝑsecutor: vt sit hoīs liberator Sic auaricia. sic libido. sic odiū. cōcupiscētia. luxuria. sic nugacitas spectaculoꝝ febres sunt aie tue: debes illas odisse cuz medico tuo. ita ꝓcordas cū medico: niteris cū medico. ⁊ libenter audis qđ iubet medic⁹. libenter facis qđ iubet medic⁹. ⁊ ꝑficiente iā sanitate incipiūt etiā iā delectare p̄cepta. Quā onerosus est cibꝰ egris qñ reficiunt: ⁊ peiorē horā reputant egri refectōis sue cū ꝺ sue accessionis. ⁊ tñ cogūt se ꝓcordantes cū medico: ⁊ cū ꝺ uis inuiti ⁊ obluctantes vincūt se vt aliq̄d accipiāt. Quāta auiditate sani maiora percepturi sūt. vñ egri minora vix accipiūt. ſz vnde hoc factū est? Quia oderant febrē suā ⁊ cum medico cōcordauerunt. ⁊ simul ꝑ

sequebant febrē medicꝰ ⁊ egrotꝰ. Cū ergo ⁊ nos talia dicimꝰ: ñ odimꝰ nisi febres ñras. imo in nobis ipis sermo dei febres ñras odit. cū q̄ ꝓcordare debeat. Nā nos q̄d sumꝰ nisi liberādi vobiscū. sanādi vobiscū? Modo nō me intuamini sz ꝑmonē dei. Nolite irasci medicamēto vro. nō inueni eꝫ aliud q̄ trāsirē. Veni ad quintā chordā homo. Qui tango psalteriū decē chordaꝝ. nunq̄d ptermissurꝰ erā quintā? Immo assidue pcussurꝰ. In illa ei video iacere pene totū genꝰ humanū: in illa video plꝰ laborare. Ipaz pcutiēdo q̄d dico Nolite mechari post vxores vras. qz nō vultis vt mechent post vos vxores vre. Nolite ire vos: q̄ eas seq̄ nō vultis. Sine causa vos excusari conamini. qñ dicitis. Nunq̄d eo ad vxorē alienaz? ad ancillam meā eo. Vis vt dicat vxor tua tibi. Nunq̄d eo ad viz alienū? ad seruū meū eo. Dicis nō ē vxor aliena ad quā vado. Nūq̄d vis dicat tibi. nō est vir alienꝰ ad quē vado. Absit vt dicat ꝑ illa. Deliꝰ eꝫ dolet te cū imitet te. Illa eꝫ casta ⁊ sancta femina ⁊ vere xpiana q̄ dolet fornicantē viz: ⁊ nō dolet ꝓpter carnē sz ꝓpter charitatez Nō iō vult vt nō facias. qz ⁊ ipa nō facit: sz qz tibi nō expedit. Nā si ꝓpterea nō facit vt tu nō facias: si feceris faciet. Si aūt deo illud debeat. si xpō illō debeat q̄d tu exigis. ⁊ ideo reddet qz iubet iste. ⁊ si fornicat vir castitatē femia illa deo exhibet. Christꝰ eꝫ loquit in cordibꝫ bonaz femina. loquit intꝰ vbi non audit vir. qz nec dignꝰ ē: si tal' est. Loquit ergo ille interiꝰ ⁊ dicit. ⁊ filiā suā cōsolat hmōi ꝓbis. De iniurijs viri tui torq̄ris. q̄d tibi eꝫ fecit dole: sz ipm noli imitari vt male facias sz ipe te imitet in bono. Nā in eo q̄ male facit noli eū putare caput tuum: sz time me deū tuū. Nā si ⁊ in eo q̄ male facit caput est. ⁊ secutuz ē corꝓ caput suū: eunt ambo p ꝓceps. Ut aūt ñ sequat malū caput suū teneat se ad caput eccl'ie christū. huic debens castitatē suā. huic deferens honorem suū. absens sit vir. ꝑsens sit vir. non peccat illa. qz nunq̄ est absens cui debet vt nō peccet. Hec ergo fratres mei facite. vt possitis ꝓcordare cum aduersario.

Nec amara sunt q̄ dico. aut si amara sūt curāt. Potio ista si amara est accipiat. qz in periculo sunt viscera amara bibatur. Deliꝰ est modica amaritudo in fauciby: q̄z eternū tormentū in visceribꝫ. Mutate ergo vos: quicūq̄ nō faciebatis ꝑ bonū castitatꝫ. Jā facite. Nolite dicere: non ꝑt nō fieri. Fedū est fratres mei: turpe est: vt vir dicat non posse fieri qđ facit femina. Scelꝰ est vt vir dicat nō possū. Qđ potest femina vir nō ꝑt? Quid eꝫ. illa carnē nō portat: prior a serpēte decepta est. Caste vxores vestre oñdunt vobis fieri posse qđ nō vultis facere: ⁊ dicitis fieri non posse. Sz forte dices ideo illā facilꝰ facere posse: qz multa illi custodia est legis ꝓceptū. diligētia maritalis. terror etiā legū publicaz. est etiā verecūdie ⁊ pudoris illius magnū munimētū. Multe custodie faciūt feminā castā. viz castū faciat ipa virilitas. Nā ideo mulieri maior custodia. qz maior infirmitas. Illa erubescit viros tu nō erubescis xpō. Tu liberior qz fortior: qz facile vincis: ideo tibi cōmissus es Sup illā ⁊ diligētia viri. ⁊ terror legū. et ꝓsuetudo moz. ⁊ verecūdia maior. ⁊ deꝰ sup te tantū deus. Inuenis eꝫ facile pares viros quibꝫ nō timeas erubescere. qz faciunt id multi. Et tanta est peruersitas generis humani: vt aliquādo metuendū sit ne castus erubescat inter impudicos. Ideo non cesso tangere istā quintā chordā ꝓpter ipam puersam cōsuetudinē ⁊ labem totius vt dixi generis humani. Si quis inter vos faciat homicidiū q̄ auertat deꝰ: pellere eū vultis de patria. ⁊ cōtinuo si fieri ꝑt excludere. Si q̄s faciat furtū: odistis illū: nec videre vultis. Si q̄s dicat falsū testimoniū: abominamini nec vobis hō videt. Si q̄s ꝓcupiscat alienas res: raptor ⁊ iniustꝰ deputat. Si q̄s volutat cū ancillis suis. amat. blande accipitur. conuertunt vulnera in ioca. Si q̄s aūt existat q̄ dicat se castū. nō facere adulterium. notum autē sit q̄ nō faciat. erubescit accedere ad illos nō sui similes: ne insultent ne irrideant. ne dicant nō esse viz Ad hoc delapsa est humana peruersitas vt vir habeatur a libidine victus. et vir

nō habeaṫ victor libidīs. Triūphantes exultāt ⁊ ñ sūt viri: iacēt pstrati ⁊ viri sūt Si spectares: ille tibi videreṫ fortior q̄ iaceret sō bestia q̄ q̄ pimeret bestiā? Sz qz dissimulaṫ a pugna interiore ⁊ delectāt vos pugne exteriores. iō nō vultis ptinere ad canticū nouū: vbi dicit. Qui docet manꝰ meas ad pliuz: ⁊ digitos meos ad bellū. Est em̄ bellū qō secū agit hō dimicās ꝓtra ꝓcupiscētias malas: frenās auriciā: elidēs supbiā: suffocās ambitionē: trucidās libidinē. Das pugnas facis in occulto: ⁊ ñ vincerꝫ in apto. Ad ꝟ docent manꝰ vr̄e ad plium: ⁊ digiti vr̄i ad bellū. Nō ē ꝟ in spectaculʒ vestrꝫ. In illʒ spectaculis ñ idē ē venator qō cytharista. aliud agit venator. aliud cytharista. In spectaculo dei vnū ē. Tāge easdē decē chordas ⁊ feras occides: vtrūq; simlʒ facꝫ. Tangis pmā chordā q̄ colit vnꝰ deꝰ cecidit bestia superstitiōis. Tāgis scdaz q̄ nō accipis nomē dei tui ī vanū: cecidit bestia erroris ne phandaz. beresū q̄ id putauerūt. Tangꝫ terciā chordā vbi p spe future q̄tis facis q̄d facꝫ: interficit crudelior ceteris bestijs amor secli huiꝰ. Propt̄ em̄ amorē seculi huiꝰ laborāt hoīes ī oīb negocijs. Tu aūt ī oīb bōis opib tuis labora. nō ppter amorē scli huiꝰ: sz ppter reqez sempiternā quā pmittit deꝰ. Vide qūo vtrū q̄ simlʒ facꝫ: ⁊ chordas tāgis ⁊ bestias occidis. id ē ⁊ cytharista es ⁊ venator. Non vos delectāt talia spectacla vbi ñ pmeremur oc̄los editoris: sz oc̄los redēptoris Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā: tangꝫ q̄rtā chordā vt honorē parētib deferas: cecidit bestia impietatꝫ. Nō mechaberꝫ: tāgis q̄ntā chordā: cecidit bestia libidinis. Nō occides: tangis sextā chordā: cecidit bestia crudelitatꝫ. Nō furtū facies: tangꝫ septimā chordā: cecidit bestia rapacitatꝫ Nō falsū testimoniū dices: tangꝫ octauā chordā: cecidit bestia falsitatꝫ. Nō ꝓcupiscēs vxorē primi tui: tangꝫ nonā chordā cecidit bestia adulterie cogitatōis. Aliō em̄ ē nō facere aliq̄d tale p̄ter vxorez: aliō ñ appetere alienā vxorē. Jō duo p̄cepta sūt. nō mechaberꝫ: ⁊ ñ ꝓcupiscēs vxorē primi tui. Nō ꝓcupiscēs rē primi tui: tangis decimā chordā: cecidit bestia cupiditatis. Jta cadētib oīb bestijs securꝰ ⁊ innocēs ī dei dilectōe ⁊ hūana societate versaris: tangēs chordas decē q̄t bestias occidis. Nā mlta capita sūt sō istꝫ capitib. In singul chordis ñ singulas bestias. sz greges iterficꝫ bestiaz. Sic g̃ canticū nouū cū amore ñ cū timore cantabis. Noli dicere tibi q̄ñ forte aliq̄d luxuriāter vis agere. Vxorē ñ habeo. facere possum qō volo. ñ ei post vxorē meā pecco. Jā nosti pciū tuū. iā nosti q̄ accedis. q̄d māduces: q̄d bibas. imo quē māduces: quē bibas. Abstine te a fornicatōib. Ne forte mihi dicas. ad fornicē vado. ad meretricē pgo ad pstitutā eo. nec illud p̄ceptū violo qō dictū est. nō mechaberꝫ. qz vxorē nōdum habeo: nec post illā aliq̄d facio. Nec illō p̄ceptū violo qō dictū est. Nō ꝓcupiscēs vxorē primi tui. Qui ad publicā vado: ī qō p̄ceptū icurro? Nō inuenim? chordā quā tangam?. nō inuenim? chordā: q̄ neruo ligem? fugitiuū istū? Nō fugiet: habz vñ ligeṫ: sz amet te. Nō em̄ ligamentū sz ornamētū ī ipis decē chordis inuenim?. Decē em̄ p̄cepta ad duo illa referunṫ. sicuti audiuim? vt diligam? deū ⁊ primū: et duo illa ad vnū illud. Unū est aūt qō tibi fieri ñ vis alī ne fecerꝫ. ibi ꝓtinenṫ decē ibi ꝓtinent duo. Sed dicis. furtū si faciā id facio qō pati nolo. Si occidā id facio qō ab altero pati nolo. Si parētib meis honorē ñ deferā q̄ñ volo vt deferaṫ mihi a filijs: id facio qō pati nolo Si sz mechꝰ ⁊ aliq̄d tale moliar: id facio qō pati nolo. Nā si q̄ iterrogeṫ dicit. nolo vt vxor mea aliq̄d tale faciat. Si ꝓcupisco vxorē primi mei: nolo q̄sq̄ ꝓcupiscat meā: id facio qō pati nolo. Cū ꝟo ad meretricē eo: cui facio qō pati nolo: qō grauꝰ est ipi deo. Intelligat sctitas vr̄a. etenī qō fieri tibi nō vis alī ne fecerꝫ: ad duo p̄cepta ptinet Quō ptinet ad duo p̄cepta. si homini nō feceris qō pati non vis ab hoīe: Ad primi p̄ceptū ptinet: ad dilectōez primi: ad septē chordas. Si aūt qō nō vis pati ab hoīe: ipsi deo vis facere: q̄d est ꝟ nō facis alteri qō pati nō vis: Charior factꝰ est tibi hō q̄z deꝰ: Ergo qūo facio inq̄s ipi ō

corrūpis teipm. Et vñ iniuriā facio deo qz corrūpo meipm? Uñ tibi facit iniuriaz qui voluerit forte lapidare tuā tabulā pictā? in q̄ tabula imago tua ē in domo tua inaniter posita ad vanū honorē tuuz. nec sentiēs nec loq̄ns nec vidēs. Si q̄s illaz lapidet nōne in te facit ꝓtumeliā? Cū ꝙ imaginē dei qđ es tu corrūpis in te p fornicatōnes ꝛ p diffluētias libidis: attēdis qz ad nulli⁹ vxorē accessisti: attēdis qz p⁹ vxorē tuā nihil fecisti. qz vxorē ñ habes: ꝛ ñ attēdis p libidies illicitas fornicatōis cui⁹ imaginē violasti. Postremo de⁹ qui scit q̄d tibi vtile sit. q̄ ꝙ ñ sic suos seruos gubernat ad vtilitatē illoꝝ: ñ ad suā. Hō em̄ indiget tuis q̄si ad adiutoriū. sz tu indiges dñi auxilio. Ipe g̃ dñs q̄ scit q̄d tibi sit vtile. vxorē ꝓcessit nihil ampli⁹. ℞ iussit. ℞ p̄cepit. ne p illicitas voluptates corruat tēplū ei⁹ qđ esse cepisti. Nūq̄d ℞ ego dico? Aplm audite. Nescitis qz tēplū dei estis. ꝛ spūs dei habitat i vob? Si q̄s tēplū dei corruperit: corrūpet illū de⁹. Uidetis qūo minak? Hō vis corrūpi domū tuā. q̄re corrūpis domū dei? Certe ñ facis alicui qđ pati nō vis? Hō est g̃ q̄ euadak. Tenek ille q̄ se teneri nō putabat. Dīa eī pēta hoīm. aut ad corruptelā ptinent flagitioꝝ. aut ad facinora nocendi. Qz deo noceri ñ pt i facinoribꝫ. i flagitijs eū offēdis. in corruptelis illū offēdis. in te illi facis iniuriā. Facis eī iniuriā g̃e ipi⁹: domo ipi⁹. Seruū si hres velles vt fuiret tibi seru⁹ tu⁹. Serui tu meliori dño deo Seruū tuū ñ tu fecisti: ꝛ te ꝛ fuū tuū ille fecit. Uis vt tibi fuiat cū q̄ fact⁹ es: ꝛ nō vis fuire ei a q̄ fact⁹ es. Ergo cuz vis vt fuiat tibi seru⁹ tu⁹ hō ꝛ tu ñ vis seruire dño deo. facis deo qđ tu pati ñ vis. Ergo illud vnū p̄ceptū ꝓtinet duo. illa duo ꝓtinent decē. illa decē ꝓtinēt oīa. Cantate g̃ i psalterio decē chordaz cantic̃ nouum Ut aūt cantetis cantic̃ nouū: estote hoīes noui. Diligite iusticiā habet pulcritudinē suā. Jō nō vultis illā videre: qz aliud amatis? Nā si aliud ñ amaretis: eā vtiq̄ videretis. Quare illā videtis qñ illā exigitis? illā exigis q̄re laudas fidē qñ illā exigis ꝺ seruo tuo? Quā pulcra res ē fides: sz tūc pulcra ē qñ ꝺ fuo exigit: tūc videt qñ ab altero expetit: qñ ꝺ te exigit ñ videt. Aurū vides: fidē non vides? Sic lucet auꝝ ad oc'los corpis. sic lucet fides ad oc'los cordis. Apis ad illā oc'los cordis: qñ vis vt exhibeat illā tibi seru⁹ tu⁹. Si tibi illaz exhibuerit laudas seruū tuū: ꝛ p̄dicas eū ꝛ dicis. Preclaꝝ seruū habeo: magnū seruum habeo: fidelē seruū habeo. Qđ laudas si seruo ñ exhibes dño: ꝛ eo sceleratio⁹ qz vis vt meliorē tu habeas seruuz q̄ te deus. Jubet de⁹ fuo tuo vt bon⁹ sit erga te: qūo iubet vxori tue: vt ꝛ si tu mechaberis ñ mechet. Sic iubet fuo tuo vt et si tu ñ fuis deo: fuiat tibi. Sz ℞ totū vide: vt ad monitionē tuā valeat: nō ad perniciē tuā. Etem̄ seru⁹ ille q̄ tibi fuit indigno digne. id est q̄ indigno tibi bñ seruit. ꝛ fideliter fuit. ꝛ pure te diligit: deo debz nō tibi. Justū ē g̃ ꝛ tu attēdas: qz sō dño es ad quē ꝛ ille attēdit vt fuiat tibi. Imple g̃ qđ dictū est. qđ tibi fieri nō vis. alij ne feceris. Sz ipm alij cū dicis: vtriq̄ attēde ꝛ primū ꝛ deū. Canta i psalterio decē chordaz: cāta canticū nouū. ꝓcorda cum fmone dei: cū est tecū i via. Cōcorda cuz aduersario tuo cito: ne cū discordia venias añ iudicē. Si facis qđ audis ꝓcordasti cū eo. si aūt nō facis rixaris cū eo ꝛ nondū cōposuisti q̄sq̄ facias. Ut aūt ꝓcordetis abstinete vos a detestabilibꝫ corruptel': ꝛ a detestabilibꝫ inq̄sitōibꝫ: a mathematicis ab aruspicibꝫ: a sortilegis: ab auguribꝫ: a sacrilegijs: abstiete vos q̄z tū potestis a nugatoriis spectaculis. Si q̄ delectatōes seculi subrepūt i aīa: exercete vos i miscōia exercete vos in elemosinis: in ieiunijs: in oratoribꝫ. Dis em̄ purgank q̄tidiana pēta: q̄ nō pñt nisi subripere in aīaz ꝓpter fragilitatē humanā. Noli illa cōtemnere qz minora sūt: sz time qz pla sunt. Attendite frēs mei minuta sūt: nō sunt magna. Hō est bestia q̄si leo: vt vno morsu guttur frāgat: sz bestie plerūq̄ minute multe necāt. Si ꝓiciak quisq̄ i locū pulicib⁹ plenū: nunq̄d nō morik ibi? Hō sūt quidē maiores: sz infirma est natura hūana: q̄ etiā minutissimis bestijs interimi pt. Sic ꝛ modica pēta attēditis qz modica sūt: cauete.

De decem chordis

qz pla sunt. Quã minutissima sũt grana arene. Si arene amplius in naui mittat: mergit illã vt peat. Quã minute sũt gutte pluuie. Nõne flumia implẽt z domos deũciũt. Ergo ista nolite ꝓtemnere. Sz dicturi estis. Et ꝙs ꝑt sine istis? Ne ꝑ dicere q̃ hr̃e nemo ꝑt. de⁹ mirificos videꝫ nostrã fragilitatẽ posuit ꝫ remedia. Que sũt remedia? elemosinaꝝ: ieiuniorꝝ: z oratiõũ. ipa sunt tria. Ut aũt verꝫ dicas in oõe pfecte implẽde sunt elemosine. Que sũt pfecte elemosine? Ut exq̃ tibi abũdat des ei q̃ nõ hz: z q̃ te ledit aliꝙs ignoscas illi. Sz ne putetꝭ frẽs qz faciẽda sunt q̃tidie adulteria: z elemosinis q̃tidianis mũdanda sũt. Ad illa scelera maiora nõ sufficiũt q̃tidiane elemosine vt ea mundent. Aliud ẽ vbi mutes vitã. aliud ẽ vbi tolleres vitã. Illa mutãda est. Si mechꝰ eras noli esse mechꝰ. Si fornicator eras: noli fornicari. Si homicida: noli homicida esse. Si ibas ad mathematicũ: z ad ceteras pestes sacrilegas: iã desine. Arbitrarꝭ hec nisi fieri desinãt q̃tidianis elemosinis posse mũdari? Illa dico q̃tidiana pcta: q̃ aut p linguã facile cõmittunt. vt est ỹbũ durꝝ: aut cũ labit aliꝙs ĩ risũ ĩmoderatũ. aut ĩ hmõi nugas q̃tidianas. In ipis cõcessis pcta sũt. Cũ ipa vroze si excedit cõcubẽdi modꝰ pcreãdis liberꝭ debitꝰ: iã peccatũ est. Ad ꝑ em̃ ducit vroꝝ: id etiaꝫ tabule iudicãt vbi scribit liberoꝝ pcreãdoꝝ causa. Oñ tu vti vroze ampliꝰ q̃ necessitas pcreãdoꝝ liberoꝝ cogit volueꝭ iã peccatũ est. Et ipsa talia pcta q̃tidiane elemosine mũdãt. In ipis alimẽtis q̃ vti q̃ ꝺcessa sũt. si forte excedis modũ z amplꝰ accipis q̃ necesse est peccas. Quotidiana sũt ista q̃ dico. sz tñ pcta sunt z non lenia qz plura. Quia ỹo q̃tidiana z plurima: timẽda est ruina mltitudinis: z si nõ magnitudis. Talia pcta dimittim⁹ frẽs q̃tidianis elemosinis posse mũdari. Sz facite elemosinas z nolite cessare. Attẽdite vitã vestrã q̃tidianã ipis pctis scaturientẽ minutis ipis dico. Et cũ facꝭ elemosinã ñ supbe faciaꝭ. nec sic ores quẽadmodũ ille phariseꝰ. Sz tñ ad ibi dixit. Jejuno bis ĩ sabbato: decimas do oĩm que cũq̃ possideo. z nõdũ fusus erat sanguis dñi. Tm̃ p nobis pciũ accepimꝰ z saltim nec tm̃ erogamꝰ q̃tũ phariseꝰ. Et habes alio loco apte dicentẽ dñm. Nisi abũdauerit iustitia vra plꝰ q̃ scribaꝝ z phariseoꝝ: nõ intrabitꝭ in regnũ celoꝝ. Ergo illi dant decimas: tu si centesimã dederꝭ aliq̃d magnũ te feciſſe gloriarꝭ. Attẽdis em̃ q̃d aliꝰ nõ faciat: nõ quid te iubeat facere deꝰ. Detineris te ꝺ compatõe peioris: nõ de iussione melioris. Nõ qz ille nihil facit. ideo tu magnũ aliq̃d facis: sz qz gaudeꝭ ad q̃dã minima opa vra: qz tãta ẽ sterilitas vra vt ad modica gaudeat. Quasi securi vobis blãdimini de minimis elemosinaꝝ granis: z aceruos obliuiscimini pctoꝝ. Protulisti forte nescio q̃d paruũ: qꝺ aliꝰ aut nõ habuit: aut nõ ptulit cum hr̃et. Noli attẽdere post te q̃s ñ faciat. sz q̃d te iubeat deꝰ facere. Postremo q̃re in istis affectõibꝫ secularibꝫ nõ vobis sufficiũt q̃s pcessistis. sz vultꝭ esse diuites. eq̃les ditioribꝫ vobis? Nõ attẽditis q̃ntos paupiores trãscenditis? Vincere vultis ditiores. Sz ĩ elemosinis habeꝭ modus Hic dicit: iã quicq̃ facio? z illic non dicit. quãtis diuitibꝫ ditior sũ? Nõ attendunt egestates innumerabiliũ mendicoꝝ. Nõ respiciunt posteriores mltitudines pauperꝝ. Sed paucitas pcedentiũ diuitũ añ oculos ponit. Cur ĩ ope bono nõ attẽdit ille zacheꝰ? q̃ dimidiũ rerũ suarum dedit paupibꝫ? Sz optare cogimur vt attẽdat saltim ille phariseꝰ q̃ oĩm q̃ possidebat decimas dabat. Noli parcere thesauris ducis: thesaurꝭ vanis. Noli sub imagine pietatꝭ augere pecuniã. Filijs meis ſuo. Magna excusatio: filijs meis seruo. Videam⁹. Seruat tibi pr̃ tuꝰ: ſuas tu filijs tuis. filij tui filijs suis. z sic p oñes z nullus facturus est pcepta dei. Quare nõ illi potiꝰ impẽdis oĩa q̃ te fecit ex nihilo? Qui te fecit: ipse te pascit. Ex his q̃ fecit ipe: pascit z filios tuos. Necq̃ ei meliꝰ cõmittꝭ filio tuo patrimoniũ tuũ q̃ creatori tuo. Et mentiunt quidẽ boies: mala ẽ auaricia. Palliare se volũt noie pietatꝭ et dealbare. vt q̃si ꝓpter filios videant ſua re boies. qꝺ ꝓpter auariciã seruãt. Nam

vt noueritꝫ qz sic plerūqꝫ ꝓtingit. Dici ť ꝺ quodā. Quare ñ facit elemosinā: qz seruat filijs suis. Cōtingit vt amittat vnū. Si ꝓpter filios ꝛuabat: mittat post illū ptē suā. Quare illā tenet i sacculo: z illuz relinqt ab aīo. Redde illi qꝺ suū est. redde qꝺ illi ꝛuabas. Mortuꝰ est inqt. sz ꝓcessit ad deū: ps ipiꝰ debeť pauperib. Illi debeť ad quē ꝓcessit: xp̄o debeť: ad ipm ei pcessit. z ille dixit. Qui vni ex minimis istis fecit: mihi fecit. Et q̄ vni ex minimis istis ñ fecit: mihi ñ fecit. Sz quid dicis? Seruo fratrib ipi. Si viueret ille: nō erat cuz suis fratrib diuisurus? O fides mortua: mortuꝰ est eī filiꝰ tuꝰ. Quicqꝺ dicas mortuo debes qꝺ viuo seruabas. Mortuꝰ est filiꝰ meꝰ. sz tñ partē filij mei ꝛuo fratrib ipi. Si credis qz mortuꝰ est si ꝓ illo xp̄s mortuꝰ nō est: mortuꝰ est ipe Si aūt i te fides est: viuit filiꝰ tuus. Viuit ꝓsus nō decessit sz ꝓcessit. Qua fronte venturꝰ es ad filiū tuū q̄ ꝓcessit: cui ꝓcedenti nō mittis partē suā i celū? An ñ ꝓt mitti in celum? Potest ꝓsus. Audi ipm dñm dicētē. Thesaurisate vob thesauros i celo. Si ḡ ille thesaurꝰ meliꝰ est custoditus i celo: nunqꝺ tūc mittēꝺ est filio qñ si missus fuerit nō pibit? Tenebiť ħ vbi ꝓt pire: nō mittiť illuc vbi xp̄s est custos Certe ea q̄ ħ tenes z ñ vis mittere post filiū tuū: q̄b cōmēdas actoribz tuis cōmēdas illiꝰ partē q̄ ꝓcessit. z xp̄o nō cōmendas ad quē ꝓcessit? An idoneꝰ est tibi procurator tuus: minꝰ idoneus xp̄s? Videtꝫ frēs qz mendaciū est qꝺ dicūt boīes. Filijs meis ꝛuo. Mēdaciū est frēs mei: mēdaciū est. Auari sūt boīes. vel si certe coganť ꝓfiteri qꝺ nolūt: cū erubescūt tacere qꝺ sūt: fundāt vomāt in ꝓfessione qꝺ portant. Pectꝰ ꝑmiť crapula iniquitatꝫ: euomat eā cōfessio. sz nō canino more redeať ad vomitū. Estote xp̄iani Valde paz est vocari xp̄ianꝰ. Quāta donatis venatoribus. q̄nta turpib ꝑsonis. donatis eis q̄ vos occidūt. Per ipas eīz exhibitōes voluptatū interficiūt aīas vestras: z insanitis q̄s plꝰ donet. Si insaniretis q̄s plus seruet nō essetis ferēdi. q̄s plꝰ seruet insanire auaricie est. q̄d plꝰ donet insanire ꝓfusionis est. Nec auarū te deꝰ nec ꝓfusuz vult: collocare te vult q̄ habeꝫ: nō ꝓjcere Certatis q̄s vincat in peiꝰ. nō datꝫ opaz q̄s sit melioz: atqz vtinā nō daretꝫ: q̄s sit peioz. Et dicitis xp̄iani sumꝰ ad fauorez ꝑpli ꝓjcitis res vras. Ecce ñ iubet xp̄s Rogat xp̄s: eget xp̄s. Esuriui dicit xp̄s: z nō dedistis mihi māducare. egere volu it ꝓpter te. vt haberes vbi semiares q̄ dicit vt meteres vitā eternaz. Nolite pigri esse: z male securi. mores emēdate. peccata ꝛdimite. z cū hec feceritꝫ: deo gras agite a q̄ accepistis bñ viuere. Et sic ei gras agite vt nō insultetis bis q̄ nōdū bñ viuunt. Sz eos ipos moribz vris hortemini. Hec faciēdo habetꝫ ꝓfectā q̄tū i hac vita ꝓt iusticiā. Cōuersantes i bonis opibus. in oꝛōib. in ieiunijs. z i elemosinis ꝓpter minuta pcta. z abstinēdo vos ab illis magnis pctis ꝓcordatꝫ cū aduersario z securi dicitꝫ in oꝛōe. Dimitte nob debita nostra: sic z nos dimittim. debitoribz nris. Habetꝫ em̄ qꝺ q̄tidie vobis dimittat: qui habetis q̄ q̄tidie dimittatꝫ. Sic ambulādo securi i via ñ timebis latroci nia diaboli: qz xp̄s via z strata magna se ipm fecit: ꝓducit ad patriā. Oīs ibi securitas. oīs quies. vbi z ipa miscdie opa cessabūt: qz nulla ibi erit indigētia miseroꝝ. Erit ergo illud sabbatū sabbatoꝝ. vt qꝺ ħ desideram. ibi inueniam. Amē.

Explicit liber beati Augustini de decem chordis.

Sermo sācti Augustini de ebrietate.

Frequenter charitatē vraz frēs charissimi pna pietate admonui: vt ebrietatꝫ malū tanq̄ inferni foueā vitare deberetꝫ. Sz ipi infelices ebriosi: q̄n se nimio vino ingurgitant: derident z vitupant eos q̄ rōnabiliter ħ tm̄ qꝺ sufficit bibere volūt: dicētes eis. Erubescite z verecundū sit vobis: qz nō potestꝫ bibere q̄tū nos. Dicūt em̄ eos ñ esse viros. Et videte miseriā ebriosoꝝ.

De ebrietate

Se dicũt viros q̃ inhonesti ĩ ebrietatis cloaca iacẽt. ꝛ illos dicũt nõ esse viros: q̃ honesti ꝛ sobrij ſtãt Nemo dicat frẽs charissimi q̃ ĩ iſtꝫ tpib martires ñ sint. Quotidie martires fũt. Martir em̃ testꝫ inter ꝓtak. Quicũq; g̃ ꝓ vitate testimoniũ dederit: ꝛ oẽs causas cũ iusticia iudicauerit q̃cq̃d ꝓ testimonio veritatis vl̃ iusticie ꝓtulerit: totũ ei dñs ꝓ martirio cõputabit At si ille q̃ ebrietati resistit: si cũ dei adiutorio pseuerare voluerit. ꝛ ꝓ ipa re aliqs ptulerit tribulatões: oia ei dñs ad martirij gl̃iaz cõputabit. Uelim nũc scire frẽs charissimi: quicũq; dñs pl̃es suos habꝫ si vl̃ vnũ ex illis velit fieri ebriosũ: ꝛ deus habeat ebriosũ: Jõ em̃ frẽs tãta infelicitate se inebriãt boies. qz putãt ebrietatẽ aut paruũ aut nullũ esse pctm̃. Sꝫ ꝓ ista ignorãtia maxime sacerdotes ĩ die iudicij reddituri sũt rõeꝫ. si cõmissis sibi ppl̃is q̃ vl̃ q̃ta mala ꝺ ebrietate nascũt assidue nolu erint ꝓdicare. Qui aũt credit paruũ esse pctm̃. si se ñ emẽdauerit: ꝛ ꝓ ipa ebrietate pñiaz ñõ egerit cũ adulterꝫ ꝛ homicidis eterna illũ pena sine remedio cruciabit. ſm illud qꝺ ipi bñ nostis beatũ apl̃m ꝓdicasse. Neq; inḋt fornicarij. neq; idolis seruiẽtes. neq; molles. neq; masculoꝝ cõcubitores. neq; auari. neq; adulteri. neq; ebriosi r̃gnũ dei possidebũt. Uidere ebriosos cũ ꝓdictꝫ vicijs iũgi. Et iõ diffiniat ꝛ deliberet vnusquisq; apud se ebrietatẽ graue eẽ peccatũ. ꝛ tũc aut nunq̃. aut difficile eũ ebrietas poterit supare. cũ ei nõ solũ ĩ futuro secl̃o ꝓpter ebrietatẽ torq̃ndi sint boies. sꝫ ĩ pñti ꝓ ipaz ebrietatẽ ml̃tis freq̃nter infirmitatib fatigant. ꝛ ꝟ q̃dẽ ñ solũ laicꝫ: sꝫ etiã clericꝫ: qꝺ peius est. Ml̃ti sũt ꝛ maiozis ordis clerici: q̃ cum alijs sobrietatꝫ bonũ deberẽt iugiter ꝓdicare: nõ soluꝫ ꝟ nõ faciũt: sꝫ etiã se ꝛ alios inebriare nõ erubescũt nec metuũt. Sꝫ agnoscãt ꝛ doleãt q̃ cũq; tales sunt. Et q̃ nolũt se emẽdare ꝛ ꝓ se ꝛ ꝓ alijs necesse ẽ eterna supplicia sustinere. Illud ꝟo q̃le ẽ q̃ ĩa trãsacto ꝓuinio ꝛ eõpleta siti: cũ ampli⁹ bibere ñ pñt nec debeãt: tũc q̃nouelli ꝛ q̃ ĩ ipa boza supueniãt: diuersis noibꝫ incipiũt bibere: nõ solũ viuoꝝ boim. sꝫ ꝛ angeloꝝ ꝛ reliquoꝝ antiq̃ sctõꝝ: estimãtes q̃ maximũ illis honorẽ impẽdãt. si se in illoꝝ noibꝫ nimia ebrietate sepeliãt. ignorãtes q̃ null⁹ tã graue iniuriã sctis angel̃ ꝛ sctis boibꝫ agnoscit irrogare q̃ illi q̃ ĩ eoꝝ noibꝫ bibẽdo ꝓ ebrietatẽ suas aiaꝫ pbanꝫ occidere. Sũt ei aliq̃ q̃ sola hac ꝺ causa aliq̃ salsa cibaria sibi ordinãt fieri. vt ꝓ ipaz salsitudinẽ nimia se possint ebrietate obruere. Hoc em̃ q̃dẽ si pagani ignorãter faciũt. nec mirandũ est nec nimis dolẽdũ: qz ꝛ in deo spẽ nõ bñt. ꝛ antiquã parẽtũ suoꝝ ꝓsuetudinẽ ſuãt. Xpiani ꝟo q̃s de⁹ ꝺ tenebris eduxit ad lucẽ: de morte vocauit ad vitã: q̃bꝫ oẽs scripture clamãt ebrietatẽ fugere. sobrietatẽ diligere. q̃re turpissimas illoꝝ ebrietates imitant: ꝺ q̃ꝝ pfidia liberari ꝓ dei gr̃az meruerũt? Et iõ rogo: ꝛ ꝓ tremẽdũ diẽ iudicij vos adiuro: vt q̃tũ potestꝫ: ebrietatꝫ malũ auxiliãte dño fugiatꝫ: ꝛ iã vob̃ incipiat verecundũ esse: q̃ hucusq; gẽtibꝫ ꝛ paganis ĩ ebrietatꝫ turpitudie vos voluistꝫ silles exhibere. Et iõ qz deo ꝓpicio illis dissilles estꝫ ĩ fide: sil̃es esse ĩ ebrietate nõ debetis Que etiã si reliq̃ pcta xpiani ñ admittãt: sola ea si freq̃ns fuerit ebrietas: ꝛ emẽdatio ac pñia nõ subueniat: in inferno ꝓcipitat. ſm id qꝺ iã dictũ est. neq; ebriosi regnũ dei possidebũt. Sꝫ dicet aliq̃s. Ego regnũ dei nolo: eternã tm̃ requiẽ desidero. Nemo se decipiat frẽs. Duo em̃ loca sũt. ꝛ tercius nõ est visus. Qui cũ xpo regnare ñ meruit: cũ dyablo absq; vlla dubitatione peribit. Ego fratres charissimi: dum hec humiliter ꝛ cũ grandi charitate ꝓ sollicitudine paterna cõmoneo: apud deũ absoluo ꝓscientiã meã. Qui vero me libenter audire: ꝛ fideliter qꝺ ei predictũ est implere voluerit: habebit ꝓmium eternũ. qui autẽ cõtẽpserit: timeat ne eternum necesse sit sine vllo fine sustinere supplicium.

Explicit sermo sancti Augustini de ebrietate.

Incipit tractat⁹ sancti Augustini de vanitate hui⁹ seculi.

IN hac vita positi frēs ita agite: vt cū hinc migraueritis: z caro vra a vermib⁹ cepit deuorari ī sepulcro: aīa ornata bonis opib⁹ cū scīs oīb⁹ letet in cel'. Retrahat vos a malis opib⁹ vl' pētis: interitus eoz q̄s p̄misistis. Attēdite calamitates. cōsiderate diuitū sepulcra: vel eoz q̄ ante pauca tpa vobiscū erāt: q̄d sunt: vel q̄d fuerūt: vel q̄d eis diuitie z cupiditas seculi p̄fuerint. Ecce nihil ex eis nisi soli cineres remāserūt: q̄ si mō loq̄ possent hc vob⁹ dicerēt. Ut q̄d infelices tm̄ p seculi vanitate discurritis? Ut q̄d vos crimin⁹ z vicijs repletis? Cōsiderate ossa nra z vl' sic vobis horreat cupiditas z mīa vra. Qđ vos estis nos fuim⁹: z qđ nos sum⁹ vos eritis. Itaq̄ oīa frēs charissimi solicita ꝓsideratōe pēsate. z hec ꝓsiderātes expauescite: diē mortis ante oc'los semper ponite: ad emendatōez q̄ tū potestis festinate. Nolite negligere q̄ vos pi⁹ de⁹ peccantes sustineat. q̄ q̄to diuti⁹ expectat vt emēdetis: tāto graui⁹ iudicabit si neglexerit. Si forte putat⁹ q̄ finis mundi tardi⁹ veniat vl' suū vnusq̄sq̄ ꝓsideret finē. Ecce dū libēter ac iocūdissime morat⁹ hō in mūdo: mīt⁹q̄ in lōga tpa disponit agēda: repēte rapit⁹ ī morte: z ex impuiso auferet⁹ a corpe. Sz ille est btūs: q̄ semp illā habuerit añ oculos: z festinauerit ī illa hora mortis parat⁹ īueniri. Qđ si vultis scire charissimi q̄to magno metu magnisq̄ doloribus aīa sepat⁹ a corpe: diligēter aduertite. Veniūt em̄ angeli assumere eā vt p/ducāt illā añ tribunal iudicis metuendi: z tūc illa memorans opa sua mala z puersa q̄ die noctuq̄ gessit. ꝓtremiscit. z q̄rit ea fugere. inducias q̄q̄ petere dicēs. Date mihi vl' vni⁹ hore spaciū. Tūc q̄sti loq̄ntia simul opa ei⁹ dicēt. Tu nos egisti: opa tua sum⁹: nō te deserem⁹: sz tecū semp erim⁹: tecūq̄ pgem⁹ ad iudiciū. Hec q̄dē peccatoris aīa agit: q̄ cū horrēdo timore sepat⁹ a corpe: z pgit plena pētis z ingēti ꝓfusione. Justi vo aīa cū sepat⁹ a corpe: nō timet: nec expauescit. sed magis cū magno gaudio egredit⁹: z cū exultatōe pgit ad deum deducētib⁹ se scīs angel'. Illā horā frēs mō timete: vt ñ tūc timeat⁹ Illā nūc p̄cauete: vt tūc securi esse possit⁹. Demē tote iugiter q̄ in medio laqueoz dyaboli ambulat⁹. z iō semp pati estote. vt q̄n dñi p̄ceptū fuerit missum: liberi ab oīmi labe pēti ad requiē trāsire possit⁹. Nō arbitremini vos ī ħ mūdo diu māsuros. q̄ nimirū p̄uenit vt post dñicū missū p̄ceptū: nc vni⁹ hore momētū ꝓcedat⁹ ī hac vita ꝓsistere. Cauete igit⁹ ne ī eritu vro tristicias faciat⁹ angel': z gaudiū inimicis. Scitote vo q̄ cū aīa a corpe euellit⁹. statiz aut ī paradiso p meritis bonis collocat⁹. aut certe p pētis ī inferni tartara p̄cipitat⁹. Eligite mō q̄ vultis. z ħ iā in vita vra disponite. aut ppetualiter gaudere cū scīs. aut sine fine cruciari cū impijs. Itaq̄ frēs saltem pene vos terreāt: si p̄mia ñ inuitāt. z p̄ns seculū si despicere ñ valetis: saltē cū iusticia possidete. Qui ī adolescentia errauit: saltē iā ī senectute resipiscat: z mala q̄ peccando cōmisit: penitēdo iā expurget. Ecce paulatim deficit mūd⁹. z cūcta q̄ videt velociter tāq̄ nebula. aut tanq̄ vesptina vmbra trāscurrūt. Ecce q̄ō olim p̄nūcia bat⁹: p̄senti iā tpe p̄spicue cernit⁹ Subtrahunt⁹ vt ipi videtis oīa bona. z crescūt q̄ tidie mala. Nolite ḡ frēs iā mūdū diligere: quē tanta cernit⁹ cū velocitate trāsire. Nolite ī ei⁹ amore anchorā cordis iā figere: quē sic ad finē ꝓspicit⁹ declinare. p̄sertim cū ap'l's clamet⁹. q̄ amicicia bui⁹ mūdi inimica sit deo. Si em̄ ipe mūd⁹ nos diligeret: diligēd⁹ vtiq̄ ñ esset. q̄to magis nūc dū ipe nos odire p̄bat⁹. q̄s tanti⁹ malis insequit⁹. a nobis oīmino spernēd⁹ atq̄ fugiend⁹ est? Vitā ḡ eternā ex oīb⁹ p̄cordijs vris amate: quā nunq̄ ī secula finiat⁹. Illuc festinate vbi semp viuat⁹. z vbi iā mori nunq̄ timeat⁹. Si em̄ sic amat⁹ istā vitā miserā fluidāq̄: vbi cū tanto labore viuitis. z vbi vix currēdo satagēdo. sudando. suspirādo necessarijs corpis satisfacitis. q̄to magis amare debet⁹ eternā vitā: vbi nullū labore sustinebit⁹. vbi semp sūma securitas. sūma felicitas. sūma libertas. felix beatitudo. vbi etiā implebit⁹ illō

qđ dñs in euãgelio dicit. Erũt hoĩes sĩ/miles angel'. Et illud. Fulgebũt iusti sĩc sol ĩ regno pr̃is mei. Qualis putatis tũc erit splẽdor aĩaꝝ: qñ solis claritatẽ habe/bit lux corpoꝝ? Ibi iã nõ erit vlla tristi/sticia. null⁹ ibi labor. null⁹ dolor null⁹ ti/mor. nl'a mors. sz ppetua semp sanitas p seuerat. nulla ibi cõsurgit malicia. nulla carnis miseria. nulla egritudo. nulla q̃ñ no necessitas. Nõ erit ibi fames. nõ sitis. nõ frig⁹. nõ est⁹. nõ lassitudo ieiunĩ. nec vlla tentatio inimici. nõ peccãdi volũtas nec delinq̃ndi possibilitas: sz totũ letícia totũ exultatio possidebit: hominesq; so/ciati angelis. sine vlla carnis infirmitate vernabũt. Erit ibi iocũditas infinita. be atitudo sempiterna: quã q̃ semel adipisci tur semp tenet. Nihil ħ loco magnificẽti us. nihil glorioſi⁹. nihil clari⁹. nihil pul/cri⁹. nihil veri⁹. nihil illa bonitate sínceri us. nihil illa abundãtia copioſi⁹. Ibi iã nõ formidabit̃ fortissim⁹ hostis: q̃ cupit iugiter aĩas iugulare nec facies oĩno turbulenta torquoris. Nõ incutiet timorẽ barbaroꝝ ĩmanitas: nec vlla vlteri⁹ time bit̃ aduersitas. Nemo in illo loco gl'ioso ĩdiget vestimẽto. nõ est illic frig⁹. nõ est⁹. nec vlla aeris ineq̃litas. Null⁹ ibi esurit. null⁹ tristat̃. null⁹ est ibi peregrin⁹. sz oẽs q̃ illuc venire meruerũt securi ĩ ppria pa tria viuẽt. Nõ vltra aduersabit̃ caro spi ritui: sz cũ angelis ĩenarrabilia sempiter/na a xp̃o pmia tribuent̃. q̃ ocul⁹ ñ vidit sicut dicit apl's: nec auris audiuit: nec in cor hoĩs ascẽdit: q̃ pparauit de⁹ diligẽti/bus se. Ecce qualẽ beatitudinẽ pditurus erit: q̃ modo se: dũ licet: emẽdare noluerit Idcirco nos frẽs dño auxiliãte dedigne mur vltra seruire pct̃o: quib⁹ tanta beati tudo pparat̃ ĩ celo. Dũ ergo tps ẽ: festine mus ppitiũ nobis hr̃e dñm: despiciam⁹ q̃ terrena sũt: vt adipiscamur celestia. co/gitemus peregrinos nos esse in ħ seculo vt liberi⁹ festinem⁹ ad celos. Velociter eĩ transeũt: q cito tanq̃ vmbra pereũt cun/cta q̃ ħ vident̃. Perpendam⁹ charissimi frẽs: q̃les erim⁹ in die iudicij̃: dei q̃ ange/loꝝ ei⁹ ꝓspectui p̃sentandi: q̃ opa nostra erũt nobis añ oculos nr̃os nobis ponẽ/da. Qualis erit tũc ista ꝓfusio: cui stige/rit p peccatis suis ĩ conspectu dei oĩmq; hoĩm q angeloꝝ erubescere. q̃ ħ nec vnũ quidẽ hoĩez se peccamẽ vult nũc inspice/re? Quis pauor erit deuz iratum videre: quẽ placatũ nõ valet vniuersitas cõpre/hendere. Illũ q̃ diẽ semp timeam⁹: quez modo p̃uidere nullaten⁹ possum⁹. Illuz diẽ iugiter pauescam⁹. q vl' sic act⁹ nr̃os reuocem⁹. Cõsiderem⁹ q̃s terror ĩ die il/lo erit. cũ dñs de celis ad iudicandũ secu lũ venerit. Qui met⁹ erit deuz videre. ad cui⁹ aduentũ vniuersa elemẽta quatiũt̃. q celũ cũ terra ꝓtremiscet: virtutesq; celo/rũ cõmouebunt̃. Tũc nimiꝝ pcinentib⁹ angeloꝝ tubis. oĩes gẽtes quecũq; sub celo fuerint. q oĩs hõ tã viri q̃ femine: in eo sexu vnusquisq; quo nat⁹ fuerit ĩ mũ/do. boni q mali. sancti q pctores. vel qui/cũq; ab initio nati q mortui fuerint. siue a bestijs deuorati. siue ab igne ꝓsumpti. siue etiã ab aq̃s absorpti: oẽs simł in mo mento tpis: in ictu oculi resurgẽt in ipis sine dubio corpib⁹: atq; in ipa carne: quã ħ habuerũt. s. in viz pfectũ. in mensuram etatis plenitudinis xp̃i. in q̃ q ipe dñs re/surrexit a mortuis. Et oẽs añ iudiciũ xp̃i veniẽt. pariterq; eũ electi q reprobi oculis suis videbũt. sic q ipe dñs in euãgelio di cit. Tũc videbũt filiũ hoĩs venientẽ ĩ nu bib⁹ celi: cũ ⁊tute magna q maiestate: ꝓsti patũ agminib⁹ angeloꝝ. q cõgregabunt̃ ante eũ oĩes trib⁹ terre. q sepabit eos ab inuicẽ. sic pastor segregat oues ab hedis. q statuet quidẽ iustos a dextris. impios aũt a sinistris. Tũc dicet ad eos q̃ a dex/tris erũt. Venite bñdicti pr̃is mei: possi/dete paratũ vobis regnũ a ꝓstitutõe mũ di. Esuriui eĩ q dedist⁹ mihi mãducare: sitiui q dedistis mihi potũ. q cetera q̃ au/ditis in euãgelio. Tũc oĩb⁹ aspiciẽtibus oñdit liuores fixuraſq; clauoꝝ. in ipso si ne dubio corpe: qđ p nostris peccat⁹ vul neratũ est. q ita pctores cõpellans dicet. Ego te hõ de terre limo manib⁹ meis for maui: q in paradisũ meũ quẽ nõ mereba/ris: collocaui. Sz tu me meaq; iussa con temnẽs deceptorẽ seq̃ maluisti. vnde q iu sta pena damnat⁹. inferni supplicijs de/

putat⁹ eras. Postea miser⁹ tui: carnē as
sūpsi i terris. inter pctōres habitaui. ꝓ tu
melias ⁊ ubera ꝑ te sustinui. Ut te eripe
rē: colaphos ⁊ spuā suscepi Ut tibi dul
cedinē padisi redderē: acetū cū felle bibi.
Propter te vepꝛib⁹ cozonat⁹: cruci affix⁹
lācea vulnerat⁹ sū: ꝓpter te mozt⁹: in se
pulcro posit⁹ sū: ad inferna descēdi: vt te
ad padisū reducerē. Tartara adū vt i ce
lo regnares. Agnosce ḡ impietas hūana:
q̄ ꝑ te ptuli. Ecce liuozes q̄s ꝑ te suscepi
Ecce clauoꝛ fozamīa: q̄b⁹ affix⁹ in cruce
pepēdi. Suscepi dolozes tuos: vt te sa
narē. Suscepi penā vt tibi gloziā darē.
Suscepi mozt̄: vt tu hr̄es vitā īmozta
lē. Condit⁹ iacui i sepulcro: vt tu regna
res i celo. Nec oīa ꝑ vob⁹ sustinui: ampli
oza boꝛ q̄d vob⁹ debui facere ⁊ non feci:
Dicite mihi nūc: vl̄ oñdite q̄d passi estis
ꝓpter me dñatoz̄ vr̄m: vl̄ q̄d boni egist̄
ꝑ vobis: Ego cū essem iuisibil̄ ⁊ impassi
bilis: ꝓpter vos dignat⁹ sū spōte pati: ꝑ
pter vos incarnat⁹ sū: cū essem diues: ꝑ
pter vos egen⁹ fact⁹ sū. Sz vos humili
tatē meā: ⁊ p̄cepta mea semp renuētes: se
ductoz̄ magl̄ q̄ me secuti estis. Ecce mō
nō ꝓt iusticia mea aliud iudicare: nisi q̄s
mererenť opa vr̄a Ergo q̄s ipi elegist̄: te
nete. Contēpsist̄ lucē possidete tenebꝛas
Amastis mozt̄: ite i pditōez. Secuti est̄
dyabolū: ite cū illo i ignē eternū. Quispu
tas tūc erit meroꝛ: q̄ luct⁹: q̄ tristicia: q̄ an
gustia: cū hec fuerit aduersus impios ꝑ
lata snīa Tūc erit mal' dura sepatio a dul
cedine ꝓsoꝛtū sctōꝝ. Et tūc impī traditi
in ptātez demonū. ibūt i ipis cozpib⁹ suis
cū dyabolo i suppliciū eternū: ⁊ pmane
būt semp sine fine i luctu ⁊ gemitu. Pꝛo
cul q̄ppe exulati a beata paradisi patria
cruciabunť in gehēna ꝑpetua: nunq̄ lu
cē visuri: nūq̄ refrigeriū adepturi: sz per
milia miliū annoꝝ i inferno cruciādi: nec
inde i secula liberādi: vbi nec q̄ tozq̄t ali
q̄ fatigať: nec q̄ torqueť aliq̄ mozietur.
Sic eī ibi ignis ꝓsumit: vt semp refuet.
sic tozmēta agunť: vt semp renouenť. Ju
xta q̄litatē vo culpe: penā vnusq̄sq̄ susti
nebit gehenne: ⁊ sil'is culpe rei: suis sil'ib⁹
iungunť cruciādi. Nō ibi audieť aliō ni
si fletꝰ ⁊ planctꝰ: atq̄ stridozes dentiū. nō
ibi erit aliud ꝓsolamētū nisi flāme ⁊ terro
res penaꝝ. Ardebūtq̄ miseri i igne eter
no: semp i secla seculoꝝ. Justi aūt ibūt in
vitā eternā: in ipa sine dubio carne quā h̄
habuerūt: ⁊ sociabunť angel' sctis in gl'ia
sempiterna. nūq̄ iā vlteri⁹ mozituri. nun
q̄ cozruptionē visuri. sz semp leti ac dul
cedine x̄pi iugiter saciati. Fulgebunt sic
sol gl'ia ⁊ claritate quā ꝑparauit de⁹ di
ligētib⁹ se. Et erit tūc q̄to q̄s ampli⁹ alio
h̄ obediēs deo fuit: tāto ampliozem illic
mercedē accipiet. Quātoq̄ h̄ ampli⁹ q̄s
deū amauit: tanto ꝑpius eū videbit. Be
nedicam⁹ igit̄ dñm deū nr̄m frēs: q̄ ad le
ticiā spūalez ꝓgregauit nos. sim⁹ i hūili
tate cozdis semp: ⁊ gaudiū nr̄m penes ip
sū sit. Nō igit̄ de ꝑsperitate aliq̄ bui⁹ se
culi inflemur. sz nouerim⁹ felicitatē nr̄am
nō esse: nisi cū ista trāsierint. Modo gau
diū nr̄m frēs in spe futura sit. totū deside
riū vita eterna sit. oīa suspiria nr̄a x̄po an
helēt. ille vn⁹ pulcerrim⁹ q̄ fedos dilexit
vt pulcros faceret: desidereť: ad illū vnū
currať: illi ingemiscať: ⁊ dicāt sp magnifi
ceť dñs q̄ volūt pacē serui ei⁹. Amen.

Explicit tractat⁹ sancti Augustini ō
vanitate hui⁹ seculi.

Liber Augustini de obedientia ⁊ hu
militate.

Quibil sic deo placet quēadmodū obedi
entia Cham maledict⁹ fu
it: ⁊ post multa secula ma
net q̄ dicit Semē chanaan ⁊ nō iuda: q̄z
pr̄i ñ est obsecut⁹. Cetez̄ sem q̄ obsecut⁹
est pr̄i: bñdictionez habuit in oīa secula.
Hoc itaq̄ dico non est filioꝝ iudicare de
pr̄ib⁹. Nemo vadit ad mgr̄m: ⁊ docet ma
gist̄ suū. Venisti ad me vt docerē te l̄ras
si tibi scripsero. ⁊ dixero tibi. scribe qūo
ego scribo: vtiq̄ imitari debes quē magi
strū elegisti. Ab aliq̄ doct⁹ es. ⁊ vadis ad
peritiorē mgr̄m. Hoc totū q̄re dico: Ut
obediētiā exhibeam⁹ pr̄ib⁹ nr̄is. Qui pa
tribꝰ nō obsequiť: deo nō obsequiť. Dicit

De obediētia ⁊ humilitate

em̄ dñs. Qui vos ꝓtēnit: me ꝓtēnit. Qui ḡ ꝓtēnit apl'os: ꝓtēnit xp̄m Qui ꝓtemnit p̄res ꝓtēnit xp̄m q̄ ī p̄rib⁹ est. Hoc dico: q⁹ hec ī nob⁹ sūma ⁊ sola ē virt⁹ obediētie Si ieiunauer⁊ dieb⁹ ac noctib⁹: orōem q̄ fecer⁊. si ī sacco fuer⁊ vl' cinere: si nihil aliō fecer⁊ nisi qđcūq̄ p̄ceptū est in lege. ⁊ tibi visus fuer⁊ q̄si sapiēs. ⁊ obediēs p̄ri ñ fu/ eris: oēs ꝟtutes pdidisti. Una obediētia pl⁹ valet q̄ oēs ꝟtutes. Jeiuniū vl' ꝓtinē tia nisi te diligēter attēderis: supbiā tibi facit. Supbia aūt inimica ē deo. Nihil sic odio habz de⁹. sic supbiā Quicūq̄ nō obedit nō facit ō scīt̄ate: ⁊ ō supbia. Jō em̄ ñ obedit: q⁹ se melior⁹ē putat illo cui ñ obedit. Simpl'r dico vob: oīa p̄cta odio habz de⁹. mēdaciū. p̄iuriū. furtū ⁊c. in q̄/ bus si q̄s dep̄hēsus fuerit: nō p̄t oc'os le uare. ⁊ sic eū habem⁹ q̄si execrabilē. Si q̄s supbꝰ ē: m'to pei⁹ facit q̄ adulteriū: ⁊ tñ loq̄mur cū eo Qui fornicator est p̄t ali quid dicere. Uicit me caro mea: supauit me adolescētia mea. Nō dico q⁹ sibi ℔ fa/ cere liceat. aut q⁹ se excusare debeat. siq̄dē ⁊ hec odio hz de⁹: ⁊ in compatōe mali di co. Quicūq̄ aliō pctm̄ fecerit. ꝟbi gr̄a. si furtū fecerit se excusare p̄t. Quid eiz dic⁊ Propterea furtū feci q⁹ algebaz. q⁹ fame moriebar. q⁹ egrotabā Supbꝰ q̄d dicere p̄t. Jō supbia mai⁹ malū ē. q⁹ excusatōez nō hz. Cetera vicia eis nocēt q̄ ea cōmit/ tūt. ceteq̄ supbia pl⁹ oīb⁹ nocet. Hec ḡ di co: ne cogitē⁊ pctm̄ ñ esse supbiā. Quid em̄ dicit apl's? Ne q̄s icidat ī iudiciū dia boli. Uides ḡ q̄o q̄cūq̄ inflat: ī iudiciū diaboli icidit Hoc ḡ dico ꝓm q⁹ scriptū ē. De⁹ supbis r̄sistit: būilib⁹ aūt dat gr̄az vt oīa inq̄t p̄cta fugiam⁹: maxīe supbiaz. Dico vob: q̄d agat q⁹ p supbiā sibi sapiēs videt Si q̄s ei ō fratrib⁹ dederit ꝓsiliū: ⁊ dixerit ei fr̄. nō debes sic agere. nō eū di/ gnat audire: q⁹ se mag⁊ sapiētē putat q̄ il lū q⁹ dat ꝓsiliū Et q̄d dicit ī corde suo q⁹ si bi videt esse sapiētior. Ego igit ñ habeo ꝓsiliū: Nū tu es sapiētior me? Licz ñ di/ cat. tñ ex eo q⁹ ꝓtēnit ꝓsiliū fratr⁊. in corde ℔ loquit. Ergo ℔ dico. Qui supbiā hz: si ne cā habz alias ꝟtutes: imo eas ñ habet ⁊ videt hr̄e. Q⁹ em̄ ℔ habz q̄d deo p̄riz est: q̄o p̄t hr̄e aliquid q̄d deo amicū sit? Supbia ī monasterio fit. Si ieiunam⁹ erigimur. si orōez facim⁹ ꝓ pctis ī supbiā erigimur. Aliq̄s ieiunat ꝓ pctis suis: ⁊ ꝓ pctis suis pñiaz agēs in supbiā extollit. Jō ieiunas. iō oras. iō p̄cepta facis: vt ō deū facias? Monach⁹ si supbꝰ est: m'tuz ei meli⁹ fuerat si vxorē duxisset. Ego sim plicit dico: ⁊ libera frōte ℔ dico. q⁹ q̄cūq̄ supbꝰ ē. meli⁹ esset ei ⁊ ℔ ad compationez mali dico. vt oīa alia vicia hꝫet. ⁊ ex mal' suis īclinaret ad pñiaz: ⁊ ñ oēs despicerz. Si aūt post p̄cta ageret pñiaz. vtiq̄ dei miscōiaz mereret. Qui aūt supbꝰ est. oīm maloz hz p̄ncipiū ⁊ ñ agit pñiaz q̄i iust⁹ sit. Propterea supbia ōria est deo. q⁹ deo ñ subīcit. Sic em̄ se hz q̄si iust⁹. Supbꝰ ñ agit pñiaz ꝓ mal': ⁊ gloriat q̄si ꝓ bonis. Hec q̄re dicerim. ⁊ vos ipi itelligitz. ⁊ ali oz ruine vr̄a debēt ee exēpla. Propterea venim⁹ ī monasteriū. libertatē sc̄'i pdidi m⁹. vt fruitutē xp̄i accipiam⁹ Deinde ista ō frib⁹ loq̄r q̄ solēt lōgi⁹ sedere a monaste rio: ñ eis debz nasci supbia ō exēplo. Jn cenobio vixisti: placuit tibi vt maneres ī decimo miliario: nō ꝓpterea debes syna/ xim sctōz fratz ꝓtenere. nec te iō viliorē putes. si ad frēs veneris ad ciuitatē. Si necessitatē hr̄es ires ⁊ videres m'lieres: ⁊ si nēe habuisses. ires ī plateas. rectēq̄ ñ ires: ad synaxiz sctōz fratz ñ vadis. O tu q̄ manes ī secreto. aut melior es a frib⁹ q̄ sūt ī cenobīs. aut peior es. Si melior es veni vt eis exēpluz vite tue tribuas. Si aūt deterior es. veni vt discas q̄ nō scis. Supbia nascit q̄ñ aliq̄s dicit se secretū sedere: frēs ñ dignat videre ⁊ visitare ⁊ in supbiā erigit. Hoc ꝓpterea loq⁊ p̄ñte sā/ cto fr̄e q̄ facit ope. vt ℔ q⁹ ego loq⁊ hunc sciat⁊ op⁹ facere. Deniq̄ m'lti sācti p̄res q̄ ve p̄res sūt. q̄ regūt alias ctōz. q̄ñ aliq̄s viderint iuuenes ire ad secreta: ⁊ ad ceno biū ñ venire. ⁊ ī supbia esse vadūt ⁊ vim eis faciūt. ⁊ adducēt eos ñ vt noceāt. sed vt tollat eis supbia. Hec ℔ ꝓpterea dico vt illi q̄ manēt ī secret⁊. ⁊ veniūt ad ceno/ biū ⁊ frēs visitāt. ab his q̄ sūt in cenobīs arguant. q̄si sint impatiētes. nec q̄si būiles Nemo dicat ō vob. Ecce ille q̄ ī beremo

sedet.qz nō patīr venit. Propterea venit vt supbiā deponat.pptera vēit vt te edificet z ñ destruat. Videte q̄lis vite.sic viuit ī deserto.z tñ gl'az ñ habz eoz q̄ ī deserto sūt. Dē itaq̄ oīpotēs.oīa q̄ locuti sum⁹:ozōib⁹ sctōz nos q̄z implere faciat Nihil ei grāde est dicere:sz facere:z si q̄d facere ñ possū z loq̄r.ideo loq̄r.vt q̄ pt facere faciat. Qui habz aures audiendi audiat in xpo ihu dño nostro.cui est honoz virt⁹ z ptās in secula seculoz. Amē.

Explicit liber augustini de obediētia z humilitate.

Ex libro retractationū sancti augustini in libz de agone christiano.

Liber d agone xpiano fratrib⁹ ī eloq̄o latino eruditis humili sermone pscript⁹ est.fidei regulā ptinēs z pcepta viuēdi. In q̄ illud q̄d positū est. Nec eos audiam⁹ q̄ carnis resurrectōnez futurā negāt:z cōmemozāt q̄d ait apl's paul⁹:caro z sanguis regnū dei nō possidebūt.nō intelligētes q̄d ipe dicit apl's.oportet cozruptibile ħ induere incozruptōez:z mortale ħ induere imortalitatē. Cū em ħ factū fuerit.iā nō erit caro z sanguis.sed celeste corp⁹. Nō sic accipiēdū est q̄si carnis nō sit futura suba:sz carnis z sāguinis noīe ipaz cozruptōez carnis z sāguinis intelligend⁹ est apl's nūcupasse.q̄ vtiq̄ ī regno nō erit illo:vbi caro incozruptibilis erit. Quāuis z aliter possit intelligi.vt carnē z sanguinē opa carnis z sanguis dixisse accipiam⁹ apl'm.z eos regnū dei ñ possessuros q̄ pseuerāter ista dilexerint.

Incipit liber sancti augustini episcopi de agone christiano.

Qzona victorie nō pmittit nisi certantib⁹ In diuinis aūt scripturis assidue inuenim⁹ pmitti nob coronā si vicerim⁹. Sz ne longū sit mḿta cōmemozare apud apl'm paulū manifestissime legitur Op⁹ pfeci.cursuz pseuerauī.fidē seruauī iā superest mihi corona iusticie Debem⁹ g̃ cognoscere q̄ sit ille aduersari⁹:quē si viceri m⁹ coronabimur. Ipe est em quē dñs nr̄ poz vicit:vt etiā nos ī illo pmanētes vincam⁹ p ipm. Et dei q̄dē virt⁹ z sapiētia z ẏbū p q̄d facta sūt oīa.q̄ fili⁹ dei vnic⁹ est. sup oēm creaturā semp incōmutabil' manet. Et qm sb illo ē creatura etiā q̄ ñ peccauit q̄to magis sb illo ē oīs creatura peccatrix? Ergo qm sb illo sunt oēs sācti angeli:mḿto magis sub illo sūt oēs pnaricatozes āgeli:q̄z diabol⁹ pnceps ē. Sz qz naturā nr̄az decepat:dignat⁹ est vnigenit⁹ dei fili⁹ ipaz naturā nr̄az suscipe.vt de ipa dyabol⁹ vinceret:z quē sp ipe sb se hz etiā sub nob eū esse faceret:ipm significat dicēs. Princeps hui⁹ mūdi miss⁹ ē foras Nō qz extra mūdū missus ē:quō q̄dā heretici putāt:sz foras ab animis eoz:q̄ coherēt ẏbo dei:z nō diligūt mūdū:cui⁹ ille pnceps est:qz dominat eis q̄ diligunt tpalia bona:que ħ visibili mūdo ptinent nō quia ipe domin⁹ est hui⁹ mūdi:sz pnceps cupiditatū eaz quib⁹ cōcupiscitur oīne q̄d trāsit vt ei subiaceāt:q̄ negligūt eternū deū:z diligūt instabilia z mutabilia. Radix em est omniū malozū cupiditas. Quā quidā appetētes a fide erraverunt:z inseruerūt se dolozib⁹ multis. Per hāc cupiditatē regnat in homīe dyabol⁹ z coz ei⁹ tenet. Tales sunt oīes qui diligunt istū mundū. Mittit aūt diabol⁹ foras:quādo ex toto coꝛde huic mundo renunciat. Sic em renunciat diabolo:qui pnceps est hui⁹ mūdi:cū renunciat cozruptelis z pompis z angelis ei⁹. Ideoq̄ ipse domin⁹ triūphantez naturā homis portās.scitote inq̄t qz ego vici munduz. Multi aut dicūt quomodo possumus vincere diabolū quē nō videm⁹? Sz habemus magistz q̄ nobis demōstrare dignat⁹ est.quō a nobis inuisibiles hostes vincant. De illo em dixit apl's. Exuens se carnē principatus z ptātes expoliauit fiducialiter eos triumphās in semetipso

Ibi g vincunt inimice nob iuisibiles potestates: vbi vincunt iuisibiles cupiditates. Et io qz i nob ipis vincim⁹ tpaliu rū cupiditates: necce est vt i nobis ipis vicam⁹ z illū. q̄ ipas cupiditates regnat i hoīe. Qñ em dictū est diabolo. terrā māducabis. dictū est pctōri: terra es z in terrā ibis. Dat⁹ est g in cibū d⁹ abolo pctōr. Nō sim⁹ terra. si nolum⁹ māducari a serpēte. Sic em qō māducam⁹ in nr̄m corpus puertim⁹: vt cib⁹ ipe r̄m corp⁹ r̄ efficiat qō nos sum⁹: sic mal' moribꝫ p neḡciam z supbiā z impietatē r̄ efficit q̄sq; qō diabol⁹. i. sil'is ei⁹: z sb̄ic̄t ei. sic subiectū ē nob corp⁹ nr̄m. Et r̄ ē qō d⁹ māducari a serpēte. Quisq; itaq; timet illū ignē q̄ parat⁹ ē diabolo z angel' ei⁹. det opaz triumphare d⁹ illo i semetipo. Eos em q̄ foris nos oppugnāt: int⁹ vincim⁹ vincēdo pcupiscētias: p q̄s nob dñanť. Et q̄s inuenerit sui sil'es secū ad penas trahūt. Sic z ap'l's dicit q̄ i semetipo pugnet aduers⁹ ptātes exteriores. Ait ei. Nō est nob colluctatio aduers⁹ carnē z sāguinē sz aduersus p̄ncipes z ptātes hui⁹ mūdi: rectores baz tenebraz aduers⁹ spūalia neḡcie i celestib⁹. Celū em d⁹ z iste aer vbi vēti z nubes z pcelle z turbies fiūt. sic etiā scriptura dicit i mult; loc; Et itonuit d⁹ celo dñs z aues celi z volatilia celi: cū māifestū sit aues i aere volare. Et nos i cōsuetudine hūc aerē celū appellam⁹. Nā cū d⁹ sereno v' nubilo q̄rim⁹. aliq̄ dicim⁹. q̄lis ē aer. aliq̄: q̄le ē celū Hoc dixi ne q̄s existimet ibi habitare mala demonia: vbi solē z lunā z stellas deordinauit: q̄ mala demōia t̄ ap'l's appellat spūalia. qz etiā mali angeli i scriptur; spūs appellanť. Jō aūt rectores baz tenebraz eos dic̄: q̄m pctōres hoīes tenebras appellat q̄b isti dñanť. Jō z alio loco dic̄. Fuisti sei aliq̄ tenebre nūc aūt lux i dño: qz ex pctōribꝫ iustificati erāt. Nō g arbitremur i sūmo celo habitare diabolū cū angel' suis. vñ lapsum esse credim⁹. Sic ei errauerūt manichei q̄ dicūt añ mūdi pstitutōez fuisse gentē tenebraz. q̄ d⁹ deū rebellauit: in q̄ bello credūt mīi oipotentē deū: nō sibi alit potuisse succurrere: nisi ptē suā d⁹ eā gentē mitteret. Cui⁹ gētis p̄ncipes. sic illi dicūt: denozauerūt ptē dei: z tpati sūt vt posz mūd⁹ d⁹ ill' fabricari. Sic dicūt deū pueniſſe ad victoziā cū magnis calamitatib⁹ z cruciatib⁹ z miser̄is mēbroz suoz. q̄ mēbra dicūt ee cōmixta tenebrosis viscerib⁹ p̄ncipū illoz. vt eos tparēt: z a furoze cōpescerēt Et ñ intelligūt tā sacrilegā esse suā sectā. vt credāt oipotētē deū ñ p creaturā quā fecerit: sed p ipaz naturā suā bellasse cū tenebris: qō nefas ē credere. Neq; r̄ solū sz etiā illos q̄ vicit sūt: factos ee meliores. qz furoz eoz cōpssus ē. dei aūt naturā q̄ vicit: factā esse miserrimā. Dicūt em eā p ipaz cōmixtionē: pdidisse intellectū et bitudinē suā: z magnis erroribꝫ z cladib⁹ esse iplicatā. Quā si aliq̄ v' totā purgari dicerēt: magnā tñ ipietatē d⁹ oipotētē deū affirmarēt: cui⁹ ptē crederēt tanto tpe i erroribꝫ z penis esse iactatā sine aliq̄ pcti crimie. Hūc vo ifelices audiēt adhuc dicere: nec totā posse purgari: z ipam ptē q̄ purgari ñ potuerit pficere ad vinculū: vt inde iuoluat: z illiget malicie sepulcr̄ z sic ibi semp sit ps ipa dei misera q̄ nihil peccauit: z affligit ineternū carcere tenebraz. Hoc illi dicūt vt simplices aīas fallant. Sz q̄s tā simplex est vt ista ñ sentiat esse sacrilega. q̄b affirmāt oīpotētez deū nec̄itate oppssuz esse. vt ptē suā bonā z innocētē tant; cladib⁹ obruēdā: z tanta imundicia inq̄nandā daret: z nō eā liberare posset. z qō liberare nō poterat eternis vinculis colligaret? Quis ergo ista ñ execret? Quis nō intelligat impia esse et nefanda? Sz illi quādo capiūt homies: nō ista p̄i⁹ dicūt. que si dicerēt: riderenť aut fugerenť ab hominib⁹. Sed eligūt capitula de scripturis: q̄ simplices hoīes nō intelligūt. z per illa decipiūt animas imperitas: querendo vnde sit malū: sicut in isto capitulo faciūt: quo ab ap'lo dictum est: rectores baz tenebraz: z spūalia nequicie i celestib⁹. Querūt em deceptores illi: z interrogāt hominē scripturas diuinas nō intelligentē: vnde sint i celo rectores tenebraz: vt cū respōdere non potuerit: traducaťab eis per curiositatez: quia omnis anima indocta curiosa est. Qui

aũt fidē catholicā bñ didicit: z bonis mo ribꝫ z vera pietate munit⁹ est. cuius eoꝝ bereſim neſciat. rñdet illis tñ. Hec em̃ de cipi pt. qz iã nouit q̃ ptineat ad xpianaz fidē. q̃ catholica dicit: p orbē terraꝝ ſpar ſam. z otra oēs impios z pctores negligē tes aũt ſuos dño gubernãte ſecurã. Om̃ ergo dicebam⁹ apl'm paulũ dixiſſe. habe re nos colluctationez aduerſus rectores baz tenebraz: z ſpũalia neq̃cie in celeſti bus: z pbauum⁹ etiã iſtũ aerē terre. p̃im celũ vocari. optet credere aduerſũ diabo lũ z angelos ei⁹ nos dimicare. q̃ gaudent pturbatõibꝫ noſtris. Hã ipe apl's alio loco dyabolũ p̃ncipē poteſtatꝫ aeris hui⁹ ap pellat. Quãuis ille loc⁹: vbi ait. ſpiritalia neq̃cie in celeſtibꝫ poſſit z aliter intelligi. vt nõ ipos p̃uaricatores angelos in cele ſtibꝫ diceret eſſe. ſz nos poti⁹ õ q̃bꝫ alio lo co dicit. ꝺuerſatio nr̃a in celis est. vt nos ī celeſtibꝫ ꝺſtituti. id est in ſpũalibꝫ p̃ceptꝫ dei ambulãtes. dimicem⁹ aduerſus ſpũa lia neq̃cie: q̃ nos inde conant abſtrahere. Magis g̃ illud q̃rendũ est: quõ aduerſuſ eos quos nõ videm⁹ pugnare poſſim⁹ z vincere: ne putēt ſtulti aduerſus aerē de bere nos certare. Docet iraq̃ apl's ipe di cens. Hõ ſic pugno q̃ſi aerē cedēs. ſed ca ſtigo coꝝp⁹ meũ z ī ſuitutē redigo: ne foꝝ te alĩs p̃dicãs ipe repꝛobꝫ iueniar. Itē di cit. Imitatores mei eſtote: ſicut z ego xp̃i Quare intelligẽdũ est etiã ip̃m apl'm ī ſe metipo triũphaſſe de ptãtibꝫ hui⁹ mũdi ſic̃ de dño dixerat cui⁹ ſe imitatorē p̃fiteꝝ eſſe. Imitemur g̃ z nos illũ ſicut borrak: z caſtigem⁹ coꝝp⁹ noſtꝝ z in ſeruitutē redi gam⁹. ſi mundũ volum⁹ vincere. qz p illi citas delectatões ſuas z pompas: z per niciosaz curioſitatē nobis dominari põt hic mund⁹. id est ea q̃ in h̃ mũdo pnicioſa delectatõe colligũt amatores rez tpaliũ. z dyabolo atq̃ angelis ei⁹ ſeruire cogũt Quibꝫ oibꝫ ſi renũciam⁹ redigim⁹ in ſui tutē coꝝp⁹ noſtꝝ. Sz ne q̃s forte hoc ip̃m querat qõo fiat vt coꝝp⁹ noſtꝝ ſeruituti ſubiiciam⁹: facile intelligi z fieri poteſt ſi pri⁹ noſipos ſubiiciam⁹ deo bona volũ tate z charitate ſincera. Hã oīs creatura velit nolit vni deo z dño ſuo ſubiecta eſt.

Sz h̃ admonemur: vt tota volũtate ſui amus dño deo noſtro: qm̃ iuſtus liberali ter ſeruit: iniuſt⁹ aũt cõpedit⁹ ſeruit. Oēs tñ diuine p̃uidētie ſeruiũt: ſz alĩ obediũt tanq̃ filĩi: z faciũt cuz ea q̃ bonũ est. alĩ vo liganꝭ tanq̃ ſui. z fit de illis q̃ iuſtũ est. Ita de⁹ om̃ipotēs: dñs vniuerſe crea ture: q̃ fecit oīa ſicut ſcriptũ est bona val de. ſic ea ordinauit vt z de bonis z õ ma lis bñ faciat. Q̃ õ em̃ iuſte fit: bñ fit. Juſte aũt ſũt beati boni: z iuſte mali penas pa tiunꝭ. Ergo z de bonis z de malis bñ fa cit de⁹: q̃m iuſte om̃ia facit. Boni aũt ſũt q̃ tota volũtate deo ſuiũt. Mali aũt ne ceſſitate ſeruiũt. Nemo em̃ leges om̃ipo tentis euadit. Sz aliud est facere q̃ lex iubet: aliud pati q̃ lex iubet. Quapꝑter boni ſm̃ leges faciũt. mali ſm̃ leges pati unꝭ. Hec eiz nos moueat q̃ ī hac vita ſm̃ carnē quã portãt iuſti m'ta ḡuia z aſpe ra tolerãt. Nihil em̃ mali patiunꝭ: qz iã pñt dicere q̃ ille vir ſpũalis exultat z p̃ dicat apl's paul⁹ dicẽs. Gloriamur ī tri bulatõibꝫ ſciẽtes q̃m tribulatio patiẽtiã opaꝭ. patiẽtia pbatõez. pbatio vo ſpem. ſpes aũt ñ ꝺfundit: qz charitas dei diffu ſa est ī coꝛdibꝫ nr̃is p ſpũm ſanctũ q̃ dat⁹ est nob. Si g̃ in hac vita vbi tãta toꝛmẽ ta ſũt: poſſũt boni z iuſti viri cũ talia pa tiunꝭ: nõ ſolũ eq̃ aio tolerare: ſz etiã in dei charitate gl'iari: q̃d cogitandũ est de illa vita q̃ nob p̃mittit: vbi nullã õ coꝛpe mo leſtiã ſentiem⁹: q̃m nõ ad h̃ reſurget coꝛ pus iuſtoꝝ: ad q̃ reſurget coꝝp⁹ impioꝝ ſic̃ ſcriptũ est. Oēs reſurgem⁹: ſz ñ oēs imutabimur. Et ne q̃ſq̃ putet: nõ iuſtis imutationē iſtã p̃mitti: ſz poti⁹ iniuſtis: et eã estimet eſſe penalem. ſequit z dicit. Et moꝛtui reſurgẽt ī coꝛrupti: z nos imuta bimur. Quicũq̃ g̃ mali ſũt. ſic ordĩati ſũt qz z vnuſq̃ſq̃ ſibi: z oēs inuicē ſibi nocẽt Hoc ei appetũt q̃ pnicioſe diligit: z q̃ eis facile auferri pt: z h̃ ſibi auferũt inui cẽ: q̃ ſe p̃ſequunꝭ. Et iõ cruciank q̃bꝫ au ferunꝭ tpalia qz diligũt ea Illi aũt q̃ aufe rũt gaudẽt. Sz talis leticia cecitas est et ſumma miſeria. Ip̃a em̃ magis implicat aiaz z ad maiora toꝛmẽta p̃ducit. Hã gau det z piſcis: quãdo bamũ nõ videns eſcã

deuorat. Sz cū piscator eū adducere ce/perit. viscera eius torq̄nt p̄mo. deinde ab oī leticia sua p ipaz escā de q̄ letat⁹ est: ad p̄sumptionē trahit. Sic sunt omnes q̄ de bonis tpalib⁹ beatos se esse putant: hamū em̄ acceperūt: z cū illo sibi vagant Ueniet tps vt sentiāt quāta tormēta cuz auiditate deuorauerint. Et ideo bōis nihil nocēt q: h eis auferūt qō nō diligunt Nā qō diligūt z vnde beati sunt. auferre illis nemo pt. Cruciat⁹ aūt corpis malas aīas miserabiliter affligit: bonas aūt fortiter purgat. Sic fit vt z mal⁹ bō z mal⁹ angel⁹ diuīe puidētie militēt. sz nesciunt q̄d boni de illis opet de⁹. Nō itaq; p meritis officiū. sz p meritis malicie stipendiant. Sz z he anime q̄ habēt voluntatem nocendi z rationē cogitandi. sub diuinis legib⁹ ordinate sunt: ne aliq̄d iniustū quis q̄ patiat. Ita z oīa aīalia z corpalia i genere suo z ordine suo diuine puidentie legib⁹ subdita administrant. Ideo dñs dicit. Nōne duo passeres asse veneūt. z vn⁹ eoz nō cadit sup terrā sine volūtate patris vestri: Hoc em̄ dixit: volēs ondere quic q̄d vilissimū hoies putāt: omnipotentia dñi gubernari. Sic ei z volatilia celi abeo pasci. z lilia agri ab eo vestiri. veritas loquit: q̄ capillos etiā nostros numeratos esse dicit. Sz q̄m mūdas animas rationales p seipm de⁹ curat. siue i optimis z magnis angelis. siue in hoib⁹ tota sibi volūtate seruientib⁹: cetera p̄o p ipos gubernat: verissime dici potuit etiaz illō ab ap̄lo. Nō em̄ ō bob⁹ cura est deo. In scripturis em̄ sanctis deus hoies docz quomodo cū hoib⁹ agant: z ipi deo seruiant: quomodo aūt agāt cū pecoribus suis. ipsi sciūt. id est quomodo salutē pecoz suoz gubernēt vsu z peritia z ratione naturali Que quidē oīa de magnis sui creatoris opib⁹ acceperūt. Qui ergo pt intelligere quomodo vniuerse creature p̄ditor deus gubernet eā p aīas sanctas q̄ ministeria ei⁹ sunt in celis z in terris: q: z ipe sancte aīe ab ipo facte sunt: z in ei⁹ creatura p̄matū tenēt. q̄ ergo pt intelligere z intelligat: z intret in gaudiū domini sui. Si autez hoc non possum⁹: q̄diu sum⁹ in corpore z peregrinamur a dño: gustemus saltē q̄m suauis est dñs: q: dedit nobis pign⁹ spiritū: in quo sentiam⁹ ei⁹ dulcedinē: z desiderem⁹ ipm vite fontē: vbi sobria ebrietate inundemur z irrigemur: sicut lignuz qō plantatū est. sec⁹ decursus aquarū. z dat fructū in tempore suo: z folia eius nō decident. Dicit em̄ sp̄ūsanct⁹. Filij aūt hominū in tegmine alarū tuaz sperabūt inebriabunt ab vbertate dom⁹ tue: z torrente voluptatis tue potabis eos: quoniam apud te est fons vite. Talis ebrietas nō euertit mentē: sz tm̄ rapit sursū: z oblivionē p̄stat oīm terrenoz: sz si possumus toto affectu iā dicere: quēadmodū desiderat ceru⁹ ad fontes aquarū: ita desiderat aīa mea ad te de⁹. Nō si forte adhuc ppter egritudines aīe q̄s de secli amore p̄cepit: nec gustare sum⁹ idonei q̄m dulcis est dñs. vl credam⁹ diuine autoritati: quā voluit esse i scripturis sctis de filio suo: q̄ fact⁹ est ei ex semīe dauid sm carnē: sic ap̄ls loq̄t. Oīa em̄ p ipm facta sūt. sic i euāgelio scriptū est. z sine ipo factū ē nihil. Qui nostre imbecillitatis miserti⁹ est. Quā imbecillitatē nō ei⁹ ope: sz nr̄a volūtate meruimus. Nā de⁹ hoiez interminabilē fecit: z ei libez volūtatis arbitriū dedit. Nō em̄ esset optim⁹: si dei p̄cepti nō citate: nō volūtate fuiret Facile est oīno q̄m tū existimo qō intelligere nolūt q̄ catholicā deserūt fidē z xp̄iani vocari volūt. Nā si nobiscū fatētur naturā nostrā n̄ sanari nisi recte faciēdo: fateant cā n̄ firmari nisi peccādo. Et iō nō est credēdū aīaz nostrā h esse qō deus ē. Quia si h esset nec sua volūtate: nec aliq̄ necessitate i deteri⁹ mutaret: q̄m oīmodo īcōmutabil intelligit de⁹: sz ab eis q̄ nō in p̄tentōe z emulatōe z vane gl'ie cupiditate amāt loq̄ qō nesciūt: sz hūilitate xp̄iana sentiūt de dño: z in bonitate et in simplicitate cordis q̄runt eū. Hāc g̃im becillitatē nostrā suscipe dignat⁹ est filius dei. z p̄bū caro factū ē: z habitauit i nob: nō q: eternitas illa mutata est: sz q: mutabilē creaturā mutabilib⁹ hoīm oculis ostēdit: quā incōmutabili maiestate suscepit. Sūt aūt stulti q̄ dicūt. Quare ñ poterat altē sapia dei hoies liberare: nisi suscipet

hoīez: r naſceret ex femīa: r a petōribꝫ oīa illa pateret: Quibꝫ dicim⁹: poterat oīno: ſz ſi aliter faceret: ſil'r vīe ſtulticie diſplice ret Si em̄ nō apparęret oculis petōꝝ lu mē ei⁹ eternū: qđ vtiqꝫ p interiores ocu los videt: inānatis mēribꝫ videre nō poſ ſent. Hūc aūt qz viſibiliter nos cōmone re dignat⁹ eſt: vt ad inuiſibilia ꝓpararet: diſplicet auarꝫ: qz nō aureū corp⁹ habuit diſplicet impudicis: qz ex femīa nat⁹ eſt. Multū em̄ oderūt impudici q cōcipiūt r pariūt femine. Diſplicet ſupbis q ꝓtu melias patiētiſſime ꝓtulit. Diſplicet deli catis: qz cruciat⁹ eſt. Diſplicet timidis qz mortu⁹ eſt. Et vt ñ vicia ſua videanť de fendere: nō in hoīe dicūt ſibi ꝫ diſplicere ſz ī filio dei. Nō em̄ intelligūt qđ ſit eter nitas dei q hoīez aſſūpſit. r qđ ipa buma na creatura: q mutatōibꝫ ſuis in pristinā firmitatē reuocabať. vt diſcerem⁹ docen te ipo dño: infirmitates qs peccādo colle gim⁹: recte faciēdo poſſe ſanari. Oſtēde bať em̄ nob ad quā fragilitatē bō ſua cul pa puenerit. r ex q fragilitate diuīo auxi lio liberareť. Itaqꝫ filiꝰ dei hoīez aſſum pſit: r ī illo hūana ꝓpeſſus eſt. Nec medi cina hoīm tāta eſt: quanta nō ꝑt cogitari. Nā que ſupbia ſanari ꝑt: ſi hūilitate filij dei nō ſanatur? Que auaricia ſanari ꝑt: ſi pauꝑtate filij dei nō ſanať? Que impietaſ ſanari ꝑt: que charitate filij dei nō ſanať? Poſtremo q timiditas ſanari ꝑt: ſi reſur rectōe corpis nō ſanať? Erigat ſpem ſuā gen⁹ bumanū r recognoſcat naturā ſuā: r videat q̄ſtū locū babeat in operibꝫ dei. Nolite voſipos ꝓtēnere viri. filiꝰ dei viꝝ ſuſcepit Nolite voſipas ꝓtemnere femīe. filiꝰ dei nat⁹ ex femīa eſt. Nolite tñ ama re carnalia. qz ī filio dei nec maſcul⁹ nec fe mina ſum⁹. Nolite amare tpalia. qz ſi bñ amarenť: amaret⁹a bō quē ſuſcepit filiuſ dei. Nolite timere ꝓtumelias: r cruces et mortē. qz ſi nocerēt homini: nō ea patere tur hō quē ſuſcepit filiꝰ dei. Hec oīs hor tatio q iā vbiqꝫ p̄dicať. vbiqꝫ venerať. q oēm obediētē aīaz ſanat: nō eſſet in rebuſ hūanis: ſi nō eſſent facta illa oīa q ſtultiſ ſimis diſplicēt. Quid dignať imitari vi cioſa iactātia vt ad virtutē ꝓcipiēdā poſ ſit adduci. ſi erubeſcit imitari eū. de q dī ctū eſt anteq̄ naſcereť: q filiꝰ altiſſimi vo careť. r p oēs iā gētes qđ negare nemo ꝑt filiꝰ altiſſimi vocať? Si multū de nobis ſentim⁹: dignemur imitari eū q filiꝰ altiſ ſimi vocať. Si paꝝ ō nobis ſentim⁹ au deam⁹ imitari piſcatores r publicanos q euz imitati ſūt. O medicinā oīb ꝓſulē tē: oīa tumētia cōprimētē. oīa tabeſcētia reficientē. oīa ſupflua reſecantē. oīa neceſ ſaria cuſtodientē. oīa ꝑdita reportantez. oīa deprauata corrigentē. Quis iā ſe ex tollet ꝓtra filiū dei? Quis ō ſe deſperet: p q tā hūilis eſſe voluit filiꝰ dei. Quis bea tā vitā eſſe arbitreť in his q ꝓtēnenda eē docuit filius dei? Quibꝫ aduerſitatibꝫ ce dat: q naturā hoīs a tanť ꝓſecutōibꝫ cu ſtoditā credit ī filio dei? Quis ſibi eē clau ſū regnū celoꝝ putet: q cognoſcit publi canos et meretrices imitatores eſſe filij dei? Qua ꝙerſitate ñ careat q facta r di cta intueť r diligit r ſectať: illiꝰ hoīs: in q ſe nob ad exēplū vite ꝑbuit filiꝰ dei. Ita qꝫ iā r maſculi r femie. r oīs etas. r oīmis bui⁹ ſeculi dignitas. ad ſpē vite eterne cō mota eſt. Alij neglectis tpalibꝫ bonis: cō uolāt ad diuina. Alij credūt eoꝝ virtuti bus q hec faciūt: r laudāt qđ imitari nō audēt. Pauci aūt adhuc murmurāt. r in ani linoze torquenť. aut q ſua querūt ī ec cleſia q̄ſuis videanť catholici. aut ex ipo xpi noie gloriā querētes beretici. aūt pec catū impietatis ſue defendere cupientes iudei. aut curioſitatē vane licentie ꝑdere timētes pagani. Sz eccl'ia catholica per totū orbē lōge lateq̄ diffuſa imper⁹ eoꝝ prioribꝫ tpibꝫ frangens: magis magiſq̄ roborata ē: nō reſiſtēdo ſz ꝑſerēdo. Hūc vero inſidioſas eoꝝ queſtiones. fide irri det. diligētia diſcutit. intelligētia diſſol uit. criminatores palleaꝝ ſuaꝝ nō curat: quia temp⁹ meſſis. r temp⁹ areaꝝ. r tem pus horreoꝝ: caute diligēterq̄ diſtīguit Criminatores aūtē frumenti ſui: aut er rantes corrigit: aut inuidentes inter ſpi nas et zizania cōputat. Subīciamus er go animā deo: ſi volum⁹ ſeruituti ſubī cere corpus noſtꝝ: r de diabolo triūpha re. Fides eſt prima q ſubiugat aīam deo

deinde ꝓcepta viuēdi:q̄bꝫ custoditꝫ spes nr̄a firmat:z nutrit charitas:z lucere incipit qđ antea tm̄modo credebat. Cū ei cognitio z actio beatū hoīez faciāt. sic incognitōe cauendꝰ est error. sic ī actōne cauenda est neḡcia. Errat aūt quisq̄ putat veritatē se posse cog̃scere: cū adhuc neḡter viuat. Neḡcia est aūt mundū istū diligere: z ea q̄ nascunt z trāseūt ꝑ magno habere: z ea ꝓcupiscere: z ꝑ his laborare vt acq̄rant. z letari cū abūdauerint: z timere ne pereāt. z ꝓtristari cū pereūt. Talꝭ vita nō ꝑt purā illā z sincerā z incōmutabilē videre veritatē: z inherere illi: z in eternū nō moueri. Tracq̄ priusq̄ mēs nostra purget: debemꝰ credere qđ itelligere nōdū valemꝰ: qm̄ ꝟissime dictū ē ꝑ ꝓphām Nisi crediderit⁹ nō itelliget⁹. Fides in ecclesia breuissime tradit: in q̄ cōmendant eterna: q̄ itelligi a carnalibꝫ nondū pōt: z tpalia ꝓterita z futura q̄ ꝑ salute hoīz gessit: z gestura ē eternitas diuīe ꝓuidētie.

Redamus ergo in patrē z filiū z spūmsanctū. Hec eterna sūt z incōmutabilia id est vnꝰ deꝰ vniuſ substātie trinitas eterna: deꝰ ex q̄ oīa: ꝑ quē oīa: in quo oīa. I.

Nec eos audiamus: q̄ dicūt patrē tantūmodo esse nec hr̄e filiū. nec esse cū eo spūmsanctū: ſz ipm patrē aliq̄n appellari filiū. aliq̄n spūmsctm. nesciūt em̄ ꝓncipiū ex q̄ sunt oīa. z imaginē eiꝰ ꝑ quā formant oīa: z sanctitatem eiꝰ: in q̄ ordinant oīa. II.

Nec eos audiamꝰ: q̄ idignāt z stomachant: qz ñ tres deos colēdos dicim⁹. Nesciūt ei q̄ sit vna eadē q̄ substātia: et fantasmatibꝫ suis illudunt. qz solēt videre corꝑaliter. vl̄ aīalia tria. vl̄ q̄ cunq̄ corꝑa tria: locis suis esse separata. sic putāt intelligēdā substātiam dei: z multū errant qm̄ superbi sūt: z nō pōt discere qz nolunt credere. III.

Nec eos audiamꝰ: q̄ patrē solū verū deū z sempiternū esse dicūt. filiū aūt nō ꝺ ipo genitū: ſz ab ipso factū de nihilo: z fuisse tps qñ nō erat. sed tm̄ ꝓmū locū tenere ī oīm creaturā: z spūmsanctū minorꝫ maiestatꝫ esse q̄m filiū z ipm factū ē post filiū: z horꝝ triū diuersas eē substātias tāq̄ aurꝝ z argētū z eramētū. Nesciūt ei q̄d loquant: z ꝺ his rebꝫ q̄s ꝑ oculos carneos videre ꝓsueuerūt vanas imagines ad disputatōes suas trāsferūt. Oz fuera magnū ē mēte ꝓspicere generatōez q̄ ñ fit ex aliq̄ tpe: ſz eterna est: z ipaz charitatē z sanctitatē: q̄ generatoꝝ z generatꝰ ineffabilit sibi copulant. Magnū z difficile est hec mēte ꝓspicere: etiā si pacata z tranq̄lla sit. Nō ꝑt ḡ fieri: vt illi hec videant: q̄ terrenas generatōes nimis intuent z ad istas tenebras addunt adhuc fumū quē sibi ꝓtentionibꝫ z certaminibꝫ q̄tidianis excitare nō cessant: habētes aīas carnis affectibꝫ defluētes: tanq̄ ligna humore saginata. in q̄bꝫ ignis fumū solū vomit z br̄e flāmas lucidas nō ꝑt. Et ℔ quidez de oībꝫ hereticis rectissime dici pōt. Credētes ḡ incōmutabilē trinitatē: credamꝰ etiam in dispensatōez tpalē ꝑ salute generis humani esse natū deū. IIII.

Nec eos audiamꝰ: q̄ filiū dei ihm xp̄m nihil eē aliꝺ q̄m hoīez dicūt: ſz ita iustū: vt dignꝰ sit appellari filiꝰ dei. Et hos ei catholica disciplina misit foraſ: qm̄ vane gl̄ie cupiditate decepti ꝓtētiose disputare voluerūt: anteq̄m itelligerēt q̄d sit dei virt⁹ z dei sapiētia. z ī ꝑncipio ꝟbū: ꝑ qđ facta sūt oīa: z qđo ꝟbum caro factū ē: z habitauit ī nob. V.

Nec eos audiamꝰ: qui nō veꝝ hominē suscepisse dicūt filiū dei: neq̄ natū esse de femina: sed falsam carnē z imaginē simulatā corꝑis humani ostendisse videntibꝫ. Nesciūt em̄ quomodo substātia dei āministrans vniuersam creaturā: inquinari oīno nō possit z tamen p̄dicant istū visibilē solē: radios suos ꝑ oīes feces z sordes corꝑoꝝ spargere. z eos mūdos z sinceros vbiq̄ fuare. Si ḡ visibilia mūda visibilibꝫ imundis ꝓtingi possunt z nō inq̄nari. q̄to magis inuisibilis z incōmutabilis veritas ꝑ spūm aīaz. z ꝑ aīaz corꝑ⁹ suscipiēs. toto hoīe assūpto ab oībꝫ eū infirmitatibꝫ nlꝭa sua ꝓtaminatōe liberauit: Tracq̄ magnas patiunt angustias. Et cū timēt qđ fieri nō potest: ne humana carne veritas

ingnek. veritatē dicūt esse mentitā. Et cū ille ꝓceperit dicēs. sit in ore vestro est est: nō nō. z apls clamet nō erat ī illo est z nō: sz est in illo erat. isti totū corpꝰ ei⁹ falsā carnem fuisse ꝓtendunt. vt non sibi videant imitari chꝛistū. si nō suis auditoꝛibꝰ mētiantur.

VI.

Dec eos audiam⁹ q̄ trinitatē q̄dē ī vna eterna suba ꝓfitēt. sz hoīez ipm q̄ tpali dispensatōe suscepꝰ est: audēt dicere nō habuisse hois mentē sz solā aiaz z corpꝰ. ℞ē dicere. nō fuit hō: sz mēbra corpis habebat hūana. Aiaz ei z corpꝰ habēt z bestie. sz rōnez nō habēt: q̄ mētis est ꝓpꝛia. Sz si execrādi sunt illi q̄ eū negāt humanū corpꝰ habuisse: qđ ē infimū ī hoīe. miroꝛ q̄ isti nō erubescunt: q̄ ℞ eū negāt habuisse qđ est optimū ī homine. Multū em̄ lugēda est mēs hūana si vincit a corpe suo. Siquidē i illo hoīe ñ reformata est: in q̄ ipm corpꝰ humanuz tā dignitatē formē celestī accepit. Sz absit vt ℞ credam⁹: qđ ꝓfinxit temeraria cecitas: z supba loq̄citas.

VII.

Dec eos audiam⁹: q̄ sic dicūt ab illa eterna sapiētia susceptū eē hominē: q̄ de virgine natꝰ est: qūo z alū hoīes ab ea sapiētes fiūt: q̄ pfecte sapiētes sūt. Nesciunt em̄ ꝓpꝛiū illi⁹ hois sacramentū. z putāt ℞ solū eū pl⁹ habuisse inter ceteros beatissimos qđ de ꝗgine natꝰ est. Qđ ipm si bñ cōsiderēt: fortassis credāt. ideo illū ℞ ꝓter ceteros meruisse. qđ aliq̄d ꝓpꝛiū ꝓter ceteros habet etiā ipsa susceptio. Aliud est em̄ sapientē tm̄ fieri p sapiētiā dei. z aliud est ipaz psonā sustinere sapiētie dei. Quānis em̄ eadē natura sit corpis eccl'ie: multū tñ distare int caput z mēbꝛa cetera: q̄s non intelligat? Si em̄ eccl'ie caput est bō ille cui⁹ susceptione verbū caro factū est: z habitauit ī nobis: mēbꝛa cetera sūt oēs sancti. q̄bꝰ pficit z cōplet eccl'ia. Quo ḡaia totū corpꝰ nostꝝ animat z viuificat: sz in capite z videndo sentit. z audiēdo z odoꝛando z gustando z tangēdo. in ceteris autē mēbꝛis tangēdo tm̄. z ideo capiti cūcta subiecta sunt ad operandū. Illud aūt supꝛa collocatū est ad cōsulendū. q̄ ipsi⁹ anime que ꝓsulit corpi q̄dāmodo psonā sustinet caput: ibi em̄ oēs sensus apparent. Sic vniuerso populo sanctoꝛ: tanq̄z vni coꝛpoꝛi caput ē mediatoꝛ dei z hoīm homo chꝛistꝰ iēs. Et ꝓpterea sapiētia dei z verbū in principio p q̄ facta sunt oīa non sic assumpsit illū hoīem vt ceteros sctōs sz m'to excellentiꝰ: m'to q̄z sublimiꝰ: q̄m ipm solū assumi opoꝛtuit. in q̄ sapientia dei pꝛis hoīb⁹ apparerz: sic eā visibiliter decebat oñdi. Quappter aliter sūt sapiētes ceteri hoīes: quicūq̄z sūt v'l esse potuerūt v'l poterūt. z aliter ille vnꝰ mediatoꝛ dei z hoīm bō xps iēs. q̄ sapiētie ipsiꝰ: p quā sapiētes fiūt quicūq̄z hoīes. nō solū beneficiū habet: sed etiā psonā gerit. De ceterꝫ em̄ sapiētib⁹ z spiritalib⁹ animis: recte dici ꝓt q̄ habeant in se verbū dei p qđ facta sūt oīa. sz ī nullo eoꝝ recte dici ꝓt q̄ verbū caro factū est z habitauit ī nobis. qđ in solo dño nostro iēu chꝛisto rectissime dicit.

VIII.

Dec eos audiam⁹: q̄ solū corpus humanū susceptū eē dicūt a verbo dei. z sic audiūt qđ dictū est. z verbū caro factū est: vt negent illū hoīez v'l animā v'l aliq̄d hois habuisse: nisi carnē solā. Errāt em̄ multuz nec intelligunt ideo carnē solā nominatā esse in eo qđ dictum est. verbū caro factū est: q̄z hominū oculis ꝓpter q̄s facta est illa susceptio. caro sola potuit apparere. Nā si absurduz est: z valde indignū: vt humanū spirituz hō ille nō habuerit: sicut superi⁹ tractauim⁹. quāto magꝫ absurdū z indignū est vt nec spiritū nec animā habuerit. z ℞ solū habuerit: qđ etiā in pecꝛib⁹ vili⁹ est: z extremi⁹ id est corpus? A nostra ergo fide etiā ista impietas excludat: totūq̄z hominē atq̄ pfectū a verbo dei susceptū esse credam⁹.

IX.

Dec eos audiamus: q̄ tale corpus dñm nostrū habuisse dicūt: quale apparuit in colūba: quā vidit iohānes baptista descendentē de celo: et manentē sup eū: in signo spūssancti. Ita em̄ psuadere conant filiū dei natū nō esse ō femīa. Quia si carnalib⁹ oculis eū oporteb at ostēdi: potuit inquiūt sic assumere

corp⁹:qñ spūssanct⁹. Non em̄ z colūba illa de ouo nata est aūt:z tñ hūanis oculis potuit apparere. Quib⁹ primuz illud rūdendū est.qp ibi legim⁹ in specie colūbe apparuisse iohānī spūmsanctū:vbi legim⁹ etiā xp̄m natū esse ō femīa:z nō oportet in pte credere euāgelio:z in pte ñ credere Uñ em̄ credis ī colūbe specie demōstratū esse spūmsanctū:nisi qz ī euāgelio legisti? Ergo z ego inde credo xp̄m natuz de v̄gine esse:qz ī euāgelio legi. Quare autē spūssctūs nō est nat⁹ ō colūba:quēadmodū xp̄s de femīa.illa causa est:qz nō colūbas liberare venerat spūssctūs:sz hoib⁹ significare innocētiā z amorē spiritalē:qō ín columbe specie vīsibiliter figuratū est Dñs aūt ibs xp̄s q venerat ad hoīes liberādos:in q̄bz z mares z femīe ptinent ad salutē:nec mares fastidiuit qz marē suscepit.nec femīas:qz ō femīa nat⁹ ē. Huc accedit magnū sacramentū.vt qm̄ per feminaz nobis mors acciderat:vita nobis p feminā nasceret.vt de vtraq̄ natura id est femīnea z masculina vict⁹ dyabolus cruciaret:qm̄ de ambaz subuersiōe letabat:cui paz fuerat ad penā si ambe nature in nobis liberarent:nisi etiā p ambas liberaremur. Necz ꝑ ita dicim⁹:vt dñm ihm xp̄m dicā solū verū corp⁹ habuisse: spūmsanctū aūt fallaciter apparuisse oculis hoīm.sed ambo illa corpa vera corpa credim⁹. Sicut em̄ nō oportebat vt hoīes falleret fili⁹ dei.sic non decebat vt hoīes falleret spūssctūs. Sz omnipotenti deo q̄ vniuersaz creaturā de nihilo fabricauit: nō erat difficile vez corp⁹ columbe sine aliaz colūbaz ministerio figurare:sic ei ñ fuit difficile vez corp⁹ ī vtero marie sine virili semīe fabricare.cū creatura corporea z ī vīsceribz femīe ad formādū hominē:z ī ipo mūdo ad formādā colūbam impio dñi volūtaticz seruiret. Sz stulti hoīes z miseri:qō aut ipi facere non p̄nt: aut ī vita sua nunc̄z viderūt etiā ab omnipotenti deo fieri potuisse nō credunt.

X.

Dic eos audiamus:q̄ ppterea volūt cogere.vt inter creaturas filium dei numerem⁹.qz passus est Dicūt em̄. Si passus est mutabil⁹ est.z si mutabil⁹ est:creatura ē:qz dei suba nō ꝑt mutari. Cū q̄bz etiā nos dicim⁹ z dei ſbstantiā cōmutari nō posse:z creaturā esse mutabilē. Sz aliud ē esse creaturā:z aliō suscipe creaturā. Fili⁹ g vnigenit⁹ dei.q ē virt⁹ z sapiētia dei.z v̄bū p qō facta sūt oīa.qz īmutari nō ꝑt omīno.suscepit humanā creaturā:quā lapsā erigere:atq̄ inueteratā renouare dignat⁹ est. Nec ī ea p passionē ipe in deteri⁹ cōmutat⁹ est:sz eaz poti⁹ p resurrectōez in meli⁹ cōmutauit. Nec ꝑpterea v̄bū p̄ris.i.vnicū dei filiuz p quē facta sūt oīa:negādū est natū z passū esse p nob̄. Et martires em̄ passos dicim⁹ z mortuos ꝑpter regna celoz.nec tñ ī ea passione z morte:aīe eoz occise sunt. Dicit ei dñs. Nolite timere eos q̄ corp⁹ occidūt:aīe aūt nihil p̄nt facere. Sicut g martires passos z mortuos dicim⁹ ī corporibz q̄ portabāt:sine aiaz interfectōne vl̄ morte.sic filiū dei passū z mortuū dicim⁹ ī hoīe quē portabat:sine diuinitat⁹ali q̄ cōmutatōe vl̄ morte.

XI.

Nec eos audiamus q̄ negant tale corp⁹ dñi resurrexisse:q̄le positū est ī monumēto. Si em̄ tale ñ fuisset:nō ipe dixisset post resurrectōnez discipulis. Palpate z videte qm̄ spūs ossa z neruos nō habet.sic me videt⁹ habere. Sacrilegū est em̄ credere dñm nr̄m cuz ipe sit veritas:in aliq̄ fuisse mentitū. Nec nos moueat qp clausis hostijs subito cuz apparuisse discipul⁹ scriptū ē:vt ꝑpterea negem⁹ illud fuisse corp⁹ humanuz.qz ꝑ naturā hui⁹ corpis videm⁹ illō p clausa hostia intrare. Oia em̄ possibilia sūt deo Uā z ambulare sup aq̄s:ꝓtra naturā huius corpis esse manifestū est. Et tñ nō solū ipe dñs añ passionē ambulauit.sz etiā petz ambulare fecit. Ita g z post resurrectionē suā ō corpe suo ec̄ qō voluit. Si em̄ potuit añ passionez clarificare illō sic splēdorē sol.q̄re nō potuit z post passionē:ad quantā vellet subtilitatē in tempore momento redigere.vt p clausa hostia posset intrare.

XII.

Nec eos audiamus:q̄ negant ipm corp⁹ secum leuasse in celū dñm

nr̄m: z cōmemorāt ī euāgelio qđ scriptū est. nemo ascēdit ī celū: nisi q̄ đ celo descē dit. z dicūt: qz corp⁹ nō descēdit de celo: nō potuisse ascēdere ī celū. Nō em̄ intelli gunt qm̄ corp⁹ nō ascēdit ī celū. Dn̄s em̄ ascēdit: corp⁹ aūt nō ascēdit: sz leuatū est ī celū, illo leuāte q̄ ascēdit. Si em̄ quisq̄ descēderat. vbi gr̄a. de mōte nud⁹: cū aūt descēderit vestiat se: z vestit⁹ itez ascēdat recte vtiq̄ dicim⁹. nemo ascēdit nisi q̄ de scēdit. nec vestē p̄sideram⁹ quā secū leua uit: sz ip̄m qui vestit⁹ est: solum dicimus ascendisse.

XIII.

Ec eos audiam⁹ q̄ negāt ad de xterā p̄ris sedere filiū. dicūt em̄. Nunq̄d de⁹ p̄ habz lat⁹ dexterz aut sinistrz sicuti corpa? Nec nos ħ đ deo p̄ sentim⁹. Nulla em̄ forma corp⁹ deus diffinit atq̄ pcludit Sz dextera p̄ris est bītudo ppetua: q̄ sctis dat: sicut sinistra eius rectissime dicit miseria ppetua q̄ im pijs dat. vt nō ī ipo deo: sz ī creaturs ħ mō q̄ dixim⁹ intelligat dextera z sinistra. qz z corp⁹ xp̄i qđ est eccl'ia. in ipa dextera. ħ ē in ipa bītudine futurz est: sic ap'ls dicit. qz z sim̄l nos suscitauit: z sim̄l nos sedere fecit ī celestib⁹. Quānis em̄ corp⁹ nr̄m nō dum ibi sit: tñ spes nr̄a iā ibi est. Propte rea z ipe dn̄s post resurrectōez suā iussit discipul' q̄s piscātes inuenit: vt in dexterā partē mitterēt retia. Qđ cū fecissent cepe rūt pisces: q̄ oēs magni erāt: z oēs iustos significabāt quib⁹ dextera pmittit. Hoc significabat qđ etiā in iudicio dixit se ag nos ad dexterā: hedos aūt ad sinistraz el se positurū.

XIIII.

Ec eos audiam⁹ q̄ negāt diē iu dicij futurz: z cōmemorant qđ in euāgelio scriptū est: eū qui credit ī chr̄istū nō iudicari: q̄ aūt nō credit ī illuz iā iudicatū esse. Dicūt em̄. Si z ille q̄ cre dit nō veniet in iudiciū. z ille q̄ nō credit iā iudicat⁹ est: vbi sūt q̄s iudicatur⁹ est ī die iudicij? Nō intelligūt sic loq̄ scriptu ras. vt p̄teritū tps p futuro tpe insinuēt. sic sup̄ dixim⁹: qđ ap'ls dixit đ nobis qđ simul nos sedere fecit ī celestib⁹: nōdū fa ctū est. sz qz certissimū ē futurz: ita dictuz est q̄si iā factū sit. sic z ipe dn̄s discipulis dixit. oīa q̄ audiui a p̄re meo nota feci vo bis. Et paulo post dicit. Multa habeo vob̄ dicere: sz nō potest illa portare modo Nō g̃ dixerat: oīa q̄ audiui a p̄re meo nota feci vob̄: nisi qz illud qđ p spūm san ctū certissime factur⁹ erat: q̄si iā fecisz lo cut⁹ est: Sic g̃ cū audim⁹: q̄ credit ī xp̄m nō veniet ī iudiciū: intelligam⁹ qz nō veniet ad damnatōez. Dicit em̄ iudiciū p dāna tione. sic dicit ap'ls. Qui nō māducat: mā ducantē nō iudicet. id est non đ illo male existimet. Et dn̄s dicit. Nolite iudicare: ne iudicet de vob. Nō em̄ tollit nobis in telligentiā iudicādi cū z ppha dicit. Si ve iusticiā diligit: recte iudicate filij ho minū. Et ipe dicat dn̄s. Nolite iudicare psonalit sz iustū iudiciū iudicate. Sz il lo loco vbi vetat iudicare: illud āmonet: ne damnem⁹ aliquē: cui⁹ vl' cogitatio no bis nō est apta: vl' nescim⁹ q̄lis postea sit futur⁹. Sic g̃ cū dixit. ad iudiciū nō veniet: ħ dixit: qz nō veniet ad damnatōez. Qui aūt nō credit iā iudicat⁹ est. ħ dixit: qz iā damnat⁹ est: p̄sciētia dei: q̄ nouit q̄d imi neat nō credentib⁹.

XV.

Ec eos audiam⁹ q̄ dicunt spūm sanctū: quē in euāgelio dn̄s pmi sit discipulis. aut in paulo ap'lo venisse. aut ī montano z priscilla. sic cata frīges dicūt. aut ī nescio q̄ manite vel ma nicheo. sic manichei dicūt. Tam em̄ ceci sūt isti vt scripturas manifestas nō intel ligāt. aut tā negligētes salut sue. vt oīno nō legāt. Quis em̄ cū legerit nō intel ligit vl' ī euāgelio qđ post dn̄i resurrectio nē scriptū est dicente dn̄o. ego mittam p missū patr⁹ mei ī vos: vos aūt sedete hic ī ciuitate: quousq̄ induamini virtute ab alto? Et ī actib⁹ ap'lor⁹: postea q̄z dn̄s ab scessit a discipulor⁹ oculis ī celū. decē die bus pactis: die pentecostes: nō attendūt aptissime venisse spūmsanctū: z cū essent illi ī ciuitate sic eos ante monuerat: ip̄le uisse illos. ita vt loq̄rent⁹ varijs linguis. Nā diuerse natōes q̄ tūc aderāt. vnusq̄s q̄z audiētiū suā linguā intelligebāt. Sed isti hoies decipiūt eos q̄ negligētes sūt ī catholica fide: z ipaz fidē suā q̄ ī scriptu ris mānifesta est nolūt discere: z qđ ē gnius

ꝛ multū dolendū: cū in catholica fide negligēter versenť. hereticꝭ diligēter aures accōmodant.

XVI.

Ec eos audiam⁹: q̄ sctām eccl'iaz q̄ vna catholica est: negāt p orbē esse diffusā: sz ī sola africa. ℔ est in parte donati pollere arbitrant. Ita surdi sūt aduersꝰ ppℏaz dicētē. filiꝰ meꝰ es tu ego hodie genui te: postula a me: ꝛ dabo tibi gentes hereditatē tuā: ꝛ possessionez tuā termios terre. ꝛ alia mlta siue ī veterꝭ siue ī noui testamēti libris: q̄ scripta sūt. vt aptissime declarēt eccl'iaz xpi p orbem terre eē diffusā. Qđ cū eis obūcimꝰ dicūt iā ista oia fuisse cōpleta: añq̄ esset ps donati: sz postea totā eccl'iaz pisse: ꝛ ī sola donati pte reliq̄as eiꝰ remānsisse ꝓtendūt. O linguā supbā ꝛ nefariā. nec ve sic viuerēt vt vel int se pacē postea custodirēt. Nūc āt ñ attēdūt iā ī ipo donato cōpletū eē qđ dictū ē. In q̄ mēsura mēsi fueritꝭ ī ea rme tiet vob. Sic em̄ xpm diuidere conatꝰ est sic ipe a suis q̄tidiana ꝓcisiōe diuidit. Ad ℔ etiā ptinet illđ qđ dns dicit. Qui eī gladio pcusserit: gladio morietꝰ. Gladiꝰ em̄ illo loco siq̄dē ī malo positꝰ est: discordiosā linguā significat: q̄ tūc ille ifelix eccl'iaz pcussit: sz ñ occidit. Nō aūt dixit dns: q̄ occiderit gladio: gladio morietꝰ. sz q̄ gladio vlꝰ fuerit inq̄t gladio morietꝰ. Ergo ille pcussit eccl'iaz lingua litigiosa: q̄ nūc ipe cōcidit. vt oīno dispereat atq̄ moriat. Et tm̄ illud tūc apl's petrꝰ nō supbia sua: sed q̄uis carnali tm̄ amore dni fecerat. Ita q̄ ām̄onitꝰ recōdit gladiū. iste aūt nec victus ℔ fecit. Siq̄dē cū epo ceciliano causā diceret: audietiꝫ epis rome: qs ipe petiuerat nihil eoz q̄ intēderat potuit pbare: ꝛ sic remānsit in scismate. vt suo gladio moreret. Populꝰ aūt ipiꝰ q̄m nō audit pphetas ꝛ euangeliū: in q̄b aptissime scriptū ē. eccl'iaz christi p oēs gētes esse diffusam. ꝛ audit scismaticos: nō dei gloriā q̄rentes sz suā. satꝭ significat seruū se eē nō libez: ꝛ aurē dexterā se hre pcisā. Petrus em̄ errās ī amore dni suo nō libero aurē dexterā pcidit. Ex q̄ significat eos q̄ gladio scismatꝭ ferunt suos esse carnaliū desideriox nōdū eductos ī libtate spūsctī vt iā nō ꝓfidāt ī hoīe. ꝛ nō audire qđ dextrū est. i. dni gloriā p catholicā eccl'iam latissime puagatā: ꝛ audire sinistꝝ hūane inflatōuis errorē. Sz tm̄ cū dns dicat in euāgelio: cū p oēs gētes euāgeliū fuerit pdicatū: tūc finē esse ventuꝝ. qūo isti dicūt: q̄ iā cetere oēs gētes ceciderūt a fide ꝛ ī sola pte donati remānsit eccl'ia: cū manifestū sit exq̄ ista ps ab vnitate pcisa est. nōnullas gētes postea credidisse. ꝛ adhuc esse aliq̄s: q̄ nōdū crediderūt: q̄b q̄tidie ñ cessat euāgeliū pdicari? Quis ñ mirek eē aliquē q̄ se xpianuz dici velit: ꝛ aduersus xpi gl'iaz tāta impietate rapiak. vt audeat dicere. oēs pp'los gentiū q̄ mō adhuc accedūt eccl'ie dei. ꝛ ī dei filiū festināter credūt: inaniter facere: qz ñ eos aliq̄s donatista baptisat? Sine dubio ista execrarēt hoīes ꝛ eos sine dilatōe relinq̄rēt. si xpm q̄rerēt. si eccl'iaz diligerēt. si liberi essēt. si aurē dexterā integrā retinerēt.

XVII.

Ec eos audiamus: q̄ q̄uis nemi nē rebaptisarent pcidere se tm̄ ab vnitate: ꝛ luciferiāi magꝭ dici q̄s catholici maluerūt. In eo enī q̄ itelligūt baptisma christi ñ esse repetēdū recte faciūt: sentiūt em̄ sacramētū sancti lauacri nusq̄ esse nisi ex catholica eccl'ia: sz eam formā secū hre sacramēta pcisa: quā in ipsa vnitate anteq̄ pcideret acceperāt. Pi sūt em̄ ō q̄b apl's dicit. Dabētes speciē pietatꝭ: virtutē aūt eiꝰ abnegātes. Est eiz magna virtꝰ pietatis. pax ꝛ vnitas. quia vnꝰ est deꝰ. Hāc illi nō habēt. qz pcisi ab vnitate sūt. Itaq̄ si q̄ ex ipis ad catholicā veniūt. nō iterāt speciē pietatꝭ quā habēt. sz accipiūt virtutē pietatꝭ quā nō habēt. Nā ꝛ amputatos ramos denuo posse inseri. si nō pmāserint in incredulitate. aptissime apl's docet. Qđ cū luciferiani ītelligūt. ꝛ nō rebaptizāt: nō improbam⁹. sz qđ etiā ipi pcidi a radice voluerūt q̄s ñ detestandū esse cognoscat? Et iō maxime qz ℔ eis displicuit in eccl'ia catholica. qđ ve catholice sāctitatꝭ est. Nusq̄ em̄ tā vigere debēt viscera mificordie q̄ ī catholica eccl'ia. vt tāq̄ pa mater nec peccātibꝰ filiꝭ supbe insultet: nec correctis difficile ignoscat. Nō eī sine cā inter oēs apl's

huiꝰ eccl'ie catholice ꝑsonā sustinet petr⁹ Hinc em̄ eccl'ie claues regni celoꝝ date sūt: cū petro date sunt. Et cū ei ō̄r ad oēs dicit. amas me: pasce oues meas. Debz g̃ eccl'ia catholica correctis ⁊ pietate firmatis filijs: libēter ignoscere: cū ipi petro ꝑsonā eiꝰ gestāti: cū i mari titubasset ⁊ cuz dñm carnaliter a passiōe reuocasset ⁊ cuz aurē sui gladio ꝓcidisset. ⁊ cuz ipm dñm ter negasset: ⁊ cū i simulatōez postea suppstitiosā lapsꝰ esset. videamꝰ veniā eē ꝓcessā: eūq; correctū atq; firmatū vsq; ad dñice passionis gl'iaz pueniſſe. Itaq; post psecutionē que p arrianos hereticos facta erat. ⁊ postea q̄ pax quā q̄dē catholica in dño tenet. etiā a ꝓncipib⁹ seculi reddita ē epi q̄ pfidie arrianoꝝ i illa pturbatōe cōsenserāt: ml'ti correcti: redire in catholicā delegerūt: dānantes siue qō crediderāt: siue qō se credidisse simulauerāt. Nos ecclesia catholica materno recipit sinu. tanq̄ petꝝ pōst fletū negatōis p gallicantū āmonitū. aut tāq̄ eūdē post prauā simulationē pauli voce correctū. Hāc illi matris charitatē supbe accipiētes ⁊ ipie reprehendētes: qz petro post gallicātū surgēti ñ gr̃ulati sunt cū lucifero q̄ mane oriebat cadere meruerūt. XVIII.

Hec eos audiamꝰ: q̄ negāt eccl'iaz dei oīa peccata posse dimittere. Itaq; miseri dū i petro petrā nō intelligūt: ⁊ nolūt credere datas eccl'ie claues regni celoꝝ: ipi eas ō manib⁹ amiserūt. Isti sūt q̄ viduas si nupserint tanq̄ adulteras dānant: ⁊ supdoctrinā apl'icā se ꝓdicāt esse mūdiores. Qui nomē suū si vellēt agnoscere: mūdanos se potiꝰ q̄ mūdos vocarēt. Nolētes em̄ si peccauerint corrigi: nihil aliō delegerūt: nisi cū p̄ mūdo dānari. Hā q̄b⁹ veniā pcrōꝝ negant: nō eos aliq̄ sanitate custodiūt. sz egris ꝑ trabūt medicinam. ⁊ viduas suas vri cogunt: q̄s nubere nō ꝓmittūt. Hō em̄ pru dentiores habendi sunt: q̄ paulꝰ apl's: q̄ ait. Malo eas nubere q̄ vri. XIX.

Hec eos audiamꝰ: q̄ carnis resurrectōnē futurā negāt: ⁊ cōmemorant qō ait apl's. caro ⁊ sanguis regnū dei nō possidebūt. Hō itelligētes qō ipe dicit apl's. Oportet corruptibile p̄ induere incorruptōez: ⁊ mortale p̄ induere imortalitatē. Cū em̄ p̄ factū fuerit iā ñ erit caro ⁊ sanguis: sz celeste corpꝰ. Qō ⁊ dñs ꝓmittit cū dicit: neq; nubent neq; vxores ducēt: sz erūt eq̃les angel' dei. Hō em̄ iā hoib⁹ sz deo viuēt: cū eq̃les angelis facti fuerint. Immutabit̄ g̃ caro ⁊ sāguis ⁊ fiet corpꝰ celeste ⁊ angelicū. Et mortui em̄ resurgent incorrupti: ⁊ nos imutabimur. vt ⁊ illud veꝝ sit: qō ⁊ caro ⁊ sāguis regnū dei ñ possidebūt. Ista fidei simplicitate ⁊ sinceritate lactati nutriamur in xp̃o. ⁊ cū puuli sumꝰ: maioꝝ cibos ñ appetamꝰ: sz nutrimentis saluberrimis crescamꝰ in xp̃o: accedētib⁹ bonis moribꝫ: ⁊ xp̃iana iusticia: in q̄ est charitas dei ⁊ pximi pfecta ⁊ firmata: vt vnusq̄sq; nostꝝ ō̄r diabolo inimico ⁊ angel' eiꝰ triūphet ī semetipo: in xp̃o quē induit: qz pfecta charitas nec cupiditatē habet secl'i. nec timorē seculi. i. nec cupiditatez vt adq̄rat res tpales. nec timorē ne amittat res tpales. Per q̄s duas ianuas itrat ⁊ regnat inimicus q̄ ꝑmo dei timore: deinde charitate pellendꝰ est. Debemꝰ itaq; tāto auidi⁹ appetere aptissimā ⁊ euidētissimā cognitionē veritat̄: q̄nto nos debemꝰ i charitate pficere. ⁊ eiꝰ simplicitate cor h̄re mūdatū qz ipso interiore oculo videt̄ vitas. Bti em̄ mūdo corde inq̄t: qz ipi deū videbūt. vt in charitate radicati ⁊ fundati ꝓualeamus comp̄hēdere cū oīb⁹ sctis q̄ sit latitudo ⁊ altitudo ⁊ lōgitudo ⁊ pfundū. scire etiā supeminētē sciētiā charitat̄ xp̃i: vt ipleamur i oēm plenitudinē dei. ⁊ pꝰ ista cū inuisibili hoste certamia: qm̄ volētib⁹ ⁊ amantib⁹ iugū xp̃i leue est. ⁊ sarcina eius leuis: coronā victorie mereamur Amē.

¶ Explicit liber sancti augustini episcopi de agone christiano.

¶ Incipit liber augustini de bono disciplīne.

Multi sūt qui sane doctrine aduersant̄ iusticiā culpāt: ⁊ disciplinaz

ĩperiũ esse iudicãt: ac rõnabilẽ castigationẽ supbie assignãt: cũ ñ sit ĩperiũ nisi vbi aliq̃d iubeat iniustũ. nc sit supbia nisi vbi negligit disciplina. Disciplina igit mgra est religionis: mgra ve pietatis: que nec iõ increpat vt ledat: nec iõo castigat vt noceat. Denicq̃ morel hoiz irata corrigit iflãmata custodit. ita salomõe dicẽte. Fili ne deficias a disciplina dñi: neq̃ fatigeris cũ ab eo increparis. Quẽ enim diligit dñs increpat: flagellat aũt oẽm filiũ quẽ recipit. Nihil pfecto ẽ qõ ñ disciplina. aut emendet. aut saluũ faciat. Quã si q̃s sapiẽs appẽderit. nec gras amicicias pdit. nec piculũ dãnatõis incurrit. Nemo disciplinas irrõnabilẽ putet: sõ q̃ videt: vniuersis q̃ in celo et sõ celo sũt vbo coopante cõpositis. oipotentis dei stare psiliũ. In pncipio em opis sui: de nihil pri q̃ disciplinã fecit. Hã cũ assistẽte sapia celũ suspẽderet: terrã pararet: maria pcluderet. et suis locis: suisq̃ tpib cursũ sol lunaq̃ globũ dispone ret: oia sõ disciplia pstituit. Quid aũt nõ esset tenebrosũ: q̃d ñ incõpositũ: q̃d nõ haberet absurdũ: nisi pstitutis legib cuncta starẽt elemẽta. Nũq̃d sine disciplina agit sol curs. Qui q̃nis diurni itineris nccitatẽ ifatigat? ipleuerit. ad officiũ tñ suũ matutin occurrit. et se i pte celi q̃tidie terrarũ spacia lustratur oñdit. Tãta est disciplineros: vt intra tẽpor metas lege pscriptas ita idefessi itineris altnis vicib sideriũ curs agitet: vt nec luna defectõis suedãna effugiat: nc solẽ diurni lumis flãma destituat. Nũq̃d sine disciplina est q̃ tãti maris fluct būili terraq̃ litore ptinent: et i suo sinu freqntes icitata vẽtis altior aggere vnda pcludit? Oia pfecto ĩsipiẽs naka pfũderet: nisi mũdũ disciplie rõ gubernaret. Nec iõ ppositum dicere: vt discerel obedire euãgelicis pceptis: et celestib obtpare mãdatis. Quid aũt rõnalẽ aiaz et ad dei imaginẽ factã expediat: facile pt hõ itelligere cũ videt sacratis p volũtatẽ dei pstitutionib disciplie etiã elemẽta fuire. Audite ppbaz dicẽte. Seruite dño i timore. et exultate ei cũ tremore. Appbendite disciplinã: ne q̃n irascat dñs et pereatis ỏ via iusta. Bñ in oib causis timor obtpat disciplineq̃ p hĩpo q̃ iminentes piculoz casꝰ aut iras iudicũ cauere nouit: ptãtez pser uãde salutis obtinuit? Quid igit adultero castũ: q̃d furi essz tutũ: q̃d latroni ñ quiũ Quis nõ expauescerẽt pcaua litoz. secreta siluaz? Quid ñ pfũptio possideret: nisi furorẽ aioz sõ metu pene disciplia cõpescerel? Ac nisi pstitutꝰ esset ordo viuendi nũq̃ pfecto finẽ poneret natura peccãdi Nihil ẽ qõ nõ gula suadeat: si gule disciplina pẽtiat. Nihil ẽ qõ ñ luxuria pdat: si amore viciorz a te disciplia discedat Nihil ẽ qõ ñ habẽdi cupiditate animꝰ occuper. nisi auaricie viciũ disciplina pdẽnet Oia sõ metu disciplie vicia iacẽt. Jã ñ ẽ i q̃ fides vnq̃ erubescat. si hõ futuz dei iudiciũ respiciat. et cãm reddẽde rõis intẽdat. nec ẽ i q̃ vinder sceler flãma deseuiat si ituitu disciplie. aut q̃ sũt honesta cogites. aut q̃ sũt pudẽda castiges. Vtri ibi nomẽ crudelitatis iponũt. vbi pamore disciplie crimẽ admissi scelerꝰ: supplicio vindicat latronis. cũ snia vindicãtis iustꝰ legib fuiat. et ñ solũ psentib sz etiã futuris manũ porrigat. Quis igit ñ licite crederet se debere peccare. si impudicꝰ et impijs actib iudex ñ pscriberet disciplinã. Videamꝰ q̃d lex loquat. Nõ occides. ñ adulterabis. nõ falsũ testimoniũ dices Ne sũt disciplineleges. q̃b etiã districtio snie secularis obsequit: impugnãdo turpia: resecãdo criminosa. Hã adjcit scriptura. Judex nõ est vinder positꝰ boni opis: sz mali: ita vt etiã vicariũ pene genꝰ exigat cũ dicit. Oculũ p oculo: dentẽ p dẽte. Sed istam antiquã snie seueritatẽ facile vitare possumꝰ. si flãmas futuri iudicij cogitemꝰ. Absolute aũt docet apls posse pteni secularis arma iudicũ: q̃ dicit. Si vis potestatẽ nõ timere: qõ bonũ est fac. Sz hec ñ ociose tractãda sũt. Haz cũ ỏ his terrenis ptãtib apli doctrina cõmemorat: sẽsib nris celestis iudicij ptes ĩsinuat. Haz cũ docz fuiendũ seculi legib: ãmonet necessario hoiez futuris cauere tpib. Si vis ĩnãt ñ timere ptãtez: qõ bonũ ẽ fac. Hoc est dicere. Si vis futuz ñ timere iudiciũ declina a malo et fac bonũ. Ergo hãc primã pstitutõis formã: q̃ secli legib careat:

cauere debem⁹ ⁊ vincere: vt possim⁹ a nobis illud ꝓiudiciū ꝑpetue mortis excludere. Quia ꝙs ista ꝛgalis ñ affligit pena hos illa ineternū insatiabili tormento⁹ persequit dolore. Nemo autē illuz homicidij crimē euasisse estimet: quē excusatū secularis iudicij corrupti sentētia absoluerit. Nec ille adulterij facin⁹ ꝑmissū putet q̄ indulgētie lege deꝓhensus euasit. Nemo cū sanā dexterā videt falsitatis: reo debita iure supplicia iudicet fuisse cōcessa. Defūctis corpib⁹ salua sūt crimia: nisi fuerit ꝓi⁹ apd deū lacrimaꝝ ꝛcessiōe purgata. Expectat ei reū suū gehenna debitis armata supplicijs. Ad ꝓfusiōem magis ꝑsentis vite: nō ad absolutōez crimis ꝑtinet autoritas sñie secularis. Illa ḡ nob sūt añoia cogitāda supplicia: vbi hō viuz durāte pena: vbi nec tormēta corpis: nec desūt mēbra tortori. Que tñ facile vitare possum⁹ si habenas disciplīe teneam⁹. dicēte ap'lo Si vis nō timere ꝑtātez: bonū fac: ⁊ habebis laudē ex ea. Quis sapiēs ñ ad hec disciplīne bōa aīm let⁹ appōat: vbi ꝑ hō ñ solū crimis penā vitare. sz ⁊ grāz laudationis acq̄rere? Audite ꝓphetā dicentez. Apphendite disciplinā ne qñ irascat dominus: ⁊ pereatis de via iusta. In hoc loco puto ꝑtinet ista sentētia ad illos ad ꝙs nondū disciplina puenit q̄ adhuc in deuijs morant: capti antiquo supstitionis errore. Probant em sub lege nunc̄ viris se: q̄ admonent vt apphendant studiū disciplīne. Sequit in hoc psalmo. Ne quā do irascatur dñs: ⁊ pereatis de via iusta. Igit si illos statuit ꝓphēta reos: ad quos disciplina nunc̄ puenit: q̄d de illis iudicandū putamus ꝙs disciplina destituit? Inter vtroz⁹q̄ act⁹ autoritas ꝓphetice lectionis incusat minorē plane culpā: nō puenisse ad disciplinaz: q̄ legē disciplīne rspuisse. Ecce dicit ꝓpheta. Qui spernit disciplinā odit animā suā. ⁊ vere vt dixit ita est. Pā hostis est ⁊ inimic⁹ anime sue q̄ sꝑnis disciplīne monitis: dyabolicis occupat officijs. Dicūt aliquāti disciplinā satis duris legib⁹ ꝓstitutā. Loquant ista satis miseri ꝙs ad oīe facin⁹ ille dyabol⁹ auctoz mortis inuitat: quoz mētes insatiabilis gula possidet: sup ꝙs regnat ebrietas: ꝙs turpis luxuria captiuos tenet: ⁊ a quib⁹ nunc̄ supbia ingrata discedit. Illis autē quib⁹ est studiū honeste fidem seruare ꝓtinentie: humilitati: pietati seruire: dulce disciplīne on⁹ est: ⁊ leue iugū dñi q̄ nō grauat: nisi aut perditos: aut perituros. Erubesco dicere in ꝓfusione humane negligentie. quare apud alios quātos paꝝ ꝓficiat disciplina cū videamus pastorale magisteriū etiā apud muta animalia nō perire. Doceant nos ecce seruare ordinē disciplīne tā dociles equorū animi: cū in giro ducti flexuosis gressibus mēbra cōponūt: ⁊ sub vni⁹ habene retinaculo ita latari se ꝓsentiūt vt ⁊ currēdi ⁊ standi mod⁹ sub quadā legū dispositione seruet. Ita ꝙs natura numero diuidit: studio disciplīne cōiungit. Videte q̄s fortia boum corpa plaustro subiaceāt: q̄ intantū imperio animū parāt vt tumētia naturaliter leui iugo colla supponāt. Ita disciplīne ꝓstitutōib⁹ seruiūt: etiā q̄ in feritate nascunt. Uñ miroz aliquotiēs hominē cui inest sapiētia ⁊ intellect⁹ prudētie passim ꝓcepta disciplīne negligere cū videam⁹ mutū animal vicia cauere: iussis obtpare: impio deseruire: atq̄ ita ad oēm obedientiā animū aptare: vt cū op⁹ fuerit armat⁹ legionib⁹ occurrat: ⁊ hostilib⁹ se telis iussū obꝓiciat. Audite in ꝟ loco ꝓphetā dicentē. Cognouit bos possessorē suū: ⁊ asin⁹ ꝓsepe dñi sui: isrl aūt me ñ cognouit. Uereor dicere: ne nostrā negligētia pulset ista sentētia. Nō aūt cognoscit dñm: q̄ ꝓditionis sue nō cognoscit officium. Ostendā sane qūo dñs possit: aut inueniri: aut cognosci: si tñ est anim⁹ videndi. Si vis videre dñm: reqre mēdicū: respice ad pauperē: suscipe peregrinū: visita infirmū: curre ad carcerē. Si vis videre deū: vincula captiuitatis absolue: nodos iniq̄tatis incide. Audi de ꝟ dñm dicentē. Esuriui ⁊ dedistis mihi māducare sitiui ⁊ dedistis mihi bibere: hospes fui ⁊ suscepistis me: nud⁹ fui ⁊ operuist⁹ me: infirm⁹ fui ⁊ visitastis me: in carcere eraz ⁊ venistis ad me. Donec itaq̄ ꝑ despiciaꝝ nuduz: ne ceco manū subtrahaz: ne,

¶ Regula de cõmuni vita clericoꝝ

inuolutũ pãnis ꝓtemnas. In hac em̃ ve ste primũ dñs cũ a magis q̃rerẽt inuent⁹ est. Et qz de disciplina fecim⁹ mentionez sub qua fides christiana viget: necesse est vt oia in aures vr̃as vite ornamẽta defe/rant: vt intelligat vnusq̃sq; pax sibi ꝑdes se ꝓuersatõis fama: nisi in ꝓtemptu mun di amauerit disciplinã. Ergo cui studiuz est christũ colere: pri⁹ cordis z corpis su scipiat indumẽta. Dis igit vita religiõis ꝓfesse: integritatis debet famã sentire: ne quẽ expectat corona virtutꝭ: pudoris dã no feriat. Corpis integritas vitã muniat. integritatẽ fides incõtaminata custodi/at. vt manẽte vtriusq; partis bñficio: im/maculatũ boiez faciat regnare cũ christo Sz in ꝟ solũ ꝓstat ꝓuersatõnis nostre ra tio vt boni sim⁹. Laborandũ igit añ oia est: vt q̃ bonitatẽ sequit: bon⁹ esse iudicet. Hã q̃uis bõ puz corp⁹ imaculatũq; cu stodiat: laceratã vitã ad deũ portat: cuius act⁹ vultũ infamat licet sciam⁹ ꝓscientiã solã bonis actib⁹ posse sufficere. Sz q̃to meliuꝰ est vt semp de te bñ sentiat q̃ circa ianuã suã vanis suspitõib⁹ freq̃nter egro tat: Insitũ est em̃ naturaliꝫ vulgo. vt de bonis semp male iudicet. Sz tu q̃ curaz bone fame colis studio tuo gr̃am integre opinionis acq̃re. Vita ergo nostra ita sit lucida vt sit oib⁹ nota. Integritas religi oni: pudor fuiat humilitati. Quẽ amor tenet seruãde integritatꝭ: añ oia falsi ad se famã nõ admittat erroris. Magnum est q̃dẽ z gloriosũ: z vsq; ad celũ oim ore ꝓfe rendũ nunq; malis actib⁹ locũ dedisse. sz m̃lto fortiꝰ est nunq; falsis suspitõnib⁹ la borasse. Quid em̃ tibi ꝓdest sobrietas: si vicia ebrietatꝭ exerceas? Quis te ñ ebriũ iudicet: si inter effluẽtes vino calices sal/tantiũ giros imiterꝭ? Quis te castũ puta bit: si te viderit meretricũ fabulis mixtũ: scenico sermone cõpositis. aut loquentez turpia. aut inhonesta resonantẽ. Laudo quidẽ ꝓscientiã castitatis in te. sz odi col loquiũ meretricis. In q̃ loco fortasse di/cat tibi aliq̃s. Sufficit tibi pura ꝓsciẽtia Quantũ ad innocentiã pertinet tibi soli sufficit. Sz puidẽdũ est ne facilitate tua alter peccet: z alienũ peccatũ in te redun/det. iuxta illud qđ dicit scriptura. Ue illi ꝑ quẽ scandalũ venit. Quãuis aũt ꝓcio so serico corp⁹ vestias: z niueo vellere mẽ bra cõponas: nõ sine macula diẽ transigꝫ si camini ardentis ora ꝓtigeris. In omni igit actu tuo vitã tuã disciplina comitet Si vis placere christo elabora vt ꝓfessi onem tuã fides adiuuet. fama cõmendet Precedat nos patientia humilitatis so/cia: assistat pudicicia integritatis magi/stra: fugiat cupiditas: erubescat ebrietas: luxuria actus suos lugeat: superbia confu sa discedat Quicunq; igit est qui festinat deũ agnoscere: sub hoc discipline ordine christũ poterit inuenire. Multa quidez erant adhuc dilectissimi: q̃ discipline ra/tio suadebat aperire: q̃ interiz putauim⁹ differẽda: ne ociosis auribꝰ fastidiũ pare/ret longa narratio. Sane ne qđ in ꝟ ope subtraxisse videamur: elaborabim⁹ vt ea q̃ religiosis actib⁹ cõpetunt sequenti tem pore differamus.

¶ Finit liber sancti Augustiui episcopi de bono discipline.

¶ Incipit regula Augustini ep̃i de com muni vita clericoꝝ.

Ante omia fra tres charissimi diligat de⁹ de inde prim⁹: qz ista ꝑcepta sũt principaliter nobis data. Dec igit sũt q̃ vt obseruetis ꝑcipim⁹ in monasterio ꝓsti/tui. Primũ ꝓpter qđ in vnũ estis ꝯgrega ti charitatis vinculũ custodiat: vt vnani mes habitetis in domo: z sit vobis ania vna: z cor vnũ in deo: z nõ dicatis aliq̃d ꝓ priũ: sed sint vobis oĩa cõmunia. z di/stribuat vnicuiq; vestꝝ a ꝓposito vestro victus z tegumẽtũ: nõ equaliter oĩb⁹: qz nõ eq̃liter valetis oĩes. sz potius vni cuiq; sicut cuiq; op⁹ fuerit. Sic em̃ legi tis in actib⁹ apl̃oꝝ. Quia erãt illis oĩa cõmunia: z distribuebat vnicuiq; sic cui q; op⁹ erat. Qui vero aliq̃d habebãt in se culo qñ ingressi sunt in monasteriũ: liben ter velint illud esse cõmune. Qui autẽ nõ

habebāt:nō ea querāt in monasterio que nec foris habere potuerūt:sz tamē eozuz infirmitati qđ opus est tribuat:etiam si pauptas eoz talis erat quādo foris erāt vt nec ipa necessaria poterāt inuenire. Nō tñ ideo putēt se esse felices:qz inuenerunt victū z tegumentū:q̄le foris inuenire nō potuerūt. Nec erigāt ceruicē qz associan tur eis:ad quos foris accedere nō aude bant:sz sursum coz habeāt:z terrena va na nō querāt:ne incipiāt mōasteria diui tiby esse vtilia non paupib⁹.si diuites illic humilianť:z pauges illic inflanť Sz rur sus etiā illi q̄ aliq̄d esse videbanť in secło. nō habeāt fastidio frēs suos:qui ad illaz sanctā societatē ex paupertate venerunt. Magis aūt studeāt nō de parētū diuitū dignitate:sz ō paupeꝝ fratꝝ societate gl̄i ari. Nec extollanť si cōmuni vite aliq̄d ō suis facultatib⁹ ꝓtulerūt:ne de suis diui tijs magis supbiant:qz eas monasterio partiunť:q̄ si eis in seculo fruerenť. Alia q̄ppe q̄cunq̄ iniq̄tas in malis opib⁹ exer cet vt fiāt.supbia vo etiā bonis opib⁹ in sidiať vt pereāt. Et q̄d ꝑdest dispergēdo dare paupib⁹:z pauperē fieri.cū aīa mise ra supbioꝝ efficit:diuitias ꝓtemnēdo:q̄ fuerat possidēdo? Oēs ergo vnanimiter z ꝓcorditer viuite.z honorate ī vob iuicē deū:cui⁹ tēpla facti estis. Orōib⁹ instate horis z tpib⁹ ꝓstituť. In oratorio nemo aliq̄d agat:nisi ad qđ factū est. vnde z no men accepit:vt si forte aliqui etiā ꝑter ho ras cōstitutas si eis vacat orare voluerit nō eis sint impedimēto:q̄ ibi aliq̄d agen dū putauerint. Psalmis z bimnis cū ora tis deū.hoc versek in corde qđ ꝓfertur in ore. Et nolite cantare nisi qđ legitis esse cantandum. Qđ aūt nō ita scriptū est vt cantek:non cantek. Carnē vestrā domate ieiunijs z abstinētia esce z pot⁹:q̄ tū vali tudo permittit. Qñ aūt aliqs nō ꝑt teiu nare.nō tñ extra horā prādij aliq̄d alimē torū sumat:nisi cū egrotat. Cū acceditis ad mēsam:donec inde surgatis qđ vobis ꝑm ꝓsuetudinē legik:sine tumultu z ꝓten tione audite.ne sole vobis fauces sumāt cibū:sz z aures esuriāt dei verbū. Qui in firmi sunt:ex pristina ꝓsuetudine si aliter tractanť in victu:nō debet alijs molestū esse nec iniustū videri q̄s fecit aliq̄ cōsue tudo fortioꝝ. Nec illos felicioꝝ putēt qz sumūt qđ nō sumūt ipi:sz sibi potius gratulenť:qz valēt qđ nō valent illi. Et si eis q̄ venerūt ex moribꝫ delicatioꝝ ad monasteriū aliq̄d alimentoꝝ.vestimētoꝝ stramentoꝝ operimētoꝝue dať:qđ alijs fortioꝝ z ideo felicioꝝ nō dať:cogita re debent quib⁹ nō dať q̄ tū de sua secula ri vita illi ad istā descenderint:q̄ uis vsq̄ ad alioꝝ q̄ sunt corpe firmioꝝ:frugali tatē peruenire non poterint. Nec debent velle oēs qđ paucos videt ampli⁹:nō qz honoranť:sz qz toleranť accipe:ne cōtin gat detestāda puersitas:vt in monasterio vbi q̄ tū possunt fiūt diuites laborioꝝsi:fi ant pauges delicati. Sane quēadmodū egrotātes necesse habent min⁹ accipe ne grauenť.ita z post egritudinē sic tractan di sunt vt citi⁹ recreenť.etiā si de humilli ma secli pauptate venerint:tanq̄ ꝑ illis ꝓtulerit recētioꝝ egritudo:qđ diuitib⁹ an terioꝝ ꝓsuetudo. Sz cū vires ꝑstinas re parauerit:redeāt ad felicioꝝ ꝓsuetudinē suā:q̄ famulos dei tāto ampli⁹ decet:q̄ to min⁹ indigēt:ne cibi eos teneat voluptas iā vegetatos.q̄s necessitas leuauerat in firmos. Illos sane existimēt diriores q̄ ī sustinēda parcitate fuerīt fortioꝝ. Dē lius est eñ min⁹ egere:q̄ pl⁹ hr̄e. Nō sit notabilis habit⁹ vester.nec affectetis ve stib⁹ placere.sz moribꝫ. Qñ pceditis simł ambulate.cuz veneritꝭ q̄ itis:simul state. In incessu ī statu z in oīb⁹ motib⁹ vestris nihil fiat qđ cuiusq̄ offendat aspectū.sz qđ vr̄am deceat sanctitatē. Oculi vr̄i z si iaciunť in aliquā feminaꝝ ī nullā figanť. Neq̄ eñ qñ pceditis feminas videre ꝓ hibemini sed appetere vł ab ipis appeti velle crimiosuz est. Nec solo tacito affe ctu.sz affectu z aspectu q̄z appetit z appe tit ꝓcupiscētia feminaꝝ. Nec dicatis vos hr̄e alios pudicos:si habeatꝭ oculos im pudicos.qz ipudic⁹ ocul⁹ ipudici cordis ē nūci⁹. Et cū se inicē sibimet etiā tacēte lingua ꝓspectu mutuo corda nūciāt ipu dica:z ꝑm ꝓcupiscētiā carnis alterutro ōle ctāt ardore:etiā itactꝭ ab īmūda violatōe

¶ Regula de cõmuni vita clericoꝝ

coꝛpib⁹:fugit castitas ipa de moꝛib⁹. Hec putare debet q̃ in femĩa figit oculũ ꝛ illius ĩ seipm diligit fixũ:ab alijs se ñ videri. Cũ ꝫ facit:videt omnino:ꝛ a q̃b⁹ se videri nõ arbitrat. Sz ꝛ si lateat:ꝛ a nemine hoĩm videat:q̃d faciet ꝺ illo desup inspectoꝛe:quẽ latere nihil ꝑt:An ideo putand⁹ est nõ videre.qz tãto videt patiẽti⁹ q̃to sapiẽti⁹. Illi g̃ vir sanct⁹ timeat displicere:ne videat femie male placere. Illũ cogitet oĩa videre:ne velit femĩa male videre. Illi⁹ nãq̃ ꝛ in hac causa cõmẽdat⁹ est timoꝛ vbi scriptũ est. Abominatio ẽ dño defigẽs oculũ. Oñ g̃ simℓ estis ĩ eccℓia.ꝛ vbicũq̃ vbi ꝛ femie sunt:inuicẽ vestrã pudicicĩã custodite. De⁹ em̃ q̃ habitat ĩ vob⁹:etiã isto mõ custodiet vos ex vob⁹. Et si hãc de q̃ loq̃ oculi petulãtiã ĩ aliq̃ vestꝝ aduerterit⁹:statĩ admonete:ne male cepta ꝓgredianℓ:sz de ꝓximo coꝛrigant. Si aũt post admonitõnez itez vel alio q̃cũq̃ die id ipm facere eũ videritis: iã velut vulneratũ sanãdũ ꝑdat.q̃cũq̃ ꝫ poterit iuenire. Pꝛi⁹ tñ est alteri vℓ tercio dẽmonstrãdũ.vt duoꝝ vℓ triũ possit oꝛe ꝓuinci:ꝛ cõpetẽti seueritate coerceri. Nc iudicet⁹ vos esse maliuolos qñ ꝫ indicat⁹ Dag⁹ q̃ppe innocẽtes nõ estis:si fratres vr̃os q̃s indicãdo coꝛrigere potest⁹:tacẽdo ꝓire ꝓmittit⁹. Si em̃ frater tu⁹ vuln⁹ hr̃et in coꝛpe qõ vellet occultare dũ timeret secari:nõne crudelit⁹ a te fileret ꝛ mifi/coꝛdit indicaret⁹ Quãto g̃ poti⁹ eũ ꝺbes mãifestare:ne deteri⁹ putrescat in coꝛde: Sz añq̃ alijs demõstret:p q̃s ꝓuincẽd⁹ ẽ si negauerit.pꝛi⁹ ꝓposito debet oñdi si admonit⁹ negℓexerit coꝛrigi:ne forte possit secreti⁹ coꝛrect⁹ innotescere ceteꝛ. Si aũt negauerit.tẽ negãti adhibẽdi sũt alij etiã coꝛã oĩb⁹ vt possit ñ solũ ab vno teste argui sz a duob⁹ vℓ a trib⁹ ꝓuici. Cõuict⁹ ꝯo ꝼm ꝓpositi vℓ etiã ꝑsbiteri:ad cui⁹ dispensatõez ptinet arbitriũ:ꝺz emẽdatori az sbire vindictã:quã si ferre recusauerit etiã si ipe ñ abscesserit.ꝺ vr̃a societate pj ciaℓ. Nõ em̃ ꝫ fit crudelit:sz mifi/coꝛditer:ne ꝓtagione pestifera plimos perdat Et ꝫ q̃ ꝺ diri ꝺ oculo ñ figẽdo:etiã ĩ ceteris iueniẽdis.ꝓhibẽdis.indicãdis.ꝓuincendis.vindicãdisq̃ pctis diligenter ꝛ fideliter obſuek:cũ dilectõne hoĩm ꝛ odio viciꝝ. Quicũq̃ aũt intm̃ ꝓgressus fuerit malũ vt occulte ab aliq̃ lr̃as vel qõlibz mun⁹ accipiat:si ꝫ vltro ꝓfiteℓ parcat illi ꝛ oꝛeℓ ꝓ eo. Si aũt depꝫbendiℓ atq̃ cõuincit:ꝼm arbitriũ ꝑsbiteri vel ꝓpositi gui⁹ emẽdeℓ. Uestes vr̃as ĩ vnũ habeat⁹ sub vno custode vℓ duob⁹ vℓ q̃t sufficere potuerint ad eas excutiẽdas:ne a tinea ledanℓ. Et sic̃ pascimini ex vno cellario.sic induamini ex vno vestiario. Et si fieri ꝑt ad vos ñ ptineat qõ vobis indumẽtũ ꝓ tẽpoꝝ cõgruẽtia ꝓferaℓ.vtq̃ hoc recipiat vnusq̃sq̃ vestrũ qõ deposuerat an aliud qõ alter habuerat:dũ tñ vnicuiq̃ qõ cui q̃ op⁹ est nõ negeℓ. Si aũt hinc inter vos ꝓtẽtiones ꝛ murmura oꝛiunℓ ꝛ ꝙrilℓ alios se deteri⁹ accepisse q̃ ꝓri⁹ habuerat. ꝛ indignũ se esse qõ ñ ita vestiaℓ sicut ali⁹ frater ei⁹ vestiℓ.hinc vos ꝓbate q̃ tuz vobis desit ĩ illo scrõ ĩterioꝛe habitu coꝛdis q̃ ꝓ habitu coꝛpis litigat⁹. Tñ si vr̃a tolerak infirmitas vt ꝫ recipiat⁹ qõ deposueritis ĩ vno tñ loco sub cõmunib⁹ custodibus habete qõ ponit⁹:ita sane vt null⁹ si bi aliq̃d opeℓ:sz oĩa opa vr̃a ĩ cõi fiãt.maiozi studio atq̃ freq̃ntiori alacritate:q̃ si vob⁹ singℓi ꝓꝑa faceret⁹. Charitas eiz ꝺ q̃ scriptũ ẽ ꝙ ñ q̃rit q̃ sua sũt.sic itelligiℓ.qz cõia ꝓꝓꝛis nõ ꝓꝑa cõib⁹ añponit. Et iõ q̃to ãpli⁹ rẽ cõmunẽ q̃ ꝓꝑa vr̃a curauerit⁹:tãto ampli⁹ vos ꝓficere noueritis:vt oĩb⁹ q̃b⁹ vtiℓ transitoꝛia nccĩras supemineat q̃ ꝑmanet charitas. Cõsequs g̃ ẽ vt etiã cũ bis suis filijs.aut aliq̃ necessitudine ad se ptinentib⁹ ĩ monasterio ꝓstitutis aliquã ꝓtulerit vestẽ siue qõlibet aliud interncc̃aria deputãdũ.ñ occulte accipiat sz sit ĩ ptate ꝓpositi vt ĩ rẽ cõem redactuz cui necce fuerit ꝑbeaℓ. Ꝺ si aliq̃s rez sibi collatã celauerit furti iudicio cõdemneℓ. Indumẽta vestra ꝼm arbitriũ ꝓpositi lauentur:siue a vobis:siue a fullonibus:ne interioꝛes aĩme sordes ꝓtrabat mundi vestꝝ nimi⁹ appetit⁹. Lauacrũ etiã coꝛpi cũ ifirmitat⁹ necĩtas cogit minime deneget:sz fiat sine murmure ꝺ ꝓsilio medicie ita vt etiaz si nolit iubente ꝓposito faciat

qđ faciẽdũ ẽ p salute. Si aũt ipe velit et forte ñ expedit: sue cupiditati ñ obediaḳ. Aliqñ etiã si noceat: pdesse credit qđ delectat. Deniq; si latẽs est dolor ī corpe famulo dei dicẽti ꝙd sibi doleat sine dubitatõe credaḳ. Sz tñ vtq; sanãdo illi dolori qđ delectat expediat: si ñ ẽ certũ medic⁹ ꝓsulaḳ. Hecq; eant ad balnea siue ꝙcunq; ire nccẽ fuerit mīn⁹ ꝯ duo vl̃ tres. Nec ille ꝙ hz aliq̃ eundi nccitatẽ cũ ꝙhz ipse voluerit: sz cũ ꝙhz ꝓposit⁹ iusserit ire debet. Egrotãtũ cura siue p⁹ egritudinẽ reficiẽdoꝝ. siue aliq̃ ībecillitate etiã sine febribz laborãtiñ: vni alicui debz iniũgi: vt ipe ꝺ cellario petz qđ cuiq; op⁹ esse pspexerit. Siue aũt ꝙ cellario. siue ꝙ vestibz. sine ꝙ codicibz ꝓponũḳ: sine murmure fuiãt fratribz suis. Codices certa hora singul⁹ die b⁹ petãḳ. extra horã ꝙ petierit ñ accipiat. Uestimẽta ꝟba ⁊ calciamẽta qñ fuerit ĩdigẽtibz nccãria. dare ñ differãt. sub q̃z custodia sũt q̃ poscũḳ. Aites ãt nll̃as habeatis. aut ꝯ celerrime finiat⁹. ne ira crescat ī odiũ. ⁊ trabẽ faciat ꝺ vestuca. ⁊ aĩaz vestram faciat homicidã. sic enī legit⁹. Qui odit frẽz suũ homicida ẽ. Quicũq; ec cõuicio vl̃ maledicto vel ec crimis obiectu aliquez leserit. meminerit satisfactõne ꝯ toti⁹ curare qđ fecit. ⁊ ille ꝙ les⁹ ẽ sine disceptatõe dimittere. Si aũt iuicẽ se leserint. iuicẽ sibi debita relaxare debebũt propter orões vras: qs vtiq; ꝯ to crebriores habet⁹: tãto saniores hre debet⁹. Melior ẽ aũt ꝙ ꝯ uis ira sepe tenet. tñ ipetrare festinat vt sibi dimittat cui se fecisse agscit iuriã: ꝯ ꝙ tardi⁹ irascit: ⁊ ad petendã veniã difficili⁹ iclinaḳ. Qui ãt nũq; vult petere veniã. aut ñ ex aio petit sine cã ẽ ī monasterio. etiã si inde nõ pũciaḳ. Proinde voba ꝟbis durioribz pcite: q̃ si emissa fuerit ex ore vro. ñ pigeat ex ipo ore pferre medicamẽta. vñ facta sũt vulnera. Qñ ãt nccitas disciplie ī moribz coercẽdis dicere vos dura ꝟba cõpellit. si etiã ī ipis modũ vos excessisse sẽtit⁹: ñ a vob exigiḳ vt a vob sbdit⁹ veniã postulet⁹. ne apd eos qs oportet ẽ sbiectos dñ nimiũ fuaḳ hũilitas regẽdi frãgaḳ autoritas. sz tñ petẽda ẽ venia ab oiz dño. q̃ nouit etiã eos qs pl⁹ iusto forte corripit⁹: ꝯ ta beniuolẽtia diligatis. Nõ ãt carnal⁹: sz spũalis int̃ vos debz ẽ dilectio. Preposito tãq; pri obediaḳ. mḳto magis pbitero q̃ oiz vim curã gerit. Ut g̃ cũcta ista fuenḳ. ⁊ si q̃d fuatũ min⁹ fuerit: ñ negligẽter ptereaḳ: sz emẽdandũ corrigẽdũq; cureḳ. ad ppositũ pcipue ptinebit vt ad pbitez cui⁹ ẽ apd vos maior autoritas ferat: qđ modũ vl̃ vires ei⁹ excedit. Ipe vo ꝙ vob pest. non se existimet ptãte dñante: sz poti⁹ charitate fuiẽte sub licẽ. Honore corã vob plat⁹ sit vob: timore corã deo sbstrat⁹ sit pedibz vris Circa oms seipm bonoꝝ opez pbeat exẽplũ. Corripiat inq̃etos: psoleḳ pusillanimes: sustineat ifirmos: patiẽs sit ad oẽs Disciplinã libẽs habeat: metuẽd⁹ ponat. Et ꝯ uis vtrũq; sit necessariũ tñ pl⁹ a vobis amari appetat ꝯ timeri: sp cogitãs deo se p vob redditurũ esse rõez. Uñ vos magis obediẽdo ñ solũ vri sz etiã ipi⁹ miseremini. ꝙ int̃ vos ꝯ to ī loco superiori: tãto ī piculo maiori ꝟsaḳ. Donet de⁹ vt obseruetis hec oĩa cũ dilectõe tãq; spũaḷ pulcritudinis amatores: ⁊ bono xpi odore de bona vĩa conuersatõe fragrãtes: ñ sic quasi sb lege. sz sic liberi sb gra constituti viuat⁹. Ut aũt vos ī libello ꝟ tãq; ī speculo possit⁹ ispicere: ne p oblionẽ aliq̃d negligat⁹: semel ī septimana vob legaḳ ⁊ vbi vos inuenerit⁹ ea q̃ scripta sunt faciẽtes. agite grãs dño bonoꝝ oĩm largitori. vbi aũt sibi ꝙcunq; vim viderit aliq̃d deesse: doleat ꝺ pterito caueat ꝺ futuro: orãs vt sibi ⁊ debitũ dimittaḳ: ⁊ in tentationẽ nõ inducaḳ Amẽ.

Explicit regula sancti augustini epi ꝺ cõmuni vita clericoꝝ.

Possidonius calamẽsis epus de vita et moribz sancti augustini bypponẽsis epi quo cũ annis fere quadraginta vixit.

Incipit plogus.

Inspirãte rerũ oĩm factore ⁊ gubernatore deo: mei mẽor ppositt q̃ p graz saluatoris oipotentis ac p diuine trinitatis fidẽ seruire

decreui: ⁊ antea ī vita laicoꝝ. ⁊ nūc ī offi/
cio epōꝝ: studēs ex q̄licūq; accepto inge
nio ⁊ ꝑmone edificatōi ꝓdesse sctē ac vere
xp̄i dn̄i catholice eccl'ie. ꝺ vita ac moꝛib⁹
ꝓdestinati. ⁊ suo tpe ꝓsentati sacerdotꝭ op
timi augustini: q̄ in eodē vidi: ab eodēq;
audiui: minime reticere debeo. Jd eī etiā
ante nos factitatū fuisse a religiosissimis
sctē mr̄is eccl'ie catholice virꝭ legim⁹ ⁊ cō
perim⁹. q̄ diuīo afflati spū ꝑmone ꝓꝓrio
atq; stilo ⁊ auriby ⁊ ocul' scire volētiū di/
cēdo ⁊ scribēdo sil'ia: studioſoꝝ noticie in
tulerūt: quales q̄ticq; viri ex cōmuni dn̄i
gr̄a in reby hūanis: ⁊ viuere ⁊ vsq; in fin̄
obitus ꝓseuerare meruerūt. Jdcirco ipe
q̄z dispēsatoꝝ oīm minim⁹: fide nō ficta.
q̄ dn̄o dn̄antiū oībusq; bonis seruiēdū ⁊
placēdū ē fidelib⁹: de ꝑdicti venerabil' ex/
ortu viri ⁊ ꝓcursu ⁊ debito fine: q̄ ꝑ eū di
dici ⁊ exp̄t⁹ sū q̄z plīmis ānis ei⁹ inh̄ēs
charitati: vt dn̄s donauerit explicādū su
scepi. Uex summā q̄so maiestatē: q̄ mu/
n⁹ hmōi a me arreptū ita gerā ⁊ peragā.
vt nec p̄r̄is luminū offendā veritatē: nec
bonoꝝ eccl'ie filioꝝ vlla ex pte fraudare
videar charitatē. Hec em̄ attingā ea oia
ī sinuare: q̄ idē btissim⁹ augustin⁹ ī suis cō
fessionū libris ꝺ semetipo: q̄lis añ ꝓceptā
gr̄az fuerit. q̄lisq; iā sumpta viueret desi
gnauit. Hoc eī facere voluit. vt ait ap'ls
ne ꝺ se quisq; hoīm sup̄ q̄z se esse nouerat
aut ꝺ se auditū fuisset crederet vl' putarz
humilitatis sancte moze vtēs: ⁊ iā nulluz
fallēs sz laudē nō suā: sz sui dn̄i ꝺ ꝓꝓria li
beratione ac munere q̄rens ex his videli
cet q̄ iā ꝓceperat: ⁊ fraternas p̄ces poscēs
ꝺ his q̄ accip̄e cupiebat. Sacramētū igi
tur regꝭ qꝺ angelica autoꝛitate platū est.
bonū est abscōdere: opa aūt dn̄i reuelare
⁊ ꝓfiteri honoꝛificū est.

Explicit plogus. Jncipit vita sancti Augustini bypponēsis ep̄i.

Igitur beatissi
mus augustinus ex puincia
africana ciuitate thagastensi
ꝺ numero curialiū: parentiby
bonest⁹ ⁊ xp̄ianis ꝓgenit⁹ erat. alitusq; ac
nutrit⁹ eoꝝ cura ac diligētia impēsisq; se
cularib⁹ lr̄is erudit⁹ ap̄pme oīb⁹ videlicz
disciplinis imbutus q̄s liberales vocāt.
Hā ⁊ grāmaticā p̄r̄ī ī sua ciuitate ⁊ rhe/
toꝛicam ī africe capite carthagine postea
docuit: ꝓseq̄nti etiā tpe trās mare in vrbe
roma. ⁊ apud mediolanū vbi tūc tp̄is im
perator⁹ valētiani minoꝛis comitat⁹ fue
rat ꝓstitut⁹. Jn q̄ vrbe tūc ep̄atū admini
strabat acceptissim⁹ deo: ⁊ ī optimis virꝭ
p̄clarissim⁹ sacerdos eximi⁹ ambꝛosius.
Cui⁹ interea ꝙbi dei ꝑdicatoꝛis freq̄ntis
simis ī eccl'ia disputatōib⁹ astās ī ppl'o:
intēdebat suspēsus atq; affix⁹. Uex aliq̄n
manicheoꝝ apud carthaginē adolescēs
fuerat erroꝛe seduct⁹: ⁊ iō ceterꝭ suspēsioꝛ
aderat: ne q̄d vl' ꝑ ipa vl' ꝺ ipaz hereſiz di
ceret. Sz ꝓuenit dei liberatoꝛis clemen
tia sui sacerdotꝭ ambꝛosij coꝛ ꝓtractantꝭ.
vt ꝺ illū erroꝛē incidētes legꝭ solueren⁹ q̄
stiones: atq; ita edoct⁹ sensim atq; paula
tim hereſis illa miseratōe diuīa ei⁹ ex aīo
pulsa est: ꝓtinusq; ipe ī fide catholica cō/
firmat⁹ est. ꝓficiēdi ī religione eidē amoꝛ
ardoꝛ tant⁹ innat⁹ est: q̄ ꝓpinq̄ntib⁹ dieb⁹
sctis pasce: salutꝭ aquā ꝓciperet: ⁊ factū ē
diuīa ꝑstante opitulatōe: vt ꝑ illū talē ac
tm̄ antistitē ambꝛosiū: ⁊ doctrinā saluta/
rē eccl'ie catholice ⁊ diuīa augustin⁹ ꝓci/
peret sacramēta. Doꝛq; ex intimis coꝛ/
dis medullis ad deū ꝓuersus: spem oēm
quā habebat ī seculo derelīq̄t. Jā nō vt
oꝛē: nō filios carnis: nō diuitias: non bo
noꝛes seculi q̄rēs. sz soli deo cū suis serui
re statuit in illo ⁊ ex illo pusillo grege esse
studēs: quē dn̄s alloquit dicēs. nolite ti/
mere pusillus grex: q̄m̄ cōplacuit p̄r̄i vr̄o
dare vobis regnū. vendite q̄ possidetis:
⁊ date elemosinam. facite vobis sacculos
nō veteraſcētes: thesauros nō deficientes
in celis. ⁊ illud qꝺ itez dicit dn̄s: idē vir
sanct⁹ facere cupiens. si vis esse perfect⁹
vende oīa que habes ⁊ da pauperibus
⁊ habebis thesaurum in celis: ⁊ veni se/
quere me: ⁊ super fidei fundamentuz edi/
ficare desiderans: non ligna: fenum: stipu
lam. sed aurum: argentum: ⁊ lapides ꝑci/
osos. Et erat tunc annis maioꝛ triginta

•sola supstite mre noie monica sibiq; adherente. ⁊ ō suscepto ei⁹ pposito fuiēdi deo ampli⁹ q; ō carnis nepotib⁹ exultāte. Rā ei⁹ pr̄ patrici⁹ noie iā antea defunct⁹ erat. Renūciauit etiā scolasticis q̄s rhetoricā docebat vt sibi mgr̄m aliū puiderent. eo q; fuire deo ipe decreuisset. Ac placuit ei pcepta baptismi gr̄a cū alijs ciuib⁹ ⁊ amicis suis deo pariter fuiētib⁹ ad africā ⁊ p ppriā domū agroq; remeare. Ad q̄s veniens. ⁊ in q̄b⁹ cōstitut⁹ ferme triēnio ⁊ a seīā alienat⁹ curis secularib⁹. cū his q̄ eidē adherebāt deo viuebat. ieiunijs. oꝛōib⁹. bonisq; opib⁹. in lege dñi meditās die ac nocte. Et ō his q̄ sibi deus cogitāti atq; oꝛāti intellecta reuelabat. ⁊ p̄sentes ⁊ absentes fmonib⁹ ac libꝛis docebat. Cōtigit forte eodē tpe. vt q̄dā ex his q̄s dicūt agētes in reb⁹ apud hypponē regiū pstitut⁹. bñ xp̄ian⁹ deūq; timēs. compta ei⁹ bona fama atq; doctrina desideraret atq; optaret eū videre. pmittēs se posse mū di bui⁹ oēs ptēnere cupiditates atq; illecebꝛas. si aliq̄n ex ei⁹ oꝛe dei verbū audire meruisset. Q̄ō cū ad se fideli fuisset relatione delatū: libare aīaz cupiēs ab hui⁹ vite pericul⁹: morteq; eterna: ad memoꝛatā vltro atq; pfestim venit ciuitatē. ⁊ boiem visū allocut⁹ freq̄nti⁹ atq; exhoꝛtat⁹ est. q̄tū de⁹ donabat. vt q̄ō deo vouerat redderet. Nec se ille factuꝝ ō diei diē polliceb̄at. nec tñ i ei⁹ tūc ħ impleuit p̄sentia. Sz vacare vtiq; ⁊ inane esse non potuit: q̄ō p tale vas mōm i honoꝛe vtile. dño ad oīe op⁹ bonū paratū. in oīi loco: diuīa gerebat puidētia. Eodē itaq; tpe i ecclia hipponēsi catholica valeri⁹ sanct⁹ epatū gerebat. Qui cū flagitante ecclīastica necessitate. de puidendo ⁊ ordinādo p̄sbitero ciuitat⁹. plebē dei alloq̄ret ⁊ exhoꝛtaretur. iā sciētes catholici sācti augustini p̄positū ⁊ doctrinā: manu iniecta q̄m ⁊ idē i ppl'o secur⁹ ⁊ ignar⁹ q̄d futuꝝ esset astabat. Solebat aūt laic⁹ vt nobis dicebat ab eis tm̄ ecclīs q̄ nō haberēt epos suaz abstinere p̄sentiaz. Cū g tenuerūt. ⁊ vt in talib⁹ p̄suetū est epo ordinādū intulerūt. oīb⁹ id vno p̄sensu ⁊ desiderio fieri p̄ficiq; petentib⁹: magnoq; studio ⁊ clamoꝛe flagitantib⁹: vbertim eo flēte: nōnullis q̄ dē lacrimas ei⁹ vt nobis ipe retulit. tunc supbe interp̄tantib⁹: ⁊ tanq; eū p̄solātib⁹ ac dicentib⁹. q̄ loc⁹ p̄sbiterij licet ipe maioꝛe dign⁹ esset: appꝛopinq̄ret tñ epatui. Cū ille hō dei vt nob retulit maioꝛi p̄sideratōe intelligeret ⁊ gemeret: q̄ mīra et q̄ magna sue vite pricula de regimīe ⁊ gubernatōe eccl'ie impēdere: ac puenire spectaret: atq; ideo fleret. Et eoꝝ tūc vt voluerūt cōpletū est desideriū. Fact⁹ g̃ p̄sbiter monasteriū intra eccl'iaz mox instituit: ⁊ cū dei fuis viuere cepit fm modū ⁊ regulā sō scīs apl'is pstitutā. maxime vt nemo quic q̄ ppriū i illa societate bret sed eis essent oīa cōmunia: ⁊ distribuerē vnicuiq; put cuiq; op⁹ erat. q̄ō iā ipe poꝛ fecerat: dū ō trāsmarinis ad sua fmeasset. Sanct⁹ ẏo valeri⁹ oꝛdinatoꝛ ei⁹ vt erat vir pūssim⁹ ⁊ deū timēs: exultabat: ⁊ deo gr̄as agebat. suas eraudiras a dño fuisse p̄ces: q̄s se frequētissime fudisse narrabat scz vt sibi diuinit⁹ hō p̄cederet talis: qui posset ẏbo dei ⁊ doctrina salubꝛi ecclīaz dei edificare: cui rei se hō natura grecus: minusq; latina lingua ⁊ lr̄is instruct⁹: min⁹ vtilē puidebat: ⁊ eidē p̄sbitero ptātez dedit coꝛā se i ecclia cuāgeliū p̄dicādi ac freq̄ntissime tractādi: ẏtra vsū quidē ⁊ cō suetudinē africanaz ecclīaz. vnde etiā ei nōnulli epi detrahebāt. Sz ille vir venerabilis ac puidus in oꝛiētalib⁹ eccl'ijs id ex moꝛe fieri sciēs: vtilitati eccl'ie p̄sulēs obtrectatoꝝ nō curabat linguas: dūmodo factitaret a p̄sbitero q̄ō a se epo impleri minime posse cernebat. Unde accensa ⁊ ardens eleuata sup candelabꝝ lucerna oīibus qui i domo erāt lucebat. Et postea currēte ⁊ volāte hmōi fama bono p̄cedēte exāplo: accepta ab epis ptāte: p̄sbiteri nōnulli coꝛam epis ppl'is tractare ceperūt verbū dei. Sane tūc i illa hypponensi vbe manichęoꝝ pestilētia q̄s plurimos ciues ⁊ peregrinos infecerat ⁊ penetrauerat, seducēte ⁊ decipiēte eiusdē hereſis quodam p̄sbitero nomine foꝛtunato. ibidem cōuersante atq; moꝛante. Interea hypponēses ciues ⁊ peregrini chr̄istiani tam catholici q̄ etiam donatiste

adeũt augustinũ ꝑsbiterꝫ:atqꝫ deposcũt: vt illũ hoiez manicheoꝝ ꝑsbiterꝫ quẽ do ctũ credebãt videre:z cũ eodẽ de lege tra ctaret. Qđ idẽ vt scriptũ est:paratus ad rñsionẽ omi poscẽti se rõez de fide z spe q̃ in deo est.potẽsqꝫ exhortari ĩ doctrina sa na:z ꝓtradicẽtes redarguere minime re nuit.sz vtꝫ etiã ħ fortunatus fieri vellet scisscitat⁹ est. At illi ꝓfestim ad ipm fortu natũ id detulerũt:petẽtes z exhortantes ac flagitãtes qđ id minime recusarz. Sa ne qm idẽ fortunat⁹ iã apud carthaginẽ sanctũ nouerat augustinũ adhuc in eodẽ secũ errore ꝑstitutũ:cũ eodẽ ꝓgredi pau tabat. Uexꝫ tũ suoꝝ maxime instãtia co actus ac verecundatus:ꝑmisit comin⁹ se esse ventuꝫ:certamẽqꝫ disputãdi subitu rũ. Uñ ꝓdicto die z loco ꝓuenerũt ĩ vnũ ꝓcurrẽtibꝫ q̃ plimis viris studiosis.tur bisqꝫ curiosis.z aptis notariorꝝ tabulis. disputatio est cepta ꝑmo:z secũdo finita ẽ die. In q̃ ille manich⁹ ꝓceptor vt sege storꝝ ꝓtinet fides:nec catholicã assertõez potuit euacuare:nec manicheoꝝ sectam subnixa veritate valuit cõprobare.sz de ficiẽs rñsione vltimo collatuꝫ se cũ suis maioribꝫ:ea q̃ refellere nõ potuit ꝑsecut⁹ est:z si sibi forte ꝺ his sat; minime feciss̃et sue anĩe ꝓsultuꝫ:atqꝫ ita ab oĩbꝫ apud q̃s magn⁹ z doct⁹ videbat:nihil valuisse in sue secte assertione iudicat⁹ est. Qua il le cõfusione affect⁹:z sequẽti tempore de hypponẽsi ciuitate ꝑfectus:ad eandẽ am pli⁹ nõ remeauit:ac sic ꝑ memoratuꝫ dei hoiez omniũ cordibꝫ:vel q̃ aderant vel q̃ absentes illa q̃ gesta sunt cognouerãt:er roꝝ ille ablatus:catholica est intimata:ac cõperta sincera religio. Et docebat ac ꝑ dicabat ille priuatim z publice:in domo z ĩ eccl̃ia salutis verbũ cũ oĩ fiducia ad uersus affricanas hereses:maximeqꝫ ꝺ donatistãs:manicheos:z pelagianos:li bris ꝓfectis:z repetitis sermonibꝫ ineffa biliter admirãtibꝫ xp̃ianis z colletantibꝫ z hocip̃m vbi porꝛãt nõ tacentibꝫ.sz dif famantibꝫ. Sicqꝫ adiuuãte dñõ leuare ĩ affrica eccl̃ia catholica exorsa est caput. q̃ m̃to ꝑ illis ꝓualescẽtibꝫ hereticis ꝑci pueqꝫ rebaptisante donati parte maiorẽ multitudinẽ afrorũ seducta z oppꝛssa ia cebat. Libros ꝺo eiusdẽ siue tractat⁹ mi rabili dei gr̃a ꝓcedẽtes ac ꝑfluẽtes:instru ctos oĩmi rõnis copia atqꝫ autoritate san ctaꝝ scripturaꝝ:ipi quoqꝫ heretici ꝓcur rentes:cũ catholicis ingẽti ardore audie bant:z quisq̃s vt voluit z potuit notari os adhibẽs etiã ea q̃ dicebant excepta de scripsit. Et inde iã ꝑ totũ affrice corp⁹ ꝑ clara doctrina odoꝝqꝫ suauissim⁹ xp̃i dif fusa z manifestata est:ꝓgaudẽte ħ quoqꝫ cõperto eccl̃ia dei trãsmarina. Oĩm sicut dũ patit vnũ mẽbꝫ:cõpatiunt oĩa mem bra:ita etiã cũ glorificat vnũ membꝫ:cõ gaudẽt omnia mẽbra. Per idẽ temp⁹ co ram epis hoc illi iubentibꝫ q̃ plenariũ to tius affrice concilĩũ hippone agebãt:de fi de z simbolo ꝑsbiter adhuc augustinus disputauit. Ille vero beat⁹ senex valeri us ceteris ex hoc ampli⁹ exultans:z deo gratias agẽs de ꝓcesso sibi speciali bene ficio:metuere cepit:vt est human⁹ anim⁹ ne ab alia eccl̃esia sacerdos ꝑbat⁹ ad epi scopatũ quereret:z sibi auferret. Nã z id ꝓuenisset:nisi z hoc idẽ episcopus cogni to:ad locũ secretũ eum trãsire curasset:oc cultatũqꝫ a querentibꝫ minime inueniri feciss̃et. Uñ ampli⁹ formidãs idẽ venera bilis senex:z sciens se corpe z etate infir missimũ:egit secret; litteris apud prima tẽ episcopũ sedis carthaginẽsis allegans imbecillitatẽ corpis sui:etatisqꝫ grauita tem.z obsecrãs vt hipponensi eccl̃esie or dinaret episcop⁹.q̃ sue cathedre nõ tam succederet:sz ꝓsacerdos accederet augu stinus. Que igit beat⁹ valerius optauit z rogauit:satagens rescripto impetrauit. Post quã petitionẽ ad visitandũ aduenti ente ad eccl̃esiã hipponẽsem tunc primate numidie megalio calamensi episcopo z valeriuꝫ antistes episcopis q̃ forte tunc aderãt:z clericis oĩbꝫ hipponẽsibꝫ:z vni uerse plebi inopinatã cũctis suã insinuat tunc voluntatẽ omnibusqꝫ audientibꝫ et gratulantibꝫ:atqꝫ id fieri perficiqꝫ ingenti desiderio clamantibꝫ:episcopatũ susci pere ꝓtra morẽ eccl̃esie suo viuẽte episco po presbiter augustin⁹ recusabat. Dũqꝫ id fieri solere ab omnibꝫ suaderet:atqꝫ id

ignaro trāsmarinis . africanis eccl'ie exē plis ꝓbaret: cōpulsus atq; coact⁹ succu buit: ⁊ ep̄at⁹ curā ⁊ maiorē loci ordīat io nem suscepit. Qđ in se ipe postea fieri nō ꝺbuisse: vt vino suo episcopo ordīaret: ⁊ dixit: ⁊ scripsit: ꝓpt̄ ꝯcilū vniuersal' veti tū: qđ iā ordīat⁹ didicit: n⁹ qđ sibi factū esse doluit: aliꝫ fieri voluit. Un etiā fate git: vt ꝯcilus ꝓstitueret epos: ab ordīato ribꝫ deberi ordināđis vl' ordīatꝫ oīm sta tuta sacerdotū i noticiā ee deferēda. Atq; ita factū ē vt epatu suscepto m'to istā ri⁹ ac feruēti⁹ maiore auctoritate nō ad huc i vna tm̄ regiōe: sz vbicūq; rogatus veniꝫ ꝟbū salutꝫ etne alacrit ac suauit pullulāte atq; crescēte dn̄i eccl'ia p̄dica bat: parat⁹ sp poscentib⁹ reddere rōes de fide et spe q̄ cū deo ē: ⁊ ei⁹ dicta atq; exce pta maxīe donatiste i eadē hipponēsi vl' vicina manētes ciuitate ad suos epos de ferebāt. Que cū audissent ⁊ ecōtra forte aliq̄d dicerēt: aut a suis refellebaṫ: aut ea dē res ad sctm̄ augustinū ꝺferebaṫ. eaq; ꝓpta patiēter ac lenit vt scptū ē: cū timo re ⁊ tremore salutē oīm opabaṫ. Qñdens q; nihil illi refellere voluerit ac valuerit. q; q; vez manifestūq; sit qđ eccl'ie dei fi des tenet ac docz. Et h⁹ die⁹ ac noctib⁹ ab eodē iugit agebāt. Nā et epl'as p̄riua tas ad q̄scūq; eiusdē errōis epos ⁊ emi nētes. s. laicos dedit: rōe reddita admo nēs atq; exhortās: vt vl' ab illa se p̄uita te corrigerēt: vl' certe ad disputatōes ve nirēt. Illi ꝟo cā diffidētie nihil vnq; re scribere voluerūt: sz irati furiosa loq̄bant. atq; seductorē deceptorēq; aīaz augusti nū ee: ⁊ p̄uati et publice ꝯclamabāt. ⁊ ve lut lupū occidēdū ee i defensiōez gregis sz sui dicebāt et tractabāt. oīaq; pcta a deo indubitāt'r ee credēdū posse dimit ti his q̄ ß facere ac perficere potuissent. nec deū timētes nec hoīes erubescentes. Et vt eoz cā diffidētie cūctis inotescere elaborauit. ⁊ publicꝰ gestis ꝯuēti ñ sunt ausi ꝯferre. Nabebāt etiā ijdē donatiste p suas pene oēs eccl'ias inauditū hoīm gen⁹ puersū ac violētū: velut sub ꝓfessio ne ꝯtinētiū ābulātes: q̄ circūcelliōes di cebāṫ. Et erāt i ingēti nūero ⁊ turba per ōes fere africanas regiōes ꝓstituti. Qui malis ibuti doctorib⁹ audacia supba et temeritate illicita nec suis nec aliēis ali q̄ parcebāt: ꝺ ius fasq; in causis inter dicētes hoīb⁹. et nisi obedissent: dānis ḡ uissimis ⁊ cedib⁹ afficiebāt: armati diuer sis telis: bachātes p agros villasq; vsq; ad sanguis effusiōem accedere ñ metuē tes. Sed dū ꝟbū dei sedulo p̄dicaret: ⁊ cū his q̄ oderūt pacē pacꝰ rō haberet: il li pacē loq̄ntē debellabāt ḡtis. Cūq; ad uersus eoz dogma ꝟitas inotescer et: q̄ volebāt ⁊ poterāt sese inde vl' eripiebant vl' subducebāt. ⁊ paci atq; vnitati eccl'ie cū suis q̄b⁹ poterāt cohe rebant. Un illi sui errorꝰ ꝯgregatōez minui vidētes: at q; augmētꝰ eccl'ie i uidētes: accēsi exardē scebāt ira ḡuissima: ⁊ itolerabiles p̄secu tōes vnitati eccl'ie ꝓpacti faciebāt. Ipis q; sacerdotib⁹ catholicꝰ ⁊ mīstrꝰ aggressi ones diurnas atq; nocturnas direptōes q; rez omniū vi inferebāt. Nā ⁊ multos dei seruos cedib⁹ debilitauerūt. aliq̄bus etiā calcē cū aceto i oc'los miserūt. alioq; occiderūt. Un etiā suis ijdē donatiste re baptizatores i odiū veniebāt. Proficiē te ꝟo doctrīa diuīa sub sctō ⁊ cū sctō au gustino i monasterio deo fuiētes: eccl'ie hipponēsi clerici ordīari ceperūt. ac deiū de inotescēte ⁊ claresc̄te de die in diē ec clesie catholice p̄dicatōis ꝟitate: sctōrū q; seruoz dei ꝓposito ꝯtinētia ⁊ paupta te pfunda: ex mōasterio qđ p illū venera bilē virū ⁊ esse ⁊ crescere cepat: magno ꝺ sideriō poscere atq; accipe epos ⁊ cleri cos pax eccl'ieatq; vnitas ⁊ cepit p̄mo ⁊ postea ꝓsecuta ē. Nā ferme decē q̄s ipe noui sctōs ac venerabiles viros ꝯtinen tes ⁊ doctissimos btūs augustinꝰ diuer sis eccl'ijs nōnullis q; eminētioribꝫ roga tus dedit. Sil'q; ⁊ ipi ex illoz sctōz ꝓ posito veniētes: dn̄i eccl'ijs ꝓpagatis: et monasteria istituerūt: ⁊ studio crescente edificatōis ꝟbi dei ceterꝰ eccleſijs p̄mo tos fratres ad suscipiēdū sacerdotiū p̄sti terūt. Un ꝓ multos ⁊ in multis salubriꝰ fidei spei et charitatꝰ eccleſie innotescēte doctrina: nō solū p omnes africanas par tes. verū etiā in transmarinis et ꝓ libros

¶ Possidonius de vita scti augustini

editos atqz in grecū sermonē translatos ab illo vno hoīe: z p illū mlt⁹ fauēte ꝺo mlta inotescere meruerūt. Atqz hinc vt scptū ē pctoz vides irascebat: dētibꝫ suis frēdebat z tabescebat. Fuiaūt christi vt dictū ē: cū his q̄ oderūt pacē erāt pacifici. z cū loq̄rent debellabant gr̄atis ab eis. Aliq̄tiēs ꝺo etiā vias armati ūdē circū/celliões ꝺ famulū dei augustinū obsedebāt: dū forte iret rogat⁹ ad visitādas instruēdas q̄z z exhoztādas catholicas plebes: qꝺ ipe freq̄ntissime faciebat. Et aliqñ ꝓtigit vt illi succēturiati hactenꝰ pdērēt captoz. Euēit q̄dē dei puidētia sz ductoꝝ hoīs errore: vt p aliā viā cū suis comitibꝰ sacerdos q̄ tēdebat veniss. atqz p hūc quē postea coḡuit errorē: manꝰ ipias euasiss. z cū ī oibꝫ libatori ꝺo gr̄as egisset: illi oīno suo more nec laicꝰ nec clericis pepcerūt. sic publica testāt gesta. Interea silēdū nō ē qꝺ ad laudē dei p illius tā egregū ī eccl'ia viri studiū domusqz ꝺi zeluz aduersus pdictos rebaptizatores donatistaꝝ gestū z pfectū ē. Cū forte vnꝰ ex his q̄s ꝺ suo mōasterio z clero epōs ecclesie ppagauerat: ad suā curā ptinētem calamēsis eccl'ie diocesim visitaret: z que didicerat p pace eccl'ie ꝺ illā heresim pdicaret. factū ē vt medio itinere eoꝝ insidiaꝝ incurriss. et pnaſū cū oibꝫ illi comitātibꝰ: sublatꝫ aīalibꝫ et rebꝫ: iurēs z cede ḡuissima eū affeciss. De q̄ re ne pacꝫ ecclesie ap̄liꝰ ipediret pfectꝰ: defēsoz eccl'ie inf leges ñ siluit. Et pceptꝰ ē crispinꝰ q̄ ūsdē donatistis ī calamēsi ciuitate z regione epōs fuit: pdicatꝰ scz z mlti tpis z edoctus ad mltā teneri aurariā publicis legibus psentatꝰ ꝺ hereticos pstitutā. Qui resultās legibꝫ cū pñtatꝰ apꝺ pcōsulē se negaret hereticū obruta ē necessitas: vt illi fcedēte eccl'ie ꝺ fēsore a catholico epo resisteret: z cōuinceret qꝺ esse se fuisse negauerat: qm̄ si ab eodē dissimularet forte catholicꝰ epōs ab iḡrātibꝫ crederet: illo se qꝺ erat negāte. atqz ita ex hac desidia infirmis scandalū nasceret. Et memorabili augustino antistite oīmodis instāte ad ꝓtroversiā ābo ipi calamēses epi yenert z ꝺ ipa ꝺiuersa ꝓmunione tercio ꝓflictu

secū egerūt. magna ppl'oꝝ christianoꝝ mltitudie cause exitū: z apꝺ carthaginē z p totā africā expectāte. atqz ille crispinꝰ pcōsulari z libellari snīa ē pnūciatꝰ hereticꝰ. Proqz illo apꝺ cognitoꝝ catholicꝰ epōs itercessit. z ne auraria mlta exigeret ei est bñficiū impetratū. Uñ cū ingt⁹ ad pñssimū ꝓncipē pnocasset: ab impatore relatōi ꝺeditū est respōsum solutū: z ꝺse/ q̄nter pceptū. nll'o p̄sus loco hereticos donatistas esse ꝺbere: z eos ad vim legū oīm contra hereticos latāz vbiqz teneri debere. Ex q̄ et iudex ppr̄ officiū z idem crispinus q̄ mīme fuerat exactus: pcepti sunt duas auri libras fisci iuribꝫ inferre Sed p̄rinus opa data est p catholicos epōs. p̄cipue p sctē memorie augustinuz vt illa omniū ꝺēnatio ꝓncipis dimitteret indulgētia. Et ꝺño adiuuāte pfectuz est. Qua diligētia et sctō studio mltū creuit sctā eccl'ia. Et his oibꝫ p pace eccl'ie gestꝫ. augustio ꝺño z h palmā ꝺedit: z apud se iusticie cozonā refuauit. ac magis magisqz iuuāte christo de die ī diē augebat. z mltiplicabat pacꝫ vnitas z ecclesie dei ꝓfraternitas. Et id marie factū ē pꝰ collatoēz q̄ ab vniuersis epīs catholicis apud carthaginē cū eisdē donatistarum epīs postmodū facta est: adiuuāte gloriosissimo z religiosissimo impatore honorio. ꝓpter qꝺ pficiendū etiā a suo latere tribunū z notariū marcellinū africā iudicē miserat. In q̄ ꝓtroversia illi oibꝫ modis ꝓfutati: atqz de errore a catholicꝫ cōuicti: snīa cognitorꝫ notati sūt. z post eorū appellatōez pñssimi regꝫ rñso: iuste inter hereticos ꝺēnati sunt. Ex q̄ rōe notati sūt solito amplⁱ eoꝝ epi: q̄ cū suis clericis z plebibꝫ nō cōicauerūt. Et pacē tenētes catholicā: multas eoꝝ psecutōnes vsqz ad mēbroꝝ āputatōez z iternetōez. Et totū illud bonū vt dixi p sctm illum hoīem cōsentientibꝫ nr̄is epīs z parit sagentibꝫ z ceptū et pfectū est. Poꝛro autē post illā q̄ cū donatistis facta ē collationē. nō defuerūt q̄ dicerēt pmissos non fuisse eosdē epos apꝺ prātē q̄ cām audiuit: dicere oīa p suis pribꝫ. qm̄ catholice cōionis cognitoꝛ sue fauebat eccl'ie: licet

ñ deficiētes ⁊ victi ad excusatōez iacta/
rēt. qñquidē ⁊ añ ꝓtrouersiā ꝺē hereti/
ci catholice cōmūionis eūdē eē nouerāt.
⁊ dū ab eodē ꝓueniret publicꝫ gestis: q⁹
ad collationē occurreret ⁊ se eē facturos
ꝓsecuti sunt. Poterāt vtiq; suspectū eu⁹
hōtes: recusare ꝓgressu⁹. Tū oīpoten
tis dei ꝑstitit auxiliū. vt postea ī cesarien
si mauritanie ciuitate ꝓstitut⁹ venerabil⁹
mēorie augustinus: q eū venire cū alīs
epis sedis aplice lre cōpulerūt: ob ēmi/
nādas videlicz alias ecclie necessitates.
Pac ḡ occasiōe ꝓuenit vt emeritū eius/
dē loci donatistaꝝ epm: quē sue secte pre
cipuū in illa collatiōe habuerūt defenso
rē videret. ⁊ cū eodē publice in eccl'ia po
pulo astāte diuerse cōionis ex hocipo di
sputaret: ⁊ puocaret gestis eccl'iasticꝫ: vt
qđ forte sicut dicebāt ꝓsecq potuit in col
latione: sz ꝑmissus nō fuerat: in pñti sine
alicui⁹ ptāt, ꝓhibitiōe aut potētia secu/
rus diceret mīme dubitaret: ⁊ ī sua ciui/
tate suis oīb⁹ pñtib⁹ ciuib⁹ fiducialit ꝓ
ptiā defēdere cōionē ñ ōnegasꝫ. Ille nꝯ
hac hortatiōe nꝯ suoꝝ parētū ⁊ ciuiū in/
stāti petitōe id facere voluit: q ei pollice/
bant se ad ei⁹ rediturōs cōionē. etiā cum
discrimīe ꝑimōioꝝ: salutisq; sue tpalis:
si mō catholicā suparet assertiōez. At il/
le ampli⁹ dicere illis gestis nihil volu it: nꝯ
valuit nisi tātū: iā illa inq̄t gesta ꝓtinēt
apud carthaginē inter epos ꝓfecta vtrū
vicerim⁹ an victi fuerim⁹. Et dū a nota
rio alio loco vt rñderet āmoneret ⁊ reti/
ceret. eius cūctis manifestata diffidentia
eccl'ie dei augmēta ac firmamēta ꝓuene
rūt. Quisq; ḡ diligentiā et operā btissi/
me memorie augustini ꝓ eccl'ie dei statu
cognoscere pleni⁹ voluerit: etiā illa ꝑcu
rat gesta. ⁊ iuenīt q vl' q̄lia ꝓtulerit q̄bus
illū doctū eloq̄ntē et ꝑdicatū hoīez ꝓuo
caret. hortatusq; fuerit vt ꝓ sue defensio
ne ꝓtis qđ vellet ediceret. illūq; victum
ꝓgnoscet. Scio ego nō solū ipe possido
ni⁹ ꝑsul q̄ vitā hanc ꝓscꝑsi. vez etiā alī
fratres et ꝓserui q̄ nobiscū tūc intra hip
ponēñ. eccl'iaz: cū eodē scrō viro viuebāt
nob⁹ parit ad mēsā ꝓstitut⁹ eū dixisse. Ad
uertisꝫ hodie ī eccl'ia meū ꝑmonē eiusq;
initiū et finē ꝺ meā ꝓsuetudinē ꝓcessisse.
qm̄ nō eā rē terminatā explicueri quā ꝓ
posuerā: sz pendētē reliq̄m. Cui rñdi/
m⁹. Ita nos ī tpe miratos fuisse scim⁹ ⁊
recognoscim⁹. Et ille. Credo ait q⁹ forte
aliquē errātē ī ppl'o: dñs ꝓ nr̄az oblitio
nē et errorē doceri ⁊ curari voluerit. In
cui⁹ man⁹ sūt ⁊ nos et ꝑmōes nr̄i. Nā cū
ꝓpositē q̄stiōis latebras ꝓtractarē: ī aliū
ꝑmonis excursū ꝓrexi. atq; ita nō ꝓclusa
vl' explicata q̄stiōe disputatōez termiani
magꝭ aduersū manicheoꝝ errorē. Unde
nihil dicere decreuerā disputās q̄ ō his
q̄ asserere ꝓposuerā. Et post hec nisi fal/
lar: ecce alia die vl' post biduū venit q̄dā
firm⁹ noīe negociator. ⁊ ītra monasteriū
sedēte scrō augustino coram nob⁹ ad pedes
e⁹ genib⁹ puolut⁹ sese iactauit lachrymas
fundēs: ⁊ rogās vt ꝓ ei⁹ delictꝫ sacerdos
cū suis dñm deꝑcaret. ꝓfitēs q⁹ manichee
oꝝ sectā secut⁹ fuisꝫ. ⁊ ī ea q̄z plimis an/
nis vixisset. ⁊ ꝓptea pecuniā mltā ipsis
manicheis vl' eis q̄s dicūt electos ī cassū
erogasset. ac se in eccl'ia ꝓ dei mīsericordiā
fuisse ei⁹ tractatib⁹ nup correptū atq; ca
tholicū factū. Qđ ⁊ ipe venerabil' augu
stinus ⁊ nos q̄ tūc aderam⁹ ab eodē dili
gēter inq̄rētes: ex q̄ re potissimū ī illo tra
ctatu sibi fuerit satisfactū. ⁊ r̄ferēte eo no
bisq; oīb⁹ ꝑmōīs seriē r̄cogscētib⁹: pfūdū
ꝓsiliū dei ꝓ salute aīaꝝ āmirātes ⁊ stupē
tes gl'ificauim⁹ sctm̄ ei⁹ nomē ⁊ bñdixi
mus. q̄ cū voluerit: ⁊ vñ voluerit: ⁊ quō
voluerit: ⁊ p sciētes ⁊ p nescientes aīaruz
opāt salutē. Ex eo ille hō ꝓpositō seruo
rū dei adherēs negociator⁹ dimisit actio
nē: ⁊ pficiēs ī eccl'ie mēbr⁹. ī alia regione
ad ꝑsbyterū q̄z dei volūtate petit⁹ ⁊ coa
ctus accessit officiū: tenēs atq; custodiēs
ꝓpositi sctitatē. Et forte adhuc vsq; nūc
ī reb⁹ hūanis viuit trās mare ꝓstitutus.
Ap̄d carthaginē q̄z dū p quēdā domus
regie ꝓcuratorē noīe vsū fidei catholice
hoīez ad q̄sdā manicheoꝝ q̄s electos vl'
electas dicūt blasphemis opib⁹ pñtes p
ueniret atq; ad eccl'iam ab eodē deduce
rēt et ꝓduceret ab epis ad tabulas audi
ti sunt. Inter q̄s etiā sctē mēorie augusti/
nus fuit. q̄ ꝑ ceteraz illā execrabile sectam

nouerat. ꝛ eoꝝ pdēs eiusmodi dānabiles blasphemias: ex locis libroꝝ qs illi accipiunt manichei: vsqꝫ ad pfessionē earūdez blasphemiaꝝ eos pduxit. ꝛ q̄ inter se illi suo more malo idigna ꝛ turpia facere cō sueuerūt a semīaꝝ illaꝝ velut electaꝝ p/ditōe: ill' eccl'iastic' gest' declaratū ē. Atqꝫ ita pastoꝝ diligētia dñico gregi et augmētū accessit. ꝛ aduersus fures atqꝫ latrōes defēsio ꝓpetēs ꝓcurata ē. Cū q̄dā etiā felice de nūero eoꝝ qs electos dicūt ꝺē manichei: q̄qꝫ hipponē veneraret eundē semīatur⁹ errorē: publice ī hipponeñ. eccl'ia notarijs excipiētibꝫ disputauit beat⁹ augustin⁹ pp'o astāte. Et post scōaz vl' terciā collatōez ille manich⁹ frustrata vanitate ꝛ errore illi⁹ secte ad nr̄az cōuersus ē fidē atqꝫ eccl'iaz: sic eadē relecta docere poterit scptura. Preterea cū q̄dam etiā pascētio comite dom⁹ regie arriano: q̄ p auctoritatē sue psone fisci vehemētissim⁹ exactor fidē catholicā atrocit' ac iugiter oppugnabat. ꝛ qꝫ plīmos sacerdotes dei simplicioꝛi fide viuētes: dicacitate ac ptāte exagitabat: ꝛ pturbabat pñtibus honoratis ꝛ nobilibꝫ viris apō carthaginē ab illo puocat⁹ cozā ꝓtulit. Sz ide heretic⁹ tabulas atqꝫ stilū: qō magister nr̄ ꝛ añ ꝓgressum ꝛ in ꝓgressu instantissime fieri volebat: ne adessent oīmodo recusauit. Et dū id pnegassz: dicens qō legū metu publicaꝝ piclitari tabul' scriptis nollet: interpositis stilo et tabul' augustin⁹ eps cū suis q̄ aderāt ꝓsacerdotibus vt absqꝫ vlla scptura ꝓuatim disputarēt collatōnez suscepit: pdicēs qō post modū ꝓtigit: q̄ post solutū ꝓuētū eē cui qꝫ posset liber arbitriū forte dicere. nll'o scripture documēto se dixisse qō forte ñ dixerit: vl' nō dixisse qō dixerit. Beatus augustin⁹ miscuit cū eode ꝑmonē: atqꝫ asseruit q̄d crederet. ꝛ ab illo q̄d teneret audiuit. ꝛ ꝙa rōe atqꝫ auctoritate scpturaꝝ ꝓbata docuit: ꝛ oñdit nr̄e fidei firmamēta. Illi⁹ añ asserta nll'a ꝙitate: nulla scriptura ꝓ sctāz auctoritate suffulta docuit ꝛ frustrauit. Et vt a seinuicē ptes digresse sūt: ille magis magisqꝫ irat⁹ ꝛ furēs mēdacia m'ta p fide sua falsa iactabat: vi ctū esse a seipō ꝓclamās: m'troꝝ ore laudatū augustinū. Que cū illū venerabilez virū mīme laterēt: coact⁹ ē ad ipm scribere pascentiū ꝓpt' illi⁹ metū omissis noibꝫ ꝓferētiū: ꝛ ī eis lr̄is q̄q̄d iter ptes dictū vl' gestū fuerat fideliter intimauit. ad ea si negarent' ꝓbāda magnā testiū habēs copiā clarissimos. s. atqꝫ honorabiles q̄ tunc aderant viros. Atqꝫ ille ad duo sibi directa scripta: vnū vix reddidit resc̄ptū. in q̄ magis iniuriā facere: qꝫ sue secte rōnez valuit ꝺclarare. Qꝺ a volētibꝫ ꝛ a valētibꝫ legere ꝓprobat'. Cū ipoꝝ q̄z arrianoꝝ epo q̄dā marimo cū gothis ad africam veniēte apō hipponē qꝫ pl'ibꝫ volētibus atqꝫ petētibꝫ ꝛ pclar' iterposit' vir' cōtulit: ꝛ q̄d singule asseruerit ptes scp̄tū est. Que si studiosi diligēter legere voluerit pculdubio idagabūt ꝛ q̄d callida ꝛ irrōnabil' heresis ad seducēdū ꝛ decipiēdū p fiteat'. ꝛ q̄d eccl'ia catholica ꝺ diuia tenet ꝛ ꝑdicet trinitate. Sz ille heretic⁹ de hyppōe rediēs ad carthaginē ꝺ sua m'ta ī collatōe loq̄citate victorē se de ipa collatōe fcessisse iactauit. ꝛ mētit⁹ ē. Que vticqꝫ nō facile a diuie legis ignaris examinari ꝛ dijudicari possent a venerabili viro augustino seq̄nti tpe stilo. ꝛ illi⁹ toti⁹ collatōis de singul' obiectis ꝛ respōsis facta ē recapitulatio. Et qꝫ nihil ille obiectis referre potuerit. nihilomin⁹ demōstratū ē addit' supplemētis q̄ ī tpe collatōis augusto cūcta iferri ꝛ scribi mīme potuer̄t. Id enī egerat neq̄cia hois: vt sua nouissima psecutōe m'tū lōgissima totū qō remāserat diei spaciū occuparet. Aduersi⁹ pelagianistas q̄z nouos nr̄oꝝ tēpoꝝ hereticos ꝛ disputatores callidos arte magis subtili noxia scribētes. ꝛ vbicūqꝫ poterāt publice ꝛ p domos loq̄ntes: p āños ferme decē laborauit: libroꝝ m'ta ꝺēs ꝛ edēs ꝛ ī eccl'ia pp'lis ex eode errore frequentissime disputās. Et cū ꝺē puersi sedi ap'lice p suā ambitōez eādē pfidiā p suadere conabāt: instātissime etiā ꝓcilijs africanis sctōꝝ epoꝝ gestū ē: vt sctō pape vrb̄ rome ꝛ ꝑpus venerabili innocētio. et postea sctō zosimo ei⁹ successori psuade ret: q̄ illa secta catholica fide ꝛ abominā

da ⁊ dānāda fuissz. At illi tāte sedis antistites suis diuersis tpibꝫ eosdē notātes: atq; a mēbris ecclie pcidētes: datis lris ad africanas occidētes ⁊ oriētis ecclias: eos anathematizādos ⁊ deuitādos ab oibꝫ catholicis cēsuert. Et ꝫ tale de illis ecclie di catholice platū iudiciū: etiā pfissimꝰ imperatoꝛ honoꝛiꝰ audiēs ac seqns: suis eos legibꝫ dānatos inter hereticos hīi debere pstituit. Uñ nōnulli ex eis ad sctē mris ecclie gremiū vñ resilierāt redierūt. ⁊ adhuc alij redeūt inotescēte ⁊ pualescēte aduersus illū ōtestabilē errorē recte fidei vitate. Erat ille mēoꝛabil' vir augustinꝰ pcipuū dñici coꝛpis mēbꝛ: circa vtilitatē sollicitꝰ sp ac pnigil. Et illi diuitꝰ donatū ē: vt ō suoꝛ laboꝛ fructu etiā i hac vita gaudere pueīssz: pꝰ q̄dē i hipponēsi ecclia ⁊ regiōe cui maxie psidebat vnitate ac pace pfecta. deide in alijs africe ptibꝫ siue p seipm siue p alios ⁊ qs ipe ordinerat sacerdotes pullulasse: et multiplicatā fuisse dñi ecclias puidēs: illoscꝫ manicheos: donatistas: pelagianistas: et pagānos magīs pte defecisse et eccie dei sociatos eē pgaudēs. Profectibꝫ q̄z ⁊ studijs fauēs erat. ⁊ exultās bonoꝛuz oim: idisciplinatōez pie ac sctē tolerās fratrū: igemiscēscꝫ de iniq̄tatibꝫ maloꝛ: siue eoꝛ q̄ itra ecclias siue eoꝛ q̄ extra ecclesiā sūt pstituti: dñicis: vt dixi: lucris sp gaudēs: ⁊ dānis merēs. Tāta aūt ab eodē dictata ⁊ edita sūt: tātaq; in ecclia disputata excepta atq; emēdata: vl' aduersꝰ diuersos hereticos pscpta: vl' ex canonicis libris expolita: ad edificatōez sctoꝝ ecclesie filioꝝ: vt ea oia vir q̄scꝫ studiosoꝝ nosse ⁊ plegere sufficiat. Uex tñ ne vita ⁊ auidissimos i aliq̄ fraudare videamur statu deo pstāte huiꝰ opusculi fine etiā coꝛūdē libroꝝ tractatuū ⁊ epl'aꝝ idiculū adiūgere. Quo lecto q̄ magis dei vitatez tpales amāt diuitias. sibi q̄scꝫ qō voluerit ad legēdū ⁊ pgscēdū eligat. ⁊ id ad scribēdū: vl' ō bibliotheca hipponēsi ecclesie petat vbi emēdatoria exēplaria fortе potuerit inuēire. vl' vñ valuerit inq̄rat: ⁊ inuēta ōscribat ⁊ hēat. ⁊ petēti ad describēdū sine inuidia etiā ipe tribuat. Scōm apl'i q̄z sniaz dicēt. Audet q̄scꝫ vr̄m aduersus alterꝝ negociū hīs iudicari ab infidelibus: ⁊ ñ apō sctōs. An nescitis q̄z sctī mūdū iudicabūt. Et si i vob iudicat mūdus: indigni estis iudicioꝝ mīmoꝝ. Nescitis q̄z āgelos iudicabim⁹. Ne dū secl'aria: Secularia igit iudicia si habueritis int' vos: eos q̄ pteptibiles sūt i ecclia hos collocate ad iudicādū. Ad fuerētiā vob loq̄z. Sic ñ ē int' vos q̄scꝫ sapiēs q̄ possit int' frez suū dīudicare. sz fr̄ cū fr̄e iudicio cōtēdit. ⁊ ꝫ apō infideles? Inpellat⁹ ḡ btūs augustinꝰ a christianis vl' a cuiuscūq; secte hoīb: causas audiebat diligēt ac pie. Cuiusdā vo sniaz añ oc'os hīs dicētis se malle int' icognitos q̄s int' amicos causas audire. eo q̄ ō icognit' p q̄ arbitrata eq̄tate iudicaret amicū possz acq̄rere. De amicis vovnū essz q̄ quē sntia pferet pdit⁹. Et eas aliqñ vsq; ad horā refectōis. aliqñ aūt tota die ieiunās: sp tñ noscebat ⁊ dirimebat: intēdēs i eis christiāoꝝ momēta aioꝝ q̄stū q̄scꝫ vl' i fide bonisq; opibus pficeret: vl' ab his deficeret. Atq; cū pt' rex opoꝛtunitatibꝫ diuine legis vitate ptes docebat: eāq; ill' iculcabat. ⁊ eos q̄ adipiscerēt vitā etnā edocebat ⁊ āmonebat: nihil aliō q̄rēs ab his q̄bꝫ ob ꝫ narrabat nisi tm̄ obediētiā ⁊ ōuotōz christianā: q̄ ⁊ deo debet ⁊ hoīb: peccātes coīā oīb arguēs: vt ceteri timoꝛē hīrent. Et sciebat ꝫ tāq; speculatoꝛ a dño pstitutus domui isrl': pdicās vbū. atq; istās opoꝛtune iopoꝛtune: arguēs: hoꝛtās: increpās: in oī lōganimitate ⁊ doctrina: pcipueq; operā dās istruere eos q̄ essent idonei ⁊ alios docere. Rogat⁹ q̄z a nōnull' i eoꝝ tēpalibꝫ cauk epl'as ad diuersos dabat. Sz hāc suā a melioribꝫ rebꝫ occupatiōz tāq; angariā ōputabat: suauē sp hīs ō bis q̄ dei sūt vl' allocutōez vl' collocutōez frne ac domestice familiaritatis. Nouim⁹ q̄z eū a suis charissimis lr̄aꝝ itercessū apud secl'i ptātes postulatū nō dedisse: dicētē: cuiusdā sapiētis seruādā esse sniaz. de q̄ scptū essz q̄ m'ta sue fame ptēplatōe amicis ñ pstitisse. Et illō nihilomin⁹ suū addens. q̄m plerūq; ptās q̄ pstat pmit. Cū vo intercedēdū esse rogat⁹ videbat: tam

id honeste ac tpate agebat: vt nō solū o/ neros⁹ ac molest⁹ nō videret. vex etiaz mirabil' extitissz. Nā duz exorta necessi/ tate suo more apō ḡndā africe vicarium noīe macedoniū: p supplice lr̄is iteruēiss set atq; ille paruissz. ℞ mō rescr̄ptū misit. Diro mō affectio: sapia tua: z ī ill' q̄ edi disti z ī his q̄ iteruenies p reis mittere ñ ḡuarſ. Nā z illa tm̄ hñt acumis scīe z sā ctitatſ vt nihil supsit. z hec tm̄ verecundie vt nisi faciā qō mādas culpā penes me remanere nō in negocio eē dyudicē: dñe merito venerabil' z suscipiēde pr̄. Nō ei istas qō plerisq; hoies isti⁹ loci vi faciūt. vt qōcūq; sollicit⁹ petitor voluerit extor ḡas: sz qō tibi a iudice tot curſ obstricto petibile visū fuerit. āmones z rogas sb/ stuiēte verecūdia: q̄ maxīa difficiliū int' bo nos efficacia ē. Proīde statī ꝓmēdatſ effe ctū desiderij tribui. Nā sperādi viā ante patefecerā. Sctōz ꝓcilia sacerdotū p di uersas puīciaſ celebrata cū potuit freqn tauit. nō i eis q̄ sua sūt: sz q̄ iesu christi q̄ rēs. vt vl' fides sctē eccl'ie catholice inio lata maneret. vl' nōnulli sacerdotes z cle rici siue p fas siue p nefas excōicati: vel absolueret vl' abijceret. In ordinādis ve ro sacerdotib⁹ z clericſ ꝓsēsū maiorē chri stiāoz z ꝓsuetudinē eccl'ie seqndā eē arbi trabāt. Uestes ei⁹ z calciam̄ta z lectua/ lia ex moderato z ꝓpetēti habitu erāt. n̄c nitida nimiū. nec abiecta plīmuz. q: his plerūq; vl' iactare se insolent hoies solēt: vl' abijcere: ex vtroq; nō q̄ iesu christi sed q̄ sua sūt ꝯdē q̄rētes. At iste btūs vt dixi mediū tenebat: neq; ī dexterā neq; ī sini/ strā declinās. Mēsa vsuſ ē frugali z par ca. q̄ q̄dē int' olera z legumīa: etiā carnes aliq̄n ppt̄ hospites vl' q̄sq; infirmioreſ cō tinebat. Sp aūt vinū bēbat. q: nouerat z docebat vt apl's diē q̄ dei creatura di bōa sit. z nihil abijciēdū qō cū gr̄az acti one ꝓcipiť. sctificat ei p v̄bū dei z oro̅ez Et vt idē sctūs augustin⁹ ī suis ꝓfessio/ nū libris posuit dicēſ. Nō ego īmūdiciā obsoniū timeo: sz īmūdiciā cupiditatis. Scio eni noe oīe gen⁹ carnis qō cibo esſz vsui māducare ꝓmissum. heliā cibo carnis refectū. iobez mirabili abstinētia p̄ditū: aīalib⁹ ℞ ē locustſ ī escā cedētib⁹ ñ fuisse pollutū. Scio z esau lēticule ꝓcu piscētia ōceptū. z dauid ppt̄ aq̄ ōsideriū a seipo repḥēsū. z regē nr̄m nō ō carne sz de pane eē tēptatū. Jōq; z ppl's ī bercō nō q: carnes ōsiderauit: sz q: esce ōside/ rio ꝑ deū murmurauit: meruit ip̄robari De vino aūt sumendo apl's erat snia ad thimotheuz scribēs. ac dicēs. Noli vsq; adhuc aquā bibere: sz vino modico vte/ re ppt̄ stomachū z freq̄ntes tuas infirmi/ tates. Coclearib⁹ tm̄ argēteis vtēs: cete ra vasa q̄b⁹ mēse iferebāt cibi: vl' testea vl' lignea vl' marmorea erāt. ñ tm̄ necessitatſ iopia: sz ppositio volūtatſ. Sz z hospita litatē semp exhibuit. Et in ipa mēsa ma gis lectōnez vl' disputatōnez q̄s epulati onē potatōemq; diligebat. z ꝑ pestilētiā hūane ꝓsuetudis ī ea ita scr̄ptū babebat. Quisq; amat dictſ absentū rodere vitā. Hāc mēsā īdignā nouerit esse sibi. Et iō oēm ꝓuiuā a superfluis z noxijs fabul' et ꝓtractōib⁹ sese abstīere ōbere āmonebat. Nā z q̄sdā suos familiarissimos coep̄os illi⁹ scr̄pture oblitos. z ꝑ eā loq̄ntes tā as pere aliq̄n repḥēdit ꝓmot⁹ vt dicerz: aut delēdos esse illos de mēsa v̄sus. aut se ō media refectōe ad suū cubiculū surrectu rū. Nō ego z alij q̄ illi mēse iterfuim⁹ ex pti sum⁹. Paupez v̄o sp mēor erat: eisq; ide erogabat. vñ z sibi suisq; oib⁹ secum habitātib⁹ erogabāt. ℞ ē vl' ex redditib⁹ possessionū eccl'ie. vl' etiā ex oblatōib⁹ fi deliū. Et dū sorte vt assolz ō possessiōib⁹ ip̄is īuidia cleric⁹ fieret: alloq̄bat plebez dei: malle se ex collatōib⁹ pleb̄ dei viuere q̄s illaz possessionū curā vl' gubnatōem pati. z paratū se eē ill' cedere: vt eo modo oēs dei fui et mīstri viuerēt: q̄ ī veteri te stamēto legūť altari deseruiētes ō eodē cō participari. Sz nūq̄s id laici suscipe vo luerť. Dom⁹ eccl'ie curā oēmq; subaz ad vices valētioꝛib⁹ clericſ delegabat z cre debat. nūq̄ claue. nūq̄ anulū ī manu ha bēs. sz ab eisdē dom⁹ ꝓpositſ cūcta z ac/ cepta z erogata notabāť. Que āno com pleto eidē r̄citabāť: q̄ scirer̄ q̄ntū acceptū q̄ntūq; dispēsatū fuissz. vl' q̄cq̄d ī dispen satū vl' dispēsandū remāsissz. z in multis

titulis: magʒ illi⁹ ꝓpositi dom⁹ fidem ser
ꝫns ꝯ ꝓbatū manifestatūqꝫ ꝓgscēs. Do
mū ẏo vl' agꝝ seu villā nūꝯ emere volu
it. Uerꝝ si forte eccl'ie a q̄ꝯ spōte tale ali/
q̄d vl' donaret vl' titulo legati dimitte re
tur. nō rspuebat sʒ suscipi iubebat. Haz
B z aliqs eū hereditates rcusasse nouim⁹.
nō qz pauplb⁹ inutiles eē possent. sʒ qm
iustū z equū esse videbat: vt a mortuoꝝ
vl' filijs vl' pentib⁹: vl' affinib⁹ magʒ pos
siderent: q̄b⁹ ab eis deficiētes dimittere
nolueꝛt. Quidā etiā ex honoratʒ hippo
nēsiū apō carthaginē viuēs eccl'ie hip/
ponēsi possessionē donare voluit: z cōfe
ctas tabulas sibi vsufructu retēto vltro
eidē scte mēorie augustino misit. Cuius
ille oblatōez libēter accepit: ꝓgtulās ei q
et ne sue mēoꝛ essʒ saluꝫ. Uerꝝ post aliq̄t
ānos nob forte cū eodē cōmin⁹ ꝓstitutis
ecce ille donatoꝛ lras p filiū suū mittēs:
rogauit vt ille donatōnū tabule suo filio
redderēt: paupib⁹ ẏo erogandos direxit
solidos cētū. Quo ille sctūs cognito: ige
muit hoiem vl' finxisse donatōem: vl' eū
de bono ope pēituisse. et q̄nta potuit ẏo
suggerēte cozdi ei⁹: ꝺdolēti aīo ex eadez
refragatōe dixit in illi⁹. s. increpatōem z
cozrectōez. Et tabulas q̄s ille spōte mi/
serat: nec ꝺsiderat⁹ nec exactas: ꝓfestim
reddidit: pecuniāqꝫ illā rspuit. atqꝫ rscri
ptis eūdē sic optuit z arguit z cozripuit:
admonēs vt ꝺ sua simulatōe vl' iniq̄tate
cū pnie hūilitate deo satisfaceret: ne cum
tā gai delicto de seclo exiret. Freq̄ntius
ẏo dicebat magʒ securi⁹ ac tuti⁹ eccl'iaz
legata a defūctis dimissa debere suscipe
ꝯ hereditates forte sollicitas z dānosas.
ipaqꝫ legata magʒ offerēda eē ꝯ exigēda
Cōmēdata ẏo q̄ꝯ ipe nō suscipiebat sʒ
volētes suscipe clericos nō ꝓbibebat.
In his q̄ʒ q̄ eccl'ia habebat z possidebat
ītēt⁹ amoꝛe vl' ꝛplicat⁹ cupiditate ñ erat
sʒ maioꝛib⁹ magʒ z spūalib⁹ suspēsus z ī/
herēs reb⁹: vix aliq̄ñ seipm ad ista tpalia
ab et noꝫ cogitatōe relaxabat z depone/
bat. Quibusqꝫ ille dispositʒ z ordiatʒ tā
ꝯ a reb⁹ mordacib⁹ etiā molestis: animi
recursum ad iteꝛioꝛa mētis z supioꝛa fa/
ciebat. quo vl' de ĩuemēdis diuis rebus
cogitaret. vl' de iā inuētis aliq̄d dictarz:
aut certe ex iā dictatis atqꝫ trāscriptʒ ali
q̄d emēdaret. Et id agebat ī die laboꝛās
z ī nocte lucubꝛās. Et erat tāqꝫ illa reli/
giosissima maria: typū gestās supne ec/
clesie: de q̄ scriptū est: q sederet ad pedes
dñi: atqꝫ intēta ẏbū ei⁹ audiret. de q̄ so/
roꝛ ꝓq̄sta q ab eadē circa ml'tū ministeri
um occupata non adiuuaretur audiuit.
Martha martha sollicita es. elegit opti
mā ptē maria que nō auferet ab ea. Haz
fabꝛicaꝝ nouaꝝ nunqꝫ studiū habuit: ꝺ
uitās in eis ĩplicatiōez sui animi: quē sp
libeꝝ habere volebat ab oī molestia tpa
li. Nō tñ illa volētes z edificātes ꝓhibe
bat nisi tm̄ ĩmoderatos. Interea dū ec/
clesie pecunia deficeret: hocip̄m populo
chꝛistiano denūciabat. nō se hr̄e q̄ꝺ indi
gētib⁹ erogaret. Hā z de vasis dñicis, p/
pter captiuos et q̄ꝯ pl'imos indigētes frā
gi z ꝓflari iubebat z indigētib⁹ dispēsari
Qꝺ nō ꝓmemoꝛassem nisi ꝺ carnalē sēsū
q̄rūdā fieri puiderē. Et hocip̄m etiā ve/
nerabil' memorie ambꝛosi⁹ in talib⁹ ne/
cessitatib⁹ indubitāter esse faciēdū et di
xit z scripsit. sʒ z inde de neglecto a fideli
bus gazophilacio z secretario. vñ altari
necessaria inferunt: aliq̄ñ ī eccl'esia loq̄ns
admonebat. qꝺ etiā btissimū ambꝛosiū
se p̄sente ī eccl'ia tractauisse nob aliq̄ñ re
tulerat. Cū ipo sp clerici: vna etiā domo
ac mēsa: sūptibusqꝫ ꝓmūib⁹ alebant z ve
stiebant. Et ne q̄ʒ q̄ facile iuratōe etiam
ad piuriū decidisset: z ī eccl'ia ppl'o p̄di/
cabat: z suos instituerat ne q̄ʒ iuraret. nᵉ
ad modicū q̄dē. Qꝺ si plapsus fuisʒ: v/
nā de statutis pdebat potōez. Numerus
enī erat suis secū cōmoꝛātib⁹ z q̄uiuāti/
bus poculoꝝ p̄fixus. Indisciplīatōes q̄
q̄ꝯ z trāsgressiōes suoꝝ a regula recta et
bonestate z arguebat z tolerabat: q̄ntuz
decebat ⁊ optebat. In talib⁹ p̄cipue do/
cēs ne cuiusq̄ coꝛ declinaret ī ẏba mali/
gna ad excusādas excusatōes ī pctis. Et
dū q̄ʒ q̄ offerret mun⁹ suū ad altare: z il
lic recoꝛdat⁹ fuisʒ q frater su⁹ hr̄et ali/
q̄d aduersus illū. relinq̄ndū esse mun⁹ añ
altare. atqꝫ eundē fratrē esse recōciliādū.
z tūc veniēdū z mun⁹ ad altare offerēdū

Possidonius de vita scti augustini

Si vo ipe aduersus frēz suū aliqd haberet: corripe eū debere i parte. z si eū audisset lucrat⁹ esset suū fratrē. Si minus adhibendū esse vnū aut duos. q si z ipos ptēneret: eccl'iaz adhibēdā. Si vo z huic nō obediret essz illi vt ethnic⁹ z publicanus. Et illud addēs: vt fratri peccanti z veniā petēti: nō tm̄ septies sz septuagies septies delictū relaxaret. sic q̄sq; a dño qtidie sibi postulat relaxari. Femīa autē intra domū ei⁹ nulla penit⁹ vnq; puersata ē. nulla māsit: nec qdē germana sororq̄ vidua deo seruiēs multo tpe vsq; i diē obit⁹ sui pposita ancillaz dei vixit. Sz neq; patrui sui filie: z fratrs sui filie q̄ parit deo fuiebāt. q̄s psonas sctoz epoz̄ pcilia in exceptis posuerūt. Dicebat vero qz et si de sorore et neptib⁹ secū pmorātib⁹ nulla nasci possit mala suspitio. tū q̄ niā ille pson̄e sine alīs necessarijs secūq; manētib⁹ femis esse nō possent. z q ad eas etiā alie affozis intrarēt. de his posse offendiculū aut scādalū infirmioz̄ib⁹ nasci: z illos q̄ cū epo vl' q̄libet clerico forte manerēt. ex illis oīb⁹ feminaz psonis posse vnā pmorātib⁹ aut aduētātib⁹. tē ptatōib⁹ hūanis posse perire. aut certe malis hoīm suspitōib⁹ pessime diffamari. Ob ꝟ q dicebat nunq; debere femīas cū seruis dei etiā castissimis i vna manere domo. ne vt dictū est aliq̄s scādalū vl' offendiculū hoc tali exēplo poneret infirmioz̄ib⁹. Et si forte ab aliq̄b⁹ femis vt videret vel salutaret rogabat: nunq; sine clericis testibus ad eū intrabāt. vl' solus cū solis vnq; est locut⁹: nisi secretoz aliq̄d interesset. In visitatōib⁹ vo modū tenebat ab apl'o diffinitū: vt nō nisi pupillos et vidūas in tribulatōnib⁹ pstitutas visitarz. Et si forte ab egrotātib⁹ ob ꝟ peteret vt p eis in pñti deū rogaret: eisq; manus imponeret sine mora pgebat. Feminaz autē monasteria nō nisi vrgētib⁹ necessitatib⁹ visitabat. Seruādum q̄z in vita z moribꝰ hoīs dei referebat q̄s in institutis sctē memorie ambrosij ꝑpe rezat: vt vrozē cuiq; nūq; posceret. neq; militare volētē ad hoc cōmēdaret. neq; i sua patria petitū iret ad pouinū. De singulis reb⁹ pstans causas. s. nedū inter se pugnati casu iurgarēt: z eū maledicerent p quē pūcti essēt. Sz plane ad ꝟ sibi iā illis cōsentiētib⁹ petitū interesse debere affirmabat sacerdotē. vt vl' eoz iā pacta z placita firmarēt: vl' benediceret. Et ne militie cōmendat⁹ suā culpā male agens suffragatozi tribueret. Et ne p freq̄ntiaz in patrie cōuiuȳs pstitut⁹ tpantie amitteret mod⁹. Indicauerat quoq; nobis se pdicti et beate memorie viri i vltimo vite pstituti audisse sapientissimū z pñsimū respōsum: z multū laudabat ac pdicabat. Nā cū ille venerabil' vltima iaceret egritudīe. z a fidelib⁹ honoratz lecto ei⁹ astātibus z vidētib⁹ eū de seculo migraturū ad deū. z ob hoc merētib⁹ tanti ac talis antistitis eccl'iam posse ꝙuari ꝟbi et sacramēti dei dispēsatōe: cū lachrymis rogaret vt sibi a dño vite poscerz cōmeatū. eū illis dixisse. Nō sic vixi vt me pudeat inter vos viuere. sz nec mori timeo qz bonū dñm habemus. Et in his nr̄ augustin⁹ senex climata ac libzata admirabat z laudabat ꝟba. Jō enī eū dixisse intelligēdū ē. nec mori timeo qz bonū dñm habem⁹: ne crederet pfidēs de suis purgatissimis moribꝰ psumpsisse. Non sic vixi vt me pudeat inter vos viuere. Hoc enī dixerat ad illos q̄ hoies de homine nosse poterāt. Nā scies examē eq̄tatis diuine: de bono dño se dicit magis q̄ de meritz suis confidere. Cui etiā i oōe qtidiana dñica dicebat. Dimitte nobis debita nr̄a sicut z nos dimittim⁹ debitoribꝰ nostris. Cuiusdā quoq; coepi z familiarissimi sui amici: in extremis vite talib⁹ frequentissimū referebat dictū. ad quē cum visitādū iā morti appropinq̄nte ventitasset: z ille manus gestu se de seculo exiturū significaret. atq; a se illi essz responsum: adhuc eū eccl'ie necessariuz viuere posse: illū ne putaret hui⁹ vite teneri cupiditate rūdisse et. Si nunq; bū. Si aliq̄n: q̄re ñ modo? Et talē sūaz mirabat et laudabat hoiem ptulisse. deum q̄dem timentē. verūtamē in villa natū z nutritū: sz nō multa lectōis eruditū. scia Illud etiā cuiusdā egrotātis dictū affe

rebat epi. de quo sctūs in epla sua quaz de mortalitate scpsit martyr cipian⁹ ita retulit dicēs. Cum q̄dā de collegis z cō sacerdotib⁹ nr̄is infirmitate defessus et de appropinq̄nte morte sollicit⁹: cōmeatum sibi p̄careť: astitit depcāti. z iā pene morienti inuenis honore z maiestate venerabilis: statura celsus z clar⁹ aspectu. z quē astātē sibi vir posset būanus aspectus oculis carnalib⁹ intuerī: nisi q talē videre iā poterat de seculo recessur⁹. At q̄s ille nō sine q̄dā animi et voc̄ indignatōe infremuit z dixit. Pati timeť. Exire nō vulť. q̄d faciā vob⁹. Ex̄n primū vero diem infirmitatis obit⁹ sui a se dictatos et editos recēsuit libros: siue eos q̄s primo tpe puersiōis sue adhuc laic⁹: siue quos p̄sbyter: siue quos ep̄s dictauerat: et quecūq̄ in his recognouit aliť q̄s sese haberet eccl̄iastica regula a se fuisse dictata et scripta cū adhuc eccl̄iasticum vsū minus sciret. minusq̄ intelligeret: a semetipo et reprehensa et correpta sunt. Ex̄n etiā duo p̄scripsit volumia q̄rū est titulus de recensiōe libroz. Prereptos etiā sibi q̄sdā libros ante diligētiorē emēdatōez a nōnullis fratrib⁹ p̄querebatur. licz eos postmodū emēdasset. Imperfecta etiā q̄daz librop̄ suop̄ p̄uent⁹ morte deliq̄t. Quicq̄ p̄desse oīb⁹ volens: z volentib⁹ multa librop̄ legere et nō valentibus. ex vtroq̄ diuio testamēto veteri et nouo p̄missa p̄fatōe p̄cepta diuīa seu vetita ad vite regulā ptinētia excerpsit. atq̄ ex his vnū codicē fecit. vt q̄ vellet legeret: atq̄ in eo vl̄ q̄s obediēs deo inobediēsq̄ esset agnosceret. z h̄ op⁹ voluit speculū appellare. Ex̄ breui p̄seq̄nti tēpe diuina volūtate z ptāte puēit: vt manus iugēs diuersis telis armata z bell̄ exercitata: i manū hostiū wandalop̄ et alanorū p̄mixtā secū habēs gothop̄ gentē: aliarūq̄ diuersap̄ gēriū p̄sonas ex hyspāie ptib⁹: trāsmarinis nauib⁹ africe influxisset et irruisset: vniuersaq̄ p̄ loca mauritaniap̄ etiā ad alias nr̄as trāsiēs puincias et regiones: oīm̄ seuiēs crudelitate et atrocitate cūcta q̄ potuit expoliatōe cedibus diuersisq̄ tormētis: incēdiis aliisq̄ innumerabilib⁹ z infandis mal̄ op̄pulata est. nulli serui: nulli parcēs etati. nec ip̄is dei sacerdotib⁹ vl̄ mīstris: nr̄is ip̄sis eccl̄iarū ornamētis seu instrumēt̄ vl̄ edificiis. Et hanc ferocissimā hostiū g̃s/ satōem z vastatōez ille hō dei: z factā fuisse z fieri nō vt ceteri hoīes sentiebat et cogitabat. sed alti⁹ z pfundi⁹ ea p̄sideraī z i his animap̄ p̄cipue vl̄ p̄icula. vl̄ mortē p̄uidēs solito ampli⁹ q̄s vt scp̄tū est. q̄ apponit sciam apponit dolorē: z eo: ite ligēs q̄si tinea ossib⁹. fuerūt ei lachrymepanes die ac nocte. amarissimāq̄ et lugubrē p̄ ceter⁹ sue senectut̄: iā pene extremā ducebat ac tolerabat vitā. Videbat ei ille hō dei ciuitates excidio p̄ditas patrit̄ cū edificiis: villarūq̄ habitatores alios hostili nece extīctos: alios effugatos atq̄ dispsos. eccl̄ias sacerdotib⁹ ac ministris destitutas. ꝑgiesq̄ sacras z q̄sq̄ cōtinētes vbiq̄ dissipatos. z i his alios deficisse tormēt̄: alios gladio intemptos esse. alios i captiuitate p̄dita animi z corpis integritate ac fidei. malo more ac duro hostib⁹ deseruire. Cernebat q̄z hymnos dei z laudes de eccl̄iis depisse. edificia eccl̄iap̄ q̄s plūmis locis ignib⁹ p̄crema ta eē. solēnia q̄z q̄ deo debēť de p̄p̄iis locis defecisse. sacrificia etiā sacra diuīa vl̄ nō q̄ri vl̄ q̄reti q tradat nō facile repiri. in ip̄as mōtiū siluas z cauernas petrarū z spelūcas p̄fugiētes: vl̄ ad q̄scūq̄ munitōes: alios fuisse expugnatos z intfectos. alios ita necessariis sustētacul̄ euolutos atq̄ p̄uatos: vt fame p̄tabescerēt. ip̄osq̄ eccl̄iap̄ p̄positos z clicos: q̄ sorte dei beneficio vl̄ eos nō i curreraī: vl̄ incurrētes euaserāt: rebus oīb⁹ expoliatos atq̄ nudatos egētissimos mēdicare. nec eis oīb⁹ ad oīa q̄bus fulciēdi eēnt subuēire posse. Vix tres supstites videbat ex innūerabilib⁹ eccl̄esiis. h̄ ē carthagineñ. hipponē. z cirēsem. que dei beneficio excise ñ sūt. z earū p̄manent ciuitates: z diuino z humano fulte p̄sidio: licet post ei⁹ obitum vrbs hipponeñ. incolis destituta ab hostibus fuerit cōcremata. Et se inter hec mala cuiusdā sapientis sentētia p̄solabatur dicentis. Nō erit magn⁹ magnū pu

Possidonius de vita scti augustini

tans q̄ cadunt ligna ⁊ lapides: ⁊ moriūt mortales. Nec ḡ oīa ille: vt erat alte sapiens: q̄tidie vbtim flebat. Accreuitq; merorib⁹ ⁊ lamētatoīb⁹ ei⁹: vt etiā adhuc ī suo statu ꝓsistētē ad eādē hypponēsiū regionū ciuitatē ab ijsdē hostib⁹ vēiret ob fidēdā. qm̄ ī ei⁹ tūc dēfēsiōe fuerat ꝓstitut⁹ comes q̄dā bonefaci⁹ cū gothoꝝ q̄ndā federat⁹ exercitu. quā vbē ferme. xiij mēsib⁹ ꝓclusā obsederūt. Nā ⁊ litus illi marinū itercluſiōe abstulerūt. Quo etiā nosīpi de vicino cū alijs nr̄is coepis cōfugeram⁹: in eadēq; oīi obsidionis tpe fuimus. Ubi nobiscū sup his īfortunijs sepissime colloq̄bamur. ⁊ dei tremēda iudicia p̄ oculi nr̄is posita ꝓsiderabam⁹ dicētes. Just⁹ es dñe: ⁊ rectū iudiciū tuū. Pariterq; dolētes gemētes ⁊ flētes orabamus miseratōnū p̄ez ⁊ deū oīs ꝓsolationis: vt de eadē nos tribulatōe sublenare dignaret. Et forte puenit vt vna cum eodē ad mēsā ꝓstitut⁹ ⁊ ide ꝓfabulātib⁹: cepit cor̄ā nobis dicere. Noueritis me ℔ tpe nr̄e calamitat⁹ id deuz rogare: vt aut hāc ciuitatē ab hostib⁹ circūdatā libera/re dignet. aut si aliō ei videt: suos fuos ad pferēdā suā volūtatē fortet faciat. aut certe vt me ō ℔ sec'o ad se accipiat. Que ille dicēs noscq; istruēs: deīceps cū eodē ⁊ nos cū nr̄is oīb⁹. ⁊ ipi q̄ ī eadē fuerant ciuitate a sūmo deo sil'z petebam⁹. Et ecce tercio illi⁹ obsidiōis mēse decubuit lecto febrib⁹ fatigat⁹. ⁊ illa vltīa exercebat egritudīe. Nec suū sane dñs famulū fructu sue p̄cis fraudauit. Nā ⁊ sibūpi ⁊ eidē ciuitati q̄ō et lachrymosis ōpoposcit p̄cibus: ī tpe īpetrauit. Nouī q̄z eūdē et ꝑbyteꝝ ⁊ eps̄ p q̄busdā energumīs petētib⁹ vt oraret rogatū: eūcq; in oōe lachrymas fundētē deū rogasse: ⁊ demones ab hoīb⁹ recessisse. Itēq; ad egrotātē et lecto vacātē q̄ndā cū suo egroto veniſſe et rogauisse vt eidē manū īponeret vt sanꝰ esse posſz. eūcq; rūdisse. si aliq̄d ī his posset sibi ℔ vticq; p̄mit⁹ p̄stitiſſz. ⁊ illū dixisse visitatū se fuisse. sibiq; p somniū dictū esse. Vade ad augustinū ep̄m vt eidē manū īponat: et salu⁹ erit. Qō dū cōperisset facere nō distulit. ⁊ illū ifirmū ꝓtinuo dñs sanū ab eodē discedere fecit. Intea reticēdū mīme ē: cū mēorati impēderent hostes: a sctō viro q̄z nr̄o coepo thabenēsis eccl'ie honorato l'r̄is fuisse ꝓsultuꝝ vtrū nā ill' aduētātib⁹ ex eccl'ijs ep̄is vt cleric⁹ recedēdū esset an nō. eiq; r̄scriptū īsinuasse q̄d magⁿ ab ill' romane euersoribus essz metuēdū. Quā ei⁹ epl'az huic scripture īserere volui. Est enī sacerdotū dī ⁊ mīstroꝝ moribus valde vtil' ⁊ necessaria Isto mō rescptū ē ad eundez ab eodem.

Sctō fratri ⁊ coepo honorato augustin⁹ ī dño salutē. Charitati tue misso exemplo epl'e quā fr̄i quodīuuldeo nr̄o coepo scpsi. putabā me ℔ onere caruisse q̄ō mihi īposuisti: q̄rēdo ꝓsiliū q̄d ī his picu lis q̄ ī tpa nr̄a venert facere ōbeat⁹. Quā uis enī epl'am illā breuit⁹ scpserim: nihil in ea tñ ptermisisse me arbitror. q̄ō et respōdēti dicere et q̄rēti audire sufficeret. qñq̄dē dixi nec eos ee phibēdos q̄ ad loca: si pñt: munita migrare ōsiderāt. ⁊ ministerij nr̄i vincla: q̄b⁹ nos christi charitas alligauit: ne ōseram⁹ eccl'ias q̄bus seruire dēm⁹: nō ee rūpēda. Ista q̄ppe ꝛba sūt q̄ ī illa epl'a posui. Restat ḡ inquā vt nos q̄z misteriū q̄tulecūcq; plebi dei vbi sum⁹ manēti: ita necessariū ē: vt sine ℔ eā nō opteat remanere: dicam⁹ dño. Esto nob⁹ ī deū ptectorē: ⁊ ī locū munitū. Sz ℔ ꝓsiliū tibi ppter̄ea nō sufficit vt scribis: ne ꝯ dei p̄ceptū facere nitamur: vbi fugiendū esse de ciuitate in ciuitatez monet. Recolim⁹ enī ꝛba dicēt⁹. Cū aūt pſequūt vos ī ciuitate ista: fugite ī aliā. Quis aūt credit ita ℔ dīm fieri voluisse vt ī necessario misterio sine q̄ viuere neq̄unt deserant greges: q̄s suo sanguine cōparauit Nūq̄d nā ℔ ipe fecit qñ se portātibus in egyptū parētib⁹ puul⁹ fugit: q̄ nōdū ecclesias ꝓgregauerat: q̄s ab eo dēctas fuisse dicam⁹? Nunq̄d qñ apl's paulus ne illū ꝓhēderet inimic⁹ a fenestrā ī sporta sūmissus est p murū ⁊ effugit manus e⁹. deserta est q̄ ibi erat eccl'ia necessario misterio. ⁊ nō ab alijs fratrib⁹ ibidē ꝓstitut⁹ q̄ō optebat īplerū ē. Eis q̄ppe volētib⁹ ℔ apl's fecerat vt seip̄m fuaret eccle: quē ppr̄ie p̄secutor ille q̄rebat. Faciāt ḡ serui

christi:mīstri ꝓbi ꝛ sacri ei⁹ qđ ꝑcepit ip se siue ꝓmisit. Fugiāt oīno đ ciuitate in ciuitatē qñ eoꝝ ąſcꝫ spāliť a ꝓsecutoribꝫ q̄riť: vt ab alīs ą ñ ita q̄rūť nō deserať ecclesia:ſz ꝑbeāt cibaria ꝓ suis suis ąs aliť viuere nō posse nouerť. Cū aūt oīm id ē ꝑoꝝ ꝛ clīcoꝝ ac laicoꝝ ē cōe ꝑiculū. hi ą alīs idigent ñ deserať ab his ąbꝫ indigēt. Aut igiť ad loca munita oēs trāseāt. aut ą hñt remanēdi necessitatē:nō relinq̄nť ab his ꝑ ąs eoꝝ ē eccl'iastica supplēda necessitas. vt aut pariť viuāt aut piť sufferant qđ eos pf'familias vult ꝑperi. Qđ si ꝺtigerit vt siue alīꝫ maius siue alīꝫ min⁹ siue oēs eqliť patiāť:ą eoꝝ sint ą ꝑ alīs patiāť apparet. illi.ſ.ą cū se possēt a talibꝫ mal' eripe fugiēdo: ne alioꝝ necessitatē deserereť manere voluerūt. Dic maxime,ꝑbať illa charitas quā iohes apl's ꝓmēdat dicēs. Sic chriſt⁹ aīaz suā ꝑ nobis posuit:sic ꝛ nos debem⁹ ꝑ frībꝫ aīas ponere. Hā ą fugiūt vl' suis deuicti necessitatibꝫ fugere nō ꝓhībeť patiāť ꝑ seipis nō ꝑ frībꝫ vtiq̄ patiūť. Qui ꝯo ꝓpťea patiūť q⁹ fres ą eis ad christianā salutē idigebāt deserere noluerť. sine dubio suas aīas ꝑ frībꝫ ponūt. Uñ illō qđ coepm q̄ndā dixisse audiuim⁹. si dñs nobis impauit fugā in eis ꝓsecutiōibꝫ:ꝛbi ꝑt esse fruct⁹ martyrū. q̄nto magꝫ dēm⁹ fugere steriles passiōes qñ ē barbaric⁹ et hostiľ icursus. vex ē ą dē ꝛ acceptabile: ſz his ąs eccl'iastici officiū nō tenēt vicula. Hā ą clades hostiles iō nō fugit cum possit effugere ne deserat ministeriū xp̄i sine q̄ nō ꝑñt hoies vl' fieri l' viuere christiani:maiorē charitatis inueniet fructū q̄cꝫ ą nō ꝓpťer frēs ſz ꝓpťer seipz fugiēs atq̄ ꝓhēsus ñ negat chriſtū:suſcipitq̄ martyriū. Quid ē g̃ qđ ī epl'a tua ꝺre posuiſtiť Dicis enī si ī eccl'esijs psistēdū ē:ą d si mus nobis vl' ꝓpl'o ꝓfuturi:nō video: nisi vt añ oc'los nr̄os viri cadāt femine ꝓstupr̄enť:incēdanť eccl'ie. nos ipi tormētis deficiam⁹:cū de nobis q̄riť qđ nō habemus. Potēs ē ą dē de⁹ audire p̄ces familie sue:ꝛ hec q̄ formidanť auertere:nec iō tñ ꝓpťer ista q̄ ī certa sūt debz nr̄i officij certa fieri desertio:sine q̄ ē plebi certa p/nicies.nō ī rebꝫ vite hui⁹:ſz alteri⁹ q̄ ī cōpabiliť diligēti⁹ sollicitiusq̄ curāda est. Hā si certa essent ista mala q̄ timēť ne in locſ in ąbꝫ sum⁹ forte ꝓtigāt. ꝑus ide fugerēt hoiesꝫ ꝓpťer ąs ibi manēdi nō est. ꝛ nos a manendi necessitate liberos redderent. Nō enī ąscꝫ ē ą dicat mīstros manere oportere: vbi iā nō fuerint ąbꝫ necesse sit mīstrare. Ita ąđā scti epi ꝺ hyspania ꝑ fugerūt:ꝑus plebibꝫ ꝓtim fuga lapť:ꝑ pemorſ. partī obsidiōe ꝓsūptſ. ꝓtiz captiuitate dispť. Sz mīro pl'es illic manentibꝫ ꝓpťer ąs manerēt sub eorūdē pic'oꝝ dēsitate mānserť. Et si aliq̄ deseruerť plebes suas. Hē ē qđ dicim⁹ fieri nō debere. Neq̄ enī tales docti auctoritate diuina ſz hūano vl' errore decepti vl' timore sūt deiecti. Cur ei sibi putāt ꝺifferēť obtēperādū ē ꝑcepto: vbi legūt de ciuitate ī ciuitatē eē fugiēdū. ꝛ mercēnariū nō exhorrēt ą vidz lupū venientez ꝛ fugit. qm̄ ñ est ei cura de ouibꝫ. Cur nō istas duas dñicas veraſcꝫ snias: vnā.ſ. vbi fuga sinik aut iubeť. alterā vbi arguiť et culpať sic ītelligere studēt: vt inť se replanť nō eē ꝺrie:sic nō sūt. Et ꝗ quō repiť nisi attendať qđ iā supi⁹ ꝺisputaui. tūc de loc'ſ ī ą b⁹ sum⁹ ꝓmēte ꝓsecutōe fugiēdū eē christi mīstris. qñ ibi aut plebs christi ñ fuerit cui mīstreť. aut ꝑt ipleri ꝑ alios necessariū mīsteriū:ąbꝫ eadē nō ē cā fugiendi sicī spōrta submissus qđ supꝫ ꝓmēoraui fugit apl's cū a ꝓsecutore ipe ꝑpe q̄reretť. alīs ą dem necessitatē sil'ez nō habētib⁹ a ąbus illic mīsteriū ipleretť. Absit vt deserať eccl'ia. Sic fugit sctūs anastasi⁹ alexādrin⁹ epūs:cū eū spāliť apphēdere cōstāti⁹ īperator ꝑcepat: neq̄ a ceterſ ministris dexta plebe catholica q̄ ī alexandria ꝓmanebat. Cū aūt plebs manz ꝛ mīstri fugiūt mīsteriūq̄ subtrahiť: ꝺd erit nisi mercēnarioꝝ illa fuga dānabiľ:ąb⁹ nō ē cura de ouib⁹? Ueniet enī lup⁹: nō bō ſz diabol⁹. ą plerūq̄ fideles apostataſ esse ꝓsuasit. ąb⁹ q̄tidianū mīsteriū dñici corꝑis defuit. ꝛ pibis firm⁹ ī tua nō sciſz ignorātia frater. ꝓpťer quē chriſt⁹ mortu⁹ ē. Quid aūt ad eos attinet ą ī hac re nō fallūnť errore:sed formidine ꝺpanť

q̄re nō poti⁹ ꝫ suū timorē dño miserante atq; adiuuāte fortit dimicāt ne mala si/ne ꝓpatōe gulosa:q̄ mlto āpli⁹ sūt tremē da ꝓfligāt. Fit ꝫ vbi charitas dei flagrat nō vbi cupiditas mūdi fumat. Charitas enī dic Quis infirmat r ego non infirmor? Quis scādalizat r ego ñ vror? Sz cha/ritas ex deo ē. Orem⁹ g vt ab illo dēt a q̄ iubet. r p hāc magis timeam⁹ ne ouis xpi spūal' neḡcie gladio necēt i corde. q̄ ne ferro in corpe trucidēt: vbi q̄cūq; q̄cū/q; mortis genere morituri sum⁹. Magis timeamus ne sēsu iterioze corrupto peat castitas fidei: q̄ ne femie violēt ꝓstrupēt in carne. Qua violētia nō violat pudici/cia si mēte seruet. q̄n nec in carne violat q̄n volūtas patiēt sua turpit carne non vtit: sz sine ꝓsensiōe tolerat qđ ali⁹ opat. Magis timeam⁹ ne mēbra corpis christi destituta spūali victu necēt: q̄ ne mēbra corpis nr̄i oppssa hostili ipetu torq̄ant. Magis timeam⁹ ne lapides viui ex q̄ guā tur deserētib⁹ nob. q̄ ne lapides et ligna terreno⁹ edificio⁹ incēdāt pentib⁹ nob. Nō qz ista ñ sint vitāda cū possint. sz qz poti⁹ sūt ferēda q̄n vitari sine ipietate ñ pnt. nisi forte q̄q; ꝓtēderit nō ee mīstrū impiū q̄ tūc ꝺtrahit mīsteriū pietati ne/cessariū: q̄n magis ē necessariū. An ñ cogi tam⁹ cū ad istoz piculoz pueniat extrēa. nec ē ptās vlla fugiēdi: q̄nt⁹ i eccl'ia fieri solz ab vtroq; sexu. atq; ab oī etate con/cursus: alīs baptismū flagitātib⁹: alīs re cōciliatōez: alīs etiā pnie ipi⁹ actōez: oi bus ꝓsolatōez: r sacroz ꝓfectōz r eroga/tōez? Ubi si mīstri ꝺsint q̄ tū exitiū seq̄t eos q̄ de isto sec'o vl' nō regenerati exeūt vl' ligati? Quāt⁹ ē etiā vl' luct⁹ fideliū su orū q̄ eos secū i vite etne reḡe non habe/būt? Quāt⁹ denicq; gemit⁹ oīm: r q̄tūdā q̄nta blasphemia ꝺ mīsterioz r mīstroz absētia? Uide q̄d faciat maloz tpaliū ti mor. r q̄nta i eo sit acq̄sitio maloz eterno/rū. Si aūt mīstri adsint p viriḃ q̄s eis dñs submīstrat: oīb⁹ subuenit. Alīj bap tizant. alīj recōciliāt. nulli dñdi corpis ꝓmūiōe fraudāt. Oēs ꝓsolāt: edificant: exhortant. vt deū rogēt q̄ potēs ē oīa q̄ timēt auertere: parati ad vtrūq; vt si nō pōt ab eis calix iste trāsire: fiat volūtas e⁹ q̄ mali aliq̄d nō pt velle. Certe iā vides qđ te scp̄seras ñ videre: q̄q; tū bonū ꝓseq̄n tur ppli christiāi si i pūtib⁹ mal' nō eis ꝺ/sit pūtia mīstroz christi. Quoz videl'et iam q̄q; tū obsit absentia: dū sua q̄rūt nō q̄ iesu christi. n⁹ hūt illā charitatē de q̄ di/ctū ē. nō q̄rit q̄ sua sūt. nec imitāt cū q̄ di pxit. Nō q̄rēs qđ mihi vtile ē: sz qđ m'tis vt salui fiāt. Qui etiā psecutor⁹ pncipis illi⁹ īsidias nō fugisz. nisi se alīs q̄b⁹ ne cessari⁹ erat fuare voluisz. Propt qđ ait Cōpelloz aūt ex duob⁹ ꝺsideriū hūs ꝺis solui r ee cū christo. m'to eni magis opti/mū. manere aūt i carne necessariū ꝓpter vos. Dic fortasse q̄s dicat iō debere dei mīstros fugere talib⁹ iminentib⁹ mal': vt se p vtilitate eccl'ie tpib⁹ trāq̄llioribus ser uēt. Recte ꝫ fit a q̄busdā: q̄n sūt alīj p q̄s suppleat eccl'iasticū mīsteriū: ne ab oīb⁹ deserat. Qđ fecisse anastasiū sup dixim⁹. Nā q̄ntū necessariū fuerit eccl'ie: q̄ tūq; pfuerit qđ ille vir māsit i carne catholica fides nouit. q̄ aduersus arrianos hereti cos ore illi⁹ et amore defensa ē. Sz q̄n ē cōe piculū: magisq; timēdū ē ne q̄q; id facere credat ñ ꝓsulēdi volūtate: sz timo re moriēdi. magisq; fugiēdi obsit exēplo q̄q; viuēdi pfit officio: nll'a rō e faciēdū ē. Deniq; sctus dauid ne sese ꝓmitteret pi cul' plioz. r fortassis extingueret: sicut ibi scriptū ē. lucerna isrl'. a suis ꝫ petentib⁹ sūpsit: nō ipe ꝫ pūmpsit. Alioq̄n m'tos imitatores fecisz ignauie: q̄ eū crederēt ꝫ fecisse: nō ꝓsideratōe vtilitatis aliozū. sz sue pturbatōne formidinis. Occurrit etiā alia q̄stio quā ꝓtēnere ñ dēm⁹. Si ei hec vtilitas negligēda nō ē vt aliq̄ mīstri ppter ea fugiāt iminēte aliq̄ vastitate vt ꝫ/uenīt q̄ mīstrēt eis q̄s post illā cladē resi duos poterit ꝛuenire. q̄d fiet vbi vident oēs iterituri: nisi aliq̄ fugiāt? Si ei acte n⁹ seuiat illa pnicies vt solos mīstros ec clesie psequat. q̄d dicem⁹? An relinq̄nda est a mīstr⁹ fugiētib⁹ eccl'ia: ne a morientibus miserabili⁹ relinq̄t? Sz si laici nō q̄runt ad mortē pūt occultare quoq; mō. epos et cl'icos suos. sic ille adiuuerit i cui⁹ ptate sūt oīa. q̄ pt r nō fugientes p mirabilem

ꝓkuare potẽtiã. Sz iõ ꝙrim⁹ ꝙd nos facere debeam⁹: ne ĩ oĩbꝫ expectãdo diuĩa miracla tẽptare dñz iudicemur. Nõ ꝙdẽ tal' ẽ ista tẽpestas: qñ laicoꝝ ⁊ clericoꝝ ẽ cõe piculũ. sic ĩ nauĩ vna cõe piculũ ẽ mercatoꝝ atq; nautaꝝ. Nec absit vt tãto piclitãda sit hec nauis nr̃a. vt debeãt eam naute: ⁊ maxie gubnatoꝛ piclitãtẽ deserere. etiã si ĩ scaphã trãsiliẽdo vl' etiã natãdo possĩt effugere. Quibꝫ enĩ metuim⁹ ne nr̃a dektõe peant: ne tpalẽ mortẽ ꝙ qñ q; vẽtura ẽ: sz etnã ꝙ pt si nõ caueãt venire. ⁊ pt si caueãt etiã ñ vẽire metuimus. Jn cõi ãt picło vite h⁹ cur existimemus vbicũq; fuerit hostil' icursus oẽs cl'icos ⁊ nõ etiã oẽs laicos eẽ mortłes: vt sil' fini ant hãc vitã ꝙbꝫ sũt cl'ici necessarij? Aut cur nõ sperem⁹ sic alios laicos: sic etiam cl'icos rmãsuros: a ꝙbꝫ eis necessariũ mĩsterĩũ valeat exhiberi? Quãq; osi ĩnt dei mĩstros ĩde sit disceptatio ꝙ eoꝝ maneãt ne fuga oĩm: ⁊ ꝙ eoꝝ fugiãt ne morte oĩm deserãt eccl'ie. Tale ꝙppe certamẽ erit ĩter eos vbi vtriq; ferueãt charitate: ⁊ vtriq; placeãt charitati. Que disceptatio si alic' ñ potuerit tmĩari: qntũ mihi videt: ꝙ maneãt et ꝙ fugiãt sorte eligendi sunt. Qui eĩ dixerit se poti⁹ fugere ꝛbere: aut timidi videbunt: qꝛ tmĩnẽs malũ sustiere nolueꝛt. aut arrogãtes: qꝛ se magꝭ ꝙ fuãdi eẽnt necessarios eccl'ie iudicaꝛt. Deinde fortassis hi ꝙ meliores sũt eligãt ꝓ fratribꝫ aĩas ponere: ⁊ hi fuabũt fugiẽdo qꝛ ẽ min⁹ vtil' vita: qꝛ mioꝛ ꝓsulẽdi ⁊ gubnãdi pitia. Qui tñ piũ sapiũt ꝺicẽt eis qs vidẽt ⁊ viuere poti⁹ opoꝛtere ⁊ magꝭ moꝛi velle q; fugere. Jõ sic scptũ ẽ. Cõtradictões sedat sorticio: ⁊ ĩter potẽtes diffinit. Deli⁹ ei de⁹ ĩ hmõi ambagibꝫ q; boies iudicat: siue dignet ad passiõis fructũ vocare meliores ⁊ parcere ifirmis. siue istos facere ad mala pferẽda fortiores: ⁊ huic vite sẽtrahere qꝛ nõ pt eccl'ie tãtũ qntũ illoꝝ vita ꝓdesse. Res fiet ꝙdẽ min⁹ vsitata: si fiet ista sorticio. Sz si facta fuerit: qs eam reprehendere audebit? Quis nõ eã nisi iperit⁹ aut iuid⁹ ꝛgrua ꝺicabꝫ laudabit? Oꝺ si ñ placz facere: cui⁹ facti ñ occurrit exẽplũ: nulli⁹ fuga faciat: vt eccl'ie mĩsterĩũ maxie in tãt' picułis necessariũ ac debitũ ꝺsit. Deo excipiet ꝓsonã suã: vt si aliq; gr̃a videt excellere: iõ se ꝺicat vita: ⁊ ob ꝫ fuga eẽ dignioꝛẽ. Quisq; sei ꝫ putat nimiũ sibi placz Quis qs aũt etiã ꝫ ꝺicẽ: oĩbꝫ displicz. Sũt sane ꝙ arbitrãt epos ⁊ cl'icos ñ fugiẽtes ĩ tali b⁹ picul' sz manẽtes facere: vt plebes decipiãt. cũ iõ ñ fugiũt: qꝛ manere suos ꝓpositos cernũt. Sz facile ẽ hãc repheĩõnẽ vl' iuidiã ꝺuitare: alloqndo easdẽ plebes atq; ꝺicẽdo. Nõ vos ꝺcipiat q; ꝺ loco isto ñ fugim⁹. Nõ enĩ ꝓpt nos sz ꝓpt vos ꝫ poti⁹ manem⁹ ne vob ñ mĩstrem⁹ ꝙq; ꝙd saluti vr̃e ꝙ ĩ chr̃isto ẽ nouim⁹ necessariũ. Si g fugere voluerit': ⁊ nos absit' ꝙbꝫ tenemur vincul' soluit'. Oꝺ tunc puto esse ꝺicẽdũ: qñ ꝙe videt vtile eẽ ad loca tutioꝛa migrare. Quo audito si vel oẽs vl' aliq; dixerint ĩ illi⁹ ptate sum⁹ cui⁹ ira null⁹ qcũq; vadit euadet: ⁊ cui⁹ mi ficoꝛdia vbicũq; sit pt ũenire: ꝙ nusq; vultr̃e siue cert' necessitatibꝫ ipedit⁹. si ue laboꝛare nolens ad ĩcerta suffugia: ⁊ ñ ad finiẽda sz ad mutãda picła. pculdubio isti deserẽdi nõ sũt a mĩsterio chr̃istiano. Si aũt ꝫ audito abire maluerit: nec ill' manẽdũ ẽ ꝙ ꝓpt illos manebant. Qꝛ ibi iã nõ sũt ꝓpt qs maneꝛe adhuc ꝺebant. Quicũq; igit' isto mõ fugit vt eccl'ie necessariũ mĩsterĩũ illo fugiẽte nõ desit: facit qꝺ dñs ꝓcepit siue pmisit. Qui aũt sic fugit. vt gregi chr̃isti ea ꝙbꝫ spũaliter viuit alimẽta subtrahank. mercẽnari⁹ ille ẽ ꝙ videt lupũ veniẽtẽ ⁊ fugit: qm̃ non ẽ ei cura de ouibꝫ. Dec tibi qꝛ me ꝓsului sti frater ꝺlectissime q; existimaui ꝛitate ⁊ certa charitate rescpsi: sz ne meliorẽ si ĩ uenerꝭ seqꝛis sentẽtiã: nõ pscpsi. Deliusꝫ tñ qꝺ ĩ bis picul' faciam⁹ iuẽire ñ possum⁹: q; oꝛões ad dñm deũ nr̃m: vt misereat nr̃i. Oꝺ ipm vt. s. ecclesias nõ deseꝛerẽt: dei bono nõnulli prudentes et sancti viri: et velle et facere meruerũt: et ĩnt dentes obtrectantiũ a sui ꝓpositi intentõne minime ꝺefecerunt. ¶ Sane ille sanct⁹ in vita sua plixa ꝓ vtilitate ac felicitate sctẽ eccl'ie catholice diuit⁹ ꝓdonata: vixit ãnis septuagitasex. in clericatu. antẽ vel

¶ Possidonius de vita scti augustini

episcopatu ānis ferme q̄dragīta. Dicere aūt nob int̄ familiaria colloq̄a ꝓsueuerat: post pceptū baptismū etiā laudatos christiānos ⁊ sacerdotes absq; digna ⁊ cō petēti pnīa exire de corpe ñ debere. Qđ etiā ipe fecit vltīa q̄ defunct⁹ ē egritudīe. Nā sibi iusserat psalmos dauidicos qui sūt paucissimi de pnīa scribi: ipos q̄ ter niōes iacēs ī lecto ꝺ parietē positos diebꝰ sue infirmitat̄ ītuebat̄: ⁊ legebat: ⁊ iugiter ac vbtim flebat. Et ne ītētio ei⁹ a q̄q̄ ipediret cauebat. Ad̄ dies ferme decē q̄s exiret ꝺ corpe nob postulauit pñtib⁹ ne q̄s ad eū īgrederet: nisi bis tm̄ horis q̄b⁹ medici ad ispiciēdū ītrarēt: vl̄ cū ei inferret refectio. Et ita obseruatū ⁊ factū est. ⁊ omi illo tpe orōi vacabat. Uerbū dei vsq; ad ipaz suā extremā egritudinē impertermisse alacrit̄ ⁊ fortit̄ sana mēte: sano q̄z ꝓsillo ī eccl̄ia pdicauit. Hebr̄ oīb⁹ sui corpis īcolumis ītegro aspectu atq; auditu: et vt scptū ē nob astātib⁹ ⁊ vidētib⁹ ac cū eo parit̄ orātib⁹: ob dormiuit in pace pr̄ib⁹ suis enutrit⁹ ī bona senectute. ⁊ nob cōā posit̄ ꝓ ei⁹ ꝓmēdāda corpor̄ depositōe: sacrificiū ꝺo oblatū ē: ⁊ sepult⁹ ē. Testamētū aūt nullū fecit. q⁊ vñ faceret paup̄ christi ñ habuit. Eccl̄ie bibliothecā ⁊ oēs codices diligēter poster̄ custodiēdos sp̄ iubebat. Si q̄d ꝺo eccl̄ia l̄ ī sūptib⁹ vl̄ ī ornamēt̄ habuit fideli pb̄ytero q̄ sub eodē dom⁹ eccl̄ie curā gerebat dimisit. Nec suos ꝓsāguīeos vl̄ ī pposito vl̄ extra ꝓstitutos in sua vita ⁊ morte vulgi more tractauit. Quib⁹ dū adhuc supes z id si op⁹ fuit q̄ꝺ ⁊ ceter̄ erogauit nō vt diuitias hr̄ent: sz vt aut nō aut min⁹ egerēt. Cler̄ sufficiētissimū ⁊ mōasteria viroꝝ ac femiaꝝ ꝓtinētiū cū suis ꝓpositꝰ plene eccl̄ie dimisit: vna cū bibliotheca libros ⁊ tractat⁹ vl̄ suos vl̄ aliorū sctōrū hūtib⁹: ī q̄b⁹ dono dei q̄lis q̄ntus q̄z ī eccl̄ia fuerit noscit. ⁊ ī his sp̄ viuere a fidelib⁹ inuenit̄. iuxta qđ etiā secl̄ariuz q̄dā poetaꝝ suis iubēs q̄ sibi tumulum mortuo ī aggere publico collocarēt pro epigrāmate finxit dicēs. Uiuere p⁹ obi tū vatē vis nosse viator. Qđ leḡs ecce lo q̄z vox tua nēpe mea est. Et in suis q̄dē scriptis ille deo accept⁹ ⁊ char⁹ sacerdos q̄ntū lucēte vitate videre ꝓcedit̄ recte ac sane fidei spei ⁊ charitat̄ catholice ecclesie vixisse manifestat̄. Qđ agnoscūt qui eūdē de diuīs scribētē legētes pficiunt. Sed ego arbitror pl⁹ ex eo pficere potuisse: q̄ eū et loq̄ntē ī eccl̄ia pśentē audire ⁊ videre potuerūt. ⁊ ei⁹ pśerti int̄ hoīes ꝓuersatōem nō ignorauerūt. Erat enim nō solū erudit⁹ scriba ī regno celoꝝ ꝺ thesauro suo pferēs noua ⁊ vetera: ⁊ vn⁹ negociatoꝝ q̄ inuentā pciosam margaritā q̄ habebat vēditis compauit. verū etiaz ex his ad q̄s scriptū ē: sic loquimī ⁊ sic facite. ⁊ ꝺ quib⁹ saluator dicit. Qui fecerit ⁊ docuerit sic hoīes. hic magn⁹ vocabitur ī regno celoꝝ. Peto aūt impēdio vestrā charitatē q̄ hec scripta legit̄: vt me cū oīpotēti deo gr̄as agat̄: dñmq; b̄ndicatis: q̄ tribuit mihi intellectū: vt hec innoticiā ⁊ pśentium et absentiū: pśent̄ tēporis et futuri hoīm: et velle ꝺ ferre ⁊ valuissem. et mecū ac ꝓ me orētis: vt illius q̄ndā viri cū q̄ ānis ferme q̄draginta dei dono absq; amara vlla dissensiōe familiariter ac dulciter viri. ⁊ in h̄ seculo emulatoꝝ ⁊ imitatoꝝ existā: ⁊ ī futuro oīpotētis dei pmissis cū eodem pfruar. Amen

¶ Aurelij Augustini Hipponēsis epi: ac doctoris ecclesiae sanctissimi pariter ⁊ pspicacissimi: pl̄imoꝝ opusculoꝝ nec non vitae ei⁹ a Possidonio ꝓscriptae: impensis et opa Martini flach Argētinae accuratissime impressoꝝ Finis Anno a natiuitate saluator̄ nostri. M.cccc.xci. die. xi. mēsis Augusti

¶ Nos iuuat arguta scrutari īdagīe vey.
Illos Dulichio ꝺa lepore tenent.
Ast alīs gratū est varios ꝺsare libellos.
Sūt q̄z scripta q̄b⁹ ñ nisi sctā placēt.
Quisq̄ is es ex ist̄: pauc⁹ nūmis eme mł tos
Aurelij libros: hancq; leuato sitim.
Neruosos cernes rationū viriḃ: atq;
Ornatos: varios: de deitate simul.
Hos mēda exptes tulit Argētina: pmiq;
Martin⁹ docili sumus ab arte dedit.

t pcipit recubue. t postea manꝰ tue.
Et tu eos multabis. qđ dñs ep̃ ferat.
per ꝓres uel per ꝓau. nõ multe dare cõsilia.
Bonũ est ferre q̃m. tta qđ dixẽ amodo.
Cont̃ nos m̃ hec ꝓlio. nõ eis ad̃itorio.
Dñs ultionũ figet. frũ m̃ quocongit.
Cum ab equo separat. t eum casũ ꝓpant.
Quã pungit extraneus. q̃ nõ est cõcaneus.
F erit dñs quis similis. t ictus suus flebilis.
Hec quã dilecta compit. t manꝰ ambas exeret.
t ferit sic t uemat. ut alt̃ eum capiat.
Zg oh emulari pungit. t cũ benedictꝰ iungit.
t talem et pungit. qđ eum equo subigit.
t hic cat̃ ad ꝓlium. euaginant gladium.
Et duos stantes ante se. ꝓpiant in messe.
t tẽ dñs ultionũ. prepositũ legionũ.
V tum scutũ sic uulnat. qđ ei mortẽ inferat.
Zg eunt ibi socij. hinꝰ duces diuidũt.
Et cũ eis innotuit. pauꝰ ei militũ deuit.
Insimul omꝭ uenerunt. atq; suos corripuit.
P lacent uob̃ pdẽ. qđ sic uenistis ꝙere.
Zb eatꝰ sine macula. construxit habitacula.
t cum hic detinuit. qa ꝑtꝰ nõ adfuit.
V enit tandẽ uelocit. clamaꝭ stemꝰ imittit.
t ferit tuba mea sic. quia placet eũ hic.
Quom̃ dixẽ dñs suos admonet.
Et audit dixẽ dñs. quia satis est tibi?
Ve cũ omi militia. ferat suis auxilia. Iq̃ fiat splẽdor lumin⁹
p̃cipit. t omꝭ milites. Iz statuerũt limites. in ea ꝙe flumina.
Vicẽs in deserto est. nec militũ ꝓbor est.
D mittẽ qđ aptũ est. t ꝓꝭ adꝭtit est.
J bi fuit mã pabula. t mã tabernacula.


colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6